

**Kamatuudan nga Ampang it Am-
pu'ang Diyus nga Magpatantu
Pasar it Kanya**

Tagbanwa New Testament and Old Testament Portions

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Mateo	4
Marcos	48
Lucas	75
Juan	123
Mga Binwat	158
Roma	203
1 Corinto.....	228
2 Corinto.....	250
Galacia	264
Efeso.....	272
Filipos.....	280
Colosas	286
1 Tesalonica	292
2 Tesalonica.....	297
1 Timoteo.....	300
2 Timoteo.....	306
Tito	311
Filemon	314
Hebreo	316
Santiago	333
1 Pedro	339
2 Pedro	346
1 Juan	350
2 Juan	356
3 Juan	357
Judas.....	358
Mga Ipiyalteg	360

Mateo

Pau'nang Sugi-sugid

Itu, Magayen ngaytung Barita', ipagpamatuud ni Mateo ngaytu nga talagang magpatantu it si Jesus na ngaytu i isiyanggup ngayang Manrribri. Sabap natuman na nga mu'sa du'ut kanya i kumpur isiyanggup it Ampu'ang Diyus nga ipiyasurat ya it mga prupita' ngayti it tagna', kat timpu it U'nang Paki'upakat ya. Itu nga Magayeng Barita', ega lamang tu desa nga kat bangsa it mga Judio, maski na maat kat itu na nga bangsa i nanganak it ki Jesus ngaytu baw du'un kanya nanga'genan. Talagang kat mu'saytu nga taw kat sinirungat langit.

Pag'a'ayusun tu it magayen i situt kasuratan ngaytu ni Mateo. Ka'ayusan ya, magsusurat situ i pagpanganak it ki Jesus, pagpabawtis ya baw pagsukdan it kanya ni Satanas, pagpapu'un yat mangadal, mga ipiyanuldu' ya, baw pagpagayen ya it mga magsarut nga kumpur nangabang it kanya. Ipagsugid gasi' situ i panaw-panaw ni Jesus nga garing du'un it Galilea, pati Jerusalem na'but ya, baw mga bagay nga nag'abut kat seledan it kiya'pusan nga linggu' it ka'genan ya situt banwa. Subrat mu'sa nga situ, iyan nga pagransang it kanya du'ut krus baw pag'egen ya it pa'uli'.

Kat itu nga kasuratan, ipagpakilala nga si Jesus ngaytu nga isiyanggup nga Cristo, talagang bantug nga Manigtuldu' nga may kakayaan nga magkapa'yag yat magayen i mga inaat it urdin nga ibinggay it Ampu'ang Diyus, baw sabap it ka'adi'an gasi' it Ampu'ang Diyus.

Kagiyaringan ni Jesu-Cristo

[Lucas 3:23-28]

1 Itu i kagiyaringan ni Jesu-Cristo nga nangaring kat mga tungtung-inapu' ni David, nga egay beken nga kiya'apu'-apu'an, si Abraham. ² Si Abraham i ama' ni Isaac. Si Isaac i ama' ni Jacob, nga iyan i ama' ni Juda sang siraan magsusulsug. ³ Maka'asawa si Juda, si Tamar. Manganak sira, si Fares baw si Zara. Si Fares i ama' ni Esrom, baw si Esrom i ama' ni Aram. ⁴ Si Aram i ama' ni Aminadab. Si Aminadab i ama' ni Naason, nga iyan i ama' ni Salmon. ⁵ Maka'asawa si Salmon, si Rahab. Manganak sira, si Booz. Maka'asawa si Booz, si Ruth. Manganak sira, si Obed. Ta si Obed i ama' ni Jesse, ⁶ nga si Jesse i ama' it adi' nga si David.

Anak ni David, si Solomon, du'un it siyubli ya nga asawa ni Urias. ⁷ Si Solomon i ama' ni Roboam. Si Roboam i ama' ni Abias, baw si Abias i ama' ni Asa. ⁸ Si Asa ngaytu i ama' ni Josafat, nga iyan i ama' ni Joram. Ama' ni Ozias si Joram ngaytu. ⁹ Baw si' nga ama' ni Jotam si Ozias. Ama' ni Acaz si Jotam, baw si Acaz i ama' ni Ezequias. ¹⁰ Si Ezequias, ama' ni Manases baw si Manases, ama' ni Amos, nga ama' ni Josias. ¹¹ Si Josias i ama' ni Jeconias sang siraan magsusulsug. Iting timpu, diyakepan it mga taga Babilonia i mga Israelita. †

¹² Pagkadakepan ngaytit mga Israelita, nga piyabaya' na sira du'un it Babilonia, nanganak na Jeconias it ki Salatiel, nga ama' ni Zorobabel. ¹³ Si Zorobabel ngaytu i ama' ni Abiud, nga iyan i ama' ni Eliaquim, baw si Eliaquim i ama' ni Azor. ¹⁴ Si Azor i ama' ni Sadoc, nga iyan i ama' ni Aquim. Si Aquim ngaytu i ama' ni Eliud. ¹⁵ Bawnga si Eliud, ama' ni Eleazar. Si Eleazar i ama' ni Matan. Baw si Matan, ama' ni Jacob. ¹⁶ Si Jacob, ama' ni Jose nga asawa ni Maria. Si Maria i ina' ni Jesus nga pagta'wagan it Cristo.

¹⁷ Aypa' kapu'saan, sang pulu' may epat nga pagtungtung-pag'inapu' garing it ki Abraham seked it ki David. Sang pulu' may epat gasi' garing it ki David seked it diyakepan it mga taga Babilonia i mga Israelita. Baw sang pulu' may epat gasi' garing it pagkadakepan ngayti seked it ipiyanganak nay Cristo.

In mag'u'unu ipiyanganak si Jesu-Cristo

[Lucas 2:1-7]

¹⁸ Atkaytu yan i kapanganakan it ki Jesu-Cristo. Si Maria ngayti nga yanay pa'aaten nga ina' ya, na'upakat nay pag'asawa nira duwa ni Jose temed ega pa' na'ubus, alwan pa'. Ta lamang da'sira pa' nakapagdemket, mamayaan, magdarugmati' na si Maria ngayti. Miyatkayti ka kat keseg it Espiritu Santo. ¹⁹ Ta, si Jose ngayting magpangasawa, makubuwat it mataldeng, aypa' ka pasurutan ya na lamang. Temed paribasay nakman kanya nga taw,

† 2 Mga Adi' kapitulu 24 baw kapitulu 25.

nga ega ireg yang ma'eya'an si Maria, pagpikiren ya nga ega na ipadakil-dakil.

²⁰ Iyan pagpikiren na ni Jose i iti ngayti, nga in unuy magayeng buwatan ya, nanagaynep kanya, nga sakaling may miyabut nga anghil it Ampu'ang Diyus. Magpa'a-pa'at it kanya, "Jose, nga tung-tung-inapu' ni David, ayaw kat pasurut. Tabusun muy pangasawa mut ki Maria. Ka iyan pagdarug-mati'en ya ngayan, kat keseg yan it Espiritu Santo. ²¹ Lalaki yan i sumakit. Si Jesus † i ipangaran mu, sabap kanya i rimibri it mga taawan ya kat mga kasala'an nira."

²² Nag'abut tuy mu'sa ngaytu isa'un matuman i ipiyasugid it Ampu'ang Diyus it esang prupita', nga mag'aat,

²³ "Dumarugmati' i esang umba-umbay pa' nga ega pa' nakalabay it lalaki. Sumakit nga anak ya, lalaki. Ta'wagen kanya nga Emmanuel (nga ireg sugiden, ka'iba-iba tami na i Ampu'ang Diyus)." ††

²⁴ Pagkasulag ni Jose, piyamaya' ya naga i inaat ngaytit anghil it Ampu'ang Diyus. Tiyabus ya naganang inasawa si Maria ngayti. ²⁵ Temed ega rini'e-ri'eng ni Jose si Maria seked it ega pa' simnakit i pagbebtengen ya ngayti, nga si Jesus na ngayti i ipiyangaran ya.

Pag'abut it mga mapipikir nga mamimintu' nga garing du'ut lebatan

2 Piyanganakan it ki Jesus ngayti, du'un it Betlehem nga sakep it Judea, timpu nga si Herodes i adi' nga magsasakep du'un. Ega na'lay nga timpu, may miyabut du'un it Jerusalem nga mga mapipikir nga mga mamimintu', nga garing kat lebatan nga ayun. ² Pag'abut nira du'ut Jerusalem ngayti, sigi nang ingkut-ingkut nira in ariyen i ipiyanganak nga mag'adi', nga Adi' it mga Judio. "Sabap naltegan namen," maat nira, "i ba'gung bitu'un nga limibat du'ut lebatan nga ayun, nga tanda'an it simnakit na kanya. Ituytu i panaw namen ngaytu, sambaen namen kanya."

³ Pagka'rut it adi' ngayti nga si Herodes, nalibeg nga banar i pikir ya. Atnagay kadakil ngayti du'ut Jerusalem. ⁴ Binwat ni Herodes, ipiyatawag ya nga matingped i mu'sa nga mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga manigpa'yag it isiyurat nga mga urdin it Ampu'ang Diyus. Ka iningkut ya sira, nga mag'aat, "Ariyen bayan i panganakan it Cristo ngayang isiyanggup it Ampu'ang Diyus nga mag'adi'?"

⁵ Katubag sira, maat nira, "Kagalang-galang it imu, maat ba' kunu' du'un it Betlehem nga sakep it Judea. Ka iyan i du'un it isiyurat it esang prupita', nga inaat it Ampu'ang Diyus,

† Ireg sugiden it ngaran nga Jesus, kanyay rimibri. †† Isaias 7:14.

⁶ 'Lansangan it Betlehem, nga sakep it Judea, ega naga yan matudu' it beken, in da'ga magbalyu tala-gang matanug.

Sabap iyan i li'wanan it pagbaya'en nga marigra it mga taawan ku nga bangsa nga Israel.'" ‡

⁷ Pagkagaring it tiningped ya ngayti, iyan si' i piyapa'adu'un ni Herodes it kanya it egay naka'rut nga beken, mga mapipikir ngayti nga miyabut. Ka tiye'e-te'eng ya sirat mingkut, in ka'nu talaga i ipiyaglebat it pa'aaten nira ngayting bitu'un. ⁸ Iyan na'rutan ya na, piyapanaw ya na sira nga paBetlehem. Maat ya, "Gayen-gayenen mit tumulus i wa'wa' ngayan. Pagkaparag mi, ipa'rut mit aken, isa'un masamba ku gasi' kanya."

⁹ Ta napanaw nay mga mapipikir ngayti. Kat u'naan nira, naltegan nira si' i bitu'un ngayting pa'aaten nira nga ba'gung limibat, nga naltegan nira du'ut lebatan nga ayun. Nangu'nat kanira i bitu'un ngayti. Yapa' teme'yeng, du'un nat patu' it balay nga du'un nay wa'wa' ngayti. ¹⁰ Pagkaltegan nira sit bitu'un ngayti, talagang nakasagya sirang banar. ¹¹ Pagkasled nira du'ut balay ngayti, naltegan nira i wa'wa' nga pagsasakbutun it ina' ya nga si Maria. Siyamba nira kanya it magtet'em i rupa du'un it da'tag. Bawnga inukad nira nay mga marerga nga taban nira nga bulawan, pirmirang kamangyan baw marga nga babangluun nga mira, nga ibgay nirat wa'wa' ngayti. ¹² Iyan panguli' na nira, pagdelem ipiyatagaynep it kanira it Ampu'ang Diyus nga mag'aat, da'sira na mamsag du'un it ki Herodes. Aypa' ka du'un nat belag nga dalan i piyanawan nirat miyuli'.

Piyalagyuwan na Jose, na'adu'un it Egipto

¹³ Pagkagaring it mga mapipikir ngayti, nanagaynep si Jose. Tagaynep ya, miyabut i esang anghil it Ampu'ang Diyus, nga magpa'a-pa'at it kanya, "Jose, magbangun kamu na, ka magli'id kamung lagi situ. Tabanen muy wa'wa' ngayan duwa mag'ina' baw malagyu kamu du'ut Egipto. Baw ayaw kamut li'i-li'id du'un mintras ega pay aat kut imu, sabap ipatulus ni Herodes i wa'wa' ngaytu ka imatayen."

¹⁴ Egay beken, nagbangun si Jose, dayun it siyulag ya si Maria ka namagpanaw na sirat delemen ngayti, ka tabanen ya nay wa'wa' ngayti duwa mag'ina' du'un it Egipto. ¹⁵ Timna'id sira du'un seked it natay na si Herodes. Nag'abut i atkayti isa'un matuman i ampang it Ampu'ang Diyus nga ipiya'ampang yat esang prupita', nga mag'aat, "Tiya'wagan ku i Anak ku garing du'un it Egipto." ‡

¹⁶ Iyan namuyaan ni Herodes nga palan nalabawan i pikir ya, ka ega tiyuman it mga mapipikir

‡ Micah 5:2. ‡† Oseas 11:1.

ngayti i paki'upakat ya ngaytit kanira, miniseg kanyat iseg banar. Ipiyag'uridin ya nga pangimatayen i mu'sa nga manga'wa' nga lalaki du'un it Betlehem ngayti, pati du'un it linibut ya, garing it mga madaragen sareg it mag'idad nat duwang ta'un, isa'un siguradung maka'uyut nga ma'imatay si Jesus ngayti nga pa'aaten, ka ega magkalipatan ni Herodes i inaat it mga mapipikir ngayti sabap it paglebat it iting bitu'un. ¹⁷ Ta it atkayti na, natuman i ipiyagsugid ni Prupita' Jeremias it tagna' pa', nga mag'aat,

¹⁸ “Magkagnegan du'un it Rama i garwak nga da'na pateng.

Ka magkasgawan ni Raquel i mga anak ya.

Talagang da'ga magpabangay kanya sabap it kasemek yat mga anak ya nga piyuu' na.” †

Nazaret na i tiyakena'an na Jose, pag'uli' nira

[Lucas 2:19-23]

¹⁹ Iyan natay na si Herodes, piyatagaynep si' si Jose ngayti nga du'ut Egipto. Tagaynep ya, sakaling miyabut i esang anghil it Ampu'ang Diyus. ²⁰ Magpa'a-pa'aat si' it kanya, “Magbangun kamu na. Tabanen muy wa'wa' ngayan duwa mag'ina', ka muli' kamu si' du'ut Israel, ka natay nay ku'imatay it wa'wa' ngaytu.”

²¹ Pagka'anu kayti, yapa' nga matuud i uli' na Jose du'ut Israel. ²² Temed pagkabarita' ya it si Arquelao naga i simnubli it ama' ya nga si Herodes, nga yanay magsasakep du'ut rugar it Judea, mini'lam kanya muli' du'ut Betlehem nga sakep it Judea ngayti. Ta it piyatagaynep si' kanyat suma'up, nga in unuy magayeng buwaten ya, aypa' ka du'ut Galilea i inadu'unan nira, nga esa gasing rugar it Israel. ²³ Piya'abutan nira du'un it lansangan it Nazaret, nga sakep it Galilea, ka du'un i ta'idan nira. Du'un natuman i isiyugid it mga prupita', nga mag'aat, “Ta'wagen kanya nga Nazaretanen.”

Magpangadal baw magpamawtis si Juan

[Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28]

3 Kat iti nga timpu, si Juan nga u'na-u'nang namawtis, nagpapu'un na kanyat magadal, du'un it rugar nga kapupuyangtan nga du'ut Judea. ² Ipagsugid yat mga taw, nga mag'aat, “Singuli'an baw indi'an mi na i mga kasala'an mi, sabap ade'deng nay ka'adi'an it Ampu'ang Diyus.” ³ Si Juan na ngaytu i pagpa'igu'an it isiyugid it prupita' nga si Isaias, nga mag'aat,

“May magpangga'maran du'un it rugar nga kapupuyangtan, nga mag'aat i pag'aaten,

‘Buwaten mit dalan i Ampu'an. Diritsuun baw gayen-gayenen mi i panawan ya ngaytu.” ††

⁴ Inabel nga bulbul it ramu-ramu nga kamelyo i pakayan ni Juan ngayti, baw sambut ya binwat nga kulit it baka'. Paya'tung nga apan baw deges it putyukan i panga'en ya. ⁵ Mamagpu'sa-pu'sa it pa'adu't kanya i taga Jerusalem baw mga taw du'ut beken nga mga lansangan nga sakep gasit Judea, pati kat padipag-dipag it Jordan. ⁶ Pamagsinguli'an nira i mga kasala'an nira baw magpabawtis na sirat ki Juan du'ut danum it Jordan ngayti, nga magpamatuud it indi'an na niray kasala'an.

⁷ Temed ta, namuyaan ni Juan nga dakel i mga Pariseo baw mga Saduceo nga magpa'adu't kanya ka magpabawtis gasi'. Maat yat kanira, “Unuka situ kamu nga mga mapiyandaya' nga subung it adat it dukul? Siyuy miyaat nga mapalagyuwan mi i panriga nga mag'a'abut? ⁸ Ka'ilangan nga ipamatuud mi kat panga'genan mi nga magsinguli' kamu na nga matuud. ⁹ Ega kesgat nakem mi nga maat mi mga tungtung-inapu' kamu naga ni Abraham, aypa' ka sagyaan kamu nagay imyu it Ampu'ang Diyus. Ka isugid kut imyu nga talagang kaya it Ampu'ang Diyus nga, garing kat mga batu ngaytung itu'un, mapabara' ya nga mga tungtung-inapu' ni Abraham. ¹⁰ Ka kayti, magbebre' na i kapa du'un it gamut it magpup'un nga kayu, ka kada kayu nga ega magbuwa' it magayen, pukanen bawnga ida'pug du'ut apuy. Ta, mag'ade'deng na nga atkayan i panriga it imyu.

¹¹ Pagbawtisen ku kamu situt danum, bilang tanda'an lamang it pagsinguli' baw pangindi' mit mga kasala'an mi. Temed yay matuud, iyan mabut nga magsusunud it aken, kanya nga ibawtis it imyu, Espiritu Santo baw apuy. Talagang landaw pa' kanya it aken. Maski mawa' it talumpa' ya, ega mapakay nga mabwat ku, ka subrang banar i kata'asan ya. ¹² Kanya ngaytu i mukuman it mga taw. Ka subung it pagseskelen ya i a'aw'aw ya, nga i'aw'aw ya it ku'ut. Bulunun ya i legas ka idawa' du'ut lagkaw. Temed iyan ku'ut ngaytu, ida'pug du'un it apuy nga ega magpugda-pugdaw seked it ka'nu-ka'nu.”

Nagpabawtis si Jesus

[Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22]

¹³ Ega na'lay miyabut na gasi' si Jesus du'ut Jordan ngayti. Giyaringan ya, du'un naga it Galilea. Na'adu'un kanyat ki Juan ka pabawtis gasi'.

¹⁴ Siyabar kanya ni Juan nga mag'aat, “Tabing galang it imu, unuka baliswa', nga akuy mawtis it imu, it aku talagay ka'ilangan nga bawtisen mu?”

¹⁵ Temed katubag si Jesus, “Pata'nan mu lamang i mag'abut ngaytu kayti. Sabap itu naga i mapakay nga buwaten ta, ka dapat ta nga buwaten i mu'sang kataldangan nga ipagpabwat it Ampu'ang Diyus.” Yapay pamaya' ni Juan ngayti.

† Jeremias 31:15. †† Isaias 40:3.

¹⁶ Iyan nabawtis na si Jesus, nga magpatingdal na, sakaling miyabri i langit. Naltegan ya i Espiritu Santo it Ampu'ang Diyus nga magpapasalu du'un it kanya, nga subung it kalapati' i pamabilug. ¹⁷ Denggan it may ampang nga du'ut langit i garing, nga mag'aat, "Itu i pagma'a-ma'alen ku nga Anak nga talagang kasasagyaan ku."

Siyuklanan ni Satanas si Jesus ka kupakursud ya

[Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13]

4 Pagkabawtis it ki Jesus ngayti, tiyaban kanya it nagpasarum ngayti nga Espiritu Santo, tiyabanan it kanya du'ut rugar nga kapupuyangtan, ka isa'un suklanan ni Satanas, in unu, makapakursud ya. ² Iyan nagta'lib nay epat nga pulung aldaw baw delem nga magpuwasa si Jesus, ginteman na kanya. ³ Unupat miyabut nay manigpakursud nga si Satanas. Maat ya, "It Anak ka it Ampu'ang Diyus, mampang ka lamang ka pabara'en mu nga panga'en i mga batu ngaytu."

⁴ Temed pagtubag ni Jesus, maat ya, "Da'ga ba' magsusurat i inaat it Ampu'ang Diyus nga mag'aat, 'Ega lamang bulun nga panga'en i ipagka'gen it taw, in da'ga kada ampang nga magli'wan kat ba'ba' it Ampu'ang Diyus.'" †

⁵ Pagkamuya ni Satanas kayti, tiyaban ya si Jesus ngayti du'un it siyudad it Jerusalem. Piyatindeg ya du'un it piyaka'awatay nga bagi' it Templo.

⁶ Bawnga inaat ya si', "In talagang matuud nga Anak ka it Ampu'ang Diyus, manugpa ka, ka da'ga ba' basa'an magsusurat nga mag'aat,

'Sekaten it Ampu'ang Diyus i mga anghil ya nga tarimaen ka.

Alugbabayen ka nira isa'un a'ay mu nga masked, ega makata'kid it batu.'" †

⁷ Katubag si' si Jesus, maat ya, "Da'ga ba' magsusurat gasi', nga,

'Ega suklanan mu i Ampu'ang Diyus mu.'" †

⁸ Pagkamuya si' ni Satanas kayti, du'un si' it siyagpawan it esang bukid nga abwatay nga banar i tiyabanan yat ki Jesus. Bawnga ipiyalawag yat kanya i mu'sa nga mga ka'adi'an it banwa baw kabantugan nira. ⁹ Maat si' ni Satanas ngayti, "Talagang ibgay kuytut imu i mu'sa ngaytu, basta manluud ka nga sumamba it aken."

¹⁰ Maat si' i tubag ni Jesus, "Magpa'alaid ka na, Satanas! Unu basa'an i magsusurat? Da'ga mag'aat nga,

'Ampu'ang Diyus mu lamang i sambaan mu, baw kanya lamang gasi' i pagsirbiyan mu.'" †

¹¹ Ta, limin'id na nga matuud si Satanas ngayti. Bawnga may miyabut nga mga anghil ka piyagsirbiyan na nira si Jesus.

† Deuteronomio 8:3. †† Awit 91:11-12. † Deuteronomio 6:16. †† Deuteronomio 6:13.

Nagpapu'un na si Jesus it manuldu'

[Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15]

¹² Nabarita'an ni Jesus nga pinirisu na si Juan. Pagkabarita' ya, miyuli' na kanya du'un it Galilea.

¹³ Inabut ya, du'un nagat Nazaret. Taka' ega na timnakena' du'un. Nagpa'ugad na du'ut Capernaum. Iti nga lansangan, du'un it tambing it Lapnaw it Galilea, baw sakep it nagtepad nga lugta' nga kabagi'an it kuyunan nga mga tungtung-inapu' ni Zabulon baw ni Neftali it tagna' pa'. ¹⁴ Du'un natuman i isiyugid it prupita' nga si Isaias, nga mag'aat,

¹⁵ "Iyan mga babanwaan nga susubliyen it kuyunang mga tungtung-inapu' ni Zabulon, nga ayun du'ut dagat †, baw susubliyen it kuyunang mga tungtung-inapu' ni Neftali nga du'un it dipag it Jordan, rugar ngaytu nga Galilea na, nga kadaklan it taw ya ega Kat Bangsa nga Israel, ¹⁶ na'lay na nga magpanga'genan kat kadleman i mga taga Galilea ngaytu, temed inyagan na sirat eyag nga ega basta-basta.

Subung sirat sinakepan it kamataynen ka egay inawar nira, temed kayti, inyagan na sira.'" ††

¹⁷ Gimnaring it iti nga timpu, nagpapu'un na si Jesus it manuldu'. Kat panuldu' ya, ipag'aat ya nga, "Siminguli' kamu na it kasala'an mi baw indi'an mi na, ka ade'deng nay ka'adi'an it Ampu'ang Diyus."

Tiya'wagan ni Jesus i epat nga mga manigseda' ka alagaden ya na

[Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11]

¹⁸ Ka'sa nga magpanaw si Jesus du'ut tambing it Lapnaw it Galilea ngayti, napsagan ya i duwang namagsulsug nga manigseda', si Simon nga esang ngaran ya si Pedro, baw si Andres. Mamaglaya sira. ¹⁹ Maat ni Jesus it kanira, "Maya' kamu nat aken, ka buwatan ku na kamu nga taw na i subuk paglugitmen mi." ²⁰ Pagkagneg it duwa ngayti, tiyananan nira nay lugitem nira ngayti, ka miyaya' nang matuud it ki Jesus.

²¹ Sigi nga panaw ni Jesus ngayti, napsagan ya gasi' namagsulsug nagang duwa, si Santiago baw si Juan. Mga anak sira na Zebedeo. Mamag'ayus sira it lambat nira du'ut sakayan, iba nira nagay ama' nira ngayti. Tiya'wagan gasi' sira ni Jesus.

²² Egay beken, dimnasun na gasi' i duwa ngayti. Ama' nira, du'un nagat sakayan ngayti, natudu'.

Magpangadal si Jesus baw magpagayen it mga magsarut

[Lucas 6:17-19]

²³ Ta, it magpangadal na ngayti si Jesus, liyekepelekep yay rugar it Galilea ngayti. Magpanuldu'

†† Dagat Mediteraneo i pa'aaten kaytu. ††† Isaias 9:1-2.

kanya du'ut mga papagsambaan, nga ipagpanuldu' ya i Magayen nga Barita' sabap it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Pagpagayenen ya gasi' i mga taw kat in unu nga sarut nira. ²⁴ Nangalaid nay barita' pasar it mga kalililu'an nga buwat ngayti ni Jesus, nakalkep it mu'sang banwa it Siria. Aypa' ka dakel na nga mag'abut, nga magtataban it magsarut it dakel nga kalasit sarakiten, pati mga pagpapulpugun it mara'e-ra'et, mga magpulpug nga magpangingsil, baw beken nga may patay nga bagit bilug. Pagpagayenen ya sira nga mu'sa. ²⁵ Aypa' dakel na nga taw nga garing kat belag-belag nga rugar nga magbaya-baya' it ki Jesus ngayti. May garing du'un it Galilea na ngayti, du'ut Decapolis, du'ut Jerusalem, du'ut Judea baw du'un it sang dipag it Jordan.

Panuldu' ni Jesus pasar it matuud nga kasagyaan

[Lucas 6:20-23]

5 Ka'sa nga namuyaan ni Jesus nga dakel nang dakel si' i mga taw du'un nga miyabut, timnungu-tungul kanya du'ut esang bulud bawnga miyadung. Nagpatpad naga du'ut kanya i mga alagad ya. ² Bawnga tiyuldu'an ya sira, nga mag'aat,

³ "Magkasagya i mga taw nga, ipagpabetang nira nga talagang egay sadiling kakayaan nga masarigan, in da'ga Ampu'ang Diyus lamang, sabap ka'uyut sira du'un it kanyang ka'adi'an.

⁴ Magkasagya i mga magkasmek sabap it nabwat nga kasala'an, ka banga-bangayen sira it Ampu'ang Diyus.

⁵ Magkasagya i mga mapiyalulus, ka siguradu nga tanggapan nira i mu'sa nga isiyanggup it Ampu'ang Diyus.

⁶ Magkasagya i mga talagang kubwat nga pirmi it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, sabap talagang ibgay ya it kanira nga mabwat nira.

⁷ Magkasagya i mga ma'ildaw, ka ildawan naga gasi' sira it Ampu'ang Diyus.

⁸ Magkasagya i mga taw nga egay antap it nakem nira nga ega magayen, in da'ga purus mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Sabap siguradung makitaan nira kanya.

⁹ Magkasagya i mga magkabwat it dalan nga ipagkagayen, sabap ipabetang sira it Ampu'ang Diyus nga mga anak ya.

¹⁰ Magkasagya i mga pagpakuri'an sabap it kanira nga pagsunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, sabap talagang ka'uyut sira du'un it kanyang ka'adi'an.

¹¹ Magkasagya kamu in pagsawayen kamu it beken, in pagpakuri'an baw pag'ampangan kamu it mu'sang mara'e-ra'et nga pamuwat-buwat nirat imyu sabap it magpamaya' baw magsarig kamu nataken. ¹² Sumagya kamu! Talagang sagyaan mi tu nga banar, sabap ega talaga basta-basta i itumbas

it imyu du'ut langit. Demdemen mi nga atkayan naga gay pabetang it mga kagiyaringan nira it mga prupita' ngaytit tagna'."

Ka'alimbawaan it mga magpamaya', asin baw tidaw

[Marcos 9:50; Lucas 14:34-35]

¹³ Ipiyasigi ni Jesus i panuldu' ya, nga maat ya, "Kamu nga magsunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, ka'alimbawaan mi, asin, nga yay talagang pagka'ilanganen situt banwa. Ta in bete' tu-ma'bang i asin ngaytu, mag'u'unu pa' mapa'uli'nan i pala' ya? Da'ga ega nay kapulusan? Simpri ibuntal na lamang. Bara'an ya tetegday-tegdayan na lamang it mga taw.

¹⁴ Ka'alimbawaan mi gasi', tidaw situt sinirungat langit, ka eyagan mi i pikiran it katataawan. Ta, demdemen mi nga siyudad nga du'un it siyagpawan it bulud, ega magkatagu' ka magkaltegan i saya'. ¹⁵ Dedemdemen mi tu gasi', nga simpri egay magket it tidaw nga pagkapagket ya, sukruhan ya it alupan. In da'ga idu'un ya talaga it dada'tunan, isa'un ma'yagan i mu'sang seled it balay. ¹⁶ Aypa' ega itagu' mi i pamaya' mi. Sana masgu nga pirmi i imyu nga tidaw kat panleteg it kadakel, isa'un ma'yag it kanira i magagayen nga buwat mi, baw bantugun nira i Ama' mi nga du'un it langit."

Panuldu' pasar it pagtuman it mga urdin it Ampu'ang Diyus

¹⁷ Maat si' ni Jesus, "Iyan ega pikiren mi nga inasitu ku, rangga'en ku i mga urdin it Ampu'ang Diyus baw mga ipiyasugid ya it mga prupita'. Ega talaga iyan i enged ku, manrangga', in da'ga isa'un matuman i mu'sa. ¹⁸ Ka ituy matuud nga i'aat kut imyu. Talagang ma'awa' i langit baw banwa, taka' talagang egay ka'awa'an it maski piyakadekeye' nga bagi' it mga urdin it Ampu'ang Diyus seked it ega matuman i mu'sa. ¹⁹ Aypa' in siyu-siyu nga ega pagsunudun ya i maski dekeye' lamang nga inaat it mga urdin ngaytu, baw gasi' nga ipanuldu' ya it beken nga taw nga ega gasi' sunudun nira, ipabetang kanya nga timawa' du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Temed iyan magsunud it mga urdin baw tuldu'an ya gasi' i beken it sumunud sira, ipabetang kanya nga matanug du'un. ²⁰ Matuud tu talaga i ipag'aat ku ngaytut imyu nga, in pagsunud mi it ka'irgan it Ampu'ang Diyus subung na lamang it pagsunud it mga Pariseo baw mga manigpa'yag it urdin, talagang da'kamu kasled du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus ngaytu."

Panuldu' pasar it iseg

²¹ Maat si' ni Jesus, "Nagnegan mi i ipiyag'uridin kat mga taw it tagna' nga, 'Kuydaw ka it pangi-

matay, ka in siyu-siyu nga getasen yay ginawa it masigkataw ya, may turubagen ya du'un it ukuman.' ²² Temed kayti aku na i mag'aat it imyu, mas-ki desang miseg ka it ma'iba mu, siguradu nga turubagen mu na du'un it Ukuman. Ka basta manregda-regda ka, mapakay nga ukumanan ka it manig-surugiden. Aaten muy iba mu, 'Magpulpug ka!' mapakay nga idu'un ka it apuy nga ega magpamupamugdaw, nga panriga it Ampu'ang Diyus.

²³ Aypa' maski du'un ka na it Templo nga magtataban it pagbuwaten nga ipagpasalamat mu du'un it Ampu'ang Diyus, in mademdeman mu nga may pagra'e-ra'etan it nakem it ma'iba mu it imu, ²⁴ tananan mu da'an i taban mu ngayti. Pa'adu'un ka da'an it kanya ka mag'ayusan kamu. In nagkagayen kamu na, bawnga pa'uli'an muy taban mu ngayti nga pagbuwateng ipagpasalamat du'un it Ampu'ang Diyus. ²⁵ Ta, in bete' gasi' may kudimanda it imu du'un it ukuman, mintras may timpu pa' paki'ayus ka nga lagi it kanya, parabir maka-pa'apyat yay dimanda ya ngayti. Ka in ega buwaten muy atkaytu, barang da'gen ka. Ta da'ga i'interga' ka it manig'ukuman du'un it mga guwardiya, ka idu'un ka it pirisuwan. ²⁶ Talagang matuud tuy i'aat ku ngaytut imu, nga egay kali'wanan mu du'un seked it ega pa' napwas mu i mu'sang ipiyagbetangan it imu nga ukuman."

Panuldu' pasar it pamakun baw pagbelag it nag'asawa

[Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18]

²⁷ "Nagnegan mi tu gasi' nga ipiyag'uridin it tag-na', nga mag'aat, 'Kuydaw kat pamakun du'un it ega asawa mu.' ²⁸ Temed kayti, aku na i mag'aat it imyu, in siyu-siyuy panenyekan yat esang babay may antap it nakem ya, subung it napakunan ya na. ²⁹ Aypa' in mata mu i pagpanggarangan it ipagkasala'an mu, luwaten mu na lamang bawnga ibuntal. Ka magayen pay may magnis na nga bagit bilug mu, ega gat kumplitu pay bilug mu nga italpak du'un it apuy nga ega magpamu-pamugdaw, nga panriga it Ampu'ang Diyus. ³⁰ Atkayan nagay alima mu, maski iwanan manggid, pe'teken mu in magkapisi'an mu na lamang it kasala'an, ka ibuntal. Ka magayen pa' talaga i may ginis nat bilug, ega gat kumplitu ngayan i italpak du'un it apuy nga egay kapugdawan ya, nga panriga it Ampu'ang Diyus.

³¹ May panuldu' it tagna' nga mag'aat, 'In pablagan it lalaki i asawa ya, ka'ilangan nga begayan ya it kasuratan nga katanda' it nagbelag na sira.'

³² Temed kayti aku na i mag'aat it imyu, nga nagkasala'an i esang lalaki nga pablagan yay asawa ya nga ega naga nasala' it beken nga lalaki. Simpri nagkasala'an kanya, ka ipiyakursud yay asawa ya ngaytu it mamakun in pa'asawa si' kany-

at beken. Baw in siyu-siyuy mangasawa it babay ngaytu nga piyablagaan, kanya gasi' i nakapakun."

Panuldu' pasar it pangibet

³³ "Nagnegan mi naga gasi' i urdin ngaytit tagna' nga mag'aat, 'Iyan ega palipasen mu i siyumpa-an mu nga sanggup mu, in da'ga talagang tumanen mu i isiyanggup mu du'un it Ampu'ang Diyus.'

³⁴ Temed kayti aku na i mag'aat it imyu, nga ega na magsumpa kamu. Ega na aaten mu nga, 'Sistigu ku i langit,' ka langit ngaytu i bilang pag'adungan it Ampu'ang Diyus kat pagka'adi'. ³⁵ U aaten mu nga 'Sistigu ku i banwa,' sabap bilang pagtutungtungan tu it a'ay ya. Ega gasi' aaten mu nga, 'Sistigu ku i Jerusalem,' sabap siyudad tu it mabantug nga Adi'. ³⁶ Ee' ba', talagang ega na mapakay nga aaten mu, 'Ibet na bang mapunggut i ulu ku,' sabap mas-ki sang naay nga bu'uk it ulu mu, ega mabwat mu nga mapaputi' u mapa'item i tumubu'. ³⁷ Yay magayen nga ampangen mi, in ee', ee'. In ega, ega. Tama' naga yan basta kamatuudan, ka mara'e-ra'et nay maski unu nga idungag mu nga pangibet, sabap si Satanas na i garing."

Panuldu' nga yay magayen nga ibles ta it mga magpakuri', magayen nga adat

[Lucas 6:27-36]

³⁸ "Nagnegan mi gasi' i itu nga inaat it urdin, 'Ka'ilangan ukuman nga ipagsubung. In nakarindi kat matat iba mu, yanagay buwaten it imu. In nakapunga' ka it nipen it beken, punga'an ka naga gay imu.' ³⁹ Temed kayti aku na i mag'aat it imyu, nga ka'ilangan egay kat nakem mi nga kubles in pakuri'an it beken. Pata'nan mu na lamang. In bete' may tumampaling it imu kat iwanang ayun nga basingil mu, pata'nan mu na lamang nga tam-palingen ya gasi' i sang bali. ⁴⁰ Baw in may rimikramu it imu, ka kupasurung yay badyu' mu, magayen isurung mu nay pati gulamen mu. ⁴¹ Ta, in regesen ka gasi', nga ipapirisi'en it esang sundalu' i pirisi'en ya it sang kilumitru, magayen in ustu'un mu nay mga duwang kilumitru. ⁴² Talagang iyan i magayen, begayan mu i mag'angut asat imu, baw ega da'gaen mu i magpanlebas gasi' asan it imu.

⁴³ Da'ga ba' nagnegan mi i sambatan it mga taw nga, 'Rarasan mu i mga ka'ibaan mu, temed isgan mu i kakontra' mu.' ⁴⁴ Temed kayti aku na i mag'aat it imyu, rarasan mi i pati mga kakontra' mi, baw ipanalangin mi nga ildawan i mga magpanumpa it imyu. ⁴⁵ Ka basta atkayan i buwat mi, ma'yag nga kamu, matuud nga mga anak it Ama' mi nga du'un it langit. Sabap pagpalbaten yay al-daw isa'un eyagan i mu'sang katataawan, maski marara'e-ra'et u magagayen i adat. Atnaga pagpa'uranen ya kat mga mataldeng baw da'ga. ⁴⁶ Ka

in iyan lamang, mga magraras it imyu i rarasan mi, unu pa' i tumbas nga pag'e'laten mi? Ka da'ga ba' pagbuwaten nay atkaytu it maski mga malulupig nga manigpabayad it barayadan du'ut gubirnu? ⁴⁷ Baw in iyan lamang i pagpaki'iba-ibaan mi, mga magpakigayen-gayen it imyu, ta unuy nabwat mi nga subra' pa' it beken? Ka pagbuwaten gasi' tu it pati sira nga ega taawan it Ampu'ang Diyus. ⁴⁸ Aypa' ka'ilangan pasbung kamu it Ama' mi nga du'un it langit, nga kagayen it buwat ya, egay kakurangan.”

Panuldu' pasar it pagbegay it ildaw

6 Ipiyasigi ni Jesus i panuldu' ya ngayti, nga maat ya, “Ka'ilangan inturun mi nga ega lamang desang paleteg-leteg in magbuwat kamu it magayen. Ka basta atkayan i pagbuwaten mi, siguradung egay tumbas nga matanggap mi nga gumaring du'ut Ama' mi nga du'ut langit.

² Aypa', in magbegay ka it ildaw mu du'un it in siyuy may ka'ilangan, ega na itingeg-tingeg mu nga subung it pamagbuwaten it mga mamagbete-bete' nga mamagsunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Pagbuwaten niray atkaytu in du'un sirat pagpagsambaan baw du'un it mga karsada' ka isa'un tu'gudun sira it mga taw. Isugid kut imyu, tiyanggap na nira nga lagi i tumbas nira kat pagtu'gud ngayti. Ega nay inawaren nirang beken nga tumbas. ³ Iyan i magayen in magbegay ka it ildaw mu, ega na ipa'rut mu it maski kagayen mu nang banar nga iba-iba mu, ⁴ isa'un ba' tagu-tagu' nga banar i pagbegay mu ngaytu. Ka iyan i siguradu, nga tumbasan ka it Ama' mu nga du'un it langit, nga magkalteg it maski tagu-tagu' ngaytung pagbuwaten mu.”

Panuldu' pasar it panalangin baw pagpuwasa

[Lucas 11:2-4]

⁵ “Atkayan naga in magpanalangin kamu, ega pasbung kamu it mga magbete-bete' ngayan nga mamagsunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Ka yay ka'i'irgan nira, mamagtitindog i mamagpanalangin du'un it papagsambaan nira baw du'un it salangayan it mga karsada', isa'un magkaltegan sira it mga taw. Matuud i isugid kut imyu, tiyanggap na nirang lagi i tumbas nira. ⁶ Yay magayen in magpanalangin kay imu, pa'esa-esa ka du'un it esa nga seled baw magsiradu. Bawnga manalangin ka na du'un it Ama' mu nga ega magkaltegan temed kanyay magkalteg it imu. Ka siguradu yang tumbasan ya ikaw kat buwat mu ngayang ega uyut i patu'gud.

⁷ Ta, kat panalangin mi gasi' ngaytu, ega maat ubus sa'upun, sa'upun nga subung it pagbuwaten nira nga ega taawan it Ampu'ang Diyus. Ka tanud

nira kat sa'u-sa'up nira ngaytu pagnegan na sira kat panalangin nira ngayti. ⁸ Talagang ega guruun mi i kanira ngaytu nga mga pagbuwaten, sabap magka'rutan na nga lagi it Ama' mi nga du'ut langit i ka'ilangan mi, maski ega pa' na'angut mi du'ut kanya.

⁹ Atkaytu i magayen nga panalangin mi.

‘Ama' namen nga kat langit, bantugun baw ki-lalaen nga ega babasta-bastaen i ngaran mu.

¹⁰ Pag'angutun namen nga madali' na mabut i pag'adi'an mu nay mu'sang katataawan, baw pag-sunudun nay ka'irgan mu situt sinirungat langit nga subung it pagsunud asan it langit.

¹¹ Pag'angutun namen gasi' nga aldaw-aldaw begayan kami it magkaka'en namen.

¹² Pasinsiyaen mu naga i mga kasala'an namen, nga subung it pagbuwaten namen nga pagpasinsiyaen namen i mga magkasala'an sinit amen.

¹³ Baw pag'angutun namen asat imu nga ega naga ipa'intulut mu nga masukdanan kami it subra' na, in da'ga iribri mu kami nga pirmi it ki Satanas.

Sabap ikaw i may pagka'adi' baw guna nga egay kasbung, baw kabantugan nga egay katupusan it seked ka'nu-ka'nu. Kamatuudan tu!’

¹⁴ Sabap in pagpasinsiyaen mi i nagkasala'an asat imyu, pasinsiyaen kamu gasi' yan it Ama' mi nga du'un it langit. ¹⁵ Temed in ega pagpasinsiyaen mi i nagkasala'an asat imyu, ega naga yan pasinsiyaen kamu it Ama' mi ngaytu nga du'ut langit it imyu nga mga kasala'an.

¹⁶ Beken pa' gasi' nga i'aat kut imyu, in pagbuwaten mi i pagpuwasa, ayaw kamut pagrupa it subuk magkasmek, nga subung it pag'adaten it mga taw nga mamagbete-bete' nga mamagsunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Ka buwat nira yan, da'na mamagpangayus it bilug, ka isa'un ma'rutan lamang it beken nga mamagpuwasa sira. Matuud tu talaga nga tiyanggap na nira i kanirang tumbas. ¹⁷ Temed ikaw, in magpuwasa ka, ka'ilangan manra'mus baw mangapay-apay ka, ¹⁸ isa'un ega ma'rutan it beken nga magpuwasa ka. Iyan lamang i magka'rut, Ama' mu nga du'ut langit. Ega magkaltegan kanya temed kanyay magkalteg it pagbuwaten mu ngaytu nga ega ipagpatu'gud mut beken. Ta simpri, kanyay tumumbas it imu.”

Ka'ilangan tingled i nakem ta du'un it Ampu'ang Diyus

[Lucas 12:33-36; 16:13; 12:21-31]

¹⁹ “Beken pa' nga i'aat kut imyu, ayaw kamut pagrinut it kamanggadan situt banwa, ka situt banwa dakel-dakel na nga magrangga', nga subuk tanga, karat baw sumang ka'anu takawun. ²⁰ Aypa' subra' nga magayen, kamanggadan du'ut langit i rinutun mi, nga kagayenang i'ildaw it Ampu'ang Diyus baw tumbas it pagsunud mit ka'irgan ya. Ka iyan i ka-

manggadan nga ega magkakaketket it tanga, da'ga pagkaraten baw ega magkatakaw. ²¹ Sabap yay matuud, in ari-ariyen i kamanggadan mu, simpri du'un nga pirmi i nakem mu.

²² Madungag ku pa' nga beken, iyan i bilang tidaw it bilug, mata. In egay dipirinsiya, simpri ma'yag i mu'sang panleteg mu. ²³ Temed in may dipirinsiya it mata mu, simpri madlem i mu'sa kat panleteg mu. Ta, pag'aaten ku ngaytu nga mata nga bilang tidaw it bilug, pagpapuntu'an kaytu, nakem mu. Ka basta sadiling ka'irgan baw kagayenan situt banwa i paglabiyen mu, abaa, talagang madlem nga madlem i kat nakem mu.

²⁴ Ka yay matuud, egay maski siyu nga manigsirbi nga kapagsirbi it duway agalen. Ka barang isgan ya nay sangbat, esa mana i ma'aleny, u in da'ga, esa mana nga agalen i pagsirbiyan yat kamatuudan, iyan esa tibaba'en ya na. Ta atkayan naga, basta pagrinut it betang i kanget it nakem mi, talagang ega mapakay nga sirbiyan mit kamatuudan i Ampu'ang Diyus.

²⁵ Aypa' ka ipag'aat kut imyu nga ayaw kamut palibeg it pikiran mi it in ari mapisi'an it mu'sang ka'ilangan it bilug mi nga subuk panga'en, pag'imnun baw pagpakay. Ka da'ga ba' subra' pat panga'en i ka'genan baw subra' pa' gasi' it pakayan i bilug mi? Ta it ka'genan baw bilug, begay nagat Ampu'ang Diyus it imyu, simpri ibgay ya gasi' i pagka'ilanganen mi ngaytu nga panga'en baw pakayan. ²⁶ Ka panawun lamang it pikir mi i mga manu-manuk. Da'ga ba', da'sira magpanluwaluwak, u mamagpamgu, u mamagdawa' du'un it lagkaw? Temed da'sira pamagpuyangten, ka pagpaka'nen sira it Ama' mi nga du'un it langit. Ta unu, da'ga ba' subra' kamu pa' it mga manu-manuk ngaytu? ²⁷ Ta siyu manggid it imyu i makadungag it ka'genan ya it maski sang dekeye' nga uras kat palibeg it pikir ya? Simpri ega.

²⁸ Baw, ta, unuka pagpalibegan mi i sabap it pakayan? Panawun it pikir mi in mag'u'unu magtubu' i mga bura-burak situt banwa. Da'ga ba', da'gay pagpakarigaan nira u mamag'abel? ²⁹ Temed ituy kamatuudan, nga maski adi' nga si Solomon nga pagdaya-dayawun na kat kadakula' it kamanggadan ya, temed ega naga nakapamakay it nakalandaw na it mga bura-burak ngaytu. ³⁰ Talagang dekeye' i pamaya' baw pagsarig mi, ka in subuk pagpapakayan it Ampu'ang Diyus it mga bura-burak i dikut nga kayti egen, temed dedelem ida'pug du'ut apuy, ta da'ga ba' subra' kamu na nga papakayan ya?

³¹ Aypa' ayaw kamut palibeg it pikiran mi it panga'en, pag'imnun baw pakayan mi. ³² Talagang matuud nga magkasasawan tu it mga taw nga ega pay pamaya' baw pagsarig it Ampu'ang Diyus. Temed kamu, ega na bete' pasbung it kanira,

sabap magka'rutan na nga lagi it Ama' mi nga du'ut langit nga talagang pagka'ilanganen mi i mu'sa ngaytu. ³³ Aypa' ipada'eg mi nga pirmi kat nakem mi i kamatuudang pagpasakep mi it Ampu'ang Diyus baw e'res nga pagsunud mi it panga'genang mataldeng nga ipiyag'urdu' ya. Bawnga i'ildaw yat imyu i mga bagay ngaytu nga pagka'ilanganen mi. ³⁴ Baw ta, ayaw kamut palibeg it pikiran it in unu si' i dedelem. Isarig mi lamang du'un it Ampu'ang Diyus. Tama' nat pikiran mi i mga kakuri'an it itung aldaw. Ta, unuka idungag it palibegan i in unu si' nga kakuri'an i mabut dedelem?"

Panuldu' pasar it magayen baw ega magayeng pangukuman

[Lucas 6:37-38; 6:41-42]

7 Ipiyasigi ni Jesus i panuldu' ya, nga maat ya, "Pa'alaidan mi i adat nga pirmsing pagsitaren i ma'iba mi, isa'un da'kamu naga magkasitaran. ² Sabap in mag'u'unu kamu mag'ukuman it ma'iba mi, atkayan nagay pangukuman it imyu. In mapiyabe'gat kamu it ma'iba mi, mabe'gat nagay tanggapen mi.

³ Ta'way in unuka, in puling gat beken nga kapukapu lamang, yan i pagsisigmataen mu nga pirmi. Temed in sadili mu nga puling nga magbabangkar nat mata mu, pagpata'nan mu lamang. ⁴ Ta, mag'u'unu mu ma'aat i ma'iba mu, 'Dali', awa'en kuy puling mu ngayan nga kapu-kapu,' it may magbabangkar asat mata mu? ⁵ Aypa' ikaw nga ipagpabetang mu nga egay magka'iway kat panga'genan mu, gayen-gayenen mu da'an i sadiling adat, bawnga mapakay nga iwayen muy ega magayeng buwat it ma'iba mu. Awa'en mu da'an i magbabangkar ngayan, isa'un makalteg ka it magayen. Magayengayen mut ka'awa' i puling it iba mu."

⁶ Bawnga ipiyanuldu' ni Jesus nga ega tegelan it tumuldu' i mga taw nga magtibaba' it ampan it Ampu'ang Diyus, ka da'sira kupagneg. Maat ya, "Iyan ega ibgay mit mga ke'deng i bagay nga ega basta-basta, sabap pasa'liyan kamu lamang baw kagaten nira. Ega gasi' isa'bug mi du'ut adapan it mga beye' i mga kararasan nga marerga nga balieg mi, sabap tegday-tegdayan nira lamang yan i mga iyan ngayan."

Panuldu' pasar it pangangut du'un it Ampu'ang Diyus baw pabetang tami it ma'iba ta

[Lucas 11:9-13]

7 "Temegel kamu it mangut du'un it Ampu'ang Diyus, ka siguradu yan nga begayan kamu. Tegeltelan mit tumulus du'ut kanya i pagka'ilanganen mi, ka tabangen ya kamu nga maparagan mi. Pa'unga'-unga' kamu it pasleden kat adapan ya, ka talagang sumambung kanya. ⁸ Sabap pagbegayan ya i kumpur mag'angut. Magkaparag i iyan nga

magtulus. Baw talagang sambungan i kumpur magpa'unga'-unga' it pasleden.

⁹ Ka unu, batu i ibgay mi it anak mi nga mag'angut it panga'en? ¹⁰ U in bete' seda' i pag'angutun ya, unuy ibgay mi, dukul? ¹¹ Ta, in kamu nga makasala'an, magka'rut megay it magagayeng bagay kat mga anak mi, da'ga ba' subra' na i Ama' mi nga du'ut langit? Talagang ibgay yay mga magagayeng bagay kat mga mag'angut du'un it kanya.

¹² Aypa', buwaten mi du'un it beken, iyan nga ireg mi nga yanagay buwaten nira gasi' it imyu. Itu i pagpa'ulangan it pa'aaten mi nga mga urdin ni Moises baw mga ipiyanuldu' it mga prupita'."

Panuldu' pasar it masupit nga puwirta'an

[Lucas 13:24]

¹³ "In yay kanget it nakem mi, ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, iyan i pili'en mi nga seldan, masupit manggid nga puwirta'an. Sabap iyan mawayang nga puwirta'an baw malayaw nga dalan, dakel i maglapas baw magsunsun kaytu, temed yay matuud, itu i mag'adu'un it kakuri'an nga egay kaskedan. ¹⁴ Temed talagang masupit i puwirta'an baw ega malaya-layaw i dalan nga mag'adu'un it ka'genan nga egay kaskedan. Aypa' ka ega dakel i magkaparag kaytu."

Magkakilalaan i mga taawan it Ampu'ang Diyus kat pagsunud nirat ka'irgan ya

[Lucas 6:43-44; 13:25-27]

¹⁵ "Mag'intur kamu kat mga magpapru-prupita', nga ega naga pagpanakman it Ampu'ang Diyus. Mag'inu-inu sira it imyu nga maat, nakman sira nga subuk tupa. Arit yay kamatuudan, ka'i'ilang sira nga subung it mga bunglun du'ut talun. ¹⁶ Simpri makilalaan mi yan sira kat mga pagbuwaten nira, nga subuk magkakilalaan i kayu kat buwa' ya. Ka ega muwa' it ubas i sapinit, u muwa' it igos i dikut nga madugiyen. ¹⁷ Baw iyan luwak nga kayu nga makseg, magayen gasi' i buwa' ya, temed in magsarut i kayu, egay kuka'en it buwa' ya, ka ega magayen. ¹⁸ Ka ega mapakay nga muwa' it mara'e-ra'et nga buwa' i kayu nga magayen. Baw ega gasi' mapakay nga muwa' it magagayeng buwa' i kayu nga mara'e-ra'et. ¹⁹ Ta, kada luwak nga kayu nga magsarut, nga ega magayen i buwa' ya, pukanen na lamang, ka ida'pug na lamang du'un it apuy. ²⁰ Aypa' ka du'un it mga buwat nira, makilalaan mi sira nga mamagpapru-prupita' lamang.

²¹ Yay matuud, ega mu'sa nga magta'wag it aken, Ampu'an, i makasled du'un it ka'adi'an nga du'ut langit, in da'ga sira lamang nga magsunud nga matuud it ka'irgan it Ama' ku nga du'un it langit.

²² Talagang in asan nat aldaw it pangukuman, dakel yan nga maat it aken, 'Ampu'an, pasleden mu

kami ka da'ga ba' nangadal kami naga pasar it imu, baw ngaran mu naga i siyangpitanamen iyan mag'imugaw kamit mga marara'e-ra'et baw magbuwat kamit mga kalililu'ang bagay?' ²³ Temed yay itubag kut kanira, "Talagang ega pagkilalaan ku kamu nga taawan ku. Magli'id kamu na situt aken, nga mamumuwat it kara'e-ra'etan!"

Ka'ilangan ega desang pagnegan i panuldu' ni Jesus in da'ga sunudun

[Lucas 6:47-49]

²⁴ "Aypa' in siyu-siyu nga magpagneg baw magsunud it mga ipagpanuldu' ku ngaytu, subung kanya it mapikir nga taw nga piyatindegan yat balay ya du'un it lugta' nga nagragi' it batu baw ipiyat'ed ya. ²⁵ Pag'abut it dimna'et, nga liminyud it dimnakula' na nga luyud, baw diminres it masbeg nga minsag it balay ya ngayti, temed ega na'ununu, ka yanayti, ipiyat'ed ya du'ut may batu ngayti.

²⁶ Temed iyan taw nga, lamang magkagnegan yay panuldu' ku ngaytu, temed ega pagsunudun ya, kanya i subung it taw nga engel-engel, nga pagpati-patindeg yat balay ya du'un it ka'igsan baw ega ipiyat'ed ya. ²⁷ Ta pagda'et si', liminyud si' it dakula' baw simimbeg naga i deres, pinsag i balay ya ngayti. Paribasay du'ut igis i pagtatindegan baw ega mat'ed, gimimba', unupat na'ukar-ukar na."

²⁸ Pagkatapus ni Jesus it ipagpanuldu' ya ngayti, namagkalilu' i mga taw ngayti nga namagkagneg. ²⁹ Sabap ma'yag kat ampong ya nga kanya i may pudir tumuldu'. Ega subung it mga manigpa'yag it urdin, nga mamagsangpitan nga pirmi it inaat it mga kamagugurangan it tagna'.

Piyagayen ni Jesus i esang babangbangan

[Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16]

8 Pagpanadsad ni Jesus du'un it bulud ngayti, dakel si' nga taw nga magdasun-dasun it kanya. ² May nandangep du'ut kanya nga esang lalaki nga babangbangan, nga nanluud du'un it sarungaan ya, baw miyampang nga mag'aat, "Ampu'an, in bete' ireg mu, talagang mapagayen mu aku."

³ Tiyapal kanya ni Jesus, dengan it miyampang nga mag'aat, "Talagang ireg ku. Kayti nga lagi, gumayen ka naytu!" Pagka'ampang ni Jesus kayti, sakaling gimnayen i babangbangan ngayti.

⁴ "Iyan," maat ni Jesus, "ega da'ay sugidan mu nga maski siyu, in da'ga pa'adu'un ka nga lagi it sasirduti, ka pa'eket-eket ka it kanya. Bawnga megay ka it ipagpasalamat, uyun kat mga ipiyag'urdin ni Moises, nga bilang pamatuud kat mga taw nga magayen ka na."

Piyagayen ni Jesus i tara'gen it esang kapitan nga Romano

[Lucas 7:1-10]

⁵ Iyan na'adu'un si Jesus it Capernaum, pagka'but ya du'un it lansangan ngayti, may miyadap du'ut kanya nga esang kapitan it sundalu' it mga Romano. Magpasangu'-sangu' du'un it kanya nga mag'aat, ⁶ "Agalen, tabi', tara'gen ku ngayti ba' nga lalaki du'ut balay, magsarut bayting matuud. Maski lised, da'na magkalised. Talagang makuri' bayti i kabetangan ya."

⁷ "Ta in atkayan," maat ni Jesus, "maya' akut imu ka pagayenen ku kanya."

⁸ Temed ka'ampang i kapitan ngayti, maat ya, "Agalen, maski ega maya' ka, sabap talagang subra' ka nga mata'as. Mag'eya' aku nga pabaya'en ka du'ut amen. Pagsisiguruun ku nga, mampang ka lamang kayti, gumayen talagay tara'gen ku ngayti. ⁹ Ka na'ubas akut ampang nga ipagsekat, sabap may pagbaya'en ku nga magsekat it aken, baw may mga sundalu' nga pagsekat ku gasit aken. In aaten ku i sang kataawan, 'Mapanaw ka,' talagang mapanaw kanya. Ta in esa si', aaten ku, 'Pa'asini ka,' mag'adu'un kanya nga matuud it aken. Atkayan naga i tara'gen ku, in sekaten ku nga, 'Buwaten muy itu'un,' buwaten ya nga matuud."

¹⁰ Nalilu' si Jesus, pagkagneg ya kayti. Maat ya it mga taw ngayti nga mamagbaya-baya' it kanya, "Matuud talagay i'aat ku ngaytut imyu. Egay namuyaan ku nga maski siyu situt mga Judio, nga mga tungtung-inapu' ni Israel, nga atkaytuy kadakula' it pamaya' yat aken. ¹¹ Talagang matuud tuy i'aat ku ngaytut imyu, nga dakel i mabut nga ega Judio nga gumaring kat pa'ari-aring rugar, nga ayun du'un it lebatan baw sedpan, nga ma'iba na Abraham, si Isaac baw si Jacob kat kasagyaan du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus du'un it langit. ¹² Temed dakel naga i pangimugawun it Ampu'ang Diyus nga mga Judio, nga maat taawan ya temed it egay pamaya' nirat aken. Papa'adu'unun sirat kadleman nga alaid du'ut kanya. Du'un i surugawan nga ega pateng baw magpanggeget i pati nipen."

¹³ Pagkatopus ni Jesus it iti nga pag'ampangen ya, maat yat kapitan ngayti nga magpangabang it kanya, "Ta, in atkayan, da'ku na maya' it imut muli'. Kat kadakulat pamaya' mu ngayan, matanggap mu yan i ipag'abang mu ngayan it aken." Gimnayan nga matuud i sarut it tara'gen ya ngayti it iti nga uras.

Dakel nga mga magsarut i piyagayen ni Jesus

[Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41]

¹⁴ Na'adu'un na si Jesus it balay na Pedro. Abutan ya du'un, magbubuntul i punyangan ni Pedro nga

babay ka pagramigan. ¹⁵ Tiyapal ni Jesus i alima it babay ngayti, minibwan nga lagi i ramig ya. Nagbangun na kanya ka nagsimpan it itarakan yat kana Jesus ngayti.

¹⁶ Pagsedep it aldaw, dakel i tiyaban du'ut ki Jesus nga pagpapulpugun it mara'e-ra'et. Siyari ni Jesus it pangimugaw i mga mara'e-ra'et ngayti. Baw iyan tiyaban du'ut kanya nga mga magsarut, piyagayen ya nga mu'sa. ¹⁷ Kat binwat ya ngayti nga iti'en, natuman i isiyugid it prupita' it tagna' nga si Isaias nga mag'aat,

"Inaku' ya i mga magkasmekan baw pagruru'an tami isa'un ma'awa' na situt aten." †

Ka'ilangan teme'te' in sumunud it ki Jesus

[Lucas 9:57-62]

¹⁸ Ka'sa si' nga apu-apun, iyan namuyaan ni Jesus nga pagriridengan na kanya it dakel na nga dakel nga taw, maat yat mga alagad ya, "Mandipag tami du'un it sang dipag it lapnaw." ¹⁹ Temed parabir sira nakasakay, may minlep du'un it ki Jesus nga esang manigpa'yag it urdin. Miyampang kanya nga mag'aat, "Manigtuldu', talagang magbaya-baya' aku nat imu maski pa'unu-unu ka."

²⁰ Katubag si Jesus, maat ya, "Unu, matuud yan? Magayen demdemen mu nga may mga lu'gu' it mga bunglun baw mga manu-manuk, may mga pugad nirat kanira. Temed aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, egay tanda' nga pag'istaran ku, in da'ga maski ari na lamang."

²¹ Bawnga may miyampang nga esa it mga pagtuldu'an ni Jesus, nga mag'aat, "Aken gasi', Ampu'an, magbaya-baya' aku na bayat imu, taka' in mapakay, muli' aku da'an ka ipalbeng kuy ama' ku."

²² Temed katubag si Jesus, "Magayen in maya' ka lamang it aken kayti. Ipata'an mu na nga ilbeng i miyatay ngayti it mga beken nga kabilangan patay gasi' sabap da'sira kupamaya' it aken."

Piyalantap ni Jesus i miyakat nga lapnaw

[Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25]

²³ Simnakay na na Jesus baw mga alagad ya. ²⁴ Sakali' nga diminres it atnang sebeg, iyan magpandipag na sirat lapnaw ngayti. Yamanay da'ga mapnu'an i sakayan nira it kadadakulat bakat. Temed ki Jesus, ma'iga' ga. ²⁵ Ta it ma'iga' ngayti si Jesus, siyulag kanyat mga alagad ya. Maat nira, "Ampu'an, tabangen mu kami! Matgeb ta na baytu!"

²⁶ Pagmukrat ni Jesus, maat yat kanira, "Unu nay magkai'laman mi nga atnakayan, it aku naga i iba mi? Talagang dekeye' i pamaya' baw pagsarig mit aken." Nagbangun na kanya baw biyugrakan yay

† Isaias 53:4.

deres nga yemengyeng na, baw kat lapnaw, luman-tap na. Unupat limnantap nat atna.

²⁷ Nalilu' i mga ka'ibaan ya ngayti. Maamaan sira, "Unu naytung taw? Ka maski deres baw lapnaw, magsunud na it kanya."

Piyagayen ni Jesus i duwang kataawan nga Gadareno nga pagpapulpugun it mara'e-ra'et

[Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39]

²⁸ Nagpadunggu' sira du'ut sang dipag it lapnaw, nga mga Gadareno i mga taw ya du'un kayti.

Pagkadunggu', siyusmu sirat duwang kataawan nga mga lalaki nga garing du'ut kalelbengan. Duwa ngayti, pagpapulpugun it mara'e-ra'et baw talagang kai'i'laman. Aypa' ka da'nay magkasalya mapanaw du'un kayti. ²⁹ Gimna'uy nga lagi sira, nga mag'aat, "Unuy lalabeten mut amen, ikaw nga Anak it Ampu'ang Diyus? Unuy inasitu mu, pakuri'an kami na it ega pa' na'but i ipiyabetang-betang nga timpu it pangukuman?"

³⁰ Ega alaid du'un kayti, may pagpasarapen it manig'eper nga paenan nat beye'. ³¹ Nagpasangu'-sangu' du'un it ki Jesus i mga mara'e-ra'et ngayti. Maat nira, "In imugawun mu kami kat mga taw ngaytu, pata'nan mu na kami nga manindak du'ut mga beye' ngayti."

³² Pagtubag ni Jesus, "Sigi!" maat ya. Nagli'id na du'ut duwa ngayting kataawan i mga mara'e-ra'et ngayti, baw nagpa'ugad na du'ut paenan ngaytit mga beye'. Ta, unupat namagpalagyu nay mga beye' ngayti it nandiritsu du'un it matingpas nga tambing it lapnaw ngayti. Namagkataptap na, napa'sa sirat kalmes.

³³ Mamagpapalagyu nga miyuli' du'un it lansangan i mga manig'eper it mga beye' ngayti. Pag'abut nira du'un, ipiyanugid-sugid nira i iti nga ka'ulugan, pati biyara'an it duwa ngayti nga pagpapulpugun it mara'e-ra'et. ³⁴ Pagka'rut it taga lansangan ngayti, nanli'wan sirang mu'sa nga na'adu'un it ki Jesus. Pag'abut nira du'un it ki Jesus, inupakat nirat maseked-seked nga ega magtinir kanya du'un it rugar nira ngayti.

Piyagayen ni Jesus i esang taw nga may patay nga bagit bilug

[Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26]

9 Simnakay si' na Jesus it namagpa'uli' du'ut sang dipag, du'un it pag'i'istaran yang lansangan it Capernaum. ² Iyan du'un si' ngayti kanya, may miyabut nga mamagtataban it taw nga may patay nga bagit bilug. Pagkamuya ni Jesus it dakulay pamaya' it iting mga taw, maat ya it may sarakiten ngayti, "Dungu', paksegen muy nakem mu, ka piyasinsiya nay mga kasala'an mu."

³ May du'un nga pirang kataawan nga manig-pa'yag it urdin. Pagkagneg nirat inaat ngayti ni Je-

sus, kat nake-nakem nira, "Bila', itung taw, magpa'Diyu-Diyus na! Ampu'ang Diyus ga bay may iyang pudir!"

⁴ Temed magka'rutan ni Jesus i kat nakem nira ngayti. Aypa' miyampang kanya nga mag'aat, "Unuka atkayan i kat nakem mi, nga talagang ega magayen?" ⁵ Ari manggid i marway nga ampang? Unu, 'Ipiyasinsiya nay mga kasala'an mu,' u aaten nga, "Tindeg, ka mapanaw ka'? Da'ga nagsubung nga guna it Ampu'ang Diyus lamang i magkabwat?" ⁶ Aypa' pagayenen ku i sarakiten ya ngaytu isa'un matantuwan mi nga aku, nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, may pudir ku naga situt sinirungat langit nga pasinsiya it mga kasala'an." Pagka'ampang ya kayti, maat ya it taw ngayti nga may patay nga bagit bilug, "Timindeg ka na, pirisinen mu nay paglili'tidan mu ngayan ka muli' ka na." ⁷ Egay beken, timnindeg nay lalaki ngayti baw napanaw na it miyuli'. ⁸ Namagkalilu' i kadakel ngaytit mga taw du'un nga namagkalteg, baw inabut sirat i'lam. Biyantug niray Ampu'ang Diyus nga minggay kat taw it atkayti nga pudir.

Tiya'wagan ni Jesus si Mateo

[Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32]

⁹ Gumaring sikayti, napanaw si' na Jesus ngayti. Napsagan it panaw nira i esang manigpabayad nga pagpangaranan it ki Mateo, mag'a'dung du'un it pagpabayadan it barayadan du'ut gubirnu. Inaat kanya ni Jesus, "Maya' ka nat aken." Timnindeg nga lagi si Mateo, dimnasun na it ki Jesus. ¹⁰ Bawnga iyan na'adu'un na Jesus baw mga alagad ya it balay ni Mateo ngayti ka nagpakika'en, dakel nga miyabut nga mga manigpabayad it barayadan ngayti baw beken nga ipagpabetang it mga pagbaya'en it mga Judio nga makasala'an. Nagdengadenganen na siray namagka'en. ¹¹ Pagkalteg it mga Pariseo it atkayti ngayti, iningkut nira i mga alagad ngayti ni Jesus. Maat nira, "Unuka magpakidngan it kuma'en i manigtuldu' mi it mga malulupig nga manigpabayad it barayadan baw beken ngayang ega magsunud nga banar it mga urdin tami?"

¹² Nagnegan ni Jesus i ingkut nira ngayti, aypa' kanya nay timnubag, nga mag'aat, "Iyan may mga sarut, sira talaga i magka'ilangan it manig'uba'ubat. Ega sira nga egay sarut. ¹³ Magayen in sepsepen mi i ka'ulugan it mga sugi-sugid ngaytu it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

'Ireg ku nga magma'ildaw kamu. Basta da'kamu ma'ildaw, ega ireg kuy mga ipagpanalisi mi nga ipag'angut it kapasinsiyaan.' †
Ka subung nagat aken. Ega yay inasitu ku, ta'wagan ku i mga mataldeng, in da'ga mga

† Oseas 6:6.

makasala'an, nga ka'ilangan pasakep sira it Ampu'ang Diyus."

Tiyubag ni Jesus i ingkut sabap it pagpuwasa

[Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39]

¹⁴ Miyabut du'ut ki Jesus i mga alagad ni Juan ngayti nga u'na-u'nang namawtis. Maat nira it ki Jesus, "Amen, pirmi kami nga magpuwasa. Atnaga i mga Pariseo. Ta unuka, tabi' it imu, ega magpuwasa i imu ngayan nga mga alagad?"

¹⁵ Katubag si Jesus, maat ya, "Unu ba', mapakay nga masmek i mga inimbatar it pagsadu mintras iba nira i lalaki nga ipiyagsadu? Siguru ega. Ta atkayan naga i mga alagad ku ngaytu. Temed mabut i aldaw nga belagen aku na situt kanira. Baw mana yan nga magpuwasa sira."

¹⁶ Bawnga itiyuldu' yat kanira nga ega mapakay i desang idungag du'un it ka'adatan it mga Judio i kanya ngaytung panuldu'. Maat ya, "Egay magtambel it ba'gung rambay nga ega pa' tiyalpukan kat lagi-lagi na nga pakayan. Sabap pagpangenken ya, subrang dumakula' i rasik. ¹⁷ Ega gasi' i magbeatang it ba'gung irimnun du'un it lagi-lagi na nga berebtangan nga kulit i binwat, nga ega na mag'imbaya'. Ka in atkaytuy buwatan, pagbara' simpri lumput. Ta da'ga ma'ilas i ibintang ngaytung irimnun, rangga' pa' i berebtangan ngaytu. Simpri bagay nga pagbetangan it ba'gung irimnun, ba'gu nagang kulit nga berebtangan. Ta da'ga nagsubung nga kuma'lay sira."

Piyagayen ni Jesus i esang babay nga may sarakiten baw inggen yay esang wa'wa' nga natay

[Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56]

¹⁸ Mag'ampang pa' si Jesus it iti nga pag'ampangen ya, may miyabut nga esang pagbaya'en it mga Judio. Nanluud kanya du'un it sarungaan ni Jesus baw miyampang, nga mag'aat, "Yapa' bay bugtu' it ginawat anak ku nga babay. Temed pagsisiguruun ku nga basta maya' ka lamang it aken baw tapalen mu kanya, ma'gen naga." ¹⁹ Egay beken, miyaya' si Jesus, pati mga alagad ya ngayti.

²⁰ Ka'uyutan it mga dimnasun i esang babay nga sang pulu' may duwang ta'un na nga pagdugu'un it ega na ugali'. Inres ya nga nakapa'ade'deng du'ut talikudan ni Jesus. Ipiyadi'kit yay alima ya du'un it ipagkabit kat sagyaden it gulamen ni Jesus.

^{†21} Sabap kat nake-nakem ya nga "Maski di'kit, makadi'kit akut pakayan ni Jesus ngayan, siguradung medek naytuy sarakiten ku ngaytu."

† *Mu'sang mga Judio nga lalaki, may epat nga pagbuwateng gamay-gamay nga ipagkabit kat sagyaden it gulamen nira nga pakayan. Pag'argan, ipagpademdem it kanira i mga urdin it Ampu'ang Diyus. Basaen i du'un it Mga Bilang 15:38.*

²² Limningaw si Jesus ka natanudan ya.

Pagkalteg yat babay ngayti, miyampang kanya, nga mag'aat, "Ede', paksegen muy nakem mu. Piyagayen ka na sabap it pamaya' mut aken." Ta dengan it mindek na nga matuud i sarakiten it babay ngayti.

²³ Pag'abut na Jesus du'un it balay it pagbaya'en ngayti, naltegan ni Jesus du'un i mga manigtugtug it turugtugun baw dakel na nga taw nga atnat bagrung i surugawan. ²⁴ Inaat sira ni Jesus, "Manli'wan kamu da'an nga mu'sa. Egaytu patay i wa'wa' ngaytu. Mag'iga' lamang tu." Talagang sinleman na kanya it mga taw ngayti. ²⁵ Iyan du'un nat li'wan nga mu'say mga taw ngayti, siminled na si Jesus. Singkel yay alima it wa'wa' ngayti nga babay. Nagbangun i wa'wa' ngayti ka nag'egen naga. ²⁶ Egay beken, limingkep du'un it iti nga rugar i barita' sabap it iti nga ka'ulugan.

Piyamukrat i mata it duwang kataawan nga beleg baw piya'ampang i esa nga buyun

²⁷ Paggaring ni Jesus du'ut iti nga balay, may duwang kataawan nga beleg nga magdasun-dasun it kanya. Ipagga'u-ga'uy nira na nga mag'aat, "Anak ni David, †† sana ildawan mu kami!"

²⁸ Miyabut na si Jesus du'un it pag'i'istaran ya nga balay. Pagkasled ya, siminled gasi' i duwa ngayti nga beleg ka nagpatpad du'ut kanya. Iningkut sira ni Jesus nga mag'aat, "Unu, may pamaya' mi nga mabwat ku i ipagpangabang mi ngaytu?"

"Ee', pagsisiguruun namen, Ampu'an," maat i tubag nira.

²⁹ Egay beken, tiyapal ni Jesus i mga mata it duwa ngayti, baw miyampang nga mag'aat, "Matanggap mi i pagsisiguruun mi ngaytu." ³⁰ Ta, minyag na nga matuud i panleteg nira. Maseked-seked nga ipiyag'aat ni Jesus it kanira nga ega isugi-sugid it maski siyu. ³¹ Temed pagpanaw nira, ilingkep nirat panugid-sugid du'un it iti nga rugar i binwat ngayti ni Jesus it kanira.

³² Igu' nga magkagaring i duwa ngayti, may miyabut nga mga magtataban it esang buyun nga pagpapulpugun it mara'e-ra'et. ³³ Inimugaw ni Jesus i mara'e-ra'et ngayti bawnga sakaling naka'ampang nay buyun ngayti. Nalilu' i mga taw nga namagkalteg kayti. Maamaan sira, "Talagang garing pa' it tagna', egay namayaan tami situt Israel nga atkaytu."

³⁴ "Aa'," maat it mga Pariseo, "iyan bay minggay it kanya it kakayaan ngayan nga magka'imugaw it mara'e-ra'et, pagbaya'en naga ngayan bayan it mara'e-ra'et."

†† *Anak ni David i pana'wag it mga Judio it isiyanggup nga Cristo, sabap tungtung-inapu' kanya ni David nga adi' it tagna'.*

Pagsangu'an ni Jesus i katataawan

³⁵ Binwat si' ni Jesus, liyekep-lekep ya i mu'sang lansangan baw baryu du'un it iti nga rugar. Ipagpanuldu' ya du'un it mga papagsambaan i Magayen nga Barita' sabap it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Pagpagayenen ya gasi' i mga mamagsarut it maski unu nga kalasit sarakiten i pagsinti'en nira.

³⁶ Iyan namuya'an ni Jesus i kapu'saan it mga taw, talagang siyangu'an ya sira. Ka subung sirat mga tupa nga pamagpuyangten baw diya'eg na it mga kakuri'an nga magkalabayan nira sabap egay manig'eper. ³⁷ Aypa' ka maat yat mga alagad ya ngayti, "Kadakil ngaytut mga taw nga kupagneg it Magayeng Barita', subung sirat lutu' na nga tirigu. Dakula' talagay kaygen temed ega dakel i mga manigkayeg. ³⁸ Aypa' magayen nga buwatan mi, pasangu'-sangu' kamu du'un it Ampu'ang Diyus nga kanyay tagpu'un it kaygen ngaytu. Angutun mi nga tuma'eg na kanya it beken nga mga subuk manigkayeg ya nga mangadal gasi'."

Piyapanaw ni Jesus i sang pulu' may duwa nga mga alagad ya ka mangadal sira

[Marcos 3:13-19; 6:7-13; Lucas 9:1-6]

10 Ka'sa, tiningped ni Jesus i mga alagad ya, ka piyampangayan ya sira it pudir nga ipagka'imugaw it marara'e-ra'et kat mga taw nga pagpapulpugun, baw makapagayen it maski unu nga kalasit sarakiten. ² Ituy mga ngaran it sang pulu' baw duwa ngayting mga alagad ni Jesus. Si Simon nga esang paggeta'en nga ngaran ya, si Pedro, baw si Andres nga sulsug ni Simon ngayti, si Santiago baw si Juan nga mga anak ni Zebedeo, ³ si Felipe, si Bartolome, si Tomas baw si Mateo nga manigpabayad na ngayti it barayadan du'ut gubirnu, si Santiago nga anak ni Alfeo, si Tadeo, ⁴ si Simon nga Cananeo † baw si Judas Iscariote, nga iti na nga taw, mabut i timpu nga kanyay baya'en it mga ku'imatay it ki Jesus.

⁵ Piyapanaw ni Jesus i sang pulu' may duwa ngayting mga alagad ya baw tinggunan ya, nga mag'aat, "Iyan ayaw kamut adu'un it rugar it mga taw nga ega Judio, u maski ari nga lansangan it mga Samaritano. ⁶ In da'ga iyan i adu'unun mi, mga kabanwa ta nga Judio, nga kabilangan nira, tupa nga na'lam. ⁷ Mapanaw kamu ka ipangadal mi i ade'deng na ngaytu nga ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. ⁸ Pagayenen mi i mga magsarut baw egnen mi i maski patay na. Pagayenen mi i mga babang-bangen baw pangimugawun mi i mga marara'e-ra'et kat pagpapulpugun nira. Ta it tiyanggap mi i

† Cananeo i pana'wag it ki Simon ngaytu sabap dati kanyang ka'uyutan it gurupu it mga Judio nga mamagtulus it in mag'u'unu imugawun niray mga Romano nga magsasakep it banwa nira.

atkaytung ildaw it egay babayad, ipamgay mi gasi' i tabang mi it ega ka'man bayadan.

⁹ Ayaw kamut pagbalun it ipag'alang, maski bu-lawan, pirak u tumbaga. ¹⁰ Ayaw kamu gasi' it pamiri-pirisi'en kat panaw mi ngaytu. Ayaw kamut taban it i'imara'nan, u panggaganti it talumpa' baw sungkud. Arigraen kamu yan it mga pagtabangen mi ngaytu, sabap bagay it manigbuwat i gastu'an.

¹¹ Ta maski ari nga lansangan u baryu i abutan mi, iyan i tulusun mi, taw nga magayen i adat nga mag'istimar it imyut magayen. Du'un i istaran mi mintras du'un kamu it iti nga rugar. ¹² Pagseled mi kat balay, aaten mi nga, 'Sana ma'imyu i ka'imben-gat nakem nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus.'

¹³ Ta, makaniraytu nga matuud basta pamaya'nen niray panuldu' mi, temed in ega, ta ega naga.

¹⁴ Baw in siyu-siyu nga ega tumanggap it imyu baw pagneg it ipagpanuldu' mi, paggaring mi du'un it iti nga balay u lansangan, tagtagen mi i kapu-kapu asat mga a'ay mi, nga imanda'an it, mga taw du'un nga ega namaya', ipagpabetang nat Ampu'ang Diyus nga ega na taawan ya. ¹⁵ Talagang matuud tuy i'aat ku ngaytut imyu nga in asan nat aldaw nga ipangukuman, subra' pa' nga mabe'gat i panri-ga it iti nga mga taw du'un it iti nga lansangan, subra' pa' kat labayen it mga taga Sodoma baw taga Gomorra." ††

Mga mamagsunud it ka'irgan it Ampu'an, pakuri'an sira it mga ega namaya'

[Marcos 13:9-13; Lucas 12:2-17; 12:51-53; 14:26-27]

¹⁶ Maat pa' ni Jesus, "Ta kayti, pagta'gen ku kamu nga subung kamu it mga tupa kat reet-reet it mga bunglun. Aypa' ka'ilangan ma'ulu kamu nga sub-ung it mga dukul baw magnek nga subung it mga kalapati'. ¹⁷ Mag'intur kamu nga banar, sabap may mga taw yan nga dumakep it imyu ka i'interga' du'un it mga manig'ukuman. Bawnga ripdasan kamu du'un it papagsambaan nira. ¹⁸ Talagang sabap it pagsunud mit aken, ipa'adap kamu yan du'un it mga gubernadur baw du'un it mga adi'. Ta pamatu-ud kamu yan it Magayeng Barita' du'un it adapan nira baw du'un it mga taw nga ega Judio. ¹⁹ Basta pagsumaryaen kamu na, ayaw kamut kasusa in un-uy itubag mi u ampangen mi. Ka siguradu yan nga tumbaw kat nakem mi i ampangen mi. ²⁰ Sabap ega yan kamu i mampang kat sadili mi, in da'ga Es-piritu Santo nga ta'gen it Ama' mi nga du'ut langit, kanya yan i panakem it imyu it in unuy ampangen mi.

²¹ Talagang sabap it aken, sulsug ya nga namaya' na ipa'imatay it sulsug ya nga egay pamaya'. Atkayan naga i buwatan it ama' it sadili ya nga anak. Baw labanen it anak i giyaringan ya nga na-

†† Genesis 19:1-29.

maya' na. Ega desang labanen, ipa'imatay ya pa'.
²² Talagang isgan kamu it mu'sang taw sabap it pamaya' mit aken. Temed in siyu-siyu mane'te' i pamaya' yat aken seked na'but nay umur, siguradung maribri yan kanya. ²³ Ta in pakuri'an kamu du'un it esa nga lansangan, malagyu kamu du'un it sunud ya. Sabap matuud talagay i'aat ku ngaytut imyu, nga ega pa' natiwas mi i buwat mi nga magpan-gadal du'un it kada lansangan it mga Judio, mabut aku na nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw.

²⁴ Dedemdemen mi tu, nga basta alagad, simpri ega mata'as pa' kanya it manigtuldu' ya. Atkayan nagay uripen, ega gasi' mata'as kat agalen ya.
²⁵ Ta, it aku nga Ampu'an mi, pagta'wage nira nga si Beelzebub, † nga pagbaya'en it mga marara'e-ra'et, ta simpri kamu nga mga taawan ku, mag'u'unu pa' ipabetang nira it magayen? Talagang regda-regdaen nira nayan kamu.

²⁶ Temed ayaw kamut i'lam it mga magpakuri' ngaytut imyu. Sabap maski ipagtagu-tagu' nga pagbuwaten, da'gay-da'ga ipalbaw in asan nat pangukuman. Ee' ba', egay pagbuwaten kat lingeb nga ega mayagyag. ²⁷ Iyan mga ipag'aat kut imyu nga kamu lamang i pagtuldu'an ku, ka'ilangan nga ipatantu mi kat mu'sang katataawan. Mga panuldu' ku nga kamu lamang i nakagneg, ipangadal mi na du'un it kadaklan. ²⁸ Ayaw kamut i'lam it taw nga mag'imatay it bilug, temed ega magka'imatay it kiyarurwa. Iyan talagay i'laman mi, Ampu'ang Diyus, nga kanya i magkarangga' it kiyarurwa baw bilug du'un it apuy nga ega magpamu-pamugdaw.

²⁹ Ka da'ga ba' ipagpa'alang i dignes it pirang sintabus † lamang i duwang batu? Ta maski atkayan na nga kabarratu, maski esa it kanira egay magka'ulug situt lugta' in ega pabetang-betang it Ama' mi nga du'un it langit. ³⁰ Temed subra' nga pagraranan ya kamu. Kamatuudan, maski bu'uk mi, pagbibilangen ya na nga mu'sa. ³¹ Aypa' ayaw kamut i'lam, ka subra' kamu pa' it sang paenan nga dignes.

³² Yay matuud, in siyu-siyu nga magkilala it aken kat adapan it kadadaklan it taw, kilalaen ku gasi' kanya du'un it adapan it Ama' ku nga du'un it langit. ³³ Temed in payluwan ya aku kat adapan it mga taw, payluwan ku naga kanya du'un it adapan it Ama' ku nga du'ut langit.

³⁴ Ka'ilangan ega pikiren mi nga inasitu ku, tumbasan akut ka'imbengan nga isa'un urunyun nay katataawan situt banwa. Sabap may mamaya' it aken, iyan beken ega. Aypa' subuk basi' i taban kut na'asitu ngaytu, ka da'e-da'egen i li'wan ya.

³⁵ Sabap inasitu ku isa'un papagkuntra'en i namaya' na baw da'ga, anak nga lalaki baw ama' ya, anak nga babay baw ina' ya, miyagad baw punyan-

† Si Beelzebub ngaytu, esa gasing ngaran ni Satanas.

†† Maat i kat Ginirego, sangbat nga assarion.

gan ya. ³⁶ Talagang kalaban it esang taw, kat seled naga it pamalay-balay ya.

³⁷ Iyan taw nga subrang pagma'al en yay ama' u ina' ya, nga subra' pa' it pagma'al yat aken, ega mapakay kanya nga taawan ku. Baw iyan magma'al it anak ya nga subra' pa' it pagma'al yat aken, ega mapakay kanya nga taawan ku. ³⁸ Baw in siyu nga ega pasa'nen ‡ yay kanyang krus ka sumunud nat aken, talagang ega mapakay kanya nga taawan ku. ³⁹ Ka iyan magraranan nga banar it ka'genan ya, ma'lam ngaytu it kanya, temed iyan teme'te' it aken maski maat ikagtas na it ginawa ya, makanya talagay ka'genan nga ega basta-basta."

Tumbasan i kumpur magtabang it mga mamagsunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus

[Marcos 9:41]

⁴⁰ Pangiya'pusan it ipagpanuldu' ngaytu ni Jesus, maat ya, "Iyan talaga magtanggap baw mistimar it imyu, magtanggap gasi' yan it aken. Baw iyan magtanggap it aken, pagtanggapen ya gasi' i Ampu'ang Diyus nga nagta'eg it aken it pa'asitu. ⁴¹ Iyan tumanggap it esang manigpangadal it ampang it Ampu'ang Diyus sabap pagkilalaen ya nga Ampu'an nagay nagta'eg it kanya it mangadal, siguradung tumbasan kanya nga subung it itumbas it manigpangadal ngayti. Baw iyan gasi' tumanggap it esang taw nga magayen i adat baw istimaren yat magayen sabap pagkilalaen ya nga itung taw, makusunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, siguradung tumbasan kanya it itumbas kat taw nga magayen i adat. ⁴² Talagang in siyu nga megay it maski sang basung danu-danu na lamang nga ma'inum it esa nga magsunud it aken, maski maat ra'yat na lamang i pa'immun ya ngayti, kamatuudan tu nga i'aat kut imyu, nga siguradung tumanggap kanya it tumbas."

Ingkut ni Juan baw tubag ni Jesus

[Lucas 7:18-35]

11 Pagkatupus ni Jesus it kumpur ipagku'aat ya it sang pulu' may duwa ngayting mga alagad ya nga papanawun ya ngayti, napanaw na si Jesus it kanya ka mangadal si' du'un it mga lansangan nga ade'deng du'un.

² Ta si Juan ngayting u'na-u'nang namawtis nga pagpipirisuun na, nabarita'an ya i mga bagay nga pagbuwaten ngayti ni Cristo. Aypa' ka may piyapa'adu'un ni Juan nga mga alagad ya, ³ ka ipiya'ingkut ya nga mag'aat, "Unu ba', ikaw na i isiyanggup ngayan nga papa'asituun u melat kami pa' it beken?"

‡ Ireg sugiden it ega pasa'nen i krus, taw nga mangindi' it pagsunud ya it ki Jesus in pakuri'an u imatayen kanya sabap du'ut pagsunud ya ngayti.

⁴ Katubag si Jesus, maat ya, "Muli' kamu na du'un it ki Juan baw isugid mi du'ut kanya i nagnegan mi baw naltegan mi, ⁵ nga magkalteg nay mga beleg, mamagkapanaw na i mga pilay, mindek nay bangbang it mga babangbangan, mamagkagneg nay mga bengel, mamag'egen it pa'uli' i maski patay na, baw ipagpangadal du'un it mga ra'yat i Magayen ngaytu nga Barita'. ⁶ Talagang magkasagya nga banar i taw nga ega magduwa-duway pikir sabap it aken."

⁷ Pagkagaring it mga alagad ngayti ni Juan, may inaat ni Jesus it kadaklan ngaytit mga taw pasar it ki Juan. Maat ya, "Iyan namagpa'adu'un kamu it ki Juan du'un it rugar nga kapupuyangtan, unuy pagtulusun mi du'un? Taw nga alang-alang, nga subuk rabung nga magduyug-duyug ka pagpesagen it deres? Simpri ega. ⁸ Unu ba' talagay kultegan mi du'un? Esang taw nga piyakamagayen i pakayan ya? Simpri ega gasi', sabap iyan ba', atkaytu ngaytu nga taw, du'un lamang it pamalay-balay it adi'. ⁹ Ta, unu ba' nga talaga i ireg mi nga maltegan du'un? Unu, esang prupita'? Ee' ba', temed ega desang prupita' kanya. Matuud tu i i'aat ku ngaytut imyu nga subra' pa' talaga kanya it esang prupita'. ¹⁰ Sabap si Juan na ngaytu i pagpa'igu'an it ampang it Ampu'ang Diyus ngayan nga isiyurat, nga mag'aat,

'Yay matuud, may ta'gen ku nga makau'na it imu, ka asikasuun ya i panawan mu.' †

¹¹ Matuud talagay i'aat ku ngaytut imyu, nga kat mu'sa nga piyapagtaw situt banwa, ega pay limni'wan seked kayti nga kasubra' it kata'asan ni Juan ngaytu nga u'na-u'nang namawtis. Temed kayti, maski ra'yat basta pasakep kanyat ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, talagang kasubra' pa' kanyat ki Juan ngaytu. ¹² Ka garing it pagpangadal ni Juan ngaytu nga u'na-u'nang namawtis seked kayti, talagang pag'apasen namen nga banar nga makalkep i ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, baw pagpatikesehan it mga taw i kapasakep kaytu.

¹³ Sabap iyan mga prupita' it tagna' baw iyan mga urdin nga garing du'un it Ampu'ang Diyus, talagang magsugid sabap it ka'adi'an ya seked it may si Juan na ngaytu. ¹⁴ Baw in ireg mi nga pamaya'-nen i kamatuudan, matantuwan mi nga si Juan ngaytu, pagtumanen yay isiyugid it prupita' nga pa'uli' si' situ si Elias. †¹⁵ Ta it pag'argan it talinga, ipagpagneg, ka'ilangan pagnegan mit magayen i pag'aaten ku ngaytu.

¹⁶ Ta unuy mapashungan ku it mga taw kayti? Subung sira it manga'wa' nga mamag'a'dung du'un it kakalabta'an baw pagga'uyan niray mga iba-iba nirat mamagkalabta'. ¹⁷ Pag'aaten nira, 'Maski unuy buwaten namen, ega bayan mapakay mi. Pagtugtugan namen kamu temed da'kamu mamag-

bayli'. Magkanta' kami it pagkanta'en in magpanlebeng temed da'kamu mamagsugaw.' ¹⁸ Subung kamuy imyu it kanira, ka ega gasi' magkapakay mi i maski unu. Sabap si Juan, magpuwasa kanya baw ega mag'inum it irimnun nga kalalangu. Ta, pag'aaten it katataawan nga pagpapulpugun kanyat mara'e-ra'et. ¹⁹ Bawnga aku, nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, magpakikara'nen baw mag'inum it pag'imnun ta. Ta, pag'aaten it katataawan, 'Letganan mi bay iyang taw, sa'banagan baw maku'inum, iba-iba kanya it mga malulupig nga manigpabayad it barayadan baw beken nga mga makasala'an.' Temed lamang atkayan, matanyag nga tama' naga i panuldu' namen ni Juan sabap it tana'an ya kat panga'genan it mga magpamaya'."

Biyasul ni Jesus i mga ega namaya' it kanya, maski naltegan niray mga kalililu'ang bagay nga binwat ya

[Lucas 10:13-15]

²⁰ Bawnga biyasul ni Jesus i mga taw du'un it mga lansangan nga binwatan yat dakel nga kalililu'ang mga bagay. Biyasul ya sabap da'sira nagsinguli' baw nangindi' it mga kasala'an nira. ²¹ Maat ya, "Abaa, subrang makuri' talagay mag'a'areg it imyu, nga mga taga Corazin baw taga Betsaida. Sabap in bete' du'un lamang it Tiro baw Sidon, nga taw ya ega Judio, i binwatan it mga kalililu'an ngaytu nga binwat situt imyu, matuud nga na'lay na nga namagpakay it ma'erep baw mamag'adung du'un it ka'abuan i mga taga du'un, isa'un ipakilala nga magsinguli' sira nga matuud. ²² Matuud tu talaga i i'aat ku ngaytut imyu, nga in asan nat aldaw nga ipangukuman, talagang subra' pa' nga mabe'gat i ibetangan nga ukuman it imyu, subra' pa' kat mga taga Tiro baw taga Sidon.

²³ Baw kamu, mga taga Capernaum, da'ga ba' subuk nakarapat it langit i kata'asan mi? Temed ta, i'lug kamu lamang du'un it egay pasubra' nga kariwaan. Ka in bete' du'un lamang it Sodoma it tagna' pa' i binwatan it mga kalililu'an ngaytung bagay nga binwat situt imyu, nagsinguli' na sira it kasala'an nira isa'un ega rangga'en it Ampu'ang Diyus i siyudad nira ngayti, nane'te' pa' it seked kayti. ²⁴ Temed kamatuudan tu talagay i'aat ku ngaytut imyu, nga in asan nat aldaw nga ipangukuman, subra' pang mabe'gat i panriga it imyu, subra' pa' kat mga taga Sodoma."

Siguradung begayan it ka'imbengan it nakem i mga pasakep it ki Jesus

[Lucas 10:21-22]

²⁵ Kat iti nga timpu, nanalangin si Jesus nga maat ya, "Pagpasalamatan ku ikaw, Ama', ikaw nga Ampu'an it langit baw banwa, sabap itiyagu-tagu' muy

† Malakias 3:1. †† Malakias 4:5-6.

itu nga mga kamatuudan isa'un ega matantuwan it mga magpata'as-ta'as it sadiling kiya'rutan baw pasepsep. Iyan i piya'yagan mu, mga ra'yat lamang nga may palulus. ²⁶ Matuud tu, Ama', ka iyan i ipiyabetang-betang mu nga ka'irgan mu."

²⁷ Pagkapanalangin, maat ya si', "Ipiyag'interga' it aken it Ama' ku i mu'sang mga bagay. Egay magkakilala nga banar it Anak in da'ga Ama' lamang. Baw ega gasi' i magkakilala it Ama' in da'ga Anak, baw in siyu-siyu nga pili'en it Anak ngaytu nga pa'yagan ya pasar it Ama'.

²⁸ Padangep kamu situt aken, kamung mu'sa nga nalpu'an baw magkakuri'an ka subuk mabe'gat nga pirisi'en i mga ugali' baw pagli'yan mi. Mamyaya' baw sumarig it aken ka papa'naen ku kamu. ²⁹ Pasakep kamut aken nga manigtuldu' mi † baw mag'adal kamu situt aken, sabap mapiyalulus baw mapiyababa' aku. Basta aku i pagpamaya'nen mi, siguradung ma'imyu i ka'imbengan it nakem. ³⁰ Sabap talagang ega magpakuri' it imyu i mga panuldu' ku baw ega naga makuri' nga buwaten i mga ipagsekat ku."

Pa'yag pasar it Aldaw it Kapa'naan

[Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5]

12 Ega si' na'lay nga banar, may esang Aldaw it Kapa'naan nga nakapsag i panaw na Jesus du'un it katiriguwan. Paggetmanan nay mga alagad ngayti ni Jesus. Aypa' buwat nira, miyunggu' nat kuwayen it tirigu ngayti ka pagkukutun na nira. ² Pagkalteg it mga Pariseo, inaat nira si Jesus, "Letganan muy pagbuwaten it mga alagad mu ngayan! Da'ga ba' pagli'yan i magkayeg in Aldaw ngaytut Kapa'naan?"

³ Katubag si Jesus, maat ya, "Unu ba', ega nabasa mi i binwat it adi' nga si David, iyan ginteman kanya baw mga ka'ibaaan ya? ⁴ Da'ga ba' siminled kanya du'un it papagsambaan nirat Ampu'ang Diyus baw kimna'en kanya baw mga ka'ibaaan ya it tinapay nga ipagpasalamat du'un it Ampu'ang Diyus? Kuntra' kat urdin i ka'nen niray iting tinapay, sabap mga sasirduti lamang i mapakay nga kuma'en it mga iti ngayti. Temed it pag'apisen sira ngayti, aypa' da'sira biyasul. ⁵ Unu ba', ega magkabasa mi du'un it mga urdin nga isiyurat ni Moises, nga kada Aldaw it Kapa'naan, iyan mga sasirduti du'un it Templo, pagrangga'en nira naga i urdin sabap it itu nga aldaw sabap dakula' i pagbuwaten nira? Lamang atkayan, ega naga ipagkasala'an niray mga iti nga buwat nira. ⁶ Matuud talagay i'aat ku ngaytut imyu, nga may situ nat imyu nga mata'as pa' it Templo. ⁷ Ka sana ega biyetanganan mit ukuman i mga egay kasala'an in magka'rutan

† Maat it Ginirego, "Pasingkaw kamu it singkaw ku", ka singkaw ngaytu i ladawan nira it panuldu'. Aypa' in nas-ingkawan, ireg sugiden nagpasakep sirat manigtuldu' nira.

mi lamang i ka'ulugan it itu nga sugi-sugid it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

'Ireg ku nga magma'ildaw kamu. Basta da'kamu ma'ildaw, ega ireg kuy mga ipagpanalisi mi nga ipag'angut it kapasinsiyaan.' ††

⁸ Sabap Aldaw ngaytu it Kapa'naan, kat pamegbeq ku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw."

Piyagayen ni Jesus i esang kimay i alima

[Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11]

⁹ Napanaw si' na Jesus, diritsu du'un it pagsambaan nira. ¹⁰ May esang lalaki du'un nga kimay i alima ya. May du'un gasi' nga in pirang kataawan nga magtulus it in unuy mapatikdan nira nga masala'an nira it ki Jesus. Aypa' iningkut nira kanya nga mag'aat, "Unu, ega kuntra' kat urdin nga pagayen it magsarut in Aldaw it Kapa'naan?"

¹¹ Katubag si Jesus, maat ya, "In bete' siyu manggid it imyu nga may makataptap nga tupa du'un it tabud in Aldaw it Kapa'naan, unu, ega bilwaten ya? ¹² Talagang subra' pay esang taw it esang tupa! Aypa' ega kuntra' kat urdin it Aldaw it Kapa'naan in magayen nga buwat, nga tabang it may ka'ilangan."

¹³ Bawnga inaat ni Jesus i taw ngayti nga kimay, "Ibtir muy alima mu." Ibintir ya nga matuud, langkuy it kimay ya ngayti gimnayen it gayen banar, nga subung nat sangbat nga alima ya.

¹⁴ Temed nagli'id i mga Pariseo, ka namagrunding sira in mag'u'unu ma'imatay si Jesus ngayti.

Tiyuman ni Jesus i inampang it prupita' nga si Isaias pasar it manigsirbi nga pinili' it Ampu'ang Diyus

¹⁵ Ega natagu' it ki Jesus i iti ngayti nga riyunding. Aypa' ka limin'id kanya du'un. Dakel i mga taw nga dimnasun it kanya, baw piyagayen ni Jesus i mu'sa nga may mga sarut. ¹⁶ Temed ipiyagbengebengel yat kanira nga ega ipamarita'-barita' i pasar it kanya. ¹⁷ Inaat yay atkayti isa'un matuman i inampang ni Isaias nga prupita' it tagna', nga ampang it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

¹⁸ "Kayti waytu na i manigsirbi ku, nga aku naga i minili'.

Pagma'alena ku talagat subra'. Pagsagyaan ku kanya nga banar.

Papasaruman ku kanya it Espiritu Santo ku, baw kamatuudang kataldengan i ipapanaw ya kat mu'sang bangsa.

¹⁹ Talagang ega pakida'eg kanya. Ega piring pagdadakula'en yang ampang.

Ega gasi' magpanggerak-gerak kanya du'un it mga karsada'.

†† Oseas 6:6.

²⁰ Ega lu'tasen yat munggu' i kubunggu-bunggu' na, u parngen ya i magkedyep-kedyep mana nga tidaw, in da'ga sangu'an baw tabangen yay mga ka'ildaw-ildaw nga malubay i pamaya'.

Mu'sa ngaytu, buwaten ya seked it itu, kataldenggan ngaytu, ipanda'eg ya nga banar.

²¹ Baw iyan karibriyan nga pag'i'inawaren it mu'sang bangsa, isarig nira it kanya." †

Kakayaan ni Jesus, garing du'un it Espiritu Santo, ega garing du'un it ki Satanas

[Marcos 3:20-30; Lucas 6:43-45; 11:14-23]

²² Bawnga may tiyaban du'un it ki Jesus nga esang lalaki nga beleg baw buyun pa', ka pag-papulpugun it mara'e-ra'et. Piyagayen ni Jesus i lalaki ngayti, naka'ampang na baw magkalteg na.

²³ Talagang nalilu' i mu'sa nga nakalteg kayti. Maa-maatan sira, "Siguru itu nay isiyanggup it Ampu'ang Diyus nga limi'wan du'un it mga tungtung-inapu' it adi' ngayan nga si David."

²⁴ Nadenge-denggan it mga Pariseo i pamagrundingen it mga katataawan ngayti. Aypa' ka maat nira, "Bila', unu bay imyut, magka'imugaw bayan it mara'e-ra'et ka may asat kanya nga kakayaan ni Beelzebub †† nga pagbaya'en it mu'sang marara'e-ra'et!"

²⁵ Temed na'rutan ni Jesus i kat nakem nira ngayti. Aypa' ka inaat ya sira, "Maski unu nga ka'adi'an nga ega urunyun ka magkuntra'-kuntra'en i mga sinakepan ya, simpri ega mane'te'. Atkayan naga i mabetangan it maski unu nga lansangan u pamalay-balay. Basta nabagi'-bagi' ka magda'e-da'egen i taw ya, simpri ega yan mane'te'.

²⁶ In bete' si Satanas, pag'imugawun ya i mga pagsasakpen ya nga mara'e-ra'et, da'ga diri ya naga i pagkuntra'en ya? Ta, mag'u'unu mane'te' i ka'adi'an ya? Da'ga ega?

²⁷ Ta unu yan, it maat mi, mag'imugaw akut mara'e-ra'et kat kakayaan ni Beelzebub, ta ari garing it kakayaan it mga manigsunud mi nga magkapangimugaw naga it mara'e-ra'et? Siray magkapamatuud nga talagang nagkamali' kamu. ²⁸ Ta it kakayaan it Espiritu Santo nga garing du'un it Ampu'ang Diyus i ipagka'imugaw kut mga marara'e-ra'et, da'ga ba' nanganga'ulugan nga miyabut na situt imyu i ka'adi'an it Ampu'ang Diyus?"

²⁹ Ipiya'yag na ni Jesus nga magka'imugaw kanyat mara'e-ra'et sabap diya'eg ya na si Satanas nga pagbaya'en nira. Maat ya, "Mag'u'unu makasled i maski siyu nga mangagaw it kusas du'un it balay it esang makseg nga taw basta ega bayukun ya da'an i iyan nga taw? Simpri in pagbabayukun na, marangpasan nay balay ya.

³⁰ Talagang iyan ega magkampi' it aken, ipagpa-batang ku nga magpakikuntra' it aken. Baw iyan ega magtabang it aken it magtulus it katataawan, kanya i magpane'ag-te'ag it kanira. ³¹ Aypa' matuud talagay i'aat kut imyu nga pasinsiyaen naga i mga katataawan it maski unu nga kalasit kasala'an baw panibaba' nira in magsinguli' baw indi'an nira. Temed panibaba' nira it Espiritu Santo, siguradu nga ega ipasinsiya it kanira. ³² Matuud tu nga maski mangarampangen i maski siyu nga kuntra' it aken nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, pasinsiyaen naga kanya in magsinguli' nga matuud. Temed seked it ka'nu-ka'nu ega talaga pasinsiyaen i maski siyu nga mangarampangen kuntra' it Espiritu Santo.

³³ Simpri ipabetang mi nga magayen nga kayu in magayen i buwa' ya, mara'e-ra'et in mara'e-ra'et i buwa' ya. Sabap da'ga ba' kat buwa' magkakilalaan in magayen u da'ga? ³⁴ Kamu nga mga anak it dukul! Mag'u'unu mi masugid i mga bagay nga magagayen it marara'e-ra'et i adat mi? Ka talagang matuud nga in unuy kat nakem it taw, iyan naga i kat ba'ba' ya nga pirmi. ³⁵ Sabap taw nga magayen i adat, pirmi nga magayen i magli'wan kat ba'ba' ya, sabap purus magayen i ipagdawa' ya kat nakem ya. Taka' taw nga purus mara'e-ra'et i magdadawa' kat nakem ya, purus naga mara'e-ra'et i magli'wan kat ba'ba' ya. ³⁶ Temed matuud tu talagay i'aat ku ngaytut imyu, nga in asan nat aldaw nga ipangukuman, turubagen it taw i kada ampang nira nga egay kapulusan. ³⁷ Sabap uyun kat mga ampang mu i ukuman, in rigaen ka baw da'ga."

May kulteg it tanda'anan nga pasar du'un it langit

[Marcos 8:11-12; Lucas 11:24-26; 11:29-32]

³⁸ May pirang kataawan du'un nga Pariseo baw manigpa'yag it urdin nga miyaat it ki Jesus, "Manigtuldu', in mapakay sana, paltegan mu kami it tanda'anan nga pasar du'un it langit."

³⁹ Katubag si Jesus, maat ya, "Pu'sa kamu ngaytu, mara'e-ra'et i adat. Subung kamu it pag'a'asawaen nga babay nga barapakun, nga ega paglabiyen yay pag'asawa, ka atkayay buwat mi du'un it Ampu'ang Diyus. Maat mi, mag'angut kamu it tanda'anan, temed egay ipalteg it imyu, puyrat iti, tanda'anan nga ipiyagladawan nga nalabayan it prupita' ngayan it tagna' nga si Jonas. ⁴⁰ Ka si Jonas ngaytu, tulung aldaw baw tulung delem du'un kanya it tina'i it ama'-ama'an na nga seda' bawnga egen naga kanya nga ipiyali'wan. Ta atkayan naga, aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, katlu aku nga maglelbeng du'ut lugta' bawnga ma'gen si'. ⁴¹ Aypa' in asan nat aldaw it pangukuman, basulun kamu baw mga ka'ibaan mi it mga taga Ninive, sabap

† Isaias 42:1-4. †† Si Beelzebub, esa gasing ngaran ni Satanas.

kanira, nagsinguli', langkuy inindi'an niray kasala'an pagkagneg nirat pangadal ni Jonas. Temed ta, kayti may situ nat imyu nga subra' pa' nga mabantug it ki Jonas ngayti, temed da'kamu magsinguli'.⁴² Kat aldaw ngaytit pangukuman, basulun kamu gasi' it babay nga nag'adi' du'un it Seba it tagna' pa'. Sabap talagang alaid nga banar i piyanawan ya, garing du'ut banwa ya, ka ireg ya nga matantuwan i ega basta-bastang kasepsep it adi' nga si Solomon. Temed kayti, may situ nat imyu nga subra' pa' nga mabantug it ki Solomon, temed da'kamu kupagneg.

⁴³ Ka in bete' may limi'wan nga mara'e-ra'et du'un it esang taw nga pagpapulpugun ya, buwat it mara'e-ra'et ngaytu, subuk maglu'ug-lu'ug lamang du'un it rugar nga kapupuyangtan, ka magtulus it papulpugun ya si'. Ta in egay maparagan ya, ⁴⁴ 'Aa' da'ga,' maat ya, 'pa'uli' aku naga du'un it pagpapulpugun ku ngayti.' Bawnga abutan ya, ma'anuan yang ega pay nakapasubli it kanya nga beken, lamang subung na it balay nga paglilimpiyu'un na baw pag'a'aturun na. ⁴⁵ Aypa' buwatan ya, mapanaw si' ka mangumbinyu it pitu nga mga ka'ibaaan ya nga mara'e-ra'et pa' it kanya, ka ka'ibaaan ya nat papulpug si'. Aypa' bara'an it iyan nga taw, subra' pa' nga ruma'e-ra'et i kabetangan ya. Ta atkayan naga i mabetangan mit imyu nga mu'sa nga nakagneg it Magayeng Barita' temed, ta, ega nga piyamaya' mi."

Mga ina' baw sulsug ni Jesus kat pamaya'

[Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21]

⁴⁶ Mag'ampang pa' si Jesus ngayti du'un it kadakel, miyabut i ina' ya baw mga ari' ya. Du'un lamang sirat li'wan, mag'elat it ki Jesus ka kupakisugi-sugid sira. ⁴⁷ May simnugid du'un it ki Jesus, nga mag'aat, "Tabi', du'un bat li'wan i ina' mu, sang siraan it mga ari' mu. Ireg nira nga pakisugisugid it imu."

⁴⁸ Pagkagneg ni Jesus, maat ya, "Ee', mabway mana." Piya'ugdunan ya nga mag'aat, "Sepsepen mi, siyuy ina' ku baw siyu may siyu i mga sulsug ku?" ⁴⁹ Pagka'ampang ya, tiyuldu' yay mga alagad, bawnga maat ya, "Sira ngaytu i bilang ina' ku baw mga sulsug ku. ⁵⁰ Sabap in siyu-siyu nga magsunud nga banar it ka'irgan it Ama' ku nga du'un it langit, sira i bilang ina' ku baw mga sulsug ku."

Piya'alimbawaan ni Jesus i esang manig'uma nga isiya'bug i panluwak ya

[Marcos 4:1-20; Lucas 8:4-15]

13 Iti naga nga aldaw, gimnaring na si Jesus du'un it balay ngayti ka napanaw si'. Na'adu'un kanyat Lapnaw it Galilea baw miyadung du'un it tambing. ² Nagsig'abut i dakel na nga mga taw du'un it kanya. Aypa' binwat ya, nagpasakay

du'un it sakayan nga maglultaw. Kadakel it taw ngayti, du'un nat binit. ³ Nagpapu'un si' si Jesus it manuldu' it dakel na nga mga bagay nga ipagpa'alimbawa ya lamang. Papu'un ya, maat ya, "May esang manig'uma nga nana'bug nat lulwaken ya. ⁴ Ta it ipagsa'bug i panluwak ya, may nakasa'bug na du'un it padalan. Magkatalikud kanya, pagpasubliyan it mga manu-manuk ka kiya'en na nira. ⁵ Nasa'bugan it beken, du'un it mabatuun. Ta it paribasay desang magsasagpa-sagpaw i lugta' du'un it mga batu, timnubu' it dumali' i mga iti ngayti. ⁶ Temed iyan simingga' i init, namagpangkerep na, ka egay piyat'edan it gamut nira. ⁷ Iyan beken, maresaen i nasa'bugan. Pagkeseg it ilamunung ngayti, da'na nakabwa' i mga luwak ngayti ka nalmes na. ⁸ Temed iyan nakasa'bug du'un it magayen nga lugta', minwa' it magayen baw mabuburun pa'. Sang kuway may tagasang gatus i bat'unun it legas ya. May tag'e'ennem nga pulu' baw tagtutulong pulu'." ⁹ Pa'ugdun ni Jesus, maat ya, "Ta it pag'argan it talinga, ipagpagneg, ka'ilangan pagneg kamu it magayen it pag'aaten ku ngaytu."

¹⁰ Iyan nakagaring nay mga taw ngayti, nagpatpad du'un it ki Jesus i mga alagad ya. Miningkut nga mag'aat, "Unuka purus alimbawa i ipagpanuldu' mut mga taw?"

¹¹ Katubag si Jesus, maat ya, "Talagang ipiyag'ildaw it imyu nga ma'rutan mi i patagu-tagu' nga ka'ulugan it ipagpanuldu' ku pasar it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Temed sira, ega ipiyag'ildaw ya it kanira. ¹² Iyan magpamaya' nat inadalan ya situt aken, dungagan it Ampu'ang Diyus i kasepsep ya seked magbastanti nay magka'rutan ya. Temed iyan ega magpakimatuud it nagnegan ya ngaytu, awa'en nat Ampu'ang Diyus i maski iyan nga nasepsepan ya na isa'un egay lapusan ya. ¹³ Aypa' ipagpanuldu' kut kanira pag'alimbawaen lamang sabap magsesyek sira, da'sira magkalteg, baw magpagneg temed ega mamagkagneg baw magkasepsep. ¹⁴ Talagang magkatuman du'un it kanira i inampang ni Isaias nga prupita' it tagna' nga simnurat it inaat it Ampu'ang Diyus, nga mag'aat,

'Maski manamar kamu nat pagneg, talagang da'kamu makasepsep.

Baw maski semyek kamu na nga semyek, ega makilalaan mi i pagletganan mi.

¹⁵ Talagang ining mga taw, piyadsen na niray ulu nira.

Paglagpasen nay mga talinga nira baw ipagpeyeng na niray mga mata nira.

Ka in da'ga atkayan, barang mamagkalteg naga sira, mamagkagneg naga, mamagkasepsep naga, baw pa'uli' naga sira situt aken, nga mapagayen ku naga sira, arit ega.' †

† Isaias 6:9-10.

¹⁶ Temed talagang magkasagya kamuy imyu ka subuk magkalteg baw magkagneg kamu, ka magkasepsepan mi i mga kamatuudan ngaytu.

¹⁷ Yay matuud, talagang dakel i mga prupita' baw mga taw nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus it tagna' pa' nga ireg nira sana nga makalteg it magkaltegan mi ngaytu kayti, temed ega naltegan nira. Baw ireg nira makagneg it mga magkagnegan mi ngaytu kayti, temed ega gasi' nagnegan nira.

¹⁸ Kayti, pagnegan mi i ireg sugiden it itu nga alimbawa, manigsa'bug ngaytut lulwaken. ¹⁹ Iyan mga taw nga nagpagneg it ampang it Ampu'ang Diyus sabap it ka'adi'an ya temed ega magkasepsepan nira, subung sirat padalan ngaytung nasa'bugan it bi'ni. Madali' ma'agaw ni Satanas i ampang ngaytung nagnegan nira. ²⁰ Itu nga nasa'bugan nga mabatuun, pagpa'igu'an kaytu mga taw nga mamagpagneg nga masasagyang pagpakimatuudun nirang lagi i ampang it Ampu'ang Diyus. ²¹ Temed ega ipagdawa' nirat magayen kat ulu nira. Aypa' ka da'sira magpane'te' kat pamaya' nira, nga subuk luwak nga ega maggagmut. In abutun it kakuri'an u pakuri'an sira sabap it pamaya' nira ngaytut ampang it Ampu'ang Diyus, mangindi' sira nga lagi. ²² Ta itu, nasa'bugan ngaytu nga maresaen, sira nga mamagpagneg it ampang it Ampu'ang Diyus, temed saw i pikir kat mga bagay nga situt banwa. Ku-padakula' it kamanggadan i kanget kat nakem nira. Unupat ampang ngaytut Ampu'ang Diyus, magkada'gan na it itu nga kat pikir nira. Aypa' ka egay buwa' it pamaya' kat panga'genan nira. ²³ Temed itu, pa'aaten ngaytu nga nasa'bugan nga magayeng lugta', ituy mga taw nga magpagneg baw magkasepsepan nira i kamatuudan ngaytu. Ta it ipagdawa' na du'un it ulu, aypa' ka magbuwa' i pamaya' nirat kanira, nga subung it mabuburun ngaytung kuwayen nga tagasang gatus, tag'e'ennem nga pulu' baw tagtutulu nga pulu' i legas ya."

Panuldu' ni Jesus nga ilamunun i piya'alimbawaan

²⁴ May esa si' nga alimbawa nga inampang ni Jesus, nga mag'aat, "Iyan ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, subung it itu ngaytu. May esang taw nga magayen nga bi'ni it tirigu i itiyugda' ya du'un it uma ya. ²⁵ Ka'sang delem nga mag'iga' nay katataawan, miyabut i kakuntra' ya, nga nana'bug it ka'i'ilu nga ilamunun du'un it uma ya ngayting tiyugda'an nat tirigu. ²⁶ Timnubu' i tirigu ngayti. Desang magbuwa' na, timnubu' nay ka'i'ilu ngayti nga ilamunun.

²⁷ Pagkamuya it mga uripen it tag'uma ngayti, maat nira, 'Agalen, da'ga ba' bulun nga tirigu i

itiyugda' mu ngayan? Ta, ari garing it ka'i'ilu ngayang ilamunun nga magtubu'?"

²⁸ Katubag i tagpu'un ngayti, 'Aa', ula-ula bayan it kakuntra' ku.'

'Ta unu,' maat it mga uripen ya ngayti, 'ireg mu nga ilamunun namen?'

²⁹ 'Ayaw na da'an,' tubag ya, 'ka barang pati tirigu ngayan, maka'uyut it ma'ilamun mi. ³⁰ Pata'nan mi nay kemseg i mu'sa. Elaten nay pakakayeg. Ka in pakakayeg na, sekaten ku yan i mga manigkayeg nga yay u'naen nira, ilamunun ngayan baw pamegkesen ka suriban. Isunud mana i tirigu, ka iyan i idu'un it lagkaw ku.'"

Alit si' it mustasa' bawnga ipagpa'alsa i piya'alimbawaan ni Jesus

[Marcos 4:30-34; Lucas 13:18-21]

³¹ Esa si' nga alimbawa i itiyuldu' ni Jesus it kanira, nga mag'aat, "Iyan ka'adi'an it Ampu'ang Diyus," maat ya, "subung it itu ngaytu. May esang taw nga liminwak it alit it mustasa' du'un it uma ya. ³² Piyakadekeye' talaga nga alit kat mu'sa nga lulwaken, temed basta nakalwak na, pagtubu', kemseg, map'un pa' it beken nga inglay, magbalyu na nga kayu. Egay beken, pugadan na it mga manu-manuk i mga sanga ya."

³³ May beken pa' nga alimbawa ni Jesus, nga mag'aat, "Iyan ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, subung it ipagpa'alsa nga iriyagi' it esang babay du'un it dakulang arina, isa'un mag'alsa it magayen i sang i'ilutu'an ngayti."

³⁴ Purus alimbawa i ipiyanuldu' ni Jesus it mga taw. Da'gay itiyuldu' ya nga da'ga alimbawa i paggamiten ya. ³⁵ Atkayti i panuldu' ya ka isa'un matuman i inampang it prupita' it tagna' nga ampang it Ampu'ang Diyus nga mag'aat, "Manuldu' aku it kanira nga purus ipa'alimbawa. Ipa'yag kut kanira i mga bagay nga ipagtagu-tagu' garing pa' it pagguna it banwa." †

Ka'ulugan it inalimbawa nga ka'i'ilu nga ilamunun du'un it katiriguwan

³⁶ Pagkatapus it pangadal ngayti ni Jesus, piya'uli' ya nay kadakel ngayti bawnga miyuli' na sang siraan it mga alagad ya du'ut balay. Nagpatpad i mga alagad ya du'un it kanya. Maat nira, "Ituturan mut amen i ka'ulugan it inalimbawa mu ngayan nga ka'i'ilu nga ilamunun du'un it uma."

³⁷ "Ee'," maat ni Jesus. Maat ya, "Iyan timnugda' ngaytu it magayen nga bi'ni, aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw. ³⁸ Iyan uma, banwa ngaytu. Iyan bi'ni ngaytu nga magayen, mga taw nga kat pamegbeg it Ampu'ang Diyus baw iyan ka'i'ilu nga ilamunun, iyan mga taw nga kat pamegbeg ni

† Awit 78:2.

Satanas. ³⁹ Ta, yan kakontra' ku nga nana'bug it ka'i'ilu ngaytu nga ilamunun, egaytuy belag, si Satanas naga ngaytu. Iyan pakakayeg ngaytu, umur nat banwa i pa'aaten baw mga anghil i mga manigkayeg ngaytu.

⁴⁰ Ka in mag'u'unu itumpuk i ilamunun ngaytu ka suriban, atkayan naga yan i mag'abut in asan nat umur it banwa. ⁴¹ Sekaten it Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw i mga anghil ya, ka tingpeden nira baw ipablag du'un it mga taawan ya nga kat pamegbeg it Ampu'ang Diyus i mu'sa nga magpakursud kat kasala'an baw mu'sa nga mamumuwat it kara'e-ra'etan. ⁴² Ka buwaten it kanira, italpak i ega ngaytu taawan it Ampu'ang Diyus du'un it masgu nga masgu nga apuy nga egay kapugdawan ya. Du'un gemeget nay nipen nira baw gumarwak na sirat da'na pateng. ⁴³ Temed iyan mga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus, masingkar nay kabantugan nira nga subuk aldaw du'un it ka'adi'an it Ama' nira nga Ampu'ang Diyus. Aypa' it pag'argan it talinga, ipagpagneg, ka'ilangan pagnegan mit magayen i pag'aaten ku ngaytu."

Magtatagu' nga subrang kararasan nga manggad baw pirmira nga mutyat basek i ka'alimbawaan it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus

⁴⁴ Maat si' ni Jesus, "Iyan ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, subung it manggad nga maglelbeng du'un it esang lugta'. Naparagan it esang taw nga magkali i manggad ngaytu. Pagkaparag ya, tiyaburan ya naga bawnga miyuli' it masagyang-masagya. Pag'abut ya du'ut balay, ipiyu'sa yat pa'alang i mu'sang kusas ya bawnga inalang yay iti nga lugta'.

⁴⁵ Atkaytu gasi' i ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. May esang manigdagang it mutyat basek nga magtulus it pirmira nga iti nga mutya'. ^{†46} Iyan naka-parag nat sangbat nga talagang pirmira, miyuli' na kanya ka ipiyu'sa yat pa'alang i mu'sang kusas ya, ka inalang ya nay iti'en ngayti."

Lambat i piya'alimbawaan ni Jesus

⁴⁷ "Ta," maat si' ni Jesus, "subung gasit lambat i ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Iyan i'inlug du'un it dagat, kalasi-kalasi i seda' nga siminled. ⁴⁸ Egay beken, it namuyaan it mga manigseda' nga dakel nay seda' nga nakasled, biyatun na nira. Bawnga miyadung na sira ka bulunun. Iyan magayeng seda' nga magkaka'en, ibtang nira du'un it karebtangan. Iyan ega, ibuntal nira. ⁴⁹ Ta, mag'a'atkayan gasi' yan in asan nat umur it banwa. Mabut i mga

[†] Du'un it beken nga banwa, ma'at nga ega basta-basta i mutyat basek ngaytu, sabap dakula' talaga nga kantidad i ipagbayad, subra' na in pirmira.

anghil ka ipablag nira i mga mamumuwat it kara'e-ra'etan kat mga taw nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus. ⁵⁰ Ta, yan ega ngaytu mga taawan ya, italpak nat mga anghil ngaytu du'un it masgu nga masgu nga apuy nga ega magpugda-pugdaw. Talagang gumarwak sirat ega pateng baw gemeget nay nipen nira. ⁵¹ Ta unu, magkasepsepan mi i mu'sa ngaytu?" maat ni Jesus.

"Ee'," maat i mga alagad ya ngayti, "magkasepsepan namen."

⁵² "Ta," maat si' ni Jesus it kanira, "iyan manigpa'yag it ampong it Ampu'ang Diyus nga nakapag'adal nat mga kamatuudan ngaytu sabap it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, subung kanya it tagpu'un it pamalay-balay nga magpangrut-magpangrut it mga kusas ya nga ba'gu baw lagi-lagi du'un it pagdawa'an ya. Sabap magka'rut kanya mangadal it ega lamang tagna' ngayting panuldu' in da'ga pati ba'gu ngaytu."

Ega pagkilalaen si Jesus du'un it Nazaret

[Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30]

⁵³ Pagkatupus ni Jesus it panuldu' ya ngayti nga purus alimbawa, napanaw si' kanya. ⁵⁴ Miyuli' si' kanya du'un it diyakula'an yang lansangan it Nazaret. Iyan du'un si' kanya, nanuldu' kanya du'un it papagsambaan nira. Nalilu' talagay mga nakagneg. Maamaan sira, "Ari napisi'an it itung taw it kasepsep ya ngaytu? Mag'u'unu kanya magkabwat it mga kalililu'an nga mga bagay? ⁵⁵ Da'ga ba' anak tu it karpintiru? Da'ga ba' si Maria i ina' kaytu baw da'ga ba' mga ari' ya nga lalaki, si Santiago, si Jose, si Simon baw si Judas? ⁵⁶ Baw da'ga ba' mga ari' ya nga mga babay, sang tamiyan naga situt lansangan ngaytu? Ta ari napisi'an yat mu'sa ngaytung kakayaan ya?" ⁵⁷ Talagang ega pagkilalaen nira kanya.

Aypa' ka maat ni Jesus it kanira, "Iyan prupita', paggalangen baw pag'istimaren kanyat magayen maski ari kanya, puyra kat sadili ya nga lansangan baw kat sadili yang pamalay-balay." ⁵⁸ Ta it atkayti, ega minwat si Jesus it dakel nga kalililu'ang bagay du'un, ka da'sira ngayti magpamaya' it kanya.

Inimatay si Juan nga u'na-u'nang magpamawtis

[Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9]

14 Kat iti nga timpu, naka'but du'un it adi' ngaytit Galilea nga si Herodes i barita' sabap it ki Jesus. ² Maat ni Herodes it mga katimbang ya, "Ega yay belag, si Juan ngayan nga magpamawtis. Na'gen yan it pa'uli'. Aypa' yan magkabwat it mga kalililu'an ngayan nga bagay."

³ Miyampang si Herodes it atkayti sabap tagna', kanya nagay nagpadakep, nagpabayuk baw nagpapisu it ki Juan, sabap it ki Herodias nga asawa ni

Felipe nga sulsug ni Herodes ngayti. ⁴ Sabap pirmi nga pag'aaten kanya ni Juan nga maat ya, “Ega mapakay nga magsagpun kamu, ka kuntrat urdin i agawun muy ipag † mu ngayan.” ⁵ Ku'imatayen sana ni Herodes si Juan ngayti, temed mag'i'lam kanya it pagsasakpen ya nga mga Judio sabap pagkilalaen nira nga prupita' si Juan ngayti nga magpamawtis.

⁶ Taka' iyan na'but si' i ka'aldawan ni Herodes, miyayli' du'un it adapan it mga taw nga inimitar i babay nga anak ni Herodias ngayti, nga anak naga ni Felipe. Talagang siyagyaan nga banar ni Herodes. ⁷ Aypa' ka isiyanggup ni Herodes nga uyut i sumpa ya nga ibgay ya it babay ngayti i mas-ki unu nga angutun du'un it kanya. ⁸ Ta, it pag'i'in-du'an na kanya nga lagi it ina' ya, maat ya, “Iyan talagay ireg ku nga ibgay mut aken kayti, pinggan nga pagdada'tunan it ulu ni Juan ngayan nga magpamawtis.”

⁹ Nasmek i adi' ngayti, temed sabap it sumpa ya nga pagdedngegen it mga inimitar ya ngayti, isingkat ya it mga manigsirbi ya nga ibgay nirat babay ngayti. ¹⁰ Aypa' ka isingkat ya nga punggutan nat ulu si Juan ngayti du'un it pirisuwana. ¹¹ Pagkapunggut, idiya'tun du'un it pinggan bawnga ibinggay du'un it babay ngayti. Dayun it tiyaban ya na du'un it ina' ya. ¹² Pagka'rut it mga alagad ni Juan ngayti, na'adu'un sira ka pinsi' niray bilug ni Juan ka ilimbeng nira. Bawnga ibiyarita' nira du'un it ki Jesus.

Subrat limang ribu i kadakel it napaka'en ni Jesus kat keseg it guna ya

[Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14]

¹³ Pagka'rut ni Jesus it inimatay na ngayti si Juan, limin'id kanya du'un it kadakel it mga taw ka simnakay, nga pa'adu'un it esang rugar nga kapupuyangtan. Temed pagkabarita' it mga katataawan du'ut mga lansangan ngayti, napanaw sira nga timnundug it ki Jesus ngayti. ¹⁴ Aypa' pagpanlampud ni Jesus du'ut inabutan ya ngayti nga rugar, yay piyag'a'anda'an it mata ya, dakel na nga mga taw. Siyangu'an ya sira. Piyagayen ya i mga may sarut nga taba-taban it mga taw ngayti.

¹⁵ Iyan apu-apun na, nagpatpad du'un it ki Jesus i mga alagad ya. Maat nira, “Tabi' it imu, kapupuyangtan nga rugar i sikaytu baw ungaytu na, ega na ma'lay semdep i aldaw. In mapakay sana, papanawun mu nay mga taw ngayan nga pa'adu'un sirat mga baryu ka isa'un makapangalang sirat maka'en nira.”

† Ega desang ipag ya, in da'ga kamanaken ya pa' si Herodias ngayti, sabap sang sulsugan si Herodes, si Felipe baw ama ni Herodias ngayti.

¹⁶ Katubag si Jesus, maat ya, “Ega na ka'ilangan nga papanawun pa' sira. Kamu nay megay it maka'en nira.”

¹⁷ Katubag i mga alagad ya ngayti, maat nira, “Ampu'an, ta, mag'u'unu yan it ega talagay situ, puyrat limang batu i tina-tinapay baw duwang batuy seda-seda?”

¹⁸ “Tabanen mi sinit aken,” maat ni Jesus. ¹⁹ Piya'dung ya i mga taw ngayti. Pinsi' ni Jesus i limang batu ngayti nga tina-tinapay baw duwang batu ngayting seda-seda'. Yimna'ngad kanya du'ut langit ka nagpasalamat du'un it Ampu'ang Diyus. Pagkatupus ya, biyagi'-bagi' yay tina-tinapay ngayti bawnga ipiyakawa' yat mga alagad ya ka ipanundul nira du'un it mga taw ngayti. ²⁰ Kimna'en i mu'sa ngayti seked it na'gen sira. Rininut it mga alagad i na'pedan, napnu' i sang pulu' may duwang kaba'ayan it pagbabagi'-bagi'en na ngayting tinapay. ²¹ Kadakel it kimna'en ngayti, lalaki lamang may limang ribu, puyray mga babay baw manga'wa'.

Napanaw si Jesus du'ut sagpaw it danum

[Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21]

²² Bawnga piyasakay na nga lagi ni Jesus i mga alagad ya, ka mu'na na du'ut sang dipag it lapnaw ngayti. Nagpatudu' it kanya ka pagpagaringen ya pay mga taw. ²³ Pagkapagaring yat mga katataawan ngayti, nanungul kanyat esa-esa ya du'un it mungsu' ka manalangin du'un. Dinlem na si Jesus du'un it mungsu' ngayti it esa-esa ya lamang. ²⁴ Sakayan ngayti nga pagsasakayan it mga alagad ya, du'un na it tenga-tengat lapnaw. Magkakuri'-kuri'an sira ka masbeg i deres nga sungsungun.

²⁵ Iyan kuku'-aldaw na, timnundug na si Jesus it kanira. Magpanaw lamang kanya du'un it sagpaw it danum. ²⁶ Piyangingira'butan it i'lam i mga alagad nga nakalteg it magpanaw ngayti du'ut sagpaw it danum. “Idek!” maat nira, “miyatay bayan!”

²⁷ Miyampang nga lagi si Jesus, nga mag'aat, “Ayaw kamut i'lam. Si Jesus aku naga bayni. Paksegen mi lamang i nakem mi.”

²⁸ Pagkagneg ni Pedro, miyampang kanya nga mag'aat, “Ampu'an, in talagang ikaw yan, papanawun mu aku kat sagpaw it danum nga sumusmu it imu.”

²⁹ “Ee,” maat ni Jesus, “dali' na.”

Egay beken, limnampud na si Pedro du'ut sakayan, diri-diritsu nga napanaw kanya du'ut sagpaw it danum nga magsusmut ki Jesus. ³⁰ Temed pagkamuya ni Pedro it mabakat, mini'lam kanya. Unupat magsaredsed na. Nangabang kanya, “Tabang, Ampu'an! Sagepen mu aku!”

³¹ Diyali'an kanya ni Jesus, nga singkel ya nga lagi. "Pedro," maat ya, "kadekeye' it pamaya' mut aken. Unuka inalab-alab ka?"

³² Pagkasakay it duwa ngayti, yimnengyeng nay deres. ³³ Siyamba si Jesus it mu'sa ngayting magsasakay baw maat nira, "Kamatuudan nga Anak ka talaga it Ampu'ang Diyus."

³⁴ Pagkadipag nira, du'ut Genesaret † i piyadung-gu'an nira. ³⁵ Nakilalaan si Jesus it mga taw du'un. Ipiyamarita'-barita' nirang lagi du'un it mga katepadanan nira nga miyabut si Jesus. Aypa' ka nagsig'abut i mamagtataban it mga magsarut.

³⁶ Nagpasangu'-sangu' sira du'ut ki Jesus nga mas-ki di'kit, papadi'kiten it ipagkabit †† kat sagyaden it gulamen ya i mga magsarut ngayti. Talagang mu'sa nga magkapadi'kit, gimnayan nga matuud ka mindek nay sarut nira.

Mga siyubli-subli nga panuldu' nga ega uyun it mga urdin it Ampu'ang Diyus

[Marcos 7:1-23]

15 Ka'sa may na'adu'ut ki Jesus nga mga Pariseo baw mga manigpa'yag it urdin nga garing du'un it Jerusalem. Iningkut kanya nga mag'aat, ² "Unuka ega pagsunudun it mga alagad mu i siyubli-subli tami nga ipiyanuldu' it kam-agugurangan tami? Ka magka'en sirat ega naka-pangugas it alima uyun du'ut ipiyanuldu' ngayti."

³ Katubag si Jesus, maat ya, "Ta, unuka pagrang-ga'en mi gasi' i urdin it Ampu'ang Diyus sabap du'un it siyubli-subli mi ngaytu nga ipagpanuldu'?"

⁴ Ka da'ga ba' ipiyag'uridin it Ampu'ang Diyus nga, 'Galangen muy ama' baw ina' mu,' baw 'In siyusiyuy mampang it mara'e-ra'et kat ama' u ina' ya, bagay it kanya, imatayen.' ⁵ Temed ipagpanuldu' mi nga basta aaten na lamang it esang taw i ama' u ina' ya, "Ta ega na bay makabgay kut imyu nga ipag'epet kut imyu, ka naka'areg ku na nga begay kut Ampu'ang Diyus," ⁶ ta, maski ega na galangen yay mga giyaringan ya nga epten ya sira. Aypa' am-pang it Ampu'ang Diyus, talagang paggantian mi na it mga siyubli-subli mi ngaytu nga ipagpanuldu'.

⁷ Magbete-bete' kamu lamang nga magpamaya' it Ampu'ang Diyus. Talagang matuud i inampang it tagna' nga prupita' nga si Isaias sabap it imyu, nga ampang it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

⁸ 'Pagsirbi baw pagsamba it aken it itung mga taw, kat munung nira lamang nga egay kamatuudan nga pagma'al nirat aken.

⁹ Talagang egay kapulusan it pagsamba nirat aken.

Ka iyan ipiyag'uridin it taw lamang, ipagpabetang na nira nga urdin na kunu' it Ampu'ang Diyus.'" †

† Genesaret ngaytu, ade'deng it Capernaum. †† Basaen i pa'yag du'un it kapitulu 9:20. ‡ Isaias 29:13.

¹⁰ Piyapatpad ni Jesus i kadakel baw maat ya, "Pagneg kamu nga mu'sa baw sepsepen mi i pag'aaten ku. ¹¹ Ega iyan magseled kat ba'ba' it taw i magpara'way it kanya kat panleteg it Ampu'ang Diyus, in da'ga iyan ampang nga mara'e-ra'et nga magli'wan kat ba'ba' ya."

¹² Magkatupus i iting inampang ni Jesus, nagpak-i'umid it kanya i mga alagad ya baw maat nira, "Ampu'an, magka'rutan mu, rimna'e-ra'et i nakem it mga Pariseo it inampang mu ngayan."

¹³ Katubag si Jesus, maat ya, "Talagang dutdutan i kada luwak nga ega Ama' ku nga du'ut langit i liminwak. ¹⁴ Pata'nan mi lamang sira. Mga beleg sira nga manigdundun. Ta basta beleg i dumundun it beleg naga, simpri kataptap sirang duwa du'un it kali."

¹⁵ Maat ni Pedro it kanya, "Ampu'an, isugid mut amen i ka'ulugan it alimbawa mu ngayan kagay-na."

¹⁶ "Unu ba', pati kamu," maat ni Jesus, "ega gasi' i kasepsep? ¹⁷ Unu, ega magka'rutan mi nga maski unu nga magseled kat ba'ba', pagpa'abutan ya tina'i, bawnga limi'wan. ¹⁸ Temed iyan kara'e-ra'e-tan nga kat nakem nga limi'wan kat ba'ba', yanay magpara'way it taw kat panleteg it Ampu'ang Diyus. ¹⁹ Sabap magpangaring kat nakem i mu'sang mara'e-ra'et nga pagpikiren nga magta-ban it taw kat mga itu ngaytung pagbuwatan, nga pangimatay, mu'sang kalasit pamakun du'un it ega asawa mu, panakaw, pamuwat-buwat baw panibaba'. ²⁰ Mga itu na ngaytu i magpara'way it taw kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Temed iyan kuma'en it ega da'an mangugas it alima ya nga uyun du'un it inaat it siyubli-subli mi nga ipagpanuldu', egaytu magpara'way it taw kat panleteg it Ampu'ang Diyus."

Nandangep i esang babay nga ega Judio, ka pagpapulpugun it mara'e-ra'et i anak ya

[Marcos 7:24-30]

²¹ Limin'id si' na Jesus du'un kayti. Na'adu'un sira it rugar nga ade'deng it Tiro baw Sidon. ²² May nandangep du'ut ki Jesus nga esang babay nga ega Judio nga taga du'un. Pag'abut ya, diyadakula' yang ampang nga mag'aat, "Ampu'an, nga tung-tung-inapu' it adi' nga si David, sangu'an mu bete' aku! Ka anak ku nga babay, pagpapulpugun it mara'e-ra'et. Talagang magkakuri'an na kanya nga banar."

²³ Temed maski tetet, egay tetet ni Jesus. Nagpat-pad du'ut kanya i mga alagad ya. Maat nira, "Ampu'an, tarapasan mu na kanya. Ka marimu'ut baw yan na ngayan i buwat ya, dasun-dasun it aten."

²⁴ Bawnga inaat ni Jesus i babay ngayti, nga maat ya, "Kat mga Judio lamang, nga kabilangan nira tu-

pa nga na'lam, i tiya'gan it aken. Ega paytu timpu mi nga ega Judio."

²⁵ Temed nagpatpad ga du'ut kanya i babay ngayti, nanluud du'ut sarungaan ya baw miyampang, nga mag'aat, "Sangu'an mu aku nga matuud, Ampu'an!"

²⁶ Miyampang si Jesus, maat ya, "Talagang ega mapakay nga agawun i pagka'nen it anak isa'un lamang ibuntal du'un it mga ke'deng."

²⁷ "Matuud mu yan, Ampu'an," maat it babay ngayti, "temed maski mga ke'deng, mamagpan-imuruk it mu'mu' nga magka'ulug du'un it papan-ga'nan it tagpu'un nira."

²⁸ Pagkagneg ni Jesus, maat yat babay ngayti, "Talagang dakula' i pamaya' mut aken. Ma'imu i ka'ilangan mu ngayan." Kat iti nagang uras, gimnayan nga matuud i anak ya ngayti.

Subrat epat nga ribu i napaka'en ni Jesus

[Marcos 8:1-10]

²⁹ Garing si' du'un, nagpa'uli' si' si Jesus du'un it tambing it Lapnaw it Galilea. Bawnga timnungul kanya du'un it mungsu' baw miyadung du'un.

³⁰ Nagsig'abut i dakel na nga dakel nga taw, nga taban nira, mga pilay, beleg, may mintirat bilug, buyun baw beken na nga kalasit sarut. Idiyu'un nirat adapan ni Jesus baw piyagayen ya sira nga mu'sa. ³¹ Nalilu' i mga taw ngayti, pagkamuya nirat magka'ampang nay mga buyun, nag'uli'nan nay mga may mintirat bilug, magkapanaw nay mga pilay baw magkalteg nay mga beleg. Egay beken nga binwat nira, biyantug niray Ampu'ang Diyus it bangsa nira nga Israel.

³² Iyan nakatlu na nga du'un pa' sira, tiya'wagan ni Jesus i mga alagad ya, ka maat ya, "Pagsangu'an kuy mga taw ngaytu, sabap ikatlung aldaw na kayti nga ka'iba-iba ku sira, ega nay panga'en nira. Ega talaga ireg ku nga papanawun sira nga pamaggetmanan ka barang ega katatas."

³³ "Aa bila'," maat it mga alagad ngayti, "Ampu'an, ari nay mapisi'an ta kayan it panga'en situt rugar ngaytung kapupuyangtan nga maka'ustu' it yanayan ngayang kadakel it taw?"

³⁴ "Ay pirang batuy tinapay mi asan?" maat ni Jesus it kanira.

"Ampu'an, pitu mana bayning batu baw pira manang batuy seda-seda'."

³⁵ Piya'dung ni Jesus i mga taw ngayti. ³⁶ Bawnga inangut ya i pitu ngayting batung tinapay baw mga seda-seda' ngayti, bawnga nagpasalamat kanya du'un it Ampu'ang Diyus. Pagkatupus ya, biyagi-bagi' yay mga iti ngayti, bawnga ipiyamgay yat mga alagad ya ka ipanundul du'ut mga taw ngayti. ³⁷ Kimna'en i mu'sa ngayti seked it namagka'gen. Ta, rinutun it mga alagad i namagka'pedan, nakapnu' it pitung kasupakanan. ³⁸ Kadakel it kimna'en

ngayti, epat nga ribu i mga lalaki lamang, puyra pay mga babay baw manga'wa'. ³⁹ Yapay papanaw ni Jesus it mga taw ngayti, bawnga simnakay sirat mga alagad ya, na'adu'un it rugar it Magadan.

May mag'angut it tanda'anang nga kari'genan ni Jesus

[Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56]

16 Ka'sang aldaw, na'adu'ut ki Jesus i may pirang kataawan nga Pariseo baw Saduceo, ka ireg nirang sukda-sukdanan kanya. Aypa' ka pag'angutan nira it tanda'anang nga maltegan nira du'un it langit nga kari'genan ya. ² Temed katubag si Jesus, maat ya, "In apu-apun na, maat mi, 'Aa', magayen i timpu dedelem sabap ungayan, egay unu-unu it langit." ³ Ta, kade-kadedelman pa' nga banar, maat mi si', 'Aa', siguru muran kayti ka ungayan, egay linsutat langit.' Ta subung it pag'i-imanda'anang mi na i tanda'anang du'un it langit, temed ega magka'imanda'anang mi i mga tanda'anang it kayting timpu. ⁴ Pu'sa kamu ngaytu, mara'e-ra'et i adat. Subung kamut pag'a'asawaen nga babay nga barapakun, nga ega paglabiyen yay pag'asawa, ka atkayay buwat mi du'un it Ampu'ang Diyus. Maat mi, mag'angut kamu it tanda'anang, temed egay ipalteg it imyu, puyrat iti, tanda'anang nga ipiyagladawan nga nalabayan ni Jonas." Bawnga tiyananan ya na sira, limin'id na kanya.

Pagpa'inturan ni Jesus it mga alagad ya i panuldu' it mga Pariseo baw mga Saduceo

[Marcos 8:14-21]

⁵ Simnakay na na Jesus, nga na'adu'un sit sang dipag it lapnaw ngayti. Temed nalipatan it mga alagad nga magbalun it tinapay. ⁶ Ka'ampang si Jesus, "Iyan mag'intur kamu it ipagpa'alsa it mga Pariseo baw mga Saduceo."

⁷ Pagkagneg it mga alagad, kimidem-kideman sira nga mag'aat, "Inaat ya bayan i atkayan ka ega ngaytuy balun tami nga tinapay."

⁸ Temed ega natagu' it ki Jesus i pamagkidem-kidemen it mga alagad ya ngayti. Aypa' ka iningkut ya sira. "Unuka," maat ya, "pagkidem-kidemen mi i da'kamu nakapagbalun it tinapay? Talagang dekeye' i pagsarig mit aken. ⁹ Unu, ega pa' pag'abutun it pikir mi? Unu, nalipatan mi nay iyan limang batu nga tinapay nga biyagi'-bagi' ku, nga ipiyaka'en it limang ribung kataawan? Ta, pirang kaba'ayan i simnubra'? ¹⁰ Atkayan nagay pitung batu nga tinapay nga ipiyaka'en kut epat nga ribung kataawan. Ta, pirang kasupakanan i simnubra' nga tinapay? ¹¹ Unuka ega magkasepsepan mi nga ega sabap it tinapay i pag'aaten ku ngaytu nga mag'intur kamu it ipagpa'alsa it mga Pariseo baw Saduceo?"

¹² Ta, du'un nasepsepan it mga alagad nga pagpa'inturan it kanira, panuldu' it mga Pariseo baw mga Saduceo, ega maat ipagpa'alsa it tinapay.

Nagpamatuud si Pedro pasar it ki Jesus

[Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21]

¹³ Naka'but na na Jesus du'un it rugar nga ade'deng it siyudad it Cesarea Filipos. Iyan du'un na sira, iningkut yay mga alagad ya. Maat ya, "Unuy magkadengeg-dengegan mi nga patandes it mga katataawan, in siyu aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw?"

¹⁴ Katubag i mga alagad ya ngayti, maat nira, "Maat i beken, si Juan ka ngayting magpamawtis. Ta kat beken, si Prupita' Elias ka kunu'. May mag'aat pa' nga si Prupita' Jeremias ka u esa ka kat mga prupita' ngayting beken it tagna' nga nag'egen it pa'uli'."

¹⁵ "Ta kamu," maat ni Jesus ngayti, "unuy masugid mi sabap it aken, nga in siyu aku?"

¹⁶ Katubag si Simon Pedro, maat ya, "Anak ka talaga it Ampu'ang Diyus nga egen it egay kaskedan. Ikaw talagay isiyanggup ya nga Cristo."

¹⁷ Pagtubag ni Jesus, maat ya, "Magkasagya ka, Simon nga anak ni Jonas, sabap kamatuudan ngaytung itu'un, ega ipiya'rut it imu it maski siyu nga taw, in da'ga Ama' ku nga du'un it langit. ¹⁸ Aypa' ituy i'aat kut imu. Ngaran mu ngaytung si Pedro, ireg sugiden ya, batu. Ta du'un it magdadalni' ngaytu nga batu i unayan kut ipatindeg ku nga subuk balay, nga pa'aaten ku, kapu'saan it mga magpamaya' baw magsarig it aken. Mga taawan ku ngaytung ipatindeg ku, talagang ega ma'inda'eg ni Satanas kat maski unu nga kubwaten ya it kanira. ¹⁹ Begayan ku ikaw it pudir, nga subuk paskelan ka it gunsi' it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Kat pudir mu ngaytu, in unuy paaren mu kat katengdanan mu situt banwa, panindegan ka it Ampu'ang Diyus nga du'ut langit. Baw in unu gasi' i pa'intulutan mu situt banwa, atkayan naga nga panindegan ka it Ampu'ang Diyus nga du'ut langit." ²⁰ Bawnga ibiyenge-bengel ni Jesus it mga alagad ya ngayti nga ega pa' isugid nira it maski siyu nga kanya nay Cristo ngayting isiyanggup nga mag'adi'.

Ipagpa'rut ni Jesus i pasar it kamataynen ya

[Marcos 8:31—9:1; Lucas 9:22-27]

²¹ Ta garing sikayti, ipiyapu'un na ni Jesus it pa'rut it mga alagad ya nga ka'ilangan nga pa'adu'un kanya it Jerusalem. Labayen yay dakel-dakel na nga kakuri'an nga subra' na kat alima it mga mata'as nga ginu'u, mga pagbaya'en it sasirduti baw kat mga manigpa'yag it urdin, langkuy imatayen nira kanya. Temed pag'ikatlung aldaw, ma'gen naga kanya it pa'uli'.

²² Pagkagneg ni Pedro, inambayan ya si Jesus. Maat ya, "Ayaw ba', Ampu'an! Talagang ega atkayan sana i i'intulut nga mabetangan mu!"

²³ Temed siyarunga kanya ni Jesus baw inaat, "Pa'alaid ka situt aken. Basta mag'ampang ka nga subuk ki Satanas, palsa ka lamang it aken. Iyan i kat pikir mu, ega ka'irgan it Ampu'ang Diyus, in da'ga kat taw lamang."

²⁴ Bawnga maat si' ni Jesus it mga alagad ya ngayti, "In talagang ireg it maski siyu nga sumunud it aken, ka'ilangan lipaten ya nay sadili ya nga ka'irgan. Subuk pasa'nen yay sadiling krus, ka yanay pagsunudun ya, aken na nga ka'irgan maski ikagtas nat ginawa ya. ²⁵ Ka iyan magraras nga banar it ka'genan ya, ma'lam nagaytu asat kanya. Temed iyan teme'te' it aken maski maat ikagtas nat ginawa ya, makanya talagay ka'genan nga ega basta-basta. ²⁶ Ka unuy mapulus it esang taw, maski na maat makanya i mu'sang manggad situt banwa, in ma'ilang i kiyarurwa ya ka ka'adu'un it kakuri'an nga egay kaskedan? Simpri ega nay mabwat ya nga makaribri pa' kanya du'un. ²⁷ Sabap talagang matuud nga pa'uli' aku naga situ, aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, nga matanyag na situt aken i kabantugan it Ama' ku, baw ka'ibaaan kuy mga anghil ku. Kat iyan nga aldaw, tumbasan kuy kada taw uyun kat kanyang binwatan. ²⁸ Matuud talagaytu i i'aat ku ngaytut imyu, nga may pira situ kayti nga ega matay seked it ega naltegan nira aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw nga magpapu'un nat mag'adi'."

Nagsiyang i kinataw ni Jesus

[Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36]

17 Nagta'lib i enem nga aldaw, piyabaya' ni Jesus si Pedro baw duwa ngayti magsulsug nga si Santiago baw si Juan. Timnungul sira du'un it esang matindeg nga bukid. ² Iyan du'un na sira, naltegan it tulu ngayti nga nagsiyang i kinataw ni Jesus. Simningkar nga subung it singkar it aldaw i rupa ya baw pakayan ya, magsinggat nat pamuti-puti'. ³ Sakali' nga naltegan it tulu ngayting mga alagad si Moises duwa ni Elias, nga magpakisugisugid it ki Jesus ngayti.

⁴ Ka'ampang si Pedro, maat yat ki Jesus, "Maga-yen talaga nga situ tami na. In ireg mu, muwat akut tulung ardung. Esay imu, esay ki Moises baw esay ki Elias."

⁵ Mag'ampang pa' si Pedro ngayti, inlungan sira it esang magsilaw na nga kunum. Du'un it kunum ngayti i sinra'an it ampang nga mag'aat, "Itu i pagma'a-ma'alén ku nga Anak, nga talagang kasasagyaan ku. Pagnegan mi kanya it magayen."

⁶ Mini'lam talagang banar i mga alagad ngayti, pagkagneg nirat ampang ngayti. Nakasu'sub sira langkuy. ⁷ Temed inlep sira ni Jesus ka piyamagta-

pal. "Tindeg kamu," maat ya. "Ayaw kamut i'lam."
⁸ Pagleteg it mga alagad ngayti, ega nay naltegan nira nga beken. Si Jesus mana ngayti.

⁹ Iyan magpanadsad na sira, ipiyagbenge-bengel ni Jesus it kanira nga mag'aat, "Iyan ega isugi-sugid mit maski siyu i nagpasar ngayan kat mata mi, seked it ega pa' na'gen aku it pa'uli', aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw."

¹⁰ Iningkut si Jesus it tulu ngayting alagad ya, maat nira, "Unuka pag'aaten it mga manigpa'yag it urdin nga ka'ilangan kunu' nga pa'uli' da'an si Elias ngayan nga prupita' it tagna' pa', nga mu'na kanyat isiyanggup nga Cristo?"

¹¹ Katubag si Jesus, maat ya, "Matuud yan nga pa'asitu da'an si Elias ka simpanen yay mu'sang bagay. ¹² Temed matuud tu talagay i'aat ku ngaytut imyu, nga miyabut na situ si Elias, temed ega naki-lalaan kanyat mga taw. Talagang binwat nirat kanya i kumpur na'irgan nira, subung nagat buwaten nira nga pakuri'an nira aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw." ¹³ Du'un nasepsepan it tulu ngayting mga alagad nga si Juan ngayting namawtis i pagpa'igu'an ya.

Piyagayen ni Jesus i esang wa'wa' nga magka'lamat nakem

[Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43]

¹⁴ Abutan it epat ngayti du'ut mga ka'ibaaan nira, dakel si' nga pagtaw i du'un. May minlep it ki Jesus nga esang lalaki baw nanluud du'un it sarungaan ya. ¹⁵ Miyampang kanya, nga mag'aat, "Agalen, sangu'an mu sana i anak ku ngayti nga laa-lalaki. Makuri' talagay sarakiten ya, ka basta rimnanget, ma'lamat nakem. Magpagba'-magpagba' na lamang yan kanya du'un it apuy, in da'ga du'un it danum. ¹⁶ Ipiyag'abang ku na kanya it mga alagad mu, temed ega magkapdek nira."

¹⁷ Katubag si Jesus, maat ya, "Kamung mga taw kayti, kamali' talagay mu'sang pagpikiren mi baw kurang talagay pamaya' mi. Ka'nu mana baytuy ipamaya' mi nga banar it na'lay na nga ka'iba-iba mi aku? Seked it ka'nu ka'ilangan nga pagsagka'en kuy adat mi ngaytu? Ipa'asini mi nat aken i wa'wa' ngayan." ¹⁸ Nakapanli'wan i mara'e-ra'et du'un it bilug it wa'wa' ngayti ka inimugaw na ni Jesus. Langkuy mindek nay sarakiten it wa'wa' ngayti nga atkayti.

¹⁹ Iyan sira-sira mana, iningkut si Jesus it mga alagad ya ngayti. Maat nira, "Unuka ega na'imugaw namen i iyan nga mara'e-ra'et?"

²⁰ Katubag si Jesus, maat ya, "Sabap kurang pay pamaya' mit aken. Sana makasbung i pamaya' mi it dekeyeng alit it mustasa' nga sigi-siging pangseg seked it dakula' nang luwak. Ka ituy matuud nga i'aat kut imyu, in atkaytu i pamaya' mit aken, talagang maski mungsu' ngayan i aaten mi nga pa'u-

gad, siguradu nga mamaya' it imyu. Egay bagay nga ega makayaan mi basta mag'u'unay situt aken i pagsarig baw pamaya' mi. ²¹ Temed atkayan nga kalasit mara'e-ra'et, ega yan ma'imugaw in da'ga magpa'res kamut panalangin baw pagpuwasa."

Siyangpit si' ni Jesus i kamataynen ya

[Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45]

²² Ka'sa nga du'un sirang mu'sa it Galilea nga magpanaw-panaw si', maat ni Jesus it mga alagad ya ngayti, "Mag'abut talaga nga subuk idagang aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw. Ipa'alima aku du'un it mga punu'an, ²³ ka imatayen nira aku. Temed ma'gen aku it pa'uli', pag'ikatlung aldaw." Nasmek nga banar i mga alagad, pagkagneg nira kayti.

Nagbayad si Jesus duwa ni Pedro it barayadan du'un it Templo

²⁴ Pagka'but nira du'un it Capernaum, may miningkut it ki Pedro nga mga manigpabayad it barayadan du'un it Templo. Maat nira, "Unu bayan, magbayad it barayadan ngayan du'un it Templo i manigtuldu' mi ngayan?"

²⁵ "Aa', ee'," maat i tubag ni Pedro.

Pagka'uli' ni Pedro du'ut balay nga pag'i'istaran nira, iningkut nga lagi kanya ni Jesus. "Unuy kat pikir mu, Simon? Siyuy pagpabayaden it mga adi' situt banwa it mga barayadan du'un it kanira? Sira nga kat pamalay-balay nira u iyan mga sinakepan nira?"

²⁶ "Mga sinakepan siguru," maat i tubag ni Pedro.

"Ta in atkayan," maat ni Jesus, "da'ga ega pagpabayaden i mga kat pamalay-balay? ²⁷ Taka' maski atkayan," maat si' ni Jesus, "isa'un egay ma'aat nirat aten, pa'adu'un ka it lapnaw ka magbanit ka. Seklen muy u'nang kuma'en nga seda'. Ipanganga mu, may asan yan it ba'ba' ya nga pirak. Pisi'en mu ka tama'-tama' yan it barayadan ta nga duwa."

Mata'as du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus i taw nga mapiyababa' nga subung it dekeye' nga wa'wa'

[Marcos 9:33-37; 9:42-48; Lucas 9:46-48; 17:1-2]

18 Kat iti nga timpu, nagpatpad du'un it ki Jesus i mga alagad ya, ka miningkut sira nga mag'aat, "Siyu yan manggid it amen i piyaka-mata'as du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus?"

² Parabir timnubag si Jesus, binwat ya, tiya'wagan yay esang wa'wa', piyatindeg du'un it adapan nira. ³ Bawnga miyampang kanya, nga mag'aat, "Dedemdemen mi tu. Basta da'kamu magba'gu it adat mi ngaytu nga magtulul it kata'asan, baw basta ega pasbung kamu it mga dedekeye' pa' nga

manga'wa', talagang egang-ega maka'uyut kamu nga masinakepan it Ampu'ang Diyus du'un it ka'adi'an ya. ⁴ Ka in siyu-siyuy mapiyababa' nga subung it wa'wa' ngaytu, kanya talagay ipabetang nga mata'as du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. ⁵ Baw in siyu gasi' i magtanggap it esang mapiyababa' nga subung it wa'wa' ngaytu sabap it pamaya' yat aken, aku i pagtanggapen ya.

⁶ Temed ta, in siyu nga pakursud it esa ngaytung mapiyababa' nga magpamayat aken, magayen pa' talagay paribatuwan na lamang kanya it dakula' nga gigiling nga batu ka itdag na lamang du'un it tengat laud. Magayen pat tabusun yay atkaytung kadakulat kara'e-ra'etan. ⁷ Talagang makuri' nga banar i kabetangan situt banwa ka dakel-dakel na nga magkapisi'an it ipagkasala'an it taw. Talagang egaytu ma'awa' i magkapisi'an ngaytut ipagkasala'an. Temed ka'i'ira'but nay mabetangan it mga taw ngaytung pagpanggarangan kaytu.

⁸ Aypa' in bete' alima u a'ay mu i magkagaringan it ipagkasala'an mu, magayen pe'teken mu na lamang bawnga ibuntal. Ka egay bali, maski pe'tek i sang baling alima u a'ay, basta ma'imu i ka'genan nga egay kaskedan. Ega gat limbang pay alima baw a'ay nga italpak du'un it apuy nga egay kapug-dawan ya. ⁹ Ta in bete' mata muy pagpanggarangan it ipagkasala'an mu, luwaten mu na lamang ka ibuntal na. Ka egay bali, maski paglulwaten nay sang baling mata, basta ma'imu i ka'genan nga egay kaskedan. Ega gat naglimbang pay mata nga italpak du'un it ega ngaytu magpamugdaw nga apuy."

Tupa nga na'lam i piya'alimbawaan ni Jesus

[Lucas 15:3-7]

¹⁰ Maat si' ni Jesus, "Mag'intur kamu nga ega tibaba'en mi i maski esa kat mga mapiyababa' ngaytu nga subuk wa'wa' nga may pamaya' nat aken. Ka matuud talagay i'aat kut imyu, nga pag-tatarimaen sirat mga anghil nga magka'adap nga pirmi du'un it Ama' ku nga du'ut langit. ¹¹ Baw aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, yay inasitu ku, isa'un iribri kuy mga magka'lam.

¹² Unuy kat pikir mi," maat ni Jesus, "nga buwaten it esang taw nga may sang gatus nga tupa ya, in bete' sakali' nga may mate'ag-te'ag nga sangbat? Unu yan, ega tananan ya da'an i siyam nga pulu' may siyam nga mamagka'en du'un it kamumung-su'an ka tumulus it na'lam ngayti? ¹³ Talagang matuud i i'aat kut imyu, nga basta maparagan yaytu, subrang masagyaan yay sangbat ngaytu, subra' pat siyam nga pulu' may siyam ngayting ega nate'ag-te'ag. ¹⁴ Atkayan naga yan, talagang ega ireg it Ama' mi nga du'un it langit nga mate'ag-te'ag i maski esa kat mga magpasbung ngaytut dekeyeng wa'wa' nga magpamaya' nat aken."

In unuy buwaten in magkasala'an i esang sulsug kat pamaya'

¹⁵ Maat si' i panuldu' ni Jesus, "In bete' may esang sulsug mu kat pamaya', nga may buwaten yat imu nga ega magayen, adu'unun mu kanya ka magduduwa-duwaan kamu it magsugi-sugid. Ta in magka'ayusan kamu na, da'ga napa'uli'nan mu si' i dati nga pagkagayen mi baw pamaya' ya? ¹⁶ Temed in ega magka'ayusan kamu, pabaya' ka it esa u duwang kataawan nga magpamaya', isa'un mu'sang sugi-sugiden mi, makapamatuud it duwa u tulu nga sistigu. ¹⁷ Taka' in ega pa'ayus kanya ka ega pagnegan yay mga piyabaya' mu ngayti, isugid mu du'un it kapu'saan it mga magpamaya' in tingped na. Ta in maski du'un, ega pa' pa'ayus kanya, ipabetang mu na lamang nga taw nga ega magkilala it Ampu'ang Diyus u esa na nga ega magayen i adat nga subung it malulupig nga mga manigpabayad it barayadan.

¹⁸ Matuud talagay i'aat kut imyu nga mga alagad ku, nga in unuy paaren mi kat katengdanan mi situt banwa, panindegan kamu it Ampu'ang Diyus nga du'ut langit. Baw in unu gasi' i pa'intulutan mi situt banwa, atkayan naga nga panindegan kamu it Ampu'ang Diyus nga du'un it langit.

¹⁹ Itu pay i'aat kut imyu. In unuy pag'uyunan it maski duwang kataawan it imyu nga situt banwa nga ipanalangin mi, talagang sumambung i Ama' ku nga du'ut langit. ²⁰ Sabap maski ari nga may magtingped nga maski duwa u tulu lamang nga kataawan nga mga taawan ku, du'un aku naga nga iba nira."

Ega pasinsiyaen it Ampu'ang Diyus i taw nga ega magpasinsiya it sulsug ya kat pamaya'

²¹ Minlep du'un it ki Jesus si Pedro ka miningkut, nga mag'aat, "Ampu'an, pirang bisis ku pasinsiyaen i sulsug ku kat pamaya' nga ubus magkasala'an, magkasala'an situt aken? Unu, seked it maski pitu na nga bisis?"

²² Tiyubag kanya ni Jesus, nga mag'aat, "Ega pag'aaten ku nga pitu lamang in da'ga pitung pulu' nga kapitu. ²³ Sabap ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, subung it itu ngaytu. Napikir it esang adi' nga pabayaden i kumpur may utang du'ut kanya nga mga manigsirbi ya. ²⁴ U'nang tiyaban du'ut kanya, mag'u'utang it sang pulung laksa'. ²⁵ Ta, it egay magkabayad ya, ipiyagsekat it adi' ngayti nga ipa'alang na lamang, uyut i asawa baw mga anak nira, baw mu'sang kusas nira isa'un makabayad.

²⁶ Nanluud du'un it sarungan it adi' i pagsukutun ngayti, ka nagpasangu'-sangu'. Maat ya, 'Agalen, sana begayan mu naga akut timpu nga kapanulus, siguradu yan nga bayadan ku yat mu'sa i

utang ku ngayan situt imu.' ²⁷ Siyangu'an kanya nga matuud it adi' ngayti. Egay beken, pinwas na lamang i mu'sa ngayting utang ya baw piya'uli' na kanya.

²⁸ Ega na'lay it panaw it mag'uli' ngayti, narag-pangan yay esa nga ipiyagkamanigsirbi ya, nga mag'u'utang du'un it kanya it kantidad lamang it limang gatus. Riyusuban yang lagi baw bini'kel, dengan i ampang ya nga mag'aat, 'Sigi, bayadan mu nay utang mu kayti!'

²⁹ Nanluud na baw nagpasangu'-sangu' nay pag-sukutun ya ngayti. Maat ya, 'Sana begayan mu naga akut timpu nga kapanulus, siguradu yan nga mabayadan kuy utang ku ngayan asat imu.'

³⁰ Temed ega na napakay i ipiyagkamanigsirbi ya ngayti nga magsukut it kanya. Ipiyapirisu ya na seked it makabayad. ³¹ Pagkamuya it ka'ibaan nira nga mga manigsirbi it iti ngayting ka'ulugan, nasmek sirang banar. Na'adu'un sira it adi' ngayti ka nanugid.

³² Pagka'rut it adi' ngayti, ipiyatawag ya nga lagi. Pag'abut, maat ya, 'Ikaw, talagang mara'e-ra'et i adat mu! Pinwas ku na lamang i kadakulat utang mu sabap it nagpasangu'-sangu' ka na situt aken.

³³ Ta, siyangu'an ku ikaw. Ta unuka ega siyangu'an mu i ipiyagkamanigsirbi mu ngayti?' ³⁴ Egay beken, kat kadakula' it iseg it adi' ngayti, ipiyapirisu ya seked it mabayadan yang mu'sa i utang ya ngayti.

³⁵ Atkayan naga yan i buwaten it imyu it Ama' ku nga du'ut langit, in ega pasinsiyaen mit kamatuudan i masigkataw mi."

Panuldu' ni Jesus sabap it pablag it asawa

[Marcos 10:1-12]

19 Pagkatupus ni Jesus it iti nga panuldu' ya, limin'id si' kanya du'un it Galilea ngayti. Na'adu'un it rugar it Judea nga du'un it sang dipag it danum it Jordan. ² Ega magbugtu' i bulyug it taw nga dimnasun it kanya, baw piyagayen yay mga mamagsarut du'un.

³ May mga Pariseo nga na'adu'un it ki Jesus, ka antap it nakem nira nga sukda-sukdanan kanya kat ingkut nira ngaytung itu'un, nga mag'aat, "Unu, uyun kat urdin nga pablagan it esang lalaki i asawa ya sabap it maski unu nga mapatikdan?"

⁴ Katubag si Jesus, maat ya, "Unu ba', ega pa' nabasa mi kat isiyurat nga ampang it Ampu'ang Diyus ngayan nga mag'aat, 'Pu'un-pu'un it taw, giyuna sira it Ampu'ang Diyus, babay baw lalaki.' ^{†5} Pagkaguna ya, maat ya, 'Ta it atkaytuy giyuna ku, aypa' ka tananan it lalaki i ama' baw ina' ya ka magsagpun na sira mag'asawa. Ta egay beken, subung na sirat sang kabilu-bilugan.' ^{††6} Aypa' ka

subung it ega na ma'aat sira nga duwang kataawan pa', ka subung it sang kabilu-bilugan na sira. Ta, it atkayan na, simpri ega mapakay nga belagen it taw i ipiyagsagpun ngaytu it Ampu'ang Diyus."

⁷ Iningkut si' kanya it mga Pariseo, "Ta unuka ipiyag'uridin ni Moises nga begayan lamang it lalaki i asawa ya it kasuratan nga katanda' it nagbelag na, bawnga mapakay na nga belagen sira?"

⁸ Katubag si' si Jesus, maat ya, "Sabap it kadsen it ulu mi, aypa' ka ipiya'intulut ni Moises nga mapablagan mi i asawa mi. Temed ega talaga atkayan i pu'un-pu'un ya. ⁹ Aypa' ka ituy ipag'aat kut imyu kayti, maski siyu nga lalaki i pablag it asawa ya kat in unu nga napatikdan, puyrat nasala' it beken nga lalaki, bawnga mangasawa kanya it beken, talagang nakapakun na kanya. Baw atkayan naga, siyu-siyuy mangasawa it babay nga piyablagan, nakapakun na gasi' kanya."

¹⁰ Ka'ampang i mga alagad ni Jesus, maat nira, "Ta, in atkayan palan i lalaki kat asawa ya, da'ga magayen pa' ega na lamang mangasawa."

¹¹ Katubag si Jesus, maat ya, "Pag'aaten ngayan, matanggap lamang it iyan ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga makatanggap. ¹² Sabap may belag-belag nga bagay it in unuka may mga lalaki nga ega magpangasawa. Iyan beken, adat na ka sekad yay may kurang kat bilug. Beken, pamuwat-buwat it beken nga taw i ginis ngaytut bilug. May beken gasi' nga ega magpangasawa isa'un masarunga nirang banar i pangadal nira sabap it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Ta, in siyu nga makatanggap it atkaytu nga pag'aaten, magayen tanggapen ya naga."

May tiyaban nga dedekeyeng manga'wa' du'un it ki Jesus

[Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17]

¹³ Ka'sang aldaw may mga taw nga timnaban it dedekeye' nga manga'wa' du'un it ki Jesus, ka pag'angutun nira nga panalanginan it pagtata-palen. Temed siyardaw sira it mga alagad.

¹⁴ Taka' mampang si Jesus, "Ega sulang-sulangen mi i manga'wa' nga magpa'asitut aken. Pata'nan mi lamang. Sabap mga mapiyababa' nga subung it manga'wa' ngaytu, sira i mapakay nga pasakep it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus." ¹⁵ Ta, piyanalanginan ya sira it pagtatapalen, bawnga napanaw.

Makuri' kasled du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus

[Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30]

¹⁶ Sunud si', may esa nga manga'wa'en nga lalaki nga na'adu'ut ki Jesus, miningkut nga mag'aat, "Manigtuldu', unu bayan i dapat ku nga buwaten isa'un ma'aken i ka'genan nga egay kaskedan?"

† Genesis 1:27. †† Genesis 2:24.

¹⁷ Katubag si Jesus, maat ya, “Unuka ipag'ingkut mut aken in unuy magayen? Ampu'ang Diyus lamang i talagang magayen. Aypa' in ireg mung ma'imuy ka'genan nga egay kaskedan, sunudun muy mga ipiyag'urdin ya.”

¹⁸ “Unu may unu yan nga mga urdin?” ingkut it manga'wa'en ngayti.

“Itu may itu,” maat i tubag ni Jesus. “Kuydaw ka it pangimatay it masigkataw mu. Kuydaw ka it pamakun du'un it ega asawa mu. Kuydaw ka it panakaw. Kuydaw ka it panistigu it egay matuud. ¹⁹ Galangen mu i ama' baw ina' mu, baw rarasany muy masigkataw mu it subung nagat raras mu it sadili mu nga bilug.”

²⁰ Pagtubag it manga'wa'en ngayti, maat ya, “Pagsunudun ku nayan nga mu'sa i mga iyan ngayan. Ta unu pa' i dapat nga buwatan ku?”

²¹ “Magayen,” maat ni Jesus, “in talagang ireg mu nga masagyaan ka nga banar it Ampu'ang Diyus, muli' ka na ka ipa'alang muy mu'sang kusas mu, bawnga itabang mu it mga makukuri' i bayad ya. Ka in buwatan mu gaytu, siguradung may kamanggadan mu du'un it langit. Pagkabwat mut mu'sa ngaytu, pa'uli' ka si' situ, ka magbaya-baya' ka nat aken, nga alagad ku na.”

²² Pagkagneg it manga'wa'en ngayti it iti ngayti, napanaw na kanyat pagsesmeken, sabap talagang manggaden kanya. ²³ Pagkagaring, maat ni Jesus it mga alagad ya, “Matuud talagay i'aat kut imyu. Talagang makuri' maka'uyut i manggaden du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. ²⁴ Baw itu pay i'aat kut imyu. Marway pa' makalapas i dakulang ramuramu nga kamelyo du'un it erek it dagum, ega gat manggaden nga kasled du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus.”

²⁵ Nalilu' talaga i mga alagad, pagkagneg nira kayti. Aypa' miningkut sira, nga mag'aat, “Ta in atkayan, nga makuri' maribri i mga manggaden nga dakulay kaya nira, ta siyu gay maribri? Da'ga ega na?”

²⁶ Tiyermek sira ni Jesus it semyek baw miyampang nga mag'aat, “Talagang egay maski unu nga mabwat it taw nga ipagkaribri it kanya. Temed in Ampu'ang Diyus, mabwat yay mu'sang bagay. Kanyay magkaribri it mga taw.”

²⁷ Miyampang si Pedro, maat ya, “Ta amen ngaytu, nga tiyananan namen nay mu'sa ka simnunud kami nat imu, ta unu nay itumbas it amen?”

²⁸ Katubag si Jesus, maat yat kanira, “Kamatuu-dan tu nga i'aat kut imyu, nga in asan nat maba'gu it Ampu'ang Diyus i langit baw banwa, mag'adi' aku na nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, kat ega na babasta-bastaeng kabantugan. Bawnga kamu ngaytung sang pulu' may duwang alagad ku, ka'ibaan ku na kamu kat pamegbeg ku ngaytut mga taawan ku nga bilang mga tungtung-inapu' it

sang pulu' may duwang iriyasya' ni Israel. ²⁹ Baw maski siyu nga magkatanan it pamalay-balay ya, mga sulsug ya, giyaringan baw mga anak ya, u pagngatanan ya, nga sabap lamang it pagsirbi yat aken, talagang tumanggap kanyat sang gatus nga dubli, baw begayan pa' it ka'genan nga egay kaskedan. ³⁰ Temed yay matuud, dakel i mata'as kayti kat pabetang it taw, nga bara'an nira ra'yat pag'abut it iting aldaw. Baw dakel sira kayti nga ra'yat lamang kat pabetang it taw, temed bara'an nira mata'as du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus.”

Ma'atag i Ampu'ang Diyus nga magbegay it mga tumbas uyun kat ka'irgan ya

20 May piya'alimbawaan si' ni Jesus, nga mag'aat, “Iyan ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, subung it itu ngaytu. Madlem pa', nagbangun nay tagpu'un it esang kalulwakan nga ubas ka tumulus it murnal. ² Pagkaparag ya, nag'upakat na sirat tangdan nga ustung tangdan it mag'apun. Ta it napakay nat murnal ngayti, piyapa'adu'un ya nat ubasan ya ngayti.

³ Desa si' nga mag'inlalakay nay aldaw, napanaw si' i tagpu'un ngayti. May naparagan yang mga taw nga mamagtindeg-tindeg du'un it palingki'. ⁴ Inupakat ya sira nga maat ya, ‘Murnal kamu gasi' i imyu du'un it ubasan ku. Ustu'un ku naga yan i tangdan mi.’ ⁵ Namagpanaw nay inaat ya ngayti.

Ta, desang ka'ugtu baw nakabaling alaid nay aldaw, atkayti nagay binwat it tagpu'un ngayti. ⁶ Iyan mag'ababa' nay aldaw, napanaw si' kanya. May naparagan ya si' nga mga taw nga beken nga mamagtindeg-tindeg lamang. Inaat ya sira, ‘Unuka tindeg-tindeg lamang i binwat mit nag'apun, nga da'kamu miyurnal?’

⁷ ‘Ega nagay nagpabwat it amen,’ maat i tubag nira.

‘Ta, in atkayan,’ maat i tagpu'un ngayti, ‘pa'adu'un kamu gasi' it ubasan ku ka muwat kamuy imyu du'un.’

⁸ Iyan magsedep nay aldaw, singkat nat tagpu'un ngayti i manigpamaala' ya. Maat ya, ‘Ta'wagan mu nay mga urnal ngayti ka tangdanan mu na sirang mu'sa. U'naen muy kiya'pusang mga piyabwat ku. Iyan piyabwat ku ngayat u'na, ipakiya'pusan mu mana sirat tumangdan.’

⁹ Iyan mga piyabwat ngaytit mag'ababa' nay aldaw, itiyangdan it kanira, tangdan nga ustu' it mag'apun. ¹⁰ Aypa' pagka'but it mga naka'adlem ngaytit muwat nga sira nay tangdanan, tanud nira, subra' i kanirang tangdan. Temed ega. Surubung nga ustu' it mag'apun i ibinggay. ¹¹ Pagkakawa' nira, da'sira napakay. Maat nira it tagpu'un ngayti, ¹² ‘Unuka ipiyagsurubung muy panangdan mut amen, it sang uras manay kanirang binwatan? Ega

subuk amen nga nag'apun i binwatan baw nag'apun gasi' i beblad it segat init. Ta unuka siyurubung muy tangdan namen?'

¹³ Inaat it tagpu'un ngayti i sang kataawan, 'Bila', ega maat paglukuun ku ikaw. Da'ga ba' atkaytu naganang tangdan nga ustu' it mag'apun i piyag'upakatan tami nga itangdan kut imyu? ¹⁴ Magayen, pisi'en mu nay imu ngayang tangdan ka muli' ka na. Ireg ku nga tangdanan kuy mga kiya'pusan ngaytung piyabwat it subung nagat itiyangdan kut imu. ¹⁵ Unu, egay pudir ku nga buwaten i kumpur ireg ku kat kusas ku? Unu, mag'inggit ka lamang it kagayen kut masigkataw ku?"

¹⁶ Maat pay pa'ugdun ni Jesus, "Subung tu it pag'aaten ku ngayan nga maat ku, may mata'as kayti kat pabetang it taw, nga bara'an nira ra'yat. Baw may ra'yat lamang kayti nga bara'an nira mata'as du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus."

Sa'up nga isiyugid ni Jesus i pasar it kamataynen ya

[Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34]

¹⁷ Iyan magpanaw si' sira nga pa'adu'ut Jerusalem, ipiyapinpin ni Jesus i mga alagad ya ngayti du'ut kadaklan ngaytit taw. ¹⁸ Inaat ya sira, "Kayti magpa'adu'un tamit Jerusalem. In du'un na, aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, idagang du'un it mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga manigpa'yag it urdin. Betanganan nira aku it ukuman nga kamataynen. ¹⁹ Baw i'interga' aku du'un it mga taw nga ega Judio. Talagang tegetegeren aku, ripdasan baw iransang du'un it krus. Temed siguradu nga pag'ikatlung aldaw, egnen aku naga."

May pag'angutun it ina' na Santiago duwa ni Juan

[Marcos 10:35-45]

²⁰ Bawnga nagpatpad du'un it ki Jesus i asawa † ni Zebedeo baw mga anak ya, ka may ku'angutun ya. Aypa' ka nanluud kanya du'un it sarungaan ni Jesus. ²¹ "Unuy ipagpa'ildaw mu?" maat ni Jesus.

Katubag kanya, maat ya, "Sana i'ildaw mu it duwa ngaytung mga anak ku i pudir nga du'ut umid mu i adungan nira du'un it ka'adi'an mu. Esay kat iwanan mu nga ayun, esay kat gibang."

²² "Subuk ega magka'rutan mi i pag'angutun mi ngayan," maat ni Jesus it kanira. "Unu, kaya mi nga labayen i kakuri'an nga labayen ku?"

"Aa', kaya namen," maat i tubag it duwa ngayti.

† Asawa ngayti ni Zebedeo, sulsug siguru ni Maria nga ina' ni Jesus. Aypa' in atkayan, minan kanya ni Jesus, baw mga tagsa naga ni Jesus si Juan baw si Santiago ngayti. Basaen i du'ut kapitulu 27:56, nga siyangpit i ina' it duwa ngaytu. Bawnga du'un it Juan 19:25, pana'wag it kanya, sulsug ni Maria nga ina' ni Jesus.

²³ "Yay matuud," maat ni Jesus, "kakuri'an nga labayen ku, labayen mi gasi' yan. Temed ega manggaring it aken i pabetang-betang nga in siyuy madung kat iwanan ku nga ayun baw kat gibang. Iyan mga ara'dungan nga pag'aaten, areg yan it in siyuy pag'argan it Ama' ku nga du'ut langit."

²⁴ Pagka'rut it sang pulu' ngayting mga alagad, miniseg sira kat duwa ngayti magsulsug. ²⁵ Pagkamuya ni Jesus kayti, piyapa'ade'deng ya sirang mu'sa baw maat ya, "Magka'rutan mi nga mga pagbaya'en it mga taw nga ega magkilalat Ampu'ang Diyus, ma'igpit i pamegbeg nira it mga pagsasakpen nira ngayti. Subra' nay buwat it mga piyakamata'as nga punu'an nira. ²⁶ Temed ega sana atkayan i adaten situt imyu. In da'ga, in siyuy manggid it imyu i mag'ireg magmabantug, ka'ilangan manigsirbi kanya it ka'ibaan ya. ²⁷ Baw in siyuy mag'ireg it magbara' nga piyakamata'as, ka'ilangan pasbung kanya nga uripen it ka'ibaan ya. ²⁸ Subung it aken nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw. Na'asitu aku, ega maat isa'un pagsirbiyan it beken, in da'ga aku i magsirbi baw ipagtas kuy ginawa ku nga yay itanggung it kasala'an it kadaklan."

Piyagayen ni Jesus i duwa nga beleg

[Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43]

²⁹ Paggaring nira si' du'ut Jerico, da'ga magbugtu' i bulyug it taw nga dimnasun it ki Jesus.

³⁰ Du'un it binit it dalan, may mag'a'dung nga duwang kataawan nga beleg. Iyan na'rutan nira nga tuma'lib si Jesus, ipagga'u-ga'uy na nira nga mag'aat, "Ampu'an, nga tungtung-inapu' it adi' nga si David, sangu'an mu naga kami!"

³¹ Siyuraraw sirat mga taw ngayti, pagpapdeken it tingeg nira ngayti. Temed diyadakula' ga nirat meget, "Ampu'an, nga tungtung-inapu' it adi' nga si David, bete' sangu'an mu naga kami nga matuud!"

³² Timnindeg si Jesus ngayti nga magpanaw. Piyata'wagan ya sira nga iningkut, "Unuy ireg mi nga buwaten kut imyu?"

³³ Katubag i duwa ngayti, "Ampu'an, sana il-dawan mu kami nga magkalteg kami na."

³⁴ Siyangu'an sira nga matuud ni Jesus. Tiyapal yay mga mata nira. Pagkatapal ya, ta, magkalteg na i duwa ngayti, langkuy miyaya' na sira.

Pagbantugun it mga taw si Jesus, pag'abut ya du'un it Jerusalem

[Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19]

21 Iyan ade'deng na sira du'un it Jerusalem, pag'abut nira du'ut Betfage nga du'un it Mungsu' it Olibo, may itiya'eg ni Jesus it duwang kataawan nga mga alagad ya. ² Maat yat duwa ngayti, "Pa'adu'un kamu da'an it baryu ngayti.

Maltegan mi yan nga lagi asan i magsesget nga in-a'an it kabayu' nga asno. Iba yay u'uybun ya.

U'baden mi ka tabanen mi situt aken. ³ In may mimraw it imyu, tubagen mi nga 'Ka'ilangan bay-tut Ampu'an.' Ta, ega nayan rimi'e-ri'eng kanya."

⁴ Nag'abut tu i atkaytu isa'un matuman i isiyugid it prupita' it tagna' pa', nga mag'aat,

⁵ "Sugidan mi i mga taga Sion, aaten mi, 'Lawagen mi. Magdadarapa' nay mag'adi' situt imyu.

Talagang mapiyalulus tu kanya. Esang kabayu' nga asno i pagsasakayan ya. Esang u'uybun nga u'uybun it asno.'" †

⁶ Napanaw nay duwa ngayti nga mga alagad. Siyunud nira i itiya'eg ngayti ni Jesus. ⁷ Tiyaban nira du'ut ki Jesus i ina'an ngayti nga asno baw u'uybun ya ngayti. Ipiyag'ampilu niray mga gulamen nira bawnga simnakay na si Jesus. ⁸ Talagang dakel i miyamlad it gulamen nira du'un it dalan. Iyan beken, nanigbas it palakpak it luwak nga subuk badangan, ka yanayti ipiyagdu'un nirat dalan, nga tanda' it paggalang baw pag'istimar nira it ki Jesus. ⁹ Atnat giyaw-giyaw i mga taw du'ut u'naan baw du'un it giyaringan ya. Maat i ipag-panggaga'uy na nira, "Bantugun i tungtung-inapu' ngaytut adi' nga si David! Mabantug kanya ngaytu nga tiya'eg it Ampu'ang Diyus! Bantugun i Ampu'ang Diyus nga du'un it dibwat it langit!"

¹⁰ Pag'abut ni Jesus du'un it Jerusalem, nakeba-kebaan i taga siyudad ngayti. Maamaatan sira, "Bila', siyu na baytu?"

¹¹ Tumubag i kadakel ngayti nga mamagbaya' it ki Jesus, "Bila', si Jesus ngayan bang prupita' nga taga Nazaret nga sakep it Galilea."

Mga binwat ni Jesus du'un it Templo

[Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48]

¹² Siminled si Jesus du'un it Templo. Piyangimugaw yay mga manigpa'alang baw mamagpan-galang nga du'un it piyakakama'yagan ya. Baw ipiyamagpakleb yay mga lamisaan it mga manig-gantit pirak baw mga ara'dungan it mga manig-pa'alang it kalapati'. ¹³ Maat ya it kanira, "Magbebtang du'un it isiyurat nga ampang it Ampu'ang Diyus,

'Iyan balay ku nga pagsambaan it aken, ta'wagan nga balay nga papanalanginan.' ††

Temed binwat mi na nga pugad nat mga man-anakaw!" ‡

¹⁴ Du'un nagat Templo ngayti, may mga beleg baw mga pilay nga minlep du'un it ki Jesus. Piya-gayen ya sira nga mu'sa. ¹⁵ Temed miniseg i mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga manigpa'yag

† Zacarias 9:9. Sion ngaytu, esa gasing pangaran it sang bagi' it Jerusalem it tagna' pa'. †† Isaias 56:7. ‡ Jeremias 7:11.

it urdin, pagkalteg nirat mga kalililu'an ngayting bagay nga binwat ya baw manga'wa' nga mamag-ga'uy-ga'uy du'un it piyakakama'yagan it Templo ngayti, nga mag'aat, "Bantugun i tungtung-inapu' it adi' nga si David!"

¹⁶ Maat nira it ki Jesus, "Unu, magkagnegan muy pag'ampangen nira ngayan?"

"Ee', magkagnegan ku," maat ni Jesus. "Unu, ega pa' nabasa mi du'un it isiyurat nga ampang it Ampu'ang Diyus ngayan nga mag'aat,

'Gumaring kat ba'ba' it mga dedekeye' nga man-ga'wa' pati mga padudu'un pa', ipagpatla' muy pagbantug it imu.' " ‡

¹⁷ Gimnaring na si Jesus, nanli'wan du'un it siyudad ngayti. Nagpa'adu'un kanya it Betania ka du'un i iniga'an ya.

Siyumpaan i sang pu'un nga igos

[Marcos 11:12-14; 11:20-24]

¹⁸ Pag'eyag it aldaw, iyan magpa'uli' si' si Jesus du'un it siyudad, ginteman kanya. ¹⁹ May naltegan ya nga sang pu'un nga igos du'un it tepad it dalan. Inlep ya, temed egay naltegan ya nga mga buwa', bulun nga da'un. ‡ Aypa' ka inaat yay igos ngayti, "Da'ka na muwa' it seked ka'nu-ka'nu." Ta, sakaling nala'un na.

²⁰ Naltegan it mga alagad i iti nga ka'ulugan. Namagkalilu' sira. Naka'ampang nga mag'aat, "Bila', mag'u'unu nala'un nga lagi i igos ngayti?"

²¹ Mampang si Jesus, maat ya, "Dedemdemen mi tu. In talagang matuud i pamaya' mit Ampu'ang Diyus, nga ega alab-alaben, mabwat mi gasi' i bin-wat kut igos ngaytu. Ega lamang yan desang iyan ngayan, in aaten mi i itu nga mungsu', 'Lim'id ka asan, pasugba ka du'un it dagat,' magbara' yan i inampang mi ngayan. ²² Baw in unu-unuy ipanalangin mi nga angutun mi, matanggap mi yan, basta magpamaya' kamu nga matuud."

Pag'intakeden i pudir ni Jesus

[Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8]

²³ Siminled si' si Jesus du'un it Templo. Desang magpanuldu' na kanya, minlep du'ut kanya i mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga mata'as nga ginu'u it mga Judio. Iningkut kanya nga mag'aat, "Unuy pudir mu nga muwat ka it mga itu ngaytu? Siyuy minggay it imu it itung pudir?"

²⁴ Tumubag si Jesus, maat ya, "Ingkutun ku gasi' kamu. In matubag mi, bawnga isugid kut imyu in unuy pudir ku nga muwat it itu nga mga bagay.

²⁵ Ari giyaringan it pudir ni Juan nga mamawtis? Unu, du'un it Ampu'ang Diyus u du'un it mga taw?"

‡ Awit 8:2. ‡ Adat it igos, basta may da'un, may buwa' na gasi' in magayen i kayu. Sumang ka'anu mu'na i buwa' bawnga manda'un.

Pagkagneg nira kayti, remeteng-retengan sira, "In aaten ta, 'Garing du'un it Ampu'ang Diyus,' aaten ya si' kita, 'Ta unuka ega pagpamaya'nen mi kanya?' ²⁶ Temed in aaten ta gasi', 'Garing it taw,' barang unuy buwaten it aten it mga kataaawan? Sabap pagkilalaen it pu'sa nga si Juan ngayti, esa nga prupita'." ²⁷ Aypa' ka katubag sirat ki Jesus, maat nira, "Ega bayan magka'rutan namen."

"Ta, in atkayan," maat ni Jesus, "ega gasi' isugid kut imyu i pudir ku nga muwat it mga pagbuwaten ku ngaytu."

Duwang anak nga lalaki i piya'alimbawaan ni Jesus

²⁸ Maat si' ni Jesus it kanira, "Unuy pasepsep mi it itu ngaytu nga alimbawa? May esang taw nga duway anak ya nga lalaki. Singkat yay aka', maat ya, 'Anak, muwat ka du'un it ubasan tami kayti.'

²⁹ 'Bila', maggarus aku,' tubag ya. Temed nagba'gu nagay pikir ya. Na'adu'un naga kanya nga minwat.

³⁰ Singkat ya gasi' i sunud. 'Ee',' maat i tubag, temed ega naga na'adu'un nga minwat.

³¹ Ta siyu manggid it duwa ngayti i simnunud it ka'irgan it ama' nira?"

"Iti, aka' ngayti," maat i tubag nirat ki Jesus.

"Matuud talagay i'aat kut imyu," maat si' ni Jesus, "nga iyan mga malulupig nga mga manigpabayad it barayadan baw iyan mga babay nga ipagpanulus niray bilug nira, mau'naan nira pa' kamu nga kapasakep it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus.

³² Sabap na'asitu nat imyu si Juan ngayan nga magpamawtis baw ipiyatantu yat imyu i mataldeng nga panga'genan. Taka' ega pagpamaya'nen mi kanya. Temed piyamaya' kanya it mga manigpabayad ngayti it barayadan baw mga babay nga ipagpanulus i bilug. Namuyaan mi nagay namaya' na sira, temed da'kamu namaya' it panuldu' ya."

Mga siyana'an nga manig'uma i piya'alimbawaan ni Jesus

[Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19]

³³ "Pagnegan mi gasi' i esa pa' nga alimbawa," maat si' ni Jesus. "May esang taw nga liminwak it luwak nga ubas du'un it uma ya. Kiyaliputput yat malad. Bawnga kimnali kanya it buwatan yat kiki-langan it ubas ngayti baw nagpatindeg pa' kanya it abwatay nga tatanda'an. Pagka'man yat mu'sa ngayti, isiyana' yat pirang kataaawan nga manig'uma i ubasan ya ngayti, ka na'adu'un kanya it belag nga rugar.

³⁴ Iyan na'but nay timpu nga pararanas nat ubas, tiya'eg it tagpu'un ngayti i mga uripen ya ka pisi'en nira i kanya nga kabagi'an. ³⁵ Temed riyusuban gat mga siyana'an ngayti i mga uripen ngayti nga

tiya'eg. Piyukul niray sang kataaawan, inimatay i ikadwa, ikatlu tiyegelan nirat buntal it batu.

³⁶ Pagkamuya it tagpu'un ngayti, may tiya'eg ya sing beken, nga dakel pat u'na ngayti nga mga uripen. Temed atkayti naga i binwat it mga siyana'an ya ngayti. ³⁷ Kiya'pusan nga tiya'eg ya, anak ya na nga lalaki. Kat nakem ya, 'Siguradu yan nga istimaren nirat magayen i anak ku ngaytu.'

³⁸ Arit pagkalteg it mga siyana'an ya ngayti it anak ya na i miyabut, maamaatan sira, 'Bila', wayan nay manunubliyen ngayan! Sigi! Imatayen tami, isa'un ma'aten nay ubasan ngaytu nga subliyen ya.' ³⁹ Egay beken, riyusuban nira, riyayak du'un it li'wan it ubasan ngayti bawnga inimatay.

⁴⁰ Ta, pag'uli' it tagpu'un ngayti, unu yan i buwaten yat mga manig'uma ngayting siyana'an ya?" maat i ingkut ni Jesus it mga magpagneg ngaytit kanya.

⁴¹ Katubag sira, "Siguradu yan nga puu'un yay iting mga taw, atna ngayting karara'e-ra'et it adat, baw ipa'arigra ya si' it beken nga mga manig'uma, nga iyan i megay it kanya nga kabagi'an in timpu nat pararanas."

⁴² Miningkut si' si Jesus it kanira. "Unu, ega pa' nabasa mi i itu nga ipiyag'aat du'un it isiyurat nga ampang it Ampu'ang Diyus ngayan nga mag'aat, 'Iyan batu nga ega napakay it mga manigpatindeg it balay, palan yanagay giyमित nga piyakapakseg it balay.

Talagang binwat tu it Ampu'ang Diyus, baw kalililu'an talaga.' †

⁴³ Aypa' ka pag'aaten ta kamu, ega na kamu nga mga Judio i sakep it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, in da'ga iyan mga taw nga magsirbi it kanya it kamatuudan. ⁴⁴ Sepsepen mi tu. Kada temdag situt pakseg ngaytu nga batu, siguradu nga mabekar-bekar. Temed iyan tedagan it batu ngaytu, talagang maremek-remek."

⁴⁵ Pagkagneg it mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga Pariseo it mga alimbawa ngayti ni Jesus, nasepsep nira nga sira i pagpapuntu'an ya kayti. ⁴⁶ Egay beken, kudakpen na nira si Jesus. Temed mag'i'lam sira it kadakel it mga taw ngayti, sabap pagkilalaen it kadakel ngayti nga prupita' si Jesus.

Piya'alimbawaan si' ni Jesus, pagkara'nen nga pagsadu

[Lucas 14:15-24]

22 Sa'up si' nga miyampang si Jesus it inalimbawa ya naga. Maat ya, ² "Iyan ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, subung it itu ngaytu. Dakulang pagkara'nen i binwat it esang adi', pagsadu it anak ya nga lalaki. ³ Iyan simpan na, singkat ya nay mga uripen ya nga pama'rutan nay kumpur inimbitar,

† Awit 118:22-23.

temed da'sira kuparagi'.⁴ Tiya'eg ya si' i beken nga mga uripen ya, baw tinggunan ya nga mag'aat, 'Sugidan mi i mga inimbitar ngayan nga nasimpan nay pagkara'nen. Na'imatay ku na i mga baka' ku nga piyata'ba'an ku. Talagang simpan nay mu'sa. Aypa' ka pagpisi'en kamu na.'

⁵ Temed belag gay daeng-daeng it mga inimbitar ngayti. Da'sira nagpasasaw it kanya-kanyang kupanawun. Sang kataawan na'adu'ut uma. Iyan sang kataawan, simnarunga it pagdagang ya.

⁶ Iyan beken, riyusuban niray mga uripen ngayti, tinibaba' bawnga inimatay. ⁷ Pagka'rut it adi' ngayti, ere'eret talagay iseg ya. Piyapa'adu'un yay mga sundalu' ya, ipiyapuu' i mga mangingimatay ngaytit masigkataw, baw piyasuriban pa' i siyudad nira.

⁸ Baw maat ya si' it beken nga mga uripen ya, 'Talagang simpan naytu i pagkara'nen ngaytu, taka' mga inimbitar ngayan, ega bagay it kanira i parag-i'en. Da'sira na mapakay. ⁹ Aypa' pa'adu'un kamu it mga dalan nga mataawun. Kumpur makitaan mi, pangimbitaren mi sira it pagkara'nen ngaytu.'

¹⁰ Napanaw nay mga uripen ngayti. Na'adu'un na sira it mataawun nga dalan. Piyabaya' niray kumpur magkakitaan nira, nakman baw mga buwal. Unu pa' it mag'itek-itek it kadakel it taw i pagkara'nen ngayti.

¹¹ Siminled i adi' ngayti du'un ka pakikita it mga na'imbitar ngayti. May naltegan ya du'un nga sang kataawan nga ega magpapakay it pakayan nga ipiyamgay yat kanira, nga bagay it pagkara'nen ngayting pagsadu. ¹² Maat i adi' ngayti, 'Bila', unuka siminled kay imu situ it da'ka magpapakay it pakayan nga bagay it pagkara'nen nga pagsadu?' Da'ga nakari'e-ri'eng i taw ngayti.

¹³ Aypa' ka maat it adi' ngayti it mga manigsirbi ya, 'Bayukun mi i alima baw a'ay ya baw ibuntal mi du'un it ega basta-bastang kadleman nga du'un it li'wan. Gumarwak kanya du'un baw gemeget i nipen ya.'"

¹⁴ Pa'ug dun pa' ni Jesus, maat ya, "Dakel talaga i pagta'w agen it Ampu'ang Diyus, temed ega dakel i napili' ya."

Ingkut pasar it barayadan du'un it Impiradur nga Romano

[Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26]

¹⁵ Namagli'id nay mga Pariseo nga mamagpagneg du'un, ka rundingen nira in mag'u'unu nira masigapul si Jesus kat mga pag'ampangen ya.

¹⁶ Binwat nira, may piyapa'adu'un nira nga mga manigsunud nira, sang siraan it beken nga kakampi' ni Herodes. Pag'abut, maat nira, "Manigtuldu', magka'rutan namen nga purus matuud i imu, baw kamatuudan talagay ipagpanuldu' mu nga ka'rgan it Ampu'ang Diyus. Kamatuudan,

mata'as u ra'yat nga taw, surubung i panuldu' mu. ¹⁷ Ta, unu bete' i imu nga kat nakem? Unu, uyun du'un it ipiyag'uridin ni Moises nga mayad it barayadan nga ipagpabayad it Romano ngayting Impiradur nga magsasakep it aten? Unu yan, mapakay u ega?"

¹⁸ Temed pag'u'rutan ni Jesus i mara'e-ra'et nga antap it nakem nira. Aypa' ka maat ya, "Matuud nga magbete-bete' kamu nga magpamaya' it Ampu'ang Diyus. Unuka pagtinggelen mi i li'eg ku?

¹⁹ Isini mit aken i pirak ngayan." Ta, piyakawa'an kanya it pirak nga Romano ka yanay paggamiten it mga Judio. ²⁰ Pagkakawa' ya, maat ya, "Ta, kasiyuytu nga rikratu baw ngaran i situt pirak ngaytu?"

²¹ "Ta, kat Impiradur," maat i tubag nira.

"Ta, in atkayan," maat ni Jesus, "ka'ilangan nga in unuy bagay du'un it Impiradur, simpri ibgay mi. Atkayan naga i du'un it Ampu'ang Diyus."

²² Pagkagneg it mga tiya'eg ngayti, da'sira namagkari'e-ri'eng ka nalilu' sira. Aypa' ka namag'uli' na sira.

Ingkut pasar it pag'egen si' it mga miyatay

[Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40]

²³ Iti naga nga aldaw, may na'adu'un gasi' it ki Jesus nga mga Saduceo, ka iningkut nira si Jesus. Mga Saduceo ngaytu, pagpanindegan nira nga ega talaga egnen i mga miyatay na nga taw.

²⁴ Pag'abut, maat nira, "Manigtuldu', ipiyanuldu' ni Moises nga in matay i esang lalaki nga mag'a'asawa na nga ega pay anak nira mag'asawa, subliyen it sulsug ya it masawa. Ka in manganak sira, ipabetang nga bilang anak naga it natay ngayti.

²⁵ Ta, pa'aaten namen ka kat'esa, may pitung nagsulsu-sulsugun nga mga lalaking bulun situt amen.

Ta, nangasawa nay panganay. Natay kanya nga egay a'anak. Aypa' ka siyubli it sunud ya i asawa ya ngayti. ²⁶ Temed atkayti nagay simnubli ngayti.

Atkayan naga it ikatlu seked it napu'sa nay pitu ngayti. ²⁷ Pagpu'sat patay it pitu ngayti, natay na gasi' i babay ngayti. ²⁸ Ta kayti, siyu yan du'un it pitu ngayti i asawa ya in egnen na ngayan i mga miyatay, it naka'asawa na ngayting mu'sat kanya?"

²⁹ Katubag si Jesus, "Talagang kamali' i pasepsep mi, paribasay ega magka'rutan mi i isiyurat nga ampong it Ampu'ang Diyus, baw keseg it guna ya.

³⁰ Sabap pag'egen it pa'uli', iyan mga taw, ega na mag'asa-asawaen. Subung na sira it mga anghil du'un it langit. ³¹ Ta, sabap gasi' it pag'egen ngaytu it pa'uli' it mga miyatay, unu, ega pa' nabasa mi du'un it isiyurat nga ampong it Ampu'ang Diyus i inaat yat imyu? Da'ga ba' maat ya, maski na'lay na nga miyatay si Abraham, si Isaac baw si Jacob,

³² 'Aku i Ampu'ang Diyus ni Abraham, ni Isaac baw ni Jacob.' † Simpri ega Ampu'ang Diyus kanya it taw nga patay, in da'ga egen. Sikayan ma'yag nga

egen si' na Abraham ngayti, maski miyatay na sira."

³³ Nalilu' i mga taw, pagkagneg nirat iti nga ipiyanuldu' ni Jesus.

Ingkut nga in ari manggid i piyakamata'as nga urdin

[Marcos 12:28-34]

³⁴ Ta it atkayti, natingped-tingped du'un i mga Pariseo, pagkabarita' nirat nabwat ni Jesus nga subuk piyamagti'pekan i mga Saduceo. ³⁵ Sang kataawan it kanira, inadalan yat pagayen-gayen i pasar it mga urdin ni Moises. Iti i miningkut it ki Jesus, nga sukda-sukdan it kanya, nga mag'aat, ³⁶ "Manigtuldu', ari manggid nga urdin i piyakamata'as it mu'sa ngayan nga urdin?"

³⁷ Katubag si Jesus, maat ya, "Iyan mag'aat nga, 'Ka'ilangan ma'alén mu i Ampu'ang Diyus mu it ega desang awam, in da'ga talagang kat nakem baw kat pikir mu nga tingled.' †

³⁸ Ituytu i piyakamata'as nga urdin. ³⁹ Ikadwa ya, 'Rarasan mu i masigkataw mu it subung nagat raras mu it sadili mu nga bilug.' ††

⁴⁰ Ta, duwa ngaytung itu'un nga urdin, itu nay pag'uli'an it mu'sa ngayan nga urdin nga isiyurat ni Moises baw mga ipiyanuldu' it mga prupita'."

Ingkut pasar it Cristo, in unu, tungtung-ina- pu' lamang it adi' nga si David u Anak it Ampu'ang Diyus

[Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44]

⁴¹ Mintras du'un pay mga Pariseo ngayti nga natingped, iningkut sira ni Jesus, nga mag'aat, ⁴² "Unuy magka'rutan mi pasar it pa'aaten ngaytu nga Cristo? Kasiyu talagaytu nga anak?"

"Ki David bayan," maat i tubag nira.

⁴³ "Ta, in bete' atkayan," maat si' ni Jesus, "unuka tiya'wag ni David i Cristo nga Ampu'an ya, iyan piyanakman kanya it Espiritu Santo? Ka da'ga ba' maat ya,

⁴⁴ 'Maat it Ampu'ang Diyus du'un it Ampu'an ku nga Cristo,

"Kayti madung ka na sinit iwanan ku nga ayun, seked it iyan mga kalaban mu, pa'ampu'un ku na nga tutungungan mana sira it a'ay mu.'" †

⁴⁵ Kayti si David naga i timna'wag it kanya it Ampu'an ya. Ta, in atkayan, da'ga ma'yag nga ega desang tungtung-ina-
pu' ni David i Cristo ngaytu?"

⁴⁶ Egay nakatubag nga maski esat kanira, baw gimnaring sikayti, ega nay nangaas mingkut it ki Jesus.

Pagbasulun ni Jesus i mga manigpa'yag it urdin baw mga Pariseo

[Marcos 12:38-40; Lucas 11:39-52; 20:45-47]

23 Bawnga inaat ni Jesus i mga taw baw mga alagad ya ngayti, ² "Iyan mga manigpa'yag it urdin baw mga Pariseo, iyan i may katengdanan nga magpa'yag it urdin ngaytut Ampu'ang Diyus nga isiyurat ni Moises. ³ Aypa' ka buwatan mi i kumpur ipagsekat nira nga buwatan. Temed ega guruun mi i mga buwat nirat kanira, sabap ega naga pagbuwatan nira i mga ipagpangadal nira. ⁴ Ka ubus dungagan, dungagan it ipamag'uridin nira nga magka'igpitan na lamang i mga taw. Kabilangan nira, subuk magbetek sira it pagdakula'en na nga betek nga ipagpapasa'an nirat mga taw nga da'na kaya nga pagpasa'nen. Temed maski an-didi'sing it alima nira, ega ireg nira nga ipadi'kit nga tumabyang sira.

⁵ Buwat nira, purus paleteg-leteg lamang it masigkataw nira. Iyan ipagbegkes kat ulu baw ali-ma nga pagbetangan it isiyurat nga in pirang taga' nga ampang it Ampu'ang Diyus, pagpalabgen † ni-ray kanira. Baw iyan mga ipagkabit du'un it sagyaden it gulamen †, arubwatay i kanira.

⁶ Ka'i'irgan nira nga adungan in du'un it pam-agkara'nenan, ara'dungan nga pagpa'dungan it mga matata'as. Atnaga in du'un it papagsambaan. ⁷ Baw iyan pay ireg nira, pagsaludu'an sira in du'un it mataawun nga mga rugar baw ta'wagan sira nga manigtuldu'.

⁸ Temed kamu, ayaw kamut pata'wag nga manigtuldu', sabap esa-esa ku lamang i manigtuldu' mi. Subung it sang sulsugan kamu nga mu'sa. ⁹ Baw ega ta'wagan mi nga ama' i kasubung mi nga taw situt banwa, puyrat kat dugu', sabap esa-esa lamang i Ama' mi, iyan Ama' nga du'un it langit.

¹⁰ Baw ega pata'wag kamu nga agalen, sabap esa-esa lamang i agalen mi, kanya nga pa'aaten nga Cristo. ¹¹ Iyan piyakamata'as it imyu, ka'ilangan nga subung kanyat manigsirbi mi. ¹² Ka iyan mapiyata'as-ta'as, buwatan kanyat Ampu'ang Diyus nga mababa'. Baw iyan mapiyababa', iyan i buwatan ya nga mata'as.

¹³ Talagang subrang makuri' i mag'a'areg it imyu, mga manigpa'yag it urdin baw mga Pariseo, mga magbete-bete' nga magpamaya' it Ampu'ang Diyus. Ka sabap it imyu magkabaeran i katataawan it pasakep it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. It da'ka-mu nay imyu mag'ireg pasakep it ka'adi'an ya ngayti, pagpaaren mi pa' i mag'ireg pasakep.

† In malabeg i ipagbegkes kunu' nga may subung it balsa-bulsa' nga pagbebtangan it isiyurat nga ampang it Ampu'ang Diyus, magpalteg nga subrang dakula' i kanirang galang it ampang it Ampu'ang Diyus ngaytu. †† Basaen i pa'yag du'un it kapitulu 9:20.

† Exodo 3:6. † Deuteronomio 6:5. † Levitico 19:18b.
‡ Awit 110:1.

¹⁴ Subrang makuri' talaga i mag'a'areg it imyu, mga manigpa'yag it urdin baw mga Pariseo. Magbete-bete' kamu nga magpamaya' it Ampu'ang Diyus. Pag'ubsan mi nay mga babay nga balu it ka'genan nira kat mga ipagpabgay mi. Baw paribasay kutagnapan i mga adat mi nga mara'e-ra'et, pagka'layan mi na nga panalangin. Aypa' ka subra' pang dakula' i panriga nga malabayan mi.

¹⁵ Subrang makuri' i mag'a'areg it imyu, mga manigpa'yag it urdin baw mga Pariseo, nga magbete-bete' nga magpamaya' it Ampu'ang Diyus. Magleke-lekep kamu it banwa, pagdipagen mi i mga dagat, ka pagpa'resan mi makakumbinyu kamu lamang it maski sang kataawan nga ega Judio kat pamaya' mi nga mga Judio. Simpri, in may nakumbinyu mi na, sabap it panuldu' mi sumari na kanyat guru it adat mi nga mara'e-ra'et seked it sumubra' na i kanya nga kara'e-ra'etan. Ta, egay beken nga bara'an ya, madubli pay kanya nga panriga du'un it apuy nga egay kapugdawan ya.

¹⁶ Talagang mabe'gat na i mag'a'areg it imyu, mga beleg nga manigdundun. Ipagpanuldu' mi nga maski sangpiten it magsanggup i Templo, nga yay keseg it sanggup ya, egay mara'e-ra'et ya kayan maski ega tumanen ya. Temed in iyan i sangpiten it magsanggup, bulawan nga du'un it Templo, ka'ilangan nga tumanen yay isiyanggup ya ngaytu.

¹⁷ Mga beleg! Mga engel-engel! Ari manggid kat duwa ngaytu i subra' nga piyakamata'as, iyan bulawan u iyan Templo, nga iyan i magpa'ega basta-basta it bulawan nga du'un it Templo?

¹⁸ Ipag'aat mi gasi', nga maski sangpiten it magsanggup i papangantengan nga du'un it Templo, egay mara'e-ra'et ya kayan maski ega tumanen ya. Temed in iyan i sangpiten, begay nga ipag-pasalamat nga du'un it papangantengan ngaytu, ka'ilangan nga tumanen yay isiyanggup ya ngaytu.

¹⁹ Talagang mga beleg kamu! Ari talaga i piyakamata'as? Unu, iyan pasalamat nga pag'antengen, u iyan papangantengan nga magpa'ega basta-basta it pasalamat ngaytu? ²⁰ Aypa' ka basta sangpiten mit magsanggup i papangantengan nga du'un it Templo, simpri uyut na nga siyangpit mi i mu'sa nga pag'antengen du'un. ²¹ Atkayan naga, basta Templo i sangpiten, simpri nasangpit mi na gasi' i Ampu'ang Diyus, ka balay ya i Templo ngaytu.

²² Baw basta sangpiten it magsanggup i langit, naka'uyut na nga nasangpit ya i ara'dungan it Ampu'ang Diyus kat pagka'adi' ya baw tag'ara'dungan ngaytu.

²³ Subrang makuri' i mag'a'areg it imyu, mga manigpa'yag it urdin baw mga Pariseo, mga magbete-bete' nga magpamaya' it Ampu'ang Diyus. Pagsunudun mit magayen i urdin nga ibgay mi it Ampu'ang Diyus i ikasang pulung bagi' it mga luwak mi, nga maski mga panraragi' it panga'en.

Temed paglipaten mi nga sunudun i piyakamata'as nga ipagpanuldu' it urdin, iyan nga buwat nga mataldeng, pagkama'ildaw baw adat nga magkasarigan. Ka'ilangan talaga nga buwaten mi i mga matata'as ngaytu, baw ipasigi mi nagay pagsunud mi it mga beken nga inaat. ²⁴ Mga beleg nga manigdundun! Ka'alimbawaan mi, taw nga pagtiringen yay pag'imnun ya isa'un egay matlen ya nga ganggang nga biyawal it Ampu'ang Diyus. Temed iyan dakulang ramu-ramu nga kamelyo nga biyawal naga, magpanibe'lek nga pagtellen ya. Ka pagli'yan mi i dedekeyeng kasala'an temed ega pagbalyen mi i dadakula'!

²⁵ Talagang subra' nga makuri' i mag'a'areg it imyu, mga manigpa'yag it urdin baw mga Pariseo, mga magbete-bete' nga magpamaya' it Ampu'ang Diyus. Paglimpiyu'un mit uyun it urdin i mga basu baw pinggan mi, temed mara'way i ipagbetang mi. Ka ipagpisi' mit panga'en ngayan, purus liyupigan baw kapiyangangken. ²⁶ Beleg kamu nga mga Pariseo! Ka'ilangan nga ba'guun da'an i kat nakem mi. Ka basta magayen i kat nakem, magayen naga i limi'wan nga mga buwat.

²⁷ Subra' talagang makuri' i mag'a'areg it imyu, mga manigpa'yag it urdin baw mga Pariseo, mga magbete-bete' nga magpamaya' it Ampu'ang Diyus. Yay kabilangan mi, mga lebung nga pinintura'an it maputi', nga magayeng pagletganan i kat li'wan ya. Temed mara'way i du'un it seled ka punu' it mabuyuk baw mga tu'lang it miyatay. ²⁸ Talagang mga atkayan kamu. Kat panleteg it katataawan, magayen i adat mi. Arit yay matuud, punung-punu' kamu it kara'e-ra'etan baw talagang egay kamatuudan it pamaya' mi.

²⁹ Subrang makuri' i mag'a'areg it imyu, mga manigpa'yag it urdin baw mga Pariseo, mga magbete-bete' nga magpamaya' it Ampu'ang Diyus. Mabakas nga arandeman i ipagpabwat mi du'un it limbengan it mga prupita' baw pagpagayenen mi i mga lebung it mga taw nga nanga'genan it mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus. ³⁰ Baw pag'aaaten mi nga, 'In sana may kami na it timpu it mga kagiyaringan namen, talagang ega pasipala'an namen it mimatay i mga prupita' ngaytu.'

³¹ Kat inampang mi ngayan nga iyan'en, ipagpamatuud mi nga kamu, mga anak it simnarit imatay it mga prupita' ngayti. ³² Sigi! Rampusun mi i napapu'nan nat mga kagiyaringan mi nga kara'e-ra'etan.

³³ Mga dukul kamu. Talagang mga mapiyandaya' kamu nga subung it dukul. Da'kamu makaribri it panriga nga du'un it apuy nga egay kapugdawan ya. ³⁴ Ka may papa'asituun kut imyu nga mga prupita' baw mga manigpangadal nga magka'rut it ampang it Ampu'ang Diyus. Imatayen mi i beken it kanira, baw iyan beken, iransang du'un it krus.

Iyan beken, ripdasan mi du'un it mga papagsambaan mi baw ti'sen mi du'un it in ari-ari nga mga lansangan. ³⁵ Ta, sabap it itu ngaytu, mabut it imyu i panriga sabap it mu'sa ngaytung inimatay nga mga taw situt sinirungat langit nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus, gimnaring du'un it mataldeng ngayti nga si Abel nga u'na-u'nang inimatay it tagna' pa', miyabut du'un it pag'imatay it ki Zacarias nga anak ni Baraquias, nga inimatayan mi nga mga Judio it kanya, du'un it piyagtenga'an it kabalayan it Templo baw papangantengan nga du'un it piyakakama'yagan ya. ³⁶ Matuud talagay i'aat kut imyu, nga iyan panriga sabap it mu'sa ngaytu, siguradung mabut it imyu nga mga Judio it kayting timpu."

Magkasmek si Jesus ka pagraranan yay mga taga Jerusalem

[Lucas 13:34-35]

³⁷ Bawnga maat ni Jesus, "Ka'ildaw-ildaw kamu talaga nga taga Jerusalem! Kamu nga mag'imatay it mga prupita' baw pagbatuun mi i pamagpa'asituun it imyu it Ampu'ang Diyus! In pira ku na nga bisis pagpa'resan nga tara'naen i mga taw nga taga situ, nga subung it pagtara'na it upa nga pagle'gele'gepan ya i mga dudu'duy ya, temed it ega ireg mi. ³⁸ Ta, it pagda'gaen mi nay ildaw ya ngaytu, pabaya-baya'an na lamang it Ampu'ang Diyus nga marangga' i siyudad mi, pati Templo ngaytu. ³⁹ Ka talagang matuud i i'aat kut imyu, nga pagkagaring ku situt banwa, ega na maltegan mi aku seked it ega pa' na'but i aldaw nga ma'aat mi, 'Mabantug kanya nga tiya'eg it Ampu'ang Diyus.'"

Mga isiyugid ni Jesus pasar it panrangga' it Jerusalem baw pasar it umur it banwa

[Marcos 13:1-37; Lucas 21:5-33; Lucas 17:26-30; 17:34-36]

24 Nanli'wan na si Jesus du'un it Templo. Iyan magpapanaw na kanya, nagpatpad i mga alagad ya baw itiyuldu' it kanya i kagayen it mga kabalayan it Templo ngayti. ² Temed maat ya, "Iyan pagletganan mi ngayan nga mga kabalayan ya, marangga' yan nga mu'sa. Dedemdemen mi tu, mabut i aldaw nga egay ma'ped nga batu kat pagruruknu'an ya nga batu. Ipapu'ran yan nga mu'sa." †

³ Bawnga iyan du'un na Jesus it Mungsu' it Olibo, nga mag'a'dung na kanya, tiye'e-te'eng it mingkut it mga alagad ya. Maat nira, "Ka'nu bayan mag'abut i pa'aaten mu ngayan nga marangga' i Templo ngayti? Unuy mga tanda'anang nga mag-

dadarapa' nay pama'uli' mu situ baw umur it banwa?"

⁴ Katubag si Jesus, maat ya, "Mag'intur kamu nga ega mate'ag-te'ag kamu it maski siyu. ⁵ Sabap dakel yan nga mabut nga mangambu' it ngaran ku, nga maat yan, 'Aku na ngaytu baytu i Cristo ngayan nga siyarigan it Ampu'ang Diyus.' Tala-gang dakel yan i mate'ag-te'ag nira. ⁶ Makabarita' kamu yan it mga kaguluwan baw gira-giraen. Taka' ega palibegan it pikiran mi, sabap talagang mag'abut i mga itu ngaytu temed ega payan umur it banwa. ⁷ Sabap magira-giraen yan i mga bangsa, mga ka'adi'an kuntra' it beken nga ka'adi'an. Gemtem it masaki-sakit na nga mga getem baw yemegyeg i lugta' kat pa'ari-aring rugar. ⁸ Taka' mu'sa ngaytu, papu'un lamang tu it kakuri'an.

⁹ Talagang isgan kamu it kadakel sabap it pamaya' mit aken. Idimanda kamu isa'un mapakuri'an baw ma'imatay. ¹⁰ Kat timpu ngayan, dakel nayan nga mangindi' it pamaya' nirat aken baw mamagkuntra-kuntra'en na. Ilangen nat esa may esa i masigkataw ya. ¹¹ Dakel nayan i manlu'-sut nga magpapru-prupita'. Dakel nayan i te'ag-te'agen nira nga pamaya' it mga taw. ¹² Lemkep talaga it banwa i kara'e-ra'etan. Aypa' bara'an ya, dakel na i demekeye' nga pagma'al nirat aken. ¹³ Temed iyan mane'te' i pagsarig baw pamaya' yat aken seked it ma'but nay umur, siguradu yan nga maribri. ¹⁴ Baw ilkep nga ipangadal kat sinirungat langit i Magayen ngaytung Barita' pasar it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, isa'un matantuwan it mu'sang bangsa. Bawnga iyan pa' i umur nat banwa.

¹⁵ Maltegan mi yan du'un it ega basta-bastang rugar i talagang mara'way kat panleteg it Ampu'ang Diyus nga pagtibaba' it kanya, nga pagpa'igu'an it isiyugid it prupita' nga si Daniel. †† Sepsepen tu it magbasa kaytu! ¹⁶ Basta maltegan mi tu, iyan mga taga Judea, ka'ilangan nga malagyu du'un it kabubukidan. ¹⁷ Iyan du'un it mapatag nga atep it balay ya, ega na pasasaw nga semled pa' du'un it balay ka mamisi' it mga betang, in da'ga pagkalam-pud, dayun na nga malagyu. ¹⁸ Baw iyan du'un it uma, ega na muli' nga mamisi' pa' it gulamen ya. ¹⁹ Ka'ildaw-ildaw talaga i iyan magbebteng baw may padudu'un it iyan nga mga aldaw. ²⁰ Ka'ilangan nga ipanalangin mi nga ipalagyu mi ngaytu, ega kataka' it timpu nga panagramig u Aldaw it Kapanaan. ²¹ Sabap dakula' talaga nga kakuri'an i malabayan it katataawan.

Ee' ba', mabut i timpu nga lumabay talagay mga taw it ega basta-basta nga kakuri'an nga ega pa' nalabayan garing it pagguna it banwa seked kayti ngaytu, baw ega na gasi' tu malabayan pa' it seked it ka'nu-ka'nu. ²² Baw in kuma'lay i iyan nga timpu,

† Ega pa' epat nga pulung ta'un i nagta'lib garing it pag'uli' ni Jesus du'ut langit, nagmatuud nga riyangga' it mga Romano i Jerusalem. Piyarigna' niray Templo baw ribu-ribu i inimatay nira nga mga Judio.

†† Daniel 11:31-32.

mapuu' talagay mu'sang taw. Temed sabap it mga pinili' it Ampu'ang Diyus, ega yan paka'layan ya.

²³ Aypa', in bete' may maat it imyu, 'Situ na bayan i Cristo!' u 'Du'un na bayti kanya!' ayaw kamu it pamaya'. ²⁴ Sabap dakel talaga yan i mangambu' it Cristo na kanya, baw may manlu'sut payan nga magpaprurupita'. Palteg sira it mga tanda'anaw baw muwat sira it mga kalililu'an nga mga bagay, isa'un nga in mapakay lamang, mate'ag-te'ag niray pati mga pinili' it Ampu'ang Diyus. ²⁵ Dedemdemen mi tu. Ipagsugid ku naytung lagi it imyu i mga itu ngaytu isa'un da'kamu naga mate'ag-te'ag.

²⁶ Aypa' in aaten nirat imyu, 'Du'un na bayan i Cristo it rugar nga kapupuyangtan,' ega maat miyanu-anu kamu madu'un. In aaten nira nga 'Du'un bayan kanya it seled it balay,' ayaw kamu it pamaya'. ²⁷ Sabap in mag'u'unu ma'yagan i langit garing it lebatan seked du'un it sedpan basta magkilat, atkayan naga yan i pama'uli' ku situ, aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw. Talagang mamuya'an tu it mu'sang katataawan. ²⁸ Maat i sambatan, in ariyen i miyatay, du'un naga yan magtingped-tingped i mga tarwangin. †

²⁹ Pagkatapus it iyan nga kakuri'an, demlem nay aldaw baw ega na gasi' meyag i bulan. Masari nat ka'ulug i mga bitu'un du'un it langit, sabap payegyegen i mu'sang langit it keseg it guna it Ampu'ang Diyus. ³⁰ Bawnga maltegan du'ut langit i tanda'anaw nga pangabut ku na nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw. Sumgaw nay mu'sang mga bangsa ka mag'ade'deng nay pangukuman. Ka maltegan nira aku, nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, nga magpangindelan it kunum, nga ma'yag i ega basta-bastang guna ku baw kadakula' it kabantugan ku. ³¹ Basta piyatingeg nat dadakula' i taburi, ta'gen ku nay mga anghil ku nga lekpen niray banwa ngaytu, ka tingpeden nira nay mga pinili' nga taawan ku nga gumaring kat pa'ariaring rugar.

³² Ka'ilangan sepsepen mi baw pangadalan mi i kayu nga igos, nga basta magpamulus baw magpanda'un si', magka'rutan mi nga ade'deng nay panginit nga timpu. ³³ Atkayan naga yan, basta mamuya'an mi nga mag'abut na i mga bagay ngaytu, magka'rutan mi na nga ade'deng nay timpu nga pama'uli' ku, magpapu'un nayan. ³⁴ Kamatuudan talagaytu, nga ega mapuu' i itung bangsat taw seked it ega pa' natuman i mu'sa ngaytu. ³⁵ Mabut i timpu nga ma'awa' i langit baw banwa, temed talagang egay ka'awa'an it mga ampang ku, matuman nga mu'sa.

³⁶ Temed egaytu i magka'rut it aldaw u uras nga i'abut kaytu, maski mga anghil du'un it langit u

† *Pasepsep it beken nga mapipikir, pagpa'igu'an kaytu, matuman i mu'sa ngaytung inampang. Esa gasi', pa'uli' i Cristo nga mukuman it kasala'an it taw. Baw may beken pa' nga pasepsep.*

maski aku nga Anak it Ampu'ang Diyus. Iyan Ama' lamang, kanya i magka'rut kaytu. ³⁷ In mag'u'unu ega kat ulu it mga taw kat timpu ni Noe i panriga nga mabut it kanira, atkayan naga kat pama'uli' situ it aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw. ³⁸ Sabap iyan ega pa' miyabut i lenep nga ikiyatunaw it banwa, ega pagdedemdemen it mga taw i mabetangan nira. In da'ga mamagkara'nen-kara'nen, mamag'inum-inum baw mamag'asa-asawaen i katataawan seked it nagpasakay na si Noe du'un it binwat ya nga sakayan. ³⁹ Aypa' pag'abut it lenep ngayti, egay tiya-tiyakap it katataawan. Ta unupat biyara'an, namagkalmes sira nga mu'sa ka isiyari nat belbeg. Atkayan naga yan i mag'abut in pangabut na ngayan it Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw. ⁴⁰ Kat timpu ngayan nga iyan'en, mapinpin nay mga taw. Barang may duwang kataawan nga magbuwat du'un it uma, temed in ega nagsubung sira nga taawan ku, matudu' i esa, esa lamang i pisi'en. ⁴¹ May duwang kababayan nga nagsa'ud i maglebek, temed in ega nagsubung sira nga taawan ku, matudu' i esa, esa lamang i pisi'en.

⁴² Aypa' ka magrigen-rigen kamu nga pirimi, sabap ega magka'ru-ka'rutan mi in ka'nung aldaw pa'asitu i Ampu'an mi. ⁴³ Dedemdemen mi tu. In bete' magka'rutan lamang it tagbalay in unung uras it delem mabut i mananakaw, simpri sipi'an ya. Ega yan pata'nan ya na lamang nga masled i balay ya. ⁴⁴ Aypa' mag'a'alistu kamu nga pirimi, sabap mabut aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw kat uras nga ega pagsisiguruun mi."

Mga manigsirbi it Ampu'ang Diyus, ka'ilangan nga pirming pagsarungaen nirat magayen i katengdanan nira

[Lucas 12:41-48]

⁴⁵ "Iyan magkasarigan baw nakman nga uripen, kanya i pagbebgayan it agalen ya it pamaala' kat beken nga mga uripen kat pamalay-balay ya. Kanya i manigpamgay it panga'en nga makasuwitu'. ⁴⁶ Makasagya talaga i iyan nga uripen in abutan it agalen ya, atkayan nga matuud i buwat ya. ⁴⁷ Matuud tuy i'aat ku ngaytut imyu. Kanya si' i begayan it agalen ya nga mamaala' it mu'sang kusas it agalen ya ngayti. ⁴⁸ Temed in bete' mara'era'et i adat it uripen ngayti, yay kat nakem ya, 'Siguru ma'lay baytuy i'uli' it agalen ku ngaytu.' ⁴⁹ Ta, sariyan ya nat pasakit i mga ipiyagka'uripen ya. Sumari nat pala'uk it in unu-unu nga pagkara'nen, paki'inum na du'un it mga bara'inum. ⁵⁰ Mabut i agalen ya kat aldaw nga ega pagsisiguruun ya baw kat uras nga ega magka'rutan ya. ⁵¹ Bara'an ya, rigaen kanya it ega pateng it agalen ya ngayti. Ipa'iba na kanya it mga taw nga 'magbete-bete' nga magpamaya' it Ampu'ang Diyus, du'un it

kakuri'an nga egay kaskedan. Bara'an ya du'un, gumarwak baw gemeget nay nipen ya."

Sang pulu' nga umbay pa' nga babay i piya'alimbawaan ni Jesus

25 Mag'aat pay beken nga ipiyanuldu' ni Jesus, "Ka'alimbawaan it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, subung it itu ngaytu. May sang pulu' nga umbay pa' nga mga babay. Ka'sang apu-apun, uyun it adat ta, napanaw sira ka sumusmu it lalaki nga papagsaduun na. Kada esat kanira, may taban nga titidawan. ² Iyan lima, mga engel-engel. Lima, mga mapipikir. ³ Iyan mga engel-engel ngayti, egay ali' nira nga ibtang it kanira ngayti nga titidawan.

⁴ Temed iyan mga mapipikir ngayti, puyrat betang it titidawan nira, may ali' pa' nirang ibtang in ma'ubus. ⁵ It na'atrasut abut i lalaki ngayti nga papagsaduun, kimnu'iga' nay mga babay ngayti. Namagka'iga' na.

⁶ Iyan lubuk nat delem, may gimna'uy na nga mag'aat, 'Mag'a'abut nay lalaki nga papagsaduun! Susmuun mi na kanya!'

⁷ Namagbangun nga lagi i sang pulu' ngayting kababayan. Tiyuriyan niray mga titidawan nira ngayti. ⁸ Maat i mga engel-engel ngayti, 'Bila', begayan kami it maski dekeye' nga ibtang namen it amen ngayning titidawan. Ka ungayni ba', magkedyep-kedyep mana, ka ega nay bebetang.'

⁹ 'Bila', ega bayni mabagi' it imyu. In yan pasin-siya kamu. Magayen pa' siguru, mangalang kamu da'an du'un it magka'alangan, isa'un may ibtang mi it imyu ngayang titidawan.'

¹⁰ Egay beken, napanaw i lima ngayting engel-engel. Pagkagaring nira, miyabut nay lalaki ngayti nga papagsaduun. Ta, yan lima ngayti nga alistu siray kanira, iba nat lalaki ngaytit siminled du'un it pagsaduwan ngayti. Pagkasled nira, ipiyagsiradu na i tala'ep. ¹¹ Ega na'lay, miyabut nay namagpangalang ngayti. 'Agalen, pasleden kami nagay amen,' maat i pata'wag nira.

¹² Temed katubag i piyata'wagan ngayti, 'Yay matuud, ega bayan kilala ku kamu nga ka'uyutan ku.'

¹³ Aypa' ka mag'a'alistu kamu nga pirmi," maat i pa'ugdun ni Jesus, "ka ega magka'rutan mi i aldaw u uras nga pama'uli' ku."

Mga uripen nga siyana'an it pirak i piya'alimbawaan si'

¹⁴ Maat si' ni Jesus, "Ka'alimbawaan gasi' it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, subung it itu ngaytu. May esang taw nga magpana-panaw it alaid. Egay beken, tiya'wagan ya i mga uripen ya ka isiyana' it kanira i mu'sang kusas ya. ¹⁵ Tiyudu'an yat pirak i kada esa uyun kat kanya-kanyang kaya. Ibinggay

yat sang kataawan, kantidad it limang ribu, kat sang kataawan duwang ribu, baw kat sang kataawan sang ribu. Bawnga napanaw na kanya. ¹⁶ Napanaw nga lagi i tiyudu'an ngaytit limang ribu ka ipiyag'angkat ya nat dagangan. Nakatubu' kanya it limang ribu naga. ¹⁷ Atkayti nagay binwat it tiyudu'an ngaytit duwang ribu. Duwang ribu naga gasi' i kanya nga natubu'. ¹⁸ Temed iti, tiyudu'an ngaytit sang ribu, binwat ya, ilimbeng yay pirak ngaytit agalen ya.

¹⁹ Na'lay nga na'lay nga timpu i ipiyag'uli' it agalen it mga uripen ngayti. Pag'abut ya, iningai' yay itiyudu' ya ngayti. ²⁰ U'nang nanginterga' i tiyudu'an ngayti it limang ribu. Maat ya, 'Agalen, waytu nagay limang ribu mu ngayan. Nadungagan tu it limang ribu gasi' nga natubu' ku, ka ipiyag'anu kut dagangan.'

²¹ 'Magayen! Talagang magkasarigan ka nga uripen. Ta, it magkasarigan ka kat dekeye' nga kantidad, kayti papamaala'en ku ikaw it dakula' nga kantidad. Mabagi'an ka it kasagyaan ku.'

²² Nanginterga' gasi' i tiyudu'an it duwang ribu. Maat ya, 'Agalen, waytu nagay duwang ribu ngayan nga itiyudu' mu. Nadungagan gasi' tu it duwang ribu naga, nga natubu' ku.'

²³ Maat it agalen ya ngayti, 'Magayen gasi'! Magkasarigan ka gasi' palan. Ta it magkasarigan ka kat dekeye' ngayan nga kantidad, aypa' ka papamaala'en ku ikaw it dakula' nga kantidad. Mabagi'an ka pa' it kasagyaan ku.'

²⁴ Nanginterga' gasi' i tiyudu'an ngayti it sang ribu. Maat ya, 'Agalen, magka'rutan ku nga ma'ig-pit ka. Magkayeg ka it ega ikaw i nagpakariga. Magpisi' ka it tubu' it ega ikaw i nagpa'res. ²⁵ Ta, it mag'i'lam akut dumala' ka in magnisan i bai'en mu ngaytu situt aken, aypa' ka ilimbeng ku na lamang i pirak mu ngaytu. Waytu nagay sang ribu mu ngaytu.'

²⁶ 'Mara'e-ra'et talagay adat mu baw garusan ka nga uripen!' maat it agalen ya ngayti. 'Magka'rutan mu na palan nga magkayeg akut ega akuy nagpakariga, baw magpisi' akut tubu' it ega aku i nagpa'res. ²⁷ Ta, unuka ega i'inlug mu du'un it mga manigpa'utang? † In i'inlug mu pa', da'ga kayti may napisi' ku na nga tubu' ya?' ²⁸ Bawnga maat it agalen ngayti it mga uripen yang beken, 'Sigi, pisi'en mi i sang ribu ngayan asat kanya, ka idungag du'un it nakasang pulu' ngayting ribu.

²⁹ Sabap iyan magkasarigan baw mapiya'res, tum-basan kanyat dungagan i kaya yat kanya. Temed iyan ega magkasarigan baw garusan, ma'ilang ta-

† Itung mga taw, pa'aaten ngaytu nga manigpa'utang, magtanggap sira it pirak nga bilang ipagpadawa' it kanira. Temed ega naga maat idawa' nira lamang, in da'ga buwaten nira, ipapanaw isa'un matubu'an, beken it yay kanirang panulus. Ta itu nga bilang ipiyadawa' mu, may dungag na, nga imu nga kabagi'an du'un it natubu' nira.

laga i maski yan sang dekeye' nga kaya yang lagi.
³⁰ Iyan ega ngayay kapulusan nga uripen, ibuntal mi nayan du'un it ega basta-bastang kadleman nga du'ut li'wan. Gumarwak yan kanya du'un baw gemeget i pati nipen ya.'"

Panuldu' pasar it aldaw it pangukuman

³¹ Ipiyasigi ni Jesus, nga maat ya, "In mabut aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, nga ma'yag nay kabantugan ku baw ka'ibaaan kuy mu'sang mga anghil, madung aku na du'un it ega basta-bastang ara'dungan it adi'. ³² Bawnga mat- ingped kat adapan ku i mu'sang taw, ka pinpinen ku yan sira subung it pagbuwatan it manig'eper it mga tupa baw kambing. ³³ Idu'un kut ayun it iwanan ku i pa'aaten nga mga tupa, kat gibang kung ayun i pa'aaten nga mga kambing.

³⁴ Bawnga aku nga Adi' nira, aaten ku yan i kat iwanan ku nga ayun, maat ku yan, 'Dali' kamu na, mga inildawan it Ama' ku. Semled kamu na ka du'un nay ta'idan mi it ka'adi'an ku nga ipiyag'areg it imyu garing it pagguna it banwa. ³⁵ Sabap iyan ginteman aku, piyaka'en mi aku, kimnu'inum, piya'inum mi, dumadayu' aku, inistimar mi akut magayen. ³⁶ Ta, yan ega nay pakayan ku, piya-pakayan mi aku. Pagba'nawun mi aku nga magsarut. Pagkapisu ku, inadu'un mi aku.'

³⁷ Maat yan i tubag it mga taw ngayan nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus, 'Ampu'an, ka'nu bayan na'anuan namen ikaw nga paggetmanan nga napaka'en namen ikaw, u kimnu'inum nga napa'inum namen? ³⁸ Ka'nu yan nga subung ka it dayu'an nga inistimar namen ikaw, u lebas ka na nga piyapakayan namen ikaw? ³⁹ Baw ka'nu gasi' namuyaan namen nga simnarut ka u pagpipirisuun ka nga biya'naw namen ikaw?'

⁴⁰ Bawnga aaten ku yan nga Adi' nira, 'Matuud talagay i'aat kut imyu. Iyan binwat mi i mga itu ngaytu kat maski piyakatimawa' nga bilang mga sulsug ku, simpri aku na i binwatan mi.'

⁴¹ Bawnga aaten ku si' i kat gibang ku ngaytung ayun, 'Imyu, pa'alaid kamu situt aken, mga pag'a'argan it panriga. Du'un kamu na it apuy nga ega magpugda-pugdaw, nga panriga nga ipiyag'areg it ki Satanas baw mga tara'gen ya.

⁴² Sabap iyan ginteman aku, ega piyaka'en mi aku. Da'ku piya'inum mi it kimnu'inum aku. ⁴³ Iyan dayu'an aku, ega inistimar mi aku. Iyan lebas aku na nga egay pakayan, ega piyapakayan mi aku. Simnarut aku baw du'un it pirisuwan, da'ku biya'naw mi.'

⁴⁴ Ta, egay beken, tumubag gasi' yan sira, 'Subuk ega nagay namuyaan namen nga paggetmanan ka, kimnu'inum, miyabut ka nga subuk dayu'an, lebas

na nga egay pakayan, simnarut u du'un it pirisuwan nga ega napagsirbiyan namen ikaw.'

⁴⁵ Tubagen ku yan sira, 'Matuud talagay i'aat ku ngaytut imyu. Iyan ipiyag'imet mi i panabang mi it mga piyakatimawa' nga bilang mga sulsug ku, aku yan i inimtanan mi.'

⁴⁶ Ta, egay beken, idedeg na sira du'un it panriga nga egay katupusan. Temed iyan mga mataldeng ngaytu kat panleteg it Ampu'ang Diyus, tumang-gap sirat ka'genan nga egay kaskedan."

Namag'upa-upakaten i mga pagbaya'en it mga Judio it in mag'u'unu ma'imatay nira si Jesus

[Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53]

26 Pagkapanuldu' ni Jesus it mga iti ngayti, maat yat mga alagad ya, ² "Magka'rutan mi nga duwang aldaw mana, Pista' na it Tiya'liban. Iyan aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, idagang aku isa'un karansang du'un it krus."

³ Kat iti ngayting timpu, du'un it balay it Piyakamata'as nga Sasirduti nga si Caifas, tingped du'un i mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga mata'as nga ginu'u. ⁴ Pagrundingen nira nga ma'akalan nira si Jesus isa'un madakep nira kanya baw ma'imatay. ⁵ Temed maat nira, "Ega itaka' it pista' ka barang mangiseg baw magkagulu i kadakel it mga taw."

Biyu'bu'an it babangluun i bilug ni Jesus

[Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8]

⁶ Iyan du'un pa' na Jesus it Betania, na'adu'un sira it balay ni Simon ngayti nga piyagayen i babang ya. ⁷ Iyan mamagka'en na sira, miyabut i esang babay nga may taban nga ega basta-bastang berebtangan nga punu' it piyakamarga na nga babangluun ka pirmira. Ibiyu'bu' ya du'un it ulu ni Jesus ngayti.

⁸ Miniseg i mga alagad, pagkalteg nira kayti. Kimidem-kideman nga mag'aat, "Unuka pag'adu'adutun i babangluun ngaytu? ⁹ In ipiya'alang sana yan it ma'al, da'ga iyan bayad ya makatabang it mga makukuri'."

¹⁰ Ega natagu' it ki Jesus i pamagkidem-kidemen it mga alagad ngayti. Aypa' ka maat ya, "Unuka pagsasawun mi i babay ngaytu? Magayen talaga i binwat ya ngaytut aken. ¹¹ Seked it ka'nu-ka'nung timpu ka'ibaaan mi i mga makukuri', temed aku, ega ka'ibaaan mi it ma'lay nga timpu. ¹² Ka biyu'bu'an ya na nga lagi i bilug ku it babangluun nga bilang pag'ayusun yang lagi i panlebeng it aken. ¹³ Matuud talagay i'aat ku ngaytut imyu. Maski ariyen i pangadalan it Magayen ngaytung Barita' situt sinirungat langit, masangpit ngaytu i binwat ya ngaytut aken, nga yanay piyaka'arandeman it kanya."

Nagpaki'upakat si Judas Iscariote du'un it mga kudakep ngaytit ki Jesus

[Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6]

¹⁴ Bawnga iyan esang alagad ni Jesus nga si Judas Iscariote, nagpakikita kanya it mga pagbaya'en it mga sasirduti. ¹⁵ Maat ya, "Unuy ibgay mit aken in tabangen ku kamu nga madakep si Jesus?" Binilangan kanya nga lagi it kantidad it tulung pulu' kat kanirang pirak. ¹⁶ Ta, gimnaring sikayti, sigi na nga tulus ni Judas it karugar kanya nga isa'un makapa'alima ya si Jesus du'un it mga kudakep ngayti.

Magkara'nen na Jesus it pangiyapun nga Pista' it Tiya'liban

[Marcos 14:12-21; Lucas 22:7-16; 22:21-23; Juan 13:21-30]

¹⁷ Miyabut nay aldaw nga papu'un nat Pista' it Tinapay nga Egay Ipagpa'alsa. † Minlep du'un it ki Jesus i mga alagad ya. Miningkut nga mag'aat, "Ari ireg mu nga pagsimpanan namen it adat it pangiyapun ngaytu nga Pista' it Tiya'liban?"

¹⁸ Katubag si Jesus, maat ya, "Pa'adu'un kamu it siyudad. Tulusun mi i itu nga taw. Aaten mi nga, 'Maat bayan it Manigtuldu' namen, kayti ade'deng nay ipiyabetang-betang nga timpu. Ireg ku nga pu'sa kamit mga alagad ku, situt esang seled it balay mu i pagkara'nenan namen it pangiyapun ngaytu nga Tiya'liban.'" ¹⁹ Namaya' i mga alagad it ta'eg ngayti ni Jesus. Du'un na i piyagsimpanan nira it iti nga pangiyapun.

²⁰ Iyan delem na, miyadung na si Jesus du'un it papanga'naan, sang siraan naga it sang pulu' may duwa ngayting mga alagad ya. ²¹ Iyan mamagka'en na sira, maat ni Jesus, "Matuud tuy isugid ku ngaytut imyu, nga esat imyu i baya'en it mga ku'imatay it aken."

²² Talagang nasmek nga banar i mga alagad nga nakagneg kayti. Miningkut sira nga mu'sa, "Barang aku na, Ampu'an, i pa'aaten mu ngayan?"

²³ Pagtubag ni Jesus, maat ya, "Talagang esa naga nga ka'ibaaan kut magdi'til situt karung, yanagay baya'en it mga ku'imatay ngayan it aken. ²⁴ Talagang ma'imatay aku nga Taga Langit nga Ipiyanaganak it Taw, ka simpri matuman i du'un it isiyurat nga ampang it Ampu'ang Diyus. Temed talagang subra' nga makuri' i mag'a'areg it baya'en ngayan. Magayen pay ega na lamang ipiyanganak i iyang taw."

²⁵ Miningkut gasi' si Judas, nga yanayti i baya'en it mga ku'imatay ngaytit ki Jesus. "Agalen," maat ya, "unu, aku na i pa'aaten mu ngayan?"

Katubag si Jesus, "Ee', matuud i inaat mu ngayan."

† U'nang pangiyapun nga pagkara'nen it pista' ngaytu, pagpangaranat Pista' it Tiya'liban (Exodo kapitulu 12).

Piyapu'nan ni Jesus i pamwat it apunan nga pagdemdem it kamataynen ya

[Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-26]

²⁶ Iyan mamagka'en pa' sira, kimnu'mit si Jesus it tinapay bawnga nagpasalamat du'un it Ampu'ang Diyus. Pagkapasalamat ya, biyagi' ya na bawnga ibinggay du'un it mga alagad ya ngayti. Maat ya, "Iya, kawa'en mi ka ka'nen mi, ka bilug kuytu."

²⁷ I'imnan si' i singkel ya. Nagpasalamat naga du'ut Ampu'ang Diyus bawnga maat ya, "Minum kamu nga mu'sa. ²⁸ Sabap itu ngaytu, dugu' kuytu nga keseg it paki'upakat it Ampu'ang Diyus kat mga taw. Ka ipaturu' kuy dugu' ku isa'un dakel i mapasinsiyaan kat mga kasala'an nira. ²⁹ Matuud i i'aat kut imyu, nga garing kayti da'ku na minum it pag'imnun ngayan nga letes it ubas seked it aldaw nga ba'gu na nga pag'imnun i imnun ku nga ka'ibaaan ku si' kamu du'un it ka'adi'an it Ama' ku."

³⁰ Pagkatupus ni Jesus it pag'ampangen ya ngayti, namagkanta' sirat sangbat, bawnga napanaw na sira ka pa'adu'un it Mungsu' it Olibo.

Ipagsugid ni Jesus nga payluwan kanya ni Pedro

[Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38]

³¹ Uyut it mga inampang ni Jesus it iting delem i sasar ya nga mag'aat, "Kayti nga delem, mu'sa kamu, kumurang i pamaya' mit aken. Tananan mi nayan aku. Ka subung nat inaat ngayan du'un it isiyurat nga ampang it Ampu'ang Diyus ngayan, nga mag'aat,

'Imatayen ku i manig'eper.

Aypa' bara'an it mga tupa, matari-tariwanak na.' †† ³² Temed pag'egen ku it pa'uli', mu'na aku nat imyu du'un it Galilea."

³³ Mampang si Pedro, maat ya, "Maski kumurang i pamaya' nira nga mu'sa it imu, temed aku, ega tananan ku ikaw seked it ka'nu-ka'nu."

³⁴ Pagtubag ni Jesus, maat ya, "Kamatuudan tuy i'aat kut imu, Pedro, nga itu nga delem, parabir tumara'uk i manuk, tulu na nga paylu mu sabap it aken."

³⁵ Temed magsusubra' ga si Pedro, maat ya, "Maski ba' imatayen aku nga iba mu, ega talaga ipaylu ku ikaw!" Atkayti nagay inampang it mu'sa ngayting beken nga mga alagad.

Nanalangin si Jesus du'ut Getsemani

[Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46]

³⁶ Bawnga piyabaya' sira ni Jesus du'un it esang rugar nga pagpangaranat Getsemani. Pag'abut nira du'un, maat yat mga alagad ya ngayti, "Sikaytu kamu na da'an, ka manalangin aku du'ut langbu-

†† Zacarias 13:7.

langbus ngayti.”³⁷ Temed piyabaya' ya naga si Pedro baw duwa ngayting mga anak ni Zebedeo. Nagpapu'un it ruma'e-ra'et i nakem ya baw talagang magkasusa kanya.³⁸ Inaat yay tulu ngayti, “Talagang magkasusa aku nga banar nga subung it ipatay ku na. Esa-esa ga, melat kamu na da'an sikaytu baw ayaw kamut iga'. Pa'lek kamu nga iba ku.”

³⁹ Nagpa'ala-alaid si Jesus du'ut kanira. Kiminleb kanya bawnga nanalangin, nga mag'aat, “Ama' ku, in mapakay sana, ipa'alaaid mut aken i itu nga labayen ku nga kakuri'an. Taka' ega aken nga ka'irgan i masunud, in da'ga imu nga ka'irgan.”

⁴⁰ Pagkapanalangin ya, nagpa'uli' du'un it tulu ngayti. Abutan ya, mamag'iga' na. Siyulag ya sira bawnga maat yat ki Pedro, “Unu, talaga nga ega makapa'lek kamu nga iba ku it maski sang uras na lamang? ⁴¹ Magayen inda'egen mi i ku'iga' baw manalangin kamu, isa'un da'kamu da'gen it mara'e-ra'et in sukdanan i pamaya' mit aken. Sabap kat nakem mi, kupamaya' kamu nga matuud, temed yay mag'enget, ka'irgan it bilug mi nga subuk ega kupamaya' ka malubay.”

⁴² Nagpa'ala-alaid si' kanya ka nanalangin si', nga mag'aat, “Ama' ku, in ega naga ma'awa' i kakuri'an ngaytu nga labayen ku, masunud talaga i imu nga ka'irgan.”

⁴³ Nagpa'uli' si' kanya du'un it tulu ngayti. Abutan ya si', mae'lek na, ka ku'iga' na sirang ku'iga'.

⁴⁴ Tiyananan ya si' i tulu ngayti nga alagad ya, ka nanalangin si', it atkayti naga nga panalangin.

⁴⁵ Pagkapanalangin ya, piya'uli'an ya si' i tulu ngayti. Pag'abut ya, maat ya, “Unu, mag'iga' kamu pa', kupapa'na ga lamang? Siguru na'but nay uras nga nakadagang aku na nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw. Ipa'alima aku na du'un it mga taw nga makasala'an. ⁴⁶ Bangun kamu na ka tami na. Wayan nay dimnagang ngayan it aken!”

Diyakep na si Jesus

[Marcos 14:43-52; Lucas 22:47-53; Juan 18:1-12]

⁴⁷ Ega pa' natupus i ampong ni Jesus, miyabut na si Judas ngayting ka'uyutan naga it sang pulu' baw duwa ngayting mga alagad. Dakel nga mga taw i magbabayat kanya nga rangkap it basi', nga kat beken, pupukul i sekel. Tiya'eg sira it mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga mata'as nga ginu'u. ⁴⁸ Du'un pa' sirat pagpanawan, ipiyag'aat na nga lagi ni Judas it mga ka'ibaan ya ngayti i buwat-en ya. Maat ya, “Iyan in siyuy arkan ku, iyan nay enged ta. Dakpen mi nga lagi.” ⁴⁹ Pag'abut nirang lagi, diri-diritsu si Judas du'ut ki Jesus. “Agalen,” maat ya, “magayeng delem!” Bawnga inarkan ya.

⁵⁰ Ka'ampang si Jesus, “Iba-iba kut ka'lay ngaytu, buwaten mu lamang i pag'engden mu.” Ta, riyusuban na kanyat mga magbabaya' ngaytit ki Ju-

das ka diyakep na nira. ⁵¹ Pagkalteg it sang kataawan nga alagad, pagbarut yat yu'gut, pagtigbas. Uripen it Piyakamata'as nga Sasirduti i tinigbasan ya. Napalung i talinga nga na'igu'.

⁵² Pagkalteg ni Jesus, siyabatan ya. Maat ya, “T'angkap muy yu'gut mu ngayan, ka iyan magpamunu', ipatay ya, bunu'un naga. ⁵³ Unu, ega magka'rutan mu nga in ireg ku nga patabang, maka'angut aku du'un it Ama' ku it rinibu-ribu nga mga anghil? Insigida yan nga papa'asituun ya sira. ⁵⁴ Temed in angutun ku nga tabangen, mag'u'unu matuman i du'un it mga isiyurat nga ampong it Ampu'ang Diyus, nga magsugid nga talagang mag'abut i atkaytu ngaytu?”

⁵⁵ Bawnga siyarunga ni Jesus i mga taw ngayti. Inaat ya sira, “Unuytu, adimaat magpangukus aku nga kuntra'en i gubirnu, ka rangkap kamu nat basi', nga kat beken pupukul na, i miyabut ngaytu nga magpandakep it aken? It aldaw-aldaw magpanuldu' aku du'un it Templo, temed ega naga diyakep mi aku du'un. ⁵⁶ Temed nag'abut tuy atkaytu isa'un matuman i isiyurat it mga prupita' nga ipiya'ampang it kanira.” Egay beken, nagsigpalagyu nay mga alagad ngayti. Tiyananan na kanya.

Siyumarya si Jesus it Piyakamata'as nga Sasirduti baw mga ka'uyutan it Sanedrin

[Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55; 22:63-71; Juan 18:19-24]

⁵⁷ Tiyanan si Jesus it mga dimnakep ngaytit kanya du'un it balay ni Caifas, nga Piyakamata'as nga Sasirduti. Tingped du'un i mga manigpa'yag it urdin baw mga mata'as nga ginu'u. ⁵⁸ Piyarurumbaya'an naga ni Pedro si Jesus seked du'un nat balay ngaytit Piyakamata'as nga Sasirduti. Siminled kanya du'un it pagkakaliputputan nga kama'yagan. Nagpaki'adung na kanya du'un it mga guwardiya, ka isa'un mamuya'an ya naga i mabetangan ni Jesus.

⁵⁹ Ta, mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mu'sa ngayting ka'ibaan nira nga ka'uyutan it Sanedrin, sigi nga tulus nira it manistigu kuntra' it ki Jesus ngayti, isa'un ma'imatay nira kanya. ⁶⁰ Temed egay magkaparagan nira, maski na maat dakel na nga nanistigu, ka namelag-belagen it ipagsugid pasar it ki Jesus ngayti. Na'lay na, may duwang kataawan nga simnugid, ⁶¹ nga mag'aat, “Maat bayan it itung taw, kaya ya kunu' nga rangga'en yay Templo it Ampu'ang Diyus ka emanen ya it tulung aldaw lamang.”

⁶² Pagkagneg it Piyakamata'as ngayting Sasirduti, timnindeg kanya bawnga inaat ya si Jesus, “Unu, may katubag mu it nasugid nira ngaytung panistigu kuntra' it imu?” ⁶³ Temed egay tetet ni Jesus.

Inaat kanya it Piyakamata'as nga Sasirduti ngayti, "Kayti pasumpaen ku ikaw nga pagdedngegen ka it Ampu'ang Diyus nga egen it egay kaskedan, ka isugid mut amen in ikaw na talaga i isiyanggup nga Cristo nga Anak it Ampu'ang Diyus!"

⁶⁴ Katubag si Jesus, maat ya, "Ee', matuud bay inaat mu ngayan. Temed ituy masugid kut imyu, nga garing kayti mamuyaan mi aku, nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, nga mag'a'dung du'un it iwanan nga ayun it landaw nga gunaan nga Ampu'ang Diyus. Baw beken, maltegan mi aku nga mag'a'abut nga gumaring du'ut langit nga mag-pangindelangan it kunum."

⁶⁵ Pagkagneg it Piyakamata'as ngayting Sasirduti, piyanrarasik yay sadili yang pakayan it pangise-iseg. Miyampang kanya nga mag'aat, "Talagang iyan nga ampong, magpangambu' kanya it pagkaDiyus! Ta, unuka ka'ilangan tami pa' i manistigu? Da'ga ba' nagnegan mi na nga mu'sa i inampang ya ngaytu nga magpasbung kanya it Ampu'ang Diyus?" ⁶⁶ Ta, kayti, unuy maka'ukuman mi?"

Mampang i mu'sang ka'uyutan it Sanedrin ngayti, "Bagay talagat kanya, imatayen!"

⁶⁷ Egay beken, binwat nira, siyariyan nat supra i rupa ni Jesus. Tiyamar nira nat suntuk. Kat beken, siyariyan nira nat ti'kul, ⁶⁸ nga yanay pag'ampampangan nira, "Cristo, pintu'un mu! Siyuy nagpasakit it imu?" †

Piyayluwan ni Pedro si Jesus

[Marcos 14:66-72; Lucas 22:54-62; Juan 18:15-18; 18:25-27]

⁶⁹ Ki Pedro ngayti nga nagparurumbaya' naga, yanayti du'un lamang it kama'yagan, mag'a'dung. Inlep kanya it esang manigsirbi nga babay. Inaat kanya nga mag'aat, "Ka'ibaan ka nagay imu ni Jesus ngayang taga Galilea!"

⁷⁰ Temed piyayluwan ni Pedro kat adapan nirang mu'sa. Maat i tubag ya, "Bila', ega! Ta'way in unuy pag'aaten mu ngayan."

⁷¹ Nagpa'ugad si Pedro du'un it puwirta'an, temed naltegan kanya it esa gasing manigsirbi. Maat yat mga du'un ngayti, "Itu nga taw, ka'ibaan tu ni Jesus ngayan nga Nazaretanen."

⁷² Nanda'ga-da'ga si' si Pedro it suma'up. "Bila', maat ya, "ibet na ba', ega talaga kilala kuy iyang taw, pa'aaten mi ngayan!"

⁷³ Ega na'lay, inlep na si Pedro it du'un ngayti nga mga taw. Maat nira, "Iba ka naga ba' nira! Magka'rutan asat pangangampangan mu ngayan nga taga Galilea ka."

⁷⁴ "Bila', ega ba'! Ibet na ba' nga matay aku," maat ni Pedro, "talagang ega kilala kuy iyang taw."

† *Tiyagnapan niray rupa ni Jesus isa'un ega kalteg kanya (Marcos 14:65).*

Sakali' nga may timnara'uk nga manuk. ⁷⁵ Du'un nademdeman ni Pedro i inaat ngayti ni Jesus nga, "Parabir tumara'uk i manuk, tulu na nga paylu mu sabap it aken." Nanli'wan na kanya. Simingaw kanya it ega pateng nga sugaw.

Tiyaban si Jesus du'ut Romano nga gubir-nadur, baw ikiyapangeget ni Judas Iscariote

[Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32; Mga Binwat 1:18-19]

27 Magpangyag, namagrunding i mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga mata'as nga ginu'u. Nag'upa-upakaten sira in mag'u'unu i pangimatay it ki Jesus. ² Bawnga biyayuk nira si Jesus, ka tiyaban nira du'un it ki Pilato nga gubir-nadur nga Romano.

³ Pagkamuya ni Judas it nabetanganan it ukuman nga kamataynen si Jesus, nagsingu-singuli' kanya. Binwat ya, ipiyag'uli' ya du'un it mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga mata'as nga ginu'u i tulung pulu' ngayti nga pabur it kanya. ⁴ Maat ya, "Talagang nagkasala'an aku. Idiyagang ku kat kamataynen i taw nga egay kakasala'an."

"Aa', unuy labe-labet namen kayan? Baala' ka," maat i tubag nira.

⁵ Ta it atkayti, ipiyagwa'sag ni Judas i pirak ngayti du'un it seled it Templo, bawnga napanaw na kanya, ka tininggel yay li'eg ya ka nangeget na.

⁶ Kiyu'mit it mga pagbaya'en it mga sasirduti i pirak ngayti. Maat nira, "Talagang kuntra' tu kat urdin nga idawa' i itung pirak situt pagdawa'an ngaytu situt Templo, sabap itu ngaytu, bayad tu it ginawat taw." ⁷ Nag'upa-upakaten sira nga i'alang nira it lugta' it esang manigbuwat it dakut, ka buwatan nira nga paglebngan it mga dayu'an. ⁸ Aypa' ka iti nga lugta', tiya'wag nira nga Lugta' it Dugu' seked it kayti ngaytu. ⁹ Du'un natuman i inampang ni Jeremias nga prupita' it tagna', nga mag'aat,

"Pinsi' nira i tulung pulu' ngaytu, † nga ipiyarga it kanya it mga Israelita, ¹⁰ ka ipiyag'alang nira it lugta' it esang manigbuwat it dakut, nga iyan i ipiyag'aat it aken it Ampu'ang Diyus." ‡

Ipiya'adap si Jesus du'un it Romano nga gubir-nadur

[Marcos 15:2-4; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38]

¹¹ Ta, yanayti, tiyaban nira si Jesus du'un it gubir-nadur. Pag'adap ni Jesus, iningkut kanya it gubir-nadur ngayti, "Unu, ikaw na i Adi' it mga Judio?"

Katubag si Jesus, "Ee', matuud i inaat mu ngayan."

† *Tagna' pa', du'un it mga Israelita, tulung pulu' ngaytu kat kanira nga pirak i rega it esang uripen nga lalaki. ‡ Zacarias 11:12-13, Jeremias 32:6-9.*

¹² Temed iyan pag'usayen na it mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga mata'as nga ginu'u i nasala'an nirat ki Jesus, ega na timnubag kanya.

¹³ Aypa' ka maat ni Pilato it kanya, "Unu, ega magkagnegan muy mga rikramu nira ngaytut imu, ka ega pagtubagen mu?" ¹⁴ Temed maski tetet, egay tetet ni Jesus, aypa' nalilu' i gubirnadur ngayti.

Biyetanganan it ukuman nga kamataynen si Jesus

[Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39—19:16]

¹⁵ Inugali' nat gubirnadur nga kada Pista' it Tiya'liban, may ipagpali'wan ya nga sang kataawan kat pagkapirisu, in siyu-siyuy ma'irgan it kadakel nga angutun nira. ¹⁶ Dengan it iting timpu, may esang matanug nga pirisu nga pagpangaranat ki Barrabas. ¹⁷ Aypa' iyan dakel na nga taw nga natingped du'un, iningkut sira ni Pilato, nga maat ya, "Siyuy ireg mi nga pali'wanen ku nga pirisu, si Barrabas u si Jesus ngaytu nga pagta'wagen it Cristo?" ¹⁸ Sabap urut na nga lagi ni Pilato nga inggit i ikiyataban nirat ki Jesus ngayti du'ut kanya.

¹⁹ Baw ega lamang iti, ka iyan mag'a'dung pa' kanya du'ut ara'dungan it manig'ukuman, may ipiyaglip it asawa ya nga ampong du'ut kanya, nga mag'aat, "Ayaw kat palab-labet it iyan nga taw nga egay kakasala'an, sabap ini'laman ku nga banar i tiyagaynep ku kat delem pasar it kanya."

²⁰ Temed buwat it mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga mata'as nga ginu'u, inindu'an niray mga taw ngayti du'un nga iyan i angutun nga pali'wanen ni Pilato, si Barrabas, baw iyan si Jesus, imatayen.

²¹ Aypa' pagsa'up si' it gubirnadur ngaytit mingkut it kanira, maat ya, "Ta, siyu manggid kat duwa ngaytu i ireg mi nga pali'wanen ku?"

Katubag i kadakel ngayti, "Si Barrabas."

²² Mampang si' si Pilato, "Ta, in atkayan, unuy buwaten kut ki Jesus ngaytu nga pagta'wagen it Cristo?"

Mampang i mu'sa ngayti, "Iransang yan du'un it krus!"

²³ "Ka'ai?" maat ni Pilato ngayti. "Unuy nabwat ya nga mara'e-ra'et?"

Temed subrang diyadakula' nirang ga'uy, "Iransang yan kanya du'ut krus!"

²⁴ Iyan namuyaan ni Pilato nga egay magkabwat ya, in da'ga subra' nang magkagulu i mga taw ngayti, nagpapis' kanyat danum bawnga nangu-gas kanya it alima ya du'un it sarungaan it kadakel ngayti. Miyampang kanya nga mag'aat, "Limpiyu' nay aken nga alima. Iyan egay aken nga uyu-uyut it kamataynen it itung taw. Baala' kamu!"

²⁵ Katubag i mga taw ngayti, "Panubagan namen yan baw mga ka'anak-anakan namen i kamataynen ya!"

²⁶ Egay beken, piyali'wan ya na si Barrabas. Ki Jesus ngayti, piyaripdasan ya na bawnga ipiyag'in-terga' ya na du'un it mga rumansang nat kanya du'ut krus.

Tiyeger-teger it mga sundalu' si Jesus

[Marcos 15:16-20; Juan 19:2-3]

²⁷ Tiyaban si Jesus it mga sundalu' du'ut seled it balay it gubirnadur ngayti. Bawnga liniputan kanya it mu'sang sundalu' it gubirnadur ngayti.

²⁸ Limbasan si Jesus ngayti it pakayan ya, bawnga piyagulamenan kanya it madarag nga subuk pakayan it adi'. ²⁹ Bawnga binwat it mga sundalu' ngayti, naglikaw sira it dudugiyen nga luwa-luwak ka binwat nga kuruna. Bawnga ipiyakuruna nirat ki Jesus. Piyaskelan niray iwanan nga alima ni Jesus it kayu-kayu nga bilang tanda' it pagka'adi'. Bawnga pagteger-tegeren na nira it mamagpan-luu-panluud baw magbegay it galang, nga mag'aat, "Magayeng kadedelman it Adi' it mga Judio!"

³⁰ Ta, pagsariyan nira nat supra bawnga pinsi' niray kayu-kayu ngayti nga ipiyaskel nira ka yanayti ipagti'kul nirat ulu ni Jesus. ³¹ Iyan na'yawan na sirat buwat nira ngayti, limbas nira si' i ipiyagula-men nira ngayti. Piyapakayan si' nira si Jesus it pakayan ya nagang lagi. Bawnga tiyaban na nira du'ut rugar nga papangimatayan ka iransang na du'ut krus.

Iriyansang na si Jesus du'un it krus

[Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27]

³² Pagli'wan du'ut siyudad ngayti it mga sundalu' nga piyakargu'an it ki Jesus, naragpangan niray esang lalaki nga pagpangaranat ki Simon nga taga Cirene. Iriyeges nira nga pasa'nen yay krus ngayting ransangan nirat ki Jesus ngayti. ³³ Pag'abut nira du'ut rugar nga pagpangaranan it Golgota, nga ireg sugiden, Rugar it Barungutan, ³⁴ binggayan nira si Jesus it irimnun nga riyagi'an nirat mapa'it nga bagay. Temed pagkata'man ni Jesus, ega ininum ya.

³⁵ Iyan nakaransang na nira du'ut krus si Jesus, piyagbagi'-bagi'an nira i pakayan ya, pagkatiwas it pagpintu'an nira. ³⁶ Miyadung nay mga sundalu' ngayti, mamagbabantay na sira. ³⁷ May ipiyake'pel nira du'ut dibwat it ulu ya nga pagsusuratat di-manda it kanya, nga mag'aat, "Si Jesus tu nga Adi' it mga Judio." ³⁸ Duwang kataawan nga mga manigpanrangpas i kadengan ya nga iriyansang du'ut krus. Esay kat iwanan ya nga ayun i piyatindegan, esa kat gibang ya nga ayun.

³⁹ Pagtibaba'en na kanya it mga mamagta'lib. Mamagkekeyeng-keyeng sira, ⁴⁰ nga mag'aat, "Da'ga ba' ikaw i rumangga' ngayan it Templo, nga emanen mu it seledat tulung aldaw lamang? Sigi, iribri muy sadili mu! In talagang Anak ka nga matuud it Ampu'ang Diyus, manlampud ka asan it krus ngayan!"

⁴¹ In kat mga pagbaya'en it mga sasirduti, mga manigpa'yag it urdin baw mga mata'as nga ginu'u, mamagpata-patay it selem. ⁴² Maamaan sira, "Magkaparibri yay beken, temed ega magkaribri yay sadili ya nga bilug. Da'ga ba' kanyay Adi' it Is-rael? In lumampud kanya kayti asan it krus ngayan, simpri mamaya' tami nat kanya.

⁴³ Magsarig kanya it Ampu'ang Diyus, baw pag'aat-en ya pa' nga Anak kanya it Ampu'ang Diyus ngay-tu. Ayta, in talagang pagma'alén kanya nga matu-ud it Ampu'ang Diyus, simpri iribri ya." ⁴⁴ Sigi gasi' nga regda-regda it kanya it duwa ngayting mga manigpanrangpas nga kadengan yat iriyansang.

Kamataynen ni Jesus

[Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30]

⁴⁵ Desang nakasakay nat ugtuwan i aldaw, dimin-lem i banwa, miyabut it kabaling alaid. ⁴⁶ Iyan ka-bali na ngayting alaid, nangga'maran si Jesus nga mag'aat, "Eli, Eli, lama sabachthani?" Ireg sugiden kaytu, "Ampu'ang Diyus ku, Ampu'ang Diyus ku, unuka pagpabaya-baya'an mu na aku?" †

⁴⁷ Pagkagneg it mamagtitindog pa' du'un, maat it beken, "Magpangabang kanya it ki Elias ngayting prupita' it tagna'."

⁴⁸ Miyalagyu nga lagi i sang kataawan ka minsi' it malu'mit nga bagay. Piyasarepsepan yat ma'agsem nga irimnun, tiyegbek it kayu-kayu bawnga idiyu'-dul du'un it ba'ba' ni Jesus isa'un ka'inum kanya.

⁴⁹ Temed maat it beken, "Pabaya'an mu na, ka let-ganan ta in mabut situ si Elias nga rimibri it kanya."

⁵⁰ Nangga'maran si' si Jesus, langkuy it piya-palagsik ya nay kiyarurwa ya.

⁵¹ Dengan it pagbugtu' it ginawa ngayti ni Jesus, sakali' nga nagisay it karasik i ma'pal nga kurtina' du'un it Templo nga maglingeb it Subra' Na nga Ega Na Babasta-bastaeng Seled it Templo ngayti. Talagang garing du'un it dibwat simnareg du'un it salu i kagisay. Yimnegyeg i lugta' baw nabkar i mga batu. ⁵² Miyuka' i mga lebeng baw dakel i na'-gen nga miyatay na nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus. ⁵³ Nanli'wan sira du'un it lebeng, baw iyan nag'egen it pa'uli' si Jesus, siminled sira du'un it ega basta-basta ngayting siyudad it Jerusalem. Dakel tu i nakalteg it kanira.

† Awit 22:1.

⁵⁴ Nakbaan i kapitan it sundalu' baw mga taawan ya nga magtatanda' it ki Jesus, iyan natanudan nira nga magyegyeg i lugta' baw namuyaan nira i mu'sa ngayti nga nag'abut. Maamaan sira, "Talagang Anak tu nga matuud it Ampu'ang Diyus!"

⁵⁵ Du'un it alaid, dakel i mga babay nga ma-maglalawag. Garing pa' du'un it Galilea, mamag-baya-baya' nay iting mga babay ka magsirbi sirat ki Jesus it mga pagka'ilanganen ya. ⁵⁶ Uyut du'un it mga babay ngayti si Maria Magdalena, si Maria nga ina' ni Santiago baw ni Jose, baw asawa ni Zebedeo.

Pagpanlebeng nat ki Jesus

[Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42]

⁵⁷ Iyan apu-apun na, miyabut i esang manggaden nga taga Arimatea, si Jose i ngaran ya. Alagad na-ga kanya ni Jesus. ⁵⁸ Na'adu'un kanya it ki Pilato ka inangut yay bilug ni Jesus. Isingkat ni Pilato nga ib-gay it kanya. ⁵⁹ Pinsi' na ni Jose i bilug ni Jesus bawnga biyu'tungan yat ba'gung abel nga pirmira. ⁶⁰ Idiyu'un ya na it sadili ya nga lelbengan nga ega pa' na'lay i pagkapabwat ya, piyalamunan ya nga batu. Pagkapagayen-gayen ya, parabir miyuli', ipiyapabaliling yay dakula' nga batu ka ilimpen du'un it bala'ba'an it lebeng ngayti. ⁶¹ Du'un naga si Maria Magdalena baw esa gasi' nga Maria. Ma-mag'a'dung sira du'un it patu' it limbengan ngayti.

Piyatanda'an i lebeng ni Jesus

⁶² Iting aldaw, aldaw nga pagpangaranat Pagsim-pan it Pista'. Pagkadedelman it simnunud nga al-daw, na'adu'un it ki Pilato i mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga Pariseo. ⁶³ Pag'abut maat nira, "Tabing galang it imu, palan nademdeman namen nga inaat it magpangambu' ngayan it iyan egen pa', nga egnen naga kanya it pa'uli' pag'ikatlung aldaw. ⁶⁴ Aypa'," maat nira, "magayen in patan-da'an mu it magayen i lebeng ya seked it tulung al-daw. Ka barang adu'unun it mga alagad ya, takawun niray bilug ya, bawnga ipanugid-sugid ni-ra du'ut katataawan nga inggen na kanya it pa'uli'. Ta, in atkayan na, da'ga panluku nira kayti, sumubra-subra' pa' it tagna' ngayti."

⁶⁵ Katubag si Pilato, "Manu kamu lamang it mga sundalu' ka patanda'an mit pagayen-gayen i lebeng." ⁶⁶ Aypa' ka binwat nira, na'adu'un sirat lebeng bawnga inanu'an nira it imanda'an i batu ngayti nga ilimpen isa'un masiguru nira nga ega rini'e-ri'eng it maski siyu. Bawnga piyatanda'an na nirat mga sundalu' ngayti.

Nag'egen it pa'uli' si Jesus

[Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10]

28 Iyan nagta'lib nay Aldaw it Kapa'naan, pagkade-kadedelman it aldaw it Linggo, na'adu'un ka nama'naw it lebeng ni Jesus si Maria Magdalena, iba ya ipiyagkaMaria ya naga.

² Sakaling yimnegyeg i lugta' it yanay keseg, ka limnampud garing du'un it langit i esang anghil it Ampu'ang Diyus. Ipiyabaliling yay batu ngayting ilimpen it lebeng bawnga miyadung du'un it sag-paw. ³ Rupa ya magsilaw na nga subuk kilat. Pakayan ya maputi' nga subung nat namuka' na nga langeb. ⁴ Nanyegyeg it i'lam i mga piyatanda' ngayti. Namagsu'sub sira nga ka'aat ka patay na, pagkalteg nirat anghil ngayti.

⁵ Temed kat mga babay ngayti maat ya, "Ayaw kamut i'lam, ka magka'rutan ku nga si Jesus nga iriyansang du'un it krus i pag'engden mi. ⁶ Ega nay situ nga kanya, sabap inggen na kanya it pa'uli', subung nat inaat ya ngayan it imyu. Dali' kamu ga, letganan mi i piyadayagan it kanya. ⁷ Bawnga mapanaw kamu nga lagi, ka ituturan mi du'un it mga alagad ya nga inggen na kanyat pa'uli', baw mu'na nayan kanya du'un it Galilea. Makitaan mi yan kanya du'un. Ta, nasugid ku nat imyu."

⁸ Pagkagneg na Maria ngayti, napanaw na sira. Nagragit i'lam baw sagya i kat nakem nira. Mamagpapalagyu sira nga na'adu'ut mga alagad, nga manuturan it iti ngayti. ⁹ Temed sakali' nga siyusmu sira ni Jesus, baw kiyumusta sira. Inlep kanya it duwa ngayting kababayan. Nanluud sira ka siyakem i a'ay ya baw siyamba nira kanya. ¹⁰ Maat ni Jesus it kanira, "Ayaw kamut i'lam. Mapanaw kamu na ka sugidan mi i mga alagad ku nga ipagpa-betang ku na nga mga sulsug ku. Aaten mi nga pa'adu'un sirat Galilea. Makitaan nira yan aku du'un."

Panuturan it mga piyatanda' ngayti

¹¹ Pagkagaring it mga babay ngayti, iyan beken nga mga sundalu' nga piyatanda' ngayti, na'adu'un it siyudad ka itiyuturan nira du'ut mga pagbaya'en it mga sasirduti i mu'sa ngayti nga nag'abut.

¹² Mga pagbaya'en ngaytit mga sasirduti baw mga mata'as nga ginu'u, nagtiringpeden sira ka nag'u-pa-upakaten. Li'wan ya, binggayan nirat dakula' nga pirak i mga sundalu' ngayti. ¹³ Baw ipiyag'aat it kanira nga atkayti-atkayti i ipanugid-sugid nira. Aaten nira nga "Kat delem, iyan mag'iga' kami na, miyabut i mga alagad ya ka tiyakaw niray bilug ya ngayan." ¹⁴ Baw inaat pa' sira, "Ayaw kamut i'lam, ka maski tu ka'but du'ut gibirnadur, kami nay baala'. Siguruun namen nga ega yan ma'unu kamu."

¹⁵ Tiyanggap it mga sundalu' i pirak ngayti baw siyunud i ipiyagbenge-bengel ngaytit kanira. Seked kayti, itu naga i ipagpanugid-sugid it mga Judio.

Pagsekaten ni Jesus i mga alagad ya

[Marcos 16:14-18]

¹⁶ Na'adu'un it Galilea i sang pulu' may esa mana ngayting mga alagad. Du'un i inabut nira it esang bukid nga ipiyag'aat ni Jesus. ¹⁷ Pagkalteg nirat ki Jesus, siyamba nira kanya. Temed iyan beken, magduwa-duwa i kat nakem nira. ¹⁸ Inlep sira ni Jesus baw maat yat kanira, "Tbinggay nat aken i kapu'saan it pudir du'un it langit baw situt banwa.

¹⁹ Aypa' buwaten mi, lekpen mi i mu'sang mga bangsa, nga ipanuldu' mit kanira it e'res nga panuldu' i pasar it Magayeng Barita' isa'un masepsep-an nirang banar baw kapasakep it aken it kamatu-udan. Bawtisan mi i pasakep ngaytu, kat ngaran it Ama' baw kat Anak baw kat Espiritu Santo. ²⁰ Baw ituldu' it kanira nga sunudun i mu'sa nga ipiyag'ur-din ku it imyu. Baw dedemdemen mi nga iba mi aku nga pirmi seked it umur nat banwa."

Marcos

Pau'nang Sugi-sugid

Itu nga pamatuud, isiyurat ngaytu ni Marcos. Ipagpatantu ya i Magayen nga Barita' pasar it ki Jesu-Cristo nga kanya i Anak it Ampu'ang Diyus. Ipagpa'yag situ nga talagang si Jesus ngaytu, may ega basta-bastang pudir baw kakayaan. Matantuwan tu kat panuldu' ya, kat pag'inda'eg yat mga marara'e-ra'et baw kat pasinsiya ya it kasala'an it mga taw. Ta, sabap gasi' it sadili yang bilug ipagsugid ni Jesus nga kanya, nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, na'asitu kanyat banwa ka isalisi ya i bilug ya isa'un maribri i katataawan kat ukuman nga panriga.

Talagang giyayen-gayen tu ni Marcos nga surat it pamatuud ngaytu pasar it ki Jesus nga yay ipagpatdek ya kat nakem, mga binwat ni Jesus. Pagkatupus it siyangpit ni Marcos nga dekeye' nga tuturan sabap it ki Juan nga u'na-u'nang namawtis, pagbawtis yat ki Jesus, baw pagsukdan it ki Jesus ni Satanas, yanay piyatindakan it simnurat ngaytu, kalililu'an nga pagpagayen ni Jesus it mga may sarut baw mga ipiyanuldu' ya. Nagta'lib i na'lay nga timpu, ma'yag na nga nasepsepan it mga magsunud it kanya, temed iyan mga magkuntra' it ki Jesus, miyere'eret i inggit nira. Kat kiya'pusan na nga mga kapitulu, tuturan sabap it mga nag'abut it kiya'pusan na nga linggu' ni Jesus situt banwa, subra' na i iyan nga pagransang it kanya du'un it krus baw pag'egen ya it pa'uli'.

Siguru tagsurat kaytu, si Juan Marcos ngayang piyabaya' na Pablo duwa ni Bernabe, iyan magpangadal sirat Magayeng Barita'. Mabasaytu du'un it Pamatuud Pasar it Mga Binwat it Mga Apustul 12:25 baw 13:13 baw 15:36-41.

Magpangadal baw magpamawtis si Juan

[Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28]

1 Itu, magsugid tu it Magayen nga Barita' pasar it ki Jesu-Cristo, nga kanya i Anak it Ampu'ang Diyus. ² Nagpapu'un tu it iyan natuman i isiyurat it mga prupita' it tagna', nga mag'aat,

“Yay matuud, may ta'gen ku nga makau'na it imu, ka asikasuun ya i panawan mu.” †

³ “May magpangga'maran du'un it rugar nga kapupuyangtan, nga mag'aat i pag'aaaten, 'Buwatan mit dalan i Ampu'an. Diritsuun baw gayen-gayenen mi i panawan ya ngaytu.’” ††

⁴ Natuman tu iyan nanlu'sut na si Juan. Namawtis na kanya du'un it rugar nga kapupuyangtan baw nangadal, nga mag'aat, “Singuli'an baw indi'an mi na i mga kasala'an mi baw pabawtis nga pamatuud it indi'an mi na, isa'un pasinsiyaen kamu naga it Ampu'ang Diyus.” ⁵ Mamagpu'sa-pu'sa it pa'adu'ut kanya i mga taw du'un it mga lansangan nga sakep it Judea, pati mga taga Jerusalem. Pamagsinguli'an nira i mga kasala'an nira baw magpabawtis na sirat ki Juan du'ut danum it Jordan, nga magpamatuud it indi'an na niray kasala'an. ⁶ Inabel nga bulbul it ramu-ramu nga kamelyo i pakayan ni Juan ngayti, baw sambut ya, binwat nga kulit it baka'.

† *Malakias 3:1.* †† *Isaias 40:3.*

Paya'tung nga apan baw deges it putyukan i pan-ga'en ya. ⁷ Pirmi yang ipagsugid in magpangadal kanya nga mag'aat, “Mabut nga magsusunud it aken i landaw pa' it aken. Maski mu'bad it seget it talumpa' ya ka awa'en na, ega mapakay nga mabwat ku, ka subrang banar i kata'asan ya. ⁸ Kayti pagbawtisen ku kamu situt danum, temed kanya, Espiritu Santo i ibawtis yat imyu.”

Nagpabawtis si Jesus

[Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22]

⁹ Kat iting timpu miyabut si Jesus nga garing du'un it Nazaret nga sakep it Galilea. Pag'abut ya du'un, biyawtis kanya ni Juan du'un it danum it Jordan ngayti. ¹⁰ Desang magpatingdal na si Jesus, naltegan ya nga sakaling miyabri i langit, baw nagpasalu du'un it kanya i Espiritu Santo it Ampu'ang Diyus, nga subung it kalapati' i pamabilug. ¹¹ Dengan it may amping nga du'ut langit i garing, nga mag'aat, “Ikaw talagay pagma'a-ma'alén ku nga Anak. Talagang pagsagyaan ku ikaw nga banar.”

Siyuklanan ni Satanas si Jesus ka kupakursud ya

[Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13]

¹² Ta pagkabawtis it ki Jesus ngayti, tiyaban kanya nga lagi it nagpasarum ngayti du'un it kanya

nga Espiritu Santo, tiyabanat kanya du'un it rugar nga kapupuyangtan. ¹³ Epat nga pulung aldaw i ka'lay ya du'un. Siyukdanan kanya ni Satanas, in unu makapakursud ya. Du'ut rugar ngayti, may ma'i'iseg nga mga ramu-ramu, temed pagsirbiyan si Jesus it mga anghil.

Tiya'wagan ni Jesus i epat nga mga manigseda' ka alagaden ya na

[Mateo 4:12-22; Lucas 4:14-15; Lucas 5:1-11]

¹⁴ Iyan pinirisu na si Juan, miyuli' na si Jesus du'un it Galilea. Ipiyangadal ya du'un i Magayeng Barita' nga garing du'un it Ampu'ang Diyus.

¹⁵ Ipagpangadal ya nga mag'aat, "Na'but nay ipiya-betang-betang nga timpu. Ade'deng nay ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Singuli'an mi nay mga kasala'an mi baw indi'an mi na. Pamaya'nen mi i Magayen ngaytung Barita'."

¹⁶ Ka'sa nga magpanaw si Jesus du'un it tambing it Lapnaw it Galilea, napsagan ya i duwang namagsulsug nga manigseda', si Simon baw si Andres. Mamaglaya sira. ¹⁷ Maat ni Jesus it kanira, "Maya' kamu nat aken, ka buwatan ku na kamu nga taw na i subuk paglugitmen mi." ¹⁸ Pagkagneg it duwa ngayti, tiyananan nira nay lugitem nira ngayti, ka miyaya' nang matuud it ki Jesus.

¹⁹ Sigi nga panaw ni Jesus ngayti, desang du'ut langbus napsagan ya i duwa gasi' nga namagsulsug nga si Santiago baw si Juan. Mga anak sira na Zebedeo. Mamag'ayus sira it lambat nira du'ut sakayan. ²⁰ Tiya'wagan sira gasi' ni Jesus. Dimnasan na gasi' i duwa ngayti. Ama' nira, du'un nagat sakayan ngayti, natudu'. Mga taawan nira manay ka'ibaaan ya.

Inimugaw i mara'e-ra'et nga magpapulpug it esang taw

[Lucas 4:31-37]

²¹ Na'adu'un sira it Capernaum. Iyan Aldaw nat Kapa'naan, siminled sira du'un it papagsambaan bawnga nanuldu' si Jesus du'un. ²² Nalilu' i mga taw, sabap ma'yag kat amping ya nga kanya i may kamatuudang kasepsep it ipagtuldu'. Ega subung it mga manigpa'yag it urdin nga mamagsangpit nga pirmi it ipiyangadal it beken.

²³ Sakali' nga may nangga'maran du'ut papagsambaan ngayti nga esang taw nga magpapulpugun it mara'e-ra'et. ²⁴ Maat ya, "Unuy labe-labet mut amen, Jesus nga taga Nazaret? Unuy inasitu mu? Muu' ka nat amen? Talagang magka'rutan ku in siyu ka. Ikaw i ega basta-basta ngayan nga siyarigan it Ampu'ang Diyus!"

²⁵ Pagkagneg ni Jesus, siyuraraw ya. Maat ya, "Ayaw kat sarit tingeg! Magli'id ka na asat kanya ngayan!" ²⁶ Piyapangingsil si' i taw ngayti it mara'e-ra'et ngayti nga magpapulpug it kanya.

Bawnga nangurisang i nagli'id du'ut bilug ya. ²⁷ Talagang namagkalilu' i kadakel ngayti. Ingku-ingkuntun i buwat nira, "Unu baytu? Ba'gung ipagpangadal? Ka ungaytu, may pudir ya nga sekaten yay pati mara'e-ra'et bawnga pagpamaya'nen kanya." ²⁸ Yanay dali-dali' it manlekep it mu'sang rugar it Galilea i barita' pasar it ki Jesus ngayti.

Dakel nga mga magsarut i piyagayen ni Jesus

[Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41]

²⁹ Pagli'wan nira du'ut papagsambaan, na'adu'un na Jesus it balay it duwa ngayti magsulsug nga si Simon baw si Andres. Ka'ibaaan nira nagat na'adu'un, si Santiago baw si Juan. ³⁰ Abutan nira, magbubuntul i punyangan ni Simon nga babay ka pagramigan. Isiyugid nira nga lagi it ki Jesus. ³¹ Inlep ni Jesus i babay ngayti, singkel yay alima ka biyangun. Minibwan nga lagi i ramig it babay ngayti baw nagsimpan na kanyat itarakan yat kana Jesus ngayti.

³² Pagsedep it aldaw, tiyaban du'ut ki Jesus i mu'sa nga mamagsarut baw magpapulpugun it mara'e-ra'et. ³³ Punu' it taw i du'un it sarungaan it balay ngayti ka miyu'sa nay sang kalansanganan nga taw. ³⁴ Dakel nga piyagayen ni Jesus nga may sarut, maski unu nga kalasit sarut i ipag'abang nira. Dakel gasi' nga inimugaw ya nga mga mara'e-ra'et. Ega piyata'nan ya nga maka'ampang i mga mara'e-ra'et ngayti sabap urut na nira in siyu tala-ga kanya.

Lingkep ni Jesus it pangadal i Galilea

[Lucas 4:42-44]

³⁵ Kuku'-aldaw pa', nagbangun na si Jesus. Na'adu'un kanya it esang rugar nga egay tataw, ka nanalangin du'un. ³⁶ Tiyulus kanya ni Simon baw mga ka'ibaaan ya ngayti. ³⁷ Pagkaparag nirat ki Jesus, maat nira, "Pagtulusun ka bat kadaklan it taw."

³⁸ Temed katubag si Jesus, maat ya, "Ka'ilangan nga pa'adu'un tami gasi' it mga katepad nga lansangan, isa'un kapangadal aku gasi' du'un. Sabap ituy enged ku situt banwa." ³⁹ Egay beken, liyekep-lekep yay mu'sang Galilea, nga magpangadal du'un it mga papagsambaan baw magpangimugaw it mga mara'e-ra'et.

Piyagayen ni Jesus i esang babangbangan

[Mateo 8:2-4; Lucas 5:12-16]

⁴⁰ Ka'sa may esang taw nga babangbangan nga nandangep du'un it ki Jesus. Nanluud kanya nga nagpasangu'-sangu'. Maat ya, "In bete' ireg mu, talagang mapagayen mu aku."

⁴¹ Nakasangu' nga matuud si Jesus it kanya. Tiya-pal ya i taw ngayti, dengan it miyampang nga

mag'aat, "Talagang ireg ku. Kayti nga lagi, gumayen ka naytu!" ⁴² Sakali' nga nagsipat i bangbang it taw ngayti ka mindek na. ⁴³ Piyapanaw kanya nga lagi ni Jesus, taka' ipiyagbenge-bengel it kanya nga mag'aat, ⁴⁴ "Iyan ega da'ay sugidan mu nga maski siyu, in da'ga pa'adu'un ka nga lagi it sasirduti, ka pa'eket-eket ka it kanya. Bawnga megay ka it ipagpasalamat, uyun kat mga ipiyag'uridin ni Moises, nga bilang pamatuud kat mga taw nga magayen ka na."

⁴⁵ Temed pagpanaw it taw ngayti, ipiyanugid-sugid ya in mag'u'unu mindek i sarut ya ngayti. Aypa' biyara'an, ega na magkapalansangan si Jesus it magparayag-rayag sabap gandur nat taw i mamagpa'adu'ut kanya. Du'un na lamang kanya it li'wan it lansangan, kat mga rugar nga kapupuyangtan. Pag'adu'unun na kanya it mga taw nga maggaring kat pa'ari-aring rugar.

Piyagayen ni Jesus i esang taw nga may patay nga bagit bilug

[Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26]

2 Nagta'lib i may pirang aldaw, nagpa'uli' si' si Jesus du'un it Capernaum. Nakalkep si' i bari-ta' nga du'un si' si Jesus it pagpa'abutan yang balay. ² Aypa' ka dakel si' nga dakel i mga taw nga nagsig'abut du'un, nga maski du'un it li'wan it balay ega nay maski magkatindegan. Egay beken, nangadal si Jesus it kanira.

³ Desang magpangadal na kanya, may miyabut nga epat nga kataawan, nga mamagtataban it taw nga may patay nga bagit bilug. ⁴ Ega magka-pa'ade'deng nira du'ut ki Jesus i taw ngayti ka sageksek na ngaytit taw. Egay beken, binwat nira, riyangkas niray atep nga du'un it patu' ni Jesus. Bawnga itiyu'nay niray pirisi'en nira ngayting taw nga du'un nagat paglili'tidan ya. ⁵ Pagkamuya ni Jesus it dakulay pamaya' it iting mga taw, maat yat may sarakiten ngayti, "Dungu', piyasinsiya nay mga kasala'an mu."

⁶ May mamag'a'dung du'un nga pirang kataawan nga manigpa'yag it mga urdin ni Moises. Pagkagneg nirat inaat ngayti ni Jesus, kat nake-nakem nira, ⁷ "Unuka mag'ampang it atkaytu i itung taw, nga magpaDiyu-Diyus na, ka da'ga ba' Ampu'ang Diyu lamang i magkapasinsiya it kasala'an?"

⁸ Temed magka'rutan ni Jesus i kat nakem nira ngayti. Aypa' ka inaat ya, "Unuka atkayan i kat nakem mi? ⁹ Ari manggid i marway nga i'aat it taw ngaytu nga may patay nga bagit bilug? Unu, 'Ipiyasinsiya nay mga kasala'an mu,' u aaten nga 'Tindeg, ka pirisi'nen muy paglili'tidan mu ngaytu bawnga mapanaw ka'? Da'ga nagsubung nga guna it Ampu'ang Diyu lamang i magkabwat? ¹⁰ Aypa' pagayenen ku i sarakiten ya ngaytu isa'un matantuwan mi nga aku, nga Taga Langit nga Ipiyan-

ganak it Taw, may pudir ku naga situt sinirungat langit nga pasinsiya it mga kasala'an." Bawnga maat ya it taw ngayti nga may patay nga bagit bilug, ¹¹ "Timindeg ka na, pirisi'nen mu nay paglili'tidan mu ngayan ka muli' ka na."

¹² Egay beken, timnindeg na i taw ngayti, pinirisi'en ya na i paglili'tidan ya ngayti bawnga napanaw na, nga pagleltegan it kadakel. Namagkalilu' sira nga mu'sa baw biyantug niray Ampu'ang Diyu, ka maat nira, "Talagang ega pay namuyaanan tami nga atkaytu ngaytu!"

Tiya'wagan ni Jesus si Mateo, nga esa gasing ngaran ya, si Levi

[Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32]

¹³ Nagpa'uli' si' si Jesus du'un it tambing it Lapnaw ngaytit Galilea. Tiyundug kanya it dakel na nga mga taw. Inadal si' sira ni Jesus. ¹⁴ Gimnaring du'un, napsagan it panaw ni Jesus si Levi nga anak ni Alfeo. Mag'a'dung si Levi ngayti du'un it pagpabayadan it barayadan du'ut gubirnu, ka katengdanan ya, manigpabayad. Pagkalteg ni Jesus, maat ya, "Maya' ka nat aken." Timnindeg nga lagi si Levi, ka dimnasun nat ki Jesus.

¹⁵ Bawnga iyan na'adu'un si Jesus baw mga alagad ya it balay ni Levi ngayti ka nagpakika'en, dakel i nagpakidngan it ka'en nira nga manigpabayad it barayadan ngayti baw beken nga ipagpabetang it mga pagbaya'en it mga Judio nga makasala'an. Dakel na sira nga magbaya-baya' it ki Jesus. Nagdenga-denganen na siray namagka'en. ¹⁶ Naltegaan it beken nga mga manigpa'yag it urdin nga ka'uyutan it mga Pariseo. Aypa' iningkut niray mga alagad ngayti ni Jesus. Maat nira, "Unuka magpakidngan kanya it kuma'en it mga malulupig nga manigpabayad it barayadan du'ut gubirnu baw beken ngayang ega magsunud nga banar it mga urdin tami?"

¹⁷ Nagnegan ni Jesus i ingkut nira ngayti, aypa' kanya nay timnubag, nga mag'aat, "Iyan mga may sarut, sira talaga i magka'ilangan it manig'uba'ubat. Ega sira nga egay sarut. Ega yay inasitu ku, ta'wagan ku i mga mataldeng in da'ga mga makasala'an, nga ka'ilangan pasakep sira it Ampu'ang Diyu."

Tiyubag ni Jesus i ingkut pasar it pagpuwasa

[Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39]

¹⁸ Ka'sa mamagpuwasa i mga alagad ni Juan ngayti nga u'na-u'nang namawtis baw kat mga Pariseo gasi'. May na'adu'ut ki Jesus ka miningkut. Maat nira, "Unuka, kat mga alagad ni Juan baw kat mga Pariseo, mamagpuwasa siray kanira, temed imu nga mga alagad, ega?"

¹⁹ Katubag si Jesus, maat ya, "Unu ba', makapagpuwasa i mga taw nga inimbitar it pagsadu

mintras iba niray lalaki nga ipiyagsadu? Simpri ega. ²⁰ Ta, atkayan naga i mga alagad ku ngaytu. Temed mabut i aldaw nga belagen aku na situt kanira. Baw mana yan nga magpuwasa sira.”

²¹ Bawnga itiyuldu' yat kanira nga ega mapakay i desang idungag du'un it ka'adatan it mga Judio i kanya ngaytung panuldu'. Maat ya, “Egay taw nga magtambel it ba'gung rambay nga ega pa' tialpukan kat lagi-lagi na nga pakayan. Ka in mangenken nay ba'gu ngaytu, da'ga munat nay lagi-lagi? Ta bara'an ya, subrang dumakula' i rasik. ²² Ta, ega gasi' i magbetang it ba'gung irimnun du'un it lagi-lagi na nga berebtangan nga kulit i binwat, nga ega na mag'imbaya'. Ka in atkaytuy buwaten, pagbara' it irimnun ngaytu, simpri palputun yay berebtangan ngaytu. Ta, da'ga masayang nay irimnun baw berebtangan. Magayen, betangan it ba'gu, ba'gu naga, ega lagi-lagi.”

Pa'yag pasar it Aldaw it Kapa'naan

[Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5]

²³ Ka'sang Aldaw it Kapa'naan, nakapsag i panaw na Jesus baw mga alagad ya du'un it katiriguwan. Ta magpanaw i mga alagad ngayti, mamagbunggu' it kuwayen it tirigu ka pagkukutun nira.

²⁴ Pagkalteg it mga Pariseo, inaat nira si Jesus, “Letganan muy pagbuwaten it mga alagad mu ngayan! Da'ga ba' pagli'yan i magkayeg in Aldaw ngaytut Kapa'naan?”

²⁵ Tiyubag sira ni Jesus, nga mag'aat, “Unu, ega pa' nabasa mi i binwat it adi' nga si David it tagna', iyan ginteman kanya baw mga ka'ibaaan ya? ²⁶ Da'ga ba', iyan timpu pa' nga si Abiatar i Piyakamata'as nga Sasirduti, siminled si David du'un it papagsambaan nirat Ampu'ang Diyus, baw kimna'en it tinapay nga ipagpasalamat du'un it Ampu'ang Diyus? Mag'aat i urdin nga mga sasirduti lamang i mapakay nga kuma'en it iti ngayti, temed kimna'en si David baw binggayan ya pay mga ka'ibaaan ya ngayti. Temed it pag'apisen sira ngayti, aypa' da'sira biyasul.”

²⁷ Maat pay pa'ugdun ni Jesus, “Ipiyasiguru i Aldaw it Kapa'naan kat ikagayen it taw. Ega maat giyuna i taw isa'un uripnen it mga urdin pasar it Aldaw it Kapa'naan. ²⁸ Aypa' pati Aldaw ngaytu it Kapa'naan, kat pamegbeg ku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw.”

Piyagayen ni Jesus i esang kimay i alima

[Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11]

3 Siminled sit suma'up si Jesus du'un it papagsambaan. Abutan ya may esang lalaki du'un nga kimay i alima ya. ² May du'un gasi' nga in pirang kataawan nga magtulus it in unuy mapatikdan nira nga masala'an nira it ki Jesus. Aypa' pagniidan nira kanya it pagayen-gayen, in unu, pa-

gayenen yay taw ngayti it Aldaw ngaytit Kapa'naan. ³ Tiya'wagan ni Jesus i kimay ngayti. Maat ya, “Pa'asini kat u'naan ngayni.”

⁴ Bawnga iningkut yay mga taw ngayti, maat ya, “Ari manggid i uyun kat urdin, muwat it magayen u muwat it mara'e-ra'et in Aldaw it Kapa'naan? Unu, rimibri it ginawa u mimatay?” Temed da'gay timnubag it kanya nga mga taw ngayti.

⁵ Sinyekan ni Jesus i kadakel ngayti du'un it linibut ya. Sang pe'tek nga nakem ya, mag'iseg. Sang pe'tek magkasmek sabap it kadsen it ulu nira. Piyalingdanan yay kimay ngaytit semyek baw inaat ya, “Ibtir muy alima mu.” Ibintir ya nga matuud, langkuy it kimay ya ngayti, gimnayen it gayen banar. ⁶ Namagli'wan nga lagi i mga Pariseo, nangupakat sira it mga kakampi' ni Herodes. Nama-grunding sira in mag'u'unu ma'imatay si Jesus ngayti.

Dakel nga taw i timnundug it ki Jesus du'ut tambing it Lapnaw it Galilea

⁷ Kana Jesus baw mga alagad ya, ega naga nagtinir du'un. Na'adu'un sira it tambing it lapnaw. Dakel nga taga Galilea i timnundug it kanira. May beken pang mga taw nga nagsig'abut. May garing du'un it Judea, ⁸ du'un it Jerusalem, du'un it Idumea baw du'ut mga rugar nga du'ut sang dipag it Jordan. Iyan beken, garing du'un it sakep it Tiro baw Sidon. Talagang dimnakel nat atkayti i nagsig'abut sabap nabarita'an nira i mu'sang magayen nga buwat ni Jesus. ⁹ Ta it atkayti, singkat ni Jesus i mga alagad ya nga manu it sakayan ka barang ka'ilangan ya nga may masakayan ya, isa'un ega madi'ret kanya it mga taw ngayting mag'a'abut-a'abut nga da'na magbugtu' i bulyug. ¹⁰ Ka dakel nay mga may sarut nga piyagayen ni Jesus. Aypa' ka pagrubu-rubuwan na kanya it beken nga mga may sarut ka isa'un maski tapal, makatapal sirat bilug ni Jesus. ¹¹ Kada pagpapulpugun it mara'e-ra'et nga makalteg it kanya, mamagkeleb du'un it sarungaan ya. Pagpaga'uyun sirat mga mara'e-ra'et ngayti, nga mag'aat, “Ikaw i Anak it Ampu'ang Diyus!” ¹² Temed pagsardawun sira ni Jesus, nga ipagbenge-bengel yat kanira nga ega isugid nira in siyu kanya.

Pinili' ni Jesus i sang pulu' may duwa nga alagad ya

[Lucas 6:12-16]

¹³ Bawnga na'adu'un si Jesus it mamungsu'un. Ka'ibaaan ya it na'adu'un, mga piyabaya' ya nga na'irgan ya. ¹⁴ Du'un it mga ka'ibaaan ya ngayti, minili' si Jesus it sang pulu' may duwa nga kataawan. Tiya'wag ya sira nga mga apustul, ka sira ngayti i mga ka'iba-iba ya nga pirmi baw sira i

ta'gen ya nga mangadal. ¹⁵ Baw begayan ya sira it kakayaan nga maka'imugaw it mga marara'e-ra'et.

¹⁶ Itu may itu i sang pulu' may duwa nga pinili' ya. Si Simon nga piyangaranan yat Pedro, ¹⁷ si Santiago baw si Juan nga mga anak ni Zebedeo, nga pana'wag yat kanira, Boanerges, nga ireg sugiden, ma'i'iseg nga subuk duldug. ¹⁸ Mga beken, si Andres, si Felipe, si Bartolome, si Mateo, si Tomas, si Santiago nga anak ni Alfeo, si Tadeo, si Simon nga Cananeo, ¹⁹ baw si Judas Iscariote nga iti na nga taw, mabut i timpu nga kanyay baya'en it mga ku'imatay it ki Jesus.

Kakayaan ni Jesus, garing du'un it Espiritu Santo, ega garing du'un it ki Satanas

[Mateo 12:22-37; Lucas 11:14-23; Lucas 12:10]

²⁰ Pagka'uli' si' na Jesus du'ut balay, dakel si' nga pagtaw i nanramu. Aypa' ka maski ka'en, da'na magkaka'en si Jesus baw mga alagad ya. ²¹ Pagkabarita' it beken nga mga kadugu'an ni Jesus, inadu'un nira ka pagpisi'en, ka maat nira, "Magpulpug na bayan kanya!"

²² Maat it mga manigpa'yag it urdin nga miyabut garing du'ut Jerusalem, "Talagang pagpapulpugun kanya ni Beelzebub † nga pagbaya'en it mu'sang marara'e-ra'et. Iyan, yan i nagbegay it kanya it kakayaan nga maka'imugaw it mga mara'e-ra'et."

²³ Pagkamuya ni Jesus kayti, piyapa'ade'deng yay mga taw, ka may inampang ya nga pirang alimbawa. Maat ya, "Mag'u'unu pag'imugawun ni Satanas i mga pagsasakpen ya nga mara'e-ra'et, nga subuk diri ya naga i pagkuntra'en ya? ²⁴ Ka basta magkuntra'-kuntra'en i mga sinakepan it esang ka'adi'an, siguradu nga ega mane'te' i iyan nga ka'adi'an. ²⁵ Atkayan naga i mabetangan it sang kabalayan nga mga taw. Basta nabagi'-bagi' ka magda'e-da'egen sira, simpri ega yan mane'te' nga magsagpu-sagpunun sira. ²⁶ Aypa' in kuntra'en ni Satanas i sadili ya, ka magra'e-ra'eten sira it mga sakepan ya, talagang ega mane'te' i pamegbeg ya. Da'ga in atkayan, subuk diya'eg na kanya? ²⁷ Temed diya'eg ku na si Satanas, aypa' ka magka'imugaw akut mara'e-ra'et. Ka egay makasled du'un it balay it esang taw nga makseg nga manrangpas it kusas ya, basta ega bayukun ya da'an i iyan nga taw. Ta, simpri in pagbabayukun na, marangpasan nay balay ya.

²⁸ Matuud talagay i'at kut imyu, nga pasinsiyaen naga i mga katataawan it maski unu nga kalasit kasala'an baw panibaba' nira in magsinguli' baw indi'an na nira. ²⁹ Temed in siyu-siyu nga timibaba' it Espiritu Santo, talagang ega pasinsiyaen. Kasala'an ya ngaytu nga itu'un, egaytuy ka'awa'an seked it ka'nu-ka'nu." ³⁰ Miyampang si Jesus it

† Basaen i pa'yag du'un it Mateo 10:4. †† Si Beelzebub, esa gasing ngaran ni Satanas.

atkayti sabap pag'aaten it beken nga pagpapulpugun kanya it mara'e-ra'et. Ta it atkayti, ipagpa-batang nira nga mara'e-ra'et i Espiritu Santo nga magsasarum du'un it ki Jesus.

Mga ina' baw sulsug ni Jesus kat pamaya'

[Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21]

³¹ Bawnga miyabut i ina' baw mga ari' ni Jesus ngayti. Du'un na lamang sira it li'wan. Piyasugidan nira si Jesus nga pag'elaten nira kanya du'un it li'wan, ³² ka sageksek it taw i du'un it seled. Dakel talaga i mag'a'dung du'ut linibut ni Jesus ngayti. Egay beken, siyugidan si Jesus nga du'un it li'wan i ina' ya baw mga ari' ya. Pagpali'wanen kanya.

³³ Pagkagneg ni Jesus, maat ya, "Ee', mabway mana." Bawnga miyampang kanya nga mag'aat, "Sepsepen mi, siyuy ina' ku baw siyu may siyu i mga sulsug ku?" ³⁴ Bawnga tiyermek yat semyek i kadakel ngayti it mamag'a'dung du'un it linibut ya, baw miyampang si' nga mag'aat, "Sira ngaytu i bilang ina' baw mga sulsug ku. ³⁵ Sabap yay matuud, in siyu-siyu nga magsunud nga banar it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, sira i bilang ina' ku baw mga sulsug ku."

Piya'alimbawaan ni Jesus i esang nana'bug nga manig'uma nga isiya'bug i panluwak ya

[Mateo 13:1-23; Lucas 8:4-15]

4 Nanuldu' si' si Jesus it suma'up du'un it tambing it Lapnaw it Galilea ngayti. Talagang dakel si' i taw nga nanramu. Binwat ni Jesus, nagpasakay kanya du'un it sakayan nga maglultaw. Kadaklan ngaytit taw, du'un nat binit it lapnaw ngayti. ² Dakel nga bagay i ipiyanuldu' ni Jesus, nga ipagpa'alimbawa ya lamang. Maat ya, ³ "Pagnegan mit magayen. May esang manig'uma nga nana'bug it lulwaken ya. ⁴ Pagsa'bug ya, may nakasa'bug na du'un it padalan. Magkatalikud kanya, pagpasubliyan it mga manu-manuk ka kiya'en na nira. ⁵ Iyan beken, du'un i nasa'bugan it mabatuun. Timnubu' nga lagi ka magsasagpa-sagpaw lamang i lugta' du'un it mga batu. ⁶ Temed iyan simingga' i init, namagpangkerep na, ka egay piyat'edan it gamut nira. ⁷ Maresaen i nasa'bugan it beken. Aypa' ka pagkeseg it ilamunun ngayti, nalmes nay mga luwak. Da'na nakabwa'. ⁸ Temed iyan nakasa'bug du'un it magayen nga lugta', pagtubu' nangseg it magayen. Nanggayen gasi' i buwa' baw mabuburun pa'. Sang kuway may tagtutulung pulu' i bat'unun it legas ya. May tag'e'ennem nga pulu' baw iyan beken, tagasang gatus."

⁹ Pa'ugdun ni Jesus, maat ya, "Ta it pag'argan it talinga, ipagpagneg, ka'ilangan pagneg kamu it magayen it pag'aaten ku ngaytu."

¹⁰ Iyan nakagaring nay kadaklan it taw, may pira mana nga natudu' nga ka'ibaaan it mga alagad. Na-

magpatpad sira du'un it ki Jesus ka iningkut kanya sabap it mga inalimbawa ya. ¹¹ Katubag si Jesus, maat ya, “Talagang ipiyag'ildaw it imyu nga ma'rutan mi i patagu-tagu' nga panuldu' pasar it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Temed iyan beken nga ega kupamaya' it aken, mu'sang bagay nga ipanuldu' it kanira, purus pag'alimbawaen. ¹² Atkaytuytu ka isa'un maski temegel sirat semyek, ega makilalaan niray pagletganan nira. Baw maski manamar nat pagneg, da'sira makasepsep. Ka in da'ga atkayan, barang magsinguli' sira baw pasinsiyaen it Ampu'ang Diyus.” †

¹³ Maat pa' ni Jesus, “Ay unu bayan, ega magkasepsep mi i inalimbawa ku ngayan? Ta da'ga ega masepsep mi in may beken si' nga alimbawa? ¹⁴ Ituytu i ireg sugiden kayan. Iyan ipagsa'bug nga bi'ni, ampong it Ampu'ang Diyus nga ipagpanuldu'. ¹⁵ Pagpa'igu'an it nasa'bugan nga padalan, mga taw nga makagneg it panuldu' ngaytu temed yanagang malipatan nira ka madalidali' mapisi' ni Satanas. ¹⁶ Iyan beken nga subung it mabatuun i nasa'bugan, mga taw nga pagkagneg nirat ampong it Ampu'ang Diyus, pamaya'nen nirang lagi it masagya. ¹⁷ Temed ega ipagdawa' nirat magayen kat ulu nira. Aypa' ka da'sira magpane'te' kat pamaya' nira, nga subuk luwak nga ega maggagamut. In abutun it kakuri'an u pakuri'an sira sabap it pamaya' nira ngaytut ampong it Ampu'ang Diyus, mangindi' sira nga lagi. ¹⁸ Beken ngaytu, nga maresaen i nasa'bugan, iyan mga taw nga magpagneg it ampong it Ampu'ang Diyus, ¹⁹ temed sasaw i pikir kat mga bagay nga kanget it nakem situt banwa. Subung it kupadakula' it kamang-gadan ngaytu nga magpangakal lamang baw ma'irak sirat beken pa' nga mga bagay. Unupat ampong ngaytut Ampu'ang Diyus, magkada'gan na it itu nga kat pikir nira. Aypa' ka egay buwa' it pamaya' kat panga'genan nira. ²⁰ Baw itu, pa'aaten ngaytu nga nasa'bugan nga magayeng lugta', mga taw nga pagpamaya'nen nirat kamatuudan i nagnegan nira nga ampong it Ampu'ang Diyus. Ta it ipagdawa' na du'un it ulu, aypa' ka magbuwa' i pamaya' nirat kanira, nga subung it mabuburun ngaytung kuwayen nga tagtutulung pulu', tag'e'ennem nga pulu' baw tagasang gatus i legas ya.”

Ega sukruhan i tidaw, in da'ga pa'yagen

[Lucas 8:16-18]

²¹ Ipiyasigi ni Jesus i ampong ya. Maat ya, “Unu, pagketan muy tidaw isa'un lamang sukruhan it alupan u itagu' du'un it sirib it iriga'an? Siguru ega. Simpri du'un i da'tunan it talagang dada'tunan isa'un ma'yagan i mu'sa. ²² Ta, da'gay ipagtagu' nga da'ga mapangrutan baw ipatantu i maski unu

† *Isaias 6:9*

nga ega pa' natantuwan. ²³ Aypa' it pag'argan it talinga, ipagpagneg, ka'ilangan nga pagnegan mit magayen i pag'aaten ngaytu.”

²⁴ Pa'ugdun pa' ni Jesus, maat ya, “Ka'ilangan nga pasepsep mit magayen i magkagnegan mi nga panuldu' ku. Ka in unuy pangukuman mi, nga sunudun it magayen u baliwala'en na lamang, yanagay i'ukuman it Ampu'ang Diyus it imyu, u subra' pa'. ²⁵ Sabap iyan taw nga pagsepsep yay nagnegan ya situt aken, dungagan it Ampu'ang Diyus i kasepsep ya seked magbastanti nay magka'rutan ya. Temed iyan ega pagsepsep yay nagnegan ya ngaytu, awa'en nat Ampu'ang Diyus i maski iyan nga nasepsep ya na isa'un egay lapusan ya.”

Piya'alimbawaan si' ni Jesus, bi'ni nga magtubu'

²⁶ Maat pay beken nga inampang ni Jesus, maat ya, “Subung it itu ngaytu i ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. May esang taw nga nakatugda' nat uma ya. ²⁷ Pagkatugda' ya, subuk piyabaya'an ya na, ka ipiyasigi ya lamang i aldaw-aldaw nga pagbuwaten. Temed timnubu' naga baw kiminseg i itiyugda' ya ngayti, it ega magka'rutan ya in mag'u'unu. ²⁸ Ka lugta', iyan i magpatubu' baw magpabwa' it in unu-unu nga luwak. Simpri mangseg bawnga muwa' it makukway baw mabuburun pa'. ²⁹ Ta, in lutu' na, simpri ipakayeg na, ka kakaygen na.”

Alit sit mustasa' i piya'alimbawaan ni Jesus

[Mateo 13:31-32; Lucas 13:18-19]

³⁰ “Ta, unu gasi' i pasbungan ta it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus?” maat si' ni Jesus. “Unu si' i pa'alimbawaan tami isa'un makaladawan it magayen?”

³¹ Subung tu it alit it mustasa', nga yanay piyakadekeye' kat mu'sa nga lulwaken. ³² Temed in nakalwak na, pagtubu' kemseg, map'un pa' it beken nga inglay. Sumanga it manayak-sayak. Egay beken, pugadan na it mga manu-manuk.”

³³ Ipagpangadal ni Jesus i ampong it Ampu'ang Diyus it may dakel nga pagpa'alimbawaan nga subung nat mga itu ngaytu, basta kaya nira nga masepsep. ³⁴ Da'gay itiyuldu' ya nga da'ga alimbawa i paggamiten ya. Temed in sira-sira mana it mga alagad ya, ipagsugid ya naga i pagpa'igu'an.

Piyalantap ni Jesus i miyakat nga lapnaw

[Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25]

³⁵ Iyan magdelem na it iti nagang aldaw, maat ni Jesus it mga alagad ya, “Pa'adu'un tami it sang dipag it lapnaw ngaytu.” ³⁶ Ta yanayti, sakayan ngayti nga du'un nga lagi si Jesus magsasakay, i siyakayan nira. May mga sakayan gasi' nga beken nga kadengan nira. Kadakel ngaytit taw, du'un na

sira natudu'.³⁷ Sakali' nga diminres it masbeg. Ya-manay da'ga mapnu'an sira it magpamkas nga bakat nga pagtabanen it deres ngayti.³⁸ Temed ki Jesus, ma'iga' du'ut buli' nga ayun, mag'u'ulun du'un it u'ulunan. Siyulag kanya it mga alagad ya ngayti. Maat nira, "Agalen, unuka ma'iga' ka gay imu it matgeb tami na baytu?"

³⁹ Egay beken, nagbangun si Jesus. Pagkabangun ya, biyugrakan yay deres, maat ya, "Yemengyeng na!" Baw inaat ya gasi' i lapnaw, "Lantap!" Ta sakaling yimnengyeng i deres baw limnantap nat atna.

⁴⁰ Bawnga maat ni Jesus it mga alagad ya ngayti, "Unu nay magkai'laman mi nga atnakayan, it aku naga i iba mi? Unu, ega pay pamaya' baw pagsarig mit aken?"

⁴¹ Pagkamuya it mga alagad kayti, inabut sirat i'lam baw nalilu' sirang banar. Maamaatan sira, "Siyu kanya baytu nga matuud nga maski deres baw lapnaw, magsunud na it kanya?"

Piyagayen ni Jesus i esang Geraseno nga pagpapulpugun it mara'e-ra'et

[Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39]

5 Nagpadunggu' na Jesus du'un it sang dipag it Lapnaw ngaytit Galilea. Mga Geraseno † i mga taw ya du'un kayti.² Magkalamud si Jesus du'un it sakayan, pagsusmuun kanya it taw nga garing du'un it kalelbengan nga pagpapulpugun it mara'e-ra'et.³ Du'un nat kalelbengan i ta'id it iting taw. Baw talagang maski kadina i ibayuk it kanya, da'ga magka'aid.⁴ Kapira-pira na kanya panglawan baw yanayti pagbayukun nat kadina, temed pagbugtu'-bugtu'un yay kadina baw pagbari'-bari'en yay ipagpanglaw ngaytit kanya. Talagang ega nay magka'aid it kanya.⁵ Delem-aldaw i kurisang ya du'ut kalelbengan baw du'un it kamumungsu'an, baw pagbungadan ya nat batu i bilug ya.

⁶ Alaid pa', nalawag nat taw ngayti si Jesus. Magpapalagyu kanya nga minlep. Pag'abut ya, simnu'-sub kanya du'ut sarungaan ni Jesus.⁷ Ipiyagga'uy ya na, nga mag'aat, "Jesus, nga Anak it Ampu'ang Diyus nga Subrang Piyakamata'as, unuy lalabeten mut aken? Sumumpa ka it pagdedngegen it Ampu'ang Diyus nga ega pakuri'an mu aku!"

⁸ Inampang yay atkayti ka inaat na ni Jesus i mara'e-ra'et ngayting magpapulpug, "Magli'id ka na situt taw ngaytu!"⁹ Iningkut kanya ni Jesus, maat ya, "Siyuy ngaran mu?"

Maat i tubag it mara'e-ra'et ngayti, "Sangbulyugan, ka talagang dakel kaming magpapulpug kaytu."¹⁰ Bawnga sigi nga magpasangu'-sangu' nay mara'e-ra'et ngayti du'un it ki Jesus nga da'sira naga imugawun du'ut iti nga rugar.

¹¹ Ta, du'un it langbus nga mungsu' may pagpasarapen it mga manig'eper nga paenan nat beye'.¹² Nagpasangu'-sangu' si' du'ut ki Jesus i mga mara'e-ra'et ngayti. Maat nira, "Pata'nan mu lamang kami nga manindak du'ut mga beye' ngayti."¹³ Piyalugtan sira ni Jesus. Egay beken, nagli'id na sira du'un it taw ngayti, baw nagpa'ugad na du'ut paenan ngaytit mga beye'. Ta, unupat namagpalagyu nay mga beye' ngayti, nga mga duwang ribu i kadakel nira, it nandiritsu du'un it matingpas nga tambing it lapnaw ngayti. Namagkataptap na, napu'sa sirat kalmes.

¹⁴ Pagkamuyat mga manig'eper it mga beye' ngayti, mamagpapalagyu i magpanugid-sugid du'un it lansangan baw du'ut mga babalayan nga ade'deng. Pagka'rut it mga taw, namag'adu'un na sira isa'un maltegan niray kamatuudan it pagsugiden ngayti.¹⁵ Pag'abut nira, minlep sira du'ut ki Jesus. Naltegan nira nga mag'a'dung na i taw ngayti nga pagpapulpugun it mara'e-ra'et. Magpapakay na baw tarunus nay pikir. Inabut it i'lam i kadakel ngayti baw nalilu' sirang banar.¹⁶ Ipiyagtuturan it mga namagkalteg i biyara'an it taw ngayti nga pagpapulpugun it mara'e-ra'et, baw nabetangan it mga beye' gasi'.¹⁷ Pagkagneg it mga katataawan ngayti, inupakat nira si Jesus it maseked-seked nga ega magtinir kanya du'un it rugar nira ngayti.

¹⁸ Iyan maggagaring na na Jesus nga sumakay, inupakat kanya it taw ngayti nga piyagayen ya nga pabaya'en na kanya.¹⁹ Temed ega minireg si Jesus. Maat gay inaat ya, "Magayen siguru, muli' ka na du'ut imyu, ka ituturan mu nat mga ka'ibaaan mu du'un i mu'sa nga binwat it imu it Ampu'an baw in mag'u'unu siyangu'an ya ikaw."²⁰ Aypa' napanaw nay taw ngayti. Ipiyanuturan-tuturan ya na du'un it sang pulu' nga kalansanganan du'ut rugar nga pagpangaranan it Decapolis i binwat ngayti ni Jesus it kanya. Mamagkalilu' i mu'sa nga magkatuturanan ya.

Piyagayen ni Jesus i esang babay nga may sarakiten baw inggen yay esang wa'wa' nga natay

[Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56]

²¹ Ta, na Jesus ngayti, simnakay si' it nagpa'uli' du'ut sang dipag it lapnaw ngayti. Magkategday kanya du'un it binit, riyamu si' kanyat katataawan.²² May miyabut nga esang taw nga pagpangaranat ki Jairo. Esa kanya nga magpamaala' it papagsambaan. Pagkalteg yat ki Jesus, pagdarmuk, nanluud kanya du'un it sarungaan ni Jesus ngayti,²³ baw nagpasangu'-sangu' nga mag'aat, "Kubugtu'-bugtu' na bayti i ginawat anak kung babay. In mapakay lamang it imu, maya' ka it aken, ka tapalen mu kanya isa'un medek nagay sarut ya, nga ma'gen naga kanya."²⁴ Egay beken, miyaya' si Jesus it

† Geraseno, esa gasing ngaran it mga Gadareno.

kanya. Dimnasun nagay kadaklan ngayti it taw, nga mamagdi're-di'reten na sira, nga magkadedeg nira na si Jesus.

²⁵ May esa gasing babay du'un nga sang pulu' may duwang ta'un na nga pagdugu'un it ega na ugali'. ²⁶ Talagang makuri' nay kabetangan ya. Dakel na nga manig'uba'ubat i piya'uba'ubat ya. Talagang dakula' nang pagsagka'en ya kat mga panguba'ubat ngayti, baw magka'ubus nay kusas ya it katatngan. Temed imbis nga gumayen, mag'aget ga. ²⁷ Nagne-nagnegan ya i pama-grundingen it mga katataawan pasar it ki Jesus. Aypa' binwat ya, inres ya nga nakapa'ade'deng du'ut talikudan ni Jesus. Ipiyadi'kit yay alima ya du'un it pakayan ni Jesus. ²⁸ Sabap kat nake-nakem ya nga, "Maski di'kit, makadi'kit akut pakayan ya ngayan, siguradung medek naytuy sarakiten ku ngaytu."

²⁹ Pagkadi'kit yang matuud, subuk tiyabtab i dugu' ya ngayti. Natanudan ya nga mindek nay sarakiten ya ngayti. ³⁰ Temed natanudan ni Jesus nga may keseg it guna ya nga gimnaring du'ut kanya. Naglised kanya baw miningkut it mga taw ngayti. Maat ya, "Siyuy nagpadi'kit sinit pakayan ku?"

³¹ "Ta'way," maat it mga alagad ya ngayti. "Taka' unu bayan ka ingkutun mu pa' in siyuy nagpadi'kit it pakayan mu, it ungaytu na, mamagdi're-di'reten nay mga taw ngaytu?"

³² Temed da'ga, sigi nagang panigmata ni Jesus. Pagsigmataen ya in siyuy nagpadi'kit ngayti du'ut pakayan ya. ³³ Paribasay urut it babay ngayti i nag'abut it kanya, magyeyegyeg kanyat i'lam nga nagpa'ade'deng du'un it ki Jesus. Nanluud kanya baw isiyugid yay kamatuudan. ³⁴ Pagkagneg ni Jesus, ka'ampang kanya. Maat ya, "Ede', piyagayen ka sabap it pamaya' mut aken. Masagya ka nayang muli'. Mindek nayang banar i sarut mu ngayan."

³⁵ Ega pa' natupus i pag'ampangen ngayti ni Jesus, may miyabut na nga magtundug it ki Jairo ngayti. Maat nira it ki Jairo, "Mingget na bayti i anak mu. Siguru maski ega na palangbusun du'un it balay i Manigtuldu' ngaytu."

³⁶ Ega natagu' it ki Jesus i inaat nira ngayti. Maat yat manigpamaala' ngayti, "Ayaw kat kasmek. Mamaya' baw sumarig ka lamang it aken." ³⁷ Bawnga inaat yay kadakel ngayti nga patudu' na sira. Yamanay piyabaya' ya, si Pedro baw duwa ngayting nagsulsug nga si Santiago baw si Juan. ³⁸ Abutan nira du'ut balay it manigpamaala' ngayti, naltegan ni Jesus, dakel na nga pagtaw i du'un, nga atnat bagrung i mamagsuga-sugawun na nga pagdadakula'en nira na nga nguynguy. ³⁹ Pagkasled ni Jesus ngayti, inaat ya sira, "Unu nay magkasgawan mi ngaytu nga atnakaytu, it ega bayan patay i

wa'wa' ngayan. Mag'iga' lamang yan." ⁴⁰ Temed sinleman ga kanya it mga taw ngayti.

Mga taw ngayti, piyali'wan da'an sira ni Jesus. Yamanay na'ped nga iba ya du'ut seled, mga gi-yaringan it wa'wa' baw tulu ngayting mga alagad ya. Siminled sira du'ut pagdadayagan it wa'wa' ngayti. ⁴¹ Singkel ni Jesus i alima it wa'wa' ngayti baw miyampang kanya nga mag'aat, "Talita kumi!" Ireg sugiden kayti, "Ede', sigi, magbangun ka!" ⁴² Subuk piyuraw-puraw i wa'wa' ngayti, langkuy it nagbangun, dayun it timnindeg baw nagpanawpanaw, ka mag'idad nat sang pulu' baw duwang ta'un. Talagang namagkalilu' i ka'ibaan ya ngayti. ⁴³ Ipiyagbenge-bengel ni Jesus it kanira nga ega ipanugid-sugid i iti nga binwat ya. Baw maat yat kana Jairo ngayti nga paka'nen na niray wa'wa' ngayti.

Ega pagkilalaen si Jesus du'un it Nazaret

[Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30]

6 Limin'id si' si Jesus du'un. Miyuli' si kanya du'un it diyakula'an yang lansangan it Nazaret. Mga alagad ya ngayti i iba ya. ² Pagka'but it Aldaw it Kapa'naan, nanuldu' si Jesus du'un it pagsambaan nira. Nalilu' i kadakel nga nakagneg it panuldu' ya ngayti. Maamaan sira, "Ari napisi'an ya it mu'sa ngayan? Unuytu nga kasepsep i ipiyag'ildaw ngaytut kanya? Mag'u'unuytu magkabwat kanya it mga kalililu'an ngaytung bagay? ³ Da'ga ba' kanyay karpintiru nga anak ni Maria baw aka' na Santiago, si Jose, si Judas baw si Simon? Da'ga ba' situ naga magtata'id i mga babay nga ari' ya?" Talagang ega pagkilalaen nira kanya.

⁴ Aypa' maat ni Jesus it kanira, "Iyan prupita', paggalangen baw pag'istimaren kanyat magayen it mu'sang taw, magpuyra kat sadili ya nga lansangan baw kat mga kadugu'an baw sadili yang pamalay-balay." ⁵ Ta it atkayti, egay nabwat ni Jesus du'un nga mga kalililu'an nga bagay, in da'ga iti lamang, pirang kataawan nga magsarut i tiyapal ya ka piyagayen ya sira. ⁶ Nalilu' si Jesus ka ega magpamaya' sira.

Piyapanaw ni Jesus i sang pulu' may duwa nga mga alagad ya ka mangadal

[Mateo 10:1-15; Lucas 9:1-6]

Liyekap-lekep na ni Jesus i mga baryu du'ut iti nga rugar ka nanuldu' du'un. ⁷ Bawnga tiningped yay sang pulu' may duwa ngayting mga alagad ya ka papanawun yat tagduwa-duwa. Piyamgayan ya sira it pudir nga ipagka'imugaw it marara'e-ra'et kat mga taw nga pagpapulpugun.

⁸ Parabir piyapanaw ya sira, tinggunan ya nga ega magbalun it maski unu kat panaw nira ngayti. Panga'en, pirak, baw maski pagbetangan it ipag'il-

daw it kanira, ega na tabanen. Sungkud na lamang i tabanen. ⁹ Mapakay naga nga magtalumpa' sira temed panggaganti nga subuk i'imara'nan, ega tumaban sira. ¹⁰ Maat pay beken nga inaat ni Jesus it kanira, "Maski kasiyu nga balay i mapa'abutan mi, asan kamu na lamang mistar seked it lim'id kamu si' du'un it iyan nga lansangan. ¹¹ Taka' in bete' da'kamu pagtanggapen u pagpagnegan i ipagpanuldu' kat in aring rugar nga ma'but mi, ayaw kamut pagtinir. Pagli'id mi du'un, tagtagen mi i kapu'kapu asat mga a'ay mi, nga imanda'an it, mga taw du'un nga ega namaya', ipagpabetang nat Ampu'ang Diyus nga ega na taawan ya."

¹² Ta, napanaw nay sang pulu' baw duwa ngayting mga alagad ka nangadal na sira du'un it katataawan. Ipagpangadal nira nga ka'ilangan singuli'an baw indi'an nay mga kasala'an. ¹³ Baw piyangimugaw niray dakel na nga mara'e-ra'et kat mga taw nga pagpapulpugun. Piya'idan nirat lana baw piyagayen i dakel nga mga magsarut.

Inimatay si Juan nga u'na-u'nang magpamawtis

[Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9]

¹⁴ Naka'but du'un it adi' ngaytit Galilea nga si Herodes i barita' pasar it ki Jesus, ka pagdayadayawun nay iti nga ngaran. May mag'aat nga, "Si Juan naga ngayan bayang namawtis! Na'gen naga yan it pa'uli', aypa' yan ka magkabwat it mga kalililu'an ngayang bagay."

¹⁵ Maat it beken, "Si Elias bayti."

"Prupita' yan kanya, subung yan it mga prupita' ngayan it tagna'," maat i patandes it beken.

¹⁶ Temed pagkabarita' ni Herodes, maat i kanyang patandes it nakem, "Ega yay belag, si Juan ngayan nga piyapunggutan kut ulu! Na'gen naga kanyat pa'uli'!"

¹⁷ Miyampang si Herodes it atkayti sabap tagna', kanya nagay nagpadakep, nagpabayuk baw nagpapirisu it ki Juan, sabap it ki Herodias nga asawa ni Felipe nga sulsug ni Herodes ngayti. Ka inagaw ni Herodes i ipag ya ngayti. ¹⁸ Ka pirmi nga pag'aaten ni Juan si Herodes, nga maat ya, "Ega mapakay nga magsagpun kamu, ka kuntrat urdin i agawun muy ipag † mu ngayan." ¹⁹ Aypa' ka may mara'e-ra'et na nga kat nakem ni Herodias. Talagang ireg ya nga ipa'imatay si Juan ngayti. Temed ega naga magkabwat ya. ²⁰ Sabap mag'i'lam si Herodes it ki Juan ngayti. Ka magka'rutan ya nga si Juan, taw nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus baw taw nga nasiguru nga kat Ampu'ang Diyus na. Aypa' ka ega magpalugut kanya nga imatayen si Juan. Ka ire-ireg ya nga pagneg it mga ipagpanul-

du' ni Juan, maski na maat ipagkagulu it ulu ya i mga pag'aaten.

²¹ Temed may timpu nga nakarugar si Herodias, iyan ka'aldawan na ni Herodes. Inimbitar ni Herodes ngayti nga pakikara'nen i mga katimbang ya, mga pagbaya'en it sundalu' ya baw mga taw nga matata'as nga dugu' du'un it Galilea. ²² Siminled i babay nga anak ni Herodias, nga anak naga ni Felipe, baw miyayli'. Talagang nasagyaang banar ni Herodes baw mga inimbitar ngayti. Aypa' ka inaat it adi' i babay ngayti, "Mangut ka situt aken it in unuy ireg mu. Talagang ibgay kut imu." ²³ Talagang simnumpa pa' si Herodes nga ibgay yay maski sang lubuk nga ka'adi'an ya in iti i angutun.

²⁴ Limni'wan i babay ngayti ka miningkut it ina' ya in unuy angutun ya. "Ulu ni Juan ngayan nga magpamawtis," maat i tubag it ina' ya.

²⁵ Dimnali-dalit semled i babay ngayti du'un it pag'a'anuan it adi' ngayti. Maat i inaat ya, "Iyan talagay ireg ku nga ibgay mu kayti nga lagi it aken, pinggan nga pagdada'tunan it ulu ni Juan ngayan nga magpamawtis."

²⁶ Pagkagnet it adi', nasmek kanya nga banar. Temed sabap it sumpa ya nga pagdedngegen it mga inimbitar ya ngayti, ega nada'ga yay babay ngayti. ²⁷ Isingkat ya nga lagi it guwardiya nga tabanen du'un it kanya i ulu ni Juan. Simnunud i singkat ya ngayti. Piyunggutan it ulu si Juan du'un it pirisuwan. ²⁸ Idiya'tun du'un it pinggan i ulu ngayti baw ibinggay du'un it babay ngayti. Bawnga ibinggay ya du'un it ina' ya. ²⁹ Pagka'rut it mga alagad ni Juan ngayti, na'adu'un sira ka pinsi' niray bilug ni Juan ka ilimbeng nira.

Subrat limang ribu i kadakel it napaka'en ni Jesus kat keseg it guna ya

[Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14]

³⁰ Pagka'uli' it sang pulu' may duwa ngayting alagad nga piyapanaw ni Jesus, ipiyagtuturan nirang mu'sa du'ut kanya i nabwat baw nakapanuldu' nira. ³¹ Temed it dakel si' i mga taw nga maggaring baw mag'a'abut-a'abut, maski pagkara'nen na Jesus baw mga alagad ya ngayti, da'sira na magkapagkara'nen. Aypa' ka inaat ni Jesus i mga alagad ya ngayti, "Magayen pa'adu'un tami da'an it rugar nga alaid it taawan, isa'un kapapa'na." ³² Aypa' simnakay sirat sakayan. Na'adu'un sirat rugar nga kapupuyangtan.

³³ Temed dakel nagay nakalteg it kanira nga gimnaring baw magkakilala gasi'. Ta buwat nira, mamagpapalagyuy gimnaring du'ut kanya-kanyang pagtata'idan, magpa'adu'un it padunggu'an na Jesus.

³⁴ Aypa' pagpanlampud ni Jesus du'ut inabutan ya ngayti nga rugar, dakel si' i naltegan ya nga taw. Nasangu'an yay mga taw ngayti ka subung na

† Basaen i pa'yag du'un it Mateo 14:4.

lamang sira it mga tupa nga egay manig'eper. Ay-pa' nagpapu'un si' si Jesus it tumuldu' it kanira it dakel na nga mga bagay.

³⁵ Iyan apu-apun na, nagpatpad du'un it ki Jesus i mga alagad ya. Maat nira, "Tabi' it imu, kapupuyangtan nga rugar i sikaytu baw ungaytu na, ega na ma'lay semdep i aldaw. ³⁶ In mapakay sana, papanawun mu na da'an i mga taw ngaytu nga pa'adu'ut katepad nga mga baryu u babalayan, isa'un makapangalang sirat maka'en nira."

³⁷ Temed katubag si Jesus it kanira, "Kamu nay megay it maka'en nira."

Maamaatan i mga alagad ngayti, "Aa bila, unuytuy buwaten? Unu, mangalang kamit tinapay nga i'alang, tama' nga makatangdan it buwat nga walung bulan i ka'lay, ka ipaka'en namen it kanira?"

³⁸ Temed inaat sira ni Jesus, "Pira naga bay tinapay mi? Imuya'nen mi du'un."

Pagka'imuya' nira, maat nira, "Lima mana bayting batu baw duway seda-seda'."

³⁹ Piya'dung ni Jesus i kadakel it paggugurupugurupuun. ⁴⁰ Pangadung nira, tagasang gatus baw taglilimang pulu' nga kataawan. ⁴¹ Inangut ni Jesus i limang batu ngayting tina-tinapay baw duwang batu ngayting seda-seda'. Yimna'ngad kanya du'un it langit ka nagpasalamat du'un it Ampu'ang Diyus. Bawnga biyagi'-bagi' yay tinapay ngayti, ipiyakawa' yat mga alagad ya ka ipanundul nira du'un it mga taw ngayti. Atnaga i duwang batu ngayting seda' ka ipiyanundul gasi'. ⁴² Nakaka'en i mu'sa baw namagka'gen. ⁴³ Rininut it mga alagad i na'pedan nga tinapay baw seda' ngayting biyagi'-bagi', napnu' i sang pulu' may duwang kaba'ayan. ⁴⁴ Kadakel it kimna'en ngayti, lalaki lamang may limang ribu, puyray mga babay baw manga'wa'.

Napanaw si Jesus du'ut sagpaw it danum

[Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21]

⁴⁵ Bawnga piyasakay na nga lagi ni Jesus i mga alagad ya, ka mu'na na du'un it Betsaida nga du'ut sang dipag it lapnaw ngayti. Nagpatudu' it kanya ka pagpagaringen ya pay mga taw. ⁴⁶ Pagkagaring it mga taw ngayti, nanungul kanya du'un it mungsu' ka nanalangin du'un. ⁴⁷ Na'butat delem, du'un nat tenga-tengat lapnaw i sakayan ngayti. Ki Jesus, du'un nagat tingdal it esa-esa ya mana.

⁴⁸ Magkalawag ni Jesus nga magkakuri'an i mga alagad ya ngayti it begsay ka sungsungun i deres.

Iyan kuku'-aldaw na, timnundug na si Jesus it kanira. Magpanaw lamang kanya du'ut sagpaw it danum. Subuk ta'liban ya sira. ⁴⁹ Temed naltegan it mga alagad i magpanaw ngayti du'ut sagpaw it danum. Namagkakuri'sang sirat i'lam ka tanud nira, miyatay i magpanaw ngayti. ⁵⁰ Talagang

pagkalteg nirang mu'sat kanya, nakapagyegyeg sirat i'lam.

Miyampang nga lagi si Jesus, nga mag'aat, "Ayaw kamut i'lam. Si Jesus aku naga bayni. Paksegen mi lamang i nakem mi." ⁵¹ Simnakay na si Jesus sang siraan nat mga alagad ya ngayti. Sakali' nga yimnengyeng nay deres. Nalilu' nga banar i mga alagad ya ngayti. ⁵² Sabap ega pa' pagta'seben i pikir nira it ka'ulugan it binwat ni Jesus du'ut tinapay ngayti. Subuk ega pa' magka'but it pikir nira i pasar it guna ya.

Piyagayen ni Jesus i mga magsarut du'ut Genesaret

[Mateo 14:34-36]

⁵³ Pagkadipag nira, du'ut Genesaret i piyadunggu'an, bawnga iyan napunduwan na niray sakayan ngayti, timningdal na sira du'un. ⁵⁴ Ta it du'un pa' ngaytit sakayan si Jesus, maglampud, nakilalaan kanya nga lagi it mga taw du'un. ⁵⁵ Ta, mamagpalapalagyu nay mamagpa'rut du'ut mga katepadana nira nga rugar. Yaba-yabasay ka'rut, basta may magsarut du'ut kanira, tabanen nirang lagi du'un it ki Jesus, nga in ari-ari nabarita'an nira nga du'un kanya. ⁵⁶ Talagang maski ari adu'unan ni Jesus ngayti, du'un it mga baryu, lansangan u babalayan nga du'ut linibut, ipagda'tun nira du'un it mataawun nga mga rugar nga pagpesagen ya i mga paglili'tidan it mga magsarut ngayti. Baw ipagpasangu'-sangu' nga maski di'kit, papadi'kiten sira it ipagtakin kat sagyaden it gulamen † ni Jesus. Talagang mu'sa nga magkapadi'kit, magpanggayen, ka magpedek nay sarut nira.

Mga siyubli-subli nga panuldu' nga ega uyun it urdin it Ampu'ang Diyus

[Mateo 15:1-20]

7 Ka'sa may mga Pariseo baw mga manigpa'yag it urdin, nga garing du'ut Jerusalem, nga na'adu'un it ki Jesus. ² Naltegan nira nga iyan beken nga mga alagad ni Jesus, mamagka'en it ega nakapangugas it alima nga uyun du'un it siyubli-subli nirang ipagpanuldu', nga maat magpalimpiyu' kat panleteg it Ampu'ang Diyus. ³ Ka mga Judio, subra' na in mga Pariseo, ega kuma'en basta ega nakapangugas it alima uyun du'un it ka'ugali'an nga siyubli-subli nira kat mga kamagugurangan nira. ⁴ Ega gasi' basta-basta kuma'en sira in garing du'un it mga manigdagang it ega da'an mangugas it alima it atkayti naga ngayti, ka barang nakadi'kit sirat ipagkapabetang it kanira nga mara'way kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Baw dakel pa' nga mga ka'ugali'an nga siyubli-subli nira nga dapat gasi' nga sunudun, nga subung it

† Basaen i pa'yag du'un it Mateo 9:20.

in mag'u'unuy pangugas it mga i'imnan, mga pitsel baw mga kurun.

⁵ Aypa' ka iningkut si Jesus it mga Pariseo baw mga manigpa'yag ngaytit urdin. "Unuka," maat nira, "ega pagsunudun it mga alagad mu ngayan i mga siyubli-subli tami nga ka'ugali'an? Kimna'en sira it ega da'an nangugas it alima uyun du'un it siyubli-subli ta ngayti."

⁶ Katubag si Jesus, "Talagang matuud i isiyugid ni Isaias ngayting prupita' it tagna' pasar it imyu. Magbete-bete' kamu lamang nga magpamaya' it Ampu'ang Diyus, subung nat isiyurat ya ngayan nga ampang it Ampu'ang Diyus nga mag'aat, 'Pagsirbi baw pagsamba it aken it itung mga taw, kat munung nira lamang, nga egay kamatuudan nga pagma'al nirat aken.

⁷ Talagang egay kapulusan it pagsamba nirat ak-en.

Ka iyan ipiyag'uridin it taw lamang, ipagpabetang na nira nga urdin na kunu' it Ampu'ang Diyus.' †

⁸ Matuud nga pag'indi'an mi na i mga urdin it Ampu'ang Diyus, ka yanay ipiyatindeg mi nga pagsunudun, mga siyubli-subli mi ngaytu nga ipagpanuldu', nga pa'igu'-igu' lamang it taw."

⁹ Maat pay beken nga inaat ni Jesus, "Kagayen it pa'igu'-igu' mi, nga in mag'u'unu magka'awa' mi i keseg it urdin it Ampu'ang Diyus isa'un lamang masunud mi i ipagpanuldu' nga siyubli-subli mi.

¹⁰ Ka subung nat inaat it itung urdin it Ampu'ang Diyus nga isiyurat ni Moises, 'Galangen muy ama' baw ina' mu,' baw, 'In siyu-siyuy mampang it mara'e-ra'et kat ama' u ina' ya, u limibak it kanira, bagay it kanya imatayen.' ¹¹ Temed ipagpanuldu' mi nga basta inaat it esang taw i ama' u ina' ya, 'Ta, ega na bay makabgay ku nga ipag'epet kut imyu, ka Corban na yan,' nga ireg sugiden, begay ku du'un it Ampu'ang Diyus, ¹² ega na ipagpa'intulut mi nga mepet pa' kanya it mga giyaringan ya.

¹³ Kat iyan nga ka'ulugan, talagang ampang it Ampu'ang Diyus, paggantian mi na it mga siyubli-subli mi ngaytu. Baw talagang dakel pa' nga mga bagay nga subung nat mga iyan ngayan nga pagbuwaten mi."

¹⁴ Piyatpad si' ni Jesus i kadakel baw maat ya, "Pagneg kamu nga mu'sa baw sepsepen mi i pag'aaten ku. ¹⁵ Ega iyan magseled kat ba'ba' it taw i magpara'way it kanya kat panleteg it Ampu'ang Diyus, in da'ga iyan ampang nga mara'e-ra'et nga magli'wan kat ba'ba' ya. ¹⁶ Ta it pag'argan it talinga, ipagpagneg, ka'ilangan nga pagnegan mit magayen i pag'aaten ngaytu."

¹⁷ Pagkatupus ni Jesus, timninan na du'ut mga taw ngayti. Iyan du'un na sirat mga alagad ya ngaytit balay, iningkut nira kanya sabap it alimbawa ya ngayti. ¹⁸ "Unu ba', pati kamu," maat ni Je-

† Isaias 29:13.

sus, "ega gasi' i kasepsep? Unu, ega magka'rutan mi nga ega magpara'way it taw kat panleteg it Ampu'ang Diyus i pagka'nen ya? ¹⁹ Sabap ega naga magseled yan kat nakem ya, in da'ga du'un yan it tina'i ya, bawnga limi'wan si'." Kat iti nga sugi-sugid ni Jesus, subuk ipagpatantu ya na nga mapakay nang ka'nen i mu'sang panga'en.

²⁰ Ipiyasigi na ni Jesus i ampang ya, nga maat ya, "Iyan kara'e-ra'etan nga kat nakem nga magli'wan kat ba'ba' it taw, yanay magpara'way it kanya kat panleteg it Ampu'ang Diyus. ²¹ Sabap magpang-garing kat nakem it taw i mu'sang mara'e-ra'et nga pagpikiren, nga magtaban it taw kat mga itu ngaytung pagbuwaten. Esa, iyan pagbuwaten nang lagi it ega pa' nag'asawa i nag'asawa lamang i mapakay nga muwat. Baw mga itu pa' gasi', panakaw, pangimatay, ²² pamakun du'un it ega asawa mu, ka'ingarum baw beken pang kara'e-ra'etan nga subuk pangakal, pagsumbaya' it ka'irgan nga mara'way it egay maski unu nga pagsupil it sadili, ka'inggit, panibaba', pata'as-ta'as, baw ega pagpa'abwatayen i pikir. ²³ Mu'sa ngaytu, magpang-garing kat nakem it taw, baw iyan nay magpara'way it kanya kat panleteg it Ampu'ang Diyus."

Nandangep i esang babay nga ega Judio, ka pagpapulpugun it mara'e-ra'et i anak ya

[Mateo 15:21-28]

²⁴ Limin'id si' na Jesus du'un kayti. Na'adu'un sira it rugar nga ade'deng it Tiro. Pag'abut nira du'un, may napa'abutan nira nga balay. Ega sana ireg ya nga ma'rutan it maski siyu nga du'un kanya. Temed ega maat atkayti i biyara'an. ²⁵ Ka nabari-ta'an nga lagi it esang babay, nga babay ngayti, pagpapulpugun it mara'e-ra'et i anak yang baa-babay. Pagkabarita' ya, na'adu'un kanya nga lagi it ki Jesus. Pag'abut ya, nanluud kanya du'un it sarungaan ni Jesus. ²⁶ Iti nga babay, ega Judio. Du'un i siyakitan ya it Sirofencia. Ipag'abang ya it ki Jesus nga imugawun i mara'e-ra'et nga magpapulpugun it anak ya ngayti. ²⁷ Temed katubag si Jesus, "Ka'ilangan nga pa'genan da'an i mga anak. Ega mapakay nga agawun i pagka'nen it mga anak ka ibuntal du'un it mga ke'deng nira." Ireg yang sugiden, mga Judio da'an i pag'adu'unan ya. Ega pa' mga ega Judio.

²⁸ "Matuud bayan, Ampu'an," tubag it babay ngayti. "Temed da'ga ba' mga ke'deng nga du'ut sirib it papanga'nan, mamagpanimuruk it mu'mu' nga magka'ulug in magka'en i mga anak?"

²⁹ Mampang si' si Jesus, maat ya, "Sabap it inampang mu ngayan, mapakay na nga muli' ka. Lin'indan nat mara'e-ra'et i anak mu." ³⁰ Pagkagneg it babay ngayti, miyuli' na. Abutan ya, magpae'pey na du'un it iriga'an i wa'wa' ngayti, ka nagli'id nay magpapulpugun ngayting mara'e-ra'et.

Piyagayen ni Jesus i esang taw nga bengel baw usal pa'

³¹ Iyan panguli' na ni Jesus nga garing ngayti du'ut rugar nga sakep it Tiro, namsag kanya du'un it Sidon, bawnga limnangbus du'un it Lapnaw it Galilea. Pinsag ya gasi' i rugar nga pagpangaranat Decapolis. ³² Tiyaban du'un it ki Jesus i esang lalaki nga bengel baw usal pa'. Ipag'abang it kanya nga tapalen yay iti nga taw. ³³ Binwat ni Jesus, diyaran ya du'un it ala-alaid it kadadaklan bawnga iriyu'uk yay tutuldu' ya du'un it talinga it taw ngayti. Bawnga mimbur, ka piya'idan yay dila'. ³⁴ Yimna'ngad si Jesus du'ut langit baw nangginawa it ma'ber kat kadakulat sangu' ya. Baw maat yat taw ngayti, "Effrata!" nga ireg sugiden, "Pa'abriyen!" ³⁵ Ta, liminngaw nga matuud, magkagneg nay taw ngayti. Baw na'awa' nay magpa'usal it kanya. Taran'uy nay ampang ya.

³⁶ Ipiyagbenge-bengel ni Jesus it kanira nga egay maski siyu nga sugidan. Temed subra' ga nga ipiyamarita'-barita' it mga biyenge-bengelan ya ngayti.

³⁷ Talagang mamagkalilu' i mamagkagneg. Maa-maatan sira, "Magayen talaga i mu'sa nga pagbuwaten ya! Magkapalngaw ya i talinga it bengel baw magkapa'ampang yay buyun!"

Subrat epat nga ribu i napaka'en ni Jesus

[Mateo 15:29-39]

8 Kat iti nga timpu, nagsig'abut si' i dakel na nga pagtaw. Ta it na'busan na sira it panga'en, aypa' tiya'wagan ni Jesus i mga alagad ya, baw maat yat kanira, ² "Pagsangu'an kuy mga taw ngaytu, sabap ikatlung aldaw na kayti nga ka'iba-iba ku sira, ega nay panga'en nira. ³ Kayti, in pa'uli'en ku sira nga pamaggetmanan, barang ega katatas. Garing pa' maka du'ut alaid i beken ngaytu."

⁴ Maat i tubag it mga alagad ya ngayti, "Ampu'an, ari nay mapisi'an ta kayan it panga'en situt rugar ngaytung kapupuyangtan nga makapaka'en it yanayan ngayang kadakel it taw?"

⁵ "Ay pirang batuy tinapay mi asan?" maat ni Jesus it kanira. "Ampu'an," maat nira, "pitu mana bayning batu."

⁶ Piya'dung ni Jesus i mga taw ngayti. Inangut ya i pitu ngayting batu nga tinapay bawnga nagpasalamat kanya du'un it Ampu'ang Diyus. Pagkatapus ya, biyagi'-bagi' ya bawnga ipiyamgay yat mga alagad ya ka ipanundul nira du'ut mga taw ngayti. Ta, ipiyanundul na it mga alagad. ⁷ May pirang batu gasi' nga seda-seda' nira. Nagpasalamat si' si Jesus it suma'up du'un it Ampu'ang Diyus, bawnga isingkat yat mga alagad ya nga ipanundul

gasi'. ⁸ Kimna'en i mu'sa ngayti seked it namagka'-gen. Ta, rinutun it mga alagad i namagka'pedan, nakapnu' it pitung kasupakanan. ⁹ Kadakel it kimna'en ngayti, mga epat nga ribu. Bawnga piyapanaw na ni Jesus i mga taw ngayti. ¹⁰ Simnakay na si Jesus baw mga alagad ya, ka na'adu'un it rugar nga sakep it Dalmanuta.

Mag'angut i mga Pariseo it tanda'anang kari'genan ni Jesus

[Mateo 16:1-4]

¹¹ May miyabut nga mga Pariseo nga magpakida'eg it ki Jesus. Ireg nira nga sukda-sukdanan kanya, aypa' mag'angut nga paltegan ya sira it esang tanda'anang nga pasar du'un it langit.

¹² Nangginawat ma'ber si Jesus kat kadakulat kas-mek ya, baw miyampang nga mag'aat, "Unuka mag'angut it tanda'anang i mga katataawan kayti? Kamatuudan tu nga ipag'aat kut imyu, nga egay ipalteg kut imyu nga maski unu nga tanda'anang."

¹³ Ta, tiyananan ya na sira. Simnakay si' na Jesus it sakayan, nandipag du'un it sang dipag it lapnaw.

Pagpa'inturan ni Jesus it mga alagad ya i panuldu' it mga Pariseo baw ki Herodes

[Mateo 16:5-12]

¹⁴ Magsasakay na na Jesus it magpandipag temed ta, nalipatan it mga alagad nga magbalun it daku-lang tinapay. Sangbat lamang i tinapay nga balu-balun nira. ¹⁵ Simnasar si Jesus, nga maat ya, "Iyan mag'intur kamu it ipagpa'alsa it mga Pariseo baw ki Herodes."

¹⁶ Pagkagneg it mga alagad, kimidem-kideman sira nga mag'aat, "Inaat ya bayan i atkayan ka ega ngaytuy balun tami nga tinapay."

¹⁷ Temed ega natagu' it ki Jesus i pamagkidem-kidemen it mga alagad ya ngayti. Aypa' ka iningkut ya sira, nga mag'aat, "Unuka pagkidem-kidemen mi i da'kamu nakapagbalun it tinapay? Unu, ega pa' magkatantuwan mi u magkasepsepan? Unu, ega magka'but it pikiran mi tu? ¹⁸ Unu, egay mamata mi? Egay tatalinga mi? Unu, nalipatan mi na? ¹⁹ Iyan basa'an biyagi'-bagi' kuy limang batu nga tinapay nga ipiyaka'en it limang ribung kataawan, ta pira nga kaba'ayan i napnu' it simnubra'?"

"Sang pulu' may duwang kaba'ayan," tubag nira.

²⁰ "Ta yan biyagi'-bagi' ku gasi' i pitung katina-payan nga ipiyaka'en it epat nga ribu, ta pirang kasupakanan i nabtangan mi nga namagkapnu' it simnubra'?"

"Pitung kasupakanan," tubag it mga alagad ngayti.

²¹ "Ta, unuka ega pa' magkasepsepan mi tu?" maat si' ni Jesus ngayti. "Ega bayan panga'en i pagpapuntu'an kut sasar ku ngaytu."

May piyagayen ni Jesus nga esang beleg

²² Naka'but na Jesus du'un it Betsaida. May mga taw nga miyabut nga magtataban it esang beleg. Ipag'abang nirat ki Jesus nga tapalen ya in mapakay. ²³ Diyundun ni Jesus i beleg ngayti, tiyaban ya du'un it li'wan it lansangan. Piya'idan ni Jesus it laway ya i mga mata bawnga tiyapal ya. "Unu," maat ya, "may magkaltegan mu na nga bagay?"

²⁴ Nanigmata i beleg ngayti, baw maat ya, "Ee', magkaltegan ku nay mga taw nga magpanaw, temed subung pa' sira it mga kayu."

²⁵ Siya'upan si' ni Jesus it tumapal i naglimbang nga matat beleg ngayti. Timnermek na it seyek i beleg ngayti. Ta, nag'uli'nan nay eyag it mata ya. Magkaltegan ya nang banar i mu'sa.

²⁶ "Ta," maat ni Jesus it kanya, "muli' ka na. Ayaw ka nat pamsag du'un it lansangan."

Nagpamatuud si Pedro pasar it ki Jesus

[Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21]

²⁷ Bawnga na'adu'un si Jesus baw mga alagad ya it mga baryu nga sakep it siyudad it Cesarea Filipos. Bawnga iyan magpanaw-panaw sira du'un, iningkut ni Jesus i mga alagad ya ngayti. Maat ya, "Unuy magkadengeg-dengegan mi nga patandes it mga katataawan in siyu aku?"

²⁸ Katubag i mga alagad ya ngayti, maat nira, "Iyan beken, maat nira si Juan ka ngayting magpamawtis. Ta kat beken gasi', si Prupita' Elias ka kunu'. Ta, may mag'aat pa' nga esa ka kat mga prupita' ngayti it tagna' nga nag'egen it pa'uli'."

²⁹ "Ta kamu," maat ni Jesus ngayti, "unuy masugid mi pasar it aken nga in siyu aku?"

Katubag si Pedro, maat ya, "Ikaw talagay isiyang-gup nga Cristo."

³⁰ Bawnga ibiyenge-bengel ni Jesus it mga alagad ya ngayti nga ega pa' isugid nira it maski siyu nga kanyay Cristo nga matuud.

Ipagpa'rut ni Jesus i pasar it kamataynen ya

[Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27]

³¹ Egay beken, ipiyapu'un na ni Jesus it pa'rut it mga alagad ya nga, kanya nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, dakel-dakel na nga kakuri'an i malabayan ya. Tibaba'en kanya it mga mata'as nga ginu'u, mga pagbaya'en it sasirduti baw mga manigpa'yag it urdin, baw imatayen pa' kanya. Temed pag'ikatlung aldaw, ma'gen naga kanya it pa'uli'. ³² Iriyapar ya talaga it kanira.

Pagkagneg ni Pedro, inambayan ya si Jesus bawnga siyabar ya. ³³ Temed naglised si Jesus ka lintegan yay mga alagad ya nga beken. Bawnga siyardaw ya si Pedro, nga mag'aat, "Pa'alaid ka situt aken. Mag'ampang ka nga subuk ki Satanas. Iyan i

kat pikir mu, ega ka'irgan it Ampu'ang Diyus, in da'ga kat taw lamang."

³⁴ Piyapa'ade'deng ni Jesus i mga taw baw mga alagad ya ngayti baw miyampang kanya, nga mag'aat, "In talagang ireg it maski siyu nga sumunud it aken, ka'ilangan lipaten ya nay sadili ya nga ka'irgan. Subuk pasa'nen yay sadiling krus, ka yanay pagsunudun ya, aken na nga ka'irgan maski ikagtas nat ginawa ya. ³⁵ Ka iyan magraras nga banar it ka'genan ya, ma'lam nagaytu asat kanya. Temed iyan teme'te' it aken baw palkep it Magayeng Barita' maski maat ikagtas nat ginawa ya, makanya talagay ka'genan nga ega basta-basta. ³⁶ Ka unuy mapulus it esang taw, maski na maat makanya i mu'sang manggad situt banwa, in ma'ilang i kiyarurwa ya ka ka'adu'un it kakuri'an nga egay kaskedan? ³⁷ Simpri ega nay mabwat ya nga makaribri pa' it kanya du'un. ³⁸ Yay matuud, kadakel it mga taw kayti, mara'e-ra'et i adat baw talagang da'sira magsunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Ta it atkayan, in siyu-siyu nga i'ya' yay pasakep it aken baw pakimatuud it ampang ku, talagang aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, i'ya' ku naga kanya, pagpa'uli' ku si' situ nga matanyag na nga situt aken i kabantugan it Ama' ku, baw ka'ibaaan kuy ega babasta-bastaeng mga anghil."

9 Maat pay beken nga inaat ni Jesus it kanira, "Matuud talagaytu i i'aat ku ngaytut imyu, nga may pira situ kayti nga ega matay seked it ega naltegan niray pangabut it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus kat ega masbungan nga guna ya."

Nagsiyang i kinataw ni Jesus

[Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36]

² Nagta'lib i enem nga aldaw, piyabaya' ni Jesus si Pedro, si Santiago baw si Juan, ega nay ka'ibaaan nirang beken. Timnungul sira du'un it esang matinding nga bukid. Iyan du'un na sira, naltegan nira nga nagsiyang i kinataw ni Jesus. ³ Malinanglinang nay pakayan ya baw atnat namuka' na nga langeb i pamuti-puti', nga talagang ega masbungan it maski siyu nga manigpaputi' it rambay situt banwa. ⁴ Sakali' nga naltegan it tulu ngayting mga alagad si Moises duwa ni Elias, nga magpakisugisugid it ki Jesus ngayti.

⁵ Inaat ni Pedro si Jesus, "Agalen, magayen talaga nga situ tami na. Baw magayen siguru, muwat kamit tulung ka'ardungan. Esay imu, esay ki Moises baw esay ki Elias." ⁶ Ega na napikir ni Pedro i inampang ya ngayti sabap ere'eret talagay i'lam ya, atnagay kat mga ka'ibaaan ya ngayti.

⁷ Ta sakaling inlungan sirat esang kunum, baw may ga'maran nga du'un nat kunum ngayti i sinra'an, nga mag'aat, "Itu i pagma'a-ma'alén ku nga Anak. Pagnegan mi kanya it magayen."

⁸ Sakali' si', pagpanigmata it mga alagad ngayti, ega nay naltegan nira nga ka'ibaan nirang beken, si Jesus na lamang ngayti.

⁹ Iyan magpanadsad na sira, ipiyagbenge-bengel ni Jesus it kanira nga mag'aat, "Iyan ega isugi-sugid mit maski siyu i nagpasar ngayan kat mata mi seked it ega pa' na'gen aku it pa'uli', aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw."

¹⁰ Siyunud it mga alagad i ipiyagbenge-bengel ngaytit kanira, temed yay buwat nirang tulu, ingku-ingkutun in unuy ka'ulugan it pa'aaten ya ngayting pag'egen it pa'uli'. ¹¹ Bawnga iningkut nira si Jesus. Maat nira, "Unuka pag'aaten it mga manigpa'yag it urdin nga ka'ilangan kunu' nga pa'uli' da'an si Elias ngayan nga prupita' it tagna' pa', nga mu'na kanyat isiyanggup nga Cristo?"

¹² Katubag si Jesus, maat ya, "Matuud yan nga pa'asitu da'an si Elias ka simpanen yay mu'sang bagay. Ta in atkayan, unuy pikir mi nga in unuka ipag'aat it kasuratan i sabap it aken, nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, nga teger-tegeren baw palabayen it dakulang kakuri'an? ¹³ Temed matuud tu talagay i'at ku ngaytut imyu, nga miyabut na situ si Elias, baw binwat nirat kanya i kumpur na'irgan nira, uyun kat inaat it kasuratan pasar it kanya."

Piyagayen ni Jesus i esang wa'wa' nga magka'lamat nakem

[Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43]

¹⁴ Abutan na Jesus du'un it mga alagad ngayting natudu', dakel na nga pagtaw i du'un. Baw may mga manigpa'yag it urdin nga magpakida'eg it mga alagad ngayti. ¹⁵ Subuk nakaki'dat i mga taw pagkalteg nirat ki Jesus. Magpapalagyu siray simnusmu nga magpangumusta. ¹⁶ "Unu bay pagpakida'gan mit kanira?" ingkut ni Jesus.

¹⁷ Katubag i sang kataawan nga du'un it kadadaklan ngayti. Maat ya, "Manigtuldu', pagtabanen ku ba' situt imu i anak ku nga lalaki ka magpulpug kanya. Talagang ega na magbunawar i ampong ya. ¹⁸ Kada yan rangtan kanya, gamba' ka magpangingsil. Magbura'-bura' i ba'ba' ya baw maggeget i nipen ya. Ipiyag'abang ku na kanya it mga alagad mu nga imugawun niray magpapulpug ngaytu. Temed ega magka'imugaw nira."

¹⁹ Pagkagneg ni Jesus, maat ya, "Kamung mga taw kayti, kurang talagay pamaya' mi. Ka'nu mana baytuy ipamaya' mi nga banar it na'lay na nga ka'iba-iba mi aku? Seked it ka'nu ka'ilangan nga pagsagka'en kuy adat mi ngaytu? Ipa'asini mi nat aken i wa'wa' ngayan."

²⁰ Tiyaban du'ut ki Jesus i wa'wa' ngayti. Pagkalteg it mara'e-ra'et ngaytit ki Jesus, piyaranget ya nat ma'get. Nangingsil si' i wa'wa' nga

gimimba' du'un it lugta', nagpabalitadtad it magbubura'-bura' si' i ba'ba'.

²¹ Iningkut ni Jesus i ama' it wa'wa' ngayti. Maat ya, "Ka'nu bay pagpapu'un it pulpug ya ngaytu?"

"Garing pa' bayan it deke-dekeye' pa'," tubag it ama' it wa'wa' ngayti. ²² "Talagang ega naytu pagli'dan it magpapulpug ngaytu. Pirmi naytu nga magpasugba du'un it apuy, magpagba' du'un it danum. Pagpangibit-kibitan mana talaga it kamataynen i itung wa'wa'. Temed in may mabwat mu naga, sangu'an mu kami baw tabangen mu."

²³ "Unuytu i pag'aaten mu nga, 'In may mabwat ku naga'?' maat ni Jesus. "Mabwat talagay maski unu, basta may pamaya' baw pagsarig du'un it Ampu'ang Diyus."

²⁴ Timnubag nga lagi i ama' it wa'wa' ngayti it diyadakula' ya na nga mag'aat, "Talagang magpamaya' aku baw magsarig. Tabangen mu aku nga ma'ayus i kurang pa' kat pamaya' ku."

²⁵ Iyan naltegan ni Jesus nga ega si' magbugtu' i bulyug it taw nga mag'abut, siyardaw yay magpapulpug ngayting mara'e-ra'et. Maat ya, "Ikaw nga mara'e-ra'et nga magpabuyun baw magpabngel it taw, pagsekaten ku ikaw kayti nga lim'id ka na asat wa'wa' ngayan, baw ayaw ka nat sa'u-sa'up it papulpug it kanya!"

²⁶ Nangurisang i mara'e-ra'et ngayti. Parabir lin'idan ya, piyapangingsil yang banar, nga ka'at ka patay na i wa'wa' ngayti. Aypa' ka dakel nay mag'aat, "Ta, bila', patay na." ²⁷ Temed singkel ni Jesus i alima it wa'wa' ngayti ka biyangun, langkuy it ipiyatindeg.

²⁸ Iyan siminled na si Jesus du'ut balay, tiye'ete'eng kanyat mingkut it mga alagad ya. Maat nira, "Unu bayan ka ega na'imugaw namen i magpapulpug ngayang mara'e-ra'et?"

²⁹ Katubag si Jesus, maat ya, "Iyan atkayan nga kalasi it mara'e-ra'et, ega yan ma'imugaw in da'ga sabap it pa'res kat panalangin."

Siyangpit si' ni Jesus i kamataynen ya

[Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45]

³⁰ Limin'id si' na Jesus du'un, namagpanaw si'. Namsag sira du'un it Galilea. Ega ireg ni Jesus nga ma'rutan it mga taw in ariyen kanya, ³¹ sabap pagtuldu'an yay mga alagad ya. Maat ya, "Mag'abut talaga nga subuk idagang aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw. Ipa'alima aku du'un it mga punu'an, ka imatayen nira aku. Temed mag'egen aku nagat pa'uli', pag'ikatlung aldaw." ³² Ega nasepsepan it mga alagad i ka'ulugan it inaat ngayti ni Jesus, temed da'sira miningkut ka mamag'ali'.

Mata'as du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus i taw nga mapiyababa' nga subung it dekeye' nga wa'wa'

[Mateo 18:1-9; Lucas 9:46-50; 17:1-2]

³³ Inabut na Jesus du'un it Capernaum. Iyan du'un na sirat balay, iningkut ni Jesus i mga alagad ya. Maat ya, "Unu bay pagda'e-da'egan mi ngayan du'ut dalan?" ³⁴ Egay nakatubag nga mga alagad, ka pagda'e-da'egan nira ngayti, in siyu manggid it kanira i piyakamata'as.

³⁵ Nagpagayen-gayen it adung si Jesus baw piyapatpad yay mga alagad ya ngayti nga sang pulu' baw duwa. Maat ya, "Iyan mag'ireg it kau'na it kabantugan, ka'ilangan ya nga pababa' it mu'sa baw bara'an ya manigsirbi it mu'sang taw."

³⁶ Pagka'ampang ni Jesus kayti, inanu yay esang wa'wa' ka piyatindog du'un it adapan nira. Siyakem kanya ni Jesus nga miyampang si', nga mag'aat, ³⁷ "In siyuy tumanggap it esang mapiyababa' nga subung it wa'wa' ngaytu sabap it pamaya' yat aken, aku i pagtanggapen ya. Baw iyan magtanggap it aken, ega lamang aku i pagtanggapen ya in da'ga pati Ama' ku nga nagta'eg it aken."

³⁸ Ka'ampang i esang alagad nga si Juan. Maat ya, "Agalen, may naltegan namen ba' nga taw nga magpangimugaw it mara'e-ra'et, nga ngaran mu i pagsangpiten ya. Ta siyulang-sulang namen yan, ka ega naga ka'ibaan ta kanya."

³⁹ Temed pagkagneg ni Jesus, maat ya, "Ega sulang-sulangen mi kanya. Sabap egay taw nga pagkabwat yat kalililu'an nga bagay kat ngaran ku, mampang nga lagi it mara'e-ra'et nga kuntra' yat aken. ⁴⁰ Sabap yay matuud, in ega magpakikuntra' it aten, kampi' yan it aten. ⁴¹ Matuud i i'aat kut imyu, in siyuy pa'inum it imyu it sang basu nga danum sabap it kamu, ki Cristo na, siguradu yan nga tumbasan kanya. ⁴² Temed ta, in siyu nga pakursud it esang mapiyababa' nga subung it wa'wa' ngaytu nga magpamayay aken, magayen pa' talagay paribatuwan na lamang kanya it daku-la' nga gigiling nga batu ka itdag na lamang du'un it tengat laud. Magayen pat tabusun yay atkaytung kadakulat kara'e-ra'etan.

⁴³ Ka in bete' alima muy magkagaringan it ipagkasala'an mu, pe'teken mu na lamang. Ka egay bali, maski pe'tek i sang baling alima, basta ma'imu i ka'genan nga egay kaskedan. Ega gat limbang pay alima nga italpak du'un it apuy nga egay kapugdawan ya. ⁴⁴ Ta in a'ay mu gasi' i ipagkasala'an mu, pe'teken mu gasi'. Ka egay bali,

† Kat beken nga kupya kat Ginirego it itung kasuratan, egay birsikulu 44 baw 46. Iyan beken, may itu nga mga birsikulu. Temed in unuy magsusurat asan it birsikulu 48, yanaga yay du'un it 44 baw 46.

maski pe'tek i sang baling a'ay, basta ma'imu i ka'genan nga egay kaskedan. Ega gat limbang pay a'ay nga italpak du'un it apuy nga egay kapugdawan ya. ⁴⁷ Ta in bete' mata muy magkagaringan it ipagkasala'an mu, luwaten mu na lamang. Ka egay bali, maski paglulwaten nay sang baling mata, basta kasled ka du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Ega gat naglimbang pay mata nga maka'adu'un it ega basta-bastang panriga.

⁴⁸ Sabap karigaan nira du'un, talagang egay kaskedan, ka magka'en it kanira nga ulud, ega magpata-patay, baw ta yanayan, apuy nga ega magka'rut mamugdaw.

⁴⁹ Yay matuud, may mga kakuri'an nga malabayan it mu'sa, nga ipagkagayen it adat nira. Ka subung nagat buwat it asin baw apuy, mga kakuri'an ngaytu i mag'awa' it in unuy ega magayen u egay kakapulusan. ⁵⁰ Magayen i asin basta mapala' naga. Temed in ega na mapala', mag'u'unu pa' mapapala' it suma'up? Ta kamu, ka'ilangan nga adaten mi i subung nagat kapala' it asin ngaytu. Ka in ma'adat mi i atkaytu, kat ikagayen tu it esa may esa. Baw pa'resan mi i pag'urunyun nga kat ika'im-beng it paki'iba-iba mi it masigkataw mi."

Panuldu' ni Jesus pasar it pablag it asawa

[Mateo 19:1-12]

10 Limin'id si' na Jesus du'un it Galilea.

Na'adu'un it rugar it Judea baw nanlangbus du'un it sang dipag it danum it Jordan. Ta riyamu si' kanya du'un it dakel na nga mga taw. Ta, subung nat buwat yat ka'lay, tiyuldu'an ya sira.

² May mga Pariseo nga na'adu'un it ki Jesus, ka antap it nakem nira nga sukda-sukdanan kanya kat ingkut nira ngaytung itu'un nga mag'aat, "Unu, uyun du'un it urdin ni Moises nga pablagan it lalaki i asawa ya?"

³ Katubag si Jesus, maat ya, "Ay unuy ipiyag'uridin ni Moises it imyu?"

⁴ Maat si' nira, "Ta, ipag'intulut naga bayan ni Moises nga pablagan it lalaki i asawa ya, basta may kasuratan nga katanda' it nagbelag na sira."

⁵ Temed pagtubag si' ni Jesus, maat ya, "Sabap it kadsen it ulu mi, aypa' ka may ipiyagsurat ya nga urdin nga atkaytu. ⁶ Ka da'ga ba' garing it tagna' pa', pagguna it Ampu'ang Diyus it banwa, giyuna ya i babay baw lalaki? ⁷ Aypa' ka tananan it lalaki i ama' baw ina' ya ka magsagpun na sira mag'asawa. ⁸ Ta egay beken, subung na sirat sang kabilu-bilugan. ⁹ Aypa' ka subung it ega na ma'aat sira nga duwang kataawan pa', ka subung it sang kabilu-bilugan na sira. ⁹ Ta, it atkayan na, simpri ega mapakay nga belagen it taw i ipiyagsagpun it Ampu'ang Diyus."

†† Genesis 1:27. ‡ Genesis 2:24.

¹⁰ Pag'abut nira du'ut balay, mga alagad ya si ngayti i miningkut it kanya pasar it iti nga bagay. ¹¹ Tubagen sira ni Jesus, maat yat kanira, "In siyu-siyu nga lalaki i pablag it asawa ya ka mangasawa it beken, talagang nakapakun kanya nga kuntra' it asawa ya ngayti. ¹² Ta, atkayan nagay babay nga pablag it asawa ya ka pa'asawa it beken, talagang nakapakun kanya."

May tiyaban nga dedekeyeng manga'wa' du'un it ki Jesus

[Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17]

¹³ Ka'sang aldaw may mga taw nga timnaban it dedekeye' nga manga'wa' du'un it ki Jesus ka isa'un panalanginan it pagtatapalen. Temed siyardaw sira it mga alagad. ¹⁴ Pagkamuya ni Jesus kayti, ega napakay ya. Maat yat mga alagad ya ngayti, "Ega sulang-sulangen mi i manga'wa' nga magpa'asitut aken. Pata'nan mi lamang. Sabap mga mapiyababa' nga subung it manga'wa' ngaytu, sira i mapakay nga pasakep it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. ¹⁵ Matuud tu i i'aat ku ngaytut imyu, nga in siyu i ega pasbung it wa'wa' nga dekeye' kat pagpasakep yat pamegbeg it Ampu'ang Diyus, ega talaga makasled du'un it ka'adi'an ya ngaytu." ¹⁶ Bawnga siyakem ni Jesus i manga'wa' ngayti, baw piyanalanginan ya sira it pamagtatapalen.

Makuri' kasled du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus

[Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30]

¹⁷ Iyan magpapanaw si' si Jesus, may esang lalaki nga magpapalagyu i minlep du'ut kanya. Nanluud du'ut sarungaan ya baw miningkut, nga mag'aat, "Magayen nga Manigtuldu', unu bay dapat ku nga buwaten isa'un ma'aken i ka'genan nga egay kaskedan?"

¹⁸ Pagtubag ni Jesus, maat ya, "Talagang ega basta-bastang ipabetang mu it magayen i esang taw, maski aku ngaytu, in da'ga sepsepen mu da'an i pa'aaten nga 'magayen'. Ka Ampu'ang Diyus lamang i talagang magayen. ¹⁹ Siguru magka'rutan mu i mga urdin. Kuydaw ka it pangimatay it masigkataw mu. Kuydaw ka it pamakun du'un it ega asawa mu. Kuydaw ka it panakaw. Kuydaw ka it panistigu it ega matuud. Ayaw kat pangangken. Galangen mu i ama' baw ina' mu."

²⁰ "Manigtuldu'," maat si' it lalaki ngayti, "mu'sa ngayan, pagsunudun ku nayan garing it pagwa'wa' ku."

²¹ May raras nga tiyermek ni Jesus it semyek, baw inaat kanya, "May esa pa' nga bagay nga magkakurangan mu. Muli' ka na ka ipa'alang muy mu'sang kusas mu bawnga itabang mu it mga makukuri' i bayad ya. Ka in buwaten mu gaytu, siguradung may kamanggadan mu du'un it langit.

Pagkabwat mut mu'sa ngaytu, pa'uli' ka si' situ, ka magbaya-baya' ka nat aken, nga alagad ku na."

²² Pagkagneg it lalaki ngayti, nanrusarem i rupa ya. Napanaw na kanyat pagsesmeken, sabap talagang manggaden kanya.

²³ Liniling ni Jesus i mga alagad ya bawnga inaat ya sira, "Talagang makuri' maka'uyut i manggaden du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus." ²⁴ Nalilu' i mga alagad it iti nga ampang. Bawnga inaat si' ni Jesus, "Mga bilang anak ku, talagang ega basta-basta maka'uyut i taw du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. ²⁵ Yay matuud, marway pa' makalapas i dakulang ramu-ramu nga kamelyo du'un it erek it dagum, ega gat manggaden nga kasled du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus."

²⁶ Nalilu' talaga i mga alagad. Aypa' miningkut sira nga mag'aat, "Ta in atkayan nga makuri' maribri i mga manggaden nga dakulay kaya nira, ta siyu gay maribri? Da'ga ega na?"

²⁷ Tiyermek sira ni Jesus it semyek baw maat yat kanira, "Talagang egay maski unu nga mabwat it taw nga ipagkaribri it kanya. Temed in Ampu'ang Diyus, mabwat yay mu'sang bagay. Kanyay magkaribri it mga taw."

²⁸ Miyampang si Pedro, maat ya, "Ta amen ngaytu, Agalen, da'ga ba' tiyananan namen nay mu'sa ka magbaya-baya' kami nat imu?"

²⁹ Katubag si Jesus, maat yat kanira, "Kamatitudan tu nga i'aat kut imyu, nga da'gay-da'ga tum-basan i maski siyu nga magkatanan it pamalay-balay ya, mga sulsug ya, giyaringan baw mga anak ya, u pagngatanan ya, sabap it pagsirbi yat aken baw palkep it Magayeng Barita'. ³⁰ Ka siguradu talaga nga sang gatus nga dubli i matanggap ya kat itu nga ka'genan, mga balay, mga giyaringan, mga sulsug, mga anak baw pagngatanan, temed ega mawara' tu i pakuri' it beken. Bawnga in du'un nat ikadwang ka'genan, makanya i ka'genan nga egay kaskedan. ³¹ Temed yay matuud, dakel i mata'as kayti kat pabetang it taw nga bara'an nira ra'yat pag'abut it iting aldaw. Baw dakel sira kayti nga ra'yat lamang kat pabetang it taw, temed bara'an nira mata'as du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus."

Sa'up nga isiyugid ni Jesus i pasar it kamataynen ya

[Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34]

³² Magpanaw na sira nga pa'adu'ut Jerusalem. Mag'uu'na si Jesus it mga ka'ibaan ya. Kat mga alagad ya, magkalilu'an nira. Mga taw nga magdadasun it kanira, mamag'i'lam, ka in unuy mabetangan ni Jesus du'un. Ta it atkayti, ipiyapinpipin si' ni Jesus i sang pulu' baw duwa ngayting mga alagad ya baw isiyugid ya sit kanira i mabetangan ya. ³³ Maat ya, "Kayti magpa'adu'un tamit Jerusalem. In du'un na, aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, ida-

gang du'un it mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga manigpa'yag it urdin. Betanganan nira aku it ukuman nga kamataynen. Baw i'interga' aku du'un it mga taw nga ega Judio. ³⁴ Talagang tegeter-geren nira aku, supraan, ripdasan, baw imatayen pa'. Temed mag'egen aku nagat pa'uli pag'ikatlung aldaw."

May pag'angutun ni Santiago baw ni Juan

[Mateo 20:20-28]

³⁵ Bawnga nagpatpad du'ut ki Jesus si Santiago baw si Juan, nga mga anak ni Zebedeo, baw maat nira, "Agalen, may ku'angutun namen ba' sana situt imu. In mapakay, parigaan mut muwat."

³⁶ "Unu bay ku'angutun mi ngayan?" maat ni Jesus.

³⁷ Tumubag i duwa ngayti, maat nira, "Sana i'ildaw mut amen i pudir nga du'ut umid mu i adungan namen du'un it kabantugan mu. Esay kat iwanan mu nga ayun, esay kat gibang."

³⁸ "Subuk ega magka'rutan mi i pag'angutun mi ngayan," maat ni Jesus it kanira. "Unu, kaya mi nga labayen i kakuri'an nga labayen ku? Unu, masagka'an mi i subra' na nga panriga-riga nga ipasagka' it aken?"

³⁹ "Aa', kaya namen," maat i tubag it duwa ngayti. "Yay matuud," maat ni Jesus, "kakuri'an nga labayen ku, labayen mi gasi'. Baw betanganan kamu naga it subra' na nga panriga-riga nga subung it ibetangan it aken. ⁴⁰ Temed ega manggaring it aken i pabetang-betang nga in siyuy madung kat iwanan ku nga ayun baw kat gibang. Iyan mga ara'dungan nga pa'aaten, may pag'a'argan yan."

⁴¹ Pagka'rut it sang pulu' ngayting mga alagad, miniseg sirat ki Santiago baw si Juan. ⁴² Aypa' ka tiningped sira ni Jesus baw maat yat kanira, "Magka'rutan mi nga iyan pagkilalaen nga mga pagbaya'en it mga taw nga ega magkilalat Ampu'ang Diyus, ma'igpit i pamegbeg nira it mga pagsasakpen nira ngayti. Subra' nay buwat it mga piyakamata'as nga punu'an nira. ⁴³ Temed ega sana atkayan i adaten situt imyu. In da'ga, in siyu manggid it imyu i mag'ireg magmabantug, ka'ilangan manigsirbi kanya it ka'ibaan ya. ⁴⁴ Baw in siyuy mag'ireg it magbara' nga piyakamata'as, ka'ilangan pasbung kanya nga uripen it mu'sa.

⁴⁵ Ka yay matuud, maski aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, ega maat iyan i inasitu ku, isa'un masirbiyan it beken, in da'ga aku i magsirbi baw ipagtas kuy ginawa ku nga yay itanggung it kasala'an it kadaklan."

Piyagayen ni Jesus i beleg nga si Bartimeo

[Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43]

⁴⁶ Naka'but na si Jesus du'un it Jerico, ka'ibaan ya nagay mga alagad ya ngayti. Paggaring nira si'

du'un, da'ga magbugtu' i bulyug it taw nga dimnasun it kanira. May napsagan nira nga beleg, mag'a'dung du'un it binit it dalan ka magpa'ildaw-ildaw. Ngaran ya si Bartimeo, ama' ya si Timeo.

⁴⁷ Iyan na'rutan ya nga du'un si Jesus nga taga Nazaret, ipagga'u-ga'uy ya na nga mag'aat, "Jesus, nga tungtung-inapu' it adi' nga si David, sangu'an mu naga aku!"

⁴⁸ Siyuraraw kanya it mga taw baw pag'aaten nga ega sumarit tingeg. Temed diyadakula' ya gat meget, "Tungtung-inapu' it adi' nga si David, bete' sangu'an mu naga aku nga matuud!"

⁴⁹ Timnideg si Jesus ngayti nga magpanaw baw maat ya, "Pa'asituun mi kanya."

Aypa' tiya'wagan nira i beleg ngayti, nga mag'aat, "Paksegen muy nakem mu. Tindeg! Ka pagpa'adu'unun ya ikaw." ⁵⁰ Egay beken, inilkas yay gulamen ya. Nagpatitigdaw i timnideg baw minlep du'ut ki Jesus.

⁵¹ Maat ni Jesus it kanya, "Unuy ireg mu nga buwaten kut imu?"

"Agalen, abaa, ireg ku ba' magkalteg aku!" tubag it beleg ngayti.

⁵² "Ta in atkayan," maat ni Jesus, "mapanaw ka na. Kalteg ka nayan sabap it pamaya' mut aken." Iti nga lagi, magkalteg na kanya, langkuy dimnasun na kanyat ki Jesus.

Pagbantugun it mga taw si Jesus pag'abut ya du'un it Jerusalem

[Mateo 21:1-9; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19]

11 Iyan ade'deng na sira du'un it Jerusalem, nga du'un na sira it Mungsu' it Olibo, nga magkalawag nay mga baryu it Betfage baw Betania, may itiya'eg ni Jesus it duwang kataawan nga mga alagad ya. ² Maat ya it kanira, "Pa'adu'un kamu da'an it baryu ngaytit Betfage. Pag'abut mi yan du'un, may maltegan mi nga u'uybun it kabayu' nga asno nga magsesget, nga ega pa' mansu. U'baden mi ka tabanen mi situt aken. ³ In may mimraw it imyu in unuka pag'u'baden mi, aaten mi nga, 'Pagka'ilanganen ba' it Ampu'an. I'uli' naga bayan it semkad situ.'"

⁴ Ta, napanaw nay duwa ngayti. Na'anuan niray asno ngayti du'un it binit it dalan, magsesget du'un it salakwatan it esang balay. Iyan pag'u'baden na niray seget ya ngayti, ⁵ iningkut sirat mga taw nga mamagtindeg-tindeg du'un. "Unuka pag'u'baden mi i seget it asno ngayan?" maat nira. ⁶ Itiyubag it duwa ngayti, iti na, ipiyag'aat ngayti ni Jesus it kanira. Pagkagneg nira, piyata'nan nira nay namagpanaw.

⁷ Tiyaban na nira du'ut ki Jesus i u'uybun it asno ngayti. Pag'abut, ipiyag'ampilu niray mga gulamen nira bawnga simnakay na si Jesus. ⁸ Dakel i mga taw nga miyamad it gulamen nira du'un it dalan.

Iyan beken, nanigbas it palakpak it luwak nga subuk badangan, ka iti nay ipiyagda'tun nira du'ut dalan, nga tanda' it paggalang baw pag'istimar nira it ki Jesus. ⁹ Iyan mga taw nga du'un it u'naan baw du'un it giyaringan ni Jesus, mamagga'uy-ga'uy sira nga mag'aat, "Mabantug kanya ngaytu nga tiya'eg it Ampu'ang Diyus! ¹⁰ Mabantug i mag'a'abut nga ka'adi'an it tungtung-inapu' it adi nga si David! Bantugun i Ampu'ang Diyus nga du'un it dibwat it langit!"

¹¹ Diritsu si Jesus du'un it Jerusalem, baw siminled kanya du'un it Templo. Pagkapanleteg-leteg ya it mu'sang mga bagay du'un it seled, nanli'wan na kanya ka apu-apun na, aypa' nagpa'uli' du'un it Betania, ka'ibaaan ya nagay sang pulu' baw duwa naga ngayting mga alagad ya.

Siyumpaan i sang pu'un nga igos

[Mateo 21:18-19]

¹² Pagkadedelman, iyan mamagpanaw si' sira nga garing du'ut Betania ngayti, nakabati' si Jesus it getem. ¹³ Nalawag ya du'un it ega naga alaid i sang pu'un nga igos nga malu'gum. Inlep ya ka letganan ya in may buwa', ka adat it igos, magbayat magpanda'un i pamuwa' ya. Arit ega, da'un nga bulun, beken it ega pa' timpu it pabubwa' it igos. Nanda'un lamang. ¹⁴ Pagkamuya ni Jesus, maat ya it igos ngayti, "Garing kayti, ega nay makaka'en it buwa' mu ka da'ka na muwa-muwa' seked it ka'nu-ka'nu." Nagnegan it mga alagad ya ngayti i iti nga inampang ya.

Pagpanindegan ni Jesus i papagsambaan nga balay it Ampu'ang Diyus

[Mateo 21:12-13; Lucas 19:45-48]

¹⁵ Pag'abut nira si' du'ut Jerusalem, siminled si' si Jesus du'un it Templo. Piyangimugaw ya i mga manigdagang baw mamagpangalang nga du'un it piyakakama'yagan ya. Ipiyamagpakleb yay mga lamisaan it mga maniggantit pirak baw mga aradungan it mga manigpa'alang it kalapati'. ¹⁶ Piyaar ya gasi' i mamagpipirisi'en it dagangan du'un it piyakakama'yagan ngaytit Templo.

¹⁷ Bawnga nanuldu' kanya it mga taw nga maat ya, "Da'ga ba' magbebtang du'un it isiyurat nga ampang it Ampu'ang Diyus, nga mag'aat,

'Iyan balay ku nga pagsambaan it aken, ta'wagen nga balay nga papanalanginan it mu'sang bangsa.'

† Temed binwat mi na nga pugad nat mga mananakaw!" †

† Adat it igos, basta may da'un, may buwa' na gasi' in magayen i kayu. Sumang ka'anu mu'na i buwa' bawnga manda'un.

†† Basaen i pa'yag du'un it Juan 2:14 baw 2:17. † Isaias 56:7. †† Jeremias 7:11.

¹⁸ Nagnegan tu it mga pagbaya'en it sasirduti baw mga manigpa'yag it urdin. Garing sikayti, magtulul na sirat ika'imatay nirat ki Jesus, ka mag'i'lam na sirat kanya. Sabap kadakel, talagang magkasaga it panuldu' ya.

¹⁹ Iyan delem na, nanli'wan naga du'ut siyudad ngayti si Jesus, sang siraan it mga alagad ya.

Nala'un i siyumpaan nga igos

[Mateo 21:19-22]

²⁰ Pagkadedelman, ta'liban nira, la'un na i igos ngayti. ²¹ Nademdeman ni Pedro i iting ka'ulugan baw inaat ya si Jesus, "Agalen, letganan mu ba'. Nala'un nay igos ngayang siyumpaan mu."

²² Pagtubag ni Jesus, maat ya, "Ka'ilangan nga sarigan baw pamaya'nen mi i Ampu'ang Diyus. ²³ Ka matuud talagaytu, maski siyuy semkat it itu nga mungsu', nga aaten ya, 'Lim'id ka asan, pasugba ka du'un it dagat,' basta ega magduwa-duway pikir ya, ka talagang pagsisiguruun yay inampang ya ngaytu, siguradu nga buwatan it Ampu'ang Diyus. ²⁴ Aypa' ituy ipag'aat kut imyu, maski unuy angutun mi nga ipagpanalangin, kat nakem mi nga subuk natanggap mi na ka siguradu talaga nga matanggap mi yan. ²⁵ Taka' parabir kamu manalangin, ipabetang mi nga piyasinsiya mi na i maski unu nga pagra'e-ra'etan it nakem mi du'un it beken, isa'un pasinsiyaen kamu gasi' i imyu it Ama' mi nga du'ut langit it mga kasala'an mi. ²⁶ Temed in da'gay pasinsiya mi, da'kamu nagay imyu pasinsiyaen it Ama' mi ngaytu nga du'ut langit."

Pag'intakeden i pudir ni Jesus

[Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8]

²⁷ Nagpa'uli' naga na Jesus du'un it Jerusalem. Iyan magpanaw-panaw si Jesus du'un it piyakakama'yagan it Templo, inlep kanya it mga pagbaya'en it sasirduti, sang siraan it mga manigpa'yag it urdin baw mga mata'as nga ginu'u. ²⁸ Iningkut kanya nga mag'aat, "Unuy pudir mu it muwat it itu nga mga bagay? Siyuy minggay it imu it itung pudir?"

²⁹ Pagtubag ni Jesus, maat ya, "Ingkutun ku gasi' kamu. In matubag mi aku, bawnga isugid kut imyu in unuy pudir ku nga muwat it itu nga mga bagay.

³⁰ Siyuy giyaringan it pudir ni Juan nga mamawtis? Unu, du'un it Ampu'ang Diyus u kat mga taw? Ta, tubag kamu."

³¹ Pagkagneg nira kayti, remeteng-retengan sira, "In aaten ta, 'Garing du'un it Ampu'ang Diyus,' aaten ya si' kita, 'Ta, unuka ega pagpamaya'nen mi kanya?' ³² Temed in aaten ta gasi', 'Garing it taw,' barang unuy buwatan it aten it mga katataawan?" Mamag'i'lam sirat mga taw sabap pagkilalaen it mu'sa nga si Juan ngayti, esa nga prupita'. ³³ Aypa' yanay itiyubag nirat ki Jesus, "Ega bayan magka'rutan namen."

“Ta in atkayan,” maat ni Jesus, “ega gasi isugid kut imyu i pudir ku nga muwat it mga pagbuwaten ku ngaytu.”

Mga siyana'an nga manig'uma i piya'alimbawaan ni Jesus

[Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19]

12 Ipiyasigi na ni Jesus i ampang ya, temed ipagpa'alimbawa ya. Maat ya, “May esang taw nga liminwak it luwak nga ubas du'un it uma ya. Kiyaliputput yat malad. Bawnga kimnali kanya it buwatan yat kikilangan it ubas ngayti, baw nagpatindeg pa' kanya it abwatay nga tatanda'an. Pagka'man yat mu'sa ngayti, isiyana' yat pirang kataawan nga manig'uma i ubasan ya ngayti, ka na'adu'un kanya it belag nga rugar. ² Iyan na'but nay timpu nga pararanas nat ubas, piyapa'adu'un yay esa nga uripen ya ka mamisi' it kanyang kabagi'an du'un it mga manig'uma ngayting siyana'an ya. ³ Temed pagkalte-kalteg it mga siyana'an ngayti, inugup nira nat pasakit i uripen ngayti nga pagta'gen, baw piya'uli' nirat egay maski unu nga taban.

⁴ Pagkamuyat tagpu'un ngayti, beken si' nga uripen yay tiya'eg ya, temed piyukul ga nira baw talagang tinibaba' nira kanya. ⁵ May tiya'eg ya ga lamang nga esa pa' nga uripen ya, temed inimatay nay iti'en ngayti. Atkayti nang atkayti i pagbuwaten nira it beken pa' nga pamagta'gen. May pag'ugupun it pasakit baw may pag'imatayen.

⁶ Ta, esa mana i na'ped nga mapakay nga papa'adu'unun it kanira, pagma'a-ma'alén ya nga anak ya nga lalaki. Iti nay kiya'pusan nga piyapa'adu'un ya. Kat nakem ya, ‘Siguradu yan nga istimaren nirat magayen i anak ku ngaytu.’

⁷ Arit maamaatan i mga siyana'an ngayti, ‘Bila’, wayan nay manunubliyen ngayan! Sigi! Imatayen tami, isa'un ma'aten nay ubasan ngaytu nga subliyen ya.’ ⁸ Egay beken, riyusuban nira ka imatayen. Riyayak nira kanya du'un it li'wan it ubasan ngayti. Ta, inimatay nira na nga matuud.

⁹ Ta kayti, unu yan i buwaten it tagluwak ngaytit ubas? Kanya nay pa'adu'un, ka puu'un yay mga siyana'an ya ngayti. Bawnga ipa'arigra ya si' it beken nga manig'uma i ubasan ya ngayti.”

¹⁰ Bawnga miningkut si Jesus, “Unu, ega pa' nabasa mi i itu nga ipiyag'aat du'un it isiyurat nga ampang it Ampu'ang Diyus ngayan nga mag'aat, ‘Iyan batu nga ega napakay it mga manigpatindeg it balay, palan yanagay giyमित nga piyakapakseg it balay.

¹¹ Talagang binwat tu it Ampu'ang Diyus, baw kalililu'an talaga.” †

¹² Egay beken, kudakpen it mga pagbaya'en it mga Judio si Jesus ngayti, ka nasepsepan nira nga siray pagpa'igu'an it iti nga pag'alimbawaen. Temed mag'i'lam naga sira it kadakel it mga taw ngayti, aypa' da'sira naga magka'urum. Namagpanaw na sira.

Ingkut pasar it barayadan du'un it Impiradur nga Romano

[Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26]

¹³ Ta it atkayti, may tiya'eg it mga pagbaya'en ngaytit mga Judio nga mga Pariseo baw mga kakampi' ni Herodes. Piyapa'adu'un sirat ki Jesus ka sigapulun nira kanya kat pag'ampangen ya.

¹⁴ Pag'abut nira, maat nira, “Manigtuldu', magka'rutan namen nga purus matuud i imu. Kamatuudan, mata'as u ra'yat nga taw, surubung i panuldu' mu. Kamatuudan talagay ipagpanuldu' mu nga ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Ta unu bayan, uyun du'un it ipiyag'uridin ni Moises nga mayad it barayadan nga ipagpabayad it Romano ngayting Impiradur nga magsasakep it aten? Unu yan i magayen, magbayad u ega?”

¹⁵ Temed magka'rutan ni Jesus i antap it nakem nira. Aypa' ka inaat ya sira, “Unuka pagtinggelen mi i li'eg ku? Isini mit aken i pirak ngayan ka letganan ku.” ¹⁶ Ta, piyakawa'an kanya it pirak nga Romano, ka yanay paggamiten it mga Judio. Pagkakawa' ya, maat ya, “Ta, kasiyuytu nga rikratu baw ngaran i situt pirak ngaytu?”

“Ta, kat Impiradur,” maat i tubag nira.

¹⁷ “Ta in atkayan,” maat ni Jesus, “ka'ilangan nga in unuy bagay du'un it Impiradur, simpri ibgay mi. Atkayan naga i du'un it Ampu'ang Diyus.”

Pagkagneg it mga tiya'eg ngayti, da'sira namagkari'e-ri'eng ka nalilu' sira.

Ingkut pasar it pag'egen si' it mga miyatay

[Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40]

¹⁸ Sunud si' nga na'adu'ut ki Jesus, mga Saduceo, ka iningkut nira si Jesus. Mga Saduceo ngaytu, pagpanindegan nira nga ega na egnen it pa'uli' i mga miyatay. ¹⁹ “Manigtuldu',” maat nira, “may uridin tami nga mga Judio nga isiyurat ni Moises, nga in matay i esang lalaki nga mag'a'asawa nga ega pay anak nira mag'asawa, subliyen it sulsug ya it masawa. Ka in manganak sira, ipabetang nga bilang anak naga it natay ngayti. ²⁰ Ta pa'aaten namen ka kat'esa, may pitung nagsulsu-sulsugun nga mga lalaking bulun situt amen. Ta, nangasawa nay panganay. Natay kanya nga egay a'anak. ²¹ Aypa' ka siyubli it sunud ya i asawa ya ngayti. Temed na'but i kanyang sukud it ega nagay a'anak. Atkayti nagay ikatlu nga simnubli. ²² Talagang napu'sa it babay ngayti it kapa'asawa i pitu ngayti magsulsu-sulsugun baw natay nga mu'sa it ega

† Awit 118:22-23.

naka'anak. Ta, bawnga natay na gasi' i babay ngayti. ²³ Ta kayti, siyu yan du'un it pitu ngayti i asawa ya in egnen na ngayan i mga miyatay, it naka'asawa na ngayting mu'sat kanya?"

²⁴ Katubag si Jesus it kanira, "Talagang kamali' i pasepsep mi, paribasay ega magka'rutan mi i isiyurat nga ampong it Ampu'ang Diyus baw keseg it guna ya. ²⁵ Sabap in asan nat egnen nat pa'uli' i mga miyatay, iyan mga taw, ega na mag'asa-asawaen. Subung na sira it mga anghil du'un it langit. ²⁶ Ta, sabap gasi' it pag'egen ngaytu it pa'uli' it mga miyatay, unu, ega pa' nabasa mi du'un it kasuratan ni Moises i pasar it magsugu nga kayu-kayu nga magdiklap-diklap na? Da'ga mag'aat ngayan i magsusurat nga inaat it Ampu'ang Diyus it ki Moises, 'Aku i Ampu'ang Diyus ni Abraham, ni Isaac baw ni Jacob.' ^{†27} Simpri ega Ampu'ang Diyus kanya it taw nga patay, in da'ga egen. Sikayan ma'yag nga egen si' na Abraham ngayti maski miyatay na sira. Kamaling-kamali' talagay pasepsep mi."

Ingkut nga in ari manggid i piyakamata'as nga urdin

[Mateo 22:34-40]

²⁸ Nagnegan it sang kataawan nga manigpa'yag it urdin i pagdada'gan nira ngayti. Natantuwan ya nga purus tama' i mga ipagtubag ni Jesus. Aypa' ka minlep kanya baw miningkut it ki Jesus. Maat ya, "Manigtuldu', unu bayan nga urdin i piyakamata'as?"

²⁹ Katubag si Jesus, maat ya, "Ituy piyakamata'as nga urdin.

'Pagneg it magayen, bangsa nga Israel. Iyan Ampu'ang Diyus tami, kanya lamang i matuud nga Ampu'ang Diyus. Ega nay beken.

³⁰ Ka'ilangan ma'alén mu kanya it ega desang awam, in da'ga talagang kat nakem baw kat pikir mu nga tingled, baw kat mu'sang keseg mu.' ^{††}

³¹ Itu i ikadwa.

'Rarasan mu i masigkataw mu it subung nagat raras mu it sadili mu nga bilug.' [‡] Ega naytuy beken nga urdin nga kasubra' pat mga itu ngaytu."

³² "Matuud yan, Manigtuldu'," tubag it manigpa'yag ngaytit urdin. "Matuud talagay inaat mu nga esa-esa lamang i Ampu'ang Diyus, ega na talagay beken puyrat kanya ngaytu. ³³ Baw iyan pagma'al tamit kanya it ega desang awam, in da'ga kat nakem baw kat pikir ta nga tingled, baw kat mu'sang keseg ta, baw rarasan ta gasi' i masigkataw it subung nagat raras tamit sadili ta nga bilug, talagang subra' pang mata'as kat mu'sang ipagpanalisi nga pag'antengen baw beken

† Exodo 3:6. †† Deuteronomio 6:4-5. ‡ Levitico 19:18b.

pa' nga ipagpanalisi nga ipag'angut it kapasinsiyaan."

³⁴ Namuyaan ni Jesus nga nakapuntu' nga mu'sa i tubag it taw ngayti. Aypa' ka maat ya, "Ade'deng ka talaga it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, nga marway ka na kapasakep kaytu."

Ta, seked na lamang sikayti. Ega nay nangaas pa' nga mingkut it ki Jesus.

Ingkut pasar it Cristo, in unu, tungtung-ina-pu' lamang it adi' nga si David u Anak it Ampu'ang Diyus

[Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44]

³⁵ Iyan magpanuldu' pa' si Jesus du'un it Templo, maat ya, "Mag'u'unu ma'aat it mga manigpa'yag it urdin nga Cristo ngaytu nga pa'aaten, tungtung-ina-pu' lamang kanya ni David nga adi' it tagna'?" ³⁶ It kat panakem it Espiritu Santo, si David naga i miyampang, nga mag'aat,

'Maat i Ampu'ang Diyus du'un it Ampu'an ku nga Cristo,

"Madung ka na sinit iwanan ku nga ayun, seked it iyan mga kalaban mu, pa'ampu'un ku na nga tungtungangan mana sira it a'ay mu.'" ^{‡†}

³⁷ Kayti si David naga i timna'wag it kanya it Ampu'an ya. Ta, in atkayan, da'ga ma'yag nga ega desang tungtung-ina-pu' ni David i Cristo ngaytu?"

Nagpagneg it magayen i dakel na nga mga taw, ka pagsagyaan nira i panuldu' ngayti ni Jesus.

Sasar ni Jesus pasar it adat it mga manigpa'yag it urdin

[Mateo 23:1-14; Lucas 20:45-47]

³⁸ Maat pay beken nga inaat ni Jesus kat panuldu' ya ngayti, "Iyan," maat ya, "kadakel mi, mag'intur kamu kat mga manigpa'yag it urdin, nga ma'ireg magpanaw-panaw it masagyad i pakayan nira nga pakayan it mata'as. Baw kasasagyaan nira nga pagsaludu'an in du'un it mataawun nga mga rugar. ³⁹ Baw iyan i ka'i'irgan nira nga adungan in du'un it papagsambaan, mga ara'dungan nga pagpa'dungan it mga matata'as. Atnaga in du'un it pamagkara'nenan. ⁴⁰ Baw pag'ubsun nira gasi' i ka'genan it mga babay nga balu kat mga ipagpabgay nira. Baw paribasay kutagnapan i mga adat nira nga mara'e-ra'et, pagka'layan na nira nga panalangin. Talagang subra' naytu nga mabe'gat i panriga it kanira."

Begay it esang babay nga balu, siyagyaan ni Jesus

[Lucas 21:1-4]

⁴¹ Ta miyadung si Jesus du'un it tepad it pag'ulgan it pirak nga ipagbegay du'un it Templo. Pagpa-

‡† Awit 110:1.

pa'yunan ya nay mga taw nga mamag'ulug. Dakel i mga manggaden nga dakula' nga kantidad i ipag'ulug nira. ⁴² May minlep nga esang babay nga balu nga minlug it pira manang sintabus. ⁴³ Tiya' wagan ni Jesus i mga alagad ya baw maat ya, "Matuud talagay i'aat ku ngaytut imyu. I'inlug it makuri' ngayan nga babay nga balu, subra' pa' it ipag'ulug it mu'sa ngayang beken. ⁴⁴ Sabap iyan beken nga mapirak, ipag'ulug nira, subra' na nga ega na ka'ilangan nira. Temed kat balu ngaytu, lamang subra' na nga kakuri' ya, i'inlug ya nang mu'sa i eme-emed mana nga ipagka'gen ya."

Mga isiyugid ni Jesus pasar it panrangga' it Jerusalem

[Mateo 10:17-22; 24:1-44; Lucas 21:5-36]

13 Iyan magli'wan na si Jesus du'un it Templo ngayti, inaat kanya it esang alagad ya.

"Agalen," maat ya, "letganan mu ba', kagayen it mga kabalayan ngaytut Templo, baw kadadakula' it giyमित nga lininu' nga batu!"

² Tumubag si Jesus, maat ya, "Dadakula' ngaytung mga kabalayan nga pagletganan mu kayti, marangga' yan nga mu'sa. Ka mabut i aldaw nga egay ma'ped nga batu kat pagruruknu'an ya nga batu. Ipapu'ran yan nga mu'sa."

³ Bawnga iyan mag'a'dung na si Jesus du'un it Mungsu' it Olibo, nga ka'antupag it Templo, tiye'e-te'eng kanyat mingkut na Pedro, si Santiago baw si Andres. ⁴ "Ka'nu bayan," maat nira, "mag'abut i pa'aaten mu ngayan nga mga bagay, baw unuy mga tanda'anang nga matuman nay mu'sa ngayan?"

⁵ Tubagen sira ni Jesus, maat ya, "Mag'intur kamu nga ega mate'ag-te'ag it maski siyu. ⁶ Sabap dakel yan nga mabut nga mangambu' it ngaran ku, nga maat yan, 'Aku na ngaytu baytu i Cristo ngayang pa'aaten.' Talagang dakel yan i mate'ag-te'ag nira. ⁷ Baw in makabarita' kamu it mga kaguluwan baw gira-giraen, ega palibegan it pikiran mi. Sabap talagang mag'abut i mga itu ngaytu temed ega payan umur it banwa. ⁸ Sabap magira-giraen yan i mga bangsa, mga ka'adi'an kuntra' it beken nga ka'adi'an. Yemegyeg i lugta' it pa'ari-aring rugar baw gemtem it masaki-sakit na nga mga getem. Taka' mu'sa ngaytu, papu'un lamang tu it kakuri'an.

⁹ Ta kamu ngaytu, mag'intur kamu talaga. Sabap isari kamu nayan it dimanda du'un it mga punu'an. Sariyan kamu nayan it pasakit du'un it mga pagsambaan. Baw sabap lamang it pagsunud mit aken, ipa'adap kamu nayan du'un it mga gubirnadur baw du'un it mga adi', isa'un kapamatuud kamu du'un it adapan nira. ¹⁰ Ka iyan talagay ka'ilangan, makapanlekep it pangadal kat mu'sang bangsa i Magayen ngaytung Barita', parabir ma'but i umur it banwa. ¹¹ Basta dakpen nira kamu

baw sumaryaen kamu na, ayaw kamut kasusa in unuy itubag mi in ipa'adap kamu na. Ka kat iyan nga uras, tumbaw yan kat nakem mi i ampangan mi nga i'ildaw it imyu. Sabap ega yan kamu i mam-pang kat sadili mi, in da'ga Espiritu Santo i panakem it imyu it in unuy ampangan mi.

¹² Talagang sulsug ya nga namaya' nat aken, ilan-gen it sulsug ya nga egay pamaya'. Atkayan naga i buwaten it ama' it sadili ya nga anak. Baw labanen it anak i giyaringan ya nga namaya' na. Ega desang labanen, ipa'imatay ya pa'. ¹³ Talagang isgan kamu it mu'sang taw sabap it pamaya' mit aken. Temed in siyu-siyuy mane'te' nga pamaya' seked na'but nay umur, siguradung maribri yan kanya.

¹⁴ May maltegan mi yan nga talagang mara'way kat panleteg it Ampu'ang Diyus, nga magtitindeg naytu du'un it ega dapat tindegan ya, nga du'un it Templo. (Sepsepen tu it magbasa kaytu!) Ta, in mag'a'abut naytu, iyan mga taga Judea, ka'ilangan nga malagyu du'un it kabubukidan. ¹⁵ Iyan du'un it mapatag nga atep it balay ya, ega na pasasaw nga semled pa' du'un it balay nga misi' it maski unu nga betang ya du'un, in da'ga pagkalampud, dayun na nga malagyu. ¹⁶ Baw iyan du'un it uma, ega na muli' nga mamisi' pa' it gulamen ya.

¹⁷ Ka'ildaw-ildaw talaga i iyan magbebteng baw may padudu'un it iyan nga aldaw. ¹⁸ Ka'ilangan nga ipanalangin mi nga ega mag'abut tu kat timpu it panagramig. ¹⁹ Sabap kat timpu ngayan nga iyan'en, dakula' talaga nga kakuri'an i malabayan it katataawan.

Ee' ba', mabut i timpu nga lumabay talagay mga taw it ega basta-basta nga kakuri'an, nga ega pa' nalabayan garing it giyuna it Ampu'ang Diyus i banwa seked kayti ngaytu, baw ega na gasi' tu malabayan pa' it seked it ka'nu-ka'nu. ²⁰ Baw in ega ipiyabetang-betang nat Ampu'ang Diyus nga ega kuma'lay i iyan nga timpu, mapuu' talagay mu'sang taw. Temed sabap it mga pinili' ya nga taawan ya, ega yan paka'layan ya.

²¹ Aypa' in bete' may maat it imyu, 'Situ na bayan i Cristo!' u 'Asan na bayan kanya!' ayaw kamu it pamaya'. ²² Sabap talagang may mangambu' na nga maat Cristo na u prupita' na. Palteg sira it mga tanda'anang baw muwat sirat mga kalililu'ang bagay, isa'un nga in mapakay lamang, mate'ag-te'ag niray pati mga pinili' it Ampu'ang Diyus.

²³ Aypa' mag'intur kamu nga banar. Ipagsugid ku naytung lagi it imyu i mu'sa ngaytu isa'un da'kamu nga mate'ag-te'ag.

²⁴ Pagkatupus it iyan nga kakuri'an, demlem nay aldaw baw ega na gasi' meyang i bulan. ²⁵ Masari nat ka'ulug i mga bitu'un du'un it langit, ka payegyegen i mu'sang langit it keseg it guna it Ampu'ang Diyus. ²⁶ Bawnga maltegan aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, nga magpanginde-

langan it kunum, nga ma'yag i ega basta-bastang guna baw kabantugan ku. ²⁷ Ta'gen ku nay mga anghil ku ka tingpeden nira nay mga pinili' nga taawan ku nga gumaring kat pa'ari-aring rugar situt sinirungat langit.

²⁸ Ka'ilangan sepsepen mi baw pangadalan mi i kayu nga igos, nga basta magpamulus baw magpanda'un si', magka'rutan mi nga ade'deng nay panginit nga timpu. ²⁹ Atkayan naga yan, basta mamuyaan mi nga mag'abut na i mga bagay ngaytu, magka'rutan mi na nga ade'deng nay timpu nga pama'uli' ku, magpapu'un nayan. ³⁰ Kamatuudan talagaytu, nga ega mapuu' i itung bangsat taw seked it ega pa' natuman i mu'sa ngaytu. ³¹ Mabut i timpu nga ma'awa' i langit baw banwa, temed talagang egay ka'awa'an it mga ampang ku, matuman nga mu'sa.

³² Temed egaytu i magka'rut it aldaw u uras nga i'abut kaytu, maski mga anghil du'un it langit u maski aku nga Anak it Ampu'ang Diyus. Iyan Ama' lamang, yan i magka'rut kaytu. ³³ Aypa' mag'intur kamu baw pirmi nga alistu, sabap ega magka'rutan mi in ka'nuytu mag'abut. ³⁴ Ka ka'alimbawaan yaytu, taw nga nagpana-panaw du'un it alaid na nga rugar. Ipiyabala' yat mga uripen ya i pamalay-balay ya nga binggayan ya sira it kanya-kanyang pagsarungaen, baw ibiyenge-bengel ya it guwardiya it salakwatan nga pirmi nga alistu. ³⁵ Atkayan naga, pirmi kamu nga alistu, sabap ega magka'rutan mi in ka'nuy i'abut it pa'ateng tagpu'un it pamalay-balay. Barang magkapu'un, lubuk it delem, u kuku'-aldaw u kadedelman kayan. ³⁶ Ka barang bigla' aku nga mabut, abutan ku da'kamu alistu nga subuk guwardiya nga mag'iga'. ³⁷ Itu, ipag'aat ku ngaytut imyu, ipag'aat ku gasi' tu it kadakel, nga ka'ilangan talaga alistu kamu nga mu'sa."

Namag'upa-upakaten i mga pagbaya'en it mga Judio it in mag'u'unu ma'imatay nira si Jesus

[Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53]

14 Duwang aldaw mana, ipagpista' na nira it Pista' it Tiya'liban baw Pista' it Tinapay nga Egay Ipagpa'alsa. Iyan mga pagbaya'en it sasirduti baw mga manigpa'yag it urdin, sigi nga pagrundin-gen nira in mag'u'unu ma'akalan nira si Jesus isa'un madakep nira kanya baw ma'imatay.

² Temed maat nira, "Ega itaka' it pista' ka barang mangiseg baw magkagulu i kadakel it mga taw."

Biya'bu'an it babangluun i bilug ni Jesus

[Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8]

³ Iyan du'un pa' na Jesus it Betania, na'adu'un sira it balay ni Simon ngayti nga piyagayen i bangbang ya. Iyan mamagka'en na sira, miyabut i esang babay nga may taban nga ega basta-bastang

berebtangan nga punu' it piyakamarga na nga babangluun ka pirmira, nga pagpangaranan it nardo. Pag'abut it babay ngayti, tiyukaban yay babangluun ngayti baw ibiyu'bu' ya du'un it ulu ni Jesus.

⁴ Nangiseg i mga beken nga du'un. Maamaatan sira, "Unuka pag'adu'adutun i babangluun ngayan?" ⁵ In bete' ipiya'alang lamang yan, ega bayan kumurang it balit sang ta'un i tangdanan. Ta simpri bayad ya, makatabang it mga makukuri'." Talagang pagbasulun nira i babay ngayti.

⁶ Temed ka'ampang si Jesus, maat ya, "Unuka pagsasawun mi i babay ngaytu? Pata'nan mi na lamang kanya. Magayen talaga i binwat ya ngaytut aken. ⁷ Seked it ka'nu-ka'nung timpu ka'ibaaan mi i mga makukuri' baw magka'ildawan mi sira it mas-ki unu nga uras i i'ireg mi. Temed aku, ega ka'ibaaan mi it ma'lay nga timpu. ⁸ Kanya ngaytu, binwat ya nay kanya nga kaya. Ka biyu'bu'an ya na nga lagi i bilug ku it babangluun nga bilang pag'ayusun ya nga lagi i parabir aku ilbeng.

⁹ Matuud talagay i'aat ku ngaytut imyu. Maski ariyen i pangadalan it Magayen ngaytung Barita' situt sinirungat langit, masangpit nagaytu i binwat ya ngaytut aken, nga yanay piyaka'arandeman it kanya."

Nagpaki'upakat si Judas Iscariote du'un it mga kudakep ngaytit ki Jesus

[Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6]

¹⁰ Ta, si Judas Iscariote, esa kat sang pulu' baw duwa ngayting mga alagad, na'adu'un na kanyat mga pagbaya'en it sasirduti ka idagang ya na si Jesus du'un it kanira. ¹¹ Pagkagneg it mga piya'adu'unan ngayti ni Judas, namagkasagya sira, baw simnanggup sira nga begayan nira kanya it pirak. Ta gimnaring sikayti, timnulus na si Judas it timpu nga makapa'alima ya si Jesus du'un it mga kudakep ngayti.

Magkara'nen na Jesus it pangiyapun nga Pista' it Tiya'liban

[Mateo 26:17-25; Lucas 22:7-16; 22:21-23; Juan 13:21-30]

¹² Miyabut nay aldaw nga papu'un nat Pista' it Tinapay nga Egay Ipagpa'alsa, † aldaw nga ipag'imatay it u'uybun it tupa nga ka'adatan it Pista' it Tiya'liban. Iningkut si Jesus it mga alagad ya, "Agalen," maat nira, "ari ireg mu nga pagsimpanan namen it adat it pangiyapun ngaytu nga Pista' it Tiya'liban?"

¹³ Katubag si Jesus, nga duwang kataawan nga alagad i pagta'gen ya, nga mag'aat, "Pa'adu'un kamu it siyudad. May ma'anuan mi yan nga esang lalaki nga magtitibeng it banga' nga sasa'geban. Dasunun mi na kanya seked du'ut balay nga abu-

† U' nang pangiyapun nga pagkara'nen it pista' ngaytu, pagpangaranat Pista' it Tiya'liban (Exodo kapitulu 12).

tun ya. ¹⁴ Baw aaten mi i tagbalay, 'Ipagpa'ingkut bayat amen it Manigtuldu' namen in ari seled nga mapakay nga panga'nang yat pangiyapun ngaytu nga Tiya'liban, nga sang siraan nagat mga alagad ya.' ¹⁵ Ta, ituldu' ya nayan it imyu i esa nga malayaw nga seled du'un it dibwat, nga kumplitu nat garamiten. Du'un nat iyan nga seled i pagsimpanan mit pangiyapun tami."

¹⁶ Napanaw nay duwa ngayti, na'adu'un it siyudad ngaytit Jerusalem. Na'anuan nira nga matuud du'un i kumpur inaat ngayti ni Jesus it kanira. Egay beken, nagsimpan na sira du'un it pangiyapun nga adat it iti nga pista'.

¹⁷ Pagdelem, namag'abut na na Jesus, sang siraan nagat sang pulu' baw duwa ngayting mga alagad ya. ¹⁸ Iyan mamagka'en na sira, mampang si Jesus. Maat ya, "Matuud tuy isugid ku ngaytut imyu, nga esat imyu i baya'en it mga ku'imatay it aken. Ee' ba', esa nagat imyu nga ka'ibaan ku ngaytut magka'en kayti."

¹⁹ Pagkagneg it mga alagad ngayti, nasmek sirang banar. Miningkut sira nga mu'sa, "Barang aku na, Ampu'an, i pa'aaten mu ngayan?"

²⁰ Tubagen sira ni Jesus, maat ya, "Esa nagat imyu nga sang pulu' baw duwa, esa naga nga ka'ibaan kut magdi'til situt karung, yanagay baya'en ngayan. ²¹ Talagang ma'imatay aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, ka simpri matuman i du'un it isiyurat nga ampong it Ampu'ang Diyus. Temed talagang subra' nga makuri' i mag'a'areg it baya'en it mga ku'imatay ngayan it aken. Magayen pay ega na lamang ipiyanganak i iyang taw."

Piyapu'nang naga ni Jesus i pamwat it apunang pagdemdem it kamataynen ya

[Mateo 26:26-30; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-26]

²² Iyan mamagka'en na ngayti sira, kimnu'mit si Jesus it tinapay bawnga nagpasalamat du'un it Ampu'ang Diyus. Pagkapasalamat ya, biyagi' ya na bawnga ibinggay du'un it mga alagad ya ngayti. Maat ya, "Iya, kawa'en mi ka ka'nen mi, ka bilug kuytu." ²³ Bawnga i'imnan si' i singkel ya. Pagkatupus it panalangin nga pasalamat ya, ibinggay ya sit kanira. Mininum nga mu'sa i mga alagad ya.

²⁴ "Iyan ngayan," maat ni Jesus, "dugu' ku yan nga keseg it paki'upakat it Ampu'ang Diyus kat mga taw. Ka ipaturu' kuy dugu' ku isa'un dakel i mapasinsiya. ²⁵ Matuud i i'at kut imyu, nga da'ku na minum it pag'imnun ngayan nga letes it ubas seked it aldaw nga ba'gu na nga pag'imnun i imnun ku du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus."

²⁶ Pagkatupus ni Jesus it pag'ampangen ya ngayti, namagkanta' sirat sangbat, bawnga napanaw na sira ka pa'adu'un it Mungsu' it Olibo.

Ipagsugid ni Jesus nga payluwan kanya ni Pedro

[Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38]

²⁷ Uyut it mga inampang ni Jesus it iting delem i sasar ya nga mag'at, "Kayti nga delem, mu'sa kamu, kumurang i pamaya' mit aken. Tananan mi nayan aku. Ka subung nat inaat ngayan du'un it isiyurat nga ampong it Ampu'ang Diyus ngayan, nga mag'at,

'Imatayen ku i manig'eper.

Aypa' bara'an it mga tupa, matari-tariwanak na.' [†] ²⁸ Temed pag'egen ku it pa'uli', mu'na aku nat imyu du'un it Galilea."

²⁹ Mampang si Pedro, maat ya, "Maski kumurang i pamaya' nira nga mu'sa it imu, temed aku, talagang ega tananan ku ikaw."

³⁰ Pagtubag ni Jesus, maat ya, "Kamatuudan tuy i'at kut imu, Pedro, nga kayti ngaytu nga delem, parabir tumara'uk i manuk it ikadwa, tulu na nga paylu mu sabap it aken."

³¹ Temed maseked-seked talagay ampong ni Pedro, nga mag'at, "Maski ba' imatayen aku nga iba mu, ega talaga ipaylu ku ikaw!" Atkayti nagay inampang it mu'sa ngayting beken nga mga alagad.

Nanalangin si Jesus du'ut Getsemani

[Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46]

³² Na'adu'un na Jesus it esang rugar nga pagpangaranat Getsemani. Pag'abut nira du'un, inaat ni Jesus i mga alagad ya ngayti, "Sikaytu kamu na da'an, ka manalangin aku du'un kayti." ³³ Temed piyabaya' ya naga si Pedro, si Santiago baw si Juan. Nagpapu'un it ruma'e-ra'et i nakem ya baw talagang magkasusa kanya. ³⁴ Inaat yay tulu ngayti, "Talagang magkasusa aku nga banar nga subung it ipatay ku na. Esa-esa ga, melat kamu na da'an sikaytu baw ayaw kamut iga'. Pa'lek kamu da'an."

³⁵ Nagpa'ala-alaid si Jesus du'ut kanira. Kiminleb kanya bawnga nanalangin nga in mapakay lamang, ega ipatabus i labayen ya ngayting kakuri'an.

³⁶ "Ama', Ama' ku," maat ya, "talagang mabwat mu i mu'sang bagay. Sana ega na ipatabus muy pagdadarapa'en ku ngaytu nga kakuri'an. Temed ega aken nga ka'irgan i masunud, in da'ga imu nga ka'irgan."

³⁷ Pagkapanalangin ya, nagpa'uli' du'un it tulu ngayti. Abutan ya, mamag'iga' na. Siyulag ya sira bawnga maat yat ki Pedro, "Simon, unuka mag'iga' ka na? Unu, talaga nga ega makapa'lek ka it maski sang uras na lamang?" ³⁸ Magayen inda'egen mi i ku'iga' baw manalangin kamu, isa'un da'kamu da'gen it mara'e-ra'et in sukdanan i pamaya' mit aken.

[†] Zacarias 13:7.

Sabap kat nakem mi, kupamaya' kamu nga matu-ud, temed yay mag'enget, ka'irgan it bilug mi nga subuk ega kupamaya' ka malubay."

³⁹ Nagpa'ala-alaid si' si Jesus ka nanalangin si', nga atkayti nagay ipiyanalangin ya. ⁴⁰ Pagkatupus ya, nagpa'uli' si' du'un it tulu ngayting mga alagad ya. Abutan ya, mamag'iga' si' ka ku'iga' na sirang ku'iga'. Ega na magka'rutan nira in unu nay i'aat nirat ki Jesus.

⁴¹ Ikatlu nga pa'uli' ni Jesus, maat yat kanira, "Unu, mag'iga' kamu pa', kupapa'na ga lamang? Tama' na bayan! Na'but nay uras nga nakadagang aku na nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw. Ipa'alima aku na du'un it mga taw nga makasala'an. ⁴² Bangun kamu na ka tami na. Wayan nay dimnagang ngayan it aken!"

Diyakep na si Jesus

[Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:1-12]

⁴³ Mag'ampang pa' si Jesus, miyabut na si Judas nga ka'uyutan naga it sang pulu' baw duwa ngayting mga alagad. Pagbabaya'en na kanya it dakel na nga pagtaw nga rangkap it basi', nga kat beken, pupukul i sekel. Tiya'eg sira it mga pagbaya'en it sasirduti, mga manigpa'yag it urdin baw mga mata'as nga ginu'u.

⁴⁴ Du'un pa' sirat pagpanawan, ipiyag'aat na nga lagi ni Judas it mga ka'ibaaan ya ngayti i buwaten ya. Maat ya, "Iyan in siyuy arkan ku, iyan nay engaged ta. Dakpen mi nga lagi kanya baw pabaya'en mi nat pagayen-gayen." ⁴⁵ Pag'abut ni Judas, diridirtsu kanya du'un it ki Jesus. "Agalen!" maat ya, bawnga inarkan ya nga subung it dakula' i pagma'al ya.

⁴⁶ Ta, riyusuban nat mga taw ngayti si Jesus ka diyakep na nira. ⁴⁷ Pagkalteg it sang kataawan nga alagad, pagbarut it yu'gut, pagtigbas. Uripen it Piyakamata'as nga Sasirduti i tinigbasan ya. Napalung i talinga nga na'igu'.

⁴⁸ Inaat ni Jesus i mga taw ngayti, "Unuytu, adimaat magpangukus aku nga kuntra'en i gubirnu, ka rangkap kamu nat basi', nga kat beken pupukul na, i miyabut ngaytu nga magpandakep it aken?"

⁴⁹ It aldaw-aldaw magpanuldu' aku du'un it Templo, temed ega naga diyakep mi aku du'un. Taka' ka'ilangan nga matuman i isiyurat nga ampang it Ampu'ang Diyus."

⁵⁰ Egay beken, nagsigpalagyu nay mga alagad ya ngayti. Tiyananan na kanya. ⁵¹ Temed may du'un pa' nga esang lalaki † nga manga'wa'en pa', nga dimnasun it ki Jesus, nga iyan lamang i kat bilug ya, rambay nga giyulamen ya. Pagkamuyat mga taw ngayti, riyusuban nira kanya ka kudakpen.

⁵² Temed na'awa' i giyulamen ya ngayti. Lebas na kanya i miyalagyu.

Siyumarya si Jesus it Piyakamata'as nga Sasirduti baw mga ka'uyutan it Sanedrin

[Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55; 22:63-71; Juan 18:19-24]

⁵³ Tiyanan si Jesus it mga dimnakep ngaytit kanya du'un it balay it Piyakamata'as nga Sasirduti. Tingped na du'un i mu'sa nga pagbaya'en it sasirduti, mga mata'as nga ginu'u baw mga manigpa'yag it urdin. ⁵⁴ Ki Pedro, nagparurumbaya' naga. Nanlangbus kanya seked du'un it pagkakaliputputan nga kama'yagan it balay it Piyakamata'as ngayti nga Sasirduti. Miyadung kanya du'un it tepad it apuy, nagpakidagpi' na du'un it mga guwardiya.

⁵⁵ Ta mga pagbaya'en it sasirduti baw mu'sa ngayting ka'ibaaan nirang ka'uyutan it Sanedrin, sigi nga tulus nira it panistigu nga katuud it ki Jesus ngayti, isa'un ma'imatay nira kanya. Temed egay magkaparagan nira. ⁵⁶ Sabap maski dakel na nga nanistigu it ka'ambutan kuntra' it ki Jesus, temed namelag-belagen it ipagsugid pasar it kanya.

⁵⁷ Na'lay na, may timnideg nga beken nga magpanistigu it ka'ambutan kuntra' it kanya. Maat nira, ⁵⁸ "Maat bay nagnegan namen nga inaat ya, 'Rangga'en kuytuy Templo ngaytu nga piya'resat mga taw it muwat. Taka' seledan it tulung aldaw, patindeg akut belag nga Templo nga ega taw i muwat.'" ⁵⁹ Taka' ega ga lamang magparag-paragen i ipagpamatuud nira ngayti.

⁶⁰ Pagkagneg it Piyakamata'as ngayting Sasirduti, timnideg kanya du'un it sarungaan it kadakel, baw iningkut ya si Jesus, nga mag'aat, "Unu, may katubag mu it nasugid nira ngaytung panistigu kuntra' it imu?" ⁶¹ Temed egay tetet ni Jesus.

Aypa' iningkut si' kanya it Piyakamata'as ngayting Sasirduti. "Unu," maat ya, "ikaw na talaga i isiyanggup ngayan nga Cristo nga Anak it Ampu'ang Diyus nga Piyakamata'as?"

⁶² "Ee', aku na," tubag ni Jesus. "Baw talagang mamuyaan mi aku, nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, nga mag'a'dung du'un it iwanan nga ayun it landaw nga gunaan nga Ampu'ang Diyus. Baw beken, mabut nga maltegan mi aku nga mag'a'abut nga gumaring du'ut langit, nga magpangindelangan it kunum."

⁶³ Pagkagneg it Piyakamata'as ngayting Sasirduti, piyanrarasik yay sadili yang pakayan it pangiseiseg. Miyampang kanya, nga mag'aat, "Ta, unuka ka'ilangan tami pa' i manistigu? ⁶⁴ Ka nagnegan mi na nga mu'sa i inampang ya ngaytu nga magpasbung kanya it Ampu'ang Diyus. Ta kayti, unuy maka'ukuman mi?"

Ukuman nirang mu'sa, bagay talagat kanya, imatayen.

† Maat it katuturanan, taw ngaytu, egay beken in da'ga si Marcos nga tagsurat kaytu, aypa' ka siyangpit ya situ.

⁶⁵ Egay beken, binwat it beken, siyariyan nat supra si Jesus ngayti. Tiyagnepan niray rupa ya baw siyari nat suntuk, uyut i ampang nga mag'aat, "Pintu'un mu in siyuytu!" Bawnga siyariyan nat ti'kul it mga guwardiya.

Piyayluwan ni Pedro si Jesus

[Mateo 26:69-75; Lucas 22:54-62; Juan 18:15-18; 18:25-27]

⁶⁶ Ki Pedro ngayti nga nagparurumbaya' naga, yanayti du'un lamang it kama'yagan. Miyabut du'un i esang babay nga manigsirbi it Piyakamata'as ngayting Sasirduti. ⁶⁷ Naltegan ya si Pedro ngayti nga magdagpi'. Pagkalteg ya, liniling yat magayen baw inaat ya, nga mag'aat, "Ka'ibaaan ka nagay imu ni Jesus ngayang Nazaretanen!"

⁶⁸ Temed piyayluwan ni Pedro, nga mag'aat, "Bila', ega! Ta'way, ega bayan magka'rutan ku baw ega magkasepsepan kuy pa'aaten mu ngayan." Nagpa'ugad si Pedro du'un it puwirta'an. Bawnga may timnara'uk nga manuk.

⁶⁹ Naltegan si' kanya it esang manigsirbi nga babay. Maat ya it beken ngayti du'un, "Ka'ibaaan nira baytuy itung taw." ⁷⁰ Nanda'ga-da'ga si' si Pedro it suma'up.

Ega na'lay, inaat si' si Pedro it mga mamagtitindeg du'un, "Iba ka naga ba' nira, ka taga Galilea ka baytu."

⁷¹ "Bila', ega ba'! Ibet na ba' nga matay aku," maat ni Pedro, "talagang ega kilala kuy iyang taw nga pa'aaten mi."

⁷² Sakali' nga timnara'uk si' i manuk. Nademdem na ni Pedro i inaat ngayti ni Jesus it kanya, nga mag'aat, "Parabir tumara'uk i manuk it ikadwa, tulu na nga paylu mu sabap it aken." Pagkademdem ya kayti, siminggaw na kanya.

Ipiya'adap si Jesus du'ut Romano nga gubirnadur

[Mateo 27:1-2; 27:11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38]

15 Magpangyag, nag'upa-upakaten nga lagi i mga pagbaya'en it sasirduti, mga mata'as nga ginu'u, mga manigpa'yag it urdin baw beken pa' nga kumpur ka'uyutan it Sanedrin. Ipiyabayuk nira na si Jesus bawnga tiyaban na du'un it gubirnadur nga si Pilato.

² Pag'abut, siyumarya na kanya ni Pilato. "Unu, ikaw na i Adi' it mga Judio?"

Katubag si Jesus, "Ee', matuud i inaat mu ngayan."

³ Dakel-dakel na nga ipagpali'wan it mga pagbaya'en it sasirduti nga nasala'an nirat ki Jesus ngayti. ⁴ Aypa' iningkut si' kanya ni Pilato, "Unu, egay makatubag mut kanira? Unu, ega magkagnegan muy dakel-dakel na ngayan nga nasala'an nirat imu?"

⁵ Temed ega timnubag si Jesus, aypa' ka nalilu' si Pilato.

Biyetanganan it ukuman nga kamataynen si Jesus

[Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39—19:16]

⁶ Inugali' nat gubirnadur nga kada Pista' it Tiya'liban, may ipagpali'wan ya nga sang kataawan kat pagkapirisu, in siyu-siyuy ma'irgan it kadakel nga angutun nira. ⁷ Kat iting timpu may esang pirisu nga pagpangaranat ki Barrabas, ka'ibaaan it beken nga mga pirisu nga magkuntra' naga it punu'an, nga naka'imatay it taw it tagna' nga kaguluwan. ⁸ Minlep du'ut ki Pilato i mga taw ka inangut nira nga buwaten ya nay ka'ugali'an ya ngayti.

⁹ "Unu," maat ni Pilato, "ireg mi nga iyan i ipali'wan ku, Adi' ngaytut mga Judio?" ¹⁰ Atkayti inampang ni Pilato, ka natantuwan ya nga inggit i nakataban it mga pagbaya'en it sasirduti nga tabanen du'ut kanya si Jesus ngayti.

¹¹ Temed inindu'an it mga pagbaya'en it sasirduti i katataawan nga yay angutun nira nga ipali'wan kat pagkapirisu, si Barrabas ngayti. ¹² "Ta, in atkayan," maat ni Pilato, "unuy buwaten kut kanya ngaytu nga pagta'wagen mi nga Adi' it mga Judio?"

¹³ Subung nat giyaw-giyaw i mga taw ngayti.

Maat nira, "Iransang yan du'un it krus!"

¹⁴ "Ka'ai'?" maat ni Pilato ngayti. "Unuy nabwat ya nga mara'e-ra'et?"

Temed subrang diyadakula' nirang ga'uy, "Iransang yan kanya du'ut krus!"

¹⁵ Ta it ka'irgan naga ni Pilato nga pasagyaen yay mga taw ngayti, piyali'wan ya na si Barrabas. Ki Jesus ngayti, piyaripdasan ya na bawnga ipiyag'interga' ya na du'un it mga rumansang nat kanya du'ut krus.

Tiyeger-teger it mga sundalu' si Jesus

[Mateo 27:27-30; Juan 19:2-3]

¹⁶ Tiyaban si Jesus it mga sundalu' du'ut seled it balay it gubirnadur ngayti. Bawnga tiningped niray mu'sang mga ka'ibaaan nira nga sundalu'.

¹⁷ Binwat nira, piyagulamenan nira si Jesus it madarag nga subuk pakayan it adi'. Bawnga naglikaw sira it dudugiyen nga luwa-luwak ka binwat nga kuruna, ka ipiyakuruna nat ki Jesus.

¹⁸ Bawnga pagteger-tegeren na nirat magsaludu' nga mag'aat, "Magayeng kadedelman it Adi' it mga Judio!" ¹⁹ Ta, pagsariyan nira nat ti'kul i ulu ni Jesus it may kayu-kayu, pagsupraan na, baw mamagpanluu-panluud nga magbete-bete' it magbegay it galang. ²⁰ Iyan na'yawan na sirat kateteger-teger, limbasan nira si' si Jesus it ipiyagulamen nira ngaytit kanya, ka piyapakayan si' it pakayan ya nga

lagi. Bawnga tiyaban na nira du'ut rugar nga papangimatayan ka iransang na du'ut krus.

Iriyansang na si Jesus du'un it krus

[Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27]

²¹ Pagli'wan du'ut siyudad it mga sundalu' nga piyakargu'an it ki Jesus, naragpangan niray magpapasiyudad nga esang lalaki nga pagpangaranat ki Simon nga taga Cirene, nga ama' na Alejandro duwa ni Rufo. Iriyeges nira nga pasa'nen yay krus nga ransangan nirat ki Jesus ngayti. ²² Tiyaban nira si Jesus ngayti du'ut rugar nga pagpangaranan it Golgota, nga ireg sugiden, Rugar it Barungutan. ²³ Iyan du'un na, pagpa'immun nira si Jesus it irimnun nga riyagi'an nirat mapa'it nga bagay, temed ega ininum ya.

²⁴ Egay beken, iriyansang na nira du'un it krus si Jesus ngayti. Bawnga binwat nira, piyagbagi'-bagi'an nira i pakayan ya, pagkatiwas it pagpintu'an nira isa'un ma'rutan in ari manggid i maka'adu'un it sang kataawan. ²⁵ Mag'inlalakay nay aldaw, pagrangsang nirat ki Jesus du'un it krus. ²⁶ Kat dibwat nga ayun it krus ngayti, may ipiyakpel nga pag-susuratat dimanda it kanya, nga mag'aat, "Adi' tu it mga Judio".

²⁷ Duwang kataawan nga mga manigpanrangpas i kadengan ya nga iriyansang du'ut krus. Esay kat iwanan ya nga ayun i piyatindegan, esa, kat gibang ya nga ayun. ²⁸ Ta, du'un natuman i du'un it kasuratan nga mag'aat, "Ipiyabetang kanya nga ka'uyutan it mga mamagbuwat it kara'e-ra'etan."

^{†29} Pagtibaba'en na si Jesus it mga mamagta'lib. Mamagkekeyeng-keyeng sira, nga mag'aat, "Da'ga ba' ikaw i rumangga' ngayan it Templo, nga emanen mu it seledat tulung aldaw lamang?" ³⁰ Ta kayti, iribri muy sadili mu, nga manlampud ka asan it krus ngayan."

³¹ In kat mga pagbaya'en it sasirduti baw mga manigpa'yag it urdin, mamagpata-patay it selem. Maamaatan sira, "Magkaparibri yay beken, temed ega magkaribri yay sadili ya nga bilug. ³² Simpri, basta maltegan tami nga maglampud na asan it krus i Cristo ngayan nga Adi' it Israel, simpri mamaya' tami nat kanya."

Sigi gasi' nga regda-regda it kanya it mga kadenangan ya ngaytit iriyansang.

Kamataynen ni Jesus

[Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30]

³³ Desang nakasakay nat ugtuwan i aldaw, seledat tulung uras diminlem i mu'sang banwa, miyabut it kabaling alaid. ³⁴ Iyan kabali na ngayting alaid, nangga'maran si Jesus nga mag'aat, "Eloi, Eloi, lama sabachthani?" nga ireg sugiden,

† *Isaias 53:12.*

"Ampu'ang Diyus ku, Ampu'ang Diyus ku, unuka pagpabaya-baya'an mu na aku?"

³⁵ Pagkagneg it mamagtitindog pa' du'un, maat it beken, "Pagneg kamu! Magpangabang kanyat ki Elias ngayting prupita' it tagna'." ³⁶ May miyalagyu ka namisi' it malu'mit nga bagay. Piyasarepsepan yat ma'agsem nga irimnun, tiyegbek it kayu-kayu bawnga idiyu'dul du'un it ba'ba' ni Jesus isa'un ka'inum kanya. Maat ya, "Pata'nan da'an. Let-ganan ta in mabut situ si Elias nga mawa' it kanya asat krus ngayan."

³⁷ Nangga'maran si' si Jesus, langkuy it piyapalagsik ya nay kiyarurwa ya.

³⁸ Dengan it pagbugtu' it ginawa ni Jesus, sakali' nga nagisay it karasik i ma'pal nga kurtina' du'un it Templo nga maglingeb it Subra' Na nga Ega Na Babasta-bastaeng Seled it Templo ngayti. Nagisay tu nga garing du'un it dibwat simnareg du'un it salu. ³⁹ Magtitindog du'un it sarungaan it krus i esang kapitan nga pagbaya'en it mga sundalu' ngayti. Namuyaan yang banar in mag'u'unu natay si Jesus. Yanay na'ampang ya, maat ya, "Talagang Anak nga matuud it Ampu'ang Diyus i itu nga taw!"

⁴⁰ May mga babay nga du'un it alaid, mamaglalawag. Ka'uyutan nira, si Maria Magdalena, si Maria nga ina' na Santiago duwa ni Jose, baw si Salome. ^{†41} Magbaya-baya' nayting lagit ki Jesus i iting mga babay, garing pa' du'un it Galilea, ka magsirbi sirat kanya. Baw may beken pa' nga mga babay du'un nga miyaya' it ki Jesus du'un it Jerusalem.

Pagpanleheng nat ki Jesus

[Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42]

⁴² Iting aldaw, pagpangaranat Pagsimpan. Ta, paribasay pagedep it aldaw, papu'un nat Aldaw it Kapa'naan, aypa' ka iyan apu-apun na, ⁴³ miyabut si Jose nga taga Arimatea, esang mabantug nga ginu'u nga pagkilalaen nga mata'as, nga ka'uyutan it Sanedrin. Subung it mga babay ngayti, esa kanya nga magpa'but it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Nangaas kanya nga na'adu'un it ki Pilato ka inangut yay bilug ni Jesus. ⁴⁴ Pagkagneg ni Pilato, nalilu' kanya it in unuka yanay dali-dalit patay ni Jesus. Aypa' ka ipiyatawag yay kapitan ngaytit sundalu', ka iningkut ya in patay na nga matuud si Jesus. ⁴⁵ Pagka'rut ya du'ut kapitan ngayti it matuud nga patay na, napakay kanya nga pisi'en ni Jose i bilug ngayti.

⁴⁶ Aypa' nangalang si Jose it pimirang abel. Bawnga pagka'awa' it bilug ni Jesus du'un it krus, biyutungan ya nat iti ngayti. Idiyu'un ya nat esang

† *Si Salome ngayti, asawa ni Zebedeo baw sulsug siguru ni Maria nga ina' ni Jesus. Baw si Maria ngayting ina' ni Santiago duwa ni Jose, siguru asawa yan ni Cleopas. Basaen i du'ut Mateo 27:56 baw Juan 19:25.*

lelbengan nga piyalamunan nga batu. Pagkapa-dayag it ki Jesus du'un it seled, ipiyapabaliling yay dakula' nga batu ka ilimpen du'un it bala'ba'an it lebeng ngayti. ⁴⁷ Pagpapa'yunan naga na Maria Magdalena baw si Maria ngayting ina' ni Jose. Aypa' magka'rutan nira in ari limbengan it ki Jesus.

Nag'egen it pa'uli' si Jesus

[Mateo 28:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10]

16 Pagkasdep † it aldaw it Aldaw ngaytit Kapa'naan, si Maria Magdalena, si Maria nga ina' ni Santiago, baw si Salome, miyalang sira it baban-gluun ka bu'bu'an niray bilug ni Jesus. ² Pag'eyag, na'adle-adlem sira nga napanaw. Kamatuudan, pag'abut nira du'un it lebeng ngayti, yapay lebat it aldaw, nga aldaw nat Linggo. ³ Siging runding nira du'un it dalan, "Bila', siyu nayan i ma'abang ta nga pabaliling it batu ngayan nga ilimpen?" ⁴ It yanayang kadakulat batu, iti nay pagrundingen nira it mamagpanaw.

Temed malawag nira, magbabaliling na i ilimpen ngayti nga batu. ⁵ Pag'abut nira, pagseled du'un it piyadayagan ngaytit ki Jesus. May naltegan nira nga esang manga'wa'en nga lalaki, nga mag'a'dung du'un it iwanan nga ayun it piyadayagan ngayti, magpapakay it maputi'. Pagkalteg it mga babay ngayti, mini'lam sira.

⁶ "Ayaw kamut i'lam," maat i lalaki ngayti. "Siguru pagtulusun mi si Jesus nga Nazaretanen nga iriyansang du'ut krus. Ega nay kanya situ, ka inggen na kanya it pa'uli'. Letganan mi ga i piyadayagan ngayan it kanya. ⁷ Aypa' mapanaw kamu si' ka isugid mi du'un it mga alagad ya, nga uyut naga si Pedro. Aaten mi sira nga mu'na na si Jesus du'un it Galilea. Makitaan nira yan kanya du'un, subung nat ipiyag'aat ya ngayat kanira."

⁸ Mamagyegyeg nay mga babay ngayti baw tala-gang magkalibeg i pikir nira. Limni'wan sira du'un it lebeng ngayti dayun it miyalagyu. Ta it ere'eret ngayti nga i'lam nira, ega pay siyugidan nira nga maski siyu.

Nagpakikita si Jesus. Singkat yay mga alagad ya, bawnga miyuli' du'un it langit

††⁹ Kadedelman pang banar it Aldaw it Linggo, iyan nag'egen nat pa'uli' si Jesus, u'na-u'nang kini-

† *Ka'ugali'an it mga Judio, basta simindep nay aldaw, papu'un nat sunud nga aldaw. Aypa' in Aldaw it Kapa'naan, pag'elaten i semdep i aldaw, bawnga mapakay nay mu'sang buwaten nira.* †† *Subuk na'ilang i pangiya'pusan nga isiyurat*

ta ya, si Maria Magdalena. Iti nga babay, pituy inimugaw ni Jesus nga marara'e-ra'et du'un it kanya. ¹⁰ Piya'adu'unan ni Maria ngayti i mga alagad ni Jesus nga mamagkasmek pa' nga banar, nga sigi pa' nga sugaw nira. Itiyuturan ya du'ut kanira nga nagpakikita nat kanya si Jesus. ¹¹ Temed da'sira magpamaya' it pagsugiden ngayti ni Maria nga egen si' si Jesus, nagpakikita nat kanya.

¹² Nagpakikita gasi' si Jesus it duwang kataawan nga mga alagad nga mamagpanaw, nga gimnaring du'un it siyudad, temed belag i pagkinataw ya.

¹³ Nagpa'uli' du'ut Jerusalem i duwa ngayti ka isiyugid du'ut mga ka'ibaaan nira i na'anuan nira ngaytit magpanaw. Temed maski sira ngayti, da'sira pagpamaya'nen.

¹⁴ Baw si' nga nagpakikita na si Jesus it sang pulu' may esa ngayti nga mga alagad ya. Mamagka'en i tiyaka' ya. Siyardaw ya sira sabap kurang pay pamaya' nira, baw sabap it kadsen it ulu nira nga da'sira ngayti magpamaya' it mga piyakikitaan ya, pag'egen ya na ngaytit pa'uli'.

¹⁵ Bawnga maat ni Jesus it kanira, "Lekpen mi i mu'sang banwa ka ipangadal mi i Magayen nga Barita' kat mu'sang mga taw situt sinirungat langit. ¹⁶ Siyu-siyu nga pakimatuud baw mamaya' baw pabawtis, siguradu yan nga maribri. Temed in siyuy ega mamaya', siguradu yan nga ukumanan it panriga. ¹⁷ Baw mamayaan kat mga magpamaya' i atkaytu na nga mga tanda'anan. May ma'imugaw nira nga mga mara'e-ra'et kat keseg it ngaran ku. May mga ka'ampang it ega kanira nga ampang. ¹⁸ May mga ega naga ma'unu maski semkel sira it dukul u minum it ka'i'ilu. May tapalen nira nga mga magsarut, nga mapagayen nira."

¹⁹ Pagkatupus it pag'ampangen ngaytit Ampu'an nga si Jesus du'un it mga alagad ya, piyapatibung na kanya du'un it langit baw miyadung na kat iwanan nga ayun it Ampu'ang Diyus. ²⁰ Nanlekeplekep na nga matuud i mga alagad ngayti, ka nanggadal na kat pa'ari-aring rugar. Talagang pagtabangen naga sira it Ampu'an it iti nga buwaten. Ipagpamatuud yay ampang ngayti nga ipagpangadal it mga alagad kat kakayaan nga magkabwat it mga kalililu'an nga bagay, nga ipiyag'ildaw yat kanira.

ni Marcos. Egay magka'rut it in siyuy tagsurat it itung mga bir-sikulu, kapitulu 16:9-20 ngaytu, nga igiyanti.

Lucas

Pau'nang Sugi-sugid

Itu nga kasuratan, isiyurat tu ni Lucas. Bawnga yay sunud nga isiyurat ya, “Pamatuud Pasar it Mga Binwat it Mga Apustul”. Si Lucas ngaytu, ega Judio. Tandes it beken nga mapipikir, esa kanya nga Griego, nga taga Antioquia nga sakep it Siria, taka' naka'istar kanyat na'lay du'un it Pilipos. Katengdanan yat kanya, manig'uba'ubat. Sumang ka'anua magbaya' kanyat kana Pablo nga magpangadal it Magayeng Barita'.

Siyuratan ni Lucas ngaytu, esang magayen nga iba-iba ya nga pagpangaranat ki Teofilo. Ipagpatantu ya sikaytu i Magayen nga Barita' pasar it ki Jesu-Cristo, isa'un ma'rutan i kamatuudan pasar it kanya baw kemseg i pamaya' it magbasa kaytu.

Kat kasuratan ni Lucas ngaytu, iyan beken, giyuru ya nga nakasurat na ni Marcos baw kat beken pa'. Ta ki Mateo, atkayan naga gasi' i kanya nga binwat kat kanya nga kasuratan. Temed iyan beken nga isiyurat ni Lucas, piyaruri ya na lamang du'un it mga nakamuya kaytu. Aypa' ka kat panakem it Espiritu Santo, talagang giyayen-gayen ni Lucas i kasuratan ya ngaytu. Ipagpatantu ya nga si Jesus talagay isiyang-gup nga Manriribri it mu'sang katataawan. Ma'yag talaga gasi' i kadakulat sangu' ni Jesus kat mga taw baw kasagyaan it mga magpamayay kanya.

1 Paggalangen nga Teofilo, Sabagay dakel nay nagpa'res sumurat it kanya-kanyang pamatuud pasar it mga bagay nga miyabut situt aten, nga katumanan it pabetang-betang it Ampu'ang Diyus. ² Mga isiyurat nira, iyan mga itiyuturan it amen it iyan mga nakamuya kaytu garing it tagna' baw mamagpangadal na pasar it itung ipagpamatuud. ³ Ta, yan naparuri ku nat magayen i pasar it itu nga mga bagay garing it pu'unpu'un ya kaytu, napikir ku gasi' nga sumurat it aken nga pamatuud, isa'un ma'yagan mu it pagayen-gayen. ⁴ Ipagsurat kuytu isa'un matantuwan mu nga banar i kamatuudan it mga bagay nga nakatuldu' nat imu.

Ipiya'rut nga ipanganak si Juan nga u'na-u'nang namawtis

⁵ Iyan timpu nga si Herodes i adi' du'un it Judea, may esang sasirduti kat gurupu ni Abias nga si Zacarias i ngaran. Asawa ya si Elisabet. Tungtung-inapu' sirang duwa mag'asawa ni Aaron. ⁶ Baw talagang duwa sira ngayti mag'asawa, mataldeng i panga'genan nira kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Pagsunudun nirat magayen i mga urdin baw ka'irgan ya. ⁷ Temed sira ngayti, egay a'anak ka si Elisabet, ega magpanganak nga babay seked it gurang na ngayti sira nga duwa.

⁸ Ka'sa, it na'but si' nga gurupu na Zacarias i muwat it buwatan it mga sasirduti du'un it Templo, aypa' ka magsirbi si Zacarias ngayti kat adapan it Ampu'ang Diyus. ⁹ Ta, it ka'ugali'an it mga sasirduti nga magpintu'an in siyuy manteng it kamangyan, si Zacarias ngayti i napintu'. Aypa' ka siminled na kanya du'un it esang seled it Templo nga du'un i papangantengan it kamangyan ngayti. ¹⁰ Basta mag'anteng na ngaytit kamangyan, magpanalangin na i kadakel it taw nga natingped du'un it piyakakama'yagan it Templo ngayti.

¹¹ Sakali' nga miyabut du'un it ki Zacarias i esang anghil it Ampu'ang Diyus, timnideg kat iwanang ayun it papangantengan ngaytit kamangyan.

¹² Kiminlas i atay ni Zacarias baw nakapagyegyeg it i'lam, pagkalteg yat anghil ngayti. ¹³ Temed miyampang i anghil ngayti. “Zacarias,” maat ya, “ayaw kat i'lam, piyagnegan it Ampu'ang Diyus i panalangin mu it ka'lay ngaytu baw may sambung ya na. Kayti, manganak nay asawa mu nga si Elisabet. Lalaki yan i sumakit. Si Juan i ipanganan mu.

¹⁴ Talagang sumagya kamu yan nga banar. Ega lamang kamu i sumagya, pati beken gasi'. Ka dakel i makasagya sabap it pagsakit ya. ¹⁵ Ka mata'as kanya kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Ega yan mapakay nga minum kanyat maski unu nga kalasit irimnun nga kalalangu. Ka pagbebtengen payan kanya, pagsasaruman nat Espiritu Santo. ¹⁶ Talagang dakel nga tungtung-inapu' ni Israel i ipapa'uli' ya du'un it Ampu'ang Diyus nira. ¹⁷ Ka kanya ngaytuy ta'gen nga mu'na it isiyang-gup nga Cristo.

† Si Aaron ngaytu, nga aka' ni Moises, kanyay u'na-u'nang sasirduti nga riyumraan it Ampu'ang Diyus it tagna' pa' du'un it mga Israelita.

Yay matuud, kat pagma'iseg it nakem ni Juan ngayti baw kat guna it Ampu'ang Diyus nga du'ut kanya, subung talaga kanya it ki Elias ngayting prupita' it tagna' pa'. Sabap kat panuldu' ya, magk-agayen si' i mga ama' baw mga anak. Baw pa-pa'uli'en ya kat kasepsep it mga mataldeng i mga ega mamagsunud it Ampu'ang Diyus, isa'un kat panuldu' ya ngayti, masiguru ya nga pag'abut it Ampu'an, mag'a'alistu nay mga taawan ya."

¹⁸ Ka'ampang si Zacarias nga ingkut yat anghil ngayti. Maat ya, "Unu bay kamatuudan kayan, it duwa kami mag'asawa, ub'ub na it kagurang?"

¹⁹ Katubag i anghil ngayti, "Aku ngaytu, si Gabriel nga manigsirbi kat adapan it Ampu'ang Diyus. Tiya'eg ya aku nga pa'asitu ka ipa'rut it imu i magayen ngaytu nga barita' nga isiyugid ku na ngaytut imu. ²⁰ Kayti it subuk magpaki'ambut ka it isiyugid ku ngaytut imu, da'ka na ka'ampang. Subung ka na it buyun seked it aldaw nga matuman na i itu nga bagay. Ka siguradung matuman yan, basta na'but nay timpu."

²¹ Iyan mga taw ngayti du'ut li'wan, yanayti mamag'e'lat it ki Zacarias nga nanganteng it kamangyan. Nalilu' sira in unuka na'lay kanya du'un it seled it Templo. ²² Pagli'wan ni Zacarias, buyun na nga matuud. Binuyun nay pakisugid yat mga taw ngayti du'ut li'wan. Aypa' natantuwan nira nga may ipiyalteg it Ampu'ang Diyus it ki Zacarias du'ut seled. Ta, garing sikayti, buyun na si Zacarias nga matuud.

²³ Iyan natiwas nay buwat ni Zacarias du'un it Templo, miyuli' na kanya. ²⁴ Ega nga matuud na'lay, nagdarugmati' na si Elisabet ngayti nga asawa ya. Ta, seledat limang bulan, du'un lamang it balay si Elisabet. ²⁵ Ampa-ampang ni Elisabet, maat ya, "Magayen talagay pabetang ngaytu it aken it Ampu'ang Diyus. Ka inildawan ya na aku nga inawa' ya nay pag'eya'an ku kat mga taw, nga ka'lay ngaytu da'ku magpanganak."

Ipiya'rut gasi' nga ipanganak si Jesus

²⁶ Desang enem na nga bulan i beteng ni Elisabet, tiya'eg si' it Ampu'ang Diyus i anghil ngayti nga si Gabriel. Du'ut lansangan it Nazaret nga sakep it Galilea i tiya'gan ya. ²⁷ Piyapa'adu'un ya it esang umbay pa' nga babay nga si Maria i ngaran, nga na'upakat nay pag'asawa nira duwa ni Jose temed ega pa' na'ubus, alwan pa'. Si Jose ngayti, tungtung-inapu' naga ni David nga adi' it tagna'. ²⁸ Miyabut i anghil ngayti du'un it ki Maria baw nagbegay it galang. Miyampang kanya, nga mag'aat, "Makasagya ka nga banar ka talagang pag'ildawan ka it Ampu'ang Diyus. Pagtatarimaen ya talaga ikaw."

²⁹ Pagkagneg ni Maria, ega nakari'e-ri'eng kanya, baw talagang nalilu' kanya it in unuy ireg sugiden it iti nga inampang. ³⁰ Maat si' it anghil ngayti, "Ayaw kat i'lam, Maria, sabap pinili' ka nga matuud it Ampu'ang Diyus nga ildawan ya. ³¹ Pagnegan muy isugid kut imu. Dumarugmati' ka. Sumakit yan, lalaki. Si Jesus i ipangaran mu. ³² Talagang mata'as yan kanya, baw pagpangaranan it Anak it Ampu'ang Diyus nga Subrang Piyakamata'as. Ib-gay it Ampu'ang Diyus it kanya i pagka'adi' nga subung it kagiyaringan ya nga si David. ³³ Ka mag'adi' kanyat egay kaskedan kat mga taawan ya nga mga tungtung-inapu' ni Jacob. Talagang egay kaskedan it pag'adi' ya."

³⁴ Ka'ampang si Maria, maat ya, "Mag'u'unu nga bagay yan, it da'ku pa' nakalabay it maski siyu nga lalaki?"

³⁵ Katubag i anghil ngayti, "Talagang matuud i inaat mu. Temed kat tabang it Espiritu Santo magbara' tu. Aypa' ka dumarugmati' ka sabap it guna it Ampu'ang Diyus nga Subrang Piyakamata'as. Aypa' ka ipanganak mu ngayan, alaid nga alaid kat kasala'an ka Anak kanya it Ampu'ang Diyus. ³⁶ Baw da'ga ba' may kadugu'an mu nga si Elisabet? Ma'yag kat kadakel nga kanya, ega mag'anak nga babay. Temed kayti, ika'nem nang bulan it bebteng ya, maski maat gurang na kanya. ³⁷ Sabap talagang egay bagay nga da'ga magkapabara' it Ampu'ang Diyus."

³⁸ Ka'ampang si' si Maria, "Talagang manigsirbi aku it Ampu'ang Diyus. Magpasakep aku it ka'irgan ya, nga tumanen ya situt aken i kumpur inaat mu." Bawnga nagsipat nay anghil ngayti.

Nangiga' si Maria du'un it kana Elisabet

³⁹ Egay beken, nagrigen-rigen si Maria ngayti. Miyereg-ereg kanya it pa'adu'un it esang lansangan du'un it mamungsu'un nga rugar it Judea. ⁴⁰ Pag'abut ya du'ut kana Zacarias, kiyumusta yang lagi si Elisabet. ⁴¹ Pagkagneg ni Elisabet it pangu-musta ngayti ni Maria, kimnuli'get i wa'wa' nga pagbebtengen ya, dengan it piyasaruman it Espiritu Santo si Elisabet ngayti. ⁴² Bawnga miyampang si Elisabet it diyadakula' ya nga mag'aat, "Subra' talagay ildaw it Ampu'ang Diyus it imu, subra' pa' it beken nga mga babay. Ildawan ya gasit subra' i kanya nga pagbebtengen mu. ⁴³ Ta'way in siyu aku na, ka na'asitu it aken i ina' it Ampu'an ku. ⁴⁴ Sabap pagkagneg ku it pangumusta mu, kimnuli'get nga subuk simnagya i wa'wa' sinit panganganakan ku. ⁴⁵ Talagang magkasagya ka sabap piyakimatuud mu nga matuman i kumpur ipiyasugid it Ampu'ang Diyus."

Biyantug ni Maria i Ampu'ang Diyus

⁴⁶ Bawnga miyampang si Maria nga mag'aat, "Kamatuudan talagay pagbantug kut Ampu'ang Diyus.

⁴⁷ Talagang masagyang-masagya i nakem ku sabap it Ampu'ang Diyus ngaytu nga Manriribri ku.

⁴⁸ Sabap pagdedemdemen ya naga aku, nga timawa' nga manigsirbi ya.

Baw garing kayti, magtungtung-mag'napu', yanayan yan i pabetang it aken, subrang piyasagya nga babay.

⁴⁹ Sabap ega naytu basta-basta i ildaw ngaytut ak-en it gunaan nga Ampu'ang Diyus.

Talagang ega masbungan i kanyang kabantugan.

⁵⁰ Talagang pagsangu'an yang banar seked it magtungtung-mag'napu' i may i'lam nga pag-galang it kanya.

⁵¹ Kat mga pagbuwaten ya, ipagpatantu yay ega masbungan nga guna ya.

Ka tiyariwanak ya na i mga taw nga subra'an kat nakem nira.

⁵² May mga adi' nga inawa'an ya nat pagka'adi'.

Baw may mga ra'yat nga ipiyata'as nat Ampu'ang Diyus.

⁵³ Iyan mga paggetmanan, piya'genan ya na it magagayeng mga bagay.

Temed iyan mga manggaden, inimugaw ya na it egay maski unu.

⁵⁴ Talagang pagtabangen it Ampu'ang Diyus i mga taawan ya nga tungtung-inapu' ni Israel, ka pagdedemdemen yang pirmi i sanggup ya du'un it mga kagiyaringan tami.

⁵⁵ Ka isiyanggup yat ki Abraham nga ildawan ya kanya, pati mga tungtung-inapu' ya seked it ka'nu-ka'nu."

⁵⁶ Mga tulung bulan i ka'lay ni Maria du'ut kana Elisabet, bawnga miyuli' kanya.

Simmakit na si Juan nga u'na-u'nang namawtis.

⁵⁷ Iyan bulan nat beteng ni Elisabet, sumakit, lalaki. ⁵⁸ Pagka'rut it mga kamalay nira baw mga kadugu'an nira it kadakulat ildaw ngaytit Ampu'ang Diyus du'un it ki Elisabet ngayti, masasagya gasi' sira.

⁵⁹ Iyan nakawalu na, nga aldaw nga ituri' baw ipangaran nat wa'wa', namagparagi' sira. Tanud nira, si Zacarias i ipangaran, ka ipaslun nagat ngaran it ama' ya. ⁶⁰ Temed maat ni Elisabet, "Ega. Si Juan i ipangaran it kanya."

⁶¹ Maamaan i namagparagi' ngayti, "Temed subuk ega nagay kadugu'an mi nga magngangan kayan."

⁶² Egay beken, piyakibinuyunan it mga taw si Zacarias, in siyuy ireg ya nga ipangarat wa'wa'.

⁶³ Miyangut si Zacarias it susuratan baw isiyurat ya nga mag'aat, "Si Juan i ngaran ya." Nalilu' i kadakel ngayti. ⁶⁴ Ta, dengan it nag'uli'nan si' nga naka'ampang si Zacarias ngayti, dayun it biyantug ya i Ampu'ang Diyus. ⁶⁵ Inabut it i'lam i kadakel it kamalay nira. Ta, iti na ngayting bagay sabap it kana Zacarias ngayti i pirming runding it kadakel it taw du'un it mamungsu'un ngayti nga rugar it Judea. ⁶⁶ Mu'sang nakamuya baw nakabarita' kayti, yay pirming kat nakem nira, mag'aat, "Unu sadaw i bara'an it iyang wa'wa' in dumakula' na?" Sabap talagang ma'yag nga, mu'sa pasar it itung wa'wa', pabetang-betang talaga it Ampu'ang Diyus.

May inampang ni Zacarias kat panakem it Espiritu Santo

⁶⁷ Si Zacarias ngayti, piyasaruman kanya it Espiritu Santo bawnga miyampang kanya, nga mag'aat,

⁶⁸ "Bantugun i Ampu'ang Diyus tami nga mga tungtung-inapu' ni Israel.

Sabap siyangu'an ya na kita, ka na'but na nga iribri ya i mga pinili' ya nga taawan.

⁶⁹ Ka piyapa'asitu ya nat aten i egay kasbung nga Manriribri, nga garing kat tungtung-inapu' it manigsirbi ya nga adi' nga si David.

⁷⁰ Itu na ngaytuy isiyanggup ya ngayan nga ipiya'ampang yat mga prupita' it tagna', ⁷¹ nga iribri ya naga kita kat mga kakontra' tami, baw kat ali-ma it mu'sang mamag'iseg it aten.

⁷² Isiyanggup ya nga sangu'an ya i mga kagiyaringan tami baw dedemdemen ya nga pirmi i ega basta-bastang paki'upakat yat kanira.

⁷³ Ituytu i ega basta-bastang sanggup nga isiyanggup ya it kiya'apu'-apu'an tami nga si Abraham, nga uyut i sumpa ya, ⁷⁴ nga iribri ya kita kat mga kakontra' tami, isa'un makasirbi tamit kanya it egay pag'i'laman.

⁷⁵ Ka ireg ya nga alaid tami talaga kat mu'sang kasala'an, nga manga'genan tami nat mataldeng kat panleteg ya, mintras egen tami.

⁷⁶ Ta, ikaw na, anak ku, ta'wagen ka nga prupita' it Ampu'ang Diyus nga Subrang Piyakamata'as.

Sabap makau'na ka it Ampu'an isa'un asikasuun mu i panawan ya.

⁷⁷ Ka ituldu' mut mga taawan ya i dalan it karibriyan baw kapasinsiyaan it mga kasala'an nira.

⁷⁸ Sabap talagang ma'ildaw nga banar i Ampu'ang Diyus tami.

Kamatuudan, kat pabetang-betang ya, subuk magpangyag na situt aten nga subuk aldaw na i panribri ya ngaytu.

⁷⁹ Sabap ma'yagan ya i mga magpanga'genan kat kadleman, nga subung sirat sinakepan it kamatay-nen ka egay inawar nira.

Baw ituldu' yat aten i dalan nga mag'adu'un it ka'imbengan."

⁸⁰ Ta, dimnakula' i wa'wa' ngayti baw magayen talagay adat ya. Iyan ustu' na kanya, du'un nay ta'id-ta'id ya it rugar nga kapupuyangtan, seked it aldaw nga papu'un na kanya nga mangadal nat mga kabanwa ya nga mga tungtung-inapu' ni Is-rael.

Simmakit na si Jesus

2 Kat iting timpu, ipiyag'uridin it Romano nga Impiradur nga si Agosto nga sinsusun i mu'sang taw nga sakep it Roma. ² Binwat tuy u'na ngaytu nga paninsun iyan si Cirenio i gubirnadur it Siria. ³ Aypa' ka mu'sang taw, na'adu'un it in unu nga lansangan i lansangan it giyaringan nira ka pasinsus du'un.

⁴ Ta napanaw na gasi' si Jose it kanya. Garing du'un it Nazaret nga sakep it Galilea, na'adu'un kanyat Betlehem nga sakep it Judea, lansangan nga siyakitan it adi' it tagna' nga si David, sabap si Jose, tungtung-inapu' it adi' ngayti. ⁵ Iba ya it na'adu'un, si Maria nga inasawa ya, lamang ega pa' nagdemket sira. Kusasakiten nay beteng ni Maria ngayti. ⁶ Nadnganan nat du'un sira i pagsakit. ⁷ Ipiyanganak ya na i anak ya nga panganay nga lalaki. Bawnga uyun it adat nirat iting timpu, biyedbedan yat magayen it mga ramba-rambay i wa'wa' ngayti. Ipiyali'tid ya du'un it papaka'nan it ayep, ka du'un mana ngayti i kanirang napa'abutan, it papa'lungan it mga ayep, sabap da'nay rugar nira du'un it pagpa'abutan nga mga seled nga du'ut dibwat. Talagang sageksek na.

Ipiya'rut it anghil du'ut mga manig'eper it tupa nga simnakit na si Jesus

⁸ Iting delem, may mga manig'eper nga magtatanda' it tupa nira du'un it pagpaka'nan nga rugar. ⁹ Sakaling minyag i pag'a'anuan nira ngayti ka miyabut i esang anghil it Ampu'ang Diyus. Binisara' sirat singkar ngaytit kabantugan it Ampu'ang Diyus. Unupat namag'i'lam na sira. ¹⁰ Temed inaat sirat anghil ngayti, "Ayaw kamut i'lam. May magayeng barita' nga taban ku nga isugid kut imyu, nga megay it dakula' nga kasagyaan kat mu'sang taw. ¹¹ Sabap ipiyanganak kayti du'un it lansangan ni David i Manriribri mi. Kanya i isiyanggup nga Cristo nga Ampu'an. ¹² Kamatuudan, maparagan mi i esang madaragen nga biyedbedan it ramba-rambay, nga papaka'nan lamang it ayep i piyali'tidan it kanya."

¹³ Sakaling dimnakel nay anghil ka nagsinabut nay garing du'ut langit. Pagbantugun niray Ampu'ang Diyus, nga mag'aat,

¹⁴ "Bantugun i Ampu'ang Diyus nga du'un it dibwat it langit.

Baw situt sinirungat langit, ka'imbengan it nakem i ibgay ya kat mga taw nga pagsagyaan ya."

¹⁵ Iyan nagsipat nay mga anghil ka miyuli' na du'un it langit, maamaan i mga manig'eper ngayti, "Bila', pa'adu'un tami baytu it Betlehem. Ba'nawun tami i ipiya'rut ngaytu it aten it Ampu'ang Diyus." ¹⁶ Pagkarunding nira kayti, miyereg-ereg na sirat pa'adu'un. Naparagan nira na Maria duwa ni Jose baw madaragen ngayti nga maglili'tid du'un it papaka'nan it ayep. ¹⁷ Pagkalteg it mga manig'eper, itiyuturan nira i kumpur inaat it anghil ngayti pasar it iti nga wa'wa'. ¹⁸ Nalilu' i mu'sa nga nakagneg it itiyuturan it mga manig'eper ngayti. ¹⁹ Ki Maria, idiyawa' ya nga banar kat ulu ya i mu'sa ngayti, nga pirmi nga pagdedemdemen ya. ²⁰ Pag'uli' it mga manig'eper ngayti, siging pagbantug nira it Ampu'ang Diyus. Pagsa'u-sa'upun nira i kanyang kabantugan sabap it mga nagnegan baw naltegan nira ngayti, nga uyun it ibiyarita' it kanira it anghil.

Piyangaranan si Jesus

²¹ Pag'ikawalung aldaw, nga aldaw nga ituri' baw ipangaran it wa'wa', si Jesus i ipiyangaran it kanya, ka iti i inaat it anghil nga ipangarat kanya, parabir diyarugmati' i wa'wa' ngayti.

Tiyaban si Jesus du'un it Templo nga du'ut Jerusalem

²² Ta, yan na'but na gasi' i aldaw nga ipagpanlimpiyu' it kanira kat panleteg it Ampu'ang Diyus, nga uyun it ipiyag'uridin ni Moises pasar it panganak, nagpaJerusalem na na Jose duwa ni Maria. Tiyaban nira i wa'wa' ngayti du'un it Templo, sabap kat iting timpu ipa'adap na nirat Ampu'ang Diyus. ²³ Sabap inaat it urdin nga basta panganay, in lalaki, kabilangan ya, ambu' it Ampu'ang Diyus, aypa' ka ka'ilangan nga subuk lekaten nira kanyat pirak. ^{†24} Langkuy nagbuwat sira it ipagpanlimpiyu' ngayti kat panleteg it Ampu'ang Diyus, nga yan gasi' i inaat it urdin, nga ibgay nira nga antengen, duwang batu i manu-manuk nga kalapati', u maski punay, basta u'uybun, nga duwang batu naga. ^{††}

²⁵ Kat iting timpu, may esang lalaki du'ut Jerusalem nga si Simeon i ngaran. Mataldeng kanya kat panleteg it Ampu'ang Diyus baw masiyambaen pa'. Talagang ma'lat kanyang banar it isiyanggup nga Cristo nga rimibri it bangsa nira nga Israel. Baw pagsasaruman kanya it Espiritu

† Exodo 13:1-2 baw 13:12-13. †† Levitico 12:8.

Santo. ²⁶ Ta, natantuwan ya kat panakem it Espiritu Santo ngayti nga ega pa' matay kanya seked it ega pa' naltegan ya i Cristo ngayting isiyanggup it Ampu'ang Diyus. ²⁷ Kat iti nagang aldaw, piyanakman it Espiritu Santo si Simeon ngayti nga pa'adu'un it Templo. Aypa' abutan na Jose duwa ni Maria nga muwat it ipiyag'uridin it Ampu'ang Diyus, du'un na si Simeon ngayti. ²⁸ Kiyapu'put ni Simeon i wa'wa' ngayti baw biyantug yay Ampu'ang Diyus, nga mag'aat,

²⁹ "Agalen ku, aku ngayni nga manigsirbi mu, maski bai'en mu nay ginawa ku, uyun kat isiyanggup mut aken.

³⁰ Ka naltegan nat duwang mata ku i siyarigan mu nga Manriribri, ³¹ nga pabetang-betang mu ngaytu, matantuwan tu it mu'sang katataawan.

³² Ma'yagan yay mga bangsa nga ega Judio pasar it dalan it karibrian.

Baw sabap it kanya ngaytu, dumakula' i kabantugan nameng mga Judio nga mga taawan mu, nga tungtung-inapu' ni Israel."

³³ Nalilu' na Jose duwa ni Maria it mga inaat ngayti ni Simeon pasar it wa'wa' nira ngayti.

³⁴ Bawnga piyatdekan ni Simeon it ampang nga pa'ildaw na Jose ngayti duwa ni Maria, baw maat pay pa'ugdun ya, "Maria, matuud i i'aat ku pasar it itung wa'wa'. Talagang ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga sabap it wa'wa' ngaytu, dakel tami nga mga Judio nga maribri, temed dakel nagay beken nga ma'ilang ka da'sira kupasakep it kanya. Sabap kanyay bilang tanda'anan nga magtuldu' it dalan nga magpa'adu'un it Ampu'ang Diyus, temed ta, dakel i paki'ambut it panuldu' ya ngaytu. ³⁵ Ta sikayan matantuwan i kat nakem it katataawan. Baw yay matuud, mapurun bay nakem mu nga subung it sakit it nasudyuk i pusu' mu it mada'un nga karis."

³⁶ May du'un gasi' it Templo nga esang babay nga prupita' nga si Ana. Anak kanya ni Fanuel, nga tungtung-inapu' ni Aser. † Gurang na kanyang banar. Pitung ta'un lamang i ka'lay it a'asawat kanya, nabalu na. ³⁷ Ta, kat iting timpu, walung pulu' may epat na nga ta'un i idad it balu ngayti. Yanay pirmi ya du'un it Templo, ka delem-aldaw magsamba kanya, magpuwasa baw magpanalangin du'un it Ampu'ang Diyus. ³⁸ Ega pa' natupus i ampang ni Simeon ngayti, minlep na du'ut kana Jose si Ana ngayti. Nagpasalamat kanya du'un it Ampu'ang Diyus. Bawnga siging tuturan ya pasar it wa'wa' ngayti du'un it maski siyung beken nga ma'lat nagat panribri it kanira nga mga Judio.

Miyuli' na Jose du'un it Nazaret

[Mateo 2:19-23]

³⁹ Iyan natuman na na Jose i mu'sang isiyurat du'un it ampang it Ampu'ang Diyus pasar it wa'wa' ngayti, miyuli' si' sira du'un it Nazaret ngayti nga sakep it Galilea. †⁴⁰ Dimnakula' si Jesus ngayti nga makula'si baw ega basta-bastay kasepsep ya, ka pirming pagtabangen it Ampu'ang Diyus.

Iyan sang pulu' may duwa na i idad ya, na'adu'un si' na Jesus it Jerusalem

⁴¹ Ta'un-ta'un, kada ma'but i Pista' it Tiya'liban, magpaJerusalem i mga giyaringan ngayti ni Jesus.

⁴² Iyan sang pulu' baw duwa na nga ta'un i idad ni Jesus ngayti, piyabaya' na nirat nagparagi' si' it pista' nga pagbuwaten nirat ka'lay.

⁴³ Pagkatiwas it pista', napanaw na na Jose ka muli' na. Ega namuyaan nira nga palan nagpatudu' du'ut Jerusalem si Jesus. ⁴⁴ Ta, it tanud tu na Jose, maggugubuk-gubuk na si Jesus du'un it reet-reet it mga ka'ibaaan nira ngaytit mamagpanaw, sigi na nga panaw nira it nag'apun. Ta magkaleg-kaleg sira, egay si Jesus. Aypa' tiyulus nira du'ut mga ka'ibaaan nira ngaytit mamagpanaw nga mga kadugu'an baw kakilala nira. ⁴⁵ Ta it egay magkaparagan nira, egay beken, nagpa'uli' sira du'ut Jerusalem i magtulus.

⁴⁶ Ikatlung aldaw, bawnga naparagan nira si Jesus du'un it Templo, mag'a'dung nga ka'ibaaan it mga manigtuldu' it urdin. Magpagneg kanya baw mag'ingkut gasi' it kanira. ⁴⁷ Talagang nalilu' i mu'sa nga nakagneg it kanya sabap it kasepsep ya baw kagayen it mga tubag ya. ⁴⁸ Pagkalteg na Jose, nalilu' gasi' sirat kanira. Maat it ina' ya ngayti, "Dungu', unuka atkaytuy pabetang mut amen, it masyadu nay keber-keber it seled namen it ama' mu it magtulus it imu? Tanud namen in na'unu ka na."

⁴⁹ Katubag si Jesus, nga maat ya, "Ina', unuka pagtulusun mi aku? Unu, da'ga na'rutan mi nga ka'ilangan situ aku it balay ngaytut Ama' ku?"

⁵⁰ Temed ega nasepsepan it mga giyaringan ya i pa'aaten ya ngayti.

⁵¹ Ta yapay katabus it kanirang uli' du'ut Nazaret. Talagang mapiyamaya' si Jesus ngayti it kanira. Mu'sa ngayti nga magkamuyaan ni Maria, ipagdawa' yang banar du'un it ulu ya. ⁵² Magdakula' si Jesus ngayti, magdungag gasi' i kasepsep ya. Tala-

†† *Siguru uyut nagat mga natuman nira ngayti i isiyurat it esang prupita' it tagna' pasar it panaw nira du'ut Egipto. Ka siguru, pagkatiwas nira du'un it Templo, nagpa'uli' sira du'un it Betlehem ka ega naga alaid. Du'un sira seked it miyabut i mga mapipikir nga garing du'ut lebatan nga ayun. Pagkagaring it mga iti ngayti, nagpa'Egipto na na Jose seked it natay na si Herodes ngayting adi' it Judea. Yapay ka'uli' nira du'un it Nazaret. Mabasaytu du'ut Mateo kapitulu 2.*

† Si Aser ngaytu, ka'uyutan it sang pulu' baw duwa nga anak ni Jacob.

gang pagsagyaan kanya it Ampu'ang Diyus baw mga taw gasi'.

Magpangadal baw magpamawtis si Juan

[Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28]

3 Ta it na'lay nang timpu, na'but nay ikasang pulu' baw lima nga ta'un i pag'impiradur ni Tiberio. Si Poncio Pilato i gubirnadur it Judea. Si Herodes i adi' du'un it Galilea baw sulsug ya nga si Felipe i adi' du'un it Iturea baw Traconite. Si Lisnias i adi' du'un it Abilinia. ² Si Anas baw si Caifas i mga Piyakamata'as nga Sasirduti. Ta, kat iting timpu, miyabut i ampong it Ampu'ang Diyus du'un it ki Juan ngayting anak na Zacarias, nga du'un kanya it rugar nga kapupuyangtan. ³ Aypa' binwat ya, liyekep-lekep ya i taawan kat padipag-dipag it danum it Jordan, ka nangadal na. Ipagpangadal ya nga mag'aat, "Singuli'an baw indi'an mi na i mga kasala'an mi baw pabawtis nga pamatuud it indi'an mi na, isa'un pasinsiyaen kamu naga it Ampu'ang Diyus." ⁴ Si Juan ngaytu i pagpa'igu'an it isiyurat it prupita' nga si Isaias, nga mag'aat,

"May magpangga'maran du'un it rugar nga kapupuyangtan nga mag'aat i pag'ampangen, 'Buwatan mit dalan i Ampu'an.

Diritsuun baw gayen-gayenen mi i panawan ya ngaytu.

⁵ Ka'ilangan nga tambakan mi i mga magkekelna' baw pulinasen i kada mungsu' baw bukid.

Diritsuun i iyan mamaglili'ut-li'ut nga dalan baw pantayen i mabakutud.

⁶ Talagang maltegan it mu'sang taw i panribri it Ampu'ang Diyus.'" †

⁷ Dakel i mga taw nga mag'adu'un it ki Juan ngayti ka magpabawtis. Ipagrapar ni Juan it kani-ra, nga mag'aat, "Unuka situ kamu nga mga mapiyandaya' nga subung it adat it dukul? Siyuy miyaat nga mapalagyuwan mi i panriga nga mag'a'abut? ⁸ Ka'ilangan nga ipamatuud mi kat panga'genan mi nga magsinguli' kamu na nga matuud. Ega kesgat nakem mi nga maat mi, tungtung-inapu' kamu naga ni Abraham, aypa' ka sagyaan kamu nagay imyu it Ampu'ang Diyus. Ka isugid kut imyu nga talagang kaya it Ampu'ang Diyus nga, garing kat mga batu ngaytung itu'un, mapabara' ya nga mga tungtung-inapu' ni Abraham. ⁹ Ka kayti, magbebre' na i kapa du'un it gamut it magpup'un nga kayu, ka kada kayu nga ega magbuwa' it magayen, pukanen bawnga ida'pug du'ut apuy. Ta, mag'ade'deng na nga atkayan i panriga it imyu."

¹⁰ Pagkagneg it mga taw ngayti, miningkut sirat kanya nga mag'aat, "Ta in atkayan, unuy magayen nga buwatan namen?"

¹¹ Pagtubag ni Juan, maat ya, "Ta, mga atkaytu i magayen nga buwatan mi. In bete' nagduwa naga i badyu' mu, ka'ilangan tunggalan muy iyan talagang ega na. Subung nagay iyan may panga'en, ega riga-rigaen yay iyan ega nay magkasikep."

¹² May miyabut gasi' nga mga manigpabayad it barayadan du'un it gubirnu ka pabawtis gasi'. Miningkut sirat ki Juan nga mag'aat, "Ta kami ngaytu, Manigtuldu', unuy magayen nga buwatan namen?"

¹³ Katubag si Juan, maat ya, "Ayaw kamut pabayad it subra' na kat rega it barayadan nga ipiyag'uridin."

¹⁴ May mga sundalu' gasi' nga miningkut it ki Juan. Maat nira, "Ta, amen, unu gasi' i magayen nga buwatan namen?"

Maat gasi' i tubag ni Juan it kanira, "Ayaw kamut panreges-reges it maski siyu u manistigu it ega matuud isa'un lamang kapamirak kamu. Yay magayen nga adaten mi, pagsagyaan mi na i suwildu mi."

¹⁵ Ta it talagang maseked-seked i elat it mga taw it isiyanggup nga Cristo, kat nake-nakem it mu'sa, "Barang si Juan na ngaytuy Cristo ngayang pa'aaten."

¹⁶ Pagkamuya ni Juan kayti, maat ya it mga taw ngayti, "Pagbawtisen ku kamu situt danum. Temed yay matuud, iyan mabut nga magsusunud it aken, kanya nga ibawtis it imyu, Espiritu Santo baw apuy. Talagang landaw pa' kanya it aken. Kamatuudan, maski mu'bad it seget it talumpa' ya, ega mapakay nga mabwat ku, ka subrang banar i kata'asan ya. ¹⁷ Kanya ngaytu i mukuman it mga taw. Ka subung it pagseskelen ya i a'aw'aw ya, nga i'aw'aw ya it ku'ut. Bulunun ya i legas ka idawa' du'ut lagkaw. Temed iyan ku'ut ngaytu, ida'pug ya du'un it apuy nga ega magpugda-pugdaw seked it ka'nu-ka'nu." ¹⁸ Dakel pa' nga mga bagay i ipiyangadal ni Juan it mga taw ngayti kat pa'yag ya it Magayeng Barita'.

¹⁹ Ega desang mga taw ngayti i pagraparan ni Juan, in da'ga pati adi' it Galilea nga si Herodes. Ka pagsardawun ya si Herodes ngayti sabap it inagaw ya i ipag ya nga si Herodias, nga asawa it sulsug yang si Felipe, baw beken pa' nga kara'e-ra'etan nga pagbuwatan ya. ²⁰ Temed ta, diyungagan ga ni Herodes i kadakulat kasala'an ya, ka miyabut i timpu nga ipiyapirisu ya si Juan ngayti.

Nagpabawtis si Jesus

[Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11]

²¹ Iyan ega pa' ngayti napirisu si Juan, reet-reet nat taw i magpabawtis du'ut kanya. Nagpabawtis gasi' si Jesus. Pagpanalangin ni Jesus it magpatingdal na, naltegan ya nga sakaling miyabri i langit.

²² Bawnga nagpasalu du'un it kanya i Espiritu Santo, nga subung it kalapati' i pamabilug. Dengan it

† Isaias 40:3-5.

may ampang nga du'ut langit i garing, nga mag'aat, "Ikaw talagay pagma'a-ma'alēn ku nga Anak. Talagang pagsagyaan ku ikaw nga banar."

Kagiyaringan ni Jesus

[Mateo 1:1-17]

²³ Mga magtutulung pulung ta'un na i idad ni Jesus, nagpapa'un na kanyat buwaten ya nga magpangadal. Tanud it katataawan, ipiyagrasya' kanya ni Jose. Apu' ya si Eli, ^{†24} nga anak ni Matat, nga si Matat, anak ni Levi nga anak ni Melqui. Si Melqui ngayti, anak ni Jana nga anak ni Jose. ²⁵ Si Jose ngayti, anak ni Matatias nga anak ni Amos. Nanganak it ki Amos si Nahum nga anak ni Esli. Si Esli ngayti, anak kanya ni Nage, ²⁶ nga anak ni Maat nga anak ni Matatias. Si Matatias ngayti, anak ni Semei nga anak ni Jose. Si Jose ngayti, anak ni Juda, ²⁷ nga anak ni Joana, nga si Joana, anak kanya ni Resa nga anak ni Zorobabel, nga anak ni Salatiel, nga anak gasi' ni Neri. ²⁸ Si Neri ngayti, anak ni Melqui nga anak ni Adi. Nanganak it ki Adi, si Cosam nga anak ni Elmodam nga anak ni Er. ²⁹ Si Er, anak kanya ni Josue nga anak ni Eliazar nga anak ni Jorim, nga anak ni Matat, nga anak ni Levi, ³⁰ nga anak ni Simeon nga anak ni Juda. Nanganak it ki Juda si Jose, nga si Jose ngayti anak ni Jonan nga anak ni Eliaquim. ³¹ Si Eliaquim, anak ni Melea, nga si Melea ngayti, anak ni Mainan nga anak ni Matata, nga anak ni Natan nga anak ni David.

³² Si David, anak ni Jesse nga anak ni Obed. Si Obed, anak kanya ni Booz, nga si Booz ngayti, anak ni Salmon nga anak ni Naason, ³³ nga anak ni Aminadab nga anak ni Admin. Si Admin ngayti, anak kanya ni Arni nga anak ni Esrom nga anak gasi' ni Fares. Si Fares, anak ni Juda, ³⁴ nga anak ni Jacob, nga si Jacob, anak ni Isaac ngayting anak ni Abraham, nga anak ni Tare nga anak ni Nacor. ³⁵ Si Nacor, anak ni Serug nga anak ni Ragau, nga anak kanya ni Peleg. Si Peleg ngayti, anak ni Heber, nga anak ni Sala. ³⁶ Si Sala, anak ni Cainan nga anak ni Arfaxad, nga anak gasi' ni Sem. Si Sem, anak ni Noe nga anak ni Lamec, ³⁷ nga anak ni Matusalem, nga anak gasi' ni Enoc, nga si Enoc anak ni Jared nga anak ni Mahalaleel, nga anak ni Cainan. ³⁸ Si Cainan ngayti, anak ni Enos nga anak gasi' ni Set, nga si Set anak ni Adan nga bilang anak it Ampu'ang Diyus.

† Siguru si Eli ngayti baw beken nga magkasangpit situ, mga kagiyaringan ni Maria. Ka belag i ki Jose nga kagiyaringan (Mateo 1:1-17).

Siyukdanan ni Satanas si Jesus ka kupakursud ya

[Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13]

4 Paggaring ni Jesus du'ut Jordan, tiyaban kanyat Espiritu Santo ngayting nagpasarum, tiyabanan it kanya du'un it rugar nga kapupuyangtan. ² Ka'lay ya du'un, epat nga pulung aldaw, nga egay maski unu nga pagka'nen ya. Binwat ni Satanas, siyukdanan ya si Jesus in unu makapakursud ya. Ta, it iti na nga ka'lay nga egay kiya'en ni Jesus ngayti, ginteman na kanya. ³ Aypa' ka inaat kanya ni Satanas, nga mag'aat, "It Anak ka it Ampu'ang Diyus, mampang ka lamang ka pabara'en mu nga panga'en i batu ngaytu."

⁴ Temed tiyubag ga kanya ni Jesus, nga mag'aat, "Da'ga ba' magsusurat i inaat it Ampu'ang Diyus, nga mag'aat,

'Ega lamang bulun nga panga'en i ipagka'gen it taw.'" †

⁵ Esa gasing binwat ni Satanas, piyabaya' ya si Jesus du'ut esang abwatay nga bukid. Bawnga ipiyalawag yat kanya it sang patiklib i mu'sa nga mga ka'adi'an situt sinirungat langit. ⁶ Maat ni Satanas ngayti, "Talagang ipasakep kuytut imu i pamegbeg baw kabantugan it mu'sa ngaytung mga ka'adi'an, ka magbebgay naytut aken nga mu'sa. Aypa' makabgay kuytu it maski siyu nga ma'irgan ku. ⁷ Aypa' basta sambaen mu aku, ma'imuytu nga mu'sa."

⁸ Pagtubag si' ni Jesus, "Da'ga ba' magsusurat naga nga,

'Ampu'ang Diyus mu lamang i sambaen mu, baw kanya lamang i pagsirbiyan mu.'" ‡

⁹ Beken nga binwat ni Satanas it ki Jesus ngayti, tiyaban ya du'un it siyudad it Jerusalem. Piyatindog ya du'un it piyaka'abwatay nga bagi' it Templo, bawnga inaat kanya, "In talagang matuud nga Anak ka it Ampu'ang Diyus, manugpa ka. ¹⁰ Ka da'ga ba' basa'an magsusurat, nga mag'aat,

'Sekaten it Ampu'ang Diyus i mga anghil ya nga tarimaen ka,

¹¹ baw alugbabayen ka nira isa'un a'ay mu nga masked, ega makata'kid it batu.'" ‡

¹² Temed maat gay tubag ni Jesus it kanya, "Temed da'ga ba' magsusurat gasi' ngayan nga mag'aat,

'Ega sukdanan mu i Ampu'ang Diyus mu.'" ‡

¹³ Pagkatiwas it kalasi-kalasi na nga sukdan ni Satanas it ki Jesus, tiyananan ya na. Mag'elat kanya it makatimpu si'.

† Deuteronomio 8:3. ‡ Deuteronomio 6:13. †† Awit 91:11-12. ‡‡ Deuteronomio 6:16.

Nagpapu'un na si Jesus it manuldu'

[Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15]

¹⁴ Ta, miyuli' na si Jesus du'un it Galilea. Talagang du'un nat kanya i guna it Espiritu Santo. Limingkep it mu'sang rugar du'un i barita' pasar it kanya ngayti. ¹⁵ Nanuldu' na kanya du'un it mga papagsambaan nirang mga Judio, baw talagang pagdaya-dayawun kanya it kadakel.

Ega tiyanggap si Jesus du'un it Nazaret

¹⁶ Nanlangbus nat miyuli' si Jesus du'un it Nazaret, nga sakep nagat Galilea ngayti. Iti, Nazaret ngayti, i diyakula'an yang lansangan. Ta, subung nat na'ubasan ya na, siminled kanya du'un it papagsambaan in Aldaw it Kapa'naan. Timnindeg kanya ka masa du'un it ampong it Ampu'ang Diyus. ¹⁷ Ipiyakawa' it kanya i pagluulunun nga pagsusuratan it mga ipiyasurat it ki Isaias nga prupita' it tagna'. Biyuka' ni Jesus i pagluulunun ngayti du'un it pagsusuratan nga mag'aat i mag-susurat,

¹⁸ "Magsasarum situt aken i Espiritu Santo it Ampu'ang Diyus, ka pinili' baw ipiyasiguru ya aku isa'un makapangadal it Magayeng Barita' du'un it mga makukuri'.

Tiya'eg ya aku isa'un ipa'yag ku du'un it mga dakepan nga maribri sira, baw iyan subuk beleg ka sakep pat kadleman, ma'yagan naga sira.

Tiya'eg ya aku isa'un tabangen talaga i kumpur magka'igpitan,

¹⁹ baw ipa'yag i panribri nga buwaten it Ampu'ang Diyus." †

²⁰ Ta, liyulun ya si' i pagsusuratan ngayti, ipiyag'uli' ya du'un it magpamaala' bawnga miyadung. Du'ut kanya i leteg it mu'sang taw nga du'ut papagsambaan ngayti, nga da'na paglisu'un niray mata nira. ²¹ Bawnga miyampang si Jesus, nga maat yat kadakel ngayti, "Kayti natuman naytu i itu nga inaat it kasuratan, nagnegan mi ngaytu nga biyasa ku."

²² Tiyu'gud kanya it kadakel baw nalilu' sira kat magagayeng pag'ampangen ya. Taka' maamaan sira, "Da'ga ba' anak tu na Jose?"

²³ Aypa' ka miyampang si Jesus nga mag'aat, "Siguru sangpiten mi i sambatan ngayan nga mag'aat, 'Manig'uba'ubat, sigi, uba'ubaten mu i sadili mu nga bilug.' Ka aaten mi yat aken nga buwaten ku situt sadili ku nga lansangan i mga nabarita'an mi ngayan nga binwat ku du'un it Capernaum."

²⁴ Ipiyasigi ni Jesus i ampong ya. "Matuud tuy i'aat kut imyu, nga egay prupita' nga pagkilalaen kat sadili ya nga lansangan. ²⁵ Ka dedemdemen mi

tu, nga iyan timpu ni Elias nga ega miyuran it seledat tulung ta'un baw tenga', nga gimintem nat masaki-sakit nga getem kat mu'sang rugar, dakel i mga babay nga balu it iting timpu kat banwa tami ngaytung Israel. ²⁶ Taka' egay maski siyu it kanira nga piyapa'adu'unan it ki Elias, in da'ga du'un it esang balu nga babay nga ega kabanwa nira ka taga Sarepta nga sakep it Sidon. ²⁷ Ta, dakel gasi' i mga babangbangen nga tungtung-inapu' ni Israel it timpu it prupita' nga si Eliseo. Temed egay piyagayen nga maski siyu it kanira. Si Naaman lamang nga taga Siria i piyagayen."

²⁸ Ere'eret i iseg it mu'sa ngayti nga du'ut papagsambaan, pagkagneg nira kayti. ²⁹ Nagsigtindeg i kadakel ngayti baw inimugaw nira si Jesus, nga ipagdedeg nga manli'wan du'un it lansangan. Tiyaban kanya du'un it kilid it mungsu' ngayting binwatan it lansangan ngayti, ka sana ipatugpa' nira du'un it tingpas. ³⁰ Temed nanenga'-tenga' na si Jesus it kadaklan ngayti i limin'id.

Inimugaw i mara'e-ra'et nga magpapulpug it esang taw

[Marcos 1:21-28]

³¹ Garing si Jesus du'un, na'adu'un kanya it Capernaum nga sakep it Galilea. Nanuldu' si' kanya it mga taw du'un it papagsambaan in Aldaw it Kapa'naan. ³² Nalilu' i mga taw sabap ma'yag kat ampong ya nga kanya i may kamatuudang kasepsep it ipagtuldu'.

³³ May du'un it papagsambaan ngayti nga esang lalaki nga pagpapulpugun it mara'e-ra'et. Nangga'maran kanya it diyadakula' ya nga mag'aat, ³⁴ "Bila', unuy labe-labet mut amen, Jesus nga taga Nazaret? Unuy inasitu mu? Muu' ka nat amen? Talagang magka'rutan ku in siyu ka. Ikaw i ega basta-basta ngayan nga siyarigan it Ampu'ang Diyus!"

³⁵ Pagkagneg ni Jesus, siyuraraw ya. Maat ya, "Ayaw kat sarit tingeg! Magli'id ka na asat kanya ngayan!" Ta, kat sarungan it kadakel, ipiyasu'sub it mara'e-ra'et i taw ngayti, bawnga lin'idan ya na it ega nagay ka'unu'at bilug.

³⁶ Nalilu' sira nga mu'sa. Maamaan sira, "Unu na bayang ampong i atkayan? Ka unngayan, may pudir ya baw ega basta-bastang keseg nga surarawun yay pati mga mara'e-ra'et bawnga lim'id sira kat pagpapulpugun nira." ³⁷ Nanlekep du'ut iti nga rugar i barita' pasar it ki Jesus ngayti.

Dakel nga mga magsarut i piyagayen ni Jesus

[Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-34]

³⁸ Nanli'wan na si Jesus du'un it papagsambaan ngayti. Na'adu'un kanyat balay ni Simon. Abutan ya, ma'get i ramig it punyangan ni Simon nga babay. Aypa' ka ipiyag'abang nira it ki Jesus ngayti. ³⁹ Timnindeg si Jesus du'un it umid it iriga'an it

† *Isaias 61:1-2.*

babay ngayti baw miyampang nga piya'ibwan yay ramig. Ta, minibwan nga lagi. Nagbangun na i babay ngayti ka nagsimpan nat itarakan yat ki Jesus.

⁴⁰ Pagsedep it aldaw, mu'sa nga may magsarut it maski unu nga sarut du'un it kanira, piyamagtaban na nira du'un it ki Jesus. Tiyapal ni Jesus i kada esa ka piyagayen i mga sarakiten nira. ⁴¹ Dakel gasi' i mga taw nga piya'imugawan it mara'e-ra'et. Magli'wan sira, magpangga'maran nga mag'aat, "Ikaw i Anak it Ampu'ang Diyus!" Temed siyuraraw sira ni Jesus. Ega piyata'nan ya nga maka'ampang i mga mara'e-ra'et ngayti sabap urut na nira nga kanyay isiyanggup nga Cristo.

Nangadal si Jesus du'un it mga papagsambaan it mga Judio [Marcos 1:35-39]

⁴² Pagdelem, iyan magpangyag na, nanli'wan si Jesus baw na'adu'un it rugar nga kapupuyangtan. Temed ta, tiyulus kanya it mga taw. Pagkaparag nira, inupakat nira nga ega da'an lim'id du'ut kanira. ⁴³ Temed katubag si Jesus it kanira, "Ka'ilangan nga ipangadal ku naga du'un it beken nga mga lansangan i Magayen ngaytung Barita' pasar it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, ka yay inasitu ku nga ta'eg yat aken." ⁴⁴ Ta, binwat ni Jesus, nangadal kanya du'un it pa'ari-aring papagsambaan nirang mga Judio.

U'nang mga alagad ni Jesus [Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20]

5 Ka'sa magtitindog si Jesus du'un it tambing it Lapnaw it Genesaret. † Riyamu na kanya it dakel na nga pagtaw ka ireg nira nga makagneg it ampang it Ampu'ang Diyus. ² May naltegan ya nga duwang kasakayanan nga magdudunggu'. Nakalampud na i mga manigseda'. Mamag'ugas na sira it lambat nira. ³ Nagpasakay si Jesus du'un it sang kasakayanan nga iti, ki Simon. Bawnga inaat ya si Simon nga isungru-sungrud ya, isa'un maka'alaid it sang dekeye' du'un it binit. Ta, miyadung kanya du'un it sakayan ngayti ka nangadal si' it mga taw.

⁴ Pagkatupus it pangadal ya, maat yat ki Simon, "Palaud kamu si' ka mulug si' it lambat mi."

⁵ Katubag si Simon, "Agalen, nariga-riga kami ga ngayat naglinag, maski nga banar sangbat egay napisi' namen. Temed sabap it ikaw i nag'aat, manglug kami si' it lambat namen." ⁶ Ta, nanglug si' sira. Pagbatun nira, yamanay da'ga marasik ka bulbulan nat seda' nga siminled. ⁷ Kinimpayan nira i mga ka'ibaan nira du'ut sang kasakayanan ka piy-

atabang. Nakargadu i duwa ngayting sakayan it yamanay da'ga matgeb.

⁸ Pagkamuya ni Simon Pedro kayti, nanluud kanya du'un it sarungaan ni Jesus. Miyampang nga mag'aat, "Pa'alaidan mu na aku, Ampu'an, sabap talagang makasala'an aku." ⁹ Atkayti i inampang ni Simon Pedro ka nalilu' kanya, pati mga ka'ibaan ya du'ut sakayan ngayti, sabap it yanay dali-dali' nirat kapisu' it yanayting kadakula'. ¹⁰ Nalilu' gasi' i mga ka'ibaan nira du'un it sangbat ngayting sakayan, nga si Santiago duwa ni Juan, nga mga anak ni Zebedeo.

Bawnga maat ni Jesus it ki Simon ngayti, "Ayaw kat i'lam. Ka garing kayti, buwaten ku na ikaw nga taw na i subuk paglugitmen mu." ¹¹ Aypa' pagkapabnit nirat mga sakayan nira ngayti, tiyananan nira nay mu'sa ka miyaya' na sirat ki Jesus. ††

Piyagayen ni Jesus i esang babangbangan [Mateo 8:2-4; Marcos 1:40-45]

¹² Ka'sa nga du'ut esang lansangan si Jesus, may minlep du'ut kanya nga esang lalaki nga babangbangan, nga lipung nay bilug ya. Iyan du'un nat tepad ni Jesus, nanluud kanya baw nagpasangu'-sangu', nga mag'aat, "Agalen, in bete' ireg mu, talagang mapagayen mu aku."

¹³ Tiyapal kanya ni Jesus, dengan it miyampang, nga mag'aat, "Talagang ireg ku. Kayti nga lagi, gumayen ka naytu!" Ta, sakali' nga nagsipat i bangbang ya ngayti. ¹⁴ "Iyan," maat ni Jesus, "ega da'ay sugidan mu nga maski siyu, in da'ga pa'adu'un ka nga lagi it sasirduti, ka pa'eket-eket ka it kanya. Bawnga megay ka it ipagpasalamat, uyun kat mga ipiyag'uridin ni Moises, nga bilang pamatuud kat mga taw nga magayen ka na."

¹⁵ Temed subra' gang limingkep i barita' pasar it ki Jesus. Aypa' ka nagsig'abut nay dakel na nga mga taw, ka kupagneg it pangadal ni Jesus baw i'abang du'ut kanya i mga sarakiten nira. ¹⁶ Temed si Jesus ngayti, pirmi nga mag'adu'un kanya it rugar nga kapupuyangtan ka magpanalangin du'un.

Piyagayen ni Jesus i esang taw nga may patay nga bagit bilug [Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12]

¹⁷ Ka'sa nga magpangadal si Jesus, may du'un nga mga Pariseo baw mga manigpa'yag it mga urdin it Ampu'ang Diyus. May gimnaring du'ut mga lansangan nga sakep it Galilea baw sakep it Judea, baw pati du'un it siyudad it Jerusalem. Talagang du'un nat ki Jesus ngayti i guna it Ampu'ang Diyus nga ipagkapdek it maski unu nga sarut.

†† *Tiya'wagan sira nga lagi ni Jesus ka kubwaten yang mga alagad ya (Mateo 4:18-22). Ta, kat itu nga ta'wag it kanira, ega na pa'uli'an niray panulus nira ngayti nga manigseda'.*

† *Esa gasing pangaran it Lapnaw it Galilea.*

¹⁸ Desang magpangadal na kanya, may miyabut nga mamagtataban it taw nga may patay nga bagit bilug. Mamagreges sira nga makasled du'ut balay ngayting pag'a'anuan ni Jesus, ka ireg nirang ida'tun du'un it adapan ni Jesus i magsarut ngayti.

¹⁹ Temed ega magkalapas sira ka sageksek it taw. Aypa' binwat nira, miyapyat du'un it mapatag nga atep it balay ngayti bawnga linsutan nira, ka piyalapasan nirat itiyu'nay nga pirisi'en nira ngayting taw nga du'un nagat paglilitidan ya. Itiyu'nay nira du'un it ada-adapan ni Jesus, nga du'un it tenga' it kadakel ngayti.

²⁰ Pagkamuya ni Jesus it dakulay pamaya' it iting mga taw, maat ya, "Dungu', piyasinsiya nay mga kasala'an mu."

²¹ Pagkagneg it mga manigpa'yag it urdin baw mga Pariseo ngayti, kat nake-nakem nira, "Siyu baytung taw i, in mangangampangan, magpaDiyu-Diyus na ngaytu? Da'ga ba' Ampu'ang Diyus lamang i magkapasinsiya it kasala'an?"

²² Temed magka'rutan ni Jesus i kat nakem nira ngayti. Aypa' ka maat ya it kanira, "Unuka atkayan i kat nakem mi? ²³ Ari manggid i marway nga ampangan? Unu, 'Ipiyasinsiya nay mga kasala'an mu, u aaten nga, 'Tindeg, ka mapanaw ka'? Da'ga nagsubung nga guna it Ampu'ang Diyus lamang i magkabwat? ²⁴ Aypa' pagayenen ku i sarakiten ya ngaytu isa'un matantuwan mi nga aku, nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, may pudir ku naga situt sinirungat langit nga pasinsiya it mga kasala'an." Pagka'ampang ya kayti, maat ya it taw ngayti nga may patay nga bagit bilug, "Timindeg ka na, pirisi'nen mu nay paglilitidan mu ngayan ka muli' ka na."

²⁵ Egay beken, timnindeg na i taw ngayti, nga pagleltegan it kadakel. Piniresi'en ya na i paglilitidan ya ngayti baw miyuli' na, nga pagbantugun yay Ampu'ang Diyus. ²⁶ Namagkalilu' i kadakel ngayti baw biyantug niray Ampu'ang Diyus. Talagang inabut gasi' sirat i'lam baw maat nira, "Kalililu'an nayingtung bagay i naltegan ta ngaytu kayti!"

Tiya'wagan ni Jesus si Mateo, nga esa gasing ngaran ya si Levi

[Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17]

²⁷ Iyan nakatupus na si Jesus it panuldu' ya, limni'wan na kanya, dayun it napanaw na. Naltegan yay esang manigpabayad nga pagpangaranan it ki Levi, mag'a'dung du'un it papabayadan it barayadan du'ut gubirnu. Inaat kanya ni Jesus, "Maya' ka nat aken." ²⁸ Pagkagneg ni Levi, timnindeg kanya nga lagi. Tiyananan yay mu'sa ngayti nga panulus ya, baw dimnasun na it ki Jesus.

²⁹ Ega na'lay, nagpa'itsu si Levi it dakula' nga pagkara'nen du'ut balay ya, nga istimar yat ki Jesus ngayti. Dakel i nanragi' nga ka'ibaan yang

manigpabayad it barayadan baw beken pa' nga mga taw. Sang siraan na na Jesus i mamagkara'nen. ³⁰ Ta, mga Pariseo baw ka'ibaan nira nga mga manigpa'yag it urdin nga nakamuya kaytu, mamagsitar na. Inaat niray mga alagad ngayti ni Jesus, "Unuka magpakidngan kamut kuma'en baw minum it mga malulupig nga manigpabayad it barayadan baw beken ngayang ega magsunud nga banar it mga urdin tami?"

³¹ Nagnegan ni Jesus i inimraw nira ngayti, aypa' kanya nay timnubag, nga mag'aat, "Iyan may mga sarut, sira talaga i magka'ilangan it manig'uba'ubat. Ega sira nga egay sarut. ³² Ega yay inasitu ku, ta'wagan ku i mga mataldeng in da'ga mga makasala'an, nga ka'ilangan siminguli' baw indi'an niray mga kasala'an nira, ka pasakep nat Ampu'ang Diyus."

Tiyubag ni Jesus i ingkut pasar it pagpuwasa

[Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22]

³³ May mga taw nga miyaat it ki Jesus, nga mag'aat, "Unuka mga alagad ni Juan it kanya, pirmi nga magpuwasa baw magpanalangin sira it kanira, atkayan naga i kat mga Pariseo nga mga alagad, temed mga alagad mut imu, ega? In da'ga aldaw-aldaw mamagka'en baw mamag'inum sirat kanira."

³⁴ Tubagen sira ni Jesus, maat ya, "Unu ba', papuwasaen mi i mga taw nga inimbitar it pagsadu mintras iba niray lalaki nga ipiyagsadu? Simpri ega. ³⁵ Ta, atkayan naga i mga alagad ku ngaytu. Temed mabut i aldaw nga belagen aku na situt kanira. Baw mana yan nga magpuwasa sira."

³⁶ Bawnga itiyuldu' yat kanira nga ega mapakay i desang idungag du'un it ka'adatan it mga Judio i kanya ngaytung panuldu'. Maat i alimbawa ya, "Simpri egay rumasik it ba'gung pakayan nga itambel it lagi-lagi na. Ka da'ga sayang nga rasiken i ba'gung pakayan, baw ta, da'ga ega bagay i ba'gu nga itambel it lagi-lagi na. ³⁷ Baw ega gasi' i magbetang it ba'gung irimnun du'un it lagi-lagi na nga berebtangan nga kulit i binwat, nga ega na mag'imbaya'. Ka in atkaytuy buwatan, pagbara' it irimnun ngaytu, simpri palputun yay berebtangan ngaytu. Ta da'ga ma'ilas i ibintang ngaytung irimnun, rangga' pa' i berebtangan? ³⁸ Simpri bagay nga pagbetangan it ba'gung irimnun, ba'gu naging kulit nga berebtangan. ³⁹ Temed ta, egay magku'inum it ba'gu ngaytung irimnun, basta naka'inum na it na'lay na nga dadawa', sabap yanay aaten, 'Magayen i bara' na ngaytu.'" †

† *Yay pagpapuntu'an kaytu, mga Pariseo baw beken nga mga Judio nga ega kupamaya' it panuldu' ni Jesus, ka iyan talagay paglabiyen nira, panuldu' nga uyun it u'nang paki'upakat. Ega nasepsepan nira nga ki Jesus nga panuldu', katumanan tu it tagna' ngayti.*

Pa'yag pasar it Aldaw it Kapa'naan

[Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28]

6 Ka'sang Aldaw it Kapa'naan, nakapsag i panaw na Jesus du'un it katiriguwan. Buwat it mga alagad ya ngayti, mamagbunggu' it kuwayen it tirigu ngayti baw pagkurimsen ka pagkukutun nira. ² Pagkalteg it pirang mga Pariseo, inimraw nira nga mag'aat, "Unuka pagbuwaten mi i pagli'yan ngayan in Aldaw it Kapa'naan?"

³ Tiyubag sira ni Jesus, nga mag'aat, "Unu, ega pa' nabasa mi i binwat it adi' nga si David it tagna', iyan ginteman kanya baw mga ka'ibaaan ya? ⁴ Da'ga ba' siminled si David du'un it papagsambaan nirat Ampu'ang Diyus baw kimna'en it tinapay nga ipag-pasalamat du'un it Ampu'ang Diyus, nga mga sasirduti lamang i mapakay nga kuma'en it iti ngayti? Pati mga ka'ibaaan ya, binggayan ya gasi'. † Temed it pag'apisen sira ngayti, aypa' da'sira biyasul." ⁵ Maat pay pa'ugdun ni Jesus, "Iyan Aldaw it Kapa'naan ngaytu, kat pamegbeg ku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw."

Piyagayen ni Jesus i esang kimay i alima

[Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6]

⁶ Ka'sa si' nga Aldaw it Kapa'naan, siminled si' si Jesus du'un it papagsambaan ka nangadal si'. May esang lalaki du'un nga kimay i alima ya nga iwanan manggid. ⁷ Ta, mga Pariseo baw mga manigpa'yag it urdin, magtulus it in unuy mapatikdan nira nga masala'an nira it ki Jesus. Aypa' pagniidan nira kanya it pagayen-gayen, in pagayenen yay taw ngayti it Aldaw ngaytit Kapa'naan. ⁸ Temed ega natagu' it ki Jesus i pagpikiren nira ngayti. Inaat yay kimay ngayti, "Tindeg. Pa'asini kat u'naan ngayni." Egay beken, minlep i kimay baw timnindeg du'un it sarungaan it kadakel.

⁹ Mampang si Jesus, maat yat kanira, "Ta, ingkutun ku kamu. Ari manggid i uyun kat urdin, muwat it magayen u muwat it mara'e-ra'et in Aldaw it Kapa'naan? Unu, rimibri it ginawa u mimatay?"

¹⁰ Sinyekan ni Jesus i kadakel ngayti du'un it linibut ya, bawnga inaat yay lalaki ngayti, "Ibtir muy alima mu." Ibintir ya nga matuud, langkuy it kimay ya ngayti gimnayan it gayen banar. ¹¹ Ere'eret nang pangise-iseg it mga magniid ngayti. Nama-grunding sira in unuy mabwat nirat ki Jesus ngayti.

Pinili' ni Jesus i sang pulu' may duwa nga alagad ya

[Marcos 3:13-19]

¹² Kat iti nga timpu, na'adu'un si Jesus it esa nga mungsu'. Nanalangin kanya du'un it naglinag.

¹³ Pagkadedelman, tiningped yay kadakel it mga

† 1 Samuel 21:1-6

alagad ya baw minili' kanya it sang pulu' may duwa nga kataawan. Tiya'wag ya sira nga mga apustul, ka sira ngayti i mga ka'iba-iba ya nga pirmi baw sira i ta'gen ya nga mangadal. ¹⁴ Kadakel nira, si Simon nga piyangaranan yat ki Pedro, baw si Andres nga sulsug ni Pedro ngayti, na Santiago duwa ni Juan, si Felipe, si Bartolome, ¹⁵ si Mateo, si Tomas baw si Santiago nga anak ni Alfeo. Baw si Simon nga Cananeo, †¹⁶ si Judas nga anak ni Santiago baw si Judas Iscariote nga iti na nga taw, mabut i timpu nga kanyay baya'en it mga ku'imatay it ki Jesus.

Dakel sing taw i tiyuldu'an baw piyagayen ni Jesus

[Mateo 4:23-25; 5:1-2]

¹⁷ Nanadsad na si Jesus, sang siraan nat mga pinili' ya ngayti. Pag'abut nira du'ut daranasan, timnindeg na sira du'un. Du'un nay kadaklan it mga pagtuldu'an ya baw beken pa' nga mga taw nga dakel na nga dakel, nga garing du'un it mu'sang rugar it Judea, pati siyudad it Jerusalem, baw garing gasi' du'un it mga lansangan it Tiro baw Sidon nga du'ut tepad it Dagat Mediteraneo. Du'un sira ka kupagneg it pangadal ni Jesus, baw iyan mga may sarut, magpangabang sira nga pagayenen. ¹⁸ Piyangimugaw ya gasi' du'ut mga taw i magpapulpug it kanira nga mara'e-ra'et. ¹⁹ Talagang pagpa'resan it mga taw nga makatapal sirat ki Jesus sabap may guna du'ut kanya nga ipag-pedek it sarut.

Panuldu' pasar it matuud nga kasagyaan

[Mateo 5:1-12]

²⁰ Liminteg si Jesus du'un it mga alagad ya baw miyampang, nga mag'aat,

"Magkasagya kamu nga ipagpabetang mi nga talagang egay sadiling kakayaan nga masarigan, in da'ga Ampu'ang Diyus lamang, sabap ka'uyut kamu du'un it kanyang ka'adi'an.

²¹ Magkasagya kamu nga talagang kubwat nga pirmi it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, sabap talagang ibgay yat imyu nga mabwat mi.

Magkasagya kamu nga magsugaw, mga magkas-mek sabap it nabwat nga kasala'an, ka kasagyaan i pasubli.

²² Magkasagya kamu in pag'isgan kamu, pagpak-itabugan baw pagtibaba'en it masigkataw mi, nga pati ngaran mi pagra'wayen nira, sabap it magpamaya' kamu nat aken nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw.

²³ Sumagya kamu! Talagang maninigdaw kamut panagya-sagya in mag'abut naytu, sabap ega talaga basta-basta i itumbas it imyu du'ut langit.

†† Basaen i pa'yag du'un it Mateo 10:4.

Demdemen mi nga atkayan nagay pabetang it mga kagiyaringan nira it mga prupita' ngaytit tagna'.

²⁴ Temed makuri' talagay mag'a'areg it imyu nga mga manggaden kayti, nga kanget talaga it nakem mi i manggad mi ngaytu, sabap natanggap mi na i imyu nga kagayenan. Ega nay inawaren mi nga beken.

²⁵ Makuri' talagay mag'a'areg it imyu nga pagustu' kayti, nga egay uru-urut it kakurangan, ka mabut talagay subuk getmen kamu, ka kakuri'an nay abutun.

Makuri' talagay mag'a'areg it imyu nga yay paglabiyen, kasagyaan, nga ega magkasmekan i kasala'an, sabap kasmek talagay abutun mi baw sumgaw kamu yan.

²⁶ Makuri' talagay mag'a'areg it imyu nga pagtu'gudun it katataawan sabap it yan lamang i ipagpali'wan mi, mga pagsagyaan nira. Demdemen mi nga atkayan nagay pabetang it mga kagiyaringan nira it mga magpapru-prupita' it tagna'."

Panuldu' nga yay magayen nga ibles ta it mga magpakuri', magayen nga adat

[Mateo 5:38-48]

²⁷ "Itu si' i i'aat kut imyu nga mga magpagneg. Rarasan mi i mga magpakikuntra' it imyu. Paltegan mi it magayeng adat i mamag'iseg it imyu.

²⁸ Ipanalangin mi nga ildawan i magpanumpa it imyu baw ipanalangin mi i magpakuri' it imyu. ²⁹ In bete' may tumampaling it imu kat iwanang ayun nga basingil mu, pata'nan mu na lamang nga tampalingen ya gasi' i sang bali. Ta in agawun i gulamen mu, ibgay mu nay pati badyu' mu. ³⁰ Talagang iyan i magayen, begayan mu i mag'angut asat imu, baw in bete' may misi' it kusas mu, ega na maat bai'en mu pa'. ³¹ Aypa', buwaten mi du'un it beken, iyan nga ireg mi nga yanagay buwaten nira gasi' it imyu.

³² Ka in iyan lamang, mga magraras it imyu i rarasan mi, unu pa' i tumbas nga pag'e'laten mi? Ka maski mga makasala'an, pagrarasan nira nagay iyan may raras it kanira. ³³ Baw in iyan lamang i pagpaltegan mi it magayeng adat, iyan nga magpalteg gasi' it imyu it magayen nagang adat, ta unu pay tumbas nga pag'e'laten mi? Ka maski mga makasala'an, pagbuwaten nira nagay atkaytu.

³⁴ Ta, in iyan lamang i pa'utangen mi, iyan taw nga pagsisiguruun mi nga makabayad asat imyu, ta unu pay tumbas nga pag'e'laten mi? Ka maski mga makasala'an, kat paniguru nira nga makabayad mamagpa'utang naga sira.

³⁵ Iyan talagay magayen, rarasan mi i mga kakuntra' mi, baw paltegan mi sira it magayeng adat. Pa'utang kamu maski egay pagsisiguruun mi nga may pamamayad ya. Ka basta atkaytu i buwaten

mi, siguradu nga dakula' i tumbas nga tanggapen mi, baw ma'yag nga mga anak kamu na it Ampu'ang Diyus nga Subrang Piyakamata'as. Sabap pag'ildawan ya nagay mga ega magka'rut pasalamat baw mga mara'e-ra'et i adat. ³⁶ Ka'ilangan magma'ildaw kamu, ka pasbung kamu it Ama' mi nga ma'ildaw."

Panuldu' pasar it magayen baw ega magayen nga pangukuman

[Mateo 7:1-6]

³⁷ "Pa'alaidan mi i adat nga pirling pagsitaren i ma'iba mi, isa'un da'kamu naga magkasitaran. At-nagay adat nga ega basta-basta ukumanan i ma'iba mi, isa'un da'kamu naga ukumanan. In da'ga, pasinsiyaen mi i masigkataw mi isa'un pasinsiyaen kamu nagay imyu. ³⁸ Magma'atag kamu, ka basta atkayan, pag'atagan kamu nagay imyu it ega kurang nga pagtakes, in da'ga tanes baw pagyenggeken baw urumbung pa'. Sabap tatakse nga paggamiten mi du'ut beken, yanagay gamiten in kamu si'."

³⁹ Iningkut sira ni Jesus it ipiya'alimbawa ya nga mag'aat, "Unu, mapakay nga manigdundun it beleg i kasubung ya nagang beleg? Da'ga bara'an ya in atkayan, makataptap sira nga duwa du'un it kali? ⁴⁰ Matuud nga iyan alagad, ega kasubra' it manigtuldu' ya. Temed basta natuldu'an na nga banar, simpri makasbung na kanya it manigtuldu' ya.

⁴¹ Ta'way in unuka, in puling gat beken nga kapu-kapu lamang, iyan i pagsisigmataen mu nga pirmi. Temed in sadili mu nga puling nga magbabangkar nat mata mu, pagpata'nan mu lamang. ⁴² Ta, mag'u'unu mu ma'aat i ma'iba mu, 'Dali', awa'en kuy puling mu ngayan nga kapu-kapu,' it may magbabangkar asat mata mu? Aypa' ikaw nga ipagpabetang mu nga egay magka'iway kat panga'genan mu, gayen-gayenen mu da'an i sadiling adat bawnga mapakay nga iwayen muy ega magayeng buwat it ma'iba mu. Awa'en mu da'an i magbabangkar ngayan, isa'un makalteg ka it magayen. Magayen-gayen mut ka'awa' i puling it ma'iba mu."

Magkakilalaan i mga taawan it Ampu'ang Diyus kat pagsunud nirat ka'irgan ya

[Mateo 7:16-23; 12:33-35]

⁴³ "Iyan magayen nga kayu, simpri ega muwa' it mara'e-ra'et nga buwa'. Baw ega gasi' muwa' it magayeng buwa' i kayu nga magsarut. ⁴⁴ Simpri, magkakilalaan i kada kayu du'un it buwa' ya. Ka ega muwa' it igos i sapinit, u muwa' it ubas i dikut nga madugiyen. ⁴⁵ Ta atkayan naga i taw. Sabap taw nga magayen i adat, pirmi nga magayen i magli'wan kat ba'ba' ya, sabap purus magayen i ipagdawa' ya kat nakem ya. Taka' taw nga purus mara'e-ra'et i magdadawa' kat nakem ya, purus na-

ga mara'e-ra'et i magli'wan kat ba'ba' ya. Ka maki-lalaan kat ampang it taw i in unuy magdadawa' kat nakem ya."

Ka'ilangan ega desang pagnegan i panuldu' ni Jesus in da'ga sunudun

[Mateo 7:24-29]

⁴⁶ Bawnga miningkut si Jesus, nga mag'aat, "Ta, unuka pagta'wagen mi aku nga Ampu'an, it ega naga pagbuwaten mi i mga ipag'aat kut imyu?"

⁴⁷ Kayti ipatantu kut imyu in unuy masbungan it iyan, taw nga magpa'asitut aken, ka pagpagnegan ya i pag'ampangan ku, bawnga pagsunudun ya.

⁴⁸ Subung kanya it esang taw nga nagpatindeg it balay, nga talagang ipiyat'ed ya i mga arigi ya du'un it lugta' nga nagragi' it batu. Pag'abut it dimna'et, nga liminyud it dimnakula' na nga luyud baw na'ampung i balay ya ngayti, temed ega na'ununu, ka talagang piyapa'gen yat kamatuudan.

⁴⁹ Temed iyan taw nga, lamang magkagnegan yay panuldu' ku, temed ega pagsunudun ya, kanya i subung it taw nga rumang-rumang lamang i pagpatindeg yat balay, ka ega piyapa'gen ya nga ipiyat'ed du'ut lugta'. Ta pagluyud, na'ampung gasi'. Unupat paribasay ega mapa'gen, gimimba' nga lagi baw na'ukar it ukar banar."

Piyagayen ni Jesus i tara'gen it esang kapitan nga Romano

[Mateo 8:5-13]

⁷ Pagkatopus ni Jesus it mu'sa ngayting ipag-pangadal yat mga taw, limnangbus kanya du'un it Capernaum. ² May esang Romano du'un nga kapitan it sundalu'. May tara'gen ya nga talagang pagraranan ya, nga magsarut it da'nay pasubrang eget. ³ Pagkabarita' it kapitan ngayti it du'un si Jesus, may piyapa'adu'un ya nga mga Judio nga ginu'u ka mamisi' it ki Jesus ka ipag'abang yay tara'gen ya ngayti. ⁴ Pag'abut it mga tiya'eg ngayti du'ut ki Jesus, magpasangu'-sangu' sira na nga magpangabang. Maat nira, "Bagay it kapitan ngayti i tabangen mu, ka talagang magayen i adat ya. ⁵ Sabap pagraranan ya i bangsa ta ngaytu baw piyabwatan ya pa' kita it papagsambaan tami."

⁶ Egay beken, miyaya' si Jesus it kanira. Iyan ade'deng na sirat balay, ipiyasusmu it kapitan ngayti it mga iba-iba ya si Jesus, sugidan it ampang ya nga mag'aat, "Agalen, pagsisiguruun ku nga maski da'ka na lumangbus sinit balay ku. Ka ega talaga mapakay nga tuyu'un mu aku sinit balay ku sabap subra' ka nga mata'as. ⁷ Baw ta, ega gasi' mapakay nga madap aku it imu ka landaw ka pa' talaga it aken. Pagsisiguruun ku nga, ampang mu lamang, gumayen talagay tara'gen ku ngayni. ⁸ Ka na'ubas akut ampang nga ipagsekat, sabap may pagbaya'en ku nga magsekat it aken, baw may

mga sundalu' nga pagsekat ku gasit aken. In aaten ku i sang kataawan, 'Mapanaw ka,' talagang mapanaw kanya. Ta in esa si', aaten ku, 'Pa'asini ka,' mag'adu'un kanya nga matuud it aken.

Atkayan naga i tara'gen ku, in sekaten ku nga, 'Buwaten muy itu'un,' buwaten ya nga matuud."

⁹ Nalilu' si Jesus, pagkagneg ya kayti. Siyarunga ya i bulyug nga mamagbaya-baya' it kanya baw miyampang, nga mag'aat, "Yay matuud, talagang egay namayaan ku nga maski siyu situt mga Judio, nga mga tungtung-inapu' ni Israel, nga atkaytuy kadakula' it pamaya' yat aken." ¹⁰ Pag'uli' it mga piyasusmu ngayti, abutan nira mindek nay sarut it tara'gen ngayti.

Inggen ni Jesus i anak it esang babay nga balu

¹¹ Garing it iting aldaw, ega na'lay na'adu'un si Jesus it esang lansangan nga pagpangaranan Nain. Miyaya' nagat kanya i mga alagad ya baw dakel gasing mga taw. ¹² Iyan mag'ade'deng na sira du'ut puwirta'an it lansangan ngayti, nasusmu nira i mamagpanlebeng it miyatay nga lalaki, kamumugtun-gun nga anak it esang babay nga balu. Dakel na nga pagtaw i magbabaya' it magpanlebeng ngayti.

¹³ Siyangu'an nga banar it Ampu'an nga si Jesus, pagkalteg yat ina' it miyatay ngayti. Inaat ya, "Ayaw ka nat sugaw." ¹⁴ Minlep kanya baw tiyapal ya i lungun baw timnindeg i mamagpipirisi'en ngayti. Miyampang si Jesus nga mag'aat, "Dungu', sigi! Magbangun ka!" ¹⁵ Egay beken, nagbangun i piyakisugidan ngayti baw miyampang ka nag'egen nga matuud. "Ta, wayni nay anak mu," maat ni Jesus it babay ngayti. "Nag'egen naga."

¹⁶ Pagkamuya it mga taw ngayti, inabut sirat i'lam baw biyantug nira i Ampu'ang Diyus. "Miyabut situt aten i esang bantug nga prupita'. Talagang kita nga mga taawan it Ampu'ang Diyus, inildawan ya na nga banar!" ¹⁷ Limingkep i barita' pasar it ki Jesus baw binwat ya ngayti du'un it mu'sang banwa it mga Judio baw du'un it linibut ya nga mga rugar.

Ingkut ni Juan baw tubag ni Jesus

[Mateo 11:2-19]

¹⁸ Ta, si Juan nga u'na-u'nang namawtis nga pagpipirisuun na, ibiyarita' du'un it kanya it mga alagad ya i mu'sa ngayti. ¹⁹ Pagkabarita' ni Juan kayti, tiya'eg yay duwa nga alagad ya nga pa'adu'un it Ampu'an ngayti nga si Jesus ka ingkutun, nga mag'aat, "Unu ba', ikaw na i isiyanggup ngayan nga papa'asituun u melat kami pa' it beken?"

²⁰ Pag'abut it mga tiya'eg ngayti du'un it ki Jesus, itiyuturan nira na nga mag'aat, "Piyapa'asitu kami baytu ni Juan ngayti nga magpamawtis, ka mangingkut it imu in unu kunu', ikaw na i isiyanggup

ngayan nga papa'asituun u melat kami pa' it beken?"

²¹ Nadnganan kayti, dakel i mga magsarut nga piyagayen ni Jesus baw inimugawan yat mga mara'e-ra'et nga magpapulpug. Talagang pag'il-dawan ya i mga beleg nga makalteg sira. ²² Aypa' tiyubag ni Jesus i mga tiya'eg ngayti, nga mag'aat, "Muli' kamu na du'un it ki Juan baw isugid mi du'ut kanya i naltegan baw nagnegan mi, nga magkalteg nay mga beleg, mamagkapanaw na i mga pilay, mindek nay bangbang it mga babangbangan, mamagkagneg nay mga bengel, mamag'egen it pa'uli' i maski patay na, baw ipagpangadal du'un it mga ra'yat i Magayen ngaytu nga Barita'. ²³ Talagang magkasagyang banar i taw nga ega magduwaduway pikir sabap it aken."

²⁴ Pagkagaring it mga tiya'eg ngayti ni Juan, may inaat ni Jesus it kadaklan ngaytit mga taw du'un pasar it ki Juan. Maat ya, "Iyan namagpa'adu'un kamu it ki Juan du'un it kapupuyangtan nga rugar, unuy pagtulusun mi du'un? Taw nga alang-alang, nga subuk rabung nga magduyug-duyug ka pagpesagen it deres? Simpri ega. ²⁵ Unu ba' talagay kul-tegan mi du'un? Esang taw nga piyakamagayen i pakayan ya? Simpri ega gasi', sabap iyan magpapakay it mabakas nga pakayan baw iyan magpasamunsaya' it magayen nga panga'en, simpri du'un lamang it pamalay-balay it mga adi'. ²⁶ Ta, unu ba' nga talaga i ireg mi nga maltegan du'un? Unu, esang prupita'? Ee' ba', temed ega desang prupita' kanya. ²⁷ Sabap si Juan na ngaytu i pagpa'igu'an it ampong it Ampu'ang Diyus nga isiyurat, nga mag'aat,

'Yay matuud, may ta'gen ku nga makau'na it imu, ka asikasuun ya i panawan mu.' †

²⁸ Matuud talagay i'aat ku ngaytut imyu, nga kat mu'sa nga piyapagtaw situt banwa, egay kasubra' it kata'asan ni Juan ngaytu nga u'na-u'nang namawtis. Temed kayti, maski ra'yat, basta pasakep kanyat ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, talagang kasubra' pa' kanya it ki Juan ngaytu."

²⁹ Kadakel ngaytit mga taw nga mamagpagneg it ki Jesus, nga maski mga manigpabayad it barayadan du'ut gubirnu, piyakimatuud nira i ipiyasugid it Ampu'ang Diyus it ki Juan, iyan timpu nga magpangadal pa' kanya, aypa' ka nagpabawtis sira du'un it ki Juan ngayti. ³⁰ Temed kadaklan it mga Pariseo baw manigpa'yag it urdin, diya'ga nira i pabetang-betang it Ampu'ang Diyus sabap it kanira, nga da'sira nagpabawtis it ki Juan.

³¹ Ipiyasigi ni Jesus i pag'ampangen ya, nga mag'aat, "Ta, unu bay pasbungan ku it mga taw kayti? Unu talaga i kasubu-subung nira? ³² Subung sira it manga'wa' nga mamag'a'dung du'un it kakalabta'an baw pagga'uyan niray mga iba-iba ni-

rat mamagkalabta'. Pag'aaten nira, 'Maski unuy buwatan namen, ega bayan mapakay mi. Pagtugtugan namen kamu temed da'kamu mamagbayli'. Magkanta' kami it pagkanta'en in magpanlebeng temed da'kamu mamagsugaw.' ³³ Subung kamuy imyu it kanira, ka ega gasi' magkapakay mi i maski unu. Sabap si Juan nga magpamawtis, magpuwasa kanya baw ega mag'inum it irimnun nga kalalangu. Ta, pag'aaten mi nga pagpapulpugun kanyat mara'e-ra'et. ³⁴ Bawnga aku, nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, magpakikara'nen baw mag'inum it pag'imnun ta. Ta, pag'aaten mi, 'Letganan mi bay iyang taw, sa'bangan baw maku'inum, iba-iba kanya it malulupig nga manigpabayad it barayadan baw beken nga makasala'an.' ³⁵ Temed lamang atkayan, matanyag nga tama' naga i ipagpanuldu' namen ni Juan sabap it tana'an ya kat panga'genan it mga magpamaya'."

Mga biyara'an iyan nanga'en si Jesus du'ut balay it esang Pariseo nga si Simon i ngaran

³⁶ May esang aldaw nga inimbatar it esang Pariseo si Jesus, nga du'un it kanyay panga'nan. Egay beken, miyaya' si Jesus ka nanga'en du'un. ³⁷ Ta, du'un it iting lansangan may esang babay nga magka'rutan it kadakel nga makasala'an. Nabarita'an ya nga du'un si Jesus it balay it Pariseo ngayti, nanga'en du'un. Pagka'rut yat du'un si Jesus, na'adu'un kanya, magtataban it ega basta-bastang berebtangan nga punu' it babangluun. ³⁸ Pag'abut ya du'un, nagpatpad kanya du'ut talikudan ni Jesus. Ta it magsugaw kanya, na'emeg nat magturu' nga luwa' ya i mga a'ay ni Jesus. Ta, binwat it babay ngayti, tiyrapuwan yat bu'uk ya baw sigi nga pamalek yat mga a'ay ngayti ni Jesus. Bawnga biyu'bu'an yat babangluun ngayting taban ya.

³⁹ Pagkalteg it Pariseo ngayti nga minimbatar it ki Jesus, maat i kat nakem ya, "In talagang prupita' i itung taw, simpri magka'rutan ya in unu nga kalasit babay i magtapa-tapal ngaytut kanya, ka babay tu nga makasala'an."

⁴⁰ Na'rutan ni Jesus i kat nakem it Pariseo ngayti. Aypa' miyampang kanya nga mag'aat, "Simon, may sugi-sugid ku, pagnegan mu."

"Ee'," maat ni Simon, "unuy sugi-sugid mu ngayan, Manigtuldu'?"

⁴¹ Ta, nagpapu'un na si Jesus it tumuturan nga mag'aat, "May duwang kataawan nga nangutang du'un it magka'utangan. Inutang it sang kataawan, kantidad it limang gatus. Kat sang kataawan ngayti, limang pulu' lamang. ⁴² Iyan egay magkapanagan it duwa ngayti nga ibayad, binwat it kina'utangan nira, pinwas ya na lamang. Ta, kayti,

† *Malakias 3:1.*

siyu manggid it kanira nga duwa i subrang magma'al it kanya?"

⁴³ Katubag si Simon, "Kat aken lamang, siguru iti, dakula' ngayting utang nga pinwas ya."

"Matuud mu yan," maat ni Jesus, "i inaat mu ngayan."

⁴⁴ Bawnga liningaw ni Jesus i babay ngayti baw maat ya si' it ki Simon, "Siguru naltegan mu i binwat it babay ngaytu. Pag'abut ku situt balay mu, da'ku binggayan mut danum nga i'ugas kut a'ay ku. † Temed kanya, luwa' ya nay ipiyag'ugas yat mga a'ay ku baw bu'uk ya nay itiyarapu ya. ⁴⁵ Da'ka gasi' namalek it aken, temed kanya, pagkasled yang lagi, sigi na nga pamalek ya sinit a'ay ku.

⁴⁶ Da'ga gasi' binggayan mu akut idaprus it ulu ku nga maski iyan lana nga garamiten it aldaw-aldaw. Temed kanya, babangluun i idiyaprus yat mga a'ay ku. ⁴⁷ Aypa' matuud i i'aat kut imu, kat kadakula' it pagma'al ngaytu nga ipiyalteg ya, magpamatuud tu nga ipiyasinsiya nat kanya i mu'sang kasala'an ya, maski dakula' na nga talaga. Temed dekeye' i pagma'al it taw nga dekeye' naga i piyasinsiya it kanya."

⁴⁸ Bawnga inaat ni Jesus i babay ngayti, "Ipiyasinsiya na talaga it imu i mga kasala'an mu."

⁴⁹ Pagkagneg it beken nga ka'ibaan yat magka'en, maat i kat nakem nira, "Siyu baytung taw i magpasinsiya pa' ngaytu it kasala'an?"

⁵⁰ Maat si' ni Jesus it babay ngayti, "Talagang naribri ka kat kadakulat pamaya' baw pagsarig mut aken. Masagya ka nayang muli'."

Mga babay nga mamagbaya-baya' ka magsirbi it ki Jesus

8 Ega na'lay liyekep-lekep ni Jesus i mga lansangan baw baryu ka ipagpangadal ya i Magayeng Barita' pasar it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Ka'ibaan ya naga i sang pulu' baw duwa ngayting mga alagad ya. ² Baw beken nga magbaya-bayat kanya, mga babay nga piyapdek ya i mga sarut baw inimugawan ya it mga magpapulpug nga mara'e-ra'et. Iyan esa, si Maria nga pana'wag it kanya, Magdalena. Pituy mara'e-ra'et nga magpapulpug nga inimugaw du'ut kanya. ³ Esa gasi', si Juana nga asawa ni Cusa nga sarig-sarigan ni Herodes. Esa pa' gasi', si Susana, baw dakel pay beken nga ka'ibaan nira. Buwat nira, mga sadili nira na nga mga kusas i ipagtabang nirat kana Jesus.

† Ugalit it mga Judio kat iting timpu, yay magayeng istimar it pa'apyaten du'ut balay, begayan kanyat danum nga i'ugas it kapu-kapu kat a'ay ya, baw lana nga idaprus kat bu'uk baw rupa ya sabap it masga' nga iniat it aldaw. Baw beken, mamalek kat rupa ya.

Piya'alimbawaan ni Jesus i esang manig'uma nga isiya'bug i panluwak ya

[Mateo 13:1-23; Marcos 4:1-20]

⁴ Mag'a'abut-a'abut i mga taw nga magpanggar-ing du'ut kalalansanganan nga magpanramu nat ki Jesus ngayti. Iyan dakel na ngayting dakel i taw, may ipiyangadal ni Jesus nga esang alimbawa, nga mag'aat, ⁵ "May esang taw nga nana'bug nat lulwaken ya. Ta it ipagsa'bug i panluwak ya, may nakasa'bug na du'un it padalan, aypa' ka nategdayan, baw magkatalikud kanya, pagka'nen it mga manu-manuk. ⁶ Nasa'bugan it beken, du'un it mabatuun. Ta paribasay desang magsasagpa-sagpaw i lugta' du'un it mga batu, pagkatubu' namagpangkerep na, ka kurang it danum. ⁷ Iyan beken, maresaen i nasa'bugan. Pagkeseg it ilamunun ngayti, da'na nakabwa' i mga luwak ngayti ka nalmes na. ⁸ Temed iyan nakasa'bug du'un it magayen nga lugta', minwa' it magayen. Sang kuway may tagasang gatus i bat'un it legas ya." Pa'ugdun ni Jesus, maat ya, "Ta, it pag'argan it talinga, ipagpagneg, ka'ilangan pagneg kamu it magayen it pag'aaten ku ngaytu."

⁹ Iningkut si Jesus it mga alagad ya, in unuy ireg sugiden it iti nga alimbawa.

¹⁰ Tiyubag sira ni Jesus, nga mag'aat, "Talagang ipiyag'ildaw it imyu nga ma'rutan mi i patagu-tagu' nga ka'ulugan it ipagpanuldu' ku pasar it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Temed iyan beken, pag'alimbawaen lamang, isa'un maski temegel sirat semyek, da'sira magkalteg. Baw maski manamar na sirat pagneg, ega makasepsep." ††

¹¹ Ituy ireg sugiden it alimbawa ngayan, maat ya. "Iyan isiya'bug nga lulwaken, ampong it Ampu'ang Diyus. ¹² Pagpa'igu'an it nasa'bugan nga padalan, mga taw nga makagneg it panuldu' ngaytu temed malipatan nira naga, ka madali-dali' mapisi' ni Satanas isa'un da'sira kapamaya' baw maribri. ¹³ Iyan beken nga subung it mabatuun nga nasa'bugan, mga taw nga pagkagneg nirat ampong it Ampu'ang Diyus, pamaya'nen nirang lagi it masagya. Temed ega ipagdawa' nirat magayen kat ulu nira. Aypa' ka da'sira magpane'te' kat pamaya' nira, nga subuk luwak nga ega maggagamut. Pag'abut it sukdan, mangindi' nga lagi. ¹⁴ Ta, maresaen ngaytu nga nasa'bugan, iyan mga taw nga mamagpagneg it ampong it Ampu'ang Diyus, temed in ma'lay, mada'gan si' i pamaya' nira ka nasasaw nay pikiran nirat mga pagregnan baw mga paglabiyen nira nga subuk kamanggadan baw kasagyaan. Aypa' ka ega ipagkabwa' kat panga'genan nira. ¹⁵ Baw itu, pa'aaten ngaytu nga nasa'bugan nga magayeng lugta', mga taw nga magayen i adat, nga pagpa-

†† Isaias 6:9

maya'nen nirat kamatuudan i nagnegan nira nga ampang it Ampu'ang Diyus. Ta it ipagdawa' na du'un it ulu, baw pagpa'resan it pagsunudun, aypa' ka magbuwa' it magayen i pamaya' nirat kanira.”

Ega sukruhan i tidaw, in da'ga pa'yagen

[Marcos 4:21-25]

¹⁶ Ipiyasigi ni Jesus i ampang ya. Maat ya, “Egay taw nga, pagkapagket yat tidaw, sukruhan ya it guri' u idu'un ya it sirib it iriga'an. Simpri idu'un ya talaga it dada'tunan, nga maltegan it mamagseled i eyag ya. ¹⁷ Ta, da'gay ipagtagu' nga da'ga mapan-grutan. Baw ipatantu isa'un matanyag i maski unu nga ega pa' natantuwan. ¹⁸ Aypa' pagneg kamu it magayen. Sabap iyan taw nga pagsepsepen yay nagnegan ya situt aken, dungagan it Ampu'ang Diyus i kasepsep ya seked magbastanti nay magka'rutan ya. Temed iyan ega pagsepsepen yay nagnegan ya ngaytu, awa'en nat Ampu'ang Diyus i maski iyan nga tanud ya nasepsepan ya na, isa'un egay lapusan ya.”

Mga ina' baw sulsug ni Jesus kat pamaya'

[Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35]

¹⁹ Miyabut du'un i ina' baw mga ari' ni Jesus, temed da'sira magkapatpad du'un it kanya ka sagesek it taw. ²⁰ May simnugid du'ut ki Jesus, nga mag'aat, “Tabi', du'un bat li'wan i ina' mu, sang siraan it mga ari' mu. Ireg nira nga pakikitat imu.”

²¹ Temed pagkagneg ni Jesus, maat ya, “Ee' mab-way mana.” Bawnga maat ya, “Iyan i bilang ina' baw sulsug ku, mga magpagneg it ampang ngaytut Ampu'ang Diyus baw pagsunudun niray pag'aat-en.”

Piyalantap ni Jesus i miyakat nga lapnaw

[Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41]

²² Ka'sang aldaw, simnakay si Jesus du'ut sakayan, sang siraan nagat mga alagad ya. Maat yat mga alagad ya ngayti, “Pa'adu'un tami it sang dipag it lapnaw ngaytu.” Ta, simnakay na sirat nandipag. ²³ Iyan mamagsakay na, miniga' na si Jesus. Sakali' nga diminres it masbeg. Unupat magkapnu'an nay sakayan nira ngayti. Yamanay da'sira matgeb. ²⁴ Siyulag si Jesus it mga alagad ya ngayti. “Agalen! Agalen!” maat nira, “matgeb tami na baytu!”

Egay beken, nagbangun si Jesus baw biyugrakan yay deres baw bakat. Ta sakaling yimnengyeng i deres baw limnantap nat atna. ²⁵ Bawnga iningkut ni Jesus i mga alagad ya ngayti, “Unuka ega pay pamaya' baw pagsarig mit aken?”

Temed mag'i'lam sira baw nalilu'. Maamaan sira, “Siyu kanya baytung matuud, nga maski

deres baw bakat, in sekaten ya, magsunud it kanya?”

Piyagayen ni Jesus i esang Geraseno nga pag-papulpugun it mara'e-ra'et

[Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20]

²⁶ Nagpadunggu' sira du'ut sang dipag it lapnaw. Mga Geraseno i mga taw ya du'un it rugar ngayti nga kapatu' naga it Galilea. ²⁷ Pagpaningdal ni Jesus, siyusmu na kanya it esang lalaki nga pag-papulpugun it mara'e-ra'et. Taga lansangan naga i iting taw temed na'lay na nga ega na magpapakay baw ega na magta'id du'un it balay. Du'un na lamang it kalelbengan. ²⁸ Pagkalteg yat ki Jesus, nangurisang i magpulpug ngayti. Kiminleb kanya du'un it sarungaan ni Jesus baw miyampang it tala-gang diyadakula' ya, nga mag'aat, “Jesus, nga Anak it Ampu'ang Diyus nga Subrang Piyakamata'as, unuy lalabeten mut aken? Magpasangu'-sangu' aku nga bete' da'ku naga pakuri'an mu!”

²⁹ Atkayti i inampang ya ka singkat ni Jesus i magpapulpug ngayti nga lim'id du'un it iti nga taw. Talagang tayutay nay pulpug ya ngayti. Maski unu'un pa' it marigra, ega nay magkabwat. Ka maski panglawan, bayukun it kadina, ega magka'aidan, ka pagbugtu'-bugtu'un ya. Ta daran-daranen nayan it magpapulpug ngaytit kanya du'un it rugar nga kapupuyangtan.

³⁰ Iningkut kanya ni Jesus, “Ta siyuy ngaran mu?”

“Sangbulyugan,” maat i tubag it magpapulpug ngayti, sabap it dakel i mara'e-ra'et nga mag-papulpug it taw ngayti. ³¹ Bawnga siging pasangu'-sangu' du'ut ki Jesus it mga mara'e-ra'et ngayti, nga ega naga ipa'adu'un ya sira it piyakamalgeb nga siwang nga rugar it egay kaskedang panriga.

³² Ta, du'un it langbus nga mungsu', paenan it beye' nga pagpasarapen it mga manig'eper. Inangut it mga mara'e-ra'et ngayti nga in mapakay, pata'nan ni Jesus nga manindak sira du'ut mga beye' ngayti. Piyalugtan sira ni Jesus. ³³ Egay beken, nagli'id nay mga mara'e-ra'et du'un it taw ngayti baw nagpa'ugad na du'ut paenan ngaytit mga beye'. Ta, unupat mga beye' ngayti, nagsig-palagyu nat nandiritsu du'un it matingpas nga tambing it lapnaw ngayti. Namagkataptap na i mga beye' ngayti nga mga duwang ribu i kadakel nira, baw napu'sa sirat kalmes.

³⁴ Pagkamuyat mga manig'eper it mga beye' ngayti, mamagpapalagyu i magpanugid-sugid du'un it lansangan baw du'ut mga katepad nga mga babalayan. ³⁵ Pagka'rut it mga taw, nam-ag'adu'un na sira isa'un maltegan niray kamatuudan it pagsugiden ngayti. Abutan nira si Jesus, naltegan nira nga mag'a'dung na du'ut tepad ya i taw ngayting inimugawan it mga mara'e-ra'et. Magpapakay na baw tarunus nay pikir. Inabut it i'lam i

kadakil ngayti. ³⁶ Ipiyagtuturan it mga nam-agkalteg in mag'u'unu i ipindek it pulpug it taw ngayti. ³⁷ Ta, binwat it kadakil it mga Geraseno ngayti, inupakat nira si Jesus nga ega magtinir du'ut rugar nira ngayti, sabap yanayan i mag-dada'eg, i'lam nira. Pagkagneg ni Jesus, miyapyat si' du'ut sakayan ka simnakay si' sira.

³⁸ Kat taw ngayti nga inimugawan it mga mara'e-ra'et, ipagpaki'upakat yat ki Jesus nga pabaya'en, temed ega minireg si Jesus. ³⁹ Yay isiyambung ni Jesus it kanya, "Magayen," maat ya, "mulit ka na du'ut imyu, ka ituturan mu du'un i mu'sa nga binwat it imu it Ampu'ang Diyus." Aypa' napanaw nay taw ngayti. Ipiyanuturan-tuturan ya na du'un it mu'sang lansangan i binwat ngayti ni Jesus it kanya.

Piyagayen ni Jesus i esang babay nga may sarakiten baw inggen yay esang wa'wa' nga natay

[Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43]

⁴⁰ Ta, namagsakay si' na Jesus it nagpa'uli' du'ut sang dipag. Padunggu'an nira, dakel si' nga taw nga mag'e'lat it kanya. Tiyanggap nira si Jesus it masagyang-masagayay nakem nira. ⁴¹ Ega na'lay may miyabut nga esang lalaki nga si Jairo i ngaran. Esa kanya nga manigpamaala' it papagsambaan. Minlep kanya du'un it ki Jesus baw nanluud du'ut sarungaan, ka magpasangu'-sangu' nga maya' si Jesus du'un it balay ya. ⁴² Pag'abangen ya si Jesus sabap it pae'esa-esa nga anak ya nga babay nga magsasang pulu' baw duwa na nga ta'un i idad, ka egay pasubrang eget it sarut ya. Egay beken, miyaya' si Jesus it kanya, temed da'na magkalakad, ka nagde'e-de'eten nay taw nga miyaya' nagat kanya.

⁴³ May esa gasing babay du'un nga sang pulu' may duwang ta'un na nga pagdugu'un it ega na ugali'. Maski siging pa'uba'ubat ya temed egay magkapdek. ⁴⁴ Inres ya nga makapa'ade'deng du'ut talikudan ni Jesus, bawnga ipiyadi'kit yay ali-ma ya du'un it ipagkabit kat sagyaden it gulamen ni Jesus. † Ta, magkadi'kit, magpedek i dugu' ya ngayti.

⁴⁵ Miningkut si Jesus, nga mag'aat, "Siyuy nag-padi'kit it aken?"

Ta it egay magpanugid in siyu, ka'ampang si Pedro, maat ya, "Agalen, ma'ingkut mu pa' bay, un-gaytu, magdi're-di'reten nay taw nga magkadedeg nat imu!"

⁴⁶ "Ega ba'," maat ni Jesus. "Talagang may nag-padi'kit it aken, ka may natanudan ku nga keseg it guna ku nga gimnaring sinit bilug ku."

⁴⁷ Iyan namuyaan it babay ngayti nga palan ega natagu' it ki Jesus i binwat ya ngayti, magyeyegyeg kanyay nagpatpad bawnga nanluud du'un it sarungaan ni Jesus. Ipiyagtuturan ya, nga pagdedngegen it kadakil, in unuka nagpadi'kit kanya it ki Jesus baw in mag'u'unu sakaling mindek i dugu' ya ngayti nga da'na ugali'.

⁴⁸ Ta, mampang si Jesus, maat yat babay ngayti, "Ede', piyagayen ka sabap it pamaya' mut aken. Masagya ka nayang muli'."

⁴⁹ Ega pa' natupus i pag'ampangen ngayti ni Jesus, may miyabut na nga magtundug it ki Jairo ngayti. Maat yat ki Jairo, "Mingget na bayti i anak mu. Siguru maski ega na palangbusun du'ut balay i Manigtuldu' ngaytu."

⁵⁰ Pagkagneg ni Jesus, maat yat ki Jairo ngayti, "Ayaw kat kasmek. Mamaya' baw sumarig ka lamang it aken, ka gumayen naga kanya."

⁵¹ Pag'abut na Jesus du'ut balay, iyan lamang i piyabaya' yat siminled, si Pedro, si Juan, si Santiago, ina' baw ama' it wa'wa' ngayti. ⁵² Mamagsugaw i mu'sang mga taw nga du'un. Pagsugawan nira i miyatay ngayti. Mampang si Jesus, maat ya it mga taw ngayti, "Ayaw kamut sugaw. Ega yan patay i wa'wa' ngayan. Mag'iga' lamang yan."

⁵³ Sinleman na si Jesus it mga taw ngayti ka namuyaan nirang patay na. ⁵⁴ Temed singkel ni Jesus i alimat wa'wa' ngayti baw maat ya, "Ede', magbangun ka na!" ⁵⁵ Pagka'ampang ni Jesus kayti, nag'uli'nan i ginawa it wa'wa' ngayti ka egen si', langkuy it nagbangun. Bawnga isingkat ni Jesus nga paka'nen i wa'wa' ngayti. ⁵⁶ Nalilu' na Jairo ngayti. Temed ipiyagbenge-bengel ni Jesus it kani-ra nga egay sugidan nga maski siyu it iti nga binwat ya.

Piyapanaw ni Jesus i sang pulu' may duwa nga mga alagad ya ka mangadal

[Mateo 10:1-15; Marcos 6:7-13]

9 Tiningped ni Jesus i sang pulu' baw duwa ngayting mga alagad ya baw piyamgayan ya sira it pudir baw kakayaan nga magka'imugaw it mu'sang mga mara'e-ra'et baw makapapdek it mga sarut. ² Bawnga tiya'eg ya na sira nga mapanaw ka ipangadal nira i pasar it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus baw pagayenen nira i kumpur magpangabang nga may sarut. ³ Tinggunan ya sira nga mag'aat, "Ayaw kamut pagbalun it maski unu in mapanaw kamu na, maski sungkud, pagbetangan it ipag'ildaw it imyu, panga'en, pirak u panggagan-ti nga subuk i'imara'nan. ⁴ Maski kasiyu nga balay i mapa'abutan mi, asan kamu na lamang mistar seked it lim'id kamu si' du'un it iyan nga lansangan. ⁵ Taka' in bete' da'kamu pagtanggapen kat in aring rugar nga ma'but mi, ayaw kamut pagtinir. Pagli'id mi du'un, tagtagen mi i kapu-kapu asat

† Basaen i pa'yag du'un it Mateo 9:20.

mga a'ay mi, nga imanda'an it, mga taw du'un nga ega namaya', ipagpabetang nat Ampu'ang Diyus nga ega na taawan ya."

⁶ Egay beken, napanaw nay mga alagad ngayti, nangadal nat Magayen nga Barita' kat dakel na nga mga baryu, baw magpagayen na it mga may sarut kat pa'ari-arang rugar nga na'but nira.

Nalibeg i pikir ni Herodes

[Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29]

⁷ Nabarita'an ni Herodes ngayting adi' it Galilea i mu'sa ngayting bagay pasar it ki Jesus. Nalibeg i pikir ya ka may mag'aat nga si Jesus ngaytu, barang si Juan naga ngayting u'na-u'nang namawtis nga na'gen it pa'uli'. ⁸ May mag'aat gasi' sabap it ki Jesus nga si Elias kanya, nga nanlu'sut si'. Baw kat beken nga patandes, esa kat mga prupita' it tagna' nga nag'egen it pa'uli'. ⁹ Temed maat ni Herodes it kanya, "Piyapunggutan ku nat ulu si Juan. Ta siyuytu talagay magkabarita' ngaytu, it dakel na ngaytung mga bagay nga magkabarita'an ku pasar it kanya?" Ta, kultegan yang banar si Jesus ngayti.

Subrat limang ribu i kadakel it napaka'en ni Jesus kat keseg it guna ya

[Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14]

¹⁰ Pagka'uli' it sang pulu' baw duwa ngayting mga alagad nga piyapanaw ni Jesus, itiyuturan nira du'ut kanya i mu'sa nga nabwat nira. Pagka'anu kayti, na'adu'un sirat esang rugar nga ayun du'un it lansangan it Betsaida. Egay piyabaya' ni Jesus nga beken, mga alagad ya lamang ngayti. ¹¹ Temed ta, pagka'rut it katataawan, namagpanundug naga sira. Tiyanggap sira ni Jesus it masagya. Bawnga ipiyangadal yat kanira i pasar it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, baw iyan mga may sarut, piyagayen ya.

¹² Iyan apu-apun na, nagpatpad du'ut ki Jesus i sang pulu' baw duwa ngayting mga alagad ya. Maat nira, "Siguru magayen papanawun mu nay mga taw ngaytu nga pa'adu'ut katepad nga mga baryu u babalayan, isa'un makapangalang sirat maka'en nira baw makaparag it ma'iga'an nira. Ka ungaytu, situ tamit kapupuyangtan nga rugar."

¹³ Temed katubag si Jesus it kanira, "Kamu nay megay it maka'en nira."

Katubag i mga alagad ya ngayti, maat nira, "Ampu'an, ta mag'u'unu yan it ega talagay situ puyrat limang batu i tina-tinapay baw duwang batuy seda-seda'? Ta da'ga mangalang kami gat ipaka'en it atkaytung kadakel it taw?" ¹⁴ Ka mga lalaki lamang i bilangan, may mga limang ribu i kadakel.

Temed inaat ni Jesus i mga alagad ya ngayti, "Pa'dungun mi sira it paggugurupu-gurupuun, nga mga taglilimang pulu' nga kataawan." ¹⁵ Piya'dung

it mga alagad i mga taw ngayti it atkayting pangadung. ¹⁶ Inangut ni Jesus i limang batu ngayting tina-tinapay baw duwang batu ngayting seda-seda'. Yimna'ngad kanya du'un it langit ka nag-pasalamat du'un it Ampu'ang Diyus. Pagkatupus ya, biyagi'-bagi' ya bawnga ipiyakawa' yat mga alagad ya, ka ipanundul nira du'un it mga taw ngayti. ¹⁷ Kimna'en i mu'sa ngayti seked it na'gen sira. Rininut it mga alagad i na'pedan, napnu' i sang pulu' may duwang kaba'ayan it pagbabagi'-bagi'en na ngayting panga'en.

Nagpamatuud si Pedro pasar it ki Jesus

[Mateo 16:13-20; Marcos 8:27-30]

¹⁸ Ka'sang aldaw, magpanalangin si Jesus it esa-esa ya, nga mga alagad ya lamang i ka'ibaaan ya du'ut iting rugar. Pagkatupus ya, iningkut ya sira nga mag'aat, "Unuy magkadengeg-dengegan mi nga patandes it mga katataawan in siyu aku?"

¹⁹ Katubag i mga alagad ya ngayti, maat nira, "Iyan beken, maat nira si Juan ka ngayting magpamawtis. Iyan beken gasi', si Prupita' Elias ka kunu'. Ta, may mag'aat pa' nga esa ka nga prupita' ngayti it tagna' nga nag'egen it pa'uli'."

²⁰ "Ta kamu," maat ni Jesus ngayti, "unuy masugid mi sabap it aken nga in siyu aku?"

Katubag si Pedro, maat ya, "Ikaw talagay isiyang-gup nga Cristo nga siyarigan it Ampu'ang Diyus."

²¹ Bawnga ibiyenge-bengel ni Jesus it mga alagad ya ngayti nga ega pa' isugid nira it maski siyu nga kanyay Cristo nga matuud.

Ipagpa'rut ni Jesus i pasar it kamataynen ya

[Mateo 16:21-28; Marcos 8:31-9:1]

²² Baw maat pay beken nga ipiyag'aat ni Jesus it mga alagad ya, "Aku nga Taga Langit nga Ipiyan-ganak it Taw, dakel-dakel nga kakuri'an i mal-abayan ku. Tibaba'en aku it mga mata'as nga gin-u'u, mga pagbaya'en it sasirduti baw mga manigpa'yag it urdin, baw imatayen aku pa'. Temed ikatlung aldaw, egnen aku naga it pa'uli'."

²³ Bawnga may inaat ya si' du'un it kadakel it mga taw nga mag'aat, "In talagang ireg it maski siyu nga sumunud it aken, ka'ilangan lipaten ya nay sadili ya nga ka'irgan. Subuk pasa'nen yat aldaw-aldaw i sadiling krus, ka yanay pagsunudun ya, aken na nga ka'irgan maski ikagtas nat ginawa ya.

²⁴ Ka iyan magraras nga banar it ka'genan ya, ma'lam ngaytu asat kanya. Temed iyan teme'te' it aken maski maat ikagtas nat ginawa ya, makanya talagay ka'genan nga ega basta-basta. ²⁵ Ka unuy mapulus it esang taw, maski na maat makanya i mu'sang manggad situt banwa, in ma'ilang i kiyarurwa ya ka ka'adu'un it kakuri'an nga egay kaskedan? ²⁶ Yay matuud, in siyu-siyu nga i'ya' yay pasakep it aken baw pakimatuud ya it ampang ku,

talagang aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, i'ya' ku naga kanya, pagpa'uli' ku si' situ. Ee' ba', pa'uli' aku si' situ, nga matanyag nay kabantugan ku baw kabantugan it Ama' ku nga situ nat aken, baw ka'ibaan kuy ega babasta-bastaeng mga anghil. ²⁷ Matuud talagaytu i i'aat ku ngaytut imyu, nga may pira situ kayti nga ega matay seked it ega naltegan niray pangabut it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus."

Nagsiyang i kinataw ni Jesus

[Mateo 17:1-13; Marcos 9:2-13]

²⁸ Nagta'lib i barang mga walung aldaw garing it pagkasugid ni Jesus it iti ngayti, timnungul si Jesus du'ut esang bukid ka manalangin du'un. Piyabaya' ya si Pedro, si Juan baw si Santiago. ²⁹ Iyan magpanalangin na kanya, sakali' nga nagsiyang i rupa ni Jesus, baw pakayan ya, kasisilaw na talagay pamuti-puti'. ³⁰ Iyan atkayti na, sakali' nga may duwa na nga kalalakiyan, si Moises baw si Elias, ³¹ nga mamagsinggat nagay bilug nira. Magpakisugi-sugid sirat ki Jesus ngayti. Pagsugi-sugiden nira, magdadarapa' nga kamataynen ni Jesus, nga matuman ya du'un it Jerusalem. ³² Ta, ma'lek i iga' ni Pedro baw duwa ngayting iba ya. Temed subung sirat piyuraw-puraw. Bawnga naltegan niray kabantugan ni Jesus baw duwa ngayting kataawan nga magtitindeg du'un it umid ya. ³³ Iyan mamaggagar-ing nay duwa ngayting du'ut umid ni Jesus, mamampang si Pedro. Maat ya, "Agalen, magayen talaga nga situ tami na. Baw magayen siguru, muwat kamit tulung ka'ardungan. Esay imu, esay ki Moises baw esay ki Elias." Ega na napikir ni Pedro i inampang ya ngayti.

³⁴ Mag'ampang pa' si Pedro, sakali' nga inlungan sira it kunum. Ta it siyakep na sirat kunum ngayti, namagkai'lam nga banar na Pedro ngayti. ³⁵ Bawnga may ga'maran nga du'un nat kunum ngayti i sinra'an, nga mag'aat, "Itu i Anak ku nga pinili' ku nga sarigan ku. Pagnegan mi kanya it magayen."

³⁶ Pagkatopus it ampang ngayti, pagleteg nira, esa-esa si' ni Jesus. Ta, kat iting timpu egay tiyuturanan it mga alagad nga maski siyu it naltegan nira ngayti.

Piyagayen ni Jesus i esang wa'wa' nga magka'lamat nakem

[Mateo 17:14-21; Marcos 9:14-29]

³⁷ Pagkadedelman, nanadsad si' na Jesus. Siyumu sira it dakel na nga pagtaw. ³⁸ May esa nga lalaki du'ut reet-reet ngayti nga magpangga'maran, nga mag'aat, "Manigtuldu', sangu'an mu bete' i anak kung laa-lalaki. Pae'esa-esa baytu nga anak ku. ³⁹ Kada yan papulpugun kanyat mara'e-ra'et, sakali' nga mangurisang kanya, gamba' ka magpangingsil, baw mura'-bura' nay ba'ba' ya. Tala-

gang ega naytu pagli'dan it magpapulpug ngaytu baw dakula' na nga sakit i magkapulus ya.

⁴⁰ Ipag'abang ku na kanya it mga alagad mu, nga imugawun niray magpapulpug ngaytu temed ega magkabwat nira."

⁴¹ Mampang si Jesus, maat ya, "Kamung mga taw kayti, kamali' talagay mu'sang pagpikiren mi baw kurang talagay pamaya' mi. Ka'nu mana baytuy ipamaya' mi nga banar it na'lay na nga ka'iba-iba mi aku? Seked it ka'nu ka'ilangan nga pagsagka'en kuy adat mi ngaytu? Tabanen mu na sinit aken i anak mu ngayan."

⁴² Temed desang magdarmuk sirat ki Jesus, piyaranget nat ma'get it magpapulpug i pulpug it wa'wa' ngayti. Nangingsil si' kanya nga gimimba' du'ut lugta'. Temed inimugaw ni Jesus i mara'e-ra'et ngayti. Ta, mindek nay pulpug it wa'wa' ka piyagayen na ngayti. Bawnga idiyu'un na ni Jesus it ama' ya. ⁴³ Talagang nalilu' i mu'sang taw kat ke-seg it guna it Ampu'ang Diyus.

Siyangpit si' ni Jesus i kamataynen ya

[Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32]

Ta it magkalilu'an it mga taw i mu'sa ngayting pagbuwaten ni Jesus, maat yat mga alagad ya, ⁴⁴ "Dedemdemen mi tu it magayen i i'aat ku ngaytut imyu. Mag'abut talaga nga subuk idagang aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw. Ipa'alima aku du'un it mga punu'an." ⁴⁵ Temed ega nasepsepan it mga alagad i ka'ulugan it inaat ngayti ni Jesus, sabap subuk ipagtagu' pa' it kani-ra. Magpangangali' gasi' sira mingkut it kanya it in unuy ireg sugiden kayti.

Mata'as du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus i taw nga mapiyababa' nga subung it dekeye' nga wa'wa'

[Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-40]

⁴⁶ Ega na'lay magda'e-da'egen i mga alagad it in siyu manggid it kanira i piyakamata'as. ⁴⁷ Temed magka'rutan ni Jesus i pagpikiren nira ngayti. Ay-pa' ka inanu yay esang wa'wa' baw piyatindeg du'un it umid ya. ⁴⁸ Baw maat yat kanira, "In siyuy tumanggap it wa'wa' ngaytu sabap it pamaya' yat aken, aku i pagtanggapen ya. Baw iyan magtanggap it aken, ega lamang aku i pagtanggapen ya, in da'ga pati Ama' ku nga nagta'eg it aken. Sabap iyan piyakatimawa' it imyung mu'sa, kanya talagay piyakamata'as."

⁴⁹ Ka'ampang i esang alagad nga si Juan. Maat ya, "Agalen, may naltegan namen ba' nga taw nga magpangimugaw it mara'e-ra'et, nga ngaran mu i pagsangpiten ya. Ta, siyulang-sulang namen yan, ka ega naga ka'ibaan ta kanya."

⁵⁰ Temed mampang si Jesus, maat ya, “Ega sulang-sulangen mi kanya. Ka yay matuud, in ega magpakikontra' it imyu, kampi' yan it imyu.”

Ega tiyanggap si Jesus du'ut esang baryu it mga Samaritano

⁵¹ Iyan mag'ade'deng nay timpu nga muli' na si Jesus du'un it langit, ipagpada'eg ya na kat nakem ya i pa'adu'un nat Jerusalem. ⁵² May piyau'na ya nga in pirang kataawan. Ta, miyu'na sira nga na'adu'un it esang baryu nga sakep it Samaria, ka asikasuun nira du'un i mapa'abutan ni Jesus.

⁵³ Temed ega pagtanggapen si Jesus ngayti it mga taga du'un ka urut nira nga magpapajerusalem ngayti kanya. ^{†54} Ta, pagkamuya na Santiago duwa ni Juan nga atkayti na, maat nira it ki Jesus, “Ampu'an, unu, ireg mu nga palampud kami it apuy nga gumaring du'un it langit nga mansura?”

⁵⁵ Temed siyarunga sira ni Jesus baw siyuraraw sira, nga mag'aat, “Ega magka'rutan mi in siyuy magpanakem it imyu it atkayan ngayan. Sabap inasitu ku, aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, ega maat puu'un ku i mga taw in da'ga iribri sira.” ⁵⁶ Egay beken, na'adu'un sira it beken nga baryu.

Ka'ilangan teme'te' in sumunud it ki Jesus

[Mateo 8:18-22]

⁵⁷ Mamagpanaw pa' ngayti sira, may miyaat it ki Jesus, “Talagang magbaya-baya' aku nat imu maski pa'unu-unu ka.”

⁵⁸ Katubag si Jesus, maat ya, “Unu, matuud yan? Magayen demdemen mu nga may mga lu'gu' it mga bunglun, baw mga manu-manuk may mga pugad nirat kanira. Temed aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, egay tanda' nga pag'istaran ku, in da'ga maski ari na lamang.”

⁵⁹ Bawnga inaat ni Jesus i sang kataawan, “Maya' ka nat aken.”

Temed katubag i taw ngayti, “In mapakay mu, muli' aku da'an ka ipalbeng kuy ama' ku.”

⁶⁰ Tiyubag kanya ni Jesus, nga mag'aat, “Ipata'an mu na nga ilbeng i miyatay ngayti it mga beken nga kabilangan patay gasi' sabap da'sira kupamaya' it aken. Temed ikaw, mapanaw ka, ka ipangadal muy pasar it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus.”

⁶¹ Bawnga mampang si' i sang kataawan, “Aken, Ampu'an, magbaya-baya' aku na bayat imu, taka' in mapakay, mam'un aku da'an du'un it mga ka'ibaan ku nga du'ut balay.”

⁶² Tiyubag kanya ni Jesus, nga mag'aat, “In mag'aradu i esang taw, basta manu-manu limin-

gaw, ega mapakay i buwat ya. Ta atkayan naga, nga egay kapulusan kat ka'adi'an it Ampu'ang Diyus i taw nga ega tingled i nakem ya kat pag-sunud yat aken.”

Pitung pulu' baw duwang kataawan i piyapanaw ni Jesus nga mangadal

10 Ta, pagka'anukayti, minili' si' si Jesus it pitung pulu' baw duwa nga beken nga mga alagad ya. Bawnga piyau'na ya sirat papanaw it tagduwa-duwa du'un it kada lansangan baw baryu nga pagrima-rimaen yat pa'adu'unan. ² Maat ya it kanira, “Kadakil it mga taw nga kupagneg it Magayeng Barita', subung sirat lutu' na nga tirigu. Dakula' talagay kaygen temed ega dakel i mga manigkayeg. Aypa' magayen nga buwatan mi, pasangu'-sangu' kamu du'un it Ampu'ang Diyus nga kanyay tagpu'un it kaygen ngaytu. Angutun mi nga tuma'eg na kanya it beken nga mga subuk manigkayeg ya nga mangadal gasi'.

³ Ta, mapanaw kamu na. Pagta'gen ku kamu nga subung it mga tupa kat reetan it mga bunglun.

⁴ Ayaw kamut pagbalun it ipag'alang, pagbetangan it ipag'ildaw it imyu, u panggaganti it talumpa'. Baw ayaw kamu it pag'atrasu asat dalan nga pakituturan pa' it maski siyu.

⁵ Ari-aring balay i ma'apyatan mi, u'nang ampangen mi i mag'aat, ‘Ma'imyu sana i ka'imbengan it nakem nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus.’ ⁶ Ta in ma'ireg it ka'imbengan i tagbalay, makanira i ka'imbengan ngaytu, temed in ega, ta, ega naga makanira. ⁷ Baw asan kamu na lamang it balay ngayan nga napa'abutan mi. Ka'nen mi baw imnun i maski unu nga itarakan it imyu, ka simpri iyan manigbuwat, may pudir ya nga tumanggap it tandan ya. Iyan ayaw kamut tindak-tindak it balay. In ari-ari napa'abutan mi, asan kamu na lamang.

⁸ Ta, maski ari nga lansangan nga abutun mi, basta pagtanggapen kamu, ka'nen mi i in unu-unuy itarakan it imyu, nga egay pagpili'en u pagli'yan.

⁹ Pagayenen mi i mga magsarut du'un, baw i'aat mit taga lansangan ngayan nga, ‘Ade'deng nat imyu i ka'adi'an it Ampu'ang Diyus.’ ¹⁰ Temed maski ari nga lansangan nga ega tumanggap it imyu, ayaw kamut pagtinir asan. Taka' buwatan mi, timindeg kamu in ari mataawun. Baw mampang kamu nga mag'aat, ¹¹ ‘Pati kapu-kapu ngaytu nga dimingket situt a'ay namen, tagtagen namen naga, nga bilang imanda'an it imyu nga ega na ipagpa-batang kamut Ampu'ang Diyus nga taawan ya. Temed yay dedemdemen mi, nga ade'deng na situt imyu i ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Aypa' it da'kamu kupasakep, baala' kamu na!’ ¹² Ka matuud talagay i'aat kut imyu nga in asan nat aldaw nga ipangukuman, subra' pa' nga mabe'gat i panriga it iti

† Nagkakontra' talaga i mga Judio baw mga Samaritano. Ega magkabara'an it mga Samaritano nga du'ut Jerusalem nga siyudad it mga Judio i Templo it Ampu'ang Diyus.

nga mga taw du'un it iti nga lansangan, subra' pa' kat labayen it mga taga Sodoma.” †

Biyasul ni Jesus i mga ega namaya' it kanya, maski naltegan niray mga kalililu'ang bagay nga binwat ya

[Mateo 11:20-24]

¹³ Ipiyasigi ni Jesus i pag'ampangen ya, nga mag'aat, “Abaa, subrang makuri' talagay mag'a'areg it imyu, nga mga taga Corazin baw taga Betsaida. Sabap in bete' du'un lamang it Tiro baw Sidon, nga taw ya ega Judio, i binwatan it mga kalililu'an ngaytu nga binwat situt imyu, matuud nga na'lay na nga namagpakay it ma'erep baw namag'adung du'un it ka'abuwan i mga taga du'un, isa'un ipakilala nga magsinguli' sira nga matuud. ¹⁴ Yay matuud, in asan nat aldaw nga ipangukuman, talagang subra' pa' nga mabe'gat i ibetangan nga ukuman it imyu, subra' pa' kat mga taga Tiro baw taga Sidon.

¹⁵ Baw kamu nga taga Capernaum, da'ga ba' subuk magrarapat nat langit i kata'asan mi? Temed ta, i'lug kamu lamang du'un it egay pasubra' nga karigaan.”

¹⁶ Maat pay pa'ugdun ni Jesus du'un it mga alagad ya, “Iyan magpagneg it imyu, aku yan i pagpagnegan nira. Iyan gasi' magpanda'ga it imyu, magpanda'ga gasi' yan it aken. Baw iyan magpanda'ga it aken, magpanda'ga gasi' yan it Ama' ku nga nagta'eg it aken.”

Pagka'uli' it tiya'eg ngayti nga mangadal

¹⁷ Pagka'uli' it tiya'eg ngayti nga pitung pulu' baw duwa, masagyang-masagya sira. “Ampu'an,” maat nira, “talagang maski mga mara'e-ra'et, magpamaya' sira nga lim'id in pag'imugawun namen kat ngaran mu.”

¹⁸ Katubag si Jesus, maat ya, “Talagang nagpasar kat mata ku i pag'ulug it ki Satanas nga garing du'un it langit. Subung talaga it kilat i kadali-dali'. ¹⁹ Dedemdemen mi tu, nga binggayan ku kamu it pudir nga ma'inda'eg mi i mu'sang keseg it kakuntra' ta nga si Satanas baw mga taawan ya, nga kabilangan nira mga dukul baw bangkunawa nga subuk tegday-tegdayan mi temed da'kamu ma'ununu nira. ²⁰ Temed ega maat sagyaan mi nga magsuku' nat imyu i mga mara'e-ra'et, in da'ga yay sagyaan mi, nakasurat na i ngaran mi du'un it langit.”

²¹ Kat iting uras, piyasagya nga banar it Espiritu Santo si Jesus. Egay beken, nanalangin kanya nga mag'aat, “Ama', pagbantugun ku ikaw nga Ampu'an it langit baw banwa, sabap ipiyagtagu' muy kamatuudan ngaytu isa'un ega matantuwan it

† Genesis 19:1-29.

makaka'rut baw mapipikir kat sadiling pasepsep lamang. Iyan i piya'yagan mu, mga taw nga mapiyababa' nga magpasbung it dekeye' nga wa'wa'. Talagang matuud tu, Ama', ka iyan i ipiya-betang-betang mu nga magkasagyaan mu.”

²² Bawnga inaat ni Jesus i kadakel ngayti, nga maat ya, “Ipiyag'interga' it aken it Ama' ku i mu'sang mga bagay. Egay magkakilala nga banar it Anak in da'ga Ama' lamang. Baw ega gasi' i magkakilala it Ama' in da'ga Anak, baw in siyu-siyu nga pili'en it Anak ngaytu nga pa'yagan ya pasar it Ama'.”

²³ Nanarunga si Jesus du'ut mga alagad ya baw kimnidem-kidem, nga mag'aat, “Talagang magkasagya kamuy imyu sabap it magpasar kat mga mata mi i mga pagbuwatan ku. ²⁴ Kamatuudan talagay isugid kut imyu, nga dakel i mga prupita' baw mga adi' it tagna' pa' nga ireg nira sana makalteg it magkaltegan mi ngaytu kayti, temed ega naltegan nira. Baw ireg nira makagneg it mga magkagnegan mi ngaytu kayti, temed ega gasi' nagnegan nira.”

Sang kataawan nga Samaritano nga magayen i adat i piya'alimbawaan ni Jesus

²⁵ Bawnga timnindeg i esang manigpa'yag it urdin ka mingkut it sukda-sukdan yat ki Jesus. “Manigtuldu’,” maat ya, “unuy magayen nga buwatan ku isa'un ma'aken i ka'genan nga egay kaskedan?”

²⁶ Tiyubag kanya ni Jesus, nga mag'aat, “Unuy magbebtang nga magsusurat du'un it mga urdin? Unuy magkabasa mu du'un?”

²⁷ “Yay magkabasa ku du'un,” maat i tubag it manigpa'yag ngaytit urdin, “iyan mag'aat nga, ‘Ka'ilangan ma'alenen mu i Ampu'ang Diyus mu, it ega desang awam, in da'ga talagang kat nakem baw pikir mu nga tingled, baw kat mu'sang keseg mu.’ ††

Baw itu gasi' nga, ‘Rarasan mu i masigkataw mu it subung nagat raras mu it sadili mu nga bilug.’” ‡

²⁸ “Talagang matuud i itiyubag mu ngayan,” maat ni Jesus. “Basta pirmi nga pagsunudun muy mga iyan ngayan, ma'imu i ka'genan ngaytu.”

²⁹ Ta, it ireg it manigpa'yag ngayti nga makalandaw i kanya nga pasepsep, iningkut ya sit suma'up si Jesus, nga mag'aat, “Ta siyu yay masigkataw ku ngayan nga ka'ilangan nga rarasan ku?”

³⁰ Alimbawa i itiyubag ni Jesus it kanya, nga mag'aat, “May esang taw nga garing du'ut Jerusalem magpapaJerico. Inapa'an kanya it mga manigpanrangpas. Pinsi' i pati pagpapakayen ya baw biyugbug pa' nira it kamatuudan. Dekeye'

†† Deuteronomio 6:5. ‡ Levitico 19:18b.

manay ginawa ya bawnga tiyananan nira. ³¹ Natimpuwan nga napanaw du'un i esang sasirduti. Pagkalteg yat taw ngayti nga magbubuntul, nanribay nay piyanawan ya. ³² May magpanaw gasi' nga esang Levita nga katabang it mga sasirduti du'ut Templo. Napsag ya gasi' i taw ngayti, temed desang lintegan ya, baw nanribay gasi' i piyanawan ya.

³³ Temed ega na'lay, may esang Samaritano † nga nakapsag gasi'. Naltega yay taw ngayti nga inat kayti it mga manigpanrangpas. Pagkalteg ya, nakasangu' kanyang banar. ³⁴ Inlep ya baw inuba'ubat yat irimnun baw lana i mga bungad it taw ngayti bawnga piyamegkes. Pagkabegkes ya, ipiyasakay ya nay taw ngayti du'un it pagsasakayan ya nga ramu-ramu. Tiyaban ya du'un it esang pagpa'abutan nga balay nga pagbayadan i iga', ka inarigra ya du'un. ³⁵ Pagkadedelman, kiminwat kanya it pirak. Ibinggay ya du'un it tagpu'un it balay ngayti baw inupakat ya nga mag'aat, 'In mapakay, epten mu kanya. In kumurang i itudu' ku ngaytu, abunuwan mu lamang. Pagpa'uli' ku situ, gantiyan ku mana.'

³⁶ Ta kayti," maat ni Jesus, "siyu manggid it kani-rang tulu i nagpalteg it kamatuudan nga raras du'un it taw ngayti nga inat kayti ngaytit mga manigpanrangpas?"

³⁷ "Kat aken lamang," maat i manigpa'yag ngaytit urdin, "iti, Samaritano, ka yay timnabang it kanya."

"Ta, in atkayan," maat ni Jesus, "atkayan gasi' i imu nga buwaten."

Nagpasyar si Jesus du'ut kana Marta duwa ni Maria

³⁸ Ta it palangbus pay panaw na Jesus baw mga alagad ya ngayti, miyabut sira du'un it esang baryu nga du'un i pagtata'idan it esang babay nga pagpangaranat ki Marta. Tiyanggap sira ni Marta ngayti du'un it balay ya. ³⁹ May sulsug ni Marta ngayti nga babay gasi' nga si Maria i ngaran. Mag'a'dung na lamang du'ut saru-sarungan it Ampu'an nga si Jesus i buwat ni Maria ngayti ka magpagneg it ipagpangadal ya. ⁴⁰ Temed ki Marta, nalibeg i pikir ya nga nasasaw it pagsimpanen ya nga itarakan. Ta, yan da'na magkabara'an kanya, nagpatpad kanya du'un it ki Jesus baw maat ya, "Siguru, Ampu'an, ega namuyaana mu nga esa-esa ku na lamang i magsimpan ka da'ku na pagtabangan it sulsug ku ngaytu. Bete' sekaten mu kanya nga tumabang nagat aken."

⁴¹ Temed tiyubag kanya it Ampu'an ngayti nga si Jesus, nga mag'aat, "Marta, Marta, da'ka na magk-

† Mga Judio baw mga Samaritano, talagang magsigsindira sira.

abara'an ka dakel nga mga bagay i magkasasawan mu. ⁴² Temed esa-esa lamang i talagang ka'ilangan nga buwaten. Pinili' ni Maria i subra' ngaytu nga magayen, nga pagpagnegan yay panuldu' ku, baw ega naytu awa'en pa' situt kanya i pinili' ya ngaytu."

Panuldu' pasar it panalangin

[Mateo 6:9-13; 7:7-11]

11 Ta, may esang aldaw, nga du'un sira na Jesus it esang rugar, nga magpanalangin kanya. Pagkatupus ya, maat it sang kataawan nga alagad ya, "Ampu'an, in mapakay tuldu'an mu naga kami it manalangin, subung it binwat ni Juan it kanya nga mga alagad."

² Katubag si Jesus, maat ya, "Ta, atkaytu i magayen nga panalangin mi.

'Ama', bantugun baw kilalaen nga ega babastabastaen i ngaran mu.

Pag'angutun namen nga madali' na mabut i pag'adi'an mu nay mu'sang katataawan.

³ Pag'angutun namen gasi' nga aldaw-aldaw begayan kami it magkaka'en namen.

⁴ Pasinsiyaen mu naga i mga kasala'an namen, ka pasinsiyaen namen naga gasi' i mga magkasala'an sinit amen.

Baw pag'angutun namen asat imu nga ega naga ipa'intulut mu nga masukdanan kami it subra' na."

⁵ Pa'ugdun pa' ni Jesus, maat ya, "Alimbawa bete' may esat imyu nga ma'adu'un it iba-iba ya it lubuk nat delem. Pag'abut ya, maat ya, 'Bila', barang maski tulung batu nga tinapay mabgayan mu aku.

⁶ Ka may miyabut nga esang iba-iba ku nga magpanaw-panaw. Ta, da'gay itarakan kut kanya.'

⁷ Temed ta, katubag i pag'angutan ya ngayti nga du'un it seled it balay. Maat ya, 'Ega na sasawun mu aku, ka napas'anan ku nay tala'ep, baw maglil-i'tid kami na it mga ana-anak ku. Ta ega na mapakay nga magbangun aku pa' nga mamgay it imu it ka'ilangan mu ngayan.' ⁸ Matuud tu talagay i'at ku ngaytu, nga maski ega na mag'ireg kanya magbangun in sabap it pag'iba-iba nira, taka' sabap it talagang magpa'unga'-unga' na i mag'angut ngayti, aypa' ka magbangun nagay iba-iba ya, ka begayan naga kanya it pag'engden ya ngayti.

⁹ Aypa' ituy ipag'aat kut imyu. Temegel kamu it mangut du'un it Ampu'ang Diyus, ka siguradu yan nga begayan ya kamu. Tegel-tegelan mit tumulus du'ut kanya i pagka'ilanganen mi, ka tabangen ya kamu nga maparagan mi. Pa'unga'-unga' kamu it pasleden kat adapan ya, ka talagang sumambung kanya. ¹⁰ Sabap pagbegayan ya i kumpur mag'angut. Magkaparag i iyan nga magtulus. Baw talagang sambungan i kumpur magpa'unga'-unga' it pasleden.

¹¹ Ka kamu nga mga ama', unu, dukul i ibgay mi it anak mi nga mag'angut it seda'? ¹² Unu yan, bangkunawa i ibgay mi in ti'lug i pag'angutun? ¹³ Ta, in kamu nga makasala'an, magka'rut naga megay it magagayen nga bagay kat mga anak mi, da'ga subra' na i Ama' mi nga du'ut langit? Talagang ibgay ya i Espiritu Santo ya kat matuud nga mag'angut du'un it kanya."

Kakayaan ni Jesus, garing du'un it Espiritu Santo, ega garing du'un it ki Satanas

[Mateo 12:22-30; 12:43-45; Marcos 3:20-27]

¹⁴ Ka'sa may mara'e-ra'et nga inimugaw ni Jesus nga magpabuyun it esang lalaki. Ta, pagka'imu-gaw, naka'ampang nay lalaki ngayti. Nalilu' i kadakel it taw nga nakamuya kayti. ¹⁵ Temed may beken nga mag'aat, "Si Beelzebub † bayan nga pag-baya'en it mara'e-ra'et i minggay it kakayaan ya ngayan nga magka'imugaw it mara'e-ra'et." ¹⁶ Iyan beken gasi', kusukda-sukdanan nira si Jesus, aypa' ka miyangut sira nga paltegan it tanda'anang pasar du'un it langit.

¹⁷ Temed magka'rutan ni Jesus i pamagpikiren nira ngayti. Aypa' ka maat yat kanira, "Maski unu nga ka'adi'an nga ega urunyun ka magkuntra'-kuntra'en i mga sinakepan ya, simpri ega mane'te'. Atkayan nagay mabetangan it maski unu nga pamalay-balay. Basta nabagi'-bagi' ka magda'e-da'e-gen i taw ya, simpri ega yan mane'te'. ¹⁸ In bete' si Satanas, pag'imugawun ya i mga pagsasakpen ya nga mara'e-ra'et, da'ga diri ya naga i pagkuntra'en ya? Ta, mag'u'unu mane'te' i ka'adi'an ya? Da'ga ega? Aypa' ega mapakay i pag'aaten mi nga magka'imugaw akut mga mara'e-ra'et sabap it binggayan aku ni Beelzebub it itu nga kakayaan.

¹⁹ Temed in bete' matuud nga mag'imugaw akut mara'e-ra'et kat kakayaan ni Beelzebub, ta ari garing it kakayaan it mga manigsunud mi nga magkapangimugaw naga it mara'e-ra'et? Siray magkapamatuud nga talagang nagkamali' kamu. ²⁰ Ta, kayti, in mag'imugaw akut mga mara'e-ra'et kat keseg it guna it Ampu'ang Diyus, da'ga ba' nangan-ga'ulugan nga miyabut na situt imyu i ka'adi'an it Ampu'ang Diyus ngaytu?

²¹ Ka basta esang taw nga makseg baw rangkap it basi' i tumanda' it balay ya, simpri ega basta-basta ma'ilang i mga kusas ya. ²² Temed in abutun it subra' pa' nga makseg baw da'gen kanya, simpri ma'agaw nay basi' ya nga pagsarigan ya baw isari nat pamgay i mga kusas ya nga na'agaw gasi'.

²³ Talagang iyan ega magkampi' it aken, ipagpabetang ku nga magpakikuntra' it aken. Baw iyan ega magtabang it aken it magtulus it katataawan, kanya i magpane'ag-te'ag it kanira.

²⁴ In bete' may limi'wan nga mara'e-ra'et du'un it esang taw nga pagpapulpugun ya, buwat it mara'e-ra'et ngaytu, subuk maglu'ug-lu'ug lamang du'un it rugar nga kapupuyangtan, ka magtulus it papulpugun ya si'. Ta in egay maparagan ya, 'Aa' da'ga,' maat ya, 'pa'uli' aku naga du'un it pagpapulpugun ku ngayti.' ²⁵ Bawnga abutan ya, ma'anuan yang ega pay nakapasubli it kanya nga beken, lamang subung na it balay nga paglilimpiyu'un na baw pag'aaturun na. ²⁶ Aypa' buwaten ya, mapanaw si' ka mangumbinyu it pitu nga mga ka'ibaan ya nga mara'e-ra'et pa' it kanya, ka ka'ibaan ya nat papulpug si'. Aypa' bara'an it iyan nga taw, subra' pa' nga ruma'e-ra'et i kabetangan ya."

²⁷ Ega pa' natupus i pag'ampangen ngayti ni Jesus, may esang babay nga nangga'maran du'un it kadadaklan ngayti, nga mag'aat, "Talagang magkasagya i babay ngayan nga nagbeteng it imu baw nagpadudu'!"

²⁸ Temed timnubag si Jesus, nga mag'aat, "Yay matuud, subra' pang magkasagya i magpagneg it ampan it Ampu'ang Diyus baw pagsunudun ya."

In unuy inaat ni Jesus du'un it mga mag'angut it tanda'anang pasar du'un it langit

[Mateo 12:38-42]

²⁹ Iyan sigi na nga abut it taw, miyampang si Jesus nga mag'aat, "Mga taw kayti, talagang mara'e-ra'et i adat. Ka mag'angut sira it tanda'anang pasar du'ut langit. Taka' ega yan i ipalteg it kanira, in da'ga iti na, ipiyagladawan ngayti nga nalabayan it prupita' ngaytit tagna' nga si Jonas. ³⁰ Ka in mag'u'unu binwat nga tanda'anang si Jonas kat mga taga Ninive nga tiya'gan it kanya, aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, atkayan naga kat kayti na ngaytung timpu it mga taw. ³¹ Kat aldaw nga ipangukuman, basulun kamu yan it babay nga nag'adi' du'un it Seba it tagna' pa'. Sabap talagang alaid nga banar i piyanawan ya, garing du'ut banwa ya, ka ireg ya nga matantuwan i ega basta-batang kasepsep it adi' nga si Solomon. Temed kayti, may situ nat imyu nga subra' pa' nga mabantug it ki Solomon, temed da'kamu kupagneg. ³² Subung naga i mga taga Ninive ngaytit tagna'. Ka in asan nat aldaw nga ipangukuman, basulun nira yan kamu nga mga taw it kayting timpu. Sabap kanira, nagsinguli', langkuy inindi'an niray kasala'an, pagkagneg nirat pangadal ni Jonas. Temed ta, kayti may situ nat imyu nga subra' pa' nga mabantug it ki Jonas ngayti, temed da'kamu magsinguli'."

Panuldu' ni Jesus pasar it eyag

[Mateo 5:15; 6:22-23]

³³ Bawnga maat si' ni Jesus, "Egay magpagket it tidaw bawnga itagu' u sukruhan it alupan. In da'ga

† Si Beelzebub, esa gasing ngaran ni Satanas.

idu'un ya talaga it dada'tunan, nga maltegan it magseled i eyag ya. ³⁴ Dedemdemen mi tu, nga mata mu i bilang tidaw it bilug. In egay dipirinsiya it mata mu, simpri ma'yag i mu'sang panleteg mu. Temed in may dipirinsiya it mata mu, simpri madlem na nga madlem i panleteg mu. ³⁵ Aypa' ka'ilangan nga mag'intur ka, ka barang eyag ngayan nga pagsisiguruun mu na, barang sayan kadleman pa', ka barang ega pa' na'yagan i pikir mu pasar it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. ³⁶ Temed basta pikir mu ngaytu, na'yagan na it Ampu'ang Diyus, aypa' ega nay madlem ya. Talagang ma'yag i mu'sang panga'genan mu, nga subung it pagsasakpen nga banar it eyag it esang masgu nga tidaw."

Pagbasulun ni Jesus i mga Pariseo baw mga manigpa'yag it urdin

[Mateo 23:1-36]

³⁷ Iyan natupus nay pangadal ngayti ni Jesus, in-imbatar kanya it esang Pariseo nga du'ut kaniray panga'nan. Ta, egay beken, miyaya' si Jesus ka manga'en du'un. ³⁸ Temed nalilu' i Pariseo ngayti ka kimna'en it ega nangugas si Jesus it alima, nga uyun it siyubli-subli nira nga panuldu'.

³⁹ Temed mampang i Ampu'an nga si Jesus, maat ya it Pariseo ngayti, "Kamu nga mga Pariseo, subung kamu it esang taw nga pag'ugasan ya, kat li'wan lamang it i'imnan baw karung. Temed damil du'ut seled, pagpata'nan ya lamang. Ka paglimpiyu'un mi i bilug mi, temed kat nakem mi, punung-punu' it panlupig baw kara'e-ra'etan. ⁴⁰ Ka in da'ga ka'engel-engel mi na, da'ga ba' iyan minwat it bilug mi, yanaga i minwat it nakem? Simpri ireg ya limpiyu' i mu'sa. ⁴¹ Aypa' imbis nga adat nga malupig, mamgay kamut masagyay nakem it ildaw mi du'un it mga makukuri'. Ta, magbara' nayan nga subuk limpiyu' kamu na nga matuud.

⁴² Subrang makuri' i mag'a'areg it imyu, mga Pariseo. Pagsunudun mit magayen i urdin nga ibgay mi it Ampu'ang Diyus i ikasang pulung bagi' it mga luwak mi, nga maski mga panraragi' it panga'en. Temed paglipaten mi i piyakamata'as nga ipiyag'uridin ya, iyan buwat nga mataldeng baw pagma'al du'un it Ampu'ang Diyus. Ka'ilangan talaga nga buwaten mi i matata'as ngaytu, baw ipasigi mi nagay pagsunud mi it mga beken nga inaat.

⁴³ Subrang makuri' i mag'a'areg it imyu, mga Pariseo. Ka iyan i ka'i'irgan mi nga adungan in du'un it papagsambaan, mga ara'dungan nga pagpa'dungan it mga matata'as. Baw kasasagyaan mi nga pagsaludu'an in du'un it mataawun nga mga rugar.

⁴⁴ Subrang makuri' i mag'a'areg it imyu, ka kabilangan mi, subung it lebeng nga egay imanda'an. Aypa' ka magkasalyaan it mga taw it kapanaw ka

egay uru-urut nira. Ta atkayan naga, nga magkadura'itan i mga taw it kara'e-ra'etan kat nakem mi, ka tanud nira, mataldeng kamu kat panleteg it Ampu'ang Diyus."

⁴⁵ May miyampang nga esang manigpa'yag it urdin. Maat ya, "Manigtuldu', kat iyan nga inampang mu, pati kami, pagtibaba'en mu na."

⁴⁶ Katubag si Jesus, maat ya, "Subrang makuri' i mag'a'areg it imyu gasi', mga manigpa'yag it urdin. Sabap kat panuldu' mi, subuk magbetek kamu it pagdakula'en na nga betek nga ipagpapasa'an mit mga taw nga da'na kaya nga pagpasa'nen. Temed maski andidi'sing it alima mi, ega ireg mi nga ipadi'kit nga tumabyang kamu.

⁴⁷ Subrang makuri' i mag'a'areg it imyu. Ka mabakas nga arandeman i ipagpabwat mi du'un it limbengan it mga prupita' nga siyarit imatay it mga kagiyaringan mi. ⁴⁸ Iyan ngayan nga buwat mi, magpamatuud nga uyun kamu du'un it binwat ngaytit mga kagiyaringan mi. Ta, sabap it sira i minimatay it mga prupita', kamu, pagpabakasen mi nay mga lebeng nira. ⁴⁹ Aypa' ka matuud talagay inaat it Ampu'ang Diyus kat ega basta-bastang kasepsep ya, nga maat ya, 'May papa'adu'unun ku it kanira nga mga prupita' baw mga apustul, nga iyan beken pangimatayen nira, pakuri'an nira i beken.' ⁵⁰ Aypa' kat pabetang-batang it Ampu'ang Diyus, mabut it imyu i panriga sabap it mu'sa ngaytung mga inimatay nga prupita' garing it pagguna it banwa, ⁵¹ nga gimnaring du'un it ki Abel nga u'na-u'nang inimatay it tagna' pa', miyabut du'un it pag'imatay it ki Zacarias, nga inimatayan it kanya, du'un it piyagtenga'an it kabalayan it Templo baw papangantengan nga du'un it piyakakama'yagan ya. Ee' ba', matuud i ipag'aat ku ngaytut imyu, nga kamung mga Judio it kayting timpu i abutun it panriga sabap it mu'sa ngaytu.

⁵² Subrang makuri' i mag'a'areg it imyu, mga manigpa'yag it urdin. Sabap iyan kamatuudan nga garing du'ut Ampu'ang Diyus, ega kupamaya'nen mi, baw ipagtagu' mi pa' du'un it katataawan. Kabilangan mi, subung it esang taw nga ega kusled du'ut balay, baw inawa' yay gunsi' isa'un egay kasled nga beken."

⁵³ Ta, garing sikayti, talagang miyere'eret na nga banar i iseg it mga manigpa'yag it urdin baw mga Pariseo. Aypa' ka pagkagaring ni Jesus du'ut balay ngayti, pagsariyen na kanyat ingkut pasar it dakel-dakel na nga mga bagay. ⁵⁴ Ka egay beken nga antap it nakem nira, sigapulun kanya kat mga pag'ampangen ya.

Panuldu' nga Ampu'ang Diyus i dapat nga i'laman, ega maat masigkataw

[Mateo 10:26-31]

12 Iyan sigi na nga abut it rinibu na nga mga taw, ta unupat magkapagtegda-tegdayen na sirat a'ay. Miyampang si Jesus nga mga alagad ya da'an i inaat ya. "Iyan," maat ya, "mag'intur kamu it ipagpa'alsa it mga Pariseo, isa'un da'kamu matindakan. Pa'aaten ku ngayan, adat nira nga pagbete-bete'en nira lamang nga magpamaya' it Ampu'ang Diyus. ² Sabap yay matuud, egay ipagtagu' nga da'ga matukasi'an, baw egay kat nakem nga da'ga malbawan. ³ Ka in unuy ampangen mi kat madlem, subung yan it pagkaya-kayapen du'un it ka'yagan. Iyan ba' nga ye'yepen mi du'ut seled, igauy-gauy yan du'un it katataawan.

⁴ Ipagsugid kut imyu, mga pagma'aleng iba-iba ku, nga ega i'laman mi i subung mi nga taw, ka bilug mi lamang i kaya nirang imatayen. Pagka'an nira kayan, ega nay mabwat nirang subra' pa' sikayan. ⁵ Temed kayti, isugid kut imyu nga in siyuy i'laman mi. Iyan Ampu'ang Diyus i dapat nga i'laman mi. Sabap kanya, basta bai'en yay ginawa mi, may pudir ya pa' nga tumalpak it imyu du'un it apuy nga egay kapugdawan ya. Ee' ba', kanya talaga i dapat nga i'laman mi.

⁶ Temed dakula' talaga i kararas it Ampu'ang Diyus. Kamatuudan, da'ga ba' ipagpa'alang it pirang sintabus † lamang i limang batu nga dignes? Taka' maski atkayan na nga kabaratu, maski sangbat it kanira ega pagpabaya-baya'an it Ampu'ang Diyus. ⁷ Ta kamu, pagtatarimaen ya nga banar, nga maski bu'uk mi, pagbibilanganen ya nga mu'sa. Aypa' ega i'laman mi i mabetangan mi situt banwa, sabap kat pamegbeg it Ampu'ang Diyus i mu'sa, baw talagang pagraranan ya kamu, subra' pa' it sang pae-nan nga dignes."

Panuldu' pasar it pagkilala it ki Jesus kat adapan it mga taw

[Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20]

⁸ Maat si' ni Jesus, "Itu gasi' i i'aat kut imyu. In siyu-siyuy magkilala it aken kat adapan it kadadaklan it taw, kilalaen gasi' kanya it Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw kat adapan it mga anghil it Ampu'ang Diyus. ⁹ Temed iyan maylu it aken kat adapan it kadadaklan it taw, payluwan ku gasi' kanya kat adapan it mga anghil it Ampu'ang Diyus.

¹⁰ Ta, kada mangarampangen nga kuntra' it aken nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, pasinsiyaen naga kanya in magsinguli' nga matuud. Temed iyan timibaba' it Espiritu Santo, talagang ega pasinsiyaen kanya.

† Maat i kat Ginirego, duwang assarion.

¹¹ Ta in bete' pagsumaryaen kamu du'un it mga papagsambaan, u ipa'adap kamu du'un it mga punu'an u maski siyu nga magpupudir situt banwa, ayaw kamut kasusa in unuy itubag mi u ampangen mi. ¹² Sabap kat iyan nga uras, ipanakem it Espiritu Santo i magayen nga ampangen mi."

Piya'alimbawaan ni Jesus, esang manggaden nga engel-engel

¹³ May esang taw du'ut kadadaklan ngayti nga magpatabang it ki Jesus. "Manigtuldu'," maat ya, "iskat mut sulsug ku nga ibgay ya nay aken nga bagi' it mga susubliyen namen."

¹⁴ Katubag si Jesus, maat ya, "Ega bila' atkayan. Siyuy rimnumra it aken nga mukuman u magi' it susubliyen mi?" ¹⁵ Bawnga miyampang si Jesus nga ipiyagneg yat kadakel ngayti, nga mag'aat, "Iyan mag'intur kamu! Ipa'alaid mi talaga i adat nga ma'ingarum, sabap kusas, maski sang unu nang kadakula', ega magkapu'gun it ginawat taw."

¹⁶ Pa'ugdun ni Jesus, esang alimbawa nga mag'aat, "Magayen i lugta' it esang manggaden. Aypa' ka pirmi nga dakula' i magkapatbasan ya. ¹⁷ May esang ta'un nga simnubra' kat karebtangan i piyatbasan ya. 'Aa', ' maat ya, 'unu pay mabtangan ku kaytu? ¹⁸ Siguru yay magayen, panrangga'en kuy mga lagkaw ku ngaytu, ka subra' pang dadakula' sikaytu i ipatindog ku, ka isa'un ega magkurang i pagbetangan kut piyatbasan ku baw kusas ku. ¹⁹ Bawnga mapaki'king aku na, ka maat ku yan, da'ku nayan kurangen it mu'sa it maski pira-pirang ta'un. Magbangu-bangun aku, kuma'en, minum baw magkasagyaan.' ²⁰ Temed inaat kanyat Ampu'ang Diyus, 'Engel-engel ka! Sabap kayti ngaytu nga delem, bai'an ka na it ginawa. Ta, kasiyu nay mu'sa ngayan nga rininut nga ipag'imet mu?' ²¹ Atkayan naga i mabetangan it mga taw nga yay paglabiyen nga pagrinutun, kamanggadan situt banwa, temed talagang miskin sira kat panleteg it Ampu'ang Diyus."

Egay lapusan it palibeg it pikiran

[Mateo 6:25-34]

²² Bawnga inaat ni Jesus i mga alagad ya, nga maat ya, "Aypa' ipag'aat kut imyu nga ayaw kamut palibeg it pikiran mi it in ari mapisi'an it mu'sang ka'ilangan it bilug mi nga subuk panga'en baw pagpakay. ²³ Ka da'ga ba' subra' pat panga'en i ka'genan baw subra' pa' gasi' it pakayan i bilug mi? Ta it ka'genan baw bilug, begay nagat Ampu'ang Diyus it imyu, simpri ibgay ya gasi' i pagka'ilanganen mi ngaytu nga panga'en baw pakayan. ²⁴ Ka panawun lamang it pikir mi i mga manu-manuk nga ugak. Da'ga ba', da'sira magpanluwa-luwak u mamagpamgu, baw egay lagkaw nira? Temed

da'sira pamagpuyangten ka pagpaka'nen sira it Ampu'ang Diyus. Ta, da'ga ba' subra' kamu pa' it mga manu-manuk ngaytu? ²⁵ Ta, siyu manggid it imyu i makadungag it ka'genan ya it maski sang dekeye' nga uras kat palibeg it pikir ya? Simpri ega. ²⁶ Ta in ega magkabwat mi i atkayan mana nga kadekeye' it bagay, ta unuka pagpalibegan mi i beken nga mga bagay?

²⁷ Baw beken, panawun it pikir mi i mga bura-burak. Da'ga ba', da'gay pagpakarigaan nira u mamag'abel? Temed ituy kamatuudan, nga maski adi' nga si Solomon nga pagdaya-dayawun na kat kadakula' it kamanggadan ya, temed ega naga nakapamakay it nakalandaw na it mga bura-burak ngaytu nga magayen nga pagletganan. ²⁸ Talagang dekeye' i pamaya' baw pagsarig mi, ka in subuk pagpapakayan it Ampu'ang Diyus it bura-burak i dikut nga kayti egen, temed dedelem ida'pug du'ut apuy, ta da'ga ba' subra' kamu na nga papakayan ya?

²⁹ Aypa' kamu, ayaw kamut palibeg it pikiran mi it panga'en u pag'imnun, baw ipa'alaid mi i adat nga pirming magregen. ³⁰ Talagang matuud nga magkasasawan tu it mga taw nga ega pay pamaya' baw pagsarig nira it Ampu'ang Diyus. Temed kamu, ega na bete' pasbung it kanira, sabap magka'rutan na nga lagi it Ama' mi nga du'ut langit nga talagang pagka'ilanganen mi i mu'sa ngaytu. ³¹ Aypa' siguruun mi nga magpasakep kamu na it Ampu'ang Diyus, nga kanya nang ka'irgan i pagpa'resan mi. Bawnga i'ildaw yat imyu i mga pagka'ilanganen mi ngaytu."

Panuldu' pasar it kamanggadan du'un it langit

[Mateo 6:19-21]

³² "Ayaw kamut i'lam, kamu nga pagtatarimaen ku nga bilang dekeyeng paenan it tupa ku. Sabap kasasagaan talaga it Ama' mi i pabetang-betang ya nga sakpen ya kamu kat ka'adi'an ya. ³³ Sigi, ipa'alang mi nay mga kusas mi, bawnga ipamagi' mit mga makukuri'. Yay magayen, riminut it kamanggadan nga du'un it langit, nga kabilangan ya, subung it berebtangat pirak nga ega magkarangga' baw ega gasi' magkawara'an. Sabap iyan i kamanggadan nga ega magkatakaw baw ega magkaketket it tanga. ³⁴ Sabap yay matuud, in ariariyen i kamanggadan mi, simpri du'un nga pirmi i nakem mi."

Panuldu' nga ka'ilangan nga mag'a'alistu nga pirmi

[Mateo 24:42-44]

³⁵⁻³⁶ "Magayen, alistu kamu nga pirmi. Pasbung kamu it mga taw nga simpan, baw pagpapagketan nga lagi i tidaw, ka mag'elat sira it agalen nira nga garing du'un it pagsadu, isa'un pag'abut ya

ma'abriyan nga lagi it tala'ep. ³⁷ Talagang makasagya i mga uripen nga, abutan it agalen nira, alistu sira nagay mamag'elat. Matuud talagay i'aat kut imyu, nga magtarakan i agalen ngaytu ka paka'nen ya du'ut papanga'nan i mga uripen ngaytu, nga kanya pa' i mag'arigra it magka'en. ³⁸ Ee' ba', makasagya i mga uripen, nga maski lubuk it delem u kuku'-aldaw pay i'abut it agalen nira temed alistu pa' i mamag'elat ngaytit kanya. ³⁹ Dedemdemen mi tu. In bete' magka'rutan lamang it tagbalay in unu nga uras mabut i mananakaw, simpri ega yan pata'nan ya na lamang nga masled i balay ya. ⁴⁰ Aypa' kamu, mag'a'alistu kamu nga pirmi, sabap mabut aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw kat uras nga ega pagsisiguruun mi."

Mga manigsirbi it Ampu'ang Diyus, ka'ilangan nga pirming pagsarungaen nirat magayen i katengdanan nira

[Mateo 24:45-51]

⁴¹ Miningkut si Pedro, maat ya, "Ampu'an, alimbawa mu ngayan sabap it mga uripen nga pirming alistu, unu, kami lamang i pag'aaten mu u kat mu'sa na?"

⁴² Tumubag i Ampu'an ngayting si Jesus, maat ya, "Iyan magkasarigan baw nakman nga uripen, kanya i begayan it agalen ya it pamaala' kat beken nga mga uripen kat pamalay-balay ya. Kanya i manigpangay it panga'en nga makasuwitu'.

⁴³ Makasagya talaga i iyan nga uripen in abutan it agalen ya, atkayan nga matuud i buwat ya.

⁴⁴ Matuud tuy i'aat ku ngaytut imyu. Kanya si' i begayan it agalen ya nga mamaala' it mu'sang kusas it agalen ya ngayti. ⁴⁵ Temed in bete' mara'e-ra'et i adat it uripen ngayti, yay kat nakem ya, 'Siguru ma'lay baytuy i'uli' it agalen ku ngaytu.' Ta, buwat-en ya, sariyan ya nat pasakit i mga ipiyangka'uripen ya, babay, lalaki. Baw ega nay beken nga buwat ya, magka'en na lamang baw magpalangu. ⁴⁶ Mabut i agalen ya kat aldaw nga ega pagsisiguruun ya baw kat uras nga ega magka'rutan ya. Bara'an ya, rigaen kanya it ega pateng it agalen ya ngayti. Ipa'iba na kanya it mga taw nga ega magpamaya' it Ampu'ang Diyus, du'un it kakuri'an nga egay kaskedan.

⁴⁷ Dedemdemen mi tu, nga iyan uripen nga magka'rutan ya nay ka'irgan it agalen ya temed ega biyanu-banu ya, siguradu nga panrigang mabe'gat i tanggapen ya. ⁴⁸ Temed iyan uripen nga ega magka'rutan yay ka'irgan it agalen ya, nga nakabwat mana it kasala'an, rigaen naga yan kanya temed egaytu mabe'gat. Yay matuud, iyan inildawan it dakula' it Ampu'ang Diyus, dakula' naga i abigwaren du'ut kanya. Basta mata'as nga

katengdanan i ipiyakargu' it esang taw, dakula' talagang panubagan ya kat pagsarunga ya kaytu."

Nabagi'-bagi' nay katataawan sabap may namaya' na, iyan beken ega

[Mateo 10:34-36]

⁴⁹ "Inasitu ku," maat si' ni Jesus, "isa'un subuk tumaban it apuy situt banwa. Sana napasgu naytu!
⁵⁰ Talagang dakula' nga kakuri'an i ka'ilangan ku nga labayen, nga itu ngaytu, magkasusaan kuytut subra' mintras ega pa' natuman. ⁵¹ Ka'ilangan ega pikiren mi nga inasitu ku, tumaban akut ka'imben-gan nga isa'un urunyun nay katataawan situt banwa. Sabap may mamaya' it aken, iyan beken ega. Aypa' subuk na'asitu aku isa'un magda'e-da'egen nay mga taw. ⁵² Garing kayti, in bete' may limang kataawan nga du'un it sang kabalayan, mabagi'-bagi' na sira. Ka barang urunyun i tulu nga magpakikuntra' it duwa. ⁵³ Ka papagkuntra'en nay namaya' na baw da'ga, anak nga lalaki baw ama' ya, anak nga babay baw ina' ya, miyagad baw punyan-gan ya."

Ka'ilangan imanda'an i tanda'an it kayting timpu

[Mateo 5:25; 16:2-3]

⁵⁴ Bawnga inaat ni Jesus i kadakel ngaytit taw. "Basta naltegan mi nga ma'pal i kunum du'ut sedpan, pag'aaten mi nga, 'Aa', muran.' Ta, muran yan nga matuud. ⁵⁵ Bawnga in meyep i deres nga garing du'un it sur, pag'aaten mi nga minit. Ta, minit yan nga matuud. ⁵⁶ Kamung mga magbete-bete' nga magpamaya' it Ampu'ang Diyus, pag'i'iman-da'an mi na i tanda'an situt banwa baw du'un it langit. Ta unuka ega magka'imanda'an mi i mga tanda'an it kayting timpu?

⁵⁷ Unuka ega ipagpa'abwat mi i pikiran mi, isa'un ma'ukuman mi in unuy magayen nga buwaten mi?
⁵⁸ Sabap kabilangan ya, subung it may kudimanda it imu du'un it ukuman. Aypa' ka mintras may timpu pa', paki'ayus ka nga lagi it kanya, parabir makapa'apyat yay dimanda ya ngayti. Ka in ega buwaten muy atkaytu, ta, ukumanan ka nga matuud. I'interga' ka it manig'ukuman du'un it mga guwardiya, ka idu'un ka it pirisuwan. ⁵⁹ Talagang matuud tuy i'aat ku ngaytut imu, nga egay kali'wanan mu du'un seked it ega pa' napwas mu i mu'sang ipiyagbetangan it imu nga ukuman."

Talagang rigaen it mabe'gat i kumpur ega magsinguli'

13 Iyan magpangadal ngayti si Jesus, may miyabut nga mga taw, nagbarita' du'ut kanya pasar it pirang kataawan nga taga Galilea nga, dengan it mamagpanalisi sira it ipag'angut it

kapasinsiyaan du'un it Ampu'ang Diyus, sakaling ipiya'imatay sira it gubirnadur nga si Pilato.

² Pagkagneg ni Jesus, maat ya it kanira, "Siguru kat nakem mi, subra' nga makasala'an i iti nga mga taga Galilea, subra' pa' it beken nga kabanwa nira, aypa' ka atkayti i nabetangan nira. ³ Talagang ega maat atkayan. Ka basta ega singuli'an mi baw in-di'an i mga kasala'an mi, surubung kamu nga mu'sa nga mapuu!' ⁴ Ta, yan sang pulu' baw walu nga kataawan nga natay nga nasu'ruban it ab-watay nga balay du'un it Siloe, nga sakep it Jerusalem, unuy patandes mi, subra' sira nga makasala'an, subra' pa' it beken nga mamagtata-ena' du'un it Jerusalem ngayti? ⁵ Talagang ega maat atkayan. Ka basta ega singuli'an mi baw in-di'an i mga kasala'an mi, surubung kamu nga mu'sa nga mapuu!'"

Piya'alimbawaan ni Jesus, sang pu'un nga igos nga ega magbuwa'

⁶ Piya'ugdunan ni Jesus it alimbawa nga mag'aat, "May esang taw nga may luwak yang sang pu'un nga igos du'un it ka'ubasan ya. Ka'sa biya'naw ya in unu, may buwa' na. Temed unuka manu'an. ⁷ Aypa' maat yat manig'arigra it ka'ubasan ya ngayti, 'Igos ngayti, tulung ta'un nay ka'lay, ba'nawun-ba'-nawun ku egay magkamuya'an ku nga buwa' ya. Magayen, pukanen mu na, ka palsa na lamang sikayan.'

⁸ Katubag i manig'arigra ngayti, maat ya, 'In mapakay, ega na da'an pukanen it itung ta'un, ka samperan ku da'ay pu'un ya bawnga anu'an kut pakseg it luwak. Barang in atkayanen, muwa'. ⁹ Ta, in bete' muwa' it magdadarapa' ngaytung ta'un, magayen. Taka' in da'ga, baw mana nga pukanen ta.'"

Piyagayen ni Jesus i babay nga simnaruktut

¹⁰ Ka'sang Aldaw it Kapa'naan, magpanuldu' si Jesus du'un it esang papagsambaan. ¹¹ May esang babay du'un nga sang pulu' baw walu nang ta'un i ka'lay nga pagpasarutun it mara'e-ra'et. Talagang saruktut na, nga ega na magkaptat. ¹² Pagkalteg ni Jesus it babay ngayti, tiya'wagan ya, baw inaat nga maat ya, "Ede', medek nayan i sarut mu ngayan."

¹³ Bawnga tiyapal ya, dengan it nakaptat na. Egay beken, biyantug it babay ngayti i Ampu'ang Diyus. ¹⁴ Temed nangiseg i manigpamaala' it papagsambaan ngayti, ka in unuka Aldaw it Kapa'naan, nagpagayen si Jesus it magsarut. Aypa' ka inaat yay mga taw ngayti, "Da'ga ba'," maat ya, "may enem nga aldaw nga ipagbuwat? Ta unuka ega iyang mga aldaw i i'asitu mi nga papdek it sarut? Ega Aldaw it Kapa'naan ngaytu!"

¹⁵ Katubag i Ampu'an nga si Jesus, maat ya, "Kamung mga magbete-bete' nga magpamaya' it Am-

pu'ang Diyus! Da'ga ba' kada esat imyu, maski Aldaw it Kapa'naan, pag'u'baden mi i baka' u kabayu' mi nga asno nga magsesget du'un it pagpa'lungan nga bala-balay baw ipali'wan ka pagpa'immun?

¹⁶ Ta kayti, itu nga babay nga tungtung-inapu' naga ni Abraham, sang pulu' baw walu na nga ta'un i ka'lay it subuk pagbabayukun kanya ni Satanas. Da'ga ba' ka'ilangan nga subuk u'badan na kanya, maski Aldaw it Kapa'naan?"

¹⁷ Nag'eya-eya' i mga magkuntra' ngaytit ki Jesus sabap it tubag ya ngayti. Temed kadakel it mga taw, talagang pagsagyaan niray ega basta-bastang mga bagay nga pagbuwaten ya.

Alit it mustasa' bawnga ipagpa'alsa i piya'al-imbawaan ni Jesus

[Mateo 13:31-33; Marcos 4:30-32]

¹⁸ Mampang si' si Jesus, maat ya, "Unu yan i masbungan it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus? Unuytu i mapasbungan ku? ¹⁹ Subung tu it alit it mustasa' nga ilinwak it esang taw du'un it kalulwakan ya. Ta, kiminseg tu seked it nagbalyu nga kayu. Egay beken, piyugadan na it mga manu-manuk i mga sanga ya."

²⁰ Pa'ugdun pa' ni Jesus, "Unu bay mapasbungan ku it ka'adi'an ngaytut Ampu'ang Diyus? ²¹ Subung tu it ipagpa'alsa nga iriyagi' it esang babay du'un it dakulang arina, isa'un mag'alsa it magayen i sang i'ilotu'an ngayti."

Pa'resan nga semled kat ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, nga ega masauryan

[Mateo 7:13-14; 7:21-23; 8:11-12]

²² Nagdayun-dayun nagay panaw ngayti ni Jesus. Magpangadal kanya kat kada lansangan baw baryu nga pagpesagen it panaw ya nga pa'adu'un it Jerusalem. ²³ Ka'sa may esang miningkut it kanya, nga mag'aat, "Unu yan, Ampu'an, ega dakel i maribri kat panriga ngayan nga pa'aaten?"

Katubag si Jesus, maat ya, ²⁴ "Talagang pa'resan mi nga semled du'un it masupit nga puwirta'an. Ka matuud i i'aat kut imyu nga mabut i aldaw nga dakel nay magreges nga kusled du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, temed ega na makasled ka nasauryan na. ²⁵ Ka subuk isiradu nat tagbalay i tala'ep. Ta, timitindeg kamu na lamang du'un it li'wan, magpa'unga'-unga' nga pasleden, nga maat mi yan, 'Ampu'an, asi-asi pa', pasleden mu naga kami.'

Maat yan i tubag yat imyu, 'Ega bayan magkakilalaan ku kamu in siyu kamu yan.'

²⁶ Katubag kamu yan nga maat mi, "Ta, ka'ibaaan namen bayan ikaw it nanga'en baw mininum baw da'ga basa'an nangadal ka pa' ngayan du'un it lansangan namen?"

²⁷ Pagtubag yan it Ampu'an, maat ya, 'Ega bayan talaga pagkilalaan ku kamu nga ka'ibaaan ku. Magpa'alaid kamu na situt aken, kamung mu'sa nga mamumuwat it kara'e-ra'etan!'

²⁸ Siguradu nga sumgaw kamu baw gemeget i nipen mi basta naltegan mi nga du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus na Abraham, si Isaac baw si Jacob, baw mu'sa nga mga prupita', temed kamu, pangimugawun kamuy imyu ka ega talaga pasleden. ²⁹ Kat iting aldaw dakel i mabut nga ega Judio, nga gumaring kat pa'ari-aring rugar, nga ayun du'un it lebatan baw sedpan, du'un it nurti baw sur, nga pakiragi' kat kasagyaan du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. ³⁰ Ta, dedemdemen mi tu. May mga taw nga, tanud mi, makau'na du'un it ka'adi'an ngaytit Ampu'ang Diyus ka na'lay nang nakatantu pasar it kanya. Arit yay matuud, masauryan sira, ka da'sira kupamaya' it aken. Baw may beken nga, tanud mi, masauryan, ka ega pay uru-urut nira pasar it Ampu'ang Diyus. Arit yay matuud, makau'na sirat beken ngayti, sabap pagkagneg nirat kanira, mamaya' sirat aken."

Magkasmek si Jesus ka pagraranan yay mga taga Jerusalem

[Mateo 23:37-39]

³¹ Bawnga may miyabut nga mga Pariseo. Maat nira it ki Jesus, "Magli'id ka na situt rugar ngaytu ka ipagpa'imatay kaytu ni Herodes."

³² Katubag si Jesus, maat ya, "Pa'adu'un kamu it adi' ngayting si Herodes, nga kabilangan ya, mapiyangakal nga pasla. Isugid mit kanya nga da'ku mapai'lam ya nga maat lim'id aku situ it pa'ereg-ereg. Ipasigi ku nagaytuy buwaten ku nga magpangimugaw it mara'e-ra'et baw magpagayen it mga magsarut, ka may timpu ku pa' maski ega na ma'lay. Bawnga mabut talaga nga natuman ku nay mu'sa. ³³ Temed yay matuud, aldaw-aldaw ipagpalangbus ku nagay panaw ku ngaytut pa'adu'un it Jerusalem, sabap ega bagay it esang prupita' nga in ari lamang i imatayan it kanya puyrat du'un nagat Jerusalem ngayti."

³⁴ Bawnga maat ni Jesus, "Ka'ildaw-ildaw talaga i mga taga Jerusalem! Sira nga pagsariyen it imatay it buntal it batu i mga prupita' nga pamagpa'asaanen it kanira it Ampu'ang Diyus! In pira ku na nga bisis pagpa'resan nga tara'naen i mga taw nga taga du'un, nga subung it pagtara'na it upa nga pagle'ge-le'gepan ya i mga dudu'duy ya, temed it ega ireg nira. ³⁵ Ta, it pagda'gaen na niray ildaw ya ngaytu, pabaya-baya'an na lamang it Ampu'ang Diyus nga marangga' i siyudad nira, pati Templo ngayti. Ka talagang matuud i i'aat ku ngaytu, nga pagkagaring ku situt banwa, ega na maltegan nira aku seked it ega pa' na'but i aldaw nga ma'aat nira, 'Mabantug kanya nga tiya'eg it Ampu'ang Diyus.'"

May piyagayen si' ni Jesus kat Aldaw it Kapa'naan

14 Ka'sa si' nga Aldaw it Kapa'naan, inimbitar si Jesus nga du'un i ka'nan it balay it esang mata'as nga Pariseo. Ta, yan du'un na sirat balay, talagang pagniidan i mga pagbuwaten ni Jesus.

² May nagpatpad du'ut ki Jesus nga esang taw nga sasarutun, nga sagpi' it sarut ya ngayti, dakulang getek it mga a'ay baw alima ya. ³ Aypa' ka iningkut ni Jesus i mga Pariseo baw mga manigpa'yag it urdin. "Unu," maat ya, "uyun kat urdin nga papdek it sarut in Aldaw it Kapa'naan u ega?"

⁴ Temed da'gay ri'e-ri'eng it mga iningkut ya ngayti. Ta, binwat ni Jesus, singkel yay alima it magsarut ngayti ka piyagayen ya, bawnga piyapanaw ya na kanya. ⁵ Bawnga maat ni Jesus it kani-ra, "In bete' may anak mi u baka' nga nakataptap du'ut tabud, unu, ega abaten mi maski Aldaw it Kapa'naan?" ⁶ Iningkut ngayti ni Jesus nga iti'en, ega naga natubag nira.

Magayeng adaten it mag'imbitar baw pag'imbitaren kat pagkara'nen

⁷ Namuyaan ni Jesus nga pagpili'-pili'en it mga inimbitar du'ut pagkara'nen ngayti i mga ara'dungan nga pagpa'dungan it matata'as. Aypa' ka nag'alimbawa kanya, nga mag'aat, ⁸ "In bete' may mimbitar it imu nga paragi' it pagsadu, ega pili'en muy ega basta-basta nga ara'dungan, ka barang may inimbitar nga mata'as pat imu. ⁹ Ta pagka'anu kayan, melep asat imu i nangimbitar ngaytut imu, baw aaten ya ikaw, 'Sigi, itung taw i pa'dungun mu sikaytung ara'dungan.' Ta da'ga, mag'eya-eya' ka nga papa'ugaden ka du'un it pagpa'dungat mga ra'yat?"

¹⁰ Yay magayen, in imbitaren ka, du'un ka madung it pagpa'dungan it mga ra'yat. Ka in atkayan, pag'elep yan it nangimbitar, aaten ya ikaw, 'Bila', pa'ugad ka du'ut ega ngayti basta-basta nga ara'dungan.' Ta, da'ga, nabgayan ka it kabantugan it bilug kat adapan it mga inimbitar nga beken. ¹¹ Ka yay matuud, iyan mapiyata'as-ta'as, buwaten kanya nga mababa'. Baw iyan mapiyababa', iyan i buwaten nga mata'as."

¹² Bawnga inaat ni Jesus i minimbitar ngaytit kanya. Maat ya, "Basta may pagkara'nen mu, ega iyan i imbitaren mu, mga iba-iba, mga sulsug u beken nga kadugu'an mu, u mga manggaden nga kamalay. Ka simpri, belsen ka gasi' nira it mimbitar. Ta da'ga, natumbasan ka na. ¹³ Aypa' in mag'itsu ka it dakula' nga pagkara'nen, yay imbitaren mu, mga makukuri', mga may mintirat bilug, mga pilay baw mga beleg. ¹⁴ Simpri egay makatumbas nirat imu. Aypa' ka subra' ka nga

makasagya, ka Ampu'ang Diyus i tumumbas it imu, asan it egnen ya nat pa'uli' i mga taw nga mataldeng kat panleteg ya."

Dakula' si' nga pagkara'nen i piya'alimbawaan ni Jesus

¹⁵ May esang ka'ibaaan ni Jesus it magka'en du'un it papanga'nan nga miyampang, pagkagneg yat inaat ngayti ni Jesus. Maat yat ki Jesus ngayti, "Makasagya talagay taw nga makaparagi' kat kasagyaan du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus!"

¹⁶ Itiyubag ni Jesus, esang alimbawa, nga mag'aat, "May esang taw nga nagpa'itsu it esang dakula' nga pagkara'nen baw dakel i inimbitar ya. ¹⁷ Iyan na'but nay ipagkara'nen, singkat yay tara'gen ya nga pama'rutan nay mga inimbitar ngayti. Sugidan sira nga pa'adu'un na ka itu'ay mu'sa."

¹⁸ Temed nanganya-kanyat alyus i piyamagpa'rutan ngayti. Maat it sang kataawan, 'Naka'alang aku ba' it lugta'. Ta, ka'ilangan nga pa'adu'un aku kayti. Kamu nay magka'rut pasinsiya it aken.'

¹⁹ Maat i sang kataawan, 'In yan, pasinsiyaen mi aku, ka sukdanan kut paguyud it tagduwa-duwa i sang pulu' nga kabaka'an nga na'alang ku.' ²⁰ Kat sang kataawan, maat ya, 'Da'ku bayan kapanragi' ka yapay ka'ubus it pag'asawa namen.'

²¹ Egay beken, miyuli' nay tara'gen ngayti nga tiya'eg. Yanayti isiyugid ya du'un it agalen ya. Ta unupat nangiseg na. Maat ya si' it tara'gen ya ngayti, 'Sigi, mapanaw ka naga. Pa'adu'un kat mga karsada' it siyudad ngaytu baw yanay sariyen mut pabaya', mga makukuri', mga may mintirat bilug, mga beleg baw mga pilay.'

²² Pagka'uli' it tara'gen ngayti, maat ya, 'Agalen, piyamaya' ku nay itiya'eg mu ngayat aken, temed marugar ga lamang i papanga'nan.'

²³ 'Ta sigi,' maat it agalen ya ngayti, 'pa'adu'un kat mga dalan kat li'wan it siyudad baw du'un it mga kumbu-kumbu' it mga ka'ildaw-ildaw. Rege-sen mu nay mga taw nga, maski magpangangali' sira, temed pa'asitu naga isa'un mapnu' i balay ku ngaytu.' ²⁴ Pa'ugdun nga inaat ya, 'Ka matuud i i'aat ku nga egay maski sang kataawan nga mga miyalyus ngayting inimbitar nga makasukdan it ipiya'itsu ku ngaytu nga panga'en.'"

Ega mapakay nga alagad ni Jesus i taw nga ega ipasakep yay maski unu nga pagraranan ya du'un it ki Jesus ngayti

[Mateo 10:37-39]

²⁵ Ta it dakel na talaga nga pagtaw i magdasundasan it ki Jesus, siyarunga ya sira baw miyampang, nga mag'aat, ²⁶ "Iyan kupasakep it aken, ega mapakay kanya nga alagad ku basta magkasubra' pat pagma'al yat aken i pagma'al yat kanyang gi-

yaringan, asawa, mga anak, mga sulsug, baw mas-ki kanyang sadili nga ka'genan ka subrang pa-grarasan ya. ²⁷ Baw in siyu nga ega pasa'nen † yay kanyang krus ka sumunud nat aken, talagang ega mapakay kanya nga alagad ku.

²⁸ Ka in bete' may esat imyu nga magrima-rima it patindeg it dakulang balay, da'ga ba' kuwinta'en ya da'an i magastu' ya, in unu tama-tama' na nga kapaman ya i dawa' ya nga pirak? ²⁹ Ka barang yanay seked, desang makapatindeg. Ega makapa'man ya. Ta da'ga, buwaten na kanya nga kasesleman it kada makalteg. ³⁰ Maamaan yan sira, 'Bila', desang su'ag it langit!' Aypa' iyan kupasakep it aken, pikiren mi da'an it magayen.

³¹ Ka subung gasit esang adi' nga kupanrumpak du'un it ipiyagka'adi' ya. Da'ga ba', adalan ya da'at magayen in unu, sang pulu' nga ribu nga mga sundalu' ya, unu kaya nga ipadarugpa' it duwang pulu' nga ribu nga taawan it kurumpakan ya ngayti?

³² Ta simpri, in ega kaya ya, imbis nga manrumpak, yanay papa'adu'unun ya, paki'upakat nga mag'amigus.

³³ Aypa' pikiren mit magayen bawnga buwaten i dapat mi nga buwaten. Ka basta ega magkatananan it esang taw i maski unu nga pagraran ya, ka ipasakep ya nat aken, ega mapakay kanya nga alagad ku."

³⁴ Maat pay pa'ugdun ni Jesus, "Iyan kupasakep it aken temed ega ipasakep yat aken i mu'sa ya, subung kanya it asin nga ega na mapala'. Ka asin, dakulay pakinabang ya. Temed in ega na mapala', mag'u'unu pa' mapapala' it suma'up? ³⁵ Talagang ega nay pakinabang ya, ka maski ipataba' it lugta' ega na mapakay. Aypa' ibuntal na lamang.

Ta, it pag'argan it talinga, ipagpagneg, ka'ilangan nga pagnegan mit magayen i pag'aaten ku ngaytu."

Tupa nga na'lam i piya'alimbawaan ni Jesus

[Mateo 18:12-14]

15 Dakel nay magpa'adu'un it ki Jesus nga mga manigpabayad it barayadan du'ut gubirnu baw beken nga ipagpabetang nga makasala'an it mga kabanwa nira nga mga Judio. Kupagneg sirat panuldu' ya. ² Temed remeteng-retengan i mga Pariseo baw manigpa'yag it urdin. Maamaan sira, "Talagang itung taw, pagpakikumbi'lidan yay mga makasala'an baw magpakikara'nen pa' it kani-ra."

³ Pagkamuya ni Jesus kayti, piyagnegan ya sira it alimbawa, nga mag'aat, ⁴ "In bete' may esat imyu nga may sang gatus nga tupa ya, bawnga sakaling may ma'lam nga sangbat, ta, unuy buwaten ya? Da'ga ba', tananan yay siyam nga pulu' baw siyam

du'un it papaka'nan nga rugar, ka tumulus it na'lam ngayti seked it maparagan ya? ⁵ Ta, pagkaparag ya, magsasagya nga ulakbayen ya nat muli'. ⁶ Pag'abut ya du'ut balay, pangimbitaren yay mga iba-iba ya baw mga kamalay ya. 'Sigi,' maat ya, 'paragi' kamu it kasagyaan ku, ka naparagan ku nagay na'lam ngayan nga tupa ku.'

⁷ Matuud talagay i'aat kut imyu, nga subra' talagang kasagyaan i du'un it langit sabap it esang makasala'an nga magsinguli' baw indi'an ya nay mga kasala'an ya. Ka subra' paytu it siyam nga pulu' may siyam nga ega magsinguli' it kasala'an nira sabap, kat pikir nira, egay kanirang kakasala'an."

Pirak nga na'lam i piya'alimbawaan ni Jesus

⁸ "Atkayan naga," maat ni Jesus, "nga in bete' may esang babay nga may pirak ya nga sang pulung batu i madedsen nga pirak, nga kada sangbat, balit sang aldaw i tangdanan, bawnga sakali' nga may ma'lam nga sangbat, unu yan i buwaten ya? Da'ga ba', pagketan yay tidaw? Walisan yat magayen i balay ya ka tulusun yat tulus banar seked it maparagan ya. ⁹ Ta, pagkaparag ya, pangimbitaren yay mga iba-iba ya baw mga kamalay ya. 'Sigi,' maat ya, 'paragi' kamu it kasagyaan ku, ka naparagan ku nagay na'lam ku ngayan nga pirak ku.'

¹⁰ Talagang matuud ba' i ipag'aat ku ngaytu, nga dakula' talaga nga kasagyaan it mga anghil it Ampu'ang Diyus sabap it esang taw nga makasala'an nga magsinguli' na baw indi'an ya nay mga kasala'an ya."

Anak nga mapiyanadili i piya'alimbawaan si' ni Jesus

¹¹ Ipiyasigi ni Jesus i amfang ya, nga maat ya, "May esang taw nga lalaki nga duwa i anak ya.

¹² Ka'ampang i ari' manggid, maat ya, 'Ama', esa-esa ga, ibgay mu nat aken i aken nga patu' nga susubliyen.' Ta, egay beken, biyagi' nga matuud it ama' nira ngayti i mga kusas ya.

¹³ Nagta'lib i pirang aldaw, ipiya'alang nat ari' ngayti i kanya ngayting kabagi'an ka na'adu'un nat lekat nga banwa. Piyu'sa yat tumaban i kumpur ibiyayad. Bawnga iyan du'un na, riyaga-ragas ya nat gumasta' kat ega tama' nga panga'genan.

¹⁴ Desang na'ubus ya nat kagasta', miyabut du'ut iti nga rugar i masaki-sakit nga getem. Ta, unupat magpanlala'ut kanyat le'ang it panguri-kuri' ya.

¹⁵ Aypa' egay beken, naneledan kanya du'un it esa nga taga du'un. Du'un nay dinistinuwan it kanya it urumaan, ka pagpa'eperen nat beye'. ¹⁶ Talagang ireg ya sana, maski unu na lamang, may maka'en ya, maski buwat kayu nga pamamaka'en lamang it mga beye'. Temed ta, ega nagay magpangay it kanya.

† Basaen i pa'yag du'un it Mateo 10:38.

¹⁷ Iyan napikir-pikir ya nay binwat ya ngayti nga atkayti, miyabut kat nakem ya, 'Aa', maat ya, 'kadakel it mga manig'urnal ni Ama', pagustu' sirat panga'en baw magsubra' pa'. Aku ngaytu kayti, pagpuyangten aku na situ! ¹⁸ Magayen siguru, muli' aku du'ut kanya. Pasangu'-sangu' aku nga aaten ku, "Ama', nagkasala'an aku naytu du'un it Ampu'ang Diyus baw situt imu. ¹⁹ Talagang ega naytu mapakay nga ta'wagan mu pa' aku nga anak mu. Ipabetang mu na lamang aku nga esa nga manig'urnal mu." ²⁰ Pagkapikir ya kayti, miyuli' naga nga matuud du'ut ama' ya. Temed alaid pa' kanya, nalawag na it ama' ya ngayti. Siyangu'an kanyang banar. Magpapalagyu i simnusmu nga ama' ya ngayti, siyakem baw inarkan kanya. ²¹ Ka'ampang i anak ya ngayti, maat ya, 'Ama', talagang nagkasala'an aku naytu du'un it Ampu'ang Diyus baw situt imu. Ega naytu mapakay nga ta'wagan mu pa' aku nga anak mu.'

²² Temed tiya'wagan gat ama' ya ngayti i mga uripen ya, nga mag'aat, 'Dali!' Tumaban kamu sini it piyakamagayen nga pakayan ka ipapakay it kanya. Pasi'singan kanya baw patalumpa'an.

²³ Dali-dali'en mi gasit misi' i piyata'aban ngayan nga u'uybun it baka' ka karni'en, ka magkara'nen tami baw magkasagyaan. ²⁴ Ka kabilangan it anak ku ngaytu, natay na temed na'gen naga it pa'uli'. Subung kanyat na'lam temed naparagan naga.' Egay beken, nagkasagyaan sira nga matuud.

²⁵ Temed ta, ega du'un i anak ya nga kiya'aka'an, ka du'un kanya it uma it iting uras. Pag'uli' ya, desang ade'deng na du'ut balay, nagnegan ya, pagbayli'an nga tugtug. ²⁶ Pagkamuya ya kayti, tiya'wagan yay sang kataawan nga uripen ka iningkut ya. Maat ya, 'Unu bayan ka may atkayan asat balay ta?'

²⁷ Katubag i uripen ngayti, maat ya, 'Pagsagya bayan it miyuli' nagay sulsug mu ngayan. Ipiyakarni' nayan it ama' mu i piyata'aban ngayan nga u'uybun it baka', ka miyabut kanya nga ega naga'ay ka'unu'an it ginawa ya.'

²⁸ Pagkagneg it aka' ngayti, nangiseg. Ega na limnangbus du'ut balay. Egay beken, inadu'un it ama' ya ka ininu-inu kanya. ²⁹ Temed maat gay tubag ya, 'Talagang da'ku magkabara'an kayan. Ka aken, da'ku nagli'i-li'id it pira-pira nang ta'un, ka magpakariga aku nga subung lamang it esang uripen mu, baw maski ka'sa da'ku simnutil it imu. Temed maski ka'sa da'ku binggayan mut maski mana nga u'uybun it kambing nga ipagkasagyaan namen it mga iba-iba ku! ³⁰ Temed pag'uli' it anak mu ngaytu nga rimnaga-ragas it kusas mu kat mara'way nga panga'genan, ipiya'imatay mu pa' i piyata'aban ngayan nga u'uybun it baka' kat kadakulat sanya mut kanya.'

³¹ Katubag i ama' ya ngayti, 'Dungu', maat ya, 'ega atkayan. Sabap ikaw ngaytu, egay beblagan ta it yanaytuy ka'lay, baw yay matuud, imu nga mu'sa i kusas ku. ³² Temed kayti, simpri dapat tami nga magkasagyaan ka sulsug mu ngaytu, kabilangan ya natay na temed subuk na'gen naga it pa'uli'. Subung gasi' it na'lam kanya temed naparagan naga.'"

Manigpamaala' nga maka'rut muwat it pabetang-betang nga ipagkagayen ya i piya'alimbawaan ni Jesus

16 Bawnga mga alagad ni Jesus i inaat ya. Maat ya, "May esang manggaden nga may esa nga manigpamaala' ya. Ipiyagrikramu du'ut kanya nga pagraga-ragasen nat manigpamaala' ya ngayti i mu'sang kusas ya. ² Aypa' ka ipiyatawag it manggaden ngayti ka piyaruri ya. 'Unuytu,' maat ya, 'i magkaringid-ringid ku ngaytu sabap it imu? Kayti, ipalteg mut aken it egay kurang i pamaala' mut mu'sang kusas ku, ka garing kayti ega na ikaw i manigpamaala' ku.'

³ Pagkagneg it manigpamaala' ngayti, maat i kat nakem ya, 'Itu palan, awa'en aku na nga manigpamaala' it agalen ku ngaytu. Unu naytuy buwaten ku? Ega kaya ku nga muwat it mabe'gat nga subuk magkali. Mag'eya' aku gasi' in pa'ildaw-ildaw aku nga pabgay. ⁴ Aa' palan, na'rutan ku nay buwaten ku isa'un siguradung istimaren akut magayen du'un it babalayan, maski maat ma'awa' aku na nga manigpamaala'.'

⁵ Ta, binwat ya, piyu'sa yat patawag i kumpur may utang du'ut agalen ya ngayti. Iningkut yay u'nang ipiyatawag ya. Maat ya, 'Piray utang mu du'ut agalen ku?'

⁶ Katubag i iningkut ya ngayti, 'Daku-dakula' bayan,' maat ya, 'ka sang gatus nga katapayanan i lana.'

'Ta, wayni kasuratan mu nga siyuratan it utang mu ngayan,' maat i manigpamaala' ngayti. 'Kayti, madung ka baw dali-dali'en mut sumurat it iganti ta nga limang pulu' na lamang i isurat mu.'

⁷ Sunud si' i iningkut ya. 'Ay imu,' maat ya, 'piray utang mu?'

'Aa', daku-dakula' bayan,' maat i tubag ya, 'ka sang gatus nga bakid i tirigu.'

'Ta, wayni kasuratan mut utang mu ngayan. Isurat mut ba'gu. Isurat mu walung pulu' na lamang.'

⁸ Pagkamuya it agalen ya ngayti, tiyu'gud ya i mapiyanluku nga manigpamaala' ya, ega sabap it panluku ya ngayti, in da'ga sabap it ka'ulu ya ngayti nga ipiyalteg ya. Sabap kayti, kat u'na ngaytung ka'genan, mga taw nga egay pamaya' nira it Ampu'ang Diyus, talagang maka'rut nga banar

muwat it pabetang-betang nga ipagkagayen it sadili nira, subra' pat mga taawan it Ampu'ang Diyus.

⁹ Ta kayti, aku nay mag'aat it imyu nga mga alagad ku. Gayen-gayenen mi i imyu nga panggamit it pirak u maski unu nga kusas mi. Gamiten mi tu kat buwaten it Ampu'ang Diyus, isa'un tanggapen kamut masagya du'ut langit it mga naka'but du'un sabap it magayen ngaytung panggamit mi it kusas mi.

¹⁰ Ka matuud talaga nga iyan magkasarigan it dekeye' nga bagay, simpri maski dakula' nga bagay magkasarigan naga. Temed iyan maski dekeye' nga bagay ipagpanluku ya, simpri subra' na nga ipanluku ya i dakula' nga bagay. ¹¹ Ta kayti, in da'kamu magkasarigan kat panggamit mit pirak baw kusas mi situt sinirungat langit ngaytu, mag'u'unu yan masarigan kamu it kamanggadan du'un it langit? ¹² Ta, it Ampu'ang Diyus i tagpu'un it mu'sang kaya mi situ, aypa' in da'kamu magkasarigan it subuk ipiyabaala' ya ngaytit imyu situ, mag'u'unu yan ipasadilit imyu i kamanggadan ngayti nga du'ut langit?

¹³ Yay matuud, egay maski siyu nga manigsirbi nga kapagsirbi it duway agalen. Ka barang isgan ya nay sangbat, esa mana i ma'alén ya. U in da'ga, esa mana nga agalen i pagsirbiyan yat kamatuudan, iyan esa tibaba'en ya na. Ta atkayan naga, talagang ega mapakay nga sirbiyan mit kamatuudan i Ampu'ang Diyus basta pagrinut it betang i kanget it nakem mi. Aypa' ipasakep mit kanya i mu'sa."

¹⁴ Nagnegan tu it mga Pariseo. Egay beken paglibaken na nira si Jesus, ka sira ngayti, ma'ireg nga banar it pagpirak. ¹⁵ Pagkamuya ni Jesus kayti, maat yat kanira, "Kamu i pagpa'igu'an ku ngayan, nga buwat mi, pagpapamaya'nen mi i katataawan nga mataldeng kamu nga mga taw, isa'un istimaren kamut magayen. Temed ega talaga magkatagu' du'un it Ampu'ang Diyus i kara'e-ra'e-tan kat nakem mi. Yay matuud, iyan ipagpabetang mi nga mabantug nga ipagkatu'gud it imyu it mga taw, mara'way nga mara'way yan kat panleteg it Ampu'ang Diyus.

¹⁶ Iyan ega pay si Juan nga u'na-u'nang namawtis, iyan mga urdin ni Moises baw iyan mga isiyurat it mga prupita' i ipagpanuldu'. Temed garing it may si Juan na ngayti, iyan nay ipagpangadal, Magayen ngaytung Barita' pasar it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Baw pagpatikesegan it mga taw i kapasakep kaytu. ¹⁷ Temed ega ireg sugiden nga na'awa'an nat keseg i mga ipiyag'uridin ngaytit Ampu'ang Diyus. Ka yay matuud, ma'awa' pay langit baw banwa, ega gat maski sang puntu' nga ina'at it mga urdin ngaytu. ¹⁸ Subung it ipiyag'uridin pasar it pag'asawa. In siyu-siyu nga lalaki i pablag it asawa ya ka mangasawa it beken, talagang nakapakun kanya.

Baw iyan gasi' mangasawa it piyablagan ngaytu nga babay, namakun naga kanya."

Alimbawa ni Jesus pasar it nabatangan it esang manggaden baw miskin nga si Lazaro

¹⁹ Ipiya'uyut gasi' ni Jesus kat panuldu' ya i alimbawa ya ngaytung atkaytu. Maat ya, "May esang manggaden nga purus pimirang abel i pakayan ya, baw ta, paribasay manggaden, talagang aldaw-aldaw pagustu' nga banar it magagayeng panga'en. ²⁰ Baw may esa gasi' nga miskin nga si Lazaro i ngaran. Kakaranangen nga nangge'akge'ak na i bilug ya. Bawnga du'un na magbabanig it salakwatan it manggaden ngayti. ²¹ Mag'e'lat kanya it may maka'en ya sana nga maski unu nga na'ped nga ma'ulug du'un it papanga'nan it manggaden ngayti. Egay beken, pagramuun na kanyat mga ke'deng ka magtila' nat bungad ya.

²² Ta, miyabut nga miyatay nay miskin ngayti. Pagpatay ya, tiyaban kanyat mga anghil du'ut pag'a'anu'an ni Abraham nga du'ut langit. Simnunud nagat kanya i manggaden ngayti. Pagpatay, ilimbeng. ²³ Kat paglabayen it manggaden ngayti nga kakuri'an du'un it panriga ngayting apuy nga egay kapugdawan ya, nalawag ya du'ut alaid si Abraham baw si Lazaro nga nagsagpun sira. ²⁴ Pagkalawag ya, gimna'uy nga mag'aat, 'Amay Abraham, bete' masangu'an mu naga aku. Sekaten mu si Lazaro nga il'ud yay tutuldu' ya du'ut danum ka ipati'ti' ya sinit dila' ku isa'un rumamig. Ka matuud nga makuri-kuri' na bayni i ginawa kut pangini-init it apuy ngayni.'

²⁵ Temed maat gay itiyubag ni Abraham, 'Dungu', yay demdemen mu, panga'genan mu it du'un pat sinirungat langit, nga nagpasamunsaya' ka na. Ki Lazaro ngaytu, dakulang kakuri'an i liyabay ya. Temed kayti, pagbanga-bangayen nat kanya sini. Ikaw si' i maglabay it ega basta-bastang kakuri'an. ²⁶ Dungag ya pa' kayan, may ipiyabalantang kat piyagtenga'an tami nga malgeb nga siwang, isa'un iyan sini ega makapa'asan, iyan asan ega makapa'asini.'

²⁷ Ka'ampang si' i manggaden ngayti, maat ya, 'Ta in atkayan, Amay, asi-asi pat imu nga pa-pa'adu'unun mu si Lazaro it balay ni Ama'. ²⁸ Ka pa'imbandaan i limang mga sulsug ku du'un, isa'un da'sira kapa'abut situt rugar ngaytut kakuri'an.'

²⁹ Temed katubag si Abraham, maat ya, 'Mabasa it mga sulsug mu i isiyurat ni Moises baw mga prupita' nga ampang it Ampu'ang Diyus. Du'un i mapisi'an nirat pa'imbanda, basta pakimatuudun nira lamang.'

³⁰ 'Aa' ega atkayan, Amay Abraham,' maat ya, 'ka barang egayti pamaya'nen nira it sang unu. Temed in yay pa'adu'ut kanira, esa nga miyatay na nga

na'gen it pa'uli', siguradu talaga nga magsinguli' baw indi'an na niray mga kasala'an nira.'

³¹ Tiyubag si' kanya ni Abraham, nga mag'aat, 'In talagang ega pagpakimatuudun niray mga isiyurat ngayti ni Moises baw mga prupita' gasi', simpri ega naga mapapamaya' sira it maski esang patay na nga nag'egen manat pa'uli.'"

Beken nga mga ipagpanuldu' ni Jesus it mga alagad ya pasar it pamaya'

[Mateo 18:6-7; 17:20]

17 Itu si' i ipiyanuldu' ni Jesus it mga alagad ya, nga mag'aat, "Talagang ega ma'awa' i mga magkapsi'an it ipagkasala'an it taw. Temed ka'i'ira' but nay mabetangan it mga taw ngaytung pagpanggaringan it ipagkasala'an ngaytu. ² Magayen pay paribatuwan na lamang i esang taw it dakula' nga gigilingan nga batu ka itdag na lamang du'un it tengat laud. Magayen pat pakursud kanya it esang mapiyababa' nga magpamayay aken. ³ Aypa' mag'intur kamu nga banar.

In bete' may esang sulsug mu kat pamaya' nga may buwatan yat imu nga ega magayen, i'aat mut kanya. Ta, in magsinguli', pasinsiyaen mu kanya. ⁴ Maski magkasala'an it pitung bisis it mag'apun baw pitung bisis nga pa'asat imu ka mag'angut it pasinsiya, ega da'gaen mu. Pasinsiyaen mu."

⁵ Ta, ka'ampang i mga alagad ngayti, maat nira, "Ampu'an, paksegen muy pamaya' namen it imu."

⁶ Katubag i Ampu'an nga si Jesus, maat ya, "Sana makasbung i pamaya' mi it dekeyeng alit it mustasa' nga sigi-siging pangseg seked it dakula' nang luwak. Ka in atkaytu i pamaya' mit aken, talagang maski kayu ngayan i aaten mu nga magabut, ka du'un si' i tindegan yat dagat, siguradu nga mamaya' it imyu.

⁷ Dedemdemen mi tu. In bete' may esat imyu nga may uripen nga mag'aradu u mag'eper bete' it mga tupa, unuy iskat mut kanya pag'uli' ya nga garing du'ut uma? Unu, aaten mu nga lagi kanya, 'Dali' na, kuma'en'? ⁸ Simpri ega. In da'ga, iyan i iskat mu, aaten mu yan, 'Sigi, tarakanan mu aku it pangiyapun ku baw mag'imara' ka na ka a'arigraan mu aku nga magka'en baw mag'inum. Kuma'en ka manay imu in kaka'en aku na.' ⁹ Baw in nasunud nat uripen ngayti i mu'sang isingkat it kanya, unu, pasalamatan kanya it agalen ya ngayti? Siguru ega. ¹⁰ Simpri atkayan naga i imyu. Basta nabwat mi na i kumpur isingkat it imyu it Ampu'ang Diyus, ega pikiren mi nga subrang ikabantug mi i pag-sunud mi ngayan. In da'ga maat mi yan, 'Uripen kami lamang baytu. Pagsunudun namen lamang i katengdanan namen.'"

Sang pulung kataawan nga babangbangan i piyagayen ni Jesus

¹¹ Kat panaw ngayti ni Jesus nga magpapa-Jerusalem, namsag kanya du'un it piyagtenga'an it mga rugar it Samaria baw Galilea. ¹² Desang magseled na kanya du'un it esa nga baryu, siyusmu kanya it sang pulu' nga babangbangan. Timne'yad sira du'un it ala-alaid, ¹³ bawnga nanggamaran nga mag'aat, "Jesus nga Agalen, bete' sanguan mu naga kami!"

¹⁴ Pagkalteng ni Jesus it kanira, maat ya, "Sigi, pa'adu'un kamu it mga sasirduti ka pa'eket-eket it kanira." Ta desang mamagpanaw na sira, sakali' nga mindek nay mga bangbang nira ngayti.

¹⁵ Pagkamuya it sang kataawan it mindek nay bangbang ya, nagpa'uli' kanya, nga ipagga'u-ga'uy ya na nga magbantug it Ampu'ang Diyus. ¹⁶ Nanlud kanya du'un it sarungaan ni Jesus ka nagpasalamat. Iti nga taw, Samaritano.

¹⁷ Miningkut si Jesus, "Da'ga ba'," maat ya, "sang pulung kataawan i pindekan it bangbang? Ta ari nay siyam ngayan? ¹⁸ Unu, da'sira nagpa'uli' nga bantugun niray Ampu'ang Diyus? Unu, itu lamang, kanya ngaytung ega Judio?" ¹⁹ Bawnga inaat kanya ni Jesus, "Tindeg na. Dumayun-dayun ka nat panaw mu. Piyagayen ka naytu sabap it pamaya' mut aken."

Panuldu' pasar it pangabut it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus baw pama'uli' situ ni Jesus

[Mateo 24:23-28; 24:37-41]

²⁰ Ka'sa iningkut si Jesus it mga Pariseo in ka'nu ipatindeg i ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Katubag si Jesus, "Ega ba' maltegan it mata i ka'adi'an ya in mag'abut na. ²¹ Egay makasugid nga maat, 'Waytu na ba!' u 'Wayti na, mag'a'abut na du'un!' Sabap ka'adi'an it Ampu'ang Diyus nga pa'aaten, pagsakep ya it nakem it kumpur magsarig baw magpamayay kanya."

²² Bawnga maat ni Jesus it mga alagad ya, "Mabut talagay timpu nga yay kat nakem mi, 'In maat kayti na bete' i timpu nga pa'uli' situ i Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw ka mag'adi' na kat kabantugan ya!' Temed ta, ega maltegan mi tu ka ega pa' timpu ya. ²³ Abutun kamu nayan it barita' nga maat yan, 'Nagpa'uli' si' bayan kanya nga sini na!' U maat it beken, 'Du'un na bayti!' Temed ayaw kamut pamaya' nga maat mapanaw nga tumulus it aken. ²⁴ Sabap in mag'u'unu ma'yagan i langit garing it lebatan seked du'un it sedpan basta magki-lat, atkayan naga yan i pama'uli' ku situ, aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw. ²⁵ Temed ka'ilangan lumabay aku da'an it dakel-dakel nga

kakuri'an baw tibaba'en aku it mga taw it kayti na ngaytu.

²⁶ Yay matuud, in mag'u'unu ega kat ulu it mga taw kat timpu ni Noe i panriga nga mabut it kanira, atkayan naga kat pama'uli' ku situ, aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw. ²⁷ Sabap kat iting timpu, mamagkara'nen-kara'nen, mamag'inum-inum baw mamag'asa-asawaen i katataawan seked it nagpasakay na si Noe du'un it binwat ya nga sakayan. Pag'abut it lenep nga ikiyatunaw it banwa, egay tiya-tiyakap it katataawan. Ta unupat biyara'an, napuu' sira nga mu'sa.

²⁸ Atkayan naga it timpu ni Lot nga ega gasi' i tiya-tiyakap it mga taw du'un it Sodoma baw katepad ya nga mga lansangan. Sabap iyan mga taw, mamagkara'nen-kara'nen baw mamag'inum-inum, mamagpangalang-alang baw mamagdagang-dagang, mamagpanluwa-luwak baw mamagpatindeg it mga balay. ²⁹ Temed iyan aldaw nga nakal'id na si Lot du'ut Sodoma ngayti, miyuran na nga yay magtedag nga garing du'ut langit, apuy baw asupri, nga ituy miyansur it kanirang mu'sa. ³⁰ Atkayan naga yan i ipa'uli' situ it Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw.

³¹ Kat iyan nga aldaw, iyan du'un it mapatag nga atep it balay ya, ega na semled pa' du'un it balay ka mamisi' it mga betang. Baw iyan du'un it uma, ega na muli' nga mamisi' pa' it maski unu. Sabap kat aldaw ngayting iti'en, ega nay pag'argan it mga betang. ³² Dedemdemen mi i nabetangan it asawa ni Lot. †

³³ Ka iyan magraras nga banar it ka'genan ya ngaytu kayti, ma'lam ngaytu asat kanya. Temed iyan teme'te' it aken, maski maat ikagtas nat ginawa ya, makanya talagay ka'genan nga ega basta-basta. ³⁴ Matuud talagay i'aat kut imyu nga kat pama'uli' ku situ, mapinpin nay mga taw. In delemen i i'abut ku, barang may duwang kataawan nga nag'ulid temed in ega nagsubung sira nga taawan ku, matudu' i esa, esa lamang i pisi'en. ³⁵ In aldawun i i'abut ku, barang may duwa nga nagsa'ud i maglebek, temed in ega nagsubung sira nga taawan ku, matudu' i esa, esa lamang i pisi'en. ³⁶ Subung naga i duwang kataawan nga magbuwat du'un it uma. Basta ega nagsubung sira nga taawan ku, matudu' i esa, esa lamang i pisi'en."

³⁷ Pagkagneg it mga alagad, miningkut sira, nga mag'aat, "Ta ari yan, Ampu'an?"

Katubag si Jesus, "Maat i sambatan, 'In ariyen i miyatay, du'un naga yan magtingped-tingped i mga tarwangin.'" ††

† Genesis 19:26. †† Barang yay pagpa'igu'an kaytu, mga taw nga kabilangan nira, patay, sabap da'sira nagpasakep it ki Jesus, ka siguradung abutun sirat ukuman nga panriga maski ari sira, pag'abut it iyan nga aldaw.

Alimbawa pasar it babay nga magpa'unga'-ungaga' du'un it manig'ukuman

18 Esa gasing alimbawa i ipiyanuldu' ni Jesus it mga alagad ya, isa'un matantuwan nira nga ka'ilangan pirmi nga magpanalangin, ega maskedan. ² Maat ya, "Du'un it esa nga siyudad, may esang manig'ukuman nga egay i'lam ya it Ampu'ang Diyus baw ega gasi' maggalang kanya it masigkataw ya. ³ Du'un gasi' it iting siyudad may esang babay nga balu nga manu-manu pa'adu'un it manig'ukuman ngayti, ka mag'angut it kataldenggan sabap it esang taw nga magpakuri' it kanya. ⁴ Kat sulisuli' ya na ngayti du'un, ega paggumanganen it manig'ukuman ngayti. Temed iyan na'lay na, maat ya, 'Maski na maat egay i'lam kut Ampu'ang Diyus baw egay paggalangen ku nga masigkataw ku, ⁵ temed it pirmi na ngaytung pagsasawun aku it babay ngaytu, ibgay ku na lamang it kanya i kataldenggan nga pag'angutun ya. Ka ma'lay, maskedan aku nat sulisuli' ya na ngaytung sulisuli'."

⁶ Ta, maat si' ni Jesus ngayti, "Ta, pikiren mit magayen i inaat it manig'ukuman ngayti nga mara'e-ra'et i adat. ⁷ Ka in magsambung nagay maski taw nga mara'e-ra'et i adat, simpri subra' na nga sumambung i Ampu'ang Diyus. Talagang ega ipabe'et ya i kataldenggan kat mga pinili' ya nga taw nga magpa'unga'-ungaga' du'ut kanya it delem-aldaw. ⁸ Matuud tu nga i'aat kut imyu, nga basta na'but nay ipiyabetang-betang ya nga timpu, ibgay ya nga lagi it kanira i kataldenggan. Temed unu yan, pagpa'uli' ku situt sinirungat langit, aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, unu sadaw, may maparagan ku nga mga taw nga atkaytuy pamaya' nira, nga mapiya'res it magpanalangin?"

Piya'alimbawaan si' ni Jesus, duwang kataawan nga magpanalangin

⁹ May alimbawa gasi' nga ipiyagneg ni Jesus it mga taw nga, tanud nira, mataldeng na sira kat panleteg it Ampu'ang Diyus aypa' magpanibaba' it beken. ¹⁰ Maat ya, "May duwa nga lalaki nga miyapyat du'un it Templo ka manalangin. Pariseo i esa. Esa, manigpabayad it barayadan du'ut gubirnu. ¹¹ Timnindeg it pagayen-gayen i Pariseo ngayti ka maat kunu' manalangin, arit kanya ngayting panalangin, desang magpatu'gud. Ka maat ya, 'Ampu'ang Diyus, magpasalamat akut imu nga da'ku subung it beken nga ega magayen i adat, ka sira, malupig, mapiyanluku, baw magpamakun du'un it ega asawa nira. Magayen ku talagay da'ku makasala'an nga subung it manigpabayad ngayni. ¹² Ka aku, duwang bisis i pagpuwasa ku it sang

linggu' baw ipagbegay kuy ikasang pulu' nga bagi' it mu'sang magkapanulusan ku.'

¹³ Iti, manigpabayad ngaytit barayadan, ala-alaid kanya du'un it Pariseo baw beken nga taw. Magrurungguk kanya nga subuk mag'eya' yuma'ngad du'ut langit, baw siging baneg yat de'gan ya kat kadakulat kasmek ya. Maat i panalangin ya, 'Ampu'ang Diyus, sangu'an mu naga aku ngayni nga makasala'an.'

¹⁴ Matuud talagay i'at kut imyu, nga iti nga taw, miyuli' kanya nga ipagpabetang nat Ampu'ang Diyus nga mataldeng, ka piyasinsiya nay mga kasala'an ya. Temed iti, Pariseo ngayti, ega. Sabap yay matuud, siyu-siyuy mapiyata'as-ta'as, buwaten kanya nga mababa', temed iyan mapiyababa', iyan i ipata'as."

May tiyaban nga dedekeyeng manga'wa' du'un it ki Jesus

[Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16]

¹⁵ Ka'sang aldaw may mga taw nga timnaban it dedekeyeng manga'wa', pati mga madaragen, du'un it ki Jesus, ka isa'un panalanginan it pagtata-palen. Temed pagkalteg it mga alagad, siyardaw nira. ¹⁶ Temed piyapa'ade'deng ga ni Jesus i manga'wa' ngayti du'ut kanya baw inaat yay mga alagad ya, "Ega sulang-sulangen mi i manga'wa' nga magpa'asitut aken. Pata'nan mi lamang. Sabap mga mapiyababa' nga subung it manga'wa' ngaytu, sira i mapakay nga pasakep it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. ¹⁷ Matuud tuy i'at ku ngaytut imyu, nga in siyuy ega pasbung it wa'wa' nga dekeye' kat pagpasakep yat pamegbeg it Ampu'ang Diyus, ega talaga makasled du'un it ka'adi'an ya ngayti."

Makuri' kasled du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus

[Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31]

¹⁸ Ka'sa may esang lalaki nga may katengdanan du'un it lansangan nga miningkut it ki Jesus, nga mag'aat, "Magayen nga Manigtuldu', unu bay dap-at ku nga buwaten isa'un ma'aken i ka'genan nga egay kaskedan?"

¹⁹ Pagtubag ni Jesus, maat ya, "Talagang ega basta-basta nga ipabetang mu it magayen i esang taw, maski aku ngaytu, in da'ga sepsepen mu da'an i pa'aaten nga 'magayen'. Ka Ampu'ang Diyus lamang i talagang magayen. ²⁰ Siguru magka'rutan muy mga urdin. Kuydaw ka it pamakun du'un it ega asawa mu. Kuydaw ka it pangimatay it

† *Inampang ngaytu ni Jesus, ega maat ireg ya nga sugiden nga, ega Ampu'ang Diyus kanya u ega magayen i adat ya. Temed ireg ya, sepsepen da'an it in siyu nga magta'wag it kanya it magayen nga subung nat inaat ngaytu nga "magayeng Manigtuldu'". Sabap in Ampu'ang Diyus lamang i magayen, basta ta'wagan tami si Jesus nga "magayen nga Manigtuldu'", sikayan pagkilalaen tami i pagka'Diyus ya.*

masigkataw mu. Kuydaw ka it panakaw. Kuydaw ka it panistigu it ega matuud. Galangen mu i ama' baw ina' mu."

²¹ "Manigtuldu'," maat si' it lalaki ngayti, "mu'sa ngayan, pagsunudun ku nayan garing it pagwa'wa' ku."

²² Pagkagneg ni Jesus kayti, maat ya si', "May esa pa' nga bagay nga magkakurangan mu. Ipa'alang muy mu'sang mga kusas mu bawnga iyan bayad ya, pamagi'-bagi'en mu kat mga makukuri'. Ka in buwaten mu gaytu, siguradung may kamanggadan mu du'un it langit. Pagkabwat mut mu'sa ngaytu, pa'uli' ka si' situ, ka magbaya-baya' ka nat aken, nga alagad ku na."

²³ Pagkagneg it taw ngayti, nasmek kanya nga banar, ka piyakamanggaden kanya. ²⁴ Namuyaan ni Jesus nga nasmek i taw ngayti. Aypa' ka maat ya, "Talagang makuri' maka'uyut i manggaden du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. ²⁵ Yay matuud, marway pa' makalapas i dakulang ramu-ramu nga kamelyo du'un it erek it dagum, ega gat manggaden nga kasled du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus."

²⁶ Miningkut i mga nakagneg kayti, maat nira, "Ta in atkayan nga makuri' maribri i mga manggaden nga dakulay kaya nira, ta siyu gay maribri? Da'ga ega na?"

²⁷ Tubagen sira ni Jesus, maat ya, "Talagang egay maski unu nga mabwat it taw nga ipagkaribri it kanya. Temed in Ampu'ang Diyus, kanyay magkabwat kaytu. Kanyay magkaribri it mga taw."

²⁸ Miyampang si Pedro, maat ya, "Ta amen ngaytu, Agalen, da'ga ba' tiyananan namen nay mu'sa ka magbaya-baya' kami nat imu?"

²⁹ Katubag si Jesus, maat yat kanira, "Kamatuu-dan tu nga i'at kut imyu, nga da'gay-da'ga tum-basan i maski siyu nga magkatanan it pamalay-balay ya, asawa ya, mga sulsug ya, giyaringan baw mga anak ya, sabap lamang it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. ³⁰ Ka siguradu talaga nga subrang dakula' i matanggap ya kat itu nga ka'genan. Baw in du'un nat ikadwang ka'genan, makanya pa' i ka'genan nga egay kaskedan."

Sa'up nga isiyugid ni Jesus i pasar it kamatay-nen ya

[Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34]

³¹ Ipiyapinpin ni Jesus i sang pulu' baw duwa ngayting mga alagad ya, baw maat yat kanira, "Kayti, magpa'adu'un tamit Jerusalem. Ta, in du'un na, matuman nayan i mu'sang ipiyamagsurat it mga prupita' pasar it aken nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw. ³² Ka ipa'alima aku du'un it mga taw nga ega Judio. Talagang teger-tegeren ni-ra aku, tibaba'en, supraan, ripdasan baw imatayen

pa'. ³³ Temed mag'egen aku nagat pa'uli' pag'ikatlung aldaw."

³⁴ Temed iti nga mga inampang ni Jesus, ega nasepsepan it mga alagad ya ngayti ka subuk ipagtagu' pa' it kanira i pagpa'ulugan. Talagang da'sira tiya'seb in unuy pa'aaten ya kayti.

Piyagayen ni Jesus i esang taw nga beleg

[Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52]

³⁵ Iyan ade'deng na na Jesus du'un it Jerico, may esang lalaki nga beleg nga mag'a'dung du'un it binit it dalan ka magpa'ildaw-ildaw. ³⁶ Iyan natanudan ya nga dakel i taw nga magta'lib, miningkut kanya in unuy atkayti ngayti. ³⁷ Nagnegan ya nga tubag it mga taw it kanya, "Tuma'lib bayan si Jesus nga taga Nazaret."

³⁸ Pagkagneg ya kayti, ipagga'u-ga'uy ya na nga mag'aat, "Jesus, nga tungtung-inapu' it adi' nga si David, bete' sangu'an mu naga aku!"

³⁹ Siyuraraw kanya it mga taw ngayti du'ut u'-naan nga ega sumarit tingeg. Temed diyadakula' ya gat meget, "Tungtung-inapu' it adi' nga si David, bete' sangu'an mu naga aku nga matuud!"

⁴⁰ Timnideg si Jesus ngayti nga magpanaw baw isingkat ya nga tabanen du'ut kanya i beleg ngayti. Ta, tiyaban nira du'ut ki Jesus. Pag'abut, iningkut ni Jesus nga mag'aat, ⁴¹ "Unuy ireg mu nga buwat-en kut imu?"

"Ampu'an, abaa, ireg ku ba' magkalteg aku na!" maat i tubag ya.

⁴² Ka'ampang si Jesus, "Ta, in atkayan, pagsekat-en ku nga kalteg ka na. Makalteg ka nayan sabap it pamaya' mut aken." ⁴³ Ta iti nga lagi, magkalteg na kanya, langkuy dimnasun na kanyat ki Jesus, baw sigi nga pasalamat ya du'un it Ampu'ang Diyus. Pagkamuyat kadakel ngayti, biyantug nira gasing mu'sa i Ampu'ang Diyus.

Naba'gu talagay adat ni Zaqueo

19 Naka'but na si Jesus du'ut siyudad it Jerico ka yay pagpesagen it dalan nga pagpanawan ya. ² May esang manggaden du'un nga pagbaya'en it mga manigpabayad it barayadan du'ut gubirnu, nga si Zaqueo i ngaran. ³ Talagang pagpa'resan ya nga maltegan ya si Jesus isa'un makilalaan ya in siyuyti i pa'aaten ngayti. Temed ta, it si Zaqueo, ababa' nga taw, ega magkaltegan ya si Jesus ka magkalingeb nat kadakel it taw. ⁴ Ay-pa' binwat ya, miyalagyu kanya du'ut u'-naan baw miyapyat du'ut kayu nga sikomoro isa'un maltegan yat pagayen-gayen si Jesus nga tuma'lib.

⁵ Pagkapatu' ni Jesus du'ut kayu ngayti, timningara' kanya baw miyampang, nga mag'aat, "Zaqueo, dali-dali'en mu nga lampud, ka du'ut balay muy pa'abutan ku kayti." ⁶ Limnampud na kany-

at padali-dali' baw piyabaya' ya si Jesus du'ut balay ya it masagyang-masagya.

⁷ Egay beken, mu'sa nga nakalteg kayti, reme-teng-retengan nga maamaan, "Bila', magpa'abut kanya du'un it esa nga makasala'an!"

⁸ Iyan mamag'a'dung na sira du'un it balay, timnideg si' si Zaqueo baw miyampang, nga mag'aat, "Ampu'an, kayti, sang lubuk nga kusas ku, ipamgay ku na du'un it mga makukuri'. Baw in unuy liyupigan ku du'ut maski siyu, epaten ku nga dubli i i'uli' ku."

⁹ Pagkagneg ni Jesus kayti, miyampang kanya nga mag'aat, "Talagang kayting lagi, miyabut situt itung pamalay-balay i panribri it Ampu'ang Diyus. Sabap kat binwat ngaytu ni Zaqueo, nga tanda' it naba'gu nay adat ya, ma'yag nga naka'uyut na kanya it mga matuud nga tungtung-inapu' ni Abraham, nga ega desang kat pagdugu' in da'ga kat pamaya' nirat Ampu'ang Diyus. ¹⁰ Sabap aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, yay inasitu ku, pagtulusun kuy mga nate'ag-te'ag ka iribri ku sira kat panriga sabap it kasala'an nira."

Piya'alimbawaan ni Jesus, sang pulu' nga ka'uripnan nga tiyudu'an it pirak it agalen nira

¹¹ Ta, mga taw ngayting du'un it balay na Zaqueo nga nakagneg it iti nga sugi-sugid ni Jesus, piyagnegan ya nat ipiya'ugdun ya nga esang alimbawa. Atkayti i buwat ya ka ade'deng na kanya du'un it Jerusalem, baw tanud it kadakel, ipatindeg ya nat iting timpu i ka'adi'an it Ampu'ang Diyus nga mag'adi' na kanyat banwa nira. ¹² Maat i alimbawa ya, "May esang mata'as nga taw nga na'adu'un it lekat nga banwa ka ipa'dung kanyat Impiradur kat pagka'adi', bawnga muli' kanya ka mag'adi' na. ¹³ Parabir kanya gimnaring, tiningped ya i sang pulu' kat mga uripen ya. Binggayan yay kada esa it kantidad it sang gatus kat kanirang pirak, † baw maat yat kanira, 'Ipanulus mi tu seked it mabut aku.'

¹⁴ Ta it pag'isgan kanya it beken nga mga kaban-wa ya, aypa' ka pagkagaring yang lagi, may ipiyalungba' nira du'un it pa'dung ngaytit kanya kat pagka'adi'. Mangaat nga, 'Iyan ega ireg namen nga mag'adi' sinit amen i iyang taw!' ¹⁵ Temed ipiya'dung naga kanya kat pagka'adi', bawnga pagkatiwas miyuli' kanya, ka mag'adi' na du'ut kanira.

Pag'abut, tiningped ya si' i piyamgayan ya ngayti it pirak isa'un ma'rutan ya in sang unuy nakapatubu' it kada esa. ¹⁶ Pagsig'abut, maat it sang

† Sang gatus kat kanirang pirak, bali it tulung bulan i binwatan.

kataawan, 'Agalen, sang pulung dubli it itiyudu' mu situt aken i natubu' ku.'

¹⁷ 'Magayen!' maat it agalen ya ngayti. 'Pagsagyaan kuy binwat mu ngayan. Kayti it namuyaanan ku nga magkasarigan ka it maski dekeyeng bagay, papamaala'en ku ikaw it sang pulu' nga kalansanganan.'

¹⁸ Maat si' it sang kataawan, 'Agalen, itiyudu' mu ngayan situt aken, timnubu' yan it lima pa' nga dubli.'

¹⁹ 'Ta, in atkayan,' maat it agalen ya ngayti, 'pamaala'an muy lima nga kalansanganan.'

²⁰ Sang kataawan si' i nagpatpad baw maat ya, 'Agalen, waytu nagay pirak mu ngayan. Biyu'tungan kuytut lages bawnga itiyagu' ku isa'un ega magnisan. ²¹ Ka mag'i'lam akut imu sabap ma'igpit ka. Pagkubraen muy ega ikaw i minlug baw magkayeg ka it ega ikaw i nagpakariga.'

²² Tiyubag kanyat agalen ya ngayti, nga mag'aat, 'Mara'e-ra'et talagay adat mu nga uripen! Kat sadili mu ngayan nga inampang, ukumanan ku ikaw. Ka magka'rutan mu na palan nga ma'igpit aku, nga pagkubraen kuy ega aku i minlug baw magkayeg aku it ega aku i nagpakariga. ²³ Ta, unuka ega i'inlug mu du'un it mga manigpa'utang? † In i'inlug mu pa', da'ga kayti may napisi' ku na nga tubu' ya?'

²⁴ Bawnga singkat yay mga du'un ngayti. Maat ya, 'Sigi, pisi'en mi i pirak ku ngayan asat kanya, ka idungag du'un it nakapatubu' it sang pulu' ngayting dubli.'

²⁵ 'Aa bila',' maat nira, 'Agalen, unuka dungagan pa' it sang ribu nay kanya?'

²⁶ Pagtubag ya, maat ya, 'Matuud tuy i'aat ku ngaytut imyu, nga iyan magkasarigan baw mapiya'res, tumbasan kanya nga dungagan i kaya yat kanya. Temed iyan ega magkasarigan baw garusan, ma'ilang talaga i maski sang dekeye' nga kaya yang lagi. ²⁷ Baw iyan gasi' nga magkuntra' ngayan it aken, nga ega ireg nira nga pag'adi'an ku sira, pamisi'en mi sira kayti, ka pangimatayen situt adapan ku.'"

Pagbantugun it mga taw si Jesus pag'abut ya du'un it Jerusalem

[Mateo 21:1-9; Marcos 11:1-10; Juan 12:12-19]

²⁸ Napanaw si' na Jesus nga lumangbus na du'ut Jerusalem. Mag'uu'na si Jesus it mga ka'ibaan ya.

²⁹ Iyan ade'deng na sira du'un it mga baryu it Betfage baw Betania, nga du'un na sira it Mungsu' it Olibo, may itiya'eg ni Jesus it duwang kataawan nga mga alagad ya. ³⁰ Maat ya it kanira, "Pa'adu'un kamu da'an it baryu ngaytit Betfage. Pag'abut mi yan du'un, may maltegan mi nga u'uybun it

kabayu' nga asno nga magsesget, nga ega pa' mansu. U'baden mi ka tabanen mi situt aken. ³¹ In may mimraw it imyu in unuka pag'u'baden mi, aaten mi nga, 'Pagka'ilanganen ba' it Ampu'an.'"

³² Napanaw nay duwa ngayti nga tiya'eg. Naparagan niray pag'aaten ngayti nga asno subung nat inaat ngayti ni Jesus. ³³ Desang pag'u'baden na nira i seget, maat i mga tagpu'un, "Unuka pag'u'baden mi i seget it asno ngayan?"

³⁴ Katubag i duwa ngayti, "Pagka'ilanganen baytu it Ampu'an."

³⁵ Tiyaban na nira du'un it ki Jesus i u'uybun it asno ngayti. Pag'abut, ipiyag'ampilu niray mga gulamen nira bawnga ipiyasakay na nira si Jesus.

³⁶ Magsasakay na si Jesus nga limnangbus du'un it Jerusalem. Buwat it mga taw, ipag'amlad nira i gulamen nira du'un it dalan, nga tanda' it paggalang baw pag'istimar nira it ki Jesus.

³⁷ Iyan ade'deng na du'ut Jerusalem si Jesus nga magpanadsad na du'un it Mungsu' it Olibo, atnat giyaw-giyaw i kadakel ngaytit mga taw. Pagbantugun nira i Ampu'ang Diyus sabap it mu'sang mga kalililu'an nga bagay nga namuyaanan nira. ³⁸ Maat i ipagga'uy-ga'uy nira, "Mabantug i Adi' ngaytu nga tiya'eg it Ampu'ang Diyus! Nagkagayen tami si' it Ampu'ang Diyus nga du'ut langit! Bantugun i Ampu'ang Diyus nga du'un it dibwat it langit!"

³⁹ Temed inaat si Jesus it beken nga mga Pariseo nga magbabayat bulyug ngaytit magpaJerusalem, "Manigtuldu', surarawun muy mga alagad mu ngayan!"

⁴⁰ Pagtubag ni Jesus, maat ya it kanira, "Matuud i i'aat kut imyu nga in papdeken sira, mga batu si' i mangga'maran."

⁴¹ Iyan ade'deng nang banar si Jesus du'un it Jerusalem, nga magkalawag ya nat magayen i siyudad, sakali' nga singgawan ya. ⁴² Baw miyampang kanya, nga mag'aat, "Anin sa'an, kamu nga mga taga Jerusalem! In maat talagang magka'rutan mi kayti ngaytu in mag'u'unu magkagayen kamu nga matuud du'un it Ampu'ang Diyus! Temed it ka'lay ngaytu pagda'gaen mi, aypa' subuk ipagtagu' nayan it imyu. ⁴³ Aypa' li'wan ya, mabut talagay aldaw nga kaliputputun it mga kalaban mi i siyudad mi ngaytu. Kulungun kamu baw gipiten it pabalibali, nga palinibut may sundalu' na. ⁴⁴ Talagang rangga'en nira i siyudad baw puu'un niray mga taw du'un. Baw maski sangbat nga batu, egay ipa'ped nira du'un it pagruruknu'an ya. Pata'nan sirat Ampu'ang Diyus nga muwat it atkayti ngayti sabap ega kinilala mi aku nga tiya'eg ya nga rimibri it imyu."

† Basaen i pa'yag du'un it Mateo 25:27.

Pagpanindegan ni Jesus i papagsambaang balay it Ampu'ang Diyus

[Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-18]

⁴⁵ Pag'abut ni Jesus du'ut Jerusalem, siminled kanya du'un it Templo. Piyangimugaw ya i mga manigdagang baw mamagpangalang nga du'un it piyakakama'yagan ya. ⁴⁶ Maat ya it kanira, "Mag-bebtang du'un it isiyurat nga ampang it Ampu'ang Diyus,

'Iyan balay ku nga papagsambaan it aken, ta'w-agen nga balay nga papanalanginan.' †
Temed binwat mi nga pugad nat mga man-anakaw!" ††

⁴⁷ Bawnga aldaw-aldaw magpanuldu' si Jesus du'un it Templo ngayti. Temed mga pagbaya'en it sasirduti, mga manigpa'yag it urdin baw beken nga may mata'as nga katengdanan kat mga taw, magtulus sirat ika'imatay nirat ki Jesus ngayti.

⁴⁸ Temed ega magkaparagan nira in unuy magayeng buwaten, ka pu'sat taw, magkasaga sirang banar it mga panuldu' ngayti ni Jesus.

Pag'intakeden i pudir ni Jesus

[Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33]

20 Iyan ka'sa nga aldaw nga magpanuldu' ngayti si Jesus du'un it piyakakama'yagan it Templo, nga ipagpangadal ya i Magayen nga Barita' du'un it mga taw, inlep kanya it mga pagbaya'en it sasirduti, sang siraan it mga manigpa'yag it urdin baw mga mata'as nga ginu'u. ² Pag'abut nira, maat nirat ki Jesus ngayti, "Isugid mut amen in unuy pudir mu it muwat it itu nga mga bagay. Siyuy minggay it imu it itung pudir?"

³ Katubag si Jesus, maat ya, "Ingkutun ku gasi' kamu. Isugid mi it aken. ⁴ Siyuy giyaringan it pudir ni Juan nga mamawtis? Unu, du'un it Ampu'ang Diyus u kat mga taw?"

⁵ Pagkagneg nira kayti, remeteng-retengan sira, "In aaten ta, 'Garing du'un it Ampu'ang Diyus,' aaten ya si' kita, 'Ta, unuka ega pagpamaya'nen mi kanya?' ⁶ Temed in aaten ta gasi', 'Garing it taw,' siguru nga buntalan tamit batu it kadakel ngaytu sabap pagkilalaen nira nga prupita' si Juan ngayti." ⁷ Aypa' yanay itiyubag nirat ki Jesus, "Ega bayan magka'rutan namen."

⁸ "Ta in atkayan," maat ni Jesus, "ega gasi' isugid kut imyu i pudir ku nga muwat it mga pagbuwaten ku ngaytu."

Mga siyana'an nga manig'uma i piya'alimbawaan ni Jesus

[Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12]

⁹ Siyarunga si' ni Jesus i kadaklan baw nag'alimbawa kanya, nga mag'aat, "May esang taw nga liminwak it luwak nga ubas du'un it uma ya.

Pagkalwak ya, isiyana' yat pirang kataawan nga manig'uma i ubasan ya ngayti, ka na'adu'un kanya it belag nga rugar baw kimna'lay kanya du'un.

¹⁰ Iyan na'but nay timpu nga pararanas nat ubas, piyapa'adu'un yay esa nga uripen ya ka mamisi' it kanyang kabagi'an du'un it mga manig'uma ngayting siyana'an ya. Temed pagkalte-kalte it mga siyana'an ngayti, inugup nira nat pasakit i uripen ngayti nga pagta'gen, baw piya'uli' nirat egay maski unu nga taban.

¹¹ Pagkamuyat tagpu'un ngayti, beken si' nga uripen yay tiya'eg ya, temed piyukul ga nira baw talagang binwatan nira kanyat ka'e'ya'an, baw piya'uli' gasi' nga egay maski unu nga taban.

¹² Da'ga, tiya'eg nagat tagpu'un ngayti i ikatlu nga uripen ya. Ta unupat iti'en ngayti, biyungadan ga nira bawnga inimugaw.

¹³ Ka'ampang i tagpu'un ngayti, 'Unuytu i magayen nga buwaten ku? Aa' da'ga,' maat ya, 'magayen siguru, pagma'a-ma'alén ku na ngaytung anak ku i pa'adu'unun ku. Siguru basta kanya ngaytu, istimaren nira it magayen.'

¹⁴ Arit pagkalte it mga siyana'an ya ngayti it anak ya na i miyabut, maamaatan sira, 'Bila', wayan nay manunubliyen ngayan! Magayen imatayen tami, isa'un ma'aten nay ubasan ngaytu nga subliyen ya.' ¹⁵ Egay beken, riyusuban nira, riyayak du'un it li'wan it ubasan ngayti bawnga inimatay.

Ta, unu nayti i buwaten it kanira it tagluwak ngayti? ¹⁶ Kanya nay pa'adu'un, ka puu'un yay mga siyana'an ya ngayti. Baw ipa'arigra ya si' it beken nga manig'uma i ubasan ya ngayti."

Ta it nasepsepan it mga taw i pagpapuntu'an it iti nga pag'alimbawaan ni Jesus, maat nira, "Sana ega naga mag'abut yan!"

¹⁷ Tiyermeke sira ni Jesus it semyek baw iningkut ya. "Ta in atkayan," maat ya, "unuy ireg sugiden it itu nga isiyurat nga ampang it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

'Iyan batu nga ega napakay it mga manigpatindeg it balay, palan yanagay giyamit nga piyakapakseg it balay.' ‡

¹⁸ Sepsepan mi tu. Kada temdag situt pakseg ngaytu nga batu, siguradu nga mabekar-bekar. Temed iyan tedagan it batu ngaytu, talagang maremek-remek."

† Isaias 56:7. †† Jeremias 7:11.

‡ Awit 118:22.

¹⁹ Egay beken, mga manigpa'yag it urdin baw mga pagbaya'en it sasirduti, kudakpen nira si Jesus ngayti it iti nga uras, ka nasepsepan nira nga siray pagpa'igu'an it iti nga pag'alimbawaen. Temed mag'i'lam naga sira it kadakel it mga taw ngayti, aypa' da'sira naga magka'urum.

Ingkut pasar it barayadan du'un it Impiradur nga Romano

[Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17]

²⁰ Talagang pagniidan na si Jesus it mga kudakep ngaytit kanya, ka pag'elaten niray katimpu sira. Yay binwat nira, may tiya'eg nira nga pirang kataawan nga bilang baklay, nga magbete-bete' it egay antap it nakem nira nga ega magayen. Piya-pa'adu'un sirat ki Jesus ka sigapulun nira kanya kat pag'ampangen ya, isa'un may kadimanda nira kuntra' it kanya, bawnga ipa'alima kanya du'un it pudir it gubirnadur ngayting magpamegbeg it baw nira. ²¹ Pag'abut it mga taw ngayti, iningkut nira si Jesus. Maat nira, "Manigtuldu', magka'rutan namen nga matuud talagay ipag'aat baw ipagpanuldu' mu. Talagang ega mag'ali' ka nga tumuldu' it kamatuudan nga ka'irgan it Ampu'ang Diyus, mas-ki siyuy magpagneg. ²² Ta unu bayan, uyun du'un it ipiyag'uridin ni Moises nga mayad tami it barayadan nga ipagpabayad it Romano ngayting Impiradur nga magsasakep it aten? Unu yan, mapakay u ega?"

²³ Temed pag'u'rutan ni Jesus nga antap it nakem nira, magpandaya' lamang. Aypa' ka maat yat kani-ra, ²⁴ "Isini mit aken i pirak ngayan." Pagkakawa' ya, maat ya, "Ta, kasiyuytu nga rikratu baw ngaran i situt pirak ngaytu?"

"Ta, kat Impiradur," maat i tubag nira.

²⁵ "Ta in atkayan," maat ni Jesus, "ka'ilangan nga in unuy bagay du'un it Impiradur, simpri ibgay mi. Atkayan naga i du'un it Ampu'ang Diyus."

²⁶ Na'uru'-uru' lamang i antap ngaytit nakem nira nga sigapulun si Jesus kat pangangampangan ya du'un it kadadaklan. Baw beken, it nalilu' sirat mga itiyubag ngayti ni Jesus, da'sira na namagri'e-ri'eng.

Ingkut pasar it pag'egen si' it mga miyatay

[Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27]

²⁷ Sunud si' nga na'adu'ut ki Jesus, mga Saduceo, ka iningkut nira kanya. Mga Saduceo ngaytu, pagpanindegan nira nga ega na egnen it pa'uli' i mga miyatay. ²⁸ "Manigtuldu'," maat nira, "may urdin tami nga mga Judio nga isiyurat ni Moises, nga in matay i esang lalaki nga mag'a'asawa na nga ega pay anak nira mag'asawa, subliyen it sulsug ya it masawa. Ka in manganak sira, ipabetang nga bilang anak naga it natay ngayti. ²⁹ Ta, pa'aaten namen ka kat'esa may pitung nagsulsu-sulsugun nga

mga lalaking bulun situt amen. Ta, nangasawa nay panganay. Natay kanya nga egay a'anak. ³⁰ Siyubli it sunud ya i asawa ya ngayti, atkayti naga natay it egay a'anak nira. ³¹ Atkayti nagay ikatlu, seked it kiya'pusan na nira nga simnubli it babay ngayti it masawa, baw natay nga mu'sa it ega naka'anak. ³² Ta, bawnga natay na gasi' i babay ngayti. ³³ Ta kayti, siyu yan du'un it pitu ngayti i asawa ya in egnen na ngayan i mga miyatay, it naka'asawa na ngayting mu'sat kanya?"

³⁴ Pagtubag ni Jesus, maat ya, "Kat kayti ngaytu nga ka'genan, mag'asa-asawaen i taw. ³⁵ Temed in asan nat egnen nat pa'uli' i mga miyatay, iyan mga taw nga inildawan it Ampu'ang Diyus nga kasled du'un it ka'adi'an ya du'ut langit, ega na mag'asa-asawaen sira, ³⁶ baw ega nayan matay sira. Ka sub-ung na sira it mga anghil. Beken it sira, mga anak nayan it Ampu'ang Diyus, nga inggen yat pa'uli' baw binggayan it ega na basta-bastang ka'genan.

³⁷ Ta, sabap gasi' it pag'egen ngaytu it pa'uli' it mga miyatay, maski basa'an si Moises, magpamatuud nga egnen talaga sirat pa'uli'. Sabap kat kanyang katuturanan pasar du'un it magsugu nga kayu-kayu nga magdiklap-diklap na, iyan Ampu'ang Diyus, tiya'wag ya nga Ampu'ang Diyus ni Abraham, ni Isaac baw ni Jacob. ³⁸ Simpri ega Ampu'ang Diyus kanya it taw nga patay, in da'ga egen. Sikayan ma'yag nga egen si' na Abraham ngayti maski miyatay na sira. Yay matuud, mga miyatay, egen sirang mu'sa kat pabetang it Ampu'ang Diyus."

³⁹ Maat it beken nga mga manigpa'yag it urdin, "Magayen talagay tubag mu ngayan, Manigtuldu'." ⁴⁰ Ta ega nay nangaas pa' nga mingkut it ki Jesus.

Ingkut pasar it Cristo, in unu, tungtung-inapu' lamang it adi' nga si David u Anak it Ampu'ang Diyus

[Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37]

⁴¹ Mampang si Jesus, maat ya it kanira, "Mag'u'unu ma'aat it mga manigpa'yag it urdin nga Cristo ngaytu nga pa'aaten, tungtung-inapu' lamang kanya ni David nga adi' ngaytit tagna'? ⁴² It si David ngaytu i miyaat du'un it kasuratan ngayan, nga mag'aat,

'Maat i Ampu'ang Diyus du'un it Ampu'an ku nga Cristo,

"Kayti madung ka na sinit iwanan ku nga ayun,

⁴³ seked it iyan mga kalaban mu, pa'ampu'un ku na nga tutungungan mana sira it a'ay mu.'" ^{††}

⁴⁴ Kayti si David naga i timna'wag it kanya nga Ampu'an ya. Ta, it atkayan, da'ga ma'yag nga ega desang tungtung-inapu' ni David i Cristo ngaytu?"

† Exodo 3:6. †† Awit 110:1.

Sasar ni Jesus pasar it adat it mga manigpa'yag it urdin

[Mateo 23:1-14; Marcos 12:38-40]

⁴⁵ Iyan magpapagneg pa' i kadakel ngayti, maat ni Jesus it mga alagad ya, ⁴⁶ "Iyan mag'intur kamu kat mga manigpa'yag it urdin, nga ma'ireg magpanaw-panaw it masagyad i pakayan nira nga pakayan it mata'as. Baw kasasagyaan nira nga pagsaludu'an in du'un it mataawun nga mga rugar. Baw iyan i ka'i'irgan nira nga adungan in du'un it papagsambaan, mga ara'dungan nga pagpa'dungan it mga matata'as. Atnaga in du'un it pamagkara'nenan. ⁴⁷ Baw pag'ubsun nira gasi' i ka'genan it mga babay nga balu kat mga ipagpabgay nira. Baw paribasay kutagnapan i mga adat nira nga mara'e-ra'et, pagka'layan na nira nga panalangin. Talagang subra' naytu nga mabe'gat i panrigma it kanira."

Begay it esang babay nga balu, siyagyaan ni Jesus

[Marcos 12:41-44]

21 Du'un pa' si Jesus it Templo, pagpanigmata ya, naltegan ya i mga manggaden nga mag'ulug du'un it pag'ulugan it pirak nga ipagbegay du'un it Templo ngayti. ² Naltegan ya gasi' i esang makuri' nga babay nga balu, nga minlug it pira manang sintabus. ³ Pag'ampang ni Jesus, maat ya, "Matuud talagay i'aat ku ngaytut imyu. I'inlug it makuri' ngayan nga babay nga balu, subra' pa' it ipag'ulug it mu'sa ngayang beken. ⁴ Sabap iyan beken nga mapirak, ipag'ulug nira, subra' na nga ega na ka'ilangan nira. Temed kat balu ngaytu, lamang subra' na nga kakuri' ya, i'inlug ya nang mu'sa i eme-emed mana nga ipagka'gen ya."

Mga isiyugid ni Jesus pasar it panrangga' it Jerusalem baw pasar it umur it banwa

[Mateo 10:17-22; 24:1-44; Marcos 13:1-37]

⁵ Pamagrundingen it beken nga mga alagad i Templo ngayti, mga ega basta-bastang lininu' nga batu nga giyomit baw mga ipiyagpabakas nga begay-matag it katataawan du'un it Ampu'ang Diyus. ⁶ Temed maat ni Jesus, "Iyan pagletganan mi ngayan nga mga kabalayan ya, marangga' yan nga mu'sa. Ka mabut i aldaw nga egay ma'ped nga batu kat pagruruknu'an ya nga batu. Ipapu'ran yan nga mu'sa."

⁷ Pagkagneg it mga alagad, miningkut sira nga mag'aat, "Manigtuldu', ka'nu bayan mag'abut i pa'aaten mu ngayan nga mga bagay, baw unuy mga tanda'anan nga matuman nay mu'sa ngayan?"

⁸ Pagtubag ni Jesus, maat ya, "Mag'intur kamu nga ega mate'ag-te'ag it maski siyu. Sabap dakel

yan nga mabut nga mangambu' it ngaran ku, nga maat yan, 'Aku na ngaytu baytu i Cristo ngayang pa'aaten,' baw 'Timpu naytu it umur.' Temed ayaw kamut pamaya' kayan. ⁹ Baw in makabarita' kamu it mga kaguluwan baw gira-giraen, ayaw kamut pataranta'. Sabap talagang mag'abut i mga itu ngaytu, temed ega payan umur it banwa."

¹⁰ Maat pa' ni Jesus it kanira, "Mag'abut yan nga magira-giraen i mga bangsa, mga ka'adi'an kuntra' it beken nga ka'adi'an. ¹¹ Yemegyeg it makekseg i lugta', baw kat pa'ari-aring rugar gemtem it masa-ki-sakit na nga mga getem baw lemkep i mga panalakep. Baw du'ut langit may maltegan nga kai'i'laman na nga mga bagay baw mga kalililu'ang tanda'anan.

¹² Temed parabir mag'abut i mu'sa ngaytu, sariyen kamu yan it dakep baw pakuri'an kamu, nga panabanen nira du'un it papagsambaan ka ukumanan baw pasakitan kamu yan du'un, baw ipapirisu pa'. Baw sabap lamang it pagsunud mit aken, ipa'adap kamu nayan du'un it mga adi' baw du'un it mga gubernadur. ¹³ Temed egay unu ya kayan, ka iyan i bilang timpu mi nga pamatuud it aken du'un it kanira. ¹⁴ Paksegen mi lamang i nakem mi, nga ega palibegan it pikiran i panunubag mi in sumaryaen kamu na. ¹⁵ Sabap aku ngaytu i megay it imyu it pangangampang mi nga may ega basta-bastang kasepsep, nga ega kaya nga tubagan u pakida'gan it maski siyu nga mga kakuntra' mi.

¹⁶ Talagang ilangen kamu it mga giyaringan mi, mga sulsug, mga kadugu'an nga beken baw mga iba-iba mi, baw iyan beken it imyu, imatayen. ¹⁷ Talagang isgan kamu it mu'sang taw sabap it pamaya' mit aken. ¹⁸ Temed yay matuud, maski sang naay nga bu'uk mi, egay ma'ilang basta ega ipiyabetang-batang it Ampu'ang Diyus. ¹⁹ Baw basta mane'te' i pamaya' baw pagsarig mit aken maski maat pagpakuri'an kamu, siguradung ma'imyu i ka'genan nga egay kaskedan.

²⁰ Iyan basta mamuyaan mi nga pagkukulungun nat mga sundalu' i Jerusalem, siguruun mi na nga ade'deng nay karangga'an ya. ²¹ Basta mamuyaan mi tu, iyan mga taga Judea, ka'ilangan nga malagyu du'un it kabubukidan. Iyan mga taga Jerusalem, ka'ilangan nga limi'wan nga lagi. Baw ega na muli' du'un it siyudad ngaytu i mga taw du'ut urumaan. ²² Sabap na'rutan mi na nga miyabut nay timpu nga pagtuman it mu'sang ipiyagsasar nga panrigma nga magbebtang du'un it magsusurat nga ampang it Ampu'ang Diyus, pasar it Jerusalem ngaytu. ²³ Ka'ildaw-ildaw talaga i iyan magbebteng baw may padudu'un it iyan nga mga aldaw. Sabap talagang mabut i ega basta-bastang kakuri'an situt itu nga rugar, nga iseg it Ampu'ang Diyus it itu nga bangsa. ²⁴ Dakel i matay it tarep

basi' baw iyan beken panabanen nga dakepan kat mu'sang bangsa. † Baw iyan Jerusalem ngaytu, magbara' na nga subuk tata'ad-ta'adan nat mga taw nga ega Judio, ka sira nay mamegbeg situ mintras timpu pa' nira nga ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus.

²⁵ Mabut i timpu nga may maltegan nga mga tанда'anan du'un it aldaw, bulan baw du'ut mga bitu'un. Situt banwa makbaan baw mataranta' i mu'sang bangsa it dagurdur baw pamkas it langeb nga ega na namasaan it ka'lay. ²⁶ Iyan mga taw, ma'awa'an it ginawa it pangi'la-i'lam sabap it kapipikir nira it mga kagatdan nga mabut it banwa, sabap payegyegen i mu'sang langit it keseg it guna it Ampu'ang Diyus. ²⁷ Bawnga maltegan aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, nga mag-pangindelangan it kunum, nga ma'yag i ega basta-bastang guna ku baw kadakulat kabantugan ku.

²⁸ Ta, in magpapu'un nat mag'abut i mu'sa ngaytu, sumagya kamu na. Paksegen mi nay nakem mi, sabap ade'deng na talagay panribri it imyu."

²⁹ Bawnga nag'alimbawa si Jesus nga ipiyagnet yat kanira, nga mag'aat, "Pagmumuyaen mi i kayu nga igos baw beken nga kayu. ³⁰ Basta magpanda'un na sira, simpri magka'rutan mi nga ade'deng nay panginit nga timpu. ³¹ Ta, atkayan naga yan, basta mamayaan mi nga mag'abut na i mga bagay ngaytu, magka'rutan mi na nga ade'deng na talagay timpu nga pag'adi'an nat Ampu'ang Diyus i mu'sang katataawan. ³² Kamatuudan talagaytu, nga ega mapuu' i itung bangsat taw seked it ega pa' natuman i mu'sa ngaytu. ³³ Mabut i timpu nga ma'awa' i langit baw banwa, temed talagang egay ka'awa'an it mga ampong ku, matuman nga mu'sa.

³⁴ Bete' mag'intur kamu nga ega yay subrang pagragaen mi, pagkasagyaan baw pagma'inimnun. Baw inturun mi nga ega yanay magdada'eg kat nakem mi nga yay pagpipikiren mi nga pirmi, mga bagay kat kayti nga ka'genan. Ka basta atkayan, siguradu talaga nga mataranta' kamu pag'abut ku, ka da'kamu alistu. ³⁵ Sabap yay matuud, kabilangan it pama'uli' ku situ, subuk balatik nga nasalyaan, ka mataranta' nga matuud i mu'sang taw situt sinirungat langit. ³⁶ Aypa' mag'a'alistu kamu nga pirmi, baw pirling magpanalangin nga mag'angut it ega ma'unu i pamaya' baw pagsarig mit aken pag'abut it mga kakuri'an ngaytu. In da'ga, makate'te' kamu, isa'un masagya kamu nga ka'adap it aken nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw it egay pag'ilaman."

³⁷ Ta, it du'un na sirat Jerusalem, basta aldawun, magpanuldu' si Jesus du'un it Templo. Basta delem

na, mapanaw kanya. Du'un nay pagpa'aldawan ya it Mungsu' it Olibo. ³⁸ Aypa' mamag'adle-adlem i mga taw nga mag'adu'un it Templo ngayti, isa'un kapagneg it mga ipagpanuldu' ni Jesus.

Nagpaki'upakat si Judas Iscariote du'un it mga kudakep ngaytit ki Jesus

[Mateo 26:1-5; 26:14-16; Marcos 14:1-2; 14:10-11]

22 Mag'ade'deng-mag'ade'deng i Pista' it Tina-pay nga Egay Ipagpa'alsa, nga pagta'wagen it Tiya'liban. †² Iyan mga pagbaya'en it sasirduti baw mga manigpa'yag it urdin, sigi nga pagrundin-gen nira in mag'u'unu ma'imatay si Jesus it ega dala'an sirat mga taw. Sabap yanayti, mag'i'lam sira naga it mga taw ngayti nga magkasaga it panuldu' ya.

³ Ta, piyanakman na ni Satanas si Judas Iscariote, esa kat sang pulu' baw duwa ngayting mga alagad, nga idagang ya si Jesus. ⁴ Aypa' ka napanaw na si Judas ngayti, nga nagpaki'upakat du'un it mga pagbaya'en it sasirduti baw mga pagbaya'en it guwardiya it Templo, nga in mag'u'unu makadagang ya si Jesus du'ut kanira. ⁵ Namagkasagya sira baw simnanggup nga begayan kanya it pirak.

⁶ Siyagyaan ni Judas i isiyanggup nira ngaytit kanya. Ta, gimnaring sikayti, timnulus na kanya it timpu nga makapa'alima ya si Jesus du'un it mga kudakep ngayti, it ega mamayaan it kadadaklan.

Ipiyasimpan na ni Jesus i pangiyapun nga Pis-ta' it Tiya'liban

[Mateo 26:17-19; Marcos 14:12-16]

⁷ Miyabut nay aldaw nga papu'un nat Pista' it Tinapay nga Egay Ipagpa'alsa, aldaw nga ipag'imatay it u'uybun it tupa nga ka'adatan it Pista' it Tiya'liban. ⁸ Singkat ni Jesus si Pedro baw si Juan ngayti nga mga alagad ya. Maat yat kanira, "Mapanaw kamu ka simpanen mi i adat it pangiyapun ngaytu nga Tiya'liban isa'un maka'en tami."

⁹ "Ay ari, Agalen, i ireg mu nga pagsimpanan namem?" maat nira.

¹⁰ "Atkaytuy buwaten mi," maat ni Jesus, "pa'adu'un kamu it siyudad. Pag'abut mi yan du'un, may ma'anuan mi yan nga esang lalaki nga magtitibeng it banga' nga sasa'geban. Dasunun mi na kanya seked du'ut balay nga abutun ya. ¹¹ Baw aaten mi i tagbalay, 'Ipagpa'ingkut bayat amen it Manigtuldu' namen in ari seled nga mapakay nga panga'nan yat pangiyapun ngaytu nga Tiya'liban, nga sang siraan nagat mga alagad ya.' ¹² Ta, ituldu' ya nayan it imyu i esa nga malayaw nga seled

† Natuman tu it 70 A.D. Nadnganan it Pista' it Tiya'liban i kiyulung nay Jerusalem, aypa' ka sagekse talagat taw i siyudad ngayti. Maat i katuturanan it mga Judio, subrat sang laksa' i miyatay, baw ade'deng it sang pulung ribu i diyakepan.

†† U'nang pangiyapun nga pagkara'nen it pista' ngaytu, Pis-ta' tu it Tiya'liban. Bawnga seledat pitung aldaw, Pista' it Tina-pay nga Egay Ipagpa'alsa. Temed sumang ka'anuan pagta'wagen i mu'sa ngaytu it Tiya'liban.

du'un it dibwat, nga kumplitu nat garamiten. Du'un nat iyan nga seled i pagsimpanan mi."

¹³ Napanaw nay duwa ngayti, baw na'anuan nira nga matuud i kumpur inaat ngayti ni Jesus it kanira. Egay beken, nagsimpan na sira it pangiyapun nga adat it iti nga pista'.

Piyapu'nan naga ni Jesus i pamwat it apunan nga pagdemdem it kamataynen ya

[Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-26]

¹⁴ Iyan na'but nay uras, miyadung na si Jesus du'un it papanga'nan, sang siraan it mga alagad ya ngayti. ¹⁵ Maat ni Jesus it kanira, "Subrang ireg ku nga ireg nga sang tamiyan i magkara'nen it Tiya'liban ngaytu nga pangiyapun, parahir aku lumabay it kakuri'an. ¹⁶ Ka matuud talagay i'aat kut imyu nga ega naytu kuma'en akut suma'up it itu ngaytu seked it ega pa' matuman i pagpapuntu'an kaytu du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus." ¹⁷ Singkel na ni Jesus i i'imnan. Pagkaskel, bawnga nanalangin ka nagpasalamat. Pagkatupus ya, ipiyakawa' ya. Maat ya it mga alagad ya ngayti, "Iya, pagbagi'-bagi'an mit minum. ¹⁸ Ka matuud talagay i'aat kut imyu nga garing kayti, da'ku na minum it letes it ubas ngaytu seked it ega pa' miyabut i ka'adi'an it Ampu'ang Diyus."

¹⁹ Bawnga kimnu'mit si Jesus it tinapay. Pagkaspasalamat ya du'un it Ampu'ang Diyus, biyagi' ya na bawnga ibinggay du'un it mga alagad ya ngayti. Maat ya, "Itu'un, bilug kuytu nga buwateng salisi kat ikaribri mi. Buwaten mi tu nga pirmi nga pagdemdem mi it kamataynen ku."

²⁰ Pagkaka'en nira, i'imnan si' i singkel ya. Maat ya, "Rugud it i'imnan ngaytu, keseg it ba'gung pak-i'upakat it Ampu'ang Diyus kat katataawan, nga egay beken nga keseg ngaytu in da'ga sadili ku nga dugu' nga ipaturu' ku sabap it imyu.

²¹ Temed kayti, ka'ibaan ku naga it magka'en i baya'en it mga ku'imatay it aken. ²² Talagang ma'imatay aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, ka simpri matuman i ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus. Temed talagang subra' nga makuri' i mag'a'areg it baya'en ngayan!" ²³ Pagkagneg it mga alagad ngayti, mag'ingku-ingkutun sira in siyu manggid it kanira i muwat it atkayti ngayti.

Panuldu' nga ega mapakay i adat nga mapiyata'as-ta'as

²⁴ Beken pa' nga binwat it mga alagad ngayti, magda'e-da'egen sira in siyu manggid it kanira i kilalaen nga piyakamata'as. ²⁵ Pagkamuya ni Jesus kayti, maat ya it kanira, "Iyan mga adi' it mga taw nga ega magkilalat Ampu'ang Diyus, ma'igpit i pamegbeg nira it mga pagsasakpen nira ngayti. Baw iyan beken nga mga magpupudir ngaytu, ireg

nira nga pana'wag it kanira, Nakman nga Manigtabang it Katataawan. ²⁶ Temed kamu, ega atkayan. In da'ga iyan piyakamata'as, dapat nga ipabetang yay sadili ya nga timawa' lamang, baw iyan magpa-maala', manigsirbi naga it mga ka'ibaan ya. ²⁷ Ka siyu bay subra' nga mata'as, iyan mag'a'dung du'un it papanga'nan u iyan manigtarakan? Da'ga ba' iyan nga pagtarakanan? Temed aku nga Ampu'an mi, ka'iba-iba mi nga bilang manigsirbi mi.

²⁸ Talagang kamu, nane'te' nga iba ku kat mga nalabayan ku nga kakuri'an nga bilang sukdan it aken. ²⁹ Ta, in mag'u'unu pag'a'argan akut Ama' ku nga du'un it langit it pagka'adi', atkayan naga pag'a'argan ku kamu ngaytu it pagka'adi', ³⁰ isa'un sang tamiyan i magka'en baw mag'inum du'un it ka'adi'an ku. Baw ka'ibaan ku na kamu kat pamegbeg ku ngaytut mga taawan ku nga bilang tung-tung-inapu' it sang pulu' may duwang iriyasya' ni Israel."

Ipagsugid ni Jesus nga payluwan kanya ni Pedro

[Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38]

³¹ Bawnga maat ni Jesus it ki Simon Pedro, "Simon, pag'angutun kamu ni Satanas nga sukda-sukdanan ya. Ta, ipagpalugut nga kamung mu'sa, masukdanan i pamaya' mi. ³² Temed ta, ipiyanalangin ku naga, Simon, nga ega kapangindi' ka it pamaya' mut aken. Bawnga in kasinguli' ka na baw maka'uli'nang kemseg i pamaya' mut aken, pak-segen mu i pamaya' it mga ka'ibaan mu ngaytu nga mga sulsug mu kat pamaya'."

³³ Katubag si Pedro, "Yay matuud, Ampu'an, ega patudu'an ku ikaw. Maski pirusuun u imatayen ka pa', iba mu yan aku."

³⁴ Temed pagtubag ni Jesus, maat ya, "Kamatuu-dan tuy i'aat kut imu, Pedro, nga parahir tu-mara'uk i manuk mabway nga kuku'-aldaw, tulu na nga paylu mu sabap it aken."

Magayen ega palimbay i mga alagad in mapanaw

³⁵ Bawnga iningkut ni Jesus i mga alagad ya ngayti, maat ya, "Ta unu, iyan tiya'eg ku ngayan kamu nga mapanaw nga maat ku ngayan, ayaw kamut pagbalun it ipag'alang, pagbetangan it ipag'ildaw it imyu, u panggaganti it talumpa', unu, nakuri'an kamu?"

"Ta, ega," tubag nira.

³⁶ "Temed kayti," maat ni Jesus, "magayen ega palimbay kamu. In may ipag'alang mi u pagbetangan ngayan, piri'si'nen mi na. Iyan egay yu'gut baw egay i'alang ya kaytu, magayen ipa'alang yay gulamen ya ka malang it kanyang yu'gut. ³⁷ Sabap

ipag'aat kut imyu nga matuman situt aken i pag'aaten it kasuratan ngayan nga mag'aat, 'Ipiyabetang kanya nga ka'uyutan it mga mamagbuwat it kara'e-ra'etan.' †

Sabap iyan mga magsusurat nga pasar it aken, magkatuman na."

³⁸ Maat i mga alagad ngayti ni Jesus, "Ampu'an, wayni na bay duwa nga kayu'gutan."

"Seked na da'an sikayan," maat ni Jesus.

Nanalangin si Jesus

[Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42]

³⁹ Subung nat pagbuwaten ni Jesus garing it pag'abut nira du'un, napanaw si' kanya nga gimnaring du'un it siyudad, ka na'adu'un it Mungsu' it Olibo. Miyayat kanya i mga alagad ya ngayti.

⁴⁰ Pag'abut nira du'un, maat ya it kanira, "Maga-yen manalangin kamu isa'un da'kamu da'gen it mara'e-ra'et in sukdanan i pamaya' mit aken."

⁴¹ Bawnga nagpa'ala-alaid si Jesus du'ut kanira it may sang buntal. Limningku'ud kanya baw nanalangin. ⁴² "Ama'," maat ya, "in mapakay mu, sana ega na ipatabus muy pagdadarapa'en ku ngaytu nga kakuri'an. Temed ega aken nga ka'irgan i masunud, in da'ga imu nga ka'irgan." ⁴³ Iyan magpanalangin na ngayti kanya, miyabut i esang anghil nga garing du'un it langit. Piyakse seg yay nakem ni Jesus ngayti. ⁴⁴ Ere'eret nga keber-keber it seled ya. Aypa' nanalangin kanya it pag'ubsu-ubsun ya nay kat nakem ya. Magrarapatak du'ut lugta' i li'nget ya nga magturu' nga may uyut na nga dugu'.

⁴⁵ Timnideg kanya pagkatupus yat panalangin, baw nagpa'uli' du'un it mga alagad ya ngayti. Abutan ya, mamag'iga' na, ka mamagkasmek sira gasing banar. ⁴⁶ Siyulag ya sira baw maat ya, "Unuka mag'iga' kamu na? Magbangun kamu ka manalangin isa'un da'kamu da'gen it mara'e-ra'et in sukdanan i pamaya' mit aken."

Diyakep na si Jesus

[Mateo 26:47-52; Marcos 14:43-50; Juan 18:1-12]

⁴⁷ Mag'ampang pa' si Jesus, miyabut nay dakel na nga pagtaw nga magbabaya' it ki Judas ngayti nga ka'uyutan it sang pulu' baw duwa ngayting alagad ya. Diri-diritsu si Judas du'un it ki Jesus ka arkan ya. ⁴⁸ Temed ka'ampang si Jesus, maat ya, "Unuytu, Judas, pag'arkan mu aku nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw ka, tanda' ngaytut pagma'al, ipagpakilala mu aku kat mga kudakep ngayat aken?"

⁴⁹ Pagkamuya it beken ngayting mga alagad ya it atkayti na palan, maat nira, "Ampu'an, unu, manigbas kami na?" ⁵⁰ Pagbarut it sang kataawan nga

alagad it yu'gut ya, pagtigbas. Uripen it Piyakamata'as nga Sasirduti i tinigbasan ya. Napalung i na'igu' nga talinga nga ayun kat iwanan.

⁵¹ Pagkalteg ni Jesus, maat ya, "Ayaw. Pata'nan mi na lamang sira." Bawnga tiyapal yay talinga ngayti ka ipiya'uli'nan.

⁵² Bawnga inaat ni Jesus i mga pagbaya'en it sasirduti, mga pagbaya'en it guwardiya it Templo baw mga mata'as nga ginu'u nga du'un, nga magpandakep na ngaytit kanya. Maat ya it kanira, "Unuytu, adimaat magpangukus aku nga kuntra'en i gubirnu, ka rangkap kamu nat basi', nga kat beken pupukul na, i miyabut ngaytu?" ⁵³ It aldaw-aldaw magpanuldu' aku du'un it Templo, temed ega naga diyakep mi aku du'un. Taka' kayti na ngaytu nga delem, piya'intulutan kamu nga makatimpu. Baw piyabaya'an na si Satanas nga tabusun yay kubwaten ya nga kara'e-ra'etan."

Piyayluwan ni Pedro si Jesus

[Mateo 26:57-58; 26:69-75; Marcos 14:53-54; 14:66-72; Juan 18:12-18; 18:25-27]

⁵⁴ Egay beken, tiyaban si Jesus it mga dimnakep ngaytit kanya du'un it balay it Piyakamata'as nga Sasirduti. Ki Pedro, nagparurumbaya' naga.

⁵⁵ Pag'abut du'un, binwat it mga guwardiya ngayti, nagdu'put nat apuy du'un it pagkakaliputputan nga kama'yagan, ka dagpi'an nira. Ta, nagpakidagpi' na du'ut kanira si Pedro. ⁵⁶ Naltega it esang manigsirbi nga babay si Pedro ngayting nagpakidagpi'. Pagkalteg ya, liniling yat magayen baw maat ya, "Ka'ibaan naga ni Jesus ngayan i itung taw."

⁵⁷ Temed piyayluwan ni Pedro, nga mag'aat, "Bila', da'ga! Ega bayan magkakilalaan ku kanya."

⁵⁸ Ega si' na'lay, may sang kataawan si' nga nakaltega it kanya. Maat ya, "Ka'uyutan ka naga ba'nira!" Temed nanda'ga-da'ga si' si Pedro.

⁵⁹ Nagta'lib i mga sang uras, ipagpada'eg nat sang kataawan nga mag'aat, "Talagang ka'ibaan ya naga bay itung taw, ka taga Galilea baytu."

⁶⁰ Temed tiyubag kanya ni Pedro nga mag'aat, "Bila', ta'way in unuy pag'aaten mu ngayan!" Mag'ampang pa' si Pedro, dengan it timnara'uk nay manuk. ⁶¹ Ta, du'ut seled it balay ngayti, limningaw si Jesus du'un it ki Pedro baw tiyerme k yat semyek. Pagkalteg ni Pedro, nademdeman ya i ipiyag'aat ngayti ni Jesus it kanya, nga "Parabir tumara'uk i manuk mabway nga kuku'-aldaw, tulu na nga paylu mu sabap it aken." ⁶² Nanli'wan na kanya. Siminggaw kanya it ega pateng nga sugaw.

† *Isaias 53:12.*

Pagteger-tegeren si Jesus it mga magtatanda' it kanya

[Mateo 26:67-68; Marcos 14:65]

⁶³ Si Jesus ngayti, pagteger-tegeren na baw pagti'kulan na it mga magtatanda' ngaytit kanya. ⁶⁴ Tiyagnepan niray rupa ya baw pagsariyen it ingkut, nga mag'aat, "Pintu'un mu! Siyuy nagpasakit it imu?" ⁶⁵ Baw dakel-dakel na nga panibaba' nirat ki Jesus ngayti.

Siyumarya si Jesus it Piyakamata'as nga Sasirduti

[Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24]

⁶⁶ Magpangyag, nagtingped i mu'sang ka'uyutan it Sanedrin, nga mga mata'as nga ginu'u, mga pagbaya'en it sasirduti baw mga manigpa'yag it urdin. Baw piya'adap nira si Jesus du'ut katingpedan nira ngayti. ⁶⁷ Bawnga maat nira it ki Jesus ngayti, "Isugid mut amen in ikaw na talaga i isiyanggup nga Cristo!"

Katubag si Jesus, maat ya, "Maski isugid kut imyu, ega naga yan pakimatuudun mi. ⁶⁸ Bawnga in ingkutun ku gasi' kamu, da'kamu naga yan tumubag. ⁶⁹ Temed yay matuud, garing kayti madung aku na nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw du'un it iwanan nga ayun it landaw nga gunaan nga Ampu'ang Diyus."

⁷⁰ "Ta in atkayan palan, ireg mung sugiden, Anak ka it Ampu'ang Diyus!" maat i mu'sa ngayti nga nagtingped.

"Ee', matuud bay inaat mi ngayan," maat si' ni Jesus.

⁷¹ Bawnga maamaatan sirang mu'sa, "Ta, unuka ka'ilangan tami pa' i pamatuud it beken, it talinga ta nay nakagneg it ega bela-belag nga ba'ba' i lindi'wanan it iyang ampang ka kanya na?"

Ipiya'adap si Jesus du'ut Romano nga gubirnadur

[Mateo 27:1-2; 27:11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38]

23 Ta, egay beken, timnindeg na i mu'sa ngayting mga ka'uyutan it Sanedrin, ka sang siraan nay timnaban it ki Jesus du'un it Romano nga gubirnadur nga si Pilato. ² Ipiya'apyat na niray dimanda nira nga mag'aat, "Nadakep namen i itung taw nga magpane'ag-te'ag it mga kabanwa namen. Baw pagpaaren ya gasi', nga egay magbayad it mga barayadan du'un it Impiradur. Baw dungag pa' kayan, pagpapamaya'nen yay katataawan nga kanyay Cristo ngayting isiyanggup nga mag'adi' it amen."

³ Pagkagneg ni Pilato kayti, iningkut ya si Jesus ngayti. Maat ya, "Unu, ikaw na i Adi' it mga Judio?"

Katubag si Jesus, "Ee', matuud i inaat mu ngayan."

⁴ Pagkagneg ni Pilato, inaat yay mga pagbaya'en ngaytit sasirduti baw magbabayat kanira nga mga taw, "Egay magka'anuan ku nga kasala'an nga binwat it itung taw."

⁵ Temed ipagpada'eg nira, nga mag'aat, "Talangang kat ipagpangadal ya ngayan, pagpa'ulu-uluwan yay katataawan kat mu'sang banwa nameng mga Judio nga kuntra'en i gubirnu. Piyapunan yat buwat ya ngaytu, du'un it Galilea. Kayti unupat situ naytu."

⁶ Pagkagneg ni Pilato, "Ay unu," maat ya, "taga Galilea kanya?" ⁷ Ta, it na'rutan ni Pilato nga taga du'un it pagsasakpan it adi' nga si Herodes, egay beken, ipiyataban ya du'ut kanya si Jesus, sabap kat iting timpu du'un gasi' it Jerusalem si Herodes ngayti.

⁸ Nakasagya nga banar si Herodes, pagkalteg yat ki Jesus ngayti, ka dakel na nga magkabarita'an ya pasar it kanya. Ta, na'lay na nga kultegan ya. Pag'i'inawaren ya nga muwat si Jesus it kalililu'an nga bagay isa'un makalteg kanya. ⁹ Aypa' ka ubus ingkutun, ingkutun ya si Jesus ngayti. Temed egay maski sang taga' nga tubag ni Jesus. ¹⁰ Mga pagbaya'en ngaytit sasirduti baw mga manigpa'yag it urdin, du'un naga. Baw talagang ipagpada'eg na nira, nga sigi-sigi na nga pali'wan nirat mga bagay nga nasala'an nirat ki Jesus ngayti.

¹¹ Ta, unupat tinibaba' na baw tiyeger-teger na ni Herodes baw mga sundalu' ya si Jesus ngayti. Piyapakayan nira nat mabakas nga pakayan bawnga ipiya'uli' kanya ni Herodes du'un it ki Pilato. ¹² Kat iti nga laging aldaw, nagkagayen na na Herodes duwa ni Pilato, nga dati nga nagkakontra'.

Biyetanganan it ukuman nga kamataynen si Jesus

[Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39-19:16]

¹³ Tiningped ni Pilato i mga pagbaya'en it sasirduti, mga mata'as nga ginu'u baw kadakel it mga taw. ¹⁴ Pagkatingped nira, maat ya it kanira, "Tiya-ban mi situt aken i itung taw, uyut i dimanda mi nga maat mi, pagpa'ulu-uluwan yay katataawan nga kumontra' it gubirnu. Ta, siyumarya ku kanya kat adapan mi. Ta, naliling ku nga egay kamatuudan it mga ipagdimanda mit kanya. ¹⁵ Atkayan gasi' i ki Herodes, aypa' ka ipiya'uli' ya naga situt aken i taw ngaytu. Egaytuy binwat ya nga dapat betanganan kanyat ukuman nga kamataynen. ¹⁶ Yanayan lamang i buwaten kut kanya, parip-dasan ku, bawnga iparibri ku kanya."

¹⁷ Ta it inugali' nat gubirnadur nga kada Pista' it Tiya'liban, may ipagpali'wan ya nga sang kataawan kat pagkapisisu, in siyu-siyuy ma'irgan it kadakel nga angutun nira, aypa' ka ka'ilangan may

ipali'wan ya si' nga sang kataawan it iti nga pista'.¹⁸ Ta, pagkagneg nira it ampang ngayti ni Pilato, derengan nga nangga'maran i kadakel nga mag'aat, "Imatayen yan i iyang taw, si Jesus ngayan! Iyan i ipali'wan kat pagkapirisu, si Barrabas!"¹⁹ Ikiyapirisu ni Barrabas ngayti, ka'uyutan kanya it tagnang kaguluwan du'un it siyudad it Jerusalem ngayti nga kuntra' it gubirnu baw nangimatay kanyat taw.

²⁰ Da'ga, miyampang naga si Pilato nga ipiyagneg yat kanira, ka yan talagay kat nakem ya, ireg ya nga iribri si Jesus. ²¹ Temed ipagga'u-ga'uy nat kadakel, nga mag'aat, "Iransang kanya du'un it krus! Iransang kanya du'un it krus!"

²² Katlu sa'upun ni Pilato nga maat ya it kanira, "Ka'ai'? Unu nay nabwat ya nga mara'e-ra'et? It ega nagay magkaliling ku nga in unuka ma'imatay kanya, subung nat inaat ku ngayan nga paripdasan ku na lamang kanya bawnga iparibri."

²³ Temed atgat giyaw-giyaw i mga taw ngayti. Ipagpada'eg nira nga talagang ka'ilangan iransang si Jesus du'un it krus. Ta, it atkayti na, nanda'eg na sira. ²⁴ Aypa' ka napikir ni Pilato nga pa'uyunan ya na lamang i ka'irgan it mga taw ngayti. ²⁵ Yanayti nga matuud i ipiyali'wan ya kat pagkapirisu, taw ngayti nga ikiyapirisu ya, kaguluwan nga pagkuntara' it gubirnu baw pangimatay, ka yay pag'inge'reten it kadakel. Baw si Jesus ngayti, ipiyag'interga' ya na du'un it rumansang nat kanya du'ut krus, isa'un mabwat i ka'irgan it kadakel ngayti.

Iriyansang na si Jesus du'un it krus

[Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27]

²⁶ Iyan kiyargu' nat mga sundalu' si Jesus baw magpanaw na nga manransang nat kanya, naragpangan niray magpapasiyudad nga esang lalaki nga pagpangaranat ki Simon nga taga Cirene. Iriyeges nira nga pasa'nen yay krus nga ransangan nirat ki Jesus ka maya' na kanya nga magdadasun it ki Jesus ngayti. ²⁷ Dakel nga mga taw nga mamagdadasun it ki Jesus, pati mga babay nga mamagsugaw i magpanaw ka mamagkasmek it kanya. ²⁸ Liningaw sira ni Jesus baw maat ya it kanira, "Kamu nga mga babay it Jerusalem, ega sugawan mi aku. Iyan i sugawan mi, bilug mi nga sadili baw mga anak mi. ²⁹ Ka dedemdemen mi tu. Mabut i aldaw nga maamaan i mga taw, 'Talagang magayen pay kabetangan it mga babay nga ega mag'anak baw egay padudu'un.' ³⁰ Sabap kat iyan nga aldaw, pagsekaten nayat katataawan i mga bukid baw mga bulud, nga maat nira yan, 'Sigi, pegsanan mu na kami isa'un mataburan kami na!' ³¹ Ka in atkaytuy ipagpabetang it aken nga egay kakasala'an, unu na sadaw i mabetangan mi nga

mga Judio? Ka in magpangimpus i egen pa' nga kayu, da'ga subra' na nga mangimpus i la'un na?"

³² Piyabaya' gasi' it mga sundalu' i duwang kataawan nga barapakun, ka ipa'ibat ki Jesus ngayti nga imatayen. ³³ Pag'abut nira du'un it esang rugar nga pagpangaranat Barungutan, iriyansang na nira si Jesus du'ut krus, pati duwa ngayti nga mga barapakun, iriyansang na gasi'. Esay kat iwanan ya nga ayun i piyatindegan, esa kat gibang ya nga ayun. ³⁴ Sakali' nga miyampang si Jesus. Maat ya, "Ama', pasinsiyaen mu naga sira, ka egaytu magka'rutan niray pagbuwatan nira ngaytu." Bawnga binwat it mga sundalu' ngayti, namagpintu'an sira ka piyagbagi'-bagi'an nira i pakayan ya.

³⁵ Iyan beken nga mga taw, du'un lamang mamagtitingdeg ka mamagpanleteg. Mga pagbaya'en it mga Judio, paglibaken na nira si Jesus. Maat nira, "Magkaparibri yay beken. Ta kayti ka'ilangan iribri ya nay sadili ya, in talagang kanya na nga matuud i Cristo ngayang pinili' it Ampu'ang Diyus."

³⁶ Pagteger-tegeren gasi' kanya it mga sundalu'. Inlep nira nga magtataban it ma'agsem nga irimnun ka ipa'inum it kanya. ³⁷ Baw maat nira, "In talagang Adi' ka it mga Judio, sigi, iribri muy sadili mu nga bilug!"

³⁸ Du'un it dibwa-dibwat it ulu ya, may isiyurat nga tulung ka'ampangan i giyamit, Ginirego, Liyatin baw Hinebreo, nga mag'aat, "Adi' tu it mga Judio."

³⁹ Pagtibaba'en gasi' kanya it sang kataawan ngayti nga iriyansang nga mag'aat, "Da'ga ba' maat mu ngayan Cristo ka? Ta, sigi, iribri muy sadili mu pati kami ngaytu!"

⁴⁰ Pagkagneg it iba ya ngayti, siyuraraw kanya nga mag'aat, "Bete' ayaw kat buwat it atkayan. Unu, da'kay imu mag'i'lam it Ampu'ang Diyus, maski na maat inukumanan ka na it panriga nga kamataynen nga subung it kanya ngaytu? ⁴¹ Talagang bagay it aten nga duwa i ukuman ngaytu nga panriga sabap du'un it mga nabwat ta, temed in kat itung taw, ega talagay mara'e-ra'et nga nabwat ya." ⁴² Bawnga ipiya'ugdun ya, maat ya, "Jesus, bete' demdemen mu naga aku in mag'adi' ka na."

⁴³ Pagtubag ni Jesus, maat ya, "Matuud talagay i'at kut imu, nga kayti ngaytu nga aldaw iba ku na ikaw mabway du'un it langit."

Kamataynen ni Jesus

[Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30]

⁴⁴ Bawnga desang nakasakay nat ugtuwan i aldaw, seledat tulung uras diminlem i mu'sang banwa, miyabut it kabaling alaid. ⁴⁵ Kat iting mga uras, talagang egay eyag it aldaw. Bawnga sakali' nga nagisay it karasik i ma'pal nga kurtina' du'un it Templo nga maglingeb it Subra' Na nga Ega Na

Babasta-bastaeng Seled it Templo ngayti. ⁴⁶ Nang-ga'maran si Jesus, nga mag'aat, "Ama', ipag'inter-ga' ku nat imu i kiyarurwa ku." Langkuy it piya-palagsik ya na.

⁴⁷ Pagkamuya it kapitan it mga sundalu' it iti nga mga biyara'an, biyantug yay Ampu'ang Diyus, nga mag'aat, "Matuud talaga nga mataldeng i itung taw." ⁴⁸ Mga taw ngayting nanramu ka magpa-pa'yun, pagkamuya nira gasi' it mga iti ngayti nga nag'abut, miyuli' sira nga siging baneg it de'gan nira kat kadakulat kasmek nira. ⁴⁹ Magtitindog du'un it alaid i mu'sang mga iba-iba ni Jesus, pati mga babay ngayti nga miyaya' it kanya garing du'un it Galilea. Nagpasar gasi' kat mata nira i iti nga mga bagay.

Pagpanlebeng nat ki Jesus

[Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42]

⁵⁰⁻⁵¹ Ta, may esang lalaki nga si Jose i ngaran ya. Taga Arimatea kanya, nga esang lansangan it mga Judio. Iti nga taw, nakman kanya baw mataldeng, baw esa kanya nga magpa'but it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Ka'uyutan naga kanya it Sanedrin ngayti, temed ega uyun kanya it ukuman nga ibiyetangan it ki Jesus it mga ka'ibaaan ya ngayti. ⁵² Na'adu'un kanya it ki Pilato ka inangut yay bilug ni Jesus. ⁵³ Bawnga pagka'awa' it bilug ni Jesus du'un it krus, biyu'tungan ya nat pimirang abel. Idiyu'un ya nat esang lelbengan nga piyalamunan nga batu, nga ega pay nakalbeng du'un. ⁵⁴ Iti nga aldaw, pagpangaranat Pagsimpan, baw ababa' nay aldaw. Basta nakasdep na, papu'un nat Aldaw it Kapa'naan.

⁵⁵ Namagdasun it ki Jose ngayting nanlebeng i mga babay ngayti nga miyayat ki Jesus nga gimnaring du'ut Galilea. Naltegan niray lelbengan ngayti baw in mag'u'unu ipiyadayag si Jesus du'un. ⁵⁶ Pagka'uli' it mga babay ngayti, nag'itsu sira it mga babangluun baw mira nga areg nira nga i'anu it bilug ni Jesus. Bawnga it nagpapu'un nay Aldaw it Kapa'naan, namagpa'na sira nga mu'sa, nga uyun it ipiyag'urdin it Ampu'ang Diyus.

Nag'egen it pa'uli' si Jesus

[Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10]

24 Pagkade-kadedelman it aldaw it Linggo, napanaw nay mga babay ngayti, nga pa'adu'un it lebeng ni Jesus. Taban na niray mga babangluun ngayti nga initsu nira. ² Abutan nira, magbabaliling na i batu nga ilimpen it piyadayagan ngayti. ³ Selden nira, ega nay ipiyadayag ngayti du'un nga Ampu'an nga si Jesus. ⁴ Nalibeg i pikiran nira sabap it iti ngayti.

Sakali' nga may du'un nat umid nira nga duwang kataawan nga lalaki nga mamagsilaw nay pakayan. ⁵ Namag'i'lam i mga babay ngayti. Nanluud sira it

mamagrurungguk. Bawnga iningkut sirat duwa ngayting lalaki. Maat nira, "Unuka pagtulusun mi i egen situt mga miyatay?" ⁶ Ega nay situ nga kanya, sabap inggen na kanya it pa'uli'. Demdemen mi i ipiyag'aat ya ngayat imyu iyan du'un ngayan it Galilea. ⁷ Da'ga ba' maat ya ngayan basa'an, 'Ka'ilangan nga ipa'alima i Taga Langit nga Ipiyan-ganak it Taw du'un it mga taw nga makasala'an, ka iransang nira du'un it krus. Temed pag'ikatlung al-daw ma'gen naga it pa'uli'." ⁸ Pagkagneg it mga babay ngayti, yapay kademdem nirat ipiyag'aat ngayti ni Jesus it kanira.

⁹ Pagka'anu kayti, miyuli' nay mga babay ngayti nga na'adu'un it lebeng. Itiyuturan niray mu'sa du'un it sang pulu' may esa mana ngayti nga mga alagad baw du'un it beken gasi' nga mga ka'ibaaan nira. ¹⁰ Mga babay ngayti, si Maria Magdalena, si Juana baw si Maria nga ina' ni Santiago, baw may ka'ibaaan pa' nirang beken nga mga babay it nanuturan ngayti du'un it mga alagad. ¹¹ Temed tanud tu it mga alagad, pagsugiden it mga babay ngayti, pagbuwat-buwaten nira lamang. Aypa' ka da'sira magpakimatuud. ¹² Lamang da'sira ngayti magpakimatuud, magpapalagyu nga napanaw si Pedro nga na'adu'un it lebeng ngayti. Pag'abut ya, miyurku' ka sini'lig yay du'ut seled. Yamanay naltegan ya du'un, mga rambay mana ngayti nga ibiyu'tung it bilug ni Jesus. Aypa' ka miyuli' kanya it nalilu'an ya i iti ngayting nag'abut.

Nagpakikita si Jesus du'un it duwang kataawan nga magpaEmaus

¹³ Iti nga aldaw, napanaw i duwang kataawan nga mga magpamaya' nagat ki Jesus. Pa'adu'un sirat esang baryu nga pagpangaranan it Emaus, nga mga sang pulu' baw esang kilumitru i ka'alaid du'un it Jerusalem. ¹⁴ Yanay pagrundingen nirat magpanaw, mu'sa na ngayti nga mga biyara'an. ¹⁵ Ta, sigi pay panaw it mamagrunding ngayti, nanabat si Jesus baw nagpakibaya' nat kanira. ¹⁶ Temed ega nakilalaan kanya it duwa ngayti ka subuk ipiyagtagu' du'ut kanira in siyu kanya.

¹⁷ Iningkut sira ni Jesus, maat ya, "Unu bay pagrundingen mi ngayat magpanaw?"

Timne'yad sira baw liminteg du'ut ki Jesus it tala-gang ma'lung i rupa nira. ¹⁸ Maat it sang kataawan nga si Cleopas i ngaran, "Siguru ikaw lamang kat mu'sang taw du'un it Jerusalem i ega magka'rut it mga bagay ngaytu nga nag'abut situ kat itung mga aldaw."

¹⁹ "Unu makang mga bagay?" maat i ingkut ni Jesus.

Katubag i duwa ngayti, "Iyan ba', pasar ngayan it ki Jesus nga taga Nazaret. Esa kanya nga prupita', nga ega babasta-bastaen kat buwat baw kat pan-

gangampangan ya kat panleteg it Ampu'ang Diyus baw kat mu'sang mga taw gasi'. ²⁰ Ipiya'alima kanya it mga pagbaya'en it sasirduti baw mga mata'as nga ginu'u du'un it gubirnadur isa'un ma-betanganan kanyat ukuman nga kamataynen. Ta unupat iriyansang kanya du'un it krus. ²¹ Kanya pa ngaytu maka i pag'i'inawaren namen nga pali'wan it bangsa tami nga mga tungtung-inapu' ni Israel. Ta, nakatlu nayan kayti nag'abut i itu nga mga bagay. ²² Baw beken, nabigla' kami it ipiyagtuturan it mga ka'ibaan nameng beken nga mga babay, nga na'adle-adlem sira kunu' nga banar it na'adu'un it lebeng ni Jesus, ²³ temed ega na kunuy bilug ya du'un. Pagka'uli' nira, mamagtuturan na it may naltegan nira kunu' nga mga anghil, nga maat kunu' it kanira, nag'egen naga si Jesus. ²⁴ Bawnga na'adu'un gasi' it lebeng ngayti ni Jesus i mga ka'ibaan nameng beken. Ta atkayti naga i kanira nga namuyaen, temed egay naltegan nira nga si Jesus."

²⁵ Mampang si Jesus, maat yat kanira, "Abaa, kadsen it ulu mi ngaytu! Subuk ega pa' magka'but it pikir mi ka ega pagpakimatuudun mi i kapu'saan it ipag'aat it mga prupita'. ²⁶ Ka da'ga ba' ma'yag kat mga isiyugid nira nga iyan Cristo ngaytu nga maat mi, pagpapa'butun mi, ka'ilangan nga labayen yay itu ngaytung mga kakuri'an nga magkasmekan mi, bawnga matanggap yay ega basta-bastang kabantugan ya?" ²⁷ Bawnga ipiya'yag ni Jesus it kanira i mu'sa nga inaat du'un it kasuratan nga ampong it Ampu'ang Diyus, nga kanya i pagpa'igu'an, gimnaring du'un it mga isiyurat ni Moises seked du'un it isiyurat it mu'sang mga prupita'.

²⁸ Na'but nay baryu ngayting adu'unan nira. Ki Jesus ngayti, subuk pasway na ka manlangbus. ²⁹ Temed inaydan nang inaydan it duwa ngayti. Maat nira, "Sigi na ba', patuluy ka na du'un it abutun namen. Ka delem naytu. Ungayan, magsedep nay aldaw." Aypa' ka miyaya' na si Jesus it kanira.

³⁰ Iyan mamag'a'dung na sira du'un it papanga'-nan, kimnu'mit si Jesus it tinapay bawnga nanalangin nga nagpasalamat du'un it Ampu'ang Diyus. Pagkatupus ya, biyagi' yay tinapay ngayti bawnga ipiyakawa' yat kanira. ³¹ Sakaling subuk minyag i pikiran nira. Nakilalaan nira na si Jesus ngayti, temed bigla' nga nagsipat kanya. ³² Maamaatan sirang duwa, "Palan ba' kagayna ngayang du'ut dalan nga magpakisugi-sugid kanya it aten baw ipagpa'yag ya ngayay mga magsusurat, atkayan i kat nakem ta nga maya'ngan baw masagya ka kanya naga palan."

³³ Egay beken, nagpa'uli' sira nga lagi du'un it Jerusalem. Abutan nira, tingped i sang pulu' may esa mana ngayting mga alagad baw beken nga mga ka'ibaan nira. ³⁴ Maamaatan i mga alagad

ngayti, "Talagang matuud nga inggen it pa'uli' i Ampu'an nga si Jesus. Nagpakikita naga kanyat ki Simon ngaytu." ³⁵ Bawnga itiyuturan it duwa ngayti i na'anuan nira ngayti du'ut dalan, baw in mag'u'unu nakilalaan nira kanya, iyan biyagi' yay tinapay baw ipiyakawa' it kanira.

Nagpakikita si Jesus baw singkat yay mga alagad ya

³⁶ Iyan sigi pa' nga runding nira pasar it iti ngayti, sakali' nga magtitindog na si Jesus du'un it piyagtenga-tenga'an nira. Maat yat kanira, "Ayaw kamut i'lam. Pasagyaen mi nay nakem mi."

³⁷ Temed kiminlas nagay atay nira baw mini'lam, ka tanud nira, kiyarurwa it esang miyatay i magkaltegan nira ngayti. ³⁸ Aypa' ka inaat sira ni Jesus, "Unuy magkalibegan it pikiran mi? Unuka pasigi pa' nga magduwa-duwa i pikiran mi?" ³⁹ Uu, letganan mi i piyanawan ngaynit ransang sinit mga alima baw a'ay ku. Aku naga baytu. Ipu'un mi ga baw lilingen mi aku it pagayen-gayen. Ka iyan kiyarurwa, egay isi baw tu'lang, temed may isi baw tu'lang kut aken, subung nat magkaltegan mi." ⁴⁰ Pagka'ampang ya kayti, ipiyalteg yat kanira i mga alima baw a'ay ya.

⁴¹ Temed ta, it subra' na kat nakem nira i kasagyaan baw kalilu' ka barang si Jesus tu nga matuud, aypa' ka subuk da'ga pa' sira magkapamaya'. Aypa' iningkut sira ni Jesus, nga mag'aat, "Unu, may situ pa' nga maka'en ku?" ⁴² Binggayan nira it sang pe'tek i inyaw nga seda' si Jesus ngayti. ⁴³ Kiyawa' ya baw kiya'en nga pagleltegan nirang mu'sa.

⁴⁴ Bawnga inaat ni Jesus i mga alagad ya ngayti, maat ya, "Itu naytu i pagpa'igu'an ku it inaat ku it iyan magbaya-baya'en tami pa' ngayan. Da'ga basa'an maat ku nga ka'ilangan nga matuman i mu'sang isiyurat du'un it ampong it Ampu'ang Diyus nga akuy pagpa'igu'an, mu'sa ngayan nga ipiyasurat it ki Moises baw mga prupita' baw du'un it kasuratan nga pagpangaranat Mga Awit?"

⁴⁵ Bawnga piya'yag ni Jesus i pikiran nira. Ipiya'yag yat kanira i mga inaat ngayti du'un it mga kasuratan isa'un masepsepan na nira. ⁴⁶ Maat ya, "Mag'aat ngayan i isiyurat, nga ka'ilangan nga lumabay it kakuri'an baw matay i Cristo, baw pag'ikatlung aldaw mag'egen naga it pa'uli'.

⁴⁷ Baw kat ngaran ya, ipangadal kat mu'sang bangsa, gumaring na situt Jerusalem, nga pasin-siyaen it Ampu'ang Diyus i kumpur magsinguli' baw indi'an na niray kasala'an. ⁴⁸ Kamu na i pamatuud it itu nga mga bagay, sabap nagpasar tu nga mu'sa kat mata mi. ⁴⁹ Baw talagang ta'gen ku nga pa'asitu i Espiritu Santo nga isiyanggup it Ama' ku. Temed iyan elaten mi kanya situt

Jerusalem. Ayaw kamut li'id situ mintras ega pa' piyasaruman kamu, nga natanggap mi nay ega basta-bastang kakayaan nga gumaring du'un it Ampu'ang Diyus nga du'ut langit."

Miyuli' na si Jesus du'un it langit

[Mga Binwat 1:9-11]

⁵⁰ Iyan na'but nay timpu nga muli' na si Jesus du'un it langit, piyabaya' ya i mga alagad ya du'un it li'wan it siyudad ngayti. Pag'abut nira du'un it

ade'deng it baryu it Betania, ipiyatindeg ni Jesus i mga alima ya ka miyampang, nga piyatdekan sira it ildaw. ⁵¹ Mintras pagpatdekan ya ngayti sira, magpadibwat-magpadibwat kanya ka panli'id ya na. ⁵² Pagkamuya nira it atkayti na, siyamba nira kanya. Bawnga namag'uli' na sira du'un it Jerusalem it masagyang-masagya i nakem nira. ⁵³ Garing sikayti, aldaw-aldaw magpa'adu'un sirat Templo ka magbantug sira it Ampu'ang Diyus.

Juan

Pau'nang Sugi-sugid

Ituy Magayeng Barita' pasar it ki Jesus, nga isiyurat ni Juan. Ipagpakilala yaytu si Jesus, kanya nga pagpangaranat Ampang it Ampu'ang Diyus, nga "nagbalyung taw baw nana'idan situt banwa nga ka'ibaan ta" (kapitulu 1:14). Isiyurat tu i itung pamatuud isa'un iyan, mga makabasa, mamaya' nga si Jesus na i isiyanggup nga Manrribri nga Anak it Ampu'ang Diyus, isa'un kat pamaya' baw pagsarig nirat kanya, makanira i ka'genan nga egay kaskedan (kapitulu 20:31).

Kat u'nang bagi' it itung kasuratan ni Juan, magpakilala it pa'aaten nga Ampang it Ampu'ang Diyus, nga si Jesus i pagpapuntu'an. Bawnga ipagpamatuud ni Juan i dakel-dakel nga kalililu'ang bagay nga magpamatuud nga si Jesus na ngaytu talaga i isiyanggup nga Manrribring Adi' nga Anak it Ampu'ang Diyus. Bawnga iyan si' i sugput ya, mga ipiyangadal ni Jesus nga bilang pa'yag it mga kalililu'ang bagay nga pagbuwaten ya. Ipagpamatuud gasi' ni Juan sikaytu nga, iyan beken, namaya' nga matuud it ki Jesus. Aypa' sira, mga manigsunud ya na. Taka' iyan beken, talagang ega magpamaya'. Ma'unu mamaya' sira, isan yan pagbatiren nirat ega amang-amang si Jesus.

Bawnga iyan isiyurat nga ibintang du'un it kapitulu sang pulu' baw tulu seked du'un it kapitulu sang pulu' may pitu, magsugid it in sang unu talaga i pagma'al ni Jesus it mga alagad ya. Ipiyamatuud yaytu, iyan delem na nga diyakep na kanya. Kat itu nga delem, magdadarapa' na ngaytung iransang na kanya du'un it krus, piyakseg ya i nakem it mga alagad ya ngaytu, isa'un da'sira makeba-kebaan it maski unu i mag'abut.

Ta, kat kiya'pusan nga mga kapitulu, ipagsugid in mag'u'unu kanya diyakep baw inimbistigar. Ipagsugid gasi' i pagransang nat kanya du'un it krus, pagka'gen ya it pa'uli', baw iyan nga in pirang bisis pakikita kanya it mga alagad ya garing it pagka'gen ya ngaytit pa'uli' seked it miyuli' na du'un it langit.

Sikaytu talagang ipagpamatuud i ka'genan nga egay kaskedan nga ma'aten sabap it binwat ni Jesus kat kamataynen ya. Ildaw ngaytu, magkatanggap na it kumpur magpakimatuud baw magpamaya' it mga ipagpa'yag nga si Jesus i dalan nga ika'adu'un it kagayenang du'ut langit, kanyay kamatuudan baw ka'genan nga egay kaskedan.

Pa'yag pasar it takes-takesan it uras

Si Mateo, si Marcos baw si Lucas, giyamit nirang takes-takesan it uras, kat mga Judio. Kat takes-takesan ngaytu, garing it simindep nay aldaw seked it limibat si', delemen. Alas sais it kadedelman, aldaw na. Aypa' garing it alas sais, maat it mga Judio, iyan i u'nang uras. Ka'ugtu, maat nira ika'nem nga uras. May mga makaka'rut nga, kat pasepsep nira, si Juan gasi' i gimnamit it atkaytu nga takes-takesan.

Temed iyan beken, belag i kanirang pasepsep. Si Juan, maat nira, giyamit yat kanya, Romano nga takes-takesan nga subung nat paggamiten ta kayti. Sabap parabir isiyurat ni Juan i itu ngaytung kasuratan, na'lay kanya nga magtata'id du'un it mga rugar nga dakel i mga Romano, nga subuk pulaw it Patmos baw siyudad it Efeso, aypa' ka yanay na'ubasan ya. Baw beken, ma'yag du'un it Marcos 15:25 nga alas 9 it kadedelman i ipiyagransang it ki Jesus du'un it krus. Aypa' it, maat ni Juan nga du'un pa' si' Jesus it adapan ni Pilato it ika'nem nga uras, simpri kat Romano yan, nga alas 6 it kadedelman. Ega mapakay nga kat Judio nga takes-takesan it uras, ka in kat Judio ngaytu, ika'nem nga uras, ka'ugtu na.

Si Jesu-Cristo, nga pagpangaranan it Ampang, Ampu'ang Diyus talaga kanya

1 Parabir nagdata' i banwa baw langit, may si Jesus na, nga pagpangaranat Ampang it Ampu'ang Diyus. Pa'aaten ngaytung Ampang, du'un kanyang lagi it adapan it Ampu'ang Diyus. Ega

lamang kat adapan it Ampu'ang Diyus in da'ga, Ampang ngaytung si Jesus, kanya naga i Ampu'ang Diyus ngaytu. ² Talagang ka'iba-iba kanya nang lagi it Ampu'ang Diyus garing pa' it tagna'. ³ Kat keseg it guna ya, nagdata' i mu'sa nga mga bagay. Kamatuudan, egay maski unu nga giyuna nga ega kanya ngaytuy gimnuna. ⁴ Kanya ngaytung pag-

pangaranan it Ampang, kanyang ka'genan, ega basta-basta, nga yanay pu'un it ka'genan it mu'sang taw. Baw kanya ngaytu i piyakatidaw isa'un ma'yagan i mga taw. ⁵ Mag'eyag kanya nga bilang tidaw kat kadleman, temed sira nga kat kadleman, ega ireg nirang eyagan it tidaw ngaytu. †

⁶ May piyapagtaw it Ampu'ang Diyus nga piyanganan it ki Juan. †⁷ Piyapagtaw kanya isa'un makapamatuud ya i pasar it tidaw ngaytu, isa'un ma'yagan baw pamaya'nen it mu'sang katataawan i tidaw ngaytu nga pa'aaten. ⁸ Egaytu maat kanya i tidaw. Piyapagtaw kanya ka ipagpamatuud yay tidaw ngaytu. ⁹ Iyan tidaw ngaytu nga talaga, nga mag'eyag kat mu'sa nga mga taw, mag'a'abut na situt sinirungat langit.

¹⁰ Ta miyabut kanya nga matuud, baw timna'id kanya situt dena'. Temed ta, lamang kanya ngaytuy gimnuna it taw, temed ega kinilala nira kanya.

¹¹ Na'asitu kanyat bangsa nga pinili' ya, temed maski sira, mga taw ngaytung pinili' ya nga sadili ya, da'sira timnanggap it kanya. ¹² Temed may mga taw nagang namaya' baw simnarig it kanya. Sira ngaytu, binggayan ya sirat pudir nga makapabetang sira nga mga anak it Ampu'ang Diyus.

¹³ Ega maat na'anak sirat Ampu'ang Diyus sabap it ipiyanganak ya sira nga subung it panganak it taw u sabap it adat u ka'irgan it nag'asawa, in da'ga na'anak sira kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus.

¹⁴ Si Jesus ngaytung pagpangaranan Ampang, nagbalyung taw bawnga nana'idan situt banwa nga ka'ibaaan tami. Nagpasar tu kat mata namen i kabantugan ya, nga kabantugan ya ngaytu, kabantugan it pae'esa-esang Anak it Diyus Ama'. Natan-tuwan namen gasi' i kadakulat ildaw ya baw kamatuudan talaga i mu'sang ipiyali'wan ya.

¹⁵ Ipagpamatuud kanya ni Juan ngaytu nga ipag-panggaga'uy ya na, nga mag'aat, "Kanya na ngaytu i pagsugiden ku ngayan, nga maat ku ngayan basa'an, iyan mabut nga magsusunud it aken, landaw pa' it aken, sabap parabir ipiyanganak aku, may kanya nang lagi."

¹⁶ Kat kadakula' it raras yat aten, mag'a'abut-a'abut situt aten i ildaw ya. ¹⁷ Sabap ibinggay it Ampu'ang Diyus i mga urdin ya du'ut ki Moises nga ipiyag'urdin yat aten, temed iyan ildaw ya baw kamatuudan pasar it sadili ya, ipiyatantu yat aten du'un it ki Jesu-Cristo. ¹⁸ Talagang garing pa' it tagna', egay maski siyu nga nakalteg it Diyus Ama'. Temed kayti subuk naltegan ta na kanya, ka ipiya'yag nat aten it pae'esa-esa ngaytu nga pag-

† Mapisi' gasi' kat Ginirego i atkaytu. "Mag'eyag kanya kat kadleman nga bilang tidaw, baw egaytu napareng it kadleman ngaytu." †† Si Juan nga u'na-u'nang namawtis i pa'aaten ngaytu, ega si Juan ngayting simnurat it kasuratan ngaytu.

ma'a-ma'alen yang Anak i pasar it Diyus Ama' ngaytu.

Ipagpamatuud ni Juan nga u'na-u'nang namawtis i pasar it ki Jesu-Cristo

[Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18]

¹⁹ Ka'sa may piyapanaw it mga pagbaya'en it mga Judio nga taga Jerusalem. Piyapanaw nira, mga sasirduti baw mga Levita nga katabang nira nga manigbuwat du'un it Templo, ka ipagpa'ingkut nira si Juan in unu kanya.

Ituy pamatuud ni Juan nga tubag yat kanira.

²⁰ Talagang ega maat nangambu' kanya in da'ga isiyugid ya i kamatuudan, nga mag'aat, "Ega aku i Cristo ngayting Manriribring Adi' nga isiyanggup."

²¹ "Ta in atkayan," maat nira, "siyu ka ga? Unu, ega Prupita' ka nga si Elias?" †

"Bila' ega," maat ni Juan ngayti.

"Tay unu, ega Prupita' ka ngayan nga pa'aaten?"

‡

"Bila' ega. Da'kuy aken mangambu'."

²² "Ega itagu' mu. Ka'ilangan nga isugid mut amen in unu ka nga matuud, isa'un may masugid namen du'ut namagta'eg ngaytit amen."

²³ Pagtubag si' ni Juan ngayti, may siyangpit ya nga isiyugid it esang prupita' it tagna' nga si Isaias, nga mag'aat,

"Aku ngaytu, ka'alimbawaan ku, esang ga'maran nga magkagnegan du'un it rugar nga kapupuyang-tan, nga mag'aat i pag'aaten, 'Gayen-gayenen mi i dalan nga panawan it Ampu'an.'" ‡

²⁴ Iyan mga mamag'ingkut ngayti, nga mga Pariseo nga tiya'eg it mga ka'ibaaan nira, ²⁵ iningkut nira si' si Juan ngayti, "Ta unuka magpamawtis ka it ega naga palan Cristo ka, nga Manriribring Adi' ngayang isiyanggup it Ampu'ang Diyus, da'ka naga gasi' si Elias baw da'ka naga Prupita' ngayan nga pa'aaten?"

²⁶ Tumubag si' si Juan, maat ya, "Aken, ipagbawtis ku, danum, temed kat piyagtenga-tenga'an mi may esa nga ega mi kilala. ²⁷ Kanya i magsusunud it aken. Yay matuud, maski mu'bad it seget it talumpa' ya, ega mapakay nga mabwat ku ka subra' kanya nga mabantug."

²⁸ Piyangingkutan it mga taw ngayti it ki Juan, du'un it Betania nga du'ut sang dipag it Jordan nga pagpamawtisan ya na ngayting danum.

‡ May piyaprupita' it tagna' pa' nga miyaat, tigau'na it isiyanggup ngayting Cristo nga mag'adi', keseg baw mga adat ya, subung it ki Elias, nga esat mga prupita' it tagna'. Temed tanud it mga Judio, tigau'na ngayti, si Elias na nga egnen it pa'uli'. †† Deuteronomio 18:15-18. Prupita' ngaytu, egay beken in da'ga si Jesu-Cristo i pagpapuntu'an. ‡ Isaias 40:3.

Si Jesus, ka'alimbawaan ya, u'uybun it tupa nga ipagsalisi

²⁹ Pag'eyag it aldaw, nalawag ni Juan si Jesus nga mag'elep du'un it kanya. Pagkalteg ya, maat ya, "Wayan na, kanya nga ibinggay it Ampu'ang Diyus, nga subuk u'uybun it tupa nga ipagsalisi, sabap kanya na ngayan i mangawa' it kasala'an it mga katataawan. ³⁰ Kanya na i pa'aaten ku ngayan nga maat ku basa'an, magsusunud it aken, esang taw nga landaw it aken sabap parabir ipiyanganak aku may kanya nang lagi. ³¹ Tagna' maski aku ngaytu, ega na'rutan ku in siyuy mabut ngayan, temed pagbuwaten ku ngaytu kayti, nga magpamawtis situt danum, ipagpakilala kuytu kanya it bangsa nga Israel."

³² Bawnga nagpamatuud si Juan ngayting mag'aat, "Naltegan kuy Espiritu Santo. Magpasalu kanya garing du'ut langit, nga subung it kalapati' i pamabilug, baw nagpasarum na du'un it ki Jesus ngayti. ³³ Ega na'rutan ku nga kanya na. Temed Ampu'ang Diyus nga timna'eg it aken nga magbawtis it danum, kanya nagay nag'aat it aken, 'Maltegan muy Espiritu Santo nga magpasaluan it esang taw baw pasarum nayan asat kanya. Ta, yanayan, yang taw i mamawtis nga Espiritu Santo i ipamawtis ya.' ³⁴ Naltegan ku nga talaga, aypa' ipagpamatuud ku nga kanyay Anak it Ampu'ang Diyus."

U'nang mga alagad ni Jesus

³⁵ Pag'eyag si', du'un si' na Juan baw duwa nga mga alagad ya. ³⁶ Naltegan ya si' si Jesus nga magpanaw. Pagkalteg ya, maat ya, "Wayan si' kanya nga ibinggay it Ampu'ang Diyus, nga subuk u'uybun it tupa nga ipagsalisi."

³⁷ Pagkagneg it duwa ngayting mga alagad ni Juan it inaat ya ngayti, namagdasun na sirang duwa it ki Jesus. ³⁸ Limningaw si Jesus baw lintegan yay duwa ngayting magdadasun it kanya. Iningkut ya sira, "Pa'unu kamuytu? Subuk may pagtulusun mi."

Timnubag sira, "Tabi' it imu, Manigtuldu', ari pag'i'istaran mu?"

³⁹ Maat ni Jesus it kanira, "In maya' kamut aken, ma'anuan mi yan." Aypa' miyaya' sira du'un it pag'i'istaran ya. Ikiya' but nira du'un, mag'inlalakay nay aldaw. Du'un nay piya'apunan nira it kanya ngayti. †

† *Mag'aat i kat Ginirego, "kat ikasang pulung uras". In bete' kat Romano nga takes-takesan it uras, pa'aaten ngaytu, mag'inlalakay nay aldaw. Temed in kat Judio nga takes-takesan, apun na. Maat gasi' i Ginirego, du'un nay piya'apunan nira. Aypa' subuk ega mapakay nga apun na i ipiyag'abut nira. Basaen i pa'yag pasar it takes-takesan it uras du'un it Pau'nang Sugi-sugid.*

⁴⁰ Esa it mga miyaya' ngaytit ki Jesus, si Andres nga sulsug ni Simon Pedro. ⁴¹ Liyalangbus ni Andres it madu'un i sulsug ya ngayting si Simon. Pag'abut ya, maat ya, "Nakitaan namen nay Adi' ngayan nga isiyanggup it Ampu'ang Diyus" (nga ireg sugiden, Cristo). ⁴² Piyabaya' ya si Simon du'un it ki Jesus.

Pagka'but nira, liniling ni Jesus si Simon baw miyampang. Maat ya, "Ngaran mu kayti si Simon, nga anak ni Juan. Temed pangaranan kat ki Cefas." (Cefas ngaytu, Pedro in kat Ginirego.) ††

⁴³⁻⁴⁴ Pag'aldaw si', napikir ni Jesus nga paGalilea. Parabir napanaw tiyulus ya da'an i esang taw nga pagpangaranan ki Felipe, nga taga Betsaida, nga kabanwa na Andres duwa ni Simon ngayti. Pagkaparag ya inaat ya, "Felipe, maya' kat aken ka alagad ku na ikaw."

⁴⁵ Si Felipe ngayti, tiyulus yay esang taw nga pagpangaranan ki Natanael ka siyugidan ya, nga maat ya, "Naparagan namen i pagpapuntu'an it siyangpit ni Moises du'ut mga isiyurat ya baw siyangpit gasi' it mga prupita' kat mga isiyurat nira. Si Jesus tu nga taga Nazaret nga anak na Jose."

⁴⁶ "Bila', unu nga sugi-sugid yan?" maat ni Natanael. "Subuk egay nasugid it mga prupita' nga may limi'wan du'un it Nazaret nga matata'as u mababantug."

Timnubag si Felipe, "Maya' ka bat aken ka pa'adu'un tat kanya."

⁴⁷ Naltegan ni Jesus nga mag'elep du'ut kanya si Natanael. Pagkalteg ya, maat ya, "Waytu nay esang matuud nga Israelita nga egay maski unu nga a'akal."

⁴⁸ Iningkut ni Natanael si Jesus, "Tabi' it imu, mag'u'unu na'rutan muy adat ku?"

Timnubag si Jesus, "Parabir nasugidan ka ni Felipe, naltegan ku na ikaw du'ut si'runing it kayu nga igos."

⁴⁹ "Aa bila'," maat si' ni Natanael, "Manigtuldu', in atkayan palan, matuud nga ikaw i Anak it Ampu'ang Diyus! Ikaw talagay Adi' it bangsa nga Israel!"

⁵⁰ Maat si' i tubag ni Jesus, "Namaya' ka sabap it inaat ku ngayat imu, nga naltegan ta ikaw du'ut si'runing it igos. Temed yay matuud, may maltegan mung bantug pa' nga mga bagay nga subra' pa' it itu'un ngaytu. ⁵¹ Kamatuudan talagay ipagsugid ku ngaytut imu. Maltegan mu nga abri i langit baw mga anghil it Ampu'ang Diyus, mapyat, lumampud, magpa'asitut aken nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw."

†† *Si Cefas u si Pedro, nagsubung i ireg sugiden it duwa ngaytung mga ngaran, nga ireg sugiden, batu.*

U'na-u'nang kalililu'ang bagay nga binwat ni Jesus i du'un ngayti it Cana

2 Pag'ikatlung aldaw, may pagsadu du'un it Cana nga sakep it Galilea. Nagparagi' i ina' ni Jesus. ² Si Jesus baw mga alagad ya ngayti, inim-bitar gasi'. ³ Iyan kimmurang nay pag'imnun it mga magsadu ngayti, inaat si Jesus it ina' ya, "Kimnurang nay pag'imnun nira."

⁴ Katubag si Jesus, maat ya, "Tabi' it imu, aku na bay baala' kayan. Magayen ega pangu'naan mu aku kat buwaten ku ka ega pa' na'but i tama' nga timpu."

⁵ Inaat it ina' ngayti ni Jesus i mga manigtarakan, "Iyan buwaten mi i kumpur i'aat yat imyu nga buwaten."

⁶ May du'un nga enem nga katapayanan nga tag-duwa u tulung pulu' nga galun i danum nga magkabtang. Magbebtang nga danum, ipag'ugas it alima kat ka'ugali'an nira nga mga Judio nga paglimpiyu'. ⁷ Singkat ni Jesus i mga katabang ngayti. Maat ya, "Pangipnu'un mit danum i mga tapayan ngaytu." Egay beken, inalinan nirat seked it mamaglimi'-limi'.

⁸ Iyan napnu' na nga mu'sa, maat si' ni Jesus, "Sigi, sumaklut kamu asat mga tapayan ngayan ka tabanen mi du'un it magpamaala' it pagsadu ngaytu." Siyunud niray inaat ngayti.

⁹ Siyuklanan it magpamaala' ngayti, nasuklanan ya, atnang gayen it pag'imnun, ega na danum. Ega na'rutan ya in ari garing kayti, taka' in mga katabang ngayti, urut nira ka siray simna'geb it danum nga ipiyamag'alain du'ut mga tapayan ngayti. Tiya'wagan it magpamaala' ngayti i lalaki nga nanggasa. ¹⁰ Maat ya, "Subuk yay pirmi, i'u'nat pa'inum i pirmira nga pag'imnun. In dakula' nay na'inum it katataawan, bawnga ipali'wan i ega pirmira. Temed kayti, biyaliswa' mu, ka ipiyasauryan mu manay pirmira ngaytung pag'imnun."

¹¹ Itu ngaytu nga binwat ni Jesus du'un it Cana nga sakep it Galilea, u'naytu nga tanda'anan nga kalililu'ang bagay nga binwat ya. Baw binwat ya ngaytu, ipiyagpamatuud it kabantugan ya, baw li'wan ya, namaya' nat kanya i mga alagad ya ngayti.

¹² Pagkatiwas it pagsadu ngayti, nagpaCaper-naum na Jesus, sang siraan naga it mga alagad ya ngayti, ina' ya baw mga ari' ya. Da'sira naga na'lay it sang unu du'un.

Pagpanindegan ni Jesus i papagsambaan nga balay it Ampu'ang Diyus

¹³ Iyan masepek nay ipagpista' it mga Judio it pista' nira nga pagpangaranat Tiya'liban, nagpa-Jerusalem si Jesus. ¹⁴ Na'anuan ya du'un it

piyakakama'yagan it Templo i mga manigdagang it tupa, baka' baw mga kalapati', baw mga maniggantit pirak. ¹⁵ Binwat ni Jesus, miyanu it lubid nga binwat yang riripdas. Piyangimugaw ya i mga manigdagang ngayti baw idiyedeg ya du'ut li'wan i mga tupa baw mga baka'. Ipiyanangkup yay mga pirak baw ipiyamagpakleb yay mga lamisaan it mga manigganti ngayti. ¹⁶ Bawnga inlep yay mga magpa'alang ngayti it kalapati'. Maat yat kanira, "Pangawa'en mi gasi' situ i imyu ngaytung mga dagangan! Ega buwaten mi nga papagtindaan i balay ngaytut Ama' ku!"

¹⁷ Pagkalteg it mga alagad ya, nademdeman nira i du'un it kasuratan nga mag'aat, "Talagang pagpanindegan ku nga banar i balay mu nga papagsambaan it imu maski ikagtas nat ginawa ku." ^{††}

¹⁸ Ta, it atkayti i binwat ni Jesus, iningkut kanya it mga pagbaya'en it mga Judio, "Unuy tanda'anan nga makapalteg mut amen nga kalililu'ang bagay, nga kamatuudan it may pudir mu it muwat it atkaytu?"

¹⁹ Katubag si Jesus, maat ya, "Rangga'en mi i balay ngaytu, ka ipa'uli'nan ku it tulu lamang nga aldaw."

²⁰ "Unu," maat i mga Judio ngayti, "ipa'uli'nan mu it tulung aldaw lamang it bete' epat nga pulu' baw enem baytung ta'un i ka'lay it binwatan bawnga na'man i balay ngaytu nga papagsambaan?"

²¹ Temed iyan inaat ngaytu ni Jesus nga balay, sadili yang bilug i pagpa'igu'an ya. ²² Aypa' ka pag'egen ni Jesus it pa'uli', nademdeman it mga alagad ya ngayti i iti nga inampang ya. Du'un sira namaya' nga banar it mga magbebtang du'un it mga kasuratang ampang it Ampu'ang Diyus baw mga inampang gasi' ni Jesus.

²³ Iyan du'un ngayti si Jesus it Jerusalem it Pista' ngaytit Tiya'liban, dakel i mga namagpamaya' it kanya, iyan naltegan nira i mga tanda'anan nga mga kalililu'ang bagay nga pagbuwaten ya.

²⁴ Temed ega nagay pakimatuud ni Jesus it kamatuudan nay pamaya' nira ngaytit kanya, ka urut yay mga adat nirang mu'sa. ²⁵ Ega na ka'ilangan pa' nga may sumugid du'ut kanya, sabap magka'rutan ya nga banar i kat nakem it taw.

† Mga ramu-ramu ngaytu, ipagsalisi nga ipag'angut it kapasinsiyaan du'un it Ampu'ang Diyus. Paribasay nasakep it mga Romano i bangsa nga Judio, pirak nat Roma i pirak nira. Taka' in bagay nga paggamiten du'un it Templo ngayti, pirak nagang dati it mga Judio i mapakay nga i'alang. Aypa' ka'ilangan nga gantian naga it dati nga pirak nira i pirak it Roma. Temed mapianrugi talagay mga manigdagang baw manigganti ngayti. †† Kasuratan ngaytung pa'aaten, Awit 69:9. Adi' nga si David i mag'ampang temed si Cristo i pagpapuntu'an ya, ka nasugid yay malabayan ni Cristo nga kakuri'an.

Ipiya'yag ni Jesus it ki Nicodemo i matuud nga pamaya' nga magkapakay it Ampu'ang Diyus

3 May esang pagbaya'en it mga Judio, ngaran ya si Nicodemo. Uyut kanyat mga pagta'wageng Pariseo. ² Ka'sang delem nanungbalay kanya du'ut ki Jesus. Maat ya, "Manigtuldu', magka'rutan namen nga esa ka nga Manigtuldu' nga ipiyatindeg it Ampu'ang Diyus, sabap egay magkabwat it mga kalililu'ang bagay nga subuk imu nga pamagbuwatan, in da'ga pagtabangen kanyat Ampu'ang Diyus."

³ Katubag si Jesus, nga maat ya, "Itu talagay kamatuudan nga isugid kut imu. Egay maka'uyut du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, in da'ga iyan lamang nga ipiyanganak it suma'up."

⁴ Iningkut ni Nicodemo, "Mag'u'unu ipanganak it suma'up i esang taw nga kurang na? Unu, makasled pa' it suma'up du'un it panganganakan it ina' ya bawnga ipanganak si'?"

⁵ Timnubag si Jesus, "Kamatuudan tuy i'aat ku ngaytut imu. Egay maka'uyut du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus in da'ga kanya lamang nga ipiyanganak it danum baw Espiritu Santo. ^{†6} Sabap iyan ipiyanganak it taw, taw naga yan nga uripen pat kasala'an. Temed iyan ipiyanganak it suma'up, ka ipiyanganak nat Espiritu Santo, ribri na kat magpanguripen ngayti. ⁷ Aypa' ayaw kat kalilu' it pag'aaaten ku ngaytut imu nga ka'ilangan ipanganak kamut suma'up. ⁸ Dedemdemen muytu. Mag'eyep i deres maski ari ireg ya. Magkagnegan tay agus'us baw magkaltegan tay kuli'get it mga bagay nga pagpesagen ya, bilang katanda' it sebeg ya. Temed ega magkaltegan tay deres ngaytu. Ega magka'rutan ta in magpa'unu baw in ari paggaringan ya. Ta, atkayan naga in may ipanganak it Espiritu Santo. Ka buwat it Espiritu Santo, subung nagat buwat it deres. Ega magkabegbegan tami baw ega magkaltegan ta. Magkaltegan ta lamang i mga adat nga naba'gu ya du'ut taw nga ipiyanganak it suma'up."

⁹ Iningkut si' ni Nicodemo, maat ya, "Tabing galang it imu, mag'u'unu mabwat i atkayan?"

¹⁰ Timnubag si Jesus, "Unuka ega magkasepsep-an muy itung mga bagay it matanug kang manigtuldu' situt bangsa ngaytu nga Israel? ¹¹ Kamatuudan i ipag'aat kut imu. Itu ngaytung ipagpamatuud namen it imyu, talagang magka'rutan baw naltegan namen. Temed ta, da'ga pagpamaya'nen mi i pamatuud namen ngaytu. ¹² It da'ga pagpamaya'nen mi i mga isiyugid ku ngaytung mga bagay nga magkatantuwan mi situt sinirungat langit, mag'u'unu mi pamaya'nen in may isugid kut imyu

† Siguru, ireg sugiden kaytu, taw nga ega lamang nagpabawtis nga nagsinguli' it kasala'an ya, in da'ga biya'gu nat Espiritu Santo i mga adat ya.

sabap it in ma'unu i du'ut langit baw mga pagbuwatan du'un? ¹³ Egay magka'rut in mag'u'unu i du'ut langit sabap egay naka'but du'un nga paka'rut. Temed aku nga Taga Langit nga Ipiyanaganak it Taw i magka'rut ka, du'un i giyaringan ku. ¹⁴ Baw in mag'u'unu ipiyadibwat ni Moises i binwat ya nga subuk dukul du'ut rugar nga kapupuyangtan, †† nga idiyu'un yat ipiyatindeg ya nga kayu, mag'a'atkayan naga yan i buwatan it aken nga Taga Langit nga Ipiyanaganak it Taw. Iransang nira aku du'ut krus bawnga ipadibwat nira naga subuk dukul ngayting binwat. ¹⁵ Temed ituy ka'irgan it Ampu'ang Diyus isa'un in siyuy mamaya' it aken, nga aku na lamang i pagsarigan ya, siguradung mabgayan na kanyat ka'genan nga egay kaskedan."

¹⁶ Ka talagang pagraranan nga banar it Ampu'ang Diyus i mu'sang taw situt sinirungat langit. Aypa' ibinggay yay Anak ya nga pae'esa-esa, isa'un in siyuy mamaya' baw sumarig it kanya, ega ka'adu'un it kakuri'an, in da'ga mabgayan kanyat ka'genan nga egay kaskedan. ¹⁷ Sabap ega yay piyapa'asituwan it Ampu'ang Diyus it Anak ya, betanganan it ukuman nga panriga i katataawan, in da'ga isa'un maribri ya i katataawan ngaytu.

¹⁸ Talagang ega na betanganan it ukuman nga panriga i kumpur mamaya' baw sumarig it kanya. Temed iyan ega magpamaya', inukumanan sirang lagi nga mabgayan it panriga, sabap ega pagpamaya'nen niray pae'esa-esa ngaytung Anak it Ampu'ang Diyus. ¹⁹ Ukumanan sira it atkaytu sabap kanya nga pa'aateng tidaw, na'asitu nat banwa, temed yagay paglabiyen it katataawan, kadleman, ega ka'yagan ngaytu, sabap it sigi gang buwat nirat kara'e-ra'etan. ²⁰ Iyan magbuwat ngaytu kara'e-ra'etan, talagang ega ireg yay tidaw ngaytu. Ega ireg yang patpad ka ma'yagan i buwat ya nga mara'e-ra'et. ²¹ Temed iyan nga magpanga'genan na kat kataldegan, ega nay pag'ali'an ya it patpad it tidaw ngaytu, isa'un matanyag i buwat ya nga magsunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus.

Pamatuud ni Juan ngayting u'na-u'nang namawtis du'ut mga alagad ya pasar it ki Jesus

²² May pirang aldaw i nagta'lib, na'adu'un si Jesus baw mga alagad ya ngayti it rugar it Judea. Kimna'la-ka'lay sira du'un ka mamagpamawtis. ²³ Si Juan ngayti, du'un i pagpamawtisan yat Enon nga ade'deng du'un it Salim sabap madanumun i du'un. Magpa'adu'ut kanya i katataawan ka magpabawtis, ²⁴ sabap iting timpu, ega pa' pinirisu si Juan.

†† Mga Bilang kapitulu 21. Kat iting timpu, in siyu-siyuy makagat it mga dukul nga ipiyataban it Ampu'ang Diyus nga bilang panriga yat kasala'an nira, iyan i tambar, timingara' du'un it binwat ngayti ni Moises, ka iyan i inaat it Ampu'ang Diyus.

²⁵ Ka'sa nagpakida'eg i mga alagad ni Juan it esang Judio pasar it ka'ugali'an nira nga paglimpiyu'. ^{†26} Egay beken, na'adu'un sirat ki Juan, ka maat nirat kanya, "Manigtuldu', tabi' it imu. Iyan ba', taw ngayan nga iba mu ngayan du'un it dipag it Jordan, nga may ipagpamatuud mu pasar it kanya, kayti ngaytu magpamawtis na gasi'. Magpu'sa-pu'sa nay taw it mag'adu'ut kanya."

²⁷ Katubag si Juan, maat ya, "Yay matuud, ega mabwat it esang taw nga subuk atkaytu ngaytu in da'ga pabetang-betang it Ampu'ang Diyus it kanya. ²⁸ Kamu na kayti i magkapamatuud it iyan nga isiyugid ku, nga maat ku basa'an, ega aku i Cristo. Tiya'eg aku lamang nga tigau'na ya. ²⁹ Ka subuk pasar it pag'asawa, iyan babay nga pag'asawaen na, kat lalaki lamang nga magpangasawa. Baw iyan lalaki nga magpasimpan it pagsadu ngaytu, nga iba-iba it magpangasawa, masagya kanyang banar pagkagneg yat ampang it iba-iba ya ngaytu nga papagsaduun na sira. Kayti aku, atkayan naga. Masagyang-masagya aku na, sabap it miyabut na si Jesus nga subuk pagsimpanan ku. ³⁰ Ka'ilangan nga magmabantug kanya ngaytu, temed aku, magtimawa' lamang."

³¹ Iyan taga dena', simpri kat dena' lamang yan, baw mga pagsugiden ya, purus mga bagay nga magkatantuwan ta situt dena'. Temed iyan garing du'ut langit, iyan i mabantug pat mu'sa. ³² Lamang ipagpamatuud ya nay mga naltegan baw nagnegan ya, subuk egay magpamaya' it ipagpamatuud ya ngaytu. ³³ Temed iyan namaya' nat ipagpamatuud ya ngaytu, iyan i magpamatuud gasi' nga Ampu'ang Diyus, purus kamatuudan i kanyang pag'ampangen. ³⁴ Sabap iyan nga tiya'eg it Ampu'ang Diyus, simpri egay beken nga ipagsugid ya in da'ga iyan ipagpasugid nagat Ampu'ang Diyus, sabap may Espiritu Santo na du'ut kanya nga egay kaskedan it tabang ya. ³⁵ Pagma'alena nga banar it Ama' i Anak. Baw ipiya'alima ya it kanya i mu'sa nga mga bagay. ³⁶ Iyan magpamaya' baw magsarig nat Anak ngaytut Ampu'ang Diyus, may ka'genan ya na nga egay kaskedan. Temed iyan nga ega magpamaya' it Anak ngaytu, ega makanya i itung ka'genan. Siguradung ega ka'but du'ut kagayenan nga du'un it langit. Magtetdek pa' du'un it kanya i iseg it Ampu'ang Diyus.

Biyara'an it pagpamsag na Jesus du'ut Samaria

4 Nabarita'an it mga Pariseo nga subrang dakel i taw nga magkakabig baw magkabawtisan ni Jesus, dakel pa' it ki Juan. ² (Temed yan i kamatuu-

† *Siguru nagpakida'eg i mga alagad ngayti ni Juan sabap mag'inggit sira, ka tanud nira magayen pang panlimpiyu' i pagbawtis ni Juan, magayen pat ki Jesus.*

dan, ega si Jesus i magbawtis, in da'ga mga alagad ya ngayti.) ³ Paka'rut ni Jesus kayti, limin'id kanya du'ut Judea. Miyuli' sirat mga alagad ya du'un it Galilea.

⁴ Temed kat panaw nira ngayti, ka'ilangan nga mamsag du'un it Samaria. ⁵ Pagka'but du'ut esang lansangan it Samaria nga pagpangaranan it Sicar, namagpa'na sira du'ut li'wan it lansangan ngayti. Sicar ngayti, ade'deng it ki Jose nga kabagi'an nga lugta' it ama' nira nga si Jacob it timpu pa' nira. ⁶ Du'un kayti may tabud naga ni Jacob ngayti. Ta it nalpu'an na si Jesus it panaw, miyadung kanya du'un it tepad it tabud ngayti, beken it ababa' nay aldaw. ^{††}

⁷ May miyabut nga esang babay nga Samaritano ngayti nga magpana'geb. Inaat kanya ni Jesus, "Pa'imnun mu da'an aku." ⁸ (Egay du'un nga mga alagad ya ngayti, ka namagpangalang it maka'en du'un it lansangan.)

⁹ Ka'ampang i babay ngayti nga Samaritano, maat ya, "Unuka mag'angut kat danum nga imnun mu, it Judio ka, aku Samaritano?" (Ka iyan mga Judio, pagli'yan niray mga ipagka'en baw ipag'inum it mga Samaritano.)

¹⁰ Mampang si' si Jesus, maat yat babay ngayti, "In bete' na'rutan mu lamang in mag'u'unuy kadakulat ildaw nga ibgay it Ampu'ang Diyus, baw in nakilalaan mu na in siyuy mag'aat ngaytut imu, 'Pa'imnun aku,' ikaw nay mangut situt aken isa'un mabgayan ka it egen nga danum nga magkabgay it ka'genan."

¹¹ Pagkagneg it babay ngayti, maat ya, "Agalen, ararem bay tabud ngaytu, baw subuk egay sasaklut mu. Ta ariyen yan i mapisi'an mut egen ngayan nga danum? ¹² Unu, makasubra' ka pa' it kiya'apu'-apu'an tami nga si Jacob nga nagpasubli it amen it tabud ngaytu, tabud nagaytu nga pagsa'geban it pag'imnun nira mag'a'anak, pati mga ayep ya?"

¹³ Mampang si' si Jesus, maat ya, "Iyan mag'inum it itung danum, kumu'inum nagat suma'up.

¹⁴ Temed iyan minum it danum ngayan nga ibgay ku, ega na kumu'inum pat suma'up, ka subung naytut esang tumbud du'un it seled ya, nga magbegay it ka'genan nga egay kaskedan."

¹⁵ Maat si' it babay ngayti, "Agalen, ta in atkayan, begayan mu akut danum ngayan nga pagsugiden mu, isa'un da'ku na kumu'inum, sumuli'-suli' pa' situt tabud ngaytut magpana'geb."

¹⁶ "Muli' ka da'an," maat ni Jesus, "ka pisi'en muy asawa mu."

†† *Mag'aat i kat Ginirego, "kat ika'nem nga uras". In bete' kat Romano nga takes-takesan it uras, pa'aaten ngaytu, ababa' nay aldaw. Temed in kat Judio nga takes-takesan, ka'ugtu na. Basaen i pa'yag pasar it takes-takesan it uras du'un it Pau'ang Sugi-sugid.*

¹⁷ “Aa bila,” maat it babay ngayti, “Agalen, ega baytuy asawa ku.”

“Matuud yan,” maat ni Jesus, “i tubag mu ngayan nga egay asawa mu. ¹⁸ Sabap lima nang kalalakiyan i naka'asawa it imu. Ta, yan kayti, lalaki mu lamang, ega asawa mu. Matuud yan i inaat mu ngayan.”

¹⁹ Maat i babay ngayti, “Agalen, prupita' ka baytu palan! ²⁰ Sikaytut itung mungsu' i pagsambaan it mga kiya'apu'-apu'an tamit Ampu'ang Diyus, temed maat mi nga mga Judio, du'un na lamang it Jerusalem i mapakay nga pagsambaan it Ampu'ang Diyus.”

²¹ Tiyubag kanya ni Jesus, maat ya, “Sana Ede', pamaya'nen muy i'aat ku ngaytu. Mag'a'abut nay timpu nga sambaan mi i Diyus Ama' it ega lamang situt mungsu' ngaytu u du'un it Jerusalem. ²² Talagang kamu nga mga Samaritano, ega magkakilalaan mi i pagsambaan mi. Temed kami nga mga Judio, magkakilalaan namen i pagsambaan namen, sabap iyan karibriyan, manggaring du'un it amen nga bangsa. ²³ Temed mag'a'abut nay timpu, kayti na ngaytu, nga iyan mga maratuudan i pagsamba nirat Diyus Ama', sumamba na sirat tingled i nakem baw uyun kat kamatuudan nga garing du'ut kanya, sabap itu talagay ka'irgan it Ama' kat mga magsamba it kanya. ²⁴ Ka iyan Ampu'ang Diyus, purus nakem yan, egay bibilug. Aypa' ka'ilangan nga sambaan kanya kat nakem baw kamatuudan.”

²⁵ Maat si' it babay ngayti, “Magka'rutan ku bayan, Agalen, nga pa'asituy Manriribring Adi' ngayting isiyanggup it Ampu'ang Diyus, nga Cristo i pana'wag. Pag'abut ya situ, kanya i pa'yag it aten it mu'sa ngaytung mga bagay.”

²⁶ “Pa'aaten mu ngayan, aku na ngaytu nga magpakisugi-sugid it imu kayti,” maat ni Jesus ngayti.

²⁷ Mag'ampang pa' si Jesus, miyabut nay mga alagad ya ngayti nga nangalang it panga'en. Da'sira nakari'e-ri'eng ka magpakisugi-sugid ngayti si Jesus it esang babay. Temed egay maski siyu it kanira nga miningkut it in unuy ireg ni Jesus ka in unuka magpakisugi-sugid kanyat babay. †

²⁸ Binwat it babay ngayti, itiyudu' ya nay sasa'geban ya ka na'adu'un it lansangan. Inaat yay mga katataawan, ²⁹ “Dali' mi na! Maya' kamut aken! May taw ba' du'un nga nakasugid yay kumpur nabwat ku. Barang yanayti i Cristo ngayang isiyanggup.” ³⁰ Pagkagneg nirat pagsugiden it babay ngayti, sang bulyugan sira nga taga lansangan i na'adu'ut ki Jesus ngayti nga du'ut tabud.

³¹ Pagkagaring it babay nga nanuturan ngayti du'un it lansangan, sigi na nga aat it ki Jesus it mga

alagad ya ngayti, “Manigtuldu', kuma'en ka nay imu.”

³² Temed maat gay tubag ya, “Aa', may panga'en ku bayan nga ega magka'rutan mi.”

³³ Aypa' ka maamaan i mga alagad ya ngayti, “Barang may timnaban it panga'en situt kanya.”

³⁴ Pagkamuya ni Jesus kayti, maat yat kanira, “Iyan bay pa'aaten ku ngayan nga panga'en ku, sunudun kuy ka'irgan it nagta'eg it aken it pa'asitu baw tumanen i iyan nga ipagpabwat yat aken.

³⁵ Da'ga ba' pag'aaten mi nga epat pa' nga bulan bawnga pakakayeg? Temed ituy ipag'aat kut imyu, kayti nga lagi kabilangan ya, papupgu naytu. Ka lawagen mi i bulyug-bulyug ngayan it taw nga mag'elep situt aten. Sira ngaytu, ka'alimbawaan nira, luwak nga pupguun na. ³⁶ Aypa' magayen in papu'un kamu na kayti it kumayeg. Nakasiguru talaga i ibgay it Ampu'ang Diyus nga tumbas kat mga binwatan mi, nga papamaya'nen mit aken i mga taw isa'un makanira i ka'genan nga egay kaskedan. Talagang ega basta-bastay kasagya it iyan manigkayeg, atnaga i nanguma. ³⁷ Ka sikaytu, matuud i pagsambatanen nga belag i manig'uma baw belag gasi' i manigkayeg. ³⁸ Tiya'eg ku kamu nga kaygen mi i ega kamuy nanguma. Beken i nagpakariga baw kamu i kumayeg it piyakarigaan nira.”

³⁹ Dakel nga mga Samaritano du'ut iting lansangan i namaya' it ki Jesus, sabap it ipagpamatuud it babay ngayti, nga yanayti maat ya, “Isiyugid yay kumpur nabwat ku.” ⁴⁰ Aypa' pag'abut it mga Samaritano ngayti du'ut ki Jesus, inupakat nira kanya nga patuluy da'an du'ut kanira. Aypa' ka nakadwa na Jesus du'un. ⁴¹ Dimnungag i namaya' sabap it nakagneg nat panuldu' ya.

⁴² Maamaan sirat babay ngayti, “Magpamaya' kami na kayti, it ega lamang du'un it mga nasugid mu ngayti, in da'ga du'un nat mga nagnegan namen ngaytu du'ut kanya, natantuwan namen nga kanya na ngaytu i Manriribri it mu'sang katataawan.”

Piyagayen ni Jesus i anak it esang taw nga mata'as i katengdanan ya

⁴³ Nakadwa na Jesus du'un, namagpanaw si'. Nanlangbus na du'ut Galilea nga diyakula'an yang rugar. ⁴⁴ Na'adu'un kanya ka kanya nagay magpamatuud, nga mag'aat, “Ega madali' nga pagkilalaen i pagkaprupita' it esang taw du'un it sadili ya nga rugar.” ⁴⁵ Temed paribasay dakel i mga taga Galilea nga nagpakiyista' du'ut Jerusalem, nga nakalteg it mga kalililu'ang bagay nga binwat ni Jesus du'un, aypa' ka pag'abut na Jesus du'ut Galilea ngayti, inistimar kanyat magayen it mga taga du'un.

† Kat mga ka'ugali'an nirat iting timpu, mga lalaki lamang i pagtuldu'an baw pagpakisugi-sugidan, ka basta babay, ra'yat lamang yan, egay mapulus.

⁴⁶ Nagpa'uli' naga kanyat suma'up du'un it Cana, nga sakep nagat Galilea, nga du'un piyabalyu yang irimnun i danum it u'nang pag'adu'un ya. Du'ut Capernaum, nga esa gasing lansangan nga sakep it Galilea, may esang taw nga mata'as i katengdanan ya. Magsarut it ma'get i anak yang lalaki.

⁴⁷ Pagka'rut it taw ngayti nga miyabut si' si Jesus du'ut Galilea nga garing du'ut Judea, piya'adu'unan yang lagi it Cana. Inupakat yang lumangbus du'ut Capernaum ka pag'abangen yat darugmatayen nang anak ya.

⁴⁸ Inaat kanya ni Jesus, "In da'ga palan makalteg kamu it mga tanda'anang nga kalililu'ang bagay nga pagbuwaten ku, talagang da'kamu magpamaya'."

⁴⁹ Temed timnubag i taw ngayti nga maat ya, "Tabi' lamang it imu, parabir matay i anak ku, du'un ta na."

⁵⁰ Timnubag si' si Jesus, "Maski bayan da'ku na mayat imu, mindek na bay sarut it anak mu."

Namaya' kanya nga lagi it inampang ngayti ni Jesus. Egay beken miyuli' na. ⁵¹ Pag'aldaw, may nanusmu nat kanya nga mga manigsirbi ya, ka siyugidan nat mindek nay sarut it anak ya. Magayen na kanya. ⁵² Iningkut ya in ka'nu i pagpedek it sarut. Tubag nira, "Kat delem nga magkapu'un, † minibwan nay ramig ya."

⁵³ Natantuwan it ama' ngayti nga iti nang uras i pag'aat ni Jesus it kanya, "Magayen nay anak mu." Aypa' kanya baw pu'sa it pamalay-balay ya, namaya' nat ki Jesus.

⁵⁴ Ituy ikadwang tanda'anang nga kalililu'ang bagay nga binwat ni Jesus du'ut Galilea. Binwat yaytu yan nagpa'uli' si' ngayti kanya nga garing du'ut Judea.

Piyagayen ni Jesus i esang lalaki nga ta'un nay ka'lay it siyarutan ya

5 Ega si' na'lay nga banar, pista' si' it mga Judio. Na'adu'un si' si Jesus it Jerusalem. ² Du'un it iting siyudad, ade'deng du'un it pagpangaranan it Puwirta'an it mga Tupa, may dakula' nga ipiyaldung nga danum. Pangaran it iti'en kat Hinebreo, Betesda. Lima i mga pag'a'atpan kat linibut ya.

³ Magkatingped du'un i kadakel it mga sasarutun, mga beleg, mga pilay, baw mga may patay nga bagit bilug. Pag'elaten nira, rimimen i danum ngayti. ⁴ Sabap katuturanan nira, magpanlampud sumang ka'anu i esang anghil it Ampu'ang Diyus baw pagkawawun yay danum ngayti. Siyu-siyuy makau'na it lumampud baw temegday it danum

† *Mag'aat i kat Ginirego, "kat ikapitung uras". In bete' kat Romano nga takes-takesan it uras, pa'aaten ngaytu, magkapu'un na. Temed in kat Judio nga takes-takesan, nakabali nay aldaw. Basaen i pa'yag pasar it takes-takesan it uras du'un it Pau'nang Sugi-sugid.*

ngayti in makawkaw na, maski unu nga sarut i sarut ya, gumayen na.

⁵ May du'un nga sang kataawan nga lalaki, nga tulung pulu' may walu nang ta'un i ka'lay it siyarutan ya. ⁶ Naltegan kanya ni Jesus. Urut ya nga na'lay na nga siyarutan it iting taw. Inlep ni Jesus baw iningkut ya, "Unu, ireg mu nga medek i sarut mu ngaytu?"

⁷ "Agalen, abaa, in ireg lamang," katubag kanya, "taka' ega bay magpalampud it aken in rimimen nay danum ngaytu. Magpa'ere-eres aku nayan it manlampud temed it magkau'naan aku."

⁸ Maat si' ni Jesus it kanya, "Timindeg ka baw pirisi'nen mu i paglili'tidan mu ngaytu ka mapanaw ka na." ⁹ Sakali' nga gimnayan na i lalaki ngayti. Pini'risi'en ya nang matuud baw napanaw na.

Iting aldaw, Aldaw it Kapa'naan. ¹⁰ Aypa' ka inaat it mga pagbaya'en it mga Judio i lalaki ngayti nga piyagayen ni Jesus i sarut ya, "Unuka pagpiri-pirisi'nen mu i paglili'tidan mu ngaytu? Da'ga basa'an pagli'yan i atkayan in Aldaw ngaytu Kapa'naan ka kuntra' it urdin?"

¹¹ Temed katubag kanya, maat ya, "Aat baytut aken it nagpagayen ngaytit sarut ku nga pirisi'nen ku i paglili'tidan ku ngaytu baw mapanaw aku."

¹² "Siyuyti, nag'aat ngaytit imu," maat si' it mga Judio ngayti, "nga pirisi'nen mu baw mapanaw ka?" ¹³ Temed ega magkakilalaan it lalaki ngayti i nagpagayen ngaytit sarut ya, sabap it nakala'uk-la'uk si' si Jesus du'ut kadaklan it taw.

¹⁴ Ega na'lay, naltegan ni Jesus i piyagayen ya ngayti du'un it Templo nga papagsambaan. Pagkalteg ya, inaat ya, "Ta, magayen ka na kayti. Iyan indi'an mu nay kasala'an. Ka in kayliyan mu pa', subra' payan sikayan i mabetangan mu nga kakuri'an."

¹⁵ Nanli'wan i lalaki ngayti ka nanugid du'ut mga Judio ngayting mamag'ingkut nga palan si Jesus i nagpagayen ngaytit kanya.

Paribasay Anak it Ampu'ang Diyus si Jesus, dakula' talagay pudir ya, temed pagsunudun ya nagang pirmi i ka'irgan it Ama'

¹⁶ Ta paribasay binwat ni Jesus i atkayti kat Aldaw it Kapa'naan, timnalalu' nay kupakuri' it mga pagbaya'en it mga Judio it ki Jesus ngayti. ¹⁷ Ta it atkayti, inaat sira ni Jesus, "Iyan Ama' ku, sigi nga buwat nga pangildaw. Ta atkayan naga i aken."

¹⁸ Pagkagneg it mga Judio ngayti, miyere'eret nay iseg nira. Ku'imatayen nira nang banar si Jesus, sabap ega lamang riyangga' yay urdin nira pasar it Aldaw it Kapa'naan, in da'ga pag'aaten ya pa' nga Ama' yay Ampu'ang Diyus, intuntis nga magpasbung kanya it Ampu'ang Diyus.

¹⁹ Ta it atkayti, inaat ni Jesus i mga Judio ngayti, “Kamatuudan tuy pag'aaten ku ngaytut imyu, nga egay magkabwat it Anak in kat sadili ya na lamang, in da'ga iyan i pagbuwaten ya, iyan nga magkaltegan ya nga pagbuwaten it Ama'. Iyan pagbuwaten it Ama' ya, simpri iyan naga i buwaten ya. ²⁰ Sabap talagang pagma'alēn it Ama' i Anak. Aypa' ipagpalteg yat kanya i mu'sa nga pagbuwaten ya. May mata'as pa' sikayan nga mga pagbuwaten nga ipalteg it Ama' nga buwaten nat Anak isa'un malilu' kamu. ²¹ Ka in mag'u'unu pag'egnen it Ama' i mga miyatay, atkayan naga egnen naga it Anak i kumpur ireg ya nga egnen. ²² Talagang ega mukumān it maski siyu i Ama'. Ibinggay ya it Anak ya i pudir nga yay mangukuman, ²³ isa'un nga galangen it mu'sang katataawan i Anak, subung nagat paggalang nira it Ama' ya. Ka yay matuud, in siyu nga egay paggalang it Anak, ega gasi' paggalangen yay Ama' nga timna'eg it Anak nga pa'asitu.

²⁴ Talagang matuud tuy itu nga ipag'aat kut imyu. Iyan magpagneg it mga pag'ampangen ku baw magpamaya' it nagta'eg ngaytit aken, iyan i may ka'genan nga egay kaskedan. Ega na ukumanan kanya it mabe'gat. Imbis nga panriga nga kamataynen, siguradung may mag'a'areg nat kanya nga ka'genan nga egay kaskedan. ²⁵ Ituy kamatuudan, mabut i timpu, kayti na ngaytu, nga magnegan it mga sakep it kamataynen i ga'maran it Anak it Ampu'ang Diyus, baw iyan nga pagneg baw sumunud, mag'egen. ²⁶ Iyan Ama', egay piyanggaringan it ka'genan ya ka kanyay pu'un it ka'genan. Baw ipiyabetang-batang ya nga atkayan gasi' i ka'genan it Anak ya. ²⁷ Binggayan ya gasi' i Anak ya ngaytu it pudir nga mukuman sabap kanya i Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw.

²⁸ Ega malilu'an mi tu, sabap mabut talagay timpu nga magnegan it mga miyatay, nga maglelbeng na, i ga'maran ya. ²⁹ Ta sira, ma'gen it pa'uli' baw manli'wan du'un it mga lebung nira. Mu'sa nga magayen i buwat it egen pa' sira, begayan it ka'genan nga egay kaskedan. Temed iyan mu'sa nga mara'era'et i buwat, ukumanan nga panrigaen sira. ³⁰ Talagang ega mapakay nga may pagbuwaten ku nga pagsadiliyen ku lamang. Mag'ukuman aku uyun nga pirmi kat ipag'aat nagat aken it Ama'. Aypa' ka magayen i pangukuman ku, ka ega maat sadili ku nga ka'rgan i pagsunudun ku, in da'ga iyan i pagsunudun ku, iyan nga ka'rgan it nagta'eg it aken it pa'asitu.”

Ega pagpamaya'nen it mga Judio i mga pamatuud pasar it ki Jesus, maski pamatuud nagat Diyus Ama'

³¹ Maat pa' ni Jesus it kanira, “Siguru in bete' aku lamang i magpamatuud it sadili ku, ipabetang mi

nga ega matuud. ³² Temed may beken nga magpamatuud it aken baw magka'rutan ku nga talagang matuud i ipagpamatuud ya.

³³ May piyapa'adu'un mit ki Juan ngayti nga magpamawtis bawnga ipiyagpamatuud yay sabap it kamatuudan pasar it aken. ³⁴ Ega maat ka'ilangan kuy pamatuud it in siyung taw. Pagsangpiten ku lamang i pamatuud ni Juan isa'un maribri kamu in pamaya'nen mi. ³⁵ Si Juan ngayti kat'esa, ka'alimbawaan ya, subuk magsusgu nga tidaw sabap, mga ipiyanuldu' ya, minggay it eyag kat pikiran it mga taw. Nasagyaan mit sang dekeye' i eyag ya ngaytu.

³⁶ Temed may pamatuud pasar it aken nga subra' pa' it pamatuud ngaytu ni Juan. Iyan mga pagbuwaten ku nga ipagpabwat it aken it Ama' ku, iyan i magpamatuud nga aku, tiya'eg it Ama' it pa'asitu. ³⁷ Baw iyan Ama' nga nagta'eg it aken, kanya mismu i nagpamatuud naga pasar it aken, temed it tagna' pa' seked it maski kayti na ngaytu, ega pagpagnegan mi i ga'maran ya baw ega pagkilalaen mi i pagkinataw ya. ³⁸ Talagang ega ipagdawa' mi asat ulu mi i ampang ya sabap da'kamu magpamaya' it aken nga tiya'eg yang pa'asitu. ³⁹ Talagang ubus suli'en, suli'en mi i ampang it Ampu'ang Diyus kat mga kasuratan mi, ka pagsisiguruun mi nga maparagan mi du'un in mag'u'unu ma'imyu i ka'genan nga egay kaskedan. Taka' mga itu ngaytu, magpamatuud lamang tu pasar it aken.

⁴⁰ Temed ta, it ega naga ireg mi nga sumunud it aken isa'un mabgayan ku kamu it ka'genan nga egay kaskedan.

⁴¹ Ega maat iyan i pag'abaten ku, pagbantug it mga taw. ⁴² Temed it kilala ku na kamu, in ma'unuy mga adat mi. Urut ku na nga egay pagma'al mit Ampu'ang Diyus. ⁴³ Na'asitu aku ka siyarigan aku it Ama' ku, temed ega pagtanggapen mi aku. Lamang yan atkayan, in may beken nga pa'asitu kat sadili yang ka'rgan, tanggapan mi yan. ⁴⁴ Ka iyan i pag'abaten mi, pagbantug it esa may esa, ega pagbantug nga garing du'un it matuud nga Ampu'ang Diyus. Ta mag'u'unu kamu yan makapamaya' it aken?

⁴⁵ Ega pikiren mi nga akuy dimimanda it imyu du'un it Ama'. In da'ga iyan si Moises, nga mga kasuratan yay pagpanggaringan it pag'i'inawaren mi, kanya i dimimanda it imyu. ⁴⁶ In maat pagpamaya'nen mi si Moises, ka'ilangan sana aku, pamaya'nen mi naga gasi', sabap mga isiyurat ya, aku talagay pagpa'igu'an. ⁴⁷ Temed ta, it ega pagpakimatuudun mi i mga isiyurat ya, mag'u'unu mi pakimatuudun i mga pag'aaten ku ngaytu?”

† Atkaytu i inaat ni Jesus ka ega lamang ka'sa nagpakikita i Ampu'ang Diyus it taw, nga ipiyagladawan ya i pagkinataw ya (Genesis 18:1-33, Genesis 32:24-30, Mga Bilang 9:15-17, Mga Bilang 12:8). Subrat mu'sa, si Jesus ngaytu, nga du'ut kanya magkaltegan talaga i pagkinataw it Ampu'ang Diyus (2 Corinto 4:4, Colosas 1:15).

**Subrat limang ribu i kadakel it napaka'en ni
Jesus kat keseg it guna ya**

[Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17]

6 Nagta'lib i pirang bulan, na'adu'un si Jesus it sang dipag it Lapnaw it Galilea, nga pagpangaran gasi' it Lapnaw it Tiberias. ² Tiyundug kanya it dakel na nga mga taw sabap it magkaltegan nira ngayti nga mga tanda'anang nga kalililu'ang bagay nga pagbuwaten ya, nga pagpayayenen ya i mga magsarut. ³ Timnungu-tungul si Jesus du'un it mungsu', sang siraan nagat mga alagad ya ngayti, bawnga namag'adung sira.

⁴ Mag'ade'deng si' i ipagpista' it mga Judio it Pista' it Tiya'liban.

⁵ Paglawag ni Jesus, nalawag ya nga dakel nang mga taw i mamag'a'abut. Iningkut ya si Felipe, "Ariyen tuy ma'alangan tami it panga'en isa'un may maka'en it mga taw ngayan?" ⁶ Inampang ni Jesus i atkayti sabap pagsukda-sukdanang ya si Felipe, ka magka'rutan na ni Jesus i buwaten ya.

⁷ Katubag si Felipe, maat ya, "Bila', maski bete' tagdedekeye' lamang i ipamgay it kanira, tinapay nga ma'alang it tangdan it balit walung bulan i binwatan, ega talaga manepay-tepay it yanayan ngayang kadakel it taw."

⁸ Maat i sang kataawan nga alagad ya nga si Andres, nga sulsug ni Simon Pedro, ⁹ "May situ bayan nga wa'wa' nga laa-lalaki nga may balun, taka' unu'un i limang batu bay tina-tinapay baw duwang batuy seda-seda'?' Talagang ega manepay-tepay it yanang kadakel it taw."

¹⁰ "Pa'dungun mi i mga taw ngayan," maat ni Jesus. Malayaw nga ka'eyag-eyagan i du'un kayti. Namag'adung nay mga taw ngayti, nga kadakel nira mga limang ribu in mga lalaki lamang i bilangan. ¹¹ Inangut ni Jesus i tina-tinapay ngayti. Pagkatupus yat nagpasalamat du'ut Ampu'ang Diyus, biyagi'-bagi' yay tina-tinapay baw seda-seda' ngayti. Piyamngayan i mu'sang mga taw ngayti. Binggayan sirat kumpur ireg nira.

¹² Iyan namagka'gen nay kadakel ngayti, maat ni Jesus it mga alagad ya, "Rinutun mi nagay mga na'pedan ngayan, isa'un ega ma'adu'adut." ¹³ Egay beken, rininut it mga alagad i mga na'pedan nga tinapay ngayti. Narinut nira, sang pulu' may duwang kaba'ayan i napnu'.

¹⁴ Pagkalteg it kadakel it tanda'anang ngayting kalililu'an nga binwat ni Jesus, maamaan sira, "Siguru itu nay Prupita' ngayan nga mabut situt banwa." ¹⁵ Iyan namuyaan ni Jesus nga may kubwaten nat kadakel ngayti, nga regesen na kanya ka ipa'dung na kat pagka'adi', tiyananang ya na sira, nanungul nat esa-esa ya.

Napanaw si Jesus du'ut saggaw it danum

[Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52]

¹⁶ Iyan marisemsem na, nan'un na du'ut lapnaw ngayti i mga alagad ya. ¹⁷ Pag'abut nira, namagsakay sirat sakayan ka mandipag du'un it Capernaum. Seked timindag nay delem, ega pay mag'abut nga si Jesus. ¹⁸ Sakaling nanenbegan i deres, unupat dimnadakula' nay bakat. ¹⁹ Iyan na'lay na sirat begsay, lima u enem nang kilumitru i ka'alaid it nasakayan nira, naltegan nira si Jesus nga magpanaw du'ut saggaw it danum nga mag'elep du'ut sakayan. Namag'i'lam sirang banar. ²⁰ Temed maat yat kanira, "Ayaw kamut i'lam. Si Jesus aku naga bayni." ²¹ Simnagya na sira.

Piyasakay na nira si Jesus. Pagkasakay ya, sakaling nakadunggu' na sira du'un it pag'abutun nira.

²² Pag'eyag it aldaw, du'ut sang dipag ngayti nga giyaringan na Jesus, du'un nagay kadaklan ngayti. Mag'elat sirat ki Jesus ka namuyaan nira nga ega simnakay nga ka'ibaan it mga alagad ya ngayti it nandipag, baw egay du'un nga beken nga masakayan ya. ²³ Bawnga may nagpadunggu' nga mga sakayan nga garing du'un it Tiberias. Du'un i piyadunggu'an nirat ade'deng it rugar ngayting kiya'nan it mga katataawan ngaytit panga'en nga piyasalamatan it Ampu'an nga si Jesus du'un it Diyus Ama'. ²⁴ Aypa' iyan namuyaan it mga taw nga ega na du'un si Jesus baw mga alagad ya ngayti, binwat nira, namagsakay nga nandipag du'un it Capernaum, ka tulusun nira si Jesus.

**Si Jesus i matuud nga panga'en nga garing
du'ut langit**

²⁵ Naparagan nira si Jesus du'un it sang dipag it lapnaw ngayti. Pagkaparag nira, iningkut nira nga mag'aat, "Manigtuldu', ka'nuy pag'abut mu situ?"

²⁶ Pagtubag ni Jesus, maat ya, "Matuud tuy i'aat ku ngaytut imyu, nga pagtulusun mi aku, ega sabap du'un it naltegan mi ngayti nga mga tanda'anang nga kalililu'an, in da'ga sabap it nakaka'en kamu baw namagka'gen. ²⁷ Ka'ilangan pa'res kamu, ega sabap du'un it panga'en nga magrangga', in da'ga yay pa'resan mi, panga'en nga ega magrangga' baw magkabgay it ka'genan nga egay kaskedan. Ibgay tu it imyu it kanya nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, sabap kanya i binggayan it Diyus Ama' it pudir."

²⁸ Pagkagneg it kadakel ngayti, miningkut sira. Maat nira, "Ta unu bayan i magayen nga pa'resan namen nga buwaten, isa'un nga masunud namen i ka'irgan it Ampu'ang Diyus?"

²⁹ "Ta itu bay ipagpabwat it Ampu'ang Diyus, ka'ilangan nga mamaya' kamu it tiya'eg ya nga pa'asitu," maat i tubag ni Jesus it kanira.

† Deuteronomio 18:15-18.

³⁰ Maat si' it mga taw ngayti, "Ay unuy makapaliwan mu nga tanda'anan nga kalililu'ang bagay isa'un makapamaya' kami it imu? Ta unu yan i mabwat mu nga subra' pa' it pagpaka'nen i katataawan?" ³¹ Sabap si Moises, nabwat ya gasi' i atkayan, iyan pagpangu'naan yay mga kagiyaringan tami du'un it rugar nga kapupuyangtan, ka may naka'en nira nga pagpangaranat manna. Ka maat i du'un it kasuratan, nga magsusurat, 'Panga'en nga garing du'ut langit i ibinggay yat kanira,'" † maat pay pa'ugdun nira.

³² Katubag si Jesus, maat ya, "Kamatuudan i i'aat ku ngaytut imyu nga ega si Moises i nagbegay it kagiyaringan mi it panga'en ngaytu nga garing du'ut langit, in da'ga kanya nga Ama' ku. Kanya i magbegay it matuud nga panga'en nga garing du'ut langit. ³³ Sabap yay pa'aaten nga panga'en nga begay it Ampu'ang Diyus, kanya nga limnampud nga gimnaring du'ut langit baw magbegay it ka'genan nga egay kaskedan kat mu'sang katataawan."

³⁴ "Agalen," maat nira, "sana begayan mu kaming pirmi it iyan ngayan nga panga'en."

³⁵ "Aku i pa'aateng panga'en ngayan nga magkabay it ka'genan," maat ni Jesus. "Iyan pasakep it aken, ega na maat getmanan pa', baw iyan nga mamaya' nat aken, seked ka'nu-ka'nu ega na kumu'inum. ³⁶ Temed da'ga ba' inaat ku na it imyu, unu pay da'awa mi it naltegan mi na aku, temed it ega magpamaya' kamut aken? ³⁷ Pasakep it aken i kumpur ipagbegay it Ama' it aken. Talagang egay imugawun ku nga maski siyu nga magpasakep it aken. ³⁸ Sabap nanlampud aku nga garing du'ut langit, ega enged ku, buwatan ku i sadili ku nga ka'irgan, in da'ga iyan ka'irgan it nagta'eg it aken. ³⁹ Ka ituytu i ka'irgan ya, ega pata'nan ku na lamang nga ma'ilang i maski esa nga ibinggay ya it aken, in da'ga egnen sirang mu'sa asan it umur nat banwa. ⁴⁰ Sabap talagang itu i ka'irgan it Ama' ku, iyan mu'sa nga mamaya' it aken nga Anak ya, baw sumarig it aken, begayan sira it ka'genan nga egay kaskedan. Baw egnen ku sirang mu'sa asan it umur nat banwa."

⁴¹ Pagkagneg it mga Judio kayti, remeteng-retengan sira sabap it iti nga inaat ni Jesus ngayti nga mag'aat, "Aku i panga'en nga limnampud nga garing du'ut langit." ⁴² Maat nira si', "Da'ga ba' itu na, si Jesus ngayan nga anak na Jose? Kilala tami nagay ama' baw ina' ya. Ta unuka magka'aat ya kayti nga limnampud kanya nga garing du'ut langit?"

⁴³ Ta it atkayti, inaat sira ni Jesus, "Ayaw kamut ye'ye-ye'yepen nga remeteng-retengan kamu. ⁴⁴ Ka egay makapasakep it aken magpuyra it panakman kanya it Ama', nga kanyay nagta'eg it aken. Baw iyan nga pasakep it aken, egnen ku kanyat pa'uli'

† Exodo 16:4.

asan it umur nat banwa. ⁴⁵ Sabap magsusurat du'un it mga kasuratan it mga prupita', nga mag'aat, 'Sirang mu'sa, tuldu'an sira it Ampu'ang Diyus.' †† Iyan nga magpagneg it Ama' baw ipagdawa' ya kat ulu ya i itiyuldu' it kanya, ega na mag'ali' nga pasakep it aken. ⁴⁶ Egaytu ireg sugiden may nakalteg na it Ama', ka iyan lamang gimnaring du'un it Ampu'ang Diyus i nakalteg it Ama' ngaytu. ⁴⁷ Kamatuudan tuy i'aat ku ngaytut imyu. Iyan nga mamaya' baw pasakep it aken, may ka'genan ya nga egay kaskedan. ⁴⁸ Aku i panga'en nga magbegay it ka'genan. ⁴⁹ Nakaka'en it manna i mga kagiyaringan mi, iyan du'un sirat rugar nga kapupuyangtan, temed namagpatay naga sira. ⁵⁰ Temed may panga'en si' nga garing du'ut langit baw in siyu-siyuy kuma'en it itu ngaytung panga'en, ega na matay kanya. ⁵¹ Aku i panga'en ngaytu nga magbegay it ka'genan, nga limnampud nga garing du'ut langit. May ka'genan nga egay kaskedan it in siyu-siyuy kuma'en kaytu. Iyan panga'en ngaytu nga ibgay ku, nga megay it ka'genan nga egay kaskedan kat mu'sang katataawan, sadili kung bilug."

⁵² Sabap si' it iti nga inampang ni Jesus nagda'eda'egen si' i mga Judio, ka maamaatan sira, "Mag'u'unu ibgay it itung taw i bilug ya nga ka'nen tami?"

⁵³ Aypa' ka inaat sira ni Jesus, "Kamatuudan tuy i'aat ku ngaytut imyu. Magpuyrat maka'en mi i isi it Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw baw ma'inum mi i dugu' ya, talagang ega ma'imyu i matuud nga ka'genan. ⁵⁴ Iyan magka'en it isi ku baw mag'inum it dugu' ku, may ka'genan ya nga egay kaskedan, baw talagang egnen ku kanya it pa'uli' asan it umur nat banwa. ⁵⁵ Sabap iyan isi ku, panga'en nga matuud, baw iyan dugu' ku, pag'imnun nga matuud. ⁵⁶ Iyan magka'en it isi ku baw mag'inum it dugu' ku, kabilangan ya, sang kabilubilugan kami na. ⁵⁷ Egen talagay Ama' nga timna'eg it aken it pa'asitu baw aku, egen gasi' sabap it kanya. Atkayan nagay in siyu-siyu nga kuma'en it aken. Egen kanya sabap it aken. ⁵⁸ Sabap aku na ngaytu i matuud nga panga'en nga garing du'ut langit. Kayti, in siyu-siyuy kuma'en it itu nga panga'en, may ka'genan ya nga egay kaskedan. Ega matay nga subung it mga kagiyaringan mi, maski maat nakaka'en na sira it manna ngayting panga'en nga gimnaring du'ut langit." ⁵⁹ Inampang tu ni Jesus i mga itu ngaytu iyan magpanuldu' kanya du'un it papagsambaan nga du'ut Capernaum.

†† Isaias 54:13.

Dakel i nangindi' it ki Jesus temed iyan beken, nane'te' naga

⁶⁰ Pagkagneg it mga pagtuldu'an ngayti ni Jesus, dakel na sirang miyaat, "Mabe'gat naytu nga mga sugi-sugid i itu'un. Siyuy makatange' kaytu?"

⁶¹ Urut ni Jesus nga ega magkabara'an sira sabap it iti nga mga inampang ya. Aypa' ka maat yat kanira, "Subuk nakakleb kamu it nagnegan mi nga mga inampang ku. ⁶² Mag'u'unu yan in maltegan mi nga patibung si' i Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw ka muli' na du'un it giyaringan ya? ⁶³ Mga ipagtuldu' ku ngaytu, egay beken nga uli'an, mga bagay pasar it kiyarurwa baw ka'genan nga egay kaskedan. Yay matuud, mga bagay nga pagpa'igu'an it panuldu' ku ngaytu, iyan i mapisi'an it ka'genan ngaytu. Egaytu makabgay it isi nga pagka'nen. ⁶⁴ Temed ta, may mga situ nga ega kamatuudan i pamaya' nirat aken." Miyampang si Jesus it atkayti ka, garing pa' it tagna',urut ya na in siyu may siyu i ega matuud i pamaya' it kanya, baw in siyu i subuk dumagang it kanya. ⁶⁵ Pa'ugdun ya pa' nga inaat, "Ta it may ega naga magpamaya' it aken, aypa' ka ipiyag'aat kut imyu nga egay makapasakep it aken magpuyra it ildawan kanya it Ama'."

⁶⁶ Gimnaring du'un kayti, dakel na nga mga pagtuldu'an ya ngayti i nangindi'. Ega na mamagbaya-baya' it kanya.

⁶⁷ Ta it atkayti, iningkut ni Jesus i sang pulu' may duwa ngayting mga pinili' yang mga alagad ya. "Unu," maat ya, "kul'id kamu na gasi' situt aken?"

⁶⁸ Katubag si Simon Pedro ngayti, "Ampu'an," maat ya, "ay ari adu'unan namen it panuldu' mu gay magkabgay it ka'genan nga egay kaskedan? ⁶⁹ Pagpamaya'nen baw pagsisiguruun namen nga ikaw talaga i ega basta-basta ngayan nga siyarigan it Ampu'ang Diyus."

⁷⁰ "Da'ga ba'," maat ni Jesus, "sang pulu' may duwa kamung kataawan i pinili' ku? Taka' yay matuud, may esa nagat imyu nga magnanakem pat nakem it mara'e-ra'et!" ⁷¹ Iting inampang ni Jesus, iyan i pagpa'igu'an ya, si Judas ngayti nga anak ni Simon Iscariote, sabap si Judas ngayti, maski ka'uyutan it sang pulu' may duwa ngayting pinili' ni Jesus, temed ta, it iti i dumagang it kanya.

Mga sulsug ni Jesus, ega gasi' i pamaya' nirat kanya

7 Ega na'lay napanaw si' na Jesus, nanlekeplekep it Galilea. Pagtemden yang ega pa' pa'adu'un it Judea ka ku'imatayen kanyat mga pagbaya'en it mga Judio du'un. ² Temed iyan masepek

† *Mapisi' gasi' kat Ginirego i atkaytu ngaytu, "Egaytu mapisi' it taw kat sadiling kakayaan."*

nay pista' nirang pagpangaranat Pista' it Mga Ardung, ³ inaat si Jesus it mga sulsug ya, "Unuka da'ka na magli'i-li'id situ? Ka'ilangan pa'adu'un kat Judea isa'un maltegan it mga pagtuldu'an mu du'un i pagbuwaten mu. ⁴ Sabap egay taw nga magtagu' it pagbuwaten ya in talagang ireg ya nga matanug kanya. Ka'ilangan, mga pagbuwaten mu ngaytung mga bagay, ipamuya mu nat mu'sang katataawan." ⁵ Atkayti i ampang it mga sulsug ngayti ni Jesus ka maski sira, egay pamaya' nirat kanya.

⁶ Maat i tubag ni Jesus it kanira, "Ega pa' kayti i ibinggay it aken nga i'adu'un. Iyan imyu, maski unu nga timpu mapakay nga pa'adu'un kamu. ⁷ Kamu, ega yan mapakay nga isgan it katataawan. Temed aku, pag'isgan nira, sabap it ipagpali'wan ku i mga buwat nira nga marara'e-ra'et. ⁸ Mu'na kamu nay pakipista'. Aken, ega na da'an, ka subung nat inaat ku, ega pa' kayti i ibinggay it aken nga timpu." ⁹ Aypa' nagpatudu' kanya nga matuud du'un it Galilea.

Ipagpamatuud ni Jesus nga mu'sang ipagpanuldu' baw pagbuwaten ya, purus ka'irgan it Ampu'ang Diyus

¹⁰ Pagkagaring it mga sulsug ya ngayti, ega na'lay napanaw na si Jesus nga pakipista'. Temed subung it magpaliped-liped lamang i buwat ya.

¹¹ Du'un it pista'an, pagtulusun kanya it mga Judio. "Ariyen bay taw ngayan?" maat nira.

¹² Dakel-dakel na nga runding it mga taw pasar it kanya du'ut mga linge-linge. May pirang mag'aat nga "Bila', magayen kanya nga taw."

Temed iyan beken, mag'aat nga, "Bila', ega bayan! Pagbuwaten ya ngayan, pagte'ag-te'agen yay kadakel." ¹³ Temed yanayti, ega ipagpabusakbusak nira du'un it kadadaklan ka mag'i'lam sirat mga pagbaya'en nira.

¹⁴ Iyan nanlubukan nay pista', siminled si Jesus du'un it Templo baw nanuldu' kanya du'un.

¹⁵ Nalilu' i mga Judio. Maamaatan sira, "Ari garing it kiya'rutan it itung taw it ega naga nakapag'adal kanya?"

¹⁶ Tiyubag sira ni Jesus, nga mag'aat, "Ipagpanuldu' ku ngaytu, egaytu sadili ku, in da'ga garing tu du'ut kanya nga nagta'eg it aken ita pa'asitu.

¹⁷ Kumpur mag'ireg sumunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, matantuwan tu nira in unu, garing talaga du'un it Ampu'ang Diyus i ipagpanuldu' ku ngaytu, u in kat sadi-sadili ku na lamang. ¹⁸ Ka iyan nga magpanuldu' it sadili yang pasepsep, egay beken nga pagpa'resan ya, bantugun kanyat katataawan. Temed iyan ngayan nga pagpa'resan yat magpanuldu', bantugun i nagta'eg it kanya, purus matuud i kanya baw egay antap it nakem ya

nga mara'e-ra'et. ¹⁹ Da'ga ba' si Moises i nagbegay it imyu it mga urdin? Temed maski siyu it imyu, ega talagay kamatuudan nga pagsunud it mga urdin ngayti. In talagang kamatuudan i pagsunud mi, unuka ku'imatayen mi aku?"

²⁰ Maat it kadakel ngayti, "Pagsasaruman ka baytut mara'e-ra'et! In da'ga pagsasaruman ka, siyuy ku'imatay it imu?"

²¹ "Esa lamang nga bagay i binwat ku it Aldaw it Kapa'naan, † temed da'kamu na mamagkabara'an baw nalilu'an mi na," maat si' ni Jesus ngayti.

²² "Ibnggay ni Moises it imyu i urdin nga pasar it pagturi'. (Egaytu maat garing it ki Moises. Garing nagaytut mga kagiyaringan mi pa'.) Bawnga pagbuwatan mi it maski Aldaw it Kapa'naan. †²³ In magpanuri' kamu it maski Aldaw it Kapa'naan, isa'un lamang masunud mi i ipiyag'uridin ngayti ni Moises, ta unuka pag'isgan mi aku sabap du'un it pagpagayen ku ngayti it magsarut kat Aldaw it Kapa'naan? ²⁴ Ka'ilangan kat kataldenggan i ipag'ukuman mi, ega ku'aw-ku'aw nga ukuman."

Nabagi'-bagi' i pikir it kadakel sabap it ki Jesus

²⁵ Iyan magpanuldu' na ngayti si Jesus, maa-maatan nay beken nga taga Jerusalem, maat nira, "Da'ga ba' itu nay taw ngayan nga ku'imatayen nira? ²⁶ Kayti, waytu na, magpanuldu' na kanya kat kadadaklan, temed ega nagay pag'ampangan nira nga kuntra' it kanya. Barang magkakilalaan nat mga pagbaya'en tami nga kanya nay pa'aaten ngayang Cristo nga isiyanggup it Ampu'ang Diyus. ²⁷ Temed da'ga ba' egay magka'rut in ariyen i garingan it Manriribring Adi' ngaytung isiyanggup nga pa'asitu? Taka' in itung taw, urut tami nga mu'sa i giyaringan ya."

²⁸ Ta it atkayti, nangga'maran na si Jesus ngayti, nga magpanuldu' du'un it Templo. Maat ya, "Unu ba', magkakilalaan mi aku? Unu, magka'rutan mi in ari talagay giyaringan ku? Yay matuud, egaytu na'asitu aku it sadi-sadili ku na lamang, in da'ga may timna'eg it aken. Purus kamatuudan i kanya ngaytu temed ta, ega magkakilalaan mi kanya. ²⁹ Temed aku, kilala ku kanya, ka du'un i garing ku, baw kanya i nagta'eg it aken it pa'asitu."

³⁰ Pagkagneg it mga taw ngayti, pagkudakpen nira si Jesus, temed ega naga nabwat nira, sabap ega pa' miyabut i ipiyabetang-betang nga timpu.

³¹ Temed dakel naga sira nga magpakimatuud it kanya. Maamaatan sira, "Unu sadaw, in pa'asitu na ngayan i Cristo ngayang pa'aaten, makabwat kanya it mga tanda'anang nga kalililu'ang bagay nga subra' pa' it magkabwat it itung taw?"

³² Naringid-ringidan it mga Pariseo i pama-grundingen it mga katataawan ngayti pasar it ki Jesus. Aypa' binwat it mga Pariseo ngayti baw mga pagbaya'en it mga sasirduti, piyapa'adu'unan nira it mga taawan nira nga guwardiya it Templo ka dakpen si Jesus ngayti. ³³ Ta it atkayti, maat ni Jesus, "Ma'iba-iba mi pa' aku it sang dekeye' nga timpu bawnga muli' aku nayan du'un it nagta'eg ngaytit aken it pa'asitu. ³⁴ Tegelen mi yan aku it tulus, temed ega nayan maparagan mi aku, ka ega yan ka'adu'un kamu it uli'an ku ngayti."

³⁵ Namagrunding-rundingen si' i mga Judio ngayti, "Ay ari tuy adu'unan it taw ngaytu nga ega maparagan tami? Barang du'un i adu'unan ya it mga ka'ibaan ta ngayan nga mga Judio nga nagpakila'uk-la'uk nat mga Griego du'ut banwa nira, ka du'un nat kanira i panuldu'an ya. ³⁶ Unu yan i ireg sugiden it iyan ngayang sugi-sugid ya nga maat, 'Tegelen mi yan akut tulus, temed ega nayan maparagan mi aku, ka da'kamu ka'adu'un it uli'an ku ngayti?'"

³⁷ Iyan kiya'pusang aldaw nga kamataan it pista', timnindeg si Jesus baw nangga'maran it dadakula', nga mag'aat, "Patpad sinit aken i kumpur pag-ba'nekan ka minum. ³⁸ Ka ituy ka'ulugan it ampang nga magbebtang du'ut kasuratan ngayang ampang it Ampu'ang Diyus. In siyuy magpamaya' baw magsarig it aken, may tumumbud nga magbegay it matuud nga ka'genan, nga garing du'ut seled ya, subung nagat pagtumbud it danum." ³⁹ Pagpapuntu'an it ampang ya ngayti, Espiritu Santo nga pasarum du'ut kumpur mamaya' baw sumarig nat kanya. Lamang iti nga timpu, ega pa' magsasarum kat bilug it mga taw. Ega pa' tiya'eg kanyat pasarum ka ega pa' naka'uli' si Jesus du'ut langit nga tumanggap it kabantugan nga areg it Ama' ya.

⁴⁰ Iyan beken, pagkagneg nirat iti nga inaat ni Jesus, maat nira, "Talagang egaytuy belag, Prupita' na ngayan." ‡

⁴¹ Iyan kat beken, maat nira, "Itu na baytuy Cristo ngayang Manriribring Adi' nga isiyanggup it Ampu'ang Diyus."

Temed iyan kat beken, maat nira gasi', "Ta unu bayan, du'ut Galilea i garingan it Adi' ngayan?"

⁴² Ka da'ga ba' nakabtang ngayan du'ut siyubli-subli tami nga kasuratan ngayang ampang it Ampu'ang Diyus, nga mag'aat, 'Iyan Cristo ngaytu, li'wanan ya kat mga tungtung-inapu' ni David, baw garingan ya du'un it Betlehem nga lansangan ni David ngaytu.'" ⁴³ Aypa' sabap it iti'en ngayti, nabagi'-bagi' i pikir it kadakel sabap it kanya.

⁴⁴ Iyan beken, ireg nira dakpen na kanya, temed subuk mag'ali' pa' sira.

† Kapitulo 5:1-18. †† Genesis 17:11-12.

‡ Deuteronomio 18:15-18.

Kadakel it mga pagbaya'en it mga Judio, talagang ega magpamaya' it ki Jesus

⁴⁵ Namag'uli' na i mga tiya'eg ngayting mga guwardiya it Templo du'un it namagta'eg ngaytit kanira nga mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga Pariseo. Pag'abut nira, inaat sirat namagta'eg ngaytit kanira, "Ta ari nay itiya'eg namen ngayat imyu? Unuka egay magbabaya' nga kanya?"

⁴⁶ Katubag sira, maat nira, "Kagalang-galang it imyu, yanaytuy ka'lay, egay taw nga atkayan nang gayen it pag'ampangen."

⁴⁷ "Talagang pati palan kamu, nate'ag-te'ag na gasi'!" maat it mga Pariseo ngayti. ⁴⁸ "Kami ngaytu nga mga pagbaya'en baw mga Pariseo, siyuy namayaan mit amen nga may pamaya' it kanya? Da'ga ega? ⁴⁹ Iyan lamang i magpamaya' it kanya, iyan kadakel it mga ra'yat ngayan nga egay uru-urut nira it mga ka'urdinan ta. Da'ga ba' mga taw ngayan, siyumpaan it Ampu'ang Diyus nga rigaen ya?"

⁵⁰ Nadnganan nga du'un si Nicodemo, namasyar ngayti du'ut ki Jesus it magpapu'un pa' si Jesus it manuldu', ka kanya Pariseo naga. Iningkut ya i mga ka'ibaaan ya ngayti, maat ya, ⁵¹ "Da'ga ba' kuntra' kat mga ka'urdinan tami nga ega basta-basta betanganan it ukuman i esang taw in ega pa' na'imbistigar nga napaka'rutan it magayen in unuy pagbuwaten yang kamali'?"

⁵² "Aa bila'," maat i tubag it mga ka'ibaaan ya ngayti. "Unuytu? Unu, pati ikaw, esa nagat mga sisindiren ngayting taga Galilea? Sa'up-sa'upun mut masa i mga kasuratan tami, mamayaan mu yan asan nga egay prupita' nga manggaring kat Galilea."

Tiyaban du'ut ki Jesus i pag'a'asawaen nga babay nga may lalaki ya

⁵³ Nagsig'uli' nay natingped ngayting mga katataawan.

8 Temed si Jesus, timnungul kanya du'un it Mungsu' it Olibo. ² Pag'eyag it aldaw, nagpa'uli' naga kanya du'un it Templo. Minlep si' du'ut kanya i mu'sang mga taw du'un. Miyadung si Jesus bawnga tiyuldu'an ya si' sira. ³ Iyan magpanuldu' na si Jesus, may miyabut nga mga manigpa'yag it urdin baw mga Pariseo. May taban nira nga nadakep nira nga pag'a'asawaen nga babay nga may lalaki ya. Piyatindeg niray babay ngayti du'ut adapan nira, ⁴ baw maat nira it ki Jesus, "Manigtuldu', babay ngaytu, nadakep nga may lalaki ya. ⁵ Ta it ipiyag'uridin ni Moises du'ut mga ka'urdinan nga buntalan it batu it seked matay i mga magbuwat it subung nat kanya ngaytung binwat, ta kayti, unuy masugid mu?" ⁶ Atkayti i ingkut nira ka eget na ni-

rat sigapul it ki Jesus ngayti, isa'un may makadimanda nira nga kuntra' it kanya.

Temed ega timnubag si Jesus. Rimnungguk ga kanya bawnga simnurat du'un it lugta' it tutuldu' ya. ⁷ Mga mag'ingkut ngaytit ki Jesus, sigi-sigi nga ingkut nira. Ta it atkayti, timnindeg si Jesus bawnga miyampang, nga mag'aat, "In siyu manggid it imyu i egay kakasala'an, iyan i mapakay nga mu'na nga muntal it kanya it batu." ⁸ Pagka'ampang ya kayti, kimnantud kanya ka simnurat si' du'ut lugta'.

⁹ Pagkagneg it mga mag'ingkut ngaytit ki Jesus, namagtekas-tekas na sira. U'nay mga magugurang, bawnga mga manga'wa'en seked ega nay na'ped it kanira du'un, si Jesus mana baw babay ngayti nga magtitindeg naga du'ut adapan it katataawan. ¹⁰ Lintegan kanya ni Jesus baw iningkut, "Namagpa'unu nayan sira? Unu, egay rimi-ga it imu?"

¹¹ Katubag i babay ngayti, maat ya, "Ta ega, Agalen."

"Ta maski aku," maat ni Jesus, "ega rigaen ku ikaw. Mapanaw ka na baw pedkanan mu nay buwat it kasala'an."

Ega tiyanggap it mga Pariseo i pamatuud ni Jesus pasar it sadili ya

¹² Pagsa'up si' ni Jesus it mampang du'un it mga taw, maat ya, "Aku ngaytu i bilang tidaw nga magbegay it eyag kat pikiran it mga taw situt sinirungat langit. Iyan sumunud it aken, ega na subung it magpanaw it delemen, sabap pag'e'yagan na kanyat tidaw ngaytu nga magbegay it ka'genan nga egay kaskedan."

¹³ Inaat kanya it mga Pariseo nga du'un mamagpagneg, "Sadi-sadili mu i pamatuud mu ngayat bilug mu. Ega mapakay yan nga pakimatuudun i pamatuud mu ngayan."

¹⁴ Katubag si Jesus it kanira, maat ya, "Maski maat mi sadi-sadili ku i pamatuud ku it bilug ku, temed matuud tuy pag'aaten ku ngaytu, sabap urut ku in ari giyaringan ku baw in ari adu'unan ku. Temed kamu, ega magka'rutan mi in ari giyaringan ku baw in ari adu'unan ku. ¹⁵ Mag'ukuman kamu uyun kat pangukuman it taw, temed aku, egay pag'ukumanan ku nga maski siyu. ¹⁶ Temed maski mukuman aku, tama' naga i i'ukuman ku, sabap ega lamang aku i magbetangan it ukuman, in da'ga duwa kami nagat Ama' ku nga nagta'eg it aken it pa'asitu. ¹⁷ Magsusurat naga du'ut siyubli-subli mi nga mga ka'urdinan nga mag'aat du'un, in nagsubung i pamatuud it duwa na nga magpanistigu, ka'ilangan pakimatuudun. ¹⁸ Ta aku i esa, ka magpamatuud aku pasar it sadili ku. Yay ikadwa nga magpamatuud gasi', Ama' ku nga nagta'eg it aken."

¹⁹ Pagkagneg it mga taw ngayti, miningkut sira nga mag'aat, "Ay ari bayan i Ama' mu ngayan? Ari pag'a'anuan ya?"

Tumubag si Jesus, maat ya, "Yay matuud, it ega naga kilala mi aku, simpri ega naga kilala mi i Ama' ku. In bete' magkakilalaan mi na aku, simpri maki-lalaan mi naga gasi' kanya." ²⁰ Mga itu ngaytu, in-ampang ni Jesus iyan magpanuldu' kanya du'un it esang bagi' it Templo nga du'un manggid it ade'-deng it mga berebtangan it bilang ipagbegay it mga taw du'un it Ampu'ang Diyus. Temed ega naga diyakep kanya it maski siyu, ka ega pa' na'but i ipiyabetang-betang nga timpu.

Ipiyagrpar ni Jesus nga mga ega magpamaya' it kanya, da'sira ka'adu'ut kagayenan ya nga du'un it langit

²¹ Sa'up si' nga inaat ni Jesus it mga katataawan, "Talagang lim'id aku. Tulusun mi yan aku it temegel, temed matay kamu lamang it ega napasinsiya i kasala'an mi. Da'kamu talaga ka'adu'un it adu'unan ku."

²² Pagkagneg nira, namagrunding na sira, nga mag'aat, "Barang sayan mangeget kanya. Yay pa'aaten ya ngayang da'ta kapa'adu'un it adu'unan ya ngayti."

²³ Maat pa' ni Jesus, "Kamu, taga dena'. Aken, taga langit aku. Mamagtatakena' kamu situt banwa ngaytu. Aken, ega. Aypa' ega surubung i kat nakem tami. ²⁴ Aypa' matuud tuy ipag'aat ku ngaytut imyu, nga matay kamu it ega napasinsiya i kasala'an mi. Basta ega pakimatuudun mi i pamatuud ku nga in siyu aku talaga, simpri matay kamu it ega napasinsiya i kasala'an mi."

²⁵ "Tay, siyu ka baytu?" ingkut si' it mga taw ngayti.

"Ta da'ga ba' ipagsugid ku nat imyu it ka'lay ngaytu in siyu aku nga matuud?" tubag ni Jesus it kanira. ²⁶ "Talagang dakulay ma'aat ku baw mabetanganan kut ukuman kuntra' it imyu. Temed it matuud i pag'aaten it nagta'eg it aken baw in unuy magkagnegan ku nga pag'aaten ya, iyan i ipagsugid ku situt banwa ngaytu."

²⁷ Ega nasepsepan it mga taw ngayti nga pagpa'igu'an ni Jesus, Ama' ya. ²⁸ Aypa' maat si' ni Jesus it kanira, "Basta makapatindeg mi na i krus nga pagrangersangan it kanya nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, sikayan payan matantuwan mi nga talagang matuud i ipagsugid ku nga in siyu aku. Ma'rutan mi nga egaytuy pagbuwaten ku nga kat sadili ku na lamang, in da'ga pag'ampangen ku, iyan nga ipagtuldu' it aken it Ama' ku. ²⁹ Pirmi nga iba ku i nagta'eg it aken. Ega pagpablagan ya aku, sabap it iyan i pirmi ku nga pagbuwaten, iyan nga

magkasagyaan ya." ³⁰ Dakel i namaya' nga nakagneg ngaytit kanya.

Mga Judio nga ega magpamaya' it ki Jesus, maski tungtung-inapu' sira ni Abraham, subuk si Satanas nay giyaringan nira

³¹ Inaat ni Jesus i mga Judio ngayti nga namaya' it kanya, "In pasigi pagsunud mit mga ipagtuldu' ku ngaytu, yay matuud, alagad ku nayan kamu.

³² Makilalaan mi nayang banar i kamatuudan, baw iyan kamatuudan ngaytu, itu na i pali'wan it imyu."

³³ "Mga tungtung-inapu' kami naga ni Abraham," maat i tubag it mga Judio ngayti, "baw egay magkatanudan namen nga na'uripen kami it maski siyu. Ta unuka magka'aat mu nga ipali'wan kami?"

³⁴ Maat si' i tubag ni Jesus it kanira, "Matuud tuy ipag'aat ku ngaytut imyu, nga uripen it kasala'an i in siyu-siyu nga magpasigi pa' nga muwat it kasala'an. ³⁵ Taw nga uripen lamang, talagang egay kasiguruwan ya nga mane'te' kanya kat pamalay-balay it agalen ya it seked ka'nu-ka'nung timpu. Temed iyan anak it agalen ngaytu, mane'te' du'un it egay kaskedan. ³⁶ Basta aku, nga Anak ngaytu nga pa'aaten, i pali'wan it imyu kat pagka'uripen mi, siguradung li'wan kamu nayan nga matuud. ³⁷ Talagang urut ku nga mga tungtung-inapu' kamu naga ni Abraham. Temed paribasay lamwat kamu, nga ega pag'intindiyen mi i mga ipagpanuldu' ku ngaytu, pagpa'resan mi aku nga ma'imatay. ³⁸ Ipagsugid ku i mga naltegan ku du'ut Ama' ku. Atkayan nagay imyu, pagbuwaten mi i in unu-unu nga nagnegan mi du'ut ama' mi."

³⁹ Timnubag si' i mga Judio ngayti, maat nira, "Si Abraham bay ama' namen."

"Ta in ama' mi si Abraham," maat ni Jesus ngayti, "ta unuka pagpasyangan mi i mga buwat yat kanya? ⁴⁰ Ka ungaytu ga, masyaduy ku'imatay mit aken, it ipagsugid ku lamang i kamatuudan nga nagnegan ku du'ut Ampu'ang Diyus. Ega yan atkayan i ki Abraham nga buwat. ⁴¹ Iyan mga pagbuwaten mi, subung naga it buwat it ama' mi."

"Ega naga kami i lupaw," maat si' i tubag nira. "Ampu'ang Diyus naga i Ama' namen."

⁴² "Ta in atkayan," maat si' ni Jesus ngayti, "in talagang mga anak kamu it Ampu'ang Diyus, ka'ilangan ma'alén mi aku, sabap du'un it Ampu'ang Diyus i giyaringan ku. Garing du'ut kanya, na'asitu aku nat imyu. Ega na'asitu aku kat ka'irgan ku na lamang, in da'ga matuud nga tiya'eg ya aku.

⁴³ Unuka ega magkasepsepan mi i pag'aaten ku? Sabap siguru it ega kutanggapen mi i ipagpan-gadal ku ngaytu. ⁴⁴ Munugat si Satanas i ama' mi. In unuy ireg ya, iyan i pagkubwaten mi. Yay matuud, mangingimatay kanyat taw garing pa' it tagna' baw kalaban it kamatuudan, ka ega talaga mapara-

gan du'ut kanya i kamatuudan ngaytu seked it ka'nu-ka'nu. In mag'ambut kanya, ta it yan nagay adat ya, sabap talagang ma'ambut kanya baw pu'un kanyat ka'ambutan. ⁴⁵ Temed paribasay kamatuudan i ipagsugid ku, aypa' ka ega pagpamaya'nen mi aku! ⁴⁶ Ka siyu it imyu i magkamatuud nga nagkasala'an aku? In talagang kamatuudan i pag'aaten ku, unuka ega pagpamaya'nen mi aku? ⁴⁷ Iyan kat Ampu'ang Diyus nga mga taw, talagang magpagneg sira it ampang ya. Temed da'kamuy imyu kat Ampu'ang Diyus. Aypa' ka da'kamu magpagneg it ampang ya ngaytu."

Magpamatuud si' si Jesus pasar it sadili ya, nga mag'aat, garing it tagna' pang tagna' may kanya nang lagi.

⁴⁸ Inaat si' si Jesus it mga Judio ngayti, "Da'ga ba' matuud i pag'aaten namen nga Samaritano † ka, baw pagpapulpugun ka it mara'e-ra'et?"

⁴⁹ "Da'ku baytu pagpapulpugun it mara'e-ra'et," maat ni Jesus ngayti. "Paggalangen ku talagay Ama' ku, temed kamu, egay galang mit aken.

⁵⁰ Egaytu magtulus aku it sadili kung kabantugan. Ama' ku i baala' kayan. Kanya i magpanindeg it aken baw mag'ukuman it imyu. ⁵¹ Kamatuudan tuy pag'aaten ku ngaytu, nga in siyu-siyu nga magpanga'genan uyun kat mga ipagtuldu' ku ngaytu, ega na labayen yay kamataynen."

⁵² Inaat si' kanya it mga Judio ngayti, "Da'ga ba' ma'yag na nga magpulpug ka! Ka na'lay nang natay si Abraham baw mga prupita'. Ta unuka magka'aat mu nga ega matay it seked ka'nu-ka'nu i in siyu-siyu nga magpanga'genan uyun kat mga ipagtuldu' mu? ⁵³ Unu, mabantug ka pa' it ama' namen ngaytu nga si Abraham? Natay na kanya, subung naga i mga prupita'. Unu baytuy tanud, in siyu na?"

⁵⁴ Tumubag si' si Jesus, maat ya, "In sadili ku i pagbantugun ku, talagang egay kapulusan kayan. Temed iyan Ama' ku, kanya naga nga pag'aaten mi nga Ampu'ang Diyus mi, kanya bay magpabantug it aken. ⁵⁵ Talagang ega magkakilalaan mi kanya. Temed aku, kilalang-kilala ku kanya. Ka in aaten ku nga ega kilala ku kanya, ma'ambut aku nga subung it imyu nga ma'ambut. Temed iyan i matuud it kilala ku kanya. Pagsunudun baw pagpanindegan ku i kumpur pag'aaten ya. ⁵⁶ Nakasagyay ama' mi nga si Abraham iyan na'rutan ya nga maltegan yay aldaw it pama'asitu ku. Talagang naltegan ya, aypa' ka nakasagya kanya." ††

† *Mga Samaritano, pagsindiren it mga Judio. Aypa' ireg sugiden it ampang nira nga, "Samaritano ka", "sisindiren ka gasi' i imu nga subuk mga Samaritano."* †† *Simpri ega naga du'un si Abraham it pagsakit ni Jesus, ka na'lay nang patay, subrat duwang ribung ta'un bawnga simnakit si Jesus ngayti. Siguru yay ireg yang sugiden, nakasagya si Abraham iyan na'rutan ya*

⁵⁷ Sabap si' it iti ngayting inampang ni Jesus, inaat si' kanyat mga Judio, "Ega pay limang pulung idad mu! Ta unuy ikiyalteg mut ki Abraham?"

⁵⁸ Katubag si' si Jesus, maat ya, "Ituy kamatuudan nga isugid kut imyu, parabir ipiyanganak si Abraham, may aku nang lagi." ⁵⁹ Pagkagneg nira kayti, nagsigku' mit nay mga Judio ngaytit batu ka batuun na kanya. Temed nagpalingeb-palingeb na si Jesus du'ut katataawan ka nanli'wan na du'un it Templo ngayti.

Piyagayen ni Jesus i esang lalaki nga sekad ya, beleg

9 Ka'sang magpanaw si Jesus, may napsagan ya nga beleg nga lalaki. Sekad yay beleg ya ngayti. ² Iningkut kanyat mga alagad ya ngayti, maat nira, "Manigtuldu', siyu manggid i may kasala'an ka sumakit i itung taw, beleg na? Unu kanya u mga giyaringan ya?"

³ Katubag si Jesus, maat ya, "Simnakit kanya nga beleg, ega sabap may kasala'an ya u mga giyaringan ya, in da'ga isa'un lamang matanyag kat bilug ya i guna it Ampu'ang Diyus. ⁴ Ka'ilangan kita, buwaten tami i mga ipagpabwat it Ampu'ang Diyus, kanya nga nagta'eg ngaytit aken it pa'asitu. Ka'ilangan buwaten tami mintras egen tami pa' ka yay subuk aldawun. Sabap in patay na, ega nay rugar nga muwat, kabilangan ya delemen na. Ta, siyu pay makabwat? Da'ga ega na? ⁵ Kabilangan ku, piyakatidaw. Baw ka'lay ku ngaytu situt banwa, magsisigi nga pag'eyagan kuy pikiran it mga taw."

⁶ Pagka'ampang ni Jesus kayti, mimbur kanya du'ut lugta'. Piyabara' yang rusu' i imburan ya ngayti, bawnga ipiya'id ya du'un it mata it beleg ngayti. ⁷ Pagkapa'id ya, maat ya, "Panaw, manramus ka du'ut danum ngayting pagpangaranat Libtung it Siloe." (Ireg sugiden it Siloe ngayti, tiya'eg.) Namaya' i beleg ngayti. Pag'uli' ya du'ut balay ya, magkalteg na kanya.

⁸ Pagkalteg it mga kamalay ya baw beken pa' nga nakalteg it kanya iyan magpa'ildaw-ildaw pa', maat nira, "Da'ga ba' yanayay beleg ngayan nga magpa'ildaw-ildaw?"

⁹ "Aa' yanayan bayan!" maat it beken.

"Bila', ega!" maat i beken. "Nakaslun lamang bayay rupa ya."

Temed maat i lalaki ngayti, "Aku na ngaytu baytu!"

¹⁰ "Ta mag'u'unu ka nakalteg? Unuka da'ka na beleg?" maat it mga taw ngayti.

nga may mabut kat mga tungtung-inapu' ya nga isiyanggup it Ampu'ang Diyus, nga si Cristo i pa'aaten. Aypa' iyan simnakit nay anak ya nga si Isaac it maski gurang na sirang banar, na'rutan yang siguradu nga tumanen it Ampu'ang Diyus i kumpur isiyanggup ya. Aypa' ka nakasagya kanya.

¹¹ Katubag i lalaki ngayti, “Iyan taw ngayan nga pagpangaranat ki Jesus, binwat ya, nagbuwat it rusu' bawnga ipiya'id ya situt mga mata ku ngaytu. Pagkapa'id ya, inaat ya aku, ‘Panaw, manra'mus ka du'ut Siloe.’ Piyamaya' kuy inaat ya ngaytit aken. Na'adu'un aku bawnga nanra'mus. Pagkara'mus ku, ta, atkaytu na, nga magkalteg aku na.”

¹² “Ta ariyen nayan kanya?” ingkut nira si'.

“Ta'way in nagpa'unu na,” maat i tubag ya.

Siyumarya it mga Pariseo i beleg ngayti in mag'u'unu-unu i binwat ni Jesus

¹³ Piyabaya' nira du'ut mga Pariseo i beleg ngayti nga piyagayen ni Jesus. ¹⁴ Aldaw it Kapa'naan i pagbuwat ni Jesus it atkayti nga minwat it rusu' baw nagpagayen it kanya. ¹⁵ Siyumarya kanya it mga Pariseo it in mag'u'unu magkalteg na kanya. “Ta yanayan ba',” maat ya, “piya'idan yat rusu' i mga mata ku ngaytu, bawnga nanra'mus aku. Ta atkaytu na nga magkalteg aku na.”

¹⁶ Maat i beken nga mga Pariseo ngayti, “Talagang ega garing du'un it Ampu'ang Diyus i iyang taw, sabap it ega pag'intindiyen yay Aldaw it Kapa'naan ngaytu.” Temed beken, mag'aat gasi' nga mag'u'unu makabwat it atkaytung mga tanda'anang nga kalililu'ang bagay i esang makasala'an? Sikayti ega si' magparag-paragen sira it pagsugiden.

¹⁷ Aypa' ka siyumarya nira sit suma'up i taw ngayting beleg. “Ta ikaw,” maat nira, “it magkalteg ka na sabap, maat mu, piyagayen ka ni Jesus ngayti, ta, unuy masugid mu pasar it kanya?”

“Aa’,” maat i tubag ya, “esa bayan kanyang prupita'.”

¹⁸ Ega magpamaya' i mga pagbaya'en ngaytit mga Judio nga beleg kanya it tagna' pa' bawnga piyagayen, aypa' ka ipiyatawag niray mga gi-yaringan ya. ¹⁹ Pag'abut, iningkut nira nga mag'aat, “Unuytu, anak mi i itung taw, baw unu, pagsakit ya, beleg nga matuud? Ta unuka kayti ega na beleg kanya?”

²⁰ Katubag i mga giyaringan ya ngayti, maat nira, “Talagang anak namen baytung matuud, baw talagang pagsakit ya beleg nang lagi. ²¹ Temed ega magka'rutan namen in unuka magkalteg na kanya kayti, baw ega gasi' magka'rutan namen in siyuy nagpagayen ngaytit kanya. Magayen kanya nay ingkutun mi, tutal ega na wa'wa' kanya. Makasugid ya nayan it magayen i pasar it bilug ya.” ²² Atkayti i pangampang it mga giyaringan ya ngayti ka mag'i'lam sirat mga pagbaya'en ngaytit mga Judio, sabap may piyag'unyunan it mga Judio ngayti nga in siyu-siyuy li'wanan it si Jesus na ngayti i Cristo nga Manriribring Adi' ngayang isiyanggup, awa'en na du'ut papagsambaan nira. Ega na uyut it pagka-

Judio. ²³ Aypa' ka atkayti i tubag it mga giyaringan ya ngayti, nga mag'aat, “Tutal ega na wa'wa' kanya. Kanya nay ingkutun mi.”

²⁴ Aypa' ka ipiyatawag nira si' i beleg ngayti, ka iningkut nira si' nga mag'aat, “Kayti pagdedngegen kat Ampu'ang Diyus. Aypa' isugid muy kamatuudan, ka urut namen nga makasala'an i iyang taw.” †

²⁵ Katubag si' kanya, nga mag'aat, “Ta ega bayan magka'rutan ku in makasala'an kanya baw ega. Basta iyan lamang i magka'rutan ku, talagang beleg aku temed kayti magkalteg aku na. Da'ku na beleg.”

²⁶ “Ta unuy binwat it taw ngayti it imu? Mag'u'unu piyagayen ya ikaw?”

²⁷ Tumubag si' kanya, maat ya, “Isiyugid ku na it imyu. Ega lamang pagpagnegan mi. Ta unuka ireg mi si' nga magnegan it suma'up? Unu, ireg mi gasi' nga mabwat kamu nga mga alagad ya?”

²⁸ Diniyampa' nira na kanya, maat nira, “Ikaw bay alagad ya! Amen bila', mga alagad kami ni Moises! ²⁹ Ka magka'rutan namen nga piyakisugidan it Ampu'ang Diyus si Moises, temed iyan nga taw, ega magka'rutan namen in ari piyandungwatan ya kayan.” ††

³⁰ Katubag si' i beleg ngayti, maat ya, “Talagang kalililu'an yan, nga ega magka'rutan mi in ari gi-yaringan ya kayan, taka' piyagayen ya aku nga kayti da'ku na beleg. ³¹ Da'ga ba' magka'rutan ta nga ega pagtubagen it Ampu'ang Diyus i mga makasala'an, temed pagtubagen yay iyan nga magsamba it kanya it may galang baw magsunud it mga ka'irgan ya? ³² Ka garing pa' it amula' pay banwa, ega pay nakapagayen it beleg nga sekad ya, kayti mana. ³³ Talagang egay mabwat it iyan nga taw nga mga atkaytu in da'ga talagang garing kanya du'un it Ampu'ang Diyus.”

³⁴ Ka'ampang si' i mga Pariseo ngayti, maat nira, “Ipiyanganak ka nga makasala'an nga banar. ‡ Kayti ikaw pay manuldu' it amen!” Pagka'ampang nira kayti, inimugaw na nira.

Mga ega mamayat ki Jesus, subuk mableg sira

³⁵ Nabarita'an ni Jesus nga taw ngayting beleg nga piyagayen ya, inimugaw nat mga Pariseo. Pagkaparag ni Jesus it kanya, iningkut ya nga mag'aat, “Unu, magpamaya' ka it kanya nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw?”

† *Mapisi' gasi' kat Ginirego i atkaytu ngaytu, “Ka'ilangan Ampu'ang Diyus i bantugun mu, ega iyan nga taw, ka urut namen nga makasala'an bayan.” †† Mapisi' gasi' kat Ginirego i atkaytu ngaytu, “Ega magka'rutan namen in ari garing it pudir ya u in siyu i nagta'eg it kanya.” ‡ Kat pasesep it mga Pariseo, basta beleg i esang taw, panriga sabap it kasala'an.*

³⁶ Katubag i lalaki ngayti, maat ya, “Ay siyu bayan kanya, Agalen ku? Isugid mut aken isa'un mapamaya' ku kanya.”

³⁷ “Ta nakitaan mu nang lagi,” maat ni Jesus ngayti, “baw magpakisugi-sugid nat imu kayti.”

³⁸ Yamanay na'ampang it lalaki ngayti, maat ya, “Magpamaya' aku nat imu, Ampu'an.” Bawnga nanluud kanya ka siyamba ya na si Jesus ngayti.

³⁹ Miyampang si' si Jesus, maat ya, “Limnampud aku situt banwa isa'un ukumanan i katataawan. Iyan mga beleg, makalteg sira, baw iyan nga magkalteg na, subuk mableg sira.”

⁴⁰ Nagnegan tu it mga Pariseo nga du'un it tepad nira i iti nga inampang ni Jesus, aypa' miningkut sirang lagi, nga mag'aat, “Siguru da'kami baytu uyut it mga beleg ngayan nga pa'aaten!”

⁴¹ Tiyubag sira ni Jesus, nga mag'aat, “In bete' uyut kamu nagat mga beleg ngayan, ma'awa' i kasala'an mi nga ipagka'ukuman it imyu. Temed it pa'aaten mi nga magkalteg kamut magayen, aypa' ka asan pat imyu i kasala'an mi.” †

Talagang kilalang-kilala ni Jesus i kumpur magpasakep it kanya, baw kilala nira gasi' nga kanya lamang i matuud nga Ampu'an

10 “Kamatuudan talagay ipagsugid kut imyu,” maat ni Jesus. “Iyan nga magseled du'un it antur it mga tupa nga magpantes, nga ega du'ut puwirta'an i paglapasan ka in ari-ari na lamang i paggu'rapan, ega yay belag, mananakaw yan u in da'ga manigpanrangpas. ² Temed iyan ega magpantes, ka in ari-ari puwirta'an du'un i seldan ya, kanya yan i manig'eper it mga tupa. ³ Pagpasleden kanya it guwardiya it puwirta'an, baw pagpapagnegan nga pirmi it mga tupa i ga'maran ya. Sa'nulun yay sadiling mga tupa it ingaranen ya, ka ipali'wan ya sira du'ut antur. ⁴ Basta yan nakapali'wan yay kumpur sadili ya, kanya nay du'ut u'naan baw dumasun nay mga tupa, ka magkatanda'an na niray ga'maran ya. ⁵ Temed talagang da'sira magbaya' it beken. Mamagpalagyu ga in may belag, ka ega magkakilalaan niray ga'maran ya ka ega ga'maran it manig'eper nira.” ⁶ Alimbawa i iti nga inampang ni Jesus, temed ta, ega nasepsepan niray pagpa'ulugan.

† *Mga beleg nga pa'aaten, iyan nga mag'amin nga ka'ildaw-ildaw sira baw ka'ilangan nga tabangen ni Jesus ka makasala'an sira. Mga mag'aat, “Magkalteg kami,” yay mga ega kupamayay ki Jesus, ka maat nira “Egay amen nga kakasala'an, ka pag-sunudun namen i mga urdin.”*

Ma'ilang i kumpur sumunud it panuldu' nga ega garing du'ut Ampu'ang Diyus, temed maribri i kumpur mamaya' baw sumarig it ki Jesus

⁷ Aypa' sa'up si' nga inaat ni Jesus i mga taw, “Matuud i i'aat kut imyu, nga aku i bilang puwirta'an nga paglapasan it mga tupa. ⁸ Dakel i nakau'na it aken nga mga manigtuldu' nga egay pupudir nira nga garing du'ut Ampu'ang Diyus. Subung sirat mga mananakaw baw manigpanrangpas ka mag'agaw it pamaya' it katataawan. Temed ega inintindi sirat mga bilang tupa ku. ⁹ Aku i bilang puwirta'an. Kumpur semled situt aken, ka aku nay pagpamaya'nen baw pagsarigan ya, siguradung maribri. Tarimaen ku kanyat magayen, nga subuk pagtarima it manig'eper it mga tupa it magseled, magli'wan, isa'un ega ma'unu, in da'ga maparagan yang pirmi i magagayen nga pagpasturan. ¹⁰ Iyan inaat ku nga bilang mananakaw, egay beken nga pag'engden ya, kutakaw, ku'imatay baw manrangga'. Temed aku, na'asitu aku isa'un iyan mga bilang tupa ku, mabgayan ku it ka'genan, baw ka'genan nga ibgay ku, talagang ega basta-basta.”

Talagang magayen nga manig'eper si Jesus

¹¹ “Akuy subrang magayen nga manig'eper. Kamatuudan it magayen nga manig'eper, sabap lamang it mga tupa ibgay ya i pati ginawa ya. ¹² Temed in yay mag'eper, pagtangdanan lamang nga ega tagpu'un it mga tupa, basta may maltegan yang mag'a'abut nga bunglun, egay beken malagyu na yan. Tananan yang lagi i mga tupa ngayti. Aypa' buwat it bunglun, temkeb na. Ta magtariwanak nay mga tupa ngayti. ¹³ Magpalagyu i pagtangdanan ka ega sadili ya i mga tupa, aypa' egay raras yat kanira.

¹⁴⁻¹⁵ Aku i magayen nga manig'eper. In mag'u'unu magkakilalaan akut Ama' baw kanya kilala ku gasi', atkayan naga magkakilalaan ku i sadili ku nga mga tupa, baw magkakilalaan nira gasi' aku. Baw talagang ibgay ku i ginawa ku sabap lamang it kanira. ¹⁶ May mga tupa ku pang beken nga magpuyrat mga itu ngaytu nga kat antur na ngaytu. Ka'ilangan ipa'uyut ku gasi' sira it pag'aypeten ku. Pagnegan nira gasi' i ga'maran ku, isa'un sang siraan nat dati nga mga tupa, baw esa-esa gasi' i manig'eper nira.

¹⁷ Pagma'alén akung banar it Ama' ku sabap it itu'un ngaytu, nga ibgay kuy ginawa ku isa'un mabai' ku nagat suma'up. ¹⁸ Egay taw nga makagtas it ginawa ku, in da'ga ituy ka'irgan ku nga ibgay. Aku i magtatagpu'un it ginawa baw may guna ku nga ibgay i ginawa ku baw bai'en it suma'up. Itu gasi' i ta'eg it aken nga garing du'un it Ama' ku.”

¹⁹ Sabap it iti nga inampang ni Jesus, ega si' mag-parag-paragen i mga Judio. ²⁰ Dakel it kanira i mag'aat, "Talagang pagpapulpugun kanyang matuud it mara'e-ra'et. Unuka pasibangayan mi yat pagneg i magpulpug ngayan?"

²¹ Temed iyan beken mag'aat nga, "Ega bayan atkayang kagagayen it pag'ampangen in pag-papulpugun it mara'e-ra'et. Unu, makapagayen it beleg i mara'e-ra'et?"

Pag'isgan it mga pagbaya'en it mga Judio i pamatuud ni Jesus nga kanyang Anak it Ampu'ang Diyus

²² Panagramig na nga timpu i magkadnganan it pista' du'ut Jerusalem it Pista' nga Pagpa'ega-basta-basta it Templo. ²³ Magpanaw si Jesus du'un it pag'a'atpan nga pagpangaranan it Portico ni Solomon, nga du'un it Templo ngayti. ²⁴ Liniputan kanya it mga Judio baw inaat nira kanya, "Seked it ka'nu baytu paglibegen muy pikir namen? Ka'ilangan in talagang ikaw nay Cristo ngayang isiyang-gup nga Manriribring Adi', irapar mu na."

²⁵ Katubag si Jesus, maat ya, "Unu pay pa'aaten mi it nakasugid ku nat imyu? Sala' mi mana it ega pagpanangden mi. Iyan mga pagbuwaten ku kat ngaran it Ama' ku, yanay magpamatuud pasar it aken. ²⁶ Temed it subung nat pag'aaten ku ngayan nga ega pagpamaya'nen mi sabap it ega ka'uyutan kamu it mga tupa ku. ²⁷ Magpagneg it ga'maran ku i mga tupa ku. Magkakilalaan ku sira, baw magdasun sira gasi' it aken. ²⁸ Pagbegayan ku sira it ka'ngenan nga egay kaskedan baw seked it ka'nu-ka'nu da'sira ma'ilang. Baw da'sira ma'agaw it maski siyu situt aken. ²⁹ Ka iyan Ama' ku nga minggay it kanira situt aken, landaw kanya nga gunaan, nga egay kasbung. Talagang da'sira ma'agaw it maski siyu du'un it Ama' ku. ³⁰ Ka aku baw Ama' ku, sang kagina-ginawaan lamang."

³¹ Pagkagneg it mga Judio ngayti, nagsigku'mit si' sirat batu, ka pagkubatuun nira si' kanya.

³² Egay beken inaat sira ni Jesus, "Dakel nga mga magagayeng buwat nga garing du'ut Ama' nga ipagpalteg kut imyu. Ta ariyen kat mga buwat ngaytu i ega magkapakay mi, aypa' ka pagkubatuun mi aku?"

³³ Tiyubag kanyat mga Judio nga mag'aat, "Ega sabap du'un it mga magagayen ngayting buwat i pagkubatuwan namen it imu, in da'ga sabap du'un it pag'agawun muy kabantugan it Ampu'ang Diyus, nga magpaDiyu-Diyus ka it taw ka lamang nga manengteng."

³⁴ Timnubag si Jesus, "Da'ga ba' magsusurat naga du'un it mga ka'urdinan mi ngayang mag'aat, 'Inaat ku nga mga diyus kamu.' ^{†35} Mga diyus i

pana'wag it Ampu'ang Diyus, du'ut kasuratan ngayti, it mga taw nga pagpakargu'an yat mga ampang ya. Talagang basta inaat it kasuratan, egay kalipasan ya. Ega mapakay nga baliwala'en i pa'aaten ya. ³⁶ Ta it aku, pinili' baw tiya'eg it Ama' nga pa'asitut sinirungat langit, mag'u'unu mi ma'aat kayti nga magpangambu' aku it pagkaDiyus kat inaat ku nga aku i Anak it Ampu'ang Diyus? ³⁷ In bete' ega pagbuwaten kuy buwat it Ama' ku, ega mi aku pamaya'nen. ³⁸ Temed in pagbuwaten kuy buwat ya ngaytu, maski ega pagpamaya'nen mi aku, ka'ilangan nga pamaya'nen mi i mga pagbuwaten ku ngaytu ka sikayan mi matantuwan baw masiguru nga aku baw Ama' ku, sang kagina-ginawaan kami."

³⁹ Pagkagneg nira kayti, kudakpen nira si' si Jesus, temed it nagpa'alika'sut naga kanya.

⁴⁰ Nagpa'uli' si' si Jesus du'un it sang dipag it Jordan, du'ut rugar nga u'na-u'nang piyamawtisan ni Juan. Nagtinir kanya du'un. ⁴¹ Dakel nga nagpa'adu'ut kanya. Maamaatan sira nga, "Si Juan, egay binwat ya nga tanda'anan nga kalililu'ang bagay, temed matuud i mu'sa nga pag'aaten ya pasar it itu nga taw." ⁴² Dakel i mga taw du'un kayti nga namaya' it ki Jesus.

Miyatay i esang iba-iba ni Jesus nga si Lazaro

11 May esang taw nga magsarut, pagpangaranan it ki Lazaro. Du'un i pagtata'idan yat Betania. Yamanay iba ya, duwa nga sulsug yang mga babay nga si Maria baw si Marta. ² Si Maria na ngayti, mabut i aldaw nga mu'bu' kanya it babangluun du'un it a'ay it Ampu'an nga si Jesus bawnga tarapuwat yat bu'uk ya. [†] Ta it magsarut ngayti si Lazaro, ³ aypa' binwat it duwa ngayting mga sulsug yang babay, may tiya'eg nira nga pa'adu'ut ki Jesus, taban i ampang nira nga mag'aat, "Ampu'an, magsarut i iba-iba mu nga pagma'alena mu."

⁴ Pagkatuturan du'ut ki Jesus, maat ya, "Ega bayan kamataynen i bara'an it iyan nga sarut. Nag'abut lamang yan isa'un mabantug i Ampu'ang Diyus baw sabap gasi' it ikabantug it Anak it Ampu'ang Diyus." ⁵ Pagma'alena talaga ni Jesus i namagsulsu-sulsugun ngayting tulu nga si Marta, si Maria baw si Lazaro na ngayti. ⁶ Temed maski na'rutan na ngayti ni Jesus nga magsarut si Lazaro, ega napanaw kanyang lagi, in da'ga nakadwa pa', ⁷ bawnga inaat yag mga alagad ya ngayti, "Pa'adu'un tami si' it Judea."

⁸ "Aa bila', Manigtuldu'," maat it mga alagad ya ngayti. "Da'ga ba' may kapira pa' kayti, pagkubatuun ka ngayat mga pagbaya'en tami nga mga Judio? Ta unuka ku'adu'un ka si'?"

† Awit 82:6.

†† Kapitulu 12:3.

⁹ Tumubag si Jesus, maat ya, “Da'ga ba' sang pulu' may duwang uras i sang aldaw? Ta simpri, iyan magpanaw it aldawun pa', ega makata'kid sabap it magkalteg kanya kat eyag it aldaw. ¹⁰ Temed magkasampuk i magpanaw it delemen sabap it ega nay eyag ngayti.” ^{†11} Maat ya pang beken, “Mag'iga' i iba-iba tami nga si Lazaro. Pa'adu'un aku ka sulagen ku kanya.”

¹² “Magayen yan, Ampu'an, nga mag'iga' kanya ka gumayen naga,” maat it mga alagad ya ngayti. ¹³ Tanu-tanud tu it mga alagad ya ngayti, pa'aaten ni Jesus, iga' nga matuud. Arit yay pa'aaten ya, miyatay na si Lazaro.

¹⁴ Ta it ega magkasepsepan it mga alagad ya ngayti, iriyapar na ni Jesus, maat ya, “Miyatay na si Lazaro. ¹⁵ Temed sabap it imyu, masagya aku nga da'ku du'un, isa'un pamaya'nen mi aku kat buwaten ku. Ta kayti pa'adu'un tami nat kanya.”

¹⁶ Si Tomas nga pana'wag it kanya, Gambar, rimnarang na gasit mga ka'ibaan ya ngayting mga alagad. Maat ya, “Maya' tami naga bayat kanya. Matay in matay, basta sang tamiyan.”

Si Jesus i manig'egen it pa'uli' baw pu'un it ka'genan

¹⁷ Pag'abut na Jesus du'un, na'rutan nira nga naka'pat nay pagkalbeng it ki Lazaro. ¹⁸ May tulung kilumitru lamang i ka'alaid it Jerusalem du'ut Betania ngayti, ¹⁹ baw dakel nga mga Judio i na'adu'un it kana Marta ngayti duwa ni Maria, ka magbanga-bangay it kanira sabap it sulsug nira ngayting natay.

²⁰ Pagka'rut ni Marta it miyabut na si Jesus du'ut Betania, simnusmu na kanya, temed si Maria, du'un nagat balay. ²¹ Mampang si Marta, maat ya, “Ampu'an, in bete' situ ka lamang, ega natay i sulsug ku. ²² Temed maski atkayan na, magka'rutan ku nga ibgay it Ampu'ang Diyus i maski unu i angutun mu du'ut kanya.”

²³ “Marta, ma'gen naga bayat pa'uli' i sulsug mu ngayan,” maat ni Jesus.

²⁴ Katubag si Marta, maat ya, “Talagang magka'rutan ku nga mag'egen naga kanya kat umur it banwa in egnen si' i kumpur miyatay.”

²⁵ Tubagen ni Jesus, maat ya, “Aku ngaytu i manig'egen it pa'uli' baw pu'un it ka'genan. Iyan magpamaya' it aken, maski matay na kanya siguradung ma'gen nagat pa'uli'. ²⁶ Baw in siyu nga kamatuudan i pamaya' yat aken baw magpanga'genan uyun it pamaya' ya ngaytu, may ka'genan ya talaga nga egay kaskedan. Ta unu, pagpamaya'nen muytu?”

† Ireg yang sugiden kayti, ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus i uras it kamataynen ni Jesus, aypa' seked it miyabut nay uras ngayti, subuk magpanaw kanyat aldawun pa'. Ega ma'unu kanyat mga kalaban ya.

²⁷ “Ee' ba', Ampu'an, talagang magpamaya' akut imu, nga ikaw talagay Cristo ngayang isiyanggup nga Manriribring Adi'. Ikaw nay Anak it Ampu'ang Diyus ngayan nga pagsisiguruun nga pa'asitut sinirungat langit.”

Timnuru' i mga luwa' ni Jesus

²⁸ Pagka'ampang kayti ni Marta, nagpa'uli' na kanya du'ut balay. Sininyasan ya si Maria bawnga kinidem-kideman ya nga mag'aat, “Miyabut nay Manigtuldu'. Pagpa'adu'unun ka.” ²⁹ Pagkagneg ni Maria, timnindeg nga lagi ka napanaw na nga simnusmu it ki Jesus ngayti. ³⁰ (Siyusmu ka ega pa' naka'but si Jesus ngayti du'ut lansangan nga banar, du'un pat siyusmuwan ngayti ni Marta it kanya.) ³¹ Diyusun si Maria it mga ma'iba ya nga mga Judio ngayti nga magbanga-bangay it kanya du'ut balay. Pagkalteg nirat atnang kelat it tindeg ni Maria bawnga nanli'wan, tanud nira pa'adu'un kanyat lebeng ka sumgaw si' du'un.

³² Pag'abut ni Maria du'ut ki Jesus, nanluud kanya du'un it tepad it a'ay ni Jesus bawnga miyampang kanya nga mag'aat, “Ampu'an, in bete' situ ka lamang, ega natay i sulsug ku.”

³³ Talagang rimna'e-ra'et i nakem ni Jesus baw nanrusarem i rupa ya, pagkalteg yat ki Maria ngayti nga magsugaw baw mga Judio ngayting ka'ibaan ya nga mamagsugaw gasi'. ³⁴ “Ari limbengan mit kanya?” maat ni Jesus.

“Ampu'an,” maat nira, “maya' kat amen isa'un maltegan mu.”

³⁵ Timnuruy mga luwa' ni Jesus.

³⁶ Pagkalteg it mga Judio ngayti, “Ungayan ba',” maat nira, “talagang pagma'alén ya si Lazaro.”

³⁷ Temed maat gasi' it beken, “Nakapagayen kanyat beleg ngayti. Ta unuka ega nasegan-segan yay kamataynen it itung taw?”

Inggen ni Jesus it pa'uli' si Lazaro

³⁸ Rimna'e-ra'et si' i nakem ni Jesus, pag'abut nira du'un it lebeng. Kubkub i inanu'an ngaytit miyatay bawnga limpenan it batu. ³⁹ Maat ni Jesus, “Awa'en mi i lepen ngayan nga batu.”

“Bila’,” maat ni Marta ngayting sulsug it miyatay ngayti, “Ampu'an, mabuyuk na bayan ka naka'pat nay pagpatay ya.”

⁴⁰ “Da'ga ba' inaat kut imu,” maat ni Jesus, “nga in mamaya' kat aken, maltegan mu in sang unuy kabantugan it Ampu'ang Diyus?”

⁴¹ Pagka'ampang ya kayti, inawa' niray maglelpen ngayti nga batu. Yimna'ngad si Jesus bawnga miyampang kanya nga mag'aat, “Ama', magpasalamat akut imu ka pagtubagen mu aku. ⁴² Talagang magka'rutan ku nga pirmi mu aku nga pagpapagnegan. Taka' pag'ampangen kuy atkaytu

sabap it mga taw ngayni nga ka'ibaaan ku kayti, isa'un mamaya' sira nga ikaw nga matuud i nag-ta'eg it aken."

⁴³ Pagka'ampang ya kayti, igiya'uy ya nga mag'aat, "Lazaro, manli'wan ka!" ⁴⁴ Egay beken, nanli'wan si Lazaro ngayti, pagbebedbedan nagat rambay i a'ay baw alima ya, nga adat nira in ipaglebeng, baw pagbebegkesan nagat lages i rupa ya. Maat ni Jesus it kanira, "Pangawa'en mi i mu'sa ngayan asat bilug ya, isa'un ega nay lesa-lesa ya."

Namag'upa-upakaten i mga pagbaya'en it mga Judio it in mag'u'unu ma'imatay nira si Jesus

[Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2]

⁴⁵ Mga Judio ngayting mamagbanga-bangay it ki Maria, naltegan nira i binwat ngayti ni Jesus nga inggen ya si' si Lazaro it pa'uli'. Aypa' dakel siray namaya' nat ki Jesus. ⁴⁶ Temed iyan beken, na'adu'un nga lagi it mga Pariseo ka nanugid it binwat ni Jesus ngayti. ⁴⁷ Aypa' tiningped it mga pagbaya'en it sasirduti baw mga Pariseo i mga ka'ibaaan nira nga manig'ukuman, mga ka'uyutan it Sanedrin. Pagkatingped nira, maat nira, "Unuytuy magayen nga buwatan tami, it dakel nang tанда'anang nga mga kalililu'ang bagay i pagbuwatan it itung taw? ⁴⁸ In pabaya-baya'an tami na lamang, mamaya' nat kanya i mu'sang taw. Ta, bara'an ya kayan, buwatan it mga Romano ngaytu, awa'an ta nat aten nga banwa baw tari-tariwanaken tami na."

⁴⁹ Iyan ega magkaparagan nira in unuy magayeng buwatan, miyampang si Caifas, nga pagbaya'en nira it iting ta'un. Maat ya, "Unu kamu nang mga taw? ⁵⁰ Ega ba' magka'but it pikiran mi. Simpri subrang magayen it aten, sang kataawan lamang i ka'ilangan nga matay, bilang ganti it kadakel ta, ega gat sang kabanwaan i makuri'an." ⁵¹ Temed ega kat sadili ya na lamang i inampang ya ngayti, in da'ga piyaprupita' kanyat Ampu'ang Diyus, ka si Caifas ngayti, Piyakamata'as nga Sasirduti it iting ta'un. Nasugid ya ngayti nga kamataynen ni Jesus, mangganti it bangsat Judio. ⁵² Baw ega lamang bangsat Judio, in da'ga isa'un mabwat sira nga sang siraan it matingped yang mga anak it Ampu'ang Diyus nga gumaring kat pa'ari-aring rugar.

⁵³ Garing it iting aldaw, pagtulusun na nira in mag'u'unu nira ma'imatay si Jesus. ⁵⁴ Aypa' it atkayti, ega na magpakila'uk-la'uk si Jesus du'ut iti nga mga Judio. Binwat ya, na'adu'un it Efraim, esang lansangan nga ade'deng du'un it rugar nga kapupuyangtan. Du'un si' kayti i tiya'idan nira mag'a'alagad.

⁵⁵ Mag'ade'deng si' i pista' it mga Judio ngayting pagpangaranat Pista' it Tiya'liban. Dakel nga taga prubinsiya nga na'adu'ut Jerusalem parabir mabut

i pista', isa'un mabwat nira i mga ka'ugali'an nira nga panlimpiyu'. ⁵⁶ Sigi nga panigmata nira temed egay naltegan nirang si Jesus. Aypa' ka in du'un sirat Templo mamagtindeg-tindeg, yay buwat nira, ingku-ingkutun nga mag'aat, "Unuy tandes mit imyu? Pakipista' naga kanya u ega?" ⁵⁷ Sabap ipiyagpa'imbanda it mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga Pariseo nga in siyu-siyuy magka'rut it in ariyen si Jesus, ka'ilangan ituldu' ya, isa'un madakep nira kanya.

Biyu'bu'an it babangluun i mga a'ay ni Jesus

[Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9]

12 Ka'nem mana pista' na it Pista' ngaytit Tiya'liban, miyabut si' si Jesus du'un it Betania nga lansangan ngayti ni Lazaro nga inggen yat pa'uli'. ² May binwat du'un nga pagkara'nen, nga si Jesus i paggalangen. Magpanarakan si Marta ngayti, ki Lazaro esat mga ka'ibaaan ni Jesus it magka'en. ³ Binwat ni Maria, minsi' it piyakamarga na nga babangluun ka pirmira, balit mga duwang basu. Ibiyu'bu' ya du'un it mga a'ay ni Jesus. Pagkabu'bu' ya, tiyrapuwan yat bu'uk ya. Nanlekep nat seled it balay i banglut babangluun ngayti.

⁴ Pagkamuya it esang alagad nga si Judas Iscariote, nga iti nga taw, mabut i timpu nga subuk idagang ya si Jesus, maat ya, ⁵ "Unuka ega ipiya'alang i babangluun ngayan, isa'un bayad ya ibgay du'ut mga makukuri'? Siguradu yang rega ya, kasbung it inaldaw it sang ta'un." ⁶ Iti nga inampang ni Judas, ega maat matuud nga may ildaw yat mga makukuri', in da'ga sabap it, kanya, mananakaw. Kanya i magkeppet it pundu nira. Sumang ka'anu may paglimat-limaten ya na.

⁷ Tubagen kanya ni Jesus, nga mag'aat, "Pata'nan mu kanya. Pagbuwatan ya ngaytu, pa'areg ya nat ilbeng aku. ⁸ Seked it ka'nu-ka'nung timpu ka'ibaaan mi i mga makukuri', temed aku ega ka'ibaaan mi it ma'lay nga timpu."

⁹ Dakel nga dakel nga mga Judio i nakabarita' nga si Jesus, du'un it Betania, aypa' ka na'adu'un sira. Ega lamang sabap it si Jesus i enged nira, in da'ga isa'un maltegan nira beken si Lazaro ngayti, nga inggen it pa'uli'. ¹⁰ Aypa' ka pagpikiren gasi' it mga pagbaya'en it mga sasirduti nga pati si Lazaro, imatayen. ¹¹ Ka sabap it kanya, dakel nay mga Judio nga nagpablag nat kanira, ka namaya' nat ki Jesus.

Pagbantugun it kadakel si Jesus, pag'abut ya si' du'ut Jerusalem

[Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40]

¹² Pagkadedelman dakel i taw nga du'ut pista'an ngayti nga du'ut Jerusalem nga naka'rut nga magpapaJerusalem si Jesus. ¹³ Binwat nira, namagpisi' it palakpak it esang luwak nga subuk badangan

baw namagpanli'wan sira du'un it siyudad ngayti ka susmuun nira si Jesus. † Mamaggaga'uy-ga'uy siray mamagpanaw, nga mag'aat, “Bantugun i Ampu'ang Diyus! Mabantug kanya ngaytu nga tiya'eg it Ampu'ang Diyus! Mabantug i Adi' ngaytut bangsa nga Israel!”

¹⁴ Ipiyapisi' ni Jesus i esang u'uybun it kabayu' nga asno bawnga siyakayan ya. Atkayti ka isa'un matuman i magbebtang du'un it kasuratan nira ¹⁵ nga mag'aat,

“Ayaw kamut i'lam, mga taga siyudad it Sion.

Magdadarapa' nay mag'adi' situt imyu.

U'uybun it kabayu' nga asno i pagsasakayan ya.”

††

¹⁶ Egaytu nasepsepan nga lagi it mga alagad ngayti ni Jesus nga pagtuman it magsusurat ngayti i iti'en. Temed pag'egen ni Jesus it pa'uli', yapay kasepsep nirat iti nga magbebtang du'ut kasuratan, nga palan egay beken nga pagpa'igu'an, kanya na ngayti, baw nag'abut nga mu'sa it kanya.

¹⁷ Iyan kadakel ngayti nga ka'ibaan ni Jesus it iyan inggen yat pa'uli' si Lazaro, siging pamatuud nirat naltegan nira ngayti. ¹⁸ Aypa' dakel na nga mga taw nga simnusmu it ki Jesus, sabap nabarita'an nira i binwat ya ngayti nga tanda'anang kalililu'ang bagay. ¹⁹ Namagrunding-rundingen si' i mga Pariseo, maat nira, “Ungaytu, ega bay magkabwat ta nga may paglapusan, ka letganan mi ga, magsunud nang mu'sat kanya i mga katataawan.”

Panuldu' ni Jesus pasar it kamataynen ya

²⁰ Ta uyut it kadakel nga miyabut du'ut Jerusalem nga pakiragi' it pista' ngayti baw sumamba it Ampu'ang Diyus, may pirang kataawan nga mga Griego. ²¹ Minlep sira du'ut esang alagad nga si Felipe nga taga Betsaida nga sakep it Galilea. Inupakat nira nga mag'aat, “Agalen, ireg namen sana nga kimita it ki Jesus.”

²² Isiyugid ni Felipe du'ut ki Andres i inaat it mga Griego ngayti. Nagbaya' na sirang duwa i nanugid du'ut ki Jesus. ²³ Katubag si Jesus, nga maat ya, “Na'but nay timpu nga makapali'wan nay kabantugan it Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw. ²⁴ Kamatuudan i ipag'aat ku ngaytut imyu, kabilangan ku, subuk bi'ni. Basta bi'ni, in ilwak na subuk matay ka marunut, temed iyan i paggaringan it dumakel. Temed in ega ilwak, esa-esa ya lamang.

²⁵ In iyan talagay subrang pagraranan it esang taw, sadili ya nga mga ka'irgan baw panga'genan ya, siguradung ma'lam nagaytu du'ut kanya. Temed iyang ega subrang pagraranan it ka'genan ya, ka ega

† *Luwak ngaytung pa'aaten nga subuk badangan, magayeng pagka'nen i buwa' ya. Mga Judio, basta may dakulang kasagyaan, ipagrikway-rikway niray palakpak it iting luwak.*
 †† *Zacarias 9:9. Sion ngaytu, esa gasing pangaranan it sang bag-i' it Jerusalem it tagna' pa'.*

sadiling kabetangan i kanget ya, makanya talagay ka'genan nga egay kaskedan. ²⁶ Iyan magsirbi it aken, ka'ilangan masiyunudun kanyat aken, baw in ariyen i adu'unan ku, adu'unan naga yan it magsirbi ngaytu it aken. Talagang tumbasan it Ama' it kagayenan i maski siyu nga magsirbi it aken.

²⁷ Kayti subung it ega magkabara-bara' aku. Ta unu, aaten ku nga, 'Ama', iribri mu aku kat kakuri'an ngaytu nga labayen ku'? Temed ega aaten kuy atkayan, sabap egay beken nga enged ku situ in da'ga isa'un labayen ku i kakuri'an ngaytu nga itu'un.” ²⁸ Pagka'ampang ni Jesus kayti, maat ya, “Ama', ipalteg muy kadakulat kabantugan mu.”

Bawnga may nagnegan it kadakel ngayti nga gamaran nga garing du'ut langit, nga mag'aat, “Ipiyalteg ku na, temed ipalteg ku sit suma'up i kabantugan ku.”

²⁹ Pagkagneg it mga taw ngayti nga magtitindeg du'un, may miyaat, “Dimnuldug.” Temed beken, maat nira, “Anghil bayan i nagpakisugid it kanya.”

³⁰ Mampang si' si Jesus, maat ya, “Nagnegan mi ngayan, ega maat sabap lamang it aken, in da'ga sabap it imyu, isa'un mamaya' kamu nga matuud. ³¹ Ka na'but nay timpu, kayti na ngaytu, nga betanganan nat ukuman i kumpur kakontra' ku. Da'gen na si Satanas nga magsasakep na situt sinirungat langit. ³² Temed aku, in ipadibwat nira aku du'un it krus, ildawan ku nay maski unu nga bangsa isa'un makapamaya' na sirat aken.” ³³ Inampang yay atkaytu isa'un ipa'rut it kanira in mag'u'unu matay kanya.

³⁴ Katubag i mga taw ngayti, maat nira, “Na'rutan namen i inaat du'un it kasuratan nga ampang it Ampu'ang Diyus, nga Cristo ngayang isiyanggup, mane'te' kanya it egay kaskedan. Ta unuka inaat mu nga ipadibwat du'un it krus i kanya nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw? Unu bayan nga kalasing taw i pa'aaten ngayan nga Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw?”

³⁵ Maat si' ni Jesus it kanira, “Dekeye' mana nga timpu nga ma'iba-iba mi aku nga bilang tidaw nga mag'eyag it imyu. Ka'ilangan magpatuldu' kamu mintras magka'yagan kamu pa'. Pasbung kamut taw nga magpanaw it ma'yag pa', nga ega magpadlem. Ka ega magkaturnuwan it magpanaw it madlem in ari magayen nga panawan ya. ³⁶ Aypa' mintras situt imyu i pa'aaten ngaytu nga tidaw, ka'ilangan nga pasakep kamu nat kanya, isa'un magkapanga'genan kamu nga pirmi kat eyag it tidaw ngaytu.” Pagka'ampang ni Jesus kayti, nagli'id na kanya.

Iyan inampang ni Jesus, nga ipiyagpasugid it Diyus Ama', iyan i mukuman it kumpur magpanda'ga it kanya

³⁷ Maski dakel na nga naltegan it mga katataawan ngayti nga binwat ni Jesus nga mga tanda'anan nga kalililu'ang bagay, ega ga lamang pagpamaya'nen nira kanya. ³⁸ Atkayti ka isa'un matuman i inampang it prupita' nga si Isaias, nga mag'aat,

"Ampu'ang Diyus, subuk egay nagpakimatuud it ipiyanuturan ngaytu it amen.

Subuk egay tiya'seb it in unu talagay pagpapuntu'an it mga pagbuwaten ngaytu kat keseg it guna mu." †

³⁹ Ta it ega ngayti kupamaya' sira, aypa' ka ega na nakapamaya' sira, subung nagat beken ngayang inampang ni Isaias, nga mag'aat,

⁴⁰ "Binleg ya i mga mata nira baw piyadsen ya i mga ulu nira isa'un da'sira makalteg u makasepsep, u makapa'uli' sira du'ut kanya isa'un nga mapagayen ya sira." ††

⁴¹ Inampang ni Isaias i atkayti sabap it ipiyalteg it kanya in sang unuy kabantugan it mabut nga Cristo, aypa' inampang yay atkayti pasar it kanya.

⁴² Taka' maski atkayti na, maski mga pagbaya'en it mga Judio, dakel na nga namaya' it ki Jesus ngayti. Temed patagu'-tagu' lamang i pamaya' nira, ega pag'aminen nira, ka magpa'elak sirat mga Pariseo, ka barang awa'en sira du'un it papagsambaan, nga ega na uyut it pagkaJudio. ⁴³ Ireg pa' nira sang sanya sirat masigkataw nira, ega gat Ampu'ang Diyus i sumagya it kanira.

⁴⁴ Igiya'uy na ni Jesus nga mag'aat, "Iyan mamaya' baw magsarig it aken, ega lamang aku i pagpamaya'nen baw pagsarigan ya, in da'ga pati kanya nga nagta'eg it aken it pa'asitu. ⁴⁵ Baw iyan magleteg it aken, magkaltegan ya nay nagta'eg ngayti it aken. ⁴⁶ Ka na'asitu aku nga bilang tidaw it banwa ngaytu, isa'un ega mane'te' kat kadleman i iyan nga mamaya' it aken.

⁴⁷ Baw in siyu nga nakagneg it ampang ku, temed ega naga sunudun ya, betanganan yan it ukuman, temed ega aku i mag'ukuman it kanya. Sabap ega enged ku situ, ukumanan kuy banwa ngaytu, in da'ga rimibri it katataawan. ⁴⁸ May mukuman yan it kumpur magpanda'ga it aken baw ega magpamaya' it mga inampang ku. Iyan mga ampang ngaytu nga nakasugid ku na, iyan i mukuman it kanya asan it umur it banwa. ⁴⁹ Sabap egay pag'ampangen ku nga pagsadiliyen ku lamang, in da'ga iyan Ama' nga nagta'eg it aken it pa'asitu, iyan i mag'aat in unuy ampangen ku baw ipa'yag ku. ⁵⁰ Baw talagang magka'rutan ku nga iyan mga

† Isaias 53:1. †† Isaias 6:10.

ampang ya ngaytu i pu'un it ka'genan nga egay kaskedan. Aypa' in unuy ipagpasugid it Ama', simpri iyan i pag'ampangen ku."

Inugasan ni Jesus i mga a'ay it mga alagad ya

13 Na'but nay papu'un na it Pista' ngaytit Tiya'liban. † Si Jesus ngayti, magka'rutan ya nang lagi nga na'but nay timpu nga il'id ya situt banwa ngaytu, ka muli' na du'un it Ama' ya. Tala-gang pagma'alenyay mga alagad ya nga situt banwa ngaytu. Ta kayti, ipiyalteg ya na in sang unuy kadakulat pagma'al ya ngayti it kanira. ² Itiyarakan nay pangiyapun na Jesus. Si Judas Iscariote ngayti nga anak ni Simon, piyanakman kanya nga lagi ni Satanas nga idagang ya si Jesus. ³ Urut talaga ni Jesus nga ibinggay nat kanya it Ama' i mu'sang pudir. Baw urut ya nga kanya, egay beken nga giyaringan ya, du'un it Ampu'ang Diyus, baw du'un nagat Ampu'ang Diyus i uli'an ya. ⁴ Aypa' binwat ni Jesus it mag'a'dung na sira ka kuma'en na, timnindeg kanya baw limbasyay panli'wan nga pakayan ya, bawnga miyanu kanyat tuwalya ka tiyapis ya. ⁵ Bawnga timinggis kanya it danum du'un it palanggana'. Pagkatgis ya, kiyaya'matan yat mugas i mga a'ay it mga alagad ya ngayti, baw pagtarapuwan ya nat tuwalya ngayti nga tiyapis ya.

⁶ Iyan na'but ya na si Simon Pedro, maat ni Simon Pedro ngayti, "Ampu'an, unuka atkayan nga ikaw i mugas it mga a'ay ku?"

⁷ Katubag si Jesus, maat ya, "Ega magkasepsep-an mu kayti i pagbuwaten ku ngaytu, temed in asan nat malangbu-langbusan masepsep-an mu naga yan."

⁸ Maat si' ni Pedro ngayti, "Talagang subung bat ega bagay nga pa'ugasan ku it imu i a'ay ku."

Maat si' ni Jesus, "Temed in ega malimpiyu' ku ikaw, siguradung da'ka na alagad ku. Egay kabag-i'an mu nga gumaring situt aken."

⁹ Pagkagneg ni Pedro kayti, miyampang si' kanya nga mag'aat, "In atkayan palan, Ampu'an, magayen ku ega lamang desang a'ay kuy ugasan mu. Pati alima baw ulu ku, ugasan mu naga gasi'."

¹⁰ Tubagen si' kanya ni Jesus, maat ya, "Ega na ka'ilangan nga ugasan pat mu'sa i iyan nga na'ugasan na, ka limpiyu' na kanya. A'ay ya manay ka'ilangan nga ugasan. Kamu, limpiyu' na, temed ega

† *Seledat sang linggu' i ka'lay it Pista' it Tinapay nga Egay Ipagpa'alsa. U'nang bagi' ya i pagkara'nen ngayting pagpangaranat Tiya'liban. Basaen i du'ut Exodo kapitulu 12. Huwebes, imatayen niray u'uybun it tupa baw ka'nen in pangiyapun. Temed mga Saduceo, Biyernes i ipagka'en nirat kanira. Aypa' iyan inukumanan baw inimatay na si Jesus, nakaka'en nat Tiya'liban ngayti i kadakel it mga Judio temed iyan beken, ega pa' (kapitulu 18:28). Mga magbebtang situt kapitulu 13 seked it kapitulu 17, biyara'an it Huwebes pa'. Kapitulu 18:1-27, ararem nay delem it Huwebes ngayti seked it minyag si'. Kapitulu 18:28 seked it 19:42, aldaw it Biyernes.*

limpiyu' nga mu'sa." ¹¹ Sabap magka'rutan ni Jesus in siyu i baya'en it mga ku'imatay ngaytit kanya, aypa' ka inaat yay atkayti, nga "limpiyu' kamu na temed ega limpiyu' nga mu'sa."

¹² Iyan na'ugasan na ni Jesus i mga a'ay it mga alagad ya ngayti, nagpakay na kanya it limbasa ya ngayting pakayan ya, bawnga miyadung si' du'ut kanya ngayting pag'adungan. Bawnga miyampang kanya nga mag'aat, "Ta unu, nasepsepan mi i binwat ku ngaytut imyu?" ¹³ Pagta'wagan mi aku nga Manigtuldu' baw Ampu'an. Tama' yan i pana'wag mi ngayat aken, ka talagang matuud. ¹⁴ Kayti it aku nga Ampu'an baw Manigtuldu' mi, miyugas it mga a'ay mi, ka'ilangan nga kamu, atkayan naga nga mugas it a'ay it esa may esat imyu. ¹⁵ Sabap bing-gayan ku na kamu it alimbawa, isa'un atkaytu naga imyu nga buwatan, binwat ku ngaytu. ¹⁶ Kamatuudan tu nga kamatuudan i pag'aaten ku ngaytu, nga iyan manigsirbi, ega mata'as pa' kanya it agalen ya. Baw iyan nga tiya'eg lamang, ega mata'as pa' it nagta'eg it kanya. ¹⁷ In magkasepsepan mi i itung mga bagay, basta buwatan mi lamang makasagya kamu yan."

Ipiya'rut ni Jesus nga idagang kanya it esa it mga alagad ya

[Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23]

¹⁸ Inaat pa' ni Jesus, "Egaytu kamu nga mu'sa i pagpa'igu'an ku it pag'aaten ku ngaytu nga makasagya kamu, sabap magkakilalaan ku in unu nga mga taw i mga pinili' ku. Temed atkaytuytu i pinili' ku ka isa'un matuman i magbebtang du'un it kasuratang ampang it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

'Kara'e-ra'etan i itiyumbas it aken it taw nga siyakep kut panga'en ku.' †

¹⁹ Ipag'aat ku naytung lagi it imyu it ega pa' nag'abut, isa'un in mag'abut na, pakimatuud kamu nga in siyu aku talaga. ²⁰ Kamatuudan talagay ipag'aat ku ngaytut imyu. Iyan magtanggap it pagta'gen ku, aku i pagtanggapen ya. Baw iyan nga magtanggap it aken, pagtanggapen ya gasi' i nagta'eg it aken."

²¹ Pagka'ampang ni Jesus kayti, subung it may ega magkabara'an ya. Aypa' iriyapar ya na, nga mag'aat, "Kamatuudan tuy ipag'aat ku ngaytu, nga may esat imyu situ nga kanyay baya'en it mga ku'imatay it aken."

²² Nagseye-seyeken i mga alagad ya ngayti, ka egay uru-urut nira in siyu manggid it kanira i pagpa'igu'an yat iti nga inampang ya. ²³ Iyan esa nga alagad nga talagang pagma'a-ma'alén ni Jesus, mag'a'dung du'un it tepad ya. ²⁴ Sininyasan kanya

† Awit 41:9.

ni Simon Pedro nga ingkutun ya in siyu manggid i pagpa'igu'an ni Jesus it iti nga inampang ya.

²⁵ Ta egay beken, simnandir kanya du'un it ki Jesus ka miningkut, nga maat ya, "Ampu'an, siyu bay pa'aaten mu ngayan?"

²⁶ Maat i tubag ni Jesus, "Iyan begayan kut idi'til ku nga tinapay, yanayan yan." Pagkadi'til yat tinapay du'ut sabaw nga du'ut didi'tilan, ipiyakawa' ya na du'ut ki Judas ngayting anak ni Simon Iscariote. ²⁷ Pagkakawa' ni Judas it tinapay ngayti, nagpasarum na du'ut kanya si Satanas.

Maat ni Jesus, "Ta, ereg-eregen mu nay kubwatan mu ngayan."

²⁸ Mga beken ngayting ka'ibaaan nirat mamagka'en, ega magka'rutan nira in unuka inaat ni Jesus i atkayti. ²⁹ Sabap si Judas ngayti i magseskel it pirak nira, tanud niraytu, pagta'gen si Judas it mangalang it ka'ilangan nirat pista', u pagta'gen kanyat mamgay du'un it mga makukuri'.

³⁰ Pagkaka'en ni Judas it ipiyakawa' ngaytit kanya nga tinapay, napanaw na kanya. Delem na it iting uras.

Ipiya'rut ni Jesus nga payluwan kanya ni Pedro

³¹ Pagkagaring ni Judas ngayti, miyampang si' si Jesus. Maat ya, "Na'but na nga matanyag nay kabantugan ku, aku nga Taga Langit nga Ipiyan-ganak it Taw, baw sabap it aken, matanyag gasi' i kabantugan it Ampu'ang Diyus. ³² Baw in sabap it aken, matanyag nay kabantugan it Ampu'ang Diyus, kanya si' i tumanyag it kabantugan ku nga Anak ya. Baw buwatan ya it kayti ngaytung lagi.

³³ Mga pagma'alén nga bilang mga anak ku, dekeye' mana nga timpu nga iba mi pa' aku. Tege-len mi akut tulus temed, subung it ipiyag'aat kut mga kabilug mi nagang mga Judio i i'aat kut imyu kayti, nga da'kamu maka'adu'un it adu'unan ku.

³⁴ Itu nay ba'gung urdin nga ibgay kut imyu. Ka'ilangan nga magsigraras kamu it esa may esa. In mag'u'unu i raras kut imyu, atkayan nagang pirmi i raras mit esa may esa. ³⁵ In magsigraras kamu, makilalaan it kadakel nga mga alagad ku kamu."

³⁶ "Ay ari adu'unan mu, Ampu'an?" ingkut ni Simon Pedro.

Tubagen ni Jesus, maat ya, "Du'un it adu'unan ku da'ka kabaya' it aken kayti, temed tumundug ka naga yan it aken asat malangbusan."

³⁷ "Ampu'an, unuka da'ku kabaya' it imu kayti?" ingkut si' ni Pedro. "Yay matuud, ibgay kuy ginawa ku sabap it imu!"

³⁸ Pagtubag si' ni Jesus, maat ya, "Unu, ibgay mu talagay ginawa mu sabap it aken? Kamatuudan tuy i'aat kut imu, parabir tumara'uk i manuk, tulu na nga paylu mu sabap it aken."

Si Jesus lamang i dalan nga magpa'adu'un it Diyus Ama'

14 Tiyuldu'an si' ni Jesus i mga alagad ya ngayti nga mag'aat, "Ayaw kamu nat kasusa. Papa'genen mi i pamaya' mit Ampu'ang Diyus. Papa'genen mi gasi' i pamaya' mit aken. ² Du'ut langit nga pagtata'idan it Ama' ku, subra' nga marugar nga istaran. Talagang matuud tu, baw mu'na aku na, ka buwatan kuy ikata'id mi du'un. In ega matuud, simpri ega i'aat kut imyu. ³ Ta it matuud nga pa'adu'un aku nga buwatan kuy ikata'id mi du'un, matuud gasi' nga pa'uli' aku naga situ ka pabaya'en ku na kamu. Sang tamiyan nay tuma'id du'un. ⁴ Baw magka'rutan mi nay dalan nga magpa'adu'un it adu'unan ku ngaytu."

⁵ Pagkagneg ni Tomas, miningkut, "Ampu'an, ega magka'rutan namen in ari pa'adu'unan mu. Mag'u'unu ma'rutan namen i dalan?"

⁶ Timnubag si Jesus, maat ya, "Aku na ngaytu i dalan, aku i kamatuudan baw aku gasi' i ka'genan. Egay kapa'adu'un it Diyus Ama' in da'ga akuy dalan nga panawan ya. ⁷ In bete' natantuwan mi na nga in siyu aku nga matuud, siguradu nga makilalaan mi gasi' i Ama' ku. Garing kayti, kilala mi na kanya baw subung na gasi' it naltegan mi na kanya."

⁸ Inaat kanya ni Felipe, "Iyan ba' talagay ireg namen, ipalteg mut amen i Ama' mu ngayan."

⁹ Maat i tubag ni Jesus, "Na'lay na nga timpu nga ka'iba-iba mi aku. Ta unu, Felipe, ega pa' magkakilalaan mi akung banar? Iyan nga nakalteg nat aken, nakalteg na gasi' it Ama'. Ta unuka inaat mu pa' nga ipalteg kut imyu i Ama'? ¹⁰ Unu, da'ka magpamaya' nga aku baw Ama' ku, sang kagina-ginawaan kami? Iyan mga pag'ampangan ku ngaytu nga ipag'aat kut imyu, egaytu pagsadiliyen ku na lamang, in da'ga iyan Ama' nga kasagpun kut ginawa ku, iyan i magbuwat it mga buwatan ya ngaytu. ¹¹ Ka'ilangan pamaya'nen mi nga aku baw Ama' ku, sang kagina-ginawaan kami. In bete' da'kamu magpamaya' it mga pagsugiden ku ngaytu, temed sabap it mga buwat nga pagbuwatan ku ka'ilangan nga pamaya'nen mi. ¹² Ituy kamatuudan nga isugid kut imyu, iyan magpamaya' it aken, kat pagsarig yat aken mabwat ya gasi' tu i mga pagbuwatan ku ngaytu. Baw subra' pa' sikaytuy mabwat ya, sabap pa'adu'un aku nay aken it Ama'. ¹³ Baw in unuy angutun mi kat keseg it pakilagpiti mit aken, talagang buwatan ku yan, isa'un maltegan i kabantugan it Ama' kat buwatan ku nga Anak ya. ¹⁴ Maski unuy angutun mi situt aken kat keseg it pakilagpiti mit aken, siguradung buwatan ku."

Isiyanggup ni Jesus nga pasarum du'ut kanira i Espiritu Santo

¹⁵ "In matuud nga pagma'al en mi aku, simpri sunudun mi i mga urdin ku. ¹⁶ Upakaten kuy Ama' ku nga begayan ya kamu it Manigtabang nga bilang ganti ku, nga kanyay ka'iba-iba mi nga pirmi seked it ka'nu-ka'nu. ¹⁷ Espiritu Santo i pa'aaten ku ngaytu. Kanya i manigpa'rut it imyu it kamatuudan. Iyan kadaklan nga ega magpamaya' it aken, ega makanira i tabang it Espiritu Santo ngaytu, ka ega pagkilalaen nira baw egay kasepsep nira pasar it kanya. Temed kilala mit imyu, ka magpatepad-tepad nat imyu baw mabut i aldaw nga pasarum na kanya asat bilug mi.

¹⁸ Ega tananan ku kamu nga subuk ilu-ilu. Pa'uli' aku naga situt imyu. ¹⁹ Ega na ma'lay nga timpu, da'ku na maltegan it kadakel ngayting ega magpamaya' it aken. Temed kamu, maltegan mi naga aku. Baw sabap it mag'egen akut pa'uli', siguradu nga kamu gasi', mabut nga mag'egen kamu naga kat matuud nga ka'genan nga egay kaskedan.

²⁰ Ma'rutan mi yan it iyang aldaw nga aku baw Ama' ku, sang kagina-ginawaan kami, baw aku baw kamu, ega nay beblagan tami. ²¹ Iyan mag'intindi it mga urdin ku baw pagsunudun yay mga itu ngaytu, iyan i may pagma'al it aken. Iyan magma'al it aken, ma'al en gasi' kanya it Ama' ku. Ma'al en ku naga gasi' kanya baw talagang pakilala aku nang banar it kanya."

²² Iningkut kanya ni Judas (ega si Judas Iscariote ngayti), "Ampu'an," maat ya, "unuka kami lamang i pakilalaan mung banar? Unuka ega kapu'saan it taw situt banwa?"

²³ Katubag si Jesus, maat ya, "Iyan may pagma'al it aken, simpri sunudun yay mga pag'aaten ku. Ma'al en kanya it Ama' ku, baw mamirmiyan kami mag'Ama' asat kanya nga ka'iba-iba ya nang pirmi. ²⁴ Iyan egay pagma'al it aken, ega yan sumunud it mga pag'aaten ku ngaytu. Mga nagnegan mi ngaytu nga pag'ampangan ku, egaytu pagbuwat-buwat en ku na lamang. Ampang tu nga matuud it Ama' nga nagta'eg it aken it pa'asitu.

²⁵ Mga panuldu' ku ngaytu, ipagtuldu' kut imyu it mintras iba mi pa' aku situt banwa. ²⁶ Temed iyan Manigtabang ngayting Espiritu Santo nga ta'gen it Ama' nga bilang gumanti it aken, kanya nay pa'yag it imyu it mu'sang mga bagay baw pademdem it imyu it mu'sang inaat ku.

²⁷ Ka'imbengan it nakem mi i ipasubli kut imyu. Iyan ka'imbengan nga ibgay ku ngaytu, ega nay kasbung. Ega subuk ka'imbengan nga magkabgay it banwa ngaytu nga ega magpane'te'. Aypa' ayaw kamut kasusa. Da'kamu mi'lam.

²⁸ Isiyugid ku nang lagit imyu nga magli'id aku temed pa'uli' aku naga. In talagang pagma'alēn mi aku, sagyaan mi i panguli' ku ngaytu du'ut Ama', sabap subrang mata'as i Ama', subra' pa' it aken. ²⁹ Ipagsugid ku naytung lagit imyu parabir mag'abut, isa'un in mag'abut na, pamaya'nen mi na aku. ³⁰ Ega abwatayen ku nga pakisugi-sugid it imyu, ka mag'a'abut na si Satanas nga magsasakep na situt sinirungat langit. Temed yay matuud, egay pudir yat aken. ³¹ Temed it isa'un matantuwan it kadaklan situt sinirungat langit nga pagma'alēn ku nga banar i Ama', tumanen ku talagay piyapa'a-situwan yat aken.

Tindeg kamu na ka tami na."

Si Jesus i subuk pu'un baw tangkayan it luwak, mga magpamaya' i subuk sanga ya

15 Ipiyasigi naga ni Jesus i panuldu' yat mga alagad ya ngayti, ka tupusun ya da'an i ipagkusugid yat kanira. Maat ya, "Aku i matuud nga subuk pu'un baw tangkayan it luwak nga ubas, baw iyan Ama' ku, kanya i Manig'arigra.

² Pagsapi'en yay kada sanga ku nga ega magbuwa', baw pag'awanan ya gasi' i kada sanga nga magbuwa' isa'un subra' nga dumakula' i buwa' it pamaya' kat panga'genan ya. ³ Kayti ma'awan kamu na, ka ampong ku nga panuldu' kut imyu i nag'awan. ⁴ Te'te'an mi aku. Te'te'an ku naga kamu. Ka ega magkabwa' i sanga it esa-esa ya lamang in da'ga magpup'un du'un it begtek. Kamu, atkayan naga. Da'kamu magtarubwa' in da'ga mane'te' kamu situt aken.

⁵ Aku i pu'un baw tangkayan it luwak nga ubas. Kamu i subuk sanga ku. Iyan teme'te' it aken, aku gasi' i teme'te' it kanya. In atkayan, pirmi nang dakula' i buwa' ya. Ka yay matuud, egay maski unu nga mabwat mi in magpablag kamut aken. ⁶ Iyan ega mane'te' situt aken, ibuntal na ka ipablag subuk sanga nga siyapi'. Ta, yang mga sanga, in patay na, rinutun baw ida'pug du'ut apuy isa'un ma'anteng. ⁷ In mane'te' kamu situt aken baw mane'te' gasi' i ampong ku asat imyu, nga pirmi mi nga pagsunudun, marway in unuy angutun mi du'ut Ampu'ang Diyus. Talagang ibgay it imyu.

⁸ Matanyag i kabantugan it Ama' ku in tarubwa' baw magpanggayen i buwa' it pamaya' kat panga'genan mi. In atkayan, kamatuudan nga alagad ku kamu.

⁹ In mag'u'unu pagma'alēn aku it Ama' ku, atkayan nagay pagma'al kut imyu. Te'te'an mi aku isa'un magkamuya'an mi nga pirmi i pagma'al kut imyu. ¹⁰ In pagsunudun mi nga pirmi i mga urdin ku, subrang magkamuya'an mi i pagma'al ku ngaytut imyu. Subuk aken, siyunud ku nga mu'sa i mga

urdin it Ama' ku, aypa' magkamuya'an ku nga banar i pagma'al yat aken.

¹¹ Ipiyagsugid kut imyu i itu nga mga bagay isa'un mabagi'an kamu it mag'u'unay nga kasagyaan ku, baw sumagya kamut kasagyaan nga egay kakurangan. ¹² Ka itu nay ipag'uridin ku, magsigraras kamu it esa may esa subung nagat raras kut imyu. ¹³ Yay kamatuudan nga raras nga ega nay kasubra', iyan raras it esang taw nga iganti yay ginawa ya kat ginawa it mga iba-iba ya. ¹⁴ Kamu i magayen nga iba-iba ku in pagsunudun mi i ipag'uridin ku. ¹⁵ Ega na ta'wagen ku kamu nga mga manigsirbi, sabap ega magka'rutan it manigsirbi in unuy pagpikiren it agalen ya. Mga iba-iba nay pana'wag kut imyu kayti, sabap iyan mu'sa nga mga bagay nga nagnegan ku du'un it Ama' ku, ipiyag'aat ku nat imyu. ¹⁶ Ega maat kamu i minili' it aken. Akuy minili' it imyu, baw tiya'eg ku kamu nga subuk muwa' kamu it mga buwa' nga mane'te'. † Aypa' in unuy angutun mi du'un it Ama' kat keseg it pakilagpit mit aken, ibgay ya talaga it imyu. ¹⁷ Ituy ipag'uridin kut imyu, nga magsigraras kamung pirmi."

Iyan mga magpamaya' it ki Jesus, pag'isgan sirat kadakel nga ega magpamayāt kanya

¹⁸ "Talagang isgan kamu nat kadakel nga ega magpamayāt aken, temed dedemdemen mi tu nga aku, inisgan aku it kadakel ngayti parabir inisgan nira kamu. ¹⁹ In bete' ka'uyutan kamu pa' it mga ega magpamaya' ngayti, simpri pagma'alēn nira kamu ka sang kamuwan. Temed it ega na, sabap it pinili' ku kamu baw subuk ipiyapinpin na kat kadakel ngayti. Aypa' ka isgan nayan nira kamu. ²⁰ Dedemdemen mi i ipiyag'aat ku ngaytut imyu nga egay manigsirbi nga mata'as pat agalen ya. In aku, pagpakuri'an nira, simpri kamu atkayan naga yan, pakuri'an nira gasi'. In pagsunudun niray ipagpanuldu' ku, sunudun nira gasi' yan i imyung mga ipagpanuldu'. ²¹ Temed paribasay ega magkakilalaan nira i nagta'eg it aken it pa'asitu, aypa' pakuri'an nira yan kamu sabap it pamaya' mit aken.

²² In da'ga na'asitu aku baw nangadal it kanira, egay turubagen nira sabap it panda'ga nirat aken. Temed kayti, ega nay makada'awa nira sabap it kasala'an nira ngaytu. ²³ Iyan mag'iseg it aken, pag'isgan nira gasi' i Ama' ku. ²⁴ In bete' da'ga minwat akut mga buwat nga nagpasar kat mata nirang mu'sa, nga ega nabwat it maski siyu it yanaytuy ka'lay, egay turubagen nira sabap it kasala'an nga panda'ga nirat aken. Temed ta, talagang naltegan nira aku, baw subung nagat naltegan nira gasi' i Ama' ku kat nagpasar na kat mata nira nga mga

† Galacia 5:22-23.

buwat ku ngaytu. Temed yanagang, pag'isgan nira aku, pati Ama' ku ngayti. ²⁵ Temed nag'abut tu isa'un lamang matuman i magbebtang du'un it kasuratan nira ngayang ampang it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

'Pag'isgan nira aku maski egay binwat ku nga dapat isgan.' †

²⁶ Temed pag'abut situ it Manigtabang nga papa'asituun ku nga garing du'ut Ama', kanya i pamatuud it aken. Kanya, Espiritu Santo ngaytu, i manigpa'rut it kamatuudan baw pagta'gen it Ama' ku.

²⁷ Baw kamu, ka'ilangan nga ipamatuud mi gasi'aku, sabap garing it pagpapu'un it buwat ku ngaytu nga magpangadal, ka'iba-iba ku na kamu.

16 Mga bagay ngaytung itu'un, ipagsugid kuytung lagi it imyu isa'un ega subuk makakleb kamu it mga mabetangan mi, nga kumurang i pamaya' mit aken. ² Siguradu yang awa'en i pagkaJudio mi. Mabut i timpu nga in siyu-siyuy mimatay it imyu, kat pasepsep ya, tanud ya magayeng ipagsirbi du'un it Ampu'ang Diyus i pagbuwaten ya ngayti. ³ Talagang buwaten niraytu sabap it ega magkakilalaan nira aku, atnagay Ama'. ⁴ Ipagsugid ku naytung lagit imyu isa'un pag'abut it timpu nga buwaten nira na, mademdeman mi nga nakasugid ku nang lagit imyu. Ka'lay ngaytu, ega paytu ipagsugi-sugid kut imyu i itu nga mga bagay, ka ka'iba-iba mi pa'aku."

Buwat it Manigtabang ngaytu, itanyag yay kamali' nga pasepsep it mga ega magpamayay ki Jesus, baw padakula'en yay kasepsep it magpamaya' na

⁵ Inaat pa' ni Jesus, "Kayti, muli' aku na du'un it nagta'eg it aken, temed egay maski esat imyu nga mag'ingkut sabap it uli'an ku ngaytu. ⁶ Ta it kayti nga ipagsugid ku nat imyu, ere'eret na nga ra'e-ra'et it nakem mi. ⁷ Temed matuud nagaytu i ipagsugid kut imyu, nga pagli'id ku ngaytu, ikagayen mi naga, sabap ega pa'asitut imyu i Manigtabang in ega lim'id aku. Temed in magli'id aku, ta'gen ku kanya nga pa'asitut imyu.

⁸ Pag'abut it Espiritu Santo nga Manigtabang ngaytu, itanyag ya nga kamali' i pasepsep it mga taw nga ega magpamayay aken. Kamali' i pasepsep nira pasar it kasala'an, kataldengan baw pangukuman it Ampu'ang Diyus sabap it kasala'an.

⁹ Itanyag ya nga kasala'an nira talaga i da'sira magpamaya' it aken. ¹⁰ Pasar it kataldengan, itanyag yat kanira nga mataldeng aku naga, kamatuudan, muli' aku na du'un it Ama' ku. Ega nayan malte-maltegan mi aku. ¹¹ Pasar it pangukuman sabap it kasala'an, itanyag ya nga inuku-

manan na si Satanas ngaytu nga magsasakep situt sinirungat langit.

¹² May beken pa' sana nga ipagkusugid kut imyu, temed it pagsesmeken kamu, ega pa' kaya mi nga sepsepen kayti. ¹³ Temed pag'abut it Espiritu Santo ngaytung Manigpa'rut it kamatuudan, kanya i tumabang it imyu isa'un masepsepan mi nga banar i mu'sa nga kamatuudan. Ega yan manadili kanyat mampang, in da'ga yay isugid yat imyu, in unuy magkagnegan ya du'un it Ama'. Baw ipa'yag ya gasi' it imyu i mga bagay nga mag'a'abut. ¹⁴ Ipalteg yay kadakulat kabantugan ku, ka purus garing situt aken i mu'sang sugiden yat imyu, nga mga ampang baw buwat kuy ipa'yag ya. ¹⁵ Iyan mu'sa nga du'ut Ama', aken gasi'. Aypa' inaat ku nga manggaring it aken i ipa'yag yat imyu." ††

Talagang makuri'an i mga magpamayay ki Jesus, temed kasmek nira, magbara' nga kasagyaan

¹⁶ "Dekeye' mana nga timpu," maat pa' ni Jesus, "ega na maltegan mi aku. Magta'lib si' i dekeye' nga timpu, maltegan mi si' akut suma'up."

¹⁷ Mamagreteng-reteng i beken nga mga alagad ya ngayti. Maat nira, "Unu bay pag'aaten ya ngaytu? Unuka inaat ya nga, 'Dekeye' mana nga timpu, ega na maltegan mi aku, bawnga dekeye' si' nga timpu maltegan si' it suma'up'? Baw maat ya gasi' ngayan, 'Sabap muli' aku na du'ut Ama'.'" ¹⁸ Sigi nga reteng-reteng nira nga mag'aat, "Unuytuy ireg sugiden it dekeye' manang timpu? Ega magkasepsepan taytu."

¹⁹ Namuyaan ni Jesus nga ku'ingkut sirat kanya, aypa' inaat ya sira, "Subung it mag'ingku-ingkutun kamu sabap du'ut inaat ku ngayti nga dekeye' manang timpu da'ku na maltegan mi, baw magta'lib gasi' i dekeyeng timpu, maltegan mi si' akut suma'up. ²⁰ Matuud tuy i'aat ku ngaytut imyu, nga sumgaw kamu baw ruma'e-ra'et nga banar i nakem mi, temed kadakel it mga kalaban ku, sumagya nga banar. Talagang ega basta-bastay kasmek mi, temed kasmek mi ngaytu, magbara' tu nga kasagyaan. ²¹ Da'ga ba', in pagbusgan nay magbebteng, talagang ega na magaye-gayen i pikir ya, sabap na'but nay uras nga maglabay i bilug ya it kakuri'an? Temed pagkapanganak ya, subuk nalipatan ya nay kakuri'an ya ngaytu. Masagya si' kanya sabap du'ut wa'wa' ngayti nga ipiyanganak ya. ²² Kamu, atkayan naga yan. Kayti masmek kamu, temed makitaan mi naga yan aku. Sikayan subrang-subra' si' i kasagyaan mi. Baw kasagyaan mi ngaytu, mag'u'unay na, nga ega ma'awa' it mas-ki siyu. ²³ Ega na ka'ilangan pang mingkut kamut aken it iyang aldaw, ka nasepsepan mi na.

† Awit 35:19, Awit 69:4.

†† Mateo 11:27.

Kamatuudan talagaytu nga i'aat kut imyu, nga in unu-unu nga angutun mi du'un it Ama' kat keseg it pakilagpit mit aken, siguradung ibgay yat imyu.

²⁴ Seked kayti, ega pay pag'angutun mi kat keseg it pakilagpit mit aken. Mangut kamu. Siguradung ibgay it imyu baw sikayan makasagya kamung banar.

²⁵ Iyan mga itu ngaytu, ipiyag'aat kut imyu it pa'alimbawa lamang. Temed mabut i timpu nga ega na atkaytuy pakisugi-sugid kut imyu. Raparan na nga isugid kut imyu i pasar it Ama'. ²⁶ Kat aldaw ngayang iyan'en, mangut kamu du'ut kanya kat keseg it pakilagpit mit aken. Ega na maat ka'ilangan pang ipanalangin ku kamu du'un it Ama'. Diritsu nay panalangin mi du'un it kanya. ²⁷ Sabap pag-ma'alén kamu nayang banar it Ama', ka pag-ma'alén mi na aku baw magpamaya' kamu nga garing aku du'un it Ama'. ²⁸ Talagang garing aku du'ut Ama' bawnga limnampud aku nga na'asitut banwa ngaytu. Ta kayti, lim'id aku na situt sinirungat langit ka muli' aku na du'un it Ama'."

²⁹ Mampang i mga alagad ya ngayti, maat nira, "Kayti talagang rarapar nay pakisugi-sugid mu ngaytut amen, ega na a'alimbawa. ³⁰ Kayti magka'rutan namen nga urut mu nay mu'sang bagay. Ega ka'ilangan mu nga ingkutun ka it maski siyu isa'un ma'rutan mu in unuy kat pikir ya, sabap maski ega pa' ipiyalbaw yay ku'ingkutun ya, urut mu nang lagi. Sikayan pagpamaya'nen namen na nga talagang ikaw, garing nga matuud du'un it Ampu'ang Diyus."

³¹ "Ay unu," maat ni Jesus, "magpamaya' kamu na kayti? ³² Temed ta, mabut yan i uras, kayti na ngaytu, nga matari-tariwanak kamu. Manganya-kanya kamu nayan it uli' du'ut kanyang pag'i'istaran. Tananan mi nayan aku. Taka' ega naga yan ka'esa-esa aku ka iba ku nagay Ama' ku.

³³ Isiyugid kut imyuytu isa'un may ka'imbengan it nakem mi kat pakilagpit mit aken. Talagang may kakuri'an mi naga yan, mintras situ kamu pat banwa ngaytu. Temed paksegen mi i nakem mi ka aku ngaytu, diya'eg ku nay magsasakep situt sinirungat langit."

Pagpanalangin ni Jesus i sadili ya

17 Pagkatupus it iting pag'ampangen ni Jesus, timningara' kanya du'ut langit bawnga nanalangin. Maat ya, "Ama', na'but nay timpu. Buwaten mu nga maltegan i kabantugan it Anak mu, isa'un kat buwaten ku nga Anak mu, ipalteg ku i kadakulat kabantugan mu. ² Subung nagat pagbegay mut aken it pagsakep it mu'sang taw kat sinirungat langit, isa'un begayan kut ka'genang egay kaskedan i mu'sang ibinggay mut aken. ³ Ituy mapisi'an nirat ka'genang egay kaskedan, kamatuudang pagkilala nira it imu nga esa-esang matuud

nga Ampu'ang Diyus baw aku nga si Jesu-Cristo gasi' nga tiya'eg mu. ⁴ Ipiyalteg ku na sinit sinirungat langit i kabantugan mu ka nakumplitu ku nay kumpur ipagpabwat mut aken. ⁵ Aypa' kayti, Ama', in asan aku sit imu, ibgay mu sit aken i kabantugan nga aken nang lagi, iyan asan aku pa' ngayat imu, parabir giyuna i banwa ngaytu."

Ipagpanalangin na ni Jesus i mga alagad ya ngayti

⁶ "Ipiyakilala ku ikaw kat mga taw nga ibinggay mut aken kat kadaklan sinit banwa ngayni. Sira ngaytu, imu. Ibinggay mu lamang it aken, baw pag-sunudun niray mga ampong mu. ⁷ Kayti urut na nira nga iyan mu'sa nga isiyarig mut aken, egay beken nga giyaringan in da'ga garing nga mu'sa asat imu. ⁸ Sabap itiyuldu' ku nat kanira i panuldu' nga ipiyakargu' mut aken, baw pagpamaya'nen talaga nira. Talagang pagsisiguruun na nira nga aku, garing asan it imu, baw pagpamaya'nen nira nga ikaw i nagta'eg it aken.

⁹ Ipagpanalangin ku na sira ngayni. Ega ipagpanalangin kuy mu'sang katataawan, in da'ga sira lamang nga ibinggay mut aken, ka imu naga sira. ¹⁰ Iyan mu'sa nga aken, imu nagaytu, baw kumpur imu, aken naga yan. Baw matanyag du'ut kanira i kabantugan ku. ¹¹ Da'ku na ma'lay sinit sinirungat langit, ka muli' aku na asat imu. Temed sira, sini pat banwa ngayni. Ama' nga alaid kat mu'sang kasala'an, tatarimaen mu sira kat keseg it guna baw kabantugan mu nga itanyag mu sinit aken. Tatarimaen mu sira isa'un urunyun sirang pirmi, subung nagat aten. ¹² Mintras iba nira aku, pagtatarimaen ku sira kat keseg it guna mu nga ibinggay mut aken. Inarigraan ku sirat magayen, aypa' maski esa, egay na'ilang, puyrat iyan taw nga tiyulus yay ika'ilang ya, ka pagtuman lamang gasi' it magbebtang du'un it kasuratan.

¹³ Temed kayti, mag'u'uli' aku na asat imu, baw ipagsugid ku nang lagi i mga itu ngaytung bagay mintras sini aku pat banwa ngayni isa'un, kadakula'at kasagyaan ku, makanira it egay kurang ya. ¹⁴ Naka'aat ku nat kanira i mga ampong mu, aypa' ka pag'isgan na sirat kadakel nga ega magpamayut aken, sabap ega na magpaki'uyun sirat kadakel. Kabilangan nira, subung na sirat aken nga ega taga sinit banwa ngayni. ¹⁵ Ega ipagpanalangin ku nga awa'en mu sira sinit banwa ngayni, in da'ga tatarimaen mu sira, isa'un da'sira da'gen ni Sathanas ngayting gimpu'un it kara'e-ra'etan. ¹⁶ Ega na sinakepan sirat kara'e-ra'etan ya ngayti sabap, subung na sirat aken nga ega taga sinit banwa ngayni. ¹⁷ Kat keseg it ampong mu nga purus kamatuudan, ba'guun muy adat nira nga mamlag na kat adat it mga taw nga makasala'an. Ka mga am-

pang mu, talagang kamatuudan. ¹⁸ In mag'u'unu tiya'eg mu aku nga manuldu' sinit kadakel it mga makasala'an, atkayan naga pagta'gen ku na sira, nga manuldu' naga du'ut katataawan nga alaid pat imu. ¹⁹ Baw sabap it kanira, ipasiguru ku nay sadili ku nga sunudun kung banar i mu'sang ka'irgan mu, isa'un masiguru gasi' sira nga imu nang matuud, nga alaid na kat kasala'an."

Ipagpanalangin ni Jesus i kumpur mamaya' it kanya

²⁰ "Baw ega lamang mga alagad ku ngayni i ipagpanalangin ku, in da'ga pati iyan mga mamaya' it aken sabap it pangadal nira, ²¹ isa'un mag'urunnyun sirang mu'sa. Subung nagat aten, Ama', nga nag'uyun ta nga banar, ikaw sinit aken, aku asat imu, sang kagina-ginawaan ta lamang. Pag'angutun ku nga urunnyun sira kat ka'irgan mu, isa'un sira baw kita, subuk sang kabilu-bilugan na. Pag'angutun kuytu isa'un pamaya'nen it mga katataawan nga ikaw i nagta'eg it aken. ²² Iyan kabantugan nga ibinggay mut aken, ibinggay ku gasi' it kanira, isa'un mag'uyun-uyunun sirang banar subung it pag'uyun tat aten, ²³ nga aku baw sira, ega nay beblagan sabap it pasarum du'ut kanira nga Espiritu Santo, ka ikaw baw aku, sang kagina-ginawaan ta lamang. Sana buwaten mu sira nga mag'uyun-uyunun nga banar, ka sikaytu makilalaan it mga katataawan ngayni nga ikaw i nagta'eg it aken, baw sira pagma'al en mu, subung gasi' it pagma'al mut aken.

²⁴ Baw itu gasi' i ireg ku, Ama', nga kumpur ibinggay mut aken, makata'id sira gasi' du'ut pagtata'idan ku. Ka in du'un na, maltegan niray kabantugan ku nga ibinggay mut aken, ka talagang garing pat tagna' nga ega pay banwa, pagma'a-ma'al en mu na aku.

²⁵ Ama' ku nga mataldeng talaga, da'ka pagkilalaen it kadaklan sinit banwa ngayni, temed aku, pagkilalaen ku talaga ikaw. Baw mga ka'ibaaan ku ngayni, na'rutan na nira nga ikaw i nagta'eg it aken. ²⁶ Ipiyakilala ku na ikaw sinit kanira baw tamaran ku pay pakilala ngaytu isa'un, in mag'u'unu pagma'al en mu aku, atkayan nagay pagma'al nira. Baw beken, isa'un aku nagay ka'ibaaan nirang pirmi kat Espiritu Santo nga pasarum du'ut kanira."

Piyata'nan lamang ni Jesus i mga nagdakep it kanya

[Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-52; Lucas 22:47-53]

18 Pagkatopus ni Jesus it iti nga panalangin ya, namagpanaw na sirat mga alagad ya ngayti. Na'adu'un sirat sang dipag it sapa' it Cedron, siminled sira du'un it esa nga kalulwakan it kayu nga olibo.

² Iti nga rugar, urut ni Judas ngayti nga dimnagang it kanya, sabap pirmi si Jesus du'un, sang siraaan naga. ³ Aypa' na'adu'un nagat kalulwakan ngayti si Judas ka yay paki'upakat ya du'un it mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga Pariseo. Magpangu'na kanyat mga tiya'eg nirang guwardiya it Templo baw sang iskuwadra gasi' i mga sundalu'. Mamagtitidaw sira baw rangkap sirat basi'.

⁴ Magka'rutan nang lagi ni Jesus i mu'sa nga madna'an ya, aypa' siyusmu ya na sira baw iningkut ya, nga mag'aat, "Siyuy pagtulusun mi?"

⁵ "Magtulus kami bat ki Jesus nga taga Nazaret," maat i tubag nira.

Maat si' ni Jesus ngayti, "Aku na ngaytu baytu." Si Judas ngayti nga dimnagang it kanya, du'un na gasi' magtitindeg. ⁶ Pag'aat ngayti ni Jesus nga kanya na ngayti, naka'isnud i kadakel ngayti dayun it nakakleb du'un it lugta'.

⁷ Miningkut si' si Jesus it suma'up, "Siyu bang matuud i pagtulusun mi?"

"Si Jesus ba' ngayang taga Nazaret," maat nagay tubag nira.

⁸ "Da'ga ba' inaat ku na kamu nga aku na ngaytu si Jesus? In akuy pagtulusun mi, pata'nan mi lamang nga lim'id i mga ka'ibaaan ku ngaytu." ⁹ Inampang yay atkayti ka isa'un magmatuud i inampang ya ngayti nga mag'aat, "Egay na'ilang ku nga maski esa nga mga ibinggay mu ngaytut aken, Ama'."

¹⁰ Da'na nasagka'an ni Simon Pedro ngayti i nakem ya. Biyarut yay yu'gut ya ka tinigbasan yay uripen it Piyakamata'as nga Sasirduti, napalung i talinga nga na'igu'. Ngaran it uripen ngayti, si Malco.

¹¹ Siyabatan ni Jesus si Pedro ngayti, maat ya, "T'angkap muy yu'gut ngayan, ka ega da'gaen kuy kakuri'an ngaytu nga ipagpalabay it aken it Ama' ku."

¹² Ta egay beken, mga sundalu' ngayti nga uyut nagay kapitan nira baw mga guwardiya ngayting mga Judio, diyakep na nira si Jesus bawnga biyayuk. ¹³ Du'un da'an it ki Anas i u'nang tiyabanan nira, sabap punyangan kanya ni Caifas nga Piyakamata'as nga Sasirduti it iting ta'un. ¹⁴ Si Caifas i nag'aat ngaytit mga Judio nga magayen in sang kataawan lamang i ka'ilangan nga matay, bilang ganti it kadakel. †

U'nang paylu ni Pedro sabap it ki Jesus

[Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57]

¹⁵ Si Simon Pedro baw esa gasing alagad, piyaru-rumbaya'an nira naga si Jesus ngayti. Kilala it Piyakamata'as nga Sasirduti i iti nga alagad, aypa'

† Kapitulu 11:49-50.

ka nakasled kanya nga iba ni Jesus du'un it pagkakaaliputputan nga kama'yagan it balay it Piyakamata'as ngayti nga Sasirduti. ¹⁶ Ki Pedro ngayti, natudu' lamang du'un it li'wan it puwirta'an. Aypa' binwat it alagad ngayti nga kilala it Piyakamata'as ngayti nga Sasirduti, nagpa'uli' kanya du'un it puwirta'an, siyugi-sugid yay babay nga guwardiya, yapay kasled ni Pedro it kanya.

¹⁷ Iningkut si Pedro it babay ngayti, maat ya, "Da'ga ba' esa ka gasing alagad it iyang taw?"

"Bila', ega!" maat i tubag ni Pedro.

¹⁸ Maramig na it iting uras, aypa' nag'apuy i mga uripen baw mga guwardiya ngayti. Mamagdagpi' na sira du'un. Nagpakidagpi' na gasi' si Pedro.

Siyumarya na si Jesus it Piyakamata'as nga Sasirduti

[Mateo 26:57-66; Marcos 14:53-65; Lucas 22:66-71]

¹⁹ Siyumarya si Jesus it dati ngayting Piyakamata'as nga Sasirduti, nga si Anas, sabap it mga alagad ya baw mga ipagpanuldu' ya.

²⁰ Katubag si Jesus, maat ya, "Mu'sang ipagpanuldu' ku, purus kat muyagan. Pirmi akung magpanuldu' du'un it mga papagtingpedan it mga Judio, nga du'un it mga papagsambaan, pati du'un it Templo. Egay inampang ku kat malingeb. ²¹ Unuka aku pay ingkutun mu? Iyan mga nakagneg it panuldu' ku, iyan nay ingkutun mu. Urut nayan nira i mga inaat ku."

²² Pagka'ampang ya kayti, tiyampaling kanyat esa nga guwardiya nga du'un nga mag'aat, "Unuka atkayan i tubag mut Piyakamata'as nga Sasirduti?"

²³ Maat i tubag ni Jesus, "In ega magayen i inampang ku, ipamatuud mu in unuy kasala'an ku. Temed in matuud i inaat ku, unuka tiyampaling mu aku?" ²⁴ Ta it magtulus pa' sirat ikadimanda nira kuntra' it ki Jesus, ipiyatindak na ni Anas si Jesus ngayti, nga pagbabayukun naga, du'un it ki Caifas ngayti nga Piyakamata'as nga Sasirduti. †

Pasigi nga paylu ni Pedro sabap it ki Jesus

[Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62]

²⁵ Si Simon Pedro ngayti, du'un pa' magpakidagpi'. Iningkut nira si' kanya nga mag'aat, "Da'ga ba' esa ka gasing alagad ya?"

"Bila', da'kuy aken alagad ya!" maat i tubag ni Pedro.

²⁶ Iningkut si' kanyat esa nga uripen it Piyakamata'as ngayting Sasirduti, nga kadugu'an naga it

† *Pag'i'istarat Piyakamata'as nga Sasirduti, mabakas nga balay. Kat pasepsep it beken nga mga nakapag'adal it itung mga bagay, si Caifas baw punyangan yang si Anas, sang kabalabalan sira. Malayaw talagay iting balay. May kana Caifas nga mga seled. May kana Anas gasing mga seled. It egay pagbara'an it pagsumarya ni Anas it ki Jesus, ipiyatindak ya du'ut ki Caifas nga bagi' it balay ka kanya nay mukuman.*

piyalungan ya ngaytit talinga. "Da'ga ba'," maat ya, "ikaw ngayan i naltegan ku nga iba ni Jesus du'ut kalulwakan ngayti?"

²⁷ Magpanda'ga-da'ga na si Pedro, dengan it timnara'uk nay manuk.

Siyumarya si Jesus it Romano nga gubirnadur nga si Pilato

[Mateo 27:1-2; 27:11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5]

²⁸ Garing du'un it balay ni Caifas, tiyaban sit mga Judio si Jesus du'un it balay it gubirnadur nga Romano. Magpangyag na it iting uras. Ega siminled i mga Judio du'ut balay it gubirnadur, isa'un da'sira ipabetang nga ega mapakay nga kuma'en it pangiyapun nga Tiya'liban. †²⁹ Aypa' lini'wan ga sira it gubirnadur ngayting si Pilato, ka iningkut ya sira nga mag'aat, "Unuy ipagdimanda mi it itu nga taw?"

³⁰ Katubag i mga Judio ngayti, maat nira, "Simpri in ega mara'e-ra'et i pagbuwaten it itung taw, ega ipa'alima namen kanya it imu."

³¹ Maat si' ni Pilato, "Pabaya'en mi naga kanya. Baala' kamu mukuman uyun du'un it kasuratan mi."

"In maat da'ga," maat it mga Judio ngayti, "egay pudir namen it mukuman it ukuman nga kamataynen kat maski siyu." ³² Atkayti ka isa'un matuman i ipiyag'aat ni Jesus pasar it pabetang-betang it kamataynen ya.

³³ Ta it atkayti, siminled si Pilato bawnga tiya'wagan ya si Jesus. Iningkut ya nga mag'aat, "Unu, Adi' ka it mga Judio?"

³⁴ "Unu bayan?" maat ni Jesus. "Inaat mu ngayan, pikir mung sadili u may nag'aat it imu?"

³⁵ "Adimaat Judio akuy aken!" maat ni Pilato. "Mga kabanwa mu naga baw mga pagbaya'en it mga sasirduti mi, sira bay nag'interga' it imu situt aken. Unu talagay binwat mu?"

³⁶ Tumubag si Jesus, maat ya, "Iyan pagka'adi' ku, ega subuk mga pagka'adi' nga situt sinirungat langit. In bete' atkayay pagka'adi' ku, simpri panindegan akut mga taawan ku. Simpri ega basta-basta ma'alima akut mga Judio ngaytu. Temed ta it belag talagay garing it aken nga pagka'adi'."

³⁷ "Aypa' adi' ka, da'ga?" maat ni Pilato.

Maat i tubag ni Jesus, "Ee', matuud yan i inaat mu ngayan nga adi' aku. Temed ipiyanganak aku baw piyalampud situt banwa ngaytu isa'un nga ipa'yag kuy in unu talagay kamatuudan. Magpag-

† *May mga urdin pasar it panlimpiyu' nga ka'ilangang pagsunudun it mga Judio parahir sira magsamba u pakipista', isa'un masepsepan nira nga talagang ega basta-basta i Ampu'ang Diyus ka alaid kat mu'sang kasala'an. Esat mga urdin ngaytu, bawal i semled du'ut balay it ega Judio in aldaw nat pagsamba, ka paribasay pagsasakpan pat u'nang paki'upakat i mga Judio, pagrigna'an pa' niray ega Judio ngayti. Basaen i pa'yag du'un it kapitulu 13:1.*

neg it mga ampang ku i kumpur kuma'rut it kamatuudan."

³⁸ "Ay unu talaga bay kamatuudan?" ingkut ni Pilato ngayti. "Egay magka'rut it in unuy kamatuudan nga pa'aaten."

Biyetanganan it ukuman nga kamataynen si Jesus

[Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25]

Pagka'ampang ni Pilato ngayti, nanli'wan si kanya bawnga inaat ya si' i mga Judio, "Egay magka'anuan ku nga kasala'an it taw ngayti.

³⁹ Temed it nagbara' na nga ka'ugali'an nga may pali'wanen ku situt imyu nga sang kataawan kat pagkapisuru in aldaw it Tiya'liban ngaytu, ta unu, ireg mi nga pali'wanen kuy Adi' mi nga mga Judio?"

⁴⁰ Nangga'maran nay mga Judio ngayti, maat nira, "Ega! Ega iyang taw i ipali'wan. Si Barrabas na lamang i pali'wanen." Si Barrabas ngayti, esa nga manigpanrangpas.

19 Ta it atkayti, binwat ni Pilato, piyaripdasan ya na si Jesus. ^{†2} Bawnga buwat it mga sundalu', naglikaw sirat dudugiyen, ka binwat nga kuruna. Bawnga ipiyakuruna it ki Jesus. Piyapakayan kanya it madarag nga gulamen nga subuk pakayan it adi'. ³ Bawnga magsubli-subliyen i mga sundalu' ngaytit melep du'un it ki Jesus. Yanay pamag'ampangan, mag'aat, "Magayeng kadedelman it Adi' it mga Judio!" Bawnga pagsariyen na nirat tampaling.

⁴ Nanli'wan si' si Pilato it suma'up baw maat ya si' it mga Judio ngayti, "Kayti, ipa'adap ku kanya it imyu isa'un ma'rutan mi nga ega talagay magkaparagan ku nga kasala'an ya." ⁵ Nanli'wan na si Jesus ngayti nga magkukuruna pat may dugi ngayting binwat baw magpapakay pat madarag ngayting gulamen. Bawnga maat ni Pilato it kanira, "Waytu na i taw ngaytu!"

⁶ Pagkalteg it kanya it mga pagbaya'en ngaytit mga sasirduti baw mga guwardiya ngayti, igiya'uy nira na nga mag'aat, "Iransang kanya du'un it krus! Iransang kanya du'un it krus!"

Tubagen sira ni Pilato, "Tabanen mi na kanya! Baala' kamu paransang! Ka talagang egay magkaparagan ku nga kasala'an ya."

⁷ Katubag i mga Judio ngayti, maat nira, "May mga ka'urdinan namen, baw uyun du'ut ka'urdinan ngaytu, talagang bagay kanyang imatayen, ka magpangambu' kanya nga Anak it Ampu'ang Diyus."

† Riripdas it mga Romano, may pirang naay i kulit it baka' nga ipiyagbaya-baya'en. Kada sang naay, may magtatakin nga mga matarem. Maski magburus nay dugu' baw paglulbawan nay isi, basta ega pa' na'ayaw i pag'ayawun, sigi pang ripdas nira. Sumang ka'anuan mabulugan nay pagpasakitan ngayti.

⁸ Miyere'eret i i'lam ni Pilato, pagkagneg yat in-ampang ngayting iti'en it mga Judio. ⁹ Piyabaya' ya si Jesus it siminled si' kanyat suma'up baw iningkut ya si' si Jesus ngayti. Maat ya, "Taga ari ka baytu?" Temed ega tiyubag kanya ni Jesus. ¹⁰ Maat si' ni Pilato, "Unuka da'ku pagtubagen mu? Unu, ega magka'rutan mu nga may pudir ku, mabwat ku ikaw nga iribri u iparansang du'un it krus?"

¹¹ Katubag si Jesus, maat ya, "Mabwat mu lamang bayan i atkayan sabap ibinggay it Ampu'ang Diyus it imu i iyan nga pudir. Aypa' subrang mabe'gat it kasala'an mu i kasala'an it iyan nagpa'alima ngaytut aken situt imu."

¹² Pagkagneg ni Pilato kayti, subra' yang pagpikiren nga in mag'u'unu maparibri ya si Jesus. Temed nagsigga'uy si' i mga Judio ngayti nga mag'aat, "In iparibri muy itung taw, siguradu nga da'ka kampi' it Impiradur. Simpri in siyung taw nga magpa'adi'-adi', magpakikuntra' kanya it Impiradur."

¹³ Pagkagneg ni Pilato kayti it inaat it mga Judio ngayti, ipiyataban ya na si Jesus du'un sit li'wan. Bawnga miyadung kanya du'un it ara'dungan it gubirnadur in magpangukuman, du'ut rugar nga pagpangaranat Batu nga Kada'tagan, nga kat Hinebreong ampang, Gabata. ¹⁴ Aldaw na nga pagpangaranat Pagsimpan, nga yay u'nang aldaw it Pista' ngaytit Tiya'liban. Mag'alas sais nay uras it kadedelman. ^{††}

Maat ni Pilato it mga Judio ngayti, "Waytu nay Adi' mi!"

¹⁵ Gimna'uy si' i mga Judio ngayti, nga mag'aat, "Ega nayan egnen! Imatayen nayan! Iransang yan du'un it krus!"

"Unu," maat ni Pilato, "iparansang ku du'un it krus i Adi' mi ngaytu?"

"Egay adi' namen nga beken, in da'ga Impiradur lamang," maat si' it mga pagbaya'en ngaytit sasirduti.

¹⁶ Aypa' piya'uyunan na ni Pilato i ka'irgan it mga Judio ngayti, nga ipiyag'interga' ya na si Jesus du'un it mga rumansang nat kanya du'ut krus.

Iriyansang na si Jesus du'un it krus

[Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43]

Kiyargu' nat mga sundalu' si Jesus ngayti. ¹⁷ Manli'wan si Jesus du'ut siyudad ngayti, pagpapasa'nen ya nay krus ya. Tabanen na kanya du'un it rugar nga pagpangaranat Rugar it Barungutan. (Golgota in kat Hinebreo.) ¹⁸ Pag'abut du'un, iriyansang na

†† Mag'aat i kat Ginirego, "kat ika'nem nga uras". In bete' kat Romano nga takes-takesan it uras, pa'aaten ngaytu, alas 6 it kadedelman. In kat Judio nga takes-takesan, ka'ugtu na. Temed subuk ega mapakay i du'un pa' sirat ki Pilato it ka'ugtu na sabap, maat ni Marcos (kapitulu 15:25), alas 9 it kadedelman i ipiyagransang it ki Jesus du'un it krus.

kanya du'un it krus. May duwang kataawan nga kadengan yat iriyansang. Piyatindegan, esay ayun du'ut iwanan ya, esa ayun kat gibang ya. Ki Jesus ngayti i du'ut tenga'.

¹⁹ Simnurat si Pilato it pirang taga' nga sugi-sugid. Ipiyapake'pel ya du'un it krus. Maat i isiyurat ya ngayti, "Si Jesus nga taga Nazaret, nga Adi' it mga Judio." ²⁰ Giyमित nga ampang du'ut surat ngayti, Hinebreo, Liyatin baw Ginirego. Dakel i mga Judio nga magkabasa kayti, sabap ade'deng du'un it siyudad i riyansangan it ki Jesus ngayti. ²¹ Aypa' inaat it mga pagbaya'en ngaytit mga sasirduti si Pilato, "Ega atkayay isurat mu nga 'Adi' it mga Judio," in da'ga isurat mu nga, 'Inaat ya nga Adi' kanya it mga Judio.'"

²² Tumubag si Pilato, maat ya, "Ega nayan ma'ugad-ugad i isiyurat ku ngayan. Basta nakasurat, nakasurat na."

²³ Iyan nakaransang nat mga sundalu' si Jesus ngayti, inanu na niray mga pakayan ya, ka biyagi'bagi' nat epat nga kasundalu'an. Pinsi' nira na gasi' i gulamen ni Jesus. Egay piyagtangkiran it iti'en. ²⁴ Namagrunding i mga sundalu' ngayti, maat nira, "Ega rasiken tami i itu'un. Magpintu'an tami isa'un ma'rutan ta in siyuy makasadili kaytu." Nag'abut i atkayti ngayti isa'un matuman i magbebtang du'un it kasuratang ampang it Ampu'ang Diyus, nga mag'aat,

"Biyagi'bagi' nira i pakayan ku, baw sangbat gasing pakayan ku, piyagpintu'anan nira." † Atkayti nga matuud i binwat it mga sundalu' ngayti.

²⁵ Magtitindeg du'un it ade'deng it krus i ina' ni Jesus baw minan †† ya nga sulsug nga babay it ina' ya ngayti. Du'un gasi' si Maria nga asawa ni Cleopas baw si Maria Magdalena. ²⁶ Pagkalteg ni Jesus it ina' ya ngayti, baw pagma'alén ya ngayting alagad ya nga magtitindeg du'un it umi-umid it ina' ya, maat ya, "Iyan nay ipabetang mu nga anak mu." ²⁷ Baw maat ya sit alagad ya ngayti, "Paku'ina'en mu na kanya." Aypa' gimnaring du'un kayti, piyata'id nat alagad ngayti du'un it sadili yang balay.

Miyatay na si Jesus

[Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49]

²⁸ Na'rutan na ni Jesus nga natuman nay mu'sang bagay nga itiya'eg it kanya. Bawnga, isa'un matuman i magbebtang du'ut kasuratan, miyaat kanya, "Ku'inum aku." ²⁹ May esang karung du'un nga bebtang ya ma'agsem nga pag'imnun. Aypa' buwat it mga sundalu', may itiya'en nira nga malu'mit nga bagay du'ut karung ngayti ka pasarepsepan.

† Awit 22:18. †† Siguru minan ni Jesus si Salome ngayti nga asawa ni Zebedeo baw ina' ni Juan nga tagsurat kaytu. Basaen i du'ut Mateo 27:56 baw Marcos 15:40.

Bawnga tiyegbek it kayu-kayu ka idiyu'dul du'ut ba'ba' ni Jesus. ³⁰ Pagkata'man ni Jesus it iti ngayti, miyampang kanya nga mag'aat, "Natuman nay mu'sa!" Pagka'ampang ya kayti, rimmungguk na kanya ka piyapalagsik ya nay kiyarurwa ya.

³¹ Iting aldaw pagpangaranat Pagsimpan, ka sumunud nga aldaw, ega basta-bastang Aldaw it Kapa'naan, nga yay kamataan it pista' ngayti. Ta, it ega ireg it mga Judio nga in patay nay mga iriyansang ngayti, pata'nan na lamang du'ut krus in Aldaw nat Kapa'naan, aypa' ka inupakat nira si Pilato ngayti. Inangut nira nga pamari'en i mga a'ay it mga magraransang ngayti du'ut krus isa'un matay na sirat madali' baw awa'en na sira du'un.

³² Ipiyalugut ni Pilato, aypa' piyamari' it mga sundalu' i mga a'ay it duwa ngayting ka'ibaaan ni Jesus.

³³ Temed pag'abut nira du'ut ki Jesus, naltegan nira nga patay na, aypa' ega na biyari'an nirat a'ay.

³⁴ Yan nayan lamang i binwat it esang sundalu', sinindu'rak yat besak i sang baling kilid ni Jesus.

Magkagabut i besak, magburwak i dugu' baw danum. ³⁵ Iyan nakalteg kaytu i magpamatuud isa'un mamaya' kamung banar. Matuud tuy ipagpamatuud ya ngaytu. Talagang magka'rutan ya nga kamatuudan i ipagsugid ya ngaytu. ³⁶ Nag'abut tuy mga itu isa'un nga matuman i magbebtang du'un it kasuratan nga mag'aat,

"Egay mabari' nga maski sangbat nga tu'lang ya."

‡

³⁷ Baw mag'aat pay du'ut sang bagi' nga kasuratan,

"Letganan nira kanya nga siyudyuk nira." ‡

Ilimbeng si Jesus

[Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56]

³⁸ Ega na'lay, may miyabut na du'ut ki Pilato ngayti nga esang taw nga taga Arimatea, ngaran ya si Jose. Esa kanya gasi' nga magpamaya' it ki Jesus, temed ega magpabisik-bisik ka mag'i'lam it ka'ibaaan yang mga Judio. Inangut ya nga pisi'en yay bilug ni Jesus ka ilbeng ya. Ipiyalugut ni Pilato ngayti it kanya, aypa' inadu'un ya na ka pinsi'.

³⁹ Inibaan kanya ni Nicodemo, nga magtataban it dakulang babangluun, subrat tulung pulu' nga kilu. Yanagayting taw i na'adu'ut ki Jesus nga tiyaka-taka' yay delemen. ⁴⁰ Pagkapisi' nirat bilug ni Jesus, binwat nira, biyu'tungan it mga rambay nga pirmira nga abel. Magbu'tung magdaprus it babangluun, ka yay adat it mga Judio parabir ilbeng i miyatay. ⁴¹ Du'ut tepad it piyaransangan it ki Jesus, may kalulwakan. Du'un kayti may ba'gung ipiyawat nga lelbengan, nga piyalamunan nga batu. Areg lamang ti, ega pay nakalibeng du'un. ⁴² Paribasay ade'deng na talagay papu'un it Aldaw it Ka-

‡ Exodo 12:46, Awit 34:20. †† Zacarias 12:10. ‡ Kapitululu 3:1-21.

pa'naan † baw ade'deng i lelbengan ngayti, du'un nay limbengan nirat ki Jesus.

Ega nay si Jesus du'ut lebeng ya

[Mateo 28:1-8; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12]

20 Madelem-delem pa' it aldaw it Linggo, na'adu'un na si Maria Magdalena it limbengan ngaytit ki Jesus. Pag'abut ya, letganan ya, pag'a'awa'en nay ilimpen ngayti nga batu du'un it bala'ba'an it lebeng. ² Ta sabap it iti'en, magpapalagyu kanya nga na'adu'un it ki Simon Pedro baw du'un it alagad ngayti nga pagma'alen ni Jesus. Pag'abut ya, maat ya, "Pinsi' na bay Ampu'an du'un it lebeng ya. Ega magka'rutan namen in ipiya'unu-unu na." ††

³ Pagkagneg ni Pedro duwa sirat esa ngayting alagad, napanaw sira nga lagi, namagpa'adu'un it lebeng. ⁴ Magpapalagyu na sirang duwa, temed magkau'nay esa ngayting alagad. Nakau'na kanya du'un it lebeng ngayti. ⁵ Pag'abut ya, miyurku' kanya ka sini'lig yay du'ut seled. Naltegan ya nga du'un nagay mga rambay nga ibiyu'tung it ki Jesus, temed ega siminled kanya. ⁶ Naka'but na gasi' si Simon Pedro ngayti. Pag'abut ya dayun-dayun kanyat siminled. Naltegan yang du'un nagay mga abel ngayti. ⁷ Baw iyan lages ngayti nga ibiyu'tung gasit ulu ya, magbebel-belag it dada'tun, pagluulunun it magayen. ⁸ Siminled na gasi' i alagad ngayting nakau'nat ka'but. Naltegan ya nat pagayen-gayen baw namaya' kanya. ⁹ (Ega pa' magkasepsepan niray du'un it kasuratan, nga magbebtang du'un nga mag'aat, ka'ilangan mag'egen nagat pa'uli' si Jesus.)

Nagpakikita si Jesus it ki Maria Magdalena

¹⁰ Miyuli' nay duwa ngayting mga alagad. ¹¹ Temed si Maria, nga nagpa'uli' naga du'un it lebeng ngayti, du'un naga magtitindeg it li'wan it limbengan ngayti, magtegel it sugaw. Miyurku' kanya it magsusgaw pa' baw liminteg du'un it seled it lebeng ngayti. ¹² May naltegan ya nga duwa nga mga anghil nga mag'a'dung du'un it piyadayagan ngaytit ki Jesus. Esay du'un it uluwan manggid, esa du'un it a'ayan. Mapuputi' i pakayan nira.

¹³ Miyampang sira nga ingkut nirat ki Maria, maat nira, "Ede', unuy magkasgawan mu?"

Katubag si Maria, maat ya, "Pinsi' nira bay Ampu'an ku. Ta'way in ari nay tiyabanan nira."

† Kat mga Judio, pagsedep it aldaw i katupusan it aldaw. Ay-pa' Aldaw it Kapa'naan ngayti, garing it pagsedep it aldaw it Biyernes seked it pagsedep it aldaw it Sabado. Apu-apun it Biyernes ngayti i ipiyaglebeng nirat ki Jesus. †† Siguru, mga babay nga ka'ibaan ni Maria ngaytit na'adu'un it lebeng, nagpatudu' sira du'un. Pagkagaring ni Maria ngayti, yapay kalteg nirat anghil nga miyaat nga nag'egen si' si Jesus.

¹⁴ Pagka'ampang ya kayti, limningaw kanya. Naltegan ya nga may magtitindeg du'un it talikudan ya nga taw, temed ega nakilalaan ya nga si Jesus na palan i iti'en.

¹⁵ Iningkut kanya ni Jesus, "Unuy magkasgawan mu? Siyuy pagtulusun mu?"

Tanud ni Maria, iti, manig'arigra it kalulwakan ngayti. Aypa' maat ya, "Amay, tabi' it imu, in bete' ikaw i minsi' it kanya, ituldu' mut aken in ari tiyabanan mu, ka pisi'en ku naga."

¹⁶ "Maria," maat ni Jesus ngayti.

Egay beken, nanarunga kanya baw nakaga'uy. Yanay na'ampang ya, "Raboni!" (Ireg sugiden it Hinebreo ngayting ampang, Manigtuldu'.)

¹⁷ "Ega na da'an sumari kat sekel it aken, ka da'ku pa' naka'uli' du'un it Ama'. Iyan i buwatan mu kayti, pa'adu'un kat mga alagad ku nga ipagpa-batang ku na nga mga sulsug ku baw isugid mut kanira nga muli' aku na du'un it Ama' ku, nga Ama' mi gasi', du'un it Ampu'ang Diyus ku nga Ampu'ang Diyus mi gasi'."

¹⁸ Napanaw na si Maria Magdalena ngayti, nga na'adu'un nga matuud it mga alagad ka tuturanan sira. Pag'abut ya maat ya, "Naltegan ku si' bay Ampu'an!" Baw isiyugid ya nay ipiyag'aat ngayti ni Jesus it kanya.

Nagpakikita si Jesus du'un it mga alagad ya

¹⁹ Iyan delem na it aldaw ngaytit Linggo, du'un nay mga alagad ngayti it seled it esang balay. Magsisiradu it magayen i mga tala'ep ka mag'i'lam sirat mga pagbaya'en nirang mga Judio. Sakaling naltegan nirang magtitindeg si Jesus du'ut piyagtenga-tenga'an nira! Maat yat kanira, "Ayaw kamut i'lam. Pasagyaen mi nay nakem mi."

²⁰ Pagka'ampang ya kayti, ipiyalteg yay mga alima ya baw kilid ya ngayti. Masagyang-masagya i mga alagad ngayti ka naltegan nira si' i Ampu'an.

²¹ Maat si' ni Jesus it kanira, "Ma'imyu nay ka'im-bengan it nakem mi. In mag'u'unu tiya'eg akut Ama', atkayan naga pagta'gen ku gasi' kamu."

²² Pagka'ampang ya kayti, inyepan ya sira baw maat ya, "Mapakay na nga matanggap mi nay pasarum kat bilug mi nga Espiritu Santo. ²³ Kat pagpanakem yat imyu, in siyung mga taw nga sugidan mi nga piyasinsiya i mga kasala'an nira, siguradung pagpasinsiyaen yang matuud sira. Temed iyan nga sugidan mi nga ega piyasinsiya, siguradung ega naga yan piyasinsiya sira."

Pagpakikita si' ni Jesus, du'un na si Tomas

²⁴ Si Tomas, nga pana'wag it kanya, Gambar, ka'uyutan naga it sang pulu' baw duwa ngayting alagad ni Jesus. Temed egay du'un nga kanya, pagpakikita ngayti ni Jesus. ²⁵ Aypa' itiyuturan na

lamang it kanya it beken ngayting alagad. Maat nira, "Naltegan namen si' bay Ampu'an!"

Pagkagneg ni Tomas, maat ya, "Bila', da'ku bayan paratya basta ega maltegan kuy piyanawan it ransang ngayan asat alima ya, baw maru'ukan kut tutuldu' ku, baw alima ku ila'ut ku gasi' asat kilid ya."

²⁶ Nagta'lib i sang linggu', nati'mes it suma'up i mga alagad du'ut seled it balay. Pu'sa na sira, pati si Tomas du'un na. Mamagsisiradu nagat magayen i mga tala'ep. Temed bati'an nira du'un nat seled si Jesus, magtitindeg si' du'ut piyagtenga-tenga'an nira. Inaat ya sira, "Pasagyaen mi nay nakem mi."

²⁷ Bawnga inaat ya si Tomas, "Letganan muy mga alima ku, baw iru'uk mu nay tutuldu' mu sinit bungad nga piyanawan it ransang. Ila'ut mu na gasi' i alima mu sinit kilid ku. Ayaw ka nat paki'ambut. Pamaya'nen mu na."

²⁸ Yanay seked it na'ampang ni Tomas, maat ya, "Ampu'an ku, Ampu'ang Diyus ku!"

²⁹ Inaat si' kanya ni Jesus, "Ta, magpamaya' ka na ka naltegan mu na aku. Temed makasagya talaga sira nga magpamaya' maski da'sira nakalteg it ak-en."

³⁰ Dakel pa' i mga tanda'anan nga kalililu'ang bagay nga binwat ni Jesus, nga nagpasar kat matat mga alagad ya ngayti, temed ega na nakabtang situt itu ngaytung kasuratan. ³¹ Temed iyan mga magsusurat situ, isiyurat tu ka isa'un mamaya' kamu nga si Jesus na ngaytu i isiyanggup nga Man-riribri baw kanyay Anak it Ampu'ang Diyus. Baw kat pamaya' baw pakilagpiti mit kanya, siguradu nga ma'imyu i ka'genan nga egay kaskedan.

Dakel i napisi' nga seda' kat keseg it guna ni Jesus

21 Ega si' na'lay, nagpakikita si' si Jesus du'un it mga alagad ya ngayti, du'un it tambing it Lapnaw it Tiberias, † mag'a'atkaytu si' i pakikita ya.

² Ka'sang tingped na Simon Pedro, si Tomas nga pana'wag it kanya, Gambar, si Natanael nga taga Cana nga sakep it Galilea, mga anak ni Zebedeo baw duwa pa' nga mga alagad, ³ "Aa da'ga," maat ni Simon Pedro it kanira, "manlugitem akuy aken."

"In atkayan," maat nira, "maya' kami." Namagpanaw na sira. Pag'abut nira, namagsakay na. Temed ta, maski sangbat, egay napisi' nirat na'al-dawan.

⁴ Iyan magpangeyag-eyag na, timnindeg si Jesus du'un it ka'igsan nga tambing it lapnaw ngayti. Temed ega nakilalaan it mga alagad ngayti nga si Jesus kanya. ⁵ Piyata'wagan sira ni Jesus, maat ya, "Mga Anak, da'ga egay napisi' mi nga seda'?"

† Sang kagta' it iting lapnaw, Lapnaw it Galilea.

Nagdenga-denganen i tubag nira nga mag'a'at, "Da'ga bay napisi' namen."

⁶ Maat ya sit kanira, "I'lug mi i lambat mi asan it iwanan nga ayun it sakayan mi ngayan. Makapisi' kamu yan." I'inlug nira na. Unupat ega na magkabatun nira ka punu' nat siminled nga seda'.

⁷ Inaat si Pedro it alagad ngayti nga pagma'alen ni Jesus, "Ampu'an bayan! Egay belag, talagang kanya!" Pagkagneg ni Simon Pedro ngayti, nagpakay kanya ka pag'a'awa'en yay pakayan ya. Bawnga nanugpa na du'ut danum. ⁸ Iyan mga ka'ibaan ya ngayting mga alagad, ipiyabnit nira nay sakayan ngayti, sigi nang rayak nirat lambat nga yanayti punu' it seda' nga siminled, ka ega naga masyadu sirang alaid du'un it binit, mga siyam nga pulu' lamang nga mitru. ⁹ Pagkatingdal nira du'un it binit, letganan nira, may apuy nga may mag'i'yaw na nga seda' baw may pirang batu nga tinapay nga magdada'tun.

¹⁰ "Tumaban kamu sini," maat ni Jesus, "it seda' ngayang napisi' mi."

¹¹ Miyapyat na si Simon Pedro ngayti du'un it sakayan bawnga giyuyud ya na du'un it tingdal i lambat ngayti nga punu' it siminled nga dadakulang seda'. Kadakel it seda' ngayting siminled, sang gatus baw limang pulu' baw tulong batu. Maski atkayti nang kadakel it seda', ega naga narasik i lambat ngayti. ¹² "Dali' kamu na," maat ni Jesus, "ka kuma'en tami da'at pangadedelman." Egay naka'urum mingkut nga maski siyu it kanira in siyu kanya, sabap urut na nira nga Ampu'an kanya. ¹³ Kiyu'mit ni Jesus i tinapay ngayti bawnga piyamgayan yay mga alagad ngayti. Bawnga seda' si' ngayti i ipiyamgay ya. ¹⁴ Ituy ikatlu nga pakikita ni Jesus it mga alagad ya, pagka'gen ya ngaytit pa'uli'.

Iningkut ni Jesus si Pedro sabap it pagkayliyat kanya

¹⁵ Pagkaka'en nira, iningkut ni Jesus si Simon Pedro. Maat ya, "Simon, nga anak ni Juan, unu pagkayliyan mu aku subra' pat kanira nga kayli it aken?" †

"Ee', Ampu'an. Urut mu na nga may pag'ireg kut imu," maat i tubag ni Pedro.

"Ta in atkayan," maat ni Jesus, "arigraen mut magayen i mga u'uybun nga tupa ‡ ku."

¹⁶ Iningkut kanya sit suma'up ni Jesus. "Simon," maat ya, "nga anak ni Juan, unu kamatuudan i kayli mu ngayat aken?"

Tumubag si' si Pedro, "Ee' ba', Ampu'an, magka'rutan mu na nga may pag'ireg kut imu."

† † Mateo 26:33-35. ‡ Tupa nga pa'aaten, mga magpamaya' it ki Jesus, ka yay pagpa'igu'an ya kat alimbawa ya ngaytit mga tupa ya.

“Ta in atkayan,” maat ni Jesus, “aypeten mut magayen i mga tupa ku.”

¹⁷ Tulung sa'up i ingkut ngayti ni Jesus ngayting mag'aat, “Simon nga anak ni Juan, unu talagang, kamatuudan i pag'ireg mu ngayat aken?”

Nasmek si Pedro kat ikatlu ngayting ingkut it kanya, nga mag'aat, “Unu, pag'irgan mu aku?” Tu-mubag si' si Pedro, maat ya, “Ampu'an, talagang magka'rutan mu nay mu'sang mga bagay. Urut mu na gasi' in sang unuy pag'ireg kut imu.”

“Ta in atkayan,” maat si' ni Jesus, “arigraen mut magayen i mga tupa ku. ¹⁸ Kamatuudang-kamatuudan i pag'aaten ku ngaytut imu, nga iyan manga'wa'en ka pa', pagsadiliyen muy pana'bit mu baw magpanaw ka it in ari ireg mu nga panawan. Temed in gurang ka na, ibtir mu i mga alima mu baw belag nay pasa'bit it imu, baw tabanen ka na du'un it ega ireg mung adu'unan.” ¹⁹ Inampang ni Jesus i atkayti ka bilang ipagpa'rut ya in mag'u'unu-unu i kamataynen ni Pedro nga ikabantug it Ampu'ang Diyus. Bawnga maat si' ni Jesus, “Ka'ilangan pagsunudun mu aku nga pirmi.”

²⁰ Nalingawan ni Pedro nga magdadasun it kani-ra i alagad ngayting pagma'alén ni Jesus, kanya

† *Esang adat nirat iting timpu, in may imatayen nga pirusu, segtanan niray awak yat lubid bawnga dundunun du'un it pangimatayan. Esa gasing adat, sumang ka'anu itagkes nira du'ut krus i ipagbitir nga alima it imatayen ngayti. Ta tuturan-tuturan, ipiyatay ni Pedro, iriyansang naga du'un it krus.*

ngayti nga simnandir du'un it ki Jesus iyan magkara'nen sira ngayti it pangiyapun, baw min-inkut ngayti nga mag'aat, “Ampu'an, siyu bay baya'en ngayan it mga ku'imatay it imu?”

††²¹ Pagkalteg it kanya ni Pedro ngayti, iningkut ya si Jesus, nga mag'aat, “Ampu'an, unu gasi' i ma-betangan it itung taw?”

²² Katubag si Jesus, maat ya, “In ireg ku nga egen kanya seked it pama'uli' ku, unuy labe-labet mu? Ka'ilangan magsunud kay imu it aken.” ²³ Ta sabap it iting inaat ya, nanlekep du'un it mga kasulsugan nirang magpamaya' nga ega matay i iting alagad. Taka' ega maat inaat ni Jesus nga ega na matay kanya, in da'ga yanayti lamang i inaat, “In ireg ku nga egen kanya seked it pama'uli' ku, unuy labe-labet mu?”

Pangiya'pusang sugi-sugid.

²⁴ Ta, itu nagang alagad nga dimnasun ngaytit kana Jesus duwa ni Pedro, magpamatuud kanya it mu'sa ngaytu pasar it ki Jesus. Kanya naga gasi' i simnurat it mga itu ngaytu. Talagang magka'rutan namen nga matuud tuy ipagpamatuud ya ngaytu.

²⁵ May beken baw dakel pa' nga binwat ni Jesus. In bete' isurat nga mu'sa, pagsisiguruun ku nga ega kasadang it mu'sang banwa nga situt sinirungat langit i kadakel it mga masuratan kaytu.

†† *Kapitulu 13:25.*

Mga Binwat

1 Kagalang-galang nga Teopilo, Iyan u'na ngayang isiyurat ku, magsugid pasar it kadakel it mga binwat baw ipiyanuldu' it Ampu'an nga si Jesus, pagpapu'un yat manuldu', ² seked it aldaw nga piya'uli' na kanya du'un it langit, pagkatupus it mga ipiyag'aat yat mga pinili' ya ngayti nga mga alagad, nga isingkat yat kanira i buwaten nira kat keseg it Espiritu Santo. ³ Mga alagad ya ngayti, siray pa'aaten nga mga apustul. Baw garing it inimatay baw nag'egen si' si Jesus seked it pag'uli' ya ngayti du'un it langit, seledan it epat nga pulung aldaw pirmi kanya nga magpakikita du'un it kanira. Dakel i ipiyalteg ya nga puriba nga nag'egen naga kanya, baw itiyuldu' ya pa' it kanira i pasar it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus.

⁴ Ka'sa nga tingped i mga apustul ngayti, ipiyag'uridin ni Jesus nga da'sira da'an lim'id du'un it Jerusalem. † Maat ya, “Iyan elaten mi i isiyang-gup ngayan it Ama', nga isiyugid ku ngayat imyu. ⁵ Ka danum i ipagbawtis ni Juan it tagna', temed kamu, Espiritu Santo i ibawtis it imyu it ega na ma'lay nga timpu, ka pasarum na kanya kat bilug mi.”

Miyuli' na si Jesus du'un it langit

[Lucas 24:50-53]

⁶ Ka'sa sing tingped i mga apustul, nagpakikita si si Jesus du'un it kanira. Iningkut nira kanya. Maat nira, “Ampu'an, unu, buwaten mu na kayti ngaytu nga ma'iri' i magsasakep ngaytut aten isa'un makatindeg sit suma'up i ka'adi'an it bangsa tami ngaytu nga Israel?”

⁷ Tiyubag sira ni Jesus, “Ama' ku lamang i magka'rut it in ka'nung timpu u uras i ituman yat kumpur ipiyabetang-betang ya. Kamu ngaytu, ega mapakay nga ma'rutan mi i mga itu ngaytu.

⁸ Temed yay matuud, pagpasarum it Espiritu Santo kat bilug mi, ma'imyu nay ega basta-bastang kakayaan. Baw pamatuud kamu na sabap it aken, ega lamang situt Jerusalem in da'ga du'un it mu'sang rugar nga sakep it Judea baw Samaria, baw kat pa'ari-aring rugar nga situt sinirungat langit.”

⁹ Iyan nakasugid ya nay mu'sa ngayti, letganan nira, magpadibwat-magpadibwat kanya seked it nasipatan na nira ka magpangunragi' nat kunum.

† Lucas 24:49.

¹⁰ Iyan sigi pang titingara' nira du'ut langit, nga magyaya'ngad it ki Jesus ngayti nga magpatibung, sakaling may magtitindog du'un nat umid nira nga duwang kataawan nga lalaki nga magpapakay it maputi'. ¹¹ Miyampang i duwa ngayti, nga mag'aat, “Kamung mga taga Galilea, unuka sigi pang yaya'ngad mi du'un it langit? Si Jesus ngaytu nga gimnaring na situt imyu ka miyuli' na du'un it langit, mabut nagay aldaw nga pa'uli' kanya si' situt banwa. Baw in mag'u'unu naltegan mi kanya nga nagpatibung, atkayan naga yan kanya in lumampud si'.”

Pinili' nay gumanti it ki Judas Iscariote

¹² Ta, egay beken, gimnaring na sira du'un it Mungsu' it Olibo ka nagpa'uli' na du'un it Jerusalem. Ega naga alaid du'ut Jerusalem i mungsu' ngayti, mga sang kilumitru lamang. ¹³ Pag'abut nira du'un it siyudad, dayun-dayun sira du'ut piya'abutan nira nagang balay, baw miyapyat du'ut esang seled du'ut dibwat nga pag'i'istaran nira. Kadakel nira, si Pedro, si Juan, si Santiago baw si Andres, si Felipe baw si Tomas, si Bartolome baw si Mateo, si Santiago nga anak ni Alfeo, si Simon nga Cananeo ††, baw si Judas nga anak ni Santiago.

¹⁴ Mu'sa ngayti, urunyun talaga sira kat papa'res nga panalangin. Ka'ibaan nira naga kat panalangin ngayti i mga babay, pati si Maria nga ina' ni Jesus, baw mga ari' nga lalaki ni Jesus, du'un gasi'.

¹⁵ Ka'sa nga tingped naga sira, mga sang gatus baw duwang pulu' i kadakel nira. Timnindog si Pedro kat tenga' nira baw miyampang. ¹⁶ Maat ya, “Mga sulsug ku kat pamaya', ega mapakay nga ega matuman i magsusurat nga ampang ni David ngaytit tagna', kat panakem it Espiritu Santo, pasar it ki Judas ngayti nga nangu'nat mga namag-dakep it ki Jesus. ¹⁷ Talagang kanya, ikasang pulu' may duwa namen nga mga alagad, baw may kanya nagang kabagi'an it ipagpabwat ngaytu it Ampu'an.” (¹⁸ Ta si Judas ngayti, iyan natanggap ya ngayan nga pabur it kara'e-ra'etan ngayting binwat ya nga subuk idiyagang ya si Jesus, giyamid nga ipiyag'alang it esang lugta'. Baw nabetangan ni Judas, na'ulug kanya ‡ baw nabasway i tina'i ya.

†† Basaen i pa'yag du'un it Mateo 10:4. ‡ Mag'aat du'un it Mateo 27:5 nga tininggel ni Judas i li'eg ya ka nangeget. Siguru nabugtu' i lubid, aypa' ka na'ulug kanya du'un it lugta'.

Unupat limni'wan nga mu'sa i betang it tina'i ya.
¹⁹ Nabarita'an nagaytu it mu'sang mga taga Jerusalem. Aypa' ka iting lugta', napangaranat Akeldama kat kanirang ampang, nga ireg sugiden, Lugta' it Dugu'.²⁰ "Ta, itu nang ampang ni David i pa'aaten ku nga magbebtang du'un it kasuratan ta ngayang pagpangaranat Mga Awit,
 'Ka'ilangan, ma'iri'at taw i pamalay-balay ya baw ega na mata'idan it maski siyu.'[†]
 Baw itu gasi' nga magsusurat,
 'Ka'ilangan, magantiyan kanya kat katengdanan ya.'^{††}

²¹ Ta, kayti, ka'ilangan nga may pili'en ta nga ganti ni Judas ngayti. Pamili'an ta nga mga taw, sira nga ka'iba-iba nameng pirmi it ka'lay nga iba namen pa' i Ampu'an nga si Jesus,²² garing it pagpamawtis ni Juan seked it miyuli' na si Jesus du'un it langit, ka idungag it kadakel namen nga manigpamatuud it pag'egen ni Jesus ngaytu it pa'uli'."

²³ Aypa' duwang kataawan i napili' nira nga pamili'an in siyuy mapakay, si Matias baw si Jose Justo, nga pana'wag it kanya, si Barsabas.²⁴ Bawnga nanalangin sira, nga mag'aat, "Ampu'an, urut mu talaga i kat nakem it mu'sang taw. Aypa' ipakilala mut amen in siyu manggid kat duwa ngaytu i pinili' mu,²⁵ nga iganti it ki Judas kat pagsirbi ngaytu baw pagka'apustul ya. Ka si Judas ngayti, nangindi' kanya, baw naka'adu'un it rugar nga bagay talaga it kanya."²⁶ Pagkatupus it panalangin nira ngayti, namagpintu'an na sira. Si Matias i napintu', aypa' kanya i nakadungag kat sang pulu' may esa ngayting mga apustul.

Piyasaruman nat Espiritu Santo i mga magpamaya' it ki Jesus

2 Na'but si' i Aldaw it Pentecostes. Kadakel it mga apustul, sang siraan nagat beken ngayting mga magpamayay ki Jesus, namagtingped du'ut dibwat it esang balay.² Sakali' nga may nagnagan nira nga tingeg nga garing du'ut langit, nga subung it agus'us it masbeg nga deres, baw siyakep talaga it tingeg ngayti i balay nga piyagtingpedan nira.³ Bawnga may naltegan nira nga subuk mga diklap it apuy nga timna'pun kat kada esat kanira.⁴ Piyasaruman na sirang mu'sa it Espiritu Santo, baw kat panakem it Espiritu Santo ngayti, nagpapu'un sirat mampang it belag-belag nga mga ampang nga ega na'adalan nira.

⁵ Ta, kat iting timpu, may du'un nat Jerusalem nga mga Judio nga namaggaring du'un it belag-belag na nga kababanwaan situt sinirungat langit. Mga taw ngayti, masiyambaen naga sirat Ampu'ang Diyus.⁶ Pagkagneg nirat tingeg ngayti, dakel nga namagpanglep du'un. Pag'abut nira,

nandanga-danga sira ka nagnagan nirang pag'ampangan it mga magpamaya' ngayti i ampang du'ut giyaringan nira ngayting mga banwa.⁷ Talagang nalilu' sira nga banar baw mag'ingku-ingkutun, nga mag'aat, "Da'ga ba' purus taga Galilea i mamag'ampang ngaytut belag-belag nga mga ampang?⁸ Ta unu baytu nga ka'ulugan, ka kada esat aten, magkagnagan tami nga pag'ampangan niray ampang du'un it mga giyaringan ta nga banwa?⁹ Ka ngaytu, ampang it taga Partia, taga Media, taga Elam. Beken ngaytu, ampang it taga Mesopotamia, taga Judea, taga Capadocia baw beken nga mga rugar nga subuk Ponto, Asia,¹⁰ Frigia, Panfilia, Egipto, baw mga rugar du'ut Libia nga ade'deng it Cirene. Pati ampang it sira ngaytu nga gimnaring du'ut Roma, nga mga Judio baw siminled kat pagka'Judio, nga bisita' tami.¹¹ Subung naga sira ngaytu nga taga Creta baw Arabia. Ka ungyan ga, ipag'aat nira ngayan nga pasar it ega basta-basta nga binwat it Ampu'ang Diyus, da'gay-da'ga magkasepsep."¹² Kadakel nira ngayti du'un, talagang namagkalilu' baw nalibeg i pikiran nira. Maa-maatan sira, "Unuytung ka'ulugan i atkaytu?"¹³ Temed kat beken, pagselman ga nira. Pag'aaten pa' nira nga, "Bila', mamaglangu bayan sira."

Piya'yagan sira ni Pedro ka ipiyanuldu' ya i pasar it ki Jesus

¹⁴ Temed timmindeg si Pedro baw ka'ibaan ya ngayting sang pulu' may esang mga apustul du'ut sarungaan it kadakel ngayti. Bawnga nanggamaran si Pedro, mga maat ya, "Mga kabanwa ku nga Judio baw mu'sang mga beken nga situt Jerusalem, asi-asi pat imyu, pagnagan mit magayen i i'aat ku ngaytu.¹⁵ Kami ngaytu, egaytu mamaglangu nga subuk tandes it beken. Unuy ilangu namen it padali-dali' it kadedelman paytu?¹⁶ In da'ga, miyabut ngaytu kayti, pagtuman tu it magsusurat nga ampang it prupita' nga si Joel, nga mag'aat,

¹⁷ 'Maat it Ampu'ang Diyus,
 "Kat pangiya'pusang timpu, parabir mabut i umur it banwa, ildawan ku nay mu'sang taw, nga masaruman na sira it Espiritu Santo ku.

Bawnga kat panakem yat kanira, mampang i mga anak mi, babay, lalaki, it ipagpa'rut kut katataawan.

May ipanakem kut manga'wa'en mi nga lamang magsusulang, subuk pagtagaynepen nira.

Baw iyan magugurang mi, may ipanakem kut kanira nga tagaynepen nirat mag'iga'.

¹⁸ Ee' ba', kat iting timpu, talagang ildawan kuy mu'sang mga manigsirbi ku, babay, lalaki, nga pasaruman na sirat Espiritu Santo ku.

† Awit 69:25. †† Awit 109:8.

Bawnga kat panakem yat kanira, mampang sira it ipagpa'rut kut katataawan.

¹⁹ Baw may ipalteg ku nga mga tanda'anan nga kalililu'ang mga bagay nga maltegan du'ut langit baw situt banwa.

May maltegan nga dugu', apuy baw ma'pal nga tabuk.

²⁰ Bawnga in mag'a'abut nay mata'as ngayan nga ega basta-bastang aldaw nga ipangukuman na it Ampu'ang Diyus it katataawan, demlem nay aldaw.

Iyan bulan, kat panleteg it taw, atnat dugu'.

²¹ Baw yay matuud, maribri i kumpur magpa'il-daw it aken", maat it Ampu'ang Diyus.'" †

²² Maat pa' ni Pedro, "Kamung mga kabilug ku nga tungtung-inapu' ni Israel, pagnegan mit magayen i ipag'aat ku ngaytu. Si Jesus ngayan nga taga Nazaret, ma'yag nga siyarigan kanya it Ampu'ang Diyus. Kamatuudan, kat keseg it guna it Ampu'ang Diyus ngaytu, talagang ega basta-basta i nabwat ya situt imyu nga mga tanda'anan nga kalililu'ang bagay. Urut mi ngaytu ka nagpasar kat mata mi.

²³ Temed ta, ipiya'alima mi kanya ngaytu du'un it mga taw nga ega magkilala it Ampu'ang Diyus, ka ipiya'imatay mi kanya du'un it krus. Temed yay matuud, pagtuman tu lamang it pabetang-betang it Ampu'ang Diyus. ²⁴ Talagang nakapa'imatay mi si Jesus ngaytu, temed inggen kanyat pa'uli' it Ampu'ang Diyus, ka ega mapakay nga mapu'gunan kanya it kamataynen. ²⁵ Dedemdemen mi i magsusurat nga amping it tagnang adi' nga si David, ka minigu' nang banar it ki Jesus ngaytu. Mag'aat ngayan i magsusurat,

'Magkamayaan ku nga pirming kat u'naan ku i Ampu'ang Diyus.

Pirming situt aken i tabang ya, aypa' ka da'ku pataranta'.

²⁶ Ituy magkasagyaan it nakem ku, baw ka'ilangan ipagsugid kuy kasagyaan ku ngayni.

Baw beken, Ampu'ang Diyus ku, maski matay i bilug ku, pagsisiguruun ku nga, ²⁷ ega tananan muy kiyarurwa ku du'un it pag'a'anuan it mga miyatay.

Ega pata'nan mu nga marunut du'ut lebung i bilug ku, aku nga magsunud nga pirmi it ka'irgan mu.

²⁸ Itiyuldu' mut aken i dalan nga magpa'adu'un it ka'genan nga egay kaskedan.

Baw ega nay kasubra' it kasagyaan ku in asan aku nat imu.' ††

²⁹ Ta kayti, mga kasulsugan, panawun it pikiran mi i ipagrpar ku ngaytu. Da'ga ba' si David ngayti nga kagiyaringan tami, miyatay kanya baw ilimbeng? Baw da'ga ba' seked kayti situ pat aten i limbengat kanya? ³⁰ Temed naka'ampang kanya it atkayti sabap it piyaprupita' kanya. Na'rutan yay isiyanggup it kanya it Ampu'ang Diyus it may

sumpa. Sanggup ngayti, may ipa'dung it Ampu'ang Diyus kat pagka'adi' ni David nga esa it mga tungtung-inapu' ya. ³¹ Isiyugid ni David i ipiyanakem it kanya pasar it pag'egen ni Cristo it pa'uli', nga ega talaga tananan du'un it pag'a'anuan it mga miyatay, baw ega pata'nan i bilug ya nga rumunut du'un it lebung. ³² Ta, pa'aaten ya ngaytu, si Jesus nga inggen it Ampu'ang Diyus it pa'uli'. Baw kami ngaytung mu'sa i magpamatuud kaytu, ka pagka'agen ya ngaytit pa'uli', nakitaen namen naga kanya. ³³ Kayti, binggayan na si Jesus it ega basta-bastang kata'asan du'un nat iwanang ayun it Diyus Ama'. Baw tiyanggap na ni Jesus i isiyanggup it Diyus Ama' nga pasaruman i bilug namen it Espiritu Santo. Ta, mga itu nga magkaltegan baw magkagnegan mi na ngaytu kayti, sabap tu it piyapasaruman kami ni Jesus it Espiritu Santo. ³⁴ Simpri ega naga si David ngayti i nagpatibung du'un it langit. Aypa' ega kanyang sadili i pagpapuntu'an ya kat inaat ya ngayti, nga mag'aat,

'Maat it Ampu'ang Diyus du'un it Ampu'an ku nga Cristo,

"Kayti madung ka na sinit iwanan ku nga ayun,

³⁵ seked it iyan mga kalaban mu, pa'ampu'un ku na nga tutungungan mana sira it a'ay mu.'" ‡

³⁶ Aypa' kayti, ipagrpar ku nat imyu nga mga tungtung-inapu' ni Israel i kamatuudan ngaytu, nga si Jesus ngaytu nga ipiyaransang mi du'un it krus, ipiyatindeg kanyat Ampu'ang Diyus nga Ampu'an baw Manriribring Adi' tami nga mu'sa."

³⁷ Ta, pagkagneg it mga taw it inaat ngayti ni Pedro, dakulang eter-eter it seled nira ka tindek talagay nakem nira. Aypa' iningkut nira si Pedro baw beken ngayting mga apustul. Maat nira, "Ta bila', in atkayan, mga sulsug, unu nay buwaten namen?"

³⁸ Tiyubag sira ni Pedro, nga mag'aat, "Ta, ka'ilangan, magsinguli' kamu it mga kasala'an mi, baw pabawtis nga magpamatuud it pakilagpit kamu nat ki Jesu-Cristo. Buwaten mi tu isa'un mapasinsiya i mga kasala'an mi baw begayan kamu nga pasaruman it Espiritu Santo. ³⁹ Ka ituy isiyanggup it aten nga mu'sa, pati mga ka'anakan ta baw mga taw du'ut mga alalaid nga mga rugar, kumpur ta'wage it Ampu'ang Diyus nga pasakep it kanya."

⁴⁰ Dakula' pay inampang ni Pedro nga pamatuud baw sasar ya baw ipiyagbenge-bengel yat kanira, nga mag'aat, "Iyan siguruun mi nga maribri kamu, nga ega na ka'uyutan it mga taw nga mara'e-ra'et i adat, nga talagang rigaen it Ampu'ang Diyus."

⁴¹ Ta, egay beken, iyan namaya' it inampang ya ngayti, nagpabawtis na sira. Iting aldaw, tulung ribu i kadakel it nakadungag kat mga magpamaya' it ki Cristo. ⁴² Baw mu'sa sira ngayti, talagang pagpa'resan niray ipagpanuldu' it mga apustul baw pirmi sira nga mamagtingped. Magsagpu-sagpu-

† Joel 2:28-32. †† Awit 16:8-11.

‡ Awit 110:1.

nun pa' sira it panga'en nga uyut i pagbuwateng Apunan baw pirmi gasi' nga magpanalangin.

Mga adat it u'nang mga magpamaya'

⁴³ Dakel nga tanda'anan nga kalililu'ang bagay i magkabwat it mga apustul, aypa' ka mu'sang katataawan, paggalangen nira it may i'lam i Ampu'ang Diyus. ⁴⁴ Mga magpamaya', buwat nira, pirmi sirang mamagtingped baw talagang urunyun sirang mu'sa. Ega mamag'itu-itungun sirat maski unung betang nira nga pagka'ilanganen it sulsug nira kat pamaya'. ⁴⁵ Kamatuudan, in may kagipitan it sang kataawan, buwat it beken, magpa'alang sirat mga betang u kusas nira ka itabang nirat magkakuri'an ngayting sulsug nira kat pamaya', in sang unuy pagka'ilanganen ya. ⁴⁶ Baw buwat nirat aldaw-aldaw, mamagtingped sira du'un it piyakakama'yagan it Templo. Adat nira gasi', mamagdugu-dugupun sirat pagkara'nen it masagay nakem nga egay antap nga ega magayen. ⁴⁷ Pirmi sira nga mamagbantug it Ampu'ang Diyus, baw pagdaya-dayawun sira it kadakel it mga taw nga ega pa' namaya'. Talagang aldaw-aldaw may pag'il-dawan it Ampu'ang Diyus it karibriyan, nga ipagdungag yat mga magpamaya' ngayti.

Napagayen na Pedro i esang pilay

3 Ka'sang apun nga kabali nang alaid i aldaw, namagpa'adu'un sit Templo na Pedro, duwa ni Juan, ka uras si' it panalangin du'un. ² Ta, may esang taw nga pilay, nga pilay ya ngayti, sekad ya. Iting taw, aldaw-aldaw pagtabanen kanyat beken du'un it salakwatan it piyakakama'yagan it Templo nga pagpangaranat Salakwatang Magayen, ka magpa'ildaw-ildaw it kumpur mamagseled. ³ Pagkalteg yat kana Pedro nga semled gasi', kimnayap na kanya. ⁴ Tiyermek nira nga duwa it semyek i taw ngayti bawnga miyampang si Pedro. Maat ya, "Lemteg ka sinit amen." ⁵ Egay beken, liminteg kanya ka mag'e'lat nat begayan. ⁶ Temed maat ni Pedro, "In pirak baw bulawan, egay magkabgay namen, temed may beken nagang ibgay kut imu. Kat keseg it guna ni Jesu-Cristo nga taga Nazaret, timindeg ka na kayti ka makapanaw ka nayan." ⁷ Dengat ampang ngayti ni Pedro, singkel yay iwanang alimat pilay ngayti ka ipiyatindeg. Ta, dengat sekel ni Pedro, gimnayen nga lagi i dipirinsiya it mga biyengel-bengel baw kararapa it duwa nga a'ay ya. ⁸ Nagpatitigdaw i timindeg bawnga nagpasuli'-sulit magpanaw. Pagseled na Pedro, nagpakidngan na kanya, sigi nang tigda-tigdaw yat magpanaw, sigi gasing pagbantug yat Ampu'ang Diyus. ⁹ Naltegan it mu'sang taw du'un nga magkapanaw na kanya baw magbantug kanya it Ampu'ang Diyus. ¹⁰ Paribasay kilala na niray iting taw

nga kanya nay pilay nga pirling ipagpa'dung du'un it Salakwatang Magayen ngaytit Templo ka magpa'ildaw-ildaw, talagang nalilu' sira. Nalibeg i pikiran nira it in unuka sakaling nakapanaw na kanya.

Tiyuldu'an ni Pedro i mga taw pasar it ki Jesu-Cristo

¹¹ Iyan naltegan it kadakel nga sigi pang seskel it lalaki ngaytit kana Pedro duwa ni Juan, dimnali-dali' na sirat melep it kanira du'un it pag'a'atpan nga bagi' it piyakakama'yagan it Templo ngayti nga pagpangaranat Portico ni Solomon. Talagang nalilu' sirang banar. ¹² Pagkamuya ni Pedro, inaat ya sira, "Mga kabanwa ku nga tungtung-inapu' ni Israel, unuka magkalilu'an mi si' i itung taw? Baw unuka atkayay panenyekan mit amen, adimaat ikiyapanaw ya ngaytu, kat keseg it sadili nameng kiya'rutan u pagsunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus? ¹³ Yay matuud, gunaytu it Ampu'ang Diyus it mga kiya'apu'-apu'an ta nga si Abraham, si Isaac baw si Jacob. Ka Ampu'ang Diyus ngaytu it mga kagiyaringan tami, binggayan ya nat ega basta-bastang kabantugan i manigsirbi ya nga si Jesus, kanya naga nga ipiya'alima mi du'un it gubirnadur nga si Pilato. Ee' ba', da'ga basa'an maski napikir na ni Pilato ngayti nga ipali'wan ya si Jesus, temed magpanduwa-duwa nay panda'ga mi? ¹⁴ Talagang diya'ga mi kanya ngaytu nga mataldeng baw alaid kat mu'sang kasala'an, ka iyan i inangut mi nga pali'wanen, esang taw nga mangingimatay. ¹⁵ Baliswa' talagay binwat mi ka, si Jesus ngayti, kanya i pu'un it ka'genan ta, temed kamataynen i itiyumbas mit kanya. Taka' inggen kanyat Ampu'ang Diyus it pa'uli', baw magpamatuud kami kaytu, ka pagka'gen ya ngaytit pa'uli', nakitaan namen naga kanya. ¹⁶ Ta kayti, magkaltegan mi ngaytung pilay nga kilala mi naga, piyagayen kanya it guna ni Jesus. Ee' ba', kat keseg it pamaya' baw pagsarig namen it ki Jesus ngayti, piyagayen yay taw ngaytu it gayen banar kat adapan mi.

¹⁷ Ta kayti, mga kasulsugan, magka'rutan ku nga ega natantuwan mi, pati mga pagbaya'en ta, nga in siyu talaga si Jesus, aypa' ka binwat mi i kara'e-reta'ng ngaytu. ¹⁸ Temed kat binwat mi ngaytu, tiyuman it Ampu'ang Diyus i ipiyanakem yat mga prupita' it tagna' nga ipagpa'rut yat katataawan, nga maat, pakuri'an nagat mga taw i Cristo nga Manriribring Adi' nga isiyanggup ya. ¹⁹ Aypa' kayti, magsinguli' kamut kamatuudan baw pasakep kamu nat Ampu'ang Diyus, isa'un mapasinsiya kamu nga ma'awa' i mga kasala'an mi. ²⁰ Basta ituy buwatan mi, begayan kamut Ampu'ang Diyus it ega basta-bastang kasagyaan baw ka'imbengan it nakem mi. Baw beken, mabut i aldaw nga ipalam-

pud ya si' si Jesu-Cristo, iyan Manriribri nga ipiya-betang-betang it Ampu'ang Diyus nga mag'adi' it aten.²¹ Temed kayti du'un si' kanya it langit, seked it natuman na i kumpur ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga ipiyagpasugid yat mga prupita' nga manigsirbi yat tagna' pa'.²² Ka dedemdemen mi i inaat ni Moises, nga maat ya,

'Mabut i aldaw nga may ipatindeg it Ampu'ang Diyus kat mga kabilug mi nga esang prupita' nga subung nagat aken. Ka'ilangan, pagnegan mit magayen baw sunudun mi i kumpur aaten yat imyu.

²³ Ka in siyuy ega sumunud it itung prupita', talagang mabe'gat i panriga it kanya, ka ma'iri' kanya kat mga taawan it Ampu'ang Diyus.' †

²⁴ Ee' ba', mu'sang mga prupita', garing pat ki Samuel, da'gay-da'ga simnugid pasar it itu na nga timpu, kayti ngaytu.²⁵ Kita na ngaytu kayti i pagpa'igu'an it iting mga inampang it mga prupita' sabap, pagtuman it Ampu'ang Diyus it ipiyagsugid nira ngaytu, kayti na ngaytung timpu ta. Baw pasar it paki'upakat it Ampu'ang Diyus kat mga kiya'apu'-apu'an tami, kita nagay pagpa'igu'an it isiyanggup ngayat Ampu'ang Diyus it ki Abraham nga mag'aat,

'Manggaring kat mga tungtung-inapu' mu, ma'il-dawan i mu'sang bangsa situt sinirungat langit.' ††

²⁶ Ta, kitay u'na-u'na nga nakatanggap it ildaw ya ngaytu ka, pagkapatindeg it Ampu'ang Diyus it manigsirbi ya nga si Jesus, kita nga mga Judio i tiya'gan ya, nga pasinguli'en ya kita baw pa'indi'en it mga kara'e-ra'etan nga pamagbuwaten tami."

Inimbistigar it mga pagbaya'en it mga Judio na Pedro

4 Ega pa' natupus i pag'ampangen na Pedro, duwa ni Juan, du'ut mga taw ngayti, miyabut i mga sasirduti, sang siraan it pagbaya'en it mga guwardiyat Templo baw mga Saduceo.² Talagang da'sira magkabara'an it pagbuwaten it duwa ngayti nga magpanuldu' it mga taw baw magsugid nga inggen si Jesus it pa'uli', baw yay magpamatuud it egnen naga it pa'uli' i katataawan.³ Aypa' binwat it mga namag'abut ngayti, diyakep nira na Pedro, duwa ni Juan, baw paribasay apu-apun na, pinirisu nira na lamang. Imbistigaren manang aldaw.⁴ Temed, dakel nagay mga namagkagneg ngayti nga namaya' it panuldu' na Pedro. Aypa' lalaki lamang i bilangan, naka'but nat limang ribu i kadakel it mga magpamaya'.

⁵ Pagkadedelman, namagtingped i mga pagbaya'en it mga Judio, pati mata'as nga ginu'u baw mga manigpa'yag it mga urdin du'un it Jerusalem ngayti.⁶ Ka'uyutan nira naga, si Anas nga Piyakamata'as nga Sasirduti, si Caifas, si Juan, si Alejan-

dro baw beken nga mga kadugu'an ni Anas ngayti.⁷ Pagkatingped nira, ipiyatindeg nira du'ut adapan nirang mu'sa i duwa ngayting mga apustul bawnga miningkut sira. Maat nira, "Unuytu nga kiya'rutan i ikiyapagayen mit pilay ngaytu? Siyuy nagbegay it imyu it itung kiya'rutan?"

⁸ Tiyubag sira ni Pedro kat panakem baw pakseg it Espiritu Santo nga magsasarum du'ut kanya. Maat ya, "Kagalang-galang it imyu, mga pagbaya'en namen baw mga mata'as nga ginu'u,⁹ in iyan i pag'imbistigaran mit amen, sabap it magayen ngaytung binwat namen kat pilay ngaytu, nga in mag'u'unu kanya gimnayan,¹⁰ ituy masugid namet imyu. Ka'ilangan matantuwan mi nga mu'sa, pati kapu'saan it bangsa ta nga Israel, nga itung taw ngaytung magtitindeg kat adapan mi nga ega nay mintirat bilug ya, piyagayen kanya it guna ni Jesu-Cristo nga taga Nazaret. Si Jesu-Cristo ngaytu, ipiyaransang mi du'un it krus temed inggen naga kanyat Ampu'ang Diyus it pa'uli'.¹¹ Baw kanyay pagpa'igu'an nga bilang batu kat magsusurat ngaytu nga mag'aat,

'Iyan batu nga ega napakay it mga manigpatindeg it balay, palan yanagay giyamit nga piyakapakseg it balay.' ‡

¹² Yay matuud, talagang egay maski siyu nga magkapsi'an it karibriyan kat panrigat kasala'an, puyrat ki Jesu-Cristo ngaytu. Ka egay maski siyung beken situt sinirungat langit nga ibinggay it Ampu'ang Diyus nga magkaribri it aten, in da'ga kanya lamang ngaytu."

¹³ Iyan namuyaan it mga pagbaya'en ngaytit mga Judio nga ega mag'engke-engke' i ampang na Pedro, duwa ni Juan, namagkalilu' sira, beken it na'rutan nira nga, duwa ngayti, ega nakapag'adal, timawa' pa'. Baw nakilalaan nira naga nga, duwa ngayti, ka'iba-iba ni Jesus.¹⁴ Beken, paribasay magkaltegan niray taw ngayting piyagayen, magsasawbay nat kana Pedro ngayting magtitindeg, da'nay magkaparagan nirang panunubag.¹⁵ Aypa' piyali'wan na nira na Pedro du'un it pamagtingpedan nira ngayti, isa'un kapagrunding sira in unuy magayeng buwaten.¹⁶ Maamaatan sira, "Unuytuy magayeng buwaten tamit itung mga taw? Ka matanyag naytu kat mu'sang mga taga Jerusalem nga nakabwat sirat esang tanda'anan nga kalililu'ang bagay. Simpri, ega ma'aat ta nga ambut lamang yan.¹⁷ Simpri ega ireg ta nga subra' pang dumakel i maka'rut kaytu, aypa' yay magayen, igpitan tami sira nga ega na salyaen nirat ipanuldu' kat maski siyu i pasar it ki Jesus ngayti."

¹⁸ Egay beken, tiya'wagan nira si' na Pedro ka riyaparan sira nga ega na manuturan u manuldu' pat suma'up pasar it ki Jesus.¹⁹ Temed pagkagneg na Pedro, tiyubag nira nga mag'aat, "Ukumanan

† Deuteronomio 18:15, 18-19. †† Genesis 26:4.

‡ Awit 118:22.

mi in ari mapakay it Ampu'ang Diyus. Unu, kanya nga ka'irgan i sunudun namen u imyu ngaytu nga kuntra' kat itiya'eg yat amen? ²⁰ Kami ngaytu, ma'yag it amen in ari ka'ilangan nameng buwatan, ka ega mapakay nga ega ipanuturan namen i kumpur naltegan nameng binwat ni Jesus baw mu'sang ipiyanuldu' yat amen."

²¹ Pagkagneg it mga pagbaya'en ngayti, inaguma' nira si' na Pedro nga talagang rigaen in ipasigi nira i buwat nira ngayting magpanuldu'. Temed ta, ipiyali'wan nira naga, ka ega pay magkaparagan nga in mag'u'unu mariga sira nang lagi. Ka pag'i'laman nira i kadakel it mga taw, ka kadakel ngayti, mamagbantug na sirat Ampu'ang Diyus sabap it nabwat ngayti nga kalililu'ang bagay. ²² Ka piyagayen ngayti nga sekad yay pilay ya, subra' nat epat nga pulung ta'un i idad.

Inangut it mga magpamaya' du'un it Ampu'ang Diyus nga paksegen yay nakem nira

²³ Pagkali'wan na Pedro ngayti, duwa ni Juan, dayun-dayun sira du'ut mga ka'ibaaan nira nga mga magpamaya'. Itiyuturan nira i kumpur inaat ngaytit mga pagbaya'en it mga sasirduti baw mga mata'as nga ginu'u. ²⁴ Pagkagneg it mga ka'ibaaan nira ngayti, pu'sa sirang nanalangin du'un it Ampu'ang Diyus, nga mag'aat, "Agalen namen, egay beken nga gimnuna it langit, lugta', dagat baw mu'sang paryaman nira in da'ga ikaw lamang. ²⁵ Kat panakem it Espiritu Santo, inampang it kagiyaringan namen nga si David i ipiya'ampang mu ngaytu nga mag'aat,

'Unuka subra' nga namag'iseg i mga taw nga ega magkilalat Ampu'ang Diyus?

Unuka napikir it katataawan nga muwat it iyan nga egay kapulusan?

²⁶ Ka namag'upa-upakaten nay mga adi' situt sinirungat langit baw alistu nay mga pagbaya'en.

Ka maat labanan nira i Ampu'ang Diyus, baw Cristo nga Manriribring Adi' nga isiyanggup ya.' †

²⁷ Kayti, sini nat Jerusalem ngayni, miyabut nga matuud i inampang ngayti ni David, ka ungayni ga, namag'upa-upakaten nga matuud i adi' nga si Herodes baw gubirnadur nga si Poncio Pilato, pati kadakel it mga taw, Judio baw ega Judio, nga kuntra' kat pinili' baw ipiyasiguru mu nga manigsirbi nga si Jesus nga alaid kat mu'sang kasala'an.

²⁸ Temed ta, kumpur napikir nira nga kubwatan, uyun nga mu'sa it ipiyabetang-betang mu naga nga mag'abut. ²⁹ Ta, kayti, Ampu'ang Diyus namen, demdemen muy mga pangaguma' nira ngaytit amen, baw tabangen mu kami nga kapanuturan it ampang mu it may pagma'iseg it nakem. ³⁰ Itanyag muy guna mu isa'un mapagayen namen i mga

magsarut baw may mabwat nga mga tanda'anan nga kalililu'ang bagay, kat keseg nagat guna it manigsirbi mu nga si Jesus nga alaid kat mu'sang kasala'an."

³¹ Desang natupus i panalangin nira, yimnegyeg i piyagtingpedan nira ngayti. Baw mu'sa sira, piyakseg nga matuud it Espiritu Santo nga magsasarum du'ut kanira, nga subrang nagma'iseg i nakem nira kat panuturan it ampang it Ampu'ang Diyus. ³² Ta kadakel ngaytit mga magpamaya', talagang mapa'gen i pag'urunyun baw paki'iba-iba nira. Kamatuudan, ega na magkandi-kandiriyen sira. Ega mamag'itu-itungun sirat maski unu nga betang nira nga pagka'ilanganen it sulsug nira kat pamaya'. ³³ Baw mga apustul ngayti, kat keseg it ega basta-bastang kakayaan nga ipiyag'ildaw it kanira, magpasiging ipagpamatuud niray pag'egen ngaytit pa'uli' it Ampu'an nga si Jesus. Baw pu'sa sira ngayti nga magpamaya', talagang pag'ildawan sirang mu'sa it Ampu'ang Diyus nga pagtabangen ya sira. ³⁴ Kamatuudan, egay pagkurangen it kanirang mu'sa, ka kada may magkakuri'an nga in siyu manggid it kanira, buwat it beken, magpa'alang na sirat lugta' u balay, ka iyan bayad, ³⁵ pagtabanen nira du'un it mga apustul. Bawnga ipagpangay it mga apustul kat mga in siyu ngaytit mga magpamaya' nga magkakuri'an. ³⁶ Subung it esang Levita nga si Jose nga taga Chipre, nga pana'wag it kanya it mga apustul, si Bernabe, nga ireg sugiden, pirmi kanya nga magpakseg it nakem it beken. ³⁷ Ipiya'alang yay esang lugta' ya. Pagkapa'alang ya, tiyaban yay bayad du'un it mga apustul.

Panriga nga tiyanggap na Ananias sabap it kasala'an nga binwat nira

5 May esang taw nga pagpangaranat ki Ananias. Ngaran it asawa ya, si Safira. Namagpa'alang sira gasit esang lugta' nira. ² Pagkapa'alang nira, tiyaban ni Ananias i bayad du'un it mga apustul, temed may piyag'uyunan nira duwa mag'asawa nga ega ipu'sa. Pag'abut ni Ananias, maat ya, "Waytu gasi' i amen nga tabang. Yanay seked it baya-bayad it ameng ipiya'alang nga lugta'."

³ Temed maat ni Pedro it kanya, "Ananias, unuka siyumbaya' mu i panakem ni Satanas it imu nga ambutan i Espiritu Santo? Tanud mu matagu' i piyag'uyunan mi duwa mag'asawa nga idawa' mi nagay beken. ⁴ Ka da'ga ba' ipiya'alang mi ngayting lugta', sadili mi? Ta simpri, bayad, imyu. Kayti in sang unuy ireg mi nga ibgay simpri masunud i imyu ka imyu yan, basta isugid mi i kamatuudan. Unuka napikir mi i mambut ngaytu? Nanganga'ulugan nga ega desang taw i inambutan mi, in da'ga Ampu'ang Diyus." ⁵ Ta, pagkagneg kayti ni Ana-

† Awit 2:1-2.

nias, gimimba' kanya nga lagi ka natay na. Aypa' ka namag'i'lam i kumpur nakalteg baw nakabarita' kayti. ⁶ Binwat it mga kamanga'wa'an du'un, biyu'-tungan niray miyatay ngayti bawnga pinirisi'en ka ilbeng.

⁷ Ta, ega na'lay, mga magtutulu nang uras, miyabut i asawa ni Ananias nga magpanundug. Egay uru-urut yat nabatangan it asawa ya ngayti. ⁸ Pag'abut ya, iningkut kanya ni Pedro. Maat ya, "Unu, matuud nga itu nay kapu'saat bayad it lugta' nga ipiya'alang mi?"

"Ee", maat ni Safira, "yanayan bayang matuud."

⁹ Maat si' ni Pedro, "Unuka atkayan i piyag'uyunan mi, nga sukdanan i Espiritu Santo nga piyapasarum it Ampu'an situt bilug ta? Wayan na it salakwatan, namagka'uli' na, i nanlebeng it asawa mu. Kayti, paribasay piyag'uyunan mi i ambut ngaytu, makatundug ka nagat asawa mu."

¹⁰ Ta atkayti naga, pagkagneg it babay ngayti, gimimba' kanya nga lagi ka natay gasi', subung nagat asawa ya. Egay beken, pagkasled it mga namagpanlebeng ngayti, yay piyag'a'anda'at mata nira, miyatay si' ngayti. Aypa' iti si' i ilimbeng nira. Limbengan nira, du'un nagat umid it asawa ya ngayti.

¹¹ Garing kayti, subra' na nga namag'i'lam i mu'sang magpamaya'. Atnagay mu'sang mga beken nga namagkabarita'.

Mga kalililu'ang bagay nga magkabwat it mga apustul

¹² Kat mga apustul ngayti, dakel i nabwat nira nga tanda'anan nga kalililu'ang bagay kat matat kadakel. Baw talagang urunyun i mu'sang mga magpamaya' nga mamagtingped aldaw-aldaw du'un it pa'aaten ngayting Portico ni Solomon.

¹³ Temed iyan beken nga ega pa' namaya', ega magka'urum paragi-ragi' du'un. Taka' pagdayadayawun nira i mga magpamaya' ngayti. ¹⁴ Baw aldaw-aldaw magdudungag-dudungag i magpamaya', babay, lalaki. Talagang dakel na nga banar.

¹⁵ Ta paribasay dakel nay piyagayen it mga apustul, buwat it mga taw du'un, pagtabanen nira i mga magsarut, nga du'un nagat paglili'tidan nira nga ikamen, ka ipagdu'un it tepad it mga karsada' it siyudad ngayti. Pag'i'inawaren nira nga in du'un i panawan ni Pedro, ma'lungan lamang i mga magsarut ngaytit aninu ya, gumayen na sira.

¹⁶ Baw mag'a'abut-a'abut i mga taw nga magpang-garing du'ut kalalansanganan nga du'un it linibut it Jerusalem. Pagtabanen nira i mga magsarut nira, pati mga pagpapulpugun it mara'e-ra'et. Talagang kumpur pagtabanen ngayti, gimnayan.

Mga nalabayan it mga apustul sabap it pag-sunud nirat ipiyag'uridin ni Jesus

¹⁷ Iyan atnakayti, timnalalu' nang banar i inggit it Piyakamata'as nga Sasirduti baw kadakel it mga ka'ibaaan ya nga mga Saduceo. ¹⁸ Aypa' inadu'un niray mga apustul ka diyakep baw pinirisu. ¹⁹ Temed pagdelem, inabriyan i tala'ep it esang anghil nga tiya'eg it Ampu'an ka piyali'wan ya sira. ²⁰ Bawnga inaat ya sira, "Pa'adu'un kamu sit Templo, baw tuldu'an mi si' i kadakel pasar it ka'genan ngaytu nga egay kaskedan." ²¹ Aypa', pag'eyag, na'adu'un sirang matuud it Templo ka namagpanuldu' si'.

Ta, mga namagpadakep ngaytit kanira, nga Piyakamata'as ngayting Sasirduti baw ka'ibaaan yang mga Saduceo, ipiyatawag niray mu'sang mga ka'ibaaan nirang beken, kumpur ka'uyutan nagat Sanedrin, nga sira i mga pagbaya'en it mga Judio. Iyan ti'mes na sira, ipiyapisi' na nira du'ut pirusuwan i mga apustul. ²² Temed desang na'uru-uru' i mga taawan nira ngayting tiya'eg ka, abutan nira, ega nay du'un nga mga apustul ngayti. Nagpa'uli' sirang lagi ka ipiya'rut. ²³ Maat nira, "Tabing galang it imyu nga mu'sa, ega na bay du'un nga sira. Abutan namen talagang pagsisiraduun nagat magayen i pirusuwan ngayti. Du'un naga mamagtitindog i mga guwardiya. Temed abriyan namen, da'nay maski sang kataawang ipagta'eg mi ngayat amen." ²⁴ Pagkagneg it mga pagbaya'en it mga sasirduti baw pagbaya'en it mga guwardiyat Templo, talagang nalibeg i pikiran nira ka ega na'rutan nira in unuy abutun kayti nga matana'an.

²⁵ Iyan sigi pay runding nira, may miyabut nga garing du'ut Templo nga simnugid, "Tabi' it imyu ka may kusugiden ku. Du'un si' bat Templo i mga taw ngayang pinirisu mi, magtegel sit panuldu'."

²⁶ Ta, egay beken, na'adu'un nga lagi i pagbaya'en it mga guwardiyat Templo, pati mga taawan ya ngayti. Pag'abut nira, piyamagpabaya' si' i mga apustul, temed ega regesang pabaya' ka mamag'i'lam naga sirat kadakel it taw ngayti nga mamagpagneg, ka barang buntalan sirat batu.

²⁷ Pag'abut nira si' du'un it pamagtingpedan ngayti, ipiya'adap i mga apustul du'un it mga ka'uyutan it Sanedrin ngayti. Inimbistigar sira it Piyakamata'as nga Sasirduti. ²⁸ "Da'ga basa'an", maat ya, "maseked-seked nga piyaar namen na kamu nga ega na ipanuldu' mi i pasar it iyang taw? Temed mag'e'get kamu ga. Ilingkep mi nat Jerusalem i panuldu' mi ngaytu, baw ireg mi pang ipabekbek it amen i sabap it kamataynen ya."

²⁹ Temed timnubag si Pedro baw mga ka'ibaaan yang mga apustul. Maat nira, "Dapat nga ka'irgan it Ampu'ang Diyus i sunudun namen, ega ka'irgan

it taw nga kuntra' kat itiya'eg ya ngaytit amen.

³⁰ Ituy kamatuudan, iyan Ampu'ang Diyus ngaytu it mga kagiyaringan tami, inggen ya it pa'uli' si Jesus ngayan nga inimatay mi ka ipiyaransang mi du'un it krus. ³¹ Pagka'gen it kanya, miyuli' na du'un it langit ka binggayan nat Diyus Ama' it ega basta-bastang kata'asan du'un it iwanan nga ayun ya. Baw kanya na ngaytu i Manigpamegbeg baw Manriribri tami, nga magbegay nat aten nga mga tungtung-inapu' ni Israel nga masinguli'an baw indi'an i mga kasala'an tami isa'un mapasinsiya. ³² Ta kami ngaytu, talagang magpamatuud kami nga kamatuudan i mu'sa ngaytu. Baw magpamatuud naga i Espiritu Santo nga ipagpasarum it Ampu'ang Diyus kat mga magsunud it kanya."

³³ Ta, pagkagneg it mga pagbaya'en ngayti, timnalalu' nga banar i iseg nira. Ireg nira nang pangimatayen i mga apustul ngayti. ³⁴ Temed yan atnakayti, may timnindeg nga sang kataawan nga Pariseo nga ka'uyutan nagat Sanedrin ngayti. Ngaran ya, si Gamaliel. Esa kanya nga manigtuldu' it mga urdin nga isiyurat ni Moises baw paggalangen kanya it mu'sang mga taw. Isingkat ya nga tabanen da'an du'ut li'wan i mga apustul ngayti.

³⁵ Pagkagaring, bawnga miyampang kanya. Maat ya, "Mga kabanwa ku nga tungtung-inapu' ni Israel, ka'ilangan nga ma'intur ta, nga pikiren tami it magayen in unuy kubwatan tami it kanira ngaytu.

³⁶ Ka siguru ega pa' nalipatan mi si Teudas ngayang nagpabantug-bantug nga kunu', mata'as kanya nga taw. Egay beken, naka'ambilung it epat nga gatus nga kataawan. Temed, pagka'imatay it kanya, namagkatari-tariwanak nay na'ambilung ya ngayti. Limni'wan basa'an nga egay liyapusan.

³⁷ Sumunud sing minwat it atkaytu, si Judas nga taga Galilea, iyan timpu nga paninsus it katataawan. Dakel gasing taw i napasunud ya, temed pagka'imatay gasit kanya, ega nagay liyapusan ka subung nagat tagna' ngayti, namagkatari-tariwanak gasi'. ³⁸ Aypa' kayti, ituy ipag'aat kut imyu nga ega mi ri'nge-ri'ngen i itung mga taw. Pata'nan mi na lamang sira. Ka in garing lamang kat taw i pagpa'resan nira ngaytu, simpri ega gasi' i lapusan kaytu. Subung nagat tagna' ngayti.

³⁹ Temed in garing du'un it Ampu'ang Diyus, simpri ega bayan mapaaran mi, isan yan limi'wan pang magpakikuntra' kamu it Ampu'ang Diyus." ⁴⁰ Pagkagneg nira kayti, napakay naga sira. Temed piyasled nira naga i mga apustul ngayti ka piyamagti'kulan. Baw parabir piyali'wan nira, piyaar nira si' nga ega na suma'u-sa'up it manuldu' pasar it ki Jesus ngayti.

⁴¹ Ta it atkayti i nabetangan it mga apustul, masagyang-masagya sirang gimnaring du'un it Sanedrin ngayti, ka binggayan sirat Ampu'ang Diyus it galang, ka piyalabay ya sira it ka'e'ya'an

sabap it pakilagpit nirat ki Jesus. ⁴² Aypa' ma'unu pedkanan nira i buwat nira ngayti, ipiyasigi nira ga. Aldaw-aldaw du'un sira it Templo, baw du'un gasi' it kababalayan, magpanuldu' pasar it ki Jesus nga kanya i Cristo ngayting Manriribring Adi' nga isiyanggup it Ampu'ang Diyus.

May ipiyatindeg kat katengdanan nga manigpangay it ipagtabang

6 Ta, kat timpu ngayting iti'en, nga magdudungag-dudungag nay mga magpamaya', miyabut nga may pagra'e-ra'etan it nakem it mga Judio nga Ginirego i ampong, nga kuntra' kat mga Judio nga Hinebreo i ampong. Maamaan sira nga, in aldaw-aldaw pagpamngayan i mga balu it ipagtabang it kanira, unuka paglipatan i mga balu nga Ginirego i ampong? ² Aypa' binwat it sang pulu' baw duwa ngayting mga apustul, tiningped nira i kadakel it mga magpamaya' bawnga inaat nira, "Ega mapakay nga kaming mga apustul, talikudan namen i panuldu' it ampong it Ampu'ang Diyus ka yanay sarungaen, pangay it ipagtabang. ³ Aypa' kayti, magayen mili' kamut pitung kalalakiyan nga ipatindeg namen kat katengdanan ngaytu nga manigpangay. Ka'ilangan, iyan i pili'en mi, mga taw nga pagkilalaen it kadakel mi nga masunud sirang banar it Espiritu Santo nga magsasarum du'un it kanira baw ustu' talagay kasepsep nira. ⁴ Ka kami ngaytu, iyan i dakula' nga pagsarungaen namen, magpanalangin baw magpanuldu' na ngaytut ampong it Ampu'ang Diyus."

⁵ Pagkagneg it kadakel ngayti, napakay sirang mu'sa. Egay beken, namagpili' na sira. U'nanng pinili' nira, esang taw nga pagpangaranat ki Esteban, nga makseg i pamaya' ya baw talagang masunud kanya it Espiritu Santo nga magsasarum du'un it kanya. Mga beken nga pinili' nira, si Felipe, si Procoro, si Nicanor, si Timon, si Parmenas baw si Nicolas nga esang taga Antioquia nga siminled na kat pagkaJudio. ⁶ Bawnga ipiya'adap nira i pitu ngayti du'un it mga apustul ka piyanalanginan it pamagtatapalen.

⁷ Ta, subra' na nga nasarunga nira i panuldu' nirat ampong it Ampu'ang Diyus. Kamatuudan, talagang dimnakel nang banar i mga magpamaya' du'ut Jerusalem. Pati mga sasirduti dakel na gasing namaya'.

Kiyuntra' si Esteban bawnga diyakep

⁸ Ta, yan si Esteban ngayti, talagang matanyag du'un it kanya i dakulang ildaw baw ega basta-bastang kakayaan nga garing du'un it Ampu'ang Diyus. Kamatuudan, dakel i magkabwat ya nga tanda'anan nga kalililu'ang bagay kat matat kadakel. ⁹ Temed may kimnuntra' nagat kanya nga

beken nga mga Judio nga ka'uyutan it esang gurupu nga pagpangaranat Mga Ipiyal'wan. Mga Judio ngaytu, may taga Cirene, taga Alejandria, taga Cilicia baw taga Asia gasi'. Da'sira magkapakay it panuldu' ni Esteban ngayti, aypa' ka namagpakida'eg sirat kanya. ¹⁰ Temed ega pagda'gen nira i kasepsep ni Esteban ngayti baw mga pag'ampan-gen ya kat panakem it Espiritu Santo.

¹¹ Iyan namuyaanan nirang atkayti, binwat nira, may mga tiyangdanan nira nga pali'wan it ka'ambutan nga kuntra' it ki Esteban. Maat iambut nira, "Nagnegan namen ba' i panibaba' yat ki Moises, pati Ampu'ang Diyus gasi', ka pagkuntra'en yay mga urdin tami nga ibinggay it Ampu'ang Diyus it ki Moises ngayti." ¹² Talagang yanay buwat it mga mamagpakida'eg ngaytit ki Esteban, pagpa'ulu-uluwan niray katataawan, pati mga mata'as nga ginu'u baw mga manigpa'yag it urdin, nga kumuntra' it ki Esteban ngayti. Ta, unupat diyakep na nira si Esteban. Tiyaban kanya du'un it Sanedrin ka ipiya'adap du'un it mga pagbaya'en it mga Judio. ¹³ Bawnga may timnindeg nga magpanistigu it ka'ambutan nga mag'aat, "Talagang itung taw, sigi-siging ampang ya nga panibaba' it Templo ngaytung ega basta-bastang papagsambaan tamit Ampu'ang Diyus baw kuntra' kat mga urdin ya. ¹⁴ Ka", maat nira, "nagnegan nameng ipagsugid ya nga, kunu', si Jesus ngayting Nazaretanen, rangga'en yay Templo ngaytu baw gantiyan yay mga ka'ugali'an nga ipiyasubli ni Moises it aten."

¹⁵ Pagkagneg it mu'sa ngayting mga ka'uyutan it Sanedrin nga mag'a'dung du'un, sinyekan nira si Esteban nga ega paglisu'un niray mata nira ka naltegan nira, rupa ya, magsilaw subuk rupal anghil.

Tubag ni Esteban du'un it mga mag'imbistigar ngaytit kanya

7 Bawnga iningkut si Esteban it Piyakamata'as nga Sasirduti, "Ta, unu, matuud i mga pag'aat-en nira ngaytu?"

² Timnubag si Esteban, maat ya, "Mga kagiyaringan ku baw kasulsugan, asi-asi pat imyu, pagnegan mit magayen i ampangan ku. Iyan Ampu'ang Diyus nga subrang mabantug, nagpakikita kanya du'un it kiya'apu'-apu'an ta nga si Abraham, iyan du'un pa' kanya it Mesopotamia, nga ega pa' nagpa'ugad du'ut Haran. ³ Inaat ya kanya, 'Lim'id ka na situt pagtata'idan mu ngaytung banwa. Tananan mu nay mga kadugu'an mu ka pa'adu'un kat banwa nga ituldu' kut imu.' ⁴ Egay beken, limin'id na kanya du'un it banwa it mga Caldeo nga pagtata'idan ya ngayti, ka nagpa'ugad na du'ut Haran. Garing du'ut iting banwa, pagpatay it ama' ya, piyapa'ugad kanya sit Ampu'ang Diyus situ nat

itung banwa nga pagtata'idan ta na ngaytu kayti.

⁵ Temed, lamang piyapa'ugad situ si Abraham ngayti, maski sang tapal nga lugta', egay ibinggay it Ampu'ang Diyus it kanya nga sadili ya. Temed, lamang atkayti, isiyanggup it Ampu'ang Diyus nga talagang ipasadili ya it kanya i banwa ngaytu, nga subliyen it mga tungtung-inapu' ya, lamang ega pay a'anak yat iting timpu. ¹⁶ Baw ipiyag'aat gasit Ampu'ang Diyus it kanya, nga maat ya, 'Ituy kamatuudan, nga mga tungtung-inapu' mu, manumpang sira du'ut banwat beken. Ega lamang desang manumpang, magsirbi gasi' sira ka uripnen. Talagang ipabetang sirat makuri', seledat epat nga gatus nga ta'un. ⁷ Temed, iyan banwa ngayang muripen it kanira, talagang rigaen ku. Garing sikayan makal'id na sira du'un, ka ka'uli' sira si' situt banwa ngaytu. Bawnga aku nga Ampu'ang Diyus, sambaan nira si' situ.' ¹⁸ Bawnga pasar it paki'upakat it Ampu'ang Diyus du'un it ki Abraham, ipiyag'urdin it Ampu'ang Diyus nga, magtungtung-mag'inapu', turi'an nira i kada lalaki du'un it kanira nga imanda'an it sakep naga sira it paki'upakat ya ngayti. Aypa', pagpanganak nirat ki Isaac, pag'ikawalung aldaw, tiyuri'an na kanya.

Ta, si Isaac ngayti i ama' ni Jacob, baw si Jacob i ama' it sang pulu' baw duwang kalalakiyan nga sira na ngaytu i piyanggaring-garingan it mga kuyunan tami nga mga Judio. ¹⁹ Siguru magka'rutan mi naga i binwat it mga anak ngayti ni Jacob it esang sulsug nira nga si Jose. Paribasay subra' nay inggit nirat ki Jose ngayti, ipiya'alang nira du'ut namagta'lib nga mga manigdagang bawnga tiyaban kanya du'un it Egipto. Temed yay matuud, si Jose ngayti, talagang pagtatarimaen nga pirmi it Ampu'ang Diyus. ¹⁰ Kamatuudan, ipiyagribri ya kanya kat mu'sang kakuri'an nga nabatangan ya, baw binggayan pa' kanyat ega basta-bastang kasepsep, aypa' ka siyagyaan kanya it adi' it Egipto. Bawnga binwat it adi' ngayti, ipiyatindeg ya si Jose nga gubirnadur nga magpupudir it mu'sang banwa it Egipto, pati pamalay-balay it adi' ngayti. [†]

¹¹ Ta, nagta'lib i mga ta'un, may miyabut nga masakit nga getem du'ut Egipto. Atnaga i du'ut Canaan ngayting pagtata'idan it mga kiya'apu'-apu'an ta nga mga anak ngayti ni Jacob. Talagang dakulang kakuri'an nira ka makuri' i magkapisiat panga'en. ¹² Temed nabarita'an ni Jacob nga du'ut Egipto, bastanti naga i panga'en du'un. Aypa' piyapa'adu'un yay mga anak ya, nga mga kiya'apu'-apu'an ta ngayti, ka mamari. ¹³ Iyan ikadwa nang adu'un nira, yapay kakilala nira nga, palan, sulsug nira nga si Jose i pag'abutun nira, nga kanyay mag-

† Genesis 12:1-7. †† Genesis 15:13-14. ‡ Genesis kapitulu 9 seked it kapitulu 14. ††† Genesis kapitulu 37 seked it kapitulu 41.

pamaala' it pamgay it kumpur magpamari ngayti. Nakilalaan nira kanya ka nagpakilala na si Jose it kanira. Du'un kayti na'rutan it adi' ngayti i pasar it mga kadugu'an ni Jose. ¹⁴ Bawnga ipiyapisi' na ni Jose i ama' ya nga si Jacob baw mu'sat kadugu'an ya, nga kadakel nira, pitung pulu' may limang kataawan. ¹⁵ Aypa' iyan i ikiyapa'adu'un ni Jacob baw mga kiya'apu'-apu'an tami it Egipto. Du'un nay piyamagpatayan nira. ¹⁶ Temed maski du'un nat Egipto i piyamagpatayan nira, ega naga du'un i limbengan it kanira, in da'ga, du'un nagat Canaan ngayti nga banwa nira. Iduy'un nira nagat paglebgan nirang kubkub du'un it Siquem nga inalang ni Abraham du'ut mga anak ni Hamor." †

¹⁷ Maat pa' ni Esteban, "Ta, yan du'un nat Egipto i mga kiya'apu'-apu'an ta, magsisigi nay pandakel nira. Iyan na'lay na, nga mag'ade'deng nay timpu nga matuman nay isiyanggup it Ampu'ang Diyus it ki Abraham, dadaklan na sirang banar. ¹⁸ Bawnga may nakapag'adi' na du'un nga ega pagkilalaen ya i pasar it ki Jose ngayti. ¹⁹ Dakula' nang binwat ya nga pangakal kat bangsa ta. Piyakuri'an ya nga banar i mga kagiyaringan tami, ka pagregesen ya sira nga pata'nan na du'ut li'wan i mga madaragen nira isa'un ega na ma'gen. ²⁰ Kat iting timpu ipiyanganak si Moises nga talagang magayegayeng wa'wa'. Impet kanyat tulung bulan it mga ama' ya. ²¹ Temed iyan ega na makatagu' nira du'ut seled it balay, idiyu'lung na nira du'ut alaid bawnga tiyananan na. Temed may nakaparag it kanya, baw inanak kanya it babay nga anak it adi' ngayti. Talagang pabetang yat wa'wa' ngayti, atnat ipiyagrasya' ya. ²² Aypa', pagdakula' ni Moises ngayti, tiyuldu'an kanya it mu'sang inadalan it mga mapipikir nga taga Egipto. Mabantug kanya kat pangangampangan baw buwat. ††

²³ Iyan mag'idad na si Moises it epat nga pulung ta'un, napikir ya nga letganan i kabetangan it mga kabilug ya ngayting mga tungtung-inapu' ni Israel. ²⁴ Pag'abut ya du'un, may naltegan ya nga esang kabilug ya nga pagpakuri'an it esang taga Egipto. Pagkalteg ya, tiyabang yay kabilug ya ngayti. Inimatay yay magpakuri' ngayting taga Egipto. ²⁵ Tanud ni Moises nga masepsepan it mga kabilug ya ngayti nga kanya i gamiten it Ampu'ang Diyus nga pali'wan it kanira kat pagka'uripen nira. Temed ta, ega nasepsepan nira. ²⁶ Pag'eyag si', may naltegan ya nga duwang kabilug ya nga magrara'et. Inlep ya sira ka sabatan, isa'un mag'ayusan sira. Inaat ya, 'Aa bila!' Ayaw kamut rara'et ka sang kadugu' kamu.'

²⁷ Temed isiyu'mud ga kanya it sang kataawan ngayting magpakira'et baw inaat, 'Bila!' Siyuy nagpatindeg it imu nga pagbaya'en baw manig'uku-

man it amen? ²⁸ Barang ku'imatayen mu gasi' aku, subung it binwat mu ngayan kat'apun it taga Egipto ngayti!' ‡

²⁹ Pagkagneg ni Moises it iting inampang, miyalagyu kanya nga lagi. Na'adu'un kanyat alaid nga banwa nga pagpangaranat Madian. Du'un nay piyangasawaan ya. Manganak sira, lalaki nga duwa.

³⁰ Iyan epat nang pulung ta'un i ka'lay ni Moises du'un it Madian ngayti, ka'sang aldaw nga du'un kanyat ti'ngir it Bukid it Sinai nga du'un it kapupuyangtan nga rugar, naltegan yay Anghil it Ampu'ang Diyus, nga du'un it magsugu nga kayu-kayu nga magdiklap-diklap na. ³¹ Pagkalteg ni Moises it sugu ngayti, talagang nalilu' kanya. Aypa' ka inlep ya ka eket-eketen. Temed desang mag'ade'deng, sakaling nangga'maran i Ampu'ang Diyus, ³² nga mag'aat, 'Aku i Ampu'ang Diyus it mga kagiyaringan mu nga si Abraham, si Isaac baw si Jacob.'

Pagkagneg ni Moises kayti, yimnegyeg kanyat i'lam, baw ega na magka'urum lemteg. ³³ Bawnga inaat si' kanya it Ampu'ang Diyus, 'Awa'en muy talumpa' mu ka, lugta' nga pagtitindegan mu, ega basta-bastang lugta', ka liyampudan ku ngaytu. ³⁴ Talagang magkaltegan ku i mu'sang pakuri' it mga taga Egipto kat pinili' ku ngaytu nga mga taawan. Magkagneg ku talaga i mga pangabang nira. Aypa' limnampud aku na ka na'but nay timpu nga iribri ku sira. Ta kayti, papa'uli'en ku ikaw du'un it Egipto.'" ‡†

³⁵ Maat pa' ni Esteban, "Ta, si Moises ngayti nga ega kinilala nira, ka maat nira, 'Siyuy nagpatindeg it imu nga pagbaya'en baw manig'ukuman it amen?', kanya na ngayti i ipiyatindeg it Ampu'ang Diyus nga pagbaya'en nga pali'wan it kanira kat pagka'uripen nira ngayti. Nabwat yaytu kat tabang it Anghil ngaytit Ampu'ang Diyus nga naltegan ya du'un it kayu-kayu. ³⁶ Ee' ba', si Moises ngayti i nagpali'wan it kanira du'un it Egipto. Dakel i nabwat ya nga tanda'anang kalililu'ang bagay du'un it Egipto ngayti, baw du'un it Madarag nga Dagat, baw kat seledat epat nga pulung ta'un nga pagpangu'naan ya sira du'un it kapupuyangtan nga rugar. ³⁷ Baw si Moises naga ngayti i nagsugid kat mga kagiyaringan ta nga maat ya, 'Mabut i aldaw nga may ipatindeg it Ampu'ang Diyus kat mga kabilug mi nga esang Prupita' nga subung nagat aken.' ‡³⁸ Baw iyan namagtingped nay mga kagiyaringan ta ngayti du'un it Bukid it Sinai nga du'un it kapupuyangtan nga rugar, si Moises naga ngayti i piyakisugidan it Anghil it Ampu'ang Diyus. Ipiyaskel it kanya i mga egay ka'awa'an nga ampang it Ampu'ang Diyus nga ipagkusugid yat at-

† Genesis kapitulu 42 seked it kapitulu 50. †† Exodo 1:1 seked it 2:10.

‡ Exodo 2:11-14. ‡† Exodo 2:15 seked it 4:17. ‡‡ Deuteronomio 18:15.

en. ³⁹ Temed, mga kagiyaringan ta, paribasay siging pangaruruy nirat Egipto, nga mga ladawan nga magkaltegan i pagsambaen it mga taga du'un, ega na kusunud sirat ki Moises ngayti. Talagang kupangindi' na sirat kanya. ⁴⁰ Aypa' ka inupakat nira si Aaron, nga maat nira, 'Muwat ka it mga ladawan it Ampu'ang Diyus, nga yay mangu'nat at-en nga ganti ni Moises, ka egaytu magka'rutan tami in na'unu naytu si Moises ngaytu nga nagpal-i'wan it aten du'ut Egipto.' ⁴¹ Ta egay beken, namagbuwat na sirat ladawan nga ipiyasbung nira it u'uybut baka'. Pagka'man, namag'anteng na sirat ipagpasalamat du'un it ladawan ngayti, langkuy it namagkasagyaan na, ka pagsagyaan nira talaga i binwat nira ngayti nga ladawan. ⁴² Aypa' miyabut nga piyabaya-baya'an na sira it Ampu'ang Diyus. Piyata'nan na sira nga sumamba it mga paryaman nga du'ut langit, subung nagat magbebtang du'un it kasuratan it mga prupita' it tagna', nga mag'aat, 'Kamung mga tungtung-inapu' ni Israel, ega aku i pagsambaen mi kat mga panalisi baw pasalamat ngayting pag'antengen mi du'un it kapupuyangtan nga rugar, seledat epat nga pulu' ngayting ta'un.

⁴³ Kamatuudan, pagpiri-pirisi'nen mi i mga binwat mi nga ladawan it mga paryaman du'ut langit, nga yanay pagsambaen mi.

Pa'aaten ku ngaytu nga pagpiri-pirisi'nen mi, magkapuru-purun ngayting bala-balay nga pagsambaen mit ladawan it ki Moloc, baw beken, ladawan ngaytit ki Renfan nga ipiyasbung it bitu'un.

Aypa' ka ipiyabetang-betang ku nga rumpakan kamu, baw pabaya'en kamu du'un it sa'li it Babilonia.'" †

⁴⁴ Maat pa' ni Esteban, "May ipiyagbegay nagat Ampu'ang Diyus it mga kagiyaringan tami nga magkapuru-purun nga bala-balay, iyan du'un pa' sirat kapupuyangtan nga rugar, iti ngayti nga magpamatuud it du'un kanya nagang pirmi it kanira. Bala-balay ngayti, talagang ipiyasbung it ladawan nga ipiyalteg it ki Moises, subung nagat ipiyag'ur-din it kanya. ⁴⁵ Siyubli-subli nagaytut mga ka'anakan nira nga pagpangu'naan na ni Josue ngayting simnubli it ki Moises. Taban nira nagat siminled situt banwa ngaytu nga nakanira, iyan inimugaw nira i datiyang nga mga taga situ kat tabang it Ampu'ang Diyus. Talagang iti nay siyubli-subli nirang papagsambaen nirat Ampu'ang Diyus seked it timpu it adi' nga si David. ⁴⁶ Paribasay, si David ngayti, talagang siyagyaan it Ampu'ang Diyus, inangut ya nga in mapakay, ipalugut ya it kanya nga patindeg it balay nga papagsambaen nirat Ampu'ang Diyus, sira nga mga tungtung-inapu' ni Jacob. ⁴⁷ Ipiyalugut it Ampu'ang Diyus nga may

ipatindeg nga balay, temed si Solomon mana nga anak ni David i piyalugutan yat patindeg.

⁴⁸ Lamang nagpalugut i Ampu'ang Diyus ngaytu nga Piyakamata'as, simpri ega magta'id kanya du'ut balay nga binwat lamang it taw, adimaat taw kanya. Ka subung nagat ipiyag'aat it esang prupita' it tagna' nga mag'aat,

⁴⁹ "'Talagang langit i ara'dungan ku kat pagka'adi'.

Lugta', pagtutungtungan lamang it a'ay ku", maat it Ampu'ang Diyus.

"Unung kalasit balay i mabwat mi nga ipabalay mit aken?

U unung rugar i bagay it aken nga papa'naan ku,

⁵⁰ it aku nagay nagbuwat it mu'sa ngaytung mga bagay?'" ‡

⁵¹ Ta kayti", maat ni Esteban, "mararapar i aken. Ka talagang kadsen it ulu mi! Baw adat mit imyu, subung talaga it mga taw nga egay pagkilala it Ampu'ang Diyus, ka pagpasngelan mi lamang i ampang ya. Pagkuntra'en mi nga pirmi i Espiritu Santo, subung nagat buwat it mga kagiyaringan mi.

⁵² Da'ga ba', mga prupita' it tagna', da'gay-da'ga piyakuri'an it mga kagiyaringan mi ngayti? Baw inimatay nira pa' i mga piyapasugid it Ampu'ang Diyus pasar it pangabut it mataldeng nga manigsirbi ya nga si Jesus. Ta kamu na kayti, kamu i subuk dimnagang it ki Jesus ngayti. Kamu i nagpa'imatay it kanya, ⁵³ kamu ngaytu nga piya'yagan it mga urdin it Ampu'ang Diyus nga ipiyaskel du'un it ki Moises, nga mga anghil i bilang suru'an ya. Temed ta, ega naga siyunud mi."

Inimatay na nira si Esteban

⁵⁴ Ta, pagkagneg it mga pagbaya'en ngaytit mga Judio, talagang magkeeket nay nipen nirat pangise-iseg. ⁵⁵ Temed si Esteban ngayti, kat keseg it Espiritu Santo nga magsasarum du'ut kanya, timningara' du'un it langit, baw naltegan ya i ega basta-bastang kabantugan it Ampu'ang Diyus. Nal-tegan ya gasi' si Jesus nga magtitindeg du'un it iwanan nga ayun it Diyus Ama'. ⁵⁶ "Aruy", maat ya, "letganan mi ti! Magkaltegan ku, inabri i langit. Wayti'en magtitindeg du'un it iwanan nga ayun it Diyus Ama' si Jesus ngayting taga langit nga ipiyanganak it taw!"

⁵⁷ Pagkagneg nira kayti, namagpanggesang-gesang na, piyamagtagnepan nay talinga isa'un da'na makagneg it pag'ampangen ni Esteban. Bawnga derengan sira nat rusub it kanya.

⁵⁸ Riyayak nira du'un it li'wan it siyudad ngayti bawnga biyuntalan kanyat batu seked it na'imatay na nira. Mga nanistigu ngayti kuntra' it ki Esteban, nga mamag'imatay it kanya, piyamag'awa' niray

† Exodo kapitulu 32. † Amos 5:25-27.

‡ Isaias 66:1-2.

panli'wan nga pakayan nira ka masimber. Idiya'tun nira du'un it sarungaan it esang taw nga pagpan-garanat ki Saulo. ⁵⁹ Siging buntal nira, siging panalangin ni Esteban nga mag'aat, "Ampu'an ku nga si Jesus, tanggapen mu i kiyarurwa ku." ⁶⁰ Iyan mag'ababa' nay ginawa ya, limningku'ud kanya baw nangga'maran it dadakula'. Maat ya, "Ampu'an, ipasinsiya mut kanira i itung binwat nirang kasala'an." Magkatupus i iting ampang ya, pag-bugtu'an kanya.

Natariwanak i mga magpamaya' sabap it pag-pakuri'an sira

8 Si Saulo ngayti, siyagyaan ya nga banar i pag'imatay ngaytit ki Esteban. Baw garing it iting aldaw, talagang pagpakuri'an ya nay kadakel it mga magpamaya' nga du'un it Jerusalem. Aypa' ka, magpuyrat mga apustul ngayti, natari-tariwanak na i mga magpamaya' du'un it mu'sang Judea baw Samaria. ² Ilimbeng si Esteban ngayti it beken nga masiyambaen it Ampu'ang Diyus. Nas-mek sira talaga baw singgawan nira kanya. ³ Talagang si Saulo ngayti, ega basta-bastay pa'res yat pakuri' it mga magpamaya'. Pagti'sen ya talaga. Kamatuudan, pagseled-seleden yay mga kababal-ayan baw kada madakep ya, babay, lalaki, pagrayaken ya ka ipagpapirisu.

Nangadal si Felipe du'un it Samaria

⁴ Ta, mga natariwanak ngayti, kada banwang ma'but nira, ipagpangadal nirat mga taw i ampang it Ampu'ang Diyus. ⁵ Si Felipe ngayti, naka'adu'un na kanyat pu'un nga siyudad it Samaria. Pag'abut ya, ipiyangadal yat mga taga du'un i pasar it Cristo ngayting Manriribring Adi' nga isiyanggup it Ampu'ang Diyus. ⁶ Pagkagneg it kadakel it ipagpangadal ni Felipe baw pagkalteg nirat magkabwat ya nga mga tanda'anang nga kalililu'ang bagay, da'gay-da'ga magpagneg it magayen it kumpur ipagpangadal ni Felipe ngayti. ⁷ Ka dakel nga mga mara'e-ra'et nga magpapulpug it taw i inimugaw ya, nga magpangurisang i magli'id. Baw dakel gasi' i piyagayen ni Felipe nga may patay nga bagit bilug baw mga pilay. ⁸ Aypa' masagya sirang banar nga mga taga siyudad ngayti.

⁹ Temed sikayting siyudad may esang taw nga si Simon i ngaran. Esa kanyang katungkulan. Na'lay nang timpu, magkalilu'an kanyat kadakel it taga Samaria sabap it kadakulat kiya'rutan ya. Siging panugid-sugid ya it, kanya, ega babasta-bastaeng taw. ¹⁰ Baw mu'sang mga taga du'un, mata'as baw ra'yat, talagang pagpakimatuudun niray ampang ya. Maamaan sira, "Talagang itung taw, gunaan it pa'aaten ngayang egay kasbung nga guna it Ampu'ang Diyus." ¹¹ Paggalangen kanyat kadakel

ngayti sabap na'lay na nga timpu nga pagpasagaen ya sira it mga magkabwat ya kat kiya'rutan yang katungkulan. ¹² Temed iyan namaya' na sira it ipagpangadal ngayti ni Felipe pasar it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus baw pasar it ki Jesu-Cristo, babay, lalaki, nagpabawtis na. ¹³ Pati si Simon ngayti, namaya' na gasi'. Pagkabawtis it kanya, pirmi nang magbaya-bayat ki Felipe ka magkalilu'an yay mga tanda'anang nga kalililu'ang bagay nga magkaltegan ya nga magkabwat ni Felipe ngayti.

¹⁴ Ta, pagkabarita' it mga apustul du'un it Jerusalem nga namaya' nay mga taga Samaria it ampang it Ampu'ang Diyus, piyapa'adu'un nira na Pedro, duwa ni Juan. ¹⁵ Pag'abut it duwa ngayti du'un, ipiyanalangin na niray mga taga Samaria ngayti nga namaya' nga pasaruman gasi' sirat Espiritu Santo, subung nagat mga Judio nga namaya' na. ¹⁶ Ka, lamang namaya' na sira, ega pa' nag-pasarum du'ut kanira i Espiritu Santo. Biyawtisan lamang sira kat ngaran it Ampu'an nga si Jesus. ¹⁷ Pagkapanalangin na Pedro, tiyapal na niray mga namaya' ngayting taga du'un. Bawnga piyasaruman na sira it Espiritu Santo.

¹⁸ Ta, si Simon ngayting dati nga katungkulan, pagkamuya yat pagpasaruman nat Espiritu Santo i mga namaya' kat pagtapal it kanira it mga apustul, dimna'tun kanyat pirak ka kulbesen ya. Maat ya, ¹⁹ "Esa-esa ga, begayan mi gasi' akut itung pudir isa'un in siyu-siyu nga tapalen ku, pasaruman kanya gasi' it Espiritu Santo ngaytu."

²⁰ Temed maat i tubag ni Pedro it kanya, "Iyan pirak mu ngayan, iba mu bayat ma'ilang, ka tanud mu, ma'alang mut pirak i pudir nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus. ²¹ Talagang egay kabagi'an mu kat ipagpabwat ngaytut amen baw da'ka ka'uyut kaytu, sabap kat panleteg it Ampu'ang Diyus, talagang ega mataldeng i kat nakem mu. ²² Aypa' kayti, singuli'an mu nay kara'e-ra'etan mu ngaytu. Ipanalangin mu du'un it Ampu'an nga, in mapakay, ipasinsiya yat imu i pagpikiren mu ngaytu kat nakem mu. ²³ Ka magkamayaan ku nga palan, sub-ra' nga mara'e-ra'et i kat nakem mu, baw talagang uripen ka pa' it kara'e-ra'etan ngaytu."

²⁴ Pagkagneg ni Simon kayti, maat ya, "Aa bila! In atkayan, esa-esa ga ipanalangin mi aku du'un it Ampu'an, isa'un ega mabut it aken i panriga ngaytu nga inaat mi!"

²⁵ Ta, pagkatupus na Pedro it ipagpamatuud nira pasar it Ampu'an nga si Jesus baw pangadal nirat mga inampang ya, namag'uli' na sira du'un it Jerusalem. Panguli' nira ngayti, dakel i napsagan nira nga mga baryu nga sakep it Samaria ngayti, baw piya'yagan na Pedro i mga taga du'un pasar it Magayeng Barita' sabap it ki Jesus.

Namaya' i esang taga Etiope nga mata'as i katengdanan

²⁶ Temed si Felipe, piyakisugidan kanya it esang anghil it Ampu'an. Maat ya, "Kayti, mapanaw ka. Pamanaw mu, ayun du'ut sur, du'un it karsada' nga maggaring du'ut Jerusalem magpa'adu'ut Gaza, nga du'un it kapupuyangtan nga rugar." ²⁷ Aypa', egay beken, napanaw na si Felipe. Sakali' nga may nalawag ya du'un it karsada' ngayti nga esang taga Etiope nga mata'as i katengdanan ya ka katimbang it Candace † nga babay nga adi' it Etiope ngayti. Kanyay manigpamaala' it mu'sang mga kusas it adi' ngayti. Na'adu'un kanyat Jerusalem ka sumamba it Ampu'ang Diyus. ²⁸ Magsasakay kanyat sarakayan ya nga pagguyudun it kabayu', ka panguli' ya na. Buwat yat magsasakay ngayti, magbasa it kasuratan it esang prupita' it tagna' nga si Isaias. ²⁹ Egay beken, piyanakman si Felipe it Espiritu Santo, nga mag'aat, "Melep ka du'un ka pak-i'agbay it sarakayan ngayti." ³⁰ Aypa' magpalagyuy minlep du'un. Pag'abut ya, nagnegan yang pagbasaen it magsasakay ngayti i isiyurat ni Prupita' Isaias. Pagkagneg ya kayti, iningkut ya. Maat ya, "Amay, unuy imu nga magkasepsepan asan it pagbasaen mu ngayan?"

³¹ "Ega bay magkasepsepan ku", maat i tubag it taga Etiope ngayti. "Barang in may pa'yag it aken, masepsepan ku." Aypa' piyasakay ya na si Felipe ngayti.

³² Ituy na'butan ni Felipe nga pagbasaen it taga Etiope ngayti, isiyurat ngaytu ni Isaias nga mag'aat,

"Mapiyalulus kanya, nga subung it tupa nga pagtabanen na du'un it i'imatayan ka karni'en.

Subung kanya gasi' it u'uybun it tupa nga egay ri'e-ri'eng maski bu'lugan.

Ka kanya, ega nabnga' i ba'ba' ya it maski sang taga' nga pamasul.

³³ Ipiyabetang kanyat dakulang ka'e'ya'an baw inukumanan it ukum dapit.

Egay makasugid in sang unuy kadakula' it kara'e-ra'etan it mga ka'ebay-ebayan ya ka gintas nira i ginawa ya." ††

³⁴ Pagkasakay ni Felipe, maat it katimbang ngaytit adi', "Sana, in mapakay it imu, ipa'yag mut aken in siyuy pagpa'igu'an kaytu it prupita' ngaytu. Unu, sadili yang bilug u kat beken?"

³⁵ Egay beken, ipiyanuldu' na ni Felipe, nga piyapu'nan ya, du'ut kasuratan ngayting pagbasaen it taga Etiope. Ipiya'yag ni Felipe it kanya i Magayeng Barita' pasar it ki Jesus.

³⁶ Siging panuldu' ni Felipe, siging panaw it sarakayan ngayti. Ega na'lay, naka'but na sira du'ut may danum. Maat it katimbang ngayti, "Ta, danum nay itu'un. Unu yan, mapakay na nga bawti-san mu aku?"

³⁷ Katubag si Felipe, "Ta, mapakay bayan, in nasepsepan mu na baw kamatuudan na talaga i pamaya' mut Magayen ngaytung Barita'."

"Kamatuudan baytu talaga", maat i taga Etiope ngayti. "Talagang magpamaya' aku nga si Jesu-Cristo, Anak kanya nga matuud it Ampu'ang Diyus." ³⁸ Ta, pagka'ampang ya kayti, ipiyate'yeng ya nay sarakayan ngayti. Limnampud na sirang duwa bawnga namagla'ap na du'un it danum ka biyawtis na kanya ni Felipe. ³⁹ Desang magpatingdal na sira, kat pabetang-betang it Espiritu Santo, sakaling nagsipat si Felipe ngayti. Tiyalut sigmata i katimbang ngayti nga taga Etiope, da'nay magkaltegan ya. Ta, egay beken, simnakay si' kanya, miyuli' na it masagyang-masagya. ⁴⁰ Ta, si Felipe, magbati-bati', du'un na kanyat Azoto. Egay beken, ipiyangadal ya si' i Magayeng Barita' pasar it ki Jesus kat kada lansangan nga magkapsagat panaw ya garing du'un it Azoto ngayti seked it naka'but na kanya du'un it Cesarea.

Namaya' na gasi' si Saulo

9 Temed ta, si Saulo ngayti, atnat kada pangginawa ya, kupuu' i magpanli'wan, sabap ireg yang ireg nga imatayen i mga magpamaya' it Ampu'an. Aypa', binwat ya, na'adu'un kanya it Piyakamata'as nga Sasirduti, ² ka miyangut du'un it kari'genan yang kasuratan nga tabanen ya du'un it Damasco. Ipalteg ya du'un it mga magpamaala' it mga papagsambaan it mga Judio isa'un madakep yay kumpur maparagan ya nga magsunud it dalan ngayting pamaya' it ki Jesus. Kada madakep ya, babay, lalaki, pagbabayukun i tabanen ya du'un it Jerusalem.

³ Pagkatanggap yat kasuratan ngayti, napanaw na kanya. Desang mag'ade'deng nat Damasco, sakaling nasakep kanyat siyang nga eyag nga garing du'un it langit. ⁴ Simnu'sub nga lagi kanya du'ut lugta' bawnga may nagnegan ya nga esang ga'maran nga magpakisugid it kanya, nga mag'aat, "Saulo, Saulo, unuka atkaytuy buwat mu nga pagpakuri'an mu aku?"

⁵ "Ay, siyu ka bayan, Agalen?" maat ni Saulo.

"Si Jesus aku. Aku talaga i pagpakuri'an mu", maat i tubag it kanya. ⁶ "Timindeg ka na ka lumangbus ka na du'un it pag'abutun mu nga siyudad. May sumugid it imu du'un in unuy ka'ilangan mu nga buwatan."

⁷ Mga ka'ibaan ni Saulo it magpanaw, timnitindeg na lamang sira. Egay namagkari'e-ri'eng, ka

† Candace ngaytu, pana'wag it mga taga Etiope it mga adi' nira. †† Isaias 53:7-8.

magkagnegan niray tingeg it ga'maran temed egay magkaltegan nirang taw nga mag'ampang.

⁸ Timnindeg na si Saulo ngayting magsusu'sub. Temed pagmukrat ya, ega na magkalteg kanya. Egay beken, diyundun mana kanyat mga ka'ibaan ya ngayti seked it naka'but sira du'un it Damasco. ⁹ Seledat tulung aldaw, ega magkalteg kanya. Ega gasi' magka'en kanya baw maski danum, ega mag'inum.

¹⁰ Ta, may magtata'id du'un it Damasco it iting timpu nga esang taw nga magpamaya' it Ampu'an, nga pagpangaranat ki Ananias. Sakaling subung it magtagaynep kanya, ka piyakisugidan kanyat Ampu'an, nga mag'aat, "Ananias."

"Wayni aku, Ampu'an", maat i tubag ni Ananias.

¹¹ Nagnegan si' ni Ananias, maat it Ampu'an, "Ananias, mapanaw ka. Pa'adu'un kat karsada' nga pagpangaranat Mataldeng. Balay na Judas i abutun mu. Aaten mu sira nga magtulus ka it taw ngayang pagpangaranat ki Saulo nga taga Tarso. Siging panalangin ya kayti. ¹² Baw may naltegan ya nga subung it tiyagaynep ya. Naltegan ya, may miyabut nga esang taw nga pagpangaranat ki Ananias, nga timnapal it kanya isa'un makalteg si'."

¹³ Temed pagkagneg ni Ananias kayti, maat ya, "Aa', Ampu'an, dakel i timnuturan it aken pasar it itung taw, nga dakula' nga banar i kara'e-ra'etan nga pakuri' yat mga magpamayay imu du'un it Jerusalem. ¹⁴ Baw enged ya gasi' ngaytu situt Damasco, atkayan naga. Piya'intulutan kanyat mga pagbaya'en it sasirduti nga pandakpen yay mu'sang magsamba baw magpanalangin asan it imu."

¹⁵ Temed maat si' it Ampu'an it ki Ananias, "Adu'unun mu na kanya, ka pinili' ku nagay itung taw nga magsirbi it aken. Manuturan nayan kanya pasar it aken. Baw ega lamang mga Judio i tuturanan ya, in da'ga mga bangsa gasi' nga ega Judio, pati mga adi' nira. ¹⁶ Baw yay matuud, ipatantu kut kanya nga kanya si' i lumabay it dakel-dakel nga kakuri'an sabap it pagsirbi yat aken."

¹⁷ Ta, egay beken, napanaw na si Ananias, dayundayun du'ut iting balay. Pagkasled ya, tiyapal ya si Saulo ngayti bawnga miyampang. Maat ya, "Saulo, nga sulsug ku kat pamaya', tiya'eg aku baytut Ampu'an. Iyan ba', si Jesus nga nagpakikita it imu du'un it pagpanawan mu ngaytit mag'a'asitu. Piya'asitu ya aku isa'un makalteg ka si' baw isa'un pasaruman ka it Espiritu Santo."

¹⁸ Pagka'ampang ya kayti, sakaling may na'awa' kat mata ni Saulo nga subuk si'si'. Pagka'irit iti'en, nakalteg si' kanya nga matuud. Egay beken, timnindeg na kanya ka nagpabawtis na. ¹⁹ Pagkabawtis, kimna'en na kanya, bawnga nag'uli'nan si' i keseg ya.

Magpangadal na si Saulo du'un it Damasco

Garing sikayti'en nagpaki'iba na kanyat mga magpamaya' du'ut Damasco it pirang aldaw.

²⁰ Buwat ya, nagpapu'un nga lagi it mangadal du'un it mga papagsambaan it mga Judio pasar it ki Jesus, nga kanya talagay Anak it Ampu'ang Diyus.

²¹ Talagang namagkalilu' i mu'sang mamagkagneg. Maamaatan sira, "Bila', da'ga ba' itu nay taw ngayang subra' nga magpakuri' it mu'sang taga Jerusalem nga magsamba baw magpanalangin du'un it ki Jesus ngaytu? Baw da'ga ba', iyan gasi' i inasitu ya, ka tabanen ya du'ut Jerusalem nga pamagbabayukun i mga magpamaya' situ, ka ipa'adap du'un it mga pagbaya'en it sasirduti?"

²² Temed magdudungag-dudungag i kakayaan baw pagma'iseg it nakem ni Saulo it mangadal, ay-pa' ka subrang namagkalilu' i mga Judio nga magtata'id du'un it Damasco ngayti. Ka egay magpanda'eg it pamatuud ya nga si Jesus ngaytu, Cristo nga matuud nga Manriribring Adi' nga isiyanggup it Ampu'ang Diyus.

²³ Iyan na'lay na †, pag'isun-isunan nat mga Judio du'un nga imatayen nira si Saulo ngayti. ²⁴ Buwat nira, delem-aldaw pag'apa'an kanya du'un it mga puwirta'an it kuta' it siyudad ngayti, ka in limi'wan, imatayen nira. Temed naringid-ringidan yay kubwaten nira ngaytit kanya. ²⁵ Ta it atkayti na, ipiyapalagyu kanya it mga namaya' it panuldu' ya. Binwat nira, piyapargud kanya du'ut supakan bawnga itiyu'nay nira du'ut sang balit kuta'.

Miyuli' si Saulo du'un it Jerusalem

²⁶ Pagka'but ni Saulo du'un it Jerusalem, siyukdanan ya nga maat paki'iba kanya it mga magpamaya' du'un. Temed mamag'i'lam sirat kanya. Ega magpamaya'nen nira nga, kanya, esa na nga magpamaya' it Ampu'an. ²⁷ Temed tiyabang kanya ni Bernabe. Tiyaban ya si Saulo du'un it mga apustul ka itiyuturan yat kanira in mag'u'unu nakitaan ni Saulo i Ampu'an nga nagpakisugid it kanya du'un it dalan. Baw itiyuturan ya gasi' in sang unuy pagma'iseg it nakem ni Saulo it magpangadal pasar it ki Jesus du'un it Damasco. ²⁸ Aypa', garing sikayti, ka'iba-iba na ni Saulo i mga apustul ngayti du'un it Jerusalem. Talagang may pagma'iseg it nakem ya nga magpangadal pasar it Ampu'an. ²⁹ Baw nanggadal kanya du'un it mga Judio nga Ginirego i ampang, temed magpakibatir ga sira. Unupat, napikir na nira nga imatayen kanya. ³⁰ Temed, iyan na'rutan it mga sulsug ya kat pamaya' nga atkayti i kub-

† *Siguru, pagta'lib it pirang aldaw garing it namaya' na si Saulo, na'adu'un kanyat Arabia. Pagka'uli' ya si' du'un it Damasco, ega na basta-basta i pangadal ya. Na'lay si' kanya du'un it Damasco ngayti. Basaen i du'ut Galacia 1:16-17.*

waten it kanya, ipiyag'uru' nira si Saulo seked du'un it Cesarea. Pag'abut nira du'un, piyasakay nira kanya isa'un maka'uli' kanya du'un it Tarso.

Piyagayen ni Pedro i esang pilay nga si Eneas

³¹ Ta, kat iting timpu, ega nay ipagkagulu it mga magpamaya' du'un it mu'sang mga rugar nga sakep it Judea, Galilea baw du'ut Samaria. Pagtabangen sirang pirmi it Espiritu Santo, aypa' ka nagmapa'gen i pamaya' nira, baw kat panga'genan nira, paggalangen nira it may i'lam i Ampu'an. Baw kat tabang it Espiritu Santo, magdudungag-dudungag i kadakel nira.

³² Ta, si Pedro ngayti, buwat yat kanya, pagleken yay mu'sang rugar nga may magpamaya'. Kat panaw ya ngayti, naka'but kanya du'un it Lida, ka ba'nawun ya gasi' i mga magpamaya' nga magtata'id du'un. ³³ Ta, may naltegan ya nga esang lalaki nga pagpangaranat ki Eneas. Walung ta'un nay ka'lay it biyuntulan ya, ka may patay nga bagit bilug ya. ³⁴ Pagkalteg ni Pedro it pilay ngayti, inaat ya, "Eneas, kayti nga lagi, pagpagayenen ka na ni Jesu-Cristo. Magbangun ka na baw lulunun mu nay paglilitid mu ngayan." Pagka'ampang ni Pedro kayti, nagbangun na nga matuud i pilay ngayti, dayun it nakatideg. ³⁵ Ta, mu'sang mga taga Lida ngayti, pati mga taga Saron, nga nakalteg it magayen na kanya, namaya' nga mu'sa it Ampu'an.

Inggen ni Pedro i esang babay nga miyatay du'un it Joje

³⁶ May esang babay nga magpamaya' nga taga Joje, ngaran ya si Tabita. Ngaran ya kat Ginirego nga ampang, si Dorcas. Iting babay, dakel i mga magagayen nga buwat nga pagbuwaten ya. Talagang matiyabangen kanyat mga makukuri'. ³⁷ Kat iting timpu, simnarut kanyat ma'get nga ipiyatay ya na. Pagpatay ya, inugasan i bilug ya uyun du'un it mga ka'ugali'an nira, bawnga ipiyadayag du'un it esang seled du'ut dibwat. ³⁸ Bawnga, paribasay nag'ade'deng i Lida baw Joje, pagkabarita' it mga taga Joje nga magpamaya' nga du'un na it Lida si Pedro, may tiya'eg nira nga duwang kataawan nga pa'adu'un. Tinggunan nirat pasangu'-sangu', nga sana pa'adu'un nga lagi it kanira si Pedro. ³⁹ Aypa', pagkasugid it ki Pedro, miyaya' kanya it kanira. Pag'abut ya du'un it Joje, tiyaban kanya du'un it dibwat ngayting seled nga pagdadayagan it miyatay ngayti. Pagkasled ya, nagsigdarmuk it kanya i mga balu nga babay nga mamagsugaw du'un. Ipiyalteg nirat kanya i mu'sang kalasit pakayan nga tiyai' ni Dorcas, nga ildaw yat kanira iyan egen pa' kanya. ⁴⁰ Bawnga inaat sira ni Pedro nga du'un na da'an sirat li'wan. Iyan esa-esa ya mana, nanlud kanya ka nanalangin. Pagkatupus it panalangin

ya, siyarunga yay miyatay ngayti baw miyampang. Maat ya, "Tabita, magbangun ka." Egay beken, nagmukrat nga lagi si Tabita ngayti. Pagkalteg yat ki Pedro, nagbangun na kanya. ⁴¹ Singkel ni Pedro i alima ya ka ipiyatideg. Bawnga tiya'wagan yay mga balu ngayti baw beken ngayting mga magpamaya' nga semled si', ka ipiya'adap ya nat kanira nga talagang egen si'.

⁴² Binwat ngayti ni Pedro, nanlekep du'un it mu'sang lansangan it Joje. Aypa' ka dakel i namaya' it Ampu'an nga taga du'un. ⁴³ Kimna'lay si Pedro du'un it Joje ngayti. Du'un i pag'i'istaran yat balay ni Simon nga esang manig'asikasu it kulit it ramu-ramu.

Inaat si Cornelio nga ipapisi' ya si Pedro

10 Du'un it Cesarea may esang taw nga pagpangaranat ki Cornelio. Esa kanya nga kapi-tan it sundalu' nga ka'uyutan it dakulang gurupu it sundalu' nga pagta'waget Gurupung Italiano. ² Iting taw, maski ega Judio kanya, masiyambaen kanya baw paggalangen ya it may i'lam i Ampu'ang Diyus. Atnaga i kapu'saan kat pamalay-balay ya. Talagang matiyabangen kanya it mga makukuri' baw pirmi gasing magpanalangin du'un it Ampu'ang Diyus. ³ Ka'sang aldaw nga mga kabaling alaid, lamang ega mag'iga' kanya, subung kanyat magpanagaynep. Ma'yag nga naltegan ya i esang anghil it Ampu'ang Diyus nga miyabut du'ut kanya baw miyampang. Maat ya, "Cornelio!"

⁴ Pasesyek si Cornelio ngayti ka nakai'lam kanya nga banar. Yanay na'ampang ya, "Unu bayan, Agalen?"

Maat si' it anghil ngayti, "Magkagnegan it Ampu'ang Diyus i mga panalangin mu baw pagsagyaan ya i tabang mu it mga makukuri'. Talagang ega paglilipaten ya. ⁵ Aypa' kayti, ituy ipag'aat yat imu. Tuma'eg kat pirang kataawan nga pa'adu'un it Joje. Ipapisi' mu si Simon nga esa gasing pangaran it kanya, si Pedro. ⁶ Du'un i pag'i'istaran ya kayti it balay it ipiyagkaSimon ya, nga manig'asikasu it kulit it ramu-ramu. Du'un it tambing it dagat i balay ya."

⁷ Pagsipat it anghil ngayting nagpakisugi-sugid it kanya, tiya'wagan ni Cornelio i duwang kataawan nga tara'gen ya baw sang kataawan i magkasarigan ya nga sundalu' nga masiyambaen gasi'. ⁸ Itiyuturan yat kanira i mu'sa ngayti bawnga piyapanaw ya na sira nga pa'adu'un it Joje.

Ipiyatantu it ki Pedro nga ega na dapat li'yan yay mga taw nga ega Judio

⁹ Pagsunud nga aldaw, iyan magkaka'ugtu na, mag'ade'deng nat lansangan i piyapanaw ngayti. Si Pedro ngayti nga pagpisi'en nira, magpanalan-

gin kanya du'un it mapatag nga atep it balay.

¹⁰ Ega na'lay, paggetmanan na si Pedro. Ireg ya sana may maka'en ya, temed mamagpangilu-ilutu' pay ka'ibaan ya du'ut salu. Ta, pananud ya, nagsipat i banwa. Subung kanyat magpanagaynep.

¹¹ Naltegan ya, miyabri i langit baw may ipagtuntun du'ut lugta' nga subuk malabeg nga rambay. Pagsesgetay epat nga kantu ya. ¹² Betang ya, mu'sang kalasit ramu-ramu. Magkambang, magkapanaw, baw maglayug, du'un na. Dakel sira nga ega magkaka'et mga Judio ka pagli'yan nira.

¹³ Bawnga may nagnegan ya nga ampang nga mag'aat, "Sigi, Pedro. Kumarni' ka, ka ka'nen mu."

¹⁴ Temed timnubag si Pedro, "Aa', ega mabwat kuy atkayan, Ampu'an, ka sapagtaw ku kat banwa, da'ku nakasalya kuma'en it maski unung panga'en nga bawal kat siyubli-subli nameng urdin."

¹⁵ Miyampang sit suma'up i mag'ampang ngayti, "Pedro, ega na li'yan mu i ipagpabetang nat Ampu'ang Diyus nga mapakay ya na."

¹⁶ Tulung bisis singkat baw siyabatan si Pedro it atkayti, bawnga biyatun nay pagbebtangat mga ramu-ramu ngayti.

¹⁷ Pagpasepsepan pa' ni Pedro in unuy ka'ulugan it iti nga bagay, namag'abut na du'un it Joep i mga tiya'eg ngayti ni Cornelio, baw nagpatuldu' sira it in ariyen i balay ngayti ni Simon. Du'un na sirat puwirta'an, ¹⁸ mamagingkut in unu, sikayti nat iting balay i pag'i'istaran ni Simon Pedro.

¹⁹ Si Pedro ngayti, pagpasepsepan ya pa' i ipiyalteg ngaytit kanya. Inaat kanya it Espiritu Santo, "Pedro, pagneg kat magayen. May tulung kataawan nga magtulus it imu. ²⁰ Lumampud ka na, baw ayaw kat pangangali' nga maya' it kanira ka aku mismu i garing it piyapa'asitu sira."

²¹ Egay beken, limnampud na si Pedro baw inlepyay mga taw ngayti. Maat yat kanira, "Aku na ngaytuy pagtulusun mi ngayan. In unuy panaw mi ngaytu?"

²² Itiyuturan na niray enged nira. Maat nira, "Amay, panaw namen ngaytu, tiya'eg kamit pagbaya'en namen nga si Cornelio. Esa kanyang kapi-tan it sundalu' du'ut Cesarea. Itu nga taw, mataldeng kanya kat panleteg it Ampu'ang Diyus nga paggalangen ya it may i'lam, baw pagdayadayawun kanya it mu'sang mga Judio du'un it rugar namen. Inaat kanyat esang anghil it Ampu'ang Diyus nga ipapisi' ya ikaw situ ka papa'adu'unun kat balay ya, isa'un makagneg kanya it mga makapa'yag mu." ²³ Pagkatupus it tuturan nira ngayti, piyasled ya na sira ka du'un nay piya'iga'an it kanira. Pag'eyag it aldaw namag'uli' na. Miyaya' nat kanira si Pedro baw pirang mga taga Joep nga sul-sug ya kat pamaya' nga nangibat kanya.

²⁴ Pag'ikadwang aldaw, naka'but na sira du'un it Cesarea. Pag'e'laten na sira nga banar na Cornelio.

Dakel sira nga du'ut balay ya ka tiningped ya i mga kadugu'an ya baw mga magayen nga iba-iba ya.

²⁵ Desang magseled na si Pedro, siyusmu na ni Cornelio. Nanluud kanya ka sambaan ya si Pedro.

²⁶ Temed ipiyatindeg kanya nga lagi ni Pedro nga mag'aat, "Ega buwatan muy atkayan. Timindeg ka, ka aku ngaytu, taw naga nga subung mu." ²⁷ Ta, siminled na sira, siging sugi-sugid nirat magpanaw. Pagkasled nira du'ut kabalayan, yay piyag'a'anda'an it mata ni Pedro, dakel na nga pagtaw i du'un. ²⁸ Pagkalteg ya, maat yat kanira, "Siguru, magka'rutan mi ngaytu nga, kaming mga Judio, kuntra' kat siyubli-subli nameng urdin nga paki'iba-ibat ega kasubung namen nga Judio. Maski tungbalay, da'kami kapanungbalay du'ut kanira. Temed kayti, ipiya'yag nat Ampu'ang Diyus it aken nga ega nay taw nga ka'ilangan ku nga pagli'yan. ²⁹ Aypa' beken it ipiyapisi' aku, kayti situ aku nat imyu. Da'ku dimna'ga. In unuy piyapisi'an ngaytu it aken, pagdenggen ku na."

³⁰ Egay beken, itiyuturan na ni Cornelio. Maat ya, "Ipiyapisi' ta ikaw ka, naka'pat na kayti, iyan magpanalangin aku situt balay, it nakabaling alaid nay aldaw, sakaling miyabut situt aken i esang lalaki. Magsinggat i mu'sang pakayan ya. ³¹ Inaat ya aku, 'Cornelio, magkagnegan it Ampu'ang Diyus i mga panalangin mu baw pagsagyaan ya i tabang mu it mga makukuri'. Talagang ega paglilipaten ya.

³² Aypa' kayti, tuma'eg kat pirang kataawan nga pa'adu'un it Joep. Ipapisi' mu si Simon nga esa gasing pangaran it kanya, si Pedro. Du'un i pag'i'istaran yat balay it ipiyagkaSimon ya, nga manig'asikasut kulit it ramu-ramu. Du'un it tambing it dagat i balay ya.' ³³ Aypa', may tiya'eg ku nga lagi nga mamisi' it imu. Nakapanalamat aku ka miyaya' ka. Ta kayti, mu'sa kami ngaytu nga nat-ingped situ kat panleteg it Ampu'ang Diyus ka kumpaganeg kami it kumpur ipiyag'aat yat imu nga ipa'yag mu situt amen."

Na Cornelio i u'na-u'nang ega Judio nga piyapasaruman it Espiritu Santo

³⁴ Ta, egay beken, nagpapa'un na si Pedro it mampang. Maat ya, "Talagang kayti, magkamayaan kuy kamatuudan it, Ampu'ang Diyus, egay pagbida'en ya nga taw. ³⁵ In da'ga, maski unung bangsat taw, basta maggalang it kanya it may i'lam baw magbuwat it mataldeng kat panleteg ya, magkapakay yang mu'sa. ³⁶ Ipiya'rut it Ampu'ang Diyus it amen nga mga tungtung-inapu' ni Israel i Magayeng Barita' nga magkagayen si' i taw baw Ampu'ang Diyus, sabap it binwat ni Jesu-Cristo kat kamataynen ya. Ta, si Jesu-Cristo ngaytu, kanyay Ampu'an it mu'sang taw. ³⁷ Siguru, nabarita'an mi na in unuy miyabut du'un it banwa namen nga mga

Judio, nga nagpapatay du'un it Galilea, pagkatiwas it buwat ni Juan nga magpangadal baw magpamawtis. ³⁸ Si Jesus ngaytu nga taga Nazaret, pinili kanya baw ipiyasiguru it Ampu'ang Diyus kat Espiritu Santo nga piyapasarum du'un it kanya baw kat ega basta-bastang guna nga ibinggay it kanya. Nanlepkep-lekep kanya it banwa namen, nga magbuwat it mga magagayeng buwat, baw piyagayen ya i pati mga pagpapulpugun it mara'e-ra'et, kat keseg it tabang it Ampu'ang Diyus nga du'un it kanya nga pirmi. ³⁹ Magkapamatuud kami it itu ngaytu ka nagpasar kat mata namen i mu'sang binwat ya ngaytu du'un it banwa namen, pati du'un it Jerusalem. Temed ta, inimatay kanya it mga kabilug nameng mga Judio, ka ipiyaransang nira kanya du'un it krus. ⁴⁰ Temed, pag'ikatlung aldaw, inggen kanya it Ampu'ang Diyus. Kamatuudan, pagka'gen ya, dakel nagay nakalteg it kanya. ⁴¹ Sabagay ega na mu'sang taw i nakalteg it kanya. In da'ga, kami na lamang nga, garing it tagna', pinili it Ampu'ang Diyus nga pamatuud it pag'egen ngaytu ni Jesus. Baw yay matuud, pagka'gen ya, ega desang naltegan namen kanya, in da'ga nagkara'nen-kara'nen kami pa'. ⁴² Baw ipiyag'uridin yat amen nga mangadal sabap it kanya du'un it katataawan, baw ipamatuud gasi' nga kanya na i ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga mangukuman it mu'sang taw, patay u egen. ⁴³ Kanya na ngaytu gasi' i ipagpamatuud ngaytu mu'sang mga prupita' it tagna' nga mag'aat i isiyurat nira, in siyu-siyuy mamaya' baw sumarig it kanya, pasinsiyaen i mga kasala'an nira kat buwaten ya nga panribri."

⁴⁴ Ega pa' natupus ni Pedro i pag'ampangan ya ngayti, sakali' nga piyasaruman it Espiritu Santo i mu'sa ngayting magpagneg it pangadal ya.

⁴⁵ Pagkamuya it mga Judio nga magpamaya' nga miyaya' ngayti ki Pedro, namagkalilu' sira, ka piyapasaruman nagat Espiritu Santo i mga taw ngayting ega Judio. ^{†46} Ka kamatuudan, magkagnegan nira nga mamag'ampang na na Cornelio ngayti it belag-belag nga mga ampong nga ega na'adalan nira baw mamagbantug na it Ampu'ang Diyus.

Ta, it atkayti na, maat ni Pedro it mga ka'ibaan yang mga Judio, ⁴⁷ "Ega mapakay nga paaren i mga taw ngaytu it pabawtis, ka ungaytu, piyapasaruman na sirat Espiritu Santo subung nagat aten." ⁴⁸ Bawnga isingkat ya nga bawtisen na sira kat ngaran ni Jesu-Cristo.

Pagkabawtis it kanira, inupakat nira si Pedro nga ega mereg-ereg it muli', paka'la-ka'lay du'un it kanira.

† May mga taga Samaria nga piyapasaruman nat Espiritu Santo (kapitulu 8:14-17), temed bangsa nira, ragi'-ragi' i dugu', nga may ragi' naga nga dugu' it Judio. Na Cornelio ngayti, u'nanang egay dugut Judio nga piyapasaruman it Espiritu Santo.

Ipiya'yag ni Pedro nga, pati mga taw nga ega Judio, maka'uyut gasi' it ildaw it Ampu'ang Diyus

11 Nabarita'an it mga apustul baw bekeng mga magpamaya' du'un it Judea nga may mga taw na nga ega Judio nga namaya' na it ampang it Ampu'ang Diyus. Temed may ega mamagkapakay nga namagkabarita' ngayti. ² Aypa' ka pagka'uli' ni Pedro du'un it Jerusalem, piyakidangan kanya it mga Judio ngayting magpamaya' nga ega mamagkapakay. ³ Maat nira, "Bila'! Unuka atkayay binwat mu nga na'adu'un ka nat balay it mga taw nga ega Judio? Baw nagpakika'en ka pa' du'ut kanira!"

⁴ Aypa', iyan atnakayti, itiyuturan ni Pedro it pagayen-gayen du'un it kanira i mu'sa pasar it ipiyatantu ngaytit kanya. ⁵ Maat ya, "Ka'sa nga magpanalangin aku, iyan du'un akut Joje, sakaling pananud ku, nagsipat i banwa. Subung akut magpanagaynep. Naltegan ku may ipagtuntun nga subuk malabeg nga rambay nga garing du'ut langit. Pagsesgetay epat nga kantu ya. Du'ut sarungaan ku i inabut. ⁶ Ta, ininengneng ku i betang ya. Maltegan ku, mga ramu-ramu nga magpanaw baw mga magkambang, pati mga ma'i'iseg nga ramu-ramu, baw mga manu-manuk i beken. ⁷ Bawnga may nagnegan ku nga ampong nga mag'aat it aken, 'Sigi, Pedro. Kumarni' ka, ka ka'nen mu.'

⁸ Taka' tiyubag ku nga maat ku, 'Aa', ega mabwat kuy atkayan, Ampu'an, ka sapagtaw ku kat banwa, da'ku nakasalya kuma'en it maski unung panga'en nga bawal kat siyubli-subli nameng urdin.'

⁹ Miyampang sit suma'up i mag'ampang ngayti nga du'un it langit. Maat ya, 'Pedro, ega na li'yan mu i ipagpabetang nat Ampu'ang Diyus nga mapakay ya na.' ¹⁰ Tulung bisis singkat baw siyabatan aku it atkayti, bawnga biyatun nay pagbebtangat mga ramu-ramu ngayti.

¹¹ Igu' nga magsipat i iti'en, may miyabut du'un it balay ngayting pag'i'istaran ku nga tulung kataawan nga garing du'un it Cesarea, nga magpamisit aken. ¹² Inaat akut Espiritu Santo nga da'ku mangangali' nga maya' it kanira. Ta, nangiba it aken i enem ngaytung mga sulsug ta kat pamaya'. Na'adu'un kami it balay it taw ngayting magpapisi' it aken. ¹³ Pagkasled namen, itiyuturan yat amen in mag'u'unu may naltegan ya nga anghil du'un it balay ya ngayti. Maat it anghil ngayti, 'Tuma'eg kat pirang kataawan nga pa'adu'un it Joje. Ipapisi' mu si Simon nga esa gasing pangaran it kanya, si Pedro. ¹⁴ Kanya i pa'yag it imu it panuldu' nga ikaribri mu, pati beken ngaytung kat seled it pamalay-balay mu.' ¹⁵ Aypa' nagpapatay aku nat tumuldu' it kanira. Temed, ega pa' na'lay i panuldu'

ku ngayti, piyapasarum na du'ut kanira i Espiritu Santo, subung nagat pagpasarum ya situt aten kat'esa. ¹⁶ Du'un nademdeman ku i inampang ngayat Ampu'an, nga maat ya ngayan, 'Danum i ipagbawtis ni Juan, temed kamu, Espiritu Santo i ibawtis it imyu.' ¹⁷ Ta kayti, sira ngayti nga ega Judio, mga kasubung tami na, nga inildawan it Ampu'ang Diyus nga pasaruman it Espiritu Santo, pagpamaya' nira it Ampu'an nga si Jesu-Cristo. Aypa' ka siyu aku nga mapaaran kuy Ampu'ang Diyus?"

¹⁸ Pagkagneg it mga magpakida'eg ngaytit ki Pedro, mindek na sirat pakibatir. Iyan si' i binwat nira, biyantug niray Ampu'ang Diyus. Maamaatan sira, "Ta, in atkayan palan, inildawanan na gasi' it Ampu'ang Diyus i pati mga taw nga ega Judio, nga masinguli'an baw indi'an nira i mga kasala'an nira, isa'un makanira i ka'genan nga egay kaskedan."

Pagkapangadal it Magayeng Barita' du'un it Antioquia, dakel i namaya' nga ega Judio

¹⁹ Ta, yan beken nga mga magpamaya' ngayting natari-tariwanak sabap it pakuri' ngaytit kanira, nga nagpapu'un du'un it pag'imatay it ki Esteban, alaid na nga mga banwa i na'but nira. May naka'but du'un it Fenicia. Iyan beken, na'adu'ut pulaw it Chipre. Baw maski du'ut Antioquia, may naka'but na du'un. Kada ma'but nirang banwa, ipagpangadal na nira du'un i Magayeng Barita' pasar it ki Jesus. Temed mga Judio lamang i pamagtuldu'an nira. ²⁰ Taka', uyut it mga magpangadal ngayti i beken nga, lamang Judio sira, du'un i diyakula'an nira it Chipre baw Cirene. Ta, pag'abut nira du'ut Antioquia ngayti, nangadal sira du'un gasi' it mga Griego pasar it Ampu'an nga si Jesus. ²¹ Baw dakula' i tabang it Ampu'an it kanira kat pangadal nira ngayti, aypa' ka dakel nga dakel i namaya' baw nagpasakep it Ampu'an.

²² Ega na'lay, naka'but nay barita' sabap it iti'en du'un it mga magpamaya' nga du'un it Jerusalem. Pagkabarita' nira, inupakat nira si Bernabe nga pa'adu'un it Antioquia. ²³ Pag'abut ya du'un, natan-tuwan ya i kadakulat ildaw it Ampu'ang Diyus kat mga taw ngayti. Aypa' ka masagya kanyang banar. Bawnga tiyuldu'an ya sira nga ka'ilangan te'te'an nira i Ampu'an it tingled i nakem. ²⁴ Ka si Bernabe ngayti, talagang taw nga magayen i adat. Makseg i pamaya' ya baw talagang masunud it Espiritu Santo nga magsasarum du'un it kanya. Aypa' dimnungag nang dimnungag i mga magpamaya' it Ampu'an du'un.

²⁵ Iyan atnakayti, limnangbus na si Bernabe du'un it Tarso ka tulusun ya si Saulo. ²⁶ Pagkaparag ya, piyabaya' yat nagpa'uli' du'un it Antioquia. Baw inabut sirat sang ta'un du'un, magpaki'i-

ba-iba baw magpanuldu' it kadakel ngaytit mga magpamaya'. Dakel talagay tiyuldu'an nira. Mga magpamaya' du'ut Antioquia ngayti, siray u'nang tiya'wag nga Cristiano, nga ireg sugiden, nagpalagpit it ki Cristo.

²⁷ Kat iting timpu, may miyabut du'un it Antioquia nga mga prupita' nga garing du'un it Jerusalem. ²⁸ Ka'sang aldaw nga tingped i mga magpamaya' du'un, timnindeg i sang kataawan ngayting prupita' nga pagpangaranat ki Agabo. Kat panakem it Espiritu Santo isiyugid ya nga mabut it mu'sang banwa i dakulang getem. (Miyabut tu nga matuud it iyan si Claudio pay Impiradur.) ²⁹ Aypa', pagkagneg it mga magpamaya' ngayti du'ut Antioquia, nag'upa-upakaten sira nga pataban sirat tabang, nga kumpur kaya it kada esa, du'un it mga kasulsugan nira kat pamaya' nga magtata'id du'un it Judea. ³⁰ Aypa' nagbegay sira nga matuud. Bawnga inupakat nira na Bernabe, duwa ni Saulo, nga siray tumaban it iti ngayti du'un it mga magpamaala' it mga magpamaya' du'un it Judea.

Pinirisu si Pedro temed ipiyali'wan kanyat esang anghil

12 Ta, kat iti nagang timpu, ipiyadakep it adi' nga si Herodes i pirang kataawan nga mga magpamaya' du'un it Jerusalem ka pakuri'an sira. ² Esa it mga apustul, nga si Santiago nga sulsug ni Juan, ipiyabunu' ya. ³ Pagkamuya yat siyagyaan it mga Judio nga ega magpamaya' it ki Cristo i binwat ya ngayti, si Pedro si' i ipiyadakep ya. Temed paribasay na'but nay Pista' it Tinapay nga Egay Ipagpa'alsa, ⁴ pagkadakep, pinirisu ya da'an. Ipiyag'interga' ya du'un it mga sundalu', nga tag'epat-epat sira nga gumuardiya it ki Pedro ngayti. Ka pagpikiren ni Herodes, pagtiwas it pista' ngayti, bawnga ipa'adap ya si Pedro du'un it kadakel it mga Judio ka ukumanan ya na kanya. ⁵ Aypa' du'un na lamang si Pedro it pirisuwan. Temed sigi nga mamagpanalangin i mga magpamaya' it pag'ubsu-ubsun niray kat nakem nira, ka isa'un mapali'wan naga si Pedro.

⁶ Bawnga iyan na'but nay delem nga, meyang, ukumanan na si Pedro, mag'iga' kanya kat piyagtingan it duwa nga kasundalu'an. Pagsesgetan pa' kanyat duwang kadina, baw may mga guwardiya pa' du'un it salakwatan. ⁷ Sakaling may miyabut nga esang anghil it Ampu'an baw minyag nga lagi i du'un it seled ngayting pagpipirisuwan it ki Pedro. Gini'leng ya si Pedro ka siyulag bawnga miyampang. Maat ya, "Sulag! Magbangun ka! Dali-dali'en mu!" Pagka'ampang ya kayti, nau'bad nga lagi i mga kadina du'un it alima ni Pedro. ⁸ Bawnga inaat si' it anghil ngayti, "Sambutan mu nay pakayan

mu baw magtalumpa' ka na." Siyunud ni Pedro, bawnga maat si' it anghil, "Magpakay ka nat panli'wan ngayang pakayan mu baw maya' kat aken."

⁹ Dimnasun na si Pedro it nanli'wan. Tanu-tanud ya ega matuud i miyabut ngaytit kanya nga tabang it anghil ngayti. "Barang", maat ya, "tagaynep ku lamang tu." ¹⁰ Tiya'liban niray u'na bawnga ikadwa nga guwardiya. Bawnga naka'but sirat puwirta'an nga mag'adu'ut lansangan. Lamang basi' i siradu, mag'abut sira, magka'abri it sadili ya. Aypa' dayun it limni'wan sira. Pagkali'wan, sigi nang panaw nira. Temed, ega alaid i napanawan, nagsipat nay anghil ngayti.

¹¹ Iyan esa-esa mana ni Pedro, natanudan ya nga, iti palan, matuud i miyabut ngaytit kanya. Ega desang tagaynep. "Aa'," maat ya, "natantuwan ku na nga tiya'eg it Ampu'an i esang anghil ya nga rimibri it aken kat alima ni Herodes baw kat pag'i-i-nawaren it mga Judio nga mabetangan ku." ¹² Egay beken, pagkatantu ya kayti, na'adu'un kanya it balay ni Maria, nga ina' ni Juan nga esang pangaran it kanya, si Marcos. Du'un it iting balay dakel i mga magpamaya' nga natingped ka mamagpanalangin. Ipagpanalangin nira, si Pedro ngayti. ¹³ Pag'abut ya du'un, timni'tik kanya du'un it li'wan nga tala'ep. Ega na'lay, inadu'un it esang tara'gen nga babay. Ngaran ya, si Rode. Iningkut ya in siyuyti. ¹⁴ Pagkagneg ya it ga'maran ni Pedro, nakilalaan yang lagi. Temed, kat kadakulat sagya ya, ega nangbit kat nakem ya nga abriyen i tala'ep. Miyalagyu na i nagpa'uli' du'un it seled ka nanugid it, magti'tik ngayti du'ut li'wan, si Pedro na.

¹⁵ Temed da'sira magpamaya'. Pag'aaten ga niray babay ngayti, pag'engel-engelen. Temed maat yat maseked-seked, "Talagang kanya bayti!"

Maamaatan sira, "Barang anghil ya mana." †

¹⁶ Paribasay ega pa' inabriyan i tala'ep, sigi-siging ti'tik ni Pedro. Aypa' egay beken, inabriyan na nira. Ta, si Pedro nga matuud i du'un. Pagkalteg nira, talagang namagkalilu' sirang banar.

¹⁷ Pagkasled ni Pedro, sininyasan ya sirat alima ya nga ega timingeg. Bawnga itiyuturan ya na i mu'sa, in mag'u'unu ipiyali'wan kanyat Ampu'an du'ut pirusuan. Pagkatupus, inaat ya sira, "Isugid mi manat ki Santiago †† baw beken nga mga sulsug ta kat pamaya'." Pagka'ampang ya kayti, napanaw nat palinga-linga da'an du'ut belag nga rugar.

¹⁸ Aypa' pag'eyag it aldaw, talagang gulu-gulu i mga sundalu' ngayting guwardiya ka in mag'u'unu nakapalagyu si Pedro. ¹⁹ Egay beken, ipiyatulus ni Herodes. Iyan ega nay magkaparagan, inimbistigar yat magayen i mga guwardiya ngayti. Temed it

† Kat siyubli-subli nga katuturanan it mga Judio, kada esat kanira, may kanya-kanyang anghil nga magtatarima it kanya.

†† Si Santiago ngaytu, piyakapagbaya'en it mga magpamaya' du'un it Jerusalem.

egay magkasugid nira, ipiyag'aat ni Herodes nga yay panrigat kanira, pangimatayen.

Inlud si Herodes bawnga natay ka siyadili yay kabantugan it Ampu'ang Diyus

Ega na'lay, ginmaring si Herodes ngayti du'un it Judea ka may innged ya du'un it Cesarea. Nakaka'lay kanya du'un. ²⁰ Iyan du'un na kanya it Cesarea ngayti, may miyabut nga mga taw nga garing du'un it Tiro baw Sidon. Talalu' talagay iseg ni Herodes it duwa ngayting kabanwaan. Aypa', paribasay du'ut banwa ni Herodes i pagpang-garingan it kadakula'at panga'en it mga taga Tiro baw Sidon, napag'upakatan nira nga pa'adu'ut ki Herodes ngayti ka mangut it ka'ayusan du'ut kanya. Pag'abut nira, iniba-iba niray sarig-sarigan ni Herodes nga magpamaala' it mga taawan ya. Ngaran ya, si Blasto. Piyatabang na kanyat mga taga Tiro baw Sidon ngaytit mupakat it adi' nga, in mapakay, magkagayen na sira.

²¹ Pagka'but it aldaw nga magka'ayusan na sira, nagpakay si Herodes it mabakas nga pakayan it adi' baw miyadung du'un it ara'dungan ya kat pagka'adi' ka magdiskursu'. ²² Pagkatupus it inampang ya ngayti, subuk giyaw-giyaw i kadakel it taw. Maat nira, "Esang diyus na palan i mag'ampang ngaytu, ega naytu taw!" ²³ Ta, bigla' nga inabut si Herodes it egay pasubra' nga eget it sarut, panriga it kanya it esang anghil it Ampu'an. Inlud i bilug ya. Ega na'lay, miyatay na. Nakabetang kanyat atkayti sabap ega siyabatan yay mga taw ngayting mamagsamba it kanya. Ma'unu sabatan ya, nasagyaan ya ga nga tiyanggap i pagbantug ngayti nga Ampu'ang Diyus lamang i dapat nga bantugun.

²⁴ Temed subra' na nga dakula' i liyapusan it ipagtuldu' nga aampang it Ampu'ang Diyus. Kamatuudan, talagang dimnakel pang banar i mga magpamaya'.

²⁵ Ta, yan natiwas nay ingged ngayti na Bernabe, duwa ni Saulo, du'un it Jerusalem ‡, namagpa'uli' si' sira du'un it Antioquia. Piyabaya' nira si Juan, nga si Marcos i esa nga ngaran ya.

May ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga ipabwat ya it kana Bernabe, duwa ni Saulo

13 Ta, ka'uyutan it gurupu it mga magpamaya' nga du'un it Antioquia it iting timpu, may mga prupita' baw manigtuldu'. Si Bernabe ngayti i esa, baw si Simeon, nga pana'wag it kanya, Niger, si Lucio nga taga Cirene, baw si Manaen nga ipiyasulsug it adi' nga si Herodes, baw si Saulo.

² Ka'sang mamagsamba sirat Ampu'an baw mamagpuwasa, inaat sira kat panakem it Espiritu Santo, "Kayti, ipasiguru mi nat aken si Bernabe baw si

‡ Kapitulu 11:29-30.

Saulo, ka buwaten na nira i ipiyabetang-betang ku nga ipabwat kut kanira.”³ Ta, egay beken, ipiyasigi niray pagpuwasa nira ngayti bawnga piyanalangi-nan nirat pamagtatapalen si Bernabe, duwa ni Saulo. Bawnga piyapanaw na nira.

Namaya' i gubirnadur it Chipre ka naltegan yay keseg it guna it Ampu'an

⁴ Kat panakem it Espiritu Santo ngayting nagpanaw it kanira, u'nang inadu'unan nira, Seleucia. Garing du'un, namagpanakay sira nga nagpa'adu'un it pulaw it Chipre. ⁵ Du'un i piyadunggu'an nirat Salamina. Pag'abut nira du'un, namagpangadal sirat ampong it Ampu'ang Diyus du'un it mga papagsambaan it mga Judio. Si Juan Marcos ngayting piyabaya' nira, katabang na nirat buwaten nira ngayti.

⁶ Iyan nalekep-lekep na niray pulaw ngayti seked du'ut sang bali, naka'but na sira du'un it siyudad it Pafos. Du'ut Pafos ngayti, may esang Judio nga katungkulan nga magpapru-prupita'. Ngaran ya, si Bar-Jesus. ⁷ Kakumbi'lid kanyang pirmi it gubirnadur it Chipre nga si Sergio Paulo. Gubirnadur ngayti, mapikir kanyang taw. Binwat ya, piyapa'adu'un yat kanya na Bernabe, duwa ni Saulo, ka ireg ya gasing makagneg it ampong it Ampu'ang Diyus. ⁸ Temed ta, katungkulan ngayti nga esa nagan pangaran it kanya, si Elimas, talagang pagkuntra'en ya na Bernabe ngayti. Dakel-dakel nga ipagsasaw yat gubirnadur ngayti isa'un ega kapamaya'. ⁹ It atkayti, tiyermek ni Saulo it semyek si Elimas ngayti. Si Saulo ngayti, Pablo gasi' i esa nga ngaran ya. Bawnga miyampang si Pablo kat panakem it Espiritu Santo nga magsasarum du'un it kanya. ¹⁰ Maat i inampang ya, “Ikaw ngaytu nga taw, subuk nagpa'anak ka nat ki Satanas! Purus pangakal baw kalukuwan i mu'sang pagbuwaten mu. Maski unung kataldengan, pagkalabanen mu. Unu, ega pa' pedkanan muy buwat mu ngayan nga pagpaki'ambutun muy kamatuudan nga ampong it Ampu'ang Diyus? ¹¹ Ta, kayti, ukumanan ya na ikaw. Mableg ka na. Ega matanda'an mu i delemen baw aldawun seked it ega pa' na'but i ipiyagtirminu it Ampu'ang Diyus.”

Pagka'ampang ni Pablo kayti, sakaling diminlem nay panleteg ni Elimas, nga talagang beleg na nga matuud. Yanay nabwat yay kutap-kutap, ka magtulus it dumundun it kanya. ¹² Ta, pagkalteg it gubirnadur it iting ka'ulugan, piyamaya' ya nga lagi i ipagpangadal na Pablo, ka nalilu'an ya i keseg it guna it Ampu'an ngayting ipagpanuldu' nira.

Nanuldu' na Pablo pasar it ki Jesus du'un it Antioquia nga sakep it Pisidia

¹³ Garing du'ut Pafos, nanakay si' na Pablo ngayti. Piyadunggu'an nira, du'un it Perga nga sakep it Panfilia. Pag'abut du'un, nagpablag nat kanira si Juan ka miyuli' na du'un it Jerusalem. ¹⁴ Temed, na Pablo, garing du'ut Perga ngayti, nalongbus si' sira du'un it Antioquia, nga iti nga Antioquia, sakep it Pisidia. Ta, pagka'but it Aldaw it Kapa'naan, siminled sira du'un it papagsambaan ka magpakisamba. Pagkasled nira, namag'adung na. ¹⁵ May biyasa nga pirang ka'urdinan ni Moises bawnga kat mga isiyurat it tagnang mga prupita'. Pagkatopus kayti, inaat it mga manigpamaala' it papagsambaan ngayti na Pablo, “Mga sulsug nameng Judio, barang may ipangadal mit imyu. Mapakay nga manuldu' kamu it amen.”

¹⁶ Aypa' timnindeg si Pablo baw sininyasan yay kadakel nga mag'angut it pagneg, bawnga miyampang. Maat ya, “Mga kabilug ku nga mga tungtung-inapu' ni Israel baw beken nga may i'lam it Ampu'ang Diyus, pagneg kamu. ¹⁷ Na'rutan tami na nga Ampu'ang Diyus it bangsa tami nga Israel, pinili' yay mga kiya'apu'-apu'an ta baw piyadakel ya sira, iyan nagpakibanwa sira du'ut Egipto, baw inildawan ya sirat dakulang kagayenan. Bawnga, kat keseg it guna ya, ipiyali'wan ya sira kat pagka'uripen nira du'un. ¹⁸ Piyabaya'-bay'an ya i pakikuntra' nirat kanya it seledat epat nga pulung ta'un, nga ka'lay it panaw nira du'un it kapupuyangtan nga rugar. ¹⁹ Bawnga ipiyada'eg ya i pitung kabangsaan nga datian nga mga taga Canaan. Baw ipiyasubli ya nat mga kagiyaringan tami i banwa ngayti. ²⁰ Ka'lay it mu'sa ngaytu, mga epat nga gatus baw limang pulung ta'un.

Pagkati'en-ti'en nira du'un it Canaan, ganti-mangganti i mga pagbaya'en nira nga pagrumraan it Ampu'ang Diyus, seked it si Prupita' Samuel na i pagbaya'en nira. ²¹ Bawnga namag'angut na sirat adi'. Aypa' riyumraan it Ampu'ang Diyus si Saul nga adi' nira. Ama' ya, si Kis, nga kat kuyunan nga mga tungtung-inapu' ni Benjamin. Ka'lay it pag'adi' ni Saul, epat nga pulung ta'un. ²² Pag'iri' it Ampu'ang Diyus it pagka'adi' ni Saul ngayti, igiyanti ya si David, nga iyan si' i mag'adi' it kanira. Baw ipiyamatuud ya pa' nga mag'aat, 'Namayaan ku nga si David ngaytung anak ni Jesse, magkasagyaan kung banar i adat ya ka magka'uyun talaga it adat ku. Pagsisiguruun ku nga sunudun yay mu'sang ka'irgan ku.’ ²³ Ta, kat pabetang-betang it Ampu'ang Diyus, garing du'ut mga tungtung-inapu' ni David ngayti i lini'wanan it Manriribri nga isiyanggup ya nga rimibri it aten nga mga tungtung-inapu' ni Israel. Si Jesus na

ngaytu i pa'aaten. ²⁴ Dedemdemen mi i binwat ni Juan nga magpamawtis. Kanyay miyu'na it ki Jesus, ka ipagpanuldu' ya du'un it mga kabilug yang mga Judio nga, ka'ilangan, magsinguli' sirang mu'sa baw indi'an i mga kasala'an nira baw pabawtis nga pamatuud it indi'an na. ²⁵ Iyan magkatiwas na ni Juan ngayti i kanyang buwaten, maat ya si' it mga taw, 'Siyu aku kat tandes mi? Barang, kat pasepsep mi, aku nay Manriribri. Yay matuud, da'ku baytu kanya. Temed ega ma'lay, mabut na kanya. Baw talagang kanya, landaw pa' it aken. Kamatuudan, maski mu'bad it seget it talumpa' ya, ega mapakay nga mabwat ku, ka sub-rang banar i kata'asan ya.'

²⁶ Mga kasulsugan nga mga tungtung-inapu' ni Abraham, baw beken nga may i'lam it Ampu'ang Diyus, talagang kita ngaytu i pagpa'abutan it itung ampang, magsugid ngaytu it karibriyan. ²⁷ Sira nga magtata'id du'ut Jerusalem, pati mga pag-baya'en nira, ega inabut it pikiran nira nga si Jesus na ngaytuy Manriribri. Maski pagbasaen niray isiyurat it mga prupita' it kada matingped sira du'un it papagsambaan, ega natantuwan nira nga si Jesus naga i pagpapuntu'an it ampang ngayti nga pagbasaen. Temed ta, natuman nira talagay magbebtang du'un ka inukumanan nira si Jesus ngayti it kamataynen. ²⁸ Ee' ba', maski egay magkaparagan nira nga kasala'an nga binwat ya, piyagut na nira du'ut ki Pilato nga imatayen na. ²⁹ Iyan natuman na niray mu'sang mga isiyurat it mga prupita' pasar it kanya, inawa' nay bilug ya du'un it riyansangat kanya nga krus baw idiyu'un it lelbengan. ³⁰ Temed, lamang na'atnakayti, inggen kanya it Ampu'ang Diyus it pa'uli'. ³¹ Kamatuudan, seledat pira-pirang aldaw, pirmi kanya nga magpakikita it mga magbaya-baya' it kanya, sira nga miyaya' it kanya garing du'un it Galilea seked du'un it Jerusalem. Ta, sira na ngaytu i magpamatuud kat kadakel pasar it kanya. ³² Ta, kayti, taban namen situt imyu i Magayen ngaytung Barita' pasar it sanggup it Ampu'ang Diyus du'un it mga kiya'apu'-apu'an tami nga mga Judio. ³³ Talagang tiyuman ya na kayti nga timpu, aten na ngaytu, kita nga mga tungtung-inapu' nira. Ka ipiyatindeg ya si Jesus nga Manriribri ta. Ituy pagpapuntu'an it isiyurat ngayan du'un it pagpangaranan it Mga Awit, nga mag'aat i ikadwa ya, 'Kayti, ipagpatanda' ku nga Anak kuytu ikaw. Akuy Ama' mu.' †

³⁴ May beken nagang mga sanggup nga tiyuman it Ampu'ang Diyus du'un it ki Jesus. Pag'aaten nira nga egnen ya si Jesus it pa'uli' baw, gumaring sikayan, ega na matay pa' it suma'up. Ka maat i isiyurat nga ampang ya,

† Awit 2:7.

'Tildaw ku nat imyu i mga ega basta-bastang kagayenan nga isiyanggup ku it tagnang adi' nga si David it ega mag'ugad-ugad nga sanggup.' ††

³⁵ Baw may magsusurat nga beken du'un it Mga Awit, nga mag'aat,

'Ega pata'nan mu nga marunut du'ut lebung i bilug ku, aku nga magsunud nga pirmi it ka'irgan mu.' ‡

³⁶ Egaytu pagpa'igu'an, si David, ka pagkatuman ya it pangatengdanan ya nga ibinggay it Ampu'ang Diyus it kanya, natay na kanya. Egay beken, ilimbeng na kanya du'ut limbengan it mga kagiyaringan ya baw narunut nay bilug ya. ³⁷ Temed si Jesus ngaytu nga ipiyatindeg it Ampu'ang Diyus nga Manriribri ta, ega nga matuud narunut i kanya nga bilug. ³⁸ Aypa' ka'ilangan nga matantuwan mi tu, mga kasulsugan, itu nga ipagpanuldu' namen it imyu kayti nga, sabap it binwat ni Jesus ngaytu, mapakay nga mapasinsiya i mu'sang kasala'an mi. ³⁹ Mu'sa nga mamaya' baw sumarig it kanya, pasinsiyaen i mu'sang mga kasala'an nira. Temed egay taw nga maribri kat ukuman it Ampu'ang Diyus in yay pagsarigan ya, pagsunud yat mga urdin ni Moises, ka pirling kurang i pagsunud ta it mga urdin ngayti. ⁴⁰ Aypa' mag'intur kamu isa'un ega malabayan mi i inaat du'un it kasuratan it mga prupita', ⁴¹ nga mag'aat,

'Pagnegan mi tu, kamung mga mapiyanibaba'.

Talagang malilu'an mi i mabut it imyu nga ika'ilang mi.

Sabap may buwaten ku kat timpu mi nga maski i'unu-unu pat tuturan it imyu i buwaten ku ngaytu, ega pakimatuudun mi.''' ††

Panuldu' na Pablo du'ut Antioquia, diya'ga it kadaklan it mga Judio, temed siyagaan it mga taw nga ega Judio

⁴² Pagkatupus it panuldu' ngayti, iyan magli'wan na na Pablo, duwa ni Bernabe, inaat sira nga, in mapakay, ipangadal nira nagat suma'up i iting mga bagay it sunud nga linggu'. ⁴³ Ta, nagsig'uli'an nay kadakel. Temed may miyaya' it kana Pablo nga mga Judio baw beken nga taw nga namagseled it pagkaJudio. Aypa' inaat sira na Pablo nga ka'ilangan te'te'an nira i nasepsepan nira nga pasar it ildaw ngaytu it Ampu'ang Diyus.

⁴⁴ Iyan na'but si' i Aldaw it Kapa'naan, agen-agen it miyu'sa i mga taga siyudad ngayti it pakitingped du'un it papagsambaan, ka kupagneg it ipagpangadal ngayting ampang it Ampu'ang Diyus.

⁴⁵ Temed mga Judio, pagkamuya nirat dakel na ngayting banar i natingped nga ega Judio, mininggit sirang banar. Aypa', kada ampangan ni Pablo, pagsariyen nirat batir, uyut i diyampa'.

†† *Isaias 55:3.* ‡ *Awit 16:10.* †† *Habacuc 1:5.*

⁴⁶ Temed miyampang na Pablo, duwa ni Bernabe, it may pagma'iseg it nakem nira. Maat nira, "Ka'ilangan nga kamuy u'nang makagneg it ipagpangadal namen ngaytung ampang it Ampu'ang Diyus. Temed, it atkayan nga pagda'gaen mi ga, subuk pag'ukumanen mi i sadili mi nga, kamu, ega mapakay nga begayan it ka'genan nga egay kaskedan. Aypa', kayti, ega na kamu i tuldu'an namen, in da'ga sira nga ega Judio. ⁴⁷ Ka ituy ipagta'eg it amen it Ampu'an, nga pagpa'igu'an it magsusurat ngaytu nga mag'aat,

'Ipiyatindog ku ikaw nga bilang tidaw it mga taw nga ega kat bangsa nga Israel.

Ka ma'yagan mu i mu'sang taw situt sinirungat langit pasar it dalan it karibriyan.'"†

⁴⁸ Ta, pagkagneg it mga taw ngayting ega Judio nga magraragi' du'un, simnagya sirang banar. Maamaatan sira, "Subra' talaga nga magayen i ampang ngaytu it Ampu'ang Diyus!" Kumpur pinili' it Ampu'ang Diyus nga makanira i ka'genang egay kaskedan, namaya' na sira. ⁴⁹ Garing kayti, limingkep nay Magayeng Barita' pasar it Ampu'an du'un it mu'sang banwa ngayti, pati mga katepad nga rugar.

⁵⁰ Temed, binwat it mga Judio du'ut Antioquia ngayti, piya'ulu-uluwan nira i mga babay nga mga mata'as i dugu', nga maski ega Judio temed masiyambaen it Ampu'ang Diyus. Piya'ulu-uluwan nira gasi' i pati mga lalaki nga piyakamata'as kat siyudad ngayti, nga kuntra'en na Pablo, duwa ni Bernabe. Unupat inimugaw na nira du'ut kanira ngayting rugar. ⁵¹ Temed, iyan maggagaring na na Pablo, tiyagtag nira i kapu-kapu du'un it mga a'ay nira, nga imanda'an it, mga taw du'un it Antioquia ngayti nga ega kupamaya' it panuldu' nira, ipagpabetang nat Ampu'ang Diyus nga ega na taawan ya. Bawnga nanlangbus na sira du'un it Iconio.

⁵² Temed, sira nga nagpakimatuud it panuldu' nira baw nagpasakep it Ampu'an, dakula' nang kasagyaan nira baw magsasarum nay Espiritu Santo kat bilug nirang mu'sa.

Nanuldu' na Pablo du'un it Iconio

14 Pag'abut na Pablo, duwa ni Bernabe, du'un it Iconio, binwat nira, subung nagat buwat nira ngayti du'un it Antioquia, nga siminled sira du'un it papagsambaan ka nanuldu'. Timindek nga banar i mga ampang nira kat nakem it mga magpagneg, aypa' talagang dakel nga dakel i namaya', mga Judio baw ega Judio gasi'. ² Temed ta, yan mga Judio nga ega kupamaya', piya'ulu-uluwan niray mga ega Judio nga beken, nga isgan na nira i mga namaya' ngayti. ³ Temed kimna'lay naga na Pablo du'un, nga magpangadal it may pagma'iseg it

nakem, pasar it Ampu'an. Baw pagtabangen sira it Ampu'an nga magkabwat sirat mga tanda'anang nga kalililu'ang mga bagay, nga magpamatuud it kamatuudan talagay ipagpanuldu' nira ngayti pasar it ildaw it Ampu'ang Diyus.

⁴ Ta, nabagi' nay mga taw du'un it Iconio ngayti. Sang bagi', kampi' kat mga apustul nga kana Pablo, sang bagi' du'ut mga Judio ngayting ega kupamaya'. ⁵ Iyan atnakayti, binwat it mga Judio ngayti, pati mga pagbaya'en nira baw beken nga mga ega Judio, nag'upa-upakaten sirang pakuri'an nat egay sangu' i duwa ngayting apustul baw buntalan pa' sira it batu. ⁶ Temed naringid-ringidan na Pablo i piyamag'upakatan ngayti. Egay beken, namagli'id sira, na'adu'un it Litra baw Derbe, mga siyudad nga sakep it Licaonia. Pati mga rugar nga du'un it linibut, na'but nira gasi', ⁷ ka ipagpangadal nira si' du'un i Magayen ngayting Barita' pasar it ki Jesus.

Kusamba i mga taga Litra it kana Pablo pagkapagayen nirat esang pilay

⁸ Du'un it Litra may esang taw nga pilay. Buwat yat kanya, mag'a'dung na lamang, ka ega magkapanaw. Sekad ya i pilay ya ngayti. ⁹ Iyan magpangadal na si Pablo du'un, magpagneg i iting taw. Pagkalteg ni Pablo, namuyaan ya nga may pamaya' it pilay ngayti nga mapagayen. Aypa' tiyermek yat semyek, ¹⁰ baw diyadakula' yang ampang nga mag'aat, "Sigi! Timindeg ka na!" Egay beken, nagpati'dak nay taw ngayti, dayun it nakapanaw na.

¹¹ Pagkalteg it kadakel it binwat ngayti ni Pablo, namagpangga'maran sira kat sadili nirang ampang, nga ampang it Licaonia. Maamaatan sira, "Bila', may mga diyus na nga nagbalyung taw ngaytu nga limnampud na situt aten!" ¹² Bawnga piyangaranan nira it Zeus si Bernabe, baw si Pablo, Hermes, sabap kanya i magpangadal nga pirmi. ¹³ Du'un it li'wan it siyudad ngayti may papagsambaan it pagbete'-bete'en nira nga diyus nga si Zeus. Ta, binwat it sasirduti nira du'un, namisi' it mga baka' nga tudu nga piyabali'gan yat mga bura-burak nga binwat, baw tiyaban ya du'un it puwirta'an it siyudad. Pagpikiren ya, tabanen yay kadakel it sumamba it kana Bernabe, duwa ni Pablo. Isalisi yay mga baka' ngayti ka buwateng pasalamat.

¹⁴ Temed, iyan natanda-tanda'an †† na na Pablo i kubwaten it mga taw ngayti, riyasik niray pakayan nira ka eget nat paar nga ega buwaten i atkayti. Talagang diyali-dali' nirat panenga'-tenga' i kadadaklan ngayti. Ipagpangga'maran na niray sabat nga mag'aat, ¹⁵ "Kadakel mi, bete', ega

† Isaias 49:6.

†† Ega nasepsepan na Pablo i ipagpangga'maran ngaytit kadakel ka ega magkasepsepan niray ampang it mga taga Licaonia. Ginirego i ampang na Pablo in magpangadal.

buwaten mi tu. Ka kami, kasubung mi nagang taw. Ipagpa'rut namen ngaytut imyu nga ka'ilangan in-di'an mi nay mga pamagsambaen mi ngayan nga egay kamatuudan, ka ega yay mapulus. Ka'ilangan nga pasakep kamu nat Ampu'ang Diyus nga tala-gang egen, kanya nga gimnuna it langit baw lugta' baw dagat, pati mu'sang paryaman nira. ¹⁶ Iyan tagna' pa' nga ega pay miyabut nga Magayen ngaytung Barita', subuk piyabaya-baya'an it Ampu'ang Diyus i katataawan nga ega Judio, nga sumamba it in unuy kusambaen nira. ¹⁷ Temed maski atkayan, pirling pagbegayan ya kita it mga imanda'an it kanya i matuud nga Ampu'ang Diyus. Kamatuudan, pirmi nga pag'ildawan yat ipagkagayen it mu'sang taw. Da'ga ba' ipagbegay yay uran nga magpakseg it mga luwak ta, isa'un magbastanti i panga'en baw isa'un magmasagya i nakem ta?"

¹⁸ Lamang ipiya'yag na Pablo i mu'sa kat inampang nira ngayti, temed talagang nakuri'-kuri'an sirat maar it mga taw ngayting kusamba it kanira nga may ipagsamba nga panalisi. Temed, iyan na'lay nat kasasabat, napaaran naga sira.

Biyuntalan it batu si Pablo du'ut Listra

¹⁹ Bawnga may miyabut du'un it Listra nga mga Judio, nga gimnaring du'un it Antioquia baw Iconio. Unupat piya'ulu-uluwan nira i kadakel it taw du'ut Listra ngayti nga buntalan nira it batu si Pablo. Pagkabuntal, pagguguyudun nirang tiyaban du'ut li'wan it siyudad ka, tanud nira, patay na. ²⁰ Temed ega. Pagkagaring it mga namagbuntal ngayti, iyan magtitindeg nay mga magpamaya' du'ut linibut ya, nagbangun kanya ka nakatanud si'. Paggayen it ginawa ya, namagpa'uli' sira du'un it siyudad. Pag'eyag it aldaw napanaw si' sira ni Bernabe, limnangbus du'un it Derbe.

Piyaksege na na Pablo i pamaya' it mga ba'gung namaya' bawnga namag'uli' du'ut Antioquia nga sakep it Siria

²¹ Du'un si' it Derbe ngayti, ipiyangadal niray Magayeng Barita' baw dakel i namaya' it Ampu'an. Bawnga, buwat na Pablo, duwa ni Bernabe, namagpa'uli' si' sira du'un it Listra, bawnga du'un it Iconio, bawnga du'un it Antioquia ngayting sakep it Pisidia. ²² Du'ut kada rugar ngayti, pagpaksegen nira i nakem it mga magpamaya' baw ipagbengebengel nirat kanira nga, sana, te'te'an i pamaya' nirat Ampu'an maski pakuri'an. "Ka simpri," maat nira, "ka'ilangan, dakel i malabayan ta nga kakuri'an parabir mabut tami du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus nga du'un it langit." ²³ Baw beken nga buwat nira, kada piya'uli'an nira nga rugar, nagpatindeg sirat mga manigpamaala' it mga magpamaya'. In mapili' na, mamagpuwasa baw mamagpanalagin

sira, ka ipag'interga' i mga napili' ngayti du'un it Ampu'an nga piyamaya' nira.

²⁴ Pagkatiwas it mu'sa ngayti, tiyananan na niray Pisidia baw nagpa'uli' du'un it Panfilia. ²⁵ Du'ut Panfilia ngayti, na'but nira si' i siyudad it Perga baw ipiyangadal nira du'un i ampang it Ampu'ang Diyus. Garing du'un nanlampud na sira du'un it Atalia nga du'un it dagat. ²⁶ Du'un i giyaringan nirat namagpanakay nga muli' si' du'un it Antioquia ngayting sakep it Siria. Du'un it Antioquia ngayti i piyanalagin it kanira it mga magpamaya' nga ipag'interga' sira du'un it Ampu'an, nga ildawan yay panaw nira ngayti. Ta kayti, natiwas na niray ipiyabwat ngaytit kanira. ²⁷ Aypa' pag'abut du'un, tiningped niray mga magpamaya' baw itiyuturan it kanira i mu'sang mga bagay nga binwat it Ampu'ang Diyus du'un it piyanawan nira, baw in mag'u'unu piyarugaran ya nay mga taw nga ega Judio nga mamaya' it ki Jesus. ²⁸ Garing it naka'uli' ngayti na Pablo du'ut Antioquia, na'lay si' sira nga ka'iba-iba it mga magpamaya' du'un.

Na'ati-ati i mga magpamaya' nga ega Judio sabap it aat it kanira nga in ega paturi', ega maribri

15 Ta, yan du'un na ngayti sirat Antioquia may miyabut nga mga taw nga garing du'ut Judea. Pag'abut nira, namagpapu'un sirat manuldu' it mga ega Judio nga mag'aat, "Mga kasulsugan, in magpuyrat paturi', nga yay inaat du'ut mga urdin ni Moises, da'kamu maribri." ² Pagkagneg na Pablo, duwa ni Bernabe, talagang nagpakida'eg sirat ipagpanuldu' ngayti. Ega basta-bastay pagtubag-tubagan nira. Aypa', iyan atnakayti, napikir it mga magpamaya' du'un it Antioquia ngayti nga papanawun na Pablo, duwa ni Bernabe, sang siraan it beken nga magpamaya' nga taga du'un, nga pa'adu'un it Jerusalem, ka pisi'en i ka'ayusan it iting bagay du'un it mga apustul baw mga magpamaala' du'un. ³ Egay beken, namagpanaw na na Pablo ngayti. Ipiyag'uru' naga sira it beken nga mga magpamaya'. Ta, kada rugar nga magkapsagan it panaw nira, nga sakep it Fenicia baw Samaria, pagtuturanan na Pablo i mga magpamaya' du'un it in mag'u'unu dakel nang taw nga ega Judio i namagpamaya' it Ampu'an. Yabayabasay kagneg nga mga magpamaya', mamagkasagya sira.

⁴ Pag'abut nira du'un it Jerusalem, masagyang timnanggap it kanira i kadakel it mga magpamaya', pati mga apustul baw mga magpamaala'. Itiyuturan na Pablo i mu'sang binwat it Ampu'ang Diyus du'un it tiya'gan yat kanira nga mga banwa. ⁵ Temed, pagkagneg it beken nga ka'uyutan it mga Pariseo nga namaya' nat Ampu'an, maat nira,

“Maski namaya' na i mga taw ngayting ega Judio, ka'ilangan, turi'an naga baw i'aat it kanira nga sunudun niray mga urdin ni Moises.”

⁶ Aypa' namagtiringpeden i mga apustul baw mga magpamaala' ka rundingen nira i sabap it iting bagay. ⁷ Iyan na'lay na sirat pagtubag-tubagen, timnindeg si Pedro baw miyampang. Maat ya, “Mga kasulsugan, magka'rutan mi nga akuy pinili' it Ampu'ang Diyus situt aten it tagna', nga garing kat ba'ba' ku, magnegan it mga taw nga ega Judio i Magayeng Barita' isa'un kapamaya' gasi' sira.

⁸ Pagkagneg nira, namagpamaya'. Paribasay namuya'an it Ampu'ang Diyus nga matuud i pamaya' nira ngayti, ka magka'rutan yay kat nakem it mu'sang taw, piyapasaruman ya sira it Espiritu Santo, subung nagat binwat yat aten. Du'un ipiyalteg yat kadakel nga tiyanggap ya na sira ngayti.

⁹ Iti na ngayti i esang kamatuudan nga kitang mga Judio baw sira nga ega Judio, nagsuru-surubungun na i leteg it Ampu'ang Diyus. Ka sabap it pamaya' baw pagsarig nirat ki Jesus, biya'gu ya na i adat nira baw ipiyasinsiya nay kasala'an nira. ¹⁰ Ta, it atkayti na, unuka pasubra'an mi pa' i Ampu'ang Diyus, adimaat kamali' i pabetang ya ngaytut kanira? Ka ireg mi nga pabe'gatan it mga urdin i mga magpamaya' ngaytung ega Judio. Da'ga ba', maski kita ngaytung mga Judio, pati mga kagiyaringan tami, egay nakasunud it mga urdin ngaytu it pagsunud nga ka'ustu'an. ¹¹ In da'ga, pagsisiguruun tami nga kat ildaw it Ampu'an nga si Jesus, maribri tami sabap it pamaya' baw pagsarig tat kanya. Ta, sira, atkayan naga.”

¹² Kat iting mga inampang ni Pedro subuk piyagmagti'pekan i kadakel ngayti. Piyagnegan nira nay mu'sang pagtuturanen na Bernabe, duwa ni Pablo, pasar it mga tanda'anan nga kalililu'ang mga bagay nga binwat it Ampu'ang Diyus kat alima nira du'un it mga banwa it mga taw nga ega Judio nga piyanawan nira.

¹³ Pagkatupus it tuturan nira ngayti, si Santiago si' i miyampang, nga mag'aat, “Mga kasulsugan, pagnegan mi aku. ¹⁴ Nagnegan ta nay tuturan ngayan ni Simon Pedro, nga in mag'u'unu nagpapu'un nay Ampu'ang Diyus it papamaya'nen ya i mga taw nga ega Judio isa'un, du'un it kanira gasi', may maka'uyut it mga taawan ya. ¹⁵ Itu'un ngaytu, magpanunsun naga kat mga isiyurat it mga prupita' it tagna' nga mag'aat,

¹⁶ “Mabut i aldaw nga pa'uli' aku”, maat it Ampu'ang Diyus, “ka ipatindeg ku si' i ka'adi'an ni David, nga kayti subung nat kumbu' nga narangga'.

Ee' ba', ayusun ku i mu'sang rangga' ya, ka tala-gang ipatindeg ku si'.

¹⁷ Buwaten kuy atkaytu isa'un, kat mu'sang bangsat taw nga ega Judio, tumulus nat aken i kumpur ipiyasiguru ku nga taawan ku.”[†]

¹⁸ Ituy mga inampang it Ampu'ang Diyus nga magtuman it mu'sa ngaytung mga bagay nga ipiya-batang-batang ya nga mabut, garing pa' it tagna'.

¹⁹ Aypa', kayti, ukuman ku sikayan, ega buwaten tami nga sasawun i mga magpamaya' nat Ampu'ang Diyus nga ega Judio. ²⁰ In da'ga, yay magayen, patabanan tami sirat surat. Itu lamang nga bagay i ibtang ta du'un, nga ega kuma'en sirat karni' nga giyमित it beken kat pagsamba nirat kanirang pagbete-bete'en nga diyus, ega gasi' kuma'en it dugu' u karni' nga ega piyadgu', baw beken, li'yan nira i mu'sang kalasit pamakun kat ega asawa nira. ²¹ Magayen in sunudun nira i mga pag'aaten tami ngaytu isa'un ega masasaw i pikiran it kasulsugan nirang mga Judio nga namaya' na. Ka, itung mga bagay, egaytu madali' ma'iri' kat pikiran nira. Ka garing pat tagna' seked kayti ngaytu, kada Aldaw it Kapa'naan, du'ut mu'sang mga lansangan nira, pagbasaen baw ipagpanuldu' du'un it mga papagsambaan i mga urdin ni Moises.”

Ipiyataban it mga apustul i ukuman nirat ipagka'ati-ati ngayti it mga magpamaya' du'un it Antioquia

²² Ta, napakay sirang mu'sa it iting inampang ni Santiago. Bawnga napikir nirang mu'sa, mga apustul, beken nga mga magpamaala' baw kapu'saan nga magpamaya' nga nati'mes du'un, nga mili' it duwang kataawan nga ipabaya' nirat kana Pablo, duwa ni Bernabe, du'un it Antioquia. Mapili' nira, si Silas baw si Judas nga esa nagang pangaran it kanya, si Barsabas. Sira ngayting duwa, ka'uyutat mga pagbaya'en it mga magpamaya' du'un.

²³ Mag'aat i isiyurat nira nga ipiyataban it napanaw ngayti,

“Mga sulsug kat pamaya' nga ega Judio asat Antioquia baw beken nga mga rugar nga sakep it Siria baw Cilicia, wayan i surat namen. Kami nga mga apustul baw mga magpamaala' it mga magpamaya' sinit Jerusalem, magkumusta it imyu asan.

²⁴ Nagpataban kamit surat ka nabarita'an namen nga may mga taw nga gimnaring sinit amen nga magpanggulu it imyu ka paglibegen nira i pikiran mi kat panuldu' nira. Ka'ilangan mi nga ma'rutan nga ega ta'eg namen it kanira i buwat nira ngayang atkayan. ²⁵ Aypa' piyag'unyunan nameng mu'sa nga mili' it duwang kataawan nga napanawun asat imyu, nga ipabaya' it pagma'alén tami nga si Bernabe baw si Pablo. ²⁶ Talagang kana Bernabe ngaytu, magpipirinda i ginawa nira kat

[†] Amos 9:11-12.

pagsirbi it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo. ²⁷ Ta, si Judas baw si Silas i napili' namen nga ma'asat imyu. Aypa' ega lamang mabasa mi situt surat ngaytu i pag'aaten namet imyu, in da'ga ipa'yag ni-ra gasi' i mu'sa.

²⁸ Ta, kat panakem it Espiritu Santo, napikir namen nga ega masyadung pabe'gatan kamu. Temed itung mga bagay, pagpikiren namen nga ka'ilangan talaga nga sunudun mi. ²⁹ Ayaw kamut ka'en it isiyalisi nga giyमित it beken kat pagsamba nirat kanirang pagbete-bete'en nga diyus, ega gasi' ku-ma'en it dugu' u karni' nga ega piyadgu', baw beken, li'yan mi i mu'sang kalasit pamakun kat ega asawa mi. In sunudun mi i pag'aaten namen ngaytu, ta, magayen.

Seked na lamang sikaytu."

³⁰ Ta, piyapanaw na nira na Pablo ngayti. Pag'abut nira du'un it Antioquia, tiningped nira i mga magpamaya' bawnga ipiyakawa' i surat. ³¹ Pagkabasa it mga magpamaya' ngayti, nam-agkasagya sira it magbebtang ngayti du'un nga panuldu' it kanira. ³² Si Judas baw si Silas, paribasay mga prupita' sira gasi', dakel gasing mga bagay i ipiyanuldu' nirat mga magpamaya' ngayti du'un, isa'un magmapa'gen i pamaya' nira. ³³ Nag-paka'la-ka'lay i mga taga Jerusalem ngayti du'un it Antioquia, bawnga namag'uli' na du'un it mga namagta'eg ngaytit kanira. Pamaggaring nira, piyabalunan sirat mga taga Antioquia ngayti it ampang nga sana maka'but sira it egay ka'unu'an baw masasagayay nakem. ³⁴ Temed si Silas ngayti, nagpatudu' kanya du'un it Antioquia. ³⁵ Na Pablo, duwa ni Bernabe, nagtinir sirat na'lay du'un it Antioquia, nga sigi sing pangadal nira it ampang it Ampu'an. Dakel gasi' i ka'ibaan nira nga magpan-gadal du'un.

Ipiyagkapanganya-kanya na Pablo duwa ni Bernabe it panaw, iyan biya'naw nira i mga namaya' du'ut u'nang piyanawan nira

³⁶ Pagta'lib it pirang bulan, inaat ni Pablo si Bernabe, "Magayen siguru, pa'uli'an ta naga i mga sul-sug ta kat pamaya' du'ut mu'sang mga rugar ngayti nga piyangadalan ta it ampang it Ampu'an, isa'un ma'rutan ta in ma'unuy kabetangan nira."

³⁷ Maat i tubag ni Bernabe, "Ta, ee'. Magayen i pagpikiren mu ngayan. Baw, kat aken lamang, magayen gasi' in pabaya'en ta si Juan Marcos."

³⁸ Temed, si Pablo, ega napakay kanya nga pabaya'en nira si Juan Marcos ngayti ka yanayti, iyan du'un sirat Panfilia, nagpablag si Juan it kanira. Ega nakate'te' it pagbuwatan nira ngayti nga magpanuldu'. ³⁹ Du'un kayti talagang da'sira mag'uyun. Egay beken, da'sira na nagbaya' i napanaw. Piyabaya' na ni Bernabe si Marcos it sim-

nakay nga na'adu'un it Chipre. ⁴⁰ Ki Pablo, si Silas i piyabaya' yat kanya. Parabir napanaw sira, ipiyag'interga' sirat mga magpamaya' du'ut Antioquia ngayti nga tarimaen baw ildawan sira it Ampu'an kat panawan nira. Bawnga napanaw na sira, ⁴¹ nga nanlekep-lekep it mu'sang mga rugar nga may magpamaya' nga du'un it Siria baw Cilicia, ka pagpapa'genen i pamaya' nira.

Piyabaya' na Pablo si Timoteo kat panaw nira ngayti

16 Garing du'ut Cilicia sigi pang panaw na Pablo, duwa ni Silas, seked naka'but si' du'un it Derbe bawnga du'un it Listra. Du'ut Listra ngayti may nakitaan nirang esang magpamaya' nga pagpangaranat ki Timoteo. Ina' ya, Judio nga namaya' gasi' it Ampu'an. Taka' ama' ya, Griego. ² Si Timoteo ngayti, pagdaya-dayawun it mga magpamaya' nga taga Listra, atnaga i taga Iconio. ³ Ireg ni Pablo nga pabaya'en kanya kat panaw nira ngayti, aypa' inupakat ya. Temed parabir napanaw sira, tiyuri'an ya kanya isa'un ega malibegan it pikiran it mga Judio du'un. Ka urut it kadakel nga Griego i ama' ni Timoteo, baw iyan mga Griego, ega kanirang adat i pagturi'an. ⁴ Ta, kat panaw nira ngayti, kada abutan nirang rugar, ipagsugid nira kat mga magpamaya' du'un, isa'un masunud nira gasi', i mga piyag'upakatan ngaytit mga apustul baw mga magpamaala' it mga magpamaya' du'un it Jerusalem, nga ipagsasar nirat mga magpamaya' nga ega Judio. ⁵ Aypa' nagmapa'gen i pamaya' it mga magpamaya' kat mu'sang rugar nga pagpa'adu'unan nira baw aldaw-aldaw magkadungangan sira.

Ipiya'rut it Espiritu Santo nga du'un nat Macedonia i pangadalan nira

⁶ Naka'adu'un i panaw na Pablo ngayti it mga banwa nga pagpangaranat Frigia baw Galacia. Temed it piyanakman sirat Espiritu Santo nga ega mangadal du'un it Asia, aypa' ka napanaw na sira ayun du'un it Misia. ⁷ Pag'abut nira du'ut patu' it Misia ngayti, ireg nira nga lumangbus du'un it Bitinia, temed da'sira piyalugtan it Espiritu Santo nga piyapasarum du'un it kanira ni Jesus. ⁸ Aypa' du'un nagat sakep it Misia i piyanawan nira seked naka'but na sira du'un it siyudad it Troas.

⁹ Pag'abut nira du'un it Troas ngayti, iyan delem na, subung it pagtagaynepen ni Pablo, magleteg kanya it esang taw nga taga Macedonia. Buwat it taw ngayti, magpa'ildaw nga banar du'ut ki Pablo, nga magpa'a-pa'aat, "Asi-asi pat imu, in mapakay manlangbus ka du'un it Macedonia ka ka'ilangan nameng banar i tabang mu." ¹⁰ Ta, du'un na'rutan namen † nga, palan, du'ut Macedonia i ireg it Am-

pu'an nga pangadalan namen it Magayeng Barita'. Aypa' piya' resan nameng tumulus it masakayan it pa'adu'un.

Si Lydia i u'nang namaya' du'un it Filipos

¹¹ Pagkaparag it masakayan namen, nanakay kami na. Garing du'ut Troas, nandiritsu du'un it pulaw it Samotracia, bawnga pag'eyag nanlangbus du'un it Neapolis. ¹² Du'un nay liyampudan namen bawnga napanaw kami nat limnangbus du'un it Filipos, esang mabantug nga siyudad du'ut u'nang bagi' it prubinsiya it Macedonia. Kadaklan it mga magtata'id du'un, mga Romano, ka esa nga kulunya' i Filipos ngayti. Kimna'la-ka'lay kami du'un.

¹³ Napaka'rutan namen nga may rugar nagang pagpanalanganin du'ut Filipos ngayti, temed du'ut tambing it danum nga li'wan it siyudad. Aypa', iyan Aldaw nat Kapa'naan, na'adu'un kami. Abutan namen, tingped na. Mga babay nga bulun. Ta, nagpaki'adung kami na baw tiyuldu'an namen sira it Magayeng Barita'.

¹⁴ Esang nakagneg it panuldu' namen ngayti, babay nga pagpangaranat ki Lydia. Iting babay, manigpa'alang it esang piyakama'al nga kalasit abel nga indilibelen. Taga Tiatira kanya temed may balay ya na du'un it Filipos ngayti. Masiyambaen kanya it Ampu'ang Diyus. Bawnga pagkagneg yat panuldu' ni Pablo sabap it ki Jesus, inildawan kanya it Ampu'an nga nasepsepan yat magayen baw piyamaya' ya. ¹⁵ Pagpamaya' ya, nagpabawtis na, pati sira nga kat seled it pamalay-balay ya. Bawnga inupakat ya kami. Maat ya, "In leteg mit aken, namaya' aku nang matuud it Ampu'an, du'un kamu na mistar it balay namen." Sigi nang upakat yat amen, aypa' nagpa'ugad kami na du'un it kani-ra.

Napirisu na Pablo ka inisgan it agalen it esang babay nga tiyabang nira

¹⁶ May esa sing aldaw nga magpa'adu'un kami sit pagpanalanganin ngayti, naragpangan namen i esang babay nga uripen nga mamimintu'. Ipagkapintu' ya, pagsasaruman kanya it mara'e-ra'et. Magkapirak talagay mga agalen ya sabap, kada mintu', may bayad. ¹⁷ Pagkaragpang namen it kanya, dimnasun na kanyat amen, sigi-siging ga'uy ya nga mag'aat, "Itung mga taw, manigsirbi sirat Ampu'ang Diyus nga Piyakamata'as. Ipagtuldu' nirat imyu i dalan it karibriyan." ¹⁸ Ega lamang ka'sa i buwat yat atkayti, in da'ga aldaw-aldaw. Aypa', iyan naskedan na si Pablo, siyarunga ya baw inaat i mara'e-ra'et ngayti nga magsasarum du'un it babay ngayti, "Pagsekaten ta ikaw kat ngaran ni

† Garing du'un it Troas, magbaya'-baya' nat kana Pablo si Lucas nga tagsurat kaytu.

Jesu-Cristo nga lim'id ka na asat kanya." Pagka'ampang kayti ni Pablo, nagli'id nga lagi i mara'e-ra'et ngayti.

¹⁹ Ta, yan namuyaan it mga agalen it babay ngayti nga ega na mapirakan nira, diyakep nira si Pablo baw si Silas bawnga riyayak-rayak nira du'un it mga punu'an it siyudad ngayti. ²⁰ Bawnga pagkapa'adap nirat kana Pablo du'un it mga piyakamata'as nga punu'an, maat nira, "Itung mga taw, mga Judio sira, baw masyadung panggulu nira situt siyudad ta. ²¹ Magpanuldu' sirat mga ka'ugal-i'an nga kuntra' it mga urdin tami nga mga Romano, nga ega mapakay nga tanggapan ta u sunudun."

²² Pagkagneg it kadaklan it mga taw nga nanramu, talagang namagpangiseg gasi' sirang mu'sa it kana Pablo. Binwat it mga piyakamata'as ngayting mga punu'an, ipiyalbas nira it pagrarasiken i pakayan na Pablo bawnga isingkat nga balbagen. ²³ Talagang tiyegelan nirat malbag bawnga pinirisu. Ipiyagbenge-bengel nira it magpamaala' it pirusuwan nga guwardiyaan yat magayen. ²⁴ Ta, paribasay atkayti i sekat it kanya, tiyaban ya na na Pablo, duwa ni Silas, du'un it seled nga banar it pirusuwan baw piyanglawan ya pay mga a'ay nira.

Ipiyalwan it Ampu'ang Diyus na Pablo du'un it pirusuwan

²⁵ Iyan maglubu-lubuk nay delem, siging panalangin baw pagkanta' na Pablo nga magbantug sira it Ampu'ang Diyus. Pagpapagnegan sira it mga pirusung beken. ²⁶ Bawnga sakaling yimnogyeg it makseg i lugta'. Egay beken, rimnuyag i mu'sang pakseg it pirusuwan ngayti, dengat namagka'abri nay mga tala'ep baw namagkau'bad i mga magsesget it kada esa. ²⁷ Nasulag i magpamaala' it pirusuwan ngayti. Pagkalteg yat abri nay mga tala'ep, biyarut yay basi' ya ka mangeget na, ka tanud ya nakapalagyu nay mga pirusu du'ut seled. ²⁸ Temed iyan atnakayti, piyata'wagan ni Pablo it diyadakula' ya, nga mag'aat, "Ayaw kat pangeget ka wayni kami nagang mu'sa."

²⁹ Pagkagneg ya kayti, nagpa'ereg-ereg kanya it padu'lung it tidaw. Bawnga magpapalagyu siminled du'ut pirusuwan baw nanluud kanya kat adapan na Pablo. Magyeyegyeg kanya it i'lam. ³⁰ Piyabaya' ya na sira du'ut li'wan bawnga miningkut. Maat ya, "Tabing galang it imyu, isugid mi in unuy ka'ilangan kung buwatan isa'un maribri aku."

³¹ Tiyubag nga lagi na Pablo i ingkut ya ngayti, nga maat nira, "Mamaya' baw sumarig ka nat Ampu'an nga si Jesus. Iyan i ikaribri mu, pati sira nga kat seled it pamalay-balay mu." ³² Bawnga langkuy ipiyanuldu' nira nay amping it Ampu'ang Diyus du'un it magpamaala' ngayti baw mu'sang ka'ibaan

ya du'ut balay. ³³ Ta, egay beken nga binwat it magpamaala' ngayti, tiyaban yang lagi na Pablo du'un it may danum ka inugasan yay mga bungad nira. Pagkatiwas, nagpabawtis na kanya, pu'sa sirang sang kabalayan. ³⁴ Bawnga piyabaya' na nira na Pablo du'ut balay ka tiyarakanan na sira. Talagang dakula' nga banar i kasagyaan nirang mu'sa sabap it namaya' na ngayti sira it Ampu'ang Diyus.

³⁵ Pag'eyag it aldaw may miyabut nga mga pulis nga tiya'eg it mga piyakamata'as nga punu'an. Maat nirat magpamaala' ngaytit pirusuwan, "Ipal-i'wan mu na i mga taw ngayan." ³⁶ Bawnga isiyugid it magpamaala' i inaat ngayti, nga maat yat kana Pablo, "May tiya'eg it mga piyakamata'as nga punu'an nga maat nira, pali'wanen ku na kamu. Aypa' masagya kamu na nga mapanaw ka ribri kamu na."

³⁷ Temed maat i tubag ni Pablo it mga tiya'eg ngayti, "Bila'! Unung sugi-sugid i atkayan it, maski seled kami kat pagkaRomano, biyalbag kami kat muyagan, da'kami pa' inimbistigar, bawnga pinirisu kami pa'? Ta kayti, ireg nirang pali'wanen kamit ega urut it kadakel. Talagang da'kami magkapakay kayan. Ka'ilangan, sira nga mga piyakamata'as nga punu'an i pa'asitu ka yay pali'wan it amen."

³⁸ Aypa' miyuli' nay mga pulis du'un it mga nagta'eg ngaytit kanira, ka itiyuturan niray mga inampang ni Pablo ngayti. Pagkagneg it mga piyakamata'as ngayting mga punu'an nga palan, seled kat pagkaRomano na Pablo, duwa ni Silas, mini'lam sirang banar. ³⁹ Egay beken, dimnali-dali' sirat ma'adu'un ka miyangut it pasinsiya. Bawnga pagkapali'wan nira, siging upakat nirat kana Pablo nga sana, da'sira magtinir du'un, lim'id na. ⁴⁰ Ta, pagkali'wan na Pablo du'un it pirusuwan, na'adu'un sirat balay ni Lydia, ka pakikita da'an it mga magpamaya'. Tiyudu'an sira na Pablo it ampang nga pakseg it pamaya' nira, bawnga pagkatupus it mu'sang ku'ampangen nira, namagpanaw na.

Dakel i namaya' it panuldu' ni Pablo du'un it Tesalonica, temed dakel gasi' i namag'iseg it kanya

17 Garing du'un it Filipos ngayti, tiya'liban na Pablo i mga siyudad it Anfipolis baw Apolonia, bawnga naka'but sira du'un it Tesalonica. Du'un, may papagsambaan it mga Judio, ² aypa' subung nat buwat yat ka'lay, siminled si Pablo du'un ka nanuldu' it mga namagtingped. Tulung ka'but it Aldaw it Kapa'naan, ipagpa'yag yat kanira i ka'ulugan it mga kasuratang ampang it Ampu'ang Diyus. ³ Ipiyagpa'yag ya i magbebtang du'un, nga ka'ilangan ma'imatay baw ma'gen it pa'uli' i Cristo ngayting Manriribring Adi' nga isiyanggup it Am-

pu'ang Diyus. Baw ipiyag'aat ya pang beken it kanira, nga maat ya, "Si Jesus na ngaytu nga ipagpangadal kut imyu, kanya na ngaytu i Cristo nga pa'aaten." ⁴ Pagkagneg nira it panuldu' na Pablo, duwa ni Silas, dakel na i namaya' it pag'aaten nira ngayti. May namaya' naga nga mga Judio, temed yay dakel nga banar, sira nga maski ega Judio temed masiyambaen naga it Ampu'ang Diyus. Pati mga babay nga mata'as i dugu', dakel gasit kanira i namaya' it ki Jesus.

⁵ Temed iyan beken nga mga Judio, namag'inggit ga. Binwat nira, namagkumbinyu it mga taw nga buwal baw garusan. Iyan dakel na sira, giyulu na niray siyudad ngayti. Inadu'un na niray balay ni Jason ka tanud nira du'un na Pablo. Yay antap it nakem nira, pisi'en sira ka ipa'adap du'un it kadakel. ⁶ Ta it egay naparagan nira nga na Pablo du'un, iyan nay riyayak nira, si Jason baw beken nga mga magpamaya', ka iyan nay tiyaban nira du'ut mga punu'an. Ipagga'u-ga'uy na nira nga mag'aat, "Na'but nay ateng rugar it mga taw ngayting magpanggulu it kada abutun nirang rugar. ⁷ Si Jason ngaytu, piya'apyat ya sira du'un it balay ya. Yay matuud, sira ngaytung mu'sa, pagkuntra'en niray mga urdin it Impiradur, ka ipagpali'wan nira nga yay matuud nga adi', si Jesus." ⁸ Talagang namagkaguluy ulu it kadakel ngayti, pati mga punu'an, pagkagneg nirat pag'aaten ngayti. ⁹ Aypa', binwat it mga punu'an ngayti, piya'lug nira na Jason baw mga ka'ibaan ya it dakula' nga kantidad, nga i'uli' mana basta ega nay buwaten na Pablo nga panggulu nira ngayti. Pagkabgay it ipagpa'lug ngayti, bawnga piya'uli' na Jason.

Pagsiguruun it mga taga Berea i kamatuudan it ipagpanuldu' ngayti na Pablo

¹⁰ Iting delem, piyapanaw nat mga magpamaya' du'un it Tesalonica ngayti na Pablo, duwa ni Silas. Piyapa'ugad na du'un it Berea. Pag'abut nira du'un, namagseled si' du'un it papagsambaan it mga Judio ka nanuldu' si'. ¹¹ Talagang magagayen i adat it mga taga Berea, nga magayen pat mga taga Tesalonica. Ka masasagya sirang magpagneg it panuldu' ngayti na Pablo, baw aldaw-aldaw talagang pag'adalan nirat magayen i mga kasuratang ampang it Ampu'ang Diyus, in unu, matuud i mu'sa ngayting pag'aaten. ¹² Aypa' dakel sirang mga Judio i namaya'. Mga Griego, atkayan naga. Dakel i mga babay nira nga mata'as i dugu' nga namaya' baw dakel gasing mga lalaki. ¹³ Temed pagkabari-ta' it mamag'inggit ngayting mga Judio du'ut Tesalonica nga du'un sit Berea i pagpangadalan na Pablo it ampang it Ampu'ang Diyus, inadu'un nira ka guluun si' i kadakel du'un, baw pa'ulu-uluwan

sira nga mangiseg it kana Pablo. ¹⁴ Ta, it atkayti si', binwat it mga magpamaya' du'ut Berea, piya-panaw na nira si Pablo, nga lumampud du'un it dagat ka pa'ugad si' du'ut beken nga rugar. Taka', na Silas, duwa ni Timoteo, ipiyagtudu' naga ni Pablo du'un it Berea. ¹⁵ Mga inupakat nga mangiba it ki Pablo, idiyu'lung nira kanya seked du'un it Atenas. Pamaggaring nirat muli', itinggun ya nga tumundug naga na Silas it madali'.

Na'yagan it mga taga Atenas i kamatuudan pasar it Ampu'ang Diyus

¹⁶ Mintras pag'elaten ni Pablo na Silas du'un it Atenas ngayti, talagang nagulu i ulu ya, ka naltegan ya nga subuk yanay betang it iting siyudad, mga tiyaw-taw nga ladawan it mga pagbete-bete'en nira nga mga diyus. ¹⁷ Aypa', buwat ya, du'un it papagsambaan it mga Judio magpanuldu' kanyat mamagtingped du'un, nga mga Judio baw beken nga taw nga ega Judio temed masiyambaen sira it Ampu'ang Diyus. Baw aldaw-aldaw du'un kanyat mataawun nga rugar it siyudad, magpanuldu' gasi' it mga taw nga magkakitaan ya du'un.

¹⁸ Temed, ega na'lay, biyatir kanya it pirang kataawan nga ka'uyutan it mga Epicureo baw mga Estoico. May miyaat nga, "Bila'! Siyu baytung taw nga magpamatul-batul ngaytut manuldu'? Ega bay kasepsep yang sadili. Pagguruun ya lamang du'ut beken." Temed maat it beken, "Subuk belag si' nga piyakadiyus i ipagpanuldu' ya ngaytu." Pag'aaten niray atkayti ka nagnegan nira i panuldu' ni Pablo pasar it ki Jesus baw pag'egen ya ngaytit pa'uli'. ¹⁹ Aypa' ka piyabaya' nira kanya du'un it papagtingpedan nira nga pagpangaranat Areopago, nga iti ngayti, papagtingpedan naga it mga piyakamata'as nga manig'ukuman du'un it Atenas ngayti. Maat i mga nagpabaya' ngaytit ki Pablo, "Asi-asi pat imu, ireg namen nga ma'yagan i ipagpanuldu' mu ngaytu ka yapay kagneg namen. ²⁰ Ka talagang kalililu'an kat talinga namen i ipagpali'wan mu ngaytu. Aypa' ireg namen nga ma'rutan i ka'ulugan ya." ²¹ (Iyan bay adat it mga taw du'ut Atenas ngayti, datiyon nga taga du'un baw mga dayu'an, ma'ireg it pagneg baw panuturan it ba'gung mga bagay. Egay bekeng pagpasasawan nira.)

²² Aypa' timnindog si Pablo du'un it adapan it kadaklan ngayting namagtingped du'un it Areopago ngayti baw nagpapu'un kanyat mampanang. Maat ya, "Mga taga Atenas, talagang magkamayaan ku nga, kamu situ, masiyambaen nga mga taw. ²³ Ka, iyan magpanaw-panaw aku nga magpanleteg-leteg it mga tiyaw-taw nga pagsambaen mi situ, may napsagan ku nga pagsusuratan it mag'aat, 'Pabatu' it diyus nga ega pa' kilala tami.' Ta kayti, yanaytuy ipagpangadal ku ngaytut imyu, iti'en ngayting

Diyus nga maat pagsambaen mi, lamang ega pa' magkakilalaan mi. ²⁴ Kanya ngaytu nga Ampu'ang Diyus i gimnuna it langit baw banwa, baw mu'sang paryaman nira. Baw paribasay kanya i Ampu'an nga magbebegbeg it langit baw banwa, ega magta'id kanya du'un it papagsambaan nga binwat lamang it taw. ²⁵ Baw ega gasi' ka'ilangan ya nga pagsirbiyan it taw, adimaat may maski unung tabang nga pagka'ilanganen ya, sabap kanya i magbegay it ka'genan, ginawa baw mu'sa nga pagka'ilanganen it mu'sang binwat ya. ²⁶ Baw yay matuud, lamang esa-essay pu'un ta nga taw, piyadakel ya nay mga bangsa, isa'un malkepan it taw i banwa ngaytu nga giyuna ya. Baw kanya nagay nagpabetang-betang it mga timpu baw banwa it kada bangsa ngaytu, nga in ka'nuy ipatindeg ya u ipuu', baw in ari mga seked it mata'idan nirang mga rugar. ²⁷ Binwat ya i atkaytu isa'un, mu'sang taw, tumulus sana it kanya, it maski maat rantap nga tulus, isa'un lamang maparagan nira. Ka yay matuud, ega naga alaid kanya kat kada esat aten. ²⁸ Itu, subung it sambatan it tagna' nga mag'aat, 'Kanya talagay pu'un it ka'genan baw ginawa tami. Ee' ba', egen tami sabap lamang it pabetang-betang ya.' Da'ga basa'an, subung nagat ipiyagsugid it beken nga mga mapipikir situt imyu, nga mag'aat, 'Kita nga taw, subung it ipiyanganak ya'? ²⁹ Ta, it kita, subuk ipiyanganak it Ampu'ang Diyus, dapat nga ega pikiren ta nga subung kanya lamang it tiyaw-taw nga bulawan u pirak nga binwat u batu nga piyarpagan. Ka mga ladawan ngaytu, uyun lamang kat kakayaan baw kiya'rutat taw. ³⁰ Iyan tagna' pa', subuk piyabaya-baya'an it Ampu'ang Diyus i mga kamali' it mga taw nga da'gay uru-urut pasar it kanya. Temed kayti, ipagsasar yat mu'sang katataawan, kat pa'ari-aring rugar, nga magsinguli' na sira baw indi'an nay mu'sang kasala'an nira. ³¹ Ka ipiyabetang-betang ya nga lagi i aldaw nga ipangukuman ya it mu'sang taw kat mga kasala'an nira. May esang taw nga ipiyatindeg ya nga mangukuman, baw mataldeng i pangukuman ya ngaytu. Kamatuudan it kanya i ipiyatindeg it Ampu'ang Diyus, natay kanya bawnga inggen kanyat Ampu'ang Diyus it pa'uli'."

³² Desang nasangpit ni Pablo i pag'egen ngaytit pa'uli', mamagsele-selem nay beken nga mamagpagneg it kanya ka magpaki'ambut. Taka', iyan beken, maat nira, "Pagnegan namen naga ikaw it suma'up it itung mga bagay." ³³ Aypa', iyan atkayti na, limin'id si Pablo du'un it kadadaklan ngayti. ³⁴ Temed may beken gasi' nga nagpakikumbi'lid nat ki Pablo baw namaya' nat Ampu'an. Esat mga namaya' ngayti, si Dionisio nga ka'uyutan it mga piyakamata'as nga manig'ukuman du'un it Atenas. Esa gasi', babay nga pagpangaranan it ki Damaris. Baw may beken pa' nga ka'ibaan nira.

Dakel gasi' i namaya' du'un it Corinto ka nag-paka'lay si Pablo du'un

18 Garing du'un it Atenas ngayti, nagpa'ugad na si Pablo du'un it siyudad it Corinto.

² Du'un may nakitaan yang esang lalaki nga Judio nga pagpangaranat ki Aquila. Iting taw, du'ut Ponto i siyakitan ya temed nagpa'ugad du'un it Roma nga pu'un nga siyudad it Italia. Garing du'un, nakapa'ugad sirat asawa ya nga si Priscilla sabap it urdin nga ipiyalampud it Impiradur nga si Claudio, nga mag'aat, "Mu'sang mga Judio du'un it Roma, ka'ilangan lim'id na." Aypa' du'un na sirat Corinto ngayti ka du'un i piya'ugadan nira. Ega pa' na'lay i pag'abut nira du'un. Pagkakita ni Pablo, nangbalay kanya du'ut kanira. ³ Baw paribasay panulus nira, manigbuwat it ipagbalay nga magkapuru-purun, inupakat ya sira nga in mapakay, du'un it kanira i istaran ya ka kanya, magka'rut gasi' muwat it iti'en ngayti. Aypa' du'un i inistaran ya baw magtabang-tabang nat panulus nira ngayti. ⁴ Kada Aldaw it Kapa'naan, magpanuldu' kanya du'un it papagsambaan it mga Judio, ka ipagpa'yag yay Magayeng Barita' isa'un sana, mamaya' gasi' i mga Judio baw Griego nga mamagsamba du'un.

⁵ Bawnga iyan namag'abut nay itinggun ya ngayting na Silas, duwa ni Timoteo, nga ipiyagtudu' ya du'un it Macedonia, siyarunga ya nang banar i panuldu' it ampong it Ampu'ang Diyus. Ipagpa-matuud yat mga Judio du'un nga si Jesus talagay Cristo ngayting Manriribring Adi' nga isiyanggup it Ampu'ang Diyus. ⁶ Temed ta, kiyuntra' baw tinibaba' si Pablo it mga Judio ngayti. Aypa', iyan atnakayti, tiyapruwan ni Pablo i pakayan ya, nga imanda'an it subuk pagbibasen ya na sira. Baw miyaat kanya, "Ta, in atkayan, baala' kamu nat imyu. In ma'ulug kamu kat panriga, da'ga nayan kasala'an ku, imyu mana. Kayti, mga taw na nga ega Judio i tuldu'an ku." ⁷ Garing sikayti, ega na du'un it papagsambaan ngayti i pagpanuldu'an ya, in da'ga du'un nat balay it esang taw nga pagpangaranat ki Tito Justo. Ega Judio kanya temed masiyambaen it Ampu'ang Diyus. Du'un nagat tepad it papagsambaan i balay ya. ⁸ Esa gasing namaya' it Ampu'an, si Crispo. Kanyay magpamaala' it papagsambaan ngayti. Taban yat namaya' i mu'sa kat seled it pamalay-balay ya. Dakel na gasing mga taga Corinto ngayti i namaya'. Namag-pabawtis na sirang mu'sa.

⁹ Ka'sang delem, subuk piyatagaynep si Pablo it Ampu'an, nga magpa'a-pa'aat it kanya, "Pablo, ayaw kat i'lam. Ipasigi mu i panuldu' mu situt Corinto. Ayaw kat patalu-talu, ¹⁰ ka ega ku ikaw pabaya'an. Pagtatarimaen ku ikaw nga pirmi, isa'un egay maski siyu nga kapasipalat imu it

pasakit u pakuri', ka dakel pay papamaya'nen kung taw situt itung siyudad." ¹¹ Aypa' inabut si Pablo it sang ta'un baw tenga' du'un it Corinto ngayti, siging panuldu' yat ampong it Ampu'ang Diyus.

¹² Temed, iyan si Galion na i gubirnadur du'un it prubinsiyat Acaya, nga sakep nagat Acaya i Corinto ngayti, nag'isun-isunun si' i mga Judio du'un nga dakpen nira si Pablo, ka ipa'adap du'un it ki Galion ngayti nga piyakamata'as nga manig'ukuman.

¹³ Ipagpali'wan nira si' du'un nga mag'aat, "Itung taw, ipagpanuldu' yay belag nga pagsamba it Ampu'ang Diyus nga kuntra' it ipiyag'uridin."

¹⁴ Desang maat tumubag na si Pablo it pag'aaten nira ngayti, inaat na ni Galion i mga namagdakep ngaytit ki Pablo, "In maat yay nasala'an mit kanya, mabe'gat nga kapakunan u kara'e-ra'etan, simpri ega mapabaya-baya'an ku, in da'ga sarungaen kut mukuman. ¹⁵ Taka', it iyan lamang palan i pagda'eda'egan mi, in siyuy pagpa'igu'at mga urdin nga siyubli-subli mi, u in unuy ireg sugidet mga ampong nga magbebtang du'un, baala' kamu na. Da'kuy aken pabaya-baya' ka ega ireg kung mangukuman in pasar sikayang mga bagay." ¹⁶ Bawnga inimugaw ya na sira du'un it papangukumanan ngayting balay.

¹⁷ Egay beken, piyalingdanan nirat dumakep, si Sosthenes, nga esa gasing magpamaala' it papagsambaan nira, bawnga siyariyan nat pasakit du'un it li'wan it papangukumanan ngayti. Temed ega inintindi ni Galion i binwat nira ngayti.

Miyuli' da'an si Pablo du'un it Antioquia, bawnga inadu'un ya si' i tagnang napanuldu'an yang mga banwa

¹⁸ Pagkatiwas kayting kubug-kubug, na'la-na'lay pa' si Pablo du'un, bawnga nam'un du'un it mga sulsug ya kat pamaya', ka muli' na du'un it Siria. Aypa' napanaw na kanya nga na'adu'un it Cencrea ka du'un i dudunggu'an it mga barku'. Miyaya' nat kanya na Aquila, duwa mag'asawa. Parabir nanakay sirat gimnaring du'ut Cencrea ngayti, nagpabu'lug da'an si Pablo nga imanda'an it natuman yay esang isiyanggup ya du'un it Ampu'ang Diyus. ¹⁹ Pagkadunggu' nira du'un it Efeso, naningdal na sira. Si Pablo, na'adu'un it papagsambaan it mga Judio ka manuldu' it kanira. Iyan simnakay si', nagpatudu' na du'un it Efeso na Aquila ngayti. ²⁰ Ireg it mga Judio ngayti nga paka'la-ka'lay du'un si Pablo, temed miyangut kanyat pasinsiya ka ega na ireg yang pa'atrasu. ²¹ "Taka'," maat ya, "in ka'irgan it Ampu'ang Diyus, pa'uli' aku naga situt imyu." Pagka'ampang ya kayti, nam'un na ka nanakay si'.

²² Pagka'but it piyanakayan ni Pablo du'un it Cesarea, pagkadunggu', nanlampud na kanya.

Dayun-dayun i panaw yat na'adu'un it Jerusalem ka nagpakikitat mga magpamaya' du'un. Bawnga nanlangbus kanya du'un it Antioquia. ²³ Lamang du'un kayti i pag'uli'an ya, ega naga nagpaka'lay kanya, ka napanaw si'. Inadu'un ya si' i mga rugar nga napanuldu'an ya nga sakep it Galacia baw Frigia. Buwat ya, pagpapa'genan yay pamaya' it mu'sang mga magpamaya' du'un it iting mga banwa.

Na'yagan nga banar ni Apolos i pasar it ki Jesus, bawnga nanuldu' kanya du'un it Corinto

²⁴ Kat iting timpu, may miyabut du'un it Efeso ngayti nga esang Judio nga taga Alejandria, nga pagpangaranat ki Apolos. Mabantug kanya kat pangangampangan. Inadalan yat magayen i mga kasuratan nga ampang it Ampu'ang Diyus baw talagang maka'rut kanya manuldu'. ²⁵ Natuldu'an na kanya pasar it Ampu'an, temed yay seked ya, ipagpanuldu' ngayti ni Juan nga magpamawtis it tagana', nga mag'aat, "Singuli'an baw indi'an mi na i mga kasala'an mi sabap ade'deng na i ka'adi'an it Ampu'ang Diyus." Temed maski iti lamang i na'rutan ya pasar it ki Jesus, talagang ipagpanuldu' yat pagayen-gayen baw papa'res. ²⁶ Du'un it Efeso gasi' ngayting na'but ya, talagang nagma'iseg kanyat panuldu' du'un it papagsambaan it mga Judio. Taka', iyan nagnegan na Aquila, duwa mag'asawa, i panuldu' ya ngayti, piyabaya' nira du'un it kanira bawnga itiyuldu' tumubi-tubi i dalan it karibriyan nga pabetang-betang it Ampu'ang Diyus, isa'un ma'yagan yang banar i mu'sa.

²⁷ Iyan kupa'ugad si' si Apolos du'un it Acaya, piyakseg it mga magpamaya' du'ut Efeso ngayti i nakem ya. Siyuratan nira i mga magpamaya' nga du'ut ku'adu'unan ya ngayti nga mag'aat, istimaren nira kanyat magayen in mabut na du'un it kanira. Aypa' napanaw na si Apolos. Iyan du'un na kanyat Corinto nga sakep it Acaya, talagang ega basta-bastay tabang yat mga namaya' na, kat ildaw it Ampu'ang Diyus. ²⁸ Kamatuudan, kat mata baw talingat kadakel, pagda'gen yay mu'sang pakibatir it mga Judio ka ipagpamatuud yang banar kat pa'yag yat mga kasuratang ampang it Ampu'ang Diyus nga si Jesus nga matuud i Cristo ngayting Manriribring Adi' nga isiyanggup it Ampu'ang Diyus.

Tiyuman ni Pablo i inaat yat mga taga Efeso nga pa'uli' naga kanya du'un baw manuldu'

19 Iyan du'un nat Corinto si Apolos, si Pablo ngayting na'adu'un it mga napanuldu'an ya ngayti nga du'un it Galacia baw Frigia, naka'but si' du'un it Efeso. Pag'abut ya du'un, may nakitaan yang mga magpamaya'. ² Iningkut ya sira, "Unu,"

maat ya, "pagpamaya' mi, piyasaruman kamu nat Espiritu Santo?"

Maat i tubag nira, "Da'gay masugid namen. Yappay kagneg namet pa'aaten ngayang Espiritu Santo."

³ "Ta, in atkayan," maat ni Pablo, "unuy nasepsepan mit pagbawtis it imyu? Unuy ka'ulugan ya?"

"Aa'," maat nira, "iyan i nasepsepan namen, subung it pag'aaten ni Juan ngayting magpamawtis it tagna'."

⁴ Tiyubag sira ni Pablo, nga maat ya, "Iyan pagbawtis ni Juan, magsugid it, taw nga magpabawtis, nagsinguli' nat mga kasala'an ya. Temed da'ga ba' ipagpanuldu' gasi' ni Juan nga ka'ilangan mamaya' ta it kanya nga magsusunud it ki Juan ngayti? Pa'aaten ya ngayti, si Jesus."

⁵ Ta, pagkagneg it mga taw ngayti, nagpasa'up sira sit pabawtis nga imanda'an it magpamaya' na sirat Ampu'an nga si Jesus. ⁶ Pagkabawtis it kanira, piyanalanganin sira ni Pablo it pamagtatapalen yay ulu nira. Ta, piyasaruman na sirat Espiritu Santo. Kamatuudan, miyampang sirat belag-belag nga ampang nga ega na'adalan nira, baw isiyugid nira i ipiyanakem it kanira it Ampu'ang Diyus. ⁷ Kadakel it mga lalaki ngayti, mga sang pulu' baw duwa.

⁸ Garing sikayti, kada ma'but i Aldaw it Kapa'naan, magseled si Pablo du'un it papagsambaan it mga Judio ka magpanuldu'. Seledat tulung bulan, ipagma'iseg yat pa'yag i pasar it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, isa'un sana mapapamaya' ya sira. ⁹ Temed ta, magpatgas gay beken, ka talagang da'sira kupamaya' it panuldu' ya. Pagtibaba'en pa' nira i dalan it karibriyan kat adapan it kadakel. Iyan namuyaan ni Pablo nga atkayti i buwat nira, tiyananan ya sira. Ipiyablag yay mga magpamaya', ka namagpa'ugad sira du'un it esang dakulang balay nga pagpangadalan it esang taw nga pagpangaranat ki Tirano. Bawnga aldaw-aldaw, sikayti na i pagpanuldu'an ni Pablo it mga taw. ¹⁰ Binwat yay atkayti it seledat duwang ta'un. Aypa', ega lamang mga taga Efeso ngayti i nakagneg it panuldu' yat ampang it Ampu'ang Diyus, in da'ga kadakel nat mga taw, Judio baw ega Judio, nga du'un it prubinsiyat Asia ngayti.

¹¹ Baw talagang ega basta-basta i mga kalililu'ang bagay nga ipagpabwat it Ampu'ang Diyus it ki Pablo. ¹² Kamatuudan, basta may nakapadi'kit it bilug ya nga lages u pagsambutun nga rambay, nga yanay ipadi'kit gasi' du'un it mga magsarut, magpedek i sarut nira, u lim'id i magpapulpug nga mara'e-ra'et.

**Pasar it nabetangan it mga anak ni Esceva,
dakel i nangindi' it mga kepetan nira**

¹³ Kat iting timpu, may miyabut du'ut Efeso ngayti nga mga magle'ag-le'ag nga mga Judio. Buwat it iting mga taw, mamag'imugaw it mga mara'e-ra'et. Pagkamuya nira nga ngaran it Ampu'an nga si Jesus i pagsangpiten ni Pablo in mag'imugaw kanyat mara'e-ra'et, napikir nira nga guruun. Aypa', ka'sang mag'imugaw si' sira, maat nira, "Pag'aaten namen ikaw nga mara'e-ra'et, kat ngaran ni Jesus nga ipagpangadal ni Pablo, lim'id ka!" ¹⁴ Mga mamag'imugaw ngayti, pitu sirang kataawan, namagsulsu-sulsugun. Ama' nira, esang pagbaya'en it sasirduti, ngaran ya, si Esceva.

¹⁵ Taka', tiyubag ga sirat mara'e-ra'et ngayti, nga mag'aat, "Bila'! Pagkilalaen ku bayan si Jesus, baw si Pablo, magkakilalaan ku gasi'. Temed in kamu, ega kilala ku in siyu may siyu kamu!" ¹⁶ Unupat riyusuban nat taw ngayting magpulpug i pitu ngayting kataawan baw siyariyan ya nat pasakit. Egay nabwat nira, piyamagda'eg. Da'sira naka'in-tur i nanli'wan du'ut balay ngayti. Namagkalel-basan baw namagkabungad-bungadan pa'.

¹⁷ Nabarita'an it mu'sang mga taga Efeso ngayti, Judio baw ega Judio, i iti ngayti. Aypa' ka kadakel nira du'un, namag'i'lam na, baw subrang nabantug i ngaran it Ampu'an nga si Jesus du'un. ¹⁸ Garing du'un kayti, dakel i mga magpamaya' nga subuk nasulag. Aypa' ipiyalbaw nira baw sininguli'an i mga kasala'an nira du'un it adapan it kadakel.

¹⁹ Dakel sira nga, lamang namaya' na sirat Ampu'an, may pagsarigan nira pang beken, nga subuk mutya', duwa'a, baw beken pang kiya'rutan. Ta, egay beken, mga kasuratan nga pamagsusuratan it ka'rut nira ngayti, ipiyagparada nira nang mu'sa, bawnga siyuriban kat matat kadakel. May kim-natu-katu it regat mu'sa ngayting mga kasuratan, nagkantidad it subrat limang pulung ribu. ²⁰ Ta gimnaring sikayti, subra' na nga dakula' i liyapusan it ipagpanuldu' nga ampong it Ampu'ang Diyus baw dimnakel pang banar i mga magpamaya'.

**May dakulang kaguluwan nga limni'wan
du'un it Efeso**

²¹ Ta, napikir si' ni Pablo nga mapanaw, nga pa'adu'un sit Macedonia baw Acaya, bawnga lumangbus du'un it Jerusalem. Maat ya, "Pagkangiga' ku du'un it Jerusalem, ka'ilangan nga pa'adu'un aku nat Roma." ²² Pagkapikir ya kayti, piyau'na ya na du'un it Macedonia i duwang kata-bang ya nga si Timoteo baw si Erasto. Kanya, nagpatudu' pa' du'un it prubinsiya ngaytit Asia.

²³ Temed, kat iting timpu, timnindeg i ega bastabastang kaguluwan sabap it dalan nga ipagpanul-

du' ni Pablo. ²⁴ Yay nagpapu'un-pu'un, si Demetrio. Kanyay esang mananalsal, nga dakel i taawan ya nga mananalsal naga, nga manigbuwat it dedekeyeng ladawan it papagsambaan nga du'un it Efeso it pagbete-bete'en nga diyus nira nga si Diana. Mga ladawan ngayti, pirak i binwat, baw talagang magkapirakan nira i iti nga panulus. ²⁵ Binwat ni Demetrio ngayti, tiningped yay mga taawan ya baw beken nga iti nagay kanirang panulus. Pagkatingped, maat ya, "Mga ka'ibaaan kung mananalsal, urut tami nga mu'sa nga itu nang panulus i ikinseg ta. ²⁶ Temed, kayti, magkamayaan baw magkabarita'an mi na in unu may unu i pagbuwat-en it taw ngaytung pagpangaranat ki Pablo. Pag'aaten ya nga ega talagay kakapuluan it pagsamba tamit mga diyus nga binwat it taw. Dakel na talagay napapamaya' ya baw nakumbinyu ya, it ega lamang situt Efeso ngaytu, in da'ga agen-agen it lemkep naytut mu'sang Asia. ²⁷ Aypa', in pata'nan ta na lamang, ega ma'lay, ega lamang panulus ta ngaytuy ruma'way kat matat kadakel, in da'ga pati papagsambaan it mabantug nga diyus ta nga si Diana, magbara' nang egay kakapuluan. Ta li'wan ya, matibaba' na i kabantugan ya, kanya nga pagsambaen it mu'sang taw, ega lamang situt prubinsiyat Asia ngaytu, in da'ga, kat mu'sang banwa situt sinirungat langit."

²⁸ Pagkagneg nira, kulput na sirat iseg. Ipagga'uga'uy na nira, nga mag'aat, "Mabantug si Diana nga pagsambaen tami nga mga taga Efeso!" ²⁹ Unupat nagulu nay sang kasiyudadan. Egay beken, miyu'sa na sirat dimnali' du'un it papagtingpedan nira nga rugar. Pagrarayaken it beken i duwang kataawan nga ka'ibaaan ni Pablo, nga si Gayo baw si Aristarco nga taga Macedonia. ³⁰ Pagka'rut ni Pablo, ireg ya sana nga adapen yay kadakel ngayti, taka' siyabatan kanyat mga magpamaya'. ³¹ Baw ega lamang sira, in da'ga may pira nga mga punu'an it prubinsiyat Asia ngayti nga, paribasay magayen i paki'iba-iba nirat ki Pablo, simnabat gasi'. May tiya'eg nira nga pa'adu'ut kanya nga ipagbenge-bengel nga ega idu'lung i ginawa ya du'un it kaguluwan ngayti.

³² Ta, mga taw ngayti du'un it papagtingpedan nga rugar, da'na magka'ru-ka'rutay tingeg-tingeg nira ka namelag-belagen it ipamagga'uy. Kadaklan nira, ega magka'rutan niray pu'un-sabap, magpabaya-baya' na lamang it guma'uy. ³³ Iyan atnakayti, mini'lam i mga Judio du'un. Aypa', binwat nira, piyapatindeg nira i esang kabilug nira, nga si Alejandro, du'ut tengat kadakel ngayti isa'un ipatantu it kanira nga ega mga Judio i pagpang-garingan it iting kaguluwan. Pagkatindeg ni Alejandro, sininyasan yay kadakel ngaytit alima ya nga ega na timingeg ka ku'ampang kanya.

³⁴ Temed it kilala nira na nga Judio naga kanya,

ma'unu pagneg sira, isan yan inggetan nira nay ipagga'uy nira ngayti nga mag'aat, "Subrang mabantug si Diana nga pagsambaen tami nga mga taga Efeso!" Yanayti i pagsa'u-sa'upun nirat seledat duwang uras.

³⁵ Apa-apanan masabatan sirat sikritaryu it siyudad ngayti. Iyan namagpasabat na, maat yat kanira, "Mga kabanwa kung taga Efeso, siyung taw i ega magka'rut nga situt Efeso ngaytu i pu'un it pagsamba it mabantug nga diyus nga si Diana, ka sikaytung siyudad i pagtitindegat papagsambaen it kanya, baw sikaytu gasi' i na'lugan it ega basta-bastang batu nga ladawan ya nga garing du'ut langit?" ³⁶ Talagang egay kapaki'ambut it itung mga bagay, aypa' ka'ilangan, ipa'ulibas mi nay iseg mi ngaytu. Ayaw kamut pabigla'-bigla'. ³⁷ Ka, mga taw nga tiyaban mi situ, ega naga magpamisi-pisi' sirat mga betang it papagsambaen ta. Ega gasi' pagtibaba'en niray pagsambaen tami. ³⁸ Aypa', si Demetrio ngaytu baw mga ka'ibaen yang mananal-sal, in talagang may nasala'an nira kuntra' it beken nga taw, abri naga i papag'ukumanan ta ngayti. Magayen, i'apyat niray ipagkudimanda nira du'un it gubirnadur ka pa'ukuman sira du'un. ³⁹ U in bete' may beken pa', nga ireg mi, isun-isunan it kadakel, ta, mapakay nagayan basta uyun kat ipiyag'urdu' pasar it miting it pu'sa. ⁴⁰ Ka in ma'ru-tan it gubirnu du'un it Roma nga atkaytuy binwat ta, siguradung madimandaan taming mu'sa nga kiyuntra' tay urdu' nira nga bawal i panggulu. Talagang egay makapali'wan ta nga pangataldengan it kaguluwan ngayan kagayna."

⁴¹ Pagkatopus yat ampong ya ngayti, piya'uli' ya nay kadakel.

Inadu'un si' ni Pablo i mga magpamaya' du'un it Macedonia baw Grecia

20 Pagkatiwas it kaguluwan ngayti, tiningped ni Pablo i kadakel it mga magpamaya' du'un. Piyamagtuldu'an ya sira it ipagmapa'gen it pamaya' nira baw piyam'unan yat mapanaw na kanya nga pa'adu'un it Macedonia. ² Pag'abut ya du'un, inadu'unan ya i mu'sang rugar nga may magpamaya'. Diyungagan yay tagnang ipiyanuldu' yat kanira it ipagmapa'gen gasit pamaya' nira, bawnga limnangbus na du'un it Grecia. ³ Tulung bulan i ka'lay ya du'un it Grecia ngayti, bawnga kupanaw si', nga maat sumakay na nga pa'adu'un it Siria. Temed it naringid-ringidan ya nga palan, namag'isun-isunun i nga Judio nga apa'an kanya, napikir yang ega na sumakay. Aypa' nagpasurut kanya, nga na'adu'un sit Macedonia. ⁴ Ega esa-esa yay napanaw ngayti ka dakel i miyayat kanya. Sang kataawan i taga Berea nga si Sopatro nga anak ni Pirro. Duwa i taga Tesalonica, si Aristarco

baw si Segundo. Duwa gasi' i taga Asia nga si Tiquico baw si Trofimo. Iyan beken, si Gayo nga taga Derbe baw si Timoteo. ⁵ Pag'abut nira du'un it Filipos nga sakep it Macedonia ngayti, piyau'na ni Pablo du'un it Troas i mga miyaya' ngayti. Inaat ya nga melat lamang sirat amen du'un ka, kanya, patudu' da'an du'un it Filipos ngayti. ⁶ Yapa' tumundug kami, nakata'lib nay Pista' it Tinapay nga Egay Ipagpa'alsa. Ta, nanakay kami na nga tumundug it mga piyau'na ya ngayti. Nakalimay sasakay namen bawnga naka'but. Sang linggu' kami du'un.

Du'un it Troas, inggen ni Pablo it pa'uli' si Eutico

⁷ Iyan aldaw nat Linggo, pagsedep it aldaw, nagtiringpeden kami it mga taga Troas ngayting magpamaya', ka magkara'nen baw buwaten i Apunan, langkuy manuldu' si Pablo. Paribasay meyang mapanaw kami si', kiya'lay ya na nga panuldu'. Inabut it seked it lubuk it delem. ⁸ Piyagtingpedan namen ngayti, du'ut ikatlung ruknu' nga kada'tagan, baw dakel i tidaw. ⁹ May esang lalaki nga manga'wa'en nga pagpangaranat ki Eutico, nga du'un it lalawagan i kanyang pag'a'dungan. Iyan sigi pay ampong ni Pablo, si Eutico ngaytu, magtutud na. Iyan na'lay na, naka'iga' na kanyat ma'lek. Egay beken, na'ulug na du'un it lugta'. Paribasay abwatay i na'lugan ya ngayti, ku'miten nira, patay na. ¹⁰ Temed limnampud nga lagi si Pablo baw siyakem yay miyatay ngayti. Bawnga inaat yay mga ka'ibaen ya ngayti, "Ega na maguluwan mi i taw ngaytu ka, ungaytu, egen si'." ¹¹ Ta, namag'apyat kami si' du'ut dibwat bawnga nanga'en kami da'an. Pagkaka'en, ipiyasigi ni Pablo nga pagtuturanan ya sira. Inabut i tuturan ya ngaytit nabantar i matat aldaw. Bawnga napanaw na kanya. ¹² Iyan beken, inibaen nira na si Eutico it miyuli'. Masasagya sirang banar ka egen naga kanyang matuud.

Tiyuldu'an ni Pablo i mga magpamaala' it mga magpamaya' du'un it Efeso it bilang pan-gun nga panuldu' ya

¹³ Nanakay kami nay amen, ki Pablo napanaw. Pagkadunggu' namen du'un it Ason, du'un nay inlatan namen ka yay piyag'upa-upakatan nga pag'elat-elatan. Sumakay mana si Pablo in du'un na. ¹⁴ Aypa' pag'abut ni Pablo du'un it Ason ngayti, sang kamiyan nay simnakay. Nagpadunggu' du'un it Mitilene i pagsasakayan namen ngayti. ¹⁵ Gimnaring kami du'un, bawnga sunud nga aldaw, naka'but kami du'un it patut Chios. Sunud sing aldaw, Samos i na'but namen. Ika'pat nga aldaw, naka'but kami na du'un it Mileto. ¹⁶ Atkayti sabap

napikir nga lagi ni Pablo nga ribayan yay Efeso. Ega na patuluy du'un ka ega na ireg yang pa'atrasu pat ma'lay du'ut Asia. Mag'apura' na kanya, ka ireg ya nga ireg nga ka'but du'un it Jerusalem parabir mabut i Pista' it Pentecostes.

¹⁷ Temed, pagkadunggu' du'un it Mileto, ipiyapisi' naga ni Pablo i mga magpamaala' it mga magpamaya' du'un it Efeso, ka ireg ya nagang makitaan sira. ¹⁸ Iyan namag'abut na sira, maat yat kanira, "Talagang magka'rutan mi nga in mag'u'unu i panga'genan ku asat imyu, garing it u'na ngayting pag'abut ku situt prubinsiya it Asia. ¹⁹ Da'ga ba', ipiyasigi ku i pagsirbi kut Ampu'an it mapiyababa' aku baw uyut i pati luwa' ku? Ee' ba', piya'resan ku maski dakel i nalabayan kung kakuri'an kat alimat mga Judio. ²⁰ Pag'u'rutan mi gasi' nga egay itiyagu' kut imyu nga maski unung panuldu' nga kat ikagayen mi, in da'ga ipiyanuldu' ku kat adapan it kadakel baw kat mga balay mi gasi'. ²¹ Ipagpamatuud ku kat maski siyu, Judio baw ega Judio, nga ka'ilangan nirang pagsinguli'an du'un it Ampu'ang Diyus i mga kasala'an nira baw mamaya' it Ampu'an ta nga si Jesus.

²² Ta kayti, subung akut pagdalundunun it Espiritu Santo nga pa'adu'un it Jerusalem. Egaytu magka'rutan ku in unung mga bagay i mabetangan ku du'un. ²³ Iyan lamang i magka'rutan ku, iyan ipiyamatuud it Espiritu Santo it aken kat kada siyudad nga na'but ku, nga mag'elat it aken i pirisuwan baw beken pang kakuri'an. ²⁴ Temed, maski ginawa ku, ega subrang pagraranan ku, basta masarunga kut magayen baw matuman ku i katengdanan nga tiyanggap ku du'un it Ampu'an nga si Jesus, nga mangadal it Magayeng Barita' pasar it ildaw it Ampu'ang Diyus.

²⁵ Ta kayti, kamung mu'sa nga piyangadalan ku pasar it ka'adi'an ngaytut Ampu'ang Diyus, pag-sisiguruun ku nga, garing kayti, da'tami na magsinle-sinletegen it suma'up situt sinirungat langit. ²⁶ Aypa', ipagpamatuud ku na kayti nga in may maski siyung taw nga ma'ulug kat panriga it Ampu'ang Diyus, ega nay aken nga turubagen du'un. ²⁷ Ka ega nay ipiya'ped ku. Ipiyagsugid ku nat imyu i mu'sang pabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga ireg ya nga ma'rutan it taw. ²⁸ Aypa' kayti, yan pag'i'inturun mi nga pirmi i sadili mi nga pamaya', baw pag'i'ipaten mi gasi' i pamaya' it kadakel it mga magpamaya' asan it Efeso nga ipiyasakep it Espiritu Santo it imyu nga mga magpamaala'. Arigraan mit magayen i mga subuk inalang ngaytit Ampu'ang Diyus isa'un kanya nang taawan, nga egay beken nga ipiyag'alang ya, in da'ga dugu' it sadili yang Anak nga si Jesus. ²⁹ Ka magka'rutan ku nga pagkagaring ku, may mabut asan it Efeso nga mga taw nga manuldu' it tala-gang kamali'. Ka'alimbawaan nira, subuk mai'iseg

nga bunglun nga mag'aged it mga tupa, ka kuranga'en nira i pamaya' it mga magpamaya' du'un it imyu. ³⁰ Baw ega lamang garing kat li'wan, in da'ga maski mga ka'uyutan mi nga maat namaya' na, siguradung may timindeg gasi' nga pali'wan it dakel-dakel nga ka'ambutan isa'un sira i sunudun it mga magpamaya'. ³¹ Aypa' magtitiyakap kamu nga pirmi. Dedemdemen mi nga, seledat tulung ta'un, delem-aldaw e'res i panuldu' kut imyu nga sumang ka'anu pagbaya'en nat luwa' ku.

³² Ta kayti, ipag'interga' ta na kamu du'un it Ampu'ang Diyus baw tabang yat imyu kat ampang ya nga ipiyanuldu' ku nat imyu pasar it ildaw yat aten. Ampang ya ngaytu i ipagkapapa'gen it pamaya' mi. Baw basta te'te'an mi kanya, siguradung matanggap mi i kakumplituwan it karibriyan mi nga mag'a'areg kat mu'sa nga pinili' baw ipiyapinpin it Ampu'ang Diyus nga mga taawan ya.

³³ Yay matuud, ega minirak aku nga kupisi' it bulawan, pirak u pakayan it maski siyut imyu, ³⁴ in da'ga, namuyaan mi na nga in sang unuy pa'res ku isa'un makaparag it ipagka'gen ku, pati ipagka'gen it mga ka'ibaan ku. ³⁵ Atkaytuy binwat ku isa'un sana guruun mi gasi', nga matiyabangen kamu it beken, iyan nga mga marurupuk baw beken nga makukuri'. Ka da'ga ba' inaat it Ampu'an nga si Jesus nga subrang magkasagya i taw nga piring magbegay, subra' pa' kat taw nga pagbegayan?"

³⁶ Pagkatapus it mu'sa ngayting inampang ni Pablo, namaglingku'ud sirang mu'sa ka nanalangin. ³⁷ Talagang da'sira nakasagka', namagkasgaw na sirang mu'sa. Simnakem sirat ki Pablo ka namagpangarek. ³⁸ Ka iti i nasmekan nirang banar, ampang ya ngayting ega na magsinle-sinletegen sirat suma'up situt sinirungat langit. Pagpanaw ya, namagpabaya' naga sira seked du'un it barku'.

Maski urut na ni Pablo i mabetangan ya du'un it Jerusalem temed ega nagpasurut

21 Pagbelag-belagen namen, nanakay kami si' i amen. Diri-diritsu i sakay namen du'un it Cos. Pag'eyag it aldaw nanlangbus kami si' du'un it Rodas, bawnga garing du'un na'adu'un it Patara. ² Du'un may na'butan namen nga barku' nga mag'a'adu'ut Fenicia. Nanindak kami na du'un, ka du'un kami si' nanakay. ³ Pagkapatu' namen it pulaw it Chipre, nga ayun kat gibang namen, tiya'liban namen nat nandiritsu na du'un it Tiro nga sakep it Siria, ka du'un i diskarga'an it karga' it barku' ngayti. ⁴ Pagpaningdal namen, tiyulus namen i mga magpamaya'. Ta, paribasay ipiya'rut it kanira it Espiritu Santo nga in mabut si Pablo du'un it Jerusalem, pakuri'an kanyang banar it mga taga du'un, siging aat nira it kanya nga ega na lamang lumangbus du'un. Temed ega nagpasabat

si Pablo. Sang linggu' i ka'lay namen du'un, ⁵ bawnga nam'un kami nat kanira ka manakay si'. Paggaring namen du'un it siyudad ngayti nga man'un na du'un it dagat, miyu'sa sirat pabaya' it amen, babay, lalaki, pati mga anak nira. Bawnga parabir kami gimnaring it sumakay, limningku'ud kaming mu'sa du'un it baybayan ka nanalangin. ⁶ Pagkatupus nagsigpa'a-pa'adyusun kami na. Simnakay kami nay amen, kanira namag'uli' na.

⁷ Garing du'un it Tiro ngayti, diritsu kami du'un it Tolemaida. Pagkatingdal, nagpakikita kami it mga magpamaya' du'un. Du'un nay iniga'an namen.

⁸ Pag'eyag, nanlangbus kami si'. Pag'abut du'un it Cesarea, du'un i piya'abutan namen it balay ni Felipe, nga esang manigpangadal it Magayeng Barita'. † Esa kanya kat pitu ngayting lalaki nga pinili' it tagna' du'un it Jerusalem nga manigpangay it ipagtabang kat mga makukuri'. †† Du'un nay inistaran namen. ⁹ Si Felipe ngayti, may epat nga umbay nga anak yang babay. Pagkilalaen sira nga prupita' ka pirmi sirang pagpanakman it Espiritu Santo it ipagpasugid it Ampu'ang Diyus du'un it mga taw. ¹⁰ Iyan na'la-na'lay kami na du'un, may miyabut nga esang taw nga garing du'un it Judea nga pagpangaranat ki Agabo. Prupita' gasi' it kanya. ¹¹ Inlep ya kami, bawnga inawa' yay sambut ni Pablo ka ibiyayuk yat sadili yang mga a'ay baw mga alima. Pagkabwat yat atkayti, miyampang kanya nga mag'aat, "Ituy ipagpa'rut it Espiritu Santo. Atkaytuy buwaten it mga Judio du'un it Jerusalem, nga bayukun nira i tagpu'un it sambut ngaytu, bawnga ipa'alima nira du'un it mga taw nga ega Judio."

¹² Pagkagneg nameng mu'sa it inaat ngayti ni Agabo, kami baw mga taga du'un ngayti, sigi nang sabat namen it ki Pablo nga ega na pa'adu'un it Jerusalem. ¹³ Taka' miyaat ga kanya, "Unuy buwat mi ngayan nga magsugaw? Subuk pagpata'bangen mi i nakem ku! Yay matuud, bayukun aku u imatayen, ega talaga da'gaen ku, basta sabap it pagsirbi ku it Ampu'ang si Jesus." ¹⁴ Ta, it ega magpasabat kanya, mindek kami na. Miyaat kami na lamang, "In unuy ka'irgan it Ampu'an, iyan sana i masunud."

¹⁵ Da'kami naga kimna'lay du'un. Nagdawa-dawa' kami si' ka limnangbus na du'un it Jerusalem. ¹⁶ May miyaya' gasit amen nga mga magpamaya' nga taga Cesarea ngayti. Itiyuldu' nirat amen i balay ni Mnason du'un it Jerusalem nga yay pa'abutan namen. Si Mnason ngayti, esang taga Chipre nga na'lay nang timpu i pagpamaya' ya.

Du'un it Jerusalem, inupakat si Pablo it mga magpamaala' it mga magpamaya'

¹⁷ Pag'abut namen du'un it Jerusalem, masagyang tiyanggap kami it mga sulsug namen kat pamaya' du'un. ¹⁸ Pagsunud nga aldaw, na'adu'un kami na na Pablo it ki Santiago. ‡ Abutan namen du'un, ti'mes i mga magpamaala' it mga magpamaya'. ¹⁹ Kiyumusta sirang mu'sa ni Pablo bawnga itiyuturan yay mu'sang binwat it Ampu'ang Diyus nga tiyana'an it panuldu' ya kat mga taw nga ega Judio. ²⁰ Pagkagneg nira, biyantug niray Ampu'ang Diyus. Bawnga inaat nira si Pablo, "Sulsug namen kat pamaya', siguru namuyaan mu na nga ribu-ribu nay mga kabilug ta nga Judio nga namagpamaya' nat ki Jesus, baw mu'sa sira mapares nga banar kat pagsunud it mga urdin ni Moises. ²¹ Nabarita'an nira nga ipagtuldu' mu nga pirmi kat mu'sang mga Judio kat piyanawan mung mga banwa nga indi'an na niray mga urdin ni Moises. Ipag'aat mut kanira, kunu', nga ega na turi'an i mga anak nirang lalaki baw ega na sunudun i mu'sang ka'ugali'an nga ipiyasubli ni Moises it aten. ²² Ta, kayti, unuy magayen nga buwaten? Ka simpri, mabarita'an nira nga miyabut ka na situ. ²³ Magayen, sunudun muy i'aat namen ngaytut imu. May epat nga kalalakiyan situ nga namagsanggup du'un it Ampu'ang Diyus. ²⁴ Ta, pabaya'en mu sira du'un it Templo baw pa'uyut ka it buwat nira nga panlimpiyu' it kanira. Baw in mapakay, ikaw nay magbayad it mu'sang paggamiten kat panlimpiyu' ngaytu, isa'un mapakay na nga pabu'lug sira, nga imanda'an it natuman nay sanggup ngayti. Ka in mabwat muytu, ma'rutat kadakel nga egay kamatuudan it mu'sa ngaytung magkabarita'an nira, ka mamuyaan nira nga, maski ikaw, magsunud nagat mga urdin ni Moises. ²⁵ Temed egaytu ipagpa'uyut i mga magpamaya' nga ega Judio. Iyan lamang i ireg nameng sunudun nira, subung it ipiyag'aat tami du'un it surat ngayang ipiyataban du'un it kanira nga ega kuma'en sirat karni' nga giyमित it beken kat pagsamba nirat kanirang pagbete-bete'en nga diyus, ega gasi' kuma'en it dugu' u karni' nga ega piyadgu', baw li'yan niray mu'sang kalasit pamakun kat ega asawa nira."

²⁶ Ta, napakay si Pablo it inaat ngaytit mga magpamaala', aypa' pagsunud nga aldaw, piyabaya' yay epat ngayting kataawan du'un it Templo. Pagkabwat nirat ka'ugali'an nira nga panlimpiyu', nga nagpa'uyut na si Pablo, siminled na sira du'un it sasirduti ka ipiya'rut nirat kanya nga in unung aldaw i itupus it panlimpiyu' ngayti bawnga tumaban

† Kapitulu 8:26-40. †† Kapitulu 6:5.

‡ Si Santiago ngayti, piyakapagbaya'en it mga magpamaya' du'un it Jerusalem.

nay kada esat kanira it kanya-kanyang patu' nga panalisi baw pasalamat nga pag'antengen. Temed yanayti, si Pablo nay baala' mayad.

Ega inaguy-aguy si Pablo it mga Judio du'un it Jerusalem

²⁷ Ta, yan nakapitu na, na'adu'un na na Pablo it Templo. May du'un gasi' nga mga Judio nga garing du'un it Asia. Pagkalteg nirat ki Pablo, piyangabangan niray kadakel du'un it Templo baw diyakep nira kanya. ²⁸ Yanay pag'ampa-ampangen nira nga ipagpanggaga'uy na, "Mga ka'ibaaan nga tungtung-inapu' ni Israel, tumabang kamut amen. Ka itu nay taw ngayan nga ipaglekep ya kat pa'ari-aring rugar i panuldu' ya nga panibaba' it bangsa tami, mga urdin ni Moises, baw pati Templo ngaytu. Baw kayti, beken pa' nga buwat ya, pagpabaya'en yat magseled i mga taw nga ega Judio situt Templo ta ngaytu. Talagang pagpara'wayen yay ega basta-basta ngaytung papagsambaan tamit Ampu'ang Diyus!" ²⁹ Atkaytuy ampang nira ka, ka'sa, naltegan nira nga ka'ibaaan ni Pablo it magpanaw du'un it karsada', si Trofimo nga taga Efeso. Tanu-tanud tu piyabaya' na kanya ni Pablo du'ut seled it Templo.

³⁰ Ta, unupat nagulu nay mu'sang siyudad. Subuk pugdak it putyukan i katataawan nga dimnalit ki Pablo. Diyakep nira kanya baw pagrarayaken i tiyaban du'ut li'wan it Templo. Pagkali'wan nira, piyamagsiradu nay mga tala'ep. ³¹ Talagang ireg nirang imatayen si Pablo. Temed pagka'rut it piyakapagbaya'en it mga Romano nga sundalu' du'ut Jerusalem nga maguluy mu'sang siyudad, ³² ipiyatawag yang lagi i beken nga mga kapitan it taga sang gatus nga mga sundalu', ka dimnali' sira du'un. Pagkalteg it mga taw ngaytit reetat mga sundalu', pati piyakapagbaya'en nira, pindekan na nirat timi'kul si Pablo. ³³ Pag'abut it piyakapagbaya'en ngayti, diyakep yang lagi si Pablo baw ipiyabayuk yat duway kadina. Bawnga iningkut ya nga in siyu kanya baw in unuy binwat ya. ³⁴ Da'na magka'ru-ka'rutan i pag'aatet esa may esa ka namelag-belagen nat ipagpangga'maran nga tubag nira. Ta, it atkayti nang kagulu, egay na'rutan it piyakapagbaya'en nga kamatuudan. Egay beken, ipiyabaya' ya nat mga sundalu' si Pablo ka idu'un it pagkukuta'en nga kampu nira. ³⁵ Pag'abut du'ut pag'apyatang agdan, tiyabyang na si Pablo it mga sundalu' it miyapyat ka pagpaki'agawan pat mga taw. ³⁶ Sabap kadakel ngayti, dimnasun naga it mga sundalu', mamagpapata'wag it "Imatayen yan! Ega nayan egnen!"

³⁷ Desang ipagpasled na si Pablo du'un it pagkukuta'en ngayting kampu it mga sundalu',

maat yat piyakapagbaya'en ngayti, "In mapakay, may kusugiden kut imu."

"Palan, magka'rut kat Ginirego nga ampang," mag'aat it piyakapagbaya'en ngayti. ³⁸ "Da'ga ba' basa'an, ikaw i taga Egipto ngayan nga magpang-gulu it taga'na? Da'ga ba' nangukus kat epat nga ri-bung kataawan nga mangingimatay, nga tiyaban mu du'un it kapupuyangtan nga rugar bawnga magpanrangpas kamu na?"

³⁹ "Kagalang-galang it imu," maat ni Pablo, "alaid it aken i pa'aaten mu ngayan ka talagang aku ngaytu, Judio nga taga Tarso nga sakep it Cilicia. Matanyag nagang siyudad i rugar ku ngayti. In mapakay sana it imu, ireg ku nga mampang nga ipagneg it kadakel ngaytu."

⁴⁰ Ta, it piyalugtan kanya, timnideg kanya du'un it ulun-ulunan it agdan baw ipiyatindeg yay alima ya ka may ku'ampangen ya. Bawnga iyan ega nay magtingeg, miyampang na kanya kat Hinebreo nga ampang.

Nangataldengan si Pablo kat adapan it kadakel

22 Maat ni Pablo it kadakel ngayti, "Kamung mga kagiyaringan situ baw mga kasulsugan ku, in mapakay it imyu, pagnegan mi da'an i pangataldengan ku ngaytu." ² Iyan nagnegan nira nga Hinebreo i pag'ampangen ni Pablo, nga ampang nirang sadili, subra' na nga ega nay magtinge-tingeg. Ipiyasigi na ni Pablo i ampang ya, nga maat ya, ³ "Talagang Judio akuytu. Piyan-ganakan it aken, du'un it Tarso nga sakep it Cilicia. Taka' situt Jerusalem ngaytuy piya'adalan it aken, nga manigtuldu' ku si Gamaliel. Itiyuldu' yang banar it aken in unuy ka'igpit it pagsunud it mga urdin nga siyubli-subli ta. Aypa' ega papanemdeman i pagsunud kut Ampu'ang Diyus, in da'ga talagang papa' res. Subung nagat imyu kayti. ⁴ Kamatuudan, kat iting timpu, masyadung pangise-iseg ku it mga taw nga magsunud it dalan ngaytut karibriyan. Pagpandakpen ku sira baw pagbayukun ka ipagpapisu. Egay pinili'an, babay, lalaki, pagti'sen ku talaga sira. Talagang ireg ku, ega nay egnen. ⁵ Piyakamata'as nga Sasirduti baw ka'ibaaan yang mga pagbaya'en it mga Judio, makapamatuud sira it pag'aaten ku ngaytu. Ka pagpanaw kut na'adu'un it Damasco, sira nagay nagbuwat it karigenan ku nga kasuratan nga ipalteg ku du'un it mga magpamaala' it mga Judio du'un, isa'un madakep ku i mga taw du'un nga magpamaya' it ki Jesus. Pamagbabayukun sirang mu'sa i tabanen ku situt Jerusalem isa'un betanganan sirat mabe'gat nga ukuman.

⁶ Iyan magpanaw kami na nga mag'ade'deng na du'ut Damasco, nga magkaka'ugtu nay aldaw,

sakaling nasakep aku it siyang nga eyag nga garing du'un it langit. ⁷ Simnu'sub akung lagi du'ut lugta' bawnga may nagnegan ku nga esang ga'maran nga magpakisugid it aken, nga mag'aat, 'Saulo, Saulo, unuka atkaytuy buwat mu nga pagpakuri'an mu aku?' ⁸ Natubag ku yan, maat ku, 'Ay siyu ka bayan, Agalen?' 'Si Jesus aku nga taga Nazaret. Aku talaga i pagpakuri'an mu,' maat i tubag it aken. ⁹ Mga ka'ibaaan ku, naltegan niray eyag ngayti temed ega natanda'an niray ampang ngayti nga pakisugid it aken. ¹⁰ Miningkut aku si', nga maat ku, 'Ampu'an, unu naytuy buwatan ku?' Tubag ya it aken, 'Timindeg ka na ka lumangbus ka na du'un it Damasco. May sumugid it imu du'un pasar it mu'sang mga bagay nga ipiyabetang-beatang it Ampu'ang Diyus nga buwatan mu.'

¹¹ Pagtindeg ku, da'ku na magkalteg ka nagdi'andi'an nay bisara' ngaytit aken it ega ngayti basta-bastang eyag. Egay beken, pagpanaw namen it limnangbus du'un it Damasco, pagdudundunun aku manat ma'iba ku ngayti.

¹² May esang taw du'un nga masiyambaen, uyun kat mu'sang magbebtang kat mga urdin tami. Ngaran ya, si Ananias. Mu'sang mga Judio nga taga du'un, pagdaya-dayawun niray iting taw.

¹³ Ta, yan du'un aku nat Damasco, nagpa'adu'un it aken si Ananias ngayti. Pag'abut ya, maat yat aken, 'Saulo, nga sulsug ku kat pamaya', mag'uli'nan nga nga magkalteg ka.' Magkatupus i ampang ya ngayti, magkaltegan ku na kanya nga matuud.

¹⁴ Bawnga miyampang si' kanya, nga maat ya, 'Garing it tagna', pinili' ka nang lagi it Ampu'ang Diyus it mga kagiyaringan ta. Ipiyabetang-beatang ya nga matantuwan mu i ka'irgan ya, ka maltegan muy mataldeng nga Manigsirbi ya baw magnegan muy ampang ya nga pakisugi-sugid yat imu.

¹⁵ Ka ipagpatindeg ya na ikaw, nga manigpamatuud ya kat mu'sang taw. Ipamatuud mu i naltegan baw nagnegan mu ngayti.' ¹⁶ Bawnga inaat ya si' aku, 'Ta, unu pay pag'elaten? Timindeg ka na baw pabawtis. Manalangin ka du'un it Ampu'ang Diyus nga mangut it pasinsiyaen i mga kasala'an mu.'

¹⁷ Ta, pagka'uli' ku situt Jerusalem, ka'sang magpanalangin aku kat seled it Templo, pananud ku, nagsipat i banwa. Subung akut magpanagaynep.

¹⁸ Naltegan ku i Ampu'an baw inaat ya aku, 'Dali-dali'en mu nga li'id situt Jerusalem, ka da'sira tumanggap it pamatuud mu pasar it aken.'

¹⁹ Katubag aku, 'Unuka atkayan, Ampu'an, it matantuwan nira nga talagang naba'gu nay adat ku? Ka urut niray buwat ku it tagna', nga pagseled-seleden kuy mga papagsambaan ka in siyuy maparagan ku nga magpamayayt imu, ega lamang desang pagpasakitan ku in da'ga ipagpapirisu ku pa'.

²⁰ Baw iyan pag'imatay it ki Esteban ngayting manigpamatuud mu, du'un aku nga ka esa aku

gasi' nga nagpa'uyun it ukuman nira ngayti nga kamataynen. Aku pa' gasi' i miyarigra it mga pakayan it minimatay it kanya.' ²¹ Temed maat ya sit aken, 'Mapanaw ka kayti, ka du'un i pagta'gan kut imu it mangadal, du'ut babanwaan it mga taw nga ega Judio.'"

Pagkagneg it mga taw nga tuldu'an ni Pablo i mga taw nga ega Judio, simnikrab si' i iseg nira

²² Seked lamang du'un kayting ampang ya i piyagnegan it kadakel ngayti. Pagkagneg nirat siyangpit yay mga taw nga ega Judio, simnikrab si' i iseg nira. Ipagga'u-ga'uy na nira nga mag'aat, "Ka'ilangan, taw nga subuk kanya, iri'en na situt banwa! Ega nayan mapakay nga egnen kanya!"

²³ Sigi nang ga'uy-ga'uy nirat atkayti. Beken nga buwat nira, limbas niray sang lapis nga pakayan ka ipamagtibung baw siging akep nirat kapu-kapu ka ipamagsa'bug du'ut lawang, kat kadakulat iseg nira.

²⁴ Pagkamuya it piyakapagbaya'en ngaytit sundalu', isingkat ya nga ipasled na si Pablo du'ut kuta' nira ngayti, ka imbistigaren du'un. Isingkat ya pa' nga ripdasan si Pablo seked it aminen ya nga in unu talaga i binwat ya nga kara'e-ra'etan nga nasala'an it mga Judio. ²⁵ Temed pagkatagkes it ki Pablo du'ut tatagkesan, inaat yay esang kapitan it sundalu' nga magtitindeg du'ut ade'deng ya. Maat ya, "Da'ga ba' kuntra' it urdin it mga Romano i ripdasan i esang taw nga seled kat pagkaRomano in ega pa' nabetanganan it ukuman?"

²⁶ Pagkagneg it kapitan ngayti, inadu'un yay piyakapagbaya'en baw inaat, "Esa-esa ga, pikiren mu da'an i ipiyag'uridin mu ngaytu ka, ku'atkaytun mu ngaytung taw, palan, seled it pagkaRomano."

²⁷ Inadu'un nga lagi it piyakapagbaya'en ngayti si Pablo ka iningkat ya, "Unu, seled ka nga matuud it pagkaRomano?"

"Ee'", maat ni Pablo.

²⁸ "Aken ngaytu," maat it piyakapagbaya'en ngayti, "talagang dakula' nga kantidad i ibinggay ku isa'un makasled aku kat pagkaRomano."

"Temed aku", maat ni Pablo, "subuk manengteng akung Romano, ka nasubli ku garing du'un it mga giyaringan ku i pagkaRomano kut aken."

²⁹ Pagkagneg it inampang ni Pablo ngayti, namagpa'ala-alaid nga lagi du'ut kanya i maat ngayti mimbistigar it kanya. Mini'lam gasi' i piyakapagbaya'en, pagka'rut yat Romano palan si Pablo. In'ilaman ya, nakapatagkes ya ngayti nga maat ripdasan.

† Ega nasepsepan it Romano ngayting piyakapagbaya'en i ipagpanggaga'uy na ngayti it mga taw ka Hinebreo nga ampang.

³⁰ Aypa', pag'eyag it aldaw, piyau'badan na it piyakapagbaya'en ngayti si Pablo it mga kadina ngayti. Bawnga ipiyatawag ya i mga pagbaya'en it sasirduti baw mu'sang beken nga pagbaya'en it mga Judio, kumpur ka'uyutan it Sanedrin. Ireg yang matantuwan i kamatuudan, in unuy ipagdi-manda nirat ki Pablo. Iyan tingped na sirang mu'sa, ipiyapisi' ya na si Pablo ka ipiya'adap na du'un it kadakel ngayti.

Ipiya'adap si Pablo du'un it mga pagbaya'en it mga Judio

23 Tiyermek ni Pablo it semyek i mga ka'uyutan ngaytit Sanedrin, bawnga miyampang. "Mga kabilug ku," maat ya, "kat mu'sang ka'genan ku, garik tagna' seked it kayti, iyan lamang i pag-buwaten ku, in unuy pagpipikiren ku nga magayen kat panleteg it Ampu'ang Diyus." ² Pagkagneg it Piyakamata'as nga Sasirduti nga si Ananias, isingkat yat mamagtetpad nga tampeken i ba'ba' ni Pablo. ³ Pagkatampek, miyampang si Pablo. Maat yat ki Ananias, "Mabut talaga nga pasakitan ka gasi' i imu, temed Ampu'ang Diyus i pasakit. Pag-bete-bete'en mu lamang i pagsunud mut kanya. Ka wayan ka na mag'a'dung, nga maat mukuman it aken uyun kat mga urdin, temed it ikaw na i maglaban it urdin ngaytu, ka isingkat mu nga tampeken i ba'ba' ku."

⁴ Pagka'ampang ni Pablo it atkayti, inaat kanyat mamagtetpad ngayti du'un it kanya, "Unu kang taw nga pagdiyampa'en mu i Piyakamata'as nga Sasirduti it Ampu'ang Diyus?"

⁵ Katubag si Pablo, "Mga kasulsugan, ega bayan na'rutan ku nga palan, kanya, Piyakamata'as nga Sasirduti. In maat na'rutan ku, unuka mampang akut atkayan it magbebtang naga du'ut kasuratan nga, 'Ega diyampa'en i magpupudir nga magsasakep it imu?'"

⁶ Ta, it urut ni Pablo nga, mga Judio ngayting ka'uyutan it Sanedrin, sang bagi' mga Saduceo, sang bagi' mga Pariseo, inaat ya sirang mu'sa, "Mga kabilug ku, aku ngaytu, esa gasi' nga Pariseo. Atnaga i mga kagiyaringan ku. Pag'im-bistigaren aku kayti sabap it pagsisiguruun ku nga egnen it Ampu'ang Diyus i mga miyatay."

⁷ Pagka'ampang ya kayti, nagbatir-batiren nay mga Pariseo baw mga Saduceo. Nabagi' nay taw ngayting natingped du'un. ⁸ Sabap kat pasepsep it mga Saduceo, egay pag'egen it pa'uli', ega gasi' i pa'aaten nga anghil, baw ega gasi' i kiyarurwa. Temed, mga Pariseo, pagpamaya'nen nira nga may mu'sa ngaytu. ⁹ Iyan atnakayti, dimnadakula' nang banar i ampang nira ka namagra'e-ra'eten na. Namagtindeg nay mga manigpa'yag it urdin nga ka'uyutan it mga Pariseo. Maat nira, "Ega nagay

magkaparagan namen nga masala'an it itung taw. In bete' piyakisugidan kanyang matuud it esang anghil u beken nga garing du'un it langit, simpri ega kasala'an."

¹⁰ Iyan atnakayting mamagra'e-ra'eten na, mini'lam nay piyakapagbaya'en it sundalu' ka barang samay-samayen na si Pablo it kadakel ngayti. Aypa' piyalampud yay mga sundalu' ka piya'agaw yat ki Pablo du'ut kadakel ngayti bawnga ipiyasled nira si' du'un it kuta' nira ngayti.

¹¹ Pagdelem nagpakikita it ki Pablo ngayti i Ampu'an ka miyaat it kanya, "Pakalalaki ka, ka in mag'u'unuy nagpamatuud ka pasar it aken situt Jerusalem, atkayan naga i ka'ilangan nga buwaten mu du'un it Roma."

Magpanunumpa nay beken nga mga Judio ka eget na nirat ku'imatay it ki Pablo

¹² Pag'eyag it aldaw, may mga Judio nga nam-agti'me-te'mesen ka tiyulus nira in mag'u'unu ma'imatay nira si Pablo. Binwat nira, namagsumpa sira nga da'sira kuma'en u minum it danum seked it ega ma'imatay nira kanya. ¹³ Kadakel it nagsumpa ngayti, subrat epat nga pulung kataawan. ¹⁴ Pagka-panumpa nira, na'adu'un na sirat mga pagbaya'en it sasirduti baw mga mata'as nga ginu'u. Pag'abut, maat nira, "May siyumpaan namen baytu nga da'kami sumukdan it panga'en seked it ega ma'imatay namen si Pablo. ¹⁵ Aypa', kayti, pag'angutun namen situt imyu nga paki'upakatan mi i ka'ibaan mi nga ka'uyutan it Sanedrin baw adu'unun mi i piyakapagbaya'en ngaytit sundalu'. Angutun mi nga ipa'adap ya sit imyu it suma'up si Pablo. Ambu-ambutan mi nga ku'ine'te'en mit mimbistigar kanya. Bawnga in pagtatabanen na kanya situ, talagang alistu kami nang mu'sa nga mimatay it kanya ka mapa' kami na."

¹⁶ Temed, ampang nira ngayti, nagnegan it kamanaken ni Pablo, nga anak it sulsug yang babay. Pagkagneg ya, na'adu'un kanya nga lagi it kampu ngayti ka itiyuturan ya du'ut ki Pablo. ¹⁷ Pagkagneg ni Pablo kayti, tiya'wagan yay esang kapitan it sundalu' baw inaat ya, "Asi-asi pat imu, tabanen muy wa'wa' ngaytu du'ut piyakapagbaya'en mi ka may ikututuran ya du'un."

¹⁸ Piyabaya' nat kapitan ngayti i kamanaken ni Pablo du'un it piyakapagbaya'en nira. Pag'abut maat ya, "Tiya'wagan akut pirisu ngayting si Pablo ka maat ya, in mapakay tabanen ku situt imu i itung wa'wa' ka may ikusugid ya kunu' situt imu."

¹⁹ Diyundun it piyakapagbaya'en du'un it alalaid i wa'wa' ngayti baw tiye'e-te'eng it mingkut. "Unuy kusugiden mu ngayan situt aken?"

²⁰ Maat it wa'wa' ngayti, "May namag'upa-upakaten ba' nga mga Judio nga dedelem angutun ni-

ra si Pablo nga papa'adu'unun mu sing ipa'adap du'ut mga ka'uyutan it Sanedrin ka, kunu', ireg ni-rang ma'imbistigar nat magayen. ²¹ In mapakay pag'angut-angutun ku nga ega ipalugut mu, ka may subrat epat nga pulung kataawan nga Judio nga namagsumpat bilug nira nga da'sira kuma'en u minum mintras ega ma'imatay nira si Pablo. Kayti nga lagi mag'a'alistu na sira. Mag'elat mana sira in unuy tubag mu it mga taw nga mupakat it imu. In ipalugut mu, apa'an na nira."

²² Pagkagneg it piyakapagbaya'en, maat ya, "Iyan ega isugid mut maski siyu nga nanugid ka situt aken." Bawnga piya'uli' ya na.

Ipiyagpadu'lung si Pablo du'un it gubirnadur nga si Felix nga du'un it Cesarea

²³ Pagkagaring it wa'wa' ngayti, tiya'wagan it piyakapagbaya'en ngayti i duwang kataawan nga mga kapitan it taga sang gatus nga sundalu' ka inaat ya, "Pa'alistuun mi i mu'sang taawan mi baw dungagan mi sirat pitung puluy mangangabayu' baw duwang gatus i mamagbebesak, ka ipadu'lung ku si Pablo du'un it Cesarea. Gumaring kamu in ararem nay delem. ²⁴ Mareg kamu gasit kabayu' nga pasakayat ki Pablo baw arigraen mi kanyat magayen isa'un ka'but kanya it egay ka'unu'an du'ut gubirnadur nga si Felix."

²⁵ Bawnga nagsurat kanya it ipataban du'un it gubirnadur ngayti. Ibintang ya du'un it surat i atkaytu.

²⁶ "Kagalang-galang nga Gubirnadur Felix, Aku nga si Claudio Lysias, magpangumusta it imu.

²⁷ Wayan i taw nga ipagpadu'lung ku asat imu. Taw ngayan, diyakep it mga Judio. Ku'imatayen na sana nira, temed pagka'rut ku nga Romano kanya, inadu'un namen it mga sundalu' ku ka ipiyagribri kanya. ²⁸ Ta, it ireg kung matantuwan in unuy binwat ya nga kara'e-ra'etan nga ipagdimanda ngayti mga Judio, ipiya'adap ku kanya du'un it mga pagbaya'en nira nga ka'uyutan it Sanedrin. ²⁹ Du'un ku na na'rutan nga egay binwat ya nga dapat ikapirisu ya u bugtu'an nat ginawa ya. Ka iyan lamang palan i nasala'an nira, mga pagda'e-da'egan nira pasar it siyubli-subli nirang mga urdin. ³⁰ Kayti ngaytu, it may nagpa'rut it aken nga pag'isun-isunan nat mga Judio nga imatayen nira i itung taw, aypa' ka ipiyadu'lung ku na kanya asat imu. Inaat ku na sira sini nga may dimanda it kanya nga asan manat imu i pa'apyatan nira. Iyan na lamang."

³¹ Egay beken, siyunud nga lagi it mga sundalu' i isingkat ngaytit kanira. Pagdelem pinsi' nira si Pablo ka namagpanaw na. Na'aldawan it kanira, du'un it Antipatris. ³² Sikayti nay seked it beken nga mga sundalu'. Namagpa'uli' na sira du'un it

Jerusalem. Yamanay timnaban it ki Pablo du'un it Cesarea, mga mangangabayu'. ³³ Pag'abut it namaglangbus ngayti du'un it Cesarea, ibinggay nay surat du'un it gubirnadur baw ipiyag'interga' na nira si Pablo du'un it kanya. ³⁴ Pagkabasa it gubirnadur it surat ngayti, iningkut ya si Pablo in taga aring rugar kanya. Pagka'rut ya nga taga Cilicia, nga sakep nagat gubirnadur ngayti, ³⁵ maat ya, "In mabut nay mga magdimanda ngaytit imu, bawnga pateke-teke'an kut magayen." Bawnga isingkat ya nga guwardiyaan si Pablo it mga sundalu' du'un it balay ngayti nga ipiyapatindeg it tagnang adi' nga si Herodes.

Ipiyag'usay it mga Judio du'un it gubirnadur i dimanda nira it ki Pablo

24 Desang nakalima, miyabut na du'ut Cesarea i Piyakamata'as nga Sasirduti nga si Ananias. Ka'ibaan yay mga mata'as nga ginu'u baw si Tertulo nga esang abugado. Ipiya'apyat na nira du'un it gubirnadur i dimanda nirat ki Pablo.

² Bawnga, iyan ipiyapisi' nat gubirnadur si Pablo, nagpapu'un na si Tertulo ngayti it musay it dini-mandaan nirat ki Pablo. Maat ya, "Kagalang-galang nga Gubirnadur, talagang garing it pagka'dung mung lagi nga punu'an namen, ka'lay ngaytu, ega nay kaguluwan situt itung banwa. Ka'imben-gan i nagpasubli. Talagang kat padisir mu ngaytu, dakel nga mga bagay i naba'gu nga ikiyagayen it mu'sang taw nga pagsasakpan mu. ³ Aypa', mu'sa kami, pagsagyaan nameng banar baw pagpasalamatan namen it dakulang pasalamat. ⁴ Maski masasaw namen i buwat mu, ireg namen pa'atrasu ka da'an it maski ega ma'lay ka in mapakay pagne-gan mu da'an i sugi-sugid namen ngaytu.

⁵ Ka, itung taw, namuyaan namen nga mapiyang-gulu talaga. Buwat ya, magpanlekep-lekep it mu'sang kababanwaan ka pagpa'ulu-uluwan yay mga Judio nga manggulu. Esa kanya gasing pagbaya'en it mga taw ngayting pagpangaranat Nazaretanen. ⁶ Dungag pang binwat ya, ngaring ngaring makapara'way kanya it Templo namen du'un it Jerusalem. Aypa' sikayti diyakep namen kanya. ⁷ Temed ta, inadu'un kami it piyakapagbaya'en ngaytit sundalu' nga si Lysias. Riyeges ya kami it may dakulang kaguluwan baw inagaw ya i taw ngaytung diyakep namen. ⁸ Inaat ya pa' nga situ manat imu i pa'apyatan it dimanda namen. Ta kayti, in imbistigaren mu na kanya, matantuwan mu nga matuud i mu'sa ngaytung ipagdimanda namen it kanya."

⁹ Pagka'ampang ni Tertulo kayti, riyumbayan kanyat mga Judio ngayting magbabaya' it kanya. Maamaatan sira, "Talagang matuud yay mu'sa ngayan."

**Lamang magayen i pangataldengan ni Pablo
du'un it gubirnadur, pinirisu naga kanyat
duwang ta'un**

¹⁰ Sininyasan it gubirnadur si Pablo nga kanya si i mampang. Aypa' miyampang na si Pablo nga tubag yat dimanda ngaytit kanya. Maat ya, "Kagalang-galang nga Gubirnadur, magka'rutan ku nga na'lay ka nang manig'ukuman situt itung banwa. Aypa' ka da'ku mag'ali' mampang pasar it sadili ku, nga pangataldengan ku. ¹¹ Talagang in bete' ine'te'en mu, ma'rutan muy kamatuudan nga ka'lay it pag'abut ku du'ut Jerusalem ka sumamba du'un, ikasang pulu' may duwa pa' i itung aldaw. ¹² Maski ka'sa, egay namuyaan nira nga magpaki-da'eg aku it maski siyu du'un it seled it Templo, u magpangunkun it taw du'un it mga papagsambaan u maski ba' aring rugar kat siyudad ngayti. ¹³ Talagang egay magkapali'wan nira nga puriba it mga nasala'an nira ngaytu it aken.

¹⁴ Itu lamang i aminen ku. Uyun nagat panuldu' nga maat nira, kamali', i pagsirbi kut Ampu'ang Diyus it mga kagiyaringanamen. Baw pag-sunudun ku naga gasi' i mu'sang magbebtang du'ut mga urdin ni Moises baw mu'sang mga isiyurat it mga prupita' it tagna'. ¹⁵ Baw subung it pag-sisiguruun it mga taw ngaytu, pagsisiguruun ku gasi' nga egnen it Ampu'ang Diyus it pa'uli' i mu'sang taw, mga mataldeng kat panleteg ya baw da'ga. ¹⁶ Sabap it itung mga bagay nga pagpamaya'nen ku, pagpa'resan ku nga egay mabwat kung kamali' kat panleteg it Ampu'ang Diyus u masigkataw ku.

¹⁷ Ta, pagta'lib it pira na nga ta'un garing it tag-nang adu'un kut Jerusalem, na'adu'un aku si', magtataban it pirak nga itabang it mga kabilug kung Judio du'un. Beken gasing enged ku, megay it ipag-pasalamat ku du'un it Ampu'ang Diyus. ¹⁸ Iyan naltengan nira aku du'un it Templo, minwat kami it ipagpanlimpiyu' uyun kat ka'ugali'an namen. Da'kami sang bulyugan i du'un baw ega nagay kag-uluwan. ¹⁹ Temed maski atkayan, piyamwat-buwatan akut pirang mga Judio nga taga Asia. Sana sira ngayti i pa'asitu nga pa'apyat it dimanda, in bete' may nasala'an nirat aken. ²⁰ U in da'ga, sira naga ngaytuy sumugid in unuy naparagan it mga ka'uyutan it Sanedrin, pag'adap-adapen namen du'un it Jerusalem, nga in unuy nabwat kung kamali'. ²¹ Iti lamang i inaat ku, nga diyadakula' kung ampang, iyan magtitindeg aku du'ut adapan nira, maat ku, 'Pag'imbistigaren aku kayti situt adapan mi sabap it pagsisiguruun ku nga egnen it Ampu'ang Diyus i mga miyatay.'"

²² Ta, si Felix ngayting gubirnadur, na'rutan ya nat magayen i mga pagpamaya'nen it mga taw nga

magsunud it dalan ngaytit karibriyan. Aypa' inaat yay kadakel ngayti nga du'un, "Pedkanaan tami da'an i surugiden ngaytu. Sublan mana in mabut situ si Lysias, nga piyakapagbaya'en it sundalu' du'un it Jerusalem." ²³ Bawnga ipiyakargu' ya si Pablo du'un it esang kapitan it sundalu'. Temed ipiyag'aat ya nga ega naga masyadung igpitan baw ega gasi' paaren i mga iba-iba yang magpasyar du'un it kanya nga magtabang kat mga pagka'ilanganen ya.

²⁴ Pagta'lib it pirang aldaw, miyabut si' si Felix, nga magbabaya' nat kanya i asawa ya nga si Drusila †. Si Drusila ngayti, esang Judio. Pag'abut nira du'un, ipiyapisi' nira si Pablo ka kupagneg sirat pa'yag ya pasar it pamaya' yat ki Cristo Jesus.

²⁵ Pag'abut ni Pablo ipiya'yag yay mu'sa, in mag'u'unuy panga'genang mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus, nga ka'ilangan supilen i sadili. Ipiyanuldu' ya gasi' nga talagang mabut i aldaw nga ipangukuman it Ampu'ang Diyus it katataawan. Pagkagneg ni Felix ngayti, piyangingira'butan kanya. Piyapdek ya na si Pablo nga inaat, "Ta kayti, magbelag-belagen tami na temed kat belag nga aldaw ipapisi' ta si' ikaw." ²⁶ Kat nakem ya gasi', pag'i'inawaren ya nga begayan kanya ni Pablo it pabur nga i'angut it ipali'wan ya kanya. Aypa' pirmi yang ipagpapisi' si Pablo ka magsugi-sugid sira.

²⁷ Pagta'lib it duwa nang ta'un, giyantiyan na kanya. Si Porcio Festo i igiyanti nga gubirnadur. Baw ta, it ireg ni Felix ngayti nga may buwatan ya nga sagyaan it mga Judio, piyata'nan ya na lamang si Pablo nga pagpipirisuun pa'.

**Ipiya'apyat du'un it ki Festo i dimanda it mga
Judio temed nag'apiral si Pablo du'un it Impi-
radur**

25 Garing it pag'abut ni Festo du'un it Cesarea, tulung aldaw i ka'lay ya du'un, bawna-nga na'adu'un kanyat Jerusalem. ² Pag'abut ya du'un, egay beken nga siyugid it mga pagbaya'en it sasirduti baw beken nga pagbaya'en it mga Judio, nagpa'apyat si' du'ut kanya it dimanda nirat ki Pablo. ³ Baw pag'angutun nira gasi' du'un it gubirnadur ngayti nga, in mapakay, ipadu'lung ya si Pablo du'un it Jerusalem ka ubsun nay surugiden. Temed, antap it nakem nira, apa'an na du'ut dalan ka imatayen. ⁴ Temed maat i tubag ni Festo it kani-ra, "Ega yan mapakay. Pagpipirisuun pa' si Pablo du'un it Cesarea baw ega ma'lay muli' aku naga du'un. ⁵ Iyan bay magayen, may ipabaya' mit aken nga mga ginu'u mi. Ka in matuud nga may binwat ya nga kara'e-ra'etan, du'un manay pa'apyatan nirat dimanda mi."

† Si Drusila ngayti, inagaw ni Felix.

⁶ Egang matuud na'lay si Festo du'un it Jerusalem ngayti. Nakawalu u in da'ga nakapulu' lamang, miyuli' na kanya du'un it Cesarea. Pag'abut ya du'un, pag'eyag it aldaw, miyadung na kanya du'ut ara'dungan it manig'ukuman bawnga ipiyapisi' ya si Pablo. ⁷ Pag'abut ni Pablo du'un, liniputan na kanyat mga Judio ngayting garing du'un it Jerusalem. Dakel-dakel na nga ipagpali'wan nira nga mabebe'gat nga kuntra' it kanya. Temed, da'sira magkatuud. ⁸ Natubagan nga mu'sa ni Pablo, nga maat i pangataldengan ya, "Talagang egay nabwat ku nga kuntra' kat siyubli-subling urdin it mga Judio, kuntra' kat Templo, u kuntra' kat Impiradur."

⁹ Temed, it ireg ni Festo nga may buwatan ya nga sagyaan it mga Judio, inaat ya si Pablo, "Unu, ireg mu nga tabanen ka du'un it Jerusalem ka du'un manay ubsan kut surugiden ngaytu?"

¹⁰ Temed timnubag si Pablo, "Ega. Talagang da'ku magkapakay kayan. Kayting situ aku nat adapan it manig'ukuman nga ipiyatindeg it Impiradur, ka'ilangan, situ nay sumaryaan it aken. Talagang natantuwan mu na nga egay binwat kung maski unung kamali' kuntra' kat mga kabilug ku nga mga Judio. ¹¹ In bete' matuud nga may nabwat ku nga kara'e-ra'etan, nga bagay it aken, imatayen, ega da'gaen ku. Temed it egay kamatuudan it maski unu ngaytu nga ipagpali'wan nira kuntra' it aken, ega talaga i may pudir nga ipa'alima aku du'un it kanira. Aypa' mag'apiral aku na du'un it Impiradur nga du'un it Roma."

¹² Pagkagneg ni Festo kayti, riyunding yay mga katimbang ya. Bawnga nagpalingdan du'ut ki Pablo. Maat ya, "Ta, it atkayan nga mag'apiral ka du'un it Impiradur, egay beken, tabanen ka du'un."

Ipiya'adap si Pablo du'un it adi' nga si Agripa

¹³ May pirang aldaw i nagta'lib, miyabut du'un it Cesarea i adi' nga si Agripa, duwa sira naga ni Bernice †, ka ireg nirang kumustaen i ba'gung gubirnadur nga si Festo. ¹⁴ Ta it na'la-na'lay i pangiga' na Agripa ngayti du'un, natuturan na ni Festo du'ut kanira i pasar it ki Pablo. Maat ya, "May esa bayang pirisu nga natananan it giyantian ku ngayting si Felix. ¹⁵ Pagpa'adu'un kut Jerusalem, inabigwar sit mga pagbaya'en it sasirduti baw mga mata'as nga ginu'u it mga Judio i dimanda nirat kanya. Pag'angutun nira nga betanganan ku nat ukuman. ¹⁶ Taka' tiyubag ku sira nga ega yay buwat it mga Romano, nga ega basta-basta ukumanan i maski siyu in ega pa' nakapag'adap-adapen sirat mga taw nga nagdimandat kanya baw, kanya nga ipiyagdimanda.

† Si Bernice ngayti, ega ugaling nga taw ni Agripa, ka sulsug ya. Aypa' sumbang tu sira. Si Drusila ngayting asawa ni Felix nga inagaw ya du'ut beken, ari' nagat duwa ngaytu.

¹⁷ Aypa' pag'uli' ku situ namagbaya' na sirat aken. Ega inatrasu ku, in da'ga, pag'eyag it aldaw, miyadung aku na kat ara'dungan it manig'ukuman bawnga ipiyapisi' ku si Pablo ngayti. ¹⁸ Ta it ti'mes na, timnindeg nay mga Judio ngayti nga ipiyali'wan nay mga nasala'an nirat kanya, tanud ku may ipali'wan nira nga mabe'gat nga kara'e-ra'etan nga nabwat ya. Arit ega. ¹⁹ In da'ga, iyan lamang i pagsala'an nirat kanya, mga pagda'e-da'egan nira pasar it sadili nirang rilihyun, baw pasar it esang taw nga pagpangaranat ki Jesus nga, lamang miyatay na, temed ipagpali'wan ni Pablo ngayti nga na'gen nagat pa'uli'. ²⁰ Ta, paribasay elam aku pasar it iting mga bagay, iningkut ku kanya in unu, ireg yang pa'adu'un it Jerusalem ka du'un manay ubsan it surugiden nira ngaytu. ²¹ Temed tubag ya, ireg ya nga mag'apiral du'un it Impiradur, nga yanay mukuman kaytu. Aypa' isingkat ku nga pirisuun si' kanya seked it makapadu'lung ku kanya du'un it Impiradur nga du'un it Roma."

²² Pagkagneg ni Agripa ngayti, inaat ya si Festo, "In mapakay, ireg ku sana nga mapagnegan i iting taw."

"Unuka ega?" maat ni Festo. "Dedelem magnegan mu yan."

²³ Aypa', pag'eyag na'adu'un it papagsurugidenan i adi' ngayting si Agripa, duwa ni Bernice. Mabakas talagay pakayan nira baw ega basta-bastay pabibat kanira. Nagpatingped gasi' du'un i mga piyakapagbaya'en it mga sundalu' baw mu'sang matata'as nga mga taw du'ut Cesarea. Iyan natingped nay mu'sa, ipiyapisi' na ni Festo si Pablo. ²⁴ Pag'abut ni Pablo, miyampang na si Festo. Maat ya, "Kagalang-galang nga Adi', baw kadakel it taw nga ka'ibaan ta situ, waytu na i taw nga kamataynen ya i pag'inge'reten it kadakel it mga Judio. Talagang piyagut nira du'un it Jerusalem, bawnga pati situt Cesarea, piyagut si' nira. Ipagga'u-ga'uy nira nga ega na egnen kanya. ²⁵ Temed, it ega nagay naparagan ku nga binwat ya nga dap-at betanganan kanyat ukuman nga kamataynen, baw beken it ireg yang mag'apiral du'un it Impiradur, aypa' napikir ku nga ipataban kanya du'un it Roma. ²⁶ Temed ta, egay magka'rutan ku nga masurat ku pasar it kanya ngaytu nga mapakay nga ipataban du'un it agalen ku ngayti. Aypa' ka kayti, ipagpa'adap ku kanya situt kadakel mi, subra' na situt imu, kagalang-galang nga Adi', isa'un in ma'imbistigar kanya, may makabtang ku na du'ut surat nga ipataban du'un. ²⁷ Ka subuk egay kaka-pulusan in may ipataban ku nga pirisu temed egay ipataban nga ipagpa'yag it nadimandaan it kanya."

Nag'usay baw nangataldengan si Pablo du'un it adapan ni Agripa

26 Pagkatopus it ampang ngayti ni Festo, inaat na ni Agripa si Pablo, "Pagpa'intulutan ka na nga tumuturan pasar it sadili mu."

Aypa' ipiyatindeg ni Pablo i alima ya, nga tanda' it tumuturan na kanya. Bawnga miyampang na kanyat pangataldengan yat sadili ya. ² Maat ya, "Masagya aku kayti, kagalang-galang nga Adi', nga makapangataldengan kat adapan mu, nga panubag kut mu'sang mga ipiyagdimanda it aken it mga kabilug ta nga mga Judio. ³ Subra' na it, ikaw ngaytu, egay ipa'lam it imu nga mu'sang ka'ugal-i'an baw pagda'e-da'egan tami nga mga Judio. Kayti kagalang-galang it imu, sana da'ka ma'yawan it papagneg it mga usayen ku ngaytu.

⁴ Ta, urut it mu'sang mga Judio in mag'u'unuy panga'genan ku garing it pagwa'wa' ku, du'un it diyakula'an kung banwa baw du'un gasit Jerusalem nga piya'adalan it aken. ⁵ Garing it tag-na' ngayti, pagmumuyaen niray mu'sang panga'genan ku. Aypa' in bete' ireg nira lamang, talagang makapamatuud sira nga esa akung piyakama'igpit kat pagsunud it rilihyun tami nga mga Judio ka Pariseo aku. ⁶ Kayti, pagsumaryaen aku sabap it pagsisiguruun ku nga tumanen it Ampu'ang Diyus i isiyanggup ya kat mga kiya'apu'-apu'an tami, nga egnen ya it pa'uli' i mga miyatay. ⁷ Baw kadaklan it mga Judio, nga delem-aldaw e'res i pagsirbi nirat Ampu'ang Diyus, pagsisiguruun nira naga nga maka'uyut sira kat isiyanggup ya ngaytu. Temed ta, yanayan, yan i nasala'an it mga Judio it aken, kagalang-galang nga Adi', kasiguruwan ku ngaytut isiyanggup it Ampu'ang Diyus. ⁸ Ta, kadakel mi, unu pay mag'enget ka ega pagpamaya'nen mi i panuldu' nga egnen it Ampu'ang Diyus it pa'uli' i miyatay na?

⁹ Temed tagna', atkayan naga i aken nga magkapikir sabap it ki Jesus nga maat it beken, inggen it pa'uli'. Tanud ku magayen kat panleteg it Ampu'ang Diyus in talagang pa'resan kut pakikuntra' i pamaya' it ki Jesus ngayti nga taga Nazaret. ¹⁰ Baw iyan talaga i binwat ku du'un it Jerusalem. Miyangut aku du'ut mga pagbaya'en it sasirduti it kari'genan isa'un makapapirisu ku i kumpur maparagan kung magpamaya' it ki Jesus ngayti. Bawnga in ukuman nga ibetangan it kanira, imatayen, uyun aku na nga banar. ¹¹ Pagselad-seladen kuy mga papagsambaan baw in siyuy madakep kung magpamaya', pagpasakitan ku sira ka ireg ku mareges sirat timibaba' it ki Jesus ngayti. Kamatu-udan it masyaduy iseg kut kanira, pagti'sen ku maski du'un it beken nga mga siyudad."

Tuturan ni Pablo it in mag'u'unu namaya' kanyat Ampu'an baw tiya'eg kanyat mangadal

¹² "Ta, yanagay enged kut ka'sa nga magpa'adu'un akut Damasco, magtataban it kari'genan nga isiyurat it mga pagbaya'en it sasirduti. ¹³ Desang ka'ugtu na, nga du'un kami pat dalan, kagalang-galang nga Adi', sakaling nakalteg akut siyang nga eyag nga garing du'ut langit nga ma'yag pa' kat singkar it aldaw. Nasakep aku pati mga ka'ibaan kut magpanaw. ¹⁴ Simnu'sub kami nang mu'sa du'un it lugta' bawnga may nagnegan ku nga esang ga'maran nga magpakisugid it aken, nga mag'aat kat Hinebreo, 'Saulo, Saulo, unuka atkaytuy buwat mu nga pagpakuri'an mu aku? Isugid tat imu nga pagpakuri'an mu lamang i sadili mu kat pakilaban mut ka'irgan ku.' ¹⁵ Natubag ku yan, maat ku, 'Ay siyu ka, Agalen?' Maat i tubag it Ampu'an, 'Si Jesus aku ngayan nga pagpakuri'an mu. ¹⁶ Magbangun ka na baw timindeg. Nagpakikita akut imu kayti ka buwaten ta ikaw nga manigsirbi ku baw manigpamatuud it naltegan mu na ngaytu baw mga ipalteg ku pat imu kat pagdadarpa'en. ¹⁷ Iparibri ta ikaw kat alima it mga Judio, baw kat alima gasi' it mga taw nga ega Judio nga sira ngaytu i ta'gan kut imu. ¹⁸ Sira ngaytu nga ega Judio i tuldu'an mu isa'un kamukrat sira ka kayti, subuk beleg sira. Tuldu'an mu sira isa'un kali'wan sirat kadleman it kasala'an baw pamegbeg ni Satan, ka pa'ugad na sira kat ka'yagan nga ibgay it Ampu'ang Diyus, nga pasakep na sirat kanya. Ka in mamaya' sirang matuud it aken, mapasinsiya i mga kasala'an nira baw maka'uyut sira kat mga taw nga pinili' baw ipiyapinpin it Ampu'ang Diyus nga mga taawan ya."

Ipiyasigi ni Pablo i pag'usay ya

¹⁹ "Kagalang-galang nga Adi', ega na maat liyaban ku pa' i ta'eg ngaytit aken it Ampu'an nga nagpakikitat aken garing du'un it langit. ²⁰ U'nang piyangadalan ku, du'un nat Damasco, bawnga du'un it Jerusalem. Garing du'un liyekep-lekep kuy mu'sang sakep it Judea bawnga na'adu'un akut mga banwa it taw nga ega Judio. Ipagpangadal kut kanira nga magsinguli' baw indi'an i mga kasala'an nira, ka pasakep nat Ampu'ang Diyus, bawnga muwat it mga magagayeng buwat nga magpamatuud it siniguli'an baw inindi'an na niray tag-nang buwat nirang ega magayen. ²¹ Ta, sabap it buwat ku ngaytu, diyakep aku it mga Judio du'un it Templo, ka ireg nira, imatayen aku. ²² Temed yay matuud, da'ku pagpabaya-baya'an it Ampu'ang Diyus. Talagang pagtabangen ya aku seked it kayti ngaytu, aypa' ka situ aku naga magtitindeg, nga egen pa'. Baw magpamatuud aku kat mu'sang taw,

timawa' u mata'as, nga egay beken nga ipagpangadal ku in da'ga iyan lamang, mga bagay nga mabut nga ipiyagsugid ni Moises baw mga prupita'. ²³ Ka da'ga basa'an magbebtang du'ut mga isiyurat nira nga ka'ilangang lumabay it dakula' nga kakuri'an i Cristo ngayting Manribring Adi' nga isiyanggup? Magsusurat gasi' nga kanya i u'na-u'nang egnen it pa'uli' nga ega na matay it suma'up. Baw kat pag'egen ngaytit kanya, mabgayan yat ka'yagan i mu'sang taw, mga Judio baw da'ga, pasar it karibriyan."

²⁴ Ta, ega pa' natupus ni Pablo i pangataldengan ya ngayti, miyampang si Festo it dadakula'. Maat ya, "Magpulpug ka na, Pablo! Yanay ipagpulpug mu, kadakulat napag'adalan mu."

²⁵ Temed timnubag si Pablo it kanya, maat ya, "Kagalang-galang nga Festo, da'ku baytu magpulpug. Mu'sa ngayang pag'ampangan ku, purus kamatuudan baw kat pikir nga tarunus. ²⁶ Talagang ma'yag tu it ki Agripa ngaytu nga adi' i mu'sa ngaytu. Pagsisiguruun ku nga egay ipa'lam it kanya nga itung mga bagay ka egaytu kat lingeb. Aypa' ka da'ku magpangangali' mampang kat adapan ya." ²⁷ Bawnga nagpalingdan si Pablo du'un it ki Agripa. Maat ya, "Siguru, kagalang-galang nga Adi', pagpamaya'nen mu i magbebtang ngayti du'ut mga isiyurat it mga prupita'. Talagang urut ku nga pagpamaya'nen mu."

²⁸ Katubag si Agripa, "Napapamaya' mu aku it sang dekeye' it ki Jesus ngayang pa'aaten mu nga Cristo." †

²⁹ Tiyubag nga lagi ni Pablo, nga maat ya, "Ipagpanalangin ku nga sana ega lamang ikaw, pati mu'sang taw situ nga nakagneg it aken kayti, ega desang mamaya' it sang dekeye', in da'ga itingled nay nakem. Sana in pasar it pamaya', makasbung kamu nat aken, magpuyra lamang it ipiyagkakadina ngaytu it aken."

³⁰ Pagkatupus it iting inaat ni Pablo, timnindeg nay adi', gubirnadur baw si Bernice ka na-magli'wan na. Namagtindeg na gasi' i mu'sang ka'ibaan nira du'un baw namagbelag-belagen na. ³¹ Pagkali'wan it tulu ngayting matata'as, namagsugi-sugid na nga mag'aat, "Taw ngayan, ma'yag nga ega nagay binwat yang dapat yang ikapirisu u igtas it ginawa ya." ³² Bawnga inaat ni Agripa si Festo, "In da'ga lamang inaat ya na nga ireg yang mag'apiral du'un it Impiradur, may kali'wanat iyan nga taw."

Gimnaring na na Pablo nga idu'lung na kanya du'un it Roma

²⁷ Iyan na'but nay aldaw nga isakay namen, nga ipadu'lung nat gubirnadur si Pablo du'un it Roma nga sakep it Italia, ipiyakargu' ya si Pablo ngayti baw beken nga mga pirisu du'un it esang kapitan it sundalu' nga pagpangaranat ki Julio. Ka'uyutan kanya it dakulang guruput mga sundalu' nga pagta'waget Gurupu it Impiradur. ² Siyakayan nameng barku', barku' nga garing du'un it Adramitio, nga magpa'adu'un it mga papadunggu'an nga du'un it Asia. Miyaya' nagat amen i esang ka'iba-iba ni Pablo garing it tagna', nga si Aristarco nga taga Tesalonica nga sakep it Macedonia. ³ Ipangadwang aldaw it sakay namen, nagpadunggu' kami du'un it Sidon. Pagkadunggu' du'un, piyaltegan ni Julio si Pablo it magayeng nakem ka inintulutan ya nga maningdal du'ut mga iba-iba ya isa'un pakikita it kanira baw, in unuy tabang nira, matabang kanyat mga kakurangan ya. ⁴ Pagsakay namen sit garing du'un, da'kami nakapandiritsu ka sungsungun i deres. Panakay namen, ayun kat binit nga bali it pulaw it Chipre. ⁵ Iyan nadipag namen nay lu'uk it Cilicia baw Panfilia, naka'but kami na du'un it Mira, nga esang lansangan it Licia. ⁶ Pag'abut namen du'un, may naparagan it pagbaya'en namen ngayting kapitan it sundalu', nga barku' nga garing du'un it Alejandria nga magpapa'adu'un it Italia. Aypa' inaat ya kami nga sikayti si' i panakayan namen. ⁷ Piyanawat pirang aldaw i sakay namen ka pirling sungsungun i deres. Apa-apanan i ikiya'but namen du'ut patu' it Gnido. Bawnga pagkapatu' namen du'un, da'kami na nakapanggerteng. Aypa' namiluk kami nat nandipag du'un it pulaw it Creta nga patu' it Salmon. ⁸ Pagkadipag namen du'ut pulaw ngayti, siging kaya'mat it sakay namen it magpangumbinitan. Taka' talagang apa-apanan nagay ikiya'but namen du'ut esang papadunggu'an nga rugar nga pagpangaranat Magayeng Dudunggu'an nga ade'deng it siyudad it Lasea.

⁹ Paribasay dakula' nang atrasu it sakay namen, inabut kami nat timpu nga ka'i'ilang nang ipagsakay. Kamatuudan, nakata'lib nay aldaw it piyakamata'as nga pagpuwasa. Aypa' inupakat sira ni Pablo. Maat ya, ¹⁰ "Tabing galang it imyu, subuk magkamayaan ku nga ika'ilang nay sakay ta ngaytu. Siguru, dakula' nga kagasta'an in dimiritsu tami pa'. Ega lamang barku' ngaytu baw mga karga', kalapis pay pati ginawa ta." ¹¹ Temed ega piyamaya' it kapitan ngaytit sundalu' i inaat ni Pablo, in da'ga, iyan i piyamaya' ya, ampan it timunil, nga kanyay pagbaya'en it mga barugsakay, baw ampang gasi' it tagpu'un it barku' ngayti. ¹² Ka maat

† Kat pasepsep it beken, mapisi' gasi' kat Ginirego i atkaytu. "Kat kadekeye' mana ngaytut uras, pagpa'resan mu akut papamaya'nen it ki Jesus ngayang pa'aaten mu nga Cristo."

nira nga ega magayeng tiniran i du'un kayting dudunggu'an in padada'et. Iyan kunuy magayeng dudunggu'an, du'un it Fenice nga sakep nagat Creta ngayti, ka kubli i du'un. Aypa', ireg it kadaklan nga sumakay si', nga apasen i Fenice ngayti. Sana ka'but sira du'un, bawnga elatan nay makata'lib i panagramig nga timpu.

Biyagyuwan kami nay magsasakay

¹³ Ta, yan namuyaana nira nga gimnanti nay deres nga subuk salatan na, baw ega naga masbeg, simnagya sira ka tanud nira, makatabus na. Aypa' biyatun na niray pamundu ka simnakay si'. Panakay namen, magpangubay lamang it Creta. ¹⁴ Temed, ega na'lay kamit sasakay sakaling biyales si' i deres ngayti it subuk tugpa-tugpa nga ere'eret na nga sebeg. Pangaran it mga taga du'un it iting deres, Euraclicon. ¹⁵ Iyan pinsag nay barku' ngayti, da'na magka'unu-unu. Piyabaya'an namen na lamang i ipagpirpir. ¹⁶ Pagkapabali namen du'ut pula-pulaw nga pagpangaranat Clauda, lingeb-lingeb it dekeye'. Aypa' piya'resan namet dumlu' i pagtutundanen nga papabnitan. ¹⁷ Pagkadlu', iyan si' i binwat nira, piyalikusan it dadakula' nga lubid i pagsasakayan namen ngayti. Bawnga, paribasay mag'i'lam sirat ibelbeg du'un it dakulang gusun nga du'ut patu' it Libia, biyubud na niray layag nirang malabeg, baw paribasay ega nay mabwat, magpapirpir na lamang.

¹⁸ Ta, dakula' talaga nga kakuri'an namen ka mag'ere'eret gay bagyu ngayti. Aypa', pag'eyag it aldaw, buwat nira, ipagbuntal na du'ut dagat i mga karga' isa'un yuma'ngan i barku'. ¹⁹ Pag'ikatlu nga aldaw, yanay ipagbuntal it mga barugsakay ngayti, mga kagamitan nira du'un it barku'. ²⁰ Bawnga pagta'lib it pira-pirang aldaw nga egay naltegan nameng aldaw u mga bitu'un ka sigi-siging bagyu, pagsisiguruun namen nga ma'ilang kami na talaga.

²¹ Iyan na'lay na ngayting da'sira na magka'en, timnindeg si Pablo du'ut adapan nirang mu'sa baw miyampang. Maat ya, "Mga ka'ibaaan, in bete' namaya' kamut aken nga da'tami da'an lim'id du'ut Creta, ega atkaytuy nabatangan ta nga kadakulat kakuri'an baw kagasta'an. ²² Temed, kayti, pasagyaen mi i nakem mi ka egay makalapis nga ginawa it maski siyu it aten, in da'ga itu lamang, barku' ngaytu i marangga'. ²³ Na'rutan kuytu ka, kat delem, miyabut situt aken i esang anghil. Tiya'eg kanya it Ampu'ang Diyus, kanya nga magsasakep it aken baw pirmi nga pagsirbiyan ku. ²⁴ Maat i inaat it anghil ngayti, 'Ayaw kat i'lam, Pablo, ka ka'ilangan nga maka'adap ka nagat Impiradur du'un it Roma, aypa' da'ka ma'ilang. Baw tiyubag gasi' i panalangin mu nga, mga ka'ibaaan mut magsasakay, egay ma'ilang nga maski siyut

kanira.' ²⁵ Aypa', mga ka'ibaaan, paksegen mi lamang i nakem mi ka pagpamaya'nen kung banar nga magmatuud i isiyugid ngaytut anghil it aken nga inaat it Ampu'ang Diyus. ²⁶ Temed kat pabetang-betang ya, sumangrad i barku' ngaytu du'un it esang pulaw."

Iyan na'lay kami nat papirpir may na'but nameng banwa

²⁷ Iyan ikasang pulu' baw epat na nga delem, nga sigi pang pirpir it amen du'un it Dagat nga Adriatico, desang maglubu-lubuk nay delem pagtatanudun it mga barugsakay ngayti nga may ade'deng na nga banwa. ²⁸ Siyundaan niray ka'ararem, duwang pulu' pang depa. Pagkalangbu-langbus si', siyundaan nira si'. Na'anuan nirang sang pulu' baw lima manang depa. ²⁹ Paribasay mini'lam na sirat makasa'pat kami du'ut malbaw, binwat nira, i'inlug nay epat nga pamundu du'ut buli'. Baw ipagpanalangin nira nga sana maldaw na.

³⁰ Bawnga iyan atnakayti, namagkapikir it mga barugsakay ngayti nga tananan nira nay barku' ngayti. Aypa' nagpapu'un sirat itu'nay du'ut dagat i pagkakarga'en ngayting sakayan nga yay ligwatan nira, manglug it sinipit du'ut u'naan. ³¹ Pagkamuya ni Pablo kayti, inaat yay magkakargu' ngayting kapitan it sundalu' baw mga taawan ya. Maat ya, "Iyan bay pagpikiren nira ngayan, tananan i barku'. In atkayan, ma'ilang kamuy imyu." ³² Pagkagneg it mga sundalu' ngayti, tiyabtab niray lubid nga seget it sakayan ngayting papabnitan. Piyatanan nay ma'ulug du'un it dagat.

³³ Iyan magpangeyag-eyag na, inupakat ni Pablo i kadakel ngayti nga sana kuma'en na sira. Maat ya, "Magayen, kuma'en kamu na ka, ungaytu, itu nay ikasang pulu' baw epat nga aldaw, da'kamu na kimna'en. Nasasawan mi nay ra'e-ra'et it banwa ngaytu. ³⁴ Aypa', kayti, pagneg kamut aken. Ka'ilangan kuma'en kamut pa'gen nga ka'en, ka yay matuud, maski sang naay nga bu'uk mi, egay ma'ilang."

³⁵ Pagka'ampang ya kayti, kimnu'mit kanyat tinapay bawnga nagpasalamat du'un it Ampu'ang Diyus kat adapan it kadakel ngayti. Pagkatupus it pasalamat ya, pini'sang-pi'sang ya ka kimna'en nat kanya. ³⁶ Pagkaltegit beken, gimnayan i nakem nirang mu'sa. Namagka'en na gasi' sirat kanira.

³⁷ Kadakel nameng mu'sa it magsasakay, duwang gatus baw pitung pulu' may enem nga kataawan. ³⁸ Pagkaka'en nameng mu'sa, iyan si' i binwat nira, ipag'ulug nay mga sakut tirigu du'ut dagat isa'un yuma'ngan pa' i barku'.

Maat pabnit kami, desang narangga' i barku' ka nakasa'pat i dulung ya du'ut gusun

³⁹ Iyan ma'yag nang banar, ega nakilalaan nira in unuy iting banwa nga napabnitan namen ngayti. Temed nalawag nira, may baybayan. "Aa'," maat nira, "siguru, lu'uk yan." Bawnga nagrunding-rundingen na sira nga, in mapakay, sumukdan it padunggu' du'un. ⁴⁰ Aypa', tiyabtab na niray mga laygen, piyabaya'an na du'ut dagat i mga pamundu, bawnga inu'bad niray papa'nget it timun. Pagkau'bad, sinintak niray puuk ka padunggu' na du'un it baybayan ngayting nalawag nira. ⁴¹ Temed nataban it sebeg i barku' du'un it pagdarakepat langeb. Unupat nakasa'pat nay dulung ka may gusun palan. Ega na nakal'id. Baw paribasay du'un it pagbuka'an, nasalsag nga lagi i buli' it barku' ngayti.

⁴² Iyan atnakayti, ireg it mga sundalu', pangimatayen nay mga pirisu ka barang, in kabnit pa', malagyu sira. ⁴³ Temed ega magkapakay i kapitan nira ka ega ireg ya nga ma'imatay si Pablo. Aypa' piyaar ya sira. Bawnga inaat ya nga in siyuy magkalanguy, manaptap na ka lumanguy na, mu'na na du'un it binit. ⁴⁴ Iyan beken, manikep-sikep nat ma'ambayan nirat pabnit, subuk mga tabla' baw beken nga mga buwat-buwat it barku' nga maglutaw.

Aypa', kat atkayti nga buwat, ega nagay nalmes. Namagkabnit nga mu'sa du'un it baybayan.

Magayen i pag'istimar it amen it mga taga Malta, du'ut pulaw ngayti nga napabnitan namen

28 Pagkabnit namen, bawnga na'rutan namen i ngaran it iting pulaw, palan Malta. ² Magagayen talagay adat it mga taga du'un kayti ka ega basta-bastay ildaw nirat amen. Nag'apuy sirang lagi it piyadagpi'an it amen ka talagang ere'eret na nga keleg namen, beken it da'na gasi' magti'daw nga uran. ³ Si Pablo ngayti, nangu'mit-ku'mit kanyat mga kayu nga idungag it dumu'put. Desang ipagpadu'put ya na, iyan nadangdang nat init it apuy, may limni'wan na nga dukul. Kimnulibe'bed du'un it alima ya baw kimnagat. ⁴ Pagkalteg it mga taga du'un ngayti it dukul ngayting kapapatay nga magkukulibe'bed du'un it alima ni Pablo, maat nira, "Aa', talagang itung taw, mangingimatay it masigkataw ya. Ka ungaytu ga, lamang nakaribri kanya kat dagat, ega nagaytu ma'gen ka ega mapalagyuwan yay tiksa'en." ⁵ Temed ipiyamimi'rik ni Pablo du'ut apuy i dukul ngayti. Da'ga naga kanya na'unu. ⁶ Sigi nang e'lat it mga taga Malta ngaytit manggetek na u gamba' nat bigla' si Pablo ka matay na. Temed ega. Iyan na'lay na sirat niniid,

nga egay magkamayaan nirang pag'ugadan it kinataw ni Pablo, nagba'gu si' i pikiran nira. "Aa'," maat nira, "talagang itung taw, ega taw-tiyaw na lamang. Esa naytu nga diyus."

⁷ Pagbaya'en du'un it iting pulaw, si Publio. Ade'deng du'un it napabnitan namen ngayti i lugta' ya. Kanya i timnanggap it amen. Nakatlu kami du'ut kanira, baw talagang piyaltegan ya kamit magayeng adat. ⁸ Ta, nataka'an nameng magsarut i ama'ni Publio ngayti, pagramigan baw pagsakitat tina'i nga ipagpamanaw-panaw. Siminled si Pablo du'un it iriga'an ya bawnga piyanalanginan it pagtata-palen. Ta, gimnayen nga lagi i sarut ya ngayti.

⁹ Pagkabaritat kadakel it binwat ngayti ni Pablo, kumpur magsarut du'un it pulaw ngayti, piyamagtaban na du'ut ki Pablo. Kada mapanalanginan ya, magpedek i sarut. ¹⁰ Talagang dakel i mga begay nirat amen nga panggalang nirat amen. Baw ega lamang iti, ka iyan na'but nay timpu nga sumakay kami si', dakulay ikiyarga' nira du'un it barku' nga mga bagay nga ka'ilangan namen.

¹¹ Temed na'lay i ikiyasakay namen ka piyata'lib namen i panagramig nga timpu.

Nanlangbus kami na du'un it Roma

Inabut kamit tulung bulan du'ut iting pulaw bawnga nakasakay kami. Siyakayan namen, barku' nga nagpa'imbeng du'un ka nagpata'lib gasit iting timpu. Iting barku', garing gasi' du'un it Alejandria, pagpangaranat Castor baw Polux.

¹² Pagsakay namen, nagpadunggu' kami du'ut Siracusa. Nakatluy ka'lay namen du'un bawnga simnakay kami si'. ¹³ Garing kami si' du'un, burdahi' i panakay namen seked nat na'but namen, Regio. Pag'eyag it aldaw pabur si' i diminres, aypa' nakadiritsu na i sakay namen, nga pag'eyag si', du'un kami nat Puteoli. ¹⁴ Pagkatingdal may naki-taan namen nga mga sulsug kat pamaya'. Inupakat nira kami nga, in mapakay sana, patinir kami du'un it kanira seledat sang linggu'. Bawnga napanaw kami nay limnangbus du'un it Roma. ¹⁵ Iyan nabarita'an it mga magpamaya' du'un it Roma ngayti nga mag'a'abut kami, ega biyali niray alaid, namagpanusmu sirat amen. May simnusmut amen du'un it lansangan it Foro de Appio. Iyan beken, du'un it lansangan it Tres Tabernas i kanira manang siyusmuwan. Pagkalteg nga lagi ni Pablo it kanira, nagpasalamat kanya du'un it Ampu'ang Diyus baw kiminseg si' i nakem ya. ¹⁶ Pag'abut namen du'un it Roma, inintulutan si Pablo nga manadilit balay nga ta'idan ya. Piyaguwardiyaan lamang kanya it sundalu'.

Pagka'but ni Pablo du'ut Roma, lamang pag-guguardiyaan it sundalu' magkapanuldu' naga kanya

¹⁷ Iyan nakatlu na, ipiyatawag ni Pablo i mga pag-baya'en it mga Judio du'un it Roma ngayti. Iyan natingped na sira, maat ni Pablo it kanira, "Aku ngaytu, mga kasulsugan, lamang maat egay binwat ku nga kuntra' kat bangsa ta u kuntra' kat mga siyubli-subli tami nga ka'ugali'an, temed diyakep nira aku du'un it Jerusalem bawnga ipiya'alima nira akut mga Romano ka pinirisu. ¹⁸ Ireg it namag-dakep ngaytit aken nga da'ku na egnen. Temed, mga Romano, ireg nirang pali'wanen aku ka, pag'imbistigar nirat aken, egay naparagan nira nga dapat ikabetangan it aken it ukuman nga kamataynen. ¹⁹ Temed it ega magkapakay it mga Judio nga pali'wanen aku, aypa' naregesan nay nakem kut mag'apiral situt Impiradur. Egaytu maat may ikudimanda ku nga kuntra' kat bangsa ta. ²⁰ Aypa' ka kayti, ipiyatawag ku kamu ka ireg kung magkita-kitaen tami. Ireg ku nga pakisugisugid it imyu, isa'un makapatantu kut imyu nga pagsesgetan akut kadina ngaytu sabap lamang it pamaya' kut Manriribring Adi' nga isiyanggup, kanya nga pagpapa'butun tami nga mu'sa nga mga tungtung-inapu' ni Israel."

²¹ Maat it mga taw ngayti, "Yanaytuy ka'lay, egay surat nga miyabut situt amen nga garing du'ut Judea nga magsugid it pasar it imu. Baw iyan magka'asitu nga mga kabanwa ta nga maggaring du'un, egay itiyuturan u magkarunding nira nga kara'e-ra'etan nga binwat mu. ²² Taka', it situ ka na, ireg nameng magnegan in unuy masugid mu sabap it pamaya' mu ngaytu. Ka iyan lamang i magka'rutan namen nga, maski aring banwa, talagang pagkuntra'en i mga magpamaya' it iyan nga pag'adalan."

²³ Aypa' piyag'upakatan niray aldaw nga ipagt-ingped nira si' du'un. Pagka'but it iting aldaw, dakel sira nga miyabut du'ut balay ngayting pag'i'istaran ya. Nag'apun egay beken nga buwat ni Pablo, magpa'yag baw magpamatuud du'un it kadakel ngayti pasar it ka'adi'an it Ampu'ang

Diyus. Paggaringen ya, du'un it mga isiyurat ni Moises baw mga prupita'. Pagpa'resan ya sirat papamaya'nen it si Jesus i pagpa'igu'an, nga kanya i Cristo ngayting Manriribring Adi' nga isiyanggup nga pagpapa'butun nira. ²⁴ Mga piya'yagan ni Pablo ngayti, may namaya', may ega. ²⁵ Da'sira magparag-paragen, aypa' nanganya-kanya nat uli'. Temed parabir sira nakagaring i miyuli', inaat sira ni Pablo, "Talagang matuud i inaat it Espiritu Santo kat mga kagiyaringan mi, nga isiyurat it prupita' ngaytit tagna' nga si Isaias, nga mag'aat, ²⁶ 'Aaten muy ining mga taw, "Maski manamar kamu nat pagneg, talagang da'kamu makasepsep.

Baw maski semyek kamu na nga semyek, ega makilalaan mi i pagletganan mi."

²⁷ Talagang ining mga taw, piyadsen na niray ulu nira.

Paglagpasen nay mga talinga nira baw ipag-peyeng na niray mga mata nira.

Ka in da'ga atkayan, barang mamagkalteg naga sira, mamagkagneg naga, mamagkasepsep naga, baw pa'uli' naga sira situt aken, nga mapagayen ku naga sira, arit ega." †

²⁸ Maat pay pa'ugduun ni Pablo, "Aypa' it atkayan, nga ega kupamaya' i kadaklan it mga Judio, ka'ilangan matantuwan mi tu, nga du'un nat mga taw nga ega Judio i pagta'gan it amen nga mangadal it Magayen ngaytung Barita' it Ampu'ang Diyus pasar it karibriyan. Talagang pagsisiguruun ku nga ega duma'ga sira."

²⁹ Pagkatupus ni Pablo it iting inampang ya, namaggaring nay mga Judio ngaytit muli'. Ega basta-bastay inda-inda'egen nira it magpanaw.

³⁰ Seledat duwang ta'un, du'un nagay pag'i'istaran ni Pablo it pag'a'arkilaan ya ngayting balay nga bilang ipiyasadili na it kanya. Kada taw nga magtungbalay du'un it kanya, egay pagda'gaen ya.

³¹ Ipagpangadal yat kanira it magayen i pasar it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, baw mu'sang panuldu' pasar it Ampu'an nga si Jesu-Cristo. Baw egay maski siyu nga magsamrang it kanya.

† Isaias 6:9-10.

Roma

Pau'nang Sugi-sugid

Matanug baw dakula' nga siyudad i Roma ngaytu. Yay pu'un nga siyudad it mga Romano. Kat timpu it mga apustul dakel i banwa nga diya'eg it mga Romano ngaytu bawnga siyakep na nira. Du'ut Roma i pag'a'dungan it Impiradur baw pu'un it gubirnu it mga Romano.

Maski ega pa' naka'adu'un si Pablo (kapitulu 1:10-11 baw 15:23), may mga magpamaya' nat ki Cristo du'un. Siguru piyanggaringan it may mga magpamaya' na du'ut Roma, sabap it itu'un ngaytu. Iyan al-daw nga ipiyapasarum nat Ampu'an i Espiritu Santo kat mga u'nang magpamaya' du'ut Jerusalem, namayaan talagaytu it beken nga taga Roma nga mamagbisita' du'ut Jerusalem kat iting timpu (Mga Binwat 2:10). Siguru may taga Roma na nga uyut it tulu ngayting ribu nga nakadungag it mga magpamaya' it iting aldaw (Mga Binwat 2:41). Pagka'uli' nira du'ut Roma, simpri ipiyanuturan-tuturan na nira i pasar it pamaya' ngaytu it ki Cristo. Aypa' limingkep nay iti'en du'un. Paribasay kadaklan it mga taw du'ut Roma, taw nga ega Judio, siguru mga magpamaya' du'un, yanay kadaklan, mga taw na ngayting ega mga Judio. Taka' iyan beken nga magpamaya' du'un, mga Judio naga.

Mabasa ta du'ut kapitulu 16:23 nga, iyan magsurat si Pablo it itung surat, du'un i ta'id ya it balay na Gayo. In bete' ituy Gayo nga pagpa'igu'an ni Pablo du'ut 1 Corinto 1:14 nga biyawtisan ya, sikayan na'rutan ta nga, iyan isiyurat yay surat ngaytu kat mga taga Roma, du'un i ta'id ya it Corinto, nga esang siyudad it banwa nga Grecia.

Ta'un nga pagsurat ya kaytu, siguru mga 58 A.D., nga duwang pulu' may lima na nga ta'un garing it pag'uli' ni Cristo du'un it langit.

Talagang ireg nga ireg ni Pablo nga makakita kanyat mga magpamaya' ngaytu du'ut Roma (kapitulu 1:10-11 baw 15:23-24), isa'un makapag'iba-iba sirat magayen. Taka' paribasay ega kaskad kanyat ka'adu'un ka paJerusalem pa' (kapitulu 15:25-26), piyatabanan ya da'an sira it itu na ngaytu nga surat. Situt surat ngaytu i piyakama'yag nga pangadal pasar it kamatuudang dalan it karibriyan. Ipagpangadal nga, mu'sang taw situt sinirungat langit, makasala'an (kapitulu 3:10-12 baw 3:23), baw egay beken nga bara'an it kasala'an ngaytut taw, kamataynen nga egay kaskedang panriga (kapitulu 5:12 baw 6:23). Temed, sabap it kamataynen ni Jesus, nga tiyanggung ya i kasala'an it taw, mapakay na nga tumaldeng i taw, nga atnat ega nay kakasala'an kat panleteg it Ampu'ang Diyus (kapitulu 3:21-22, 5:1 baw 5:9). Aypa' in atkayan, makali'wan sira kat pamegbeg it kasala'an baw makanira i ka'genang egay kaskedan (kapitulu 6:22-23).

Temed, itu ngaytu, ipagbenge-bengel ni Pablo nga ega mapisi' kat sadili ta nga buwat, nga subuk pag-sunud ta it mga urdin ni Moises, in da'ga mapisi' lamang kat kamatuudang pagsarig it kamataynen ni Cristo baw kamatuudang pamaya' baw pagpasakep it kanya (kapitulu 1:17, 3:21-22, 3:28, 5:1, 9:31-32). Du'ut kapitulu 9 seked it kapitulu 11 ipiya'yag ni Pablo in unuy pabetang-betang it Ampu'ang Diyus pasar it mu'sang bangsat taw, mga Judio baw ega Judio. Ipiyanuldu' ya nga iyan panda'ga it mga Judio it ki Jesus, ka'uyutan nagat pabetang-betang it Ampu'ang Diyus isa'un kalkep it mu'sang banwa i Magayen ngaytung Barita' pasar it ki Jesus ngaytu isa'un, mu'sang bangsat taw nga ega Judio, mabgayan sirat rugar nga pasakep it kanya. Temed maski subuk adat nat mga Judio i magpasngel it ampang it Ampu'ang Diyus, taka' ega naga maat mu'sa. Ka pirmi nga may sang dekeye' nagang bagi' nga mapiyamaya' nagang banar it kanya. Siray mga Judio nga napili' it Ampu'ang Diyus nga ildawan yat karibriyan, sang siraan it mga taw nga ega Judio nga napili' ya gasi'. Itung mga napili' ya, kamatuudan i pagkilala baw pamaya' nirat ki Cristo baw ega nay piyagbelagan kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Mga taawan ya na sirang mu'sa. Aypa' in ma'but nay umur it banwa, egay matudu' nga maski sang kataawan nga napili' it Ampu'ang Diyus. Maribri sirang mu'sa, Judio baw da'ga.

1 Mga pagma'aleng iba-iba nga asan it Roma, wayan i surat ku, aku nga si Pablo nga esang manigsirbi ni Cristo Jesus. Esa akung ipiyatindeg it

Ampu'ang Diyus nga apustul nga tiya'eg yang magadal it Magayen ngaytung Barita' pasar it karibriyan ngaytu nga ipiyabetang-betang ya.

² Itu nga kabagayan, pasar it karibriyan ngaytu, garing it tagna' pay banwa isiyanggup naytung lagi it Ampu'ang Diyus du'ut kasuratan nga purus ampang ya nga ipiyasurat yat mga prupita' ya. ³ Itu, Magayen ngaytung Barita', pasar tu it Ampu'an nga si Jesu-Cristo, nga nagbalyung taw, lamang Anak kanya it Ampu'ang Diyus. Kat pagkataw ya, ipiyanganak kanya it esang tungtung-inapu' it adi' nga si David. ⁴ Si Jesu-Cristo ngaytu, inimatay kanya temed nag'egen naga kanyat pa'uli' kat keseg it Espiritu Santo. Sikaytu ipiyamatuud nga, kanya, gunaan talagang Anak it Ampu'ang Diyus. Si Jesu-Cristo ngaytuy Ampu'an tang mu'sa. ⁵ Kanya i minildaw it aken it katengdanan ngaytut apustul, nga mangadal akut Magayeng Barita' du'ut mga babanwaan it mga taw nga ega Judio. Itu naytuy pagsirbi kut kanya isa'un, sana, dakel i mamaya' it ki Jesu-Cristo ngaytu, nga yay tumaban it kanira it panga'genang masiyunudun it ka'irgan ya. ⁶ Ta kayti, kamu gasi' asan, ka'uyutan naga it mga maglalagpit nat ki Jesu-Cristo ngaytu ka pinili' kamu baw piyanakman it Ampu'ang Diyus nga pasakep it kanya.

⁷ Aypa' kamu naytung mu'sa asan it Roma i pag'abutun it surat ku ngaytu, kamu nga pagraran nang banar it Ampu'ang Diyus, mga taw nga pinili' baw ipiyapinpin ya nga mga taawan ya na. Ipagpanalangin ku nga sana asat imyu nga pirmi i ildaw baw ka'imbengan it nakem nga ipagbegay it Ama' ta nga Ampu'ang Diyus baw Ampu'an nagang si Jesu-Cristo.

Ka'irgan nga banar ni Pablo nga kapaRoma kanya

⁸ U'na-u'nang kusugiden ku, kat ngaran ni Jesu-Cristo nga magpanindeg it aten magpasalamat aku du'ut Ampu'ang Diyus ku sabap it imyu nga mu'sa, nga talagang matanug i imyung pamaya' it kanya. ⁹ Yay matuud, pirmi ku kamung ipagpanalangin. Talagang urut tu it Ampu'ang Diyus, kanya nga pagsirbiyan ku it mu'sang keseg ku isa'un dakel i mamaya' it Magayeng Barita' pasar it Anak ya ngaytu. ¹⁰ Pirmi ku gasing ipagpanalangin it ka'lay ngaytu nga sana, in uyun kat ka'irgan ya, ipa'intu-lut ya nga kapa'asan akut imyu. ¹¹ Talagang ireg ku nga ireg nga makakita it imyu isa'un mabagi'an ku kamu it ipagmapa'gen it pamaya' baw pagsarig mit Ampu'ang Diyus. ¹² Ireg kung sugiden, isa'un makapagtabang-tabangen tami kat ikseg it pamaya' it kada sangbat. Ka pamaya' kuy ikseg it pamaya' mi baw pamaya' mi, ikseg naga it pamaya' ku.

¹³ Mga kasulsugan ku kat pamaya', ireg ku nga ma'rutan mi nga ka'lay na ngaytu i rima-rima ku nga pa'asan sana it imyu, temed da'ku magkatabu-

tabus. Ka ireg ku gasing makapangadal asan it imyu isa'un limi'wan nga subra' nga mamaya' it ki Jesu-Cristo i katataawan, subung nagat tiyana'an it pangadal ku du'un it beken nga rugar it mga taw nga ega Judio. ¹⁴ Talagang may turubagen ku du'un it Ampu'ang Diyus in ega ipangadal ku it katataawan i Magayen ngaytung Barita'. Egaytuy pinili'an, mga mapipikir u kurang it kasepsep, mga matata'as u timawa', ka'ilangan nga ipangadal ku it kanirang mu'sa i itu ngaytu. ¹⁵ Aypa' ka, in kat aken lamang, ireg ku nga ireg nga ipangadal gasit imyu asat Roma i Magayen ngaytung Barita'.

Magayen ngaytung Barita', ega basta-basta

¹⁶ Talagang ipagpabetang ku nga ega basta-basta i Magayen ngaytung Barita', ka pag'u'rutan kung banar nga du'un i keseg it Ampu'ang Diyus. Sabap ituy pabetang-betang ya nga ikaribri it mu'sang taw nga mamaya' nga u'na nay mga Judio, subung naga i beken nga bangsa nga maski ega Judio. ¹⁷ Sabap, kat Magayen ngaytung Barita', ipagpa'rut it Ampu'ang Diyus in mag'u'unu tumaldeng i taw kat panleteg ya. Sigun tu lamang it pamaya' baw pagsarig it taw it kanya. Egay beken nga ipagkapisi' it ipagtaldeng ngaytu. Sabap da'ga ba' tagna', ipiyasurat it Ampu'ang Diyus i atkaytu nga mag'aat,

“Iyan taawan ku nga ipagpabetang ku na nga mataldeng, yay magdada'eg kat nakem ya, pamaya' baw pagsarig yat aken.” †

May turubagen it mu'sang taw du'un it Ampu'ang Diyus

¹⁸ Temed gasi', pirmi nga ipagpalteg it Ampu'ang Diyus nga du'ut langit nga pag'isgan baw pagbetanganan yat ukuman i mu'sang kara'e-ra'etan it taw nga pagkuntra'en nira i ka'irgan ya baw, kat kadakulat kara'e-ra'etan nira ngaytu, pirmi nga pagparngen nira kat nakem nira i kamatuudan nga garing du'ut kanya. ¹⁹ Sabap iyan mga bagay pasar it Ampu'ang Diyus nga mapakay ma'rutan it taw, makilalaan ngaytut nakem nira. Ka pirmi nga ipagpangbit it Ampu'ang Diyus kat nakem nira. ²⁰ Ka maski ega magkaltegan kanya, temed garing it pagguna ya it banwa ma'yag kat matat aldaw nga may nagguna it mu'sa. Talagang, mu'sa ngaytung mga paryaman it banwa, ipagpamatuud na nira i pagkaDiyus ya, nga kanya i Ampu'an it mu'sa nga egay pin'unan baw egay kaskedan, baw ega basta-bastay guna ya. Aypa' ega mapakay nga dumawa pay taw nga maat, “Ega bayan na'rutan ku nga, iyan ba' palan, may Ampu'ang Diyus.” ²¹ Ka lamang magpangbit kat nakem nira nga may Ampu'ang Diyus, ega ga lamang paggalangen baw

† Habacuc 2:4b.

pagbantugun nira. Ega gasi' pagpasalamatan nira i kadakulat ildaw ya ngaytut kanira. Aypa', li'wan ya, nagbalyung ega nay kakapulusan it mga pag-pikiren nira baw, nakem nirang egay kasepsep, nadleman nang banar. ²² Ipaggali'wan nira nga masepsep sira arit yay matuud, kamali' talagay pasepsep nira. ²³ Kamatuudan, inindi'an niray Ampu'ang Diyus nga ega basta-bastay kabantugan baw egen it egay kaskedan, ka yay pagragaen nirat sumamba, ladawan lamang it taw. Ta'way ba' in unuka atkayan it, mu'sang taw, pagsasakpan it kamataynen! Baw beken pang pagsambaen nira, mga ladawan it mu'sang kalasit ramu-ramu, maglayug, magpanaw baw magkambang.

²⁴ Aypa' piyabaya'an na sirat Ampu'ang Diyus nga sumbaya'en i mu'sang ka'irgan nirang mara'way. Talagang magsisigi na nirang pagbuwatan i mu'sang kalasit ka'e'ya'an kat bilug it esa may esa. ²⁵ Talagang inindi'an na nira i kamatuudan nga ipiyangbit it Ampu'ang Diyus kat nakem nira ka giyantian na nirat mga bagay nga ka'ambutan. Ka buwat nira, yanay pagsambaen baw paggalangen, mga bagay nga giyuna lamang, ega na kanya nga nagguna, nga sana kanyay dapat bantugun it egay katupusan. Kamatuudan tu.

²⁶ Ta, sabap it buwat nira ngaytung atkaytu, talagang piyabaya'an na sirat Ampu'ang Diyus kat pagsumbaya' it mga ka'irgan nirang ka'e'eya'. Ta unupat buwat it mga babay, inindi'an na nira i ipiyagbanwa nga adat it lalaki baw babay ka mag'una-unayen na. ²⁷ Atnaga i mga lalaki, mag'una-unayen na gasi'. Talagang alaid kat adat it baw i buwat nira ka ega bilug it babay i pag'irgan nira in da'ga bilug it sama nirang lalaki. Magdada'eg na talaga kat nakem nira, da'nay kapaaran ya. Aypa' ka maglabay na sira it dakel-dakel na nga kadipirinsiyaan it bilug, nakem, baw pikiran nira nga yay ukuman nga uyun kat siyang na ngaytung buwat nira.

²⁸ Ta, it ipiyabetang na nira nga egay kakapulusan it kamatuudan pasar it Ampu'ang Diyus, egay beken piyabaya'an ya na sira kat pikiran nga mara'way, nga yay tumaban it kanira kat mga pagbuwatan nga purus na gasi' marara'way. ²⁹ Talagang kat panga'genan nira, kara'e-ra'etan nay nakapnu'. Magtetdek nat kaniray mga adat ngaytung mara'e-ra'et, ma'ingarum, mapiyanggated it masigkataw, ma'inggit, magpangimatay it masigkataw, baw mapiyakida'eg. Ma'akal na sira, mapiyamuwat-buwat it beken, baw malinibaken. ³⁰ Mga mapiyanggu'yas na, magpakitabug nat Ampu'ang Diyus, mapiyanregda-regda, mapiyata'as-ta'as baw mapiyatu'gud na. Pirmi na sirang mag'imbintu it kara'e-ra'etan nga ega pa' nabwat it beken. Masutil sirat mga giyaringan nira, ³¹ kurang it kasepsep, baw ega magkasarigan. Ega pag-

balyen nira i kabetangan it beken baw ega magka'rut sumangu'. ³² Talagang urut na nira i mataldeng nga ukuman it Ampu'ang Diyus nga ega dapat egnen i mamagbuwat it mga bagay ngaytu. Temed, ta, magsisigi gay buwat nirat atkaytu ngaytu, baw masagyang-masagya sirang magkalteg it atkaytu gasing pagbuwatan it masigkataw nira.

Kataldengan nga mu'sa i ibetangan it Ampu'ang Diyus nga ukuman

2 Ta, barang pagra'wayen mi na i kara'e-ra'etan ngaytung siyangpit ku, temed ega pikiren mi nga egay turubagen mi gasit imyu. Sabap, kat pag'ukuman mi ngaytut beken, subuk pag'ukuman mi nagay sadili mi. Ka lamang pa'uku-ukuman kamu, atkayan nagay imyung pagbuwatan. ² Talagang magka'rutan ta nga purus mataldeng i ukuman nga ibetangan it Ampu'ang Diyus kat mga magbuwat ngaytut atkaytu. ³ Taka' in bete' pagbetanganan mi nat ukuman i mamagbuwat ngaytut kara'e-ra'etan temed surubung nagay kara'e-ra'etan nga pagbuwatan mi, ega pikiren mi nga mapalagyuwan mi i ukuman ngaytut Ampu'ang Diyus. ⁴ Barang tanud mi, mga taw kamu na nga pagsagyaan nga pirmi it Ampu'ang Diyus sabap it kadakulat ildaw yat imyu, baw kapalulusan ya nga pagpata'nan ya lamang it ka'lay ngaytu i mga kasala'an mi. Temed subuk ega pag'abutun it pikiran mi nga, buwat ya nga atkaytu, sana yay tumaban it imyu it magsinguli' baw mangindi' it mu'sa ngaytung mga kasala'an mi. ⁵ Yay matuud, sabap it kadsen it ulu mi baw, iyan da'kamu na ngayan magsinguli', pagpabe'gaten mi na talagay panriga nga ibetangan it imyu in asan nat aldaw nga ipatantu nat Ampu'ang Diyus i iseg ya baw ukumanan yat ega basta-bastang kataldengan i kasala'an it taw. ⁶ Kat aldaw ngayan talagang tumaban ya i kadakel it taw uyun kat kanirang mga binwatan. ⁷ May mga taw nga mapiya'res it buwat it magagayeng pagbuwatan ka iyan nagay kat nakem nira, nga galangen sira nga sakpen it ega basta-bastang kabantugan du'un it langit, baw begayan it egay kaskedang ka'genan. Ta, sira ngaytu, siguradung begayan it ka'genan ngaytu nga egay kaskedan. ⁸ Temed talagang egay maski sang kildan-tuldu' nga pasinsiya nga tanggapan it mga taw nga ipagpada'eg lamang nga pirmi i sadili nira, nga yagay pagpakugayenen, kara'e-ra'etan, nga pagpasngelan niray kamatuudan nga garing du'ut Ampu'ang Diyus. Talagang labayen nirang banar i iseg ya. ⁹ Talagang kakuri'an nga ega basta-basta baw karigaan nga ere'eret i labayen it kumpur magbuwat ngaytut kara'e-ra'etan, u'na nay mga Judio, subung naga i mu'sang bangsat taw nga beken. ¹⁰ Temed kamatuudan talaga nga kabantu-

gan, ka'imbengan it nakem, baw paggalang it kanira i matanggap it kumpur magbuwat ngaytu it magayen, u'na nay mga Judio, subung naga i beken nga bangsa. ¹¹ Sabap, Ampu'ang Diyus, egay pagbida'en ya manggid.

¹² Talagang basta kasala'an, belsan it Ampu'ang Diyus it panriga. Iyan mga bangsa nga ega Judio, maski ega ipabetang yat kanira nga ega siyunud nira i mga urdin nga ipiyaskel yat mga Judio, ka egay uru-urut nirat mga urdin ngayti, temed rigaen ya naga ka dakula' nagay binwat nirang kasala'an. Baw iyan mga Judio, paribasay sira i piyaskelan yat mga urdin ya, rigaen ya sira sabap ega naga siyunud nira i mga urdin ya ngayti. ¹³ Ka ega maat tumaldeng i taw kat panleteg it Ampu'ang Diyus in sabap lamang it piyaskelan it mga urdin ya, in da'ga iyan lamang nga magsunud it mga urdin ngaytu. ¹⁴ Mga bangsa nga ega Judio, maski egay uru-urut nirat mga urdin it Ampu'ang Diyus nga ipiyaskel ya it mga Judio, temed in sumang ka'anu magka'uyun i buwat nira it kadalanan it mga urdin ngaytu. Ta in atkayan, mga magagayeng pagbuwatan nga magpangbit kat nakem nira, yay piyaka'urdin nga magpadisir it kanira. ¹⁵ Ka subuk magsusurat kat nakem nira i mga urdin it Ampu'ang Diyus. Aypa' magpamatuud talagay nakem nira in magayen u da'ga i mga pagbuwatan nira. ¹⁶ Ega lipaten it Ampu'ang Diyus i mu'sa ngaytu kat aldaw ngayan nga ipa'alima ya nat ki Cristo Jesus i pangukuman it mu'sang binwat it katataawan, maski mga pagbuwatan nga ipagtagu-tagu' nira kayti. Ituy ipagpangadal ku kat Magayen ngaytung Barita'.

Ega pagsagyaan it Ampu'ang Diyus i taw in kat pagkaJudio ya na lamang

¹⁷ Ta, kayti, mga kabilug ku nga mga Judio asan, may ikusugid ku it imyu. Pag'aaten mu nga Judio ka. Ipagpata'as-ta'as mu i kabit mu du'ut Ampu'ang Diyus nga mga Judio lamang i piyaskelan it mga urdin ya. ¹⁸ Aypa', maat mu, mga Judio lamang i magka'rut nga banar in unuy magagayeng buwat en nga uyun kat ka'irgan ya nga ipagtuldu' it mga urdin ngaytu. ¹⁹ Ipagpatu'gud mu nga magkapan-gadal mu nay kamatuudan pasar it Ampu'ang Diyus kat mga taw nga subuk beleg. Ipagpabetang mu nay sadili mu nga magkabgay ka nat ka'yagan kat mga taw nga elam pa' kaytu. ²⁰ Ipagpalandilandi mu nga magkapadisiran mu i mga taw nga ega Judio, nga kat pabetang mu, atnat engel-engel u madaragen pa' ka egay pagkilala nirat Ampu'ang Diyus. Ka maat mu nga situt aten lamang nga mga Judio i mga urdin it Ampu'ang Diyus, nga iyan lamang i kamatuudan nga magbegay it tama' nga kasepsep. ²¹ Ta, in magkapangadal ka nat beken,

unuka ega pagtuldu'an muy sadili mu? Ipagpanuldu' mut beken nga kuydaw i takaw. Ta, unuka magtakaw ka nagay imu? ²² Ipag'aat mu nga ega mapakay i pamakun it esang taw du'un it ega asawa ya. Temed iyan nagay buwat mut imu! Maat mu gasi' pagra'wayen mu i mga pagbete-bete'en nga diyus. Temed ega pagra'wayen mu nga seldan i mga papagsambaan it mga pagbete-bete'en ngaytu ka takawun i betang du'un! ²³ Ipagpatu'gud mu nga pagsasakpan ka it mga urdin it Ampu'ang Diyus. Temed pagtibaba'en mu naga kanya ka pangrangga'en mu nagay mga urdin ya ngaytu. ²⁴ Ka, sabap it kara'e-ra'etan nga pagbuwatan mu, magkasudi-sudi i Ampu'ang Diyus it mga taw nga ega Judio, subung it magsusurat du'un it kasuratan it tagna'. †

²⁵ Ta, ipagpatu'gud mu gasi' nga taawan ka it Ampu'ang Diyus, sabap tiyuri'an ka uyun du'un it inaat it urdin ya. Temed pagturi' mu ngayan, may kapulusan lamang in pagsunudun mut magayen i mga urdin ngaytu. Taka' in ega naga pagsunudun mu, kabilangan mu, taw nga ega tiyuri'an nga ega taawan ya. ²⁶ Atkayan naga, mga taw nga ega Judio nga ega tiyuri'an, in bete' buwat nira magka'uyun du'ut pag'aaten it mga urdin, da'ga kabilangan nira subuk turi' nga mga taw nga pagsagyaan it Ampu'ang Diyus? ²⁷ Aypa', mga bangsa ngaytu nga ega Judio nga ega tiyuri'an, in uyun kat mga urdin i buwat nira, ma'ukumanan nira kamu sabap, maski maat mga tiyuri'an kamu nga taawan it Ampu'ang Diyus nga piyaskelan it mga urdin ya, temed ega naga pagsunudun mi. ²⁸ Yay matuud, ega kamatuudang Judio nga pagsagyaan it Ampu'ang Diyus i esang taw in sabap na lamang it Judio i bangsa ya. Baw ega gasi' kamatuudang pagturi' nga pagsagyaan it Ampu'ang Diyus i pagturi' nga kat bilug lamang. ²⁹ In da'ga kamatuudang Judio nga pagsagyaan it Ampu'ang Diyus i esang taw in kat seled ya i pagkaJudio baw pagturi' ya, nga nakem ya i subuk naturi'an ka naba'gu it Espiritu Santo. Aypa' pagsagyaan kanya it Ampu'ang Diyus ka pagsunudun yay ka'irgan it Ampu'ang Diyus it tingled i nakem ya, ega maat pagsunud nga desang paleteg-leteg lamang isa'un tu'gudun it masigkataw.

3 Ta, in atkayan, barang pagpikiren mu, unuy kapulusan it pagkaJudio ta? Baw unu gasi' i kagayenan it pagturi' ngaytu? ² Tubag ku, dakula' nagay kapulusan it pagkaJudio ta. U'nat mu'sa, mga Judio ngaytu i piyaskelan it Ampu'ang Diyus it ampang ya it tagna'.

³ Temed maat mu, "Unuy kapulusan kayan it may ega naga simnunud it magsusurat du'un?" Pa'ugdun mu pa', "Da'ga ba' ega na tumanen it Ampu'ang Diyus i isiyanggup ya ngaytut mga Judio?"

† *Isaias 52:5.*

⁴ Temed ega. Maski ma'ambut i mu'sang taw, ega ma'ambut i Ampu'ang Diyus. Tumanen ya naga i isiyanggup yat mga Judio. † Ka may magsusurat naga du'un it kasuratan nga mag'aat,

“Isa'un matanyag kat matat kadakel nga matuud i mga ampong mu.

Baw isa'un maski sang unu i batir it taw it imu, limi'wan nga purus kataldeng talagay imu.” ††

⁵ “Temed,” maat it beken, “in subrang matanyag i kataldeng it Ampu'ang Diyus sabap lamang it kadakulat kasala'an ku, da'ga ba' ega magayen in ukumanan ya i pagbuwaten ku ngaytung kasala'an? Sana pakugayenen ya, ka subuk kat ikabantug ya naga.” (Egaytu ipagpanuldu' ku. Pagsangpiten ku lamang i da'awa it katataawan.)

⁶ Ayaw! Ega pikiren i atkayan. Ka in pakugayenen it Ampu'ang Diyus i kasala'an it taw, mag'u'unu ma'ukumanan ya asan it pagdadarapa'en i kasala'an it mu'sang taw situt sinirungat langit?

⁷ “Taka',” maat it beken, “in alimbawa ipashung tay ampong it taw it ampong it Ampu'ang Diyus matanyag i kabantugan it Ampu'ang Diyus, ka egay maparagan tang maski sang taga' nga ambut kat ampong ya, ega subuk kat taw. Ta, in atkayan, unuka ukumanan ya pa' i ka'ambutan it taw in kat ikabantug ya naga?” ⁸ Maat nira, in kat ikabantug nagat Ampu'ang Diyus i li'wan it kara'e-ra'etan nga pagbuwaten it taw, sumari ta na lamang it buwat it kara'e-ra'etan! Iyan beken, mamagpanrangga' it aken ka ipagpali'wan nira nga itu nagay ipagpanuldu' ku. Temed ega. Talagang, sira ngaytu, egay pagduwa-duwa nga rigaen sirat Ampu'ang Diyus ka yay bagay it kanira.

Egay taw nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus

⁹ Aypa' unu, kita ngaytu nga mga Judio, landaw ta na kat beken nga taw? Yay matuud, ega. Sabap ipiyagpamatuud ku na nga, mu'sang taw, Judio baw da'ga, uripen nga mu'sa it kasala'an. ¹⁰ Sabap ma'yag i tagna' nga ipiyasurat it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

“Talagang egay taw nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Maski esa, talagang ega.

¹¹ Egay taw nga may kamatuudang kasepsep.

Baw egay magpa'res tumulus it in mag'u'unu makilalaan nirang banar i Ampu'ang Diyus.

¹² Talagang mu'sat taw, nangalaid kat dalan it kamatuudan.

† Ega basta-bastang kagayenan i isiyanggup it Ampu'ang Diyus it mga Judio basta kamatuudan i pagsunud nirat mu'sang inaat ya. Temed ega naga kagayenan i isiyanggup ya in da'ga panriga in ega naga magayen i pagsunud nirat kanya (Deuteronomio 4:23-27 baw 28:58-62). Aypa' maski panriga i ibetangan it Ampu'ang Diyus kat mga Judio nga ega masiyunudun it kanya, pagtumanen ya nagay isiyanggup ya ngaytit kanira. †† Awit 51:4.

Nagbara' na sirang egay kakapuluan.

Talagang egay magbuwat it kagayenan. Maski esa, ega na. †

¹³ Kat kadakulat ampong nirang marara'way, ka'alimbawaan it ba'ba' nira, lebung nga ega tiyaburan.

Dila' nira in kumuli'get, pangakal i pagsugiden. †

Subung gasit kat bibig na niray dalit it dukul. †

¹⁴ Ba'ba' nira, punu' nat panamaya' baw pangarampangen. ††

¹⁵ Mayaya'ngan nay mga a'ay nira basta paturu' it dugu' it masigkataw nira.

¹⁶ Ka'aat ka piyanawan nira, atnat siyakep it ma'ingget nga panalakep.

¹⁷ Talagang egay uru-urut nirat adat ngaytung pag'ini-inibaen. ††

¹⁸ Egay kat nakem nira nga maski dekeye' nga i'lam nira it Ampu'ang Diyus.” §

Yay ipiyasurat it Ampu'ang Diyus it tagna'.

¹⁹ Baw magka'rutan ta na nga unu-unu nga pagsugiden it ampong ngaytut Ampu'ang Diyus, ega lamang mga taw nga ega Judio i pagpa'igu'an in da'ga mga Judio gasi', ka siray u'na-u' nang pagsasakpan it mga urdin ya. Aypa' ega nay makada'awa it maski siyu in mangukuman na i Ampu'ang Diyus ngaytu. Limi'wan talaga nga mapakay nga betanganan ya it ukuman i mu'sang taw. ²⁰ Sabap egay maski siyung taw nga tumaldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus kat pagsunud yat mga urdin, ka ipagpatantut aten it mga urdin ngaytu nga makasala'an tami nga mu'sa.

In mag'u'unu tumaldeng i taw kat panleteg it Ampu'ang Diyus

²¹ Temed kayti, ipiyatantu nat Ampu'ang Diyus in mag'u'unu tumaldeng i taw kat panleteg ya. Dalan ngaytut kataldeng, ipagpamatuud naga it mga kasuratan it tagna' nga ipiyasurat it Ampu'ang Diyus it ki Moises baw mga prupita'. Ega na maat du'un pa' it pagsunud it mga urdin ngayti tumaldeng i taw. ²² In da'ga talagang kat pagsarig it kamataynen ni Jesu-Cristo baw kamatuudang pamaya' it kanya, iyan i ikapisi' tat kataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Mapakay tu kat maski siyung taw ka, mu'sang taw, surubung.

²³ Makasala'an talagay mu'sa baw alaid kat ega basta-bastang kataldeng it Ampu'ang Diyus.

²⁴ Temed maski atkaytu na, ipag'ildaw nat Ampu'ang Diyus kat mga taw i kataldeng ngaytu kat panleteg ya. Ka du'un it kamataynen ni Cristo Jesus ipiyagribri ya na i katataawan kat panriga it Ampu'ang Diyus sabap it mga kasala'an nira.

²⁵ Ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga kat

‡ Awit 14:1-3, Awit 53:1-3, Ang Mangangaral 7:20. †† Awit 5:9. ††† Awit 140:3. †††† Awit 10:7. ††††† Isaias 59:7-8. § Awit 36:1.

pagturu' it dugu' ni Cristo Jesus ngaytu buwaten kanya nga salisi nga ipag'angut it kapasinsiyaan it kasala'an. In siyu-siyuy sumarig baw mamaya' it kamataynen ya ngaytu, makanira na i kapasinsiyaan ngaytu it kasala'an. Binwat tu it Ampu'ang Diyus i atkaytu isa'un matantuwan it mu'sang taw nga, kanya, mataldeng baw ega mapakay nga ega ukumanan ya i kasala'an it taw. Ka, maski na maat ka'lay ngaytu, garing pa' it tagna', subuk pagpata'-nan ya lamang i kasala'an it taw, ²⁶ temed kayti, inukumanan ya na i kasala'an ngaytu kat kamataynen ni Jesus. Aypa', kayti, magkatantuwan ta nga purus kataldeng i ipagpapanaw ya baw mapakay na nga ipagpabetang ya nga ega nay kasala'an it kumpur magsarig baw magpamaya' it ki Jesus. †

²⁷ Aypa' na'awa' nay mu'sang patu'gud it taw pasar it mga magagayeng buwat nga maat yay ikapisi' it tumaldeng sira kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Sabap ega kat buwat ta mapisi' taytu, in da'ga kat kamatuudang pagsarig baw pamaya' ta.

²⁸ Ka talagang ma'yag nga ma'yag nga ega du'ut pagsunud tat mga urdin ipabetang tat Ampu'ang Diyus nga mataldeng, in da'ga du'ut pamaya' baw pagsarig tat binwat ni Jesus. ²⁹ Baw ega lamang mga Judio i tanggapan ya, adimaat mga Judio lamang i ireg ya nga sakpen. Ega maat atkayan in da'ga talagang sakpen ya i mu'sang bangsat taw, kumpur pasakep it kanya. ³⁰ Talagang esa-esa lamang i Ampu'ang Diyus ngaytu baw esa-esa lamang i ikapisi' it kataldeng kat panleteg ya, si-gun lamang kat pagsarig baw pamaya' it binwat ni Jesu-Cristo. Egaytuy pinili'an, Judio baw da'ga.

³¹ Ta it atkayan, barang pagpikiren mi nga ipagpabetang namen nga ega nay kapulusan it mga urdin ngaytu nga garing du'ut Ampu'ang Diyus, nga ega na ka'ilangan sunudun it taw? Temed ega. Ega maat mag'a'atkayan, in da'ga pagpanindegan namen naga. ††

† Subuk pagtubagen ni Pablo i ingkut ngaytu nga itu'un, "Mag'u'unu mapasinsiya it Ampu'ang Diyus i kasala'an it tagna' pa' nga mga taw, iyan timpu nga ega pa' limnampud si Cristo? Sabap kat iting timpu, ega pay timnanggung it kasala'an nira." Ituy tubag ni Pablo, maski maat ega pay si Jesus nga timnanggung it kasala'an nira, iting mga taw, matdek na kat nakem nira nga talagang may mabut nga tumanggung it kasala'an nira kat pagdadarapa'en nga timpu. Aypa', pagpatay ni Jesus ngaytu nga timnanggung nat kasala'an, ega maat kasala'an lamang it mga taw kat iting timpu baw kat pagdadarapa'en, in da'ga pati kat mga taw nga maski iti miyatay na, nga magtetdek kat nakem nira i pakimatuud nirat tumanggung ngaytu. †† Matuud nga pagpanindegan na Pablo i mga urdin ka du'ut ka'ustu'ang pagsunud ni Cristo it mga urdin subuk nasunud ta na gasi' it aten i mga urdin ngaytu, ka biyatu'an ya na kita nga magpamaya' it kanya. Baw kayti, masagya tami na nga sumunud it mga urdin ngaytu, nga ega maat sabap it yay ikaribri ta, in da'ga bilang pasalamat tat ega basta-basta ngaytung ka'ildaw yat aten.

Piya'alimbawaan ni Pablo i mga nalabayan ni Abraham

4 Ta, in iyan si' i sangpiten ta sabap it ki Abraham, iyan mabantug nga pu'un-pu'un nameng mga Judio, unuy ma'rutan ta pasar it itung mga bagay du'ut kanyang nalabayan? ² Ka in maat sabap it ka'ustu'ang pagsunud ya it mga urdin ipiyabetang si Abraham ngaytu nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus, simpri may ipagkapalandi-landi ya na. Temed ega maat ipiyabetang kanya nga mataldeng sabap it ka'ustu'an i pagsunud ya. ³ Ka unuy inaat it kasuratan? Da'ga ba' magsusurat nga namaya' si Abraham it sanggup ngaytit Ampu'ang Diyus it kanya, aypa' ipiyabetang kanya nga taw nga mataldeng sabap it pamaya' ya ngayti? ⁴ Aypa' egaytu tumbas it pagsunud yat mga urdin. Ka'alimbawaan it itu ngaytu, bete', taw nga mag'urnal. Iyan tangdan nga tanggapan ya sabap it buwat ya, ega pagta'wagen nga ildaw it kanya in da'ga tangdan ka may binwatan ya. ⁵ Temed belag i karibriyan ngaytu. Itu, ildaw tu nga banar. Ka, pabetang ngaytut aten it Ampu'ang Diyus nga mga taw na nga mataldeng, egaytu sabap it siyunud tami i inaat yat aten, in da'ga sabap lamang it pagsarig baw pamaya' ta it kanya, kanya nga magpabetang nga ega nay kakasala'an it mga makasala'an naga, sabap it kamataynen ni Cristo. ⁶ Ituy pagpa'igu'an ni David nga adi' it tagna'. Ipiyamatuud ya nga masagya i mga taw nga ipabetang it Ampu'ang Diyus nga mataldeng maski kurang sira kat mga buwat nga magagayen.

⁷ Mag'aat i magsusurat,

"Magkasagya sira nga napasinsiya it Ampu'ang Diyus i mu'sang pagrangga' nirat mga urdin ya, baw mga kasala'an nira, ega na pagdedemdemen ya.

⁸ Talagang magkasagya i taw nga, mu'sang kasala'an ya, punasen it Ampu'ang Diyus." ††

⁹ Ta unu, itu ngaytung kapasinsiyaan it kasala'an, mga Judio lamang i makatanggap, sira nga naturi'an? U makatanggap gasi' i mga bangsa nga ega Judio, sira nga ega turi'? Iyan bay matuud, makatanggap i maski ega Judio. Ka sangpiten ku si' si Abraham ngayti nga ipiyabetang it Ampu'ang Diyus nga mataldeng sabap it du'ut pamaya' baw pagsarig ya. ¹⁰ Ka panawun it pikiran mi in ka'nuytu nag'abut it kanya. Unu, iyan ipiyabetang kanya nga mataldeng, naturi'an na kanya, u ega pa'? Yay matuud, kat iting timpu, ega pa' naturi'an kanya. ¹¹ Baw iyan miyabut na nga nanuri' kanya, turi' ya ngayti, katanda' lamang it maski ega pay turi' ya

‡ Genesis 15:6 †† Awit 32:1-2. †† Ka iyan ipiyabetang si Abraham nga taw nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus (Genesis 15:6) ega pa' pagdarugmati'en si Ismael (Genesis 15:2). Taka' iyan nanuri' na si Abraham, tiyuri'an ya naga si

ipagpabetang kanya nang lagi it Ampu'ang Diyus nga taw nga mataldeng sabap it pamaya' baw pagsarig ya. Aypa', si Abraham ngaytu, subuk piyaka'ama' it mu'sa nga magpamaya' baw magsarig it Ampu'ang Diyus, maski ega sakep sirat urdin nga pagturi'. Sira gasi', ipabetang nga mataldeng sabap it pamaya' baw pagsarig nira. ¹² Subung naga, kanyay piyaka'ama' it mu'sang mga Judio nga ega lamang naturi'an, in da'ga tingled du'ut Ampu'ang Diyus i pamaya' baw pagsarig nira, subung nagat pu'un-pu'un nira nga si Abraham, maski ega pa' turi' kanya.

Pamaya' baw pagsarig ta lamang i ikatanggap it ildaw it Ampu'ang Diyus, ega kat buwat nga sadili

¹³ Dedemdemen mi nay isiyanggup ngayti it Ampu'ang Diyus it ki Abraham nga ipasakep it kanya baw mga tungtung-inapu' ya i mu'sang banwa. † Temed egaytu maat sabap it pagsunud ni Abraham it mga urdin it Ampu'ang Diyus, in da'ga sabap it kataldeng nga ipiyabetang it Ampu'ang Diyus it kanya uyun kat pamaya' baw pagsarig ya. ¹⁴ Ka in bete' mga magsunud lamang it mga urdin ya i makasakep, da'ga ma'at nga egay kapulusan it pamaya' baw pagsarig ngaytu baw egay kamatudan it sanggup ngayti, ka egay magkasunud it mga urdin it pagsunud nga ka'ustu'an? ¹⁵ Talagang, mga urdin ngaytu, ega ikapisi' it ildaw in da'ga panruga sabap pirmi nga pagrangga'en it mu'sang taw. Iyan lamang i egay magkarangga' nga urdin, in bete' egay urdin.

¹⁶ Aypa' ma'yag nga ega kat pagsunud nirat urdin matuman it taw i isiyanggup ngaytit ki Abraham, in da'ga kat pamaya' nirat inaat it Ampu'ang Diyus, isa'un matanyag nga ildaw ya i garingan, ega sadili nirang buwat. Ka in atkayan, masiguru naytu it mu'sang mga tungtung-inapu' ni Abraham kat pamaya', sira nga ega lamang magsunud it mga urdin in da'ga magpamaya' baw magsarig gasi' it Ampu'ang Diyus, subung nagat ki Abraham. Sabap, si Abraham, kabilangan ya, subuk ama' tami nga mu'sa in situt pamaya' baw pagsarig ngaytuy pagsugiden. ¹⁷ Ka da'ga basa'an mag'aat ngayan du'un it kasuratan,

"Ipiyabetang-betang ku nga ikaw na ngaytu i panggaring-garingan it dakel nga bangsa." † Sa'up ku sing i'aat nga talagang matuman i isiyanggup ngaytit ki Abraham ka egay beken nga

Ismael it iti nagang aldaw. Sang pulu' na may tulung ta'un i idad ni Ismael it iting timpu (Genesis 17:25). † Genesis 12:2-3 baw 17:5. Matuman i mu'sa ngaytu du'un it ki Cristo, nga kanyay esang tungtung-inapu' ni Abraham ngaytu in kat dugu' ya lamang. Matuman gasi' du'un it kadakel it mga magpamaya' it ki Cristo ngaytu. Paribasay maglalagpit it ki Cristo i kumpur magpamaya' it kanya, uyut sirat kanya nga magsasakep (Roma 8:17, Galacia 3:29). †† Genesis 17:5b.

simnanggup in da'ga Ampu'ang Diyus nga pagpamaya'nen baw pagsarigan ya, kanya nga ega basta-bastay guna ka maski taw nga patay, magka'gen ya, baw, mga bagay nga ega pa' miyabut, magkapabara' ya.

¹⁸ Si Abraham ngaytu, talagang dakulay pamaya' yat inaat it Ampu'ang Diyus nga subuk kadakel it bitu'un i kadakel it mga tungtung-inapu' ya. ‡ Maski ega na talaga mapakay nga maka'anak pa' kanya, ininggetan ya talagay pamaya' yat sanggup ngayti. Aypa' nagbara' kanyang matuud nga ama' it dakel nga bangsa. ¹⁹ Kat iting timpu magsasang gatus nang ta'un i idad ya. Ma'at nang atnat patay nay bilug ya, ta unu pay ika'anak ya? Ta, asawa ya gasi', ega magpanganak nga babay. Temed maski atkayti, ega nagduwa-duwa i pamaya' yat inaat it Ampu'ang Diyus. ²⁰ Talagang egay maski dekeye' nga paki'ambut ni Abraham du'ut isiyanggup ngaytit kanya, in da'ga subrang kiminseg i pamaya' ya nga magsisigi nga pagbantugun yay Ampu'ang Diyus. ²¹ Ka talagang pagsisiguruun ya nga kayang-kaya it Ampu'ang Diyus nga tumanen i isiyanggup ya ngaytit kanya. ²² Aypa', sabap it keseg it pamaya' ya ngayti, ipiyabetang kanyat Ampu'ang Diyus nga taw nga mataldeng. ²³ Temed ampang ngaytu nga "ipiyabetang kanyat Ampu'ang Diyus nga taw nga mataldeng," †† ega lamang kanyay pagpa'igu'an, ²⁴ in da'ga pati kita gasi'. Ka atkayan nagay pabetang it Ampu'ang Diyus it aten in tingled du'ut kanya i pamaya' baw pagsarig ta, kanya nga minggen it pa'uli' it Ampu'an ta nga si Jesus. ²⁵ Talagang ipiya'imatay tu si Jesus ngaytu it Ampu'ang Diyus ka iyan i tumanggung it mga kasala'an tami. Bawnga inggen kanya it pa'uli' isa'un, kita, ipabetang na nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus.

Na'awa' nay ega ipagkagayen it taw baw Ampu'ang Diyus

5 Ta it ipagpabetang ta nat Ampu'ang Diyus nga ega nay kakasala'an sabap it pamaya' baw pagsarig tat kamataynen it Ampu'an ta nga si Jesu-Cristo, aypa' kagayen tami na kanya. ² Sabap it binwat ngaytu ni Jesu-Cristo nga pagpamaya'nen baw pagsarigan ta, pagsasakpen ta na it ildaw ngaytut Ampu'ang Diyus nga paglabayen ta na kayti. Baw talagang pagsisiguruun tat masagyang-masagya nga sakpen ta gasi' it ega basta-bastang kabantugan nga ibgay it Ampu'ang Diyus it aten du'un it langit. ³ Baw ega lamang itu ngaytu i masagyaan tami. Maski mga kakuri'an nga paglabayen ta kayti, pagsagyaan ta gasi' sabap urut ta nga, li'wan ya kaytu, subrang madungagan i kate'te' tat pamaya' ta. ⁴ Ta da'ga, in atkayan, sub-

‡ Genesis 15:5. †† Genesis 15:6b.

rang sagyaan tami it Ampu'ang Diyus ka matanyag nga magkate'te' tami nga mga taw? Aypa', li'wan ya gasi', subrang magmapa'gen i kasiguruwan tat kagayenan nga ibgay yat aten kat pagdadarapa'en nga timpu. ⁵ Talagang egaytu desang ka'uru'-uru'an i pag'i'inawaren ta ngaytu sabap natan-tuwan ta na nga pagraranan tang banar it Ampu'ang Diyus. Ipiyatantu naytut aten it Espiritu Santo nga ipiyapasarum ya situt bilug ta.

⁶ Panawun it pikiran mi i kadakulat raras ngaytut Ampu'ang Diyus. Sabap, iyan ega talagay mabwat it taw isa'un maribri kat panriga sabap it kasala'an nira, kat timpu nga ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus, ipiyalampud ya si Cristo nga paturu' it dugu' ya ka tumanggung it kasala'an it taw. ⁷ Talagang makuri' tu mabwat it maski siyu nga iganti yay ginawa ya kat ginawa it beken nga taw, maski na maat mataldeng i taw ngayting paggantian ya. Sabagay barang may mangaas nagaytut muwat it atkaytu in talagang magayen i adat it taw ngayting paggantian ya. ⁸ Temed ta, kayti, ipiyatantu it Ampu'ang Diyus i kadakulat raras yat aten it, maski tegeb ta nang tegeb it kasala'an, igiyanti ni Cristo i ginawa ya sabap it aten.

⁹ Ta it kayti, timnaldeng tami na kat panleteg it Ampu'ang Diyus sabap it pamaya' baw pagsarig tat timnuru' ngayti nga dugu' ni Cristo, ta, sabap nagat binwat ngaytu ni Cristo, siguradu nang maribri ta gasi' kat panriga it Ampu'ang Diyus sabap it mga kasala'an tami. ¹⁰ Sabap tagna', mga kakuntra' tami talaga it Ampu'ang Diyus sabap it mga kasala'an ta. Temed tiyanggap ya na kita nga subuk magagayeng iba-iba ya sabap it kamataynen it Anak ya nga si Jesus. Aypa' in atkayay ildaw yat maski mga kakuntra' ya, kayti, it mga iba-iba ya na kita, subra' nang maribri ta kat panriga ya ka, lamang natay si Jesus, egen si' kayti. Ipasiguru ya i karibriyan ta. ¹¹ Baw ega lamang maribri ta kat panriga in da'ga masagya tami nga magbantug it Ampu'ang Diyus ka, sabap it Ampu'an nga si Jesu-Cristo, tiyanggap ya na kita nga mga iba-iba ya.

Piyanggaringan it nakmutan i banwa it kasala'an baw ildaw nga ega basta-basta

¹² Ta, kasala'an ngaytu nga nakakmut it banwa, sang kataawan lamang i garing, si Adan ngayti. Subung naga i kamataynen ngaytu, lini'wanan ya du'ut kasala'an ngayti ni Adan. Iti na ngayti, pu'un-pu'un it nanlatap nat taw i kamataynen ngaytu, sabap subung nat nagkasala'an nay mu'sang taw ka esa-esay pu'un. ¹³ Talagang, garing du'ut ki Adan ngayti seked it timpu nga ipiyaskel it Ampu'ang Diyus i mga urdin ya du'ut ki Moises, sigi nay pagkasala'an it taw. Maski ega magkarangga' niray mga urdin ngayti, ka ega pa' ipiyalampud it

Ampu'ang Diyus, temed may mga urdin naga nga pagrangga'en nira, iyan mga urdin nga subuk mag-susurat kat nakem nira. [†] Ka simpri ega ipagpa-betang sira nga makasala'an in egay urdin nga pagrangga'en nira. ¹⁴ Maski ega subuk kasala'an ngayti ni Adan i kasala'an nira, ka ega pagkuntra'en i ipiyagpina-pina' it Ampu'ang Diyus, temed ipagpabetang sira naga nga makasala'an. Kamatu-udan, magsisigi nang magpatay. Ka ega ma'aat nga nagpapu'un du'ut timpu ni Moises nga pagbebeg-began nat kamataynen i taw, in da'ga garing pa' talagat timpu ni Adan.

Mga bagay ngaytu pasar it ki Adan, subuk ladawan lamang it mga bagay pasar it ki Cristo, kanya nga isiyanggup it Ampu'ang Diyus nga mabut in na'but nay timpu. ¹⁵ Temed, ta, ega ngaytu maat nagsubung sira in da'ga dakulay piyagbelagan it li'wan it binwat it duwa ngaytu. Sang kataawan lamang si Adan ngaytu. Temed sabap it kasala'an ya pagsasakpen nat kamataynen i mu'sang banwa. Si Jesu-Cristo ngaytu, sang kataawan naga. Temed sabap it binwat ya, mapakay na nga ildawan i mu'sang taw it ega basta-bastang kagayenan nga subra' pa' nga banar it kamataynen nga li'wan it kasala'an ngayti ni Adan.

¹⁶ Baw itu pay piyagbelagan it ildaw ngaytut Ampu'ang Diyus baw iyan ega magayen nga natana'an it kasala'an ni Adan. Sabap lamang it esa-esa lamang ngayti nga kasala'an ni Adan ipiyabetang i mu'sang banwa nga makasala'an, nga ka'ilangan rigaen it Ampu'ang Diyus. Taka' belag talagay ildaw it Ampu'ang Diyus. Ka maski ega na mabilang i kasala'an it taw temed mapakay nga ipabetang na sira nga ega nay kakasala'an kat panleteg ya.

¹⁷ Ma'yag nga sabap it kasala'an it sangbat nga taw, si Adan ngaytu, nasakep nay mu'sang taw it kamataynen. Temed sabap gasi' it sangbat nagang taw nga si Jesu-Cristo, subrang piyakamagayen i matanggap it iyan magpa'ildaw-ildaw it kanya. Ka sabap it ildaw it Ampu'ang Diyus nga bastanting-bastanti, begayan sirat begay-matag nga ma'iri' kat panleteg ya i mu'sang kasala'an nira, baw ka'ibaan na sira ni Cristo it mag'adi' du'un it langit.

¹⁸ Aypa' ma'yag na siguru it aten nga in mag'u'unu pagsasakpan nat ukuman nga kamataynen i mu'sang taw sabap it esa lamang ngayting kasala'an ni Adan, atkayan naga nga sabap it kamataynen ni Cristo nga egay maski unu nga kasala'an, mapakay nang tumaldeng nay mu'sang taw kat panleteg it Ampu'ang Diyus, nga mabgayan sira it ka'genang egay kaskedan. ¹⁹ Sabap in mag'u'unu, kat ega pagsunud it sangbat nga taw, dakel nay nagbara' nga makasala'an kat panleteg it Ampu'ang Diyus, atkayan naga, sabap it pag-

[†] Kapitulo 2:15.

sunud it sangbat nagang taw, dakel na i magbara' nga mataldeng kat panleteg ya.

²⁰ Iyan na'lay na, ipiya'rut nat Ampu'ang Diyus i mga urdin ya, isa'un subra' nga makilalaan it taw i kadakulat pagrangga' nirat mga urdin ngaytu. Temed maski sang unuy kadakulat kasala'an it taw, subrang-subra' nga magbastanti i ildaw it Ampu'ang Diyus. ²¹ Aypa', maski nanda'eg i kasala'an ngaytu nga li'wan ya kamataynen, diya'eg naytut ildaw it Ampu'ang Diyus. Ildaw na ngaytuy magpanda'eg ka, sabap it binwat it Ampu'an ta nga si Jesu-Cristo, mapakay na nga tumaldeng nay taw kat panleteg it Ampu'ang Diyus baw mabgayan it ka'genang egay kaskedan.

Sana alaid nat aten i pa'uripen ta pat kasala'an

6 Ta kayti, unu, magayen in ipasigi tay buwat ta it kasala'an isa'un lamang magbastanti situt aten i ka'ildaw ngaytut Ampu'ang Diyus? ² Talagang ega atkayan. Ka kabilangan ta kayti, atnat miyatay na kat tag nang panga'genan ta nga makasala'an, baw ipiyag'ugad na kat ba'gung panga'genan. Ta unuka manga'genan ta pa' kat kasala'an ngayti? ³ Unu, ega ma'yag it imyu nga, iyan nagpabawtis tami nga katanda' it magpakilag-pit tami na it ki Jesu-Cristo, magsugid nga mag'u'uyut tami na it kamataynen ya? ⁴ Aypa', ka'alimbawaan it pagbawtis ngaytut aten, natay baw ilimbeng na nga iba ni Cristo. Temed it inggen naga ngaytu kanya it pa'uli' kat keseg it guna it Diyus Ama', subuk sang tamiyan nagay inggen. Aypa', ka'ilangan manga'genan tami na uyun du'un it pagba'gu ngaytut panga'genan ta.

⁵ Sabap ega lamang desang naka'uyut tami it ki Cristo du'un it kamataynen ya ngayti, in da'ga naka'uyut ta na gasit kanya du'un it pag'egen yat pa'uli', nga naba'gu nay panga'genan tami. ⁶ Ka magka'rutan ta nga tag nang adat ta nga makasala'an, subuk naransang na nga uyut ni Cristo du'ut krus, isa'un ma'awa' talagay ka'i'irgan baw nakem tang mara'e-ra'et, nga da'ta na ma'uripen pat kasala'an. ⁷ Sabap iyan miyatay na, ribri na kat keseg it kasala'an. ⁸ Ta, it atkaytu na nga, tag nang adat tami nga mara'e-ra'et, naka'uyut na it ki Cristo nga inimatay, aypa' pag-sisiguruun ta nga, ka'ilangan, manga'genan ta na it ba'gung panga'genan nga mataldeng, nga subung nagat panga'genan ni Cristo. ⁹ Ka magka'rutan ta nga, si Cristo ngaytu, inggen kanyat pa'uli' baw ega naytu maat matay pat suma'up. Talagang ega nay pudir it kamataynen it kanya. ¹⁰ Sabap, kat kamataynen ya, kumplitu na i panda'eg yat kasala'an. Aypa' ega na ka'ilangan ya nga matay pa' it suma'up. Baw kayti, it inggen kanyat pa'uli', mag-

panga'genan na it subra' nga kat ikabantug it Ampu'ang Diyus. ¹¹ Aypa' ka dapat mi na nga ipabetang i sadili mi nga atnat patay kat mu'sang kasala'an, nga mu'sang panga'genan mi, kat ikabantug gasi' it Ampu'ang Diyus sabap it pakilag-pit mi it ki Jesu-Cristo.

¹² Mga bilug ta, pirmi nga kubwat it kara'e-ra'etan. Aypa', ka'ilangan, da'kamu na pa'uripen pa' it kasala'an nga pagsumbaya'en mi nga pirmi i marara'e-ra'et ngaytung ka'irgan. ¹³ Baw gasi' ega mi na ipasakep it pamegbeg it kasala'an i maski unu nga bagi' it bilug mi nga ipagsumbaya' it kara'e-ra'etan, in da'ga iyan na i pasakpan mi, Ampu'ang Diyus. Ipabetang mi i sadili mi nga patay na nga ipiyag'ugad na kat ba'gung panga'genan, bawnga ipag'interga' mi du'ut Ampu'ang Diyus i mu'sang-mu'sa mi kat buwat nga purus mataldeng kat panleteg ya. ¹⁴ Sabap li'wan ta na kat pamegbeg it kasala'an ka kayti, ega na pagsunud tat mga urdin i pagsarigan ta nga ikapisit kataldengan kat panleteg it Ampu'ang Diyus, in da'ga yanay pagsagyaan ta nga ikapisi' it kataldengan ngaytu, ildaw it Ampu'ang Diyus it aten.

Sana iyan nay pa'uripnan ta, ka'irgan it Ampu'ang Diyus

¹⁵ Ta unu, it kayti nga kat sakep ta na it ildaw it Ampu'ang Diyus, mapakay na nga sumari ta nat buwat it kasala'an sabap, yanayan, pagsisiguruun ta nga ega yay ikapisi' tat karibriyan, pagsunud ngaytit mga urdin ni Moises? Talagang ega maat mag'a'atkayan. ¹⁶ Da'ga ba' magka'rutan mi nga in siyuy pa'uripnan ta, kat pudir ya na kitang banar? In muwat tami nga muwat it kasala'an, subuk uripen tami na it kasala'an ngaytu. Baw egay beken nga li'wan ya, kamataynen. Iyan talagay magayeng pa'uripnan ta, pagsunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, nga li'wan ya, panga'genang mataldeng kat panleteg ya. ¹⁷ Kayti dakulay pasalamat ku it kanya sabap kamu, nga dati nga uripen it kasala'an, piyalulusan mi baw siyunud i kamatuudang ipiyangadal asat imyu. ¹⁸ Piyali'wan kamu na kat pudir it kasala'an baw kayti, pag-buwat it kataldengan, yanay subuk piya'uripnan mi.

¹⁹ Paribasay mat'ed i mga bagay ngaytu, baw ega pa' dakula' i kasepsep mi, piya'alimbawaan kut uripen baw agalen isa'un madali' masepsep mi. Sa'up ku sing i'aat, kat'esa ipiyabegbeg mi i sadili mi kat mu'sang kalasit kara'e-ra'etan nga mara'way kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Aypa' kayti, bete', i'ugad mi na i pagsirbi mi baw ipabegbeg mi na i mga bilug mi kat buwat nga mataldeng baw alaid kat mu'sang kasala'an. ²⁰ Ka kat'esa, nga uripen kamu pa' it kasala'an, alaid kat nakem mi i

mga mataldeng nga pagbuwaten. ²¹ Temed ta, unuy napulus mi it iti nga mga bagay nga pagbuwaten mi kat'esa it pag'eya'an mi naga kayti? Ka yay matuud, uli'an-uli'an ya kaytu, kamataynen.

²² Temed ta, kayti nga piyali'wan kamu na kat pamegbeg it kasala'an, kayti nga nagpa'uripen kamu na it Ampu'ang Diyus, dakulay kapulusan ya ka magpanga'genan kamu na uyun kat ka'irgan ya, nga egay beken nga uli'an kaytu, ka'genang egay kaskedan. ²³ Sabap ma'yag nga kamataynen nga egay kaskedang panriga i li'wan it kasala'an ngaytu. Temed ma'yag gasi' nga ka'genang egay kaskedan i ipag'ildaw ngaytut Ampu'ang Diyus kat mu'sang taw nga maglalagpit nat ki Cristo Jesus nga Ampu'an tami.

Basta nagpalagpit ta na it ki Cristo, da'ta na uripen it ka'ustu'an nga pagsunud it mga urdin isa'un maribri

⁷ Mga kasulsugan ku, magka'rutan ku nga ega elam it imyu i pa'aateng urdin. Aypa' urut mi nga, mga urdin, magsasakep lamang it taw basta egen pa' kanya. Temed in natay na, ega na. ² Ka, alimbawa, babay nga may asawa na. Kat pamegbeg kanya it asawa ya mintras egen pa' kanyang tag'asawa. Temed in patay na kanya, li'wan nay babay ngaytu kat in unu nga pag'aaten it urdin pasar it nag'asawa. ³ Talagang dakulang kapakunan ya in pa'asawa kanya it beken nga lalaki basta egen pay u'na ngayting asawa ya. Temed in patay nay u'nang asawa ya, ega na pagsasakpan kanya it itung ipag'aat it urdin. Maski pa'asawa na kanyat beken nga lalaki, ega na ma'aat nga nakapakun pa' kanya.

⁴ Ta, atkayan nagay karibriyan ta, mga kasulsugan ku. Ka tagna', subuk inasawa ta it mga urdin nga yanay magbebegbeg it aten. Temed paribasay subuk natay tami na nga iba ni Cristo du'ut krus, da'ta na kat pamegbeg it mga urdin ngaytu. Kayti, belag nay asawa ta, ka inggen si Cristo it pa'uli' baw subuk inasawa ya na kita. Aypa' kanya na i magbebegbeg it aten isa'un manga'genan ta nat panga'genang mataldeng kat ikabantug it Ampu'ang Diyus. ⁵ Ka iyan kat'esa nga pagbebegbeg ta pa' it sadili tang ka'irgan nga mara'e-ra'et, maski unuy pagbawalen it mga urdin it Ampu'ang Diyus, yanay pirmi tami nga pagkubwatan. Aypa' dakulay kara'e-ra'etan nga pagbuwaten tat tagna', nga yay tumaban it aten du'un it kamataynen nga egay kaskedang panriga. ⁶ Temed kayti, ribri ta na kat pamegbeg ngaytit urdin ka natay tami nayan nga iba ni Cristo du'ut krus. Aypa' pagsirbiyan ta nay Ampu'ang Diyus it masagyay nakem nga naba'gu nat Espiritu Santo. Ega subuk tagna' nga

basta pagsunudun lamang i mga urdin nga mag-susurat temed subuk magkaregesan lamang.

Matantuwan ta du'ut mga urdin i kara'way it kasala'an

⁷ Ta, unuy ireg sugiden kaytu? Barang pagpikiren mi na nga mara'e-ra'et palan i urdin. Temed ega maat mag'a'atkayan, in da'ga magayen naga, ka mga urdin it Ampu'ang Diyus i magtuldu' it aten in unuy ega magayen kat panleteg ya. Subung alimbawa it pa'aaten ngayan nga, "Kuydaw ka it irak." [†] In da'ga may itu ngaytung urdin ega na'rutan ku nga mara'e-ra'et palan i pa'aaten ngaytung irak. ⁸ Temed, pagka'rut ku nga kuntra' kat urdin it Ampu'ang Diyus i irak ngayan, subrang kiminseg i magbabanwa nga kasala'an situt aken baw, li'wan ya, narayak ya aku kat pagsumbaya' it mu'sang kalasit irak. Temed in da'ga may urdin, subuk mag'iga' pay kasala'an ngayan. ⁹ Iyan ega pa' magkasepsepan kuy pagpa'igu'an it mga urdin, tanud ku egay aken nga kasala'an. Temed iyan natantuwan kung banar i pagpatalandagan it mga urdin ngaytu, minyag nga minyag i kadakulat kasala'an ku. ¹⁰ Mga urdin, sana yay ikapisi' tat ka'genang egay kaskedan in sunudun tat ka'ustu'an. Temed namuyaan ku nga palan, kamataynen nga egay kaskedang panriga i abutun ku, sabap it da'ku magkasunud it magayen. ¹¹ Sabap subuk giyमित it kasala'an i mga urdin isa'un madaya-daya'an aku lamang. Ka tanud ku taw aku nga mataldeng ari palan it, makasala'an aku nga abutun it kamataynen nga egay kaskedang panriga. ¹² Aypa' ega talagay ma'iwat ta du'ut urdin ka garing tu du'ut Ampu'ang Diyus. Talagang kada urdin ngaytu, ega basta-basta, mataldeng, baw subrang magayen.

¹³ Temed, maat it beken, in talagang matuud nga magayen i urdin ngaytu unuka iyan nagay magtaban it taw du'ut kamataynen nga egay kaskedang panriga? Ega maat atkayan. Mga urdin, magayen naga temed paggamiten it kasala'an isa'un mga taw, sumari nat buwat it kara'e-ra'etan. Aypa' sikaytu ta magkamuyaan in sang unu talagay kara'way it kasala'an ngaytu, nga yanayan i magtaban it taw du'un it kamataynen nga egay kaskedang panriga, ega maat mga urdin.

Mag'i'inda'eg i duwa kat pikiran it mga mag-pamaya' nat ki Cristo

¹⁴ Pagsisiguruun tami nga, mga urdin ngaytu, uyun nga banar it ka'irgan it Ampu'ang Diyus ka kanya nagay garing. Temed aku, belag. Pirmi akung pagda'gen it mga ka'i'irgan nga mara'e-ra'et nga alaid kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Subung

[†] Exodo 20:17.

it pag'u'uripnen aku talagat kasala'an ngaytu. ¹⁵ Talagang ega magkasagyaan ku i buwat ku. Sabap iyan mga magagayeng buwat nga ireg ku sana nga buwatan, ega naga iyan i pagbuwatan ku, in da'ga in ari pay pagra'wayen ku, iyan pa' i magkabwat ku. ¹⁶ Temed in pagra'wayen ku, maski magkabwat ku naga, intuntis magpamatuud aku nga kamatuudan baw kagayenan naga i mga urdin nga magsabat it aken pasar it mga bagay ngaytu nga mara'way. ¹⁷ Aypa' ma'yag nga may sang bagi' nga nakem ku nga ega kubwat it kasala'an. Temed kasala'an na ngayan nga magbabanwa situt aken, yay pu'un-sabap it kara'e-ra'etan nga magkabwat ku. ¹⁸ Magka'rutan ku nga, sabap it singkadan ku nga ka'i'irgan nga mara'e-ra'et, subuk kara'e-ra'etan nga bulun i magbabanwa situt aken. Ka maski ireg ku nga ireg nga muwat it magagayen nga bagay, temed in sadili ku lamang talagang ega kaya ku nga muwat it magayen ngaytung magkapikir ku. ¹⁹ Ka talagang atkayang matuud nga ega magkabwat ku i magayen ngaytu nga ireg ku nga buwatan. Ba'lig i magkabwat ku, mara'way ngaytu nga ega ireg ku nga buwatan. ²⁰ Temed it atkayan nga magkabwat ku i ega ngaytu ireg ku, talagang ega naytu pagtemden ku pa', in da'ga subuk pagrayaken aku lamang it kasala'an na ngaytung magbabanwa situt bilug ku.

²¹ Aypa' itu nay namuyaan ku, basta iyan ireg ku nga muwat it bagay nga magayen, pag'arangen nga lagi it kara'e-ra'etan nga magbabanwa situt aken. ²² Ka kayti, in kat nakem ku lamang, masagya aku naga nga sumunud it mga urdin ngaytut Ampu'ang Diyus. ²³ Temed, mga mara'e-ra'et nga ka'irgan it bilug ku, maglaban it mga magagayeng bagay nga magkapikir kung buwatan. Subuk na'uripen aku talaga it mga mara'e-ra'et nga ka'irgan nga magbabanwa situt bilug ku, nga egay beken nga li'wan ya, kasala'an na. ²⁴ Aypa' talagang ka'ildaw-ildaw i kabetangan ku ngaytu. Siyuy rimibri it aken kat bilug ku ngaytung magtaban it aken du'un it kamataynen nga egay kaskedang panriga? ²⁵ Talagang dakulay pasalamat ku du'ut Ampu'ang Diyus sabap, kat keseg it binwat it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo, kanya i rimibri it aten. Temed sa'up ku sing i'aat in unuy magkamuyaan ku nga kabetangan ku kayti nga, kat pikir baw nakem ku, ka'irgan it Ampu'ang Diyus i kusunudun ku sana. Temed kasala'an naga i magkabwat ku sabap it mga singkadan ku nga ka'i'irgan nga mara'e-ra'et.

Padisir nat Espiritu Santo i pagsunudun it mga inanak nat Ampu'ang Diyus

8 Temed kayti, ituy kamatuudan nga iyan mga maglalagpit nat ki Cristo Jesus, nga mag-

pasakep nat kanya, talagang ega na ma'ulug kat maski unu nga ukuman nga panriga. ² Ka, sabap it pakilagpit tat ki Cristo Jesus, naba'gu nat Espiritu Santo i panga'genan tami. Ipiyagribri ya na kita kat pamegbeg it kasala'an nga yay tumaban it aten du'un it kamataynen nga egay kaskedang panriga. ³ Talagang, pagsunud it taw it mga urdin, ega ikapisit kataldengan kat panleteg it Ampu'ang Diyus u ikali'wan it taw kat pamegbeg it kasala'an. Ka egay magkasunud it ka'ustu'an it mga urdin ngaytu, sabap it singkadan tang ka'i'irgan nga mara'e-ra'et nga magbabanwa na kat mu'sang taw. Temed maski atkayan, may ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga yanay nakapabara' it ega ngayan nakapabara' it pagsunud it taw it mga urdin. Ka binwat it Ampu'ang Diyus, ipiyalampud ya i sadili yang Anak nga nagbalyung taw isa'un kasbung nga banar it aten nga makasala'an. (Temed kanya, egay kakasala'an.) Bawnga, kat binwat ya nga tiyanggung ya i kasala'an tami nga mga taw, riyangga' ya talaga i pamegbeg it aten it kasala'an. ⁴ Ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus i mu'sa ngaytu isa'un kapanga'genan tami uyun kat kataldengan nga pag'aaten it mga urdin ya. Mapakay naytu in magpanga'genan na kat pamaala' it Espiritu Santo, ega na kat aten nga sadiling ka'irgan.

⁵ Sabap iyan mga pagbebegbegan pa' it singkadan nirang ka'i'irgan nga mara'e-ra'et, singkadan nira ngayting ka'i'irgan i pirmi nirang pagsumbaya'en. Temed iyan nga pagbebegbegan na it Espiritu Santo, simpri ka'irgan nat Espiritu Santo i pagsunudun. ⁶ Temed kamatuudan tu nga iyan nga yapay kanget it nakem, singkadan nirang ka'i'irgan nga mara'e-ra'et, kabilangan it atkaytung panga'genan, subuk patay. † Temed iyan nga talagang padisir nat Espiritu Santo i pagsunudun, ega basta-basta i panga'genan baw ka'imbengan it nakem. ⁷ Sabap talagang iyan singkadan ngaytung ka'i'irgan it taw, kuntra' talagat Ampu'ang Diyus ka ega magpasakep it mga urdin garing du'un it kanya. Baw yay matuud, egay kaya nira nga pasakep it mga itu'un ngaytu. ⁸ Aypa', iyan mga pagbebegbegan pat singkadan nirang ka'i'irgan nga mara'e-ra'et, ega mapakay nga sagyaan it Ampu'ang Diyus.

⁹ Temed kamu, paribasay magsasarum nay Espiritu Santo asat bilug mi, da'kamu na pagbebegbegan it mga singkadan mi ngaytung ka'i'irgan in da'ga Espiritu Santo na ngaytuy magbebegbeg it imyu. (In bete' ega magsasarum kat bilug it esang

† Maski egen pay atkaytung taw temed, atnat patay i nakem ya, nga ireg sugiden ega mag'ireg it maski unu pasar it Ampu'ang Diyus u maski unu nga garing du'ut kanya. Aypa' egay kamatuudang kasepsep, kasagyaan, u ka'imbengan it nakem ya ngaytu.

taw i isiyanggup ni Cristo nga Espiritu Santo, ireg sugiden talagang ega pa' sakep ni Cristo.)

¹⁰ Temed in tiyakena'an ta na ni Cristo, nga pagsasaruman ta na it Espiritu Santo, maski kamataynen i abutun it bilug ta nga yay li'wan it kasala'an situt banwa, temed magkasisiguru ta nga, kat keseg it Espiritu Santo ngaytu, begayan tat ka'genang egay kaskedan sabap ipiyabetang tami na nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus.

¹¹ Matuud tu, in mag'u'unu kat guna it Espiritu Santo ya inggen it Ampu'ang Diyus si Jesus it pa'uli', atkayan naga, maski matay pa' i bilug mi, kat guna it Espiritu Santo ya nga ipiyapasarum it Ampu'ang Diyus kat bilug mi, egnen ya gasi' kamu it pa'uli' in timpu na.

¹² Aypa', mga kasulsugan, may utang tami nga nakem kayti. Dapat tami na talaga nga manga'genan uyun du'un it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, ega maat uyun du'un it mga singkadan tang ka'irgan nga mara'e-ra'et. ¹³ Sabap in manga'genan kamu pa' uyun du'un it singkadan mi nga ka'irgan nga mara'e-ra'et, da'kamu karibri kat kamataynen nga egay kaskedang panriga. Temed in kat keseg it tabang it Espiritu Santo pag'imatayen mi na i mga ka'irgan ngaytung singkadan mi, ta sikayan siguradung may ka'genan mi nang egay kaskedan.

¹⁴ Ka sira nga magpasakep nga pirmi kat padisir it Espiritu Santo nga ipiyapasarum it Ampu'ang Diyus, sira na i pagta'wageng mga anak ya.

¹⁵ Matuud tu, mga anak it Ampu'ang Diyus i pana'wag it aten, ka iyan Espiritu Santo nga magsasarum situt bilug tami, egaytu Espiritu it pagka'uripen isa'un pirmi tang manguripe'pey kat adapan it Ampu'ang Diyus sabap it mga kasala'an tami. In da'ga, kat panakem it Espiritu Santo ngaytu, magkatantuwan ta na nga inanak tami na talaga it Ampu'ang Diyus. Aypa', kayti, mata'wag tami nay Ampu'ang Diyus nga "Ama'." ¹⁶ Ee' ba', Espiritu Santo na ngaytuy magpamatuud kat nakem ta nga talagang kita, inanak nang matuud it Ampu'ang Diyus. ¹⁷ Baw ega lamang desang inanak ya na kita, in da'ga siguradung may kabagi'an tami gasi' it kagayenang ibgay ya kat mu'sang mga anak ya kat pagdadarapa'en. Talagang ka'uyutan tami ni Cristo it mabagi'an it itu'un ngaytu. † Masiguru tami i kagayenan ngaytu in sagka'en tat masagyay nakem i mga kakuri'an nga mag'abut it aten sabap it pagsunud ta it kanya, nga sikayan subuk magpa'uyu-uyut ta it mga siyagka'an ya nga kakuri'an.

††

Kabantugan baw pagba'gu it banwa nga pag-sisiguruun tami

¹⁸ Temed maski sang unuy kadakulat kakuri'an nga malabayan ta situt banwa, pagsisiguruun ku nga ega manenga-tenga' it kabantugan nga ibgay it Ampu'ang Diyus it aten asan it pagdadarapa'en. ¹⁹ Sabap mu'sang mga paryaman nga giyuna it Ampu'ang Diyus, subuk pagpa'butun nang banar i aldaw ngayang itanyag yat kadakel i kadakulat kabantugan nga ibgay ya kat mga inanak ya. ²⁰ Ka kayti, mga paryaman ngaytu, subuk ega na magkabara'an it kabetangan nira kayti nga ega magka-pa'uli'nan nira i tagna' nga kagayen nira. Ega maat sadili nirang ireg i kabetangan nira ngaytu, in da'ga pabetang-betang nagat Ampu'ang Diyus. ‡ Temed egaytu maat seked it ka'nu-ka'nu. ²¹ Ka mabut i aldaw nga, maski mga paryaman ngaytu, ba'guun it Ampu'ang Diyus. Ipali'wan ya sira kat pagka'uripen nirat panra'way baw panrangga', bawnga kita nga mga inanak ya, sang tamiyan na it mu'sang paryaman nga giyuna ya i begayan it ega basta-bastang kabantugan nga ribri ta na kat mu'sang napali' it kasala'an.

²² Ka magka'rutan ta kayti nga mu'sang mga paryaman ngaytu, garing it tagna' seked kayti, magkakuri'an. Ka'at ka kabetangan nira, subuk babay nga pagsakitan na. ²³ Baw ega lamang ba' maat mga paryaman ngaytu, pati kita gasi'. Piya-pasaruman ya na kita it Espiritu Santo, temed ituy u'nanng bagi' lamang it ibgay yat aten. Aypa' pagpa'butun tang banar i aldaw nga ibgay yat aten i ka'ustu'ang kagayenan nga ipag'areg yat mu'sang mga inanak ya, baw ildawan ya kita it ega basta-bastang bilug nga li'wan nat mu'sang karangga'an. ²⁴ Talagang ribri ta naytu. Taka' ega paytu kumplitu. Temed pagsisiguruun ta nga mabut i kakumplituwan ya asan it pagdadarapa'en. Simpri ega paytu miyabut, ka in bete' miyabut na unuka pagsisiguruun ta nga mabut pa'? Ka siyuy magpa'but pa' in naltegan ya na i pagpapa'butun ya ngayti?

²⁵ Temed in ega pa' miyabut i pagpapa'butun ta, elatan tami it te'te' talaga i paniguru ta ngaytu.

²⁶ Kat mga kakuri'an nga magkalabayan tami talagang dakula' nga tabang it aten it paniguru ta ngaytu. Atkayan naga, pagtabangen tami gasit Espiritu Santo kat in unu nga magkakurangan ta. Alimbawa kat panalangin. Ka ega naga magka'rut ta manalangin uyun kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Temed maski atkayan, kat kadakulat sangu' yat aten, pirmi gasi' nga magpanalangin i Espiritu Santo ngaytu, nga bilang pagbatu'an ya kita kat adapan it Ampu'ang Diyus. Baw Espiritu Santo ngaytu,

† Juan 17:22, Mga Ipiyalteg 3:21. †† Juan 15:18-20, Juan 16:33, 2 Timoteo 2:12, baw 1 Pedro 4:13.

‡ Itu'un ngaytu, ka'uyutan nagat ukuman it Ampu'ang Diyus it kasala'an it taw (Genesis 3:17-19).

magkapanalangin kanyat ampong nga ega mapakay in ampong it taw lamang. ²⁷ Baw Ampu'ang Diyus, paribasay magka'rutan yay maski kat nakem it taw, talagang magkasepsepan ya i pag'aaten it Espiritu Santo, beken it uyun nga pirmi kat ka'irgan ya i mga ipagpanalangin nga panindeg it Espiritu Santo it aten nga mga taawan it Ampu'ang Diyus.

Egay makablag it aten kat raras it Ampu'ang Diyus

²⁸ Talagang magka'rutan tami nga, mu'sang mga bagay nga magkalabayan it mga may pagma'al nga matuud it Ampu'ang Diyus, pagpabara'en ya nga kat ikagayen nira, sira nga ipiyapinpin ya uyun kat pabetang-betang ya. ²⁹ Sabap talagang garing pa' it katagna'-tagna'an, pagnanakmen nang lagi it Ampu'ang Diyus in siyu may siyu i panakman ya nga pasakep it kanya, baw ipiyasiguru ya gasi' nga makasbung sirat Anak ya nga si Jesus. Kabilangan ya, si Jesus na ngaytu i mabantug nga kiya'aka'an tami nga mu'sang nagsulsu-sulsugun nga inanak it Ampu'ang Diyus. ³⁰ Ta itu, mga ipiyasiguru ya ngaytu, miyabut i aldaw nga piyanakman ya nga pasakep it kanya. Bawnga, sabap it pamaya' baw pagsarig nirat binwat ni Cristo, ipiyabetang ya sira nga ega nay kakasala'an kat panleteg ya. Baw sira ngaytu i begayan ya pa' it ega basta-bastang kabantugan.

³¹ Ta it atkaytu na nga kampi' na situt aten i Ampu'ang Diyus, ma'yag nga ma'yag nga maski siyu i kakontra' ta, ega talaga da'gen nira kita. ³² Maski sadili yang Anak, ega ipiyag'imet it Ampu'ang Diyus, in da'ga ipiyalugut yat ukuman nga kamataynen kat ikagayen tami nga mu'sa nga mga taw. Ta, it ipiyagbegay-matag yat aten i Anak ya ngaytu, da'ga ba' i'atag ya nagat aten i mu'sang bagay nga ipagkagayen tami? ³³ Ta, kita ngaytung pinili' it Ampu'ang Diyus, siyu pa' i makadimanda it aten du'un it adapan ya? Yay matuud, ega, ka Ampu'ang Diyus naga i nagsanggup nga iniri' ya na talaga kat panleteg ya i mu'sang mga kasala'an tami. ³⁴ Aypa' talagang ega na mapakay nga betanganan tami pa' it ukuman it maski siyu du'un it adapan it Ampu'ang Diyus. Ka ipiyaturu' ni Cristo Jesus i dugu' ya sabap it kasala'an tami. Baw ega lamang iyan in da'ga inggen kanyat pa'uli', nga binggayan na kanyat ega basta-bastang kabantugan du'un it iwanang ayun it Ampu'ang Diyus. Baw kayti pirmi ya kitang pagpanindegan du'un.

³⁵ Ta, it atkaytu na, talagang pagsisiguruun ta nga egay makablag it aten kat raras ni Cristo ngaytut aten. Maski sang unuy kadakulat kakuri'an u kagipitan nga magkalabayan ta, maski pakuri' it aten, maski getem u pagmiskin ta, maski kabentan-

gan nga ka'ililang, ee' ba' maski tarep basi', egaytu kablag it aten kat raras ni Cristo. ³⁶ Ka subung nat magbebtang naga du'un it kasuratan ngayang mag'aat,

“Sabap it magpasakep kami nat imu, subuk mag'u'ungaw kami nga pirmi it kali.

Kabilangan namen, subuk mga tupa nga ku'imatayen ka karni'en.” †

³⁷ Temed, kat mu'sa ngaytung mga kakuri'an nga magkalabayan tami, kabilangan ta, landaw talaga it piyakamagayen nga mandada'eg, sabap it subra' nga pagsisiguruun tami i ega basta-basta ngaytung raras ni Cristo it aten. ³⁸ Ee' ba', pagsisiguruun ku nga egay makablag it aten kat raras ngaytu. Maski kamataynen u kagipitan it panga'genan ta, maski mga anghil, atnagay mga mara'e-ra'et, magpanlud baw da'ga, nga may dakulang kiya'rutan baw pudir du'ut kanya-kayang pagsasakpan. Talagang maski unu nga mag'abut it aten kayti u kat pagdadarapa'en, ³⁹ maski unu nga bagay kat dibwat u kat seled it banwa, talagang maski unu nga giyuna it Ampu'ang Diyus, egaytu makablag it aten kat raras ya, iyan raras nga ipiyatantu ya du'un it Ampu'an ta ngaytung si Cristo Jesus.

Egay beken nga ipagkapili' it taw, sigun lamang it pabetang-betang nagat Ampu'ang Diyus

9 Ta kayti, may kusugiden ku baw ega ambut kuytu, sabap kat sakep aku na ni Cristo. Ee' ba', talagang matuud i kusugiden ku ka ipagpamatuud it nakem ku, baw nakem ku, kat padisir nat Espiritu Santo. ² Itu na ngaytu, ere'eret talagay kasmek ku nga magkaskawan nat nakem ku sabap it mga kadugu' ku ngaytung mga Judio. ³ In maat mapakay, talagang ega na pagda'kuun ku nga makablag akut ki Cristo baw betanganan it ukuman nga rigaen it egay kaskedan nga batu' it mga kadugu' ku ngaytu nga magkasmekan ku, in mag'aat nga yay ikaribrit kanira. ⁴ Ka itung mga taw, mga Israelita sira, iyan bangsa nga subuk inanak it Ampu'ang Diyus it tagna'. Ipiyalteg ya it kanira i ega basta-bastang kabantugan ya. Piyaskelan ya sirat mga magagayeng paki'upakat, baw sira pay piya'alimaan ya it mga urdin ya. Ipiyatantu it Ampu'ang Diyus it mga Israelita ngaytu i kadalanan it matuud nga pagsamba it kanya baw sira ngaytu i inildawan yat mga sanggup ya nga magagayen. ⁵ Mabantug i mga kagiyaringan nira baw gasi' nga kadugu'an nira naga i nanganak it ki Cristo ngaytu, iyan nagbalyu kanya nga taw. Si Cristo ngaytu, Ampu'ang Diyus kanya nga magbebeg it mu'sa, nga pagbantugun baw pagsambaen it egay katupusan. Kamatuudan talagaytu.

† Awit 44:22.

⁶ Ega pikiren mi nga sanggup lampud lamang i isiyanggap ngaytit Ampu'ang Diyus it tagna'. Sabap ka'ilangan tang kilalaen nga ega mu'sang mga Israelita i maat kamatuudang Israelita, nga ireg sugiden mga taawan ya nga may kamatuudang pamaya' it kanya. ⁷ Ega gasi' mu'sa nga mga tungtung-inapu' ni Abraham i pagkilalaen nga kamatuudang tungtung-inapu' ya, sira nga tumanggap it mga isiyanggap it Ampu'ang Diyus. Subung nagat inaat ngaytit Ampu'ang Diyus it ki Abraham nga mag'aat,

“Asat ki Isaac i li'wanan it bangsa ngayang ta'wangen nga mga tungtung-inapu' mu.” †

⁸ Ituy pagpa'ulugan kaytu, paribasay si Isaac lamang i anak nga isiyanggap it Ampu'ang Diyus it kana Abraham, iyan mga tungtung-inapu' ni Isaac lamang ngaytu i kilalaen nga mga tungtung-inapu' ni Abraham nga tumanggap it mga isiyanggap it Ampu'ang Diyus. Iyan mga tungtung-inapu' it anak ngayti ni Abraham nga belag i ina', da'sira kilalaen nga bangsa nga pinili' it Ampu'ang Diyus nga tumanggap it mga isiyanggap ya ngaytu. ⁹ Ka itu'un ngaytu i isiyanggap it Ampu'ang Diyus it tagna' ngayti,

“Pagta'lib it sang ta'un, pa'uli' aku naga situt imyu.

Pagpa'uli' ku, manganak nat lalaki i asawa mu nga si Sara.” ††

¹⁰ Egaytu desang itu ngaytu. Panawun it pikiran mi in unuy inaat it Ampu'ang Diyus du'un it esa ngayting kiya'apu'-apu'an namen nga si Isaac, pagdarugmati' it asawa ya nga si Rebeca. ¹¹ Kat mga inaat ya ngayti ipiyakilala sit Ampu'ang Diyus nga, pagpili' ya it taw nga ildawan ya, ega sabap it mag-agayang buwat it taw in da'ga sigun lamang kat pabetang-betang ya. Sabap parabir simnakit i mga gambar ngaytu ni Rebeca, nga ega pay nabwat nirang magayen u da'ga, ¹² inampang nang lagi it Ampu'ang Diyus it kanya nga mag'aat,

“Masinakepan it ari' i aka' manggid.” †

¹³ Magsusurat gasi' i beken nga inaat ya nga mag'aat,

“Si Jacob, pagma'a-ma'alén ku, temed si Esau, pag'isgan ku.” ††

Pagsisiguruun tami nga mataldeng talagay pabetang-betang it Ampu'ang Diyus, lamang magkalilu'an ta

¹⁴ Ta it atkaytu na unu, ma'aat tami i Ampu'ang Diyus nga ega mataldeng i pabetang yat taw? Yay matuud, ega ta ma'aat i atkayan. ¹⁵ Sabap waytu i inaat ya du'un it ki Moises,

“Magsangu' aku it in siyuy ireg ku nga sangu'an. Mag'ildaw aku gasi' it in siyuy ireg ku nga ildawan.” ††

¹⁶ Aypa' ka'ildaw it Ampu'ang Diyus, uyun du'un it kasangu' yat taw, ega maat mapisi' ta kat sadili ta nga ka'irgan u sadili lamang nga pa'res it taw.

¹⁷ Atkayan naga, mapakay gasi' nga ega ildawan yay beken nga taw, sigun gasi' kat pabetang-betang ya. Ka magsusurat i itung inampang ya du'un it esang adi' ngaytit tagna' du'ut Egipto nga mag'aat,

“Ipiyatindog ku ikaw, isa'un lamang kat mga buwatan kut imu, ipatantu ku i keseg it guna ku, baw isa'un gasi' lemkep it mu'sang banwa i katanug it ngaran ku.” †††

¹⁸ Aypa' ma'yag nga pag'ildawan it Ampu'ang Diyus i in siyuy ireg ya nga ildawan, baw pagpad-senen yay ulu it iyan ireg ya nga demsen i ulu.

¹⁹ “Temed in atkayan,” aaten mu, “unuka pag'iwayen pa' it Ampu'ang Diyus, it pabetang-betang ya naga i kadsen ngaytut ulu nira?” ²⁰ Ayaw! Ega aaten muy atkayan. Sabap kita, taw lamang. Ega mapakay nga sambarana'en tami i Ampu'ang Diyus. Ka simpri ega magayen in aaten it giyuna lamang i iyan nagguna it kanya i ampang nga atkaytu, “Aa bila! Unuka binwat mu akut atkaytu?” ²¹ Pakapikiren mi i buwat it manigbuwat it dakut. Maski esa-essay dakut nga bubwatan ya, da'ga ba' may pudir ya nga bagi'en baw buwatan i kada sang bagi' it in unuy ireg ya nga buwatan, mga berebtangan nga ega basta-bastay paggamitan u garamiten it aldaw-aldaw?

²² Ta atkayan naga, may pudir talaga it Ampu'ang Diyus nga muwat it in unuy ireg ya. Mapakay nga ipatantu yay iseg ya baw kadakulat keseg ya kat mga taw nga egay beken nga pag'angutun in da'ga panriga ya it kadakulat kasala'an nira. Temed in bete' ega da'an rigaen ya sira, in da'ga pagpata'-nan ya it maski ma'lay i kara'e-ra'etan nira ngaytu, egay ma'iway tat kanya. ²³ Unu pay ma'aat ta in binwat yay atkaytu isa'un ipakilala yay kabantugan ya nga egay kasbung kat mga taw nga ipiyabetang ya nga ildawan ya, sira nga pinili' baw pagtabangen ya isa'un itsu sirang manga'genan du'un it kabantugan ya ngaytu? ²⁴ Kita naytu nga mu'sa i pa'aaten kaytu, kita nga pinili' baw piyanakman ya nga pasakep it ki Cristo. Baw egaytu lamang desang mga Judio, in da'ga uyut na gasi' i maski ega Judio. ²⁵ Ka ipiyasurat ya naga du'un it prupita' nga si Oseas i itu'un nga mag'aat,

“Ta'wagan ku na nga mga taawan ku i ega dati nga taawan ku, baw tagna' gasi' ngayting ega pamagma'alén ku, kayti, ma'alén ku na.” †††

²⁶ Baw itu gasi' i inaat it Ampu'ang Diyus nga ipiyasurat yat ki Oseas ngayti,

† Genesis 21:12. †† Genesis 18:10. † Genesis 25:23.

†† Malakias 1:2-3.

††† Exodo 33:19. ††† Exodo 9:16. ††† Oseas 2:23.

“Mga tagrugar ngayti nga tagna' ega pagta'wageng nga mga taawan ku, mabut i aldaw nga sira na ngaytu i ta'wagen nga mga anak ku, aku nga Ampu'ang Diyus nga egen it egay kaskedan.” †

²⁷ Ta, pasar it mga Judio, nga mga tungtung-inapu' ni Israel, ituy ipiyanggesang-gesang it prupita' it tagna' nga si Isaias,

“Maski na maat liyaksa'-laksa' tami nang mga tungtung-inapu' ni Israel, ka atnat igis du'ut bay-bayan i kadakel, temed dekeye' lamang it aten i maribri kat panriga it Ampu'ang Diyus.

²⁸ Sabap ma'igpit baw apura'en it Ampu'ang Diyus i pangukuman ya it mga taw situt sinirungat langit.” ††

²⁹ Parabir miyabut i ukuman ngayti du'ut mga Israelita, itu si' i ipiyasurat it ki Isaias nga mag'aat,

“In da'ga lamang piya'pedan tami naga it Ampu'ang Diyus nga landaw nga gunaan it sang dekeye' nga kabagi'an it bangsa ta nga subuk piyakabi'ni ya, makabetang ta na talaga it subuk mga banwa ngayti nga Sodoma baw Gomorra nga piyuu'.” †

Subuk ega kat ulu it mga Judio i Magayeng Barita'

³⁰ Ta, unuy ka'ulugan it pag'aaten ku ngaytu? Itu nay ka'ulugan, nga mga bangsa ngaytung ega Judio, nga tagna' ega pag'intindiyan nira in mag'u'unu mapasinsiya i mga kasala'an nira, kayti ngaytu ipiyagpabetang nat Ampu'ang Diyus nga ega nay kakasala'an kat panleteg ya sabap it pamaya' baw pagsarig nirat binwat ni Cristo.

³¹ Temed mga Judio ngaytu nga sigi nagay pa'res nirat pagsunud it mga urdin isa'un tumaldeng sira kat panleteg ya, ega nagay liyapusan. ³² Ka'ai'? Unuka atkaytu? Sabap tanud nira, ipabetang sira nga mataldeng in pa'resan niray pagsunud it mga urdin. Ega na'but it pikiran nira nga mapisi' lamang kat pamaya' baw pagsarig it ki Cristo i pagtaldeng ngaytu. Aypa' limni'wan nga si Cristo ngaytu, dakulang kakekleban nira. ³³ Subung ngaytu it du'ut kasuratan ngayang mag'aat,

“Ungaytu, subuk dimna'tun akut batu nga pirming magkasampukan baw kakekleban it mga taw du'ut siyudad ngaytung Sion. †

Temed iyan mamaya' baw sumarig it pa'aaten ngaytung batu, ega desang ma'asa'-asa'.” †

† *Oseas 1:10.* †† *Isaias 10:22-23.* † *Isaias 1:9. Mabasa ta pasar it nabatangan it Sodoma baw Gomorra ngaytu du'un it Genesis 19:24-25.* †† *Ireg sugiden it Sion ngaytu, Jerusalem, nga yay piyakamabantug nga siyudad it mga Judio. Baw si Jesus-Cristo i pagpa'igu'an it batu ngaytu nga magkakeleban nira. Sabap ere'eret i paki'ambut nira nga si Jesus ngaytuy Anak it Ampu'ang Diyus nga ipiyalampud ya nga tumanggung it kasala'an it taw.* †† *Isaias 8:14 baw 28:16.*

Ipagtaldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus, ega mapisi' kat pagsunud it taw it mga urdin, in da'ga kat pamaya' baw pagsarig it ki Cristo

10 Mga kasulsugan ku, talagang magtetdek kat nakem ku baw iyan i ipagpanalangin ku nga pirmi du'un it Ampu'ang Diyus, nga sana maribri nga mu'sa i mga Judio ngaytu. ² Talagang ipagpamatuud kuytu nga e'res nga banar i pagsirbi nirat Ampu'ang Diyus temed egay kasepsep nira it kamatuudang pagsirbi nga pagsagyaan ya. ³ Sabap imbis nga kilalaen nira i ipiya'rut it Ampu'ang Diyus it kanira in mag'u'unu tumaldeng i taw kat panleteg ya, yagay piya'resan nira, sadili nirang pabetang-betang nga pagsunud nirat mga urdin. Ega maat pagpa'uyunan nira i pabetang-betang it Ampu'ang Diyus in mag'u'unu mapisi' i italdeng ngaytu. ⁴ Ka si Cristo talaga i nakasunud it ka'ustuan it mu'sang mga urdin it Ampu'ang Diyus. Baw sabap it kataldeng ya ngaytu tumaldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus i kumpur mamaya' baw sumarig it binwat ya nga karibriyan.

⁵ Ka ituy ipiyasurat it ki Moises pasar it pagsunud it taw it mga urdin in maat yay ikapisi' it italdeng nira kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Maat ya,

“In siyu-siyuy magsunud it ka'ustuan it mga urdin ngaytu, yay ikapisi' ya it ka'genan nga garing du'un it Ampu'ang Diyus.” ††

⁶ Simpri, atkayang pagsunud, ega mapakay in kat taw lamang. Temed, paribasay tiyuman na ni Cristo kat kanyang pagsunud, ega na ka'ilangan tumanen tay aten. Kayti ma'aten i kataldeng ngaytu kat pamaya' baw pagsarig ta lamang it binwat ngaytu ni Cristo. Aypa', subung it magsusurat it tagna', ega aaten muy sadili mu, “Ay siyu baytuy kapalangit ††† nga maat palampud it ki Cristo?” Ka nakalampud na yan. ⁷ Baw ega gasi' aaten mu, “Siyu sadaw i kapa'adu'un it pag'a'anuan it mga miyatay nga mamisi' it ki Cristo nga miyatay na?” Ka inggen naga yan si Cristo it pa'uli'. ⁸ Temed ituy kamatuudan, garing talaga it tagnang-tagna' situ nga lagit aten i ampang it Ampu'ang Diyus nga magsugid it in mag'u'unu ipabetang ya kita nga mataldeng. Ka mag'aat i magsusurat,

“Ade'deng it imu nga pirmi i ampang ku, sabap kat nakem mu talaga, nga marway ma'ampang mu.” §

Ta, kayti, itu nay ampang ngaytu nga ipagpangadal namen pasar it pamaya' baw pagsarig it ki Cristo.

⁹ Sabap in magkapamatuud ka na nga kamatuudang Ampu'an si Jesus ngaytu, baw in talagang tingled i pamaya' mu nga kanya, inggen it Ampu'ang Diyus it pa'uli', talagang maribri ka kat panriga it

†† *Levitico 18:5.* ††† *Deuteronomio 30:12.*

§ *Deuteronomio 30:14.*

Ampu'ang Diyus sabap it kasala'an mu. ¹⁰ Sabap in tingled talagay pamaya' baw pagsarig ta, yay ikapisi' tat italdeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Baw in maya'ngan nay dila' tat magpamatuud it pasar it pamaya' baw pagsarig ta ngaytu, siguradu nay karibriyan ta. ¹¹ Ka ma'yag i inaat ngayan du'un it kasuratan nga mag'aat,

“Siyu-siyu nga mamaya' baw sumarig it kanya, talagang ega desang ma'asa'-asa'.” †

¹² Talagang mu'sang bangsat taw i pagpa'igu'an kaytu, sabap kat panleteg it Ampu'ang Diyus egay piyagbelagan it mga Judio baw taw nga ega Judio. Esa-esa i Ampu'an tami nga mu'sa, baw egay kaskedan it ildaw nga ipag'atag ya kat mu'sang magpandangep du'ut kanya. ¹³ Ka da'ga ba' inaat naga gasi' du'un it kasuratan i atkaytu,

“Maribri i kumpur magpa'ildaw it Ampu'ang Diyus.” ††

Ega nay makada'awa it mga Judio

¹⁴ Temed ta, mag'u'unu kapangabang i taw du'un it Ampu'an in ega pagpamaya'nen baw pagsarigan nira kanya? Baw mag'u'unu gasi' pamaya'nen nira in ega pa' natuturanan sira pasar it kanya? Baw mag'u'unu matuturanan sira in egay mangadal du'ut kanira? ¹⁵ Temed ta, mag'u'unu gasi' mangadal i esang taw in ega tiya'eg kanya it Ampu'ang Diyus? Ta, mga Judio ngaytu, may mga tiya'eg naytut Ampu'ang Diyus nga mangadal du'ut kanira. Ka da'ga ba' magbebtang naga ngayan du'un it kasuratan i atkaytu,

“Magaye-gayen nga banar nga paglawagen i magdadarapa' nga magtataban it magayen nga bari-ta'.” †

¹⁶ Lamang, kayti, dekeye' lamang it mga Judio ngaytu i magpamaya' it Magayen ngaytung Barita'. Subung tut inaat gasi' ngayan it prupita' nga si Isaias nga mag'aat,

“Ampu'ang Diyus, subuk egay nagpakimatuud it ipiyanuturan ngaytu it amen.” ††

¹⁷ Aypa' ma'yag nga ega magkapamaya' i taw in ega pa' nagnegan nira i maat pamaya'nen. Baw egay beken nga ka'ilangan nira nga nagnegan, Magayen ngaytung Barita' pasar it ki Cristo.

¹⁸ Temed barang ega namaya' i mga Judio sabap ega natuturanan sirat mga bagay ngaytu, maat i ingkut ku. Temed ega. Talagang natuturanan na sira. Ka da'ga ba' may magbebtang du'ut kasuratan nga mag'aat,

“Nagnegan na i pag'aaten nira kat mu'sang banwa. Nanlekep talagay ampang nira kat mu'sang rugar situt sinirungat langit.” †

† Isaias 28:16. †† Joel 2:32. † Isaias 52:7. †† Isaias 53:1. †† Awit 19:4. Du'un it Awit 19:4 mga paryaman it banwa i pagpa'igu'an, nga maat magpamatuud pasar it guna it Ampu'ang Diyus. Temed situt kapitulu 10:18, kat panakem it Espir-

¹⁹ Temed, maat si' i ingkut ku, barang ega lamang nasepsepan it mga Judio? Ta, ega gasi' atkayan. Nasepsepan nira naga temed piyaki'ambut nira ga. Aypa' ka ipiyasurat it Ampu'ang Diyus it ki Moises i itu'un nga mag'aat,

“Pa'inggiten baw pa'isgen ku kamu ka ildawan ku nay mga bangsa nga ega Judio nga kat pabetang mi, mga taw nga egay kakapuluan baw egay kasepsep.” ††

²⁰ Bawnga raraparan talagay ipiyasurat it Ampu'ang Diyus it ki Isaias nga mag'aat,

“Naparagan aku nat mga taw nga ega magtulus it aken.

Maski ega magpaka'rut pasar it aken, piya'yagan ku na sira.” ††

²¹ Temed, pasar it mga Judio maat i inaat ya ngayan,

“Pirmi nga magkakayap i alima ku it delem-aldaw, nga kutanggapan ku sira, temed iyan nagang pagpategasan baw pagkuntra'en akut bangsa ngaytu.” §

Ega naga kapu'saan it mga Israelita i ma'ilang. May maribri naga nga maski ega dakel.

11 Ta kayti, itu si' i ingkut ku, unu, manupusan na nga inindi'an nat Ampu'ang Diyus i pinili' ya ngaytung mga taawan ya? Yay matuud, ega. Ka, ngaytu, aku ngaytu. Da'ga ba' esa aku nagang Israelita? Inapu' aku naga ni Abraham baw, kagiyaringan ku, nanggaring naga kat kuyunang mga tungtung-inapu' ni Benjamin. ² Talagang ega bibasen it Ampu'ang Diyus i mga taw nga, garing it tagna' pa' nga lagi, nakapabetang-betang ya nga magbalyung mga kamatuudan nga taawan ya. §† Unu, nalipatan mi na i magbebtang ngayan du'ut kasuratan pasar it ki Elias? Nangabla' kanya du'un it Ampu'ang Diyus sabap it pagbuwaten it mga kabilig yang Israelita. ³ Da'ga ba' basa'an maat ya ngayan, “Ampu'ang Diyus, siyari na nirat pangimatay i mga prupita' mu, baw siyari na gasi' nirat panrangga' i papangantengan it ipagsambat imu. Ta aku mana ngaytuy na'ped nga mapiyamaya' it imu. Ta unut, ku'imatayen nira gasi' aku.”

§†† Temed da'ga ba' tiyubag kanya it Ampu'ang Diyus it atkaytu, “Ega bayan ika-ikaw na lamang. Ka may pitu nagang ribu nga kalalakiyan nga ipiyapinpin ku nga matuud naga nga mga taawan

itu Santo, yay pagpa'igu'an ni Pablo, panlekep it Magayeng Barita' kat mu'sang banwa. †† Deuteronomio 32:21.

†† Isaias 65:1. § Isaias 65:2. §† Mapakay nga esang puntu' it itu'un ngaytu i atkaytu. Du'ut mga Israelita, garing it tagna' pa' nga lagi, may pira it kanira nga pinili' it Ampu'ang Diyus nga mga kamatuudang taawan ya. Sira i mga mapiyamaya' nga matuud it kanya. Sira ngaytu i ega binibas it Ampu'ang Diyus. Temed iyan beken nga ega mapiyamaya', in da'ga magpakikuntra' nga pirmi, binibas ya na. §†† 1 Mga Adi' 19:10b baw 19:14b.

ku. Sira ngaytu, ega magpanluud nga magsamba it ki Baal.”[†] Ta, atkayan naga kayti. Sabap it ka'il-daw it Ampu'ang Diyus may sang bagi' naga nga dekeye' it mga Judio ngaytu nga napili' it Ampu'ang Diyus nga mga kamatuudang taawan ya.⁶ Baw paribasay ka'ildaw it Ampu'ang Diyus i garing kaytu, ega ma'aat ta nga napili' ya sira sabap du'un it mga sadili nirang pagbuwaten. Sabap in aaten ta sabap it mga buwat nirang sadili, intuntis nga ega na mata'wag nga kat ka'ildaw it Ampu'ang Diyus. Belag i ildaw, belag i buwat.

⁷ Aypa' ma'yag nga ega naga mu'sang mga Israelita, nakatanggap it iyan nga pagpa'resan nira. Iyan lamang i nakatanggap, mga napili' it Ampu'ang Diyus. Sabap, kadaklan kat bangsa ngaytu, diyungagan nat Ampu'ang Diyus it padsen i ka'u'uluwan nira. ⁸ Ka atkaytu naga i magbebtang du'un it kasuratan nga mag'aat,

“Binwat yay nakem nira nga subuk mag'iga' nga ega magkabati'.

Maski may mata nira, subuk binlegan ya sira.

Maski may talinga, subuk piyabngel seked it kayti na ngaytung timpu.”^{††}

⁹ Baw itu pa' gasi' i inaat ngayan it adi' nga si David,

“Pag'angutun ku nga buwaten mu i mga pagkara'-nen nirang masasagya nga subuk balatik nga ikasepet it kanira.

U subuk dakulang kakekleban nga bilang panriga mut kanira.

¹⁰ Sana lumabu-labu nay mata nira, isa'un da'sira na makalteg.

Baw kat kabe'gat it mga kakuri'an nga ipag-pa'abut mu it kanira subuk rudrud na sirang pir-mi.”[‡]

¹¹ Ta unuytu, panda'ga ngaytu it mga Judio it ki Cristo, pabetang-betang it Ampu'ang Diyus isa'un lamang ma'ilang sirang mu'sa? Ega naga. Sabap, kat pabetang-betang ya, yay li'wan it panda'ga nira ngaytu, inabut na gasi' it karibriyan i mga taw nga ega Judio isa'un sikayan minggit na sana i mga Judio ngaytu. ¹² Ta kayti, iyan kasala'an ngaytung panda'ga it mga Judio it ki Cristo, baw ka'uru'-uru'an nira ngaytu, in yay tiyana'an ya, siyakep nay mga bangsa nga ega Judio it ega basta-bastang kagayenan nga garing du'un it Ampu'ang Diyus, da'ga ba' subra' nang kat ikagayen it mu'sang babanwaan in maat pasakep nat ki Cristo i mu'sang mga Judio? ^{‡‡}

[†] 1 Mga Adi' 19:18a. ^{††} Deuteronomio 29:4, Isaias 29:10.

[‡] Awit 69:22-23. ^{‡‡} Egaytu pag'aaten ni Pablo nga talagang pasakep it ki Cristo i kapu'saan it mga Judio. Pag'aaten ya lamang nga subra' nga kat ikagayen tang mu'sa in maat pasakep sirang mu'sa. Temed yay matuud, garing it tagna' seked kayti ngaytu, kadaklan it mga Judio, ega magpasakep it ki Cristo.

Mga taw nga ega Judio, nga subuk ipiyatunas lamang, sana ega palabawan nira i mga Judio

¹³ Ta, kamu na nga ega Judio asan i kupakisugi-sugidan ku. Ta it aku, narumraan it Ampu'an nga manigpangadal it mga taw nga ega Judio, talagang pagsarungaen kut magayen i katengdanan ku ngaytu, ega desang pagkalabta'en ku. ¹⁴ Ka in maat, sana, dakel nga taw nga ega Judio i makatantu it karibriyan sabap it pangadal ku, barang minggit na i mga kabilug ku nga mga Judio, pa'res na sirat karibriyan ngaytu isa'un makatantu sira gasi'. ¹⁵ Ka in tiyana'an it inindi'an it Ampu'ang Diyus i mga Judio ngaytu, magkagayen nay Ampu'ang Diyus baw mu'sang bangsat taw nga beken, da'ga ba' subrang magayen in pasakep gasit ki Cristo i mga Judio ngaytu baw tanggapan sira si' it Ampu'ang Diyus? Talagang in atkayan, kabilangan ya, subuk mga taw nga patay nga nag'egen it pa'uli'. ¹⁶ Baw siguru mapakay nagang mabut i itu'un ngaytu nga pag'i'inawaren ku sabap, in ipiyabetang it Ampu'ang Diyus nga mga taawan ya na i mga kiya'apu'-apu'an it mga Judio ngaytu, mapakay nga atkayan naga i pabetang ya it mga tungtung-inapu' nira. Subung it mga ipagbegay nga pasalamat du'un it Ampu'ang Diyus. ^{‡‡} Maski u'-nang bagi' lamang it kaygen i ipagbegay du'ut kanya, magsugid nga kanya nagay tagpu'un it mu'sang piyatbasan tami. Atkayan naga, in bete' ipa'alimbawa tat esang kayu, in egay unu-unu it gamut ya da'ga ba' atkayan naga i mga sanga ya?

¹⁷ Ipasigi ku pa' i alimbawa ku ngaytut kayu. Iyan bangsa ngaytu nga Israel i subuk kayu nga magbuwa' nga pag'a'asikasuun it Ampu'ang Diyus. Iyan mga bangsat taw nga ega Judio i subuk kayu nga magbuwa', temed kayu kat talun. Egay nagluwak, egay mag'asikasu. Ta, kayti, paribasay kadaklan it mga Judio, ega magkilala it kamatuudang dalan it karibriyan, dakel nang sanga it kani-rang kayu i siyapak nat Ampu'ang Diyus. Temed kamu, subuk ipiyasanga ya lamang du'ut kayu ngayting nasapakan. Aypa' naka'uyut kamu nat amen nga mga Judio nga ega dimna'ga it ki Cristo. Ta, kabilangan ya, sang kakayu-kayuwan tami na ngaytung magbuwa' nga pag'a'asikasuun it Ampu'ang Diyus. ¹⁸ Taka' gasi', maski atkayan, ega naga pata'as-ta'as kamut dati ngayting mga sanga nga siyapak. Demdemen mi naga nga ega kamu i magbegay it ka'genan it gamut, in da'ga mga gamut i magbegay it ka'genan mi. ¹⁹ “Temed,” maat mi, “kami na ngaytung taw nga ega Judio i pagsagyaan it Ampu'ang Diyus. Iyan mga Judio, ega na pagsagyaan ya. Ka ungaytu, siyapak i dati nga sanga isa'un lamang kami na i makapasanga

^{‡‡} Levitico 23:10, Mga Bilang 15:18-21.

du'un." ²⁰ Sabagay nasapak nga matuud i dati nga sanga. Temed siyapak sira ka egay pamaya' u pagsarig nirat Ampu'ang Diyus. Magpanadili ga. Baw kamu, matuud nga ipiyasanga kamu na du'ut nasapakan ngayti, temed ega adat mi i siyagyaan it Ampu'ang Diyus in da'ga pamaya' baw pagsarig mi it kamataynen ni Cristo. Aypa' ayaw kamu nagat pata'as-ta'as, in da'ga mag'intur kamu naga it may i'lam. ²¹ Sabap in iyan dati nga sanga siyapak it Ampu'ang Diyus, siguradu nga sapaken ya naga kamu in mangindi' kamu it pamaya' mit kanya.

²² Sikaytu talagang matantuwan tami i kadakulat ildaw it Ampu'ang Diyus baw kabe'gat gasi' it pangukuman ya. Mga Judio ngayting nagpategas it kanya, nakaparag na talaga it pangukuman ya ngaytu, ka siyapak sira. Temed kamu ngaytu, naparagan mi na i ka'ildaw ya nga egay kasbung. Talagang ipasigi yay ildaw ya ngaytut imyu in pasigi nga magayen i pasakep mit kanya. Temed in mangindi' kamu, sapaken kamu nagay imyu.

²³ Baw maski mga Judio ngaytu, in maat mamaya' na sirat ki Cristo, talagang i'uli' si' sira kat nasapakan nira ngaytu. Sabap kayang-kaya it Ampu'ang Diyus nga ipasanga si' sira du'un it suma'up. ²⁴ Sabap in maski kamu nga ega Judio, nga subuk belag nga kalasit kayu, nakapasanga it Ampu'ang Diyus du'un, maski maat nanyang na kat singkadan it banwa, da'ga subra' nay iyan mga Judio nga dati nga sanga ya? Unuka yasi' ega makapasanga ya du'un it pu'un nirang lagi?

Maribri talagay kapu'saan nga napili' it Ampu'ang Diyus

²⁵ Mga kasulsugan, may ipagpa'rut nat Ampu'ang Diyus nga, garing it tagna', ega pa' ipiya'rut yat taw. Ka'ilangan nga ma'rutan mi tu isa'un ega makapata'as-ta'as mi i sadili mi u manadilit pasepsep. Ta, itu nay ipagpa'rut it Ampu'ang Diyus nga, kadaklan it mga Judio, paribasay magpak-itabug sirat kamatuudan pasar it karibriyan, piyadsen ya na i mga ulu nira. Baw mane'te' tu seked it timpu nga magpamaya' nat ki Cristo i kapu'saan it mga taw nga ega Judio nga napili' it Ampu'ang Diyus. ²⁶ Aypa' atkaytu na ngaytu i pabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga ikaribri it mu'sang mga Judio gasi' nga napili' ya. Talagang egay matudu' nga maski sangbat. Subung nagat mag-susurat du'un it kasuratan ngayang mag'aat, "May mabut nga Manriribri nga kat dugu' nagat taga Sion † i li'wanan.

Punasen ya i mu'sang pakikuntra' it ka'irgan it Ampu'ang Diyus it mga tungtung-inapu' ni Jacob. ††

† Mga Judio i pa'aaten nga taga Sion ngaytu, baw iyan nagay pa'aaten nga mga tungtung-inapu' ni Jacob. †† Isaias 59:20 baw 27:9a.

²⁷ Kada taw nga pag'awa'en ku nay kasala'an ya, pagtumanen ku nay upakat ku ngaytu it kanira." †

²⁸ Basta pagda'gaen it mga Judio i Magayen ngaytung Barita', mga kakuntra' sirat Ampu'ang Diyus. Temed kat pabetang-betang ya, kat ikagayen mi ngaytu ka, li'wan ya, kamu na i inildawan yat karibriyan. Temed sabap it isiyanggup it Ampu'ang Diyus du'un it mga kiya'apu'-apu'an it bangsa ngaytu nga Israel, pasigi pa' nga pagraran ya i mga Judio ngaytung napili' ya. †²⁹ Ka basta napikir ya nga mili' kanya it esang taw nga begayan ya it ega basta-bastang ildaw ya, egaytu alang-alang. ³⁰ Ka ungaytu, tagna' ngayti, da'kamu magpamaya' it Ampu'ang Diyus temed kayti inabut kamu na it ildaw ya ngaytu nga karibriyan sabap it buwat ngaytu it mga Judio, nga ega magpamaya' sira it ki Cristo. ³¹ Ta, unu pa' kayti, mga Judio na ngaytuy ega magpamaya'. Temed, kat pabetang-betang it Ampu'ang Diyus, sabap it inggit nirat imyu nga may karibriyan na, yay tumaban it kanira it pasakep it ki Cristo ngaytu isa'un ma'ildawan sira gasi' it karibriyan. ³² Sabap subuk piyata'nan lamang it Ampu'ang Diyus nga ma'uripen tami nga mu'sa it kasala'an isa'un makapatantu yat aten i ka'ildaw ya.

Kabantug-bantug talagay Ampu'ang Diyus

³³ Ega babasta-bastaen talaga i ka'ildaw ngaytu it Ampu'ang Diyus. Mat'ed talaga i kasepsep yat mu'sang bagay baw egay ipa'lam it kanya nga maski unu. Mga pabetang-betang ya baw padisir, siyung taw i magkataluktuk? ³⁴ Subung nagat magbebtang du'un it kasuratan nga mag'aat,

"Siyu i magkata'seb it pikir it Ampu'ang Diyus? Siyuy manigpadisir ya?" †

³⁵ "Baw ta, siyu pa' i makabgay it in unu nga bagay du'un it Ampu'ang Diyus nga bilang utang nat Ampu'ang Diyus du'un it kanya?" ††

³⁶ Sabap mu'sa ngaytu nga betang it banwa, kanya lamang i garing. Kanya i nagguna, kanya i magbebegbeg, baw egay beken nga uli'an it mu'sa ngaytung giyuna ya in da'ga purus kat ikabantug ya. Aypa' bantugun kanya it egay katupusan seked it ka'nu-ka'nu. Kamatuudan talagaytu.

Mga adaten nga ibles ta it ka'ildaw ngaytut Ampu'ang Diyus it aten

12 Aypa' kayti, mga kasulsugan ku, sabap it ega basta-basta ngaytung ka'ildaw it Ampu'ang Diyus it aten, may isasar kut kadakel mi. Buwaten mi na i sadili mi nga subuk salisi nga

† Isaias 59:21, Jeremias 31:31-34. †† Kat pasepsep it beken nga mapipikir, ega mu'sang mga Judio i pagpa'igu'an kaytu in da'ga sira lamang nga napili' it Ampu'ang Diyus nga maribri, nga pagta'wagen nga kamatuudang Israel (Kapitulu 9:6).

‡ Isaias 40:13. ‡‡ Job 41:11.

ipagsamba du'un it Ampu'ang Diyus. Ega maat pa'imatay in da'ga i'interga' mi na du'ut kanya i mu'sang panga'genan mi nga magsugid nga mga taawan ya na kamu, mga taw nga pagsagyaan ya nga pirmi ka magpanga'genan na nga alaid kat mu'sang kasala'an. Atkaytuytu i matuud nga pagsamba it kanya nga bagay it dakulang ka'ildaw ya ngaytut aten. ² Talagang adaten mi kayti, ka'ilangan magpablag na kat adat it kadaklan situt banwa nga ega mag'intindi it Ampu'ang Diyus. Pa'uyunan mi nga pirmi i pagba'gu it Ampu'ang Diyus it nakem mi. Iyan ba', ma'at kamu nga subuk ba'gu kamu na nga mga taw. Sikayan matantuwan mi i ka'irgan it Ampu'ang Diyus, in unuy magayen kat panleteg ya, baw iyan nga pagsagyaan ya, mga bagay nga ikataldeng it panga'genan mi.

Ka'ilangan, mapiyalulus tami nga pagsarungaen it magayen i mga kakayaan nga ipiyag'ildaw it Spiritu Santo it aten

³ Kayti, kat pudir it pagka'apustul ku nga ipiyag'ildaw it Ampu'ang Diyus it aken, ipagsasar ku it imyu nga mu'sa nga pa'alaidan mi na i pikir ngayang ipagpata'as-ta'as i sadili. Ka may mga kakayaan nga ipiyag'ildaw it Ampu'ang Diyus it aten, uyun kat kadakulat kanya-kanyang pamaya'. Ka'ilangan tama' i pabetang mi it mga kakayaan nga ipiyag'ildaw it Ampu'ang Diyus it imyu. Ega pasubra'an mi. ⁴ Subung tu it ka'alimbawaan it bilug tami nga dakel i buwat-buwat ya temed may kanya-kanyang ka'argan. ⁵ Ta kita, atkayan naga kayti. Dakel tami nga magpamaya' it ki Cristo, temed kat pakilagpit tami it kanya ngaytu, subung ta nat sang kabilu-bilugan. Kada esat aten, subuk nagsugpa-sugpaten na, baw may kanya-kanyang ka'argan kat ikagayen it mu'sa. ⁶ Ta it kada esat aten, inildawan it Ampu'an it kalasi-kalasing kakayaan, ka'ilangan gamiten tami i ipiyag'ildaw ya ngaytu. In bete' iyan i ipiyag'ildaw yat imu, pagpanakman ka it ampang nga ipagpa'rut it Ampu'ang Diyus du'ut kadakel, ka'ilangan ituturan mu nga uyun kat kadakulat pamaya' mu, ega sumubra' u kumurang. ⁷ Ta in iyan i kakayaan nga ipiyag'ildaw it Ampu'an it imu, manigsirbi ka it ma'iba mu, ka'ilangan magsirbi kat kamatuudan. U in bete' manigpangadal ka it ampang it Ampu'ang Diyus, ⁸ u manigpakseg it pamaya' it beken, sarungaen it magayen. Ta in nakem nga mapiyamgay i tiyanggap mu nga ildaw, ka'ilangan mapiyamgay kang matuud it egay antap it nakem nga mara'way. In magpamaala', ega pabaya-baya'an, mamaala' it magayen. In piyanakman ka it nakem nga ma'ildaw kat masigkataw mu, ka'ilangan ildawan mu sirat masagyang-masagyang nakem.

Mga beken pang adaten baw pabetang tami it masigkataw nga pagsagyaan it Ampu'ang Diyus

⁹ Ega bete-bete'en mi lamang nga may raras mi nat beken, in da'ga talagang pagraranan mi sira nga matuud. Ra'wayen mi na i mara'e-ra'et nga buwat, yanay ragaen mi i magayen. ¹⁰ Ka'ilangan magsigraras kamu it esa may esa baw magsigalang nga subung kamut sang sulsugan, nga raras mi it ma'iba mi, subra' pa' it raras mi it sadili mi. ¹¹ Ega garusan mi i pagsirbi mit Ampu'an, in da'ga pa'resan mi nga banar it may pagma'iseg it nakem. ¹² Pasagyaen mi nga pirmi i nakem mi ka dedemdemen mi i kagayenan nga pagdadarapa'en. Sagka'en mit magayen i nakem i mga kakuri'an nga mag'abut it imyu. Baw yanay adaten mi, mapiyanalangin kamu nang pirmi. ¹³ Adaten mi gasi' i mapiyanabang kamut mga sulsug mi kat pamaya' nga kukurangan, baw masagya mi nga papa'abutun asat imyu i in siyuy egay siguradung mapapabutan nga balay.

¹⁴ Kuydaw mi sumpaen i mga magpakuri' it imyu, in da'ga ipanalangin mi ga nga ildawan sirat Ampu'ang Diyus. ¹⁵ Magayen, in unuy pagsagyaan it sulsug mi kat pamaya' sagyaan mi gasit imyu. In may magkasmekan ya, ipabetang mi nga magkasmekan mi nga mu'sa. ¹⁶ Ka'ilangan, pabetang mi it esa may esa, surubung. Ega maat pata'as-ta'as kamu baw ega ra'wayen mi i beken nga maat ra'yat u timawa', in da'ga iba-ibaen mi nagat magayen. Ega ipabetang mi nga kamu nay subrang maka'rut.

¹⁷ Ayaw kamut pagbeles-belesen in buwatan kamu it ma'iba mi it mara'e-ra'et. Pa'resan mi nga manga'genan kamu it egay ma'ibway it maski siyu. ¹⁸ Ka'ilangan, pa'resan mi nga banar i pag'urunnyun nga kat ika'imbeng it paki'iba-iba mi it masigkataw mi. Baw in bete' may ikarangga' it paki'iba-iba mi ngaytu, siguruun mi nga ega kamuy garing. ¹⁹ Mga pagma'aleng ku nga kasulsugan, pagsa'upun ku si' nga i'aat it imyu nga ayaw kamut pagbeles-belesen. Ipata'an mi na lamang it Ampu'ang Diyus. Kanya nay baala'. Sabap da'ga ba' magsusurat naga ampang ngayan it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

“Akuy Manig'ukuman it taw. Aku manay baala' meles.” †

²⁰ Aypa' ega belsen mi, in da'ga sunudun mi i magbebtang du'un it kasuratan nga mag'aat,

“In bete' paggetmanan i minwat it imu it mara'e-ra'et, ega ingtanan mu in da'ga paka'nen mu.

In ku'inum kanya, pa'imnun mu.

Ta da'ga sikayan pasli kat nakem ya i eya' nga ega pateng?” ††

† Deuteronomio 32:35. †† Kawikaan 25:21-22.

²¹ Ayaw kamut pada'eg-da'eg it mara'e-ra'et nga pagbuwaten it taw it imyu, in da'ga inda'egen mi i kara'e-ra'etan nira ngaytu it mga pagbuwateng magagayen.

Ka'ilangan, kilalaen it kamatuudan i mga magpamaala' it banwa

13 Itu gasi' i magayen it kitang taw, pasakep tami nga mu'sa it mga punu'an it banwa tami, sabap pabetang-betang nagat Ampu'ang Diyus i may mga punu'an ngaytu. Talagang garing du'ut kanya i kari'genan it mu'sa ngaytung magpamaala' it banwa. ² Aypa' iyan taw nga magkuntra' it punu'an, pagkuntra'en ya i pabetang-betang ngaytut Ampu'ang Diyus. Ta, in atkayan, siguradu kanya nga betanganan it ukuman nga rigaen. ³ Ee' ba', ega kuntra'en mi i mga punu'an it banwa sabap, katengdanan nira ngaytu, ega dapat i'laman it mga magbuwat it magayen. Yay dapat mi'lam, sira nga magbuwat it kara'e-ra'etan. Aypa' in ireg mi nga egay mai'laman mi du'ut kanira, mag'intur nga purus magagayen i buwaten mi ka sikayan pagbantu-batungun kamu nayan nira. ⁴ Ka mga magpamaala' ngaytu, subuk mga manigsirbi it Ampu'ang Diyus kat ikagayen mi. Temed talagang mi'lam ka in mara'e-ra'et i pagbuwaten mu, sabap egaytu lugud-lugud, may pudir nira talaga nga rimiga it imu it maski piyakamabe'gat nga ukuman. Ka sira, subuk alima it Ampu'ang Diyus nga megay it panriga kat in unu nga kara'e-ra'etan. ⁵ Aypa' ka'ilangan nga pasakep kamu it kanira it kamatuudan, ega maat sabap lamang yay ikaribri mi kat iseg it Ampu'ang Diyus, in da'ga sabap ipagpamatuud gasi' it nakem mi nga yay tama' nga adat it kitang taw.

⁶ Ta, sabap gasi' it itu'un ngaytu, magbayad tami it in unu nga mga barayadan. Sabap, mga punu'an ngaytu, bilang Ampu'ang Diyus i nagpatindeg it kanira baw mag'apun i pa'res nirat pamaala' nira ngaytu, ka katengdanan nira talaga. ⁷ Aypa' magbayad kamu talaga it in unu nga barayadan i magka'igu' it imyu nga pagbayadan. Baw galangen mi gasi' it may i'lam i mga may mata'as ngaytu nga katengdanan. Ee' ba', galangen mi i maski siyu nga may katengdanan.

Ega na pa'uli'an tami i panga'genan kat kadleman sabap kat ka'yagan ta na

⁸ Ega ugali'en mi i da'kamu magka'rut magbayad it utang. Temed in pasar it raras it masigkataw i pagsugiden, yay subuk utang nga ega magkabayadan. Basta may ginawa ta ka'ilangan ipasigi tami i kararas ngaytu, ka in siyuy may kamatuu-

† *Simpri, esang pag'argan it mga barayadan nga ipagpabayad it gubimu, ipagtangdan it mga taawan ya.*

dang raras it masigkataw ya, natuman ya na i ka'uridan it Ampu'ang Diyus. ⁹ Ka panawun it pikiran mi i mga urdin ngayang mag'aat, "Kuydaw ka it pamakun du'un it ega asawa mu, kuydaw ka it pangimatay it masigkataw mu, kuydaw ka it panakaw," baw "kuydaw ka it ka'irak." [†] Ta mga itu ngaytu, baw maski unu pang urdin nga beken nga subung nat mga itu ngaytu, egay beken nga uli'an in da'ga itu na, "Rarasan mu i masigkataw mu it subung nagat raras mu it sadili mu nga bilug." [‡] ¹⁰ In talagang pagraranan mu i masigkataw mu, simpri ega na magkubwat ka it ega magayen kat maski siyu. Aypa' in maat talagang pagraranan tat kamatuudan i masigkataw ta, sikayan pagsunudun tang lagi i mu'sa ngaytung urdin nga beken.

¹¹ Sana pa'resan mi i kararas ngaytu, subra' na it urut mi na nga aldaw-aldaw mag'ade'deng-mag'ade'deng nay pama'uli' ni Cristo, iyan timpu nga ipagtuman it kakumplituwan it karibriyan tami nga mu'sa. Aypa' ayaw kamut pabung it mga taw nga ma'lek pang ma'lek i iga', in da'ga magsusulag kamu na. ¹² Ka in ipa'alimbawa tat aldaw baw delem i ka'lay it banwa, kayti ngaytung timpu, subuk magkuku'-aldaw na. In ma'but nay kakumplituwan it karibriyan ta, yay subuk aldaw na nga banar. Aypa', ka'ilangan, pa'alaidan tami na i mu'sang kara'e-ra'etan, ka yanay buwat it banwa it timpu pat delemen nga ega pa' limnampud si Cristo. Kayti ngaytu, it na'yagan tami na, yanay pa'resan tami nga buwaten, purus magagayen, ka yay subuk kalasag tat buwat ni Satanas. ¹³ Sana panga'genan ta kayti, bagay it mga taw nga magpanga'genan na kat ka'yagan, nga na'iri' nay mu'sang palangu, mga pagkasagyaan na nga pagpanggaringan it ere'eret nga palangu, pamakun du'un it ega asawa ta, pagsarit sumbaya' it ka'i'irgan nga mara'way it egay maski unu nga pagsupil it sadili, baw pati pakida'eg baw inggi-inggiten.

¹⁴ Ka'ilangan, kat mu'sang bagay, patibaya' kamung pirmi it Ampu'an nga si Jesu-Cristo, isa'un yanay maltegan kat panga'genan mi, kanya nang adat. Ega na sumbaya'en i sadiling ka'irgan nga mara'e-ra'et u begayan pat rugar kat pikiran mi.

Ega pakida'gan i sulsug kat pamaya' nga ega pa' mag'alaid i kanyang kasepsep

14 Itu pa' gasi' i isugid ku. Ka'ilangan, tanggapen mit masagya i iyan mga ka'ibaaan mi nagat magpamaya' it ki Cristo temed ega pa' mag'alaid i kasepsep nirat ka'ulugan it itung mga bagay kat panga'genan nira it aldaw-aldaw. Taka' ega tanggapan mi isa'un lamang pakida'gan mi sirang pirmi du'ut kakurangan ngaytit kasepsep nira.

† *Mateo 22:37-40.* ‡ *Exodo 20:13-15 baw 20:17.*
‡ *Levitico 19:18b.*

² Ka iyan beken asat imyu, pag'u'rutan na nira nga mapakay nang kuma'en it maski unu nga panga'en, temed iyan beken nga ega pa' ustu' i kasepsep nira, inglay lamang i masda'an nira ka magpangangali' kuma'en it karni'. ³ Temed maski atkayan, magayen ega tibaba'en it iyan mamagka'en it maski unu i taw nga magpangangali'. Baw gasi' iyan magpangangali', ega sawayen mi i beken nga egay pagpangangali'an nirang ka'nen, ka surubung kamu nga tiyanggap it Ampu'ang Diyus. ⁴ Ay siyu kang taw nga mag'ukuman it tara'gen it beken? Simpri agalen ya lamang i may pudir nga mukuman in magayen u da'ga i buwat ya. Baw basta si Cristo i agalen nga pagsirbiyan ta, siguradung tabangen ya kita, ka talagang kaya ya nga tumabang it aten kat buwat nga magayen.

⁵ U in pasar it pabetang it mga aldaw, siguru may asat imyu nga, pabetang nirat beken nga aldaw, ma'al kunu'. Temed maat it beken, ega, ka surubung kunu' i mu'sang aldaw. Ka'ilangan ine'te'en ta kat sadili tang pikir in unuy magayen kat panleteg it Ampu'ang Diyus, ega maat guruun lamang i pikir it beken it egay kasiguruwan ta in magayen u da'ga i pikir ya ngayti. ⁶ Ka ungaytu, sira nga may mga aldaw nga ipagpabetang nira nga ma'al, da'ga ba', pagbuwatan nira naga kat ikabantug it Ampu'an? Baw sira nga egay pagpangangali'an nirang ka'nen, egay beken nga kat nakem nira in da'ga kat ikabantug gasit Ampu'an i pagbuwatan nira. Ta, sira nga may pagpangangali'an nirang ka'nen, atkayan naga. Baw mu'sa ngaytu, magpangangali' baw da'ga, simpri pagpasalamatan nira du'ut Ampu'an i mu'sang pagka'nen nira. ⁷ Ka kita, paribasay nagpasakep nat ki Cristo, ega na mapakay nga buwatan ta in unu na lamang i ireg tang buwatan. Ka, egen u patay na, pagsasakpan tang pirmi it pudir it Ampu'an. ⁸ Yay magayen, basta may ginawa pa', gamiten tay mu'sang panga'genan ta kat pagsirbi tat Ampu'an. Baw in mabut na nga ipalad yat aten i kamataynen ta, masagya ta nga pasakep it pabetang-batang ya, ka pagsisiguruun ta nga mintras egen u maski patay na, kat pudir tang pirmi it Ampu'an ngaytu. ⁹ Sabap egay beken nga li'wan it ipiyaturu' ni Cristo i dugu' ya baw inggen naga kanyat pa'uli', nagbara' talaga kanya nga Ampu'an tami nga mu'sa nga magpamaya' it kanya. Mintras egen tami u maski patay na, kanyay Ampu'an nga magpupudir it aten.

¹⁰ Aypa', it atkayan na, unuka atkayan i buwat mi nga pagsaway-sawayen mi i sulsug mi kat pamaya'? U iyan beken, unuka pagtibaba'en mi i kasubung mi nga magpamaya' it Ampu'an ngaytu? Unu, kamu na i manig'ukuman it kanira? Simpri ega, in da'ga Ampu'ang Diyus. Ka mabut i aldaw nga timindeg ta nga mu'sa kat adapan ya baw uku-

manan ya i mu'sang binwat ta. ¹¹ Sabap magbeb-tang naga du'un it kasuratan ngayang mag'aat, "Maat it Ampu'ang Diyus,

'Aku ngaytu nga egay kamataynen i magsumpa nga manluud i kada esang taw kat adapan ku.

Bawnga talagang mu'sat ba'ba', mabnga' nga magpamatuud sabap it kabantugan ku.'"†

¹² Aypa' ka, mu'sa tami, egay ma'ped nga da'ga madap it Ampu'ang Diyus nga manubag it mu'sang binwat ta.

Mag'intur nga ega makapakursud mi kat kasala'an i ma'iba mi

¹³ Aypa' iyan i magayen, da'tami magsawa-sawayen. In da'ga, ka'ilangan mag'intur tang banar nga egay maski unu kat pagbuwatan ta nga subuk makursudan it sulsug ta kat pamaya' nga ipagkasala'an ya. ¹⁴ Talagang, kat keseg it pakilag-pit ku it Ampu'an nga si Jesus, urut ku baw pagsisiguruun ku nga egay panga'en nga, in sabap lamang it panga'en ngayan, ma'at nga mara'era'et nga pagka'nen kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Temed in may sang kalasing panga'en nga, kat pasepsep it esang taw, pagpal'ian it Ampu'ang Diyus, ega na mapakay nga ka'nen ya ka, in ka'nen ya, kasala'an ya na. ¹⁵ Aypa' mag'intur kamu sabap in limi'wan nga magkakleban it sulsug mu kat pamaya' i ega magpangangali' ka kuma'en it iyan pagpikiren ya nga pagpal'ian it Ampu'ang Diyus, ega nayan pag'intindiyen mu i pa'aaten ngayang raras it masigkataw. Aypa' ega buwatan muy panga'en mu nga ikakursud du'ut kasala'an it sulsug mu kat pamaya', nga yay tumaban it kanya du'un it panrigang egay kaskedan. Sabap, kanya ngaytu, esa naga nga tiyanggung ni Cristo i kasala'an kat kamataynen ya. ¹⁶ Aypa' maski ipagpamatuud it nakem mu nga ega naga kasala'an i esang pagbuwatan mu, temed in ipagpabetang it beken nga kasala'an naga, ega na lamang buwatan. ¹⁷ Sabap ka'adi'an ngaytu it Ampu'ang Diyus, ega iyan i pagpa'igu'an, in unuy pagka'nen baw pag'immun tami, in da'ga iyan panga'genan nga mataldeng, ma'im-beng nga paki'iba-iba it masigkataw, baw kasagyaan it nakem nga begay it Espiritu Santo.

¹⁸ Basta atkayan i pagsirbi tat ki Cristo talagang pagsagyaan ta it Ampu'ang Diyus baw pagdayadayawun it masigkataw. ¹⁹ Aypa', ka'ilangan, pa'resan tami i in unuy kat ika'imbeng it paki'iba-iba tami, baw muwat it mga bagay nga makapapa'gen it pamaya' it esa may esa. ²⁰ Ega rangga'en mu i buwat it Ampu'ang Diyus kat panga'genan it ma'iba mu in sabap lamang it panga'en. Matuud nga ega nay panga'en nga pagpal'ian it Ampu'ang Diyus, temed in ika-

† *Isaias 45:23.*

pakursud mut iba mu kat kasala'an i sabap it pagka'nen mu, kasala'an mu naga yan. ²¹ Aypa' magayen, ayaw ka na lamang it ka'en it alimbawa karni', u bete' minum it irimnun, u maski ba' unu nga buwat nga ipagkasala'an it sulsug mu kat pamaya'. ²² Ta, ikaw ngaytu nga maat magkasepsep pasar it mga bagay ngaytu, isugid mu lamang du'ut Ampu'ang Diyus. Ega ipalandi-landi mu u ipanda'eg-da'eg. Magkasagya i taw nga ega pag'ukumanan it nakem ya pasar it mga binwat ya, ka pag-sisiguruun ya nga ega naga kuntra' kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus. ²³ Temed iyang taw nga kuma'en maski magduwa-duwa i pikir ya in mapakay naganang ka'nen i iyang panga'en, may turubagen ya na du'un it Ampu'ang Diyus, sabap egay kasiguruwan ya nga uyun kat pamaya' yat ki Cristo i binwat ya ngayti. Ka maski unu nga bagay nga ega uyun du'un it pamaya' ta, simpri kasala'an ta na.

Ega lamang sadiling ka'irgan i pagpipikiren, in da'ga, pati kat ma'iba ta, pikiren naga

15 Ta, kayti, kita ngaytu nga mag'alaid nay kasepsep pasar it magayen nga pagsunud it Ampu'an, ka'ilangan, ega naga pabaya-baya'an tami i iyan mga malbaw pa' ngayan nga kasepsep, in da'ga tabangen. Magayen ega lamang sadili nga ka'irgan i kat pikiran, ² in da'ga iyan ka'irgan it ma'iba ta, basta ka'irgan nga ikagayen ya baw ikseg it pamaya' ya. ³ Sabap, maski si Cristo, iyan situ pa' kanyat banwa, ega sadili yang ka'irgan i kat nakem ya. Ka subuk natuman du'ut kanya i magsusurat du'un it kasuratan nga mag'aat, "Mga panibaba' nirat imu, Ampu'ang Diyus, aku ngaytu i na'igu'." †
⁴ Ega lipaten mi nga, mu'sa nga magbebtang du'un it kasuratan garing pa' it tagna', panuldu' naytut Ampu'ang Diyus it aten. Ka sabap it ampong ya ngaytu magkasagka' ta it mga kakuri'an nga mag'abut it aten, baw pagpaksegen i nakem tami isa'un subra' nga ma'ingget i paniguru ta it kagayenan nga ma'aten kat pagdadarapa'en. ⁵ Ampu'ang Diyus talaga i pu'un it kasagka' ta ngaytu it kakuri'an baw pakseg ngaytut nakem ta. Ipagpanalangin ku nga tabangen ya gasi' kamu nga manga'genan it urunyun kamu nga mu'sa, uyun gasi' it ka'irgan baw ipiyagladawan ni Cristo Jesus. ⁶ Ka in atkayan subuk esa-esa nay nakem baw ba'ba' mi nga magbantug it Ampu'ang Diyus nga Ama' it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo.

Talagang pabetang-betang nga lagi it Ampu'ang Diyus nga ildawan ya i mga taw nga ega Judio

⁷ Aypa' in mag'u'unu masagyang tiyanggap tami ni Cristo kat ikabantug it Ampu'ang Diyus, atkayan nagay imyung buwatan kat esa may esa, isa'un subrang mabgayan mi kanya it kabantugan. ⁸ Ka da'ga ba' kat ikagayen tami nga mu'sa, Judio baw da'ga, i inasitu ngayan ni Cristo? Pasar it mga Judio nagbalyu kanya nga manigsirbi nira isa'un ipamatuud ya i mga isiyanggup it Ampu'ang Diyus du'un it mga kagiyaringan nira. ⁹ Baw pasar it mga bangsa nga ega Judio na'asitu kanya isa'un sira gasi', makabantug it Ampu'ang Diyus sabap natantuwan na niray kadakula' it ka'ildaw ya. Subung gasi' it magsusurat nga mag'aat, "Bantugun ku ikaw kat adapan it mga taw nga ega Judio.

Kanta'en ku talaga i pagbantug kut ngaran mu." ††

¹⁰ Mag'aat pay beken nga inaat,

"Sumagya kamung taw nga ega Judio, sang kamuwang it mga taw nga pinili' ya." ‡

¹¹ Baw mag'aat pa' gasi' i beken nga inaat,

"Kamung mga taw nga ega Judio, bantugun mi i Ampu'ang Diyus.

Mu'sa kamu nga bangsa, magbantug kamu it kanya." ††

¹² Ta, maat pay inaat gasi' it prupita' nga si Isaias,

"May tumubu' si' kat mga tungtung-inapu' ni Jesse ‡.

Iyan i timindeg nga mamaala' it mga bangsa nga ega Judio.

Du'ut kanya i paniguru nirat kagayenan." †††

¹³ Sana, Ampu'ang Diyus ngaytu nga pu'un it kasiguruwan it pag'i'inawaren tami, ildawan ya kamu it kasagyaan nga egay kaskedan baw ka'imbenagan it nakem sabap it pamaya' baw pagsarig mit kanya isa'un, kat keseg it Espiritu Santo, subrang maka'unay i kasiguruwan mit kagayenan nga ma'imyu kat pagdadarapa'en.

Piyatikesehan nga banar ni Pablo i pangadal yat mga taw nga ega Judio.

¹⁴ Mga kasulsugan ku kat pamaya', kat aken lamang, talagang pagsisiguruun ku nga mga nakman kamu nagang mga taw, baw dakula' nagay magkasepsep mi pasar it kamatuudan nga garing du'un it Ampu'ang Diyus. Maka'rut kamu gasi' pademdem it esa may esa pasar it itung mga

†† Awit 18:49. ‡ Deuteronomio 32:43. ††† Awit 117:1.

‡ Si Jesse ngaytu, ama' it adi' nga si David (1 Samuel 16:11-13). Si Maria nga nanganak it ki Jesus, esang tungtung-inapu' ni David. Aypa' si Jesus i pa'aaten ngaytu nga tumubu' kat mga tungtung-inapu' ni Jesse, baw natuman na iyan nagbalyu kanya nga taw. ††† Isaias 11:1 baw 11:10.

† Awit 69:9.

bagay. ¹⁵ Taka' maski na, kat surat ku ngaytu, paribasay may mga bagay nga ka'ilangan ku nga ipademdem it imyu, aypa' iriyapar kuy amping ku. Taka' binwat kuytu sabap it ildaw it Ampu'ang Diyus it aken, ¹⁶ nga binwat ya aku nga manigsirbi ni Cristo Jesus kat ikagayen it mga taw nga ega Judio. Kabilangan ku ngaytu, subung akut sasirduti nga magpangadal it Magayeng Barita' garing du'ut Ampu'ang Diyus isa'un, mga taw nga ega Judio, mabwat sira nga subuk pasalamat nga ipagbegay du'un it kanya, pasalamat nga masagyaan ya sabap binwat sira it Espiritu Santo nga mapakay na nga tanggapen ya.

¹⁷ Aypa' ega mag'eya' aku nga ipabantug it sang dekeye' i natana'an it pagsirbi ku ngaytut Ampu'ang Diyus kat tabang ni Cristo Jesus it aken. ¹⁸ Sabap, kat mga magkabwat ku baw kat pangangampangan ku, dakel nga taw nga ega Judio i napapamaya' ku nga pasakep it ki Cristo. Temed ega maat pag'ambu'un ku nga sadili ku nga kakayaan i garing kaytu, in da'ga tabang tu ni Cristo it aken. ¹⁹ Kat ega basta-bastang tabang it Espiritu Santo dakel i nabwat kung kalililu'ang bagay nga tanda'an it matuud i ipagpanuldu' ku. Talagang alalaid nang mga banwa i napangadalan kut Magayen ngaytung Barita' pasar it Manriribri nga si Cristo. Garing du'ut Jerusalem simingked du'ut Ilirico subuk egay naribayan ku nga rugar. ²⁰ Talagang ka'lay ngaytut pangadal ku, iyan i pirmi ku nga pagbuwatan, magpangadal du'ut mga rugar nga ega pa' kilala nira i pa'aaten ngaytu nga si Cristo ka, in ipa'alimbawa tat pagbuwat it balay, akuy subuk manigpatindeg it arigi. Temed in may arigi nang lagi nga nakapatindeg it beken ega pasilabtan ku, ka ega ireg ku nga paki'agawan. ²¹ In atkaytu, matuman i magsusurat du'ut kasuratan nga mag'aat,

“Sira nga ega pa' tiyuldu'an pasar it kanya, kilalaen na nira kanya.

Baw sira nga ega pa' nabarita'an, masepsepan na nira.” †

KupaRoma nga banar si Pablo

²² Ta, itu nang buwat ku, pirmi ngaytung magpanaw nga magpangadal, i magkabaer it aken it ka'lay ngaytu it ega ngaytu ipagkatabu-tabus it ku pa'asan ku ngaytut imyu. ²³ Temed ta, it ega nay na'ped nga rugar sini ka nalekep-lekep ku na, baw it na'lay na ngaytung rima-rima ku it kupa'asat imyu, ²⁴ sana yay pag'i'inawaren ku, makapatuluy aku asat imyu in pa'Espaa aku na, ka ireg ku kapaki'iba-iba aku it imyu parabir aku lumangbus. Baw in nakapag'iba-iba tami nat magayen barang katabang kamu nagat aken kat panaw ku ngayan.

† *Isaias 52:15.*

²⁵ Temed kayti, paJerusalem aku da'an. Idu'lung ku pa' du'ut mga sulsug tami kat pamaya' i tabang ngaytu it kanira. ²⁶ Sabap yay napag'upa-upakatan it mga magpamaya' nga taga Macedonia baw taga Acaya, nga pataban sirat tabang nira du'ut mga makukuri' nga mga sulsug tami kat pamaya' nga du'un it Jerusalem ngayti. ²⁷ Yay matuud masasagya sira kat napag'upa-upakan nira ngaytu nga itu'un ka subuk dakulang pagdemdemen nira nga utang nga nakem kat mga Judio nga magpasakep nat ki Cristo. Ka sabap it mga Judio ngaytu nabagi'an na sirat karibriyan. Aypa' it magkakuri'an nay mga Judio ngaytu, ega mapakay nga ega bagi'an sirat in unu nga ikatabang it mga sulsug nira ngaytu kat pamaya' nga ega Judio. ²⁸ Tabang nira ngaytu, esang subuk buwa' it pamaya' nirat ki Cristo. In nakadu'lung ku na du'ut Jerusalem baw naka'interga' na du'ut kanira i pa'aaten ku ngaytu nga tabang, iyan talagay napikir ku nga kubwatan, patuluy aku asat imyu in pa'Espaa aku na. ²⁹ Baw in talagang katabus aku nga patuluy asan pagsisiguruun ku nga dakulay malabayan tang ildaw ni Cristo kat ikagayen tami nga mu'sa.

³⁰ Asi-asi pat imyu mga sulsug ku kat pamaya', sabap sang tamiyan nay maglalagpit it Ampu'an nga si Jesu-Cristo, baw sabap it raras tat esa may esa nga begay it Espiritu Santo, pag'egtan ku i pangangut kut tabang mi. Ka'ilangan ku nga pa'resan mi i panalangin mit aken, ³¹ nga maribri aku kat alima it mga mamagpasngel it Magayeng Barita' du'un it Judea. † Ipanalangin mi gasi' nga tabang ngaytu nga idu'lung ku du'ut Jerusalem, tanggapen it mga taga du'un it masagyaay nakem. ³² Ka in atkayan, kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus, masagya aku nagang ka'but asan it imyu baw subrang sumagya i nakem ku kat magayen nga pag'iba-iba tami. ³³ Baw ipagpanalangin ku gasi' kamu nga sana pagtatarimaen kamung mu'sa it Ampu'ang Diyus, kanya nga pu'un it ka'imbengan it nakem.

Mga pangumusta ni Pablo

16 Itu pay beken nga ipagku'aat kut imyu, sabap it sulsug tami ngaytu kat pamaya' nga si Febe, ‡ nga esang taga Cencrea nga may katengdanan nga manigtambang it mga magpamaya' du'un. ² Sana istimaren mi kanya it magayen ka ka-

† *Sakep it Judea ngaytu i siyudad it Jerusalem nga adu'unan ngayti ni Pablo. Talagang, mga Judio nga ega magpakimatuud it panuldu' ni Pablo, ere'eret talagay pakida'eg nirat kanya. Maseked-seked nirang ku'imatayen kanya. (Basaen i du'ut mga itu ngaytu, Mga Binwat 13:50, 14:19, 17:5, 17:13, 18:6, 18:12, 20:3, baw 21:27-32.) ‡ Kat patandes lamang it beken, barang si Febe ngaytu i nagpaRoma nga timnaban it surat ngaytu ni Pablo nga namgay du'un it mga magpamaya' du'un.*

subung mi tu nga namaya' it Ampu'an, beken it iyan i bagay it aten nga mga taawan it Ampu'ang Diyus. Ega lamang iyan, sana tabangen mi kanya kat in unuy pagka'ilanganen ya, ka itung taw mapiyanabang tu it ma'iba ya. Dakel i natabangan ya. Pati aku, natabangan ya naga.

³ Pagkumustaen ku si Priscila baw si Aquila, mga ka'ibaan ku nga manigbuwat ngaytut buwaten ni Cristo Jesus. ⁴ Talagang ega magkalipatan ku i kadakulat panabang nirat aken nga ipinirinda niray ginawa nira sabap lamang it aken nga ginawa. Ega lamang aku i pirmi nga magpasalamat it kanira in da'ga mu'sang mga gurupu it magpamaya' nga ega Judio. ⁵ Pagkumustaen ku gasi' i mga magpamaya' nga magtingped du'ut balay it duwa ngaytu mag'asawa.

Isugid mi gasi' asat ma'al ku nga iba-iba nga si Epeneto nga pagkumustaen ku gasi' kanya. Kanya ngaytuy u'nang taga Asia nga nagpasakep it ki Cristo. ⁶ Pati si Maria ngayan nga dakulay pakariga yat imyu, kumusta gasi' it kanya. ⁷ Pagkumustaen ku naga gasi' si Andronico baw si Junia, nga mga kabilug ku nga nadnganan ku du'ut pirisuwan. Sira ngaytu, kilalang-kilalaytu it mga apustul baw u'na pa' sirat aken nga namaya' it ki Cristo.

⁸ Kumusta gasi' it ki Ampliato nga pagma'a-ma'al en ku kat Ampu'an. ⁹ Kumusta naga gasi' it ki Urbano nga kasubung nameng manigbuwat it buwaten ni Cristo, pati ma'al ku nga iba-iba nga si Estaquis. ¹⁰ Atnaga si Apeles, pagkilalaen ngaytu nga mag'u'unay talagay pagsarig yat ki Cristo, maski maglabay nat dakel-dakel nga sukdan. Kumusta naga gasi' it ki Aristobulo, pati mu'sang kat pamalay-balay ya. ¹¹ Pu'sa kamu asan, da'gay-da'ga pagkumustaen ku. Kabilug ku nga si Herodion, mga sulsug kat pamaya' kat pamalay-balay ni Narciso, ¹² pati na Trifena baw si Trifosa ngayan nga mapa'res kat buwaten it Ampu'an. Atnaga si Persida nga esa gasing mapa'res nga banar nga pagma'al en it mu'sang ma'iba ya, kumusta gasi' it kanya. Talagang dakula' nang banar i nabwat ya nga buwaten it Ampu'an. ¹³ Pagpa'abutan ku gasi' it pangumusta ku si Rufo nga esang mabantug nga magpamaya' it Ampu'an, pati ina' ya nga bilang ina' ku gasi'. ¹⁴ Pati na Asincrito, si Flegonte, si Hermes, si Patrobas, si Hermas, pati mga ka'ibaan nira nga magpamaya', kumusta nga mu'sa. ¹⁵ Pagkumustaen ku gasi' si Filologo, si Julia, si Nereo duwa sira it sulsug ya nga babay, si Olimpás, baw mu'sang mga ka'ibaan nirang taawan it Ampu'ang Diyus. ¹⁶ Pati kamu nga mu'sa asan, magsigkumukumustaen kamu, bilang sang sulsugan nga namaya' na it ki Cristo.

Mu'sang gurupu it magpamaya' it ki Cristo kat pa'ari-aring banwa, mamagkumusta it imyu.

Mga dungag pa' nga muna'aw ni Pablo

¹⁷ Mga kasulsugan ku kat pamaya', dedemdemen mi i itu ngaytu, pagtitiyakapan mi i mga taw nga kurangga' it pag'urunyun mi. Dakel-dakel i ipagpali'wan nira nga pane'ag-te'ag it pamaya', nga kuntra' kat mga nagnegan mi ngaytu nga ipiyan-gadal it imyu. Pa'alaidan mi sira. ¹⁸ Yay matuud atkayan nga mga taw, ega magsirbi it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo in da'ga mga sadili nirang ka'i'irgan nga mara'e-ra'et. Magka'rut talaga sira mampang baw mangilut-ilut it ma'iba nira, aypa' madali' mate'ag-te'ag nira i mga kurang pat kasepsep, nga egay maski unu nga tandes it a'akal kat ba'ba' it masigkataw nira. ¹⁹ Ipagsugid kuytu sabap, kat maski aring banwa, matanug kamu nga masiyunudun kamu it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Pagsagyaan ku yan talaga, temed ireg ku gasi' nga sana subra' kamung kuma'rut in maat kagayenan i pagsugiden, temed in pasar it kara'e-ra'etan magayen in egay uru-urut mi. ²⁰ Ampu'ang Diyus i pu'un it ma'imbeng nga paki'iba-iba it esa may esa baw pagsisiguruun ku nga ega ma'lay tabangen ya kamu isa'un mabwat mi na nga gigi'ek-gi'eken mi mana si Satanas, isa'un ma'inda'eg mi talaga i buwat ya asat imyu.

Ipagpanalangin ku nga asat imyu nga pirmi i ildaw it Ampu'an tami nga si Jesus.

Mga pangumusta it mga ka'ibaan ni Pablo

²¹ Pagkumustaen kamu ni Timoteo nga katabang ku nga magbuwat it buwaten ngaytu it Ampu'an. Pati na Lucio, si Jason, baw si Sosipatro nga mga kabilug ku, magkumusta gasit imyu. ²² Pati aku nga si Tercio nga piyasurat ni Pablo it surat ngaytu, magkumusta it imyu nga mu'sa kat ngaran it Ampu'an. ²³ Pagkumustaen kamu gasi' ni Gayo nga kanyang balay i pag'i'istaran ku sini. Baw ega lamang aku, subuk pirmi nga abri i balay ya kat maski siyung magpamaya' it ki Cristo. Pagkumustaen kamu gasi' it tusiriru it siyudad ngayni nga si Erasto. Pati si Cuarto nga sulsug ta kat pamaya', magkumusta gasit imyu.

Pangiya'pusang ampang nga uyut nga pagbantugun i Ampu'ang Diyus

²⁴ Ipagpanalangin ku nga sana pirmi nga asat imyu nga mu'sa i ildaw it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo.

²⁵ Ta kayti, pangiya'pusang sugi-sugid ku, bantu-gun tami nga mu'sa i Ampu'ang Diyus, kanya nga may guna nga magkapapa'gen it imyu kat pamaya' mi, isa'un magkapanga'genan kamu uyun kat Magayen ngaytung Barita' pasar it ki Jesu-Cristo nga ipagpangadal ku. Itu'un ngaytu, uyun du'un it ipag-

pa'rut naytu it Ampu'ang Diyus nga, garing it amula' pay banwa, subuk tagu-tagu' pa'. ²⁶ Temed kayti, ipiya'rut ya na. Itu'un ngaytu, † ma'yag nga banar in basaen tay ipiyasurat it Ampu'ang Diyus it mga prupita' it tagna'. Baw kayti, ipiyag'uridin it

† *Kat pasepsep it beken nga mapipikir, pagpa'igu'an kaytu ni Pablo, pabetang-betang ngaytu it Ampu'ang Diyus nga ipa'uyut ya it mga taawan ya nga begayan it karibriyan i mga garing du'ut mu'sang bangsa it taw, ega lamang mga garing du'ut bangsa it mga Judio.*

Ampu'ang Diyus, kanya nga egay pin'unan baw egay kamataynen, nga ipa'rut naytu du'un it mu'sang bangsat taw, isa'un sumarig baw mamaya' sira it ki Cristo.

²⁷ Aypa', sabap it binwat ni Jesu-Cristo, bantugun tami nay Ampu'ang Diyus ngaytu it egay katupusan. Kanya lamang talaga i may kamatuudan nga kasepsep, nga magka'rut pabetang-betang it mu'sa. Kamatuudan talagaytu.

1 Corinto

Pau'nang Sugi-sugid

Itu'un ngaytu, lamang tu pa'aaten nga u'nang surat ni Pablo du'un it mga taga Corinto, ega naytu maat yapay surat ni Pablo du'un it kanira. Sabap mabasa ta du'un it kapitulu 5:9 nga may u'na na nga nakapataban ni Pablo nga surat ya. Temed mata'wag tu nga u'nang surat ni Pablo du'ut mga taga Corinto sabap kat mga surat nga ipiyataban ya du'ut kanira, ituy u'nang ipiya'uyut kat isiyurat nga ampong it Ampu'ang Diyus. Iti, pa'aaten ngayti nga u'na-u'nang surat ya nga ipiyataban ya du'ut kanira, na'lam nayti.

Corinto ngaytu, kat timpu ni Pablo, pu'un nga siyudad it prubinsiya it Acaya kat banwa it mga Griego. Du'ut tambing it dagat i Corinto ngaytu baw talagang bantug it mga manignigusyus. Aypa' mag'a'abut-a'abut nga pirmi i taga belag nga banwa, nga may kanya-kanyang pagsambaen. Aypa', yanay nakapnu' it iting siyudad, mu'sang kalasit buwat nga mara'way baw kabubwalan, baw pagsamba it dakel-dakel na nga tiyaw-taw.

Iyan magpanaw-panaw si Pablo nga ipagpanlekep-lekep yay Magayeng Barita' du'un it beken nga banwa, na'but ya nay Corinto ngaytu. Sang ta'un baw tenga' i ka'lay ya du'un (Mga Binwat 18:1-18). Sabap it pangadal ya dakel i nagpasakep it ki Jesu-Cristo. Kadakel nira, mga taw nga ega Judio nga, tagna', elam talaga kat kamatuudan nga garing du'ut Ampu'ang Diyus, baw mamagbuwat it in unu nga kara'e-ra'etan i mag'abut kat pikiran nira.

Iyan nakapa'ugad na si Pablo du'un it Efeso, piyatabanan yat surat i taga Corinto ngayti, ka tiyuldu'an ya sira pasar it ega magayeng pagbuwatan it beken du'un (kapitulu 5:9). Du'un ngayti si Pablo it Efeso, may mga taga Corinto nga miyabut du'ut kanya (kapitulu 16:17-18). May taban nirang surat nga surat it kabanwa nirang magpamaya'. Pagkatanggap ni Pablo it surat ngayti, isiyurat yay tubag ya nga surat ngaytu nga pagpangaranan it 1 Corinto.

Ta paribasay yay dakula' kat surat ngaytu, sardaw baw panaldeng, subuk dakulay ega magkapakay ni Pablo kat surat it mga taga Corinto nga tiyanggap ya. Ka namuyaanan ni Pablo kat surat nira ngayti nga subuk dakulay pagda'gaen nira nga ampong ya kat u'na ngayting surat nga ipiyataban ya du'ut kanira. Na'rutan gasi' ni Pablo nga pagtibaba'en nat beken i pudir ya kat pagka'apustul ya. Ipagpada'eg nira gasi' i sadili nira (kapitulu 4:8), nga ipagpali'wan nira nga sira i may kamatuudang kasepsep, baw sira gasi' i pagpadisiran nga banar it Espiritu Santo (kapitulu 14:37). Si Pablo, kunu', ega (kapitulu 4:10). Temed yay matuud, kamali' nga banar i pasepsep nira pasar it dakel-dakel nga bagay. Alimbawa magpakiragi' i beken it mga pagkara'nen du'un it papagsambaang balay it mga pagbete-bete'en nga diyus. Kamali' gasi' i buwat it beken in magka'en it pagbuwateng pagdemdem it kamataynen ni Jesus. Baw kurang talaga i kasepsep nira pasar it mga kakayaan nga ipag'ildaw it Espiritu Santo it aten, ma'get in kakayaan ngayan nga magka'ampang it belag-belag nga ampong nga ega na'adalan. Baw may beken pa' nga ega talaga magkasepsepan nira.

Aypa' sabap it mu'sa ngaytu, isiyurat ni Pablo i surat ya ngaytu nga pagtaldengen ya i kamali' nga pasepsep baw pamagbuwatan nira baw pagtuldu'an ya sira it kamatuudan. Ta'un nga pagsurat ya kaytu, siguru mga 56 A.D.

Kapitulu 13 i mabantug nga panuldu' ni Pablo pasar it raras tat masigkataw. Sana kararas ngaytu i magpadisir it aten kat mu'sang pagbuwatan ta.

1 ¹⁻² Mga taga Corinto nga magsarig baw magpamaya' it Ampu'ang Diyus, wayan i surat namen, aku nga si Pablo nga riyumraan ni Cristo Jesus nga esang apustul ya kat pabetang-betang it Ampu'ang Diyus, baw si Sostenes nga sulsug tami kat pamaya'.

Pagsuratan namen, kamu nga ipiyapinpin nat Ampu'ang Diyus nga mga taawan ya na sabap it pakilagpit mi it ki Cristo Jesus. Ee' ba', ipagpabetang ya na kamu nga ega nay kakasala'an baw ipiyabetang-betang ya nga magpanga'genan kamu nga pirmi uyun kat ka'irgan ya. Atkayan naga i mu'sa kat pa'ari-aring banwa nga nagpasakep na it

Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo nga Ampu'an na nira gasi'. ³ Ipagpanalangin ku nga sana asat imyu nga pirmi i ildaw baw ka'imbengan it nakem nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus nga Ama' tami baw Ampu'an nga si Jesu-Cristo.

⁴ Talagang pirmi ku nga pagpasalamatan du'un it Ampu'ang Diyus i kadakulat mga ildaw nga ipiyag'atag yat imyu sabap it pakilagpit mi it ki Cristo Jesus. ⁵ Ka sabap it pakilagpit mi ngaytut kanya, nagmanggaden kamu na kat mu'sang ipagbegay it Ampu'ang Diyus kat mga taawan ya, nga subung it dakula' nga kasepsep it kamatuudan nga garing du'ut kanya baw kalasi-kalasing kakayaan nga ituturan du'ut beken i kamatuudan ngaytu.

⁶ Sikayan natantuwan nga banar it nakem mi i kamatuudan ngaytu pasar it ki Cristo. ⁷ Aypa', kayti, da'kamu na pagkurangen it maski unu nga ildaw nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus mintras maseked-seked nga mag'elat kamu it matanyag na i Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo kat pama'uli' ya.

⁸ Baw esa gasing ildaw ya, seked it umur it banwa papa'genen ya kamu kat pamaya' mi isa'un egay ma'iway it imyu in asan nat aldaw nga ipa'uli' it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo nga mangukuman.

⁹ Talagang magkasiguru mi nga buwaten it Ampu'ang Diyus i mu'sa ngaytu, kanya nga nagpanakem it imyu nga pakilagpit it Anak ya nga si Jesu-Cristo nga Ampu'an tami.

Panuldu' sabap it ega magparag-paragen it pagpikiren i mga magpamaya'

¹⁰ Ta kayti, mga kasulsugan, paribasa it ituy ipagpaguru it aten it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo, ^{††} pag'angutun ku nga banar nga mag'urunyun kamung mu'sa kat nakem, pagpikiren, baw pag'ampangan, isa'un ma'awa' asat imyu i ega pagparag-paragen it pagpikiren. ¹¹ Ipagsugid kuytu sabap ipiyagbarita' sinit aken it mga taawan ni Cloe nga magda'e-da'egen na i adat mi asan. ¹² Ituy ireg ku nga sugiden. Na'rutan ku nga magkampi'-kampi'en kamu asan. Ka maat kunu' yan it sang kataawan, "Aken, pangadal ni Pablo i pagsagyaan ku." Maat si' yan kunu' it beken, "Aken, ki Apolos." Ta yan beken, si Pedro kunu' i kanirang pagkampi'an, baw si Cristo kunu' i pagkampi'an it beken. ¹³ Sana ega buwaten mi i atkayan, adimaat nabagi' si Cristo ngaytu! Ka unu baytu, aku nga si Pablo i iriyansang du'ut krus nga timnanggung it kasala'an mi? Unu, iyan biyawtis kamu, akuy pagpapuntu'an nga pagsarigan baw pagpamaya'nen mi? Simpri ega. ¹⁴ Magpasalamat aku du'un it Ampu'ang Diyus nga ega akuy nagbawtis it imyu asan, magpuyrat ki Crispo [‡] baw ki Gayo. ^{†††15} Aypa' egay maka'at nga

[†] Mabasa ta du'un it kapitulu 12:8,10, baw 28 in unu may unu i kalasi-kalasi ngaytung kakayaan nga ituturan i ampong it Ampu'ang Diyus. ^{††} Juan 15:12 baw 17:11,21. [‡] Si Crispo

maski siyu nga akuy sunudun ka akuy nagbawtis it kanira. ¹⁶ Baw palan, nademdeman ku, biyawtis ku gasi' si Estefanas, pu'sa sirang sang anakan. Magpuyrat sira ngaytu ega nay nabawtis ku nga beken nga magkademdeman ku. ¹⁷ Sabap ega mamawtis i tiya'gan it aken ni Cristo, in da'ga mangadal it Magayen ngaytu nga Barita'. Talagang ipagpangadal ku naytu kat mga taw temed ega uyun kat pasepsep lamang it banwa i ampong ku, isa'un ega magnisan i ega basta-bastang keseg it pangadal pasar it kamataynen ni Cristo du'un it krus.

Du'ut binwat ni Cristo magkakilalaan tami i kagayen it ega basta-bastang kasepsep it Ampu'ang Diyus

¹⁸ Sabap kamataynen ngaytu ni Cristo nga ipagpangadal ku, subuk egay kakapuluan kat pasepsep it mga taw nga egay beken nga pag'abutun nira in da'ga kamatayneng panriga nga egay kaskedan. Temed kita nga ipagribri nat Ampu'ang Diyus, pagkilalaen tami nga kat kamataynen ngaytu ni Cristo i guna it Ampu'ang Diyus kat ikaribri it taw. ¹⁹ Sabap magsusurat nga lagi i ampong it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

"Rangga'en kuy pasepsep it mga mapipikir.

Ee' ba', pabara'en ku nga egay kakapuluan it mga pasepsep it maat mga makaka'rut." [‡]

²⁰ Ta it atkayan, unuy masugid ta pasar it mga makaka'rut situt banwa ngaytu? U iyan mga manigpangadal nga dakulay inadalan pasar it mga urdin ni Moises baw iyan makaka'rut man-gataldengan? Da'ga ba' ipiyatantu na ngaytut Ampu'ang Diyus nga ka'engel-engelan lamang i pasepsep it banwa ngaytu pasar it in unuy ikaribri it taw?

²¹ Sabap uyun kat ega basta-bastang kasepsep ya, ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga ega makilala kanya it taw in sabap lamang it sadili nira nga pasepsep. Aypa' ipiyabetang-betang ya nga lagi baw ituy ka'irgan ya nga sabap lamang it pamaya' it taw it ipagpangadal pasar it ki Cristo, iribri ya sira. Itu'un ngaytu, egay kakapuluan kat pasepsep it banwa. ²² Ka iyan mga Judio, mamag'angut sira it mga kalililu'ang bagay nga bilang iyan i kamatuudan it ipag'ampang. Ta kat mga Griego, mga mat'ed nga pasepsep i pamagtulusun nira. ²³ Temed iyan bay ipagpangadal namen ngaytu, si Cristo nga iriyansang ngaytu du'un it krus. Kat mga Judio, kakekleban nira i itu'un ngaytu. Kat mga ega Judio, ipagpabetang nira nga ka'engel-engelan lamang. ²⁴ Temed kat mga taw, Judio u da'ga, nga simnunud nat panakem it Ampu'ang Diyus it

ngaytu, kanyay magpamaala' it papagsambaan it mga Judio du'ut Corinto ngayti (Mga Binwat 18:8). ^{††} Iyan du'un si Pablo it Corinto, du'ut balay ni Gayo ngaytu i inistaran ya (Roma 16:23). [‡] Isaias 29:14.

kanira nga pasakep it kanya, natantuwan na niring banar nga, kat binwat ngaytu ni Cristo, matanyag i guna it Ampu'ang Diyus baw kagayen it pabetang-betang ya. ²⁵ Sabap iyan nga pagpikiren it taw nga ka'engel-engelan lamang it Ampu'ang Diyus, palan ega basta-bastang kasepsep nga subra' pat mu'sa nga pasepsep it taw. Baw iyan gasi' nga pagpikiren nira nga kalubayan it Ampu'ang Diyus, palan keseg gasi' nga subra' pat mu'sang kaksegan it taw.

²⁶ Mga sulsug ku kat pamaya', dedemdemen mi i kabetangan mi iyan piyanakman kamu na it Ampu'ang Diyus nga pasakep it kanya. Da'ga ba' pira lamang it imyu i pagkilalaen it banwa nga makaka'rut? Pira lamang gasi' i may mata'as nga katengdanan u dugu'. ²⁷ Sabap iyan mga ipagpabetang it banwa nga ega magka'rut, iyan i pinili' it Ampu'ang Diyus isa'un eya'en i mga maat makaka'rut. Baw iyan mga ipagpabetang it banwa nga malulubay, pinili' ya isa'un eya'en i mga maat makeksege. ²⁸ Talagang pinili' ya i mga ipagpabetang nga egay karurungguwan baw egay kaka-pulusan situt banwa ngaytu, isa'un nga ipabetang nga egay kuwinta' i mga pagkilalaen nga bantug situt banwa ngaytu. ²⁹ Aypa' ka egay mapakay nga ipalandi-landi it maski siyu kat adapan it Ampu'ang Diyus. ³⁰ Maski kita, talagang garing du'ut Ampu'ang Diyus i magpakilagpit ta ngaytu it ki Cristo Jesus. Baw si Cristo Jesus ngaytu i binwat it Ampu'ang Diyus nga ikakilala tami it kamatuudan nga kasepsep, nga kasepsep ngaytu nga pa'aaten, mataldeng tami na kat panleteg it Ampu'ang Diyus, ka ipiyagribri ta na kat panguripen it kasala'an it aten, isa'un manga'genan tami na nga alaid kat mu'sang kasala'an. ³¹ Aypa', subung nat inaat ngayan du'un it kasuratan ngayang mag'aat, "In siyu nga pabantug-bantug, magayen Ampu'ang Diyus i ipabantug-bantug ya." †

2 Atkayan naga, mga sulsug ku kat pamaya', iyan na'asan aku ngayat imyu nga ipiyangadal ku i ipiya'rut nat Ampu'ang Diyus nga mga ampang ya, ega ipiyangadal ku kat mat'ed nga sugi-sugid u kat kata'as it inadalan. ² Sabap iyan talagay napikir ku, ipabetang ku nga subuk ega nay beken nga magka'rutan ku nga makapangadal in da'ga si Jesu-Cristo na lamang ngaytu nga iriyansang du'un it krus, ka yay uli'an-uli'an it mu'sa. ³ Iyan asan aku pat imyu, panemdem ku, subuk malubay aku na lamang baw subuk magkeber-keber i seled kut i'lam, ka in kat sadili ku nga keseg lamang, ega kaya ku nga sumarunga it katengdanan ku. ⁴ Ta kat sugi-sugid baw pangadal ku, ega ipagpa'dung ku kamu it magagayen na nga mga sugi-sugid, nga uyun lamang kat pasepsep it banwa. Temed ipiyag-pamatuud it guna it Espiritu Santo nga matuud i

† *Jeremias 9:24.*

ipagpangadal ku. ⁵ Ka yay ka'irgan it Ampu'ang Diyus nga guna ya i garing it simnarig baw namaya' kamu it ki Cristo, ega maat sabap it inadalan u pasepsep it taw.

Iyan kasepsep it Ampu'ang Diyus nga ipagpanakem it Espiritu Santo

⁶ Temed iyan mga na'lay na nga namaya', nga nakasepsep na nga banar, pagkilalaen nira nga may mat'ed nagang kasepsep namen kat ipagpangadal namen. Egaytu uyun kat inadalan u pasepsep situt banwa ngaytu. Ega gasi' uyun kat pasepsep it mga punu'an it banwa ngaytu, ka mabut i aldaw nga ma'ilang i kanirang pasepsep, pati sira gasi'. ⁷ In da'ga, kat ipagpangadal namen ngaytu, ipagtanyag i ega basta-bastang kasepsep it Ampu'ang Diyus nga ega ipiya'rut ya kat tagna' nga mga taw, baw maski kayti ega magkasepsepan it kadaklan. Temed maski atkayan, kat keseg it kasepsep ya ngaytu, parabir giyuna ya i banwa, ipiyabetang-betang nga lagi it Ampu'ang Diyus i miyabut na ngaytu nga binwat ni Cristo isa'un mabagi'an tami it kabantugan ya kat pagdadara-pa'en. ⁸ Itung mga bagay, talagang ega nasepsepan it maski siyu nga punu'an it banwa ngaytu. Ka in bete' nasepsepan nira, simpri ega iriyansang nira du'ut krus i mabantug nga Ampu'an. ⁹ Munugat magpanunsun ngaytu du'un it isiyurat nga ampang it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

"Iyan ega pa' nagpasar kat mata u nasiba'atan it talinga, ega gasi' nangbit kat pikiran it taw, iyan i miyabut nga ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus kat ikagayen it mga magma'al it kanya." ††

¹⁰ Temed kita, natantuwan ta na i itu'un ngaytu sabap ipiyatantu it aten it Espiritu Santo. Ka talagang egay ipa'lam it Espiritu Santo ngaytu nga maski unu nga bagay, maski iyan piyakamat'ed na nga pabetang-betang it Ampu'ang Diyus. ¹¹ Ka in taw lamang, siyuy magka'rut in unuy pagpikiren it subung ya nga taw, u in unu talagay kat nakem ya? Sadili tang nakem lamang i magka'rut. Ta atkayan naga, Espiritu Santo lamang ngaytu i magka'rut it mu'sang pabetang-betang it Ampu'ang Diyus. ¹² Kita nga magpamaya', egaytu binggayan tami it pasepsep nga subung lamang it pasepsep it mga taw situt banwa nga ega magpamaya'. Kamatuudan talaga i aten nga kasepsep kayti ka Espiritu Santo i ipiyapasarum it Ampu'ang Diyus situt bilug ta, isa'un matantuwan tami nga banar i mga bagay nga ipiyag'atag ya it aten.

¹³ Ta, itung mga bagay i ipagpanuldu' namen temed egaytu maat magpangaring kat pasepsep u inadalan situt banwa, in da'ga talagang Espiritu Santo ngaytu i garingan. Iyan mga bagay nga ipag-

†† *Isaias 64:4.*

pa'rut it Espiritu Santo kat mga taw, ipagpanuldu' namen kat mga ampang nga ipagpanakem it Espiritu Santo ngaytu it amen. ¹⁴ Taka' iyan mga taw nga ega pa' naba'gu it Espiritu Santo i nakem nira, ega pagtanggapen nira i mga panuldu' nga magpangaring du'ut Espiritu Santo ngaytu it Ampu'ang Diyus. Ka pag'aaten ga nira nga ka'engel-engelan lamang. Talagang ega magkasepsepan nira, sabap, mga bagay ngaytu, masepsepan lamang kat tabang it Espiritu Santo. ¹⁵ Temed iyan taw nga pagsasaruman it Espiritu Santo, magkasepsepan ya i mu'sang bagay, in magayen u da'ga. Taka', mga taw nga ega pa' namaya', nga ega pagsasaruman it Espiritu Santo ngaytu, kurang i kasepsep nira betanganan it ukuman i panga'genan it mga namaya' na. ¹⁶ Ka da'ga ba' maat i inaat du'un it kasuratan it tagna',

“Siyu talaga i magkata'seb it pikir it Ampu'ang Diyus, nga makapadisir it kanya?” †

Temed kita nga magpamaya', pagba'guun nay pikiran tami nga ipagpashung nat pikir ni Cristo. ††

Kurang pa' talaga i kasepsep it mga taga Corinto pasar it Magayeng Barita'

3 Mga sulsug ku kat pamaya', iyan asan aku pat imyu, kat pangadal ku ega mapakay nga ipabetang ku kamu nga mga taw nga magsunud it padisir it Espiritu Santo, in da'ga mga taw nga magsumbaya' lamang it sadili nga ka'irgan it bilug. Maski maat maglalagpit kamu na it ki Cristo, temed adat mi, subuk adat pa' it wa'wa' lamang, ega adat it mga ustus' nay pamaya'. ² Maat mi, iyan ipiyangadal kut imyu it tagna', subuk gatas lamang, ega maat madsen nga panga'en. Sabap ega tiya'seb i pikiran mi it in unuy pagpapuntu'an. Baw seked kayti, atkayan naga nga kurang i kasepsep mi it itu'un ngaytu ³ Sabap magdada'eg pa' kat nakem mi i mara'e-ra'et nga ka'irgan it bilug, ka asan pat imyu i inggi-inggiten baw pakida'eg it esa may esa. Iyang mga adat mi, magpamatuud nga pagsumbaya'en mi pa' i sadili mi nga ka'irgan it bilug, subung nagat mga taw nga ega pa' namaya' it ki Cristo. ⁴ Ka unyagan, maat it sang kataawan, “Aken, panuldu' ni Pablo i magayen ku.” Maat si' it sang kataawan, “Aken ega, ki Apolos.” Da'ga ba', atkaytung pagbuwaten, uyun lamang kat buwat it mga ega pa' namaya'?

⁵ Ta, abir kunu', siyuytu si Apolos baw si Pablo ngaytu? Da'ga ba' mga manigsirbi kami lamang it Ampu'an nga giyamit ya isa'un mamaya' kamu it kanya? Pagbuwaten namen lamang i buwaten nga ipiyakargu' yat amen. ⁶ Ka, ka'alimbawaan ya, aku i liminwak, si Apolos i manigbu'bu' it danum.

Temed Ampu'ang Diyus i nagpatubu' baw nagpakseg. ⁷ Talagang, kat buwat ngaytung magpangadal it Magayeng Barita', ega iyan manigluwak baw manigbu'bu' i impurtanti', in da'ga iyan Ampu'ang Diyus nga kanya i magpatubu' baw magpakseg.

⁸ Ka iyan manigluwak baw iyan manigbu'bu', urunyun sira kat pagbuwaten nira, nga esa-esay pagpa'resan. Baw mabut i aldaw nga, kada esat kanira, tumanggap it tumbas sigun kat kanya-kanyang piya'resan. ⁹ Kami ngaytung manigpangadal, nagsubung nga mga manigbuwat lamang it Ampu'ang Diyus. Kamu nga pagtuldu'an namen, kamu i subuk parangumaen ya. Esa gasing alimbawa, kamu i subuk balay ya nga ipagpabwat yat amen. Talagang kat Ampu'ang Diyus tami nga mu'sa. ¹⁰ Kat keseg it kakayaan nga ipiyag'ildaw it Ampu'ang Diyus it aken, aku i subuk maka'rut nga manigpatindeg it balay. Ta, aku i nagbetang it ipagpapa'gen it balay, beken mana i lumawa'-lawa' baw memman. Temed, kada manigbuwat ngaytu, ka'ilangan nga ma'intur sira kat pamatindeg. ¹¹ Sabap ega na talagay beken pa' nga ipagpapa'gen nga mapakay nga gamiten in da'ga itu na, nakabtang na ngaytu nga lagi nga si Jesu-Cristo. ¹² Temed ega surubung i mga buwat-buwat nga paggamiten it mga manigpatindeg. May magayen nga banar nga subuk bulawan, pirak, baw marerga nga mga batu. May ega magayen gasi', nga subuk lampung, dikut u dagami lamang. ¹³ Temed in asan nat aldaw na ngayan nga ipangukuman, talagang matantuwan tu it apuy i kalasi it buwat it kada esa, in uyun i pangadal nira u ega uyun kat ipagpapa'gen it balay nga si Cristo. Sabap, kat iyan nga aldaw, sukdanan it apuy i buwat it mu'sa. ¹⁴ Ta, in ega ma'unu-unu it apuy ngaytu i ipiyag'eman nira kat ega basta-bastang ipagpapa'gen it balay, simpri siguradu nga tumanggap sira it tumbas. ¹⁵ Taka' in ma'anteng, da'ga dakula' nga kapirdiyan ya? Sabagay maribri naga kanya, temed kabilangan ya, subung kanya it nanlapas du'un it deleg it apuy nga nangibit-kibit manay ginawa ya.

¹⁶ Unuytu, ega magka'rutan mi nga, kamu, bilang ega basta-bastang balay nga pagtata'idan it Ampu'ang Diyus, ka magsasarum na asat imyu i Espiritu Santo ya? ¹⁷ Egay pagduwa-duwa nga rigaen it Ampu'ang Diyus i rumangga' it balay ya ngaytu. Sabap ega basta-basta i balay ngaytu ka balay talaga it Ampu'ang Diyus, nga egay belag in da'ga kamu nga mga taawan ya na i pa'aaten kaytu.

¹⁸ Magayen, ega ambutan it maski siyu i sadili ya, ka in bete' pagpikiren ya nga maka'rut kanya kayti kat pabetang it banwa ngaytu, magayen ibuntal ya na baw ipabetang i sadili ya nga subuk egay uru-urut kat pabetang it banwa, isa'un kuma'rut kanya kat kamatuudan nga kasepsep nga garing du'un it Ampu'ang Diyus. ¹⁹ Sabap, iyan ipagpabetang it

† *Isaias 40:13.* †† *Egay piyagbelagan it pikir it Ampu'ang Diyus baw pikir ni Cristo.*

banwa nga magayeng kasepsep, nga ega Ampu'ang Diyus i pagkilalaen, egay kuwinta' kat panleteg ya. Ka maat i du'un it kasuratan it tagna' pa',

“Iyan mga pangtasan na kat adat nga mapiyandaya-daya', ipapanaw it Ampu'ang Diyus nga pandaya-daya' nira ngayti i ikasigapul yat kanira.” †
 20 Atkayan naga,

“Talagang magka'rutan it Ampu'ang Diyus i iyan pamagpikiren it mga maat makaka'rut, nga egay mga kakapulusan.” ††

21 Aypa' ayaw kamu it pata'as it taw baw kampi' it kanira. Ka, mu'sang bagay, ipiyagbegay it imyu kat ikagayen mi nga mu'sa. 22 Alimbawa mga manigpangadal, nga subuk aku, si Apolos, baw si Pedro, ipiyagbegay it Ampu'ang Diyus it imyu kat ikagayen mi nga mu'sa. Atnaga i mu'sang bagay. Iyan banwa ngaytu, iyan ka'genan, kamataynen, mga bagay kayti baw iyan kat pagdadarapa'en, kat ikagayen mi talagay mu'sa. 23 Ka da'ga ba', ki Cristo kamu na? Baw si Cristo ngaytu, kat Ampu'ang Diyus.

Iyan kataldengon pasar it pagsirbi ni Pablo baw beken nga mga apustul

4 Ta, subung nat inaat ku, ka'ilangan ipabetang mi kami nga mga manigsirbi ni Cristo, nga piyaskelan it Ampu'ang Diyus it mga subuk tagutagu' nga pangadal ya nga ipagpa'rut ya na kayti it mga taw. 2 Aypa' pagsarungaen namen it magayen i katengdanan namen ngaytu, ka yay ka'ilangan kat mga piyaskelan it buwaten it agalen nira. 3 Aypa' ega ipagdawa' ku kat ulu ku i pag'aaten mi u pag'aaten it maski siyu pasar it pagsirbi ku ngaytu, in magayen u ega. Maski aku na mismu, ega ipabetang ku nga magayen u ega i buwat ku. 4 Ka maski egay pagtatanudun ku nga kamali' kat pagsarunga ku ngaytut katengdanan ku, barang may ma'iway nagat Ampu'an. Kanya simpri i mag'ukuman it aken. 5 Aypa' ega betanganan mit ukuman i maski siyu in magayen u ega i pagsirbi nira. Elaten mi i timpu nga ipangukuman kat pam'uli' it Ampu'an. Siguradu yan nga ipalbaw ya i mga bagay nga kayti magtatagu' pa' kat kadleman. Baw ipalbaw ya gasi' i maski pag'antapen it nakem it kada esa. Bawnga tumanggap na i kada esa it kabantugan nga gumaring du'un it Ampu'ang Diyus nga bagay it kanya-kanyang binwatan.

6 Mga sulsug ku kat pamaya', kat ikagayen mi piya'alimbawaan ku kami ni Apolos, isa'un masepsep mi kat amen nga pagsunud nga ka'ilangan ega pasubra'an i magsusurat nga ampang it Ampu'ang Diyus. Sana ega na ipalandi-landi it maski siyu it imyu i in siyu nga manigtuldu' baw tibaba'en ya na i beken. 7 Ka unuytu, subra' kamu

nga maka'rut, subra' pat beken nga taw? Unu nay kakayaan mi nga ega ipiyag'ildaw it imyu it Ampu'ang Diyus? Ta, it atkayan, unuka ipagpatu'gud mi pa', adimaat ega ipiyag'ildaw it imyu?

8 Ka palan kat pikir mi manggaden kamu na, nga pagustu' na it mu'sang ipag'ildaw it Ampu'ang Diyus. Siguru tanud mi, nalandawan mi na kami ka na'but mi nay mag'adi' kamu na kat ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. In maat matuud, magayen, ka in atkayan mag'adi' kami naga nga ka'ibaan mi, baw ega nay kakuri'an namen. 9 Sabap kat pikir ku lamang, kami nga mga apustul, subuk binwat kami it Ampu'ang Diyus nga piyakatimawa' kat mu'sang taw. Kabilangan namen, atnat mga taw nga biyetanganan it ukuman nga imatayen it pagleltegan it kadakel. Yay matuud, kabetangan namen ngaytu, subuk pagleltegan naytu it mu'sang banwa, mga katataawan, pati mga anghil gasi'. 10 Kat panleteg it banwa mga engel-engel kami kat panindeg namen it ki Cristo. Temed kamu, ipagpali'wan mi nga maka'rut kamung banar in pasar it ki Cristo. Kami kunu', egay kakapulusan, temed kamu, iyan kunu' i mabantug. Pagtibaba'en kami temed, kamu, iyan i pagdaya-dayawun. 11 Talagang seked it kayti nga timpu, paggetmanan kami baw pagba'nekan. Atnat lebas kami, maglabay it pasakit, baw egay tanda' nga pag'istaran. 12 Ipagpaturu' namen i li'ngget namen isa'un lamang may ibtang it tina'i. Pagdiyampa'en kami temed, iyan mga magdiyampa' it amen, ipagpanalangin namen nga sana ildawan sirat Ampu'ang Diyus. In pagpakuri'an kami, pagpata'nan namen lamang. 13 Malulway nga mga sugi-sugid i ipagbeles namen it iyan mga magpanrangga' it amen. Talagang seked kayti, kabetangan namen, subung it basura nga ipagbuntal nga pagsigni'an na it katataawan.

14 Egaytu maat ipagsurat kuy itung mga sugi-sugid nga pagpa'eya'an ku kamu. Eget naytut panaldeng kut imyu, kamu nga subung nat ipiyagrasya' ku nga pagma'alenu ku nga banar. 15 Sabap maski sang pulu' pang ribu i mga magpadisir it imyu in mag'u'unuy magayeng pagsunud it ki Cristo, temed esa-esa lamang i bilang ama' mi kat pamaya'. Ka subuk ipiyanganak ku kamu kat pakilagpit mi it ki Cristo Jesus, sabap piyamaya' mi i Magayeng Barita' pasar it kanya nga ipiyangadal kut imyu. 16 Aypa', asi-asi pa' sana it imyu, it bilang ama' mi na aku, ega pasyangan mi i namuyaan mi nga adat ku. 17 Ta, sabap it ka'irgan ku ngaytu nga maguru mi i adat ku, piyapa'asan kut imyu si Timoteo, kanya nga talagang pagma'alenu ku nga ipagpabetang ku nga subung nat anak ku gasi' kat pamaya'. Magkasarigan kanya kat pagsunud ya it Ampu'an baw kanya i pademdem it imyu it mga pag'adaten ku kat aken nga pagsunud it Ampu'an. Atkaytung pagsunud i ipagpangadal ku gasi' du'un

† Job 5:13. †† Awit 94:11.

it mga magpamaya' kat pa'ari-aring banwa nga pagpa'adu'unan ku.

¹⁸ Magka'rutan ku nga may beken na nga magpasubra'-subra' asat imyu, ka ipagpali'wan nira nga da'ku na kunu' ka'urum pa'asan. ¹⁹ Temed yay matuud, in ka'irgan it Ampu'an, pa'asan aku yan it imyu kat madali' nga timpu. Sikayan ma'rutan ku in may guna talaga it Espiritu Santo kat panga'genan it mga magpasubra'-subra' ngayan, u in am-pang lamang nga egay kamatuudan i ipagpali'wan nira. ²⁰ Sabap, yay matuud, iyang taw nga may ka'uyutan nga matuud it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus, mamuyaan tu kat keseg it guna it Espiritu Santo du'ut panga'genan ya, ega lamang kat am-pang. ²¹ Aypa' unuy ireg mi? Unu, pa'asan aku nga subuk titi'kul i am-pang kut imyu? Sana indi'an mi nay kamali' nga pamagbuwatan mi isa'un ka-pa'asan aku it may dakulang kararas baw kapalulusan.

Ega mapakay kat mga magpamaya' i adat nga mapiyamakun du'un it ega asawa ya

5 Ta, itu nay esang ega magkapakay ku asat imyu. Ka nanlekep nay barita' nga maat kunu' may esang magpamaya' it Ampu'an asan nga may pagbuwatan nga ega magayen. Pag'asa-asawaen ya i asawa it ama' ya. Talagang mara'way tu ka maski mga taw nga ega magkilala it Ampu'ang Diyus, ega magbuwat it atkayang ra'way it pagbuwatan. ² Temed kamu asan, ipagpatu'gud mi i pagsunud mit Ampu'an maski pagbaliwala'en mi i yanang ra'way it pagbuwatan! Sana nasmekan mit ere'eret baw inawa' na kat gurupu mi i magbuwat it atkayan ngayan. ³ Maski maat ega asan i bilug ku taka' in kat nakem, subung it asan aku naga nga pagbetanganan ku nat ukuman i magbuwat ngayan it atkayan. ⁴ Ituy ka'ilangan mi nga buwat-en. Magtingped kamung mga magpamaya' nga pagkilalaen mi nga talagang asan nat imyu i pudir it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo. Baw subuk iba mi naga aku gasi' in kat nakem. Bawnga kat keseg it guna it Ampu'an nga si Jesu-Cristo, ⁵ iyan taw ngayan nga magbuwat it mara'way, awa'en mi na kat gurupu mi nga i'uli' na du'ut pamegbeg ni Satanas, isa'un sana singuli'an ya i pagsumbaya' ya it ka'i'irgan ya nga mara'way. Ka in atkayan maribri naga kat aldaw ngayan nga ipangukuman it Ampu'an.

⁶ Ega magayen i adat mi ngayang magpasubra'-subra'. Unuy ikapatu'gud mi it may mara'way ngayang pagbuwatan asan? Magayen, awa'en mi na, in da'ga barang lemkep asat imyu. Ka unu, ega magka'rutan mi i sambatan ngayan nga mag'aat, "Magkapa'alsa it dekeye' lamang nga papa'alsa i sang i'ilutu'an nga tinapay"? ⁷ Ee' ba', awa'en mi

na i mu'sang adat mi nga kuntra' kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus isa'un maba'gu nay panga'genan mi. Ka da'ga ba', pabetang it Ampu'ang Diyus it imyu, mga taw na nga ega nay kakasala'an? Atkay-tu i pabetang yat aten sabap it pamaya' tat ki Cristo, kanya nga ipiyasbung it tupa nga isiyalisi isa'un ta'liban tat panriga it Ampu'ang Diyus sabap it mga kasala'an tami. Itu'un ngaytu, pagtuman it pagpapuntu'an ngayan it Pista' namen nga mga Judio it tagna' nga pagpangaranan it Tiya'liban. ⁸ Aypa' ka pa'uyut tami gasi' i aten kat pagtuman it Pista' ngaytu. Binwat it mga Judio it tagna', inawa' nira kat balay nira i mu'sang ipagpa'alsa it tinapay, nga yay bilang ladawan it kasala'an kat panga'genan nira. Ta atkayan naga, awa'en ta na kat panga'genan tami i mu'sang kara'e-ra'etan baw mara'way nga pagbuwatan. Baw yanay magayen nga adaten tami, tingleden i nakem kat pagsunud tat kamatuudan nga garing du'ut Ampu'ang Diyus.

⁹ Kat u'nang surat nga ipiyataban ku asat imyu talagang ibintang ku i sugi-sugid nga, ka'ilangan, ega na paki'iba-ibaan mi i mga taw nga magpamakun du'un it ega asawa nira. ¹⁰ Ega pagpa'igu'an ku kaytu, mga taw nga ega magkilala it Ampu'ang Diyus nga magpamakun du'un it ega asawa nira, u mga ma'irak it kusas nga magkapisi' situt banwa, mga mapiyanreges-reges, baw mga mamagsirbi it pagbete-bete'en nga diyus. Ka in bete' mga ega magkilala it Ampu'ang Diyus i pagpa'igu'an, simpri ka'ilangan nga lim'id kamu situt banwa ngaytu isa'un lamang mapa'alaidan mi sira. ¹¹ Iyan talagay pagpa'igu'an ku kaytu nga ega paki'iba-ibaan mi, iyan mga taw nga maat sulsug mi kat pamaya', arit mapiyamakun pa' du'un it ega asawa ya, ma'irak pat mga kusas nga magkapisi' situt banwa, magsirbi pa' it pagbete-bete'en nga diyus, mapiyandiyampa' pa', mapiyalangu, baw mapiyanreges-reges. In atkayan pay adat nira, maski ka'en ayaw kamut pakika'en du'ut kanira. ¹²⁻¹³ Sabap egay pudir ku nga betanganan kut ukuman i mga taw nga ega magsarig baw magpamaya' it ki Cristo. Ampu'ang Diyus nay baala' mukuman it kanira. Iyan kasubung ta lamang nga magpamaya' i ma'ukumanan tami. Aypa' awa'en mi na kat gurupu mi i magbuwat it mara'way ngayan, uyun nangat inaat du'un it kasuratan. †

In unuy magayeng buwatan it mga magpamaya' in bete' may masakal kat nakem nira

6 May esa pa' gasi' nga i'aat kut imyu. Unuy kat pikir mi, in bete' may ipagkupa'ayus it esa nga namaya' nga ega magkapakay ya du'un it sulsug ya kat pamaya'? Unu, magayen nga i'apyat ya du'un it mga taw nga ega magkilala it Ampu'ang Diyus?

† Deuteronomio 17:7, 19:19, 22:21, baw 24:7.

Unuy ma'rutan nira pasar it kataldengen nga mag-ayen kat panleteg ya? Ka'ilangan i'apyat lamang kat mga kasubung mi nga magpamaya'.² Ka unu, ega magka'rutan mi nga, mga magpamaya', uyut it mag'ukuman it banwa ngaytu kat pagdadara-pa'en? Ta it atkayan, unu, ega kaya mi nga ayusun i atkayan mana ngayang kadedekeyet bagay?

³ Sabap maski mga anghil, uyut tami it mukuman it kanira. Ta da'ga subra' ta nga kaya nga ayusun i mga bagay kat panga'genan tami? ⁴ Aypa' in bete' may masakal kat nakem mi, unu, i'apyat mi pa' du'un it mga taw nga pagkilalaen mi nga belag i nakem ka egay pagkilala nirat Ampu'ang Diyus?

⁵ Bete' ayaw na. Eya'an mi na. Ka unuytu, egay taw asan nga magka'rut mayus it in unuy piyagsasa'ran it kasubung yang magpamaya'? ⁶ Unuka atkayan pay pagbuwaten mi nga magdima-dimandaen kamu nga sang sulsugan kat pamaya'? Bawnga du'un pa' it mga taw nga ega magpamaya' it ki Cristo i pag'apyatan!

⁷ Ipagsugid kut imyu nga in ipagdimanda mi i mga sulsug mi kat pamaya', sikayan subuk diya'eg kamu nga lagi kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Sana yay magayen, palipasen mi na lamang i kamali' nga pagbuwaten baw panluku it imyu.

⁸ Temed ta, it sang kamu-kamuwan naga nga sang sulsugan kat pamaya' i magbuwat it kamali' baw magpanluku it esa may esa! ⁹ Unu ega pa' magka'rutan mi nga iyan mga ega magpangindi' it kasala'an nira, talagang egay maski unu nga kabagi'an du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus? Ega ambutan mi i sadili mi. Ka iyan mga mapiyama-kun du'un it ega asawa nira, mga magsirbi it pagbete-bete'en nga diyus, mga magbungad it atay it nag'asawa, iyan mga magpasbung it babay taka' lalaki naga, baw mamag'u'unay nay nagsubung nga lalaki, ega talagay kabagi'an nira du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. ¹⁰ Atnaga i mga mananakaw, mga ma'irak it kusas nga magkapisit' situt banwa, mga mapiyalangu, mga mapiyandiyampa' baw mga mapiyanreges-reges. ¹¹ Iyan kat'esa may atkayan naga yan asat imyu. Temed kayti, lin-impiyu' kamu na kat mga kasala'an mi, baw ipiyasiguru kamu na du'un it Ampu'ang Diyus nga mga taawan ya na. Ipagpabetang ya na kamu nga ega nay kakasala'an kat panleteg ya. Mu'sa ngaytu, kat keseg it binwat it Ampu'an nga si Jesu-Cristo baw guna it Espiritu Santo it Ampu'ang Diyus nga ipiyapasarum ya situt bilug ta.

Ka'ilangan, pa'alaidan i mu'sang kalasit pamakun du'un it ega asawa mu

¹² Ta, barang may mag'aat, "Mapakay ta nga buwaten i maski unu, basta ega biyawal it Ampu'ang Diyus." Sabagay na, temed ega mu'sang

buwat, kat ikagayen tami. Baw maski matuud nga magkabwat tami i kumpur ireg tami nga buwaten, nga iyan ega biyawal it Ampu'an, temed ka'ilangan mag'intur nga ega nay adat nga subra' tami nga pagraranan, nga subung nat mag'u'uripen it aten.

¹³ Maat si' it beken, "Iyan panga'en, talagang ipagbetang lamang kat tina'i, baw egay beken nga pag'argan it tina'i in da'ga pagbetangan it panga'en. Aypa' in paggetmanan, simpri kuma'en. Tatal, mabut i aldaw nga awa'en it Ampu'ang Diyus i panga'en, pati tina'i ta ka ega nay pag'argan.

Atkayan naga i bilug ta. Unuka ega sumbaya'en tami i ka'irgan ya nga mangu'i-ku'it it maski siyu nga mag'ireg gasi'? Tatal, mabut i aldaw nga ma'awa' gasi' i bilug ta, pati mga ka'irgan ya ngaytu."

Temed ega talaga magayen yan. Sabap ega yay pag'argan it bilug ta, pamakun du'un it ega asawa ta. In da'ga iyan i pag'argan, ikabantug it Ampu'an. Baw Ampu'an ngaytu i kat ikagayen it bilug ta.

¹⁴ Baw bilug ta, talagang egnen it pa'uli' it Ampu'ang Diyus kat keseg it guna ya, subung nagat iyan inggen yat pa'uli' i Ampu'an.

¹⁵ Unu bayan, ega pa' magka'rutan mi nga, kitang mga magpamaya', bilang sang bagi' na nga bilug ni Cristo i bilug tami? Ta unu, pisi'en tami i sang bagi' ngaytu nga bilug ni Cristo, ka buwaten ta nga sang bagi' nga bilug it babay nga ega magayen i panga'genan ka ipagpanulus yay bilug ya? Talagang ega mapakay yan. ¹⁶ Unu, ega magka'rutan mi nga iyan magsalya it atkayang babay, magbara' nang sang kabilu-bilugan na sira? Sabap mag'aat ngayan du'un it kasuratan,

"Sira nga duwa, sang kabilu-bilugan na sira." †

¹⁷ Temed iyan magpasakep na it Ampu'an, kalagpit ya na baw sang kanake-nakeman na sira.

¹⁸ Aypa' pa'alaidan mi nga pirmi i mu'sang kalasit pamakun du'un it ega asawa mu. Ka itung kasala'an, belag kat mu'sang kasala'an nga beken nga magkabwat it taw. Sabap kat pamakun ngaytu du'un it ega asawa mu, ipagkasala'an mu i bilang sang bagi' it bilug ni Cristo du'un it ega bagi' it bilug ya. ¹⁹ Unu, ega pa' magka'rutan mi nga bilug mi, kabilangan ya, ega basta-bastang balay nga pagtata'idan it Espiritu Santo nga ipiyapasarum it Ampu'ang Diyus? Aypa' talagang ega nayan imyu i bilug mi in da'ga, kat Ampu'ang Diyus na. ²⁰ Ka subuk inalang ya kamu it ega basta-bastang kanti-dad isa'un mga taawan ya na. Aypa' ka inturun mi i bilug mi, nga kat ikabantug it Ampu'ang Diyus i mu'sang pagbuwaten.

Panuldu' pasar it pag'asawa

7 Ta, itu nay mga ipagtubag ku it mga isiyurat mi nga ingkut. Maat mi, maski nag'asawa

† Genesis 2:24b.

subuk magayen in ega ri'nge-ri'ngen it lalaki i bilug it babay. †² Temed in yay magkataban it mga lalaki du'un it pamakun du'ut ega asawa nira, ka'ilangan, kada nag'asawa, babay, lalaki, pagsagyaan yay kanya-kanyang asawa. ³ Bawnga, in pasar it adat it nag'asawa, ka'ilangan mapiyabaya'-baya' i lalaki it asawa ya, atkayan naga i babay. ⁴ Sabap, kat mga nag'asawa, ega maat babay i may pudir kat sadili yang bilug, in da'ga asawa ya. Atkayan naga i lalaki. Ega gasi' i pudir ya kat sadili yang bilug in da'ga iyan asawa ya. ⁵ Ayaw kamut da'ga it asawa mi, magpuyrat piyag'upakatan mi nga da'kamu da'an mag'ulid it pirang aldaw isa'un kasarunga it magayen it panalangin. Ta in matupus mi na i timpu nga piyag'upakatan mi, ka'ilangan mag'ulid kamu si'. Atkaytuy magayen isa'un da'kamu marayak ni Satanas nga sumalya kat taw nga ega asawa mu, in bete' ega magkapu'gunan mi i sadili mi. ⁶ Temed maski itu ngaytu pasar it panda'ga it asawa it ega ma'lay, egaytu maat urdin kut imyu, temed mapakay naga in yay pikir mi nga magayeng buwatan. ⁷ Sana, ireg ku, pasbung kamung mu'sa it aken nga ega ka'ilangan nga may asawa. Temed egaytu mu'sa i inildawan it Ampu'ang Diyus it itung kakayaan. May kanya-kanyang pagtanggapan nga ildaw nga garing du'ut kanya. Ega siyurubung i mu'sa.

⁸ Ta, ituy i'aat ku it mga balu, babay, lalaki. †† In bete' mabwat nira, magayen in mane'te' sira nga egay a'asawa, subung nagat aken. ⁹ Temed in ega magkasupil nira i sadili nira, magayen mangasawa u pa'asawa si' sira. Ka magayen pay atkayan, ega gat magrambang mata.

¹⁰ Ta, kamung magpamaya' nga nag'asawa, itu i ipag'aat ku, baw ega lamang aku in da'ga Ampu'an i nag'urdin kaytu. Ega mapakay nga pablag i babay it asawa ya. ¹¹ Taka' in pablag kanya, ka'ilangan nga mane'te' na i u'umbay ya. In ega magayen yay mane'te' nay u'umbay ya, ka'ilangan, muli' naga du'un it asawa ya. ‡ Baw urdin gasi' kat mga lalaki, ega pablagan mi i asawa mi.

¹² May ipag'aat ku gasi' kat mga beken. Itu'un ngaytu, ega Ampu'an i nag'aat, esa-esang aku na. Kayti, in bete' esang lalaki nga magpamaya', mag'a'asawa it ega magpamaya', taka' ireg nat ega ngayti magpamaya' nga magte'te' sira, magayen ega na pablagan ya. ¹³ Ta, atkayan naga, in esang

† Maat it Ginirego, "Magayen in ega ri'nge-ri'ngen it lalaki i bilug it babay." Temed kat pasepsep it beken nga mapipikir, egaytu ampan ni Pablo in da'ga pagsangpiten ya lamang i ibintang it mga taga Corinto kat surat nira. Itu'un kunu', kamali' nga ipagpali'wan it beken nga babay du'ut Corinto ngayti nga maat, maski nag'asawa, magayen in ega ri'nge-ri'ngen it lalaki i bilug it asawa ya. Aypa' pagtaldengen ni Pablo kat itu nga sugisugid ya. †† Kat pasepsep it beken, ituy ireg sugiden it Ginirego, "ituy i'aat ku it mga umbay pa' baw mga balu." ‡ Aypa' ma'yag sikaytu nga in nagpablag kanya it asawa ya, ega mapakay nga pa'asawa it beken.

babay nga magpamaya', pag'a'asawaen it ega magpamaya', taka' ireg nat lalaki nga magte'te' i pag'a-sawa nira, ega na pablagan it babay. ¹⁴ Sabap paribasay namaya' nay asawa ya, maski ega pa' magpamaya' i lalaki ngayan, ipagpapinpin na kanya it Ampu'ang Diyus kat beken nga taw nga ega pa' magpamaya' i asawa. † Ta atkayan naga in bete' babay i ega pa' magpamaya', temed namaya' na i lalaki nga asawa ya. †† Ka in ega atkayan i pabetang it Ampu'ang Diyus it mga taw nga may asawa nga namaya' na, simpri ega gasi' atkayan i pabetang ya it mga anak nira. Temed yay matuud, pati mga anak nira, ipagpapinpin gasi' it Ampu'ang Diyus kat beken nga manga'wa' nga ega magpamaya' i giyaringan nira. ¹⁵ Taka' in bete' kupablag it asawa ya i ega ngaytu magpamaya', pa'uyunan mi na lamang nga pablag kanya. Ega na ka'ilangan nga da'gaen. Temed dedemdemen mi nga yay pabetang-betang it Ampu'ang Diyus it aten, ma'im-beng nga panga'genan. ¹⁶ Ka in ega marangga' i pag'asawa, paribasay magpamaya' i asawa ya, barang yay tumaban it ega pa' ngaytu namaya' it mamaya' na isa'un maribri.

Te'te'an ta lamang it masagyay nakem i kabetangan nga ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus it aten

¹⁷ Iyan bay magayen, in unuy ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga kabetangan it kada esa pagpanakem yat aten nga sumarig baw mamaya' it ki Cristo, kat kabetangan ngayan, tumanen tami i ipiyabetang-betang ya it aten. Ituytu i ipagpanuldu' kut mu'sa nga mga magpamaya'. ¹⁸ In bete' naturi'an na nga uyun kat urdin ni Moises i esang taw parabir piyanakman kanya nga mamaya' it ki Cristo, ega na maat awa'en ya pa' i mga tanda'anang kanya, naturi'an na. U in bete', taw nga ega naturi'an ka ega sakep it iyang urdin, maski ega na paturi' kanya. ¹⁹ Ka yay matuud, ega naga impurtanti' in naturi'an kanya u ega. In da'ga iyan talagay impurtanti', pagsunud it mu'sang ipagpasunud it Ampu'ang Diyus nga ka'irgan ya. ²⁰ Aypa', magayen in te'te'an it kada esa i kabetangan ya, iyan piyanakman kanya it Ampu'ang Diyus nga pasakep it kanya. ²¹ In bete' uripen ka iyan piyanakman ka na it Ampu'ang Diyus, ega maat sa-

†† Egaytu maat ipagpabetang it Ampu'ang Diyus nga taawan ya na i itung taw, ka ega pa' namaya' kanya. Temed paribasay magpamaya' i asawa ya, pabetang it Ampu'ang Diyus it kanya, belag it pabetang ya it mga taw nga egay asawa nga magpamaya'. Sana, kabetangan nira ngaytuy tumaban it kanira it mamaya' na isa'un maribri. †† Pagpa'igu'an kaytu, mga nag'asawa nga ega pa' magpamaya' i duwa iyan nag'asawa sira. Bawnga, mabut nga mamaya' na i sang kataawan. Ka ma'yag i inaat ni Pablo du'ut kapitulu 7:39 nga in namaya' nay sang kataawan, ega magayen in mangasawa kanya u pa'asawa it taw nga ega pa' namaya'.

sawun mu i pikir mu. Temed in bete' begayan ka nat rugar nga maribri ka kat pagka'uripen, simpri ega na palipasen mu. ²² Ka maski uripen ka, basta namaya' kang matuud it ki Cristo, kat Ampu'an ka na nga binggayan ya nat ega basta-bastang karibriyan. Baw iyan taw nga ega uripen iyan piyanakman na kanya it Ampu'ang Diyus, subuk nagbara' kanya nga uripen, ka manigsirbi na ni Cristo. ²³ Talagang kat ega basta-bastang kantidad subuk inalang kamu it Ampu'ang Diyus isa'un mga taawan ya na. Aypa', ka'ilangan, da'kamu na pa'uripen it masigkataw mi † in da'ga kat Ampu'ang Diyus na lamang. ²⁴ Mga sulsug ku kat pamaya', in unuy kabetangan mi it iyan piyanakman kamu it Ampu'ang Diyus nga pasakep it kanya, te'te'an mi lamang nga pagsunudun i padisir ya.

May kagayenan it ega mag'a'asawa temed ega naga kasala'an in mag'a'asawa

²⁵ Ta, sabap gasi' it mga egay a'asawa, egay makabgay ku nga urdin nga garing du'un it Ampu'an. Temed ipali'wan ku i in unuy kat pikir ku. Siguru ega naga yan kamali' i ipagsugid ku ngaytu sabap inildawan aku it Ampu'an it magayeng kasepsep. ²⁶ Ka sabap it subra' na ngaytung kakuri'an, kayti pagpikiren ku nga magayen in mane'te' i lalaki it in unuy kabetangan ya. ²⁷ In bete' may upakat mu na nga babay, ega na maat ka'ilangan pasurut ka. U in bete' egay upakat mu, ega na bete' tumulus ka it babay nga asawaen mu. ²⁸ Taka' in mangasawa ka, ega maat nagkasala'an ka. Atkayan naga i babay nga upakat mu, in pa'asawa kanyat imu ega naga kasala'an ya. Temed subra' pay mga kakuri'an baw pagregnan kat panga'genan it mga mag'a'asawa. In maat bete' ega mag'a'asawa kamu, ega dumungag i mga pagregnan baw kakuri'an kat panga'genan mi.

²⁹ Ituy ireg ku nga sugiden, mga sulsug ku kat pamaya'. Piya'ababa' nay timpu nga magkasirbi ta it Ampu'ang Diyus. Aypa' ka, garing kayti, iyan may asawa, sana ega naga buwaten ya nga baer nga yay ega ikasarunga yat magayen it pagsirbi ya it Ampu'an. ³⁰ Atkayan naga, ega naga ikabaer kat pagsirbi mi it Ampu'an i kasmek, kasagyaan u pagngatanan. ³¹ Simpri, mga bagay situt banwa ngaytu, mapakinabangan ta. Temed, ka'ilangan, ega naga yay labiyen tami. Ka mabut i aldaw nga ma'iri' i banwa ngaytu baw mu'sang betang ya.

³² Ta, ireg ku ba', alaid it imyu i magkalibegan it pikir kat panga'genan. Iyan umbay nga lalaki, paribasa it egay asawa ya, magkasarunga ya it magayen i ka'irgan it Ampu'an, isa'un sagyaan it Ampu'an i panga'genan ya. ³³ Temed iyan lalaki nga

mag'a'asawa na, mga bagay gasi' situt banwa i ka'ilangan ya nga sarungaen, in mag'u'unu mapasagya ya i asawa ya. ³⁴ Aypa' pagbabagi'en i pa'res ya. Atkayan naga i babay nga ega nay asawa baw mga umba-umbay pa'. † Magkasarunga ya i ka'irgan it Ampu'an, isa'un mapasiguru ya i sadili, kat bilug baw kat nakem, nga kat Ampu'an talaga. Temed babay nga mag'a'asawa na, mga bagay gasi' situt banwa i ka'ilangan ya nga sarungaen, in mag'u'unu mapasagya ya i asawa ya.

³⁵ Ireg ku sana nga mga na'ampang ku ngaytu, kat ikagayen mi, ega maat kat ikagipit mi. Ka iyan talagay ireg ku, matabangan ku kamu nga muwat it in unuy bagay it imyu kat panleteg it Ampu'an, isa'un, mag'a'asawa it da'ga, makapagsirbi kamu nga banar du'un it kanya it egay magkalibegan it pikiran mi.

³⁶ Temed in bete' may lalaki nga may upakat na du'ut esang babay, temed pagpikiren ya nga barang kasala'an ya in ipatabus yay upakat nira, magayen in ipatabus ya naga, ma'get in makuri' nga supilen yay sadili ya. Ega naga kasala'an ya in mag'a'asawa na sira. ³⁷ Temed in yay kat nakem it lalaki, ega na asawaen ya i babay ngayti nga inupakat ya, ka mane'te' it u'umbay ya, magayen gasi'. Basta nasiguru ya nga banar kat nakem ya nga yay magayeng buwaten ya, nga ega magkaregesan lamang, baw inildawan kanya it kakayaan nga supilen i sadili ya. ³⁸ Aypa', mangasawa it da'ga, magayen naga. Temed subra' nga magayen in ega na asawaen ya. ‡

³⁹ Iyan babay nga may asawa na, ega mau'badan kanya mintras egen pay asawa ya ngayti. Taka' in natay nay asawa ya, subuk nau'badan na. Mapakay na nga pa'asawa si' it maski siyuy ireg ya, basta gasi' magpamaya' it Ampu'an i pa'asawaen ya. ⁴⁰ Temed, kat pikir ku, subra' kanya nga masagya in mane'te' kanya it u'umbay ya. Baw, pikir ku ngaytu, uyun naga siguru it pikir it Espiritu Santo it Ampu'ang Diyus.

Panuldu' pasar it karni' nga ipiyagsalisi du'un it pagbete-bete'en nga diyus

8 Ta kayti, tubagen ku nay inaat mi pasar it karni' nga maat ipagsalisi it mga taw du'ut pagbete-bete'en nirang diyus. Matuud i inaat mi nga, magka'rutan tami nga mu'sa i kamatuudan pasar it mga pagbete-bete'en ngaytu. Temed dedemdemen mi tu, iyan mga magka'rutan ta, yay

† Kat pasepsep it beken nga mapipikir, ega lamang maski siyu nga babay nga umbay pa' i pagpa'igu'an kaytu, in da'ga sira nga may upakat na nga lalaki, subung nagat du'un it birsikulu 28 it kapitulu ngaytu. ‡ Egaytu maat magayen pat mag'a'asawa i ega mag'a'asawa i katataawan. Temed, sabap it mga kakuri'an nga siyangpit ni Pablo du'un it birsikulu 26 it kapitulu ngaytu, in yay napikir it esang magpamaya' nga lalaki nga ega mangasawa, yay magayen pat mangasawa kanya.

† Barang ireg sugiden kaytu, dapat ega pa'uripen sira it kamali' nga ipagpangadal it beken du'ut Corinto.

magtaban it taw kat palandi-landi. Temed iyan pagma'al baw kararas, sana yay magpupu'gun it aten ka yay magpapa'gen it pamaya' it esa may esa. ² In bete' ipagpalandi-landi it esang taw nga ustu' nay kasepsep ya, ma'yag nga ega pa' magkasepsepan ya in unu sana i li'wan it kamatuudan nga kasepsep. ³ Temed iyan taw nga magraras it masigkataw ya, yay pagkilalaen it Ampu'ang Diyus nga taw nga may kamatuudan nga kasepsep ngaytu.

⁴ Aypa', in pasar it karni' nga ipagsalisi du'un it mga pagbete-bete'en nga diyus in unu, maka'en it kitang magpamaya' u ega, ituy masugid ku. Magka'rutan tami nga ega kamatuudan nga diyus i mga pagbete-bete'en lamang ngaytu. Ka talagang esa-essay Ampu'ang Diyus. Kanya lamang i kamatuudan nga Ampu'an. ⁵ Maski na maat pag'aaten it taw nga may mga diyus du'un it langit u situt baw, baw maski dakel i mga pagpangaranan nirat diyus baw ampu'an ngaytu, ⁶ temed in aten, esa-esa lamang talagay kamatuudan nga Ampu'ang Diyus nga Ama' tami. Kanyay garing it mu'sa baw magpanga'genan tami kat ikabantug ya baw kat ikasirbi it kanya. Esa-esa lamang gasi' i Ampu'an nga si Jesu-Cristo, kanya nga nagguna it mu'sang bagay, baw kanya nga pu'un it ba'gung ka'genan tami.

⁷ Temed ega mu'sang magpamaya' i magkasepsep kaytu. Ka may beken nga, pananutanud nira, kamatuudan naga i mga pagbete-bete'en nga diyus ngaytu ka yay nasulagan nira. Baw paribasay ubas sirang banar it pagsamba it mga itu ngaytu it tagna', aypa' ka seked kayti, in bete' paragi' sira it pagkara'nen du'un it pagsambaang balay it pagbete-bete'en ngaytu, kat nakem nira, magsamba sira si' it diyus nga may kamatuudan. Aypa', paribasay ega pa' natantuwan it nakem nira nga egay kamatuudan it mga pagbete-bete'en ngaytu, marayak sira it sumalya it pagsardawun it nakem nira nga ega dapat buwatan.

⁸ Sabagay ega sabap it panga'en pagsagyaan tami it Ampu'ang Diyus. Ega nagay ma'ilang it aten in ega kuma'en tami it atkaytu nga panga'en, baw ega gasi' i kagayenan nga magkabgay it aten in kuma'en tami kayan. ⁹ Temed mag'intur kamu, ka maski ega magulu i ulu mu in pakiragi' ka it atkaytung pagkara'nen, temed barang iyan i pasi'ansi'an it kakursud kat kasala'an i iyan mga kurang pay kasepsep. ¹⁰ Ka in bete', ikaw nga maat dakulay kasepsep pasar it itung mga bagay, magpanragi' it pagkara'nen du'un it balay nga pagsambaan nirat pagbete-bete'en nga diyus, baw maltegan ka it esang kurang pay kasepsep, unu yan, da'ga gumuru na kanya nga kuma'en gasi' it iyan ipiyagsalisi kat pagbete-bete'en ngaytu nga diyus, nga sikayan, kat nakem ya, bilang magsam-

ba kanya it mga pagbete-bete'en ngayti? ¹¹ Aypa' subra' ngaytu nga kasepsep mu, yay ipagkarangga' it pamaya' it sulsug mu nga kurang pay kasepsep, kanya nga esa nagang sana maribri sabap it kamataynen ni Cristo. ¹² Ta, basta atkayan i buwat mu nga magkasala'an ka na du'un it sulsug mu kat pamaya', ka ipiyakursud mu kanya nga muwat it ega tama' kat nakem ya, egay beken, si Cristo na mismu i piyagkasala'an mu. ¹³ Aypa' ka in sabap it panga'en makapakursud kat kasala'an i sulsug ku kat pamaya', seked talaga it ka'nu-ka'nu ega na lamang kuma'en aku it karni' nga ipiyagsalisi isa'un ega makapakursud ku kanya kat kasala'an.

Maski unu nga pudir ta, yay ipada'eg kat nakem, ikagayen it beken

9 Talagang may pudir ku nga muwat u ega muwat it in unuy ireg ku, basta ega kasala'an. Baw talagang kamatuudan aku nga apustul. Talagang naltegan naga it duwa nga mata ku si Jesus nga Ampu'an tami. † Baw da'ga ba', kamu ngaytu, bilang buwa' it pagsirbi kut kanya kat pagka'apustul ku? ² Maski ega pagkilalaen it beken i pagka'apustul ku temed kamu siguru, pagkilalaen mit imyu. Ka pamaya' mi ngaytu it Ampu'an i magpamatuud it pagka'apustul ku.

³ Ta, itu nay tubag ku kat mga magpaki'ambut it pagka'apustul ku asan. ⁴ Panawun it pikir mi i katengdanan namen. Da'ga ba' may pudir namen nga gastu'an it mga pagtuldu'an namen kat mga pagka'ilanganen namen nga subuk mga pagka'nen baw pag'imnun? ⁵ In ipagpanlekep namen i Magayeng Barita', da'ga ba' may pudir namen nga pabaya' it asawa, basta subung nga magpamaya', nga subung it ki Pedro, iyan beken nga mga apustul, baw iyan mga sulsug it Ampu'an? ⁶ Maski magpanulus i adat namen ni Bernabe in magpangadal kami, ega pikiren mi nga egay pudir namen nga medek it panulus isa'un kasarunga it katengdanan namen. ⁷ Ka siyung sundalu' i magsirbi kat sadili yang gastu'? Siyung tagluwak i ega makapakinabang it buwa' it diniyu-diyu yang luwak? Siyuy manig'eper it tupa nga ega makapakinabang it gatas it pag'eperan ya? Simpri ega.

⁸ Pagsugiden ku ngaytu, ega lamang kat pagbuwatan it taw i pagpisi'an. Iyan naga i pagsugiden it mga urdin. ⁹ Ka mag'aat du'un it mga urdin nga ipiyasurat it Ampu'ang Diyus it ki Moises, "Ega bangkurungan muy ba'ba' it baka' nga pagpagi'ken mu mintras pagta'ad-ta'adan yay ipagpagi'ek ngaytu." †† Unu ba', ipiyasurat it Ampu'ang Diyus i atkaytu sabap subray raras yat mga baka'? ¹⁰ Ega, in da'ga ipiyasurat ya kat ikagayen tami gasi' nga taw. Ka

† Mga Binwat 9:1-7. †† Deuteronomio 25:4.

alimbawa, taw nga mag'aradu baw taw nga mag-gi'ek in timpu na, mapakay talaga nga siguruun nira nga bagi'an sira it kaygen nga bilang tumbas it karigaan nira. ¹¹ Ta, kami ngaytu, subuk liminwak kami asat imyu it ega basta-bastang bi'ni nga yay timnaban it imyu it magsarig baw magpamaya' kamu na it ki Cristo. Aypa' da'ga ba' mapakay na nga bagi'an kami it bilang kaygen it karigaan namen ngayan nga gastu'an kami lamang kat mga pagka'ilanganen namen it aldaw-aldaw? ¹² Ka subuk pagpakinabangan it beken nga mga manig-pangadal asan i pudir nira nga pagastu' it imyu it atkaytu. Da'ga ba' subra' kami pa'?

Temed iyan asan kami it imyu magpangadal, ega giyमित नामेन i pudir नामेन. Talagang ega ireg नामेन nga bilang palsaan नामेन i Magayen ngaytung Barita' pasar it ki Cristo nga ipagpangadal नामेन. Aypa' talagang pagsagka'en नामेन lamang i kakuri'an नामेन ngaytu nga magpanulus it sadili.

¹³ Unu, ega magka'rutan mi nga iyan mga manigsirbi du'un it Templo it mga Judio, mamagtanggap it panga'en nira nga garing du'un it Templo? Ka iyan ba', mga manigsirbi du'un it papangantengan, may kabagi'an nira it mga salisi nga ipagsamba du'un it papangantengan ngayti.

¹⁴ Atkayan naga nga pabetang-betang, ipiyag'uridin it Ampu'an nga iyan mga manigpangadal it Magayeng Barita', dapat talaga nga ika'gen nira i Magayen ngaytung Barita'. †

¹⁵ Temed maski may pudir ku, seked kayti, ega talaga mag'angut akut tabang it mga pagtuldu'an ku. Baw ega maat pagsuratan ku kamu kayti isa'un begayan mi lamang aku it tabang mi. Ka ire-ireg ku pay puyangten aku lamang, ega gat mapalsaan i ipagpadayaw ku nga pagbuwaten it Ampu'ang Diyus kat pagpangadal it Magayeng Barita'. ¹⁶ Ega ireg ku nga sugiden nga pangadal ku ngaytut Magayeng Barita' i ipagkadayaw it aken, ka yay katengdanan nga ipiyagrumba it aken. Talagang ega magkapakay it nakem ku baw ukuman it Ampu'ang Diyus i pag'angutun ku in ega mangadal aku. ¹⁷ In bete' pagbuwaten kuytu kat sadili ku nga ka'irgan, mapakay nga pa'butun kuy tabang it mga pagtuldu'an ku kat mga pagka'ilanganen ku, nga bilang tumbas it pa'res ku. Temed it Ampu'ang Diyus i garing it katengdanan ku ngaytu, pagsarungaen ku lamang i ipiyakargu' yat aken.

¹⁸ Ta, it atkayan, unuy tumbas it aken? Itu na, kasasagyaan it nakem ku nga ipagpangadal kuy Magayen ngaytung Barita' it da'ku magpagastu', isa'un ega masubra'an kuy pudir ku ngaytu nga pagastu'un ku i mga pagtuldu'an ku. ¹⁹ Talagang da'ku uripen it maski siyung taw. Temed kayti subuk nagpa'uripen aku it masigkataw ku isa'un, kat tabang ku, subrang dakel i sumarig baw ma-

† Mateo 10:10, Lucas 10:7.

maya' it ki Cristo. ²⁰ Ka in du'un akut mga Judio, adat ku, adat it mga Judio isa'un makabig ku sira. Maski maat da'ku na pagsasakpen it mga urdin ni Moises, pagpa'uyunan ku naga † mintras ka'ibaan ku sira nga magpasakep pa' it mga urdin ngaytu, isa'un, subung nat inaat ku, makabig ku sira. ²¹ Ta in du'un sit mga taw nga ega Judio nga ega pagsasakpan it mga urdin ngaytu nga ipiyaskel it Ampu'ang Diyus it ki Moises, subung aku gasi' it ega Judio, nga ega pagsasakpan it urdin, isa'un makabig ku gasi' sira. Egaytu maat nanganga'ulugan nga ega pag'intindiyan ku i mga urdin it Ampu'ang Diyus, sabap pagsunudun ku talaga i mu'sang ipiyag'uridin ni Cristo. ²² Ta in iyan si' i pagtuldu'an ku, mga malulubay pa' nga pamaya', nga dakel pay pagli'yan nira, pagpa'uyunan ku sira isa'un mapakseg ku i pamaya' nira. Basta ega kuntra' kat inaat it Ampu'an talagang pagpa'uyunan ku i mu'sang taw kat in unu nga buwat isa'un, sana, may makaparibri ku kat panriga it kasala'an nira. ²³ Pagbuwaten kuy mu'sa ngaytu isa'un subrang dakel i ka'ibaan ku nga magpamaya' it Magayeng Barita' nga mabagi'an it kagayenan nga maggaring sikaytu.

²⁴ In ipasubung tat kuntis i pagsunud tat Ampu'an, da'ga ba' magka'rutan mi nga iyan mga uyut it malagyu, mamagpalagyu nga mu'sa, temed simpri iyan manda'eg lamang i katanggap it pirimyu' Aypa' gayen-gayenen mi nga palagyu isa'un mapirimyu'an kamu gasi' i imyu. ²⁵ Atkayan naga, iyan mga manigkuntis, ere'eret i pangigpit nirat sadili nira kat mu'sa nga mga bagay isa'un manda'eg sira. Temed iyan pirimyu' nga matanggap nira, linikaw nga dikut lamang nga ega ma'lay manluyus. ‡ Temed pirimyu' tat aten nga pagsisiguruun tami, egay katupusan ya. Aypa' ega gasi' kalabta'en tami i aten nga pagsirbi it Ampu'an, in da'ga pa'resan. ²⁶ Yanagay buwat kut aken nga pagpa'resan kuy aken nga pagsirbi. Subung akut manigpalagyu nga makseg baw diritsu i palagyu ku du'un it siguradu nga pag'abutun. Kabilangan ku gasi', subuk manigsuntuk nga magka'igu' yang pirmi i kalaban ya, ega maat magsuntuk lamang it lawang. ²⁷ Talagang pagsagka'en ku i maski unu nga kakuri'an it bilug ku baw talagang pagbegbe-gan kuy sadili ku. Ka barang pagkapangadal ku du'un it beken in mag'u'unu makaniray pirimyu', aku si' i ega mabgayan.

† Mga Binwat 16:1-3 baw 21:23-26. ‡ Itung dikut, magayeng pagletganan. Sumang ka'anu may bura-burak. Paglikawun tu nga pagbuwateng kuruna ka ipagpakuruna it in siyu-siyu nga nanda'eg.

Bawal talaga i pakiragi' it pagkara'nen nga belag it Ampu'ang Diyus i pagsambaen

10 Ka ireg ku, mga sulsug ku kat pamaya', nga masepsepan mi i ka'ulugan it nag'abut kat mga kasubung tami nga taawan it Ampu'ang Diyus kat timpu ni Moises. Sira nga mu'sa, pag'ulngan it kunum nga ipiyag'ildaw it Ampu'ang Diyus it kanira. Sira gasi' nga mu'sa, kat keseg it guna ya nakadipag it dagat nga pagpangaranan it Dagat nga Madarag. ² Kabilangan ya, subuk nabawtisan sirang mu'sa du'ut kunum ngayti baw du'un it dagat, tanda' it mga manigsunud sira ni Moises nga magpangu'na it kanira. ³ Kat keseg it guna it Ampu'ang Diyus binggayan sirang mu'sa it maka'en nira, iyan du'un sirat rugar nga kapupuyangtan. ⁴ Atkayan naga i ma'inum nira. Subung nagat ka'sa ngayti nga piyabugas'as i danum du'un it batu nga du'ut Horeb. [†] Batu ngayti, ladawan ni Cristo ngaytu nga bilang keseg nira nga mag'iba-iba baw magtatarima nga pirmi it kanira. ⁵ Taka' maski dakulay nalabayan nira ngaytung ildaw it Ampu'ang Diyus, kadaklan nira, ega siyagyaan ya. Aypa' ka natariwanak nay mga tu'lang nira du'ut rugar nga kapupuyangtan.

⁶ Iyan mga nag'abut ngaytu nga atkaytu, pa'imbandaytu it aten isa'un ega ipada'eg kat nakem tami i pagsumbaya' it mga bagay nga mara'e-ra'et, subung it siyari nirat buwat. ⁷ Kamu gasi', pa'alaidan mi i pagsamba it mga pagbete-bete'en nga diyus, nga yay kasala'an it beken nga mga taawan ngaytit Ampu'ang Diyus it tagna'. Ka magbebtang du'un it kasuratan nga, kat pagsamba nirat pagbete-bete'en nga diyus nira,

“Nagkara'nen-kara'nen i mga taw baw namag'inum-inum, langkuy it nagkasagyaan sirat mara'way nga pagkasagyaan.” ^{††}

⁸ Baw gasi' ayaw ta nat pamakun du'un it ega asawa ta, [‡] nga subung it binwat it beken nga mga taw ngayti it tagna'. Sabap it buwat nira ngayti duwang pulu' may tulung ribu i natay it sang aldaw lamang, panriga it Ampu'ang Diyus it kanira.

⁹ Ka'ilangan gasi', ega sukda-sukdanan tami i Ampu'an, nga subung gasit binwat it beken nga mga ka'ibaaan it mga taw ngayti, nga yay napu'nan it simnari sirat patay sabap siyari sirat tunda' it mga dalitan nga dukul. ^{‡‡10} Ega gasi' mamasul kamu, nga subung it binwat gasi' it beken nga mga

[†] Exodo 17:6. ^{††} Exodo 32:6b. *Itu'un ngaytu, mag'igu' it ega magayeng pagbuwatan it beken nga magpamaya' du'ut Corinto nga magpanragi' it pagkara'nen du'un it papagsambaang balay it mga pagbete-bete'en nga diyus, nga sikayan ipagpabetang it Ampu'ang Diyus nga magsamba sira it mga pagbete-bete'en ngayti. ‡ Kat iting timpu atkayting pamakun, magbaya' in magsamba i katataawan du'un it papagsambaan it mga pagbete-bete'en nga diyus. ‡† Mga Bilang 21:4-7.*

ka'ibaaan nira, nga egay beken nga li'wan ya, piyuu' sira it anghil nga mamumuu'. [‡]

¹¹ Nag'abut tu it kanira nga bilang pa'imbanda it kadakel, baw isiyurat isa'un pa'imbandaan tami gasi', kita nga mga inabut na it sauryan nga timpu.

¹² Aypa' ka magtitiyakap i maski siyu nga, kat nakem ya, pagsisiguruun nga nakatindog na kanya kat pamaya' nga mag'u'unay, ka mabwa-mabway barang kanya gasi' i da'gen ni Satanas baw ma'ulug kat kasala'an nga dakula'. ¹³ Temed ega pay sukdan nga miyabut it imyu nga da'ga paglabayen gasi' it masigkataw mi. Temed magkasiguru mi i tabang it Ampu'ang Diyus nga ega ipa'intulut ya nga sukdanan kamu it subra' na it kaya mi. In da'ga, pag'abut it sukdanan kamu, begayan ya kamu it keseg nga ipagka'inda'eg it sukdan ngaytu.

In ega Ampu'ang Diyus i pagsambaen, egay belag, mga mara'e-ra'et

¹⁴ Aypa' ka, mga pagma'alén ku, pa'alaidan mi na i pagsamba it mga pagbete-bete'en nga diyus.

¹⁵ Mapipikir kamung mga taw. Aypa' pikiren mit magayen in tama' u ega i pag'aaten ku ngaytu.

¹⁶ Ka da'ga ba' in magpasalamat tami du'un it Ampu'ang Diyus it pag'imnun in mag'apunan tami, pagpa'igu'an ya, sang kanake-nakeman tami nga magpaki'iba-iba it ki Cristo ka may ka'uyutan it kagayenan nga ma'aten sabap it dugu' ya nga ipiyaturu'? Baw in magka'en tami gasi' it tinapay nga pagbagi'-bagi'en, subung naga, sang kanake-nakeman tami nga magpaki'iba-iba it ki Cristo ka may ka'uyutan it kagayenan nga ma'aten sabap it bilug ya nga ipiyagsalisi. ¹⁷ Paribasay sangba-sangbatu i tinapay, lamang dakel tami, kabilangan ta, sang kabilu-bilugan lamang sabap magpakika'en tami it sangba-sangbatu ngaytu nga tinapay.

¹⁸ Demdemen mi gasi' i mga Israelita it tagna', iyan mga Israelita kat dugu', ega kat pamaya'. ^{‡‡} Da'ga ba' iyan mamagka'en sira it mga ipagsalisi nga ipagpasalamat du'un it papangantengan, magpa'uyun sira it pagsamba it Ampu'ang Diyus nga pagpasalamatan? ¹⁹ Ta, barang pagpikiren mi na nga yay pagpapuntu'an it pag'aaten ku ngaytu, kamatuudan naga i mga pagbete-bete'en nga diyus baw ega basta-basta i panga'en nga ipagsamba it mga taw du'ut kanira. ²⁰ Temed ega. Ipagpa'yag ku ngaytut imyu nga, iyan mga ipagsamba nira, nga

^{‡‡} *Mga Bilang 14:1-38. Siguru siyasaran sira ni Pablo it atkaytu ka pagbasulun nira kanya sabap it panuldu' yat kanira it tag-nang surat ya, nga biyawal yat kanira i paragi' it mga pagkara'nen du'un it papagsambaang balay it mga pagbete-bete'en nga diyus. ‡‡† Mga tungtung-inapu' ni Israel, pinili' sirat Ampu'ang Diyus nga mga taawan ya. Temed iyan egay matuud nga pamaya' it kanya, inindi'an ya na. Kayti sira nga may kamatuudang pamaya' it ki Cristo, Judio u da'ga, esang pangaran it kanira, mga Israelita kat pamaya'. Basaen i du'ut Roma 9:6 baw 11:7-11 baw 11:15-21, baw Hebreo 8:7-13.*

kat pananu-tanud nira, mga diyus i pagsambaen, egay belag, mga marara'e-ra'et, nga mga tara'gen † ni Satanas. Talagang ega ireg ku nga magpa'uyun kamu it pagsamba it mga tara'gen ni Satanas. ²¹ Ka talagang ega mapakay nga pa'uyut kamu it pag'imnun baw pagka'nen nga pagdemdem it ega basta-bastang kamataynen it Ampu'an, baw pakiragi' gasi' it pagkara'nen nga ipagsamba nirat mga tara'gen ni Satanas. ²² Ta, it ma'imun i Ampu'ang Diyus, † unu, ireg tami nga angutun i iseg ya? Unu, subray aten nga kakayaan it kanya?

Maski mga bagay nga ega biyawal it Ampu'ang Diyus, magayen ega buwatan ta in yay ipagkasala'an it ma'iba ta

²³ Mag'aat yan i beken, "Mapakay ta nga buwatan i maski unu, basta ega biyawal it Ampu'ang Diyus." Sabagay na, temed ega mu'sa ngaytu, ipagkagayen u ipagkapaksege it pamaya'. ²⁴ Sana ega sadiling ikagayen i tulusun ta, in da'ga in unuy kat ikagayen it ma'iba ta.

²⁵ Aypa', ka'nen mi i maski unu nga magka'alang mi du'ut tinda'an it karni'. † Ega sasawun mi i nakem mi u mingkut in giyamit kat pagsamba it pagbete-bete'en nga diyus u ega. ²⁶ Sabap inaat du'un it ampong it Ampu'ang Diyus nga isiyurat, "Iyan banwa baw mu'sang mga betang ya, Ampu'ang Diyus i garing." †

²⁷ In bete' imbitaren kamu nga pakika'en du'un it balay it esang taw nga ega magpamaya', baw ireg mi gasi' nga paragi', ka'nen mi i maski unu nga itarakan it imyu. Ega sasawun mi i nakem mi u mingkut in giyamit kat pagsamba it pagbete-bete'en nga diyus u ega. ²⁸ Temed in may maat it imyu, "Ipiyagsalisi baytu nga ipiyagsamba it pagbete-bete'en nga diyus," ta, ayaw kamut ka'en kayan, kat sangu' mi it nag'aat ngayan it imyu, isa'un egay malibegan it pikir ya. ²⁹ Ee' ba', pikiren mit magayen i nakem it beken, ega lamang sadili mi. Ka maski ega malibeg i pikir mi in ka'nen mi, unuy kapulusan in malibeg i pikir it ma'iba mi ngayti?

³⁰ Temed barang may mag'aat, "In talagang pagpasalamatan ku du'ut Ampu'ang Diyus i pagka'nen ku, unuka basulun aku pa' sabap it iyan piyasalamatan ku na du'un it Ampu'ang Diyus?" ³¹ Ega maat mag'a'atkayan. Sana, kat mu'sang pagbuwat-

† Mga tara'gen ngaytu ni Satanas, mu'sa nga kimnampi' it ki Satanas, iyan ku'agawun ya i kabantugan it Ampu'ang Diyus. Aypa', magpanlud baw da'ga magpanlud, simpri tara'gen sira, ka si Satanas ngayti i piyakapagbaya'en it mu'sang marara'e-ra'et. † Exodo 20:5. ‡ Kat iting timpu, pagkatiwas it pagsamba, ipagpa'alang na du'ut palingki' i karni' nga ipiyagsalisi du'ut pagbete-bete'en nga diyus, ka'uyutan it beken nga karni' nga ega ipiyagsalisi. Aypa', maski ega pagtemden nga magpakiragi' it pagsamba nira, barang ipiyagsalisi na ngaytu nga karni' i ma'alang. † Awit 24:1.

en mi, in magka'en, mag'inum, u maski unu, mag'intur nga kat ikabantug nga mu'sa it Ampu'ang Diyus. ³² Inturun mi nga egay buwatan mi nga bilang ipagka'arbeng it taw kat pamaya' it ki Cristo, Judio u da'ga, baw egay buwatan mi nga ipagkarangga' it pamaya' it mga kasubung mi nga namaya' na. ³³ Guruun mi i adat ku, ka aken, iyan i pagpa'resan ku, mabgayan it ikasagyat nakem i mu'sang mga taw kat mu'sang pagbuwatan ku. Ega maat pagtulusun ku i sadili ku nga ikagayen in da'ga iyan ikagayen it kadaklan, isa'un sana maribri sira kat panriga it Ampu'ang Diyus sabap it mga kasala'an nira.

11 Ee' ba', guruun mi i aken nga adat ka, aku, pagguruun kuy adat ni Cristo.

Panuldu' pasar it in unuy bagay it mga babay kat pagsamba nirat Ampu'ang Diyus

² Ta kayti, magayen i buwat mi nga, kat mu'sang mga bagay, pagtulusun mi i ipiyagtuldu' kut imyu, baw pagsunudun mi. ³ Taka', itu pay ireg ku nga masepsepan mi nga, piyaka'ulu it kada lalaki, si Cristo. Piyaka'ulu gasi' it babay i lalaki, baw Ampu'ang Diyus, kanyay piyaka'ulu ni Cristo. ⁴ Aypa' iyan lalaki nga magpanalangin kat sarungaan it kadakel, u magpa'rut it mga ampong nga ipiyanakem it Ampu'ang Diyus it kanya, in bete' buwatan ya it may yumyum it rupa, talagang pagtibaba'en ya i piyaka'ulu ya nga si Cristo. ⁵ Temed in bete' may esang babay nga magpanalangin u magpa'rut gasi' it mga ipiyanakem it Ampu'ang Diyus it kanya, in buwatan ya it egay yumyum it rupa ya, †† intuntis nga pagtibaba'en ya i lalaki nga piyaka'ulu ya. Egay piyagbelagan it egay yumyum ya baw tiyales i bu'lug, subung nagat mga babay nga ega magayen i adat. ⁶ Ee' ba', in bete' ega mag'ireg payumyum i esang babay, patales na lamang kanya. Ta, it ka'eya'-eya' it mga babay i patales u pabu'lug it pagpakiyasan na, dapat nga may yumyum it rupa nira in magtingped kamu. ††† Ka simpri ega mapakay nga may yumyum it

‡ Adat it mga lalaki du'ut iting mga banwa, in du'ut adapan it mata'as nga taw, pagtungkalen niray tudung nira, nga tanda' it paggalang. †† Adat it mga babay du'un, basta manli'wan kat balay, ka'ilangan nga payumyuman i rupa. Ka in ega atkayan, dakulang kae'ya'an, ka magsugid nga magparayagrayag sira. †† Uli'an-uli'an it panuldu' ngaytu ni Pablo, ega magayen in baliwala'en it mga babay i lalaki nga piyaka'ulu nira. Du'ut kanirang banwa, basta du'ut li'wan it balay, pagyuyumyuman i rupa it babay, nga yay kanirang ipagpakilala it piyaka'ulu nira i lalaki. Temed, kada bangsat taw, may kanyakanyang adat nga ipagpakilala i itu'un ngaytu. Aypa', ngaytu magsugid i panuldu' ngaytu ni Pablo nga, maski unu nga bangsat taw, ka'ilangan pagpalikusan it mga babay i rupa nira, in ega adat nira nga lagi. Temed pagpapuntu'an ni Pablo nga, in unu-unuy adat it kada bangsat taw nga ipagpakilala nga mga lalaki i piyaka'ulu it mga babay, ega mapakay nga indi'an nira. Sunudun naga.

rupa it lalaki in magtingped kamu sabap, kanya, ladawan it Ampu'ang Diyus baw du'ut lalaki matanyag i kabantugan it Ampu'ang Diyus ngaytu. Temed iyan babay, dapat nga may yumyum it rupa sabap, du'ut babay, ka'ilangan matanyag i kabantugan it lalaki. ⁸ Ka da'ga ba', iyan giyuna it Ampu'ang Diyus i u'na ngayting lalaki baw babay, ega garing kat babay i lalaki in da'ga iyan babay i gimnaring kat lalaki. ⁹ Baw ega gasi' kat ikagayen baw ikasagya it babay giyuna it Ampu'ang Diyus i lalaki, in da'ga kat ikagayen baw ikasagya it lalaki giyuna ya i babay. ¹⁰ Aypa' in magtingped kamu ka'ilangan may yumyum it rupa it babay, katanda' it pagkilalaen nga piyaka'ulu ya i lalaki, baw kat ikasagya gasi' it mga anghil. ¹¹ Taka' kat pabetangbetang it Ampu'an, ka'ilangan it babay i lalaki, baw ka'ilangan gasi' it lalaki i babay. ¹² Ee' ba', nga garing nga matuud i u'nang babay kat lalaki temed, garing it iting timpu, egay lalaki nga da'ga ipiyanganak it babay. Temed Ampu'ang Diyus talaga i garing it mu'sa.

¹³ Aypa' kamu na i mukuman in tama' nga pagbuwatan u ega in magpanalangin du'ut Ampu'ang Diyus i esang babay kat sarungaan it kadakel it egay yumyum it rupa ya. ¹⁴ Da'ga ba' singkadan tang lagi nga ka'eya'-eya' it lalaki i magpa'abwatay it bu'uk, ¹⁵ temed in kat babay, kat ikabantug ya? Kasasagyaan it Ampu'ang Diyus kat mga babay i bu'uk nga abwatay, ka yay ipiyagbegay yat kanira nga bilang mag'u'unay nga yumyum. Subra' na in magtingped kamu kat adapan ya, kasasagyaan ya i may yumyum it rupa it mga babay. ¹⁶ Ta, in bete' may mag'ireg pa' pakida'eg, nga baliwala'en i pagyuyumyuman i rupa it babay in magtingped, itu lamang i masugid ku nga, adat ngayang atkayan, belag talaga it ipagpanuldu' namen baw belag it pag'adaten it mu'sang mga magpamaya' nga beken, maski ari.

Panuldu' pasar it tama' nga pagbuwat it pagdemdem it kamataynen ni Jesus

¹⁷ Iyan si' i sangpiten ku kayti. Ega maat mapakay nga tu'gudun ku kamu kat itu'un ngaytu, ka iyan pagtingped mi nga magsamba, ega maat kat ikagayen in da'ga kat ikara'e-ra'et. ¹⁸ Ka u'na-u'na ya, nabarita'an ku nga in magtingped kamu nga magsamba, ega mag'urunnyun kamu ka, buwat it beken, pagbida'en nira i ma'iba nira. Subuk pagpakimatuudun kuytu nga barang may kamatuudan. ¹⁹ Sabagay ega matudu' it kitang taw i atkaytung pagbuwatan. Temed, maski atkayan, may pakinabang ya naga ka matanyag in siyu talaga i may kamatuudan nga pamaya' nga pagsagyaan it Ampu'ang Diyus.

²⁰ Ta, in magtingped kamu nga pagbuwatan mi i pagsamba ngaytung pagdemdem it kamataynen it Ampu'an, alaid kat nakem mi i pagpapuntu'an ya. Ega kamataynen it Ampu'an i kat nakem mi, ²¹ in da'ga sadili mi lamang nga ka'irgan i pagpikiren. Sabap iyan beken, mag'u'na-u'na nat kuma'en baw inum nga da'na magdenga-denganen, ka'en baw inum nga da'na pagpatngen. Aypa' mamaglangunay beken, iyan beken pamaggetmanan. ²² Unu ba', egay sadili mi nga balay nga du'un i ka'nan mi baw imnan? Unuytu, pagra'wayen mi i mga taawan it Ampu'ang Diyus? Ka ungayan, pag'eya'en mi i mga ka'ibaan mi nga makukuri' asan nga ega tari-bunus i magkataban nirang panga'en. Ta, unu yan i buwatan ku kayti, tu'gudun ku kamu? Talagang ega. Ega maat tu'gudun ku kamu.

²³ Sa'upun ku si' i panuldu' garing du'un it Ampu'an, nga ipiyangadal it aken baw ipiyangadal kut imyu it tagna' pasar it pagbuwatan nga pagdemdem it kamataynen ya. Iyan delem nga idiyagang na du'un it mga ku'imatay it kanya i Ampu'an nga si Jesus, iyan mamagka'en na sira, kimnu' mit kanya it tinapay. ²⁴ Pagkaku' mit piyasalamatan ya du'ut Ampu'ang Diyus, bawnga biyagi' ya. Pagkabagi' maat ya, "Itu ngaytu, bilug kuytu nga buwatan nga salisi kat ikaribri mi. Buwatan mi tu nga pirmi nga pagdemdem mi it kamataynen ku."

²⁵ Pagkatupus it ka'en nira singkel ya i i'imnan. Maat ya, "Rugud it i'imnan ngaytu, keseg it ba'gung paki'upakat it Ampu'ang Diyus kat katataawan nga egay beken nga keseg ngaytu in da'ga sadili ku nga dugu' nga ipaturu' ku. Kada imnun mi tu, buwatan mi nga pirmi nga atkaytu nga pagdemdem mi gasit aken." ²⁶ Sabap kada kuma'en kamu it tinapay baw minum kamu it atkaytung pamwat, talagang ipagtanyag mi i kamataynen it Ampu'an seked it sa'up si' nga pa'asitu ya.

²⁷ Aypa' ka in siyu-siyu nga gumuru it ega magayeng adat it beken asan [†] in magka'en baw mag'inum it pagdemdem ngaytu, talagang ega bagay it ega basta-bastang pagpapuntu'an kaytu. In atkayan i buwat nira, talagang ukuman it kanira, subung nagat ukuman nga ibetangan it mga minimatay it Ampu'an. ²⁸ Aypa' ka inturun mi in mag'u'unu kuma'en it tinapay baw minum it pag'imnun nga pagdemdem it kamataynen it Ampu'an. ²⁹ Sabap in siyuy kuma'en baw minum it ega pag'intindiyan ya i mga ka'ibaan ya nga sang kabilu-bilugan, ukuman nga panriga it Ampu'ang Diyus i pag'angutun ya kayan. ³⁰ Baw subuk nag-

† Mga manggaden du'un, subuk ipagdengan nira it mga dakulang pagkara'nen nira i apunan nga pagdemdem it kamataynen ni Jesus. Subuk ega kamataynen ngayti i kat nakem nira in da'ga kasasagyaan it magka'en baw mag'inum it dakula'. Beken gasi', ega pag'intindiyan nira i mga ka'ibaan nira nga makukuri', ka ega magsake-sakepen it panga'en. † Basaen i pa'yag du'un it birsikulu 21 it kapitulu ngaytu.

papu'un na asat imyu i panriga ngaytu, nga dakel asat imyu i malulubay baw masasarut, baw may miyatay pa' nga beken. ³¹ Taka' in maat pag'intindiyan tat magayen i ma'iba ta, simpri ega mabetanganan tami it Ampu'an it ukuman.

³² Temed in sakali' nga pagbetanganan tami it Ampu'an it ukuman, pagtaldengen ya lamang yan kita, isa'un da'tami maka'uyut it beken nga mga taw nga rigaen asan it ipangukuman it banwa.

³³ Aypa' ka, mga sulsug ku kat pamaya', in magtingped kamu nga pagbuwatan mi i pagdemdem it kamataynen it Ampu'an, ka'ilangan paltegan mit magayeng adat i ma'iba mi. ³⁴ Baw iyan mga pagkara'nen nga dakulay pagka'nen, magayen du'un lamang it sadili mi nga balay i buwatan, ega ipagdengan it pagbuwateng pagdemdem it kamataynen it Ampu'an, isa'un ega ukuman nga panriga i bara'an it pagtingped mi ngaytu.

Ta, pasar gasi' it beken nga mga bagay, ayusun ku mana pag'abut ku asan.

Panuldu' pasar it mga kakayaan nga ipag'ildaw it Espiritu Santo

12 Ta kayti, mga sulsug ku kat pamaya', itu si' i ipa'yag kut imyu, pasar it mga kakayaan nga ipag'ildaw it Espiritu Santo. Ka ireg ku nga ma'yag nga banar it imyu i itu nga mga bagay. ² Da'ga ba' tagna', nga da'kamu pa' magkilala it Ampu'ang Diyus, narayak kamu baw paglukuun nga magsirbi it maski unu-unu na nga pagbete-bete'en nga diyus, mga tiyaw-taw nga ega magka'ampang? ³ Aypa', kayti, isa'un da'kamu ma'akalan, ituldu' ku nat imyu in mag'u'unu matantuwan mi in Espiritu Santo talaga i garing it pag'ampangen it esang taw u ega. Ipagpa'rut kut imyu nga ega ma'ampang it taw nga pagsasaruman it Espiritu Santo i ampang nga mag'aat, "Sana ma'igu' si Jesus it panriga nga sumpa it Ampu'ang Diyus!" Baw ega gasi' ma'ampang it maski siyu i mag'aat, "Kamatuudang Ampu'an si Jesus," basta ega pagpadisiran kanya it Espiritu Santo.

⁴ Talagang dakel-dakel i mga kakayaan nga ipag'ildaw it Espiritu Santo, temed esa-esa lamang i Espiritu Santo ngaytu nga pagpanggaringan.

⁵ Dakel-dakel gasi' nga pabetang-betang it pagsirbi, temed esa-esa lamang talagay Ampu'an nga pagsirbiyan. ⁶ Belag-belag i li'wan it guna it Ampu'ang Diyus kat panga'genan it taw, temed esa-esa gasi' i Ampu'ang Diyus nga pagpanggaringan it guna ngaytu.

⁷ Kada esa nga binggayan it kakayaan, katanda' tu it Espiritu Santo i garing kayan. Baw mu'sa ngaytung kakayaan, ka'ilangan gamiten tami kat ikagayen it mu'sang kasubung tami nga magpamaya'. ⁸ Ta yan beken, pag'ildawan it Espiritu San-

to nga magkapa'yag sira it may ega basta-bastang kasepsep pasar it mga pabetang-betang it Ampu'ang Diyus. Kat beken gasi', pag'ildawan it esang ampangen nira nga ipiya'rut it Espiritu Santo it kanira. ⁹ Ta, kat begay nagat Espiritu Santo, iyan beken, pag'ildawan it subray basta nga pamaya' it guna it Ampu'ang Diyus, nga ipatantu ya kat mga ipagpabwat yat kanira. Iyan beken, magkapagayen it mga magsarut. ¹⁰ May beken gasi' nga binggayan it kakayaan nga magkabwat it mga kalililu'ang bagay. May pagpanakman gasi' it Espiritu Santo it ampang nga ipagpa'rut it Ampu'ang Diyus du'ut kadakel, baw may pag'ildawan gasi' it kakayaan nga magkakilalaan nira in Espiritu Santo talaga i magpanakem it mga ampang nga atkaytu, u in panluku lamang it mga mara'e-ra'et. May pagbegayan pa' gasi' it ildaw nga magka'ampang it belag-belag nga ampang nga ega na'adalan nira. Ta, kat beken gasi', magkapa'yag niray ireg sugiden it mga ampang ngaytu nga ega na'adalan. ¹¹ Temed ta, yanayan, esa-esa lamang tu i Espiritu Santo nga magpangay it mu'sa ngaytu baw magpamagi'-bagi' it namelag-belagen ngaytung kakayaan uyun kat pabetang-betang ya.

Ka'alimbawaan it mga magpamaya', esa-esa nga bilug ni Cristo, lamang dakel i buwat-buwat

¹² Ta, in panawun it pikiran tami i bilug it taw, da'ga ba' maski dakel i buwat-buwat, esa-esa nagang bilug? Baw mga buwat-buwat ngaytu, sang kabilu-bilugan sira. Ta, atkayan naga si Cristo baw mu'sang magpamaya' it kanya. ¹³ Sabap kita nga mu'sa, Judio u da'ga, uripen u ega uripen, esa-esa talaga i Espiritu Santo nga subuk ibiyawtis it aten isa'un magbara' tami nga subuk esa-esa lamang nga bilug. Ka talagang esa-esa na ngaytung Espiritu Santo it Ampu'ang Diyus i ipiyapasarum situt aten nga mu'sa.

¹⁴ Talagang, bilug ta, dakel-dakel nga buwat-buwat ya, ega esa-esa lamang. ¹⁵ Temed maski atkayan, sang kabilu-bilugan i mu'sa ngaytu. Maski bete' aaten it a'ay, "Da'ku naga alima aypa' ka da'ku buwat-buwat it bilug," da'ga ba' ega matuud? Buwat-buwat naga kanya it bilug maski ega alima kanya. ¹⁶ Atkayan naga, in bete' aaten si' it talinga, "Paribasay da'ku mata, aypa' da'ku naga buwat-buwat it bilug," simpri ega gasi' matuud ka ka'uyutan nagat buwat-buwat it bilug i talinga ngaytu. ¹⁷ Ka in bete' purus mata na lamang i mu'sang bilug, mag'u'unuytu makagneg? Atkayan naga, in purus talinga na lamang i mu'sang bilug, mag'u'unu maka'arek? ¹⁸ Temed talagang ibintang it Ampu'ang Diyus i kada buwat-buwat it bilug uyun kat na'irgan ya nga betangan. ¹⁹ Sabap ega

mapangaranan it bilug in esa-esa na lamang nga buwat-buwat. ²⁰ Temed talagang yay kamatuudan, dakel nga buwat-buwat temed esa-esa nga bilug.

²¹ Ta, it atkayan, ega ma'aat it mata i alima, "Ega bayan ka'ilangan ku ikaw!" Subung naga, ega ma'aat it ulu i a'ay, "Bila', ega ka'ilangan ku kamu!" ²² In da'ga yay matuud, iyan mga buwat-buwat nga pananu-tanud egay ma'argan, iyan pa' i ka'ilangan nga banar. ²³ Baw iyan mga buwat-buwat it bilug nga ipagpabetang ta nga ega magayeng pagletganan, pagpagayenen ta. Subung naga, iyan mga buwat-buwat nga ipag'eya' ta, pag'in-turun baw pagtagnapan it magayen. ²⁴ Itu ngaytu, ega na dapat buwaten du'un it mga buwat-buwat nga ipagpabetang tang lagi nga magayen. Temed iyan giyuna it Ampu'ang Diyus i bilug it taw, binggayan yat ka'impurtanti'an i mga buwat-buwat nga subuk ega impurtanti'. ²⁵ Binwat yaytu isa'un mag'esa-esa baw mag'urunnyun i mu'sang mga buwat-buwat, nga magtabang-tabangen it esa may esa. ²⁶ In bete' magkakuri'an i esat kanira, ipagpabetang nira nga kakuri'an nirang mu'sa. In pag-dayawun i sangbat, masasagya nga mu'sa.

²⁷ Ta kamu ngaytu, ka'uyutan it bilug ni Cristo, nga kabilangan it kada esat aten nga magpamaya', subuk mga buwat-buwat ya. ²⁸ Baw magayen i pabetang-betang it Ampu'ang Diyus kat aten ngaytung mu'sa nga magpamaya' it ki Cristo. Ka dakel i ipiyaskel ya nga katengdanan u kakayaan. U'nay mga apustul, ikadwa iyan mga prupita' nga pagpanakman ya it ipagpa'rut ya du'ut kadakel, baw ikatlu, mga manigpangadal it ampang ya. Nagpatindeg gasi' kanya it iyan mga magkabwat it mga kalililu'ang bagay, mga magkapagayen it mga magsarut, mga magka'rut tumabang it ma'iba nira it masagyay nakem, mga magka'rut tumaban it ma'iba nira kat buwaten it Ampu'an, baw mga iyan magka'ampang it belag-belag nga ampang nga ega na'adalan. ²⁹ Ega maat mu'sa, mga apustul na, prupita' u mga manigpangadal. Ega gasi' mu'sa, binggayan it kakayaan nga magkabwat it mga kalililu'ang bagay. ³⁰ Baw simpri ega mu'sa, magkapagayen it mga magsarut, magka'ampang it belag-belag nga ampang nga ega na'adalan, u magkapa'yag it ireg sugiden it pag'aaten kat mga ampang ngaytu. ³¹ Aypa' ka ersen mi nga banar i piyakamagayen nga mga kakayaan, iyan nga subrang kat ikagayen it mu'sa. † Temed in paggamiten mi i mga kakayaan ngaytu, may dalan nga subra' pang magayen it dalan nga pagsunudun mi kayti. ††

† Ireg sugiden kaytu, mga kakayaan nga talagang kat ikseg it pamaya' it ma'iba ta. Basaen i du'ut kapitulu 14:1,3, baw 12.

†† Dalan nga pagsunudun nira, ega magayen, sabap ega naga kat ikseg it pamaya' it ma'iba nira, in da'ga kat ikarangga'. Ka atkayting pag'adaten nira, mag'inggi-inggiten (kapitulu 3:3), magdima-dimandaan it mga sulsug kat pamaya' (kapitulu 6:6), magpanluku it esa may esa (kapitulu 6:8), baw ega

Itung dalan, kararas it esa may esa. Yanagang dalan i ipa'yag kut imyu kayti isa'un masepsepan mi nga banar.

Piyaka'impurtanti' kat mga magpamaya' i kamatuudan nga kararas

13 Maski na maat magka'ampang aku nat belag-belag nga ampang it taw situt sinirungat langit, it maski ega na'adalan ku, u maski ampang na it mga anghil, in talagang ega pay raras ku it masigkataw ku, iyan nga mga ampang ku, egay kapulusan. Subung na lamang it tingeg it mga sarabagen nga pagsabagen it sardak nga sabag. ² Subung naga, maski bete' binggayan aku nat kakayaan nga pagpanakman it ipagpa'rut it Ampu'ang Diyus du'ut kadakel, baw pagtangkeden ku nay mu'sang ipiyagtagu-tagu' yat tagna' nga kayti ipiya'rut ya na, maski gasi' magka'rutan ku nay kumpur magka'rutan it taw pasar it Ampu'ang Diyus, baw subray basta i pamaya' ku nga maski bukid, magkapa'ugad ku na, temed ega nagay raras kut masigkataw ku, talagang taw aku nga egay kapulusan. ³ U in bete' ipamgay ku na i mu'sang kusas ku nga paka'nen ku i mga makukuri', baw ibgay ku bete' i bilug ku kat mga kalaban ku nga antengen nira sabap it pamaya' ku, in talagang egay kararas ku ngaytu, ega nagay mapulus ku nga kagayenan.

⁴ Ka talagang iyan kararas ngaytu nga pa'aaten, mapiyalulus baw ma'ildaw. Ega na ma'inggit, ega na malandi-landi u mapiyasubra'-subra'. ⁵ Ega na buwal, ega na sadiling ka'irgan lamang i pag-pikiren, ega na maku'iseg, baw madali' nga pasin-siyaen i kara'e-ra'etan nga pagbuwaten it beken kuntra' it kanya. ⁶ Baw ega na magkasagyaan i buwat nga mara'e-ra'et in da'ga yanay magkasagyaan, buwat nga magayen nga uyun kat kamatuudan. ⁷ Ka in talagang pagraranan tay ma'iba ta, ega na abigwaren tay binwat nirang kamali', masagyang pakimatuudun i magayen pasar it kanira, baw maseked-seked i pag'inawar nga subrang manggayen i adat nira kat pagdadarapa'en. Talagang in maratuudan i kararas ta, teme'te' seked ka'nu-ka'nu maski unu nga pagmalasakitan it nakem i mabut.

⁸ Talagang egay ka'awa'an it kararas ngaytu. Ega subuk mga kakayaan ngaytu nga ipag'ildaw it Espiritu Santo. Ka mabut i aldaw nga ma'awa' i kakayaan nga pagpanakman it ipagpa'rut it Ampu'ang Diyus du'ut kadakel. Subung naga i magka'ampang it belag-belag nga ampang nga ega na'adalan. Maski kakayaan ngayan nga kiya'rutan nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus pasar it mga pa-

pag'intindiyen it mga manggaden i ka'ibaan nira nga makukuri' (kapitulu 11:22).

betang-betang ya kat timpu ta ngaytu, mabut i aldaw nga ega na ka'ilangan. ⁹ Sabap mga magka'rutan ta ngaytu, kurang pa'. Baw maski pagpanakman ta it ipagpa'rut it Ampu'ang Diyus du'ut kadakel, ega pa' ipiya'rut yay mu'sa. ¹⁰ Temed yay matuud, pag'abut it kakumplituwan it mu'sa ngaytu, ma'awa' naytu i subuk ega pa' ngaytu kumplitu. ¹¹ Subung tu it pandakula' it taw. Ka iyan wa'wa' tami pa', ampang pat wa'wa' i ampang ta. Subung naga i pikir ta baw pangataldengan ta. Temed iyan kurang tami na, na'awa' nay adat pa' it wa'wa'. ¹² Kayti subung it wa'wa' tami pa' nga ega pa' ustu' i magkasepsepan pasar it mga bagay it Ampu'ang Diyus. Kabilangan ya, subuk magpanalamin ta du'un it ega na ma'yag nga salamin. Temed tala-gang mabut i aldaw nga meyag tu nga mu'sa ka ma'awa' i mu'sang ipagkalukug it kasepsep. Kat iting timpu ma'aten i ka'ustu'ang kasepsep, subung nagat kasepsep it Ampu'ang Diyus it aten.

¹³ Aypa' kayti, may tulung bagay nga magpane'te' kat mga taawan it Ampu'ang Diyus. U'na, pamaya' baw pagsarig tat kanya nga iribri ya kita nga matuud. Ikadwa, mag'u'unay nga paniguru tat egay kaskedan nga kagayenan nga ma'aten du'un it langit. Baw ikatlu, kamatuudan nga raras it esa may esa. Temed iyan talagay piyakamata'as kat tulu ngaytu, kararas na ngaytu, ka manupusan talagaytu. †

Panuldu' pasar it kakayaan nga magka'ampang it belag-belag nga ampang nga ega na'adalan

14 Impurtanti' talaga nga pa'resan mi nga pir-mi i kararas ngaytu, taka' inawaren mi naga gasi' i mga kakayaan nga ipag'ildaw it Espiritu Santo, subra' na i pagpanakman it ipagpa'rut it Ampu'ang Diyus du'ut kadakel.

² Itu'un ngaytu, subra' pay pakinabang yat kakayaan ngayang magka'ampang it belag-belag nga ampang nga ega na'adalan. Ka iyan magka'ampang it mga ampang nga ega na'adalan, Ampu'ang Diyus tu i pagpakisugi-sugidan ya, egaytu masigkataw ya. Aypa' ega ngaytu masepsepan nira sabap, kat panakem it Espiritu Santo, pag'ampangen ya ngaytu i ega magkasepsepan it taw.

³ Temed kakayaan ngayan nga pagpanakman it ipagpa'rut it Ampu'ang Diyus, simpri mga taw i pagpakisugi-sugidan ya, bilang kat ikseg it pamaya' nira, baw kat ikseg baw ikasagya it nakem nira. ⁴ Iyan magka'ampang ngaytu it belag-belag nga ampang, sadili yang pamaya' i pagpaksegen ya, temed iyan pagpanakman ngaytu it ipagpa'rut

† In du'un ta nat langit, nga natanggap ta nay karibriyan baw kagayenan ngaytu, simpri ega na pag'i'inawaren tami u sumarig nga begayan pa'. Temed kararas ngaytu, yay mane'te' it egay kaskedan.

it Ampu'ang Diyus du'ut kadakel, pagpaksegen ya i mu'sang ka'ibaaan ya nga magpamaya'. ⁵ Sana ireg ku, magka'ampang kamu nga mu'sa it belag-belag nga ampang nga ega na'adalan, taka' iyan i subrang ireg ku, pagpanakman kamu it ipagpa'rut it Ampu'ang Diyus du'ut kadakel. Sabap subrang magkapakinabangan i magkasugid ngaytu it ampang nga ipagpa'rut it Ampu'ang Diyus, subra' pa' it mag'ampang ngaytu it belag-belag nga ampang nga ega magkasepsepan it maski siyu, magpuyra in begayan kanya it magkapa'yag ya i pag'ampangen ya ngaytu isa'un makatabang nga ikseg it pamaya' it mu'sang ka'ibaaan ya nga natingped.

⁶ Mga sulsug ku kat pamaya', pikiren mi tut magayen. In bete' pa'asan aku it imyu baw mampang aku it belag nga ampang nga ega na'adalan ku, ta unuy mapulus mi kayan it aken? Talagang ega. Simpri iyan i may mapulus mi in yay ipali'wan ku, panuldu' u pabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga ipiyanakem yat aken, esang magkasepsepan ku pasar it kanya, u esa gasing ipagkapanuldu' ku kat ikseg it pamaya'. ⁷ Ka subung it, alimbawa, mga turugtugun. In ega ipagpatla' it pali'eg, ega ma'rutan it maski siyu i pagtugtugan. ⁸ Atkayan naga, in ega ipagpabunawar nga banar i pama'rut nga eyep it taburi, ta siyuy magrigen-rigen nga pakibunu'? ⁹ Ta, atkayan naga yan, mag'u'unu ma'rutan it maski siyu i ireg mi nga sugiden in mag'ampang kamu it belag-belag nga ampang nga ega magkasepsepan nira? Subung kamu na lamang it magpakisugi-sugid it lawang. ¹⁰ Siguru dakel nga dakel i belag-belag nga ampang situt sinirungat langit, baw kada esa, simpri may pag'aaten. ¹¹ Temed in da'ku magka'rut it ampang it kasugi-sugid ku, baw kanya, ega gasi' magka'rut it ampang ku, mag'u'unu kami magsigsepsep? ¹² Aypa', it pag'i'inawaren mi nga banar i mga kakayaan nga ipag'ildaw it Espiritu Santo, ta pa'resan mi nga magbastanti kamu it kakayaan ngaytu nga magkapakseg it pamaya' it mga ka'ibaaan mi.

¹³ Aypa' ka iyan i magayen, iyan binggayan ngaytut kakayaan nga magka'rut kanya mampang it belag-belag nga ampang nga ega na'adalan, ka'ilangan manalangin nga begayan gasi' kanya it kakayaan nga makapa'yag yay pag'aaten ya kat ampang ngaytu. ¹⁴ Ka in magpanalangin aku kat itu nga ampang, mag'uyun i nakem ku temed in kat pikir ku, egay kapulusan, ka ega magkasepsepan ku. ¹⁵ Ta it atkayan na, unuy magayen nga buwaten ku? Buwaten kuy duwa ngaytu, nga manalangin aku kat panakem ngaytu it Espiritu Santo, baw manalangin aku gasi' kat ampang ngaytu nga sadili nga magkasepsepan it kadakel. Atkayan naga in magkanta' it pagbantug kut Ampu'ang Diyus. ¹⁶ Ka in ega atkayan, in bete' magpasalamat ka du'un it Ampu'ang Diyus kat belag nga ampang

nga panakem it Espiritu Santo, mag'u'unu pa'uyunan i pasalamat mu ngayan it mga ka'ibaaan mu it ega naga magkasepsepan nira i pag'ampangan mu? ¹⁷ Maski maat magayen i pasalamat mu ngaytu, temed ega nagaytu makatabang it beken nga ikseg it pamaya' nira.

¹⁸ Salamat nga dakula' du'un it Ampu'ang Diyus nga magka'ampang akuy aken it belag-belag nga ampang nga ega na'adalan ku. Talagang ega masbungan mi aku kat kakayaan ngaytu. ¹⁹ Temed in kat katingpedan it mga magpamaya', talagang iyan i magayen ku, maski limang taga' i ma'ampang ku basta magkasepsepan baw ikseg it pamaya' it beken, ega gat rinibu-ribu nga ampang nga ega magkasepsepan it maski siyu.

²⁰ Mga sulsug ku kat pamaya', sana gantiyan mi nay pikir mi pasar it mga itu ngaytu. Ka pikir mi kayti, subung lamang it pikir it wa'wa'. Sabagay in pasar it kubwat it kara'e-ra'etan, sana yay subung kamu it madaragen nga ega pay kat nakem nira nga itu ngaytu. Temed in pasar it kasepsep it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, ka'ilangan ustu' nay pikir mi. ²¹ Dedemdemen mi i isiyurat nga ampang it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

“Mabut i aldaw nga, kat ampang it beken nga bangsa it taw, ipa'rut kut mga taawan ku ngaytu i kusugiden kut kanira.

Temed maski atkayan, talagang da'sira pagneg it aken.” †

²² Garing sikayan matantuwan ta nga, ampang nga ega magkasepsepan i gamiten it Ampu'ang Diyus nga bagay it mga magbaliwala' it mga inaat ya, nga tanda'anan it da'sira magpamaya'. Temed iyan mga taw nga magpamaya' it magayen, ampang nga magkasepsepan nira i ipa'rut it Ampu'ang Diyus it kanira it kusugiden ya, nga ituy tanda'anan it magayen naga i pamaya' nira.

²³ Ta kayti in bete' mamagtingped i kadakel mi nga magpamaya' baw, kapu'saan mi, mag'ampang it belag-belag nga ampang nga ega magkasepsepan it maski siyu, bawnga sakali' may mabut nga mga taw nga ega magpamaya' u mga elam kat itung mga bagay, da'ga aaten nira nga mamagpulpug kamu na! ²⁴ Temed imbis nga mag'ampang it belag-belag nga ampang nga ega magkasepsepan, magtuturan kamu it ipagpa'rut it Ampu'ang Diyus kat ampang nga magkasepsepan it mu'sa, da'ga matanudan it mga miyabut ngayti nga may turubagen nira du'ut Ampu'ang Diyus ka makasala'an sira? ²⁵ Ta da'ga kat pagneg nira makalbaw na i mga tagu-tagu' nga kasala'an kat nakem nira? Bawnga limingku'ud na sira ka bantu-gun nay Ampu'ang Diyus, langkuy aaten nira nga

† Du'un it Isaias 28:11-12 i pinsi'an temed, kat panakem it Espiritu Santo, giyantiyan ni Pablo it dekeye' isa'un mapisi' i ipagpanuldu' ya it mga taga Corinto.

talagang situ nang matuud it imyu i Ampu'ang Diyus ngaytu.

Kat mga pagtingped it mga magpamaya', ka'ilangan buwatan i mu'sa kat tama' baw ma'ayus nga pabetang-betang

²⁶ Ta it atkaytu na, mga kasulsugan, unuy magayen kat panleteg it Ampu'ang Diyus? Da'ga itu na, in magtingped kamu nga magsamba, alistu kamu nga mu'sa kat kanya-kanyang kakayaan nga ipiyag'ildaw it Espiritu Santo. Alimbawa barang may kumanta', may tumuldu', may mampang it ipiya'rut it Ampu'ang Diyus it kanya. Iyan beken, barang mampang it belag nga ampang nga ega na'adalan, u pali'wan it pa'yag it itu ngaytu kat panakem it Espiritu Santo. Temed mu'sa ngaytu, ka'ilangan buwatan kat ikseg it pamaya' it mu'sa.

²⁷ Kayti, in bete' may mampang it belag-belag nga ampang nga ega na'adalan, tama' na i duwa u tulu, magsubli-subliyen sira, baw ka'ilangan nga may pa'yag it pamagsugiden nira. ²⁸ Temed in egay makapa'yag, ega na lamang rimi'e-ri'eng. Mampang mana it iti ngayti in esa-esa ya na nga sadili ya i pagpakisugidan ya baw Ampu'ang Diyus. ²⁹ Ta, atkayan naga in ipagtuturan du'ut kadakel i ipagpa'rut it Ampu'ang Diyus. Duwa u tulu gasi' i mampang, baw timbang-timbangan it beken i kanira nga pagsugiden, in siyuy inildawan it kakayaan nga katimbang. ³⁰ Baw in bete' may esa nga mag'a'dung nga sakaling panakman gasi' it Espiritu Santo it beken pang ipagpa'rut it Ampu'ang Diyus du'ut kadakel, ka'ilangan medek na i u'na ngayting mag'ampang isa'un ka'ampang si' i ba'gung piyanakman. ³¹ Ka in atkaytu maka'ampang i kumpur pagpanakman it Espiritu Santo, temed ka'ilangan magsubli-subliyen, isa'un matuldu'an i kumpur natingped kat ikseg it nakem it mu'sa.

³² Ega maat ka'ilangan nga magdenga-denganen i mag'ampang i mga pagpanakman ngaytu it Espiritu Santo, ka magkapaaran nira nagay sadili nira. Ega subuk pagpapulpugun. ³³ Sabap Ampu'ang Diyus, ega magpabetang-betang it kaguluwan, in da'ga ka'imbengan baw ka'ayusan.

³⁴ Ta, subung nat pagsunudun it mu'sang mga taawan it Ampu'ang Diyus, ka'ilangan ega timingeg i mga babay ka ega pagpa'intulutan sira nga mampang in du'ut katingpedan it kadakel nga magsamba. †† Ka subung na it inaat du'un it mga urdin, kat sakep sira it lalaki. ³⁵ In bete' may ingkut

†† Kat pasepsep it beken nga mapipikir, ireg sugiden kaytu, in pagtimbang-timbangan i ampang it taw nga magpa'rut it ipiyanakem it Espiritu Santo it kanya, ega mapakay nga magtimbang i babay it ampang it asawa ya du'ut sarungaan it kadakel. Ega ireg sugiden nga ega mapakay nga mampang i babay it maski unu nga ampang, ka da'ga ba' mag'aat i du'ut kapitulu 11:5 nga mapakay nga manalangin i mga babay du'ut sarungaan it kadakel, baw mapakay nga mampang it panakem

nira, ingkutun mana du'ut asawa nira in du'un na sirat balay, sabap in mampang kanya kat sarungaan it kadakel nga nagtingped, ka'eya'-eya'.

³⁶ Ayaw kamu nat panadili. Unuytu, kamu i pu'un it ampong ngaytut Ampu'ang Diyus? U in da'ga, unu, kamu lamang i inabut it ampong ya ngaytu?

³⁷ In bete' pagpikiren it maski siyu nga inildawan kanya it kakayaan nga pagpanakman it ipagpa'rut it Ampu'ang Diyus du'ut kadakel, u in pagpikiren ya nga taw kanya nga pagpadisiran it Espiritu Santo, ka'ilangan nga kilalaen ya nga, ipiyagsurat ku ngaytu, ipag'uridin it Ampu'an. ³⁸ Iyan ega magkilala kaytu, ega gasi' kilalaen kanya.

³⁹ Aypa', mga sulsug ku kat pamaya', pa'resan mi nga panakman kamu it ipagpa'rut it Ampu'ang Diyus du'ut kadakel. Temed ega naga paaren mi i mampang it belag-belag nga ampong nga ega na'adalan. ⁴⁰ Temed gasi' buwaten mi i mu'sang bagay kat tama' baw ma'ayus nga pabetang-betang.

Panuldu' pasar it pag'egen it pa'uli'

15 Ta kayti ipagpamatuud ku si' it imyu, mga sulsug ku kat pamaya', i Magayen ngaytung Barita' nga ipiyangadal ku asat imyu it tagna', nga piyakimatuud mi baw inunayan mi nat pamaya' mi. ² Kat pamaya' mi it Magayen ngaytung Barita' ipagribri kamu kat panriga it Ampu'ang Diyus kat mga kasala'an mi, basta te'te'an mi i ampong ngaytut Ampu'ang Diyus nga ipiyangadal ku asat imyu, magpuyrat kat munung lamang i pamaya' mi.

³ Sabap ipiyangadal kut imyu i talagang piyaka'impurtanti' nga mga ipagpangadal, nga ipiyangadal gasi' it aken. Ipagpangadal ngaytu, natay si Cristo ka tiyanggung yay mga kasala'an tami kat pagtuman it isiyurat nga ampong it Ampu'ang Diyus. ⁴ Kat pagtuman naga it mga isiyurat ngaytu, ilimbeng kanya baw inggen it pa'uli' pag'ikatlung aldaw. ⁵ Baw nagpakikita kanya it ki Pedro, bawnga iti, beken ngayting mga alagad. ⁶ Baw si' nga nagpakikita kanya it subra' it limang gatus i mga magpamaya' nga namagtingped. Dakel pa' it kanira i egen seked kayti, temed iyan beken, patay na. ⁷ Pagkapakikita ya du'un it kadakel ngayti nagpakikita kanya gasi' it ki Santiago, bawnga kapu'saan it mga apustul.

⁸ Pangiya'pusang banar nga piyakikitaan ya, aku na, maski na maat subung akut ega sampun nga wa'wa' nga ega pag'inawaren nga ma'gen. ⁹ Ka, sabap it adat ku kat'esa nga magsarit pakuri' it mga magpamaya' it ki Cristo, siyuy ka'inawar nga magbara' aku nga apustul? Akuy piyakatimawa' kat mu'sang mga apustul. Talagang ega bagay nga

ta'wagen aku nga apustul ngaytu sabap it buwat ku ngaytit tagna'. ¹⁰ Temed, sabap it subrang ka'ildaw it Ampu'ang Diyus, ipiyatindeg ya aku nga apustul, nga kayti, magsirbi nga banar it kanya. Ega naga nagbara' nga egay kakapuluan i ildaw ya ngaytu it aken. Talagang nagpa'res aku it subra' pa' it maski siyu nga mga apustul ngaytu. Taka' egaytu maat sadili ku nga kakayaan, in da'ga tabang tu it Ampu'ang Diyus it aken. ¹¹ Aypa' aku, it sira ngaytu, egay beken nga ipagpangadal namen, Magayen ngaytung Barita' pasar it kamataynen ni Cristo baw pag'egen yat pa'uli'. Baw itu naga gasi' i piyamaya' mit imyu.

¹² Ta kayti, it ipagpangadal namen nga, si Cristo, nag'egen it pa'uli', ta unuka pag'aaten it beken asat imyu nga ega egnen it pa'uli' kat pagdadarpa'en i bilug it mga miyatay? ¹³ Ka in bete' matuud tu, da'ga limi'wan nga ega naga inggen it pa'uli' si Cristo? ¹⁴ Baw in bete' si Cristo, ega inggen it pa'uli', da'ga egay kapuluan it mga pangadal namen ngaytu, baw da'ga ega gasi' i kakapuluan it pamaya' baw pagsarig mi ngaytu? ¹⁵ Ta, in atkayan, da'ga limi'wan nga kami, ma'a'ambut nga mga apustul ka ipagpamatuud namen nga inggen it pa'uli' it Ampu'ang Diyus si Cristo, temed limi'wan nga ega naga palan matuud in ega naga egnen it pa'uli' i mga miyatay. ¹⁶ Ka, subung nat inaat ku, in ega egnen it pa'uli' i mga miyatay, simpri limi'wan nga ega inggen it pa'uli' si Cristo. ¹⁷ Ta, in ega inggen it pa'uli' si Cristo, simpri pagsasakpan kamu pa' it panriga it Ampu'ang Diyus sabap it mga kasala'an mi. Ta, da'ga in atkayan, limi'wan nga egay kakapuluan it pamaya' mi? ¹⁸ Ega lamang desang iyan'en, limi'wan gasi' nga mu'sang miyatay na nga may pamaya' baw pagsarig it ki Cristo, kat kakuri'an naga nga egay kaskedan. ¹⁹ Ka in egay kamatuudan it kagayenan nga pag'i'ina-waren ta nga ma'aten pagpatay tami, kita nay ka'ildaw-ildaw kat mu'sa nga mga taw.

²⁰ Temed, yay matuud, talagang inggen naga si Cristo it pa'uli'. Kabilangan ni Cristo ngaytu, tagudali' nga yay u'nang pagkaygen, isunud mana i beken nga paray. Talagang mag'abut tu kat ipiyagtirminu nga aldaw, nga egnen na i bilug it mu'sang mga miyatay nga magpamaya' it kanya, nga ituy bilang pangayeg it kanira. ²¹ Ka in mag'u'unu sabap it binwat it esang taw, nga si Adan, siyakep it kamataynen i mu'sang mga tungtung-inapu' ya, atkayan naga, sabap it binwat it esa gasing taw, nga si Cristo, sakpen it pagka'gen ngaytu it pa'uli' i mu'sang magsarig baw magpamaya' it kanya. ²² Sabap in mag'u'unu matay i mu'sa sabap it kabit nira du'un it ki Adan, atkayan naga, egnen it pa'uli' i mu'sang magpamaya' sabap it kabit nira du'un it ki Cristo. ²³ Temed gasi', kada esa, kat kanya-kanya nga ipiyabetang-betang nga

timpu. Si Cristo na ngaytu i u'na-u'na it mu'sa, nga bilang tagudali'. Bawnga iyan mga taawan ya, nga egnen in asan nat timpu nga pama'uli' ya situ.

²⁴ Pagkatupus kayan, ma'but nay umur it banwa nga mapasuku' na ni Cristo i mu'sa nga mga kalaban ya nga magsasakep, maski unu i pudir u keseg nira. Bawnga i'interga' ya na du'un it Diyus Ama' i pamegbeg ya, nga pamegbeg it Mandada'eg nga Manriribri. ²⁵ Sabap ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga mag'adi' si Cristo seked it mapasuku' ya nang banar i mu'sang mga kalaban ya.

²⁶ Maski kamataynen ngaytu, nga kiya'pusang kalaban, da'gen ya talaga kat iting timpu, ka awa'en ya situt taw baw egnen yat pa'uli' i mu'sa. ²⁷ Sabap inaat naga du'un it isiyurat nga ampong it Ampu'ang Diyus nga, mu'sa nga mga bagay, binwat ya nga gigi'ek-gi'eken mana it Manriribri, ka diya'eg ya na. † Temed kat ampong ngaytu nga "mu'sa nga mga bagay," egaytu maat uyut i Ampu'ang Diyus, ka kanya i nagpabetang-betang nga pamegbegan ni Cristo i mu'sa ngaytu. ²⁸ Ta in atkaytu nga ipiyabegbeg nat ki Cristo i mu'sang bagay, kanya si' mismu nga Diyus Anak i pasakep it Diyus Ama', isa'un Ampu'ang Diyus ngaytu nga nagpabetang-betang it mu'sa ngaytu, matanyag nga Ampu'an kanyang matuud nga magbebegbeg it mu'sang-mu'sa.

²⁹ Ta, pa'uli'an kuy pag'egen ngaytut pa'uli' it mga miyatay. Maski iyan mga taw asat imyu nga magpabawtis nga pagbatu'an nira kunu' i mga natay na, †† pagsiguruun nira nga mabut i aldaw nga egnen si' i mga pagbatu'an nira ngayti. Simpri in ega atkayan i kat pikir nira, unuka buwaten ni-ray atkayti? ³⁰ Baw kami, unuka ipirinda namen nay ginawa namen it uras-uras in egay kasiguruwan nga egnen kami naga it pa'uli' asat pagdadarapa'en? ³¹ Ka egay aldaw nga da'ga subung aku na it mag'u'ungaw it kali. Kamatuudan tu. In mag'u'unu magkasiguruwan mi i kasagyaan ku it pakilagpit mi it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo, magkasiguruwan mi nga matuud i pag'aaten ku ngaytu. ³² Ka in subung aku lamang it katataawan nga ega pagpamaya'nen nira nga egnen sira it pa'uli' kat pagdadarapa'en, ta unuy mapulus ku it pakilaban ku it mga magpakida'eg it pangadal ku sinit Efeso, mga taw nga atnat kumaka'en nga ramu-ramu kat paglaban nira? Da'ga in matuud nga ega naga egnen it pa'uli' i mga miyatay, sunudun

† Awit 8:6. Ega siyangpit du'un i Manriribri temed, sabap it ampong ngaytu ni Pablo, ma'rutan ta nga si Cristo i subuk tagutagu' nga pagpa'igu'an it sugi-sugid ngayti du'ut iting Awit.

†† Siguru, mga pagbatu'an ngayti, ega nagpabawtis parabir sira natay. Aypa' pagbatu'an it beken nga egen pa' isa'un, kunu', in egnen nat pa'uli' i mga miyatay ngayti, may ka'uyutan na nira it kagayenan ni Cristo. Ega maat pag'aaten ni Pablo nga tama' i atkaytung buwat. Paggamiten ya lamang kat dalan it sugi-sugid ya.

tami na lamang i sambatan ngayan nga mag'aat, "Pa'ayaw-ayaw tami it ka'en baw inum, tatal dedelem matay tami naga lamang."

³³ Ega ambutan mi i sadili mi. In paki'iba-ibaan tami i mga taw nga mara'e-ra'et i adat baw kamali' i pamagpikiren, mabwa-mabway rumangga' gasi' i aten nga adat baw pagpikiren. ³⁴ Ipatarunus mi na i pikiran mi baw indi'an mi na i buwat it kasala'an. Ka iyan beken asat imyu, egay kamatuudan nga pagkilala it Ampu'ang Diyus. Ika'eya' mi talagaytu.

In mag'u'unu i pag'egen ngaytut pa'uli'

³⁵ Ta, barang may magpaki'ambut nga mag'aat, "Mag'u'unu egnen it pa'uli' i bilug it mga miyatay? Mag'u'unu-unu na i pamataw nira it narunut na i bilug?" ³⁶ Mingkut it atkayan, subung kanyat enggel-engel. Ka panawun it pikir mi i bi'ni. Ega talaga ma'gen i bi'ni seked it ega pa' rumunut du'ut lug-ta'. ³⁷ Baw iyan ipagluwak, belag talaga kat in unuy bara'an ya. Ka bi'ni lamang i ipagluwak, nga subung it legas it tirigu u beken pa' nga bi'ni.

³⁸ Temed, kada bi'ni, pagpabilugan it Ampu'ang Diyus it kanya-kanyang bara'an nga begtek, uyun kat pabetang-betang ya.

³⁹ Ta, atkayan naga, ega siyurubung i bilug u isi it giyuna nga may ginawa. Belag i bilug baw isi it taw, belag i pamimilugan baw pangingsiyan it ramu-ramu. Belag i kat manu-manuk, baw belag i kat mga seda'. ⁴⁰ May bilug gasi' nga panlangit, baw may bilug nga pandena'. Belag i kabantugan it pandena', baw belag i kabantugan it panlangit.

⁴¹ Baw du'ut langit belag i kagayen it aldaw nga pagletganan, belag gasi' i kat bulan baw mga bitu'un. Baw maski mga bitu'un, ega surubung ka may kanya-kanyang kagayen.

⁴² Ta, atkayan naga, belag talaga i bilug nga ipaglebeng kat bilug nga pag'egen it pa'uli'. Iyan bilug it taw kayti, matay baw marunut. Temed iyan bilug nga egnen it pa'uli', ega nay kamataynen ya seked it ka'nu-ka'nu. ⁴³ Ega na magayen nga pagletganan baw ega nay kakayaan it bilug nga ipaglebeng, temed in egnen nat pa'uli' ega babastabastaen i kagayenan baw kakayaan ya. ⁴⁴ Bilug ngaytu nga magpatay, pandena' nga bilug. Temed in egnen it pa'uli', panlangit na nga bilug. Ka in may bilug nga pandena', may bilug naga nga panlangit. ⁴⁵ Ka magsusurat du'ut kasuratan nga iyan u'na nga taw nga si Adan, giyuna baw binggayan it ginawa. ‡ Temed subra' kaytu si Cristo, nga pangaran it kanya, sauryan nga Adan. Ka giyantian i bilug ya it panlangit nga bilug baw nagbara' kanya nga manigbegay it panlangit nga ka'genan nga egay kaskedan. ⁴⁶ Temed ega mapakay nga makau'nay panlangit in da'ga pandena' ngaytu.

‡ Genesis 2:7.

Bawnga sumunud i panlangit. ⁴⁷ Iyan u'nang taw nga si Adan, pandena' i bilug ya sabap lugta' i binwat. Temed bilug ni Cristo nga pasbungan ta, panlangit. ⁴⁸ Ta, paribasay mga tungtung-inapu' tami nga mu'sa ni Adan ngaytu nga gimnaring kat lugta', mga pandena' tami nga mga taw. Temed kumpur ka'but du'un it langit kat pagdadarapa'en, bara'an nira, mga panlangit nga mga taw, subung nagat ki Cristo nga gimnaring du'ut langit. ⁴⁹ Ta, in mag'u'unu ka'lay ngaytu nanga'genan tami it adat it taw nga pandena', ka'ilangan ipasbung nay adat tami it taw nga panlangit nga si Cristo.

⁵⁰ Ituytu i ireg ku nga sugiden, mga sulsug ku kat pamaya', iyan bilug ngaytu nga may isi baw dugu', in ega ba'guun ega talaga mapakay du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus nga du'ut langit. Ka pandena' nga bilug ta ngaytu nga magpatay, ega bagay it kanya i langit ngayti, ka egay kamataynen du'un. ⁵¹ Pagnegan mi i kalililu'an ngaytu nga sugi-sugid nga ipiya'rut nat Ampu'ang Diyus it aken pasar it aten nga magpamaya'. Ega maat matay nga mu'sa parahir mabut i Ampu'an, temed mu'sa ta, ba'guun. ⁵² Egaytu magka'lay ka, miyabut nay timpu, mabwat kat sang ta'lib lamang u sang pamirek, kadengan it tingeg it taburi nga katanda' it miyabut nay umur it banwa. Pagtingeg it taburi ngaytu, iyan mga miyatay na, egnen na it pa'uli' i bilug nira baw ega na mata-matay pa' seked it ka'nu-ka'nu. Baw iyan ega pa' natay kat iting timpu, ba'guun gasi' i kanira nga bilug. Talagang, kita ngaytu, ba'guun nga mu'sa. ⁵³ Sabap itu nga bilug nga magkarangga', ka'ilangan nga magantiyan it ega magkarangga', baw iyan magpatay ngaytu nga bilug, magantiyan it ega magpatay. ⁵⁴ Ta, basta nagantiyan nat egay karangga'an i magkarangga' ngaytu, baw nagantiyan na it egay kamataynen i magpatay ngaytung bilug, matuman na i inaat du'un it isiyurat nga ampong it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

“Na'awa' na i kamataynen. Kumplitu na i panda'eg it kanya.” †

⁵⁵ “Ta ari na, kamataynen, i panda'eg mu?”

Ari na, kamataynen, i dalit mu?” ††

⁵⁶ Dalit ngaytu nga pa'aaten, kasala'an, ka yay magtaban it taw du'ut kamataynen. Baw, sabap it mga urdin it Ampu'ang Diyus, subra' nga matanyag i kasala'an it katataawan ka pirmi niring pagrangga'en. ⁵⁷ Aypa', kayti, magpasalamat tami du'un it Ampu'ang Diyus ka magbegay kanyang pirmi it aten it panda'eg ta kat kasala'an baw kamataynen ngaytu, sabap it binwat it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo. ⁵⁸ Aypa', mga pagma'aleng sulsug ku kat pamaya', magmapa'gen kamu nga banar nga ega mag'ugad-ugad i pamaya', baw pa'resan mi nga pirmi i buwatan it Ampu'an.

† *Isaias 25:8.* †† *Oseas 13:14.*

Total magka'rutan mi na nga ega salaud i maski unu nga pa'res mi sabap it kanya.

Magayeng buwatan nira isa'un may ikatabang it mga ka'ibaan nira nga magpamaya'

16 Ta, pasar gasi' it tabang mi it mga sulsug tami nga magpamaya' du'un it Jerusalem, ‡ magayen in buwatan mi i subung it inaat ku du'un it mga magpamaya' nga taga Galacia. ² Kada aldaw it Linggo magayen dumawa' nay kada esa it sang unu-unu na, uyun kat in sang unuy napisi' yang pirak it iyang linggu'. In atkaytu i buwatan, ega na ka'ilangan pa' nga pabgay pagpa'asan ku. ³ Pag'abut ku yan asan, in siyuy napili' mi nga masarigan, begayan kut kari'genan nga tumaban it tabang mi du'un it Jerusalem ngayti. ⁴ Temed in limi'wan nga aku i ka'ilangan nga tumaban, pabaya'en ku naga sira.

Mga rima-rima ni Pablo nga paranawun

⁵ Talagang lumangbus aku yan asan garing du'ut Macedonia, ka pagrima-rimaen ku nga ba'nawun i mga gurupu it magpamaya' du'un. ⁶ Kuma'la-ka'lay aku yan asan it imyu. Barang asan nay elatan ku it magta'lib nay panagramig, isa'un makapatabang akut imyu kat sunud nga panaw ku, in ari adu'unan ku. ⁷ Ega ireg ku nga desang patuluy asan. Ireg ku kapaka'la-ka'lay aku in ka'irgan it Ampu'an. ⁸ Temed pagpikiren ku nga sini aku da'an it Efeso seked it Aldaw it Pentecostes. ⁹ Ka dakel i kupagneg it panuldu' ku sini, baw talagang dakulay paglapusan ya. Temed dakel gasi' i kalaban.

¹⁰ In ka'nu-ka'nu mabut asan si Timoteo istimaren mi kanyat magayen, isa'un egay keber-keber it seled ya. Sabap, kanya, kasubung ku nga manigbuwat it buwatan it Ampu'an. ¹¹ Ega tibaba'en mi kanya, isan yan tabangen mi isa'un masagya kanya pagka'uli' ya sini. Sabap pag'e'laten ku na kanya, baw mga ka'ibaan ya nga sulsug kat pamaya'.

¹² Ta, pasar gasi' it sulsug ta kat pamaya' nga si Apolos, maseked-seked ku kanya nga pag'upakaten nga mama'naw asan it imyu, ka'ibaan it beken nga mga sulsug kat pamaya' nga pa'asan. Temed, kat pikir ya, ega pa' magayen in pa'asan it imyu kayti. Asan manat malangbu-langbusan i ipa'asan ya.

Mga pangiya'pusan nga sugi-sugid

¹³ Magtitiyakap kamu nga pirmi baw papa'genen i pagsarig baw pamaya' mi it Ampu'an. Pakalalaki kamu baw timindeg kamu it egay ka'ugadan.

¹⁴ Ka'ilangan, mu'sa nga pagbuwatan mi, buwatan it may kamatuudan nga raras it ma'iba mi.

‡ *Roma 15:25-28.*

¹⁵ Mga kasulsugan, magka'rutan mi nga si Estefanas baw mga ka'anakan ya i u'nang namaya' asan it Acaya, † baw ipiyasiguru nira i sadili nira kat pagsirbi it mga taawan it Ampu'ang Diyus.

¹⁶ Ipagpaki'upakat kut imyu nga dapat kamu nga pasakep it kanira baw mu'sang mga kasubung nira nga magpa'res it atkaytung buwat.

¹⁷ Masagya akung banar pag'abut na Estefanas, baw ka'ibaaan ya nga si Fortunato baw si Acaico. Sabap iyan ega nabwat mi ka da'ta magkita-kitaen, nabwat na nirat aken. ¹⁸ Ka piyasagya nira i nakem ku, atkayan naga i imyu. Istimaren mit magayen i atkaytu nga mga taw.

¹⁹ Pagkumustaen kamu it mga magpamaya' kat mu'sang rugar sinit prubinsiya it Asia. Si Aquila baw si Priscila, pagkumustaen nira gasi' kamu nga banar it pangumusta it mga sulsug kat pamaya' it Ampu'an. Atkayan naga i mga magpamaya' nga magpakitingped kat balay nira. ²⁰ Pagkumustaen

† Sakep it Acaya ngayti i siyudad it Corinto.

kamu gasi' it mu'sang sulsug ta kat pamaya' sini. Pati kamu nga mu'sa asan, magsigkumu-kumustaen kamu, bilang sang sulsugan nga namaya' na it ki Cristo.

²¹ Ta, pangumusta kut aken, baw mga pangiya'-pusan ku ngaytung ampang, aku na mismu i mag-surat. ††

²² Rigaen it Ampu'ang Diyus it ega pateng nga panriga i maski siyu nga egay kamatuudan nga pagma'al ya it Ampu'an. Mabut ka na sana, Ampu'an namen!

²³ Ipagpanalangin ku nga sana asat imyu nga pir-mi i ildaw it Ampu'an tami nga si Jesus.

²⁴ Yay matuud, asan it imyu nga mu'sa i raras ku, kamu nga maglalagpit na it ki Cristo Jesus.

†† Yay adat ni Pablo in pagsuratan yay mga magpamaya', ipasurat ya it katabang ya i kusugiden ya. Taka' basta pangiya'-pusan na, kanya na mismu i sumurat, nga bilang katanda' it kanya talaga i garing.

2 Corinto

Pau'nang sugi-sugid

Mabasa ta du'ut 1 Corinto 5:9 nga, parabir isiyurat ni Pablo i surat ya nga pagpangaranan it 1 Corinto, may nakapataban ya na nga lagi nga surat ya du'ut kanira. Aypa', 1 Corinto ngayti, ega naga u'na nga surat nga ipiyataban ni Pablo du'ut iting mga taw. Temed pagpangaranan it 1 Corinto sabap, iti, u'nang surat ni Pablo du'ut kanira nga ipiya'uyut kat isiyurat nga ampong it Ampu'ang Diyus. Baw itung surat, 2 Corinto ngaytu, itu siguru i ikatlu u barang ika'pat nga surat nga ipiyataban ni Pablo du'ut mga taga Corinto ngayti. Temed pagpangaranan it 2 Corinto sabap ituy ikadwa nga ipiya'uyut kat isiyurat nga ampong it Ampu'ang Diyus.

Kat pikir it beken nga mapipikir, pagkasurat ni Pablo it surat ya nga pagpangaranan it 1 Corinto, sigi pay panibaba' it beken du'un, nga ipagpali'wan nira nga egay pudir ni Pablo ka ega apustul kanya nga banar. Aypa', maat it beken nga mapipikir, garing du'ut Efeso na'adu'un si Pablo it Corinto isa'un ma'adap ya i mga magtibaba' ngayti. Iti nga adu'un ya siguru i pagpa'igu'an ya nga maat dakulang magkasmekan nira i taban ya (kapitulu 2:1), baw siyardaw yay mga nagkasala'an (kapitulu 13:2). Mapakay nga, kat iting timpu, may esang taga Corinto nga miyaat it talagang mara'way nga kuntra' it ki Pablo, baw yay pagpa'igu'an ni Pablo du'ut 2 Corinto 2:5-8 baw 7:12.

Ta, pagpa'uli' ni Pablo du'ut Efeso, subuk siyuratan ya si' i mga taga Corinto ngayti it surat nga talagang mabe'gat nga sugi-sugid. Ipiyataban yay surat ngayti kat alima ni Tito. Bawnga inupakat ya si Tito nga du'ut Macedonia baw Troas i panawan yat muli' nga garing du'ut Corinto. Temed, pagkagaring ni Tito, may limni'wan nga kaguluwan du'ut Efeso sabap it pangadal ni Pablo (Mga Binwat kapitulu 19). Aypa' napanaw na si Pablo it kanya nga sumusmu it ki Tito du'ut Troas baw mangadal gasi' du'un. Temed it ega pay si Tito du'un, subuk ega magkabara'an ya, aypa' napanaw si' nga nanlangbus du'ut Macedonia, ka ireg yang ireg nga ma'rutan ya i barita' sabap it mga taga Corinto ngayti. Ta, naparagan yang matuud si Tito du'ut Macedonia baw magayen naga i barita' sabap it pagtanggap it taga Corinto it ipiyataban ngayti ni Pablo nga surat du'ut kanira. Ta, pagkabarita' ya it atkayti isiyurat ya na i surat ngaytu nga pagpangaranan it 2 Corinto. Ta'un nga pagsurat kaytu, siguru mga 57 A.D..

U'na kat surat ngaytu, ipagpa'yag ni Pablo in unuka mabe'gat i sugi-sugid yat kanira kat'esa, baw ipag-sugid ya i kadakulat kupaki'iba-iba yat kanira baw kasagyaan ya nga, li'wan it mabe'gat nga sugi-sugid ya, nagsinguli' na sira. Bawnga pagsulagen ya sira nga ipatabus na nira i pagbegay nirat tabang du'un it mga makukuri' nga mga sulsug kat pamaya' nga du'un it Judea. Ta, kat pangiya'pusan ya na, pagpanindegan ni Pablo i pagka'apustul ya sabap it pamuwat-buwat it beken du'un nga mag'aat nga siray matuud nga apustul, ki Pablo, magpa'apu-apustul lamang.

1 Mga taga Corinto nga magsarig baw magpamaya' it Ampu'ang Diyus, baw beken nga ipiyapinpin it Ampu'ang Diyus nga mga taawan ya na asan it mu'sang prubinsiya it Acaya, wayan i surat namen, aku nga si Pablo nga esang apustul ni Cristo Jesus kat pabetang-betang it Ampu'ang Diyus, baw si Timoteo nga sulsug tami kat pamaya'. ² Ipagpanalangin namen nga sana asat imyu nga pirmi i ildaw baw ka'imbengan it nakem nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus nga Ama' tami baw Ampu'an nga si Jesu-Cristo.

Pagtabangen tami nga banar it Ampu'ang Diyus kat mga kakuri'an tami

³ Sana pirmi tami nga pagbantugun baw pagpasalamatan i Ampu'ang Diyus, kanya nga Ama' it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo. Baw kanya ngaytu, Ama' tami gasi' nga subrang ma'ildaw, baw pagpanggaringan it ega basta-bastang ipagkasagya it nakem. ⁴ Talagang da'tami pagpabaya-baya'an ya kat mga kakuri'an tami, in da'ga pagpasagyaen yay nakem tami, isa'un magkapasagya tami gasi' it in siyu nga may kakuri'an. Ka in unuy ipagkasagya it nakem nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus it aten, iyan nagay ipagpasagya tami it nakem it mga ma'i-

ba ta nga magkakuri'an. ⁵ Ka yay matuud, maski sang unu i kadakel it kakuri'an nga pagsagka'en tami sabap it pakilagpit tami it ki Cristo, subrang magbastanti i ipagkasagya it nakem nga pagtanggapen tami sabap naga it pakilagpit tat kanya. ⁶ Ta it atkayan, maski na maat magkakuri'an kami sabap it katengdanan namen ngaytu nga manig-pangadal, kat ikagayen baw ikaribri mi tu. Baw paribasay pagpasagyaen kami it Ampu'ang Diyus, magkapasagya kami gasit imyu isa'un masagka'an mi gasi' it magayen i nakem i mga kakuri'an nga paglabayen mi, nga subung gasi' it amen. ⁷ Aypa' ka mapa'gen nay inawar namen sabap it imyu, sabap magka'rutan namen nga maski malabayan mi gasi' i mga kakuri'an nga pagsagka'en namen, pasagyaen kamu gasi' it Ampu'ang Diyus, subung nagat amen.

⁸ Mga sulsug kat pamaya', ipagbarita' namen it imyu i mga kakuri'an nga liyabay namen du'un it Asia. Talagang ega basta-basta nga matuud i nalabayan namen. Ega na talagay kasiguruwan namen nga ma'gen kami pa'. ⁹ Tanud namen na'but nay amen nga kapaladan. Palan, nakabetang kami lamang it atkayti isa'un da'kami sumarig it sadili namen nga kakayaan, in da'ga guna lamang it Ampu'ang Diyus, kanya nga manig'egen it maski miyatay na. ¹⁰ Talagang ipiyagribri ya kami mana kat pagleltegan namen na nga kamataynen. Baw pagsisiguruun namen nga banar nga pasigi nga iribri ya kami kat mu'sa nga mag'a'abut-a'abut nga ipagkagtas it ginawa. ¹¹ Temed pag'angutun namen nga ipasigi mi gasi' i tabang mit amen kat panalangin. Ka in dakel i magpanalangin, pagtubag, simpri dakel na i magbantug baw magpasalamat du'un it Ampu'ang Diyus sabap it tabang yat amen.

Panindeg ni Pablo nga may kasiguruwan naga it pag'ampangen ya

¹² Ituy magbegay it kasagyaan kat nakem namen nga talagang magkatantuwan namen nga, kat tabang it Ampu'ang Diyus, purus kamatuudan baw kagayenan i adat namen kat mu'sang taw, subra' na kamu. Ega maat may mara'e-ra'et nga antap it nakem namen, nga subuk pag'adaten it taw situt banwa, in da'ga magpanga'genan kami kat keseg it tabang it Ampu'ang Diyus nga ipag'ildaw yat amen. ¹³⁻¹⁴ Kat mga surat namen nga ipiyataban asat imyu egay subuk tagu-tagu' nga puntu', in da'ga iyan nagang magkasepsepan it maski siyu nga magbasa. Kayti kurang pa' i pagkilala mi it adat namen, temed pag'i'inawaren namen nga mabut i aldaw nga kilalaen mi nga banar isa'un, pag'abut it aldaw nga pama'uli' it Ampu'an tami nga si Jesus,

mabantug mi kami, subung naga gasi' i imyu, mabantug namen kamu.

¹⁵ Ta, paribasay pagsisiguruun ku i kasagyaan mi in magkita-kitaen tami, napikir ku na nga lagi kat'esa nga pa'asan aku da'an it imyu it ega lamang ka'sa, isa'un ega lamang ka'sa gasi' matabangan ku kamu kat pamaya' mi. ¹⁶ Ka rima-rima ku, patuluy aku na asan it magburu' nga paMacedonia, baw panguli' ku, patuluy aku naga isa'un matabangan mi aku it panaw ku nga paJudea. ¹⁷ Ta kayti, it ega natabus kuy rima-rima ku ngayti, barang pagpikiren mi nga taw aku nga pagebageba'. Barang tanud mi paba'gu-ba'gu i pagpikiren ku, subung it pagbuwaten it mga taw nga sadiling ka'irgan lamang i pagpikiren, nga kayti maat "ee", mabwa-mabway maat si' "ega". ¹⁸ Temed talagang ega mag'a'atkayan. Ka in mag'u'unu ega ma'ambut i Ampu'ang Diyus, atkayan nagay amen nga, kamatuudan nga mu'sa i mga ipiyag'aat namen it imyu. ¹⁹ Ka iyan si Jesu-Cristo ngaytu nga Anak it Ampu'ang Diyus, nga ipiyangadal namen nga tulu asat imyu, aku, si Silvano baw si Timoteo, ega maat "ee" kayti bawnga dedelem "ega" si'. In da'ga talagang kamatuudan i kanya. ²⁰ Yay matuud, mu'sa nga isiyanggup it Ampu'ang Diyus, du'ut ki Jesu-Cristo i katumanan ya. Aypa', sabap it pagtuman ya ngaytu, pagkilalaen tami baw ipagpamatuud nga kamatuudan talagay kanya, kat ikabantug it Ampu'ang Diyus. ²¹ Ampu'ang Diyus ngaytu i magpapa'gen it amen, pati kamu gasi', isa'un mag'u'unay i pamaya' tami it ki Cristo, baw Ampu'ang Diyus ngaytu i nagpatindeg it aten nga mga manigsirbi ya. ²² Piyapasaruman ya pa' kita it Espiritu Santo nga yay bilang marka' yat aten, nga imanda'an it talagang mga taawan ya na kita. Baw Espiritu Santo ngaytu i ipiyau'na it Ampu'ang Diyus isa'un masiguru tami nga mabut i aldaw nga kumplituun ya i kagayenan nga mag'a'areg it aten.

²³ Ta kayti, ipagpamatuud ku, baw Ampu'ang Diyus i sistigu ku nga matuud i pag'aaten ku ngaytu, nga sabap lamang it ega ireg ku nga madala'an ku kamu ega da'an nagpa'asan aku. Ka in nagpa'asan aku it iting timpu, ega mapakay nga ega diyala'an ku kamung banar. ²⁴ Ega maat ipagpatindeg namen nga mga agalen mi kami nga dapat mi nga sunudun kat pamaya' mi. Ka pamaya' mi ngaytu, naka'unay na du'un it ki Cristo. Ireg namen lamang talaga nga tumabang it imyu isa'un masagya kamung banar kat panga'genan nga bagay it kamatuudang pamaya'.

2 Aypa', subung nat inaat ku, napikir ku nga ega na da'an pa'asan aku it imyu, nga daku-lang masmekan mi i taban ku. ² Sabap in begayan ku si' kamu it masmekan mi, ta siyu pa' i pasagya it aken in da'ga kamu naga ngaytu nga magkasmek na? ³ Aypa' ka siyuratan † ku na lamang da'an kamu

isa'un, pagpa'asan ku, ega na kasmek i makabgay mi it aken in da'ga kasagyaan, ka sana mag-pasagya kamu nat aken. Sabap pagsisiguruun ku nga kasagyaan ku, kasagyaan mi naga gasi' it imyu. ⁴ Iyan isiyurat kuy surat ku ngayti talagang atnat pag'ukaren i seled ku baw mara'e-ra'et nga banar i nakem ku. Naturu'an ti talagat luwa' ku. Temed ega maat siyuratan ku kamu isa'un mab-gayan ku kamu it masmekan, in da'ga isa'un ipa-matuud ku nga banar in sang unuy kadakula' it pagma'al kut imyu.

Ka'ilangan na nga pasinsiyaen i nagbuwat it matanug ngayting kasala'an

⁵ Ta, pasar it minwat ngayan asan it kasala'an, matuud, nakabgay na it aken it nasmekan ku. Taka'yay u'na-u'nan nabgayan ya it magkasmekan, subuk kamu asan, maski ega pu'sa it imyu. Pag'aa-ten ku nga ega pu'sa ka ega naga ireg ku nga pabe'-gatan ku na kanya nga banar. ⁶ Temed tama' na i panruga nga ipiyagruga it kanya it kadaklan asan. ⁷ Pasinsiyaen mi na kanya baw inu-inuun na, isa'un ega subuk malmes kanya kat kadakulat kasmek ya nga subra' na. ⁸ Aypa' ipagpaki'upakat ku nga ipa-matuud mi si' it kanya nga pagraranan mi naga kanya. ⁹ Esa gasi' nga pag'abatan ku iyan siyuratan ku kamu kat'esa, isa'un ba' ma'rutan ku in pag-sunudun mi it magayen i mu'sa nga ipiyangadal ku it imyu. ¹⁰ Ta kayti, in siyu-siyu nga piyasinsiya mi na, pagpasinsiyaen ku na gasi'. In bete' may taw asan nga ka'ilangan ku nga pasinsiyaen, piyasinsiya ku na nga bilang pagleltegan aku ni Cristo, ka ituy kat ikagayen mi, ¹¹ isa'un ba' da'tami da'gen ni Satanas. Sabap ma'yag na it aten i mga pag'an-tapen it nakem ya nga kara'e-ra'etan.

Ipagpangadal nga Magayeng Barita', kagayenan i kat mga magtanggap, baw kakuri'an i kat mga magpanda'ga

¹² Ta, yan na'adu'un akut Troas nga nangadal du'un it Magayeng Barita' pasar it ki Cristo, talagang bingngayan akut Ampu'an it rugar, isa'un mab-wat kuy pag'engden ku ngayti. ¹³ Temed maski atkayan, kat iting timpu da'ku naga magkabara'an, ka ega pay si Tito du'un, nga sulsug ku kat pa-maya'. Aypa' ka nam'un aku it kanira ka nanlang-bus du'un it Macedonia.

¹⁴ Temed dakula' nga banar i pasalamat ku du'un it Ampu'ang Diyus sabap ipagtanyag na du'ut kadakel i panda'eg ni Cristo baw, kami ngaytu nga manigpangadal, subuk ipagpa'uyut ya kami kat panda'eg ngaytu ni Cristo, sabap it pakilagpit na-

† *Egaytu pagpa'igu'an ya kaytu i surat ya ngaytu nga 2 Corinto. Barang 1 Corinto i pagpa'igu'an. U kat pasepsep it beken nga mapipikir, barang beken nga surat nga na'lam na.*

men it kanya. Baw in mag'u'unu mapnu' i seled it balay it banglu it pagtutukaban na nga babanglu-un, atkayan naga, kat pangadal namen, paggamiten kami it Ampu'ang Diyus nga ipnu'un i mu'sang banwa it banglu it kamatuudang pagkilala it kanya. ¹⁵ Ka sabap it pangadal namen it Magayeng Barita' pasar it ki Cristo, subung kami it piyakamabanglu nga pagsagyaan it Ampu'ang Diyus, nga magka'arek it mga taw nga may karibriyan na, baw sira nga kamatayneng panruga nga egay kaskedan i abutun. ¹⁶ Ta kat mga taw nga ega mag'intindi it karibriyan, subuk pagringuru'an nira nga magka'arek, aypa' yay magtaban it kanira du'un it kamatayneng panruga nga egay kaskedan. Temed kat mga maribri, mabanglu, aypa' ka'ge-nang egay kaskedan i abutun nirat kanira. Ta it atkayan, siyu i may kakayaan nga mabwat yat mag-ayen i buwat ngaytung magpangadal it Magayeng Barita'? ¹⁷ Talagang egaytu mabwat it magayen it kadakel ngayti nga ipagpanulus nira lamang i pangadal nirat ampan it Ampu'ang Diyus. Kami ngaytu, talagang ega atkayan, in da'ga mga manigsirbi kami ni Cristo nga purus kamatuudan i ipagpangadal namen kat panleteg it Ampu'ang Diyus, ka Ampu'ang Diyus naga i nagrumra it amen.

Subra' nga kagayen it ba'gung paki'upakat it Ampu'ang Diyus kat katataawan

3 Barang tu tanud mi pagtu'gudun namen na lamang i sadili namen isa'un tanggapan mi. Unu ba', subung kami it beken nga ka'ilangan pa' i surat nga ipalteg it imyu nga pamatuud it kagayen it adat nira, u surat nga pamatuud mi it adat nira nga ipalteg du'un it beken nga pangadalan nira? ² Temed kami ngaytu, ega ka'ilangan namen i atkayan, ka kamu na i piyakasurat nga pamatuud it amen. Talagang magkatantuwan namen i pagba'gu it panga'genan mi baw itu gasi' i magpamatuud kat mu'sang taw it kagayen it buwat namen asat imyu. ³ Talagang ma'yag nga kabilangan mi kayti, subuk surat nga si Cristo i tagsurat, baw kami ngaytu i subuk susurat nga giyamit ya. Baw iyan pagba'gu na it panga'genan mi, yay subuk isiyurat ya, nga egay beken nga subuk ipiyagseket, Espiritu Santo nga ipiyapasarum it Ampu'ang Diyus nga egen it egay kaskedan. Baw siyuratan it surat ya ngaytu, ega kat dapi'pis nga batu nga subuk mga urdin ni Moises, in da'ga kat nakem mi.

⁴ Kat panleteg it Ampu'ang Diyus ega mag'eya' kami mag'ampang it atkaytu sabap, magayen ngaytung liyapusan it pangadal namen, kat keseg lamang it tabang ni Cristo it amen. ⁵ Ka in kat sadi-sadili namen na lamang ega talagay kakayaan namen nga mabwat i itu ngaytu. Ipiyag'ildaw tu it amen it Ampu'ang Diyus. ⁶ Ampu'ang Diyus ngaytu

i nagpatindeg it amen nga manigpangadal it ba'gung paki'upakat ya kat katataawan. Ba'gu ngaytung paki'upakat, ega subuk mga magsusurat nga ipiyag'uridin it Ampu'ang Diyus, nga in kat buwat, pagsunudun naga it mga taw temed, in kat nakem, alaid sira kat ka'rgan ya. Talagang in atkayan, kamatayneng panriga nga egay kaskedan i li'wan ya. Temed in kamatuudan i pagsunud tami it ka'rgan it Ampu'ang Diyus, nga ega lamang kat buwat in da'ga kat nakem talaga nga tingled, li'wan ya, ka'genang egay kaskedan.

⁷ Iyan tagna' ngayting paki'upakat it Ampu'ang Diyus, magsugid tu it kamatayneng panriga nga egay kaskedan, ka ega magkasunud it mga taw i mga urdin ya ngayti nga magsusurat kat dapi'pis nga batu. Temed maski atkayan, naltegan nagat katataawan i kabantugan it Ampu'ang Diyus kat pagbegay yat mga urdin ngayti. Ta unu pa' it da'na magkasarungung it mga Israelita i magsinggat nga rupa ni Moises maski magkaparaw na. † Ta it naltegan i kabantugan it Ampu'ang Diyus kat dalan ngayti nga kamatayneng panriga nga egay kaskedan i li'wan ya, ⁸ da'ga subra' na nga mamuyaan i kabantugan ya kat ba'gu ngaytung paki'upakat, nga pagsasaruman nat Espiritu Santo i mga piyaki'upakatan ya? ⁹ Ee' ba', in naltegan i kabantugan it Ampu'ang Diyus kat dalan ngayti nga magpalbaw it panriga it kasala'an, da'ga subra' pa' nga magkamuyaan i kabantugan it Ampu'ang Diyus kat dalan ngaytu nga magkabgay it kataldengang kat panleteg ya? ¹⁰ Yay matuud, may kabantugan naga it tagna' ngayting dalan it pagsunud it mga urdin. Temed kayti, subuk ega nay kabantugan ya in ipasbung ta na it subra' pa' nga kabantugan it ba'gu ngaytung paki'upakat. ¹¹ Talagang, in binggayan it Ampu'ang Diyus it kabantugan i tagna' ngayti nga kat pabetang-betang ya mabut nga ma'awa' naga, da'ga subrang-subra' i kabantugan it ba'gu ngaytu nga egay ka'awa'an ya?

¹² Ta, sabap it natantuwan nameng banar i kagayen nga da'nay kasubra' it ba'gu ngaytung dalan it karibriyan, ipagrapar namen it may pagma'iseg it nakem. ¹³ Egaytu subung it ki Moises nga piyayumyuman yay rupa ya isa'un ega maltegan it mga Israelita i magkaparaw na nga singgat kat rupa ya. †¹⁴ Temed ta it piyadsen talagay ulu nira. Kamatuudan, seked kayti atkayan naga i mga Judio nga mga tungtung-inapu' nira nga, basta pagbasaen nira i tagna' ngayting paki'upakat, subuk may ipagpayumyuman pa', ka subuk paglingben pat kanira i kamatuudang pagpapuntu'an. Ka ma'awa' lamang i ipaglingeb ngaytu in mamaya' baw pakilagpit sira it ki Cristo. ¹⁵ Ee' ba', talagang seked kayti, kada pagbasaen i mga kasuratan nga ipiya-

surat it Ampu'ang Diyus it ki Moises, subuk pagpayumyuman pa' i pikir nira. ¹⁶ Temed in mamaya' baw pakilagpit sira it Ampu'an magka'awa' naytuy ipagpayumyuman ngaytu. ¹⁷ Ampu'an nga pagsangpiten kaytu, sang kagina-ginawaan it Espiritu Santo. Baw basta pagsasaruman tami it Espiritu Santo ngaytu nga ipiyapasarum it Ampu'an, li'wan ta na kat pamegbeg it kasala'an baw pagka'uripen tat pagsunud it mga urdin ni Moises isa'un maribri. ¹⁸ Ta, it kayti nga na'awa' na i subuk ipiyayumyuman it rupa tami, magkamuyaan ta na i kabantugan it Ampu'an, temed ega pa' subung it kabantugan ya nga maltegan kat pagdadarapa'en. Kabilangan it magkamuyaan kayti, subung pa' it magkaltegan du'ut ega ma'yag nga salamin. Baw paribasay subuk pirmi tami nga magkamuyaan i kabantugan ya, kat guna it Espiritu Santo nga ipiyapasarum it Ampu'an, magsisigi na nga magkaba'gu i adat tami, nga magpasbung tami nang mu'sa it kanya kat kabantugan ya ngaytu.

Ega ipagtagu' na Pablo i kamatuudan pasar it ki Cristo, isa'un ma'yagan i mu'sa

4 Aypa', paribasay piyakargu'an kami it Ampu'ang Diyus it buwaten namen ngaytu nga magpangadal, ega magka'awa' i pagma'iseg it nakem namen nga sarungaen it magayen i ipiyag'ildaw ya ngaytut amen. ² Talagang ipiya'alaid nat amen i mga ka'eya'-eya' ngayan nga pag'antapen it nakem. Ega maat magpanluku kami nga paggantian i mga ampang it Ampu'ang Diyus isa'un lamang tanggapan it taw. In da'ga, in unuy kamatuudan, iyan talagay ipagpangadal namen it egay ipagtagu'. Magkatantuwan talagaytu it nakem it maski siyu, baw magka'rutan gasi' it Ampu'ang Diyus nga atkaytu talagay pangadal namen. ³ In bete' subuk magtatagu' pa' i pa'aaten it Magayen ngaytung Barita' nga ipagpangadal namen, pagsisiguruun ku nga atkaytu lamang kat mga taw nga kamatayneng panriga nga egay kaskedan i abutun. ⁴ Itung mga taw, da'sira magpamaya' sabap, mga pikir nira, piyadlem ni Satanas, kanya nga magpaDiyu-Diyus situt sinirungat langit ngaytu. Pagpadlemen yay pikir nira isa'un ega masepsepan nira i ka'yagan it Magayen ngaytung Barita' sabap it kabantugan ni Cristo, kanya nga ladawan it Ampu'ang Diyus. ⁵ Talagang ega sadi-sadili namen i pagpanindegan namen in da'ga si Cristo Jesus, kanya nga Ampu'an tami nga matuud. Baw ipagpabetang namen nga, kat pagsirbi namen it kanya, mga manigsirbi mi gasi' kami. ⁶ Kayti na'yagan tami na ka iyan Ampu'ang Diyus, kanya nga nagguna it eyag kat keseg it ampang ya isa'un ega bulun nga kadleman ‡, kanya nagay minggay it

† Exodo 34:29-35. †† Exodo 34:29-35.

‡ Genesis 1:3.

eyag kat pikiran tami isa'un makilalaan tami nga banar i kabantugan ya nga magkatantuwan du'un it ki Cristo.

Pagpa'resan na Pablo i katengdanan nira mas-ki dakulay kakuri'an, isa'un mabantug i Ampu'ang Diyus

⁷ Talagang piyakamagayen it mu'sang kamanggadan i Magayen ngaytung Barita' nga ipiyaskel it Ampu'ang Diyus it amen nga ipangadal. Temed subuk ibintang i kamanggadan ngaytu du'un it piyakabaratu nga mga karebtangan. Sabap kami ngaytu, unu kami lamang nga piyaskelan it atkaytung kagayen it bagay? Temed itu'un ngaytu, pabetang-betang it Ampu'ang Diyus isa'un matanyag nga, kagayen it ega basta-bastang kakayaan namen kat pagsarunga it katengdanan namen, garing du'ut kanya, ega maat sadili namen. ⁸ Subuk pagliliputan kami nga pirmi it kakuri'an temed ega naga sa'an pagda'gen. In sumang ka'anu dakula' nay semen-semen namen, temed pirmi nagang pag'ildawan it ikaparag it magayeng buwaten. ⁹ Pagpakuri'an kami na, temed ega naga pagpabaya-baya'an it Ampu'ang Diyus. Talagang kugtasen nang ruyut i ginawa namen temed ega naga sa'an magkalumsan kami. ¹⁰ Maski ari panawan namen pirmi nga pagpakuri'an i bilug namen, nga pirmi kami nga subuk mag'u'ungaw it kali, subung nagat ki Jesus iyan situ pa' kanyat banwa. Temed paribasay subra' nga magkasarunga namen i katengdanan namen maski atkaytuy magkalabayan it bilug namen, matanyag talaga nga inggen it pa'uli' si Jesus ngaytu, ka situt amen i tabang it guna ya. ¹¹ Ee' ba', maski talagang magpangibit-kibit kami mana kat kamataynen sabap it pagsirbi namen it ki Jesus, ega naga ipagpalugut ya nga ma'imatay kami, isa'un matanyag kat bilug namen nga pagtatarimaen kami nat guna ni Jesus ngaytu nga inggen it pa'uli'. ¹² Temed, maski subuk pag'usigen kami nga pirmi it kamataynen, li'wan ya, magkaparagan mi na i ka'genang egay kaskedan.

¹³ Talagang dakulay pagsarig namen it Ampu'ang Diyus. Pagsarig namen ngaytu, subung nagat pagsarig ni David ngaytit tagna' nga simnurat it atkaytu,

“Dakulay pagsarig kut imu, aypa' ka miyampang aku.” †

Ta kami, atkayan naga, nga kat kadakulat pagsarig namen gasit Ampu'ang Diyus ngaytu, egay kapdekan it aampang namen nga ipagpangadal i Magayen ngaytung Barita'. ¹⁴ Sabap magka'rutan namen nga Ampu'ang Diyus nga minggen it pa'uli' it Ampu'an nga si Jesus, egnen

† Awit 116:10.

ya gasi' kami sabap it pakilagpit namem it ki Jesus ngaytu, bawnga ipabulun ya kita nga mu'sa kat adapan ya, nga mga taawan na nga ega nay kakasala'an. ¹⁵ Pagsagka'en namem i mu'sang mga kakuri'an nga mag'abut it amen sabap kat ikagayen mi ngaytu, baw kat ikabantug it Ampu'ang Diyus. Sabap in dakel na nga makatanggap it ildaw ya ngaytu, subrang dumakel na i magpasalamat baw magbantug it kanya.

Maski unuy kakuri'an it mga magpamaya' situt banwa, subrang piyakamagayen i pag'i'ina-waren nga kabetangan du'ut langit

¹⁶ Aypa' ka ega naga magpanla'nus i tu'lang namem, ka maski aldaw-aldaw pasigi nga maggurang baw magrupuk i bilug namem, aldaw-aldaw pasigi naga nga pagbegayan kami it Ampu'ang Diyus nga magmakula'si in pasar it pamaya' namem baw bagung panga'genan nga begay it Espiritu Santo.

¹⁷ Sabap, kadakulat kakuri'an ngaytu nga paglabayen namem kayti, ega naga yan mane'te' baw ma'aat ta nga dekeye' lamang in panawun it pikiran tami i tumbas ya kat pagdadarapa'en, nga subra' nga piyaka'ega babasta-bastaen nga kabantugan nga ega talagay ka'awa'an. ¹⁸ Aypa' ka ega iyan i ipagpada'eg kat nakem namem, mga bagay situt banwa nga magkaltegan it mata, in da'ga mga bagay du'ut langit nga ega pa' magkaltegan. Ka mga bagay situt banwa, ega magpane'te', temed mga bagay du'ut langit, magpane'te' yan it manupusan.

5 Subung nagaytut bilug ta, ka magka'rutan ta nga maski natay na i pandena' ngaytung bilug nga bilang pagtata'idan ta situt banwa, mabut i aldaw nga begayan tat panlangit nga bilug, nga ega nay kamataynen seked it ka'nu-ka'nu, nga ega taw i nagbuwat in da'ga Ampu'ang Diyus. ² Baw yay matuud, talagang magkakuri'an tami mintras situ pat pagtata'idan tami ngaytu nga bilug. Aypa' ka pag'e'laten ta na nga banar nga magantiyan it mata'idan ngaytu du'ut langit, ³ isa'un in subuk makapapakay nat aten i itu ngaytu, da'na ma'aat nga subuk maglelbas i kiyarurwa tami ka egay bilug ya. ⁴ Ta kayti it situ tami pat banwa subuk da'ta magkabara'an sabap it mga kalubayan baw kakurangan it pandena' ngaytung bilug ta. Egaytu maat pagpa'butun tami i kamataynen isa'un awa'an ta it bilug ta ngaytu, in da'ga iyan i pagpa'butun tami nga banar, nga magantiyan i bilug ta kayti it ega basta-bastang bilug nga panlangit. Ta sikayan, ka'genan tami ngaytung may kaskedan, magantiyan na it ka'genan nga egay kaskedan.

⁵ Ka talagang kita, ipiyasiguru it Ampu'ang Diyus nga mga taawan ya isa'un makatanggap tami it itu ngaytu nga kagayenan. Kanya naga ngaytu nga

Ampu'ang Diyus i garing kaytu. Kamatuudan, piya-pasaruman ya kita it Espiritu Santo, nga yay pau'na ya.

⁶ Aypa', kami ngaytu, egay kalubayan it nakem namen maski unu nga kakuri'an i mabut. Pagpa'butun nameng banar i kagayenan du'ut langit ka magka'rutan namen nga mintras situ kami pat banwa da'kami kasagpun it banwa it Ampu'an nga du'ut langit. ⁷ Talagang pagsisiguruun namen nga ma'aten i kagayenan ngaytu kat pagdadarapa'en. Yay ipagpada'eg namen kat nakem namen, maski ega pa' magkaltegan it mata namen. ⁸ Aypa' maski kamataynen i mabut makseg nagay nakem namen nga tananan i pandena' ngaytung bilug isa'un kasagpun namen nay Ampu'an nga du'ut langit. Baw iyan gasi' i subra' namen nga masagyaan. ⁹ Aypa' ka iyan talagay pagpa'resan namen, masagyaan ya kami nga pirmi mintras situ kami pat banwa, baw in du'un kami nat langit. ¹⁰ Sabap, yay matuud, mabut i aldaw nga kada esat aten, talagang ipa'adap it ki Cristo nga Manig'ukuman, isa'un matanggap tami i tumbas nga uyun kat in unuy binwat ta, magayen u mara'e-ra'et, situt banwa ngaytu.

Magkagayen nay taw baw Ampu'ang Diyus sabap it binwat ni Cristo

¹¹ Ta, paribasay magka'rutan namen nga kai'lan talaga i pangukuman ngaytut Ampu'an, pagpa'resan namen nga kabigen i mga katataawan nga pasakep it kanya. Magka'rutan talaga it Ampu'ang Diyus nga egay mara'e-ra'et nga antap it nakem namen kat pangadal namen ngaytu, baw pag'i'inawaren ku nga natantuwan gasi' tu it nakem mi. ¹² Sana ega naga pikiren mi nga pag'ampangan namen i atkaytu ka magpatu'gud kami si' it imyu, in da'ga isa'un mabgayan kamu it kataldeng nga ipanindeg mi it amen baw ikatubag mi it mga taw nga magpanibaba' it amen asan. Iyan nga mga taw, iyan lamang i pagdayawun nira kat taw, mga kat li'wan nga magkaltegan. Sana iyan i dayawun nira, magayen nga kat nakem baw adat it taw. ¹³ Ka in kat pabetang it beken asan subuk engel-engel kami, ega kat ulu namen yan sabap kat ikabantug it Ampu'ang Diyus i pagsirbi namen. Baw in tarunus i pikir namen, simpri kat ikagayen mi naga yan. ¹⁴ Talagang kat mu'sang pagbuwatan namen, yay magdada'eg kat nakem namen, iyan nga kadakulat raras ni Cristo it aten. Ka in sangbat nga taw, natay nga biyatu'an yay mu'sang taw †, aypa' kamataynen ya ngayti, ipagpabetang na nga kamataynen it pu'sa. ¹⁵ Ta, natay

† *Egaytu maat yay ireg sugiden, ribri na i mu'sang taw, temed kumpur mamaya' baw sumarig it kamataynen ngaytu ni Jesus, siguradu nga maribri kat panriga it kasala'an (Mga Binwat 16:31).*

kanya nga biyatu'an yay mu'sang taw isa'un, kita nga subuk iba ya it inggen it pa'uli' ††, sana manga'genan tami na nga ega na sadiling ka'irgan i paglabiyen in da'ga ka'irgan na it kanya ngayti nga natay sabap it aten, baw na'gen naga it pa'uli'.

¹⁶ Aypa' kayti, ega na ipagpabetang namen nga magayen u ega i maski siyu in sabap lamang it mga kat li'wan nga bagay nga magkaltegan. Sabagay tagna' atkayan naga i pabetang ku it ki Cristo. Temed kayti, talagang ega na atkayan. ¹⁷ Ta, atkayan naga, in siyu-siyu nga talagang maglalag-pit na it ki Cristo, maba'gu i mu'sang-mu'sa ya. Ka'alimbawaan ya, giyuna it suma'up, aypa' ega na i tagna' ngayti nga kara'e-ra'etan kat panga'genan ya ka naba'gu na. ¹⁸ Ampu'ang Diyus tu talaga i garing it mu'sa ngaytu, ka sabap it kamataynen ni Cristo ipiyabetang ya na kita nga mga iba-iba ya na, ega na kakontra'. Bawnga riyumraan ya kami nga mga manigpa'uli' it taw du'ut kanya, isa'un sira gasi' i ipabetang nga mga iba-iba it Ampu'ang Diyus. ¹⁹ Ipagpanuldu' namen nga, kat kamataynen ni Cristo inabriyan it Ampu'ang Diyus i dalan it ipagkagayen it taw du'ut kanya. Ka sabap it kamataynen ngaytu ni Cristo, mapakay na nga ipabetang it Ampu'ang Diyus i taw nga ega nay kakasala'an nira. Baw ipiyakargu' ya it amen i pangadal it kamatuudan sabap it itu'un ngaytu. ²⁰ Aypa' kami ngaytu, mga tara'gen ni Cristo, nga subung ba' it Ampu'ang Diyus na i magpaki'upakat it mga katataawan nga kami i pagsarigan ya nga manigpanuturan it ampong ya. Talagang maseked-seked i ipagpaki'upakat namen it mga taw nga pasakep sirat Ampu'ang Diyus isa'un magkagayen na sira du'ut kanya. ²¹ Ka, maski egay kakasala'an ni Cristo, ipiyabetang kanya it Ampu'ang Diyus nga makasala'an sabap it aten nga mga taw, isa'un mapakay nga ipabetang ya kita nga mataldeng kat panleteg ya sabap it kamataynen ni Cristo ngayti.

6 Ta, it kami, mga manigbuwat na kat buwatan ngaytu it Ampu'ang Diyus, maseked-seked gasi' nga ipagpaki'upakat namen it imyu, kamu nga timnanggap na it ildaw it Ampu'ang Diyus. Ega sana desang kalabta'en mi i ildaw ya ngaytu, ka in atkayan limi'wan nga egay kapulusan. ² Ka dedemdemen mi i inaat it Ampu'ang Diyus du'un it isiyurat ngaytit tagna' nga mag'aat, "Kat timpu nga ipiyabetang ku nga tama', siyambungan ku na i panalangan mi.

Tiyubag ku kamu kat aldaw nga ipiyagtirminu ku nga aldaw it panribri." ‡ Aypa' mandangep kamung matuud du'un it kanya ka kayti nay tama' ngayang timpu nga pa'aaten ya. Kayti na ngaytu i aldaw nga ipagpanribri yat mga taw.

†† *Roma 6:4.* ‡ *Isaias 49:8.*

Kadakulat pa'res na Pablo it pangadal it Magayeng Barita'

³ Talagang pag'inturun namen nga egay mabwat namen nga subuk kakekleban it maski siyu, isa'un ega masudi-sudi i pangadal namen it Magayeng Barita'. ⁴ In da'ga pagsiguruun namen nga iyan adat lamang nga bagay it mga manigsirbi it Ampu'ang Diyus i magkamayaan situt amen kat maski unu nga pagbuwaten baw paglabayen namen. Nga magkamayaan tu kat kadakula' it pane'te' namen, kat mga kakuri'an, mga kagipitan, baw mga ega basta-bastang karigaan, ⁵ kat mga nalabayan namen nga rinipdasan, pinirisu, baw liniputan it reetat taw nga da'na mag'ulibas nga iseg, baw kat buwat namen nga subrang makuri' nga uyut i e'lek baw getem. ⁶ Makilalaan gasi' nga, kami, matuud nga manigsirbi it Ampu'ang Diyus kat magayeng panga'genan namen, kat pagkilala namen it Ampu'ang Diyus baw kasepsep namen it kamatuudan nga garing du'ut kanya, baw kat adat namen nga mapiyalulus baw ma'ildaw kat masigkataw namen. Makilalaan gasi' kat keseg it tabang it Espiritu Santo it amen, kat kamatuudang raras namen it mu'sa, ⁷ kat pangadal namen it kamatuudan, baw kat guna it Ampu'ang Diyus kat panga'genan namen. Iyan kataldengon namen kat panleteg it Ampu'ang Diyus, yay bilang ipaglaban namen nga basi' baw iyan na gasi' i ipagsagang namen kat mga kalaban namen. ⁸ Talagang nalabayan namen na i pagdayawun baw pagpamuwat-buwatan it panrangga' it amen, paglibaken baw pagtu'gudun, pag'aaten kami na nga ma'ambut, lamang kamatuudan i pagsugiden namen. ⁹ Ipagpabetang kami nat beken nga egay kakapuluan nga mga taw, temed pagkilalaen kaming banar it Ampu'ang Diyus. Magpanaytay kami manat sang naay nga bu'uk, temed maski atkayan, egen kami naga seked kayti. Maski na maat pagtaldengen kami it Ampu'ang Diyus, kat ikagayen namen naga. Ega naga pag'imatayen ya. ¹⁰ Talagang kasesmekan na nga buwat, taka' da'ga mag'u'unay i kasagyaan namen? Subuk makuri' kami na nga makuri' temed dakel i magkapamanggad namen it kamanggadan nga egay ka'awa'an. Situt banwa egay sadili nameng kusas taka' ipiyasiguru nat amen i mu'sang kagayenan nga du'ut langit.

¹¹ Mga taga Corinto, kat kadakula' talagat raras namen it imyu, mu'sa nga kat seled namen, ipagpalbaw namen na. ¹² Talagang pagma'alenen namen kamu nga banar temed imyu, maramig i pagma'al mit amen. ¹³ Ipagpabetang ku na kamu nga mga anak ku na. Sana, it da'ku naytu mag'ali'-ali' it imyu, belsan mi naga aku it pagma'al mi nga ega awam nga pagma'al.

Ka'ilangan, mga magpamaya', ega pakikumbi'lid it mga ega magpamaya'.

¹⁴ Mga kasulsugan, da'ga ba' in duwang karamu-ramuwan i i'aradu mu it esa-esay singkaw, ega magkabara'an in sangbat i kabayu', sangbat i baka'? Atkayan naga, mga magpamaya' it ki Cristo, ega magkabara'an in pakikumbi'lid sira it iyan ega magpamaya'. Ka unu, magbaya' i kataldengon baw kara'e-ra'etan u atnaga i ka'yagan baw kadleman? ¹⁵ Unu, mapakay nga mag'uyun si Cristo baw si Belial †, u mga magpamaya' it ki Cristo baw mga taw nga magpanda'ga it kanya? ¹⁶ Unuytu, egay piyagbelagan it papagsambaang balay it Ampu'ang Diyus baw papagsambaang balay it pagbetebete'en nga diyus? Talagang dakulay piyagbelagan ya. Ka kita ngaytu i bilang balay it Ampu'ang Diyus nga talagang egen it egay kaskedan, ka da'ga ba' kanya naga i nag'aat,

“Mana'idan aku du'ut kanira baw manga'genan aku nga ma'iba-iba nira nga pirmi.

Aku na i Ampu'ang Diyus nga sirbiyan nira, baw sira, buwaten ku na nga taawan ku.” ††

¹⁷ Maat si' it Ampu'ang Diyus,

“Aypa' ka pa'alaid kamu nat kara'e-ra'etan it mga taw ngayti. Pablagan mi na sira.

Talagang ayaw kamut pa'uyu-uyut it mga pagbuwaten nirang mara'way kat panleteg ku. Iyan, yan i ikatanggap ku it imyu. ‡

¹⁸ Mabut i aldaw nga, aku, Ama' mi na, baw kamu, babay, lalaki, ipabetang ku nayan nga mga anak ku.” ‡‡

Yanay inaat it Ampu'ang Diyus nga landaw nga guna.

7 Ta kayti, mga pagma'alenen ku, it ipiyagsang-gup it aten i mga itu ngaytung bagay, ka'ilangan nga limpiyu'un i bilug baw nakem ta kat mu'sang kasala'an, ka pagra'wayen it Ampu'ang Diyus i mga kasala'an it taw. Sana, pa'resan tami nga manga'genan nga paggalangen it may i'lam i Ampu'ang Diyus seked it mataldeng na it ka'ustu'ang kataldeng i panga'genan tami.

Pagsagyaan ni Pablo nga dakulay liyapusan it surat yat tagna' du'ut mga taga Corinto

² Subung nat inaat ku, mga kasulsugan, sana pasagyaen mi si' i nakem mi sabap it amen. Ka da'ga ba' egay namuyaan mi it yanaytuy ka'lay nga may binwatan namen it mara'e-ra'et, egay ipiyakursud namen kat kasala'an, u liyuku namen? ³ Ega maat pag'ampangan ku i atkaytu nga pagbentangangan kamu it ukuman. Ka subung nat inaat ku,

† Si Belial ngaytu, ireg sugiden, gimpu'ut kara'e-ra'etan, nga egay beken nga pagpa'igu'an, si Satanas naga. †† Levitico 26:12, Jeremias 32:38, Ezekiel 37:27. ‡ Isaias 52:11. ‡‡ Isaias 43:6.

ma'al namen na nga ma'al kamu. Matay, ma'gen, sang tamiyan talaga. ⁴ Talagang pagsisiguruun ku nay kagayen it pamaya' mi. Pagdaya-dayawun ku du'ut beken, baw yay ikinseg it nakem ku. Yay matuud, maski dakulay magkalabayan kung kakuri'an, talagang subrang-subra' i kasagyaan kat nakem ku.

⁵ Ka, iyan du'un kami it Macedonia, da'kami naga pagpapa'naen it kakuri'an. Ka pa'ari-ari banta-bantaen naga, baw pirming pagregnan namen kamu nga barang mangindi' kamu it pamaya' mi. ⁶ Temed maski siyu it aten nga magkakuri'an, ega naga talaga pagpabaya-baya'an it Ampu'ang Diyus. Kamatuudan, piyasagya ya kami ka miyabut mana si Tito ngayti nga pagregnan namen. ⁷ Baw ega lamang pag'abut ngayti ni Tito i nakapasagya it amen, in da'ga pati ipiyagbarita' yat amen nga in mag'u'unu simnagya i nakem ya sabap it imyu. Ka itiyuturan ya nga magpa'but kamu nga magpa'but it aken. Itiyuturan ya gasi' nga magkasmekan mi nga banar i mga binwat mi nga ega magayen nga tiyaldeng ku, baw in mag'u'unu pagpanindegan mi aku kat mga magtibaba' it aken asan. Aypa' pagkabarita' ku, simnagya akung banar.

⁸ Ka maski na maat nakabgay it imyu it kasmek i surat ku ngayan nga ipiyataban ku asat imyu, kayti ega pagsinguli'en ku i mga isiyurat ku nga mga sugi-sugid. Sabagay sininguli' ku naga i surat ku ngayan, iyan na'rutan ku nga nakabgay it imyu it kasmek it maski ega na'lay. ⁹ Taka' kayti, masagya nay nakem ku. Ega maat pagsagyaan kuy nasmek kamu, in da'ga iyan i pagsagyaan ku nga, kasmek mi ngayan, iyan i timnaban it imyu nga sininguli'an baw inindi'an mi i mga kasala'an mi. Kasmek mi ngayan, uyun kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Aypa' ma'unu marangga' i pamaya' mi it surat ku ngayti, isan yan dakulay liyapusan ya. ¹⁰ Sabap iyan kasmek nga uyun kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus, magtaban it taw it magsinguli' baw magpangindi' it kasala'an nira, nga li'wan ya, karibriyan nga ega alang-alang. Temed iyan kasmek nga begay it banwa ngaytu, ipagdesen lamang it ulu aypa', li'wan ya, kamatayneng panriga nga egay kaskedan. ¹¹ Ka letganan mi lamang in unuy liyapusan kat ka'genan mi it kasmek mi ngayan nga uyun kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Da'ga nagmapa' res kamu nga banar nga ma'ukumunan i ega ngayan magayeng binwat asan it imyu nga siyangpit ku kat surat ku, isa'un makilalaan nga ega na pagbaliwala'en mi in da'ga pagra'wayen mi na. Talagang riya'way mi i sadili mi, baw ini'laman mi i barang ka'uyut kamu gasi' it rigaen. Inawar mi nga banar nga sagyaan ku si' kamu aypa' siyarunga mi it magayen i mga a'ayusun asan, baw biyetanganan mi it ukuman i iyan dapat nga ukumanan. Talagang ipiyatantu mi na nga ega nay tu-

rubagen mi kat kasala'an nga binwat it taw ngayan asan. ¹² Aypa' natanyag na in unuka talaga piyatabanan ku kamu it surat kat'esa. Ega maat isiyurat ku sabap lamang it kanya ngayti nga nagkasala'an, u iti, nabwatan ya it kasala'an, in da'ga isa'un matantuwan mi kat panleteg it Ampu'ang Diyus nga dakula' naga i paggalang baw pagdemdem mi it amen. ¹³ Aypa' ka ituy minggay it amen it dakula' nga kasagyaan.

Baw subra' nga dimnakula' i kasagyaan namen sabap it kasagyaan ni Tito, ka iyan asan kanyat imyu, talagang piyasagya mi i nakem ya. ¹⁴ Iyan ega pa' nakagaring sini si Tito, talagang pagdayadayawun ku kamu du'ut kanya. Ta kayti, ega naga sa'an desang magka'eya'an aku it mga inaat ku ngayan ka tiyuman mi na i mu'sa. Aypa' in mag'u'unu purus matuud i mu'sa nga pagsugiden namen it imyu, natanyag na nga matuud gasi' i ipagtuturan ku ngaytit ki Tito nga pagdayaw kut imyu. ¹⁵ Kayti, subra' na nga pagma'al en kamu ni Tito, ka magkademdeman ya nga piyagnegan mit magayen baw siyunud mit may dakulang i'lam i mu'sa nga ipiyagsasar yat imyu. ¹⁶ Aypa' masagyang-masagya aku na ka nasiguru ku na nga iyan nay magdada'eg kat nakem mi, kubwat it tama' nga pagbuwatan.

Panuldu' sabap it pagbegay it tabang kat mga magkakuri'an

8 Kayti, mga sulsug ku kat pamaya', ireg ku na nga ibarita' it imyu i kagayen it binwat it mga gurupu it mga magpamaya' nga du'un it Macedonia, kat keseg it ildaw it Ampu'ang Diyus it kanira. ² Ka maski pagsukdanan nga banar i pamaya' nira it ega lulugud-lugudun nga kakuri'an, temed palan, subrang kadakula' it kasagyaan nira, baw subra' na nga kakuri' nira, yay timnaban it kanira kat ega basta-bastang ka'atag du'ut beken. ³ Talagang ipagpamatuud ku ngaytu nga ega lamang ipiyagbegay nira i kumpur magkakayaan nira, in da'ga piyasubra'an nira pa'. Baw egaytu riyeges sira, talagang sadili niraytu nga ireg. ⁴ Kamatuudan, maseked-seked nga inupakat nira kami nga begayan sirat rugar nga makatabang it mga sulsug nira kat pamaya' nga kat kagipitan. ⁵ Baw subra' pa' kat pag'i' inawaren namen i binwat nira, ka ega lamang nagbegay it atkayang kadakulat pirak in da'ga, uyun kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus, matuud na nga ipiyasiguru nira da'an i sadili nira, u'nay du'un it Ampu'an, bawnga situt amen gasi'.

⁶ Ta, it atkayti i binwat it taga Macedonia ngayti, inupakat namen na si Tito nga pa'uli' kanya asat imyu, nga tumabang it imyu isa'un makapatabus

† Mga taw ngaytu nga pa'aaten, mga magpamaya' nga taga Jerusalem, ka subuk pirmi sirang makuri'. Basaen i du'ut Mga Binwat 11:27-30 baw 24:17, baw du'ut Roma 15:25-27.

mi na i kubgay mi it ildaw. Ka da'ga ba' kanya naga i timnabang it imyu kat'esa nga papu'un it riminut it tabang nga maat ibgay mi? ⁷ Talagang pagdaya-dayawun kamu na nga mga taw. Pagdaya-dayawun kamu na kat pamaya' mi, kat kasepsep baw kat pa'yag mi it ampong it Ampu'ang Diyus, kat pa'res, baw iyan nga pagma'al mi it amen. Sana pa'resan mi naga nga pagdaya-dayawun kamu gasi' kat pagbegay ngaytut ka'ildawan. ⁸ Ega maat pag'urduin ku kamu. Ipagsugid ku lamang it imyu in mag'u'unu-unu i panabang it beken nga mga sulsug mi kat pamaya' isa'un, in buwatan mi gasit imyu, sikayan masiguru in sang unu na talaga i kamatuudan it imyu nga kararas. ⁹ Ka da'ga ba' magka'rutan mi na in sang unu talaga i kadakula' it ka'ildaw it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo, nga maski ega babasta-bastaen i kabantugan baw kata'asan ya du'ut langit, nagpabalyu nga subuk timawa' nga miskin isa'un, kat pagkamiskin ya ngayti, magmanggaden kamu it kagayenan nga du'un it langit.

¹⁰ Ta kayti, itu i ma'aat ku nga, kat aken lamang, kat ikagayen mi nga buwatan. Tabusun mi na i napapu'nan mi na ngayan kat'esang ta'un. Ka kamu talagay u'na-u'na nga ega lamang nagpapu'un in da'ga u'na-u'na gasi' nga minireg it atkaytung pagbuwatan. ¹¹ Aypa', yay magayen, tabusun mi na. Iyan pa'res mi it pagpapu'un mi, sana manupusan. Temed iyan ibgay mi, simpri uyun kat in unuy kaya mi nga kabgay. ¹² Sabap, basta magbegay ta it masagyang-masagayay nakem it kumpur kaya ta nga ibgay, pagsagyaan na it Ampu'ang Diyus. Ega maat pagtulusun ya pa' nga megay it ega na kaya ta.

¹³ Egaytu maat ireg ku nga maya'nganan i beken baw mabe'gatan kamu nay imyu. ¹⁴ Temed ireg ku nga sugiden, it may bastanti mi kayti, magayen talaga, tabangen mi i mga may kakurangan. Ka in bete' kamu si' i may kakurangan, baw sira si' i bastanti, simpri sira si' yan i tumabang it imyu. Ta da'ga, in atkayan, surubung kamu nga mu'sa nga ega pagkurangen? ¹⁵ Subung tut inaat ngayan du'un it isiyurat nga ampong it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

“Iyan minsi' it dakula', ega naga simnubra', baw iyan minsi' it dekeye', ega naga gasi' kimmurang.” †

Na Tito i pa'adu'unun ni Pablo nga masikasu it pagbegay it tabang nira

¹⁶ Talagang magpasalamat aku du'un it Ampu'ang Diyus sabap binggayan ya si Tito it kutabang nga banar it imyu, subung naga it aken nga kutabang. ¹⁷ Ka ega lamang desang siyanggupan yat masagya i paki'upakat kut kanya in da'ga e'res

talaga i kupa'asan yat imyu, beken it ka'irgan ya naga gasi' nga pa'asan. ¹⁸ Ipiyabaya' ku gasi' it kanya i esang sulsug kat pamaya' nga kilalang-kilala it mu'sang mga magpamaya' sabap it panindeg ya it Magayen nga Barita'. ¹⁹ Ega lamang iyan'en, pinili' kanya it mga gurupu it magpamaya' nga, kanya, ka'ibaan namen kat buwatan namen ngaytu nga magpandu'lung it tabang du'ut mga kat kagipitan. Pagsirbi namen ngaytung itu'un, kat ikabantug it Ampu'an baw magpakilala nga kutabang kami nga kutabang it mga makukuri'. ²⁰ Talagang pag'inturun namen nga banar nga egay mapatik-dan it maski siyu nga masala'an nira it pamaala' namen it yaying kadakulat bagay, ipiyamagbegay ngaytu. ²¹ Pagpa'resan namen talaga nga mabwat namen tu it ma'ayus, nga ega lamang desang kat panleteg it Ampu'an, in da'ga pati kat mga taw gasi'.

²² May ipiyabaya' namen gasi' nga esa pang sulsug kat pamaya'. Namuyaan namen nga, kanya ngaytu, mapa'res kat buwatan it Ampu'an. Ta kayti, subra' kanya nga mag'ireg pa'asan it imyu it nasiguru ya nang banar nga kutabang kamu. ²³ Ki Tito ngaytu, kanya i ka'iba-iba ku baw katabang kat buwatan ku ngaytu nga magsirbi it imyu. Ta, pasar gasi' it mga sulsug tami ngaytu nga mga ka'ibaan ya, pinili' tu sira it mga gurupu it magpamaya' sini nga bilang ganti nira, baw kat ikabantug ni Cristo i panga'genan nira. ²⁴ Aypa' ipatantu mit kanira i matuud nga kararas mi, isa'un mamuyaan it mu'sang mga magpamaya' nga da'kami nagkamali' it pagdaya-dayawun namen ngaytu kamu.

9 Ta, in pasar it tabang ngaytu nga itabang it mga sulsug tami kat pamaya', ega na ka'ilangan nga isurat ku pa' nga sulagen ku kamu.

² Sabap magka'rutan ku na nga siguradu nga kutabang kamu. Talagang pagdaya-dayawun ku kamu sini it Macedonia. Pag'aaten ku nga, kamu nga taga Acaya ††, garing pa' it kat'esa nga ta'un, alistu kamu nga megay it tabang mi. Aypa' dakel talaga i subuk nasulag kat pa'res mi ngaytu nga magkutabang gasi'. ³ Aypa' ka piyau'na ku na asan i mga sulsug tami ngaytu isa'un da'ku ma'eya'an it pagdaya-dayawun ku ngaytu kamu, baw isa'un ma'itsu na nga lagi i mga itabang mi, nga subung nat inaat ku. ⁴ Ka barang desa aku nga ma'eya'an, ega na aaten ku nga pati kamu, in bete' may mga taga Macedonia ngayni nga maya' it aken baw mamuyaan nira nga ega pa' itsu kamu. ⁵ Aypa' ka inupakat ku i mga sulsug tami ngaytu nga mu'na na sira asan, isa'un ma'itsu mi nga lagi i tabang ngayan nga isiyanggup mi. Ta da'ga, in atkayan, limi'wan nga masasagya kamu i magbegay, ega desang magkaregesan i nakem ka ma'imet?

† Exodo 16:18.

†† Sakep nagat prubinsiya ngaytu nga Acaya i siyudad it Corinto.

Ka'irgan it Ampu'ang Diyus nga itsu tami nga pirmi baw masagayay nakem nga magbegay it kumpur ikabgay ta nga tabang

⁶ Kabilangan it pagbegay it tabang, subuk ipag-tugda', nga in dekeye', simpri dekeye' naga i map-atbasan. Taka' in dakula' simpri, mapatbasan, dakula' naga. ⁷ Iyan i magayen, in magbegay tat tabang, megay i kada esa it kat sadili ya nga napikir, maya'ngan i nakem, baw ega desang magkaregesan lamang. Sabap iyan talagay ka'irgan it Ampu'ang Diyus, begay-matag. ⁸ Ka talagang magkabwat it Ampu'ang Diyus nga pabastantiyan kamu nga pirmi it mu'sang bagay, nga ega lamang tama' nga pirmi kat mu'sang pagka'ilanganen mi, in da'ga bastanti kamu gasi' it magamit mi it mu'sang pagbuwatan nga magayen. ⁹ Ka subung nat inaat ngayan it isiyurat nga ampang it Ampu'ang Diyus ngayang mag'aat,

“Masagya kanya nga magbegay it tabang ya du'un it mga makukuri'.

Talagang seked it ka'nu-ka'nu ega malipatan i magayen ngaytu nga pagbuwatan ya.” †

¹⁰ Ka in mag'u'unu magbegay i Ampu'ang Diyus it bi'ni nga ipagluwak, baw pagpaksegen ya isa'un magbara' nga magkaka'en, atkayan naga pabastantiyan ya kita it ipagkabgay ta du'ut beken nga may ka'ilangan. Baw subung it paksegen it Ampu'ang Diyus i subuk ipagluwak ta ngaytu nga ipagtabang it beken, isa'un dakulay paglapusan it ka'ildaw ta ngaytu it masigkataw ta. ¹¹ Aypa' pag-sisiguruun ku nga, sabap it tabang ngaytu nga ibgay mi, pabastantiyan kamuy imyu it Ampu'ang Diyus it mu'sa nga mga bagay, isa'un subra' nga dakel i matabangan mi. Baw limi'wan gasi' nga dakel i pasalamat du'un it Ampu'ang Diyus sabap it tabang mi nga tabanen namen du'ut kanira. ¹² Ka itu, tabang mi ngaytu it mga sulsug tami kat pamaya', ega lamang tu desang makatabang it kanira kat mga kakurangan nira, in da'ga magbara' tu gasi' nga dakulang ikabantug it Ampu'ang Diyus.

¹³ Ka itu, maya'ngan ngaytung maya'ngan kat nakem mi nga begay mi it tabang, magpamatuud tu nga kamatuudan i pamaya' mi. Aypa' ka, mga tumanggap it tabang mi ngaytu, bantugun niray Ampu'ang Diyus sabap it magayen ngaytung pag-sunud mi it Magayeng Barita' pasar it ki Cristo, baw sabap it magayen nga paki'iba-iba mi it kanira baw mu'sang kasulsugan mi kat pamaya'. ¹⁴ Baw beken pa', ipagpanalangin nira kamu it ma'al nga ma'al nira na kamu sabap it subra' nga ka'ildaw mi, nga ipiyag'ildaw nagat imyu it Ampu'ang Diyus.

¹⁵ Temed may ipiyag'ildaw yat aten nga talagang subra' it mu'sa. †† Dapat nga dakula' i pasalamat ta

du'un it Ampu'ang Diyus sabap it ipiyag'ildaw ya ngaytu nga talagang ega masugid i kagayen ya.

10 Ta kayti, may ipagpaki'upakat kut imyu, aku nga si Pablo nga pag'aaten it beken nga in du'un gat alaid ma'iseg i nakem ya mampang it mga mabe'gat nga sugi-sugid, temed in nag'ada-adapen, ega na magka'urum mampang it atkayan. Sana magpatibaya' tami nga pirmi it ki Cristo, nga mapiyalulus baw nakman. ² Aypa', asi-asi pa' bete' it imyu, ega sana regesen mi aku nga ma'ampangan ku kamut mabe'gat in pa'asan aku. Ka iyan beken asan, magpali'wan it magpanga'genan kami uyun du'un it singkadan nga kara'e-ra'etan situt banwa. ³ Sabagay taw kami naga situt banwa ngaytu, taka' kat paglaban namen it mga kalaban it buwatan it Ampu'ang Diyus situt banwa, ega pasarigan namen i sadili nga kakayaan, nga kakayaan it taw lamang. ⁴ Ka iyan ipaglaban namen ngaytu, ega subuk mga ipaglaban it taw situt banwa, in da'ga may guna it Ampu'ang Diyus nga subuk magkapatibag it maski unu nga kuta' kat lin-ibut it mga kalaban ya. Kat keseg it guna ya ngaytu magka'inda'eg namen i mga kamali' nga runding it pikiran it taw, ⁵ baw mu'sa nga pata'as-ta'as nira nga kuntra' it Ampu'ang Diyus. Baw mu'sa nga pikir it taw nga ipagpada'eg nirat Ampu'ang Diyus, magkapasakep namen isa'un sumunud sira it ki Cristo. ⁶ Ta, begayan ta da'an kamu it rugar isa'un matantuwan namen nga sininguli'an mi nang matuud baw inindi'an mi na i kasala'an mi, temed nakasiguru aku na gasi' nga manriga it mu'sa ngayan nga magpakikuntra' pa'.

⁷ Yay sala' it imyu, iyan lamang i sisigmata mi nga pirmi, iyan nga kat li'wan nga kabetangan it taw. Yay matuud, in pagsisiguruun it maski siyu nga si Cristo i nagrumra it kanya, magayen pikiren yaytut magayen isa'un matantuwan ya nga, kami ngaytu, atkayan naga nga si Cristo talaga i nagrumra it amen nga mga manigsirbi ya. ⁸ Ka in bete' subra' pang ipabantug-bantug ku i pudir namen, ega maat desang ma'eya'an aku. Ka pudir namen ngaytu, ibinggay it amen it Ampu'ang Diyus, baw kat ikapapa'gen it imyu, ega maat kat ikarangga' mi.

⁹ Sana egaytu pikiren mi nga pai'lam lamang i mga surat ku asat imyu. ¹⁰ Sabap maat nayat beken, “In ipagsurat ya ga, mabe'gat talaga i mga sugi-sugid ya, nga ka'aat ka in siyu nga may pudir. Temed in kat adapan, mag'i'lam yan mampang it mabe'gat. Mga ampang lamang nga egay kakapulusan i ampangen ya.” ¹¹ Ka'ilangan nga ma'rutan it mga taw ngayan nga magpikir it atkayan, nga in unuy isiyurat ku kayti nga alaid akut imyu, yanagay buwatan ku in nag'adap-adapen tami na.

¹² Ega mapakay nga ipa'uyut u ipasbung namen i sadili namen it beken nga mamagpata'as-ta'as, ka

† Awit 112:9.

†† Siguru, egay beken nga pagpa'igu'an kaytu, si Jesu-Cristo.

da'ga ba', sira ngaytu, egay kasbung? Temed ega yan matuud. Ka'engel-engelan nira, sang sira-siraan naga i magpasbu-pasbungun it sadili nira nga pasepsep. ¹³ Temed kami ngaytu, in patu'gud kami, ega pasa'li it kakayaan nga ibinggay it Ampu'ang Diyus it amen, u buwatan nga ipiyakargu' yat amen. Baw uyut na it buwatan ngaytu nga ipiyag'areg yat amen i pangadal namen asat imyu. ¹⁴ Aypa' in pagtuldu'an namen kamu, ega maat pagpasa'liyan namen i buwatan nga ipiyakargu' it Ampu'ang Diyus it amen, adimaat ega uyut kamu it ipiyakargu' ngaytu nga buwatan. Ka yay matuud, kat pagsarunga namen it ipiyakargu' ya ngaytit amen, kami ngaytu i u'na-u'nang nagpa'asan it imyu nga taban namen i Magayen nga Barita' pasar it ki Cristo. ¹⁵ Ega gasi' maat pag'ambu'un namen i magayeng liyapusan it piya'resan it beken, nga magpali'wan it kami naga i garing kayan. Temed pag'i'inawaren namen nga in magmapa'gen na i pamaya' mi, bawnga kat tabang mi, subra' kami nga kapangadal du'ut beken nga mga rugar nga uyut naga it buwatan nga ipiyakargu' it Ampu'ang Diyus it amen. ¹⁶ Magayen talaga in kapangadal i Magayen ngaytung Barita' kat mga rugar nga du'un it langbus mi. Temed talagang ega mangambu' kami nga ipabantug-bantug i piya'resan it beken. ¹⁷ Ka subung nat inaat ngayan du'un it isiyurat nga ampang it Ampu'ang Diyus, "In siyu nga pabantug-bantug, magayen Ampu'ang Diyus i ipabantug-bantug ya." † ¹⁸ Ka ega iyan magbantug it sadili ya i kilalaen nga magayen i adat, in da'ga iyan pagbantugun it Ampu'ang Diyus.

Ipagpatantu ni Pablo i piyagbelagan nira it mga magpa'apu-apustul

11 Sana dakula' nagay pasinsiya mi it aken in sigi nga pakisugi-sugid kut imyu nga subung aku nat engel-engel. Pata'nan mi lamang i isugid ku ngaytu. ² Ipagsugid kuytu kat kadakulat imun ku, nga subung nat imun it Ampu'ang Diyus. Ka pag'imunan kuy mga magpangadal asan nga magpane'ag-te'ag it pamaya' mi. Ka kamu, ka'alimbawaan mi, esang umbay pa' nga babay nga ipiyak-i'upakat ku it esang lalaki, nga lalaki ngayti, si Cristo. Ta it atkayan, simpri ega ireg ku nga subuk salyaen kamu it beken. ³ Magregen aku talaga nga in mag'u'unu inakalan si Eva it dukul nga piyanakman ni Satanas ††, barang ma'akalan kamu gasi' i imyu it beken asan. Barang pa'ugad kamu nga ega na tingled du'ut ki Cristo i pamaya' baw pagsarig mi. ⁴ Sabap pagtanggapen mi i pangadal it maski siyu nga mag'abut, maski belag kat ipiyangadal namen i pangadal nira sabap it ki Jesus. Pag-

pakimatuudun mi maski belag kat Espiritu Santo i ipagpangadal nira nga Espiritu, baw maski paggantian nira i Magayeng Barita' nga ipiyangadal namen it imyu. ⁵ Ipagpali'wan it mga magpa'apu-apustul asan nga siray mga apustul nga banar nga ega nay kasubra'. Temed maat it pabantug-bantug nat sadili, subung it da'ku naga tudu' it sang unu kat mga taw ngayan. ⁶ Sabagay ma'aat aku nga da'ku maka'rut mampang, temed talagang magkasepsepan kung banar i ipagpangadal ku. Da'ga ba' ipiyatantu kuytut imyu it ega lamang ka'sa?

⁷ Ta, paribasay da'ku naga nagpatangdan pagpangadal ku ngayan asan it imyu it Magayen ngaytung Barita', barang ipagpali'wan it beken nga binwat kuy atkayan sabap egay kapulusan it ipagpangadal ku. Temed ega. Nagpatimawa' aku isa'un makabetang kamu it mata'as ka mga taawan nat Ampu'ang Diyus. Ta, unu, ma'aat nga kasala'an kuytu? ⁸ Iyan magpangadal aku ngayan asat imyu pagtabangen aku it beken nga mga gurupu it mga magpamaya' kat mga kakurangan ku. Subung bat magka'agawan ku na sira kat panabang ku lamang it imyu. ⁹ Ta basa'an in pagkurangen aku asan, ega nagay nasasaw ku nga maski siyu, ka tiyabang aku it mga miyabut nga sulsug kat pamaya' nga taga Macedonia. Talagang seked kayti pag'inturun ku nga banar nga ega mabwat aku nga kasasawan mi kat in unu nga mga bagay. Sana mapasigi kuy atkaytu naga nga buwat. ¹⁰ Paribasay manigsirbi aku ni Cristo baw purus kamatuudan i kanya, matuud i pag'aaten ku ngaytu. Ee' ba', talagang ega ma'awa' situt aken i ipagpatu'gud ku ngaytu nga, kat pangadal ku kat mu'sang mga rugar kat sakep it Acaya, ega magpatangdan aku. ¹¹ Ega maat pagbuwatan kuy atkaytu sabap egay raras kut imyu. Talagang magka'rutan tu it Ampu'ang Diyus nga pagraranan ku kamu nga banar. ¹² Temed ipasigi kuytuy da'ku ngaytu magpatangdan isa'un matantuwan mi nga ega matuud i ipagpatu'gud it beken asan nga, kanirang pagsirbi kunu', ega nagay piyagbelagan it amen. Sabap kat kanirang pagsirbi, ega matudu' i patangdan. ¹³ Mga taw ngayan, kat mga pag'aaten baw pagbuwatan nira, ipagpali'wan nira nga mga matuud sira nga apustul ni Cristo. Temed egay kamatuudan ya kayan. Mamagpa'apu-apustul lamang yan. ¹⁴ Egaytu dapat nga malilu'an i panluku nira ngaytu, sabap magpasbung sira naga it pagbaya'en nira nga si Satanas. Ka si Satanas ngaytu, maski gimpu'un kanya it kara'e-ra'etan, paglukuun yay mga taw isa'un ipabetang nira kanya nga esang anghil nga garing du'un it ka'yagan nga du'un it Ampu'ang Diyus. ¹⁵ Aypa' ega malilu'an mi i pag'aaten it mga magpa'apu-apustul asan nga maat, mga manigsirbi sira it Ampu'ang Diyus nga magtaban it

† Jeremias 9:24. †† Genesis kapitulu 3.

mga taw du'ut kataldengan, arit mga manigsirbi sira ni Satanas. Iyan talagay bara'an nira, rigaen it Ampu'ang Diyus uyun du'un it kara'e-ra'etan ngaytu nga pamagbuwatan nira.

¹⁶ Sa'upun ku si' i inaat ku, ega sana pikiren mi nga engel-engel aku sabap it pabantug-bantug ku it sadili ku. Temed maski atkayan bete' i tandes mi, tanggapan baw pikiren mi i pag'aaten ku ngaytu subung it buwat mi du'ut mga beken ngayti nga pagpagnegan mi. ¹⁷ Itu, pa'aaten ku ngaytu nga pabantug-bantug, egaytu garing du'un it Ampu'an, in da'ga bilang landi-landi tu it esa nga engel-engel. ¹⁸ Temed eget naytu it pangadal kut imyu. Paribasay dakel i magpabantug-bantug sabap it kabatangan nira situt banwa, pabantug-bantug aku nagay aken isa'un pagnegan mi i pangadal ku. ¹⁹ Siguru pata'nan mi naga i ka'engel-engel ku ngaytu nga landi-landi sabap, masagya kamu nga pagpata'nan i buwat it mga engel-engel asan, lamang ipagpali'wan mi nga masesepsep kamu na nga mga taw! ²⁰ Ka ungaytu, pagtanggapan mi sirat masagya maski pag'uripnen kamu, pag'ubsan kamut kusas, paglukuun kamu, pagregesen nga pasakep it pa'aaten nira nga pudir nira, baw maski pagtampalangen kamu na. ²¹ Temed aku, mag'eya' akung banar ka ega atkayan i binwat kut imyu pagpa'asan ku! Sayang ka nakman aku lamang, ega ma'iseg nga subuk kanira!

Taka', in unuy ipagkapalandi-landi nira, ipagkapalandi-landi ku nagay aken. (Talagang sugi-sugid ku ngaytu, subung naytu it sugi-sugid it esang engel-engel.) ²² Ka unu sira, mga Hebreo? Hebreo aku nagay aken. Unu ba', mga dugu' sira ni Israel? Yanagay aken nga dugu'. Ta unu, mga tungtung-inapu' sira ni Abraham? Ta, aku, tungtung-inapu' ya naga. ²³ Ta mga unu sira, mga manigsirbi ni Cristo? (Sugi-sugid ku ngaytu, sugi-sugid naytu it esa nga magpulpug.) Temed subra' aku nga magayen nga manigsirbi ni Cristo, subra' pa' it kanira. Subra' talagay aken nga pa'res, ka in pira nang bisis aku mapirisu, rinipdasan it ega lamang ka'sa, baw talagang pirmi na nga magpangibit-kibit mana kat kamataynen. ²⁴ Limang bisis aku na timnanggap it tagtulung pulu' may siyam nga mga ripdas kat ali-ma it mga Judio. ²⁵ Tulung bisis ku na nga liyabay i panrigan nga biyalbag, baw ka'sa i panrigan nga pagbuntalan it batu. Tulung bisis ku na gasi' malabayan nga nasalsag i barku' nga pagsasakayan ku, baw ka'sa nag'apun-naglinag i lutaw-lutaw ku du'ut tengat laud. ²⁶ Kat pirmi ngaytu nga panawpanaw ku talagang ega esa-esang kagagated i magkaparagan ku, kat mga danum, mga manigpanrangpas, kat mga kadugu' ku nga Judio, baw kat mga ega Judio. Mga kagagated kat siyudad, kat rugar nga kapupuyangtan, kat dagat, baw kat pamuwat-buwat it mga maat sulsug kat pamaya', arit

ega. ²⁷ Talagang nalabayan ku gasi' i subra' nga kakuri' baw kalpu', pirmi nga pag'elken, ere'eret nga paggetmanan baw ku'inum, baw subra' nga maramig ka egay tantung masagmen. ²⁸ Ta, dungag pa' it mu'sa ngaytu, talagang pagregnan ku it delem-aldaw i kabatangan it mga magpamaya' kat pa'ari-aring banwa. ²⁹ In bete' may maglubay nga pamaya', subra' nga masakit kat seled ku. Baw in may nakapakursud kat kasala'an, talagang magka'abat i ka'i'isgan ku.

³⁰ Temed in ka'ilangan ku nga pabantug-bantug, iyan talagay ipabantug-bantug ku, mga bagay nga magpatantu nga, in aken nga sadili, egay kaya ku. ³¹ Talagang, da'kuytu mag'ambut. Magka'rutan tu it Ampu'ang Diyus, kanya nga Ampu'an baw Ama' it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo. Sana bantugun kanya it egay katupusan. ³² Ituy esang magpatantu it kurang i aken nga kakayaan, ka iyan ka'sa nga du'un akut Damasco, binwat it gubirnadur nga ipiyatindeg it adi' nga si Aretas, piyatanda'an yat sundalu' i puwirta'an it siyudad ka ipagpadakep ya aku. ³³ Temed iringgud akut mga ka'ibaan ku du'un it supakan bawnga ipiyalapas du'un it lalawagan it balay nga pag'i'istaran ku, ka itiyu'nay aku du'un it sang balit kuta'. Iyan i ikiyalagay ku. †

Iyan mga subuk ipiyatagaynep baw ipiyalteg it Ampu'ang Diyus it ki Pablo

12 Itu pa' i isugid ku. Maski egay kapulusan it adat ngaytu nga pabantug-bantug, subuk dapat ku pa' nga ituturan it imyu i pasar it mga subuk tiyagaynep lamang magsusulag, baw mga bagay nga ipiyalteg it Ampu'an. ² May sang pulu' baw epat na kayting ta'un, may kilala ku nga esang magpamaya' it ki Cristo nga tiyaban du'un it langit ††, iyan langit nga banar nga pagtata'idan it Ampu'ang Diyus. Ega lamang tu masiguru ku in kiyarurwa ya lamang i tiyaban du'un u bilug ya talaga. Ampu'ang Diyus lamang tu i magka'rut. ³ Kilala ku ngaytung taw, talagang tiyaban kanya du'un it rugar nga egay kasubra' nga kagayenan. Taka', subung nat inaat ku, ega lamang tu masiguru ku in kiyarurwa ya lamang u bilug ya i tiyaban ngayti. Ampu'ang Diyus lamang tu i magka'rut. ⁴ Nakagneg kanya du'un it mga bagay nga ega kaya nga ituturan in ampan lamang situt dena'. Baw maski bete' mapakay, ega ipagpalugut it Ampu'ang Diyus nga geta'en it maski siyu. ⁵ Taw nga nakalabay it atkaytu, talagang ipabantug-bantug ku. Temed ega ipabantug-bantug ku i sadili kung kakayaan, in da'ga iyan mga bagay nga magpatantu it, aku, egay kaya nga sadili. ⁶ Taka' in bete-bete' ireg ku nga

† Mga Binwat 9:24-25. †† Kat pasepsep it bekeng mapipikir si Pablo na mismu i pa'aaten ya ngaytu. Temed isiyugid yay atkaytu ka ega ireg ya nga subra' nga pata'astatas.

pabantug-bantug, ega naga limi'wan nga engel-engel aku, sabap matuud nagay ipagsugid ku. Temed ega. Pagpaaren ku i sadili ku, sabap ega ireg ku nga subrang mata'as i pabetang it katataawan it aken. Ireg ku nga, in magayen i pabetang nirat aken, sabap lamang it magagayeng buwat ku nga naltegan nira u magayeng pangadal ku nga nagnegan nira.

⁷ Temed, it isa'un ega magbara' aku nga taw nga mapiyalandi-landi sabap it mga kalililu'ang ngaytung bagay nga ipiyalteg it Ampu'ang Diyus it aken, baw isa'un ma'inda'eg i mga singkadan ku nga ka'i'irgan nga mara'e-ra'et, ipiyalugut it Ampu'ang Diyus nga pakuri'an aku it esang tara'gen ni Satanas, nga kabilangan ya na'li nga dugi kat bilug ku, nga subung nat di'ki-di'kit pagpasakitan ya aku. ⁸ Tulung bisis ku naytu ipiyanalangin du'un it Ampu'an nga awa'en ya. ⁹ Temed maat i tubag ya, "Maski ega awa'en ku, temed masiguru mu nga ildawan ku ikaw it tabang ku nga maka'ustu' nga pirmi kat mu'sa nga pagka'ilanganen mu. Ka in na'ubsan nat sadiling keseg i esang taw sabap it kakuri'an ya, subrang magkatanyag i tabang ku nga ipagpaksege kut kanya." Aypa' pagsagyaan ku ga i mga kalubayan ku sabap, kada may kalubayan ku pagpaksegen akung pirmi it guna ni Cristo.

¹⁰ Ee' ba', pagsagyaan ku ga in malubay aku, tibaba'en, igpitan, pakuri'an, u ere'eret nga pag'apisen aku sabap it pagsirbi ku it ki Cristo. Ka in ka'nu malubay aku u ega nay kaya ku nga sadili, sakali' si' nga kumula' si' aku sabap it keseg baw kakayaan nga ipag'ildaw ni Cristo it aken.

Pagpikiren nga banar ni Pablo i ipagmapa'gen it pamaya' it mga taga Corinto

¹¹ Ma'aat na nga miyengel-engel aku na kat palandi-landi ku ngaytu, temed subuk kamu naga i nagsigir it aken nga muwat aku it atkayan. Sana kamu i magpanindeg it aken, iyan pagtibaba'en aku it beken asan nga magpali'wan nga sira kunu' i mga apustul nga banar nga ega nay kasubra'. Ka ega naga ma'aat nga tudu' aku kat mga taw ngayan, maski egay sadili ku nga kakayaan nga masarigan. ¹² Talagang ipagpamatuud ku nga, iyan asan aku ngayat imyu, natantuwan mi nga, aku, apustul nga matuud sabap it mga tanda'anan baw mga kalililu'ang bagay nga ipagpabwat it Ampu'ang Diyus it aken. Ipiyasigi ku it muwat i mu'sa ngaytu nga pagsagka'en ku it magayen i nakem i mga kakuri'an nga mag'abut it aken. ¹³ Unuy kasala'an kut imyu? Da'ga ba' egay piyagbelagan it tabang kut imyu baw tabang kut mga beken nga gurupu it magpamaya'? Iti na lamang, da'ku ngayti miyangut it maski unu asat imyu. In bete' ipagpa-

betang mi nga kasala'an ku i da'ku ngayti miyangut, ipasinsiya mi nagat aken.

¹⁴ Ta kayti, in bete' katabus aku, pangatlu naytu nga pa'asan kut imyu. Baw, subung nagat tagna', ega sasawun ku kamu it mga ka'ilangan ku. Ka ega kusas mi i ka'ilangan ku, in da'ga mismu kamu talaga. Ireg ku nga papa'genen kamu kat ega basta-bastang pamaya'. Ka kabilangan mi, mga anak ku kat pamaya'. Ta da'ga ba' ega manga'wa' i magpa'res it ipagtara'na it mga giyaringan, in da'ga mga giyaringan i magpa'res it anak nira? ¹⁵ Ka aku ngaytu, subrang ikasagya ku i gamiten ku i mu'sang-mu'sa ku baw ibgay kuy pati bilug ku kat ipagmapa'gen it pamaya' mi. Ta unu yan, sang dekeye' lamang ba' nga pagma'al mit aken i itumbas mi it kadakula' ngayan it pagma'al ku it imyu?

¹⁶ Temed barang pag'aaten it beken asan nga maski da'ku surubu'un it maski siyu it imyu taka', paribasay taw aku kunu' nga mapiyandaya-daya', liyuku ku lamang kamu. ¹⁷ Temed mag'u'unu yan? Iyan, mga taw ngayan nga piyapa'asan ku it imyu, unu, pagpikiren mi nga tiya'eg ku sira nga manluku it imyu? ¹⁸ Inupakat ku talaga si Tito nga pa'asat imyu baw piya'ibaan ku kanya it esang sul-sug tami kat pamaya'. Ta unu, nanluku na si Tito asan it imyu? Talagang ega, ka da'ga ba' namuya'an mi nga nakman kanya nga banar? Baw da'ga ba' namuya'an mi nga nagsubung kami nga duwa kat adat baw panga'genan?

¹⁹ Kat mga ampong ku ngaytu, egaytu maat pagpa'resan ku nga pagpanindegan ku i sadili ku asat imyu. Simpri ega kamu i mga manig'ukuman it aken. Ka maglalagpit akut ki Cristo baw du'ut Ampu'ang Diyus lamang i ka'ilangan ku nga panindegan i sadili ku. Ipagpamatuud ku, mga pagma'alenu ku, nga mu'sa nga pagbuwatan ku, kat ipagmapa'gen it pamaya' mi. ²⁰ Abaa, magregen aku ba' nga pagpa'asan ku si' it imyu, may mamuya'an ku nga ega masagyaan ku asan. Ta, in atkayan may ega gasi' yan masagyaan mi nga ipali'wan ku, ka betanganan ku kamu it ukuman. Barang iyan i ma'anuan ku asat imyu, pagda'e-da'egen mi, inggi-inggiten, pag'iseg-isegen, pagpada'eg it sadili, pagpamuwat-buwatan i masigkataw, kalinibaken, landi-landi, baw kaguluwan nga egay pag'urunnyun. ²¹ Talagang magregen aku ba' nga banar nga, pagpa'asan ku si', abutun sit suma'up i nakem ku it dakulang eya' kat adapan it Ampu'ang Diyus sabap it imyu. Baw masmekan ku nga banar i mga ega pa'nangindi' it mga kara'e-ra'etan nga pamagbuwatan, nga subung it mga pag'adaten u pagpikiren nga mara'way, mu'sang kalasit pamakun du'un it ega asawa mi, baw pagsumbaya' it ka'i'irgan nga mara'way it egay maski unu nga pagsupil it sadili.

Ega nay pasinsiya ni Pablo in ega indi'an it mga taga Corinto i panga'genan nga makasala'an

13 Ta in bete' katabus aku, itu nay ikatlu nga pa'asan kut imyu. Baw in may ka'ilangan nga ukumanan ku asan, simpri iyan i sunudun, magsusurat kat ampang ngayan it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

“Iyan mu'sa nga a'ayusun, ka'ilangan makapamatuud it duwa u tulu nga sistigu.” †

² Iyan pangadwa ngayang pagpa'asan kut imyu siyardaw ku i mga nagkasala'an. Baw kayti, nga da'ku pa' miyabut asan, pag'aaten ku si' sira, baw in siyu pay beken nga nagkasala'an. Ipagsasar kut kanira nga in ega pa' nangindi' sira, ega nay pasinsiya in mabut aku. ³ Buwaten kuytu i atkaytu isa'un kapamatuud it imyu i pagtulusun mi nga, kat katengdanan ku ngaytu, si Cristo i magpa'ampang it aken. Mamayaan mi situt aken i keseg it guna ni Cristo, ka egay kurang it guna ya nga rimiga it mga makasala'an. ⁴ Iyan iriyansang si Cristo du'ut krus, kat panleteg it katataawan, taw lamang kanya nga egay kakayaan. Temed pag'egen yat pa'uli', natanyag na nga du'ut kanya i guna it Ampu'ang Diyus. Atkayan gasi' i aken ka, kat pakilagit kut ki Cristo, iyan asan aku ngayat imyu kat'esa, ka'aat ka egay pudir ku nga mukuman it mga kasala'an mi ka nagpalulus aku lamang. Temed pag'abut ku si' asan, in ka'ilangan ku nga mukuman it imyu, kat keseg it guna it Ampu'ang Diyus, ega itagu' ku i pudir ku nga ipiyagrumba ni Cristo it aken.

⁵ Magayen, paruriyen mi i sadili mi, in kamatuudan i pamaya' mi it ki Cristo. Tanudun mi kat sadili mi. Unu, ega magkatanudan mi nga tiyakena'an kamu na ni Cristo Jesus, magpuyra lamang in da'kamu pa' namaya' it kamatuudan? ⁶ Ta simpri in masiguru mi i imyu nga pamaya' masiguru mi gasi' nga, aku, kamatuudan nga apustul ni Cristo.

⁷ Ipagpanalangin ku du'un it Ampu'ang Diyus nga

† *Deuteronomio 19:15.*

sana i'laman mi na i muwat it kara'e-ra'etan. Ega na maat pag'i'inawaren ku nga ipasigi mi pa' i buwat it kara'e-ra'etan mi isa'un begayan akut rugar nga ipakilala kat pangukuman kut imyu i pudir ku kat pagka'apustul. Maski ega kilalaen i pudir ku ngayan, basta mataldeng na i panga'genan mi.

⁸ Sabap ega talaga mapakay nga sagyaan ku nga muwat i maski siyu it ega uyun it kamatuudan.

Iyan lamang i sagyaan ku, pagbuwaten nga kagayenan kat panleteg it Ampu'ang Diyus.

⁹ Masagya aku talaga in ega ka'ilangan ku nga ipakilala i pudir ku nga mangukuman it imyu ka magpanggayen nay adat mi. Baw ipagpanalangin ku nga sana subra' nang manggayen seked it ma'ayus i mu'sa kat panleteg it Ampu'ang Diyus.

¹⁰ Aypa' ka ipagsurat kuytuy itu nga mga bagay, mintras da'ku pa' asat imyu, isa'un, pag'abut ku, ega na ka'ilangan pa' nga mampang it mabe'gat nga gamiten ku i pudir nga ibinggay it aken it Ampu'an, pudir nga kat ikapapa'gen it imyu, ega maat kat ikarangga' mi.

Pangiya'pusan nga sugi-sugid

¹¹ Ta, barang seked na lamang sikaytu i sugi-sugid nga makasurat ku. Mga sulsug ku kat pamaya', pasagyaen mi i nakem mi. Sana ayusun mi na i pagsunud mi it Ampu'ang Diyus. Tanggapen mit magayen i ipag'aat ku. Mag'urunnyun kamu baw manga'genan kat ika'imbeng it paki'iba-iba mi. In pa'resan mi i mga itu ngaytu, mamayaan mi nga asat imyu nga pirmi i Ampu'ang Diyus, kanya nga pu'un it kararas baw pagma'al baw ka'imbengan it nakem.

¹² Magsigkumu-kumustaen kamu, bilang sang sulsugan nga namaya' na it ki Cristo. Pagkumustaen kamu it mu'sang mga sulsug mi kat pamaya' sini.

¹³ Ipagpanalangin namen nga sana asat imyu nga mu'sa i ildaw it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo, iyan kararas it Ampu'ang Diyus, baw magayeng paki'iba-iba it esa may esa nga begay it Espiritu Santo.

Galacia

Pau'nang Sugi-sugid

Iyan mga taga Galacia nga magpamaya' it ki Cristo, ega lamang sang karugaran i pa'aaten in da'ga dakel, ka malayaw nga rugar i Galacia ngaytu. Kat pasepsep it beken nga mapipikir nga taw, iyan i pagpa'igu'an ni Pablo it ampong "Galacia", mga lansangan nga Iconio, Listra, Derbe, baw Antioquia nga sakep it Pisidia. Itung mga rugar, siyakep ni Pablo, duwa ni Bernabe, kat u'nang panaw nira nga nanuldu' it Magayeng Barita' pasar it ki Cristo (Mga Binwat kapitulu 13 baw 14). Dakel nga taga iti ngayting mga rugar i namaya' it panuldu' nira. Temed, pagkagaring na Pablo, may miyabut gasi' nga mga Judio nga magpanlibeg it pikiran it mga namaya' ngayti, ka ipagpali'wan nira nga da'sira maribri in pamaya' na lamang ngaytit ki Cristo. Ka'ilangan kunu' nga sunudun naga i mga urdin ni Moises nga ipiyaskel yat kanira nga mga Judio. Ipagsugid nira gasi' nga ega kamatuudan i pangadal ni Pablo, pagbuwat-buwaten ya na lamang.

Aypa' pagkabarita' ni Pablo it atkayti, piyatabanan yat itu na ngaytung surat i mga magpamaya' du'un it Galacia ngayti, isa'un ma'rutan nira in unu talaga i kamatuudan nga garing du'ut Ampu'ang Diyus pasar it iting mga bagay. Maseked-seked talaga i pademdem ni Pablo it kanira nga egay beken nga ikaribri it taw, kamatuudan nga pagsarig baw pamaya' it kamataynen ni Jesu-Cristo ka, sabap it binwat ni Jesus ngaytu, maribri ta kat panriga it Ampu'ang Diyus sabap it mga kasala'an ta, maski ega nakasunud it ka'ustu'an it mga urdin ni Moises. Ituy uli'an-uli'an it itung surat.

Kat mu'sang surat nga ipiyataban ni Pablo du'ut mga taw nga namaya' it pangadal ya kat mga rugar nga piyanawan ya, itu'un i u'na. Ta'un nga pagsurat ya kaytu, mga 50 A.D., nga sang pulu' may pitu nga ta'un garing it pag'uli' ni Jesus du'un it langit.

1 ¹⁻² Mga magpamaya' it ki Cristo nga asan it Galacia, wayan i surat ku, aku nga si Pablo nga esang apustul, nga ega taw-tiyaw na lamang i nagpili' u nagpatindeg it aken kat pagka'apustul ku, in da'ga mismu si Jesu-Cristo baw Ama' ta nga Ampu'ang Diyus nga minggen it pa'uli' it ki Jesu-Cristo ngaytu. Mu'sang mga sulsug ta kat pamaya' nga ka'ibaaan ku sini, magkumusta it imyu.

³ Ipagpanalangin ku nga sana asat imyu nga pirmi i ildaw baw ka'imbengat nakem nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus nga Ama' tami baw Ampu'an nga si Jesu-Cristo, ⁴ kanya nga isiyalisi yay bilug ya kat aten nga mga kasala'an isa'un mabilwat ya kita kat pamegbeg it kara'e-ra'etan nga magsasakep it banwa kat timpu ngaytu. Binwat ya ngaytu, pabetang-batang nagat Ampu'ang Diyus nga Ama' tami. ⁵ Sana bantugun ta kanya it egay kaskedan. Kamatuudan tu.

Iyan matuud nga Magayeng Barita'

⁶ Talagang pagda'gen aku in unuka yanay karway mi mangganti it pabetang-batang ngaytu it Ampu'ang Diyus, kanya nga nagpanakem it imyu nga pasakep it ildaw ya nga ipiyatantu yat imyu kat binwat ngaytu ni Cristo. Ka nakumbinyu kamu nga

pa'ugad du'un it beken nga maat Magayeng Barita'. ⁷ Temed ta, yan talagay matuud, esa-esay Magayeng Barita'. Ega naytuy beken. Iyan miyabut ngayan asat imyu nga maat manigpangadal sira, magpanlibeg lamang yan it pikiran mi. Pagpa'resan nira nga magantiyan i Magayen ngaytung Barita' pasar it ki Cristo. ⁸ Temed ta, yay matuud, in siyuy mangadal asat imyu it belag kat ipiyangadal namen ngayan, talagang ka'ilangan rigaen kanyat Ampu'ang Diyus it panriga nga ega pateng, maski kami nga mga apustul, u esa nang anghil nga garing du'ut langit. ⁹ Ka da'ga ba' naka'aat namen na baw kayti, pagsa'upun ku si', nga in may mangadal asat imyu it belag kat ipiyangadal namen ngaytu nga Magayeng Barita' nga piyamaya' mi, dapat rigaen kanyat Ampu'ang Diyus it panriga nga ega pateng.

¹⁰ Ta sikayan da'ga ba' ma'yag nga ega iyan i pag'angaden ku, basta lamang sagyaan it mga taw i panuldu' ku. Ega maat atkayan, in da'ga yay ipagpada'eg ku kat nakem ku, masagyaan akut Ampu'ang Diyus. Ka in yapay pagpa'resan ku, masagyaan akung pirmi it taw, ta da'ga ma'aat nga taw nay pagsirbiyan ku, ega na si Cristo?

Pamatuud ni Pablo nga Ampu'ang Diyus i garing it panuldu' ya

¹¹ Ka talagang ipagpamatuud ku kayti, mga sul-sug ku kat pamaya', nga ega taw-tiyaw i garing it Magayen ngaytung Barita' nga ipagpanuldu' ku. ¹² Ee' ba', egaytu tiyanggap ku u itiyuldu' it aken it taw, talagang mismu si Jesu-Cristo na i nagpa'yag it aken kaytu.

¹³ Siguru urut mi naga in mag'u'unuy panga'genan kut tagna', iyan magsunud aku pat rilihiyun namen nga mga Judio. Talagang pagti'sen ku nga banar i mga taawan it Ampu'ang Diyus nga magpamaya' it ki Jesu-Cristo ngaytu ka ireg ku nga ma'awa' sirang mu'sa. ¹⁴ Baw talagang mara'ang i magkasbung it aken nga ka'ebay-ebayan ku nga mga Judio kat pagpasakep it rilihiyun namen ngaytu, paribasay e'get nga banar i panindeg kut ununu nga ka'ugali'an it mga kamagugurangan namen. ¹⁵ Temed kat ka'ildaw it Ampu'ang Diyus it aken, pinili' ya nang lagi aku parabir aku ipiyanganak baw ipiyatindeg ya aku nga manigsirbi it kanya.

¹⁶ Ta, yan ipiyakilala ya nang banar kat nakem ku i anak ya, ka isa'un kapangadal ku i pasar it kanya du'un it mga taw nga ega Judio, ega talagay siyabut ku nga maski siyu. ¹⁷ Ega na maat na'adu'un aku pat Jerusalem nga patuldu' it mga u'na ngaytit aken nga mga apustul, in da'ga napanaw aku nang lagi it nagpa'Arabia, † bawnga nagpa'uli' aku naga du'ut Damasco. ¹⁸ Tulung ta'un i nagta'lib bawnga nagpa'Jerusalem aku, ka pakikita akut ki Pedro. Sang pulu' may limang aldaw i ka'lay ku du'un it kanya. ¹⁹ Kat iting timpu nakitaan ku gasi' si Santiago nga ari' it Ampu'an. Duwa lamang ngayti i nakitaan ku nga apustul. Ega nay beken.

²⁰ Talagang, kat panleteg it Ampu'ang Diyus, ipagpamatuud ku nga kamatuudan i ipagsurat ku ngaytu asat imyu.

²¹ Garing aku du'un it Jerusalem ngayti nangalaid aku si', du'ut mga prubinsiya it Siria baw Cilicia.

²² Kat iting timpu da'ku pa' kilala it mga maglalag-pit it ki Cristo kat pa'ari-aring rugar du'un it Judea.

²³ Nabarita'an nira lamang nga, iyan dati nga magti'es it kanira ka isa'un mapakuri'an sira sabap it pamaya' nirat ki Cristo, kayti magpangadal na it pamaya' ngaytu nga kurangga'en ya ngaytit tag-na'. ²⁴ Aypa' ka biyantug niray Ampu'ang Diyus sabap it pagba'gu yat nakem ku.

† Arabia ngaytu, mara'ang pagtedagat uran, aypa' mara'ang gasi' i taw. Ituy esa gasing puriba nga ega itiyuldu' ki Pablo it taw i Magayeng Barita'.

Egay na'iway it beken nga mga apustul it mga ipagpanuldu' ni Pablo

² Ta, pagta'lib it sang pulu' baw epat nga ta'un na'adu'un aku sit Jerusalem, duwa kami ni Bernabe. Piyabaya' ku gasi' si Tito. ² Na'adu'un aku ka yay ipiyanakem it aken it Ampu'an, isa'un katururan ku kat mga magpamaya' du'un in unuy ipagpangadal ku nga Magayeng Barita' du'ut mga piyanawan nameng babanwaan it mga taw nga ega Judio. Aypa' pag'abut namen ngayti du'ut Jerusalem, nagti'mes da'an i mga pagkilalaen nga matata'as nga magpamaala' it mga magpamaya' du'un, bawnga ipiya'yag ku nay mu'sa du'ut kanira. Mga magpamaala' ngayti da'an i piya'yagan ku isa'un masiguru ku nga pa'uyunan nira i ipagpangadal ku. Ka in ega pa'uyunan nira, barang lim-i'wan nga egay kakapuluan it buwat ku ngayti nga magpangadal du'un it mga taw nga ega Judio. ³ Ta, subuk piya'uyunan nira naga i pangadal ku ka iyan iba namen ngayting si Tito, maski Griego kanya, ega nareges nirat paturi', ⁴ maski na maat ipagpal-i'wan it beken nga paturi'an kanya. Mga magpal-i'wan ngaytit atkayti, mamagbete-bete' nga kasubung tami nga magpamaya' arit ega. Ka yay antap it nakem nira, subuk baklayan niray karibriyan tami, nga li'wan tami na kat pagsunud it mga urdin ni Moises sabap maglalagpit tami nat ki Cristo Jesus. Ireg nira ipa'uripen tami si' kat mga urdin ngayti. ⁵ Temed da'kami nagpa'uyun it maski dekeye' it ipagpal-i'wan nira ngayti, ka isa'un ega maragi'an it ega matuud i kamatuudan nga Magayeng Barita', baw ega mate'ag-te'ag kamu.

⁶ Ta, subung it inaat ku, iyan mga magpamaala' it mga magpamaya' du'ut Jerusalem, egay na'iway nira kat ipagpangadal ku. Egay tiyaldeng nira. (Maski maat pagkilalaen sira nga mata'as, ega yan magkalibegan it pikir ku, sabap urut ku nga, iyan Ampu'ang Diyus, ega pagsagyaan ya i esang taw in sabap lamang it kat li'wan nga kabetangan ya.)

⁷ Mga magpamaala' ngayti, kinilala nira nga in mag'u'unu ipiyakargu' it Ampu'ang Diyus it ki Pedro i pamaala' it pangadal it Magayeng Barita' kat mga Judio, atkayan naga, aku na mismu i piyakargu'an ya it pamaala' it pangadal it Magayeng Barita' kat mga taw nga ega Judio. ⁸ Baw in mag'u'unu inildawan si Pedro it Ampu'ang Diyus it kakayaan kat katengdanan yat kanya, iyan nagay ipiyag'ildaw yat aken kat aken gasi' ngaytu nga katengdanan. ⁹ Aypa', iyan mga pagkilalaen nga piyakapagbaya'en it mga magpamaala' du'ut Jerusalem, nga si Santiago, si Pedro baw si Juan, iyan namuayan nira nga kat keseg it ildaw it Ampu'an it aken, dakulay paglapusan it pangadal ku kat mga taw nga ega Judio, tiyanggap nira kami ni Bernabe

baw napakay sira nga ka'uyutan kami na nira nga mga manigbuwat it buwaten it Ampu'an. Ta piyag'upa-upakatan namen nga ipasigi namen nay amen nga pangadal du'un it mga taw nga ega Judio. Iyan kabilug namen nga mga Judio, yanay kanira. ¹⁰ Iyan lamang i ipiyaki'upakat nirat amen, nga iyan gasi' i pagpa'resan ku nga kubwaten, nga ega pabaya-baya'an namen i mga kukurangan.

Ipiyatantu ni Pablo du'ut Antioquia nga ega talaga kat pagsunud it ka'urduin tumaldeng i taw kat panleteg it Ampu'ang Diyus

¹¹ Ta yan naka'uli' kami na du'ut Antioquia nag-bisita' it amen si Pedro. Temed miyabut nga may kamali' nga binwat ya du'un, aypa' ega mapakay nga ega tiyaldeng ku i binwat ya ngayti. ¹² Ka yapa-yapa' pagsunudun yay adat nameng magpamaya' du'un nga maski Judio u da'ga, magkara'nen it sang kamiyan. Egay pagbida'en. Temed iyan may miyabut na nga mga Judio nga garing du'ut mga pagpamaala'an ni Santiago du'ut Jerusalem, mini'lam si Pedro nga barang dala'an nira kanya, aypa' ega na magpakika'en kanya du'un it mga magpamaya' nga ega Judio. Pagli'yan ya na. Ka mga miyabut ngayti, ka'uyutan sirat mga taw nga mag'aat, ka'ilangan nagang paturi' i mga taw nga ega Judio, maski namaya' na sirat ki Cristo. ¹³ Ta it atkayti, maski mga beken nga sulsug kat pamaya' nga mga Judio, magguru na gasi' it buwat ya ngayti. Pati si Bernabe, nakabaya-baya' nat pa'isti-isti nira ngayti.

¹⁴ Ta yan namuya'an ku nga da'sira magpanga'genan uyun kat kamatuudan nga Magayeng Barita', inaat ku si Pedro kat adapan nirang mu'sa, "Ta ikaw, maski manengteng ka nga Judio, temed inindi'an mu na i pagsunud it mga ka'urduin kat rilihiyun tami nga mga Judio. Aypa' unuka ipagpasunud mu pa' it mga taw nga ega Judio?" ¹⁵ Ka kita, Judio tami nga manengteng, nga magkilala it Ampu'ang Diyus, ega subuk mga taw nga ega Judio nga egay pagkilala nira it Ampu'ang Diyus ngaytu. Temed it namaya' tami nat ki Cristo, ¹⁶ nasepsepan tami na nga ega kat pagsunud it taw it mga urduin ipabetang kanya nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus, in da'ga kat kamatuudang pamaya' baw pagsarig ya it binwat ni Cristo Jesus. Aypa', maski kita ngaytu nga mga Judio, paribasay nakasepsep nat itu ngaytu, namaya' tami na it ki Cristo Jesus. Ka natantuwan tami na nga pamaya' baw pagsarig tami ngaytu it binwat ni Cristo i ikapisi' tat ma'awa' i kasala'an tami kat panleteg it Ampu'ang Diyus, ega maat sadili tang pagsunud it mga urduin. Ka ega talagay maski siyu nga ipabetang it Ampu'ang Diyus nga mataldeng sabap it pagsunud yat mga urduin, ka egay magkasunud it

ka'ustu'an. ¹⁷ Temed, kita nga magsarig nat binwat ni Cristo isa'un tumaldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus, in bete' ipabetang tami nga makasala'an it mga kabilug tang mga Judio, sabap ega na pagsunudun tay mga ka'urduin kat nasulagan tami nga rilihiyun, da'ga nanganga'ulugan nga maniggpabetang-betang it kasala'an si Cristo? Temed talagang ega mag'a'atkayan. ¹⁸ Taka' in tiyananan ta na i dalan ngaytu nga pagsunud it mga urduin, ka natantuwan ta na nga ega iti'en i ikaribri it taw, bawnga pa'uli'an ta si', ta yanay kasala'an nga matuud.

¹⁹ Kat pa'res kut pagsunud it mga urduin it rilihiyun tami nga mga Judio natantuwan ku na nga palan, maski sang unuy pa'res ku, ega ipagkapisi' it tumaldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Aypa' ka, inindi'an ku nay pagsunud kut mga urduin ngayti. Baw pagpa'resan ku nay panga'genan nga uyun nga pirmi kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus, ka subuk natay aku na nga uyut ni Cristo du'ut krus. ²⁰ Ta kayti, maski egen aku pa' ngaytu, pagkilalaen ku nga subung it ega na akuy egen in da'ga si Cristo na i egen kat bilug ku. Ka ega na aken nga ka'irgan i pagsunudun ku, in da'ga ka'irgan ya na. Aypa' mintras situ aku pat banwa, magpanga'genan aku kat keseg it pamaya' baw pagsarig ku it kanya nga Anak it Ampu'ang Diyus, kanya nga nagpagtas it ginawa ya kat kadakulat raras ya it aken. ²¹ Talagang ega mabaliwala' ku i ildaw ngaytut Ampu'ang Diyus. Ka in taw, magka'awa'an it kasala'an du'un it pagsunud it ka'urduin, da'ga egay kapulusan it kamataynen ngaytu ni Cristo?" Yay inaat kut kana Pedro du'ut Antioquia.

Unu talaga i magkapisi'an it karibriyan? Pagsunud it ka'urduin u pamaya' baw pagsarig it ki Cristo?

3 Unu, pag'engel-engelen kamu na nga taga Galacia? Barang magpulpug kamu na! Diya'eg aku talaga in unuka magpasasaw kamu nga magpanlibeg ngayat pikiran mi it tiya'seb kamu nang banar it pagpatalandagan it kamataynen ngaytu ni Jesu-Cristo du'ut krus. ² Kayti ituy ipagpapikir kut imyu it magayen, unu piyasaruman kamu it Espiritu Santo sabap it siyunud mi i mga urduin kat rilihiyun it mga Judio u sabap it piyagnegan mi nat magayen baw piyakimatuud mi nga banar i Magayen ngaytung Barita' pasar it ki Cristo? ³ In da'ga pagka'engel-engel mi na, in ega nakapapu'un kamu puyrat tiyabang it Espiritu Santo, ta mag'u'unu mangarampus kamu in panadili? ⁴ Unu, pabara'en mi na nga egay kakapulusan it mu'sang nalabayan mi? Sana ega atkayan. ⁵ Ta yan piyapasarum it Ampu'ang Diyus i Espiritu Santo kat bilug mi, u iyan minwat kanya it mga kalililu'ang bagay asat imyu,

unu ba', binwat yaytu sabap it siyunud mi i mga urdin ngaytit mga Judio u sabap it piyagnegan mi baw piyamaya' i Magayen ngaytung Barita'?

⁶ Demdemen mi si Abraham. Kamatuudan i pagsarig baw pamaya' yat Ampu'ang Diyus, aypa' kinilala kanya nga mataldeng. ^{†7} Ta atkayan naga, ipagpasepsep kut imyu nga in siyuy may atkaytung pagsarig baw pamaya', kabilangan ya, ka'anakan ni Abraham. ⁸ Baw paribasay ipiyabetang-betang nga lagit Ampu'ang Diyus nga sabap it pagsarig baw pamaya' it mga taw nga ega Judio kilalaen ya sira nga mataldeng, ipiya'rut yat ki Abraham i Magayeng Barita' nga magbebtang du'ut kasuratan nga mag'aat,

“Garing it imu ma'ildawan i mu'sang bangsat taw situt sinirungat langit.” ^{††}

⁹ Aypa' in siyuy magsarig nga matuud it Ampu'ang Diyus, subung it ki Abraham, ka'uyutan nagat ki Abraham nga tumanggap it kumpur isiyanggup it Ampu'ang Diyus.

¹⁰ Taka' iyan mu'sa nga pagsunud nirat mga urdin kat rilihiyun it mga Judio i pagpa'resan nira isa'un maribri, pagsasakpan sirat panriga it Ampu'ang Diyus. Sabap magbebtang du'un it kasuratan nga mag'aat,

“Siguradung rigaen it Ampu'ang Diyus i ega mag-sunud it ka'ustuan it mu'sang mga urdin nga magbebtang situt kasuratan ngaytu.” [‡]

¹¹ Ta da'ga ma'yag nga in atkayan, egay maski esa nga pagkilalaen it Ampu'ang Diyus nga mataldeng in sabap it pagsunud yat mga urdin, in da'ga sabap it pagsarig baw pamaya' yat Ampu'an. Sabap mag'aat i magbebtang du'ut kasuratan,

“Iyan taawan ku nga ipagpabetang ku na nga mataldeng, yay magdada'eg kat nakem ya, pamaya' baw pagsarig yat aken.” ^{‡†}

¹² Temed iyan magsarig it pagsunud yat mga urdin, nangalaid na kat dalan it pagsarig it binwat ni Cristo. Ta ma'yag tu nga egay kapulusan palan. Ka mag'aat si' i du'ut kasuratan nga iyan magsunud it mga urdin, ka'ilangan sunudun it ka'ustuan kat mu'sang ka'genan ya. ^{‡‡13} Temed kayti, ipiyagribri ta na ni Cristo kat panriga it Ampu'ang Diyus, panriga yat mga ega ngaytu magkasunud it ka'ustuan i mga urdin. Ka imbis kita, si Cristo ngaytu i riniga it Ampu'ang Diyus sabap it kasala'an tami, subung nagat magsusurat nga mag'aat,

“Siyu-siyu nga pangimatay it kanya, ipaggantung du'un it kayu nga ipagrugsuk, na'igu' it isiyumpa it Ampu'ang Diyus nga panriga.” ^{‡‡†}

¹⁴ Ipiyasalisi ni Jesu-Cristo i sadili ya isa'un, iyan kagayenan nga isiyanggup it Ampu'ang Diyus du'un it ki Abraham, matanggap gasi' it mga taw

nga ega Judio, baw isa'un, sabap it pamaya' baw pagsarig tat kanya, pasaruman tang mu'sa it Espiritu Santo nga isiyanggup ya.

Ega naparaw it urdin i isiyanggup it Ampu'ang Diyus

¹⁵ Mga kasulsugan, pa'alimbawaan kuy esang adat tami. Basa'an basta napirma'an mana i esang piyag'upakatan, ega na ma'aat it maski siyu nga egay kuwinta'. Ega na gasi' mabwat nga dungagan pa' u ginisan, puyrat upakaten sit suma'up. ¹⁶ Ta kayti, iyan isiyanggup it Ampu'ang Diyus it ki Abraham it tagna', nga garing it kanya ma'ildawan i mu'sang taw, kat sangbat lamang nga ka'anakan ni Abraham ngaytu i katumanan ya. Ka ega ireg sugiden matuman kat dakel nga ka'anak-anakan ya, in da'ga sangbat tu i pagpa'ulugan, si Cristo lamang. ¹⁷ Ituytu i ipagpasepsep kut imyu. Garing it timpu it paki'upakat it Ampu'ang Diyus it ki Abraham, nga du'un ipiyag'unay yay sanggup yat kanya, may epat nga gatus baw tulung pulu' nga ta'un bawnga ipiyaskel it Ampu'ang Diyus it ki Moises i mga urdin ya. Ta it na'lay nang ipiyag'unay it Ampu'ang Diyus, da'ga ma'yag nga ega naparaw it urdin i upakat baw sanggup ngayti? ¹⁸ Ka in ma'aten i ildaw it Ampu'ang Diyus sabap lamang it pagsunud tat mga ipiyaskel ya ngayting urdin, unuy kapulusan it mga sanggup ya? Temed, subung nagat ki Abraham ngayti, ma'aten lamang sabap it keseg it sanggup it Ampu'ang Diyus, ega sabap it pagsunud tat ka'urdinan ngayti.

In unuka ipiya'rut it Ampu'ang Diyus i mga urdin ya

¹⁹ Ta da'ga in atkayan, unuka ibinggay pat Ampu'ang Diyus i mga urdin ya? Unuy kapulusan nira? Ta, itu ngaytu, ipiya'rut ya i mga urdin ya ngaytu isa'un ma'yagan it mga taw i in unu may unu i kasala'an nga pagbuwaten nira kat panga'genan nira. Pagsasakpan i mga taw it mga urdin ngaytu seked it mabut na i pa'aaten ngayting ka'anakan ni Abraham, nga du'ut kanyay katumanan it sanggup. Iyan ibinggay it Ampu'ang Diyus i mga urdin ya, mga anghil baw si Moises i bilang suru'an ya. ²⁰ Temed iyan ibinggay yay sanggup yat ki Abraham, egay giyमित it Ampu'ang Diyus nga suru'an. Kanya mismu i simnanggup, kamatuudan it mata'as pat mga urdin i sanggup ya.

²¹ Ta kayti, barang tanud mi kuntra' na kat mga sanggup it Ampu'ang Diyus i mga urdin ya ngaytu? Temed ega. Lamang nagbelag it pu'un-sabap i mga urdin baw mga sanggup ngaytu. In bete' may urdin nga magkapisi'an it ka'genang egay kaskedan it mga mamagsunud kaytu, simpri yanay pang-garingan it tumaldeng na i taw kat panleteg it Am-

[†] Genesis 15:6. ^{††} Genesis 12:3b, 18:18 baw 22:18.

[‡] Deuteronomio 27:26a. ^{‡†} Habacuc 2:4b. ^{‡‡} Levitico 18:5. ^{‡‡†} Deuteronomio 21:23b.

pu'ang Diyus, iti na, pagsunud it urdin ngayti.

²² Temed sabap it mga urdin ya ngayti, magkasepsepan tami i pag'aaten it kasuratan nga pagsasakpan it kasala'an i mu'sang taw situt sinirungat langit. Ta, basta nasepsepan nat taw i kadakulat kasala'an nira, mapakay nang matuman i isiyanggup it Ampu'ang Diyus nga ma'awa'an it kasala'an i kumpur sumarig baw mamaya' it binwat ni Jesu-Cristo.

²³ Iyan ega pa' miyabut si Cristo nga maat sarigan, subung tat pagpipirisuun it iti nga mga urdin, nga ega makali'wan seked it timpu nga abriyen yay dalan it pagsarig baw pamaya' it kanya. ²⁴ Aypa', iyan mga urdin ngayti, iyan i subuk manigpadsir it aten nga magpatantu it aten it kadakula' it kasala'an tami isa'un mandangep tami du'un it ki Cristo. Ka in mamaya' baw sumarig tami it binwat ni Cristo ngaytu, tumaldeng tami na kat panleteg it Ampu'ang Diyus. ²⁵ Ta kayti it miyabut na si Cristo baw kat sakep ya na kita, da'tami na kat pamegbeg it dati ngayting manigpadsir it aten nga mga urdin.

²⁶ Pati kamu nga ega Judio, mga anak na gasi' it Ampu'ang Diyus, nga maglalagpit nat ki Cristo Jesus sabap it pagsarig baw pamaya' mi it kanya.

²⁷ Baw kayti, mu'sa asat imyu nga nagpabawtis nga yay katanda' it maglalagpit na ngaytu it ki Cristo, subuk piyakay na si Cristo, nga ireg sugiden magpasbung nat kanyang adat. ²⁸ Aypa' ega nay piyagbelagan it mga Judio baw ega Judio, uripen baw ega uripen, u lalaki baw babay. Ka basta maglalagpit nat ki Cristo Jesus, inesa-esa tami nang mu'sa. ²⁹ Baw ta, in kamu, ki Cristo na, ipagpabetang kamu na nga mga ka'anakan ni Abraham nga pagsasakpan it mu'sang kagayenan nga isiyanggup it Ampu'ang Diyus it kanya.

4 Waytu pa' i pa'alimbawaan ku. In bete' may esang manggaden nga matay it semkad it dekeye' pay kamumugtungan nga anak ya. Iyan anak ya ngaytu, mabut i aldaw nga tumagpu'un kanya it mu'sa kat pamalay-balay. Temed maski atkayan, mintras ega pa' ustun' i idad ya, egay piyagbelagan it kabetangan ya baw kabetangan it mga uripen kat pamalay-balay ngayti. ² Sabap kat sakep kanya pa' it pamaala' it binggayan it ama' ya it pamaala' kat seled it pamalay-balay seked it ma'but nay timpu nga ipiyagtirminu it ama' ya nga kaya ya na nga mamegbeg. ³ Atkayan naga, iyan ega pa' miyabut si Cristo, subung tami pa' it manga'wa' nga pagsasakpan pat mga ipagtuldu' nga malbaw pang pasepsep it banwa. ⁴ Temed iyan na'but nay ipiyagtirminu nga timpu, tiya'eg it Ampu'ang Diyus i Anak ya nga pa'asitu. Nagbalyu kanya nga taw nga ipiyanganak it esang babay, baw nanga'genan kanya kat pagpasakep it mga ipiyag'uridin it Ampu'ang Diyus du'un it mga Judio,

⁵ isa'un, kat kamataynen ya baw ka'ustun'ang pagsunud ya it mu'sa ngayting ipiyag'uridin, maka-paribri ya i katataawan kat panriga sabap it ega magkasunud nirat ka'ustun'ang i mga urdin ngayti. Ta it atkayan, ma'aten na nga anaken tami it Ampu'ang Diyus. ⁶ Ta it paribasay mga anak ya na kita, aypa' piyapasaruman ya gasi' kita it Espiritu Santo, iyan Espiritu Santo nga ipiyangadal baw isiyanggup it Anak ya nga si Jesus. Aypa', kat panakem it Espiritu Santo ngaytu, maya'ngan nay dila' tami it tuma'wag it Ampu'ang Diyus it Ama'. ⁷ Aypa' kayti, da'kamu na mga uripen in da'ga mga anak ya na talaga, nga siguradung tumanggap it kumpur ipag'areg ya nga kagayenan kat mga anak ya.

Pagsayangen ni Pablo nga banar i mga taga Galacia

⁸ Iyan kat'esa nga ega pa' pagkilalaen mi i Ampu'ang Diyus nga kanyay kamatuudang Ampu'an, uripen kamu pa' it pagsirbi mi it mga pagta'wagan mi nga egay kapulusan. ⁹ Temed kayti, sabap it pagkilala it Ampu'ang Diyus it imyu, pagkilalaen mi na kanyang banar. Ta it atkaytu na, unuka magpa'uripen kamu si' it iyan dalan nga egay keseg baw egay kuwinta'? ¹⁰ Ka iyan si' i pagpa'resan mi, iyan kat rilihiyun it mga Judio pasar it pagkilala it mga aldaw, mga bulan, mga ta'un, baw beken pang timpu nga maat ma'al, adimaat yay ikaribri it taw. ¹¹ Talagang pagregnan ku kamu ka subuk, mu'sang ipiyangadal ku asat imyu, magbara' na nga egay kapulusan.

¹² Asi-asi pat imyu, mga sulsug ku, pasbung kamu it aken, nga li'wan aku na kat pagsakep it mga urdin kat rilihiyun kut tagna'. Da'ga ba' kat'esa nagpasbung akut imyu nga ega Judio nga ega pagsasakpan it mga urdin namen ngayan? Ega maat may karat it nakem ku sabap it imyu. ¹³ Ka magkademdeman ku naga i kagayen it pabetang mit aken kat tagna' ngayting pa'asan kut imyu nga nangadal. Lamang magsarut aku kat iting timpu, ¹⁴ baw talagang nakuri'an kamung banar sabap it panarakiten ku ngayti, taka' ega naga sa'an rinigna'an mi aku u biyalala'an. Isan yan tiyanggap mi aku nga subung nat anghil it Ampu'ang Diyus, baw subra' pa' sikayan subung nat si Cristo Jesus na mismu. ¹⁵ Talagang ipagpamatuud ku nga kat iting timpu, maski mata mi, in mapakay nga malwat mi lamang kat ikagayen ku, linwat mi na ka ibgay mit aken. Ta kasasagya mi kat'esa ngayan, unu yan i atkayan ngayan nga nag'abut? ¹⁶ Baw ta unu, kayti, ipabetang mi na aku nga kakontra' mi sabap it ipagsugid kut imyu i kamatuudan?

¹⁷ Iti, mga taw ngayting magpanlibeg it pikiran mi, maat pagraran nira kamung banar. Temed

ega magayen i antap it nakem nira. Ireg nira lamang nga ipa'ala'id kamu it aken isa'un sira na lamang i pakimatuudun baw sagyaan mi. ¹⁸ Sabagay ega naga yan mara'e-ra'et i maat pagraranan kamu, basta egay mara'e-ra'et nga antap it nakem. Baw iyan pagraras mi ngaytit aken kat'esa, sana ipasigi mi pa' maski da'ku ka'adap mi. ¹⁹ Kamuy subuk mga anak ku. Dakulay nalabayan ku nga kakuri'an kat'esa, nga ka'aat ka subuk siya'gidan aku, isa'un kasakit na i pamaya' mit ki Cristo. Kayti atkayan naga, subuk da'ku talaga magkabara-bara' mintras ega pa' mag'u'unay i pagsarig mit ki Cristo baw magpasbung kamu nang banar it adat ya. ²⁰ Talagang ireg nga ireg ku nga ma'adap ku si' kamu, isa'un makapasiguru ku kamu kat kamatuudan, nga ega na ka'ilangan ku nga mampang it mabe'gat. Sabap gulu talagay ulu ku sabap it imyu.

Piya'alimbawaan si Agar baw si Sara

²¹ Ta, ituy ingkut ku it imyu, kamu nga kupasakep pat mga urdin nga magsusurat du'un it kasuratan it tagna', unu, da'kamu tiya'seb it pagpa'igu'an it kasuratan ngayti? ²² Ka maat ngayan du'un, si Abraham, lalaki nga duwa i anak ya. Esay anak ya du'un it inasa-asawa yang uripen nga si Agar. Iyan esa, iyan i anak ya du'un it babay nga ega uripen, nga si Sara nga dati nga asawa ya. ²³ Iyan anak ya ngayti du'un it uripen, nagbara' sabap it pa'igu'-igu' it taw. Temed iyan anak ngayti du'un it ega uripen, nagbara' lamang sabap it isiyanggup it Ampu'ang Diyus.

²⁴ Esaytu nga alimbawa i itu nga ka'ulugan. Si Agar baw si Sara, ladawan tu it duwa nga paki'upakat it Ampu'ang Diyus kat katataawan. Si Agar, ladawan kanya it paki'upakat it Ampu'ang Diyus nga ibinggay yay mga urdin du'un it Bukid it Sinai, ka kumpur pagsasakpan it mga urdin ngaytu, subung sirat uripen, subung nagat ki Agar baw anak ya. ²⁵ Ee' ba', si Agar ngaytu, yay pagpa'ulugan, Bukid it Sinai du'un it Arabia. Baw mu'sa ngaytu, ladawan it siyudad it Jerusalem nga, kayti, pag'u'uripnen, iba it mga anak ya. Pagpapuntu'an kaytu, mu'sang mamagsunud it rilihiyun it mga Judio, nga uripen pa' kat pagsunud nirat mga urdin ni Moises. ²⁶ Temed si Sara nga ega uripen, kanyay bilang ina' ta, ka ladawan kanya it iyan Jerusalem nga du'un it langit, nga pagpa'ulugan kaytu, mu'sang magsarig baw magpamaya' it ki Cristo, ki ta nga li'wan na kat iting maat ipagkapis' it karibriyan, pagsunud ngaytit mga urdin ni Moises. ²⁷ Subung tut magsusurat ngayan du'un it kasuratan nga mag'aat,

“Sumagya ka, ikaw nga ega magpanganak nga babay.

Ikaw nga ega nakalabay it panganak it maski ka'sa, ipagga'u-ga'uy mu na i kasagyaan mu.

Sabap maski piyablagan ka it asawa mu, subra' pang dumakel i anak mu, subra' pa' it kanya nga ega piyablagan it asawa ya.” †

²⁸ Ta kayti, mga kasulsugan, kita nga magpamaya' na it ki Cristo, kita na i mga anak it Ampu'ang Diyus nga katumanan it isiyanggup ya, subung it ki Isaac ngayting anak ni Sara. ²⁹ Taka' subung nagat tagna' ngayting timpu nga, iyan ipiyanganak kat guna it Espiritu Santo, piyakuri'an it iti nga ipiyanganak sabap it pa'igu'-igu' it taw, atkayan naga kayti. Ka mga inanak nat Ampu'ang Diyus sabap it pamaya' nirat ki Cristo, pagkuntara'en it mga pag'u'uripnen pat pagsunud nirat mga urdin ni Moises. ³⁰ Temed maat i inaat du'un it kasuratan,

“Imugawun mu na i babay ngayan nga uripen, pati anak ya. Sabap anak ngayan it uripen, ega talaga mapakay nga manunubliyen nga ibat anak ngayan it ega uripen.” ††

³¹ Aypa', mga kasulsugan, dedemdemen mi nga ega anak tami it uripen. Yay bilang nanganak it at-en, iyan ega uripen.

Ka'ilangan mane'te' nga ega si' pa'uripen it egay kapulusan nga dalan

5 Piyali'wan tami ni Cristo kat pagka'uripen tat ka'urdinan isa'un te'te' nga da'ta na uripen. Aypa' ka'ilangan panindegan mi na nga nakali'wan kamu na. Ee' ba', talagang ayaw kamu nat pa'uripen pa' it suma'up.

² Pagnegan mi tut magayen, aku nga si Pablo i mag'aat it imyu, basta pasakep kamu it panuldu' ngayting paturi' isa'un tumaldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus, egay mapulus mi it kamataynen ni Cristo. ³ Sa'upun ku si' i ipag'aat kut imyu nga in siyu-siyuy paturi' pa', ega naga tumaldeng kanya in ega masunud yat ka'ustu'an i mu'sang mga urdin nga ipiyaskel it ki Moises. ⁴ Ka iyan magpa'res nga tumaldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus sabap it pagsunud ya it mga urdin ngayti, talagang nakablag nat ki Cristo. Talagang diya'ga ya i ildaw it Ampu'ang Diyus. ⁵ Temed kita nga magsarig baw magpamaya' it ki Cristo, kat panakem it Espiritu Santo, pagsisiguruun tami nga mabut i aldaw nga ipabetang tami it Ampu'ang Diyus nga mataldeng kat panleteg ya. Aypa', pagpa'butun tami nga banar i aldaw ngayan. ⁶ In maglalagpiti tami nat ki Cristo Jesus talagang ega nay kuwinta' it pagturi' ngaytu in naturi'an u ega. Iyan i ega matudu', kamatuudang pamaya' baw pagsarig it ki Cristo ngaytu nga magkamayaan kat kadakulat raras tat masigkataw ta.

† Isaias 54:1. †† Genesis 21:10.

⁷ Kat'esa magayen naga i pagsunud mi it dalam it kamatuudan. Ta siyuy miyaba' it dalam ngaytu, nga kayti magpaski kamu na? ⁸ Ega yan Ampu'ang Diyus i garing kayan, ka kanyay magpanakem it imyu nga mamaya' it kamatuudan ngaytu. ⁹ In sigi pang pagpabuyug-buyugan mi i pangadal ngayti nga ega kamatuudan, subra' pang rumangga' i pamaya' mi. Ka da'ga ba', maski dekeye' nga ipagpa'alsa i ipagragi', magkapa'alsa ya i kumpur riyagi'an, maat it sambatan ta. ¹⁰ Taka' kat keseg it pakilagpit tami it Ampu'an, dakulang paniguru ku nga pa'uyunan mi i pag'aaten ku ngaytut imyu. Baw iyan mga magpanlibeg it pikiran mi, maski siyu sira, pagsisiguruun ku nga rigaen talaga it Ampu'ang Diyus.

¹¹ Mga sulsug ku, ega pamaya'nen mi i ipag'aat it beken nga mag'aat, maski aku, ipagpangadal ku naga kunu' nga ka'ilangan nagang paturi' i mga taw isa'un maribri. Temed unu yan i kamatuudan, ka in ipagpangadal ku yan nga matuud, unuka pagpakuri'an aku pa' it seked kayti it mga kabilug ku nga mga Judio? Ka simpri in ipagpangadal ku nga ka'ilangan paturi' isa'un maribri, ega na ipagpangadal ku nga kamataynen lamang ni Cristo du'ut krus i mapisi'an tat karibriyan, nga yay magkakleban it mga kabanwa ku ngayti. ¹² Talagang, iyan mga magpanasaw ngayan it imyu, magayen ega lamang desang paturi' sira, pa'imutu' na!

Magayen, sumunud ta nga pirmi it padisir it Espiritu Santo isa'un ma'inda'eg i sadiling ka'irgan nga mara'e-ra'et

¹³ Mga sulsug ku, kat pabetang-betang it Ampu'ang Diyus, li'wan kamu na kat panguripen it mga urdin ngayti nga ipiyaskel it ki Moises. Temed maski atkayan na, ega pikiren mi nga mapakay nang sumbaya'en i maski unu nga mara'way nga ka'irgan it bilug, in da'ga, kat kadakulat raras mi it ma'iba mi, magsigsirbi kamu it esa may esa. ¹⁴ Sabap mu'sa ngaytung ka'urdinan nga garing du'ut Ampu'ang Diyus, uli'an-uli'an ya, "rarasan mu i masigkataw mu it subung nagat raras mu it sadili mu nga bilug." ¹⁵ Temed in magsari kamu it ra'e-ra'eten, bara'an ya, marangga' talaga i pag'ini-inibaen baw marangga' gasi' i maski unu nga ikapamatuud it may pamaya' mi, subung nagat mga ramu-ramu nga magkaga-kagaten seked it natay sirang mu'sa.

¹⁶ Ta itu nay ipag'aat kut imyu, sumunud kamung pirmi it padisir it Espiritu Santo kat panga'genan mi. Ka in atkayan, ega na sumbaya'en mi i kara'e-ra'etan nga ka'irgan nga singkadan mi. ¹⁷ Sabap iyan mga singkadan tang ka'irgan nga mara'e-ra'et baw mga ka'irgan nga ipagpanakem it Espir-

itu Santo it aten, magkukontra' sira nga pirmi. Talagang nagkalaban tu i duwa ngaytu. Aypa' ka iyan mga kubwaten ta, ega naga magkatabusan.

¹⁸ Temed in pagpadisiran tami na it Espiritu Santo, li'wan tami na kat pagpa'res it karibriyan kat pagsunud tami it mga urdin ni Moises.

¹⁹ Ka ma'yag it aten nga mu'sa in unu may unu i li'wan it singkadan tang ka'irgan nga mara'e-ra'et. Ka mga itu ngaytu, mu'sang kalasit pamakun du'un it ega asawa ta, mga adat u pagpikiren nga mara'way baw pagsumbaya' it ka'irgan nga mara'way it egay maski unu nga pagsupil it sadili. ²⁰ Mga beken pa', pagsirbi it maski unu nga ganti tat Ampu'ang Diyus, panumpa kat masigkataw kat panggamit it kepetan nga pananamaya', pakikontra', pakida'eg, ka'imun, ka'iseg, ipagpada'eg i sadili, adat nga magrara'et it magkampi'-kampi'en, ²¹ inggi-inggiten, kasagyaan nga pagpanggarangan it ere'eret nga palangu, baw mga beken pa' nga kara'e-ra'etan nga atkaytu na ngaytu. Pa'imbanda ku it imyu, subung naga it pa'imbanda ku it tagna', talagang ega maka'uyut du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus i mamagbuwat it atkaytu nga mga bagay.

²² Temed in magpasakep i taw kat pamegbeg it Espiritu Santo itu may itu i li'wan ya, kamatuudang raras it masigkataw, mag'u'unay nga kasagyaan baw ka'imbengan it nakem, masagka' it kakuri'an it magayen i nakem, ma'ildaw, magayen i adat, magkasarigan nga banar, ²³ mapiyalulus baw magkasupil nat sadili ya. Ta, in itung mga bagay, kat panga'genan tami na, unu pay kuntra'en it urdin? Da'ga ega na? ²⁴ Iyan mga maglalagpit it ki Cristo Jesus, subuk na'imatay na nira i singkadan nirang ka'irgan nga mara'e-ra'et baw mga ka'irgan nirang mara'way. ²⁵ Paribasay binggayan tamit Espiritu Santo it ba'gung panga'genan, aypa' sana pasakep tami nga pirmi kat pamegbeg ya it panga'genan ta ngaytu. ²⁶ Ka'ilangan ega na malandi-landi tami, mapiyanle'es-le'es, baw ma'inggit it esa may esa.

Magtabang-tabangen it kakuri'an it esa may esa

6 Mga kasulsugan, in bete' may esat imyu nga diya'eg it esang kasala'an ka'ilangan, kamu nga magpasakep nga banar kat pamegbeg it Espiritu Santo, taldengen mi kanya. Temed buwaten mi tu it may dakula' nga kapalulusan. Baw magti-tiyakap kamu naga nga pirmi, ka barang mabwamabway kamu si' i mada'gan it sukdan ni Satanas. ² Baw yay magayen, magtabang-tabangen kamu it kakuri'an it esa may esa, sabap kat atkaytu nga pagbuwaten, iyan i masunud mi i ipiyag'urdin ni Cristo. ³ Ka in bete' pagpikiren it esang taw nga

† Levitico 19:18b.

ega naga ka'ilangan yang adaten i matiyabangen kanya it ma'iba ya, pag'ambutan ya lamang i sadili ya ka ipagpabetang ya i sadili ya nga mata'as, arit ega. ⁴ Magayen, ine'te'en i sadili tang pagbuwatan. In masiguru ta na nga magayen na i aten nga buwat, ta yanay sagyaan. Ega maat iyan lamang i masagyaan, magkamayaan nga sadiling buwat, magayen pa' it kat beken nga pamagbuwatan. ⁵ Sabap iyan kagayenan nga ipagpabwat it Ampu'ang Diyus it kada esat aten, ka'ilangan kanya-kanya nga sadili nga pagsarungaen.

⁶ Itu pay ipag'aat kut imyu, iyan mga manigpan-gadal nga magpangadal it imyu it amping it Ampu'ang Diyus, ka'ilangan bagi'an mi sira it in unu-unu nga kagayenan i ipiyag'ildaw it Ampu'ang Diyus it imyu.

⁷ Ega ambutan mi i sadili mi, ka ega pata'nan it Ampu'ang Diyus nga tibaba'en kanya it maski siyu. Ka in unu i ilinwak it taw, iyan naga i kaygen ya.

⁸ In siyuy magluwak it kara'e-ra'etan, nga magsarit sumbaya' it singkadan yang ka'i'irgan nga mara'e-ra'et, egay beken nga kaygen ya, subuk rumunut i panga'genan ya baw kamataynen nga egay kaskedang panriga i abutan ya. Temed iyan magluwak it kagayenan, nga magsunud nga pirmi it padisir it Espiritu Santo it kanya, iyan i kanyang kaygen, ka'genang egay kaskedan. ⁹ Aypa' ega ma'yawan tami it mga magagayen nga pagbuwatan, ka pag'abut it timpu na, simpri may kaygen ta in da'ta maskedan. ¹⁰ Aypa', kada pagbegayan tat rugar, ka'ilangan pa'res tami it buwat nga magayen kat mga ka'ibaaan tami, subra' na kat mga sul-sug tami kat pamaya'.

Pangiya'pusan nga pa'imbanda baw pangu-musta

¹¹ Ta, kat pangiya'pusan ngaytu, aku na mismu i magsurat. † Kamatuudan, dadakula' nay ipagsurat ku nga ritra'.

† Yay adat ni Pablo in pagsuratan yay mga magpamaya', ipasurat ya it katabang ya i kusugiden ya. Taka' basta pangiya'pusan na, kanya na mismu i sumurat, nga bilang katanda' it kanya talaga i garing.

¹² Iyan mga magpanreges it imyu it paturi', antap yan it nakem nira, tu'gudun sirat mga taw sabap it pagsunud nirat mga urdin it rilihyun nira. Temed iyan talagay kat nakem nira nga magpanreges sira ngayan it imyu, mag'i'lam it barang pakuri'an sirat mga ka'ibaaan nirang Judio in ipatindeg nira nga kamataynen lamang ni Cristo i ikapisit karibriyan, ega na pagsunud it mga urdin ni Moises. ¹³ Temed maski iyan mga magpaturi', ega naga pagsunudun nirat kamatuudang pagsunud i mga urdin ngayti. Pagregesen nira lamang kamu it paturi' isa'un tu'gudun sira sabap nakumbinyu nira kamu nga pasakep it kanirang dalan nga pagsunudun.

¹⁴ Taka' in aku, alaid nat aken i adat ngayang patu'gud. Ega talaga ipagpatu'gud ku i sadili ku in da'ga iyan binwat ni Jesu-Cristo nga Ampu'an tami, nga tiyanggung ya i kasala'an tami du'un it krus. Ka, sabap it kamataynen ya ngayti du'ut krus, ipagpabetang ku na nga egay kuwinta' it mu'sang pagpa'resan situt banwa, nga maat yay ipagkatanggap it kanira it Ampu'ang Diyus. Baw pabetang gasit banwa it aken kayti, taw nga egay kuwinta', ka pagbaliwala'en ku nay mga bagay ngaytu nga pagpa'resan nira. ¹⁵ Ka ega impurtanti' in turi' u ega i esang taw. Iyan i impurtanti', in naba'gu nat Espiritu Santo i adat baw nakem ya. ¹⁶ Kat mu'sa nga magpanga'genan uyun sikaytung mga bagay, ipagpanalangin ku nga asan it kanira nga pirmi i sangu' nga tabang baw ka'imbengan it nakem nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus, ka sira ngaytu i mga matuud na nga mga taawan ya.

¹⁷ Aypa', garing kayti, sana ega nay asat imyu nga pakuri' it aken nga pasakep pa' it panuldu' nga kamali'. Sabap iyan i da'nay budlat it pinilatat bungad kat bilug ku, panindeg ku lamang it kamatuudan ngaytu, nga ipiyakargu' ni Jesus it aken.

¹⁸ Mga kasulsugan, ipagpanalangin ku nga sana ta'seben nga banar i nakem mi it ildaw ngaytu nga ipagbegay it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo. Kamatuudan tu.

Efeso

Pau'nang Sugi-sugid

Efeso ngaytu, dakula' tu nga siyudad. Ituy piyakamata'as nga siyudad du'un it prubinsiya it Asia. Du'un i piyatindegan it mabakas baw mabantug nga templo nga papagsambaan nirat kanira nga pagsambaen nga pagpangaranat Diana (Mga Binwat 19:27).

Si Pablo i nakapatindeg it mga magpamaya' du'ut Efeso ngaytu, baw nakapangadal kanya du'un it seladat duwang ta'un (Mga Binwat 19:1-20 baw 20:17-38).

Iyan isiyurat ni Pablo i surat ya ngaytu pagpipirisuun kanya, siguru du'ut Roma (kapitulu 3:1 baw 4:1 baw 6:20). Kat iting timpu isiyurat yay itung surat, baw iyan surat ya du'ut mga taga Colosas, baw gasi' surat ya du'ut ki Filemon. Ipiyatahan yay tulu ngaytu kat alima ni Tiquico, duwa ni Onesimo (Colosas 4:7-9, Filemon 10-12, Efeso 6:21-22). Ika'pat nga isiyurat ya kat iting timpu, surat ya du'ut mga taga Filipos. Ta'un nga pagsurat ya it mga itu ngaytu, siguru mga 61 A.D.

Situt surat ya ngaytu, ipagpanuldu' ni Pablo nga mag'esa-esa talaga i mu'sang mga magpamaya', Judio u da'ga, sabap it pakilagpit nirat ki Cristo. Si Cristo ngaytu i piyaka'ulu nira, sira i subuk bilug ya (kapitulu 1:22-23 baw 4:15-16). Subung gasi' sirat buwat-buwat it balay nga si Cristo i inunayan nga piyakpetan it kanira (kapitulu 2:20-21). Baw gasi', sang siraan nga mga magpamaya' i subuk asawaen ni Cristo (kapitulu 5:25-32).

Esa gasing mabe'gat nga ipagpanuldu' ni Pablo sikaytu, mga magpamaya', paribasay na'yagan na sira pasar it panga'genan nga pagsagyaan it Ampu'ang Diyus, ka'ilangan uyun du'un i panga'genan nira. Sana limbasa na nira i tagnang panga'genan nga mara'e-ra'et baw ba'gu na talagay adat nira, nga pagguruun i adat it Ampu'an. Baw isa'un malabanan nirat magayen i mu'sang pangakal ni Satanas may siyangpit ni Pablo nga subuk pangabal nga ipiyag'ildaw it Ampu'ang Diyus kat mu'sang mga inanak ya.

1 Mga sulsug namen kat pamaya' nga asan it Efeso, wayan i surat ku, aku nga si Pablo, nga esang apustul ni Cristo Jesus kat pabetang-betang it Ampu'ang Diyus. Pagsurat ku kamu nga maglalagpit nat ki Cristo, kamu nga ipiyapinpin it Ampu'ang Diyus nga mga taawan ya na, nga magsarig baw magpamaya' nga matuud it ki Cristo Jesus ngaytu. ² Ipagpanalangin ku nga sana asat imyu nga pirmi i ildaw baw ka'imbengan it nakem nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus nga Ama' tami baw Ampu'an nga si Jesu-Cristo.

Iyan kagayenang ildaw nga mapisi' kat pakilagpit it ki Cristo

³ U'nang masugid ku, magayen, bantugun tami nga pirmi i Ampu'ang Diyus, kanya nga Ampu'an baw Ama' it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo ka, sabap it pakilagpit tami it ki Cristo, inildawan ya na kita it mu'sa ngaytung ega basta-bastang kagayenan. ⁴ Pakilagpit ta ngaytut ki Cristo, kat pikir

† Maat it Ginirego, "espirituwal nga panlangit nga kagayenan." Atkaytung kagayenan nga pa'aaten, alimbawa, ipiyasinsiya i mga kasala'an tami, inanak tami it Ampu'ang Diyus, ipiyapinpin ya na kita nga mga taawan ya na, baw beken pa'.

naytu nga lagi it Ampu'ang Diyus parabir giyuna ya i langit baw banwa. Aypa', talagang garing pa' it tagna', pinili' ya na kitang lagi nga maka'alaid tang banar kat mu'sang kasala'an baw maka'adap ta du'ut kanya it egay ma'iway yat aten. ⁵ Kat kadakulat raras yat aten, talagang ipiyasiguru ya nga, kita, magbara' nga mga anak ya sabap it buwatan ni Jesu-Cristo ngaytu. Talagang ituytu i pabetang-betang yang lagi baw ka'irgan ya. ⁶ Aypa' ega nay kaskedan it pagbantug tat kanya sabap it ega basta-basta ngaytung ildaw ya nga ibinggay yat begay-matag, nga ma'aten sabap it binwat ni Jesu-Cristo nga pagma'a-ma'alena ya nga banar. ⁷ Ka sabap it dugu' nga ipiyaturu' ni Jesus ngaytu, ribri tami na kat panriga it Ampu'ang Diyus sabap it mga kasala'an tami. Napasinsiya nat aten i mu'sa. Talagang egay kasbung it ka'ildaw ya ngaytu ⁸ nga ipiyag'atag-atag yat aten it egay pateng. Binggayan ya pa' kita nga magka'rutan tami i mga pabetang-betang ya baw magkasepsepan tat magayen in unu may unu i mga ka'ulugan nira. ⁹ Ka kayti, paribasa it ituy ka'irgan ya, ipiya'rut ya na i pabetang-betang ya nga, ka'lay ngaytu, ipagtagu-tagu' ya pa', iyan pabetang-betang nga ipatuman ya du'un it ki Cristo. ¹⁰ Ka in ma'but nay

ipiyagtirminu ya nga timpu, mu'sa nga giyuna kat langit baw kat banwa, ipa'alima ya nat ki Cristo nga kat pamegbeg ya na i mu'sa.

¹¹ Pakilagpit tami it ki Cristo ngaytu i pagpang-garingan it ildawan ta it karibriyan gasi' kat pag-dadarapa'en. Garing it tagna-tagna' pa' pinili' ya kita nga lagi nga ildawan ya it kagayenan ngaytu. Sigun ngaytu kat pabetang-betang ya, kanya nga magpabetang-betang it mu'sa uyun kat magayen nga pa'igu'-igu' nga ka'irgan ya. ¹² Baw itu gasi' i pabetang-betang ya nga manga'genan tami kat ikabantug it kabantugan ya, kami nga u'nang tingled i inawar du'un it ki Cristo nga begayan it kagayenan ngaytu kat pagdadarapa'en, ¹³ baw kamu gasi', nga bilang sunud it amen it nagpalagpit it ki Cristo. Kayti, uyut kamu gasi' it itu ngaytu sabap, iyan nagnegan mi i kamatuudan pasar it ki Cristo, iyan Magayen ngaytung Barita' nga magkabgay it karibriyan, piyamaya' mi talaga. Aypa' ka piya-pasaruman kamu gasi' it Ampu'ang Diyus it Espiritu Santo nga isiyanggup ya garing pat tagna', ka yay bilang marka' yat imyu nga imanda'an it talagang mga taawan ya na kamu. ¹⁴ Itu, Espiritu Santo ngaytu, kanyay keseg it isiyanggup ya ngaytut aten, nga kasiguruwan it talagang mabut nga matanggap tami i kakumplituwan it karibriyan ta ngaytu. Aypa' kayti bantugun tami kanya, kanya nga ega babasta-bastaen i kabantugan ya.

Pasalamat ni Pablo baw panalangin ya pasar it mga taga Efeso

¹⁵ Aypa' ka, garing it nabarita'an ku i pasar it pagsarig baw pamaya' mi it Ampu'an nga si Jesu-Cristo, baw iyan raras mi it mga sulsug mi kat pamaya', ¹⁶ talagang ega magkatupu-tupus i pasalamat ku du'un it Ampu'ang Diyus sabap it imyu, baw pagsangpiten ku gasi' kamu nga pirmi kat panalangin ku. ¹⁷ Ka pag'angutun ku du'un it Ama' tami nga mabantug, kanya nga Ampu'ang Diyus it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo, nga kat keseg it Espiritu Santo nga magsasarum kat bilug mi, sana begayan ya kamu nga subra' kamung kuma'rut baw kasepsep isa'un makilalaan mi nga banar i adat baw mga pabetang-betang ya. ¹⁸ Sana pa'yagen yang banar i mga pikiran mi isa'un ma'rutan mit magayen i kagayenan ngaytu nga pagsisiguruun tami nga yay ipiyabetang-betang ya nga ibgay yat aten. Ka talagang ega basta-basta i kabantugan it kagayenan nga mag'a'areg kat mu'sa nga pinili' baw ipiyapinpin ya ngaytu nga mga taawan ya. ¹⁹ Ipagpanalangin ku gasi' nga sana ipatantu yat imyu i kadakulat ega basta-bastang guna ya nga ipagpalabay yat aten nga mga magpamaya'. Ipiyalteg yat aten i keseg it guna ya ngaytung egay kasbung ²⁰ iyan inggen ya si Cristo it pa'uli' baw

piya'dung ya du'un it mabantug nga puwistu' nga kat iwanan ya nga ayun nga du'ut langit. ²¹ Sikayan na'rutan ta nga subra' talaga i kata'asan ni Cristo ngaytu kat kata'asan it maski unu pang beken nga magpamegbeg baw may pudir du'ut lawang. † Maski unu nga pagta'wagan it taw situt sinirungat langit, subra' nga mabantug si Cristo ngaytu, ega lamang kayting timpu, pati kat pagdadarapa'en nga maba'gu i banwa baw langit. ²² Talagang ipiyabegbeg it Ampu'ang Diyus it ki Cristo i mu'sang bagay. Kanyay piyaka'ulu nira nga ipiyabegay it Ampu'ang Diyus kat mu'sang mga magsarig baw magpamaya' it kanya. ²³ Sabap kabilangan it mga magpamaya' ngaytu, subuk bilug ya, nga pangumplitu †† it kanya, kanya nga ka'ustu'ang kakumplituwan it mu'sang-mu'sa.

Iyan mga maglalagpit it ki Cristo, binggayan nat ba'gung ka'genan

2 Talagang kamu kat'esa, ka'alimbawaan mi, subuk patay kat panleteg it Ampu'ang Diyus kat kadakulat mga kasala'an mi nga kuntra' kat ka'irgan ya. Egay maski unu nga magpangbit kat nakem mi in pasar it pagkilala it kanya. ² Egay beken nga pagragaen mi it tagna' ngayti, kara'e-ra'etan situt banwa ngaytu. Sabap kat iting timpu pagsasakpen kamu pa' it pagbaya'en it mga mara'e-ra'et, sira nga magpupudir du'ut lawang, iyan mga magpanlud baw da'ga nga magbebegbeg it mga taw kayti nga magkuntra' it Ampu'ang Diyus. ³ Yay matuud, tagna', atkayan nagay adat tami nga mu'sa ka pagsunudun lamang i singkadan tang adat nga mara'e-ra'et. Pagsumbaya'en i mara'e-ra'et nga ka'irgan it bilug baw in unu nga kat pikiran. Aypa' kat adat tami ngayti it tagna', ka'uyutan tami talaga kat mga taw nga rigaen it Ampu'ang Diyus, ka egay beken nga tumbas it aten nga taw nga makasala'an. ⁴ Temed ta, talagang bastanting-bastanti i ka'ildaw ngaytut Ampu'ang Diyus baw subray basta i raras ya it aten. ⁵ Sabap maski subuk patay ta nang patay sabap it kasala'an tami, subuk ipiya'uyut ya na kita it ki Cristo nga inggen yat pa'uli', nga begayan tami na it ka'ge-

† Pagpapuntu'an kaytu, mga anghil, iyan magagayen nga mga anghil baw iyan mara'e-ra'et nga kimnuntra' it Ampu'ang Diyus. Mga mara'e-ra'et ngaytu, dakek-dakek na i pana'wag it kanira, nga subung it li'yen, panya'en, tandayag, balbal, baw beken pa'. Maski magpata'wag nga diwata i mga itu ngaytu, temed yay matuud mara'e-ra'et nga mu'sa nga magpandaya' it aten nga taw. †† Ituy mga ka'alimbawaan it itu ngaytu. Si Cristo i subuk lalaki nga mangasawa, kita i subuk babay nga asawaen ya (Mga Ipiyalteg 21:9). Beken gasi', si Jesus i subuk pu'un baw tangkayan it luwak nga ubas, kita i subuk mga sanga ya (Juan 15:5). Esa gasi', si Jesus i subuk manig'eper, kita i subuk mga tupa nga pag'eperan ya (Juan 10:14-15). Beken pa' gasi', si Cristo i piyaka'ulu, kita i subuk bilug ya (Colosas 1:18). Kat mu'sa ngaytung ka'alimbawaan, kita i pangumplitu it kanya.

nang egay kaskedan. Talagang sabap lamang it ildaw ngaytut Ampu'ang Diyus maribri tami kat panrīga yat tagnang panga'genan ta. ⁶ Baw iyan piya'uli' ya si Cristo Jesus du'ut langit nga piya'dung du'ut mabantug nga puwistu', subuk ipiya'uyut ya gasi' kita it kanya, nga kayti subuk mag'a'dung tami gasi' nga iba ya du'un it piya'dungan ngaytit kanya du'ut langit. ⁷ Binwat yaytu i atkaytu ka isa'un, garing kayti seked it ka'nu-ka'nu, ipatanyag ya i egay kasbung nga kabastantian it ildaw ya ngaytu nga ibinggay yat aten it begay-matag kat binwat ngaytu ni Cristo Jesus. ⁸ Talagang ka'ildaw ngaytut Ampu'ang Diyus, yanayan i pu'un it naribri tami na kat panrīga yat kasala'an tami, sabap it pagsarig baw pamaya' tami it ki Cristo. Baw maski pagsarig baw pamaya' ta ngaytu, ipagbegay yat aten, egaytu maat kitay garing. ⁹ Aypa' ega makapalandi-landi it maski siyu nga, sabap it kagayen it sadili yang buwat i karibriyan ya ngaytu. ¹⁰ Sabap iyan pagba'gu it adat ta kayti, Ampu'ang Diyus i garing kaytu. Ipiyalagpit ya kita du'ut ki Cristo Jesus baw biya'gu ya i panga'genan tami isa'un gamiten ta na kat buwat nga magayen, nga ipiyag'areg yang lagi it aten garing pa' it tag-na'.

Mga maglalagpit it ki Jesus, subuk sang kadugu-dugu'an na.

¹¹ Talagang panawun it pikir mi i tagna' nga kabetangan mi. Paribasay ega Judio kamu baw ega tiyuri'an aypa', pabetang it mga Judio it imyu, timawa' nga ega mga taawan it Ampu'ang Diyus. Sira kunu' i mga taawan ya ka pana'wag it kanira, Mga Turi'. Temed pagturi' nira ngaytu, kat li'wan lamang it bilug nira, nga binwat lamang it taw. ^{††12} Demdemen mi nga kat timpu ngayting iti'en magbeblag kamu it ki Cristo. Da'kamu ka'uyutan kat mga Judio, nga sira i mga taawan it Ampu'ang Diyus nga pag'ildawan ya. Baw ega sakep kamu it mga paki'upakat yat kanira nga magsugid it ega basta-bastang sanggup ya. [‡] Talagang tagna' pa' ngayti egay kagayenang pag'ina-inawaren mi, baw egay uru-urut it pa'aaten ngaytung Ampu'ang Diyus. ¹³ Temed kayti, it maglalagpit kamu nat ki Cristo Jesus, ega na subung pat tagna' ngayti nga alaid kamu pa' kat Ampu'ang Diyus. Kayti, kat keseg it dugu' ngayti ni Cristo nga ipiyaturu' ya, ipiya'ade'deng kamu na.

† Subuk uyut tami sabap it pakilagpit tat ki Cristo ngaytu, baw talagang mabut i aldaw nga du'un ta nang matuud, magsasagpun. †† Iyan pagturi' nga pagsagyaan it Ampu'ang Diyus, kat seled, nga nakem tami i subuk tiyuri'an. Basaen i du'ut Roma 2:28-29 i pa'yag ni Pablo it in mag'u'unu subuk turi'an i nakem. ‡ Sanggup ngaytu nga pa'aaten, karibriyan nga taban ni Jesu-Cristo.

¹⁴ Talagang, sabap it ki Cristo ngaytu, magkagayen tami na, kami nga mga Judio baw kamu nga ega Judio. Inesa-esa ya na kita ka piyaraw ya na i pagkuntra-kuntra'en tami nga yanay magka'arbeng it aten, nga da'ga ipagkapag'iba-iba tami. ¹⁵ Paribasay ipiyasalisi ya i sadili ya nga bilug, sikayan inawa' ya na i dalan ngaytit pagsunud it mga urdin ni Moises, mga urdin nga magsugid it mu'sang adaten kat rilihyun namen nga mga Judio. Ta it atkayan nagbara' na nga subuk sang kadugu'an lamang kat panleteg it Ampu'ang Diyus i mu'sang magpamaya' it ki Cristo, maski unuy bangsa nira. Inabriyan ya talaga i dalan it pagkagayen. ¹⁶ Ka sabap it kamataynen ya ngayti du'un it krus, tiyabtab ya na i pagkuntra' it mga Judio baw mga bangsa nga ega Judio. Surubung nga piya-pa'uli' ya sira du'un it Ampu'ang Diyus baw binwat nga subuk sang kabilu-bilugan na. ¹⁷ Limnampud kanya situt banwa ka ipiyangadal yat katataawan in mag'u'unu makanira i matuud nga ka'imbengan it nakem, kamu nga mga ega Judio nga pa'aateng alaid kat Ampu'ang Diyus, baw kami nga mga Judio nga ade'deng it kanya. ¹⁸ Ka sabap it ki Cristo ngaytu, surubung tami na kayti nga pagtanggapen it Diyus Ama' in magpatpad tami du'un it kanya kat tabang it Espiritu Santo nga magsasarum situt bilug tami nga mu'sa.

¹⁹ Aypa' ega na subung kamu it dayu'an u belag pang bangsa nga ega mga taawan it Ampu'ang Diyus, in da'ga kabanwa kamu na it mga taawan ya ngaytu nga pinili' baw ipiyapinpin ya kat beken nga taw situt sinirungat langit. Ka'uyutan kamu pa' it mga anak ya kat seled it pamalay-balay ya. ²⁰ Kabilangan it aten nga mga magpamaya', subuk balay nga may inunayan. Si Cristo Jesus i inunayan ngaytu nga kanya i magbegay it ega basta-bastang kabakdan i balay. Iyan mga apustul baw mga prupita' ya, sira i subuk mga arigi it balay ngaytu. Baw kamu na i subuk mga buwat-buwat yang beken. ²¹ Si Cristo i piyakpetan it mu'sang mga buwat-buwat ngaytu. Nakapagkabit-kabiten sira talagat magayen baw, sabap it pakilagpit nira it Ampu'an ngaytu, sigi nga magdakula' i balay ngaytu, magbara' nang mabakas nga papagsambaan. ²² Baw sabap it pakilagpit mit ki Cristo, magkakabit kamu na gasi' i imyu du'un, ka'uyutan it beken ngaytu nga buwat-buwat. Kitang mu'sa i pagbuwatan ni Cristo nga magayeng pagtata'idan it Ampu'ang Diyus kat pagpasarum it Espiritu Santo situt bilug ta.

Manigsirbi si Pablo it Ampu'ang Diyus kat ikagayen it mga taw nga ega Judio

3 Aypa' sabap it mu'sa ngaytung itu'un, sigi talagang panalangin ku pasar it imyu, aku nga si

Pablo nga pagpipirisuun sabap it pagsirbi ku it ki Cristo Jesus kat ikagayen mi nga taw nga ega Judio. ² Siguru pag'u'rutan mi na i katengdanan ku ngaytu nga ipiyakargut Ampu'ang Diyus it aken nga manigpangadal aku kat mga bangsa nga ega Judio it pasar it ka'ildaw ya. ³ Nabarita'an mi siguru nga may subuk ilimbaw nat Ampu'ang Diyus it aken nga esang tagu-tagu' nga pabetang-betang ya. (Subung nat nakapa'yag ku na nga lagit dekeye' kat nakasurat ku na, ⁴ nga in basaen mi mamuyaan mi in sang unuy kasepsep ku it tagu-tagu' ngaytung pa'igu'-igu' pasar it ki Cristo.) ⁵ Itung pa'igu'-igu', ega ipiya'rut it Ampu'ang Diyus kat mga taw it tagnang mga timpu temed kayti, kat tabang it Espiritu Santo nga ipiyapasarum ya du'un it bilug nira, ipiyatantu ya na kat mga pinili' ya nga apustul baw prupita'. ⁶ Ta, ituytu i pabetang-betang ngaytung pa'aaten, nga iyan mga taw nga ega Judio, kat pagtanggap nirat Magayen ngaytung Barita', kasbung na sirat mga Judio nga may kabagi'an nat ildaw ngaytung subray basta nga garing du'ut Ampu'ang Diyus. Kakabit gasi' sira it sang kabilu-bilugan nga bilug ni Cristo Jesus, baw sabap it pakilagpit nirat kanya, sira gasi' i tumanggap it mu'sang isiyanggap it Ampu'ang Diyus nga kagayenan.

⁷ Talagang kat ka'ildaw it Ampu'ang Diyus it aken baw kat keseg it guna ya, binwat ya aku nga manigsirbi ya kat pangadal ku it Magayen ngaytung Barita'. ⁸ Kalililu'an talagaytu ka maski piyakatimawa' nga taawan it Ampu'ang Diyus, akuy timawa' pat kanya. Taka' maski atkayan, kat kadakulat ildaw ya, napakay ya naga aku nga bing-gayan it itung buwatan, nga ipangadal ku du'un it mga taw nga ega Judio i pasar it kagayenan nga magkapisi' du'un it ki Cristo, kagayenan nga bastanting-bastanti baw ega pagta'seben it pikiran. ⁹ Baw ipiyakargu' ya gasit aken i buwat nga ipa'yag ku kat mu'sang taw in mag'u'unu matuman ya i pabetang-betang ya nga garing pat ega pay banwa ipagtagu-tagu' ya, kanya nga nagguna it mu'sa. ¹⁰ Ka iyan mga magpamegbeg baw may pudir du'ut lawang, † in maltegan nira i pag'esa-esa it mga bangsat taw nga magsarig baw magpamaya' nat ki Jesus, matanyag it kanira i kasepsep it Ampu'ang Diyus it mu'sang bagay baw kagayen it mga pabetang-betang ya. ¹¹ Mga pabetang-betang ya ngaytu, garing pat ega pay banwa, baw ipagpatuman kayti it ki Cristo Jesus nga Ampu'an tami. ¹² Sabap it pakilagpit tami it ki Cristo ngaytu, nga ituy li'wan it pamaya' tat kanya, magka'adap tami na du'ut Ampu'ang Diyus ka ega nay maski unu nga lesa. Magkadiritsu ta na du'ut kanya i maski

† Siguru, iyan mga magagayeng anghil lamang i pagpapuntu'an kaytu ka ma'al it kanira i mga atkaytu nga bagay (Lucas 15:10, 1 Pedro 1:12, Mga Ipiyalteg 5:11-12).

unu nga kusugiden it masagyay nakem tami nga ega nay pagpangangali'an. ¹³ Aypa' pag'angut-angutun kut imyu nga ega ikaranggat pamaya' mi i mga kakuri'an nga paglabayen ku sabap it imyu, ka ipagsugid ku nga kat ikabantug mi tu.

Mga ipagpanalangin ni Pablo kat ikagayen it mga taga Efeso

¹⁴ Aypa', sabap it ega basta-basta ngaytung ildaw it Ampu'ang Diyus nga Ama' tami, talagang ipagpanluud ku na du'un it kanya, ¹⁵ kanya nga piyaka'Ama' it mu'sang mga inanak ya, kat langit na baw situ pat banwa, nga pagpangaranan nat pamalay-balay ya. †¹⁶ Ipagpanalangin ku du'ut kanya nga garing kat kadakulat kabantugan ya nga egay ka'busan, sana begayan ya kamut kaksegan it nakem, nga mag'e'get talagay pamaya' mi kat tabang it magsasarum nga Espiritu Santo. ¹⁷ Baw gasi' nga, sabap it pagsarig baw pamaya' mi ngaytu, manakena' si Cristo asan it nakem mi. Ipagpanalangin ku gasi' nga subuk maggagamut baw magrurugsuk i kararas baw pagma'al mi, ¹⁸ isa'un sang kamuwan it mu'sang mga taawan it Ampu'ang Diyus i begayan it Ampu'an nga matantuwang mi nga banar in sang unu nga ega babastabaen baw kabantug i raras ni Cristo it aten. ¹⁹ Baw sana subra' nga malabayan mi baw ta'seben i nakem mi sabap it raras ya ngaytu, lamang ega ngaytu magkatangked-tangked it taw i kapu'saan ya, isa'un makumplituwan kamu it kakayaan nga ikaguru it mu'sang ipagpaguru it Ampu'ang Diyus it imyu nga adat ya.

²⁰ Aypa', ka'ilangan, talagang bantugun tami i Ampu'ang Diyus ngaytu, kanya nga magkabwat it bastanting-bastanti baw subrang-subra' kat mu'sa nga pag'angutun ta du'ut kanya, u kat maski pagpikiren ta, sigun kat guna ya ngaytu nga paglabayen ta kat panga'genan tami. ²¹ Ee' ba', bantugun kanya it egay kaskedan seked it ka'nu-ka'nu sabap it kabantugan ya nga magkamuyaan kat kumpur mga taawan ya baw magkamuyaan gasi' du'un it ki Cristo Jesus. Kamatuudan tu.

Mga magpamaya' it ki Cristo, mag'esa-esa nga subuk sang kabilu-bilugan

4 Aypa', kayti, aku nga pagpipirisuun na sabap it panindeg baw pagsirbi ku it Ampu'an, ipagbenge-bengel ku nga banar nga manga'genan kamu nga uyun du'un it ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga panga'genan it mga taawan ya. ² Iyan bay magayen nga ugali'en mi, mapiyababa' kamu baw mapiyalulus, nga ega makusked it kasala'an it mga ma'iba mi asat imyu, in da'ga pagsagka'en mi it magayen i nakem sabap it raras

†† Kapitulu 2:19.

mit kanira. ³ Pa'resan mi nga banar i pag'urunnyun nga ipagbegay it Espiritu Santo nga kat ika'im-beng it paki'iba-iba mi. Ka da'ga ba' tiningled kamu na kat panleteg it Ampu'ang Diyus? ⁴ Sabap kita, subuk sang kabilu-bilugan lamang, baw esa-esa i Espiritu Santo nga magsasarum situt bilug ta. Subung naga, esa-esay kagayenang pag'i'inawaren ta kat pagdadarapa'en, kita nga piyanakman it Ampu'ang Diyus nga pasakep it kanya. ⁵ Baw gasi' esa-esay Ampu'an nga pagsarigan ta. Kanya lamang i mapakay nga sarigan it taw. Baw esa-esa lamang i pagpapuntu'an it pagbawtis ta. ⁶ Pati Ampu'ang Diyus, nga Ama' tami nga mu'sa, esa-esa talaga kanya. Kanyay magpamegbeg it mu'sang magpamaya', du'un kanya magsasarum kat kani-rang mu'sa, baw paggamiten ya sirang mu'sa kat pagtuman it mga pabetang-betang ya.

⁷ Temed ega maat surubung tang mu'sa kat kakayaan ka kada esat aten, inildawan ni Cristo it in unu nga kakayaan i napikir ya nga bagay it aten.

⁸ Ka subung it magbebtang ngayan du'un it kasur-atan nga mag'aat,

"Iyan miyuli' kanya du'un it piyakadibwat na nga banar, piyabaya' ya i mu'sang mga kalaban ya nga bilang ipiyagparayag-rayag ya, kamatuudan it diya'eg ya sira. Baw may ipiyag'ildaw yat katataawan nga begay ya." †

⁹ Ta paribasay inaat ngayan nga miyuli' kanya du'un it piyakadibwat, da'ga ba' ireg sugiden sikayan, na'asitu kanya da'an it dena' ngaytu?

¹⁰ Baw iyan limnampud nga na'asitut banwa, kanya naga i miyapyat du'un it liyaknibat langit isa'un makabgay ya i ikakumplitu it mu'sa. ¹¹ Ta yan beken nga ipiyag'ildaw ya, mga apustul. Iyan beken, mga prupita'. Mga beken gasi', mga manigpanaw nga magpangadal it Magayeng Barita' kat mga taw nga ega pa' namaya'. Baw iyan mga beken gasi', mga manigpamaala' baw manigpangadal kat mga namaya' na. ¹² Ta mu'sa ngaytu, ipiyag'ildaw it Ampu'an isa'un matuldu'an nira i kadakel it mga magpamaya' it mu'sa nga ka'ilangan nira kat kanya-kanyang pagsirbi it Ampu'an. Ta, in sarungaen it magayen it kada esa i pagsirbi nira ngaytu, kitang mu'sa, nga subuk bilug ni Cristo, kemseg nang kemseg ¹³ seked it urunnyun tami nga mu'sa kat pagsarig, pamaya', baw pagkilala tat ki Jesus nga Anak it Ampu'ang Diyus. Ee' ba', seked it subuk ustu' tami na nga mga taw nga naka'but na kat ega basta-bastang kakumplituwan nga natantuwan ta du'un it ki Cristo ngaytu. ¹⁴ Ka ireg it Ampu'an nga da'ta na subung it manga'wa' nga magkataban it du'un-sini nga panuldu', nga subung sirat sakayan nga maglultaw lamang nga ipagtingbe'-tingbet langeb baw ipagpirpir it deres. Magayen da'ta na maluku it panuldu' it mga taw

nga ega magayen i antap it nakem nira ka subung sirat magpangapa' lamang it in siyuy ma'akalan nira. ¹⁵ In da'ga iyan bay magayen, manga'genan tang pirmi uyun kat kamatuudan nga garing du'ut Ampu'ang Diyus, nga pagma'al baw kararas tami i magpadisir it aten. Ka in atkayan subra' nang manggayen i pag'ustu' tami, kita nga subuk bilug ni Cristo, nga kanyay ulu. ¹⁶ Kat pamegbeg ya, mga buwat-buwat it bilug ngaytu, magsugpa-sugpaten it magayen baw mag'esa-esa sabap it mga ipagkabit it kanira. Baw ta, in kada esat aten, nga kitay mga buwat-buwat ngaytu, in magsarunga na it kanya-kanyang katengdanan kat bilug ngaytu, egay beken kemseg baw manggayen i mu'sang bilug kat keseg it raras it esa may esa.

Iyan ba'gu nga panga'genan du'un it ki Cristo

¹⁷ Ta kayti, it Ampu'an i nagpakargu' it aken it katengdanan ku, aypa' ituy ipag'aat kut imyu nga ipagbenge-bengel ku na nga kuydaw kamu na manga'genan nga subung pa' it mga taw nga egay kila-kilala nirat Ampu'ang Diyus, nga egay kapulu-san it pamagpikiren nira. ¹⁸ Talagang madlem i pasepsep nira. Kat kadsen it ulu nira egay maski unu nga uru-urut nira pasar it kamatuudan.

Ma'yag nga ega kanira i panga'genan nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus. ¹⁹ Ka piya'ubasan nirang banar i pagsumbaya' it ka'i'irgan nga marara'way it egay maski unu nga pagsupil it sadili. Iyan na talagay pagsarungaen nirang pirmi, kara'e-ra'etan nira ngaytu. Egay pa'na.

²⁰ Temed kamu, pagpamaya' mit ki Cristo, nasiguru mi nga ega atkayan i panga'genan nga magkapakay ya. ²¹ Ka talagang nabarita'an kamu pasar it kanya baw tiyuldu'an kamu nagat magayen it kamatuudan nga garing du'ut kanya. (Pagsisiguruun ta nga, basta kanya i garing, purus kamatuudan.) ²² Aypa', subung nat ipiyagtuldu' it imyu pasar it panga'genan mi nga mara'way, indi'an mi na. In subuk marigna' nga pakayan, lebasen mi na. Sabap in panga'genan mi pa' ngaytu nga mara'way i pagsunudun, pag'akalan kamu lamang. Ka tanud mi kasagyaan i li'wan it pagsumbaya' mit ka'i'irgan mi nga mara'way, arit subuk magrunut lamang i panga'genan mi. ²³ Ka'ilangan maba'gu na i nakem baw pikiran mi. ²⁴ Ee' ba', it limbasa mi na i tagnang panga'genan nga mara'way, sana iyan si' i pakayen mi, panga'genan nga talagang naba'gu nat Ampu'ang Diyus, panga'genan nga bilang ladawan it kamatuudang pagkamataldeng ya baw adat ya nga alaid kat mu'sang kasala'an.

²⁵ Ta, it atkayti na, magayen indi'an mi nay sugisugid nga egay matuud ya. Ka'ilangan, mu'sang ipagsugid ta kat ma'iba ta, purus kamatuudan. Ka

† Awit 68:18.

da'ga ba' magkakabit tami nga mu'sa kat sang kabilu-bilugan?

²⁶ In bete' may ma'isgan mi, pata'liben mi lamang isa'un da'kamu na ma'ulug kat kasala'an sabap it iseg mi ngayti. Baw ega pagdedemdemen mit ma'lay, in da'ga awa'en mi na kat nakem mi it ega pa' semdep i aldaw. ²⁷ Ka in paka'layan mi, mabgayan mit rugar si Satanas baw rayaken ya kamu du'un it kasala'an.

²⁸ Iyan taw nga magtakaw i adat ya, ka'ilangan indi'an ya na baw ipaturu' ya nay li'ngget ya kat in unu nga buwatan nga magayen, isa'un may ikatabang ya pa' kat in siyu nga may kakurangan.

²⁹ Ka'ilangan gasi' ega na li'wanan i mga ba'ba' mi it pangarampangen, in da'ga purus magagayen nga ipagmapa'gen it pamaya' it beken baw makatabang it kanira kat in unu nga ka'ilangan nira.

³⁰ Pa'alaidan mi na i maski unu nga buwat nga magkasmekan it Espiritu Santo nga ipiyapasarum it Ampu'ang Diyus kat bilug mi, kanya nga pagpangaranat Santo ka alaid kanya kat mu'sang kasala'an. † Dedemdemen mi nga Espiritu Santo ngaytu i subuk marka' it Ampu'ang Diyus it imyu nga kari'genan mi it, kamu, maribri kat panriga ya sabap it kasala'an mi in ma'but nay ipiyagtirminu nga aldaw.

³¹ Aypa' iyan talagay ka'ilangan, awa'en mi na i mu'sa ngaytu kat panga'genan mi, nakem nga makusakal, ka'iseg, pakitabug, baw masisigra nga ampong nga pandala' mit beken. Ayaw kamu nat pangampang-ampang it ma'iba mi nga talagang kupanggated kamut kanira. Ibuntal mi na talagay mu'sa ngaytu. ³² Baw itu nay magayen nga adaten mi, ka'ilangan masakit kat nakem mi i makuring kabetangan it ma'iba mi baw ma'ildaw kamu nat esa may esa. Magpasi-pasinsiyaen kamu gasit esa may esa nga subung it pagpasinsiya it Ampu'ang Diyus it imyu sabap it pagsarig mi it kamataynen ni Cristo.

Ka'ilangan, mga taw nga na'yagan na, uyun na du'un i panga'genan nira

5 Ta it kayti, kabilangan mi, mga anak kamu na it Ampu'ang Diyus nga pagma'alén ya, sana pa'resan mi nga guruun mi naga kanya. ² Manga'genan kamu it pirming pagbegbegan it raras mi it ma'iba mi. Pasbung kamut ki Cristo nga, kat kadakulat raras ya it aten, ipiyagtas yay ginawa ya, nga ipiyasbung yay sadili ya it piyakamabanglu nga panalisi nga pagsagyaan nga banar it Ampu'ang Diyus.

³ Temed, paribasay mga taawan kamu na it Ampu'ang Diyus, ka'ilangan rigna'an na talaga i mga atkaytu nga pagbuwatan, mu'sang kalasit pamakun du'un it ega asawa mu, mga adat u pagpikiren nga mara'way, baw ka'irak it in unu-unu nga kusas nga magkapisi' situt banwa. Sana maski pangbit, ega na mangbit kat nakem mi i mga itu ngaytu. ⁴ Subung naga i mga mara'way baw ka'eya'-eya' nga pagrundingen u aa'gatan, baw mga ampong nga egay kakapulusan. Ega bagay it imyu i iyan ngayan, in da'ga iyan nay pirmi nga magkabnga'an it ba'ba' mi, magpasalamat kamu du'un it Ampu'ang Diyus. ⁵ Ka pagsisiguruun ta nga egay uyu-uyut it kagayenan du'un it ka'adi'an ni Cristo baw Ampu'ang Diyus i taw nga mapiyamakun du'un it ega asawa ya baw kanya nga mara'way i adat. Atnaga i taw nga ma'irak it kusas nga magkapisi' situt banwa, ka ega na Ampu'ang Diyus i pagsambaen ya in da'ga kusas lamang ngayti. ⁶ Baw in siyu-siyu asat imyu i magsugid nga ega naga kamali' i atkaytung pagbuwatan, ega pakimatuudun mi, ka egay matuud it ampong nira ngayan. Yay matuud, mu'sang magbuwat it mga itu ngaytung nasangpit ku, siguradu talaga nga abutun it iseg it Ampu'ang Diyus. ⁷ Aypa' ayaw kamut pa'uyu-uyut it kanira.

⁸ Ka iti, tagna' ngayti, talagang kat kadleman kamu pa' ka egay pagkilala mi it Ampu'ang Diyus. Temed kayti, kat ka'yagan kamu na sabap it pakilagpit mi it Ampu'an. Aypa' manga'genan kamu na it panga'genan nga bagay kat mga taw nga na'yagan na. ⁹ Sabap yay li'wan it magpanga'genan ngaytu kat ka'yagan, purus kagayenan, kataldenggan baw kamatuudan. ¹⁰ Kat mu'sang mga pagbuwatan mi, siguruun mi nga kasasagyaan it Ampu'an. ¹¹ Ega na pabaya-baya' kamu kat mga taw nga magbuwat pa' it buwat it kadleman, mga buwat nga egay li'wanan ya nga kagayenan. Imbis nga pabaya-baya', pa'resan mi lamang i kagayenang buwat it ka'yagan isa'un makapalbaw mi nga kara'e-ra'etan i kanira. ¹² Sabap ka'eya-eya' nang banar nga maski sangpiten na lamang i mga bagay nga pamagbuwatan nira ngaytu kat malingeb. ¹³ Temed, sabap it magagayeng buwat mi, matanyag nga kara'e-ra'etan i pagbuwatan nira. Sabap mga magagayen nga buwat i subuk eyag, baw basta may mag'eyag, ma'yagan nay mu'sa. ¹⁴ Subung tu it mga ampong ngayan nga mag'aat, "Masulag ka na, ikaw nga ma'lek pay iga'. Ikaw nga patay, mag'egen ka na. Siguradu nga eyagan kang banar ni Cristo." ††

¹⁵ Aypa' inturun mit magayen in mag'u'unu kamu magpanga'genan. Sana subung nat mga taw nga

† Esang puntu' it ampong ngaytu nga "santo", alaid kat mu'sang kasala'an.

†† Ega ma'yag in ari pinsi'an it mga ampong ngaytu. Maat it beken, garing du'un it Isaias 26:19 u Isaias 60:1. Maat si' it beken, barang esang kanta' nira.

dakulay kasepsep sabap it panga'genan nga pagsagyaan it Ampu'ang Diyus. Ayaw kamut pati-baya' it mga taw nga elam pat mga itu ngaytu. ¹⁶ Magka'rutan ta nga mara'e-ra'et na talaga i palagyu it pagbanwa ta kayti. Aypa' kada begayan tat rugar magayen sagyaan tami nga itanyag kat ma'iba tami i pagba'gu it panga'genan nga mapisi' du'un it ki Cristo. ¹⁷ Ayaw kamu it patibaya' it mga ega magkasepsep, in da'ga panawun it pikir baw sepsepen mit magayen in unu talagay ka'irgan it Ampu'an kat mu'sang pagbuwaten mi.

¹⁸ Ra'wayen mi nay adat nga palangu, ka iyan i magtaban it imyu kat panga'genan ega nay ka'ayusan. Ka'ilangan ega na irimnun i magbebeg-beg baw magpanakem it imyu, in da'ga Espiritu Santo na. ¹⁹ Magsigpademdem kamu it esa may esa it mga ampang nga magbebtang du'ut kasuratan nga pagpangaranan it Mga Awit, baw beken nga mga kanta' nga ipagbantug it Ampu'an baw ikseg it pamaya' ta. Makiyanta'en kamu it ega desang ka'irgan lamang, in da'ga talagang masagyang-masagayay nakem kat pagbantug mi it kanya. ²⁰ Kat keseg it pakilagpit mi it Ampu'an ta nga si Jesu-Cristo, ega lipa-lipaten mi nga, kat mu'sang bagay, pirmi kamu nga magpasalamat du'un it Diyus Ama'. ²¹ Baw beken gasi', magpasasakepen kamu, katanda' it may paggalang mi na it ki Cristo.

Magayeng adaten it taw nga nag'asawa

²² Ta, kamu nga mga babay, dapat nga pasakep kamu it asawa mi, subung it pagpasakep mi it Ampu'an. ²³ Sabap lalaki i bilang ulu kat nag'asawa. Ladawan tu ni Cristo nga kanyay piyaka'ulu it mu'sang magpamaya', nga kabilangan nira, subuk bilug ya. Baw ega lamang ulu nira kanya in da'ga Manigribri it kanira. ^{†24} Aypa' in mag'u'unu magpasakep i mga magpamaya' kat ulu nira nga si Cristo, atkayan naga i pasakep it mga babay kat kanya-kanyang asawa kat mu'sang mga bagay.

²⁵ Ta, kamu gasi' nga mga lalaki, ka'ilangan nga rarasan mit kamatuudan i asawa mi it subung it rarasan ni Cristo it mga magsarig baw magpamaya' it kanya, nga ipiyagsalisi ya i bilug ya sabap it kanira. ²⁶ Binwat yaytu isa'un mapakay nga tanggapan sirat Ampu'ang Diyus sabap it nalimpiyu' na sira kat panleteg ya du'un it pagbawtis nira baw kat pagneg baw pamaya' nira it ampang ya. ²⁷ Baw isa'un, in ma'but nay ipiyagtirminu nga aldaw, mapakay nga tanggapan ya sira nga bilang mabantug nga asawa ya, ^{††} asawa nga subrang kadaraga talaga ka egay maski unu nga rindi u mansa' it bilug ya.

† May mapisi' tang puntu' sikaytu. Maski ulu it asawa ya i lalaki, ega magayen in mapiyanreges kanya baw mapiyasubra' in da'ga, ka'ilangan, pabetang yat asawa ya, subung nagat pabetang ni Cristo it bilang asawa ya, nga ipiyagtas yay ginawa ya

Atkaytuy kabilangan ta ka linimpiyu' ya talaga kita kat mu'sang kasala'an tami. Ega nay ma'iway yat aten. ²⁸ Iyan raras it mga lalaki it kanya-kanyang asawa, ka'ilangan ipabetang ya nga sadili ya nga bilug i pagraranan. Ka iyan lalaki nga magraran it asawa ya, pagraranan yay sadili ya. ²⁹ Sabap egay taw nga magdisa it sadili yang bilug, in da'ga pagpa'resan ya nga pagpaka'nen baw pagdiyu-diyuun ya, subung it pagbuwaten ni Cristo it mga magpamaya' it kanya, ³⁰ ka talagang kita, bilang mga buwat-buwat tami it bilug ya. ³¹ Aypa' ka, pagka'asawa it lalaki, tananan ya nay ama' baw ina' ya ka magsagpun na sira mag'asawa. Ta egay beken, subung na sirat sang kabilu-bilugan. ^{‡32} Ta itu'un ngaytu, may mat'ed nga pagpapuntu'an ka puntu' ya kaytu, kita nga namaya' baw si Cristo nga piyamaya' ta. ³³ Temed maski atkayan, ka'ilangan ega lipaten tami i malbaw ya nga pagpapuntu'an nga, kamung mga lalaki, dapat nga rarasan mi nga banar i kanya-kanyang asawa. Ipabetang mu kanya nga sadili mung bilug. Baw kamu gasi' nga mga babay, ka'ilangan dakulay galang mi it asawa mi.

Magayen nga ugali'en it mga giyaringan baw anak

6 Ta kamu nga mga manga'wa', sumunud kamu it mga giyaringan mi, ka ituy tama' nga pagbuwaten it mga magpamaya' it Ampu'an nga si Jesus. ² Dedemdemem mi i urdin ngayan it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

“Galangen mu i ama' baw ina' mu.” [‡]

Talagang impurtanti' i itung urdin baw in sunudun ta sakpen ta it mag'u'uyut nga sanggup ya nga mag'aat,

³ “isa'un pirling magpanggayen i kabetangan mu baw pa'layen ka situt banwa.” ^{‡‡}

⁴ Ta kamu nga mga giyaringan, subra' na in mga lalaki, inturun mi nga ega kamali' i padisir mi it mga anak mi, nga magkaskedan na sira baw mandala'. In da'ga yay magayen, padakula'en mi sira it pirling pagtuldu'an it ka'irgan it Ampu'an, baw pagtaldengen i mu'sang pagbuwaten nirang kamali', uyun naga kat ka'irgan it Ampu'an ngaytu.

Magayen gasi' nga ugali'en it mga uripen baw mga agalen

⁵ Ta kamu gasi' nga mga uripen, ka'ilangan nga sunudun mit ustu' nga pagsunud i mga agalen mi situt banwa. Sunudun mit may kamatuudang paggalang it kanira, ega bete-bete' lamang, nga subung bat si Cristo i pagsirbiyan mi. ⁶ Ega maat pa'resan mi lamang i pagsunud mi in pagleltegan

kat ikagayen ya (birsikulu 25 baw 27 it kapitulu ngaytu).

†† Mga Ipiyalteg 19:7-8 baw 21:2,9. ‡ Genesis 2:24. ‡‡ Exodo 20:12, Deuteronomio 5:16. ‡‡ Exodo 20:12, Deuteronomio 5:16.

kamu ga it agalen mi isa'un sagyaan nira kamu. Sana may maglelteg it da'ga, talagang iyan nay ipagpada'eg mi kat nakem mi, ega na lamang agalen mi i pagsirbiyan in da'ga si Cristo, baw masagyang-masagya kamu na nga magbuwat it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. ⁷ Talagang iyan i mag-ayen, magsirbi kamu it masagya nakem mi nga subung it Ampu'an i pagsirbiyan mi, ega na taw lamang. ⁸ Pagdedemdemen mi nga talagang tumbasan it Ampu'an i kada magayen nga pagbuwaten it maski siyu, uripen u da'ga.

⁹ Kamu gasi' nga mga agalen, magayen kamu naga kat mga uripen mi. Ega taa-tatap aguma'en mit mara'e-ra'et, sabap magka'rutan mi nga surubung kamu nga uripen it esa-essay agalen mi nga du'un it langit nga egay pagbida'en ya.

Iyan ipiyag'ildaw nga pangabal nga ipag'inda'eg tami it ki Satanas

¹⁰ Ta, mga pangiya'pusang sugi-sugid ku, pa'resan mi kat panga'genan mi i egay kalandaw nga guna it Ampu'an isa'un mapa'gen nga pirmi i pamaya' mi. ¹¹ Magayen, pirmi nga paggamiten mi i mu'sang ipiyag'ildaw it Ampu'ang Diyus it aten isa'un malabanan mit magayen si Satanas kat mu'sang pangakal yat imyu. In ipasbung tat pangabal it sundalu', itu nga ipiyag'ildaw it Ampu'ang Diyus i subuk pangabal ta. ¹² Ka iyan mga maglaban it aten, ega kasubung tang mga taw lamang, in da'ga mga ega mabilang nga mara'e-ra'et du'ut lawang, mga magpanlud baw da'ga nga may daku-lang kiya'rutan baw pudir du'ut kanya-kanyang pagsasakpan situt banwa. Siray magpamaala' it kadleman nga du'un magpanga'genan i katataawan situt sinirungat langit. ¹³ Aypa' ka'ilangan talaga nga is'ul mi i mu'sa ngaytung pangabal nga ipiyag'ildaw it Ampu'ang Diyus it aten, isa'un in ka'nu-ka'nu sulungun kamu it kalaban mi ngaytu, malabanan mit ka'ustu'an, tananan kamu nga magtitindog kamu naga it pagayen-gayen.

¹⁴ Aypa' ka pirmi kamu nga mag'a'alistu. Iyan i piyakasambut mi, kamatuudan nga bulun kat mu'sang pagbuwaten baw pag'ampangen mi. Iyan panga'genan nga mataldeng, iyan i bilang kanukal it de'gan mi, nga pagkakabitan gasitambut mi.

¹⁵ Iyan ega basta-bastang ka'imbengan it nakem nga li'wan it pamaya' mi it Magayeng Barita', iyan i bilang pansundalu' nga sapatu mi isa'un simpan talagay mga a'ay mi, ega dumarasay. ¹⁶ Baw ega matudu' i taming mi nga ituy mapa'gen nga pagsarig baw pamaya' mi it Ampu'ang Diyus baw

mu'sang mga sanggup ya. Kat itu ngaytu, magkapareng mi nay mu'sang magdedleg nga pana' † it Gimpu'ut Kara'e-ra'etan. ††¹⁷ Pagdedemdemen mi nga pirmi i karibriyan mi ka yay piyakakatupung mi. Baw iyan piyakabasi' mi nga i'inda'eg it mga kalaban mi ngaytu, mga ampang it Ampu'ang Diyus nga ampangen mi kat tabang it Espiritu Santo. ¹⁸ Mu'sa ngaytu, buwaten mi tu kat keseg it panalangin. Magayen, kat pangu'na it Espiritu Santo, mapiyanalangin kamu nga pirmi kat mu'sang kalasit panalangin. ‡ Sarungaen mit mag-ayen i itung buwat, pa'resan, ega palubay-lubay. Baw sana mu'sang mga magpamaya' i ipagpanalangin mi.

¹⁹ Baw pati aku, sana ipagpanalangin mi naga gasi' nga begayan akut Ampu'ang Diyus it tama' nga pag'ampangen, isa'un magma'iseg i nakem ku nga makapa'yag ku i tagu-tagu' ngaytu nga Magayeng Barita' nga ipiya'rut nat Ampu'ang Diyus. ²⁰ Sabap kat pangadal it Magayen ngaytung Barita', piyakargu'an akut Ampu'ang Diyus it katengdanan ku, baw yay ipiyagkakadina ngaytut aken sinit pirisuwan. Aypa', ka'ilangan, ipagpanalangin mi nga makapangadal ku naga it may pagma'iseg it nakem, uyun kat dapat ku nga buwaten.

Pangiya'pusan nga sugi-sugid

²¹ Ta, si Tiquico nga pagma'al en tami nga sulsug kat pamaya' baw magkasarigan nga manigsirbi it Ampu'an, kanya i tumuturan asat imyu it mu'sang bagay pasar it kabetangan ku baw magkabwat ku sini. ²² Piyapa'asan ku yan kanya it imyu isa'un matantuwan mi nga banar i kabetangan namen sini, baw isa'un mapaksege ya i nakem mi.

²³ Ipagpanalangin ku nga sana ibgay it imyu it Diyus Ama' baw Ampu'an nga si Jesu-Cristo i pag'urunnyun nga kat ika'imbeng it paki'iba-iba mi nga sang sulsugan. Sana padakula'en gasi' i raras mi it esa may esa baw papa'genen i pamaya' mi. ²⁴ Ipagpanalangin ku gasi' nga subra' nga begayan it ildaw it Ampu'ang Diyus i mu'sa nga may kamatuudang pagma'al it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo.

† Iyan mga taming it mga Romano, kayu nga binwat, nga paglalapian it kanbas baw kulit it baka'. Parabir sira sumulung, ita'en nira da'an i taming nira du'ut danum isa'un, in ma'igu' it magdedleg nga pana', mapareng. †† Si Satanas i pa'aaten. ‡ Dakel i kalasit panalangin. Ega lamang pangangut it in unuy ka'ilangan, in da'ga may pagsamba it kabantugan it Ampu'an, may pagsinguli' it kasala'an, may pasalamat, may pamatuud it keseg it ampang ya kat panga'genan, baw beken pa'.

Filipos

Pau'nang Sugi-sugid

Iyan mga magpamaya' it ki Jesu-Cristo du'ut Filipos ngaytu i u'nang gurupu nga ipiyatindeg ni Pablo du'un it Europa, du'un it prubinsiya it Macedonia nga sakep it mga Romano. Mabasa du'un it Mga Binwat 16:6-40 in mag'u'unu ipiyatindeg ni Pablo i itung gurupu it magpamaya'.

Iyan isiyurat ni Pablo i itu'un ngaytu nga surat, pagpipirisuun kanya (kapitulu 1:7 baw 1:13), siguru du'ut Roma (Mga Binwat 28:16-31). Kat iting timpu, maat it beken nga mga mapipikir, isiyurat ya gasi' i surat ya du'ut mga taga Efeso, baw mga taga Colosas, baw iyan surat ya du'ut ki Filemon. Ta'un nga pagsurat ya it mga itu ngaytu, siguru mga 61 A.D.

Iyan pagpipirisuun pa' ngayti si Pablo mag miyabut nga esang taw nga pagpangaranan it ki Epafrodito. Iting taw, taga Filipos, nga piyapa'adu'un nirat ki Pablo isa'un matabangan ya si Pablo kat in unuy ka'ilangan ya. May taban gasi' ni Epafrodito nga ipagtabang it mga taga Filipos it ki Pablo. Pag'abut ya, simpri itiyuturan yat ki Pablo i barita' pasar it mga taga Filipos ngayti. Maat ya gasi' nga may magpangadal du'ut Filipos it ega matuud, ka ipagpali'wan nira nga ka'ilangan sumunud gasi' it mga urdin ni Moises isa'un maribri.

Ta, yan du'un si Epafrodito it ki Pablo, simnarut it ma'get. Maski gimnayan naga, na'rutan ni Pablo nga nalibeg i pikiran it mga taga Filipos sabap it sarut ngayti ni Epafrodito. Aypa' napikir ni Pablo nga pa'uli'en ya na. Baw isiyurat yay itung kasuratan nga, siguru, tiyaban na ni Epafrodito it miyuli' du'un it Filipos.

Kat surat ya ngaytu, piyasalamatan nga banar ni Pablo i kadakulat tabang it kanya it mga taga Filipos. Tiyaldeng ya gasi' i kamali' nga panuldu' it beken du'un sabap it dalan it karibriyan. Ipiyademdem yat kanira nga kamatuudang pamaya' baw pagsarig it ki Cristo i ikaribri it taw, ega maat pagsunud ta it mga urdin ni Moises. Baw isiyurat ya gasi' i pasar it kabetangan ya nga maat, maski pagpipirisuun kanya, masagya nagay nakem ya, baw subra' nga magpanlekep i Magayeng Barita'.

Dakel pay isiyurat ni Pablo kat ikseg it pamaya' it mga taga Filipos, temed yay subrang magayen, iyan inaat ya ngaytu du'ut kapitulu 2:5-11 pasar it ega basta-bastang palulus it nakem ni Cristo Jesus, nga sana guruun tami gasi'.

1 Mga pagma'alén nameng mga sulsug kat pamaya' nga asan it Filipos, wayan i surat namen, aku nga si Pablo baw si Timoteo, nga mga manigsirbi ni Cristo Jesus. Pagsuratan namen kamu nga maglalagpit nat ki Cristo Jesus ngaytu, kamu nga mga ipiyapinpin it Ampu'ang Diyus nga mga taawan ya na, pati mga manigpamaala' mi baw mga katabang nira. ² Ipagpanalangin ku nga sana asat imyu nga pirmi i ildaw baw ka'imbengan it nakem nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus nga Ama' tami baw Ampu'an nga si Jesu-Cristo.

Mga pagpasalamatan baw ipagpanalangin ni Pablo sabap it mga taga Filipos

³ Talagang dakula' nga pasalamat ku du'un it Ampu'ang Diyus ku kada mademdeman ku kamu.

⁴ Yay matuud, pirmi nga pagsangpiten ku kamung mu'sa kat panalangin, baw kada ipagpanalangin ku kamu, masagayay nakem ku, ⁵ sabap talagang

dakulay tabang mi kat buwat ngaytu nga magpangadal it Magayeng Barita' pasar it ki Cristo, garing it pagtanggap mi seked kayti na ngaytu. ⁶ Tabang mi ngaytu, tanda' it piyapu'nán na it Ampu'ang Diyus i kagayenan nga kubwatan ya kat nakem mi. Baw pagsisiguruun ku nga ipasigi ya seked it kumplitu na, kat aldaw it pama'uli' situ ni Cristo Jesus.

⁷ Simpri, atkayan i pabetang kut imyu sabap talagang pagma'alén ku kamu nga banar. Sabap kat kabetangan ku ngayni nga pagpipirisuun, baw kat buwat ta ngaytu nga magpanindeg baw magpamatuud it Magayeng Barita', surubung tami nga pagtabangen it ildaw it Ampu'ang Diyus. Baw pagbagi'an mi aku it tabang nga ipag'ildaw yat imyu.

⁸ Magka'rutan tu it Ampu'ang Diyus nga dakula' talagang iwas kut imyu. Yay matuud, pagma'al kut imyu, agen-agen nat pagma'al ni Cristo Jesus it imyu.

⁹ Magsisigi nga ipagpanalangin ku du'un it Ampu'ang Diyus nga dumakula' pang dumakula' i imyu nga pagma'al, baw kuma'rut kamung banar, nga kamatuudan i kasepsep mi, ¹⁰ isa'un magkatantuwan mi in unuy magayen baw da'ga, nga iyan i pili'en mi nga pirimi, purus magayen. Ta da'ga in atkayan, pagpa'uli' ni Cristo, limpiyu' kamu kat panleteg ya nga egay maski unu nga ma'i-way ya? ¹¹ Baw mamuya'an kat panga'genan mi nga mataldeng i adat mi, kat ikabantug it Ampu'ang Diyus. Temed kagayen ngaytu it adat mi, mapakay lamang tu kat tabang ni Jesu-Cristo.

Kagayenan nga tiyana'an it pagpipirisuun si Pablo

¹² Mga sulsug ku kat pamaya', ireg ku nga ma'ru-tan mi nga nabetangan ku ngaytu, dakulang tabang kat ikalkep it Magayen ngaytung Barita'.

¹³ Ka natantuwan it mu'sang mga sundalu' baw beken pa' sini nga ikiyapirisu ku, sabap it pagsirbi kut ki Cristo. ¹⁴ Baw subung naga i kadaklan it mga sulsug ta kat pamaya' sini. Aypa', kayti, subrang nagmapa'gen i pamaya' baw pagsarig nira it Ampu'an. Ega lamang desang nagmapa'gen, in da'ga nagma'iseg pay nakem nira nga ipangadal i ampang it Ampu'ang Diyus it egay pag'i'lanan nira.

¹⁵ Sabagay iyan beken sini, ipagpangadal nira naga i pasar it ki Cristo ngaytu, temed magkataban lamang it inggit baw pakida'eg. Temed iyan beken nga magpangadal, egay maski unu nga antap it nakem nira nga mara'e-ra'et. ¹⁶ Talagang ipagpangadal nira si Cristo ngaytu kat kadakula' it pagma'al nira, sabap urut nira nga aku, ipiyasiguru kat panindeg it Magayen ngaytung Barita'.

¹⁷ Temed kat beken ngayan, talagang ipagpangadal nira si Cristo it ega tingled du'ut kanya i nakem nira, ka may antap it nakem nira nga ega magayen. Ipagpalandaw-landaw nira i kanira nga pasepsep, ka iyan talagay kat nakem nira, madungagan i kakuri'an ku mintras kat pirusuwan aku.

¹⁸ Temed ta, ega pagbalyen ku yan i pamagbuwat-en nira ngayan nga atkayan. Magkasagya aku ga. Ka maski magayen u ega magayen i kat nakem nira, basta ipagpangadal i pasar it ki Cristo.

Ee' ba', pagsagyaan ku yan, baw pasigi aku nga sumagya, ¹⁹ sabap pagsisiguruun ku nga, kat mga panalangin mi baw kat tabang it Espiritu Santo nga piyapasubli ni Jesu-Cristo situt aten, kat ikagayen ku lamang i nabetangan ku ngayni. ²⁰ Baw pag'i'inawaren ku gasing banar nga egay maski unu nga mabwat ku nga ika'eya' ku. In da'ga, pag'angutun ku nga subrang magma'iseg i nakem ku kayti, subung it ka'lay ngaytu, isa'un matay ma'gen aku, subra' nga kat ikabantug ni Cristo.

²¹ Sabap kat aken lamang, mintras egen aku pa'

tingled i mu'sang ka'genan baw inawar ku du'un it ki Cristo. Baw ta, in matay aku, kagayenan i li'wan ya ka du'un aku nat kanya. ²² Temed in ka'irgan nagat Ampu'ang Diyus nga pa'layen aku naga isa'un makasigi naga i buwat ku ngaytu, magayen gasi', ka dakel pay makapakinabang. Aypa' ega isugid ku in ari manggid i magayen ku, matay na u pa'layen pa'. ²³ Ka subung it magkawayni-wayni na i pikir ku. Sabap ire-ireg ku na i matay isa'un kapasagpun aku na du'un it ki Cristo, ka yay subrang magayen pat panga'genan ku ngaytu kayti. ²⁴ Temed gasi', ka'ilangan mi nga pa'layen aku pa'. ²⁵ Magka'rutan ku naga yan. Aypa' ka pagsisiguruun ku nga pa'layen aku naga, nga iba mi pa' situt banwa ngaytu, isa'un matabangan ku kamu it ikseg it pamaya' baw pagsarig mi it Ampu'an, baw isa'un magsisigi i kasagyaan mi kat pamaya' mi ngaytu. ²⁶ Ta, da'ga in bete' kali'wan aku sinit pirusuwan, subra' nga dumakula' i pasalamat baw pagbantug mi it ki Cristo Jesus, beken it magkita-kitaen tami si'?

²⁷ Taka' maski unuy magkabetangan ku sini, tala-gang ipagbenge-bengel kut imyu nga manga'genan kamu uyun kat Magayen ngaytung Barita' pasar it ki Cristo, isa'un kapa'asan akut imyu u da'ga, nga mabarita'an ku lamang, masiguru ku nga esa-esay kat nakem mi, nga urunyun kamu nga pagpanindegan mi i Magayen ngaytu nga Barita'. ²⁸ Ega i'lanan mi i mga magkuntra' ngayan it imyu, ka basta pagsagka'en mit magayen i nakem i pakuri' nirat imyu, magpamatuud nayan nga, uyun kat pabetang-betang it Ampu'ang Diyus, ma'ulug sira kat ukuman nga kamataynen nga egay kaskedang panriga, baw iyan kamu, nakasiguru nay karibriyan mi. ²⁹ Ka ega lamang ipiyag'ildaw it Ampu'ang Diyus it imyu nga sumarig baw mamaya' it ki Cristo, in da'ga ipiyag'ildaw ya gasi' nga lumabay kamu it kakuri'an sabap it pamaya' mi ngaytu. ³⁰ Ka siguru ega pa' nalipatan mi i kadakula' it pakuri' ngayan it aken it ma'iba mi, † baw siguru magkabarita'an mi na gasi' i sini ngayni nga mga kakuri'an ku. Ta kayti, kamu na gasi' i magkalabay it atkaytu nga pagpakuri'an.

Adat ni Jesu-Cristo i guruun tami

2 Ta unu, pakilagpit mit ki Cristo, magkabgay it imyu it pagkesgan it nakem mi? Unu, magkasagya it imyu i kadakulat raras ya ngaytu? Unu, pagsasaruman baw pagtabangen kamu na nga matuud it Espiritu Santo? Unu, magka'ildaw kamu, nga may magpangbit na kat nakem mi nga kutabang kamu it beken? ² Ta it magkalabayan mi i mu'sa ngaytu, aypa' ka pasagyaen mi aku nga banar nga talagang urunyun kamu nga esa-esay kat

† Mga Binwat 16:16-24

nakem baw pikir mi nga mu'sa, baw magsigraras kamu it esa may esa. ³ Ka'ilangan, egay buwaten mi nga maski unu nga bagay nga, antap it nakem mi, ipagpada'eg i sadili u patu'gud lamang. In da'ga, iyan i magayen, mapiyababa' kamu, baw subra' pat paggalang mit sadili mi i paggalang mi it ma'iba mi. ⁴ Ka iyan talagay magayen, sangu'an mi nga pirmi i kabetangan it masigkataw mi, nga yay pagpikiren mi, in unuy kat ikagayen nira, ega lamang desang imyu nga ikagayen.

⁵ Ee' ba', ka'ilangan nga pasbung kamu it ki Cristo Jesus kat palulus it nakem ya.

⁶ Ka maski kanya, Ampu'ang Diyus nga matuud, temed ega talaga kiyayliyan ya i kabantugan baw pudir it pagkaDiyus ya ngaytu.

⁷ Ka subuk inilkas ya i mga itu ngaytu. Nagbalyung taw kanya, baw ega lamang taw in da'ga ipiyabetang ya i sadili ya nga manigsirbi it katataawan.

⁸ Kamatuudan, pagmangintaw ya situt banwa, nagpababa' kanya baw masunud nga banar it ka'irgan it Diyus Ama', maski ikiyagtas it ginawa ya.

Ee' ba', maski kamataynen nga ipagransang du'un it krus, ega talaga diya'ga ya.

⁹ Aypa' ka ipiyata'as kanya it Diyus Ama', nga binggayan kanya it kabantugan nga talagang ega masbungan.

Baw ipiyag'ildaw it kanya i pangaran nga piyakamata'as it mu'sa,

¹⁰ isa'un kat pangaran ngaytu it kanya, panluudan si Jesus it mu'sang giyuna, mga kat langit, situt banwa, baw kat pag'a'anuan it mga miyatay. Ega talagay ma'ped. Manluud it kanya nga mu'sa.

¹¹ Baw kapu'saan ngaytu, pamatuud sira nga si Jesu-Cristo ngaytu, Ampu'an talaga kanya, kat ikabantug gasi' it Diyus Ama'.

Ka'ilangan nga masunud tami it ka'irgan it Ampu'ang Diyus

¹² Aypa' itu nay ipagbenge-bengel kut imyu, mga pagma'alén ku nga mga sulsug kat pamaya'. Kat'esang asan aku ngayat imyu, magayen i pagsunud mi it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Ta kayti, nga da'ku na asan, dapat nga subrang pa'resan mi i pagsunud mi ngaytu. Ka'ilangan nga talagang masunud kamu it may kamatuudang paggalang nga may i'lam mi it Ampu'ang Diyus, isa'un makumplitu i mu'sang kubwaten ya kat panga'genan mi, nga panribri yat imyu. ¹³ Sabap Ampu'ang Diyus ngaytu i magpanakem it imyu it makusunud baw magbegay it imyu it kakayaan nga mabwat mi i ka'irgan ya.

¹⁴ Temed ta, ega buwaten mi it magkaregesan lamang, nga may pakibatir baw pakida'eg. In da'ga, sumunud kamu it magayen i nakem, ¹⁵ isa'un

egay magka'iway kat panga'genan mi baw egay antap it nakem mi nga ega magayen. In da'ga, mga anak kamu na it Ampu'ang Diyus nga magkasagyaan ya, nga egay magkasaway it beken, maski magtetenga'-tenga' kamu kat mga taw nga yanay paglabiyen, kara'e-ra'etan, baw kamali' i mu'sang pagpikiren nira. Sana mag'e'yag kamu nga bilang tidaw nira ka kabilangan mi, mga bitu'un nga magsinggat-singgat du'un it langit, ¹⁶ mintras ipagpanuturan mi it kanira i amping it Ampu'ang Diyus nga magkabgay it ka'genan nga egay kaskedan. Baw basta ipasigi mi i mu'sa ngaytu, talagang masagyaan ku nga banar kat aldaw it pama'uli' ni Cristo, ka ituy magpamatuud nga ega nasalaud na lamang i pa'res ku asat imyu. ¹⁷ Ee' ba', maski ikagtas it ginawa ku i pa'res ku sabap it imyu, talagang ega da'gaen ku, basta kat ikagayen it pamaya' baw pagsirbi mit Ampu'ang Diyus. Masagyang-masagya aku ga, ka urut ku nga mabgayan ku gasi' kamu it kasagyaan kat pamaya' mi. ¹⁸ Ta kamu, atkayan naga, sumagya kamu. Paki'uyut kamut kasagyaan ku ngaytu.

Si Timoteo i ipiyabaya' it ki Epafrodito nga miyuli' du'ut Filipos

¹⁹ Temed ireg ku sana, basta ka'irgan it Ampu'an nga si Jesus, nga ega ma'lay mapapa'asan kut imyu si Timoteo, isa'un makasagya aku in matantuwan ku nga banar i kabetangan mi asan. ²⁰ Talagang egay kasbung it kanya ngaytu kat paki'uyun yat mga pagpikiren ku, baw dakula' gasi' nga raras ya it imyu. ²¹ Ka kadaklan it mga beken, iyan lamang i pagsarungaen nirang pirmi, sadili nirang ka'irgan, ega maat mga bagay nga ikasagya ni Jesu-Cristo. ²² Temed si Timoteo ngaytu, urut mi na i kadakula' baw kagayen it tabang yat aken kat pangadal ku it Magayen ngaytung Barita'. Talagang kasunud ya baw tabang ya it aken, ka'aat ka ipiyagrasya' ku kanya. ²³ Aypa' yay napikir ku, kanyay papa'asanen kut imyu basta nasiguru ku na i mabetangan ku sini. ²⁴ Taka' pagsisiguruun ku naga nga, ega ma'lay, kapa'asan aku nagat imyu kat tabang it Ampu'an.

²⁵ Ta, si Epafrodito, nga sulsug tami kat pamaya' nga piyapa'asini mi ngayan nga timnaban it tabang mit aken baw tumabyang it aken kat buwaten ku sini, talagang dakula' nga banar i tabang yat aken. Baw matuud nga, maski dakel i magpakikuntra', magayen kanyang iba-iba ku kat panindeg it Magayeng Barita'. Temed pagpikiren ku nga ka'ilangan pa'uli'en ku na asan. ²⁶ Sabap pag'ildawun na kanya it imyu nga mu'sa baw dakula' talagay kasusa ya, ka urut ya nga nasusa kamu pagkabarita' mit nanarakiten ngayan kanya. ²⁷ Talagang matuud nga simnarut kanya it ma'get sini nga ngari-ngari na. Temed kat ildaw it Ampu'ang Diyus, gim-

nayen naga kanya. Baw ildaw gasi' it aken, nga ega naga madungagan i magkasmekan ku. ²⁸ Aypa' ka ireg ku na gasi' nga maka'uli' kanya asan, sabap urut ku nga sumagya kamung banar pag'abut ya asat imyu. Ta aken, sabap it kasagyaan mi ngaytu, magnisan gasi' i magkasmekan ku. ²⁹ Aypa' pag'abut ya asan, istimaren mi kanyat magayen it masagya nakem mi, ka manigsirbi kanya it Ampu'an. Dapat nga galangen mi i atkaytung mga taw. ³⁰ Ka si Epafrodito ngaytu, ipinirinda ya na talagay bilug ya. Unuka ega aaten ku it, sarut ya ngaytu, ega nay pasubrang eget kat pa'res ya lamang it buwaten ngaytu ni Cristo, baw iyan tiya'gan mit kanya nga sabap it kutabang mit aken.

Ega pagsunud it mga urdin i italdeng tami

3 Ta kayti, mga sulsug ku kat pamaya', sumagya kamu nga banar kat keseg it pakilag-pit mi it Ampu'an. Talagang ega maat magka'yawan aku it kasusurat asan it imyu pasar it itu nga mga bagay, ka mga itu ngaytu, ikagayen mi tu talaga.

² Mag'intur kamu kat mga taw ngayang kara'era'etan i pagbuwaten. Kabilangan nira, subuk mga bunglun nga ku'aged. Ka ipagpada'eg nira nga basta ega paturi', nga yay ipiyag'uridin it kanira nga mga Judio, ega naga maribri kamu. ³ Temed yay matuud, ega sira in da'ga kita i matuud nga mga taawan it Ampu'ang Diyus. Ka aten nga pagsamba it Ampu'ang Diyus, kat tabang tu it Espiritu Santo nga magsasarum situt bilug tami. Baw talagang pagsagyaan tami si Cristo Jesus, nga kanya talagay pagsarigan tami, ega maat mga pagbuwaten it taw nga subuk pagsunud it mga urdin.

⁴ Taka' in bete' may maribri sabap it mga pagbuwaten ya baw sabap it in unu kanyang dugu' it taw, talagang may aken nga ikapatu'gud sikayan. In pagpikiren it beken nga may ikapatu'gud nira pasar it itung mga bagay, subra' aku na. ⁵ Ka pagpanganak it aken, pag'ikawalung aldaw tiyuri'an aku. Baw talagang manengteng akung Hebreo, esang matuud nga tungtung-inapu' ni Israel, nga kat kyunang mga tungtung-inapu' ni Benjamin. Ta in kat pagsunud it mga urdin ni Moises i sugiden, talagang Pariseo aku. ⁶ Ka kamatuudan, kat keseg it pagsunud ku it rilihiyun nameng mga Judio, tagna' pagti'sen ku nga banar i mga magpamaya' it Ampu'an. Ta in kat kasunud it mga urdin ni Moises, ega talagay magka'iway it aken.

⁷ Temed mu'sa ngaytu nga pagsarigan kut tagna', ka tanud ku ikaribrit aken, kayti ipagpabetang ku nga egay kapulusan, ka nagpakilagpit aku nat ki Cristo. ⁸ Ee' ba', maski unu nga bagay, ipagpabetang ku nga talagang egay kuwinta' in ipasbung it subray basta nga kagayen it kamatuudang pagki-

lala it ki Cristo Jesus nga Ampu'an ku. Aypa' ka sabap lamang it kanya, tiyananan ku nay mu'sa. Talagang ipagpabetang ku nga egay kakapulusan it mu'sang mga bagay, isa'un ma'aken i ka'ustu'ang pagkilala it ki Cristo, ⁹ baw isa'un ipabetang aku it Ampu'ang Diyus nga mataldeng kat panleteg ya sabap it pakilagpit kut ki Cristo. Kataldengan ngaytu, ega yay pagpanggarangan, sadili ku nga buwat nga pagsunud kut mga urdin, in da'ga ipiyag'ildaw tu it Ampu'ang Diyus it aken sabap it pamaya' baw pagsarig ku it ki Cristo. ¹⁰ Talagang iyan nay pag'abaten ku kayti, makilalaan ku pang banar si Cristo, baw malabayan ku kat panga'genan ku i keseg it guna nga magpanggarang du'ut kanya sabap it inggen kanya it pa'uli'. Ireg ku talaga nga maka'uyut aku it mga kakuri'an nga nalabayan ni Cristo, baw subuk maka'uyut aku gasi' it kamataynen ya ka magpasbung akut kanya kat pagsunud yat ka'irgan it Ampu'ang Diyus. ¹¹ Ega basta-basta i pa'res ku ngaytu, ka pag'i'inawaren ku nga maka'uyut aku gasi' it egnen it pa'uli' kat kagayenan du'un it langit.

Ipasigi tami i pa'res it pagsunud tami it ka'irgan it Ampu'ang Diyus

¹² Ega maat natuman nay mu'sa ngaytu kat panga'genan ku. Ega gasi' maat nga da'ga nay magkabwat ku nga kasala'an. Temed talagang pagpa'resan ku nga banar nga mabwat ku i kumpur ka'irgan ni Cristo Jesus, sabap siyakep ya aku isa'un mapa'resan kuytu kat panga'genan ku. ¹³ Mga sulsug ku kat pamaya', ega maat pag'aaten ku nga na'but ku nay ustu' nay pagsunud ku. Temed buwat ku kayti, ega na pirmi nga paglingawun kuy mga nabwat ku it tagna', in da'ga ayun na du'un it pagdadarapa'en i leteg ku, baw du'un it pag'abutun i patikeseg ku. ¹⁴ Kabilangan ku, esang manigkuntis nga pag'ubsu-ubsun yay keseg ya isa'un lamang manda'eg, nga matanggap yay pirimyu'. Ta aken, pagpa'resan kuy kapalangit isa'un matanggap ku du'un i tumbas nga ipiyabetang-batang it Ampu'ang Diyus nga ibgay yat aken sabap it pakilag-pit ku it ki Cristo Jesus.

¹⁵ Sana atkaytu i pagpikiren it mu'sa tami nga na'lay na nga namaya', nga nakasepsep na nga banar. Temed in may asan it imyu nga belag i kanira nga pasepsep kaytu, pa'yagan sira yan it Ampu'ang Diyus. ¹⁶ Taka' ka'ilangan nga ipasigi tami i pagsunud it kumpur nasepsep na ta na.

¹⁷ Mga sulsug ku kat pamaya', mag'urunnyun kamu nga guruun mi i aken nga pagsunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Niidan mi sira asan nga atkaytu nagay kanira nga pagbuwaten ka pasbungan mi.

¹⁸ Ka subung nat pirmi ngayang ipag'aat ku it imyu, nga kayti pagsa'upun ku si' nga pagbaya'en

nat luwa' ku, nga dakel i magpanga'genan it bilang mga kalaban it krus nga piyatayan ni Cristo, maski maat namaya' na sirat kanya, ka pagtibaba'en ni-ray kamataynen ya ngayti. Talagang egay pag-ba'gu it adat nira. ¹⁹ Temed nakasiguru nayan nga kamataynen nga egay kaskedang panriga i abutun nira. Itung mga taw, sadili nira nga bilug i piyakadiyus nira, ka pirmi nira nga pagsumbaya'en i mara'e-ra'et nga ka'irgan it bilug nira. Ipag-patu'gud nira pa' i mga dapat sana nga eya'an nira, baw ta, yanayan yay paglabiyen nira, mga bagay nga situt banwa. ²⁰ Temed kita, ka'uyutan tami na it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus nga du'ut langit, maski situ tami pa' it banwa, baw maseked-seked nga pagpapa'butun tami i Ampu'an nga si Jesu-Cristo nga Manriribri, nga gumaring si' du'un. ²¹ Kanya i may guna nga ipagkasakep ya it mu'sang mga bagay. Baw kat keseg it guna ya ngaytu, ba'guun ya i bilug ta nga pandena', ipasbung ya nat kagayen it kanyang bilug nga panlangit.

Mga pangiya'pusang ipagbenge-bengel ni Pablo

4 Aypa' mga pagma'alen ku nga mga sulsug kat pamaya', mane'te' kamu sana nga naka'unay i panga'genan mi du'un it Ampu'an. Talagang ireg ku nga ireg nga makitaan ku si' kamu, mga pagma'alen ku. Dakula' i pasagya mit aken baw kamu i bilang tumbas it pangadal ku.

² Ta kamu gasi', Euodia duwa kamu ni Sintique, asi-asi pa' sana it imyu, magkagayen kamu na. Demdemen mi nga nagsulsug kamu kat pamaya' mit Ampu'an. ³ Baw ikaw, Susugus, nga matuud nga katabyang ku, may ipagpaki'upakat ku gasi' it imu. Bete' tabangen mu i duwang kababayan ngaytu nga magkagayen na sira. Ka sira ngaytu, dakula' talagay tabang nirat aken kat pangadal ku it Magayen ngaytu nga Barita'. Subung gasit ki Clemente baw beken pa' nga magtabang it aken. Talagang pagsisiguruun ku nga mamagsusurat nay mga ngaran nira du'un it pagsuratat mga ngaran it kumpur mabgayan it ka'genan nga egay kaskedan.

⁴ Baw ta, yanayan, pagsa'u-sa'upun ku nga sumagya kamu nga pirmi. Talagang sagyaan mi i pakilagpit mit Ampu'an. ⁵ Siguruun mi nga iyan i magkamayaan it masigkataw mi, iyan magayeng adat mi nga mapiyalulus. Dedemdemen mi nga pa'uli' naga i Ampu'an it ega ma'lay. ⁶ Ega palibegan it pikiran mi i maski unu nga bagay, in da'ga yay magayen, ipanalangin mi. Angutun mi it may pasalamat du'un it Ampu'ang Diyus i mu'sa nga pagka'ilanganen mi. ⁷ Simpri in atkayan, ma'imyu i ka'imbengan it nakem nga talagang ega basta-basta, nga kadakulat kagayen ya ega magkata'seb it pikiran it taw, sabap Ampu'ang Diyus i pagpang-

garingan. Ildawan ya nga ma'imbeng i nakem baw pikiran mi kat pagsarig baw pakilagpit mit ki Cristo Jesus.

⁸ Mga sulsug ku kat pamaya', pangiya'pusan nga ipagbenge-bengel kut imyu, sana iyan i pirmi nga kat nakem mi, iyan mga bagay nga matuud baw paggalangen, mga mataldeng baw mga egay magka'iway, mga bagay nga magayen baw pagdayawun it katataawan. Ee' ba', in unu nga mga bagay nga talagang magayen baw mabantug, iyan sana i pagpanawun nga pirmi it pikiran mi. ⁹ Ka'ilangan, buwaten mi nga pirmi i mga bagay nga na'rutan mi kat panuldu' ku, iyan nagnegan mi nga garing kat ba'ba' ku baw iyan namuyaan mi kat panga'genan ku. Baw Ampu'ang Diyus nga pu'un it ka'imbengan it nakem, kanyay iba mi nga pirmi.

Pasalamat ni Pablo kat natanggap ya nga tabang

¹⁰ Talagang dakula' nga banar i kasagyaan ku baw pagpasalamatan ku du'un it Ampu'an i sabap it natanggap ku nga tabang mit aken. Natantuwan ku nga palan, ka'lay ngaytu, magsisigi nagay kutabang mit aken. Da'kamu lamang magkarugar.

¹¹ Ega maat pag'aaten kuytu nga pagkurangen aku, aypa' ka pagtulusan ta kamu it tabang mit aken. Ka yay matuud, na'ubasan ku na nga maski unuy kabetangan ku, magkasagyaan ku na. ¹² Unuka ega aaten ku it nalabayan ku na i magkakurang baw magbastanti it ka'ilangan? Piya'ubasan ku i adat nga magkasagya naga, maski unuy kabetangan ku, maski magka'gen u magkagteman, pagbastantiyen baw pagkurangen. ¹³ Iyan mu'sa ngaytu, magkabwat ku sabap it keseg nga ipag'ildaw ni Cristo it aken.

¹⁴ Taka' masagyang-masagya aku kat buwat mi ngaytu nga panabang mi it aken kat kakuri'an ku kayti. ¹⁵ Siguru ega payan nalipatan mi nga tagna' ngayti nga ba'gu kamu nga namaya' it Magayen ngaytung Barita', kamu lamang nga mga taga Filipos i mamagbegay it tabang, pagkagaring ku ngayan asan it Macedonia. Egay beken nga gurupu it mga magpamaya' nga timnabang it aken, in da'ga kamu lamang. ¹⁶ Kamatuudan, iyan du'un aku it Tesalonica, mag'a'abut-a'abut ga lamang i tabang mi it aken. ¹⁷ Ega maat yay dakula' kat nakem ku, pirmi nga magkatanggap it ildaw mi ngaytu, in da'ga yay ireg ku, ipasigi mi i buwat mi ngaytu nga bilang buwa' it pamaya' mi ka tumbasan kamu yan it Ampu'ang Diyus. ¹⁸ Ta kayti, it natanggap ku nay ipiyadu'lung mi it ki Epafrodito, magbastanti aku sit mu'sa, ka subray basta naytu. Talagang kabilangan it mga tabang mi ngaytu, babangluun nga ipagsamba du'un it Ampu'ang Diyus nga magkasagyaan ya, ka pagsagyaan ya talaga i

buwat mi ngaytu. ¹⁹ Baw pagsisiguruun ku nga Ampu'ang Diyus ngaytu nga pagsirbiyan ku, ildawan ya gasi' kamu nga ibgay ya i mu'sang mga pagka'ilanganen mi, sabap it pakilagpit mit ki Cristo Jesus. Yay matuud, kanyay tagpu'un it mu'sa, aypa' simpri talagang subray basta i ipagbegay yat aten nga ildaw ya. ²⁰ Dapat talaga nga bantugun it egay katupusan seked it ka'nu-ka'nu i Ampu'ang Diyus nga Ama' tami. Kamatuudan tu.

²¹ Pagkumustaen ku i kada esa asan nga pinili' it Ampu'ang Diyus nga taawan ya na baw maglalagpit nat ki Cristo Jesus. Pagkumustaen kamu gasi' it mga sulsug tami kat pamaya' nga ka'ibaaan ku sini. ²² Pati mu'sang mga beken nga sulsug tami kat pamaya' sini, subra' na sira nga kat pamalay-balay it Impiradur, magkumusta gasi' it imyu. ²³ Pangiya' pusan nga sugi-sugid ku, ipagpanalangin ku nga sana ta'seben nga banar i nakem mi it ildaw ngaytung ipagbegay it Ampu'an nga si Jesu-Cristo.

Colosas

Pau'nang Sugi-sugid

Iyan magpangadal si Pablo du'ut Efeso seledan it duwang ta'un, limingkep i Magayeng Barita' du'ut mu'sang prubinsiya it Asia ngayti (Mga Binwat 19:1, 8-10). Sabap it iti'en may namaya' na du'ut Colosas, Hierapolis, baw Laodicea. Ka'alaid it Colosas ngayti du'ut Efeso, mga 175 kilumitru. Ka'alaid gasit Colosas du'ut Hierapolis, mga 17 kilumitru, baw ka'alaid it Colosas du'ut Laodicea, mga 20 kilumitru.

Ega si Pablo i nakapatindeg it mga magpamaya' du'ut iting mga rugar (kapitulu 1:4 baw 2:1). Siguru si Epafra i nakapatindeg it kanira (kapitulu 1:7 baw 4:12-13).

Iyan mga taga Colosas ngayti, kadaklan nira ega Judio, nga egay pagkilala it Ampu'ang Diyus. Aypa' mu'sang kalasit kara'e-ra'etan situt banwa, piya'ubasan na nira. Baw pagsamba gasi' it dakel-dakel nga tiyaw-taw i nasulagan nira.

Iyan isiyurat ni Pablo i itu'un ngaytu nga surat ya, pagpipirisuun kanya (kapitulu 4:3,18), siguru du'ut Roma (Mga Binwat 28:16-31). Kat iting timpu (mga 61 A.D.), maat it beken nga mga mapipikir, isiyurat ya gasi' i surat ya du'ut mga taga Efeso baw mga taga Filipos, baw iyan surat ya du'ut ki Filemon. Iyan du'un kanyat pirusuwan inadu'un kanya ni Epafra, ka itiyuturan ya du'ut ki Pablo i kabetangan nira du'ut Colosas. Tuturan ya, may magpangadal du'un it ega tama', ka ipagpali'wan nira nga kurang i karibriyan nga mapisi' kat pagsarig it ki Cristo. Ka'ilangan kunu' nga sumamba it mga anghil, pagneg it ipiya'rut it kanira kat mga tagaynep nira, baw sumunud it mga urdin nira pasar it panga'en, mga ma'al nga aldaw, baw dakel-dakel nga pakuri' it bilug.

Ta, pagka'rut ni Pablo it iti ngayti, egay beken, simnurat kanya it itu na ngaytu isa'un matubag i pangadal ngayting kamali'. Maat ya nga si Jesu-Cristo na lamang i mapisi'an tat kumplitu nga karibriyan, ka kanyay piyakamata'as it mu'sa, kanyay piyaka'ulu it mu'sang magpasakep it kanya, baw may kamatuudang pagkaDiyus ya, subung nagat pagkaDiyus it Ampu'ang Diyus. Baw si Cristo na lamang ngaytu i dapat ta nga sambaan, ega nay beken.

Ta, pikir ni Pablo, ipataban yay surat ngaytu kat alima ni Tiquico baw pa'ibaaan ya gasi' si Onesimo, iyan uripen ni Filemon nga miyalagyu. Pa'uli'en naga ni Pablo si Onesimo ngayti du'ut agalen ya nga si Filemon du'ut Colosas. Sabap it iti ngayti siguru, ipiya'uyut ni Pablo kat surat ya ngaytu i panuldu' pasar it mga uripen baw mga agalen, baw isiyurat ya nga ka'ilangan ma'ildaw baw magpasi-pasinsiyaen i taga Colosas ngayti (kapitulu 3:12-13).

1 ¹⁻² Mga sulsug namen kat pamaya' nga asan it Colosas, wayan i surat namen, aku nga si Pablo nga esang apustul ni Cristo Jesus kat pabetang-betang it Ampu'ang Diyus, baw si Timoteo nga sulsug ta gasi' kat pamaya'. Pagsuratan namen kamu nga maglalagpit nat ki Cristo, kamu nga mga ipiyapinpin it Ampu'ang Diyus nga mga taawan ya na, nga magpamaya' nga matuud it ki Cristo ngaytu.

Ipagpanalangin ku nga sana asat imyu nga pirmi i ildaw baw ka'imbengan it nakem nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus nga Ama' tami.

Pasalamat ni Pablo baw panalangin ya pasar it mga taga Colosas

³ Kada ipagpanalangin namen kamu talagang pirmi kaming magpasalamat du'un it Ampu'ang Diyus, kanya nga Ama' it Ampu'an ta nga si Jesu-Cristo. ⁴ Sabap nabarita'an namen i pamaya' mi it ki Cristo Jesus ngaytu baw raras mi it mu'sang mga kasulsugan mi kat pamaya'. ⁵ Atkaytu i pagsarig baw pagma'al mi ngaytu sabap pagsisiguruun mi i kagayenan nga mag'a'areg it aten du'ut langit, iyan kagayenan nga nasiguru mi kat Magayeng Barita' nga kamatuudan nga ipiyangadal it imyu it tagna'. ⁶ Egaytu lamang asat imyu i inabutan it kamatuudan ngaytu in da'ga maglekep naytu it banwa. Baw pa'ari-ari nga pag'abutun ya magba'guy

adat it mga magpamaya', subung nagat imyu garing it u'nang pagkagneg mit ildaw ngaytut Ampu'ang Diyus baw pagkatantu mi nga kamatuudan talagaytu. ⁷ Da'ga ba' si Epafras i u'nang nanuldu' it imyu pasar it itu ngaytu? Kanya i pagma'alen namen nga ka'ibaaan, nga esa gasing manigsirbi ni Cristo. Magkasarigan talaga kanya kat katengdanan ya ngaytu baw kanya i na'asat imyu nga bilang ganti namen. ⁸ Kanya i na'rutan namen it kadakulat raras mi it esa may esa kat tabang it Espiritu Santo.

⁹ Aypa' garing it pagkabarita' namen kaytu, sigi nay panalangin namen pasar it imyu du'ut Ampu'ang Diyus nga sana panakman kamung banar it Espiritu Santo nga masepsepan mi talaga in unu may unu i uyun kat ka'irgan ya. ¹⁰ Ka in atkayan, makapanga'genan kamu nat panga'genan nga kasasagyaan it Ampu'an, panga'genan nga bagay it mga maglalagpit it kanya, ka subuk magtumbud kat panga'genan mi i mu'sang buwat nga magagayen baw magdudungag-dudungag i kasepsep mi it adat baw ka'irgan it Ampu'ang Diyus. ¹¹ Ipagpanalangin namen gasi' nga kat keseg it ega bastabastang guna ya, sana begayan ya kamu nga magbastanting-magbastanti i keseg it pamaya' mi, isa'un magkate'te' kamu baw magkasagka' it kakuri'an it magayen i nakem. ¹² Baw masasagya kamu nga magpasalamat nga pirmi du'ut Diyus Ama'. Ka kamu gasi', binwat ya nga mapakay nga bagi'an it mga magagayeng bagay nga areg ya it mu'sang pinili' baw ipiyapinpin ya nga mga taawan ya na, sira nga magpanga'genan na kat ka'yagan ya. ¹³ Ka ipiyagribri ya na kita kat pagsakep it kadleman, baw ipiyag'ugad ya na kita kat pagsakep it pagma'a-ma'alen ya nga Anak. ¹⁴ Sabap it kamataynen it Anak ya ngaytu, ribri tami na kat panriga it Ampu'ang Diyus sabap it kasala'an. Ipiyasinsiya nat aten i mu'sa.

Si Cristo, subray kata'asan ya it mu'sa

¹⁵ Du'ut ki Cristo ngayti ipiyalteg nat aten in mag'u'unu i Ampu'ang Diyus nga ega magkaltegan. Baw may kata'asan ya nga subrat kata'asan it mu'sang mga giyunang bagay nga may ginawa, subung nagat kata'asan it panganay nga anak kat mga ari' ya. ¹⁶ Sabap si Cristo talagay nagguna it mu'sa ngaytu nga mga du'ut langit baw situt banwa, iyan mga magkaltegan ta baw iyan nga, lamang ega magkaltegan, temed may dakulang keseg baw pudir du'ut kanirang pagsasakpan. [†] Talagang mu'sang-mu'sa, kanya naga i giyaringan baw

† Maat it Ampu'ang Diyus, iyan mga kasala'an nga pagbuwatan it taw, kabilangan nira, kadleman. Temed mu'sang ipaganuldu' it Ampu'an kat taw, kabilangan ya, ka'yagan.

†† Siguru, pagpa'igu'an kaytu, mga anghil. Ka ipagpali'wan it mga magpane'ag-te'ag du'ut Colosas ngayti nga ega lamang si

kat ikabantug ya sirang mu'sa. ¹⁷ Kanyay u'na-u'nat mu'sang bagay baw kat pamegbeg ya magtinir sira it egay pag'ugadan baw magpanunsun sira it in unuy ipiyabetang-betang ya it kanira. ¹⁸ Kanya i piyaka'ulu it mu'sang magpamaya' it kanya nga kabilangan nira, sang kabilu-bilugan. Kat pag'egen yat pa'uli' inabriyan ya talaga i dalan it pag'egen ngaytut pa'uli', baw kanya i pu'un it ka'genan ngaytu nga egay kaskedan. Aypa' ma'yag nga, kat mu'sang-mu'sa, kanya lamang i egay kasbung nga kata'asan. ¹⁹ Sabap yay ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga in mag'u'unu i pagkaDiyus ya, maltegan kat Anak ya nga si Jesus. Aypa' atkayan naga talaga i pagkaDiyus ni Jesus ngaytu. ²⁰ Baw ipiyabetang-betang ya gasi' nga kat keseg it kamataynen ni Jesus nga ipiyaturu' yay dugu' ya du'ut krus, papa'uli'en ya kat sadili ya i mu'sang-mu'sa, nga situt banwa baw kat langit gasi', isa'un magkagayen si'.

²¹ Ta, kamu ngaytu, ka'uyutan gasi' it itu ngaytu. Ka iti tagna', talagang alaid kamu kat Ampu'ang Diyus kat pagkuntra' it kanya it nakem mi baw kara'e-ra'etan nga pamagbuwatan mi. ²² Temed kayti, sabap it kamataynen ni Cristo nga ipiyasalisi yay bilug ya, binwat kamu nat Ampu'ang Diyus nga mga iba-iba ya isa'un makapa'adap ya kamu kat adapan ya it egay ma'ipay ya, mga taw nga mataldeng kat panleteg ya ka na'iri'an it mu'sang kasala'an. ²³ Temed gasi', ka'ilangan nga mane'te' kamu kat pamaya' mi isa'un mapa'gen baw mag'u'unay talaga, nga ega mag'ugad it maski sang dekeye' i kasiguruwan mi it tumbas nga ipagsanggup it Magayeng Barita'. Magayeng Barita' ngaytu, yanagay ipiyangadal asat imyu it tagna', baw kayti ipiyangadal gasi' kat belag-belag nga bangsa it taw situt sinirungat langit. Kat pabetang-betang it Ampu'an binwat ya aku, aku nga si Pablo, nga esang manigsirbi ya kat pangadal it itu'un ngaytu.

Manigsirbi si Pablo it mu'sang mga magpamaya' isa'un masepsepan nirang banar i mu'sa pasar it Manribri nga si Cristo

²⁴ Talagang pagsagyaan ku i mga kakuri'an ku ngaytu kayti ka sambatan ku, abir ku nga makuri'an aku basta kat ikagayen mi. Sabap, kat mga kakuri'an ngaytut bilug ku, pag'ayawun ku i ipiyabetang-betang ni Cristo nga malabayan ku ‡ kat ikagayen it kumpur magsarig baw magpamaya' it kanya, nga kabilangan nira, bilug ya. ²⁵ Aku ngaytu, manigsirbi aku it mu'sa ngaytung mga magpamaya' ka yay ipiyakargu' it Ampu'ang Diyus it aken, nga ipangadal ku it egay tatagu'an i am-

Cristo i ka'ilangan nga kilalaen baw sambaen it taw in da'ga mga anghil gasi' (kapitulu 2:18). ‡ Mga Binwat 9:16.

pang ya kat mga bangsa nga ega Judio. ²⁶ Ka ka'lay ngaytu it pira-pira nang pag'anak-anak it taw, may subuk itiyagu-tagu' it Ampu'ang Diyus nga ega ipiya'rut yang banar. Temed kayti ngaytu, ipiya'rut ya na kat mga pinili' ya nga taawan ya. ²⁷ Ituy tagu-tagu' nga pabetang-betang nga ipiya'rut ya na, nga mga bangsa it taw nga ega Judio i ma'ildawan ya it da'na masugid nga kagayenan. Ee' ba', mapakay na nga kamu na i pagtatakena'an na ni Cristo, † nga ituy pu'un-sabap it kasiguruwan mi it kagayenang tumbas kat pagdadarapa'en.

²⁸ Si Cristo ngaytuy ipagpanadal namen kat mu'sang taw. Kat kadakulat kasepsep nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus it amen ipagpangadal baw ipagsasar namen i mu'sa, isa'un makapa'adap namen sirang mu'sa kat adapan it Ampu'ang Diyus it ustu' nang mga taawan ya, nga egay magka'iwat yat kanira sabap it pakilagpit nirat ki Cristo. ²⁹ Aypa' pagpa'resan ku nga banar i katengdanan ku ngaytu kat keseg it ega basta-bastang kakayaan nga ipagbegay ni Cristo it aken.

2 Mga kasulsugan, ireg ku nga ma'rutan mi in sang unuy kadakula' it pa'res ku sabap it imyu baw mga taga Laodicea baw kat mu'sang taw nga beken nga ega pa' nakalteg it mismung bilug ku. ² Atkaytuy pa'res ku isa'un kemseg i nakem mi baw subra' kamu nga urunyun kat raras it esa may esa. Baw isa'un sana magmanggaden kamu na it ka'ustu'ang kasepsep nga pagta'seben kamung banar it mga bagay pasar it ki Cristo, mga bagay nga ipiyagtagu-tagu' it Ampu'ang Diyus it ka'lay ngaytu. ³ Talagang si Cristo lamang ngaytu i magkapisi'an it ustu' baw kamatuudan nga kasepsep pasar it tagu-tagu' ngaytu nga pabetang-betang it Ampu'ang Diyus. ⁴ Pag'aaten kuytuy atkaytu isa'un da'kamu mate'ag-te'ag it beken, maski unu pang kagayen it sugi-sugid nira nga pane'ag-te'ag it imyu. ⁵ Ka yay matuud, maski da'ku asan it imyu, temed pirmi ku na kamung pagdedemdemen. Masagya akung banar nga magkabarita'an it urunyun kamu nga ega magka'ugad-ugad, nga mapa'gen i pagsarig baw pamaya' mi it ki Cristo.

Du'ut ki Cristo lamang i ka'ustu'ang karibriyan.

⁶ Ta kayti it tiyanggap mi na nga Ampu'an mi na si Cristo Jesus, ka'ilangan manga'genan kamu uyun kat panga'genan it mga taw nga maglalagpit nat kanya. ⁷ Ka da'ga ba' maggagamut kamu na du'ut kanya? Aypa' sana pirmi kamung pagsarepsepen it maggaring du'ut kanya nga ipagpanggayen mi, isa'un kemseg kamu nang kemseg

† Ireg sugiden it pagtatakena'an ni Cristo, sabap it Espiritu Santo nga ipiyapasarum ni Cristo it mga magpamaya' it kanya, subuk magtatakena' na kanya kat nakem nira.

kat pagsarig baw pamaya', subung nat ipiyangadal ngayan it imyu, baw isa'un subuk magtumbud nga pirmi i pasalamat mi du'un it Ampu'ang Diyus.

⁸ Pirmi kamu nga magtitiyakap nga egay maski siyu it imyu nga marayak it mga manigpangadal it pangambu-ambut nga egay kakapuluan. Itung mga pangadal, tuturan-manuturan lamang it taw, mga malbaw nga pasepsep it banwa. Talagang ega uyun kat kamatuudan pasar it ki Cristo.

⁹ Ka si Cristo ngaytu, egay piyagbelagan it pagkaDiyus ya baw pagkaDiyus it Ampu'ang Diyus, sabap sang kagina-ginawaan sira. Lamang piyabilugan i kanya. ¹⁰ Baw kamu, paribasay maglalagpit kamu na du'ut kanya, kanya nga magbebegbeg kat maski unu nga may dakulang keseg u pudir, talagang ega nay beken nga ka'ilangan mi. Kumplitu kamu na talaga. †¹¹ Sabap gasi' it pakilagpit mit kanya tiyuri'an kamu na. ‡ Temed ega lamang panuri' nga buwat lamang it taw in da'ga buwat ni Cristo, nga na'iri'an kamu na it singkadan mi nga adat nga mara'e-ra'et. ¹² Ka iyan biyawtisan kamu, subuk iba kamu ni Cristo it ilimbeng baw inggen it pa'uli' sabap it pagsarig baw pamaya' mi it guna it Ampu'ang Diyus, yanagang guna nga minggen it kanya it pa'uli'.

¹³ Talagang kamu kat'esa, ka'alimbawaan mi, subuk patay kat panleteg it Ampu'ang Diyus kat kadakulat kasala'an mi. Egay maski unu nga magpangbit kat nakem mi in pasar it pagkilala it kanya. Pagbebegbegan kamu talaga it mga singkadan mi nga adat nga mara'e-ra'et. Taka' kayti, binggayan kamu nat ba'gung ka'genan. Kabilangan mi, iba kamu ni Cristo it inggen it pa'uli' it Ampu'ang Diyus. Ipiyasinsiya yat imyu i mu'sang mga kasala'an mi. ¹⁴ Iyan kasuratan nga pagsuratan it tagna' it mu'sang ka'urdinan it Ampu'ang Diyus, bilang kalaban ta ka ipagpalbaw yay kadakulat pagkuntra' tat kanya. Temed kayti, iniri'an nat Ampu'ang Diyus it keseg ka subuk ipiya'uyut yat ki Cristo nga iriyansang du'ut krus. ¹⁵ Baw sabap gasi' it kamataynen ni Jesu-Cristo du'ut krus, na'iri'an gasit keseg i mu'sang ega magkaltegan nga may dakulang kiya'rutan baw pudir. Napasuku' talaga sira it Ampu'ang Diyus baw binwat ya sira nga subuk dakepan nga ipiyagparayag-rayag ya, kamatuudan it diya'eg ya sira.

¹⁶ Aypa' ega intindiyan mi sira asan nga mag'ukuman it imyu sabap ega pagsunudun mi i mga ka'urdinan nira pasar it pagka'nen, pag'imnun, baw Aldaw it Kapa'naan. Baw da'kamu magparagi' it mga pista' nirat kada ba'gung bulan u kada sang ta'un.

†† Itung kakumplituwan, pasar it ikaribri nira baw panlangit nga panga'genan kat pagdadarapa'en. Ka si Cristo lamang i magkapisi'an tat mu'sa ngaytu. ‡ Mga taga Colosas ngaytu, ega Judio sira aypa' ega uyut kat urdin it mga Judio nga pagturi'. Temed siguru esang ipagsugid it mga magpane'ag-te'ag it pamaya' nira, da'sira maribri puyrat paturi'.

¹⁷ Ka mu'sa ngaytu nga pag'ara'aramen it tagna' it mga Judio, subuk ladawan lamang ka yay pag-pa'igu'an, mag'a'abut nga buwaten ni Cristo. Ta kayti miyabut na kanya, aypa' unuka buwaten ta pa' i mga itu ngaytu it miyabut nay katumanan nira? ¹⁸ Ayaw kamut pabuyug-buyug it mga taw nga magsugid nga da'kamuy maribri ka da'kamuy imyu magsamba it mga anghil baw da'kamuy mapiyababa' nga subung kunu' it kanira. Ipagpal-i'wan nira nga subra' pa' sira it imyu sabap it dakel-dakel i subuk pagtagaynepen nira kunu' nga mga bagay. Temed egay kamatuudan, mag-patu'gud lamang sira ka pagpadisiran pa' sira it singkadan nirang nakem nga makasala'an. ¹⁹ Itung mga taw, ega na magpup'un sira du'un it ki Cristo nga kanya i piyaka'ulu it mu'sang magsarig baw magpamaya' it kanya, nga kabilangan nira, sang kabilu-bilugan. Iyan mga buwat-buwat it bilug ta, mag'esa-esa sabap it mga lulbudan baw mga ugat nga seget it tu'lang. Baw basta magpup'un kat ulu, magkeseg baw magpanggayen. Atkayan naga, in magpup'un tat piyaka'ulu ta nga si Cristo, ipa-betang-betang it Ampu'ang Diyus nga mag'esa-esa tami nga banar baw sicing kemseg baw mang-gayen i pamaya' tami.

²⁰ Dedemdemen mi nga subuk miyatay kamu na nga iba ni Cristo. Da'kamuy kat pamegbeg it mga panuldu' nga uyun lamang kat malbaw nga pasepsep it banwa. Ta unuka subuk magpanga'genan kamu si' it tagna' ngayting panga'genan mi ka magpasakep kamu si' it mga panuldu' ngayang mag'aat, ²¹ "Ega masalyaan muy iyan it kuma'en," u "Itung mga bagay, ega seklen muytu. Maski tapal, ayaw kat tapal." ²² Itung mga panuldu', tuturan-manuturan lamang it taw. Ega talagay kapulusan, ka itung mga bagay nga pagbawalen nira, basta naka'en u na'inum na, yanay seked ipali'wan nat bilug ta. Egay pakinabang nira in pasar it mga bagay nga pagsagyaan it Ampu'ang Diyus kat panga'genan ta. ²³ In letganan ta lamang, ka'aat ka kamatuudan i itung mga pangadal sabap iyan mga magsunud kaytu, kat panleteg it beken, masiyambaen baw mapiyababa' sirang banar, baw pag-pakuri'an nay pati bilug nira. Taka' ega nagay kapulusan it itung mga bagay ka yanagang magtaban it aten it pagsumbaya' it mga singkadan tang ka'i'irgan nga mara'e-ra'et.

Yanay pa'resan ta, panlangit nga panga'genan

3 Ta, it kamu, iba na ni Cristo it inggen it pa'uli', aypa' ka iyan i pirling pa'resan mi, mga panlangit nga bagay nga pagsagyaan ya, kanya nga mag'a'dung na kat iwanang ayun it Diyus Ama' du'ut langit. ² Ee' ba', pagpipikiren mi nga pirmi i mga panlangit nga bagay, ega na maat

mga bagay nga situt banwa. ³ Dedemdemen mi nga naka'uyut kamu nat kamataynen ni Cristo baw iyan ba'gung ka'genan mi, magdadawa' pa' nga sekel ni Cristo du'ut Ampu'ang Diyus. ⁴ Taka' in ma'but na nga itanyag na i kabantugan ni Cristo, kanya nga pu'un it ka'genan ta ngaytu, du'un matanyag gasi' i aten nga kabantugan ka mabagi'an tami.

⁵ Aypa' ipa'alaid na asat imyu i mu'sang mara'way nga adat situt banwa nga subuk mu'sang kalasit pamakun du'un it ega asawa mu, baw maski unu nga adat, pagpipikiren, u ka'i'irgan nga mara'way. Indi'an mi na gasi' i adat nga ma'ingarum, ka in mga kusas situt banwa i pirling pagpipikiren, subuk kusas nay pagsambaen ta, ega na Ampu'ang Diyus. ⁶ Baw magka'rutan ta nga mabut i aldaw nga rigaen it Ampu'ang Diyus it ega makatindeg i mu'sang mamagbuwat it mga itu ngaytu. ⁷ Ta kamu gasi', kat'esa atkayan pay panga'genan mi ka pag-bebegbegan pa' it mara'way ngaytung pagbuwaten. ⁸ Temed kayti ibuntal mi na kat panga'genan mi i pakitabug baw ka'iseg kat masigkataw nga yay pagpanggarangan it kupanggated kamut kanira. Indi'an mi na i pangampang-ampang it beken. Ega na dapat regda-regdaen i ma'iba mi. ⁹ Kamung mga namaya' na, ega na ambutan mi i masigkataw mi. Ka in ipasbung tat pakayan, limbas mi na i singkadan mi nga kara'e-ra'etan it tagna'. ¹⁰ Baw kayti magpapakay kamu nat ba'gu nga ireg sugiden, mga adat mi, pagba'guun it Ampu'ang Diyus ka pagpadakula'en ya nga banar i kasepsep mi it adat baw ka'irgan ya nga iyan i ipagpa'adat yat imyu. ¹¹ Kat ba'gu ngaytung panga'genan ta ega naytuy piyagbelagan, Judio u ega Judio, tiyuri'an u ega tiyuri'an, mga taga beken nga banwa nga belag i ampang baw adat, mga ma'i'iseg nga mga taw nga egay maski unu nga inadalan, mga uripen baw da'ga uripen. Ega impurtanti' in unuy dugu' it taw u in unuy kabetangan nira. Iyan lamang i impurtanti', si Cristo, in magpamaya' tami it kanya u ega. Kanya i subrat mu'sa baw magsasarum kanya kat mu'sa nga magsarig baw magpamaya' it kanya.

¹² Aypa' kamu nga pinili' it Ampu'ang Diyus, paribasay pagraran ya kamu baw subuk ipiyap-inpin ya nga mga taawan ya na, ka'ilangan masakit kat nakem mi i makuring kabetangan it mga ma'iba mi baw ma'ildaw kamu it kanira. Baw gasi' mapiyababa' kamu na, nakman kamu nang nakman, baw ega makusked. ¹³ Magpasi-pasiyaen kamu na it ma'iba mi, nga pagsagka'en mi it magayen i nakem i kasala'an nira asat imyu. In mag'u'unu piyasinsiya ni Cristo i kasala'an mit imyu, atkayan naga i pasinsiya mi it beken. ¹⁴ Subrat mu'sa magsigraras kamu it esa may esa ka yay bilang pagkakabitan baw ipagkumplitu it mu'sa ngaytung adat nga magayen.

¹⁵ Pa'resan mi i ipagbegay ni Cristo nga pag'urunyun nga kat ika'imbeng it paki'iba-iba mi. Sabap yay pabetang-betang ya, nga mag'urunyun tami nga banar, nga bilang sang kabilu-bilugan. Baw beken nga adaten mi, mapiyasalamat kamu nga pirmi du'un it kanya. ¹⁶ Iyan mga ampang ni Cristo, pasigi nga idawa' mit magayen asat ulu mi, isa'un masepsep mi nga banar. Kat kasepsep nga begay it Espiritu Santo it imyu, pirmi kamung magtuldu-tuldu'un baw magsulang-sulagen it esa may esa. Subung naga i pagkanta' mit mga ampang nga magbebtang du'ut kasuratan nga pagpangaranan it Mga Awit, baw beken nga mga kanta' nga ipagbantug mi it Ampu'an baw ikseg it pamaya' mi. Makiyanta'en kamu nga ipagsugid i pagbantug baw pasalamat mi du'ut kanya. ¹⁷ Ta, uli'an-uli'an it mu'sa ngaytu, inturun mi nga mu'sang pagbuwaten baw pag'ampangen mi, kat ikasagya baw ikabantug it Ampu'an nga si Jesus, mga buwat baw ampang nga bagay it mga taw nga maglalagpit nat kanya. Baw pirmi nga pagpasalamatan mi du'ut Diyus Ama' i kadakulat kagayenan nga na'imyu na sabap it binwat ni Jesus ngaytu.

Mga magayen nga sunudun kat pamalay-balay it mga namaya' na

¹⁸ Itu pa' i beken nga ku'aat kut imyu. U'na, iyan mga babay, dapat nga pasakep kamu it asawa mi ka ituy bagay it mga maglalagpit nat Ampu'an. ¹⁹ Baw kamu nga mga lalaki, ka'ilangan nga raraan mit kamatuudan i babay nga inasawa mi, nga nakman kamung pirmi du'ut kanya.

²⁰ Kamu gasi' nga mga manga'wa', sumunud kamu it mga giyaringan mi kat mu'sang bagay nga ipagtuldu' nira, ka ituy ka'irgan it Ampu'an nga adaten it mga maglalagpit it kanya. ²¹ Kamu gasing mga giyaringan, subra' na in mga lalaki, gayen-gayenen mi nga padisir it mga anak mi, ka in ega, barang manglug na i nakem nira.

²² Kamu gasi' nga mga uripen, ka'ilangan sunudun mit magayen i mu'sang ta'eg it imyu it mga agalen mi situt banwa. Ega maat pa'resan mi i pagsunud mi in pagleltegan kamu ga it agalen mi isa'un sagyaan ya kamu. Yay magayen, sunudun mi sira it masagya nakem kat kadakulat paggalang mi it Ampu'ang Diyus. ²³ Sana, kat mu'sang pagsirbi mi, pagsirbi nga ega alang-alang. Ipabetang mi nga Ampu'an i pagsirbiyan, ega desang masigkataw mi. ²⁴ Ka magka'rutan mi na nga talagang may magayeng tumbas nga ibgay it Ampu'an it imyu kat pagdadarapa'en. Ituy tumbas nga mag'a'areg ya kat mu'sang mga anak ya. Ka si Cristo talaga i matuud nga pagsirbiyan mi nga Agalen. ²⁵ Taka' in siyu-siyuy magsisigi pa' nga magbuwat it kara'e-ra'etan, yay tumbas nga tang-

gapen ya, panriga. Egay pinili'an, rigaen it Ampu'ang Diyus i mu'sa.

4 Kamung mga agalen, ka'ilangan nga mataldeng i mu'sang pabetang mi it mga uripen mi, nga ega masyadu kamung ma'igpit. Dedemdemen mi nga, maski agalen kamu na, may piyaka'agalen mi pa' du'un it langit.

Mga beken pa' nga muna'aw

² Itu pa' gasi' i beken nga ipag'aat kut imyu, mapiya' res kamu kat panalangin, baw in magpanalangin kamu mapiyasalamat kamung mga taw. Pagpipikiren mit magayen i pag'ampangen mi kat panalangin, ega maat magbasta-basta lamang.

³ Baw kada magpanalangin kamu, pagsangpiten mi gasi' kami. Angutun mi nga abriyan kamit Ampu'ang Diyus it dalan nga makapasigi namen nagat pangadal i ampang ya pasar it karibriyan du'ut ki Cristo. Tagna', madlem paytu, temed kayti ipiya'rut ya nang banar. Sabap it pangadal ku it itung mga bagay pagpipirisuun aku na. ⁴ Temed maski atkayan, ipanalangin mi nga makapangadal ku it ma'yag, uyun kat dapat ku nga buwaten.

⁵ Magpakanakman kamu nga iyan ba', egay magkasudi-sudi it mga ega pa' magpasakep it ki Cristo. Baw kada pagbegayan kamut Ampu'an it rugar, sagyaan mit ipagpanglang i ampang ya du'un it kanira. ⁶ Pikiren mit magayen in unuy ipagsugid mi isa'un dakulay mapulus nira kat ikagayen nira. Ka in atkayan ma'rutan mi na i magayeng itubag mi kat ingkut it maski siyu.

Mga pangiya'pusang pangumusta

⁷ Ta, in pasar it kabetangan ku sini, si Tiquico na ngaytung pagma'alén tami nga sulsug kat pamaya' i tumuturan asat imyu. Kanyay magkasarigan ku nga katabang baw kasubung ku nga manigsirbi it Ampu'an. ⁸ Piyapa'asan ku yan kanya it imyu isa'un ma'rutan mi i amen nga kabetangan sini, isa'un ega masyadung maguluy ulu mi sabap it amen. ⁹ Iba ya ngaytung si Onesimo, esa gasing pagma'alén tang sulsug kat pamaya' nga magkasarigan, baw taga asan nagat imyu. Sira na ngaytung duwa i tumuturan asat imyu it mu'sang bagay-bagay sinit amen.

¹⁰ Pagkumustaen kamu ni Aristarco nga iba ku sinit pirisuwan, baw si Marcos nga tagsa ni Bernabe. (Pasar it ki Marcos ngaytu may tiyanggap mi nga lagi nga tugun. Istimaren mi kanyat magayen in ka'nu-ka'nuy i'abut ya asat imyu.) ¹¹ Pagkumustaen kamu gasi' ni Jesus nga panggeta' it kanya, Justo. Sira lamang ngaytung tulu i mga namaya' nga Judio nga ka'ibaan ku it magpangadal pasar it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Talagang pagsagyaan kuy tabang nirat aken. ¹² Iyan kabanwa mi ngay-

tung si Epafras, nga esa gasing manigsirbi ni Cristo Jesus, magkumusta gasit imyu. Talagang pa-pa'res nay panalangin yat imyu asan nga magma-pa'gen i pagsarig mit Ampu'an baw magpamaya' kamu it ustung pamaya', nga magkasepsepan mi nga banar i ka'irgan ya. ¹³ Ipagpamatuud ku nga talagang dakulay pa'res ni Epafras ngaytu sabap it imyu baw sabap gasi' it mga taga Laodicea baw taga Hierapolis nga mga magpamaya'. ¹⁴ Beken pang magpangumusta it imyu, pagma'alén tang duktur nga si Lucas, baw si Demas gasi'.

¹⁵ I'aat mit mga sulsug ta kat pamaya' nga asat Laodicea nga pagkumustaen ku sira, subung naga si Nimfa baw kadakel it namaya' nga asat balay yay pagtingpedan.

¹⁶ Pagkabasa mi it surat ngaytu, ipabasa mi gasi' it mga magpamaya' nga asat Laodicea, baw basaen mi gasi' i surat nga ipiyataban ku du'ut kanira.

¹⁷ Baw tugun ku nga i'aat mi it ki Arquipo, sarungaen yat magayen i buwaten nga ipiyakargu' it Ampu'an it kanya isa'un ma'ayaw yay mu'sa.

¹⁸ Talagang aku nga si Pablo i tagsurat kaytu, kamatuudan panunuratan ku na i pangumusta ku ngaytut imyu. † Dedemdemen mi kat panalangin i kakuri'an ku sinit pirusuan. Ipagpanalangin ku nga sana asat imyu nga pirmi i ildaw it Ampu'ang Diyus.

† Yay adat ni Pablo in pagsuratan yay mga magpamaya', ipa-surat ya it katabang ya i kusugiden ya. Taka' basta pangiya'pusan na, kanya na mismu i sumurat, nga bilang katanda' it kanya talaga i garing.

1 Tesalonica

Pau'nang Sugi-sugid

Iyan Tesalonica ngaytu, pu'un nga siyudad it prubinsiya it Macedonia nga sakep it Roma. Sikayti nagpatindeg si Pablo it esang gurupu it mga magpamaya' it ki Jesu-Cristo, iyan garing kanya du'un it Filipos (Mga Binwat 17:1-4). Kadakel it mga namaya' du'un, mga taw nga ega Judio. Ega na'lay pagbatiren na kanya it beken nga mga Judio du'un ka mag'inggit sira it liyapusan it pangadal ni Pablo du'un it mga taw ngayti nga ega Judio. Ta sabap it iti ngayti, naregesan si Pablo nga magli'id du'un, nanlangbus kanya du'un it Berea (Mga Binwat 17:5-12). Bawnga, sabap it magkagulu-gulu gasi' i du'ut Berea ngayti, ipiyagtudu' ni Pablo du'un i mga katabang ya nga si Silas baw si Timoteo, baw nanlangbus kanya du'un it Atenas (Mga Binwat 17:13-15). Iyan du'un na kanya it Atenas, itinggun ya nga tumundug nagat kanya si Silas baw si Timoteo. Bawnga, paribasay magkademdemman ya nga banar i kabetangan it mga ba'gung namaya' du'un it Tesalonica, piyapanaw ya na Timoteo it pa'adu'un (kapitulu 3:1-2). Pagkapangadal ni Pablo du'un it Atenas ngayti, nanlangbus na kanya du'un it Corinto (Mga Binwat 18:1). Iyan du'un na kanya, miyabut na gasi' na Timoteo, duwa ni Silas, nga garing ngayti du'ut Tesalonica (Mga Binwat 18:5). Magayen naga i barita' nga taban nira pasar it pamaya' it mga taga Tesalonica ngayti, maski maat pagpakuri'an sira sabap it pamaya' nira ngayti. Temed itiyuturan nira gasi' nga mag'ingkut i beken pasar it mga sulsug nira kat pamaya' nga miyatay na, in unu maka'uyut naga sira it kagayenan kat pama'uli' ni Cristo.

Aypa' ka siyuratan ni Pablo it itu nga kasuratan, nga bilang pakseg yat nakem baw pamaya' nira. Isiyugid yat kanira i kadakulat kasagyaan ya sabap it pamaya' nira nga nagmapa'gen. Isiyurat ya gasi' i tubag ya it ingkut nira sabap it mga kasulsugan kat pamaya' nga miyatay na, baw isiyurat ya gasi' i pangadal yat kanira it beken pang bagay kat ikagayen it pamaya' nira. Ta'un nga pagsurat ya kaytu, mga 51 A.D.

1 Mga pagma'alén nameng mga sulsug kat pamaya' nga asan it Tesalonica nga mga taawan na it Ampu'ang Diyus nga Ama' tami, kamu nga maglalagpit nat Ampu'an nga si Jesu-Cristo, wayan i surat namen, aku nga si Pablo, si Silas baw si Timoteo. Ipagpanalangin namen nga sana asat imyu nga pirmi i ildaw baw ka'imbengan it nakem nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus.

Pagpasalamatan na Pablo i pamaya' it mga taga Tesalonica

² Talagang pirmi kami nga magpasalamat du'un it Ampu'ang Diyus sabap it imyu, baw pirmi namen kamu gasi' nga pagsangpiten kat panalangin namen. ³ Sabap pagdedemdemen namen nga pirmi i buwat mi nga buwa' it pamaya' mi, mga pa'res mi nga magbaya' it raras mit esa may esa, baw pagsagka' mit kakuri'an it magayen i nakem. Pagsagka' mi ngaytu, tana'an ya, mapa'gen nga paniguru mi. Ka pagsisiguruun mi nga, sabap it pagsarig baw pamaya' mi it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo, maribri kamu asan it umur nat banwa,

nga du'un kamu na it adapan it Ampu'ang Diyus nga Ama' tami.

⁴ Mga sulsug namen kat pamaya', nga pagraranan it Ampu'ang Diyus, dakula' gasi' i pasalamat namen du'ut kanya sabap urut namen talaga nga pinili' ya kamu nga mataawan ya na. ⁵ Kamatuudan, iyan Magayen ngaytung Barita' pasar it ki Jesu-Cristo nga ipiyangadal namen asan it imyu, egaytu ampang-inampang na lamang, in da'ga ipiyamatuud tu it guna it Espiritu Santo, aypa' ka piyakimatuud mi. Namuyaan mi in mag'u'unuy panga'genan namen asan it imyu, nga kat ikagayen mi. ⁶ Ta, giyuru mi i amen ngaytu nga adat, ka magpasbung kamu na gasi' it Ampu'an. Maski talagang piyakuri'an kamu, temed tiyanggap mit masagya i ampang it Ampu'ang Diyus nga ipiyangadal namen. Ee' ba', tiyanggap mi it may kamatuudang kasagyaan nga begay it Espiritu Santo.

⁷ Aypa' sikayan, kamu na i magkaguruwan it mu'sang mga magpamaya' nga asan it prubinsiya it Macedonia baw du'un gasi' it Acaya. ⁸ Ka pasigi mi nga ipagpanuturan i ampang ngaytut Ampu'an, nga ega lamang desang asan it prubinsiya ngayan nga Macedonia baw Acaya, in da'ga, du'un it

pa'ari-aring rugar, nga matanug nay pamaya' mi. Aypa' maski ega na ibarita' namen du'ut kanira i pasar it imyu, ⁹ sabap sira na mismu i magsugid it in mag'u'unuy panga'genan baw pangadal namen asan it imyu. Ipagsugid nira gasi' in mag'u'unu inindi'an mi na i pamagsambaen mi nga mga pagbete-bete'en nga diyus, sabap natantuwan mi na nga iyan talagay dapat nga sirbiyan, matuud ngaytu nga Ampu'ang Diyus nga talagang egen. ¹⁰ Maat pa' nira, pag'elaten mit maseked-seked i pama'uli' it Anak ya nga si Jesus, kanya ngaytu nga inggen ya it pa'uli'. Pa'uli' kanya nga matuud nga garing du'un it langit, baw sabap it panribri ya it aten, ega na malabayan tami i mag'a'abut nga iseg it Ampu'ang Diyus.

Buwat na Pablo du'un it Tesalonica baw tiyana'an ya

2 Talagang ma'yag it imyu, mga sulsug namen kat pamaya', nga ega desang karigaan i pa'asan namen ngayan it imyu. ² Ega gasi' natagu' it imyu in mag'u'unu kami piyakuri'an baw tinibaba' du'un it Filipos. † Temed maski atkayan na, ibinggay it amen it Ampu'ang Diyus i pagma'iseg it nakem, isa'un kapangadal naga asan it imyu i Magayen ngaytung Barita', maski dakula' si' nga pakikuntra' it mga ka'ibaan mi. ††³ Talagang kamatuudan i ipiyangadal namen ngayan asat imyu. Ega maat may antap it nakem namen nga mara'way u a'akal lamang. ⁴ In da'ga, yay matuud, siyuklanan baw napakay kami it Ampu'ang Diyus nga ka'uyutan it mga taw nga piyakargu'an ya nga manigpangadal it Magayen ngaytung Barita'. Aypa' ka magpangadal kami, nga ega maat taw i pagpasagyaen namen, in da'ga Ampu'ang Diyus, nga egay magkatagu' it kanya kat pikir baw nakem ta. ⁵ Magka'rutan tu it Ampu'ang Diyus baw ma'yag gasi' it imyu nga, pangadal namen, egay uyut nga ampang nga magpa'dung it taw baw ega gasi' desang piyaribaran namen it kupamirak kami. ⁶ Ega gasi' kanget it nakem namen i tu'gudun kami it taw, maski kamu u in siyu pang beken, ⁷ maski na maat dakula' i pudir namen sabap kami, mga piya'apustul naga ni Cristo. In da'ga, kabilangan namen asat imyu, subung it esang ina' nga madiyudiyu baw mapiyabaya'-baya' it mga anak ya.

⁸ Ee' ba', kat kadakula' it raras namen it imyu, iyan talagay kasagyaan namen, ega desang ipangadal it imyu i Magayen ngaytung Barita' nga garing du'un it Ampu'ang Diyus, in da'ga ipirinda namen i pati ginawa namen sabap lamang it imyu. Ka talagang pagraranan namen kamu. ⁹ Siguru ega payan nalipatan mi, mga sulsug namen kat pamaya', i namuyaan mi nga delem-aldaw papa'res

talagay buwat namen, isa'un mintras ipagpangadal namen it imyu i Magayen ngaytung Barita', magkapanulus kami gasi' it ipagka'gen namen, isa'un da'kami mabwat nga kasasawan it maski siyu.

¹⁰ Kamu i kapamatuud kaytu. Atnagay Ampu'ang Diyus, magka'rutan ya gasi' in mag'u'unuy panga'genan baw adat namen asan it imyu nga mamagpamaya' na. Purus magayen baw mataldeng i namuyaan mi, nga egay na'way mi it amen. ¹¹ Ka da'ga ba', iyan i namuyaan mi nga pabetang namen it kada esat imyu, subung nat pabetang it ama' it mga anak ya? ¹² Pagpaksegen namen baw pagpasagyaen i mga nakem mi, baw pagpadisiran namen kamu nga manga'genan it panga'genan nga bagay talaga it mga taawan it Ampu'ang Diyus, kanya nga minili' it imyu isa'un mabagi'an kamu du'un it ka'adi'an ya it ega basta-bastang kabantu-gan.

¹³ Itu pa' gasi' i pirmi namen nga pagpasalamatan du'un it Ampu'ang Diyus. Iyan ipiyangadal namen ngayan asan it imyu i ampang ya ngaytu, talagang tiyanggap mi baw piyakimatuud mi nga ampang talaga it Ampu'ang Diyus, ega kat taw lamang. Ka ampang yaytu nga matuud, aypa' ka dakulay paglapusan it ampang ya ngaytu kat panga'genan mi nga namaya' nat kanya. ¹⁴ Ka da'ga ba', mga sulsug namen kat pamaya', nakasbung kamu nat mga taga Judea nga mamagpamaya' it Ampu'ang Diyus, iyan mga nagpakilagpit nga matuud it ki Cristo Jesus? Ka pagpakuri'an kamu it mga kabanwa mi sabap it pamaya' mi, subung nagat mga taga Judea ngayti nga piyakuri'an it mga kabanwa nira nga mga Judio. ¹⁵ Mga Judio naga i minimatay it mga prupita' it tagna', baw kayti, minimatay it pati Ampu'an nga si Jesus. Baw mga Judio naga i magpakuri' it amen. Unuka ega atkayan it pagkuntra'en nira nga banar i ka'irgan it Ampu'ang Diyus? Subung ba' it kalaban sira it mu'sang katataawan.

¹⁶ Kamatuudan, pati pangadal namen ngaytu it Magayeng Barita' du'un it mga taw nga ega Judio isa'un makanira gasi' i karibriyan, talagang maseked-seked gasi' nga pagpaaren it mga Judio ngaytu. Talagang kara'e-ra'etan nay nakapnu', nga kayti subrang-subra' na. Aypa' ka na'but nay migu' na nga banar it bilug nira i iseg it Ampu'ang Diyus.

Talagang ireg na Pablo nga kapa'uli' naga du'un it Tesalonica

¹⁷ Ta, in amen, mga sulsug kat pamaya', sabagay da'kami na asan it imyu kayti, temed pikir namen, yay matuud ya, subuk asan naga. Baw garing it nakal'id kami na ngayan asan it imyu, nga kat nakem namen atnat piyatayan kami, ere'eret na talagay iwas namen it imyu, maski maat ega pa' na'lay. Talagang ega magpepdek i kupa'uli' namen

† Mga Binwat 16:16-24. †† Mga Binwat 17:5-10.

asat imyu. ¹⁸ Talagang kupa'uli' kami nagang kupa'uli' asan it imyu. Aken, manu-manu yan maat mapanaw na. Temed matuud nga ega magkatupusan si Satanas it ipagbaer ya nga ega ipagkatabus namen. ¹⁹ Simpri, kupakikita kami sit imyu, ka sabap it imyu, dakula' nga banar nga kasagyaan namen. Baw talagang pag'i'inawaren namen nga mane'te' i pamaya' mi, nga yay kat ikasagya baw ikabantug namen in madap tami na du'un it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo, kat pama'uli' ya situ. ²⁰ Ee' ba', sabap nagat imyu, talagang ega basta-bastang kasagyaan namen, baw dakula' nga pagbantug namen du'un it Ampu'ang Diyus.

3 Ta it da'ku na magkabara'an, ka na'lay na nga egay barita' pasar it imyu, napikir ku nga sagka'en ku na lamang i patudu' it esa-esa ku sinit Atenas, ² ka papanawun ku na nga pa'asat imyu si Timoteo, nga sulsug tami kat pamaya' baw matuud nga manigsirbi it Ampu'ang Diyus kat pangadal it Magayen ngaytung Barita' pasar it ki Cristo. Piya-pa'asan ku kanya isa'un papa'genen ya i pamaya' baw pagsarig mi it Ampu'ang Diyus baw paksegen ya i nakem mi, ³ isa'un maski pagpakuri'an kamu, egay mate'ag-te'ag nga kapangindi' it pamaya' ya. Ka magka'rutan mi nga mga pakuri' ngaytu, pabetang-betang nagat Ampu'ang Diyus it aten. ⁴ Ka da'ga ba', iyan asan kami pa', sa'up-sa'up nga ipiyanuldu' namen naga ngayan it imyu nga kat pagdadarapa'en nga timpu, mabut it aten nga pakuri'an tami sabap it pamaya' ta ngaytu? Ta kayti da'ga miyabut na nga matuud? ⁵ Aypa' ka, iyan da'ku na magkabara'an, piyapanaw ku si Timoteo nga pa'asan it imyu, isa'un masiguru ku nga banar in ma'unu nay pamaya' mi kayti. Abaa, margegen aku ba' ka barang narayak kamu nat manigpane'ag-te'ag nga si Satanas. Ka in bete' atkayan na, da'ga limi'wan nga salaud nay pa'res namen ngayan asat imyu?

Nasagyaan ni Pablo i pamaya' it mga taga Tesalonica ka naka'unay na nga banar

⁶ Ta kayti naka'uli' na sini si Timoteo. Magayen talagay taban ya nga barita' pasar it pamaya' baw raras mit esa may esa. Natuturan ya gasi' nga magkademdeman mi kami nga banar, baw in mag'u'unu kami nga kupa'asang-kupa'asan it imyu, kamu atkayan naga nga pirmi mi kami nga pagpa-pa'butun. ⁷ Aypa' kayti, mga sulsug kat pamaya', masagya kami na, maski na maat may paglabayen namen nga kakuri'an baw kasasawan. Simnagya kami sabap it nasiguru namen nga mapa'gen nga mapa'gen i pamaya' mi. ⁸ Ka basta magpane'te' i pamaya' mi ngaytu it Ampu'an, masagyang-masagya i nakem namen. ⁹ Ta'way in mag'u'unu namen na mapasalamatan i Ampu'ang Diyus tami

kat kasagyaan ngaytu nga subray basta nga ipiyag-begay yat amen sabap it imyu. ¹⁰ Yay matuud, delem-aldaw pirmi namen nga ipagpanalangin, nga magpa'unga'-unga' kami nga sana magsinle-sinletegen tami naga, isa'un makapasepsep namen nga banar i mga magkakurangan mi pa' kat pamaya' mi.

¹¹ Sana ka'irgan naga it Ampu'ang Diyus nga Ama' tami baw Ampu'an ta nga si Jesus nga ipatabus i panaw namen isa'un makapa'asan kami naga it imyu. ¹² Baw ipagpanalangin namen gasi' nga talagang subra' na nga padakula'en it Ampu'an i raras mi it sulsug mi kat pamaya' baw raras mi gasi' it beken nga masigkataw mi, nga subung it amen nga raras it imyu. ¹³ Ka basta dumakula' nga banar i kararas mi ngaytu, papa'genen it Ampu'an i nakem mi nga manga'genan it alaid na kat kasala'an. Ta basta atkayan, ega nay ma'iway asat imyu ka mataldeng kamu na kat panleteg it Ampu'ang Diyus, pagpa'uli' it Ampu'an tami nga si Jesus, nga ka'ibaan ya i mga naribri nga du'un nat kanya.

Panga'genan it mga namaya' nga pagsagyaan it Ampu'ang Diyus

4 Mga sulsug namen kat pamaya', may esa pa' nga ipagbenge-bengel namen it imyu kat ngaran it Ampu'an nga si Jesus. Sabagay ega piyasyangan mi i itiyuldu' namen it imyu, nga mga dapat adaten mi isa'un sagyaan kamu nga banar it Ampu'ang Diyus. Ta kayti, ipagbenge-bengel namen it imyu nga subra' pang pa'resan mi i pagsunud mi ngaytu. ² Ka siguru ega payan nalipatan mi i mga ipiyangadal namen ngayan it imyu, nga purus garing du'un it Ampu'an nga si Jesus. ³ Ka iyan talagay ka'irgan it Ampu'ang Diyus nga kamu nga mga taawan ya, magpanga'genan na it alaid kat mu'sang kasala'an. Aypa', subung nagat ipiyangadal namen ngayan, pa'alaidan mi i mu'sang kala-sit pamakun du'ut ega asawa mi. ⁴ Ka'ilangan, mga lalaki asat imyu, in mangasawa, manunsun it dalan nga mataldeng, nga egay maski unu nga kasala'an. ⁵ Ega maat mangasawa kamu nga iyan talagay magdada'eg kat nakem mi, sumbaya'en lamang i ka'irgan it bilug, nga atkaytu pay adat it mga taw nga egay pagkilala nira it Ampu'ang Diyus. ⁶ Ee' ba', ka'ilangan nga egay mamungad it atay it beken, subra' na in sulsug ya kat pamaya'. Ega salyaen muy asawa ya. Ka da'ga ba', ipiyangadal namen baw isiyasar it imyu nga in siyu pay magbuwat it atkaytu, egay pagduwa-duwa nga rigaen kanya it Ampu'ang Diyus? ⁷ Ka ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga manga'genan tami it panga'genan nga mataldeng, ega maat panga'genan nga pagra'wayen ya. ⁸ Aypa' in siyuy magpanda'ga

it ipagpangadal namen ngaytu, talagang ma'yag kat matat aldaw nga ega taw i pagpanda'gaan ya, in da'ga Ampu'ang Diyus, kanya nga mag'ildaw it aten nga pasaruman tami it Espiritu Santo ya. †

⁹ Ta in pasar ga it pagma'al baw raras it sulsug kat pamaya', maski ega na suratan namen kamu, ka Ampu'ang Diyus na i magtuldu' it imyu it in mag'u'unuy matuud nga raras it esa may esa.

¹⁰ Kamatuudan, ma'yag naga i raras mi it mu'sang mga sulsug mi kat pamaya' nga du'un it mu'sang prubinsiya it Macedonia. Temed maski atkayan na, ipagbenge-bengel namen ga lamang it imyu nga subra' pang padakula'en mi i kararas mi ngaytu.

¹¹ Baw itu pa' gasi' i pa'ubasan mi, panga'genan nga ega magulu. Ega pasilabtan muy ega imu, in da'ga paggina-ginawaan i sadili nga panulus. Ka iyan talagay magayen, sadiling pa'res i ipagka'gen, subung nat ipiyag'aat namen ngayan it imyu.

¹² Simpri in atkaytuy magkamayaan asat imyu, da'ga yay li'wan ya, pagdaya-dayawun kamu it mga ega pa' ngayan magkilala it Ampu'an? Baw ega na gasi' du'un it beken i titingara' mi it in unu-unu nga pagka'ilanganen mi.

Iyan pama'uli' situ it Ampu'an

¹³ Mga sulsug namen kat pamaya', ireg namen nga ma'rutan mi i kamatuudan pasar it iyan mga namaya' nga patay na, isa'un da'kamu naga masmek it subra' na, nga subung it mga taw nga egay pagsisiguruun nga kagayenan it mga miyatay nira.

¹⁴ Ka da'ga ba', pagpakimatuudun tami nga Ampu'an ngaytu nga si Jesus, natay kanya baw na'gen naga it pa'uli'? Aypa' ka siguruun tami nga kumpur patay na nga maglalagpit it ki Jesus ngaytu, talagang egnen it Ampu'ang Diyus it pa'uli' baw ipabaya' ya it ki Jesus kat pama'uli' ya situ.

¹⁵ Ka ipagpangadal namen ngaytu it imyu kayti, nga garing nagaytu it Ampu'an, nga in siyu it aten nga egen pa' kat pama'uli' ya situ, ega talaga mau'naan tami i iyan mga miyatay na. ¹⁶ Sabap kat iyan nga aldaw, lumampud i Ampu'an nga gumaring du'ut langit, dengan it magnegan i pangga'maran nga magsekat. Magnegan i pangga'maran it piyakapagbaya'en it mga anghil baw tingeg it taburi it Ampu'ang Diyus. Ee' ba', Ampu'an nga si Jesu-Cristo, kanya mismu i lumampud, nga paglampud ya, u'nanng sekaten ya, mga patay na nga maglalagpit it kanya, ka egnen na i bilug nira.

¹⁷ Bawnga pagka'gen nira, kita nga mga egen pa', padibwat ta na nga subung it sibnutun, isa'un sang

† *Esang puntu' it ampang ngaytu nga "Santo", "alaid kat kasala'an." Espiritu Santo i magtabang it aten isa'un manga'genan tami gasi' i aten it egay kasala'an. Aypa', in pagtemden ta pa' nga manga'genan it panga'genan nga makasala'an, pagbaliwala'en tami talaga i Ampu'ang Diyus, ka pagda'gaen tami i ega basta-basta ngaytu nga tabang yat aten.*

tamiyan nat mga inggen ngaytu i sumusmu it Ampu'an du'un it lawang. Ta gumaring sikayan, ka'iba-iba ta nay Ampu'an ngaytu it egay katupusan.

¹⁸ Aypa' ka magsigpademdem kamu it itu nga ipagpangadal isa'un mapasagya i nakem it esa may esa.

5 Mga sulsug kat pamaya', in pasar sikayan it pama'uli' ngayan situ it Ampu'an in ka'nung timpu u uras, ega nay beken nga masugid namen kat surat namen ngaytu. ² Sabap magka'rutan mi na nga pama'uli' ya ngaytu, ka'alimbawaan ya subung it ipag'abut it mananakaw it delemen, ka ega magka'ru-ka'rutan tami in ka'nu. ³ Ka iyan nga aldaw, maamaatan yay kadakel, "Bila', ma'imbeng baytu kayti! Egaytuy ka'aribugaran ta." Temed yay kalgan nira, abutun sira it ega basta-bastang kakuri'an. Talagang maski munu-unu sira, ega talagay mapalagyuwan nira, ka abutun sira nga subuk babay nga magbebteng nga biglang sinti'en yay sa'gid.

⁴ Temed kamu, mga sulsug kat pamaya', ega na madlem it imyu i pama'uli' ngaytu it Ampu'an. Aypa' ka maski mabut kanya kat aldaw nga ega pagsisiguruun, nga subung it buwat it mananakaw, temed alaid nat imyu i ka'irad-iradan. ⁵ Ka kamung mu'sa nga maglalagpit nat ki Cristo, talagang kat ka'yagan kamu na. Ma'yag nat imyu nga subung it aldawun i mu'sa. Ega na talaga kat kadleman tami pa'. Ee' ba', ega na madlem pa' it aten nga subung it delemen i mu'sa ngaytu. ⁶ Aypa' ka ega pasbungan tami i beken nga sakep pat kadleman, nga magpanga'genan it egay tiya-tiyakap ka subung sira it mag'iga'. Ka'ilangan kita nga sakep nat ka'yagan, alistu baw pagsupilen tami nga pirmi i sadili ta. ⁷ Ka da'ga ba' in delemen, uras nga ipag'iga' it katataawan baw ipagpalangu? ⁸ Temed it kita, bilang magpanga'genan nat aldawun, ka'ilangan pagsupilen ta nay sadili ta. Is'ul ta nay subuk kanukal it de'gan, nga pamaya' baw pagma'al tat Ampu'ang Diyus i pa'aaten. Baw is'ul ta gasi' i subuk piyakakatupung, nga paniguru it karibriyan i pa'aaten. ⁹ Sabap ega iyan i pinili'an it Ampu'ang Diyus it aten, isa'un rigaen ya, in da'ga, isa'un matanggap tami i karibriyan nga ma'aten sabap it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo. ¹⁰ Natay tu kanya ka nangganti it aten kat panriga ngayti it Ampu'ang Diyus. Aypa' egen u patay na asan it pama'uli' ya, kasagpun ya na kita du'un it ka'genan nga egay kaskedan. ¹¹ Aypa' ipasigi mi i pamagbuwaten mi na ngayan kayti, nga pasagya it nakem it esa may esa baw magtabang-tabangen nga pagpaksegen mi i pamaya' it esa may esa gasi'.

Pangiya'pusang panuldu'

¹² Pangiya'pusang makatuldu' namen it imyu, mga sulsug kat pamaya', nga bete' kilalaen mit magayen i mga binggayat pudir nga magpa'res it buwaten it Ampu'an asan. Ka sira ngaytu, simpri Ampu'an i minili' baw nagpatindeg it kanira nga mamaala' baw manuldu' it imyu. ¹³ Aypa' subra' nga galangen mi sira baw rarasan sabap it katengdanan nira ngaytu. Baw ta, yanayan, iyan bay magayen, mag'urunnyun kamu kat ika'imbeng it paki'iba-iba mi.

¹⁴ Baw asi-asi pat imyu, mga sulsug namen kat pamaya', padisiran mit magayen i iyan mga maggarus it panulus. Paksegen i nakem it iyan mga magkalibeg i pikir. Tabangen mi i iyan mga malulubay kat pamaya' isa'un magmapa'gen. Magayen talaga nga pa'resan mi tu sira nga mu'sa it may kapalulusan mi naga. ¹⁵ Inturun mi nga ega na kat nakem mi i magbeles-belesen in buwaten kamu it ma'iba mi it mara'e-ra'et. In da'ga, in ari magayen, iyan i buwaten mi nga pirmi kat masigkataw mi, namaya' u ega namaya'.

¹⁶ Magmasagya kamu nga pirmi, ¹⁷ baw mapiyanalangin kamu gasi' nga pirmi. ¹⁸ Baw masaki unuy kabetangan mi, pirmi kamu gasi' nga magpasalamat. Sabap mga itu ngaytu, ka'irgan talaga it Ampu'ang Diyus kat panga'genan mi kat pakilag-pit mi it ki Cristo Jesus.

¹⁹ Ega subuk parngen mi i Espiritu Santo. ²⁰ Ega tibaba'en mi i ipagpa'rut u ipagpanuldu' it esang

taw nga pagpanakman it Espiritu Santo ngaytu.

²¹ Temed yanayan, ka'ilangan niidan baw ine'te'en mi da'an. Ee' ba', ega desang mga pag'ampangen ngaytu, in da'ga mu'sang mga bagay, niidan baw ine'te'en isa'un masiguru mi in uyun kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus u da'ga. Iyan mga pagsisiguruun mi nga magayen, pakimatuudun baw te'te'an mi.

²² Taka' pa'alaidan mi talaga i mu'sang kalasit kara'e-ra'etan.

²³ Ipagpanalangin namen nga sana tabangen kamu it Ampu'ang Diyus, kanya nga pu'un it ka'imbengat nakem, isa'un mapa'alaidan mi nga banar i kasala'an. Sana paksegen yay nakem mi, pikiran baw pati bilug mi, nga manga'genan it uyun talaga kat ka'irgan ya, isa'un ega nay ma'iway yat imyu in asan it pama'uli' it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo. ²⁴ Baw pagsisiguruun namen nga Ampu'ang Diyus nga nagpanakem it imyu nga pasakep it kanya, tumanen ya nagay pag'angutun namen ngaytu sabap talagang kamatuudan i kanya.

²⁵ Mga sulsug namen kat pamaya', magayen ipagpanalangin mi naga kami nga pirmi. ²⁶ Baw magsigkumu-kumustaen kamu, bilang sang sulsugan nga namaya' na it ki Cristo.

²⁷ Kat pudir nga ibinggay it Ampu'an it aken, ipagsekat kut imyu nga basaen mi i surat ngaytu kat mu'sang mga sulsug ta kat pamaya' asan it imyu.

²⁸ Ipagpanalangin namen nga sana asat imyu nga pirmi i ildaw it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo.

2 Tesalonica

Pau'nang Sugi-sugid

Ega na'lay i pagkasurat ni Pablo it u'nang surat ya nga ipiyataban ya du'un it mga magpamaya' nga taga Tesalonica (mga 51 A.D.), nagsurat si' it itu ngaytu sabap it mga barita' nga mag'abut du'ut kanya. U'na nay pasigi ngayting pagpakuri'an i mga magpamaya' ngayti du'un, baw magsisigi pa' nga magkalibegan it pikiran nira i pasar it ipa'uli' ngaytu ni Cristo situt banwa. Baw ipagpali'wan gasi' it beken du'un nga nakatanggap sira it surat nga garing du'ut ki Pablo nga mag'aat kunu' nga na'but na i ipa'uli' ngaytu ni Cristo (kapitulu 2:2). Maat pay beken nga barita' nga, buwat it beken du'ut Tesalonica ngayti, pag'indi'an na niray sadiling panulus baw magpanasaw na it panga'genan it ma'iba nira (kapitulu 3:11). Kat pikir nira siguru, unu pay kapulusan it manulus it ade'deng nang banar i ipa'uli' it Ampu'an? Ta, kat itu nga surat ni Pablo, ipiya'yag ya in unu nga mga bagay i dapat nga mabut parabir pa'uli' si Cristo. Siyulang-sulang ya gasi' i mga taw nga da'nay guman-guman it manulus, baw piyakseg yay nakem it mga taga Tesalonica ngayti nga subra' nga i'unay niray pamaya' nira maski unuy magkal-abayan.

1 Mga pagma'alén nameng mga sulsug kat pamaya' nga asan it Tesalonica nga mga taawan na it Ampu'ang Diyus nga Ama' tami, kamu nga maglalagpit nat Ampu'an nga si Jesu-Cristo, wayan i surat namen, aku nga si Pablo, si Silas baw si Timoteo. ² Ipagpanalangin namen nga sana asat imyu nga pirmi i ildaw baw ka'imbengan it nakem nga ipagbegay it Diyus Ama' baw Ampu'an nga si Jesu-Cristo.

Mga pasalamat baw ipagpanalangin na Pablo sabap it mga taga Tesalonica

³ Mga sulsug namen kat pamaya', dapat talaga nga magpasalamat kami nga pirmi du'un it Ampu'ang Diyus sabap it imyu. Mapakay nga atkaytuy buwat namen sabap nasiguru namen nga talagang magmapa'gen i pamaya' baw pagsarig mi it ki Cristo baw magsisigi pa' gasi' nga, kada esat imyu, magdakula' i raras mi it esa may esa. ⁴ Aypa' matuud nga pagdaya-dayawun namen kamu kat mu'sa nga mga magpamaya'. Kada malusadan namen nga rugar, ipagtuturan namen nga magpane'te' kamu kat pamaya' mi nga naka'unay na du'un it Ampu'ang Diyus, maski na maat pirmi kamu nga mag'i'iga' kat tarep basi' baw beken pa' nga mga kakuri'an nga paglabayen mi.

⁵ Talagang mu'sa ngaytu, magpamatuud nga mataldeng mukuman i Ampu'ang Diyus, nga ipabetang ya kamu nga mapakay mistar du'un it ka'adi'an ya, yanagang ka'adi'an nga pagpanindengan mi nga iyan i ipagkapakuri' ngaytut imyu.

⁶ Baw sira ngayan nga magpakuri' it imyu, sigu-

radu nga belsen it Ampu'ang Diyus it panriga, ka yay kataldengang nga pag'angutun nira kat panleteg ya. ⁷ Temed kamu nga pagpakuri'an, sang tamiyan nga awa'an it Ampu'ang Diyus it mu'sang mga kakuri'an, asan it ipa'uli' ngayan it Ampu'an nga si Jesus nga garing du'un it langit, sang siraan it mga ega babasta-bastaen nga mga anghil ya. ⁸ Uyut nagat pangabut ya i magdidigalang nga apuy, baw rigaen yat kamatuudan i kumpur ega magkilala it Ampu'ang Diyus baw ega magpamaya' it Magayen ngaytung Barita' pasar it Ampu'an tami ngaytu nga si Jesus. ⁹ Talagang panriga it kanira, egay kaskedan nga kakuri'an, nga manupusan nang beblag nira it Ampu'an baw kabantugan it guna ya. ¹⁰ Mag'abut yan i mu'sa ngaytu kat aldaw ngayan nga ipa'uli' ni Jesu-Cristo. Pa'uli' kanya isa'un matanyag i kabantugan ya kat mu'sang mga taawan ya nga inawa'an ya nat kasala'an. Talagang bantugun kanya sabap it kalililu'an nga binwat ya kat panga'genan it kumpur magpamaya' it kanya. Siguradu nga uyut kamuy imyu sabap piyakimatuud baw piyamaya' mi i Magayen ngaytung Barita' nga ipiyangadal namen asat imyu.

¹¹ Aypa' ka pirmi namen kamu nga ipagpanalangin du'un it Ampu'ang Diyus. Pag'angutun namen nga sana tabangen ya kamu it manga'genan uyun kat panga'genan nga pagsagyaan ya, nga bagay it mga taw nga piyanakman ya nga pasakep it kanya. Baw sana, kat guna ya, tabangen ya kamu isa'un matuman i kada pagpikiren mi nga magayen, nga mga ku'adaten u kubwaten mi sabap it pamaya' mit kanya. ¹² Ta simpri, in atkayan, da'ga mabgayan mi it kabantugan i ngaran it Ampu'an tami

nga si Jesus? Ta, kamu gasi', begayan gasi' it kabantugan, uyun kat ka'ildaw it Ampu'ang Diyus tami baw Ampu'an nga si Jesu-Cristo.

Parabir mabut i Ampu'an, mandungwat i taw nga Gimpu'un it Kasutilan

2 Ta in pasar it ipa'uli' ngayan it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo baw paningped ya ngayan it aten, ituy ipagbenge-bengel namen it imyu. ² Bete' ayaw kamut pataranta' u palibeg it pikiran mi it barita' nga maat, na'but nay ipa'uli' ngayan it Ampu'an. Ee' ba', ega pamaya'nen mi, maski may mag'aat nga, barita' ngaytu, ipiyanakem it kanya, u panuldu' tu nga nagnegan ya u nabasa du'un it esang surat nga kunu' garing sinit amen. ³ Asi-asi pa' it imyu, maski unuy ipagpali'wan nira, inturun mi nga da'kamu mate'ag-te'ag. Ka yay matuud, ega basta-basta matuman i pama'uli' ngaytu it Ampu'an in ega pa' na'but nga, Ampu'ang Diyus, kuntra'en nat katataawan it kamatuudan nga pakikuntra', baw mandungwat na i magnganganan it Gimpu'un it Kasutilan, nga pag'a'argan na nga lagi it Ampu'ang Diyus it panriga nga egay kaskedan. ⁴ Buwaten it mandungwat ngaytu, kuntra'en ya i mu'sa nga pagsambaen it katataawan nga ipagpabetang nira nga diyus nira. Ipata'as yay sadili ya nga kanya nay piyakamata'as, subra' pa' it mu'sa ngaytu. Baw beken, semled pa' kanya du'un it Templo † it Ampu'ang Diyus, bawnga aaten ya na nga kanya i Ampu'ang Diyus ngaytu nga pa'aaten.

⁵ Temed siguru itu ngaytu, ega paytu nalipatan mi, ka nakapanuldu' ku naytu it iyan asan aku ngayat imyu. ⁶ Baw magka'rutan mi naga in unuy magbaer †† kaytu, isa'un ega mandungwat kanya seked it ega pa' na'but i ipiyabetang-betang nga timpu. ⁷ Sabagay maski kayti ngaytu, sigi pay buwat ni Satanas, nga pagpa'ulu-uluwan yay katataawan nga muwat it kasutilan. Temed tagu-tagu' pa', ka yanayan, may magbaer naga, aypa' ka seked it ega pa' awa'en i magbaer ngaytu, ega pa' mandungwat i taw ngayan nga Gimpu'un it Kasutilan. ⁸ Bawnga basta na'but nay awa'en nay magbaer ngaytu, mandungwat na kanya. Temed ta, pag'abut it Ampu'an nga si Jesus, eypan ya lamang, matay naytu i Gimpu'un ngaytut Kasutilan. Talagang mapasuku' kanya kat ega basta-bastang kabantugan it Ampu'an kat pama'uli' ya.

⁹ Mandungwat ngaytu nga Gimpu'un it Kasutilan, dakula' talagay kiya'rutan ya, nga kiya'rutan nga

† Templo ngaytu nga pa'aaten, kat pasepsep it beken nga mapipikir, pangaran it kadakel it mga taawan it Ampu'ang Diyus, nga magpamaya' it ki Cristo (1 Corinto 3:16-17, 2 Corinto 6:16). †† Kat pasepsep it beken nga mapipikir, ireg sugiden it magbaer ngaytu, magayen nga padisir it gubirnu it mga banwa. Mintras mataldeng i pagsakep it mga gubirnu baw pag-sunudun it kadakel i mga batas nira, ega pa' mandungwat i taw nga gimpu'un it kasutilan, ka may magbaer pa'.

garing du'un it ki Satanas. Sumari na kanyat buwat it dakel-dakel na nga kalililu'an, nga pamatuud it kakayaan ya nga yanay ipanluku yat katataawan. ¹⁰ Talagang kalasi-kalasi na nga kara'e-ra'etan i ipali'wan ya nga pandaya' yat mga taw nga kamataynen nga egay kaskedang panriga i abutan. Ma'ulug sira kat panriga ngaytu sabap it ega nira tiyanggap baw na'irgan i kamatuudan ngaytu nga iyan sana i rimibri it kanira. ¹¹ Ta it ega tiyanggap nira i kamatuudan ngaytu, may ipapanaw it Ampu'ang Diyus nga ega basta-bastang pane'ag-te'ag isa'un pakimatuud sira it ka'ambutan. ¹² Ipabetang na sirat atkaytu ka nakasiguru nay panriga kat mu'sa nga, imbis nga pamaya'nen niray kamatuudan, kara'e-ra'etan gay kiyayliyan.

Ka'ilangan nga te'te'an i pamaya' it kamatuudan ngaytu

¹³ Temed dapat kami nga pirling magpasalamat du'un it Ampu'ang Diyus sabap it imyu, mga sulsug namen kat pamaya' nga mga pagraranan it Ampu'an. Sabap, garing it ega pay banwa, napili' kamung lagi it Ampu'ang Diyus nga, kat keseg it Espiritu Santo, maribri kamu baw ipapinpin nga mga mataldeng nga taawan ya sabap it pamaya' mi it kamatuudan ngaytu. ¹⁴ Kat Magayen ngaytung Barita' nga ipiyangadal namen asat imyu, piyanakman kamu it Ampu'ang Diyus nga pasakep it kanya, isa'un maka'uyut kamu du'un it kabantugan it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo. ¹⁵ Aypa', mga sulsug namen kat pamaya', sana mane'te' nga mapa'gen i pamaya' mi it kamatuudan nga ipiyanuldu' namen ngayan asan it imyu, panuldu' nga inampang namen u isiyurat namen.

¹⁶ Ipagpanalangin namen nga sana tabangen kamu nga pirmi it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo baw Ama' tami nga Ampu'ang Diyus. Dakulay raras ya it aten, baw kat dangan ya it aten, binggayan ya kita it ipagkasagya it nakem nga ega mag'ugad-ugad seked it ka'nu-ka'nu baw naka'unay nga kasiguruwan it kagayenan kat pagdadarapa'en. ¹⁷ Pag'angutun namen nga paksegen yay nakem mi baw papa'genen ya kamu kat buwat baw ampang nga purus magayen.

Pag'angutun ni Pablo i panalangin it mga taga Tesalonica ngayti

3 Pa'ugdun ku pa' nga beken, mga sulsug kat pamaya', pag'angutun namen it imyu nga ipagpanalangin mi kami isa'un madali-dali' nga kapanlekep kat mu'sa nga rugar i ampang ngaytu it Ampu'ang Diyus, baw masagya gasi' nga tanggapen nira it may galang nga subung it imyu. ² Beken pa' nga ipanalangin mit amen, iribri kami naga it Ampu'ang Diyus kat mga taw nga buwal

baw kara'e-ra'etan nay nakapnu'. Sabap ta, dakel i mga taw nga egay pamaya' it ampong ngaytut Ampu'ang Diyus.

³ Temed talagang da'tami pagpabaya-baya'an it Ampu'ang Diyus. Papa'genen ya kamu baw tari-maen ya kamu isa'un da'kamu da'gen ni Satanas.

⁴ Baw kat keseg it pakilagpit tami it Ampu'an, pag-sisiguruun namen nga pagbuwaten mi na baw ipasigi mi pa' nga buwaten i kumpur mga ipiyag'aat namen ngayan it imyu. ⁵ Ipagpanalangin namen du'un it Ampu'an nga sana padakula'en ya nga banar i kasepsep mi it ega ngaytu basta-basta nga pagma'al baw raras it Ampu'ang Diyus it aten. Baw iyan pane'te' ni Cristo maski pagpakuri'an, sana ipatantu yat imyu isa'un maguru mi.

Ka'ilangan talaga nga magpa'res manulus

⁶ Palangbus, mga sulsug namen kat pamaya', ituy ipagsekat namen it imyu kat ngaran it Ampu'an nga si Jesu-Cristo. Ega na paki'iba-ibaan mi i mga taw nga garusan baw ega magpanga'genan uyun kat ipiyangadal namen it imyu. ⁷ Siguru in kamu ga, ma'yag nat imyu nga yay ka'ilangan mi nga guruun, buwat namen nga papa'res. Talagang ega maggarus kami manulus it iyan asan kami ngayan it imyu. ⁸ Ega maat pagka'nen namen na lamang it ega pagbayadan i ipagbegay it amen. In da'ga, talagang delem-aldaw magpa'res kami isa'un da'kami mabwat nga kasasawan it maski siyu asat imyu. ⁹ Sabagay may pudir namen nga pagastu' it imyu. Temed ega. Imbis pagastu' kami, isan yan ipiyalteg namen it imyu in mag'u'unu talagay magayen nga panga'genan isa'un iyan i guruun mi. ¹⁰ Ka da'ga ba' pirmi nga ipag'aat namen it imyu it iyan asan

kami ngayan, nga ega subu'un i maski siyu it imyu nga paggarusan yay panulus?

¹¹ Siyangpit namen tu situt surat namen ngaytu ka nabarita'an namen nga may beken asat imyu nga pag'indi'an nay sadili nga ipagka'gen. Ega lamang atkayan, in da'ga magpanasaw sira nagat panga'genan it beken. ¹² Kat ngaran it Ampu'an nga si Jesu-Cristo, ipagsekat baw ipagsasar namen it mga taw ngaytu nga patakena' it magayen baw manulus it sadili nga ipagka'gen. ¹³ Temed kamu, mga sulsug namen kat pamaya', ayaw kamut paseked-seked kat mga buwat mi nga magayen. ¹⁴ Baw in may maniidan mi nga ega magsunud it mga inaat namen kat surat ngaytu, tatanda'an mi kanya, baw ega na paki'iba-ibaan mi isa'un mag'eya'-eya' kanya. ¹⁵ Temed ega naga ipabetang mi kanya nga kakontra' mi, in da'ga sardawun mi nga subung it esang sulsug.

Pangiya'pusan nga sugi-sugid

¹⁶ Ta, ipagpanalangin namen du'un it Ampu'an nga pu'un it ka'imbengan it nakem, nga maski un-uy kabetangan mi, sana pirmi ya nga ipagbegay it imyu i ka'imbengan ngaytu. Baw sana pirmi nga ka'ibaan mi nga mu'sa i Ampu'an ngaytu.

¹⁷ Ta, pangiya'pusan ngaytu nga sugi-sugid nga pangumusta, aku na mismu i magsurat. Talagang atkaytuy buwat ku kat kada surat nga ipagpataban ku kat pa'ari-aring rugar, isa'un pakimatuudun nga aku nga si Pablo talagay garing.

¹⁸ Ipagpanalangin namen nga sana pirling asat imyu nga mu'sa i ildaw it Ampu'an nga si Jesu-Cristo.

1 Timoteo

Pau'nang Sugi-sugid

Si Timoteo, esang taw nga taga Lystra nga magpamaya' it ki Jesu-Cristo. Ina' ya, Judio. Ama' ya, da'ga Judio. Iyan du'un na Pablo, duwa ni Silas, it Lystra siyagyaan ni Pablo si Timoteo ngaytu. Aypa', pagpanaw nira si' it magpangadal ngayti it Magayeng Barita', piyabaya' ya na (Mga Binwat 16:1-3). Nagbara' si Timoteo nga iba na ni Pablo nga katabang ya na kat buwatan it Ampu'an. Bawnga itiyudu' kanya ni Pablo du'un it Efeso ka mamaala' nat mga magpamaya' du'un (kapitulu 1:3).

Kat u'na ngaytung surat ni Pablo du'un it ki Timoteo, magsasar kanya sabap it mga magpangadal it kamali'. May muna'aw gasi' pasar it pagsamba du'un it rugar ngayting Efeso nga ipiyabaala' yat ki Timoteo. Baw ipagpangadal ni Pablo kat surat ya ngaytu i dapat adaten it esang taw nga mapakay nga mamaala' it mga magpamaya'. Pagtuldu'an ya gasi' si Timoteo it in mag'u'unu kanya mamaala' baw magadal it pagririkin nga gurupu it mga magpamaya' du'un. Ipagpademdem yay mga dapat adaten ni Timoteo, nga magayeng adat it taawan na it Ampu'an. Ta'un nga pagsurat ya kaytu, mga 63 A.D.

1 Dungu' Timoteo, wayan i surat ku, aku nga si Pablo nga esang apustul ni Cristo Jesus. Pagka'apustul ku ngaytu, ipiyag'uridin it Diyus Ama' nga pagpangaringan it karibriyan ta, baw si Cristo Jesus nga pagsarigan ta na, kanya nga keseg it paniguru ta it karibriyan kat pagdadara-pa'en. ² Talagang pabetang kut imu, Timoteo, subung nat ipiyagrasya' ku, ega maat kat pagdugu' temed kat pamaya'. Ipagpanalangin ku nga sana asat imu nga pirmi i ildaw, sangu' nga tabang, baw ka'imbengan it nakem nga ipagbegay it Diyus Ama' baw Ampu'an ta nga si Cristo Jesus.

Ipagsasar ni Pablo nga sardaw-sardawun i mga magpangadal it ega uyun it inaat it Ampu'an

³ Ireg ku sana nga, subung nat ipiyag'aat ku ngayan it imu paggaring ku ngayat nagpaMacedonia, nga asan ka da'an it Efeso. Siguru makaka'lay ka asan sabap may mga taw na asan nga magpangadal it egay kamatuudan. Ka'ilangan nga paaren mu sira. ⁴ Baw pagtudang-tudangen mu sira nga ega piring pagpasasawan nira i mga katuturanan nira ngayang egay kamatuudan baw mga magkasagaan nirang ribu-ribu nga paglilista'an it mga kiya'apu'-apu'an baw mga tungtung-inapu' nira. Desa yan nga magkapsi'an nirat da'e-da'egen, ega maat magkapsi'an it ipagkatabang it kanira kat pagsirbi nirat Ampu'an. Talagang pamaya' baw pagsarig lamang it Ampu'an i magkapsi'an it ipagkatabang kaytu. ⁵ Sana yay li'wan it pangadal mu it mga taw asan, magsigraras sira it esa may esa. Mabwat ta lamang tu basta na'awa' nay

kasala'an baw iyan nay pagbuwatan, iyan nga na'rutan ta nga magayen kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Baw gasi' nga pamaya' ta, ega na desang kat munung. ⁶ Temed iyan beken, nangalaid na sira it mga itu ngaytu. Iyan i igiyanti nira, tuturan-manuturan nga egay kakapuluan. ⁷ Ireg nira sana, manigpangadal sirat mga ipiyag'uridin it Ampu'ang Diyus. Temed ta, it ega nasepsepan niray ampang ya ngaytu. Ega natantuwan niray ireg sugiden it ipagpangadal nira ngayan, maski maat ipagpamatuud nirat may pagma'iseg it nakem.

⁸ Simpri, urut tang mu'sa nga magayen i mga ipiyag'uridin ngaytut Ampu'ang Diyus. Temed ka'ilangan, pagsunud ta, magkasunsun i ireg aaten it mga urdin ngaytu. ⁹ Dedemdemen ta nga ibinggay it Ampu'ang Diyus i mga urdin ya, ega sabap it mga mamagbuwat it magayen, in da'ga sabap it mga mamagbuwat it kara'e-ra'etan. Atkaytu nga mga taw, ega magkilala it urdin, mga masusutil, mga egay pagkilala it Ampu'ang Diyus baw alaid kat nakem nira i ka'irgan ya, baw mga magtibaba' it mga bagay nga ega basta-basta kat panleteg ya. Ka'ilangan gasi' i mga urdin sabap it mga mag'imatay it giyaringan baw masigkataw nira, ¹⁰ mga mapiyamakun kat ega asawa nira, mga mamagbuwat it mara'way kat subung nga lalaki baw subung nga babay, mga mamagdakep it taw ka uripnen, mga ma'a'ambut pati mga magpanistigu it ka'ambutan, baw in unu pay beken nga kuntra' kat tama' nga pangadal. ¹¹ Pangadal ngaytu nga pa'aaten, kumpur uyun kat mabantug nga Magayeng Barita' nga ipagpangadal ku, nga ipiyakargu' it aken it Ampu'ang Diyus, kanya nga ka'ustu'an nga banar i kasagyaan ya.

Kadakulat ildaw it Ampu'an it ki Pablo

¹² Magpasalamat akung banar du'un it Ampu'an ta nga si Cristo Jesus nga nagbegay it aken it keseg kat buwaten ngaytung itu'un. Masagya akung banar ka pabetang yat aken, magkasarigan, baw pinili' ya aku nga manigsirbi ya. ¹³ Iyan tagna', talagang ega basta-bastay panibaba' kut kanya, pagregda-regdaen ku i mga magpamaya' it kanya, baw pagpakuri'an ku sira it egay sangu'. Temed lamang atkayti na i binwat ku, inildawan aku ga lamang it Ampu'an, ka iti'en ngayting mga binwat ku, nabwat ku sabap it egay pamaya' kut kanya. Ega natantuwan ku nga palan kuntra' it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. ¹⁴ Yay matuud, talagang subray basta i ildaw it aken it Ampu'an tami. Inildawan ya akut sumarig baw mamaya' it kanya baw may raras ku na it mga magpamaya' it kanya. Pamaya' baw kararas ngaytu, ildaw yat aken sabap it pakilagpit ku nat kanya nga si Cristo Jesus.

¹⁵ Matuud talagay pa'aaten nga dapat pamaya'nen it pu'sa, nga si Cristo Jesus, na'asitu kanya nga matuud it sinirungat langit isa'un iribri ya i mga makasala'an, nga talagang aku naytuy gimpu'un. ¹⁶ Ee' ba', inildawan ya aku ngaytu isa'un, kat sangu' ya ngaytut aken nga gimpu'un it makasala'an, matantuwan i kadakulat kapalulusan ni Jesu-Cristo ngaytu. Ka binwat ya aku nga esang alimbawa, isa'un matantuwan it katataawan nga pati sira, mapakay nga mamaya' it kanya, baw makanira gasi' i ka'genan nga egay kaskedan. ¹⁷ Aypa' bantu-gun baw galangen it egay katupusan i Adi' tami nga egay pin'unan, egay kaskedan, kanya nga egay kamataynen, nga ega magkaltegan it mata ta. Kanya lamang i Ampu'ang Diyus, ega nay beken. Kamatuudan tu.

¹⁸ Timoteo, nga bilang anak ku, pagsekaten ku ikaw nga uyun du'un it mga inampang it mga taw kat'esa pasar it imu nga ipiyanakem it Ampu'an it kanira. Pagdedemdemen mung pirmi i mga inampang ngayti, ka basta pagsunudun mu, yay magpakseg it imu kat ega basta-bastang pakilaban mu it kara'e-ra'etan. ¹⁹ Ka'ilangan teme'te' i pamaya' mu it kamatuudan baw te'te'an mu gasi' i iyan nga na'rutan mu nga uyun it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Ega subuk beken ngayti, nga nangindi' na sirat mga itu ngaytu, aypa' ka narangga' nay pamaya' nira. ²⁰ Pa'aaten ku ngayti, subuk kana Himeneo duwa ni Alejandro nga riniga ku. Panriga kut kanira, subuk ipiyag'uli' ku sira kat pamegbeg ni Satanas, isa'un sana, kat malabayan nira, matuldu'an lamang ba' sira nga ega naga panindegan ni ray mga kamali' ngayting panuldu' nga bilang pagtibaba'en i Ampu'ang Diyus.

Mga muna'aw ni Pablo pasar it pagsamba in tingped nay mga magpamaya'

² U'na-u'nang bagay nga ipagtuldu' ku ngaytut imu it maseked-seked, ka'ilangan nga mga magpamaya', pirmi nga ipagpanalangin nira i masigkataw nira, nga pagpasalamatan nira baw pag'angutan it in unu-unu nga tabang it Ampu'ang Diyus i ka'ilangan nira. ² Ipanalangin du'un it Ampu'ang Diyus i mga magsasakep it banwa nga punu'an baw beken pa' nga matata'as i katengdanan, isa'un makapanga'genan tami it ma'im-beng, nga masunud tami nga banar i ka'irgan it Ampu'ang Diyus, baw numakman du'un it masigkataw ta. ³ Magayen i atkaytung panalangin baw pagsagyaan it Ampu'ang Diyus nga pagpangaringan it karibriyan tami. ⁴ Ka iyan talagay ireg ya, maribri i mu'sang taw baw matantuwan niray kamatuudan pasar it kanya baw dalan it karibriyan ngaytu. ⁵ Sabap esa-essay Ampu'ang Diyus, ega nay beken. Baw esa-esa gasi' i ipiyasiguru nga magpanindeg it taw du'un it Ampu'ang Diyus, si Cristo Jesus lamang nga nagbalyung taw. ⁶ Kanya ngaytu, ipiyagtas yay ginawa ya, nga sikayan tiyanggung yay kasala'an it mu'sang taw. † Iti, binwat ya ngayting panribri, i magpamatuud kat ipiyabetang-betang nga timpu, nga talagang ireg it Ampu'ang Diyus nga maribri i katataawan. ⁷ Ta, kat pagpangadal it itu'un ngaytu, piya'apustul ya aku. Tiya'eg ya aku nga manigpa'rut it karibriyan ngaytu du'un it mga taw nga ega Judio, ka ipanuldu' kut kanira i kamatuudan ya, isa'un pamaya'nen nira. Matuud tuy pag'aaten ku ngaytu. Egaytu maat ambut ku.

⁸ Ireg ku sana, mga lalaki du'un it kada rugar nga pagti'mesan it mga magpamaya', magpanalangin sira nga pirmi. Temed ka'ilangan nga uyun kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus i panga'genan nira, nga egay pag'iseg-isegen u da'e-da'egen.

⁹ Baw iyan mga babay gasi', sana mag'ugali' sirat magayen, magka'rut mag'ayus it pamakay, mag'ayus it bu'u-bu'uk, temed ega padaklen i mga marerga nga rurug it bilug nga subuk bulawan, marerga nga bali'eg, baw marerga nga pakayan isa'un lamang kapaleteg-leteg baw tu'gudun it beken. ¹⁰ In da'ga, iyan i magayen nga ipagtu'gud it kanira, iyan mga magagayeng buwat nga bagay kat mga babay nga magpamaya' it Ampu'ang Diyus.

¹¹ Ka'ilangan gasi' it mga babay, ega maku'am-pang in du'un it kati'mesan. In da'ga magpapagneg it magayen it may kapalulusan. ¹² Ega magkapakay aku it pasubra'an it babay i pudir it lalaki. Basta

† Egaytu ireg sugiden maribri i mu'sang taw, ka talagang ega maribri sira in ega sumarig baw mamaya' it kamataynen ngaytu ni Jesus (Mga Binwat 16:31). Temed maski siyu nga sumarig baw mamaya' nga matuud, siguradu nga maribri sira.

may mga lalaki, yanay manuldu', ega babay. ¹³ Dedemdemen mi nga iyan i u'na nga giyuna, si Adan. Sunud manang giyuna, si Eva. ¹⁴ Baw ega si Adan i na'akalan ni Satanas, in da'ga si Eva ngayti. Kanyay u'nang nagkasala'an ka nagpasa'li it inaat it Ampu'ang Diyus. ¹⁵ Temed maski atkaytu na, nga pagsusumpaang † nay mga babay it Ampu'ang Diyus, maribri naga sira nga egay ka'unu'an in manganak, basta te'te'an niray pamaya', rarasanan niray masigkataw nira baw pa'alaidan nay mu'sang kasala'an, ka manga'genan it pagsupilen i sadili.

Mga muna'aw pasar it mga magpamaala' it mga magpamaya' baw mga katabang nira

3 Matuud tuy itung sugi-sugid, nga in siyuy mag'ireg mamaala' it mga magpamaya', talagang magayen baw mata'as nga katengdanan i pag'abaten ya. ² Temed magpamaala' ngaytu, ka'ilangan egay ma'iway kat mga adat ya, ega magpa'ugad-ugad it asawa ya, pasasangba-sangbat. Baw magka'rut sumupil it sadili ya, baw pagbebeg-began yat magayen i sadiling ka'irgan. Ka'ilangan gasi' nga purus magayen i adat nga mapakay galangen it beken, pag'istimaren yat magayen i mga taw nga magpa'abut kat balay ya, baw may kaya naga it magpangadal. ³ Baw ega gasi' maku'inum it kalalangu, ega ma'iseg in da'ga nakman, ega mapiyakibatir baw ega ma'ireg it pagpirak. ⁴ Baw ka'ilangan magka'rut naga kanya padisir it magayen it pamalay-balay ya, ka pagsigu-ruun ya nga paggalangen kanya baw pagsunudun nga pirmi it mga anak ya. ⁵ Ka in bete' ega magka'rut kanya padisir it maski sadili ya nga pamalay-balay, ka ega kaya ya nga supilen, mag'u'unu kapamaala' it mga magpamaya' it Ampu'ang Diyus? ⁶ Ka'ilangan iyan i mamaala', taw nga na'lay nang pamaya', ka in ba'gu pa', barang makapatu'gud ya. Ta in atkayan, ukumanan kanyat panriga subung it ki Satanas ngayting mapiyatu'gud. ⁷ Baw ka'ilangan gasi' nga paggalangen baw pagdaya-dayawun kanya nagat maski mga taw nga ega namaya'. Ka basta ega magayen i adat, sawayen kanyat beken baw ma'inda'eg kanya ni Satanas.

⁸ Ta yan mga katabang it mga magpamaala' ngaytu, ka'ilangan gasi' nga magayen i adat, nga paggalangen sirat beken. Ka'ilangan nga kamatuudan i mu'sang pagsugiden, ega uripen it kalalangu, baw ega taw nga magbuwat it maski unu nga ega magayen isa'un lamang kpirak. ⁹ Ka'ilangan nga te'te'an nira i kamatuudan nga ipiya'rut it Ampu'an, baw magpanga'genan sira uyun talaga it kamatuudan ngaytu. ¹⁰ Aypa' siguruun da'an i adat nira. Bawnga basta egay magkamuyaang nga adat

† Genesis 3:16.

nira nga ega ikapakay it kanira, ta mapakay yan sira nga mangatengdanan nga katabang it magpamaala'.

¹¹ Baw ega lamang sira nga mga lalaki in da'ga pati mga asawa nira, ka'ilangan magayen i adat nga ipagkagalang it kanira it beken. Ega mapakay nga magu'yas sira, in da'ga magka'rut sumupil it sadili baw magkasarigan kat mu'sang bagay.

¹² Iyan lalaki nga katabang it magpamaala', ka'ilangan ega magpa'ugad-ugad it asawa ya, pasasangba-sangbat. Baw magka'rut kanya padisir it mga anak ya baw pamalay-balay ya. ¹³ Basta pagsarungaen yat magayen i katengdanan ya ngaytu, dayawun baw galangen kanya it mga ka'ibaan ya nga magpamaya', baw magma'iseg i nakem ya pamatuud du'ut beken pasar it pamaya' ya it ki Cristo Jesus.

¹⁴⁻¹⁵ Ireg ku sana kapa'asan akut imu it dumali', temed barang ma'atrasu aku. Aypa' ka ipagsurat kuy mga muna'aw ngaytu ka ipataban asat imu, isa'un ma'rutan mu in mag'u'unu mabwat muy buwaten it Ampu'an nga pamaala' it mga magpamaya' it kanya asan. Ka iyan kadakel it mga magpamaya' ngaytu it Ampu'ang Diyus, kanya nga egen it egay kaskedan, ka'alimbawaan nira, subuk arigi baw sulay it balay, sabap siray magpanindeg it kamatuudan nga garing du'ut Ampu'ang Diyus ngaytu. ¹⁶ Ee' ba', talagang matanug it aten nga mu'sa nga kalililu'an baw mabantug i kamatuudan nga ka'lay ngaytu subuk tagu-tagu' temed ipiya'rut na pasar it ki Cristo.

Ka si Cristo ngaytu, nagbalyung taw kanya.

Kataldengan ya nga talagang Anak kanya it Ampu'ang Diyus, ipiyagpamatuud tu it Espiritu Santo. Naltegan kanya it mga anghil.

Baw pasar it kanya i ipagpangadal na kat belag-belag nga bangsa.

Dakel na sira nga namaya' nat kanya situt sinirungat langit.

Baw kanya, nagpatibung si' du'un it langit, du'un it kabantugan ya.

Mga muna'aw baw ta'eg ni Pablo it ki Timoteo

4 Talagang ma'yag tuy pagsugiden it Espiritu Santo nga, asan it pagdadarapa'en nga mga timpu, mangindi' i beken it pamaya' nirat kamatuudan pasar it ki Jesu-Cristo. Iyan si' i sunudun nira, ipagpangadal nga panluku baw pane'ag-te'ag, nga egay beken nga paggaringan in da'ga mga mara'era'et. ² Iyan mga magpangadal it ka'ambutan ngaytu nga ipiyanakem it mga mara'era'et, ma'a'ambut sira. Kat munung lamang i pamaya' nira. Ta it na'lay na nga pagpasngelan nira i padisir it Espiritu Santo baw pagtemden nira nga ega buwaten i magka'rutan kat nakem nira nga magayen, aypa'

kayti, kagayenan na i pabetang it nakem nira it maski unu na nga kara'e-ra'etan. ³ Ipali'wan nira nga maat ega mapakay i mangasawa, baw may mga panga'en nga ega kunu' mapakay nga ka'nen. Arit yay matuud, giyuna it Ampu'ang Diyus i mu'sang panga'en. Aypa' kita nga magpamaya' it kanya baw nakatantu nang banar it kamatuudan, mapakay nga ka'nen tay mu'sa ngaytu nga pag-pasalamatan du'un it kanya. ⁴ Talagang mu'sa nga giyuna it Ampu'ang Diyus, purus magayen. Aypa' unuka may ipabetang nga mara'e-ra'et nga dapat li'yan? Yay magayen, tanggapan baw pasalamatn i mu'sa ngaytu. ⁵ Magka'rutan ta nga mapakay tami nga pagka'nen i mu'sa ngaytu ka yay inaat it Ampu'ang Diyus baw yanayan pagpasalamatn ta du'ut kanya.

⁶ Talagang magbara' ka nga magayeng manigsir-bi ni Cristo Jesus basta ipanuldu' mut mga sulsug ta kat pamaya' i itu nga mga ipag'aat ku ngaytut imu. Baw mintras pag'adalan muy mu'sang itiyuldu' it imu nga kamatuudan nga garing du'ut Ampu'ang Diyus, nga pagsunudun mut ka'lay ngaytu, simpri pagpapa'genen muy sadili mu nga pamaya'. ⁷ Ega pasibangayan mu i mga katuturanan nga taw lamang i garing baw egay kakapulusan. In da'ga, iyan i pagpa'resan mu nga pirmi, pagpaksegen i pagsunud mu it ka'irgan it Ampu'ang Diyus.

⁸ Sabagay may kapulusan nagat pagpakseg it bilug. Temed dakula' pa' talagay kapulusan it pagpakseg it pagsunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Sabap li'wan ya, ma'aten i isiyanggup nga ega basta-bastang ka'genan mintras situ tami pat dena' baw in du'un ta nat langit. ⁹ Talagang matuud tu i itu nga pag'aaten. Aypa' dapat nga pamaya'nen it pu'sa. ¹⁰ Aypa' ka pagpa'resan baw pag'apasen tami i buwaten it Ampu'ang Diyus nga egen it egay kaskedan, sabap te'te' i kasiguruwan ta du'un it kanya nga begayan ya kita it karibriyan kat pagdadarapa'en. Ka yay ka'irgan it Ampu'ang Diyus, maribri yay mu'sang taw, baw iribri yang matuud i kumpur mamaya' baw sumarig it kanya.

¹¹ Ka'ilangan nga ibenge-bengel mut ipangadal i mu'sa ngaytu. ¹² Siguruun mu nga ega palipasen it mga taw ngayan i ampang mu sabap lamang it wa'wa' ka pa'. Iyan i pa'resan mu, ikaw i maguruwan it mga magpamaya' kat pangangampangan mu, mga adat baw kararas mu, baw sabap it te'te' i pamaya' mu, baw uyun kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus i mu'sang panga'genan mu. ¹³ Bawnga mintras da'ku pa' miyabut, yay magayen nga pagsarungaen mu nga pirmi, pagbasaen muy mga kasuratan nga ampang it Ampu'ang Diyus asat kadaklan baw sicing ipagpangadal mu. ¹⁴ Mag'intur nga ega baliwala'en mu i kakayaan nga ipiyag'ildaw it imu it Espiritu Santo, iyan piyanalanginan ka it mga magpamaala' nga pagtat-

apalen i ulu mu. Ildaw ngaytu, ipiyatantu it esang piyaprupita' nga piyanakman it Espiritu Santo it iting timpu.

¹⁵ Sana mga ta'eg ngaytu i pirmi nga pagpa'resan mu, nga yay magdada'eg kat nakem mu nga pirmi. Ta in atkayan, ma'yag kat mu'sa nga magdungag-magdungag i kakayaan mu it katengdanan mu ngaytu. ¹⁶ Inturun mu nga banar i panga'genan baw pangadal mu. Buwaten muytu it tingled i nakem isa'un li'wan ya, ega desang ikaw i maribri, in da'ga pati mga pagpangadalan mu, maribri sira gasi'.

5 In bete' may ma'ipay mu kat pagpamaala'an mu asan, tuldu'an mu kanya it may galang. In lalaki nga magurang na, ega dala'an mu kanya, in da'ga te'e-te'engen mu kanyat sumugi-sugid nga subung it magpakisugi-sugid kat ama' mu. Iyan mga manga'wa'en pa', ipasbung mut mga sulsug mu. ² Ipasbung mut ina' mu i mga matgas na nga mga babay. Iyan manga'wa'en pa', paki'iba-ibaan it talagang egay pag'antapen it nakem ka subung na gasi' it mga sulsug mu sira.

Mga muna'aw pasar it mga magpamaya' nga balu

³ Arigraen mut magayen i mga balu nga ega nay kadugu'an nga magkasarigan nira. ⁴ Taka' in bete' balu ngaytu, may anak baw mga apu' ya, ka'ilangan siray mepet it giyaringan nira ngaytu. Ka'ilangan iyan i u'na-u'nang pag'ugali'en it mga magpamaya', pag'arigraen it magayen i mga giyaringan nira ka talagang pagsagyaan tu it Ampu'an. Ka pagtumbasan niray pag'epet ngaytut kanira. ⁵ Ta, yan balu nga ka'ildaw-ildaw na ka ega nay magkasarigan ya, tingled nay pagsarig ya du'un it Ampu'ang Diyus. Aypa' ka delem-aldaw sigi na nga panalangin ya baw pangabang yat kanya. ⁶ Temed iyan balu nga alaid na du'ut Ampu'ang Diyus i panga'genan ya ka sadili nang ka'irgan i pagsumbaya'en ya nga pirmi, kabilangan ya subuk patay maski egen pay bilug, ka egay kanyang uyu-uyut it ka'genan nga egay kaskedan. ⁷ Aypa' usayen mut magayen du'ut mga magpamaya' i itung mga ipiyag'uridin isa'un da'sira masudi-sudi it beken. ⁸ Ka iyan taw nga maat magpamaya' it Ampu'ang Diyus temed ega magka'rut mepet it mga kadugu'an ya, subra' nay mga anak baw giyaringan ya, ma'yag nga pagda'gaen ya na i matuud nga pagsunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Ipabetang kanya nga adat ya, mara'e-ra'et pat mga taw nga ega namaya'.

⁹ Bawnga pasar it lista' it mga babay nga balu nga may katengdanan kat gurupu ya nga magpamaya', iyan lamang i ipa'uyut mu, mga magugurang na nga mag'e'ennem nang pulu' i idad, nga ega

nagpablag it asawa. ¹⁰ Ka'ilangan gasi' nga matanug i mga adat yang magagayen, nga piyadisiran yat magayen i mga anak ya baw pag'istimaren yat magayen i mga taw nga magpa'abut du'ut kanya. Egay pagda'gaen ya nga pagsirbi it mga ka'ibaan ya nga magpamaya'. Pagtabangen yay mga magkakuri'an. Baw ka'lay ngaytu, yanay pagragaen ya, mu'sang mga buwat nga magayen.

¹¹ Temed iyan manga'wa'en pa' nga mga babay nga balu, ega ipa'uyut mu sira. Sabap mabut siguru i kumupa'asawa naga sira. Ega na ireg nira nga sumarunga it katengdanan nira ngaytu nga isiyanggup nirat ki Cristo. ¹² Ta da'ga sikayan, maki'naman niray riyangga' na niray sanggup nira ngaytut kanya. ¹³ Baw beken, basta mga manga'wa'en i ipa'uyut mu, barang gumarus sira. Yanay ma'rutan, tungbalay du'ut kabebekenan. Ta wayan ba' mag'adat na sirat mara'e-ra'et nga pagpasilabtan i ega kanira baw magu'yas pa'. ¹⁴ Aypa' in kat aken lamang, iyan manga'wa'en pa' ngaytu, in may kupangasawa it kanira, magayen pa'asawa naga, manganak, baw masikasu it pamalay-balay. Simpri in atkayan, egay masudi-sudi it mga ega namaya'. ¹⁵ Magka'ampang kuytu i atkaytu ka in pira na nga mga balu nga nangindi' na it pamaya'. Ta egay beken, sakep si' sira ni Satanas.

¹⁶ Ka'ilangan epten it mga magpamaya' nga mga babay in may kadugu'an nira nga balu, isa'un ega mabwat sira nga kasasawan it mga magpamaya' nga kagurupu ya. Da'ga in atkayan, matabangan it magayen it mga magpamaya' i iyan balu nga egay magkasarigan ka pae'esa-esa mana.

Beken nga mga muna'aw pasar it mga manigpamaala'

¹⁷ Iyan mga magpamaala' it mga magpamaya' nga magayen i pamaala' nira ngaytu, talagang bagay it kanira, galangen it may dakula' pa' nga tangdan, subra' nay mga manigpangadal it ampang it Ampu'ang Diyus. ¹⁸ Sabap maat ngayan i inaat du'ut kasuratan,

“Ega bangkurungan muy ba'ba' it baka' nga pagpagi'ken mu mintras pagta'ad-ta'adan yay ipagpagi'ek ngaytu.” †

Inaat gasi' ngayan nga,

“Iyan manigbuwat, may pudir ya nga tumanggap it tangdan ya.” ††

¹⁹ Ega basta-basta pamaya'nen muy ipagpitna' it beken it esang magpamaala', in da'ga may duwa u tulu nga sistigu nga magpamatuud. ²⁰ Bawnga in bete' matuud nga nagkasala'an i magpamaala' ngayti, ka'ilangan basulun mu kat adapan it kadakel, isa'un mi'lam nay beken, da'na guruun nira.

²¹ Kayti Timoteo, kat panleteg it Ampu'ang Diyus baw si Cristo Jesus baw mga ega basta-bastang anghil nga tara'gen ya, ipagsekat ku nga sarungaen mu nga buwaten i mga ipag'aat ku ngaytu, nga egay pagbida'en mu nga taw.

²² Mag'intur ka nga ega basta-basta tapalen muy ulu baw panalanginan i maski siyu nga maat ipadung mu nga mangatengdanan. In da'ga pikiren mut magayen in unu bagay it kanya i katengdanan ngaytu. Mag'intur ka nga pirmi nga da'ka madura'itan it kasala'an it beken. Siguruun mu nga mane'te' ka nga alaid na kat mu'sang kasala'an. ²³ Baw ta, itu gasi' i ku'aaten kut imu. Ega naga pagbulunun mu na nga danum i pag'imnun mu. Mag'imun ka nagat sang deke-dekeyeng irimnun nga letes it ubas, ka yay magde'al-de'al it pagsinti'en mu ngayang pirmi. Ka subuk makusarut kay imu.

²⁴ Ta, pasar sit pagpa'dung mu it mga mangatengdanan, mag'intur ka. Sabap yay matuud, may mga taw nga maski ega pa' naka'but it ukuman, temed matanyag nay kasala'an nira. Iyan beken, matanyag mana in usyat-usyaten mut magayen. ²⁵ Atkayan naga i magayen nga buwat. May matanyag, may ega. Temed maski ega ngaytu matanyag, mamayaan ngaytu basta usyat-usyaten mut magayen.

Mga muna'aw pasar it mga uripen

6 Iyan talagay magayen it in siyu nga uripen nga magpamaya' nat Ampu'ang Diyus, paggalangen yat magayen i agalen ya. Ka in da'ga, simpri ega desang uripen ngaytu i masudi-sudi it beken, in da'ga pati Ampu'ang Diyus nga piyamaya' ya. Atkayan i ipagpangadal ta ngaytu, barang masudi-sudi naga. ² Baw iyan mga uripen nga kasubung ya nang magpamaya' it Ampu'ang Diyus i agalen ya, ega naga pikiren ya nga maski ega galangen yay agalen ya ngayti, tatal nasulsug ya na kat pamaya'. In da'ga gayen-gayenen ya nang pagsirbi, sabap pagsirbiyan ya ngaytu, subung ya na nga magpamaya' aypa' may raras ya nat kanya. Ituldu' muy itu ngaytu baw i'aat mut kanira nga ka'ilangan nga sunudun.

Pa'yag pasar it manggad nga matuud baw iyan ipagkagated nga pagmanggad

³ In siyung taw i magpangadal it kamali', nga ega magpaki'uyun kanya it kamatuudan nga ipiyangadal it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo, baw ega gasi' magpaki'uyun kanya it ipagpangadal tami nga pagsunud it ka'irgan it Ampu'an ngaytu, ⁴ ta atkayan nga taw, kurang yan talagay pasepsep ya. Patu'gud ya lamang yan. Yay tumaban it kanya kat pikir nga ega na tarunus, ka egay beken nga

† Deuteronomio 25:4. †† Lucas 10:7.

pagsarungaen, i'inda'eg pasar it dakel-dakel nga ampang, in unuy pagpapuntu'an. Egay beken nga li'wan kayan, ka'inggit, pakida'eg, panibaba' baw mga pagtande-tandesen. ⁵ Mga taw ngaytu, pirmi na nga magpakida'eg ka kara'e-ra'etan nay nakapnu' it pikir nira. Talagang na'lam nat kanira i kamatuudan. Pananu-tanud nira, pagsunud nirat Ampu'ang Diyus, panulus nga ipagmanggad.

⁶ Temed yay kamanggadan nga ega basta-basta, in pagsunudun tat magayen i ka'irgan it Ampu'ang Diyus baw magkasagyaan tami i kabetangan ta.

⁷ Sabap dedemdemen ta nga pagtaw tami situt banwa, egay maski unu nga taban ta. Atkayan naga yan in lim'id ta na situ, ega gasi' i taban ta nga maski unu nga betang. ⁸ Aypa' basta may magkaka'en baw pagpakay, magayen na. ⁹ Ka iyan mga taw nga, iyan i dakula' kat nakem nira, kupagmanggad, simpri makapakursud kat kasala'an baw masigapul it kara'e-ra'etan. Dumakel nay mga ireg nirang sumbaya'en nga ipagkagated baw egay kapulusan, nga yanay tumaban it kanira du'un it dakula' ngayting kakuri'an nga egay kaskedang panriga. ¹⁰ Ka basta yay kanget it nakem, kupadakulat pirak, subung yan it gamut nga pagpangaringan it mu'sang kalasit kara'e-ra'etan. Kamatuudan, may mga taw nga kupadakulat pirak nga nangindi' na sirat pamaya' nirat Ampu'ang Diyus. Ta biyara'an kayan, dakel nay timindek it kanira nga magkasmekan.

Mga ipagsekat ni Pablo it ki Timoteo

¹¹ Temed ikaw, Timoteo, manigsirbi ka nat Ampu'ang Diyus. Aypa' pa'alaidan mu naytuy itung mga bagay nga mara'e-ra'et. Iyan i pa'resan mu, manga'genan ka kat kataldengan, nga uyun it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Inturun mu nga teme'te' i pamaya' baw pagma'al mu it Ampu'ang Diyus ngaytu baw raras mu it mga sulsug mu kat pamaya'. Iyan gasi' i pa'resan mu, masagka' ka nat kakuri'an it magayen i nakem baw nakman ka.

¹² Patibaya' ka it taw nga magkuntis, nga in sang unuy pa'res ya isa'un lamang manda'eg kanya, atkayan nagay imu kat pamaya' mu it Ampu'ang Diyus. Patikesegan muy ka'genan nga egay kaskedan isa'un ma'imu talaga, ka yay pabetangbetang it Ampu'ang Diyus nga ibgay yat imu. Ka da'ga ba' paniguru mu it kagayenan ngaytu i piyanindegan mu it tagna' kat adapan it kadakel?

¹³ Timoteo, pagsekaten ku si' ikaw kat panleteg it Ampu'ang Diyus nga magbegay it ka'genan it maski unu nga egen, baw si Cristo Jesus nga nagpa-

matuud it magayen pasar it kamatuudan du'un it adapan ni Poncio Pilato. Ituy ipagsekat kut imu.

¹⁴ Sunudun mut magayen i mu'sang mga ipiyag'ur-din it imu. Gayen-gayenen mu isa'un egay maski unu nga ma'iway. Baw ipasigi mu seked it ipa'uli' situ it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo. ¹⁵ Ka talagang papa'uli'en kanya it Ampu'ang Diyus basta miyabut nay ipiyabetang-betang ya nga timpu. Ka Ampu'ang Diyus ngaytu, ka'ustu'an nga banar i kasagyaan ya. Kanya lamang i magbebegbeg it mu'sa, ega nay beken. Kanya i Adi' it mu'sang mga mag'adi' baw Ampu'an it mu'sang mga agalen.

¹⁶ Baw Ampu'ang Diyus lamang i egay pin'unan, egay kamataynen. Talagang kasisilaw nga banar i pagtata'idan ya, nga ega mapatpadan it taw. Baw egay taw nga nakalteg it kanya. Yay matuud, ega magkaltegan kanya it maski siyung taw. Dapat galangen kanya seked it ka'nu-ka'nu baw kilalaen i keseg it egay kaskedan nga guna ya. Kamatuudan tu!

¹⁷ Iyan mga magpamaya' nga manggaden, aaten mu nga da'sira pata'as-ta'as. Ayaw sirat sarig it kamanggadan ngayan ka ega yan magpane'te'. Iyan talagay magayen nga sarigan nira, Ampu'ang Diyus nga ipagbastanti yat mildaw i mu'sang mga bagay nga pagka'ilanganen ta, isa'un makasagya tami. ¹⁸ Sekaten mu sira nga pasigi nga muwat it mga magagayen nga buwaten, ka kadakel it mga magagayeng pagbuwaten nira ngaytu, iyan i matuud nga manggad, ega yan kadakulat pirak nga magkarinut. Aypa' yay magayen, ega mag'imet in da'ga magma'atag sira baw mapiyanabang sirat masigkataw nira. ¹⁹ Sabap kat atkaytung buwat nira, subuk pagpadakula'en niray ega magkarangga' nga tumbas it kanira nga mag'a'areg du'ut langit. Baw makanira i ka'genan nga dakula' talagay kapulusan.

²⁰ Kayti, ipagbenge-bengel kut imu, Timoteo, nga iyan kamatuudan nga garing du'un it Ampu'ang Diyus, nga ipiyakargu' yat imu nga ipangadal mu, panindegan mut magayen isa'un ega magantiyan it maski siyu it belag nga pangadal. Pa'alaidan mu i mga egay kakapulusan nga pagrundingen baw pagda'e-da'egan nga taw lamang i garing, nga ipagpabetang nira nga mga sugi-sugid nat makaka'rut arit egay kamatuudan. ²¹ May mga taw nga mag'aat, nakanira nay kiya'rutan ngaytu arit kamali' na talagay pagragaen nira. Yay matuud, nakapa'alaid na sirat kamatuudan.

Ipagpanalangin ku nga sana asat imu nga pirmi i ildaw it Ampu'ang Diyus.

2 Timoteo

Pau'nang Sugi-sugid

Itu, ikadwa ngaytung surat ni Pablo du'un it ki Timoteo, isiyurat ya iyan pagpipirisuun kanya du'ut Roma sabap lamang it pangadal yat Magayeng Barita' (Kapitulu 1:16-17). Baw urut ya na nga ade'deng na nga imatayen kanya (kapitulu 4:6).

Kat surat ngaytu, pagpaksegen ni Pablo i nakem ni Timoteo, nga maat sarungaen yat magayen i katengdanan ya nga manigsirbi it Ampu'ang Diyus, baw sagka'en yat magayen i nakem i mga mag'abut nga pakuri'. Ipagbenge-bengel ya nga pa'alaidan ni Timoteo i mga dada'eg nga sugi-sugid nga egay kapuluan. Sana yay sarungaen ya nga pirmi, pangadal it kamatuudan nga ampong it Ampu'ang Diyus. Paribasay urut na ni Pablo nga, ega na ma'lay, imatayen na kanya, ipagpaki'upakat ya gasi' nga pa'adu'un si Timoteo it kanya it madali' (kapitulu 4:9,21). Ta'un nga pagsurat ya kaytu, mga 66 A.D.

1 ¹⁻² Dunggu' Timoteo, nga bilang anak ku nga talagang pagma'alén ku, wayan si' i surat ku, aku naga nga si Pablo nga riyumraan ni Cristo Jesus kat pagka'apustul ka yay ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Ka ireg ya, mangadal aku pasar it ka'genang egay kaskedan nga isiyanggup ya. Ka'genan ngaytu, ma'aten sabap it binwat ni Cristo Jesus kat kamataynen ya. Ipagpanalangin ku nga sana asat imu nga pirmi i ildaw, sangu' nga tabang baw ka'imbengan it nakem nga ipagbegay it Diyus Ama' baw Ampu'an tami nga si Cristo Jesus.

Pasalamat ni Pablo baw pakseg yat nakem ni Timoteo

³ Talagang magpasalamat aku du'un it Ampu'ang Diyus nga pagsirbiyan ku uyun kat na'rutan ku nga ka'irgan ya, nga subung it pagsirbi it mga kagiyaringan ku. Pagpasalamatan ku ikaw baw delem-aldaw pirmi ku ikaw nga pagsangpiten kat panalangin ku. ⁴ Talagang pag'ildawun aku nang pag'ildawun it imu. Ireg ku nga makitaan ku si' ikaw isa'un sumagya aku nga banar, subra' na in magkademdeman kuy magluwa-luwa' ka ngayan paggaring ku asan. ⁵ Talagang ega magkalipatan ku i kamatuudan nga pamaya' mu ngayan, nga subung nagat pamaya' ni Loida nga apu' mu nga babay baw ni Eunice nga ina' mu. Pagsisiguruun ku nga asat imu gasi' kayti i atkayan naga nga pamaya'. ⁶ Aypa' ka ipagpademdeman kut imu nga gamiten mung pirmi i kakayaan nga ipiyag'ildaw it imu it Ampu'ang Diyus, iyan piyanalanginan ku ikaw nga pagtatapalen kuy ulu mu. ⁷ Ka iyan Espiritu Santo nga ipiyapasarum it Ampu'ang Diyus situt bilug ta, simpri ega pagbuwatan ya kita nga

talawan, in da'ga may pagma'iseg it nakem, may raras it masigkataw baw pagsupil it sadili ta.

⁸ Aypa' ega i'ya' mu i magpamatuud pasar it Ampu'an ta. Ega gasi' i'ya' mu aku maski pirisu aku na sabap it panindeg kut kanya. In da'ga yay magayen, subuk pa'uyu-uyut ka nat kakuri'an ku ngaytu. Ega i'laman muy pakuri'an ka sabap lamang it panindeg mu it Magayeng Barita'. Ka talagang papagenen ka it Ampu'ang Diyus isa'un makasagka' ka. ⁹ Dedemdemen mu nga Ampu'ang Diyus ngaytu i rimbri it aten, baw ipiyapinpin ya kita nga mga taawan ya na nga magpanga'genan na it alaid kat mu'sang kasala'an. Ipiyagribri ya kita, ega sabap du'un it mga buwat ta nga sadili, in da'ga uyun du'un it ipiyabetang-betang ya nang lagi, baw sabap it kadakulat ildaw ya. Yay matuud, ipiyabetang-betang ya it ega pa' naguna yay banwa, nga ildawan ya kita it karibriyan sabap it buwatan ni Cristo Jesus. ¹⁰ Temed kayti mana ngaytu natanyag, iyan piyapa'asitu ya nat dena' si Cristo Jesus nga Manribri tami. Natanyag nga diya'eg ya talagay kamataynen, baw ipiyatanyag ya kat Magayen ngaytung Barita' nga ma'aten nay ka'genan nga egay kaskedan.

¹¹ Ta it isa'un makapa'yag i Magayen ngaytung Barita', esa akung binwat nga apustul baw manigpangadal. ¹² Baw sabap it pagsarunga kut katengdanan ku ngaytu, nakabetang akut kakuri'an ngaytung atkaytu. Temed egaytu ipagpabetang ku nga ka'e'ya'an, sabap talagang kilalang-kilala kuy piyamaya' ku ngaytu nga si Cristo Jesus. Baw pagsisiguruun ku nga kaya ya talaga nga tarimaen ya aku nga makate'te', isa'un pag'abut it aldaw ngayang ipangukuman, ma'aken i karibriyan nga isiyarig kut kanya.

¹³ Sawluun mut magayen i mu'sang mga ipiyan-gadal kut imu, ka talagang purus tu kamatuudan i mga itu ngaytu. Yanayan i sunudun mu baw ipan-gadal mu du'ut beken. Baw inturun mu nga te'te' i pagsarig mut Ampu'an baw raras mut mga sulsug mu kat pamaya', nga yay pag'adaten it mga mag-pakilagpit it ki Cristo Jesus. ¹⁴ Ta it ipiyakargu' nat imu i ipagpangadal ngaytu, panindegan mut magayen kat tabang it Espiritu Santo nga magsasarum situt bilug ta. Inturun mu nga ega magantiyan it maski siyu.

¹⁵ Siguru ega natagu' it imu, na'rutan mu naga nga nangindi' nat aken i kadaklan it mga magpamaya' nga taga Asia, pati na Filego baw si Hermogenes. ¹⁶ Taka' si Onesiforo, pirmi ya nga pagpak-segen i nakem ku iyan sini pa' kanya, aypa' ipagpanalangin ku nga sana ildawan nga pirmi it Ampu'an i pamalay-balay ya. Ka talagang ega maat ipag'eya' aku ni Onesiforo ngayti, maski pirisu aku. ¹⁷ In da'ga, pag'abut ya sinit Roma, tiyegel ya akut tulus seked it naparagan ya aku. ¹⁸ Sana ildawan kanya it Ampu'an, pag'abut it aldaw ngayang ipangukuman. Ka urut mu talaga i kadakulat tabang ni Onesiforo ngayan asan it Efeso.

2 Aypa' ikaw, Timoteo, nga bilang anak ku, ka'ilangan nga magmapa'gen kang banar kat tabang ni Cristo Jesus it imu. ² Magayen, iyan mga nagnegan mu sinit aken kat adapan it kadakel nga magdedngeg, ipangadal mu kat mga taw nga magkasarigan, isa'un magkakayaan na nira nga ipangadal gasi' du'un it beken.

³ Sagka'en muy mga kakuri'an nga mag'abut it aten nga magpanindeg it ki Cristo Jesus. Pasbung ka it sundalu' nga magkasarigan. ⁴ Ka basta sundalu', ega pasilabtan yay in unu nga bagay basta ega kat piyagsundalu'an ya. In da'ga iyan talagay pagpa'resan ya, masagyaan it nagpasundalu' it kanya. ⁵ Ta in ipa'alimbawa ta gasit manigkuntis, ega kilalaen kanya nga nanda'eg basta ega simnunuz it in unu nga kalil'iyen. ⁶ Ta yan gasi', manig'uma, nga kanyay nagpakariga, simpri kanyay u'nang makaka'en in mabut nay piyakarigaan ya. ⁷ Pagpipikiren muytung pirmi i mga pag'aaten ku ngaytu, ka ipasepsep tut Ampu'an it imu nga mu'sa.

⁸ Pagdedemdemen mu nga pirmi si Jesu-Cristo, nga inggen it pa'uli', kanya ngaytung tungtung-inapu' it adi' nga si David. Itu ngaytuy Magayen ngaytung Barita' nga ipagpangadal ku. ⁹ Baw sabap it pangadal ku ngaytut Magayeng Barita', nakalabay akut kakuri'an seked it ungaytu na, pagkakadinaan aku na, adimaat taw aku nga barapakun. Temed maski pagkakadinaan aku, iyan ampang it Ampu'ang Diyus, ega yan magkakadinaan. ¹⁰ Aypa' ka pagsagka'en kuy maski unu nga kakuri'an it magayen i nakem, sabap kat ikagayen

tu it mga napili' it Ampu'ang Diyus. Pagsagka'en kuy mu'sa isa'un maribri sira gasi' kat keseg it pak-ilagpit nirat ki Cristo Jesus, baw maka'uyut gasi' sira it egay kaskedan nga kagayenan ya du'ut langit.

¹¹ Kamatuudan tuy pag'aaten ngaytu.

Basta te'te'an tami si Jesu-Cristo, maski maat ik-agtas nat ginawa ta, siguradung kasagpun tami naga du'un it ka'genan nga egay kaskedan.

¹² Ee' ba', basta te'te'an ta kanya, siguradung mag'adi' ta nga iba ya in du'un nat ka'adi'an ya.

Taka' in bete' payluwan ta na kanya kat adapan it mga taw, siguradung payluwan ya kita pag'abut it aldaw ngayang ipangukuman.

¹³ Baw yay matuud, in bete' kita, paba'gu-ba'gu, temed kanya, egay pagba'gu yat kanya, ka egay maski unu nga pag'ugadan it mga adat baw inampang yat kanya.

Ka'ilangan nga gayen-gayenen ni Timoteo i buwat ya nga magpangadal

¹⁴ Ka'ilangan ipagpademdem mu nga pirmi it mga pagpamaala'an mu ngayan i itu nga mga bagay. Baw ibenge-bengel mut kanira kat panleteg it Ampu'ang Diyus nga ega na magda'e-da'egen sira pasar it dakel-dakel nga ampang, in unuy pagpapuntu'an, sabap talagang egay li'wan ya nga magayen. Ipagkate'ag-te'ag lamang it pamaya' it mga magpagneg. ¹⁵ Baw ta yanayan, pa'resan mu nga magkasagyaan ka nga pirmi it Ampu'ang Diyus. Ka'ilangan, manigbuwat ka it buwaten it Ampu'ang Diyus nga egay magka'ya'an mu, baw purus tama' i pangadal mu it kamatuudan. ¹⁶ Pa'alaidan muy mga egay kapulusan nga mga pagrundingen nga taw lamang i garing. Sabap egay beken nga li'wan kayan, ikapa'alaid it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. ¹⁷ Mga pangadal nirat kanira, subung talaga it ma'get nga sarut nga magpanalakep. Dakel i mabalun nga ma'akalan. Uyut it mga magpangadal it itu ngaytu, si Himeneo baw si Fileto. ¹⁸ Talagang nakapa'alaid na sira it kamatuudan, baw pagranga'en nira pay pamaya' it beken. Ka ipagpanuldu' nira nga iyan namaya' ta nat Ampu'an, yanayan i pa'aaten nga nag'egen ta na it pa'uli'. Ega na kunu' i pag'i'inawaren tami nga egnen pa' kat pagdadarapa'en.

¹⁹ Temed talagang mapa'geng-mapa'gen i kamatuudan nga garing du'ut Ampu'ang Diyus baw mag'u'unay sikaytu i pamaya' it mga taawan ya. Binggayan ya pa' sirat kari'genan nga mag'aat, "Magkakilalaan it Ampu'ang Diyus i kumpur taawan ya nga matuud." Baw pa'ugdun ya pa', "Ka'ilangan nga in siyuy magpamatuud nga nagpasakep na kanyat Ampu'an, pa'alaidan yay mu'sang kara'e-ra'etan."

²⁰ Ka ipa'alimbawa ta it esang mabakas nga balay. Ega naga maat bulawan baw pirak nay mu'sang garamiten du'un. May kayu nagay binwat baw dakut. Iyan mga bulawan ngaytu baw pirak i binwat, paggamiten lamang in kat matata'as nga mga aldaw. Iyan kayu baw dakut ngaytuy binwat, yay garamiten it aldaw-aldaw. ²¹ Ta kayti, iyan mga taw nga magpa'alaid na kat mu'sang kara'e-ra'etan, iyan i subung it garamiten ngaytu nga ega basta-basta. Sabap iyan i nakasiguru nga kat Ampu'an ya na, nga magkapakinabangan baw alistu nga pirmi kat in unu nga magayen nga pagbuwaten.

²² Aypa' iyan i magayen, pa'alaidan muy mga ega magayeng adat baw bisyu' nga ka'i'irgan it mga kamamanga'wa'an. Iyan i magayen nga pa'resan mu, mataldeng i panga'genan mu, magmapa'gen i pagsarig baw pamaya' mu it Ampu'an, kamatuudan i raras mu it masigkataw mu, baw ma'imbeng i paki'iba-iba mu it kumpur magpasakep it Ampu'an, nga magpanga'genan uyun kat kamatuudan.

²³ Pa'alaidan muy adat nga mapiyakida'eg it egay kapulusan nga pakida'eg. Urut mu na nga yay magkap'unan it babatir. ²⁴ Ka yay matuud, ega na magayeng adaten it manigsirbi na it Ampu'an i magpakibatir, in da'ga nakman baw ma'ildaw it masigkataw ya, magka'rut mangadal, baw masagka' it pakuri'. ²⁵ Ireg kung sugiden, ayaw kat pakerat-kerat, in da'ga luway-luway nga tuldu'an muy mga magkuntra' it imu. Ka barang ildawan naga sirat Ampu'ang Diyus it magsinguli' baw mangindi' it kamali' nga pasepsep nira baw matantuwan na nira i kamatuudan. ²⁶ Ta da'ga in atkayan, meyag nagay pikir nira. Egay beken, makapa'alika'sut naga sira kat pamegbeg ni Satanas nga simnakep it kanira isa'un buwaten niray ka'irgan ya.

Ka'ilangan pa'alaidan i mga magpangadal it kamali'

3 Tanda'anan muy pag'aaten ku ngaytu. In adedeng nay umur it banwa, dumakel talagay mga kakuri'an. ² Sabap dakel nay sadili lamang nga ka'irgan i pagsumbaya'en nga pirmi. Ma'ireg na sirat pagpirak, mapiyatu'gud, mapiyata'as-ta'as, mapiyanibaba', masutil na it giyaringan, baw talagang alaid du'ut kanira i adat nga magpasalamat. Baw alaid kat nakem nira i ka'irgan it Ampu'ang Diyus. ³ Yay matuud, ega pagbalyen nira i kabetangan it beken. Da'sira magpasinsiya, in da'ga, mapiyamuwat-buwat na, ega magka'rut sumupil it sadili nira, ma'iseg, pagra'wayen niray in unu nga magayen. ⁴ Mapiyangilang nayan sira it masigkataw nira, ega talaga magkasabatan, mapiyasubra'-subra' na. Baw ta yanayan, ma'ireg sirang banar it kasasagyaan it bilug, ega na maat

Ampu'ang Diyus i pagkayliyan nira. ⁵ Bete-bete' na lamang i pamaya' baw pagsamba nirat Ampu'ang Diyus ngaytu. Ma'yag kat panga'genan nira nga talagang ega nagpasakep sirat pamegbeg ya. Ayaw kat paki'iba-iba it atkaytung mga taw.

⁶ May uyut it mga taw ngaytu nga, buwat nirat kanira, mag'apyat kat mga balay ka inu-inuun niray tagbalay nga babay nga mamaya' nat pangadal nira ngaytung kamali'. Ta, madali' da'gen niray beken nga kurang it kasepsep, mga lemes na it kasala'an baw mga madali-dali' makapakursud kat pagsumbaya' it ka'i'irgan nga ega magayen.

⁷ Atkaytung mga babay, pirmi sirang kupagneg it pangadal temed, ta, ega magkatantuwan niray kamatuudan. ⁸ Baw mga magpangadal ngaytut kanira, buwat nira, magpakikuntra' sira it kamatuudan ngaytu, ka piyara'e-ra'et na talagay pikiran nira. Egay maski unu nga uru-urut nirat pamaya' nga mapakay it Ampu'ang Diyus. Subung lamang tu sira it ki Janes baw ki Jambres, nga kimnuntra' it ki Moises it tagna' pa'. ⁹ Temed ega nagay liyapusan it duwa ngayti. Ta mga taw ngaytu gasi', ega talagay lapusan it buwat nira, in da'ga mabut i matanyag na kat kadakel i kamali' nira.

Pangiya'pusan nga mga muna'aw ni Pablo it ki Timoteo

¹⁰ Temed ikaw, Timoteo, natantuwan mut magayen i mga ipagpangadal ku. Urut mu nay adat ku, baw in unuy pagpa'resan ku, baw in sang unuy pamaya' ku it Ampu'an. Na'rutan mu na in mag'u'unu ega magkaskedan aku it kakuri'an, baw in sang unuy kadakulat kararas baw pane'te' ku. ¹¹ Namuya'an mu talaga i pakuri' it aken it masigkataw ku baw mu'sang mga nalabayan ku nga ega magayen. Na'rutan mu nagay nabetangan ku du'ut Antioquia, Iconio baw Listra, nga talagang piyakuri'an aku. Temed ma'yag nga ipiyagribri akut Ampu'an kat mu'sa ngaytu.

¹² Baw ta, yay matuud, in siyu-siyuy mag'ireg manga'genan it mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus ka pakilagpit kanyat ki Cristo Jesus, talagang maglabay kanya gasi' it pakuri' it masigkataw. ¹³ Ka iyan mara'e-ra'et ngayan nga adat it taw nga ma'akal, meget nayan it ruma'e-ra'et, nga sumari na sira it pane'ag-te'ag it masigkataw nira, baw ta, unupat sira mismu, pagte'ag-te'agen naga.

¹⁴ Temed ikaw, te'te'an muy nasawlu mu baw talagang piyamaya' mu na nga kamatuudan, sabap kilalang-kilala mu baw urut mu nay adat it mga

† *Kat mga siyubli-subli nga katuturanan it mga Judio, si Janes baw si Jambres ngaytu, ka'uyutan it mga taga Egipto nga mapipikir nga may kepetan nga piyabwat it adi' it Egipto it mga kalililu'an nga subung it ipiyabwat it Ampu'ang Diyus it ki Aaron, duwa ni Moises (Exodo 7:11,22).*

nangadal it imu it itu ngaytu. ¹⁵ Ka da'ga ba' garing it dekeye' ka pa', urut mu nay nakasurat nga mga ampang it Ampu'ang Diyus, nga ituy magtuldu' it dalan it karibriyan nga ma'aten kat pagsarig tat ki Cristo Jesus? ¹⁶ Yay matuud, talagang mu'sa nga magsusurat nga ampang it Ampu'ang Diyus, Ampu'ang Diyus naga ngaytuy nagpasurat ka piyanakman yay simnurat. Aypa' ka magkapakinabangan nga mu'sa. Ipagpangadal nira in unuy kamatuudan, pagsurarawun baw pagtaldengen nira i mu'sang buwat nga kamali', baw ipagpatantu nira i panga'genan nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus. ¹⁷ Aypa' ampang ya ngaytu, pabetang-betang it Ampu'ang Diyus isa'un ega na maat lugmas tami nga magsirbi it kanya, in da'ga kumplitu na kat mu'sang pagka'ilanganen tami kat mu'sang mga magagayen nga buwat.

4 Kayti, pagsekaten ku ikaw kat panleteg it Ampu'ang Diyus baw si Cristo Jesus, kanya nga mukuman it mu'sa, maski patay na u egen pa', in asan nat umur it banwa. Sabap talagang kanya, pa'uli' naga situ ka mag'adi' na. ² Ipagsekat ku nga, maski unu nga timpu, ipangadal mu nga pirmi i ampang ngaytu nga kamatuudan. Ipalbaw mut mga pagpangadalan mu i mga kamali' nira, sardawun mu baw paksegen muy nakem nira nga muwat sirat mataldeng. Buwaten muy mu'sa ngaytu it may dakulang kapalulusan baw luway-luway nga tuldu'. ³ Sabap mabut i timpu nga ega na pag-negan it kadaklan i kamatuudan ngaytu nga ipagpangadal ta. In da'ga yanayan, yan i paglabiyen nira, kalasi-kalasing pangadal nga siyang. Aypa' ka dakel i kunkunun nira nga manigpangadal nga mampang uyun na lamang it pagsagyaan nira ngayti. ⁴ Iyan si' talagay magaye-gayen nirang pagpagnegan, mga singkadan nga katuturanan nga egay kamatuudan. Benglen nayan niray mga talinga nira kat pangadal nga kamatuudan nga banar. ⁵ Temed ikaw, ka'ilangan ma'intur ka, nga pag-supilen mu nga pirmi i sadili mu. Sagka'en mu lamang i mu'sang kakuri'an nga mag'abut it imu. Ka'ilangan sarungaen mut magayen i katengdanan mu nga manigpangadal it Magayen ngaytung Barita' baw manigsirbi it Ampu'ang Diyus.

⁶ Temed aku, subuk mag'ade'deng nay kapaladan kut aken, nga getasen nay ginawa ku. ⁷ Talagang e'res i pagsunud kut Ampu'an it ka'lay ngaytu. Ka'alimbawaan ku, subuk magpakilungba'. Imbu-imbus ku nay keseg ku. Ta kayti subuk na'but ku nay pag'abutun. Talagang nate'te'an kuy pagsarig baw pamaya' nga kamatuudan. ⁸ Aypa' kayti, sabap it panda'eg ku ngaytu, may mag'a'areg na nga tumbas † nga ibgay it aken it Ampu'an kat aldaw ngayt-

† Maat it Ginirego, kuruna it kataldengen i tumbas ngaytu. Ireg sugiden, sabap it pa'res yat panga'genan nga mataldeng, yay tumbas it kanya, buwaten na kanyang mataldeng nga ba-

ing ipangukuman ya. Ka kanya, mataldeng talaga nga manig'ukuman. Baw ega lamang maat aku i begayan yat tumbas ngaytu, in da'ga kat pu'saytu nga ma'lat nga banar it pama'uli' ya ngayan situ.

Pangiya'pusang sugi-sugid, nga pasar it sadili ya

⁹ Asi-asi pat imu, in may rugar mu ireg ku ka'asini ka nagat madali'. ¹⁰ Ka tiyananan aku na ni Demas, sabap it nalabi si' it mga sadili nga pagsagyaan it bilug. Kayti du'un kanya it Tesalonica. Ki Cresente, nagpaGalacia na. Ki Tito, du'un it Dalmacia.

¹¹ Kayti, yamanay iba ku sini, si Lucas. Ireg ku sana, upakaten mu si Marcos ka pabaya'en mu in pa'asini ka. Sabap pagsisiguruun ku nga dakulay makatabang yat aken kat pagsirbi kut Ampu'an.

¹² Ki Tiquico, piyapa'asan kut Efeso. ¹³ Baw in pa'asini ka na, patuluy ka da'an du'ut kana Carpo nga du'ut Troas, ka parigaan mut tumaban i natudu' du'un nga gulamen ku. Tabanen mu gasi' i mga kasuratan ku, subra' nay iyan mga anit ngayay binwat.

¹⁴ Talagang mara'e-ra'et nga banar i binwat it aken ni Alejandro ngayting mananalsal. Ampu'an nay baala' tumumbas it kanya uyun kat binwat ya ngayti. ¹⁵ Iyan magtitiyakap ka gasi' it kanya, sabap talagang nagpakikuntra' kanyat pamatuud ku.

¹⁶ Talagang egay kimnampi' it aken, iyan u'nang adap ku du'un it ukuman. Ipiya'esa-esa nira aku. Sana pasinsiyaen naga sirat Ampu'an. ¹⁷ Temed maski atkayan nga tiyananan nira aku, Ampu'an nagay nangibat aken. Baw binggayan ya aku it pagma'iseg it nakem, isa'un maka'usay ku du'ut kadakel ngayting ega Judio i kamatuudan ngaytung ampang it Ampu'ang Diyus. Baw ipiyagribri ya naga aku nga ega imatayen it semkad. ¹⁸ Talagang pagsisiguruun ku nga ipasigi it Ampu'an i panribri yat aken kat maski unu nga ka'i'ilang nga buwat it mga mara'e-ra'et, baw siguradung tari-maen ya aku nga ka'but du'un it ka'adi'an ya nga du'ut langit. Bantugun kanya it egay katupusan. Kamatuudan tu.

Mga pangiya'pusang pangumusta

¹⁹ Ikumusta mu aku kat duwa ngayang mag'a-sawa, si Priscila baw si Aquila, baw mu'sang kat pamalay-balay ni Onesiforo. ²⁰ Palan ki Erasto, nagpatudu' naga du'ut Corinto. Si Trofimo, itiyudu' ku kanya du'un it Melito ka magsarut. ²¹ Ta yanayan in bete' may rugar mu, magayen maka-pa'asini kang lagi, parabir timpu it panagramig. Pagkumustaen ka na Eubulo, si Pudente, si Lino, si

nar. Mapakay tu sabap it binwat ni Jesu-Cristo nga karibriyan.

Claudia baw beken sini nga kasulsugan ta kat pamaya'.

²² Ipagpanalangin ku nga sana paksegen it Ampu'an i nakem mu, Timoteo. Baw ipagpanalangin

ku gasi' nga sana asat imyu nga mu'sa i ildaw it Ampu'ang Diyus.

Tito

Pau'nang Sugi-sugid

Si Tito, taw nga ega Judio nga namaya' it ki Jesu-Cristo. Nagbara' kanya nga ka'ibaaan ni Pablo, nga katabang ya kat buwaten it Ampu'an. Ipiyagtudu' kanya ni Pablo du'ut pulaw it Creta ka ipatindeg yat magayen i mga magpamaya' du'un.

May tulung bagay nga piyaka'impurtanti' nga ibintang ni Pablo kat surat ya ngaytu. U'na, ipagpadem-dem ya it ki Tito i dapat adaten it esang taw nga mapakay nga ipa'dung ni Tito nga mamaala' it mga magpamaya' du'un. Ikadwa, pagtuldu'an ya si Tito it in mag'u'unu kanya mamaala' baw mangadal it pagririkinen nga gurupu it mga magpamaya' du'un. Ikatlu, pagtuldu'an gasi' kanya ni Pablo it mga magayeng adat it taw nga namaya' na it Ampu'an. Ta'un nga pagsurat ya kaytu, mga 65 A.D.

1 Dunggu' Tito, wayan i surat ku, aku nga si Pablo, nga manigsirbi it Ampu'ang Diyus. Piya'apustul aku ni Jesu-Cristo isa'un kat pangadal kut Magayeng Barita', mamaya' nay mga taw nga pinili' ya. Tiya'eg aku ka isa'un matantuwan niray kamatuudan bawnga manga'genan sira nga uyun kat kamatuudan ngaytu. ² Baw matantuwan nira nga sabap it pamaya' baw pagpasakep nirat Magayen ngaytung Barita', makanira talaga i ka'genan nga egay kaskedan. Ka itu ngaytu, talagang isiyanggup naytu nga lagi it Ampu'ang Diyus parabir giyuna yay banwa. Baw basta Ampu'ang Diyus, talagang ega kanya mag'ambut. ³ Yay matuud, iyan na'but nay ipiyabetang-betang ya nga timpu, ipiyalbaw ya nay ampong ya. Ka Ampu'ang Diyus ngaytu nga pagpanggarangan it karibriyan tami, ipiyag'uridin ya nga mangadal akut ampong ya ngaytu nga ipiyakargu' yat aken.

⁴ Dunggu' Tito, ituy surat ku nga pataban ku asat imu. Talagang pabetang kut imu, subung nat ipiyagrasya' ku ikaw, ega maat kat pagdugu' temed kat pamaya' tami. Ipagpanalangin ku nga sana asat imu nga pirmi i ildaw baw ka'imbengan it nakem nga ipagbegay it Diyus Ama' baw si Cristo Jesus nga Manriribri tami.

Mga muna'aw pasar it buwaten ni Tito du'ut Creta

⁵ Ipiyagtudu' ku ikaw asan it Creta isa'un ipatindeg mut magayen i mga magpamaya' asan, baw masunud muy ta'eg ku nga may ipa'dung mu nga mga magpamaala' kat kada rugar nga may magpamaya' na. ⁶ Ta, magpamaala' ngaytu, ka'ilangan egay magka'ipay kat mga adat ya, ega magpa'ugad-ugad it asawa, pasasangba-sangbat. Baw ka'ilangan, mga anak ya, magpamaya' nagat Am-

pu'ang Diyus, baw egay magkasudi-sudi sabap it buwal u kasutil nira. ⁷ Magpamaala' ngaytu, mata'as i katengdanan ya, ka yay pagsarungaen, buwaten it Ampu'ang Diyus. Aypa' ka dapat egay magka'ipay asat kanya, ega mapiyasubra', ega maku'iseg, ega maku'inum it kalalangu, ega mapiyamasakit, baw ega taw nga magbuwat it maski ega magayen isa'un lamang kapiyak. ⁸ In da'ga, ka'ilangan nga pag'istimaren yat magayen i mga taw nga magpa'abut kat balay ya. Paglabiyen yay magagayeng buwat, magka'rut sumupil it sadili ya, mataldeng kanya baw ma'ireg it sagyaan kanyat Ampu'ang Diyus. Baw ega na pagsumbaya'en ya i ka'i'irgan nga mara'e-ra'et. ⁹ Ka'ilangan gasi' nga te'te'an baw panindegan yay kamatuudan nga pangadal. Sabap kat pangadal yat kamatuudan ngaytu, mapaksege yay pamaya' it mga beken baw ma'inda'eg yay magpakikuntra'.

¹⁰ Ka yay matuud, dakel i mga masusutil asan nga magtuturan-tuturan it egay kakapuluan. Magpandaya' lamang sirat mga katataawan. Atkaytu talagay buwat it mga Judio nga mag'aat, ka'ilangan turi'an i mu'sang mga magpamaya', maski da'sira Judio. ¹¹ Dapat nga mapuruwan muy atkayang mga taw, sabap kat panuldu' nira ngayting kamali', pagrangga'en niray pamaya' it ega desang pirang kataawan, in da'ga may mga pamalay-balay na nga talagang napu'sat kate'ag-te'ag. Baw ta, yanayan i antap it nakem nira, ipagpanulus nira nay pangadal nira. ¹² Tagna' pa' may esang kabanwa nirang taga Creta nga matanug nga mapikir, nga nagpamatuud. Maat ya, "Basta taga Creta, purus sira ma'a'ambut baw atnat ma'i'iseg nga mga ramu-ramu i adat nira. Mga garusan sira baw sa'banggan pa'." ¹³ Tama' talagay pamatuud ya ngaytu. Aypa' ka surarawun mu sira it ega alangayen mu, isa'un ma'ayus i pamaya' nira, nga magmapa'gen

na kat kamatuudan. ¹⁴ Sardawun mu sira nga ega na pabuyug-buyug sirat mga egay kakapuluan nga katuturanan it mga Judio baw mga ipagsekak it mga magpaki'ambut it kamatuudan ngaytu.

¹⁵ Iyan taw nga piyaraw nat Ampu'ang Diyus i kasala'an ya baw naba'gu nay adat ya, ega nay pagli'yan ya nga subuk panga'en, ka urut ya nga magayen i mu'sa. Temed kat taw nga mara'e-ra'et nga egay pamaya' yat Ampu'ang Diyus, subuk egay ipagpabetang ya nga magayen, ka subuk natin-dakan i mu'sa it kara'e-ra'etan it nakem ya nga ega na magkakilala it magayen u da'ga. ¹⁶ Mga taw ngaytu, mag'aat nga magkilala sirat Ampu'ang Diyus, arit ma'yag kat panga'genan nira nga buwa-buwat nira lamang yan, egay kamatuudan. Ka marara'way i adat nira, masusutil, baw alaid du'ut kanira i kakayaan nga muwat it magagayen.

Mga muna'aw pasar it ipangadal ni Tito

2 Aypa' ikaw, Tito, ka'ilangan nga ipagpangadal mu nga pirmi i uyun it kamatuudan nga pangadal. ² Iyan magugurang nga mga lalaki, ituldu' mut kanira i atkaytung adaten. Ka'ilangan magka'rut sira sumupil it sadili nira, baw manga'genan it magayen nga ipagkagalang it kanira it katataawan. Ka'ilangan gasi' nga ega pagsum-baya'en nira i ka'i'rgan nga mara'e-ra'et, naka'u-nay nay pamaya' nira, may kamatuudang raras it masigkataw baw te'te' i pamaya' nira.

³ Atkayan nagay mga magugurang nga mga babay. Ituldu' mut kanira nga ka'ilangan manga'genan sirang pirmi nga uyun it ka'i'rgan it Ampu'ang Diyus. Ega magu'yas sira, ega uripen it kalalangu. In da'ga, ipagpa'yag nira i mga adat nga pagsagyaan it Ampu'ang Diyus. ⁴ Ka basta atkayan, mapadisiran na niray manga'wa'en pa' nga mga babay. Mapadisiran nira nga pagraranan niray asawa baw anak nira, ⁵ pagsupilen niray sadili nira baw pagpa'alaidan i maski unu nga mara'way nga antap it nakem. Pag'asikasun nirat magayen i pamalay-balay nira, nakman sira baw masunud it asawa nira, isa'un ega masudi-sudi i ampang it Ampu'ang Diyus nga ipagpangadal tami.

⁶ Baw tuldu'an mu gasi' i mga manga'wa'en nga lalaki nga ka'ilangan pagbebegbegan nirat magayen i sadili nira. ⁷ Magma'intur ka nga purus magagayen i pagbuwatan mut imu, isa'un iyan i maguru nira. Baw basta magpangadal ka, ka'ilangan ma'yag kat kadakel nga pagte'te'an mu i kamatuudan nga pangadal baw ipagpabetang mut ega basta-basta i ipagpangadal mu ngayan. ⁸ Siguruun mu nga purus magayen baw matuud i pag'ampangen mu isa'un egay magka'iway. Ta da'ga in atkayan, mag'eya'-eya' i mga mamagpakikuntra' ngayat imu ka ega masudi-sudi nirat aten.

⁹ Tuldu'an muy mga uripen nga magpamaya' na nga ka'ilangan masiyunudun sirat mga agalen nira, baw pa'resan nira nga magkasagyaan it agalen nira i pagsirbi nira, ega maat matubag-tubag.

¹⁰ Baw ega talaga mapakay nga maglimat-limat it in unu nga betang it agalen nira, in da'ga ipalteg kat mu'sang buwat nira nga magkasarigan sirang banar. Sabap sikayan matantuwan it mga katataawan nga magayen palan i ipagpangadal tami pasar it Ampu'ang Diyus nga pagpangaringan it karibriyan tami.

¹¹ Ka kayti ipiyatantu it Ampu'ang Diyus kat mu'sang katataawan i kadakulat ildaw ya kat binwat ya nga karibriyan. ¹² Ta ildaw ngaytut Ampu'ang Diyus i magpatantu it aten nga ka'ilangan indi'an tay maski unu nga kuntra' it ka'i'rgan ya. Ka'ilangan indi'an tay mga ka'i'rgan nga ega magayen nga pagsumbaya'en it mga ega namaya'. Ipagpatantu ya gasit aten nga ka'ilangan pagsupilen tami i sadili ta, nga manga'genan tami it mataldeng, nga uyun nga pirmi kat ka'i'rgan it Ampu'ang Diyus mintras situ tami pa' it sinirungat langit. ¹³ Ka'ilangan atkaytuy panga'genan ta mintras pag'elatan tami i kasagyaan nga pagsisiguruun ta, nga maltegan i kabantugan ni Cristo Jesus kat pama'uli' ya situ, kanya nga mabantug nga Ampu'ang Diyus baw Manriribri tami. ¹⁴ Nangganti kanyat aten isa'un iribri ya kita kat pagsakep it kara'e-ra'etan, baw isa'un mabwat ya kita nga limpiyu' na nga na'awa' nay kasala'an tami. Binwat yatu isa'un mabwat ya kita nga kanya talaga nga mga taawan, nga ma'ireg nga banar muwat it mga buwat nga magagayen.

¹⁵ Aypa' mga itu ngaytu, ipa'yag muytu nga mu'sa. Paksegen muy nakem it mga pagpamaala'an mu ngayan kat pamaya' nira, baw surarawun mu in may ma'iway mu, ka binggayan ka nagat pudir. Baw siguruun mu nga ega pali-pasen niray mga ampang mu ngaytu.

Magagayeng adaten it mga magpamaya'

3 Ipademdem mut mga pagpamaala'an mu ngayan nga ka'ilangan pasakep sirat mga magpupudir it kanira nga subuk mga punu'an baw in siyuy may mata'as nga katengdanan asan. Ka'ilangan masunud sira it kanira ngaytu baw alistu sira kat mu'sang buwat nga magayen. ² Aaten mu sira nga kuydaw mangampang-ampang it beken baw magpakibatir. Ka'ilangan pirmi sirang nakman baw mapiyalulus kat mu'sang masigkataw nira.

³ Dedemdem mu nga kat'esa, pati kita nga magpamaya' na, kurang tami pat kasepsep, masusutil, baw nate'ag-te'ag pasar it dalan it kamatuudan. Kat iting timpu pag'u'uripnen tami pat mga

mara'e-ra'et nga ka'irgan it bilug tami nga pag-
sumbaya'en ta. Tagnang mga adat tami, mapiyang-
gated it masigkataw baw ma'inggit. Pag'isgan tami
it beken. Sira, pag'isgan tami gasi'. ⁴ Temed ta,
miyabut nay timpu nga ipiyatantu nat Ampu'ang
Diyus nga Manriribri tami i ildaw baw raras yat at-
en. ⁵ Ka ipiyagribri ya kita, ega sabap it may nab-
wat tami nga mataldeng kat panleteg ya, in da'ga
sabap it kadakulat ildaw ya. Ipiyagribri ya kita, nga
subuk ipiyanganak tami sit suma'up kat buwat it
Espiritu Santo nga panlimpiyu' baw pagba'gu it
mga adat ta. ⁶ Talagang ipiyag'atag-atag it Am-
pu'ang Diyuus i tabang it Espiritu Santo ngaytu nga
ipiyapasarum ya kat bilug ta sabap it binwat it
Manriribri tami nga si Jesu-Cristo. ⁷ Ka yay matu-
ud, inildawan ya kita nga tiyanggung ni Jesu-Cristo
i kasala'an tami, ka ipabetang ya na kita nga
mataldeng kat panleteg ya. Binwat yay atkaytu
isa'un ma'aten talagay pagsisiguruun tami nga ka'-
genan nga egay kaskedan. ⁸ Matuud tuy itung mga
sugi-sugid. Aypa' ka ireg ku, ibenge-bengel mut
mga taw i mu'sa ngaytu, isa'un iyan mga namaya'
na it Ampu'ang Diyuus, inturun nira nga yay
paglabiyen nirang pirmi, magbuwat sira it maga-
gayen nga buwatan. Ka talagang ega basta-basta i
mga itu ngaytu baw kat ikagayen it mu'sang taw.

⁹ Temed ta yanayan, pa'alaidan muy magpaki-
da'eg it egay kakapuluan. Ega pasasawan muy
ribu-ribu nga paglilista'an it mga kiya'apu'-apu'an
baw mga tungtung-inapu' nira nga magkasagaan it
beken. Baw li'yan mu nay mga pagda'e-da'egen
pasar it mga ipiyag'urdin ni Moises it tagna' pa'.
Sabap ega talagay lapusan it atkaytung mga paki-
da'eg ka egay magkapakinabangan kaytu, in da'ga

sasaw lamang. ¹⁰ Baw sasaran muy in siyu kat mga
pagpamaala'an mu ngayan nga magsasaw u ma-
grangga' it pamaya' it ka'ibaaan ya. Taka' in mga
duwa nang sasar mu temed ega naga
pag'intindiyan ya, bibasen mu na nga ega na
ka'uyutan mi kanya. ¹¹ Ka atkaytung taw, siguradu
nga nagpasway nat dalan it kamatuudan.
Kasala'an nay pagkayliyan ya. Pagtemden ya pa'
nga ega singuli'an, aypa' simpri pag'angutun yay
ukuman nga panriga.

Pangiya'pusan nga sugi-sugid

¹² In bete' may rugar, papa'asanen ku si Artemas,
u in da'ga si Tiquico. In mabut na asan, ireg ku nga
pakikitang-pakikita ka it aken du'un it Nicopolis.
Ka napikir ku nga du'un i istaran ku mintras timpu
pat panagramig. ¹³ Baw pa'resan mu nga mataban-
gan mu si Apolos baw abugadu nga si Zenas, isa'un
madali' sira kapanaw. Siguruun mu nga da'sira ku-
rangen it mga ka'ilangan kat paranawun nira
ngayti. ¹⁴ Baw tuldu'an mu i mga pagpamaala'an
mu ngayan nga ka'ibaaan ta kat pamaya' nga ka'i-
langan magpa'res it magagayeng panulus, isa'un
ega desang kaya niray mga pagka'ilanganen nira,
in da'ga may areg pa' nga itabang it mga beken
nga may ka'ilangan. Basta atkayan i buwat nira,
da'sira mga taw nga egay kapuluan.

¹⁵ Pagkumustaen ka it mu'sang mga ka'ibaaan ku
sini. Ikumusta mu aku kat mga magpamaya' asan
nga may pagma'al it amen. Ipagpanalangin ku nga
sana pirming asat imyu nga mu'sa i ildaw it Am-
pu'ang Diyuus.

Filemon

Pau'nang Sugi-sugid

Si Filemon ngaytu, matuud tu nga magkilala it Ampu'an. Ka'uyutan kanya it mga magpamaya' nga taga Colosas. Agalen kanya gasi' it esang uripen nga pagpangaranan it ki Onesimo. Temed may esang aldaw nga miyalagyu si Onesimo ka naskedan na it pagka'uripen ya.

Alaid i na'but ya ka naka'but it esang siyudad nga du'un i pagpipirisuwan it ki Pablo sabap it pangadal yat Magayeng Barita'. Siguru, iti, siyudad it Roma (Mga Binwat 28:16). Kat pabetang-betang it Ampu'ang Diyus nakitaan ni Onesimo si Pablo, baw sabap it pangadal ni Pablo namaya' it ki Jesus si Onesimo ngayti. Talagang naba'gu i adat ya, nagbara' kanya nga pagma'aleng manigtabang ni Pablo du'un it pirisuwan.

Ta, it atkayti, napikir ni Pablo nga ka'ilangan nga pa'uli'en si Onesimo du'ut piyalagyuwan ya ngayting agalen ya nga si Filemon. Aypa', surat ngaytu ni Pablo du'ut ki Filemon, pag'angutun yay dakulang pasinsiya ni Filemon it uripen ya ngayti nga piya'uli' naga ni Pablo du'un it kanya. Sana tanggapen ya nga ega desang piyasinsiya nga uripen in da'ga ipabetang nga sulsug na kat pamaya'. Yay uli'an-uli'an it surat ngaytu. Ta'un nga pagsurat ya kaytu, siguru mga 61 A.D.

1 Pagma'aleng nameng iba-iba nga si Filemon, nga kasubung namen nga manigbuwat it buwatan it Ampu'an, wayan i surat namen, aku nga si Pablo, nga pagpipirisuun sabap it pagsirbi kut ki Cristo Jesus, baw sulsug ta kat pamaya' nga si Timoteo. ² Pagsuratan namen gasi' i sulsug tami kat pamaya' nga si Apia, baw si Arquipo nga magayeng iba-iba ku kat panindeg it Magayeng Barita' maski dakel i magpakikontra'. Baw kadakel it mga magpamaya' nga mamagtingped asat balay mu, pagku-mustaen namen naga.

³ Ipagpanalangin ku nga sana asat imyu nga pirmi i ildaw baw ka'imbengan it nakem nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus nga Ama' tami baw Ampu'an ta nga si Jesu-Cristo.

⁴ Kada ipagpanalangin ku ikaw, pirmi aku nga magpasalamat du'un it Ampu'ang Diyus ku, ⁵ sabap magkabarita'an ku i pagsarig baw pamaya' mu it Ampu'an nga si Jesus, baw raras mu it mu'sang mga kasubung mu nga taawan it Ampu'ang Diyus. ⁶ Ipagpanalangin ku nga, li'wan it pamaya' mu ngaytut ki Cristo, magsisigi kang numakman kat ma'iba mu, isa'un subra' nga makilala mu i mu'sang kagayenan nga ma'aten kat pakilag-pit tami it ki Cristo ngaytu. ⁷ Pagma'aleng sulsug kat pamaya', talagang kiminseg i nakem namen baw simnagya kami nga banar pagkabarita' namen it raras mu it mga ma'iba mu, ka dakel kunu' i mga taawan it Ampu'ang Diyus nga napasagya muy nakem nira.

Paki'upakat ni Pablo pasar it ki Onesimo

⁸ Ta it atkayti, maski may pudir ku nga semkat it imu nga muwat it in unuy dapat mu nga buwatan, sabap it esa akung apustul ni Cristo, ⁹ temed, ega buwatan kuytu. In da'ga sabap it raras mu ngaytu magpaki'upakat akut imu, aku nga si Pablo nga magurang na baw pagpipirisuun pa' sabap it panindeg ku it ki Cristo Jesus. ¹⁰ Kayti pag'upakaten ta ikaw pasar it anak ku ngaytu kat pamaya' nga si Onesimo. Subuk anak ku kanya ka lamang pagpipirisuun aku, piyamaya' yay pangadal kut kanya pasar it ki Cristo. ¹¹ Matuud, tagna' ngayti, si Onesimo ngaytu, egay pakinabang mu temed kayti, talagang may pakinabang † ta na nga duwa.

¹² Kayti pagpa'uli'en ku naga kanya asat imu, baw kat kadakulat pagma'al kut kanya, ka'at ka sadili kung bilug i pagpa'uli'en ku ngaytu. ¹³ Sana paka'layen ku kanya sinit aken isa'un, mintras pirisu aku pa' sabap it pangadal ku it Magayeng Barita', kanyay bilang begay mut aken nga manigtabang ku sinit pirisuwan. ¹⁴ Temed ega buwatan kuy atkayan in da'ga talagang ikaw i garing. Magayen ku, talagang buluntad i tabang mu, ega maat magkaregesan. ¹⁵ Baw beken, barang nakablag kanyat imu it dekeye' nga timpu isa'un maka'uli' si' kanya nga mamirmiyen na kat pudir mu. ¹⁶ Baw kayti, ega na desang uripen mu kanya in da'ga ma'al na nga sulsug mu kat pamaya'. Talagang ma'al nga ma'al kanyat aken, temed pagma'al

† Ireg sugiden it ngaran nga Onesimo, dakulay pakinabang.

ku ngaytu, simpri subra' pay imu nga pagma'al ka uripen mu kanya baw sulsug mu na kat pamaya' it Ampu'an.

¹⁷ Aypa', it talagang e'get i pag'urunnyun ta kat pagpanindeg it Ampu'an, tanggapan mu si Onesimo ngaytu it masagyay nakem nga kat pabetang mu, aku na mismu i pagtanggapen mu. ¹⁸ In may kamali' nga binwat ya kuntrat imu u in may utang ya asat imu, abunuwan ku na lamang kanya. ¹⁹ Kamatuudan, isurat ku naytu kat sadili kung alima, Aku nga si Pablo i baala' mayad asan it imu. Temed magayen demdemen mu gasi' nga utang mu nga nakem sinit aken i pagkakilala mu it ki Cristo, nga yay ikaribri mu. ²⁰ Aypa', pagma'al en kung sulsug kat pamaya', asi-asi pat imu, buwatan mu nagay pag'angutun ku ngaytu. Kat keseg it pag'urunnyun ta nga namaya' it ki Cristo pasagyaen mu i nakem ku. ²¹ Pagsuratan ta ikaw sabap talagang pagsisiguruun ku nga ega da'gaen mu i ipagpaki'upakat ku

ngaytut imu. Inawar ku nga subra' pa' sikaytu i buwatan mu.

²² Pa'ugdun ku pa', in mapakay gasit imu argan mu aku it mapa'abutan ku asan it balay mu. Ka pag'i'inawaren ku nga, kat keseg it mga panalangin mi, makali'wan aku kat pirusuwan ngaytu nga makapa'uli' aku naga asan it imyu.

Mga pangiya'pusang pangumusta

²³ Pagkumustaen ka ni Epafra, nga sulsug ta kat pamaya' it ki Cristo Jesus, baw iba ku sinit pirusuwan ngayni. ²⁴ Pati si Marcos, si Aristarco, si Demas, baw si Lucas, nga mga kasubung ku nga manigbuwat it buwatan it Ampu'an, magpangumusta gasit imu.

²⁵ Ipagpanalangin ku nga sana ta'sebeng banar i nakem mi it ildaw ngaytu nga maggaring du'un it Ampu'an nga si Jesu-Cristo.

Hebreo

Pau'nang Sugi-sugid

Itung kasuratan, ega magsugid in siyuy tagsurat kaytu, u in siyuy pagsuratan, basta lamang mga Hebreo. Hebreo i esang pangaran it mga Judio (Exodo 2:11 baw 3:18). Aypa' mga Judio i siyuratan it tagsurat it kasuratan ngaytu. Temed in basaen tami, ma'yag nga iyan mga pagsuratan ya, kat pabetang ya, na'lay nang magpamaya' baw magsarig it Manriribri nga si Jesus. Aypa', mga Judio nga namaya' nat ki Jesus i pagpa'igu'an it ampang ngaytung Hebreo, nga siyuratan it itu ngaytung kasuratan.

Uli'an-uli'an it kasuratan ngaytu, si Jesus, subrang mata'as it mu'sa, mata'as pat mga prupita' it tagna', mata'as pat mga anghil, baw mata'as pat maski si Moises. Baw sabap it kamataynen ya, kanya i magpa-pa'gen it Ba'gung Paki'upakat nga subra' pang magayen it u'na ngayting paki'upakat it Ampu'ang Diyus kat mga Judio. Kat u'na ngayting paki'upakat, dugu' it mga ramu-ramu lamang i ipag'angut it kapasinsiyaan it kasala'an. Temed in dugu' it ramu-ramu lamang ngayti, ega talaga ikapisi' it kapasinsiyaan du'ut Ampu'ang Diyus. Ladawan lamang ti it buwatan ni Jesus, ka dugu' ni Jesus nga ipiyaturu' ya, nga yay keseg it Ba'gu ngaytung Paki'upakat, iyan i subra' nga may kapulusan. Ka Anak kanya it Ampu'ang Diyus, baw egay sadili ya nga kasala'an. Kat pamaya' baw pagsarig it kamataynen ya ngayti, yay ikapisi' it taw it kamatuudan nga kapasinsiyaan it kasala'an nira.

Ta, maski na maat na'lay nang magpamaya' baw magsarig it ki Jesus i mga Hebreo ngaytu nga pagsuratan, barang kupangindi' na kat kadakulat pakuri' it kanira. Aypa' subuk siyulag it tagsurat i pamaya' nira, ka ipiyademdem yat kanira in unuy napulus it pamaya' baw pagsarig it mga taw it tagna' nga ega nangindi' maski sang unuy kadakulat kakuri'an nga magkalabayan nira. Sana, kita, atkayan naga.

Ega masbungan it mga anghil i kata'as it Anak it Ampu'ang Diyus

1 Iyan timpu pa' it mga kagiyaringan tami, iyan mga kusugiden it Ampu'ang Diyus it kanira, ipiya'ampang yat mga prupita' kat belag-belag nga timpu baw belag-belag gasi' nga pabetang-betang ya. ² Temed kayti, kat aten na ngaytu nga timpu, mismu Anak ya na i magtataban it ampang ya nga miyabut situt aten. Anak ya ngaytu i ipiyatindog ya nga tumagpu'un it mu'sang bagay baw egay beken nga piyaguna yat mu'sang mga paryaman nga magkaltegan ta in da'ga Anak ya naga ngaytu. ³ Du'un it Anak ya subuk magsingkar i kabantugan it Ampu'ang Diyus sabap in mag'u'unu i Ampu'ang Diyus, atkayan nagay Anak ya ngaytu. Kat keseg it ampang it Anak ya ngaytu, kanya na i mag'a'alima baw magtapan it mu'sang bagay. Pagkabwat yat panlimpiyu' it kasala'an it taw, miyadung na kanya du'un it iwanang ayun it landaw nga gunaan nga Ampu'ang Diyus nga du'un it langit. ⁴ Aypa' kayti, binggayan na kanya it kabantugan nga subrang magayen pat kabantugan it mga anghil. Kamatuudan, ipiyakilala na kanya nga egay kasbung nga Anak it Ampu'ang Diyus, ega desang anghil.

⁵ Sabap, garing pa' it tagna', egay maski esa nga anghil nga inaat it Ampu'ang Diyus nga mag'aat, "Kayti, ipagpatanda' ku nga Anak kuytu ikaw.

Akuy Ama' mu." †

Baw egay maski siyung anghil nga pagpa'igu'an yat ampang ya ngaytung mag'aat,

"Garing kayti matanyag nga aku talaga i Ama' ya, baw kanya, Anak ku nga talaga." ††

⁶ Baw ta, yan ade'deng na nga palampudun na it Ampu'ang Diyus situt banwa i Anak yang egay kasbung, maat si' i inaat ya,

"Talagang dapat kanya nga sambaan it mu'sang mga anghil ku." ‡

⁷ Ta, sabap gasit mga anghil inaat ya gasi',

"Kat pagsirbi it mga anghil it aken magkabwat ku sira nga subuk deres u subung it deleg it apuy." ††

⁸ Temed kat Anak ya ngaytu maat i inaat ya,

"Ikaw, Ampu'ang Diyus, i mag'adi' it egay kaskedan.

Mag'adi' ka nga purus kataldeng nga magayen i ipapanaw mu.

⁹ Mu'sang buwat nga magayen, pagsagyaan mu nga banar. Temed iyan buwat nga mara'e-ra'et, talagang pagra'wayen mu.

† Awit 2:7. †† 2 Samuel 7:14, 1 Cronica 17:13.

‡ Deuteronomio 32:43. †† Awit 104:4.

Aypa' ka, aku nga Ampu'ang Diyus mu, binggayan ku ikaw it ega basta-bastang kata'asan baw kasagyaan nga subra' pa' it mu'sang mga ka'ibaaan mu." †

¹⁰ Maat pay beken nga inaat it Ampu'ang Diyus kat Anak ya,

"Pu'un-pu'un it banwa ikaw, Ampu'an, i gi-yaringan.

Atnaga i kalayawan it langit, ikaw talaga i naggu-na.

¹¹ Mabut i aldaw nga mu'sa ngaytu, ma'iri' tu nga mu'sa. Temed ikaw, mane'te' ka it seked it ka'nu-ka'nu. Sira, lumagi-lagi nga subung it abel.

¹² Kat aldaw ngayan subuk lulunun mu sira nga subung it gulamen. Talagang magantiyan sira nga subuk mga pakayan nga ega na magkagamit.

Temed ikaw, mane'te' nga egay pag'ugadan. Da'-ka gumurang u matay." ††

¹³ Temed talagang maski ka'sa egay maski esa nga anghil nga inaat ya,

"Kayti madung ka na sinit iwanan ku nga ayun seked it, iyan mga kalaban mu, pa'ampu'un ku na nga tutungtungan mana sira it a'ay mu." ‡

¹⁴ Aypa' unuy pag'argan it mga anghil? Da'ga ba', mga anghil ngaytu, mga manigsirbi du'un it Ampu'ang Diyus? Egaytu magkaltegan tami temed, mu'sa sira ngaytu, mga pagta'gen ya nga magtabang it kumpur ipiyabetang-betang ya nga begayan it karibriyan.

Ka'ilangan, ega luga-luga'en i karibriyan ngaytung ega basta-basta

2 Aypa', kayti, dapat tang ipakagat it ma'ingget kat nakem tami i kamatuudan nga ipiyangadal it aten isa'un da'tami rumarad. ² Iyan mga urdin it Ampu'ang Diyus nga ipiya'ampang yat mga anghil † it iti tagnang timpu, talagang natantuwan na nga ega lulugud-lugudun. Ka da'ga ba' siyu-siyu nga limnaban kaytu ka ega siyunud, talagang tumbas nga panruga i natanggap nira, ka yay bagay it atkayang pagbuwatan. ³ Ta, in atkayan, siguradung da'tami makapalagyu in baliwala'en tami pa' i karibriyan ngaytung ega basta-basta. Ampu'an nga si Jesus i u'nang nagpa'yag it karibriyan ngaytu bawnga, iyan mga nakagneg it kanya, ipiyagpamatuud nira gasit aten. ⁴ Pati Ampu'ang Diyus, ipiyagpamatuud ya gasi' i panuldu' nira kat dakel-dakel nga mga tanda'anan nga kalililu'ang bagay nga ipiyabwat yat kanira, baw kat mga kakayaan gasi' nga begay it Espiritu Santo kat in siyu-siyu i ireg it Ampu'ang Diyus ngaytu.

† Awit 45:6-7. †† Awit 102:25-27. ‡ Awit 110:1. †† Kat pasesep it mga Judio it tagna', iyan ipiyapanaw it Ampu'ang Diyus i mga urdin ya, mga anghil i siyariyan ya (Deuteronomio 33:2).

Nagbalyung taw si Jesus kat ikaribri it katataawan

⁵ Ta, sangpiten ku si' i banwa ngaytu nga magdadarapa'. Kat pabetang-betang it Ampu'ang Diyus egaytu mga anghil i mamaala' kat banwa ngaytung pa'aaten. ⁶ Talagang ega, sabap ipiyamatuud nang lagi du'un it esang kasuratan it tag-na' nga mag'aat,

"Unuytuy taw ngaytu situt banwa ka pagdedemdemen mu, Ampu'ang Diyus?

Taw lamang sira temed pagtatarimaen mu nga pirmi.

⁷ Kat dekeye' ngaytung timpu ipiyababa' muy taw nga mababa' pa' sira it mga anghil.

Temed ipiyabetang-betang mu nga mabut i aldaw nga ipata'as muy katataawan baw begayan it sub-rang kabantugan.

⁸ Ka ipiyakargu' mu nat kanira i pamaala' it mu'sang bagay." ††

Ta, da'ga in atkayan, talagang egay ma'ped? Kargu' nat taw i mu'sa. ††† Temed kayti, ega paytu maat miyabut. ⁹ Temed itu na talaga i miyabut. Kat

dekeye' nga timpu binwat gasi' si Jesus nga mababa' pat mga anghil isa'un, kat kadakulat il-daw it Ampu'ang Diyus it aten, lumabay si Jesus it kamataynen nga tanggungun ya i kasala'an tami nga mu'sa nga mga taw. Temed lamang ipiyabetang kanya it atkayan, yan nagang binggayan kanya it kabantugan baw pagkamata'as sabap it kamataynen ya ngayti.

¹⁰ Paribasay mu'sang bagay, ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus baw kat ikabantug ya i mu'sa ngaytu, talagang mapakay nga ipiyabetang-betang ya nga si Jesus ngaytu, sumagka' it dakulang kakuri'an. Ka sikayan kiyumplitu ni Jesus i kumpur ka'ilangan yang buwatan isa'un dakel nga taw nga inanak it Ampu'ang Diyus i mataban ya kat ega basta-bastang kabantugan. Si Jesus lamang i piyanggaringan it karibriyan baw kanya i magpan-gu'naan it kanira kat karibriyan nira ngaytu.

¹¹ Sabap iyan Ama' ni Jesus ngaytu nga maglimpiyu' it mga taw kat mga kasala'an nira, Ama' naga gasi' it mga taw ngaytu nga paglimpiyu'un ya. Aypa' da'na ipag'eya' ni Jesus nga ta'wagen ya sira nga mga sulsug ya. ¹² Ka mag'aat i ipiyasurat yat tagna',

"Talagang ituturan kut mga sulsug ku i kagayen mu.

Kat piyag'ada-adapan it kadaklan it taw nga magsamba it imu kumanta' aku it pagbantug kut imu." †††

¹³ Maat pay beken nga ipiyasurat ya,

†† Awit 8:4-6. ††† Genesis 1:26-28. ††† Awit 22:22.

“Pati aku, sumarig akung pirmi it tabang it Ampu'ang Diyus.” †

Baw maat pay pa'ugdun ya,

“Wayni aku, baw ka'ibaaan ku i beken ngayning mga bilang anak it Ampu'ang Diyus nga ipiyasakep yat aken.” ††

¹⁴ Ta paribasay taw i mga anak ngayti nga pa'aat-en, nga may isi, dugu' baw kaskedat ginawa, aypa' ka si Jesus, nagbalyu nga taw naga isa'un mapakay nga matay gasi' kanya. Sabap, du'un it kamataynen ya diya'eg ya si Satanas, nga riyangga' ya i pamegbeg yat taw, nga yay magtaban it kanira du'un it kamatayneng panriga nga egay kaskedan. ¹⁵ Aypa', kat itu ngaytung binwat ya, ipiyali'wan ya na kita kat i'lam tat kamataynen. Ka garing it pagtaw ta situt banwa, subuk uripen tat i'lam it kamataynen ngaytu. ¹⁶ Simpri egaytu mga anghil i pagtabangen ya kaytu in da'ga kita nga magpamaya' it kanya, kita nga subuk mga tungtung-ina-pu' ni Abraham. ¹⁷ Aypa', isa'un katabang kanya nga matuud, kiya'ilangan yang magbalyu nga taw isa'un makasbung kanya it aten nga mga sulsug ya kat mu'sa nga magkapasaran. Ka in atkayan, in du'un kanyat adapan it Ampu'ang Diyus nga magbuwat it buwat it Piyakamata'as nga Sasirduti, ma'ildaw kanyang banar it aten baw ega talagay kurang it pagsirbi ya du'un sabap, kat kamataynen ya, binwat yay panalisi nga ikapasinsiya nga matuud it kasala'an it mga taw. ¹⁸ Baw paribasay kanya nakuri'an baw talagang siyukdanan ni Satanas in unu makapakursud ya, aypa' talagang magkatabangan ya kita in pagsukdanan ta gasi' i aten.

Subra' pat ki Moises si Jesus ngaytu

3 Aypa' kayti, mga kasulsugan ku nga subung nat ipiyapinpin it Ampu'ang Diyus, kamu nga ipiyabetang-batang ya nga maka'istar du'ut langit kat pagdadarapa'en, magayen in panawun it pikir mi si Jesus ngaytu. Kat kamatuudan nga pagpamaya'nen tami, kanya i ipiya'asitu it Ampu'ang Diyus, baw kanya i Piyakamata'as nga Sasirduti nga magpanindeg it aten. ² Talagang siyunud yat kamatuudan i mu'sa nga ipiyag'interga' it Ampu'ang Diyus it kanya nga buwatan. Subung nagat ki Moises. Kat pamaala' ni Moises it pamalay-balay ‡ it Ampu'ang Diyus, siyunud ya gasit kamatuudan i katengdanan ya. ³ Temed si Jesus ngaytu, subra' pa' i kabantugan ya it kabantugan ni Moises. Ka simpri subra' pat kabantugan it esang balay i kabantugan it tagbuwat it balay ngayti. ⁴ Urut tami nga mu'sa nga basta may balay, simpri may nagbuwat it balay ngayti. Temed may tagbuwat it mu'sa, Ampu'ang Diyus. ⁵ Talagang, si Moises, ma-

† *Isaias 8:17.* †† *Isaias 8:18.* ‡ *Mapakay nga pamalay-balay ngaytu nga pa'aaten, mga Israelita it tagna' nga piyapangunaan it Ampu'ang Diyus it ki Moises.*

gayen i pagsirbi ya kat pamalay-balay it Ampu'ang Diyus. Temed, kabilangan ya, manigsirbi lamang kat pamalay-balay ngayti. Ta, yan buwat ya, desa lamang nga ladawan it mga bagay nga ipa'rut it Ampu'ang Diyus kat pagdadarapa'en. ⁶ Temed si Cristo ngaytu, kamatuudan gasi' i pagsirbi ya, taka' ega lamang manigsirbi kanya kat pamalay-balay it Ampu'ang Diyus in da'ga pagbaya'en, ka Anak kanya it Tagbalay. Ta kita na ngaytu i pa'aaten nga pamalay-balay it Ampu'ang Diyus in seklen tat ma'ingget baw ega ipag'eya' tami i pagsunud tat kanya, baw ipag'unay tat masagyang-masagya i pag'inawar tami it mu'sa nga isiyanggup yat aten.

⁷ Aypa', kayti, dedemdemen tami i ipiyagsasar ngayan it Espiritu Santo ngayang mag'aat, “Kayti, basta nagnegan mi i ipag'aat it Ampu'ang Diyus,

⁸ ega sana padsenen mi i ulu mi nga subung it binwat it mga kagiyaringan mi nga kiyuntra' baw siyukda-sukdanan nira kanya du'un it rugar nga kapupuyangtan.

⁹ ‘Talagang,’ maat it Ampu'ang Diyus, ‘pirmi nga pagsukda-sukdanan nira aku, lamang seledan nat epat nga pulung ta'un, nagpasar kat mata nira i guna ku nga ipagtabang kut kanira.

¹⁰ Aypa' ka na'isgan ku na sira, ka namuyaan ku nga pirmi sirang magpablag it aken.

Talagang lamwat sira nga pirmi nga pagpasngelan i dalan nga ipagtuldu' kut kanira.

¹¹ Aypa' ka, kat kadakulat iseg ku it kanira, isiyumpa ku nga talagang da'sira makapapa'na kat pudir ku du'un it rugar ngayti nga isiyanggup kut kanira.’” ††

¹² Aypa', mga kasulsugan, mag'intur kamu nga pirmi isa'un sana egay maski siyu it imyu i may adat nga mara'way, nga ega tingled i nakem ya kat pamaya' ya. Ka iyan nay tumaban it kanya it mangindi' it Ampu'ang Diyus nga egen it egay kaskedan. ¹³ Ta kayti, it abri pay dalan it karibriyan, iyan i magayen nga buwatan mi, aldaw-aldaw paksegen i pamaya' baw pagsarig it esa may esa, isa'un egay ma'akalan it kasala'an nga papunan it demsen nay ulu mi. ¹⁴ Sabap, kita ngaytu, ka'iba-iba na ni Cristo basta seked it umur, mane'te' nga mapa'gen i kasiguruwan ta nga kamatuudan i mga bagay pasar it ki Cristo ngaytu nga pagpamaya'nen ta garing it tagna' pa'.

¹⁵ Ipademdem ku sit imyu i magbebtang ngayan du'ut kasuratan it tagna' nga mag'aat,

“Kayti, basta nagnegan mi i ipag'aat it Ampu'ang Diyus, ega sana padsenen mi i ulu mi nga subung it binwat nira ngayan nga kiyuntra' nira kanya.” ‡

¹⁶ Ka siyuytuy mga taw ngaytu nga pa'aateng kimnuntra' it Ampu'ang Diyus maski nagnegan nira i ipiyag'aat ya? Da'ga ba' kapu'saan it mga taw

†† *Awit 95:7-11.* ‡ *Awit 95:7-8.*

ngayang nakal'id du'ut Egipto kat pagpangu'na ni Moises? ¹⁷ Ta siyu gasi' i inisgan ngaytut Ampu'ang Diyus it seledan it epat nga pulung ta'un? Da'ga ba' iyan namagbuwat it kasala'an aypa' simnari sirat patay du'un it rugar nga kapupuyangtan? ¹⁸ Baw ta, siyu gasi' i pagpa'igu'an ya it isiyumpa ya ngaytu nga mag'aat, "Talagang da'sira makapapa'na kat pudir ku du'un it rugar ngayti nga isiyanggup kut kanira"? Da'ga sira ngayti nga ega namagsunud it mga ampang ya i pagpa'igu'an? ¹⁹ Aypa' kayti magka'rutan tami na nga da'sira nakasled du'un it rugar ngayti nga isiyanggup it kanira sabap it lamwat sirang ega magpamaya' it Ampu'ang Diyus.

Sana da'ta makasbung it mga taw it tagna' nga ega nakapapa'na kat pudir it Ampu'ang Diyus

4 Taka' maski atkayan, magsisigi paytu i ipiyagsanggup ngaytut Ampu'ang Diyus nga, kitang mga taw, maka'uyut nga makapapa'na kat pudir ya. Temed ka'ilangan nga mag'intur tami isa'un egay maski siyu it aten nga makbesan it isiyanggup ya ngaytu. ² Sabap kita, ka'lay ngaytu, pagtuldu'an tami it Magayeng Barita' nga garing du'ut Ampu'ang Diyus, subung nagat mga taw ngaytit tagna'. Temed sira, egay napulus nira it mga ipiya'rut it kanira ka ega talaga piyamaya' nira. ³ Ka kita lamang nga magsarig baw magpamaya' it Ampu'ang Diyus i maka'uyut nga makapapa'na kat pudir ya. Ka pisi'en ta na lamang du'un it inampang ya ngayti nga mag'aat,

"Kat kadakulat iseg kut kanira isiyumpa ku nga talagang da'sira makapapa'na kat pudir ku du'un it rugar ngayti nga isiyanggup kut kanira." † Sayang ka, garing it pagguna it Ampu'ang Diyus it banwa, magpapa'na kanya nga mag'elat it mabagi'an ya i katataawan it kagayenan du'un it kapa'naan ya ngayti. ⁴ Sabap magbebtang gasi' du'un it sang bagi' nga kasuratan it tagna' i pasar it ikapitung aldaw. Ka maat, kat ikapitung aldaw, nagpapa'na i Ampu'ang Diyus kat mu'sang mga paggunaen ya ka nakumplitu ya nay mu'sa. †† Kapa'naan ngaytu, na'igu' si' it iti nga ipiyasurat ya nga mag'aat, "da'sira makapapa'na kat pudir ku du'un it rugar ngayti nga isiyanggup kut kanira." ‡

⁶ Aypa' ma'yag nga iyan mga u'nan nakagneg it Magayen ngaytung Barita' pasar it kapa'naan kat pudir it Ampu'ang Diyus, ega naka'uyut sira sabap it kasutil nira. Temed maski atkayan, ireg it Ampu'ang Diyus nga may maka'uyut it kapa'naan nga ipag'areg ya kat katataawan. ⁷ Aypa', kat timpu it adi' nga si David, maski nagta'lib nay na'lay na nga timpu garing it timpu it mga taw ngayting ega naka'uyut, ipiya'rut it Ampu'ang Diyus nga may

timpu pa' kat timpu ngayti ni David nga ka'uyut i taw it kapa'naan ya. Kamatuudan, siyangpit ni David i ampang "kayti" kat ampang nga ipiyasurat it Ampu'ang Diyus it kanya nga mag'aat,

"Kayti, basta nagnegan mi i ipag'aat it Ampu'ang Diyus, ega sana padsenen mi i ulu mi." †

⁸ Itu, kapa'naan ngaytu kat pudir it Ampu'ang Diyus, ega lamang tu kapa'naan du'un it rugar ngayti nga tiyabanan ni Josue it mga Israelita. Ka in bete' iti na lamang nga rugar i pagpa'igu'an simpri, it nagta'lib nay na'lay na nga timpu, unuka sumangpit pa' it timpu nga maka'uyut i mga taw?

⁹ Ta, kat mga bagay ngaytu, sana nasiguru ta nga may kapa'naan pa' kat pagdadarapa'en, nga subung it kapa'naan it Ampu'ang Diyus kat ikapitu ngayting aldaw, pagkaguna yat mu'sa. Itung kapa'naan, pag'argan kaytu, mga taawan it Ampu'ang Diyus, kumpur mga magpamaya' baw magsarig it kanya. ¹⁰ In siyu-siyuy naka'uyut na kat itung kapa'naan, magpa'na na kat sadili ya nga buwat, subung nagat Ampu'ang Diyus nga, pagkaguna yat mu'sa, nagpapa'na na. ¹¹ Aypa' pa'res tami nga maka'uyut it kapa'naan ngaytu, isa'un da'tami makasbung it beken ngayting mga Israelita nga nariga-riga lamang sabap it ega namagsunud it mga inaat it Ampu'ang Diyus.

¹² Sabap, iyan ampang it Ampu'ang Diyus, ega lugud-lugudun. Dakulay magkabwat ya. Ka'aat ka egen talaga baw matarem. Kabilangan ya, subra' pang matarem it basi' nga limbak tarem. Pagta'seben ya i pati nakem baw pikiran it taw. Aypa' maski unu nga pag'antapen u pagkubwaten it taw, pagkutkutun nga banar it ampang ya ngaytu. ¹³ Talagang egay magkatagu' du'un it Ampu'ang Diyus. Mu'sang bagay, ma'yag kat panleteg ya, baw kanya i panubagan tami nga mu'sa kat mu'sang mga binwatan ta.

Si Jesus ngaytu, Piyakamata'as nga Sasirduti nga egay kasbung

¹⁴ Iyan talaga i magayen, subrang ipapa'gen tami i pagpakimatuud baw pamaya' tami it ki Jesus. Ka kanya i Anak it Ampu'ang Diyus baw nagbara' kanya nga Ega Basta-bastang Piyakamata'as nga Sasirduti tami du'ut langit, nga magpanindeg nga pirmi it aten du'un it adapan it Ampu'ang Diyus.

¹⁵ Itu, Ega ngaytu Basta-basta nga Sasirduti tami, magkasangu'an ya kitang banar kat mga kalubayan ta nga magtaban it aten du'ut kasala'an, sabap kanya, naglabay nagat mu'sang mga sukdan nga mag'abut it aten nga taw. Temed kanya, ega nagkasala'an. ¹⁶ Aypa' kayti, magayen da'tami na

† Awit 95:7-8. Puntu' it ampang ngaytu ni David, in ega padsenen nira i ulu nira, ka'uyut sira nga kapapa'na kat pudir it Ampu'ang Diyus. Ituytu i pagpa'igu'an it tagsurat it Hebreo ngaytu nga maski kayti, atkayan naga.

† Awit 95:11. †† Genesis 2:2. ‡ Awit 95:11.

pa'inte-intere', madap nga lagi du'un it Ampu'ang Diyus, ka maski mata'as kanya nga magbebegbeg it mu'sa, ma'ildaw kanya nga banar. Baw masiguru tami nga kat timpu nga ka'ilangan tami i tabang ya, ibgay yat aten i ildaw ya ngaytu nga pag'angutun tami kat panalangin.

5 Situt aten nga mga Judio, kada pili'en i Piyakamata'as nga Sasirduti tami, kat mga taw naga i pamili'an it kanya. Baw ipagrumra it kanya nga pagpanindegan ya i mga taw kat mga bagay nga ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus, mga bagay nga ipagsamba nga pasalamat du'un it kanya baw ipag'angut it kapasinsiyaan it kasala'an. ² Ta, paribasay kanya, taw lamang gasi' nga pirling pagda'gen it mga kasala'an nga kub-waten ya, madali' ya magkasangu'an i mga magkasala'an baw magkate'ag-te'ag ka egay uru-urut nirat magayen baw da'ga. ³ Baw paribasay magkasala'an kanya gasi', dapat kanya nga mag-buwat it panalisi nga ipag'angut it kapasinsiyaan it sadili yang mga kasala'an, atnaga i kasala'an it mga taw. ⁴ Itu, ega basta-basta ngaytung kateng-danan nga Piyakamata'as nga Sasirduti, ega maat mapakay nga matanggap it maski siyu kat sadili ya lamang nga ka'irgan. Sabap Ampu'ang Diyus tu i magpili' it kanya, subung naga it ki Aaron it tagna'.

⁵ Ta atkayan naga, ega maat si Cristo i nagpata'as it sadili ya kat katengdanan ya nga Piyakamata'as nga Sasirduti, in da'ga Ampu'ang Diyus naga i gi-yaringan kaytu. Ka maat i inampang ya du'un it kanya nga ipiyasurat yat tagna',

“Kayti, ipagpatanda' ku nga Anak kuytu ikaw. Akuy Ama' mu.” †

⁶ Baw maat pay beken nga inaat ya du'un it beken nga bagi' it kasuratan,

“Ikaw, magsasirduti ka it egay katupusan, nga subung it mata'as nga pagkasasirduti ni Melquisedec.” ††

⁷ Si Jesus ngaytu, iyan situ pa' kanya ngayan it banwa, magpanggaga'uy kanya talaga nga uyut i luwa' kat mga panalangin ya du'un it Ampu'ang Diyus. Ka Ampu'ang Diyus lamang i makaribri it kanya du'un it kamataynen. Baw talagang tiyubag i mga panalangin ya sabap nagpalulus kanya nga banar kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus. ⁸ Maski na maat, kanya, Anak it Ampu'ang Diyus, temed kat mga kakuri'an nga siyagka' ya, natantuwan ya nga banar in unu talaga i ka'ulugan it kamatuudan nga pagsunud it mu'sang ka'irgan it Ama' ya. ⁹ Ta paribasay nasunud ya i mu'sa it egay kakurangan, nagbara' na kanya nga piyanggaringan it karibriyan nga ka'genang egay kaskedan, nga ibgay yat mu'sa nga may kamatuudan nga pagsunud it kanya. ¹⁰ Sabap ipiyatindeg kanya it Ampu'ang Diyus it katengdanan nga Piyakamata'as nga

Sasirduti, nga subung it mata'as nga pagkasasirduti ni Melquisedec.

Ka'ilangan, iyan namaya' na, ega mangindi' it Ampu'ang Diyus

¹¹ Dakel tuy masugid ku pasar it pagkasasirduti ni Jesus baw ni Melquisedec temed ta, makuri' na nga ipa'yag it imyu ka subuk diminsen nay ulu mi. ¹² Ka sana kayti, it na'lay na nga magpamaya' kamu, mga manigtuldu' kamu na it panuldu' nga garing du'ut Ampu'ang Diyus. Temed ta, it seked kayti ka'ilangan pa' nga tuldu'an kamu it mga u'na-u'-nang ipagpangadal nga amfang ya. Sana yanay bagay it imyu, madsen na nga panga'en, temed ta, it seked kayti, gatas pa' i kaya mi nga ka'nen.

¹³ Iyan taw nga subung pat wa'wa', ka yapay panga'genan ya gatas, ega pay uru-urut ya it buwat nga magayen baw mara'e-ra'et. ¹⁴ Temed iyan madsen ngaytu nga panga'en, nga ireg sugiden, mga ararem nga ipagpangadal, kat mga atur nay pikir. Itung mga taw, talagang ubas na kat pagpili' it buwat nga magayen, baw pagkilala baw panda'ga it buwat nga mara'e-ra'et.

6 Aypa' ega na mga u'na-u'na ngayti nga ipag-pangadal pasar it ki Cristo i tegelan tat madal in da'ga iyan na nga megay it dakula' nga kasepsep. Ega madungagan i kasepsep mi in mga u'na-u'na ngayting ipagpangadal lamang i pirmi nga pagsa'u-sa'upun. Ka sana ma'yag nat imyu i pangadal nga ega ma'aten i karibriyan kat pagsarig tat mga magagayeng pagbuwaten tami, in da'ga kat pagsarig baw pamaya' ta lamang it Ampu'ang Diyus. ² Ma'yag gasi' siguru it imyu i pangadal pasar it pagbawtis baw beken nga ipagkalimpiyu' kat panleteg it Ampu'ang Diyus, baw pangadal pasar it panapal, † pasar it pag'egen it pa'uli' it mga miyatay na, baw pasar it pangukuman nga panrigang egay kaskedan. ³ Sana, in palugtan kamu it Ampu'ang Diyus, padakula'en ku nay kasepsep mi kat pangadal it beken pa' nga mga bagay.

⁴ Na'aat ku, “in palugtan kamu,” sabap urut it Ampu'ang Diyus in siyu may siyuy ega na mag-pane'te' it kanya. Ta mag'u'unu pa' mapasinguli' baw mapapa'uli' it suma'up du'un it Ampu'ang Diyus i iyan nga namagpangindi' na? Ka tagna', na'yagan na sira pasar it matuud nga dalan, nakalabay na sira it ega basta-bastang ildaw nga garing du'ut langit, baw ka'uyutan na gasi' sira it

† *Tagna'*, adat it mga Judio, pagtapalen niray ulu it ramu-ramu nga ipagpanalisi nira, ka ipagpatindak na du'un i mga kasala'an nira (Levitico 1:4). *Esa gasi'*, in magpatindeg sira it esang taw kat katengdanan ya, pagtapalen gasi' (Mga Bilang 27:18, Deuteronomio 34:9). Baw kat timpu it mga apustul, pagtapalen i taw in pagpagayenen i sarut, u in ipag'interga' du'ut Ampu'an kat buwaten ya.

† Awit 2:7. †† Awit 110:4.

piyasaruman it Espiritu Santo. ⁵ Talagang natan-tuwan nira i kagayen it mu'sang inampang it Ampu'ang Diyus, baw nalabayan nira gasi' i guna ya nga ipalteg ya kat timpu nga mag'a'abut. ⁶ Ta, bawnga nangindi' sira, lamang nalabayan nira nay mga mu'sa ngaytu. In atkayan talagang ega nayan mapakay nga pasinguli'en sira it suma'up baw pa-pa'uli'en, sabap subuk binwat nira si' nga ipiyagrangsang du'ut krus it sadili nirang alima i Anak it Ampu'ang Diyus, baw ipiyagyagyag i ka'e'ya'an ya.

⁷ Ka'alimbawaan ya kaytu, lugta'. In pirmi nga pagtedagen it uran baw magpanggayen i mu'sang ipagluwak, sagyaan it tagpu'un ka dakulay pakinabang. Ta siyu-siyu i subuk lugta' ngaytu, sagyaan baw ildawan it Ampu'ang Diyus. ⁸ Temed ta, in bete' purus ilamunun baw mga luwak nga madugi i magtubu' du'un, ka ega inasikasu i ipiyagluwak, simpri panumpaan nat tagpu'un baw suriban ya na ka egay kapulusan. Atkayan gasi', sumpaan baw rigaen it Ampu'ang Diyus i mu'sang taw nga magpasbung it lugta' ngaytu.

⁹ Mga pagma'alēn ku nga kasulsugan, maski na maat magka'ampang kuy atkaytu taka' pagsisiguruun ku nga ega atkayan i mabetangan mit imyu in da'ga yay tanggapan mi, mga piyakamagayeng bagay nga itumbas yat mu'sa nga iribri ya. ¹⁰ Ka talagang mataldeng i Ampu'ang Diyus. Ega lipaten ya i mga binwatan mi baw pagma'al mit kanya nga ipiyalteg mi, baw seked kayti ipagpalteg mi pa', kat pagsirbi mit mga kasubung mi nga magpamaya' it ki Jesus. ¹¹ Temed yay ka'irgan ku nga kada esat imyu i magpa'res it atkaytu nga pagbuwatan seked it pama'uli' situ it Ampu'an, isa'un subra' nga mapagen i kasiguruwan mi it mu'sa nga pag'i'ina-waren tami nga mga magpamaya' it kanya. ¹² Aypa' magayen, ega garusan mi i pamaya' mi. Iyan i guruun mi, mga taw nga ega magkaskedan kat pagsarig baw pamaya' nirat Ampu'ang Diyus, ka iyan i siguradu nga ikatanggap it mga isiyanggup ya.

Basta Ampu'ang Diyus i simnanggup, ega basta-basta

¹³ Demdemen mi i sanggup it Ampu'ang Diyus du'un it ki Abraham. Kat iting sanggup simnumpa pa' kanya kat sadili yang ngaran. Ka siyu na lamang pa' i sangpiten ya nga mata'as nga kasubrat kanya, in da'ga ega na? ¹⁴ Maat i isiyanggup ya, "Siguradu i ipagsanggup ku nga ildawan ku ikaw nga banar baw padaklen ku nga padaklen i mga tungtung-inapu' mu." ^{†15} Talagang ega na'yawan si Abraham it elat. Piya'but yang banar seked it nag'abut i isiyanggup ngaytit kanya. ^{††16} Mga taw,

† Genesis 22:16-17. †† Pagpatay ni Abraham ega pa' dakel i mga tungtung-inapu' ya temed, kat guna it Ampu'ang Diyus,

in pagpapa'genen nira i mga pag'ampangen, magsumpa sira kat ngaran it iyan nga mata'as pa' it kanira, baw ta, sabap it nanumpa na, du'un na i ka'busan it sugi-sugid. ¹⁷ Ta atkayan naga, iyan simnanggup i Ampu'ang Diyus it ki Abraham, piyapa'gen ya it sumpa. Binwat yay atkaytu ka ireg ya, matantuwan nga banar it mga tumanggap it ipagsanggup ya nga ega magba'gu-ba'gu i kanyang mga inampang. ¹⁸ Basta simnanggup i Ampu'ang Diyus baw nanumpa pa' kanya, talagang siguradu i pagtuman ka ega mapakay nga mambut kanya. Aypa' piyasagya nang banar i nakem tami, kita nga nagpa'imbeng du'ut kanya, isa'un inawaren tat naka'unay nga inawar i kagayenang isiyanggup ya. ¹⁹ Kabilangan it pag'inawar ta ngaytu nga naka'unay, subuk mapa'gen nga pamundu it kiyarurwa ta, isa'un ega ma'ilang. Ka egay beken nga pagpupunduwan in da'ga du'un it adapan it Ampu'ang Diyus, nga kabilangan ya du'un it Subra' Na nga Ega Na Babasta-bastaeng Seled it Templo, du'ut sang bali it maglilingeb nga kurtina'. ²⁰ Miyu'na it aten du'un si Jesus baw kayti magpanindeg it aten du'ut adapan ngayti it Ampu'ang Diyus. Ka, si Jesus ngaytu, kanya na i ipiyatindeg nga Piyakamata'as nga Sasirduti it egay katupusan nga subuk mata'as nga pagkasasirduti ni Melquisedec.

Kata'asan it sasirduti nga si Melquisedec

⁷ Ka itu'un, si Melquisedec ngaytu, adi' tu du'un it Salem it timpu pa' ni Abraham, baw sasirduti pa' it Ampu'ang Diyus nga Subrang Piyakamata'as. Kanya na ngaytu i simnusmu it kana Abraham nga mamag'uli' na i garing miyusig it mga adi' nga nanrumpak. Pagkasusmu yat ki Abraham miyampang kanyat ampang nga pa'ildaw isa'un ildawan si Abraham ngayti it Ampu'ang Diyus. ² Bawnga binwat ni Abraham, ibinggay yat ki Melquisedec ngayti i ikasang pulu' nga bagi' it kumpur narangpas ya du'ut piyakibunu'an ya ngayti nga mga adi' nga inusig nira. (Ta ngaran ngaytu nga Melquisedec, may ka'ulugan ya. Ireg nga sugiden "adi' nga magbegay it kataldengan." Baw ngaran ngaytung Salem, ireg nga sugiden "ka'imbengan." Aypa', paribasay adi' si Melquisedec du'ut Salem, ka'ulugan ya, "adi' nga magbegay it ka'imbengan.") ³ Egay magkasangpit nga pasar it ina' baw ama' ni Melquisedec ngaytu u kadugu'an nga piyanggaring-garingan ya. Ega gasi' nakasurat i pasar it pagpanganak it kanya u kamataynen ya. Kabilangan ya, subung it Anak it Ampu'ang Diyus ka subuk egay katupusan it pagkasasirduti ya.

may anak ya naga baw apu' na nga duwa. Aypa', parabir kanya natay, nagpapu'un nat abut i isiyanggup ngaytit kanya.

⁴ Ta kayti, pakapikiren mi in sang unu kabantug kanya, nga lamang si Abraham, piyakamabantug nga piyanggaring-garingan tami temed ibinggay yat ki Melquisedec ngayti i ikasang pulu' nga bagi' it mga magayeng bagay nga narangpas ya du'un it mga adi' ngayti nga piyakibunu'an ya. ⁵ Garing it timpu ni Moises, iyan mga tungtung-inapu' ni Levi, nga siray pagpamili'an it mga magsasirduti, pialugtan it mga urdin it Ampu'ang Diyus nga tumanggap it ikasang pulu' nga bagi' it mga piyakarigaan it mga Israelita. Pagbuwaten niray atkayan maski mga kabilug nira i mga Israelita ngayti, ka esa-essay pu'un nira nga si Abraham. ⁶ Ta, si Melquisedec ngaytu, ega uyut du'ut mga tungtung-inapu' ngaytu ni Levi, temed binggayan kanya it ikasang pulu' nga bagi' nga garing du'un it ki Abraham. Bawnga piyatdekan ya pa' it ampong nga pa'ildaw si Abraham ngaytu, kanya nga siyanggupan it Ampu'ang Diyus. ⁷ Talagang urut tang mu'sa nga iyan magpatdek it ampong nga pa'ildaw, subrang mata'as kanya it taw nga pagpatdekan ya. ⁸ Waytu paytu, iyan mga tungtung-inapu' ni Levi nga magpisi' it ikasang pulu' nga bagi' du'ut mga Israelita, may kamataynen nirat kanira. Temed si Melquisedec ngaytu nga timnanggap it ikasang pulu' nga bagi' garing du'ut ki Abraham, subuk egen kanyat egay kaskedan ka ega nakasurat du'ut kasuratan i pasar it kamataynen ya. ⁹ Aypa' ma'aat ta nga maski si Levi ngayti, nga kanyay pu'un it mga magtanggap it ikasang pulu' nga bagi' du'ut mga Israelita, kat alima ni Abraham subuk nagbegay gasi' it ikasang pulu' nga bagi' du'un it ki Melquisedec. ¹⁰ Sabap maski ega pa' ipiyanganak si Levi ngaytu it pagsusmu ngayti ni Melquisedec it ki Abraham, temed apu'-tu'ud ni Levi si Abraham ngayti.

¹¹ Iyan ibinggay it Ampu'ang Diyus i mga urdin ya du'ut mga Israelita, si Aaron baw beken nga mga tungtung-inapu' ni Levi i riyumraan ya nga tumban it mga taw kat mga pagbuwateng ipag'angut it kapasinsiyaan it kasala'an. Temed, kat pagkasasirduti nira ngayti, egaytu ika'awa' it kasala'an it mga taw. Ka in bete' magka'awa' talaga i kasala'an it mga taw kat pagkasasirduti na Aaron simpri ega na ka'ilangan nga patindeg it beken pa' nga sasirduti nga pagkasasirduti ya, subung it ki Melquisedec, nga belag it pagkasasirduti ni Aaron. ¹² Ta, in biya'gu i pagkasasirduti, simpri ega mapakay nga ega biya'gu gasi' i mga urdin pasar it pagkasasirduti ngaytu. ¹³⁻¹⁴ Kamatuudan, iyan Ampu'an tami nga si Jesus nga pagpa'igu'an ku ngaytu, egaytu kat kuyunang mga tungtung-inapu' ni Levi nga yay pagpamili'an it mga magsasirduti it tagna'. Urut tami nga mu'sa nga si Jesus, kat kuyunang mga tungtung-inapu' ni Juda. Itu nga kuyunan, ega siyangpiti ni Moises iyan ipiya'yag ya in

siyu i mapakay nga buwateng sasirduti. Ega talagay maski esa nga nagsasirduti kat kuyunang mga tungtung-inapu' ni Juda.

Pagkasasirduti ni Jesus, bagay it aten nga mga ka'ilangan, subung nagat pagkasasirduti ni Melquisedec

¹⁵ Pagba'gu ngaytut Ampu'ang Diyus it dalan it kataldengan kat panleteg ya, minyag nang banar iyan timnindeg nay beken nga sasirduti nga subung it ki Melquisedec na ngaytu. ¹⁶ Itu nga sasirduti, ega maat nagbara' kanya nga sasirduti sabap lamang natuman yay magbebtang du'ut urdin tami nga mga Judio pasar it in unu nga dugu' it taw i mapakay nga buwateng sasirduti. Ega atkayan in da'ga nagbara' si Jesus nga sasirduti kat keseg it ginawa ya nga egay kabugtu'an, ka nanda'eg it kamataynen. ¹⁷ Sabap ituy ipagpamatuud it kasuratan pasar it kanya,

“Ikaw, magsasirduti ka it egay katupusan nga subung it mata'as nga pagkasasirduti ni Melquisedec.” †

¹⁸ Ta da'ga, in atkayan, ma'yag na nga nagantiyan nay tagna' ngayting dalan nga ipag'aat it mga urdin ka egay keseg ya u pakinabang nga mawa' it kasala'an it taw? ¹⁹ Sabap egay napataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus it itung dalan. Temed, sabap it ba'gu ngaytu nga dalan nga binwat ya, ega na basta-basta i pag'i'inawaren tami ka magkapatpad tami na du'un it Ampu'ang Diyus it ega nay kakasala'an kat panleteg ya.

²⁰ Waytu pa' i puriba nga subrang magayen i ba'gu ngaytung dalan. Ka iyan binwat si Jesus nga sasirduti, simnumpa pay Ampu'ang Diyus nga nagpatindeg it kanya. Ega simnumpa kanya iyan ipiyatindeg i beken nga mga sasirduti it tagna'.

²¹ Temed pagpatindeg it ki Jesus maat pay Ampu'ang Diyus it kanya,

“Aku nga Ampu'ang Diyus kayti i magsumpa baw ega mag'ugad-ugad i pikir ku. Ikaw, magsasirduti ka it egay katupusan.” ††

²² Aypa', sabap it keseg it sumpa ngaytu, si Jesus talaga i kasiguruwan ta it subra' nang magayen nga paki'upakat it Ampu'ang Diyus it aten.

²³ Itu pay masugid ta, tagna' ngayti dakel na nga mga sasirduti nga nagsubli-subliyen. Sabap it kamataynen, iyan i ega ipagkasigi it pangatengdanan nira. ²⁴ Temed, si Jesus ngaytu, egen tu it egay kaskedan, aypa' ega naytu magantiyan u masubliyan i pagkasasirduti ya ngaytu it seked it ka'nu-ka'nu. ²⁵ Aypa', sabap it mu'sa ngaytu, kayang-kaya ya nga iribri it ka'ustu'ang karibriyan i mu'sa nga, kat keseg it pamaya' nirat binwat ya, magpasakep

† Awit 110:4. †† Awit 110:4.

du'ut Ampu'ang Diyus. Magkapanindegan ya sir-ang pirmi ka egen kanya it egay kaskedan.

²⁶ Kanya i Piyakamata'as nga Sasirduti nga bagay talaga it aten nga ka'ilangan. Ka alaid nga pirmi i nakem ya kat mu'sang kasala'an. Ega talagay kara'e-ra'etan nga magpangbit kat nakem ya, baw egay maski unu nga magka'iway it kanya. Dakulay piyagbelagan it kanya baw aten nga makasala'an baw kayti, binggayan na kanyat Ampu'ang Diyus it piyakamata'as nga pudir du'un it langit. ²⁷ Talagang ega subung kanya it beken ngaytu nga magkata'wag naga nga Piyakamata'as nga Sasirduti it tagna'. Ka sira, aldaw-aldaw magbuwat sirat panalisi nga ipag'angut it kapasinsiyaan it kasala'an, u'na da'an i sadili nirang kasala'an bawnga kasala'an gasi' it beken nga taw. Temed, si Jesus ngaytu, ka'sa lamang binwat yay sadili ya nga bilang salisi nga ipag'angut it kapasinsiyaan it kasala'an it taw. Ega na ka'ilangan nga sa'upun u dungagan pa'. ²⁸ Kat mga urdin ni Moises, kat mga taw i pamili'an it kada Piyakamata'as nga Sasirduti, maski makasala'an sira ka taw naga. Temed pagta'lib it na'lay nga timpu garing it pagbegay it mga urdin du'ut ki Moises, simnumpa i Ampu'ang Diyus, nga Anak ya nga si Jesus i riyumraan ya nga Piyakamata'as nga Sasirduti. Ka nasunod ni Jesus it egay kakurangan i mu'sang ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus kat ikaribri it taw. Aypa' kanya i Piyakamata'as nga Sasirduti nga magpanindeg it aten it ka'ustu'an it egay kaskedan.

Ega basta-bastang Piyakamata'as nga Sasirduti si Jesus, ka kanyay pagpa'ulugan it bagung paki'upakat

8 Itu bay ka'ulugan it pagsugiden ku ngaytu, talagang kumplitu kat mu'sa i Piyakamata'as nga Sasirduti nga magpanindeg it aten. Binggayan na kanyat ega basta-bastang pudir du'ut langit, nga mag'a'dung na kanya du'un it iwanang ayun it Ampu'ang Diyus nga Piyakamata'as nga Adi'.

² Magbuwat kanyat buwat it Piyakamata'as nga Sasirduti du'un it matuud nga papagsambaan nga du'ut langit, nga ega taw lamang i nagbuwat in da'ga talagang Ampu'ang Diyus.

³ Talagang, katengdanan it kada Piyakamata'as nga Sasirduti, magbuwat it ipagpasalamat baw panalisi nga ipag'angut it kapasinsiyaan it kasala'an. Aypa' ka, itu ngaytung Piyakamata'as nga Sasirduti tami, ega mapakay nga egay kanya gasi' nga buwatan nga ipag'angut it kapasinsiyaan.

⁴ In situt banwa lamang, ega mapakay kanya nga magsasirduti sabap, kanya, ega kat kuyunang mga tungtung-inapu' ni Levi, nga sira lamang i mapakay nga muwat it mga bagay ngayti nga ipagsamba nga ipiyag'aat it mga urdin ni Moises.

⁵ Temed, pagsirbi nira ngaytu, bilang ladawan lamang it du'un it langit. Sabap iyan ipagkupatindeg na ni Moises i magkapuru-purun nga papagsambaan, maseked-seked talaga nga inaat it Ampu'ang Diyus it kanya nga ka'ilangan ibaya' nga banar it pabetang-betang nga ipiyalteg it kanya du'un it Bukid it Sinai. ¹⁶ Temed iyan pagsirbi ngaytu nga ipiyaskel it ki Jesus, talagang subra' pang magayen it pagsirbi ngaytit mga sasirduti situt banwa. Sabap kanya i nagpapa'gen it subra' nga magayen nga paki'upakat it Ampu'ang Diyus kat katataawan. Ka ungaytu, mga isiyanggup it Ampu'ang Diyus kat ba'gu ngaytung paki'upakat, subra' pang magayen it mga isiyanggup kat tagna' ngayti.

⁷ Ka in bete' egay kurang kat tagna' ngayti nga paki'upakat, ta unuka ka'ilangan pay ba'gu ngaytu? ⁸ Temed yay kurang, pagsunod it mga taw it mga urdin kat tagna' ngayting paki'upakat. Dakulay na'iway it Ampu'ang Diyus du'ut kanira, aypa' ka magsusurat i inaat ya nga mag'aat, "Mabut i aldaw nga paki'upakat aku si' it ba'gu nga paki'upakat kat mga Israelita ngaytu, baw kat mga tungtung-inapu' ngaytu ni Juda. ††

⁹ Nga itu ngaytu nga paki'upakat, ega na subung it paki'upakat ku ngayti it mga kagiyaringan nira, iyan ipiyali'wan ku na sira kat pagka'uripen nira du'un it Egipto.

Ka lamang atkayan, ega inintindi nira i paki'upakat ku ngayti. Aypa' ka piyabaya-baya'an ku na sira.

¹⁰ Itu'un si' i ipaki'upakat ku it mga Israelita kat pagdadarapa'en.

Mga urdin ku, idawa' ku na kat ulu nira baw ipatdek ku nang banar kat nakem nira.

Sakpen ku sira it ega basta-bastang pagsakep it kamatuudang Ampu'an, baw ipabetang ku sira nga mga taawan ku nga pag'arigraen ku nang banar.

¹¹ Ega na maat ka'ilangan pa' nga ituldu' it maski siyu it mga kabanwa ya, u i'aat ya pat mga sulsug ya nga mag'aat, 'Ka'ilangan nga kilalaen mu i Ampu'ang Diyus.'

Sabap aku, makilalaan nira na nga mu'sa, ega nay pinili'an, mata'as nga dugu' baw ra'yat.

¹² Sabap ipasinsiya ku nat kanira i kara'e-ra'etan nira baw talagang lipaten ku na i mga kasala'an nira." ‡

† Exodo 25:40. †† Pagpatay it adi' nga si Solomon nabagi' i mga Israelita, ka nagrara'et sira. Juda i ipiyanganan nirat sang bagi', nga siray mga tungtung-inapu' it duwa ngayang anak ni Jacob, nga si Juda baw si Benjamin. Iyan mga tungtung-inapu' it sang pulu' ngayting anak nga beken ni Jacob, piyanganan nirat Israel (1 Mga Adi' 12:1-24). Aypa', mag'aat i itu'un situt kapitulo 8:8 ngaytu nga, sabap it ba'gu ngaytung paki'upakat it Ampu'ang Diyus du'ut kanira, mapakay na nga magkagayen sira sing mu'sa du'un it kanya. ‡ Jeremias 31:31-34.

¹³ Ta, it ipiyatindeg nat Ampu'ang Diyus i paki'upakat ngaytu nga ba'gu, da'ga ba' ireg sugiden, ipagpabetang ya na nga ega nay magka'argan it u'na ngayting paki'upakat? Ta da'ga maski unu nga bagay nga ega nay magka'argan ka maglagi-lagi na, ega ma'lay ma'awa' na?

U'nang paki'upakat, ega iti i mapisi'an it taw it kapasinsiyaan it kasala'an

9 Ta kat tagna' ngayting paki'upakat may mga urdin naga nga pagsunudun it mga taw kat pagsamba nira, baw may balay nga yay papagsambaan nira situt banwa. ² Papagsambaan ngayti, balay nga magkapuru-purun baw dinwang bagi' i seled ya. Iyan sang kaseledan, tiya'wag nga Ega Basta-bastang Seled. Du'un kaytit iting seled i titidawan, lamisaan, baw tinapay nga ipagpasalamat nira du'ut Ampu'ang Diyus. ³ Iyan ikadwang seled nga du'un it sang balit kurtina', pagta'wagan nga Subra' Na nga Ega Na Babasta-bastaeng Seled. ⁴ Du'ut iting seled i papangantengan it kamangyan baw Kaban it Paki'upakat, nagsubung nga pamagluulupan it bulawan. Esa nga magbebtang du'un it Kaban ngayti i pagbebtangan it manna. Bulawan nga binwat i pagbebtangan. Du'un gasi' magbebtang it Kaban ngaytit Paki'upakat i sungkud ni Aaron nga timnunas, baw duwa ngayting dapi'pis nga batu nga pagsusuratan it mga urdin it Ampu'ang Diyus. ⁵ Du'un it saggaw it Kaban ngayti may duwa nga pagpangaranan it Kerubin. Iti, katanda' it ega talaga basta-basta i kabantugan it Ampu'ang Diyus. Pag'u'lungan it mga elad nira i pagpangaranan gasi' it Magka'angutan it Ildaw nga Kapasinsiyaan. † Temed mga itu ngaytu, ega naytu ipa'yag ku kayti it tumubi-tubi.

⁶ Ta, yan na'ayus nay mu'sa it atkayti du'un it papagsambaan nira, iyan mga sasirduti, aldaw-aldaw semled sira du'un it u'na ngayting seled nga Ega Basta-bastang Seled, ka magbuwat sirat kanirang pagbuwatan. ⁷ Temed du'un it ikadwa ngayting seled nga subrang piyakamata'as, yagay magkasled, Piyakamata'as lamang nga Sasirduti, baw ka'sa lamang it sang ta'un. Basta semled kanya, ega mapakay nga egay taban ya nga dugu' it ramu-ramu nga isiyalisi nga ipag'angut it kapasinsiyaan du'un it Ampu'ang Diyus. U'nay mga kasala'an yat kanya, bawnga kasala'an it katataawan nga ipagpabetang it kanira maski egay uru-urut nira pasar it kasala'an ngayti. †⁸ Kat

† *Pasar it mga siyangpit ngaytu, basaen i du'ut Exodo 26:31-33, Exodo 25:10-39, Exodo 16:33-34, Mga Bilang 17:8-10, baw Deuteronomio 10:3-5. †† Kat pasepsep it beken, kasala'an ni Adan du'ut Eden i pagpa'igu'an kaytu. Ka, sabap it iting kasala'an, ipagpabetang na nga nagkasala'an i mu'sang taw, lamang egay uru-urut it taw pasar it kasala'an ngayti, ka ega sira mismu i nakabwat. Temed ipagpabetang nat aten nga mu'sa ka si Adan i pu'un it mu'sang taw (Roma 5:12-19).*

atkayti nga ka'ayusan talagang ma'yag nga ipag-sugid it Espiritu Santo nga tagna', basta sakep pa' sira it mga urdin it u'nang paki'upakat, ega talaga mapakay semled i taw du'ut adapan it Ampu'ang Diyus. Sabap kat tagna' ngayting papagsambaan nira, ega magkasled i mga taw du'un it Subra' Na nga Ega Na Babasta-bastaeng Seled. ⁹ Iti ngayti, ladawan lamang ti. Iyan i pagpapuntu'an ya, kayti na ngaytu nga timpu. Ka iyan mga bagay ngayti nga pagbuwatan du'un nga ipagpasalamat baw ipagpanalisi nga ipag'angut it kapasinsiyaan, ega naga maat magkapataldeng it mga magsamba ngayti. Mabe'gat pa' kat nakem nira i binwat nirang mga kasala'an. ¹⁰ Sabap buwat nira ngayting atkayti, iyan lamang i pagpa'igu'an, mga bagay-bagay sabap it bilug it taw, nga subuk panga'en, pag'imnun, baw paglimpiyu'. Mga itu ngaytu nga urdin, magpapanaw tu seked it ega pa' ipiyatindeg it Ampu'ang Diyus i ba'gung paki'upakat ya nga subrang magayen.

Subrang may kapulusan it ba'gung paki'upakat, sabap ma'al nga dugu' ni Cristo i keseg ya

¹¹ Temed ta, kayti, ipiyalampud na si Cristo, baw ipiyatindeg kanya nga Piyakamata'as nga Sasirduti it subra' pang magayen ngaytung paki'upakat. Du'un i pagsirbiyan yat kanya it Ega Babasta-bastaeng Papagsambaan nga egay kasbung. Itung Papagsambaan, subrang mabantug it papagsambaan nirat tagna' ka ega lamang taw i minwat baw ega situt banwa ngaytu in da'ga du'un talagat langit. ¹² Si Cristo ngaytu, ka'sa lamang kanya siminled du'un it Subra' Na nga Ega Na Babasta-bastaeng Seled nga du'ut langit. Tama' na i ka'sa ngayti. Baw ega dugu' it mga kambing u u'uybun nga baka' i taban ya nga ipag'angut it egay katupusan nga kapasinsiyaan, in da'ga talagang sadili ya nga dugu', nga iti talagay ipiyagtanggung ya it kasala'an tami nga mga taw isa'un maribri tami it egay katupusan. ¹³ Tagna', iyan dugu' it mga kambing baw mga tudu nga baka' baw abu it inanteng nga dumaraga pa' nga baka', ipagwaswas kat mga taw nga ipagpabetang nga ega limpiyu' kat panleteg it Ampu'ang Diyus, ka ipaglimpiyu' it kanira. ‡ Ta kat atkaytung buwat buwatan sira nga limpiyu' na kat panleteg it Ampu'ang Diyus, nga inawa'an na it in unuy ega ipagkasamba nira, maski kat li'wan lamang it bilug i paglimpiyu'un ngaytu. ¹⁴ Ta in atkayan, subra' nga may kapulusan it dugu' ni Cristo nga piyaturu' ya! Sabap kat keseg it Espiritu Santo nga egay kamataynen ipiyagbegay ya i ginawa ya, kanya nga egay maski unu nga ma'ipay u kakurangan kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Dugu'

‡ *Mga Bilang 19:1-18.*

ngaytu ni Cristo i magkalimpiyu' it nakem tami kat mu'sang kara'e-ra'etan nga binwat, nga yay magtaban it taw kat kamatayneng panriga nga egay kaskedan. Aypa' kayti, pagsirbiyan ta nat masagayay nakem i Ampu'ang Diyus nga egen it egay kaskedan.

¹⁵ Aypa' ka, kat keseg it dugu' nga ipiyaturu' ya, piyapa'gen na ni Cristo i ba'gu ngaytung paki'upakat. Kamataynen ya ngayti i ipiyagribri yat taw kat panriga it Ampu'ang Diyus it mga kasala'an nira, iyan sakep pa' sira it u'na ngayting paki'upakat. Aypa' kumpur piyanakman it Ampu'ang Diyus nga pasakep it kanya, makatanggap na sira it kagayenang egay ka'awa'an nga isiyanggup ya. ¹⁶ Ta, pan-gun pasar it panunubliyen i esang mapisi'an tat ka'alimbawaan it itu'un ngaytu, nga ega mapisi' i kagayenang isiyanggup it Ampu'ang Diyus in ega piyaturu' ni Cristo i dugu' ya. Ka basta may pan-gun nga pasar it panunubliyen, ka'ilangan nga matantuwan i kamatuudan nga natay na i nan-gun ngayti. ¹⁷ Sabap ma'yag nga subuk egay kapulusan ya mintras egen pa' kanya. May kapulusan mana in patay na kanya. ¹⁸ Ta atkayan naga, iyan ipiyatindeg i u'na ngayting paki'upakat, egay keseg ya in egay dugu' it mga inimatay nga ramu-ramu. ¹⁹ Ka iyan nakapa'yag na ni Moises du'ut kadaklan it mga taw i ka'yagan it kada urdin, minsi' na kanyat dugu' it baka' baw kambing, dugu' nga may ragi' na nga danum. Miyanu gasi' it bulbul it tupa nga liyuu' it madarag, idiyu'un yat pungru-pungru it isopo, bawnga itiya'en du'ut dugu' ngayti, ka wiyaswasan ya i kadaklan it taw baw pagsusuratan yat mga urdin ngaytit Ampu'ang Diyus. ²⁰ Dengan i inampang ya nga mag'aat, "Itu i dugu' nga magpa-pa'gen it paki'upakat ngaytut Ampu'ang Diyus nga ipagpasunud yat imyu." ^{†21} Inanu'an ya gasi' it dugu' i balay ngayting papagsambaan baw mu'sang mga kagamitan in magsamba. ²² Ka sigun kat inaat it mga urdin, subuk egay beken nga ipaglimpiyu' it maski unu kat panleteg it Ampu'ang Diyus in da'ga dugu'. Ta, atkayan naga, egay ka'awa'an it kasala'an kat panleteg ya in da'gay ipaturu' nga dugu'. †

Ma'awa' nang banar i kasala'an it taw sabap it kamataynen ni Jesus

²³ Ta, it atkayti, kat pagsamba it mga taw it tag-na', nga ladawan lamang it kamatuudang pagsamba du'un it langit, ega mapakay nga ega paglimpiyu'un nira i mu'sang bagay it dugu' it mga ramu-ramu nga ipagpanalisi. Temed, iyan ipaglimpiyu' nga panalisi nga bagay it kamatuudan ngaytung pagsamba du'un it langit, ka'ilangan sub-ra' pang kagayen it mga ramu-ramu ngayti.

† Exodo 24:8. † Levitico 17:11.

²⁴ Sabap, si Cristo, ega maat du'un i sinledan ya it Ega Basta-bastang Seled it Templo ngayti situt banwa, nga taw lamang i minwat baw ladawan lamang it matuud nga papagsambaan, in da'ga talagang langit i sinledan ya. Ta kayti, du'un na kanyat adapan it Ampu'ang Diyus, magpanindeg it at-en. ²⁵ Baw ega gasi' maat siminled kanya du'ut langit isa'un pirming ipagpaturu' ya i dugu' ya, subung it Piyakamata'as nga Sasirduti it mga Judio, nga ta'un-ta'un semled du'un it Subra' Na ngayti nga Ega Na Babasta-bastaeng Seled, nga may taban ya nga dugu' it mga ramu-ramu nga piyaturu'. ²⁶ Ka in bete' ka'ilangan ni Cristo nga ipaturu' nga pirmi i dugu' ya da'ga ba', ubus matay, matay kanya garing pa' it pagkaguna it banwa? Temed ega atkayan in da'ga, kayti, kat timpu ngaytu it katumanan it mu'sa ngayti nga pagbuwatan it tagna', ka'sa lamang limnampud kanya situt banwa nga parawun na i kasala'an it taw. Ipiyagparaw ya, sadili yang dugu' nga ipiyaturu' it ka'sa ngayti. ²⁷ Subung nagat kamataynen it taw. Kat pabetangbetang it Ampu'ang Diyus talagang mabut nga mabugtu' i ginawa it kada esa, temed ka'sa lamang tu mabut. Bawnga ukuman na i elaten. ²⁸ Ta, atkayan naga, ka'sa lamang gasi' binwat si Cristo nga panalisi, isa'un matanggung ya i kasala'an it katataawan. Baw pa'uli' naga kanya situ, taka' ega na maat isa'un tumanggung it kasala'an it taw, in da'ga mamisi' manat kumpur magpa'but it kanya, ka timpu nat kakumplituwan it karibriyan nira.

10 Iyan mga urdin nga ipiya'alimat Ampu'ang Diyus du'un it mga Judio, egaytu ikapisi' it mga magagayeng bagay nga mag'a'abut. Iyan mga bagay nga magkapisi' it urdin, bilang aninu lamang it mag'a'abut ngaytu. Ka iyan mga ramu-ramu nga ipagpanalisi nira it ta'un-ta'un, nga ipag'angut it kapasinsiyaan, egaytu magkaparaw it kasala'an it mga magpandangep ngaytu du'ut Ampu'ang Diyus. ² Ka in bete' talagang magka'awa' nay kasala'an nira kat atkaytu nga mga panalisi, ta simpri ega na mabe'gat pa' kat nakem nira i mga kasala'an nga nabwat nira. Baw da'ga ba' ega na ka'ilangan nga manalisi pa' it suma'up? ³ Taka' iyan bay kamatuudan ya, itu ngaytung mga panalisi, magpademdem lamang it mga taw it mga kasala'an nira it ta'un-ta'un. ⁴ Sabap, dugu' ngaytut mga baka' nga tudu baw dugu' it mga kambing, egaytu magka'awa' it mga kasala'an.

⁵ Aypa' ka iyan ade'deng nay u'nang pama'asitu ni Cristo it banwa, maat ya du'un it Ama' ya, "Ega dugu' it mga ramu-ramu nga ipagpanalisi, u beken pa' nga ipagbegay, i na'irgan mu in da'ga ak-en ngaytu nga dugu' nga ipaturu'.

Aypa' ka piyabara'an mu na aku it bilug it taw.

⁶ Talagang ega magkasagyaan mu i mga ramu-ramu nga pag'antengen, nga ipag'angut it kapasinsiyaan it kasala'an. †

⁷ Bawnga maat ku, 'Wayni aku na.

Talagang sunudun ku i mu'sang ka'irgan mu, ikaw nga Ampu'ang Diyus ku, sigun kat magbebtang du'un it kasuratan sabap it aken.'" ††

⁸ Ta, may pagpapuntu'an it ampang ya ngaytu. U'na maat ya nga ega magkasagyaan it Ampu'ang Diyus i mga ipagbegay nira baw mga ramu-ramu nga pag'antengen, nga ipag'angut it kapasinsiyaan it kasala'an, maski na maat yay magbebtang du'un it mga urdin. ⁹ Bawnga maat ya, "Wayni aku na. Sunudun ku i mu'sang ka'irgan mu." Aypa' ka ma'yag nga inawa' nat Ampu'ang Diyus i tagna' ngayti nga pagsalisi it ramu-ramu nga ipag'angut it kapasinsiyaan, ka giyantian na it kamataynen ngaytu ni Cristo. ¹⁰ Ta, kat ka'irgan ngayti it Ampu'ang Diyus, linimpiyu' tami na kat mga kasala'an tami sabap it ka'sa ngayti nga kamataynen ni Jesu-Cristo, nga ipiyasalisi ya i sadili ya nga bilug.

¹¹ Kat tagna' ngayting dalan it pagsamba, du'un magtitindog i mga sasirduti ka magbuwat sirat katengdanan nira. Talagang aldaw-aldaw iyan nagay pagbuwaten nira, magsalisi it ramu-ramu nga ipag'angut it kapasinsiyaan it kasala'an. Temed ta, yay matuud, ega ngaytu ipagkaparaw it kasala'an i iti ngayti nga mga panalisi. ¹² Temed si Cristo ngaytu, talagang ka'sa lamang binwat yay atkayti ngayti nga ipagpanalisi it kasala'an. Ka'sa ngayti, talagang tama' na it seked it ka'nu-ka'nu. Kamatuudan, pagkabwat ya, ta, miyadung na kanya du'un it iwanang ayun it Ampu'ang Diyus. ¹³ Du'un kanya mag'elat it timpu nga, iyan mga kalaban ya, pa'ampu'un na nga tutungtungan mana it a'ay ya. ¹⁴ Talagang kumplitu i binwat ni Jesus sabap, kat keseg it ka'sa ngayting pagsalisi it sadili ya nga bilug, binwat ya nga mataldeng it egay kaskedan kat panleteg it Ampu'ang Diyus i kumpur paglimpiyu'un ya kat kasala'an.

¹⁵ Magpamatuud gasi' situt aten i Espiritu Santo pasar it itu ngaytu. Ka da'ga ba' ipiyasurat yay atkaytu nga mag'aat,

¹⁶ "Pag'abut it timpu, itu i ba'gung paki'upakat nga ipaki'upakat kut kanira,' maat it Ampu'ang Diyus.

'Talagang idawa' ku na kat ulu nira i mga urdin ku ngaytu, baw ipatdek ku na gasi' kat nakem nira.'" †

¹⁷ Baw dungag pang inaat yay atkaytu,

"Talagang ega na demdemen ku pa' i mga kasala'an baw kara'e-ra'etan nira." ††

† Maski ipiyabetang-batang it Ampu'ang Diyus i mga iti ngayti ega pagsagyaan ya in yay seked, magpanalisi sira nga mag'angut it kapasinsiyaan it kasala'an, temed alaid kat nakem nira i pagsunud it ka'irgan ya, ka pagsumbaya'en nagang pirmi i sadili nirang ka'irgan. †† Awit 40:6-8. † Jeremias 31:33. †† Jeremias 31:34.

¹⁸ Ta, paribasay magka'awa' nang banar i kasala'an kat binwat ngayti ni Cristo, aypa' ka ega na ka'ilangan nga manalisi pa' it ramu-ramu nga ipag'angut it kapasinsiyaan.

¹⁹ Aypa' kayti, mga kasulsugan, mapakay tami na nga subuk semled it ega nay pag'ali'an ta du'un it Subra' Na ngayting Ega Na Babasta-bastaeng Seled, kat keseg it dugu' ni Jesus nga ipiyaturu' ya.

²⁰ Sabap, kat pagsalisi ya it bilug ya, binwatan ya na kita it ba'gung dalan nga maglalapus na du'un it sang bali it kurtina', isa'un talagang ka'but tami na du'un it adapan it Ampu'ang Diyus. Na'awa' nay maglilingeb ngayti nga kurtina', nga ladawan it bilug ya nga inimatay. ²¹ Si Jesus na ngaytu i Sasirduti tami nga da'nay kasbung, nga yanay magpamaala' du'un it pamalay-balay it Ampu'ang Diyus.

²² Aypa' ka ayaw ta nat pangangali', in da'ga madap tami na du'un it adapan it Ampu'ang Diyus it ega lugud-lugud lamang, in da'ga kamatuudan, baw mapa'gen i pagsarig baw pamaya' tami it kanya. Sabap yanay magdada'eg kat nakem tami, nga limpiyu' tami na kat mu'sang kasala'an, ka subuk pini'tikan ni Jesus it dugu' ya, baw subuk inugasan ya na kita it danum nga ega basta-basta.

²³ Ka'ilangan nga papa'genen tami i pag'inawar tami it mga magagayeng bagay nga isiyanggup it Ampu'ang Diyus it aten, iyang mga bagay nga ipagpamatuud tami nga pirmi. Da'tami magduwaduwa sabap egaytu ma'akal i simnanggup ngaytu.

²⁴ Baw magayen, pa'resan tami nga sulagen i pikir it kada esa kat raras it esa may esa, baw kat mga buwat gasi' nga magayen. ²⁵ Ka'ilangan gasi' nga ega bete' buwaten ta nga papanemdeman i pagtingped tami nga sumamba it Ampu'ang Diyus, nga subuk adat it mga beken. In da'ga iyan i magayen, pirmi nga paksegen i pamaya' it esa may esa, subra' na kayti nga subuk pagsisiguruun ta na nga mag'ade'deng nay pama'uli' it Ampu'an situt banwa nga mangukuman.

Ka'ilangang-ka'ilangan mane'te', ega mangindi'

²⁶ Ka in talagang timindek na kat nakem tami i kamatuudan pasar it kamataynen ni Jesus, temed baliwala'en tami pa' ka temden si' nga ipasigi i pagbuwat ta it kasala'an, ega na talagay beken nga ipagsalisi nga ikapasinsiya it kasala'an tami. ²⁷ In da'ga, iyan na lamang i elaten tat magpanguripe'pey, pangukuman it Ampu'ang Diyus nga subuk tabla' i apuy nga mansur it mu'sa nga magkuntra' it kanya. ²⁸ Ka da'ga basa'an, in siyusiyu i miyaliwala' it maski mga urdin ngayti ni Moises it tagna', talagang ega pagpasinsiyaan, pag'imatayen, in ipamatuud i buwat ya it duwa u tulung sistigu? ²⁹ Ta in atkayan, subra' nga mabe'gat i

pag'angutun nga panriga it taw nga gimni'ek-gi'ek lamang it Anak it Ampu'ang Diyus, baw dimniyam-pa' it Espiritu Santo nga nagpanakem it kanya sabap it ildaw it Ampu'ang Diyus. Talagang dakulay turubagen ya ka biyaliwala' yay ega basta-bastang dugu' nga keseg it paki'upakat it Ampu'ang Diyus it kanya, nga iyan i ikalimpiyu' it kanya kat kasala'an ya. ³⁰ Sabap ega elam it aten i kakayaan it kanya nga miyaat,

“Akuy Manig'ukuman it taw. Aku manay baala' meles.” †

Baw magsusurat gasi',

“Siguradung ukumanan it Ampu'ang Diyus i mga taawan ya.” ††

³¹ Talagang ega lulugud-lugudun in betanganan kat ukuman nga panriga it Ampu'ang Diyus, kanya nga egen it egay kaskedan.

³² Dedemdemen mi si' i tagna', iyan ba'gu kamu pang na'yagan it kamatuudan ngaytu. Da'ga ba' nane'te' kamu maski pag'apisen nga banar it dakel nga kakuri'an? ³³ Ka in sumang ka'an u pagdiyampa'en kamu baw pagpakuri'an pa' kat adapan it kadaklan it taw. Sumang ka'an u gasi' magpanabang kamu it mga ka'ibaan mi nga pagpakuri'an nat atna. ³⁴ Ega ini'laman mi nga tabangen i in siyu it imyu i pagpipirisuun, baw iyan nga nalabayan mi nga inagaw i mga kusas mi masasagya kamu ga. Sabap urut mi na nga subra' pa' nga magayen baw magpane'te' i kamanggadan nga mag'a'areg it imyu kat pagdadarapa'en. ³⁵ Aypa' kayti yay magayen, ega ugaden mi i pagsunud mi it ki Cristo, nga pagpanindegan mi it may pagma'iseg it nakem. Ka talagang nakasiguru i ega basta-bastang panunumbas it pagsunud mi ngaytu. ³⁶ Ka'ilangan nga teme'te' kamu isa'un masunud mi nga banar i ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Bawnga in atkayan matanggap mi i isiyanggup ya. ³⁷ Sabap subung natag magbebtang ngayan du'ut kasuratan, nga mag'aat,

“Dekeye' mana nga timpu, ega na ma'lay, iyan mag'a'abut ngayan, mabut na yan. Ega pa'atrasu.

³⁸ Taka' iyan taawan ku nga ipagpabetang ku na nga mataldeng, yay magdada'eg kat nakem ya, pamaya' baw pagsarig yat aken.

Temed in mangindi' kanya siguradu nga ega na sagyaan ku.” †

³⁹ Temed kita, ega uyut du'ut mga magpangindi' ngayti nga ma'ilang kat pagdadarapa'en, ka aten, te'te' i pamaya' baw pagsarig tat Ampu'ang Diyus. Aypa', kita, maribri ta talagay aten.

Dakulay mapisi' ta du'ut pagsarig baw pamaya' it mga taw it tagna'

11 Ta kayti, iyan pamaya' baw pagsarig ngaytu, iyan i ikapisi' tat egay ka'ugadan nga kasiguruwan nga kamatuudan i mga bagay nga pagpa'butun, maski ega pa' naltegan. ² Talagang, mga taw it tagna', egay beken nga ikiyasagyat Ampu'ang Diyus it kanira in da'ga kat pamaya' baw pagsarig nira ngaytut kanya.

³ Ka pamaya' tami it inaat it Ampu'ang Diyus i ikiyasepsep ta nga, banwa ngaytu baw mu'sang mga paryaman, giyuna ya kat keseg it ampong ya lamang. † Magsugid tu nga mga bagay nga magkaltegan, egaytu gimnaring kat mga bagay nga magkaltegan naga, in da'ga giyuna lamang.

⁴ Ka panawun it pikir mi i mga taw it tagna' nga siyagyaan it Ampu'ang Diyus. Alimbawa si Abel. Sabap it pamaya' ni Abel ngayti it Ampu'ang Diyus nagbuwat kanya it panalisi nga pasalamat nga ipiyabetang it Ampu'ang Diyus nga subra' pang magayen it ki Cain nga pasalamat. † Aypa', ipiyamatuud it Ampu'ang Diyus nga, si Abel ngayti, mataldeng nga taw. Kamatuudan, tiyanggap ya i kanya nga pasalamat. Kayti, maski maat na'lay na nga patay si Abel ngayti, dakulay ipagtuldu' it aten it pamaya' yat Ampu'ang Diyus.

⁵ Ta, sabap gasi' it keseg it pamaya', si Enoc, ega miyatay. Ipiyag'ugad na lamang kanya it Ampu'ang Diyus du'un it ikadwang ka'genan. †† Talagang ega na nakita-kitaan kanya ka ipiyag'ugad nga matuud. Ka inaat naga du'un it kasuratan nga talagang, si Enoc, pagsagyaan nga pirmi it Ampu'ang Diyus, aypa' ka ipiyag'ugad na lamang kanya. ⁶ Temed talagang ega mapakay nga sagyaan it Ampu'ang Diyus i taw nga egay pamaya' it kanya. Sabap maski siyu nga maat kupa'ildaw it Ampu'ang Diyus, ka'ilangan nga magpamaya' kanya nga may Ampu'ang Diyus talaga. Baw ka'ilangan gasi' nga magpamaya' kanya nga tumbasan it Ampu'ang Diyus i kumpur magpa'res tumulus in mag'u'unu makilalaan nira kanya nga banar.

⁷ Ta, si Noe gasi', paribasay magayen i pamaya' ya, piyakimatuud yang banar i sasar it Ampu'ang Diyus sabap it ega basta-bastang ukuman nga mag'a'abut, maski ega pay nagpasar kat mata ya. Aypa', uyun gasi' it inaat it Ampu'ang Diyus, minwat kanya it dakulang masakayan nira, isa'un maribri sira nga sang anakan. ††† Sabap it pamaya' ya ngayti ipiyabetang kanya nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus, baw sikayan gasi' minyag nga dapat nga ukumanan i mu'sa ngayting

† Deuteronomio 32:35. †† Deuteronomio 32:36.

‡ Habacuc 2:3-4.

†† Genesis kapitulu 1. ††† Genesis 4:1-5. †††† Genesis 5:24. ††††† Genesis 6:9 seked it 8:22.

taw nga beken situt sinirungat langit ka da'sira namaya' it inaat it Ampu'ang Diyus.

⁸ Ta, sabap gasi' it pamaya' baw pagsarig ya it Ampu'ang Diyus, siyunud ni Abraham i inaat it Ampu'ang Diyus it kanya nga pa'ugad du'un it ipasadilit kanya nga rugar. Talagang ega diya'ga ya maski egay uru-urut ya pasar it rugar ngayti nga pa'adu'unan ya. ⁹ Kat keseg it pamaya' baw pagsarig ya nana'idan kanya nga subung it dayu'an lamang du'un it rugar nga iti na i isiyanggup it kanya it Ampu'ang Diyus. Balay nga pag'i'istaran ya, magkapuru-purun lamang, atnaga si Isaac baw si Jacob nga timnanggap gasi' it sanggup it Ampu'ang Diyus nga atkayti naga. ¹⁰ Ka iyan talagay pag'e'laten ni Abraham nga ma'istaran ya, iyan ega basta-bastang siyudad du'un it langit nga mag'u'unay ka Ampu'ang Diyus i nagpabetang-betang.

¹¹ Sabap gasi' it pamaya' baw pagsarig nira it Ampu'ang Diyus nanganak naga na Abraham, duwa ni Sara, maski gurang na sirang gurang baw si Sara, ega magpanganak nga babay. ^{††} Ka yay kat pikir ni Abraham, purus kamatuudan i kat Ampu'ang Diyus, nga ega mapakay nga ega tumanen ya i isiyanggup ngaytit kanya. ¹² Aypa' ka maski esa-esa si Abraham ngaytu, baw ka'aat ka patay na kanya kat kagurang ya, temed kanyay lini'wanan it tungtung-inapu' nga ega mabilang, nga subung nat kadakel it bitu'un du'ut langit baw atnat igis du'ut baybayan.

¹³ Sira ngaytung siyanggupan, [‡] seked it aldaw nga natay sira te'te' talagay pamaya' nirat inaat it Ampu'ang Diyus. Ka maski ega nag'abut kat timpu nira i mga isiyanggup yat kanira temed atnat magkalawag na nira baw pagpa'butun nira it masagayay nakem. Talagang natantuwan nira nga sira, dumadayu' lamang baw subung lamang sira it magpangintataawan situt banwa. ¹⁴ Ta it atkayan i kasepsep nira, ma'yag nga sigi pay pa'but nirat pirmaminting banwa nga mata'idan nira. ¹⁵ Baw ega lamang banwa ngayti nga giyaringan nira i pagpa'igu'an nira kaytu, ka in atkayan may timpu pa' nga ikapa'uli' nira naga du'un. ¹⁶ Temed ega, in da'ga subra' pang magayen nga banwa i pagpa'butun nira, nga egay beken, langit tuy pa'aaten ngaytu. Aypa' talagang ega ipag'eya' it Ampu'ang Diyus nga mata'wag kanya nga kanirang Ampu'an, sabap talagang inargan ya sira it pirmaminting banwa nga mata'idan nira.

¹⁷ Kat kadakula' gasit pamaya' yat Ampu'ang Diyus ega dimna'ga si Abraham iyan siyukda-sukdanan kanya nga imatayen nga ibgay du'ut Ampu'ang Diyus i anak ya nga si Isaac. ^{‡†} Ega diya'ga ya maski pae'esa-esang anak ya si Isaac ngayti

[†] Genesis 12:4. ^{††} Genesis 18:1-15 baw 21:1-2. [‡] Pa'aaten kaytu, si Abraham, duwa ni Sara, si Isaac, baw si Jacob. ^{‡†} Genesis 22:1-19.

baw kanya i pagpa'igu'an it isiyanggup ngaytit Ampu'ang Diyus it kanya nga mag'aat,

¹⁸ "Asat ki Isaac i li'wanan it bangsa ngayang ta'wagen nga tungtung-inapu' mu." ^{‡†}

¹⁹ Sabap magtetdek kat nakem ni Abraham i pagsarig ya nga maski maat matay na si Isaac, egen nagat Ampu'ang Diyus. Baw maski ega naga natabusan ya nga imatayen ka siyabar naga it Ampu'ang Diyus, ka'aat ka talagang subuk nag'egen mana si Isaac ngayti.

²⁰ Ta, si Isaac gasi', sabap it pamaya' yat isiyanggup it Ampu'ang Diyus, piyatdekan ya i bilug it mga anak ya nga si Jacob baw si Esau it pa'ildaw nga ampang kat pagdadarapa'en nira. ^{‡††}

²¹ Atkayan naga, sabap it pamaya' ya it inaat it Ampu'ang Diyus, parabir natay si Jacob piyatdekan ya gasi' it ampang nga pa'ildaw i duwa nga apu' ya nga anak ni Jose. ^{‡††} Baw maski magtata'gen mana si Jacob ngayti it sungkud ya, simnamba ga lamang kanya it Ampu'ang Diyus.

²² Ta, sabap gasi' it pamaya' baw pagsarig ya du'un it Ampu'ang Diyus, iyan ade'deng na matay si Jose na'ampang ya naga nga kal'id naga du'ut Egipto i mga Israelita ngayti baw ipiyan-gun ya nang tabanen nagay tu'lang ya in lim'id na sira. [§]

²³ Ta, sabap gasi' it kadakulat pamaya' baw pagsarig nirat Ampu'ang Diyus, iyan mga giyaringan ni Moises, ega mini'lam sira nga kuntra'en niray urdin it adi' du'ut Egipto. Iyan namayaan nira nga ega basta-bastang taw i anak nira ngayti, patagu' nga impet nira it seledan it tulung bulan. ^{§†}

²⁴ Bawnga yan ustunang taw si Moises ngayti, maski magayen i kabetangan ya ka inanak it anak it adi' ngayti, temed sabap gasi' it pamaya' ya it Ampu'ang Diyus, tiyananan ya naga i iting kagayenan. ²⁵ Yanagay liyabi ya, maka'uyut naga kanya it mga kabilug ya nga mga taawan it Ampu'ang Diyus maski pakuri'an, ega gat pasaga-saga it kasala'an nga magkapisi'an it kasagyaan lamang nga ega magpane'te'. ²⁶ Ka, kat pikir ya, maski unu nga kakuri'an i malabayan ya kat alima it beken sabap it pamaya' ya it Manrribri nga ipalampud it Ampu'ang Diyus kat pagdadarapa'en, yay subra' pang magayen it kamanggadan nga mapisi' ya du'un it Egipto. Iyan talagay ipiyatdek ya kat nakem ya, ega basta-basta nga itumbas it Ampu'ang Diyus it kanya kat pagdadarapa'en.

²⁷ Sabap gasi' it kadakulat pamaya' baw pagsarig ya it Ampu'ang Diyus, limin'id kanya du'ut Egipto it ega pag'i'laman yay iseg it adi'. Ega talaga limnubay i pamaya' baw pagsarig ya ngayti ka, kat nakem ya, subung talagat pagleltegan yang pirmi i Ampu'ang Diyus, maski ega magkaltegan.

^{‡†} Genesis 21:12b. ^{‡††} Genesis 27:1-40. ^{‡††} Genesis 48:1-20. [§] Genesis 50:24-25. ^{§†} Exodo 2:1-10.

†²⁸ Sabap gasi' it pamaya' ya it inaat it Ampu'ang Diyus, ipiyag'uridin ni Moises nga pa'idan it dugu' i mga salakwatan it mga balay nira isa'un ega imatayen it Anghil nga Mamumu' i mga panganay nirat kanira nga mga Israelita. Baw garing it iting aldaw ipiyapanaw ya i Pista' it Tiya'liban. ††

²⁹ Ta, mga Israelita gasi', sabap it pamaya' nira it Ampu'ang Diyus, nakadipag sira du'ut dagat ngayting pagpangaranan it Madarag, nga piyanawan nira, nanu'u-tu'ugan. Temed iyan mga taga Egipto na i dimnipag, napu'sa sirat kalmes. †

³⁰ Sabap gasi' it pamaya' it mga Israelita ngayti du'un it Ampu'ang Diyus, miyamlad i kuta' it siyudad it Jerico, pagkatopus it linibut nirat pitung aldaw. †³¹ Baw si Rahab, iyan babay nga taga Jerico ngayti nga ega magayen i adat ka bilug ya i ipagpanulus ya, paribasay namaya' kanya it Ampu'ang Diyus piya'apyat ya du'ut balay ya baw inistimar yat magayen i mga sunda. Aypa' ega naka'uyut kanyat inimatay nga ka'ibaaan it mga kabanwa ya nga ega nagpasakep it Ampu'ang Diyus. †

³² Ta, subuk ega na mapa'abwatay ku pa' nga sugi-sugid ka talagang kurangen aku it timpu in tuturanen ku pa' i sabap it ki Gedeon, si Barac, si Samson, si Jefte, si David, baw sabap it ki Samuel baw mga prupita'. ³³ Nga mga itu ngaytung mga taw, sabap it keseg it pamaya' baw pagsarig nirat Ampu'ang Diyus, dakula' talagay nabwat nira. Dakel i mga ka'adi'an nga piyamagda'eg nira. Purus kataldengan i ipiyapanaw nira kat mga sinakepan nira baw natanggap nira i isiyanggup it Ampu'ang Diyus it kanira. Iyan beken, napageget nira i ba'ba' it maski leon. ³⁴ May ega nagated it maski magdidingalang nat panugu-sugu i apuy, baw naribri pay beken kat tarem it basi'. Maski malulubay i beken, binggayan it Ampu'ang Diyus it ega basta-bastang keseg isa'un mapiyanda'eg sira kat pagbunu'an, nga piyapalagyu niray dadaklan nga sundalu' it beken nga bangsa nga magpanrumpak it kanira. ³⁵ Sabap gasi' it pamaya' baw pagsarig du'un it Ampu'ang Diyus, may mga babay nga nakanira naga i mga pagma'a-ma'alén nira nga miyatay na, ka inggen it pa'uli'. ††

Iyan beken gasi' miyata'mis nira pay matay kat pakuri' it kanira, ega gat mangindi' sira, ka urut nira nga egnen naga sira it pa'uli' baw begayan pat subrang piyakamagayen nga ka'genan ka ega na matay. ³⁶ May beken gasi' nga pagdiyampa'en baw pagripdasan it pagbubwatan nga panriripdas. May pagpipirisuun gasi' nga pagkakadinaan pa'. ³⁷ May inimatay it pagbuntalan it batu, may paglagadi'en nga pagbegsangen, may pagbunu'un. May mga yamanay pakayan nira, kulit it tupa baw kambing. Ta-

† Exodo 2:11 seked it 12:42. †† Exodo 12:1-30. † Exodo 14:1-31. †† Josue 6:1-21. †† Josue 2:1-22 baw 6:22-25.

††† 1 Mga Adi' 17:19-24 baw 2 Mga Adi' 4:18-37.

lagang makuring-makuri' sira, pag'intirmisen pa' baw ipagpabetang pa' it ega magayen. ³⁸ Talagang subuk ega na bagay it taw nga atkaytuy kagayen it pamaya' i banwa ngaytu nga makasala'an. Ka iyan beken mamaglu'ug-lu'ug na du'un it kabubukidan baw mga rugar nga kapupuyangtan. May magpatatagu' na du'un it mga bulau' baw du'ut mga kakukubkuban.

³⁹ Itu nga mga taw, talagang siyagyaan nga banar it Ampu'ang Diyus i kakseg it pamaya' baw pagsarig nirat kanya. Temed maski atkayan, ega natuman ya kat timpu nira i isiyanggup ya. ⁴⁰ Ka subra' pang magayen nga pagtuman i ipiyabetangbetang ya nga ega pa' tumanen ya seked it ega pa' na'but i aten ngaytung timpu. Aypa' kayti, sira baw kita, sang tamiyan na i katanggap it ega basta-bastang kagayenan nga isiyanggup ya.

Ka'ilangan mane'te' i pagsunud tat Ampu'an maski unuy mag'abut

12 Ta kayti, in ipa'alimbawa tat kuntis i ka'genan ta, kadakel it mga taw ngaytit tagna' nga mapa'gen i pamaya' baw pagsarig nira it Ampu'ang Diyus, nakalungba' na sira kat kanirang pag'abutun baw kayti, subuk maglilibut it aten ka mamagpanleteg. Aypa', ka'ilangan indi'an tami na i kasala'an u maski unu nga bagay nga subuk magbaer u magsimber it aten baw pa'ere-eres tami nga ayawun i aten nga palagyuun. ² Ka'ilangan, subuk ega lisu'un i seyek tami du'un it ki Jesus, nga kanya i nagpalteg it aten nga mu'sa in mag'u'unu i ka'ustu'an baw egay kasbung nga pagsarig baw pamaya' du'un it Ampu'ang Diyus. Biyaliwala' ya lamang i kadakulat ka'eya'an it kamataynen ya du'ut krus ka yay ipagpada'eg ya nga pirmi kat nakem ya, ega basta-bastang kasagyaan nga makanya du'un it langit. Ta kayti, mag'a'dung na kanya kat iwanang ayun it ara'dungan it pagka'adi' it Ampu'ang Diyus. ³ Ee' ba', panawun talaga it pikiran mi si Jesus ngaytu, in sang unu i siyagka' ya nga pakikuntra' it kanya it mga makasala'an. Pikir-pikiren mi kanya isa'un da'kamu manlubay baw maskedan kat pagsunud mi it kanya.

⁴ Kamu ngaytu, ega pa' nalabayan mi nga kat ikiyagtas it ginawa mi i paglaban mi it kara'e-ra'e-tan. ⁵ Subuk nalipatan mi na i inaat ngaytit tagna' it Ampu'ang Diyus it imyu nga mga anak ya, nga bilang pakseg it nakem mi. Maat ya ngaytu, "Anak, ipabetang mu nga ega lulugud-lugudun in pagtaldengen ka it Ampu'ang Diyus.

Ega manlubay ka in pag'abutun ka it panaldeng ya ngaytu.

⁶ Sabap talagang pagtaldengen it Ampu'ang Diyus i mu'sa nga pagraranan ya.

Baw kat panaldeng ya ngaytu subuk pagrugaen ya i mga ipagpabetang ya na nga mga anak ya.” †
 7 Aypa' sagka'en mi lamang i maski unu nga kakuri'an nga mag'abut it imyu, sabap kat ikataldeng mi yan. Itu ngaytu, magpakilala nga, pabetang nat Ampu'ang Diyus it imyu, mga anak ya na. Ka aring anak i ega pagtaldengen it gi-yaringan ya? 8 Ta it matuud nga pagtaldengen it Ampu'ang Diyus i mu'sa nga mga anak ya, simpri in ega atkaytuy buwatan it imyu, da'ga ba' ireg sugiden, da'kamu mga anak ya nga matuud, in da'ga subuk mga lupaw kamu lamang? 9 Da'ga ba' paggalangen tami i ama' ta situt banwa in ega pag-pabaya-baya'an ya lamang i buwat tang ega magayen in da'ga pagtaldengen ya? Aypa' subra' nga pasakep tat panaldeng it Ampu'ang Diyus nga na'Ama' tami sabap it pamaya' ta, ka in atkayan, li'wan ya, mag'ega basta-basta i ka'genan ta.
 10 Iyan panaldeng it mga giyaringan ta, seked lamang it ustu' tami nang taw, baw sigun kat in unuy pasepsep nira nga ikagayen ta nga mga anak. Temed panaldeng it Ampu'ang Diyus, kat ikagayen tami nga matuud isa'un manga'genan ta nga alaid nang banar kat mu'sang kasala'an nga subung it kanya. 11 Talagang basta uras na nga pagtaldengen ya kita ngaytu, da'ta masagya, ka makuri' it aten. Temed in nagta'lib na, basta pialulusan tami, subra' nga tumaldeng i panga'genan tami, nga yay tumaban it aten it nakem nga subrang ma'imbeng.
 12 Aypa' ka ayaw kamu it pagsuku' u lumubay in da'ga pakula-kula'si kamu naga kat pagsunud mi.
 13 Baw inturun nga kat dalan it kamatuudan i pirmi mi nga pagpanawan, isa'un ega mangindi' i mga mamag'alang-alang pa', in da'ga magmapa'gen i pamaya' nira.

Ega balala'an i ildaw it Ampu'ang Diyus u pasngelan i ampang ya

14 Ka'ilangan pa'resan mi i pag'urunnyun nga kat ika'imbeng it paki'iba-iba mi it masigkataw mi, baw pa'alaidan mi na i kasala'an. Sabap mga ma'i'ireg it kasala'an, da'sira makapasagpun du'un it Ampu'an kat pagdadarapa'en. 15 Asikasuun mi i pamaya' it esa may esa isa'un egay maski siyu it imyu nga subuk magkatudu' kat ildaw ngaytu it Ampu'ang Diyus. Ka in may atkayan, yay tumaban it kanya it mangindi'. Ka kabilangan it taw nga atkaytuy buwat ya, dikut nga ka'i'ilu i buwa'. Ta, in pata'nan lamang kanya nga kemseg simpri, dakel i matindakan nga maguluy ulu nira, ka subuk ma'ilu it ka'i'ilu ya. 16 Mag'intur kamu gasi' nga egay asat imyu nga mapiyamakun kat ega asawa ya. Baw sana egay maski siyu it imyu nga ega mag'intindi it mga bagay nga ega basta-basta kat panleteg it Am-

pu'ang Diyus, subung it ki Esau nga, pudir ya kat pagkapanganay, itiyukar yat sang pinggan lamang i panga'en. 17 Da'ga ba' magka'rutan mi nga, pagka'anu kayan, pag'angutun ya naga du'ut ama' ya nga ipatdek naga du'ut bilug ya i ampang nga pa'ildaw nga talagang kat panganay? Temed diya'ga na kanya sabap it ega na maba'gu pat ama' ya i na'ampang ya na, maski sang unu pa' i reges ni Esau baw luwa-luwa' ya.

18 Subung nagat inaat ku, pa'alaidan mi na i mu'sang kasala'an sabap, aten ngaytung dalan nga ipagka'adap tami du'un it Ampu'ang Diyus, ega subuk dalan it mga Israelita it tagna', nga may magkaltegan it mata baw magkagnegan it talinga nira. Ka iyan du'un sirat Bukid it Sinai may magdidigalang nga sugut apuy, ere'eret nga kadleman, baw sebeg it deres nga atnat bagyu. 19 May tingeg it taburi baw pangga'maran it miyampang. Pagkagneg it mga taw it pangga'maran ngayti, pag'angutun nira nga ega na pakisugidan sira it iti ngayti. 20 Sabap talagang ini'laman nira i pag'aaten it mag'ampang ngayti nga mag'aat, “Maski siyu nga kasalya it temegday situt bukid ngaytu, abir kung ayep, talagang imatayen it pagbuntalan it batu.” ††21 Talagang ipagkapanri'su nat ti'dun i magkalawag du'ut bukid ngayti. Aypa' ka, pati si Moises, naka'ampang na nga mag'aat, “Magyeyeg aku na baytut i'lam.” ‡

22 Temed kita, iyan i piyatpadan tamit aten, Mungsu' it Sion, † nga yay siyudad it Ampu'ang Diyus nga egen it egay kaskedan, iyan Jerusalem nga du'un it langit nga pamagtata'idan it ega magkabilang i kadakel it mga anghil nga magsamba it kanya it masagyang-masagya. 23 Aten nga piyatpadan, pagtingpedan it mu'sa nga ipagpabetang it Ampu'ang Diyus nga mga panganay ya, ‡ nga maglilista' i mga ngaran nira du'un it langit. Naka-patpad tami na du'un it Ampu'ang Diyus nga Manig'ukuman it mu'sang taw, baw du'ut kadaklan it mga magpamaya' nga miyatay na nga, lamang ega pay panlangit nga bilug, temed binggayan nat kakumplituwan it kanirang karibriyan. 24 Talagang aten nga piyatpadan, si Jesus, nga kanya i nagpa-pa'gen it Ba'gu ngaytung Paki'upakat, baw dugu' ya nga subuk ipini'tik yat aten. Yay subrang may kapulusan, subra' pa' it dugu' ngayti ni Abel nga mag'angut lamang it kablesan.

†† Exodo 19:12-13. ‡ Deuteronomio 9:19. † Mungsu' it Sion i pangaran nirat esang mungsu' du'un it siyudad it Jerusalem. Ade'deng it Sion i piyatindegan ni Solomon it Templo, nga yay subuk pagtata'idan it Ampu'ang Diyus situt banwa (Joel 3:21b). ‡ Kat panleteg it mga Judio, ega basta-basta i kabatangan it mga panganay nga lalaki. Alimbawa in patay nay ama' baw subliyen nat mga anak i mga kusas ya, dubli i kat panganay nga lalaki nga subliyen (Deuteronomio 21:17). Aypa', kita nga inanak nat Ampu'ang Diyus sabap it pamaya' tat Anak ya nga si Jesus, pabetang yat aten, ega lamang anak in da'ga panganay pa'.

† Kawikaan 3:11-12.

²⁵ Aypa' mag'intur kamu nga ega pasngelan mi i ampang it Ampu'ang Diyus. Ka iyan ega simnunud it ampang ya nga garing du'ut Bukid it Sinai it tag-na', ega talaga nakaribri sira it panriga. Ta, subra' na kayti in pasngelan tami i ampang ya nga taban ni Jesus nga ipiyalampud ya nga garing du'ut langit. ²⁶ Iyan miyampang i Ampu'ang Diyus du'ut Bukid it Sinai ngayti, yimnegyeg i lugta' it keseg it ga'maran ya. Temed kayti ipagpamatuud ya nga mabut i aldaw nga payegyegen ya si' i ega lamang desang lugta', in da'ga pati langit gasi', subung nagat inaat ya it tagna'. ²⁷ Ta, kat mga ampang ya ngaytu, ma'yag nga kat iting aldaw, mu'sa ngaytung bagay nga maat payegyegen, talagang ma'awa'. Ka lamang giyuna it Ampu'ang Diyus, kat pabetang-betang ya, egaytu manupusan. Buwaten yaytu isa'un yanay mane'te' nga paganti, mga bagay nga ega na ngaytuy ka'awa'an.

²⁸ Ta, ka'adi'an ya ngaytu, iyan i egay ka'awa'an. Aypa', paribasay may ka'uyutan tay aten it ka'adi'an ngaytu, ka'ilangan seklen tat ma'ingget i ildaw ngaytut Ampu'ang Diyus it aten, isa'un kasirbi tat kanya it pagsirbi nga magkasagyaan ya, pagsirbi nga may i'lam nga paggalang it kanya. ²⁹ Sabap, kanya nga Ampu'ang Diyus tami, in magpanriga, kabilangan ya subuk apuy nga magpan-gansur.

Mga pirang muna'aw nga dapat ugali'en it mga magpamaya'

13 Ka'ilangan nga ipasigi mi nga magsigraras kamu it esa may esa nga subung it sang sul-sugan. ² Ega mi lipa-lipaten nga pagpa'apyaten mi kat balay mi i taga belag nga rugar. Ka may nakab-wat naytu it atkaytu, ta palan mga anghil i na-pa'apyat nira. ³ Ka'ilangan tabangen mi i mga ka'ibaan mi nga pagpipirisuun. Sangu'an mi sira nga subung bat pagpipirisuun kamu gasi' i imyu. Atkayan naga i maski siyung beken nga pag-pakuri'an sabap it pamaya' nira, ka subung kamut sang kabilu-bilugan.

⁴ Ka'ilangan gasi', ega kalabta'en mi i pag'asawa ngaytu, in da'ga galangen talaga. Sabap siguradu nga betanganan ya it ukuman i mu'sa nga magpa-makun kat taw nga ega asawa nira. ⁵ Ka'ilangan manga'genan kamu it ega kupagmanggad. Iyan i magayen, pagsagyaan mi na i kumpur magkapara-gan mi, ega pagkudungagan nga pirmi. Sabap waytuy inaat it Ampu'ang Diyus, maat ya,

“Talagang ega pablagan u tananan ku kamu it seked ka'nu-ka'nu.” †

⁶ Aypa' ipagpamatuud tami it may pagma'iseg it nakem i itu nga inaat,

† Haggai 2:6. †† Pagpa'igu'an kaytu, umbay nga duwa, u may asawa na it sang kataawan, u may asawa na nirang duwa. Pakyaw na. † Deuteronomio 31:6c.

“Iyan Ampu'ang Diyus, iyan na i magtabang it ak-en.

Da'ga nay mai'laman ku, ka unu pay mabwat it masigkataw kut aken?” ††

⁷ Magayen gasi', dedemdemen mi i u'nang mga magpamaala' it imyu, nga mga tagnang manigpanuturan asat imyu it ampang it Ampu'ang Diyus. Panawun it pikir mi i magayen nga liyapusan it panga'genan nira baw sana guruun mi i kagayen it kanirang pamaya'. ⁸ Si Jesu-Cristo ngaytu nga piyamaya' nira, ega talagay pag'ugadan ya. In mag'u'unu kanya it tagna', atkayan naga kayti baw seked it ka'nu-ka'nu. ⁹ Aypa' ayaw kamut pate'ag-te'ag it dakel-dakel nga mga panuldu' nga mag'alaid kat dalan it kamatuudan. Magayen in pirmi nga pagpaksegen tay pamaya' ta du'un it ildaw it Ampu'ang Diyus, ega maat du'un it pag-sunud it mga urdin sabap it panga'en. Egay napu-lus it mga taw nga magsunud it mga iti ngayti.

¹⁰ Kita nga magpamaya' it ki Jesus, kamataynen ya du'ut krus i ipagkapasinsiya it kasala'an tami. Temed sira nga magsalisi pat ramu-ramu nga ipag'angut it kapasinsiyaan it kasala'an, talagang egay uyu-uyut nirat kapasinsiyaan nga mapisi' du'ut krus ngayti. ¹¹ Ka, kamataynen ngaytu ni Jesus, ipiyagladawan it tagnang pagbuwaten it Piyakamata'as nga Sasirduti, nga pagtabanen ya du'un it Seled ngayti nga Ega Basta-Basta i dugu' it mga ramu-ramu nga ipagpanalisi it kasala'an, temed iyan bilug it mga ramu-ramu ngayti nga piyadgu', pagtabanen du'un it li'wan it pagbabalay-balayan nira, ka du'un i pag'antengan. ¹² Ta atkayan naga, inimatay si Jesus du'un it li'wan it kuta' it siyudad it Jerusalem isa'un, kat pagturu' ngayti it sadili ya nga dugu', malimpiyu' ya i katataawan kat mga kasala'an nira. ¹³ Aypa' ka elpen tami kanya ngayti nga subuk du'un it li'wan it pagbabalay-balayan it mga Judio, ka pa'uyut tami it mga pakuri' baw ka'eya'an ngayti nga siyagka' ya. ¹⁴ Sabap ega situt banwa ngaytu i pir-maminti' nga babanwaan tami, in da'ga iyan ega basta-bastang siyudad kat pagdadarapa'en. Ituy pagpa'butun tami.

¹⁵ Aypa' kayti, paribasay si Jesus ngaytu i egay kasbung nga Piyakamata'as nga Sasirduti tami, ka'ilangan magbantug tami it Ampu'ang Diyus it egay kaskedan. Yay ipagsamba nga pasalamat nga bagay it mga taw nga magpasakep nga matuud it kanya, ega maat mga ramu-ramu nga ipagpanalisi. ¹⁶ Baw magayen gasi', ega lipa-lipaten tami i mga buwat nga magayen baw adat nga mapiyanabang

†† Awit 118:6-7. †† Siguru, ituy puntu' it mga ampang ngaytu. Mga Judio nga magsarig nat kamataynen ni Jesus, nga iyan i ikaribri it kanira, ka'ilangan indi'an na talagay rilihiyun nira ngaytit tagna', baw sagka'en i maski unu nga pakuri' it kanira sabap it pangindi' nira ngayti.

tami it beken, sabap ituy esa gasing pagsamba nga pagsagyaan it Ampu'ang Diyus.

¹⁷ Baw gasi' iyan i magayen, pasakep kamu it mga magpamaala' it imyu baw sunudun mi i mga muna'aw nirat imyu. Ka sira, iyan i katengdanan nira, magtatarima nga pirmi it pamaya' mi isa'un ega ma'ilang i kiyarurwa mi. Tubagan nira du'ut Ampu'ang Diyus in pabaya-baya'an nira i katengdanan nira ngaytu. Ta, simpri in pagsunudun mi sira it magayen nga pagsunud, masasagya yan sira nga magpangatengdanan. Temed in pagpata'bangen mi i nakem nira ka ega pag'intindiyen mi sira, ega naga kat ikagayen mi yan.

¹⁸ Ega lipaten mi kami kat mga panalangin mi. Ka egay kat nakem namen nga pagbuwaten nameng ega tama'. Baw talagang ireg namen nga magpanga'genan kami nga pirmi it egay ma'iway kat panleteg it Ampu'ang Diyus. ¹⁹ Subrat mu'sa pag'angutun ku nga pirmi mi aku nga ipagpanalangin nga sana makapa'uli' aku naga asat imyu it madali'.

²⁰ Iyan dugu' nga ipiyaturu' it Ampu'an ta nga si Jesus, iyan i magpapa'gen it Ba'gu ngaytung Paki'upakat nga egay kaskedan. Aypa' inggen si Jesus it pa'uli' it Ampu'ang Diyus baw nagbara' kanya

nga ega Basta-bastang Manig'eper it mga tupa, sira nga magpamaya' it kanya. Ampu'ang Diyus ngaytu i pu'un it ka'imbengan it nakem, baw ipagpanalangin ku nga ildawan ya kamu ²¹ it mu'sa nga pagka'ilanganen mi isa'un, kat tabang ni Jesu-Cristo, iyan i pirmi nga mabwat mi, ka'irgan ya, baw magbara' kamung mga taw nga magkasagyaan ya. Aypa' bantugun ta kanya it egay katupusan. Kamatuudan tu.

²² Pangiya'pusan, pag'angutun ku, mga kasulsugan, nga sana ega maskedan kamut pagneg it panuldu' ku ngaytu, ka ega naga piya'abwatay ku nga banar.

²³ Ireg ku gasing ma'rutan mi nga nakali'wan na kat pirisuwan i sulsug tami nga si Timoteo. Ta in bete' mabut kanyat semkad pabaya'en ku kanya pagpa'asan ku it imyu.

²⁴ Ikumusta mi kami kat mga magpamaala' mi baw kat mu'sang mga kasulsugan. Kamu asan, pagkumustaen kamu it mga kasulsugan mi kat pamaya' sinit Italia.

²⁵ Pangiya'pusan nga banar, ipagpanalangin ku nga sana asat imyu nga mu'sa i ildaw it Ampu'ang Diyus.

Santiago

Pau'nang Sugi-sugid

Tagsurat kaytu, si Santiago nga manigpamaala' it mga magpamaya' it ki Jesu-Cristo du'un it Jerusalem it tagna' pa'. Siyuratan ya, mu'sang mga taawan it Ampu'ang Diyus nga magpamaya' nat ki Cristo kat pa'ari-aring rugar. Ipagpatantu yat kanira i adat nga mag'uyun kat matuud nga maglalagpit nat ki Cristo ngaytu. Dakel-dakel nga mga alimbawa i giyमित ya kat surat ya ngaytu isa'un ma'yagan nga banar i ipagsasar baw ipagpa'imbanda yat kanira.

Ipagpa'yag ni Santiago i pasar it mga sukdan it pamaya'. May ipagsasar ya gasi' kat mga manggaden baw mga makukuri', baw sabap it kara'e-ra'etan nga magkabwat it dila'. Baw may beken pa' nga panuldu' ya.

Temed yay ipagpa'yag nga banar situ, panuldu' nga egay kapulusan it pamaya' nga pakimatuud lamang, nga egay uyut nga magagayeng pagbuwaten nga magpamatuud it maglalagpit nang matuud it ki Cristo.

1 Aku nga si Santiago, nga manigsirbi it Ampu'ang Diyus baw Ampu'an nga si Jesu-Cristo, i tagsurat kaytu. Ipagpa'abut ku i aken nga pangumusta kat mu'sang pinili' it Ampu'ang Diyus nga taawan ya, nga natari-tariwanak na kat pa'ari-aring rugar.

Sagyaan i mga kakuri'an sabap kemseg i pamaya'

2 Mga sulsug ku kat pamaya', sana sumagya kamu naga it ega alang-alang in pag'abutun it dakel-dakel na nga kakuri'an, ka sukda-sukdan tu it pamaya' baw pagsarig mi it Ampu'ang Diyus. **3** Sabap magka'rutan ta na nga in pagsukdanan i pamaya' ta, basta da'ta pada'eg, li'wan ya subrang kemseg i pamaya' ta ngaytu, nga te'te' na talaga. **4** Baw ka'ilangan nga papa'res i pamaya' ta nga magpane'te' nga mapa'gen, isa'un sagyaan tami nga banar it Ampu'ang Diyus, nga ega nay kakurangan it kagayen it adat ta.

5 Temed in may asan it imyu nga abutun it kurang i kasepsep it in unuy magayeng buwaten, ka'ilangan mangut kanya du'un it Ampu'ang Diyus, ka siguradu nga begayan kanya, ega maat dala'an ya. Ka ma'atag i Ampu'ang Diyus. Pagbegayan yay kumpur mag'angut it kasepsep ngaytu. **6** Temed gasi' in mangut du'un it kanya, ka'ilangan siguruun ya nga tanggapen ya i pag'angutun ya ngaytu, ega maat magduwa-duway kat pikir. Sabap in atkaytuy kat pikir, kabilangan, subung kanya it langeb nga ipagdedeg it deres it maski ari nga ayun. **7** Ta atkayan nga taw, ega siguruun ya nga ibgay it Ampu'ang Diyus it kanya i maski unu nga pag'angutun ya kat panalangin, **8** sabap it adat ya ngayti nga

paba'gu-ba'gu i pikir it in unu sarigan ya i Ampu'ang Diyus u da'ga. Atkayan nga taw, ega magkasarigan kat maski unu nga pagbuwaten ya.

9 Iyan sulsug kat pamaya' nga ra'yat situt banwa, magayen sagyaan yay kata'asan ya kat panleteg it Ampu'ang Diyus nga minili' it kanya. **10** Temed iyan manggaden, magayen sagyaan ya in ipakilala it kanya nga egay kapulusan it kamanggadan ya ngayti kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Ka yay matuud, subung kanya lamang it bura-burak nga madali' abutun it kamataynen. **11** Da'ga ba', iyan dikut, magpanluyus in masga' nga masga' i ininit? Ta in nanluyus mana, matagar nay burak ya nga magpagayen it kanya nga pagletganan. Ta atkayan i kabilangan it manggaden ngaytu. Mabut talagay matay kanya, maski maat magkasasaw pa' it mga kubwaten ya nga panulus.

12 Magkasagya talaga i taw nga magpane'te' nga matuud kat pamaya' ya it Ampu'ang Diyus, maski pag'abutun kanya it mga kakuri'an nga sukda-sukdan it pamaya' ya ngaytu. Ka basta teme'te', siguradu yan nga tanggapen ya i tumbas nga ka'genan nga egay kaskedan, ka iyan i isiyanggup it Ampu'ang Diyus kat mu'sang may pagma'al it kanya.

13 Baw in abutun it sukdan i esang namaya' na, dapat nga ega pikiren ya nga pagsukdanan kanya it Ampu'ang Diyus nga maat ipagpakursud ya kat kasala'an. Sabap Ampu'ang Diyus ngaytu, alaid talaga kanya kat mu'sang kasala'an, aypa' simpri ega kupakursud kanya it maski siyu. **14** Yay matuud, in kakursud i esang taw, egay beken nga ikiyakursud ya, nada'gan kanya it sadili ya nga ka'irgan nga mara'way nga siyumbaya' ya, aypa' ka narayak kanya du'un it kasala'an. **15** Ka basta sumbaya'en i sadiling ka'irgan nga mara'way, li'wan ya kasala'an

na. Baw in naka'si manay kasala'an, egay beken nga tana'an ya, kamataynen nga egay kaskedang panriga.

¹⁶ Mga pagma'aleng nga mga sulsug ku kat pamaya', ega ambutan mi i sadili mi. ¹⁷ Ampu'ang Diyus i pu'un it mu'sang kagayenan, baw purus magayen i ipagbegay ya. Ega talagay kakurangan it ildaw nga magpanggaring du'un it Ama' ta ngaytu nga gimnuna it mu'sang mga mamag'eyag du'un it langit. Mga giyuna ya ngaytu, mag'ugad-ugad i eyag nira, temed Ampu'ang Diyus, talagang ega mag'ugad-ugad i adat yat kanya. ¹⁸ Baw uyun kat ka'irgan ya, binwat ya kita nga mga anak ya na kat pamaya' tamit kamatuudan nga ipiyangadal it aten, isa'un makasiguru tami nga taawan ta na talaga it Ampu'ang Diyus, nga ipagpabetang ya nga pirmira kat mu'sang giyuna ya.

Ega desang pagpagnegan, in da'ga pagsunudun i ampang it Ampu'ang Diyus

¹⁹ Dedemdemen mi tu, mga pagma'aleng sulsug ku kat pamaya'. Pa'ubasan mi i pagneg nga magayen, baw mikir it magayen parabir mampang, baw ega basta-basta mangiseg. ²⁰ Sabap iyan iseg it taw, egay lapusan ya nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus. ²¹ Aypa' iyan i magayen, indi'an mi nay mu'sang buwat nga marara'way baw adat mi nga mara'e-ra'et. Bawnga mapiyalulus kamu nga pasakep it Ampu'ang Diyus baw pagpagnegan mit magayen i ampang ya, ka iyan i ikaribri mi.

²² Temed in yay seked ya, desang pagpagnegan mi i ampang ya, ka ega pagsunudun mi, pag'ambutan mi na lamang i sadili mi. Ka'ilangan talaga nga pagsunudun tami. ²³ Sabap iyan desa nga magpagneg it ampang ngaytu it Ampu'ang Diyus, temed ega naga pagbuwaten i kumpur pag'aaten, subung lamang kanya it esang taw nga magpanalamin, ²⁴ nga lamang naltegan ya na i a'ayusun kat bilug ya, piyata'nan ya lamang. Ta it ega naga inayus ya nga lagi, unupat nalipatan ya na. ²⁵ Temed talagang ildawan i iyan taw nga pag'ine'te'en ya nga banar i mu'sang mga ipiyag'uridin nga ka'irgan it Ampu'ang Diyus, nga ampang ya ngaytu, egay kakurangan baw magkabgay it karibriyan. Ildawan kanya basta ega desang pagpagnegan lamang nga basta natupus nalipatan, in da'ga pasigi nga pagsunudun ya. Ka in atkayan, tabangen kanya it Ampu'ang Diyus kat mu'sang pagbuwaten ya.

²⁶ Dedemdemen mi tu, nga maski yanay kat nakem it taw, matuud i pagsunudun ya it Ampu'ang Diyus, temed ega pa' magkapu'gunan ya i dila' ya, yay matuud, egay kapulusan it pagsunudun ya ngaytu. Desang pag'ambutan ya i sadili ya. ²⁷ Temed iyan taw nga pagsunudun ya, talagang magkapakay baw pagsagyaan it Ama' tami nga Ampu'ang Diyus,

ega paglilipaten ya i mga taw nga magkakuri'an, nga subung it mga ilu-ilu baw mga babay nga balu, in da'ga pagtabangen ya. Baw pag'inturun yay sadili ya, nga ega madura'itan it kara'e-ra'etan nga pagbuwaten it katataawan situt sinirungat langit.

Dapat nga ma'ildaw tami, nga egay pagbida'en nga taw

2 Mga kasulsugan ku, ta sana kat pamaya' mi it mabantug nga Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo, ega na adaten mi i may pagbida'en nga taw. ² Alimbawa, magtingped kamu, may semled nga esang taw nga magsisi'sing it bulawan baw magpakay it atnang gayen. Baw may sang kataawan nga semled nga pakayan ya, magkatambelan nay tambel. ³ Kayti ega nagsubung i istimar mi it kani-rang duwa. Ka iti lamang, mabakas ngayti i pakayan, i istimaren mit magayen, nga aaten mi, "Bila', kayni kay imu madung it ining ara'dungan." Iti'en, ega ngayti, tibaba'en mi nga aaten mi, "Sikayan ka lamang i imu timindeg," u "Asan na lamang it da'tag i adungan mu." ⁴ Talagang pagbida'en mi na in atkayan pay pangistimar mi. Kamali' nga kamali' i pabetang mi it masigkataw mi.

⁵ Ka panawun it pikir mi, mga pagma'aleng ku nga sulsug kat pamaya'. Da'ga ba pinili' it Ampu'ang Diyus i mga makukuri' situt sinirungat langit, nga siray magmanggaden kat pamaya' baw maka'uyut du'un it ka'adi'an nga isiyanggup ya it mu'sang kamatuudan i pagma'al it kanya? ⁶ Temed pagtibaba'en mi lamang i mga makukuri'. Da'ga ba' mga manggaden ngaytu i magpakuri' it imyu? Da'ga ba' manu-manu idimanda nira kamu? ⁷ Baw da'ga' ba' sira gasi' i magtibaba' it mabantug nga ngaran it Ampu'an ta nga si Jesu-Cristo?

⁸ Talagang magayen i pagbuwaten mi in pagsunudun mi i mata'as nga ipiyag'uridin it Ampu'ang Diyus nga isiyurat du'un it kasuratan ngayang mag'aat,

"Rarasan mu i masigkataw mu it subung nagat raras mu it sadili mu nga bilug." †

⁹ Temed in mga manggaden lamang i paggalangen mi baw iyan makukuri' pagtibaba'en mi na, kasala'an mi naga yan. Ta, urdin ngaytu nga riyangga' mi, magpamatuud it makasala'an kamu na. ¹⁰ Ka in ranga'en it esang taw i maski sang kabagi'an na lamang it mga urdin ngaytu, ipabetang kanya it Ampu'ang Diyus nga makasala'an na, maski maat pagsunudun ya i mu'sang mga beken. ¹¹ Ka alimbawa, ipiyag'uridin it Ampu'ang Diyus nga mag'aat,

"Kuydaw ka it pamakun du'un it ega asawa mu." ††
Baw kanya naga i nag'uridin nga,

"Kuydaw ka it pangimatay it masigkataw mu." ‡

† Levitico 19:18b. †† Exodo 20:14. ‡ Exodo 20:13.

Ta, da'ka nga matuud magpamakun, temed in bete' mangimatay ka, simpri makasala'an ka na, ka riyangga' mu nagay urdin.

¹² Temed sabap it ma'ildaw i Ampu'ang Diyus, ipiyag'uridin ya gasi' nga in mag'u'unu maribri tami kat kasala'an. Ta it ukumanan tami uyun kat urdin ya ngaytu, ka'ilangan nga ma'intur kamung banar kat adat mi baw pangangampangan mi nga ma'ildaw kamu gasi' i imyu. ¹³ Sabap iyan ega magka'rut mildaw it masigkataw ya, ega gasi' paltegan kanya it ildaw in ukumanan na kanya it Ampu'ang Diyus. Temed iyan ma'ildaw, egay dapat i'lanan ya asan it ipag'ukuman na ngayan.

Pamaya' nga egay uyut nga buwat, ega nagay kapulusan ya

¹⁴ Mga sulsug ku kat pamaya', talagang egay mapulus it esang taw, maski maat ya, "Aken, may pamaya' ku na," temed ega nagay pagbuwatan ya nga magpamatuud it kat Ampu'an na kanya. Yay matuud, atkayang kalasit pamaya', ega siguruun ya nga maribri kanya. ¹⁵ Alimbawa, esang sulsug kat pamaya', lebas na kanya baw makuri' na it magkaka'en. ¹⁶ Ta kayti may esat imyu nga maat it kanya, "Masagya ka nayang muli'. Sana pasamunsaya' ka it pamakay baw panga'en." Temed ega naga tabangen mu kanya it kakurangan ya ngayti. Da'ga ega nagay kapulusan it iti nga inampang mu? ¹⁷ Ta atkayan naga yan, pamaya' nga desang pakimatuud, nga egay uyut nga pagbuwatan nga ipagpamatuud, yay pa'aaten nga patay nga pamaya'.

¹⁸ Temed barang may kupakibatir, nga mag'aat, "Iyan beken, pamaya' nga ipiyag'ildaw it kanya, ega basta-bastang pagsarig yat Ampu'an. Iyan beken, ipiyag'ildaw it kanya, magagayeng pagbuwatan." Temed tubag ku kayan, "Egay beblagan it kamatuudang pamaya' baw magagayeng pagbuwatan. Ipatantu mut aken nga in mag'u'unu makilalaan ku nga may kamatuudan it pamaya' mu ngayan nga egay pagbuwatan mu nga magpamatuud it kat Ampu'an ka na. Aken, mga pagbuwatan ku i magpamatuud it kamatuudan talagay pamaya' ku."

¹⁹ Pagpamaya'nen mu kunu' nga esa-esa lamang i Ampu'ang Diyus. Magayen yan. Temed ma'yag nga ega ipagkaribri in yay seked it pamaya', pakimatuud na lamang, sabap maski mga marara'e-ra'et, magpakimatuud sira gasi' nga may Ampu'ang Diyus ngaytu nga pa'aaten, temed ta, magkapan-guripe'pey sirat i'lam it mag'a'areg it kanira nga panrigang egay kaskedan.

²⁰ Unu, may kurang pat kasepsep asan? Unu, ka'ilangan ku pa' nga ipa'yag nga ega talagay kapulusan it pamaya' ya ngayan basta egay pagbuwatan

ya nga magpamatuud it kat Ampu'an na kanya?

²¹ Ka panawun it pikiran mi si Abraham nga kiya'apu'-apu'an tami. Da'ga ba' ipiyagpabetang kanya nga mataldeng it Ampu'ang Diyus sabap du'un it buwat ya, iyan siyunud yay inaat nga ibgay yat Ampu'ang Diyus i anak ya nga si Isaac nga buwateng ipagsamba nga antengen du'un it papangantengan? ^{†22} Du'un it iti ngayti, magkaltegan ta nga kat pamaya' ni Abraham egay beblagan it pakimatuud baw mga pagbuwatan nga magpamatuud it pamaya' ya ngayti. Iyan binwat ya ngayti i magpakilala nga egay kurang it pamaya' ya it Ampu'ang Diyus. ²³ Aypa' iyan binwat ya ngayti i ipagpamatuud it kasuratan ngayan nga mag'aat,

"Piyamaya' ni Abraham i inaat it Ampu'ang Diyus. Aypa' ka ipiyabetang kanya it Ampu'ang Diyus nga taw nga mataldeng kat panleteg ya." ^{††}

Baw pana'wag it kanya, Magayen nga iba-iba it Ampu'ang Diyus. ^{‡24} Ta nasepsepan mi na nga ipagpabetang i esang taw nga mataldeng basta may pagbuwatan ya nga ipagpamatuud it maratuudan talagay pamaya' ya. Ega maat sabap it pamaya' nga desang pakimatuud lamang.

²⁵ Atkayan naga si Rahab, iyan babay it tagna' pa' nga ipagpanulus yay bilug ya. Ka da'ga ba', iyan napikir ya nga pasakep it Ampu'ang Diyus, masagya nga inistimar ya kat seled it pamalay-balay ya i duwang kataawan nga mga piyasunda it mga Israelita? ^{‡‡} Bawnga imiyuna'aw ya pat kanira i dalan nga iyan i sunsunun nira isa'un makapalagyu. Ta sabap it mga binwat ya, nga pamatuud it kamatuudan i pamaya' ya, ipiyabetang kanya it Ampu'ang Diyus nga mataldeng kat panleteg ya.

²⁶ Pa'ugdun pa' nga alimbawa ku, basta lin'idan nat kiyarurwa i bilug, simpri patay na. Ta atkayan naga yan, pamaya' nga desang pakimatuud ka egay ipagpamatuud nga buwat, talagang patay nga pamaya'.

Dakula' nga kara'e-ra'etan nga ipagpali'wan it dila'

3 Mga sulsug ku kat pamaya', magayen in ega basta-basta mag'ireg i kadakel mi it katengdanan nga manigpangadal it ampang it Ampu'ang Diyus. Sabap magka'rutan mi na nga kami nga manigpangadal, subra' kami nga ukumanan in ega pagsunudun namen i ipagpangadal namen ngaytu. ² Ka da'ga, kita nga mu'sa, pirmi naga nga magkamali'. Iyan lamang i talagang alaid na kat kasala'an, taw nga ega magkamali' kat pangangampangan ya, ka kaya ya na nga masupil i sadili ya.

† Genesis kapitulu 22. †† Genesis 15:6. ‡ 2 Cronica 20:7, Isaias 41:8. ‡‡ Josue kapitulu 2.

³ Alimbawa kabayu', nga basta nabusalan i ba'ba'ya, magsunud it maski ari ireg ta nga papanawan it kanya. ⁴ Atkayan naga i paglalayagan nga barku'. Maski talagang dakula' nga sakayan baw masbega i deres nga magkapapanaw it kanya, temed magkabaring-baring it timunil it maski ari ireg ya nga padulungan sabap it timun ya, maski maat dekeye' nga bagay. ⁵ Baw atkayan gasi' i dila' it taw. Deke-dekeye' nga buwat-buwat it bilug, temed dakula' talagay magkabwat ya. Panawun it pikiran mi i dekeye' lamang nga apuy, nga basta nakatindog i sugu ya, antengen ya i maski malayaw pa' nga talun.

⁶ Ta, dila' ta, kabilangan ya, subuk apuy nga piyasgu ni Satanas it apuy ngayting egay kapugdawan ya. Dakula' talaga nga kara'e-ra'etan nga ipagpali'wan it dila' ta ngaytu, baw magkadura'itan i mu'sang bilug ta. Yay matuud, pati mu'sang panga'genan ta, magkarangga' naga it dila' ta ngaytu. ⁷ Da'ga ba' mu'sang kalasit ramu-ramu, da'gay-da'ga magkapadisiran it taw? Ka may mga manu-manuk, seda', mga ramu-ramu nga magpanaw baw maski mga magkambang i pamanaw nga piyagnek it taw. ⁸ Temed in dila' ta, ega pay taw nga magkabegbeg it dila' ya. Dila' ngaytu, magsisigi i kara'e-ra'etan ya. Ma'aat ta nga kapapatay ka dalitan.

⁹ Sabagay, dila' ta ngaytu i ipagbantug tami it Ampu'ang Diyus nga Ama' tami. Temed iyan na gasi' i ipagpanumpa tami it beken nga surubung tami nga giyuna it Ampu'ang Diyus nga ipiyasbung ya naga it sadili ya. ¹⁰ Lamang esa-esay ba'ba' tami, duway magli'wan nga ampong, magbantug baw magpanumpa it mara'e-ra'et. Mga sulsug ku kat pamaya', talagang ega mapakay i atkaytu ngaytu. ¹¹ Ka unu, esa-esay tumbud, pagtumbudan it danum nga magayen baw maba'lung? Simpri ega. ¹² Mga sulsug ku kat pamaya', talagang ega maat muwa' it olibo i igos u muwa' it igos i ubas. Baw ega gasi' i masa'geb nga danum nga mata'bang du'un it dagat.

Kasepsep nga garing du'un it Ampu'ang Diyus

¹³ Ta siyu manggid it imyu i maka'rut baw masepsep? Ka'ilangan ipamatuud mi tu kat magayen nga adat mi, baw kat magagayen nga pagbuwatan mi it may kapalulusan nga magbaya' it matuud nga kasepsep. ¹⁴ Temed in iyan pay magdada'eg kat nakem mi, ere'eret nga inggi-inggiten baw adat nga subrang ipagpada'eg i sadili, ega yan aaten mi nga may kasepsep mi, ka ambut mi yan. ¹⁵ Ka basta atkayan i kat nakem mi, kasepsep mi ngayan nga pa'aaten, ega garing du'un it Ampu'ang Diyus, in da'ga pasepsep it taw lamang. Egaytu begay it Espiritu Santo, in da'ga si Satanas

i garing. ¹⁶ Sabap in siyung taw nga ma'inggit baw ipagpada'eg ya i sadili, iyan gasi' i buwat ya, kaguluwan baw mu'sang kalasit buwat nga mara'e-ra'et.

¹⁷ Temed iyan may kasepsep nga garing du'un it Ampu'ang Diyus, manga'genan kanya it alaid kat kasala'an. Magayen nga paki'iba-iba it masigkataw ya i ka'i'irgan ya. Nakman kanya baw mapiyalulus, ma'ildaw baw mapa'res kat mga buwat nga magayen. Tingled i nakem ya du'un it kataldengan baw ega mapiya'isti-isti. ¹⁸ Baw iyan mga magkabwat it dalan nga ipagkagayen, in pagpa'resan nira i magayen nga paki'iba-ibat masigkataw nira, kataldengan i tana'an ya.

Pasakep nga matuud du'un it Ampu'ang Diyus

4 Ta ari pagpanggaringan it ra'e-ra'eten baw da'e-da'egen mi? Da'ga ba' garing it sadili mi nga mga ka'i'irgan nga magdada'eg kat nakem mi? ² May pag'irgan mi nga banar temed ega magkapisi' mi. Aypa' ka mag'iseg kamu nga ku'imatay kamu na isa'un lamang ma'imyu. Ka'irak mi it mga bagay nga ega magkapisi' mi, yanay papunan it ra'e-ra'eten baw da'e-da'egen mi. Temed ta, unuka mapisi' mi it ega magka'rut kamu mangut du'un it Ampu'ang Diyus? ³ Baw maski mangut kamu, ega naga ibgay ya it imyu, sabap it ega magayen i antap it nakem mi, ka gamiten mi kat mga buwat nga uyun kat sadili mi lamang nga ka'i'irgan, ega maat ka'irgan it Ampu'ang Diyus.

⁴ Kamung mga taw, subung kamut pag'a'asawaeng babay nga barapakun, nga ega paglabiyen yay pag'asawa, ka atkayay buwat mi du'un it Ampu'ang Diyus. Unu, ega magka'rutan mi nga basta iyan i ragaen mi, mga bagay situt banwa ngaytu, pagkuntra'en mi i Ampu'ang Diyus? Yay matuud, in siyu-siyu nga pagtemden ya nga ega ka'irgan it Ampu'ang Diyus in da'ga mga ka'i'irgan situt banwa i ragaen ya, egay beken, magkasiguru ya i sadili ya nga kakuntra' it Ampu'ang Diyus. ⁵ Ka barang tanud mi nga egay kakapulusan it ipagpanuldu' ngayan du'un it ampong it Ampu'ang Diyus, nga basta nakem it taw, ma'ireg nga ma'ireg seked it subra' nay ka'inggit ya. ⁶ Temed subra' pa' kaytu i ildaw nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus. Aypa' ka magsusurat kat kasuratan nga mag'aat,

“Talagang pagkuntra'en it Ampu'ang Diyus i mga mapiyata'as-ta'as, temed dakulay ildaw nga ipagbegay ya kat mga mapiyababa.” †

⁷ Aypa' pasakep kamu nga matuud it Ampu'ang Diyus. Iyan si Satanas, ega na pasale'segen mi, in da'ga labanan mi kanya. Simpri in atkayay mamuya'an ya, pa'alaid kanya talaga asan it imyu.

⁸ Mandangep kamu du'un it Ampu'ang Diyus ka

† Kawikaan 3:34.

siguradung sumambung kanya, nga ildawan ya kamu. Kamu nga mga makasala'an, indi'an mi nay mga kasala'an mi ngayan. Tingleden mi na du'un it Ampu'ang Diyus i nakem mi nga magduwa-duwa pa'.⁹ Ee' ba', masmekan mi nga banar baw sugawan mi i mga kasala'an mi. Gantiyan mit sugaw i kasesleman mi baw kasmek i kasagyaan mi.

¹⁰ Pababa' kamu ba' kat panleteg it Ampu'ang Diyus. Sabap, iyan mapiyababa', ipata'as ya.

¹¹ Mga sulsug ku kat pamaya', pa'alaidan mi i adat nga pagdiya-diyampa'en. Sabap in siyu nga pagdiyampa'en ya i sulsug ya kat pamaya', nga bilang pagbetanganan yat ukuman, egay beken, pagtibaba'en yay urdin it Ampu'ang Diyus. Ipagpabetang ya nga egay kapulusan it ipiyag'uridin nga magsigraras tami it esa may esa. Simpri basta pagtibaba'en muy urdin ngaytu, ega ma'aat ka nga magsunud, in da'ga pagpasa'liyan mu na, adimaat mata'as ka pa' it Ampu'ang Diyus.¹² Ka yay matuud, Ampu'ang Diyus lamang i garing it urdin baw kanya lamang i mapakay nga Manig'ukuman. Sabap kanya lamang i may pudir nga rimibri baw muu'. Temed ikaw, siyu ka na nga magbetangan it ukuman kat masigkataw mu?

Ega talaga magayeng adat i mapiyasubra'

¹³ Pikiren mi tu i itu gasi' nga sugi-sugid ku, kamu nga mag'aat, "Kayting aldaw u dedelem pa'adu'un kami it iti nga siyudad. Mga sang ta'un i ka'lay namen du'un. Magnigusyu' kami du'un isa'un dumakulay pirak."¹⁴ Temed ta, ega pa' magka'rutan mi in unuy mabetangan mi it kumadedelman. Sabap ka'genan ta, subung lamang it tabuk nga timindeg, ega ma'lay magsipat.¹⁵ Sana ba', in magrima-rima kamu, pikiren mi da'an in unu, ka'irgan naga it Ampu'ang Diyus. Yay magayen nga aaten mi, "In bete' ka'irgan it Ampu'ang Diyus baw ildawan yat magayen nagay ginawa, iti sana i magkapikir namen nga kubwaten u kupanawun."¹⁶ Temed ta, malandi-landi kamu na baw mapiyasubra' na it Ampu'ang Diyus. Ega yan talaga magkapakay ya i atkayan ngayan.¹⁷ Aypa' dedemdemen mi tu. Iyan taw nga magka'rutan ya nay in unuy magayen, nga dapat ya nga pagbuwaten, temed ega yay pagbuwaten ya, kasala'an ya naga yan.

Pa'imbanda kat mga manggaden nga mapiyarugi

5 Ta itu gasi' i masugid ku pasar it imyu nga mga manggaden nga mapiyarugi. Sana pikiren mi tu it magayen. Sumgaw kamu baw gumarwak kamu na it dadakula' sabap it mga kakuri'an nga mabut it imyu.² Talagang kamanggadan mi nga magdadawa' na lamang, mama-

grunut na. Baw siyari nat ketket it tanga i magdadawa' nga pakayan mi.³ Mga bulawan baw pirak mi, ega na mapakay nga ipag'alang sabap it subuk kiyarat na ka na'lay na nga magdadawa'. Baw karat ngaytu i pamatuud it talagang ega magayen i adat mi ngaytu nga ma'imet.

Baw yay matuud, ega desang kamanggadan ngaytu i rininut mi, in da'ga iyan gasi', mabe'gat nga panriga du'un it apuy ngayti nga egay kapugdawan, in asan nat umur nat banwa.⁴ Ka unyaytu, mga tangdan nga ega ibinggay mi it mga piyakayeg mi du'un it mga uma mi, subuk mag'esang. Magpangabang kuntra' it imyu. Matuud nga magka'but du'un it Ampu'ang Diyus nga landaw nga gunaan i mga panganin-anin it mga piyabwat mi ngaytu.⁵ Talagang nagpasamunsaya' kamu na nga banar baw nagpa'ayaw-ayaw na situt banwa. Temed yay kamatuudan, nagpasbung kamu nat ramu-ramu nga piyata'aban nga egay uru-urut ya nga pag'argan it kanya, karni'en.⁶ Ee' ba', siyariyan mi nat betangan it ukuman baw pangimatay i mga taw nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus, baw piyata'n nan nira lamang kamu.

Ka'ilangan in namaya' na, magpane'te', ega magka'yawan

⁷ Aypa' kamu nga mga sulsug ku kat pamaya', sagka'en mi lamang it magayen i nakem i mga kakuri'an mi ngaytu. Panawun it pikiran mi i manig'uma. Da'ga ba', ega magka'yawan kanya mintras pag'e'laten ya nga manggayen i buwa' it piyakarigaan ya, baw uran nga patubu', pakseg, pabwa' baw pa'si?⁸ Sana kamu atkayan naga, nga da'kamu gasi' ma'yawan, in da'ga te'te'an baw i'unay mi i pamaya' mi, sabap mag'ade'deng nay ipa'uli' ngaytu it Ampu'an.⁹ Pa'alaidan mi i adat nga pirling pagsitaren i ma'iba mi, isa'un da'kamu mabetanganan it Ampu'ang Diyus it ukuman. Sabap mag'ade'deng na talaga i pangabut it Manig'ukuman ngaytu.

¹⁰ Mga sulsug ku kat pamaya', sana pasbung kamu it mga prupita' it tagna', nga manigpa'rut it mga taw it kusugiden it Ampu'ang Diyus. Ka talagang ega magkaskedan sira it mga kakuri'an, in da'ga pagsagka'en nira it magayen i nakem.¹¹ Da'ga ba', pag'aaten ta nga magkasagya i magpane'te' kat pamaya' ya? Siguru nagnegan mi na i pasar it pane'te' ni Job baw kagayenan nga ipiyag'ildaw it Ampu'ang Diyus it kanya, iyan na'lay na nga pane'te' ya ngayti. Ka Ampu'ang Diyus, dakula' talagay pagma'al baw ildaw ya.

Pangiya'pusang panuldu'

¹² Ta kayti, mga sulsug ku kat pamaya', subrang ipagbenge-bengel kut imyu nga ega na magsumpa kamu. Ega na aaten mi nga "Sistigu ku i langit," u "sistigu ku i banwa," u maski unu pang beken nga idungag mi nga pangibet. Iyan bay magayen nga ampangen mi, in ee', ee'. In ega, ega. Atkayan na lamang isa'un da'kamu mabetanganan it Ampu'ang Diyus it ukuman.

¹³ In bete' siyu manggid it imyu i magkakuri'an, magayen nga buwatan ya, manalangin. Ta in may masagya, kumanta' nga bantugun yay Ampu'an.

¹⁴ Baw in siyu manggid it imyu i manarakiten, ipada'ak ya i mga magpamaala' it mga magpamaya', ka panalanginan nira kanya baw panisan it lana kat ngaran it Ampu'an. ¹⁵ Talagang sambungan it Ampu'an i panalangin nga uyut i matuud nga pamaya' baw pagsarig it kanya. Basta uyun kat pabetang-betang ya, pagayenen ya i magsarut ngaytu. Baw ipasinsiya pa' it kanya in nagkasala'an.

¹⁶ Aypa' in may nabwat mi nga kasala'an du'un it masigkataw mi, ka'ilangan aminen mi du'un it

kanya nga mag'angut it pasinsiyaen. Bawnga magsigpanalangin kamu isa'un pagayenen kamu it Ampu'an. Ka talagang may paglapusan it panalangin it taw nga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus, nga dakula' nga banar i magkabwat it panalangin ngaytu. ¹⁷ Dedemdemen mi tu, nga si Elias ngaytit tagna' pa', taw naga nga subung ta. Iyan ipiyanalangin ya nga ega muran, da'ga ba' tung ta'un baw tenga', egang matuud miyuran? ¹⁸ Bawnga ipiyanalangin ya si' nga muran na. Egay beken, miyuran, nga ikinseg si' it mga luwak baw ibinwa'. †

¹⁹ Pangiya'pusan nga maka'aat kut imyu, mga sulsug ku kat pamaya', in bete' may esat imyu nga mate'ag-te'ag kat dalan it kamatuudan, baw may esa gasi' nga kapa'uli' it kanya, talagang magayen yan. ²⁰ Ka ituy dedemdemen mi. In siyu-siyuy makapa'uli' it esang makasala'an nga nate'ag-te'ag kat kamatuudan, ma'yag nga maparibri ya i taw ngayan kat kamataynen nga egay kaskedang panriga, baw mapasinsiya i mu'sang mga kasala'an ya.

† 1 Mga Adi' kapitulu 17 baw 18.

1 Pedro

Pau'nang Sugi-sugid

U'na ngaytung surat ni Pedro, ipiyataban ya du'un it mga magpamaya' it Ampu'an nga si Jesu-Cristo, nga magtata'id du'ut limang kaprubinsiyaan. Kadaklan it mga taw du'un it mga rugar ngayti, ega magkilala sirat Ampu'ang Diyus. Mga magpamaya' ngayti, pagpakuri'an sira sabap it pagsunud nirat ki Jesu-Cristo. Aypa' u'na-u'nang pagpapuntu'an it mga sugi-sugid situt itung surat, magpakseg it nakem baw pikir nira, isa'un kat keseg it pagsarig baw pamaya' nirat Ampu'an, masagka'an niray kakuri'an ngayti. Ipagpademdem ni Pedro it kanira i Magayeng Barita' pasar it Ampu'an nga si Jesu-Cristo. Inaat ya nga kamataynen ni Jesu-Cristo, pagka'gen ya it pa'uli', baw pama'uli' ya situ, i magbegay it kanira it ega mag'ugad-ugad nga kasiguruwan it kagayenan nga makanira du'ut langit kat pagdadarapa'en. Aypa', ka'ilangan, sagka'en niray mga kakuri'an ngaytu, nga bilang sukda-sukdan it in talagang kamatuudan i pamaya' nira. Ka simpri basta mane'te', tumbasan sirat ka'genan nga egay kaskedan, in asan nat ipa'uli' ni Jesu-Cristo.

Uyut gasi' it sugi-sugid ngaytu nga pakseg it nakem baw pikir kat timpu it kakuri'an, pagsekaten ya gasi' sira nga manga'genan nga pirmi uyun it kabetangan nira, nga mga pinili' it Ampu'ang Diyus nga mga taawan ya na.

1 Aku nga si Pedro, nga esang apustul ni Jesu-Cristo, i tagsurat kaytu. Mga pagsuratan ku, kamung mga pinili' it Ampu'ang Diyus nga mga taawan ya, nga subuk tari-tariwanak baw dayu'an kat rugar it Ponto, Galacia, Capadocia, Asia baw Bitinia. Sabagay mag'i'istar kamu pa' situt sinirungat langit, taka' yay matuud, bilang mga duma-dayu' kamu lamang. ² Kamu ngaytu, pinili' it Diyus Ama' uyun naga kat pagnanakmen ya na nga lagi baw nakapabetang-betang ya garing pa' it katagna'-tagna'an. Pinili' ya kamu isa'un kat keseg it Espiritu Santo nga magsasarum kat bilug mi, buwat-en kamu nga masiyunudun it ki Jesu-Cristo, nga napasinsiya nay mga kasala'an mi sabap it ipiyaturu' nga dugu' ya.

Ipagpanalangin ku nga sana magbastanti nga pirmi asat imyu i ildaw baw ka'imbengan it nakem nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus.

Bantugun i Ampu'ang Diyus sabap it ildaw ya nga karibriyan

³ Kayti, bantugun tami nga mu'sa i Ampu'ang Diyus, nga Ama' it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo! Sabap natantuwan ta nga, kat kadakulat ildaw yat aten, bilang ipiyanganak ta kayti it suma'up baw siguradu na talagay pag'i'inawaren tami nga kagayenan. Ildaw ya ngaytu, siguradytu sabap du'un it pagka'gen ni Jesu-Cristo it pa'uli'.

⁴ Baw kagayenan ngaytu nga pagsisiguruun tami, talagang ega basta-bastaytu, ka egay karangga'an,

egay sasat baw egay kakupasan ya. Talagang mag'a'areg naytung lagi it imyu du'un it langit. ⁵ Ta sabap it pagsarig baw pamaya' mi it kanya, pagtatarimaen kamu nga pirmi kat guna it Ampu'ang Diyus, mintras pag'e'laten mi i karibriyan nga tumanen ya baw itanyag asan it umur nat banwa.

⁶ Aypa' ka magkasagya kamung banar. Sabagay may magkasmekan mi naga kayti nga dakel-dakel nga pakuri', temed egaytu magka'lay. ⁷ Ka mga kakuri'an ngaytu, bilang sukda-sukdan it pamaya' mi, in unu matuud na nga talaga. Ka pagdedemdem mi nga pirmi nga maski bulawan, ka'ilangan nga sukdanan du'un it apuy isa'un masiguru nga talagang bulawan nga banar, ka simpri ma'awa' nat apuy i ega naga bulawan. Temed bulawan, maski marga nga bagay, may karangga'an naga, ka pandena' lamang. Talagang marga pang banar it bulawan i pamaya' mi, aypa' ka'ilangan naga nga masiguruwan. Bawnga, in nasukdanan na baw mamayaan nga te'te' talaga i pamaya' mi ngaytu, bantugun baw galangen kamu in asan nat ipa'uli' ni Jesu-Cristo.

⁸ Sabagay ega talaga naltegan mi si Jesu-Cristo ngaytu. Temed lamang ega naltegan mi, pagma'alén mi na kanya. Baw pagpamaya'nen mi gasi', maski ega magkaltegan mi kanya. Aypa' ka maski kayti pa' ngaytu, ega na masugid i ega basta-bastang kasagyaan kat nakem mi. ⁹ Sabap ma'imyu na nga maribri kamu du'un it langit, nga yay li'wan it pagsarig baw pamaya' mi it ki Jesu-Cristo.

¹⁰ Mga prupita' it tagna', ipiyagpasugid it kanira i pasar it karibriyan ngaytung ipag'ildaw it imyu. Talagang giyayen-gayen baw e' res i pag'adal baw pasepsep nira it karibriyan ngaytu. ¹¹ Ka ireg ni-rang ireg matantuwan in ka'nung timpu baw in mag'u'unu-unuytu mag'abut i mga bagay nga ipiyagpasugid it kanira it Espiritu Santo ni Cristo. Sabap egay beken nga pagpa'igu'an it mga ipiyagpasugid ngayti, mga malabayan ni Cristo nga kakuri'an bawnga kabantugan nga li'wan ya. ¹² Temed piya'yagan sirat Ampu'ang Diyus nga, ega kat kanirang timpu in da'ga aten mana ngaytung timpu kayti, matuman i mga bagay ngaytu nga ipiyagpasugid it kanira. Itung mga bagay, yanagaytuy ipagpangadal it imyu it mga magpangadal it Magayeng Barita' kat tabang it Espiritu Santo nga ipiyapasarum it Ampu'ang Diyus kat bilug ta. Talagang maski mga anghil, pagpasepsep-an nirang banar i mga bagay ngaytu.

Ka'ilangan guruun tay adat it Ama' ta nga Ampu'ang Diyus nga alaid kat mu'sang kasala'an

¹³ Aypa' kayti, ipa'abwatay mi i pikiran mi, nga mag'a'alistu na. Ka'ilangan pagsupilen mit magayen i sadili mi. Baw tingleden mi i inawar mi kat karibriyan nga i'ildaw it imyu ni Jesu-Cristo asan it aldaw nga ipa'uli' ya situ. ¹⁴ Paribasay mga anak tami na it Ampu'ang Diyus, ka'ilangan, pasbung tami na it manga'wa' nga masunud nga banar it Ama' nira. Ega na pasegsegen mi i mga mara'e-ra'et nga ka'irgan nga pamagsumbaya'en mi ngayan kat'esa nga ega pay uru-urut mi pasar it Ampu'ang Diyus. ¹⁵ Yanay ka'ilangan, kat mu'sang pagbuwaten mi manga'genan kamu na nga alaid kat mu'sang kasala'an, ka atkayan nagay Ampu'ang Diyus nga nagpanakem it imyu nga pasakep it kanya. ¹⁶ Ka yay mag'uyun kat magsusurat nga ampang ya nga mag'aat,

“Ka'ilangan, manga'genan kamu nga alaid kat mu'sang kasala'an, sabap aku, talagang alaid nga alaid kat maski unu nga kasala'an.” †

¹⁷ Magayen pagdedemdemen mi nga Ampu'ang Diyus ngaytu nga pagta'wagen mi nga Ama', betanganan yat ukuman i mu'sa, uyun kat mga binwatan nira. Egaytuy pagbida'en ya. Aypa' ka'ilangan nga galangen mi kanyat may i'lam, mintras situ kamu pat sinirungat langit. ¹⁸ Magka'rutan mi na siguru in unu nga bagay i ikiyali'wan mi kat tag-nang panga'genan mi nga egay kapulusan ka alaid du'un it Ampu'ang Diyus, panga'genan mi ngayting nasubli mi kat mga kagiyaringan mi. Demdemen mi nga iyan ikiyali'wan mi, ega bagay nga may karangga'an nga subung it bulawan baw pirak. ¹⁹ In da'ga iyan ega basta-bastang dugu' ni Cristo

† Levitico 11:44b baw 19:2b.

nga ipiyaturu' ya, yay ikiyali'wan mi. Ka kabilangan ya, isiyalisi nga u'uybun it tupa nga egay maski unu nga rindi it bilug. ²⁰ Talagang garing it ega pa'giyuna i banwa, ipiyasiguru kanya naytung lagi it Ampu'ang Diyus kat itu nga buwaten ya nga panribri. Temed it yapaytung timpu ta na ngaytuy ipiyag'abut ya situt banwa kat ikaribri tami. ²¹ Ta kayti, sabap it binwat ngaytu ni Cristo nga panribri, pagpakimatuudun baw pagsarigan mi nay Ampu'ang Diyus, kanya nga minggen it kanya it pa'uli' baw minggay it kanya it ega basta-bastang kabantugan. Nakasiguru na kayti i pagsarig baw inawar mi, nga du'un na it Ampu'ang Diyus.

²² Ta kayti, kat pamaya' mi it kamatuudan ngaytung Magayeng Barita', bilang nanlimpiyu' kamu na. Ka na'awa' nay kasala'an mi, iyan nagpasakep kamu na it ki Cristo. Aypa' mapakay na nga kamatuudan nay raras mi it esa may esa nga subung it sang sulsugan. Aypa' tingleden mi talagay nakem mi kat kamatuudang raras it esa may esa nga ega desang awam. ²³ Sabap kayti, subuk ipiyanganak kamu it suma'up, nga ega maat ipiyanganak it taw nga may kamataynen, in da'ga kat keseg it egay ka'awa'an nga ampang it Ampu'ang Diyus nga subuk ilinwak ya kat nakem mi. Ampang ya ngaytu, mane'te' seked it ka'nu-ka'nu, baw subung talagat egen ka dakulay magkabwat ya kat nakem it taw. ²⁴ Ka inaat ngayan it kasuratan,

“Mu'sang taw, kabilangan nira, subung it dikut, baw, kagayen nira, subung lamang it mga bura-burak it dikut ngaytu.

Ka dikut, magpanluyus, baw magkatagar i burak.

²⁵ Temed iyan ampang it Ampu'ang Diyus, talagang mane'te' seked it ka'nu-ka'nu.” †† Ampang ngaytu nga pa'aaten, itu naytu, Magayen ngaytung Barita' nga ipagpangadal asan it imyu.

2 Aypa' indi'an mi nay mga adat nga mapiyang-gated it masigkataw, mapiyangakal, mapiyasi'ba-si'ban, ma'inggit, baw mu'sa nga adat nga pagpamuwat-buwatan i masigkataw.

² Panawun it pikiran mi i adat it madaragen nga magkududu' nga pirmi. Ta sana, atkayan nagay imyu, nga magku'adal nga pirmi it ampang it Ampu'ang Diyus, ampang ya nga purus kamatuudan, isa'un kemseg kamu nga mga anak ya, nga magsisigi nga dumakula' i pamaya' mi, seked it ma'but na nga maribri kamu du'un it langit. ³ Sabap natan-tuwan mi na nga ma'ildaw talaga i Ampu'an.

Kabilangan ni Cristo, piyakapakseg it Templo it Ampu'ang Diyus, mga magpamaya' i subuk mga buwat-buwat

⁴ Si Cristo ngaytu, egen talaga baw kabilangan ya, subuk lininu' nga batu nga ega napakay it mga

†† Isaias 40:6-8.

taw. Temed napakay talaga it Ampu'ang Diyus ka pinili' baw talagang pagraranan ya. ⁵ Ta it magpasakep kamu na du'ut kanya, ibinggay yat imyu nga naba'gu i panga'genan mi, baw kabilangan mi gasit imyu, mga lininu' nagang batu nga paggamiten it Ampu'an nga buwat-buwat it ipagpatindeg ya nga papagsambaan nga balay it Ampu'ang Diyus. Pagbuwaten ya gasi' kamu nga subuk mga sasirduti nga nasiguru na nga kat Ampu'ang Diyus. Taka' imyu nga ipagsamba, pagsirbi baw pagbantug mi it kanya, nga pagsagyaan ya sabap it binwat ni Jesu-Cristo. ⁶ Sabap mag'aat ngayan i magbebtang du'ut kasuratan nga ampang it Ampu'ang Diyus,

“Dedememen mi tu. May pinili' ku nga ipagpatindeg ku du'ut Sion nga bilang ega basta-bastang lininu' nga batu nga piyakapakseg it balay. Talagang ega desang ma'asa'-asa' i kumpur magsarig it kanya.” †

⁷ Aypa' talagang ma'al mi na kanya, kamu nga magpamaya' nat kanya. Temed kat mga ega magpamaya' it kanya, natuman nayan i inaat ngayan it kasuratan nga,

“Iyan batu nga ega napakay it mga manigpatindeg it balay, palan yanagay giyamit nga piyakapakseg it balay.” ††

⁸ Baw natuman gasi' i inaat nga, kabilangan ya,

“Subuk batu nga pirming magkasampukan baw kakekleban it mga taw.” ‡

Magkasampuk sira ka iyan i ipiyabetang-batang it Ampu'ang Diyus, sabap it da'sira magpamaya' it ampang ya ngaytu nga Magayeng Barita'.

⁹ Temed kamu, mga taw kamu nga pinili' it Ampu'ang Diyus. Mga adi' kamu kat ka'adi'an ya, baw mga sasirduti nga magsirbi it kanya. Subung kamu nat esang bangsat taw nga ipiyasiguru it Ampu'ang Diyus nga talagang kanya na. Pinili' kamu nga mga taawan ya isa'un ipatanyag mi i mga kalililu'an nga mga buwat ya. Ka kanya i nagpal-i'wan it imyu kat kadleman it kasala'an isa'un manga'genan kamu kat ka'yagan it ega basta-bastang kagayenan ya. ¹⁰ Yay matuud, tagna' ngayti ega pa' taawan kamu it Ampu'ang Diyus. Temed kayti, mga taawan ya na kamu. Kat'esa subuk da'kamuy imyu pag'ildawan yat karibriyan, temed kayti na'imyu nay ildaw ya ngaytu.

Ka'ilangan, manga'genan nga uyun it ka'irgan it Ampu'ang Diyus

¹¹ Mga pagma'al en ku, demdemen mi nga bilang mga dumadayu' kamu lamang situt banwa, ka langit i pagpapa'butun mi, nga yanay banwa mi. Aypa' pa'alaidan mi nay mga mara'e-ra'et nga ka'irgan it

bilug, ka mag'inda'eg yan it pamaya' mi it Ampu'an. ¹² Dapat mi nga inturun i adat mi, ka magka'rutan mi nga maglulubuk-lubuk kamu pa' it mga kabanwa mi nga egay pagkilala nira it Ampu'ang Diyus. Ka maski pag'aaten nira nga magbuwat kamu it mara'e-ra'et, matantuwan nira nga magayen palan i adat mi. Aypa', li'wan ya, bantu-gun niray Ampu'ang Diyus kat aldaw nga ildawan ya sira it maba'gu i nakem baw pikir nira.

¹³ Kat ikabantug gasit Ampu'an, adaten mi nga masunud it mga punu'an, subra' na i kanya nga piyakamata'as nga punu'an it banwa. ¹⁴ Pasakep kamu gasi' it mga beken nga may katengdanan nga subuk mga gubirnadur mi. Ka sira ngaytu, ipiyam-agpa'dung it piyakamata'as nga punu'an nga mga manigbetangan it ukuman kat mga in siyuy mamagbuwat it kara'e-ra'etan baw magdayaw it mga mamagbuwat it magagayen nga pagbuwaten.

¹⁵ Sabap iyan talagay ka'irgan it Ampu'ang Diyus nga purus magagayen i pagbuwaten mi, isa'un mabwat mi nga subuk ti'pekan i mga taw nga mapiyasubra' it pasepsep baw magsugid it ega magka'rutan. ¹⁶ Talagang ribri kamu na. Temed ega gamiten mi i karibriyan mi nga kataldangan kat pagbuwat it mara'e-ra'et. In da'ga manga'genan kamu uyun it mga kamatuudang manigsirbi it Ampu'ang Diyus. ¹⁷ Begayan mit galang i mu'sang mga taw baw raraan mi i mga sulsug mi kat pamaya'. Galangen it may i'lam i Ampu'ang Diyus baw kilalaen i pudir it piyakamata'as nga punu'an it banwa.

¹⁸ Ta kamu nga mga uripen, ka'ilangan pasakep kamu it may matuud nga galang it mga agalen mi. Maski unuy adat nira, nakman nga magpadisir it magayen, u ma'igpit, sunudun mi nagat magayen.

¹⁹ Ka maski bete' pakuri'an kamu it maski egay nabwat nga kasala'an, basta sagka'en mi sabap yay magdada'eg kat nakem mi, pagsunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, simpri in atkayan, talagang sagyaan ya kamu. ²⁰ Ka unu, ikabantug mi i magsagka' it panriga in sabap it kara'e-ra'etan nga pagbuwaten? Simpri ega. Temed in sagka'en mit magayen i nakem in pagpakuri'an kamu maski magayen i pagbuwaten mi, talagang sagyaan kamu it Ampu'ang Diyus.

²¹ Pinili' kamu it Ampu'ang Diyus baw talagang ipiyabetang-batang ya nga sumagka' kamu it kakuri'an it magayen i nakem. Sabap dakula' talagay siyagka' ni Cristo nga kakuri'an, isa'un lamang maribri kamu, baw sikayan binggayan ya kamu it ladawan nga iyan nagay guruun mi. ²² Ega talagay maski unu nga kasala'an nga binwat ni Cristo. Maski ampang nga a'akal, talagang egay namuya'an du'ut kanya. ²³ Ka iyan diniyampa' kanya, piyata'nan ya lamang. Iyan piyakuri'an na kanya, ega nabnga' i ba'ba' yat “Sadi na!”. Ipiyata'an ya

† *Isaias 28:16. Sion ngaytu, esang pangaran it siyudad it Jerusalem.* †† *Awit 118:22.* ‡ *Isaias 8:14.*

lamang du'un it Ampu'ang Diyus, kanya nga ega basta-bastang Manig'ukuman nga mataldeng.

²⁴ Kanya mismu i timnanggung it mu'sang kasala'an tami, kat nalabayan yang kamataynen ya du'un it krus. Binwat yaytu isa'un indi'an ta na i mu'sang ipagkasala'an tami, baw manga'genan na it purus mataldeng nga pagbuwaten. Yay matuud, sabap lamang it ega te'e-te'eng nga pasakit nga tiyanggap ni Cristo, na'uba'ubat nay mga kasala'an tami. ^{†25} Sabap ka'alimbawaan mi, subung kamut mga tupa nga namagkatari-tariwanak ka nam-agkate'ag-te'ag na. Temed kayti tiningped kamu si' it Manig'eper nga si Cristo, nga magtatarima it imyu it ka'ustu'an nga pagtarima.

Mga muna'aw kat mga magpamaya' nga may asawa

3 Kayti, kamu nga mga babay, ka'ilangan nga pasakep kamut magayen it padisir it asawa mi, ka in atkayan, maski ega magpakimatuud it ampang it Ampu'ang Diyus i asawa mi, in mamuyaanan niray adat mi ngaytu nga magayen, barang yay tumaban it kanira it mamaya' nat Ampu'an, maski egay tumuturan it kanira. ² Sabap magkamuyaanan niray adat mi nga nakman baw may galang. ³ Demdemen mi nga ega iyan i magpadaraga it imyu, pangayus it bu'uk, panggamit it bulawan nga rurug it bilug baw pamakay it pirmirang pakayan, nga mu'sa ngaytu desang kat li'wan lamang. ⁴ In da'ga, asikasuun mit magayen i kat nakem mi. Ka iyan talagay matuud nga kadaraga nga egay pag'umrasan ya, nakman kamu baw mapiyalulus kat mu'sang pagbuwaten baw pag'ampangan mi. Yay pandaraga nga pagraranan talaga it Ampu'ang Diyus. ⁵ Demdemen mi i mga babay it tagna' nga magpamaya' it Ampu'ang Diyus, sira nga may pagsarig it kanya. Atkaytu nagay kanira nga pandaraga, nga nagpasakep sirat magayen it padisir it asawa nira. ⁶ Subung it ki Sara it tagna' pa'. Masunud kanyang matuud it asawa ya ngayti nga si Abraham, baw pana'wag yat kanya, "Agalen ku." Ta kamu, kabilangan mi, subung nat mga tungtung-inapu' ya basta pagpa'resan mi i buwat nga magayen, nga ega pag'i'laman mi i barang makuri'an kamu sabap it pamaya' mi.

⁷ Ta kamu na nga mga lalaki, ka'ilangan istimaren mit kamatuudan i asawa mi. Arigraen mi sirat magayen, nga pagkilalaen mi nga sira, ega makasbung it keseg it lalaki, baw pagkilalaen mi gasi' nga surubung kamu, babay, lalaki, nga ildawan it Ampu'ang Diyus it ka'genang egay kaskedan. Aypa' ipabetang mi sirat magayen isa'un egay se'an in magpanalangin kamu.

Sagka'en lamang i pakuri'

⁸ May pa'ugdundun ku pa' nga panuldu' kut imyu nga mu'sa. Ka'ilangan talaga nga manga'genan kamu it may pag'urunnyun mi. Magma'ildaw kamu it esa may esa, baw magsigraras kamu it subung it nagsulsu-sulsugun. Ka'ilangan magtabang-tabangen baw mapiyababa' kamu. ⁹ Ega belsen mit mara'e-ra'et i magbuwat it imyu it kara'e-ra'etan. Ega tubagan mi i magdiyampa' it imyu, in da'ga buwat-en mi, ipanalangin mi nga ildawan kanya. Pabetang-betang it Ampu'ang Diyus i atkaytung buwat mi, isa'un ildawan ya kamu gasi'. ¹⁰ Ka subung nayan it magsusurat ngayan du'ut kasuratan nga mag'aat,

"Iyan mag'ireg nga panga'genan ya, masagya baw magayen, ka'ilangan nga pa'alaidan yay pangampangan nga mara'e-ra'et baw a'akal.

¹¹ Baw iyan mga buwat nga mara'e-ra'et, ka'ilangan indi'an ya na, ka purus magayen nay buwaten ya.

Magayen nga paki'iba-ibat masigkataw ya i ka'ilangan ya nga pagpa'resan nga pirmi.

¹² Sabap talagang ega paglilikatan it mata it Ampu'ang Diyus i mga mataldeng na kat panleteg ya, baw pagpapagnegan yang pirmi i panalangin nira.

Temed pagkuntra'en yay mga mamagbuwat it kara'e-ra'etan." ^{††}

¹³ Ta da'ga in pirming uyun kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus i panga'genan mi, siyuy kabwat it imyu it ika'ilang it kiyarurwa mi? Simpri ega.

¹⁴ Temed maski bete' pakuri'an kamu in sabap du'un it pagsunud mi it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, magkasagya kamu. Ayaw kamut i'lam it kanira. Ega palibegan mi it pikiran mi. ¹⁵ In da'ga, tingleden mi i nakem mi nga kilalaen it may galang si Cristo, nga kanya talagay Ampu'an mi. Ka'ilangan alistu kamu nga pirmi nga magpa'yag kat maski siyu nga mingkut it imyu pasar it pagsisiguruun mi ngaytung Magayeng Barita'. Temed mag'intur nga luway-luwayen mi i pa'yag it kanira baw mampanang it may galang. ¹⁶ Baw yanayan, siguruun mi nga yay pagbuwaten mi nga pirmi, iyan lamang nga magka'rutan mi nga mataldeng, isa'un mga mamagsaway it pagsirbi mit ki Cristo, mag'eya'-eya' sira it libak nira ngayat imyu.

¹⁷ Ka subung nat pa'aaten ku, subrang magayen i iyan i ikapabetang it imyu it makuri', sabap it buwat mi nga magayen, in bete' ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Ega gat iyan i ikakuri' mi, sabap it buwat nga mara'e-ra'et. ¹⁸ Subung it ki Cristo nga, maski egay kakasala'an ya, temed piyakuri'an kanya nga inimatay sabap it aten nga makasala'an. Kat ka'sa lamang ngayti nga binwat ya tiyanggung

† *Isaias 53:5b.*

†† *Awit 34:12-16.*

yay kasala'an tami isa'un makapa'uli' ya tami du'un it Ampu'ang Diyus. Natay talagay bilug ya temed inggen naga kanya it guna it Espiritu Santo. ¹⁹⁻²⁰ Kat Espiritu Santo ngaytu, inadu'un yay mga taw it tagna' pa', nga timpu pa' ni Noe. † Tiyuldu'an sira talaga it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, temed ta, ega naga siyunud nira. Aypa' ka kayti, pagpipirisu-un nay mga kiyarurwa nira. Sabap ka'lay it pagbuwatan pa' na Noe i sakayan nga subung it daku-lang kaban, pagpata'nan lamang it Ampu'ang Diyus i mga masusutil ngayti. Pag'elaten yay singuli'an niray kasala'an nira. Temed it ega naga nagsinguli' sira, piyalud ya nga yay panriga yat kanira. Pira mana daw nga kataawan i bilang binilwat ya du'ut danum ngayti, walu mana, na Noe ngayti nga du'un it sakayan. ²¹ Aypa' sikayan may mapisi' ta nga ladawan it karibriyan ta, sabap iyan biyawtisan ta, ladawan yan it bilang binilwat ta gasi' kat panriga. Sabap pagbawtis ngaytu, ega maat mag'awa' it buring kat bilug ta, in da'ga, magpamatuud tu nga miyangut tami na it kapasinsiyaan it mga kasala'an tami. Aypa' ega nay pag'i'lanan tami nga panriga it Ampu'ang Diyus. Kapasinsiyaan ngaytu, mapakay na talaga sabap it inggen it pa'uli' si Jesu-Cristo. ²² Miyuli' na si Jesu-Cristo ngaytu du'un it langit, nga kayti, du'un na kanyat iwanang ayun it Diyus Ama'. Ta mu'sang mga anghil du'ut langit, pati mga ega babasta-bastaen i pudir baw keseg, da'gay-da'ga ipiyasakep nat kanya.

Basta magpamaya' nat Ampu'an, ka'ilangan pasbung it kanya

4 Dakulay siyagka' ni Cristo nga kakuri'an, iyan situ pa' kanyat banwa. Aypa' ka'ilangan tingled nay nakem ta nga pasbung it kanya nga masagka'. Sabap in siyu nga ega magda'ga it kakuri'an nga mag'abut it bilug ya, talagang magpamatuud nga ega na pagbebegbegan kanya it kasala'an. ² Ta it atkayan, ega na pagsumbaya'en yay mga mara'e-ra'et nga ka'irgan it taw. In da'ga, yanay pagsarungaen yang pagpa'resan mintras egen pa' kanya, iyan nga ka'irgan it Ampu'ang Diyus. ³ Seked na! Talagang ega na mapakay nga ipasigi mi pa' i kara'e-ra'etan nga pagsariyen mit buwat it tagna' ngayti nga ega pay pagkilala mi it Ampu'ang Diyus. Ka atkaytuy mga adat mi it tagna' ngayti, pagsumbaya' it ka'irgan nga marara'way it egay maski unu nga pagsupil it sadili, adat nga rambang mata, palangu, mga pagkasagyaan nga

† *Esang puntu' it itung sugi-sugid nga mapakay, atkaytu na. Iyan ipiyagsasar ni Noe it mga kabanwa ya, ipiyanakem it kanya it Espiritu Santo. Baw paribasay sang kagina-ginawaan i Diyus Ama', si Jesu-Cristo, baw Espiritu Santo ngaytu, aypa' ka'at ka si Jesu-Cristo gasi' i nagsasar ngayti it mga taw kat timpu ni Noe.*

pagpanggarangan it ere'eret nga palangu, baw mara'way nga pagbuwatan nga ipagdengan it pagsamba mi it mga pagbete-bete'en nga diyus.

⁴ Taka' kayti, nalilu' i mga ka'ibaaan mi, ka in unuka da'kamu na magpabaya-baya' it panga'genan nira nga pagsumbaya'en i mu'sang marara'way nga ka'irgan nira. Aypa' ka pagtibaba'en nira na kamu. ⁵ Temed yay matuud, turubagen niraytu du'un it Ampu'ang Diyus. Ka alistu kanya talaga nga betanganan it ukuman i mu'sang mga taw, maski egen pa' u patay na. ⁶ Sabap iyan mga patay na, tiyuldu'an sira nga lagi it Magayeng Barita', isa'un in pakimatuudun nira, mabgayan sirat ka'genan nga egay kaskedan, maski malabayan niray kamataynen it bilug nga siyubli-subli it taw nga esang panriga it Ampu'ang Diyus it kana Adan pagkasala'an nira ngayti. ††

⁷ Mag'ade'deng nay umur it banwa. Aypa' ka'ilangan, magpakanakem kamu baw pagsupilen mi i sadili mi, isa'un kapa'res kamu kat panalangin mi. ⁸ Subra' it mu'sa, magsigraras kamu nga banar it esa may esa. Ka basta pagrarasan tay mga ma'iba ta, mapiyasinsiya tami it mga kamali' nira. ⁹ Ega sana mabe'gat kat nakem mi i pa'abutan it mga sulsug mi kat pamaya' i balay mi, in da'ga istimaren mi sirat magayen. ¹⁰ Dedemdemen mi nga kada esat imyu, binggayan it Ampu'ang Diyus it kakayaan. Aypa' gayen-gayenen mi i panggamit mi it in unu-unu nga kalasit kakayaan nga ipiyag'ildaw yat imyu. Ka'ilangan gamiten mi tu nga ipagtabang it mga sulsug mi kat pamaya'. ¹¹ In bete' ipiyag'ildaw it imu nga esang manigpangadal ka, ka'ilangan gayen-gayenen mu nga ipangadal i ampang it Ampu'ang Diyus, ega desang pangge'ad-ge'ad lamang. In bete' inildawan ka it kakayaan nga manigtabang it beken, sarungaen mut magayen kat keseg it kakayaan ngayan nga ipag'ildaw it Ampu'ang Diyus it imu. Sabap mu'sa ngaytu nga buwatan mi kat tabang ni Jesu-Cristo, ipagkabantug talagaytu it Ampu'ang Diyus. Talagang ega basta-basta i guna baw kabantugan ya nga egay kaskedan. Kamatuudan tu.

Ka'ilangan, ega palilu'an tami i mga kakuri'an nga mag'abut it aten

¹² Mga pagma'alenu ku, ega palilu'an mi nga in unuka atkaytu, nga pagpakuri'an kamu it ma'ingget, adimaat kalililu'an i lumabay tat kakuri'an. Atkayan yan ka pagsukda-sukdanan baw pagpaksegen i pamaya' mi. ¹³ Ega palilu'an, in da'ga sagyaan mi. Ka sikayan naka'uyut kamu nat mga kakuri'an nga nalabayan ni Cristo. Baw basta atkayan, makasagya kamu nga banar in asan nat ipa'uli' ya ngayan situ, nga ipatanyag nay kabantu-

†† *Genesis 3:17-19.*

gan ya. ¹⁴ Magkasagya kamu naga in pagtibaba'en kamu sabap it pamaya' mi it ki Cristo, sabap magpamatuud nga pagsasaruman kamu na it mabantug nga Espiritu Santo it Ampu'ang Diyus. ¹⁵ Sana egay maski siyu it imyu nga dapat nga mabetanganan it ukuman sabap it mangingimatay kanyat masigkataw ya, u sabap it mananakaw kanya, mapiyasilabet it ega dapat pasilabtan nga bagay, u magbuwat it maski unu nga buwat nga kara'e-ra'etan. ¹⁶ Temed ega naga eya'an mi in bete' mabetanganan kamut ukuman sabap it magpasakep kamu it ki Cristo. In da'ga pasalamat kamu ga du'un it Ampu'ang Diyus, sabap pagkilalaen kamu nga ka'uyutan na it mga taawan ya.

¹⁷ Mag'ade'deng nay aldaw nga ipangukuman nat Ampu'ang Diyus it mga katataawan. Baw yay matuud, kayti ngaytu pag'u'naen ya kita nga mga taawan ya, nga subuk pag'ukumanan ya na, ka pagsukda-sukdanan yat mga kakuri'an i pamaya' tami. Ta it kita, nga may nasiguru nga karibriyan, magkalabay nagat kakuri'an, unu sadaw i bara'an it mga katataawan nga ega namaya' it Magayeng Barita' garing du'ut Ampu'ang Diyus in abutun nat pangukumanan na sira, ka egay karibriyan nirat kanira? ¹⁸ Ka subung nat magbebtang ngayan du'ut kasuratan nga mag'aat,

“Maski iyan mga mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus, nga begayan yat karibriyan, may kanira naga kayti nga magkalabayan nga kakuri'an.

Aypa' ega talaga masugid i kadakulat kakuri'an nga malabayan it mga makasala'an, sira nga alaid talaga kat nakem nira i ka'irgan it Ampu'ang Diyus.” †

¹⁹ Aypa' in pag'abutun kamu it ipiyabetang-betang it Ampu'ang Diyus nga pakuri', ipasigi mi lamang i magagayen nga buwat mi. Baw isarig mit kanya i ginawa mi, sabap talagang da'tami pagpabaya-baya'an it Ampu'ang Diyus, kanya nga gimnuna it aten.

Mga muna'aw kat magpamaala' it mga magpamaya'

5 Ta kayti, kamu nga mga magpamaala' it mga magpamaya' asan it imyung rugar, may ireg ku nga sugiden it imyu. Ka aku, esa gasing manigpamaala', baw manigpamatuud sabap it mga kakuri'an nga nalabayan ni Cristo nga nagpasar kat mata ku. Esa aku nagang may ka'uyutan it kagayenan ya nga ipatanyag ya kat pagdadarapa'en. ² Ituy ipagkusugid kut imyu, asi-asi pat imyu, eperan mit magayen i mga nagpasakep it Ampu'ang Diyus nga ipiyakargu' yat imyu. Siray bilang tupa ya, kamuy manig'eper. Mamaala' kamu it

masagyay nakem mi, ega desang magkaregesan lamang. Sabap iyan talagay pagsagyaan it Ampu'ang Diyus. Talagang sarungaen mit magayen i katengdanan mi, it egay antap it nakem nga kupimirak, in da'ga kat pagsirbi nga masagya. ³ Ega mapakay nga mapiyata'as-ta'as kamu u mapiyanreges kat pagpamaala' mit mga taw, in da'ga pamaala'an mi sira kat keseg it magayeng adat mi nga ipaguru it kanira. ⁴ Bawnga basta mamaala' kamu it magayen, pag'abut ni Cristo nga bilang Piyakamata'as nga Manig'eper it kitang mga magpamaala', tumbasan kamu it ega basta-bastang kabantugan nga egay katupusan.

Beken nga mga muna'aw kat mu'sang magpamaya' nga ipagpakseg it nakem

⁵ Ta kamu gasi' nga mga kamanga'wa'an, pasakep kamut magayen it padisir it mga magugurang nga magpamaala' it imyu. Baw ka'ilangan nga mapiyababa' kamu nga mu'sa, nga magsigsirbi it esa may esa. Sabap inaat ngayan du'un it kasuratan,

“Talagang pagkuntra'en it Ampu'ang Diyus i mga mapiyata'as-ta'as, temed dakulay ildaw nga ipagbegay ya kat mga mapiyababa'.” ††

⁶ Aypa' pababa' kamu nga pasakep it kamatuudan kat gunaan nga Ampu'ang Diyus nga magpabetang-betang it mu'sa. Ka in atkayan, ipata'as ya kamu in na'but nay ipiyabetang-betang ya nga timpu. ⁷ Isarig mit kanya i in unu-unu nga magkademdeman nga pagregnan mi. Sabap tumbang kanya nga matuud, ka pagdedemdemen ya i kabetangan mi.

⁸ Ka'ilangan nga pagsupilen mi i sadili mi baw magtitiyakap kamu nga pirmi. Sabap kalaban mi nga si Satanas, ka'alimbawaan ya subuk leon nga magngarawngaw, nga magsuli'-suli' ka magtulul it agden ya. ⁹ Ega pasale'segen mi, in da'ga labanen mi kanya. Papa'genen mi i pamaya' baw pagsarig mit Ampu'an. Ka urut mi na nga ega lamang kamu i maglabay it atkaytung mga kakuri'an, in da'ga mu'sang mga sulsug mi kat pamaya' situt sinirungat langit.

¹⁰ Dedemdemen mi nga, iyan Ampu'ang Diyus nga pagpangaringan it mu'sang ildaw, pinili' ya kamu nga maka'istar du'un it ega basta-bastang kabantugan ya nga egay katupusan, sabap it pakilagpit mit ki Cristo. Aypa' pagkalabay mit mga kakuri'an ngaytu nga situt banwa it ega naga ma'lay nga timpu, buwatan ya na kamu nga mga taw nga ustu' nay pamaya', ka mapa'gen baw mag'u'unay talaga. Baw paksegen ya kamu kat pagsirbi mit kanya. ¹¹ Gunaan kanya talaga, baw

† Kawikaan 11:31.

†† Kawikaan 3:34.

magpamegbeg kanya it egay katupusan. Kamatuudan tu.

Pangiya'pusang sugi-sugid

¹² Kat tabang ni Silas † nakasurat kuy surat ku ngaytu nga pataban ku asat imyu. Si Silas ngaytu, esang sulsug tami kat pamaya' nga talagang magkasarigan kung banar. Sana maski pira lamang ngaytu nga taga' i mga sugi-sugid ku kat surat ku ngaytu, ireg ku talaga nga kemseg i nakem mi kat pagsunud mit ki Cristo. Baw ipagpamatuud ku nga kamatuudan talagay mu'sang pa'yag ku ngaytu pasar it ildaw it Ampu'ang Diyus. Aypa' mane'te' kamu kat ildaw ya ngaytu.

† Esa gasing pangaran it kanya, si Silvanus.

¹³ Pagkumustaen kamu it kadakel it mga magpamaya' nga mamagtingped na sinit Roma, †† sira nga pinili' it Ampu'ang Diyus nga subuk imyu, nga mga taawan ya na. Pagkumustaen kamu gasi' ni Marcos nga bilang anak ku. ¹⁴ Magsigkumu-kumustaen kamu, bilang sang sulsugan kat pamaya' nga magsigraras it esa may esa.

Ipagpanalangin ku kamu nga magpakilagpit it ki Cristo, nga sana ma'imyu nga mu'sa i ka'imbengan it nakem.

†† Maat it Ginirego, "Pagkumustaen kamu it babay nga asat Babilonia." Babay ngaytu nga pa'aaten, gurupu it mga magpamaya'. Baw Babilonia i pana'wag nirat siyudad it Roma, sabap mara'e-ra'et i pagbuwaten it mga taga du'un, nga subung it pagbuwaten it mga taga Babilonia it tagna' pa'. Basaen i Daniel kapitulu 5 baw Mga Ipiyalteg kapitulu 17 baw kapitulu 18.

2 Pedro

Pau'nang Sugi-sugid

Ituy ikadwang kasuratan nga mga pangadal ni Pedro i ibintang nga isiyurat, nga ipiyataban du'ut kadakel it mga namaya' it Ampu'an. Iyan isiyurat ni Pedro i surat ya ngaytu, na'rutan ya nga ega na ma'lay, matay kanya, ka yay ipiya'rut ni Jesu-Cristo it kanya (kapitulu 1:14). Na'rutan ya gasi' nga may mga magpane'ag-te'ag it pamaya' nga magpali'wan it talagang kamali' nga pangadal. Magsari sirat sumbaya' it mga mara'e-ra'et nga ka'irgan it bilug nira baw ipagpaguru nira gasit beken i kara'e-ra'etan nira ngayti (kapitulu 2:1-22). Ipagpali'wan nira gasi' nga ega naga pa'uli' si Jesu-Cristo situt banwa (kapitulu 3:4).

Aypa' parabir inimatay si Pedro, isiyurat ya i surat ya ngaytu nga pagtubagen ya i kamali' ngayti nga pangadal baw ipagsulag ya it mga magpamaya'. Ipagsasar ya nga dapat talaga nga pa'resan it mu'sang magpamaya' i panga'genan nga uyun kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus, nga pagsupilen tami i sadili ta baw magsigtabang-tabangen it ma'iba ta kat kadakulat raras tat kanira (kapitulu 1:3-11). Sabap talagang mabut i aldaw nga pa'uli' situt banwa i Ampu'an nga betanganan yat ukuman i mu'sang makasala'an, baw kat iting timpu rangga'en yay langit baw banwa ka ba'guun ya, nga mga mataldeng lamang i makata'id du'un (kapitulu 3:8-13).

1 Aku nagang si Simon Pedro, nga manigsirbi baw apustul ni Jesu-Cristo, i garing kaytu. Pagsuratan ku kamung mu'sa nga kasubung namen nga magpamaya' baw magsarig it ki Jesu-Cristo. Kanyay Ampu'ang Diyus baw Manribri tami. Baw paribasay egay pagbida'en ya, surubung tami nga inildawan ya it pamaya' ngaytu. ² Ipagpanalangin ku nga sana, kat keseg it kamatuudang pagkilala mi it Ampu'ang Diyus baw Ampu'an tami nga si Jesus, magbastanti nga pirmi asat imyu i ildaw baw ka'imbengan it nakem nga ipagbegay nira.

Ka'ilangan, pa'resan nga banar i magagayen nga pag'adaten

³ Talagang kat keseg it guna it Ampu'ang Diyus, ibinggay yat aten i kumpur pagka'ilanganen tami, isa'un maba'gu i panga'genan ta nga manga'genan tami uyun kat ka'irgan ya. Kaya tami naytu kat keseg it kamatuudang pagkilala ta ngaytut kanya, kanya nga nagpanakem it aten nga pasakep it kanya kat keseg it kabantugan baw guna ya kat pagka'Diyus ya. ⁴ Kat kabantugan baw guna ya ngaytu, may ibinggay yat aten nga mga ega babas-ta-bastaeng mga sanggup, isa'un kasbung i adat ta it kanyang adat nga talagang magayen. Sabap naka'alika'sut tami na kat pagka'uripen tami it pagsumbaya' it mga singkadan tami nga ka'irgan nga mara'e-ra'et, nga yay tumaban it taw kat panga'genan nga marangga'.

⁵ Aypa' sabap it kadakula' it ildaw ya ngaytut aten, ka'ilangan pa'res tamit pa'res banar, isa'un kita nga magsarig baw magpamaya' nat Ampu'an, talagang magayen i adat ta. Ka'ilangan pa'resan ta nga pirmi i kasepsep nga ipagkakilala it magayen baw da'ga. ⁶ Baw ega lamang kasepsep ngaytu i pa'resan, in da'ga ka'ilangan supilen tami i bilug ta, baw talagang te'te'an i pamaya' ta. Sana yay magdada'eg kat nakem ta nga magpanga'genan tami nga pirmi nga uyun it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. ⁷ Baw ega matudu' situt aten i adat nga magsigtabang-tabangen nga bilang sang sulsugan, baw pirmi nga may kamatuudang raras it esa may esa. ⁸ Ka basta magdudungag-dudungag i atkaytung mga adat mi, makasiguru yan nga da'kamu mga taw nga egay kakapulusan. In da'ga limi'wan nga dakulay buwa' † it pamaya' kat panga'genan mi, nga mga taw kamu nga may kamatuudang pagkilala it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo. ⁹ Temed ta, yay matuud, in siyu-siyu nga namaya' na nga egay itu nga mga adat, kabilangan ya, beleg. Ega ipagpa'abwat yay pikir. Ka ega na pagdemdemen yay linimpiyu' na kanya, sabap pagpamaya' ya it Ampu'an, piyasinsiya nay mga kasala'an nga pagbuwatan yat tagna'.

¹⁰ Aypa' kamu nga mga sulsug ku kat pamaya', sana dungagan mi pay pa'res mi it mu'sa ngaytu, isa'un masiguru mi kat magayeng pag'adaten mi nga kamu, ka'uyutan naga it mga pinili' baw

† Juan 15:1-8,16.

ipiyapinpin it Ampu'ang Diyus nga mga taawan ya na. Ka basta atkayan i buwaten mi, talagang da'ka-mu mangindi' it pamaya' mi ngaytu. ¹¹ In da'ga, talagang tanggapan kamut masagya it Ampu'an tami nga Manriribri nga si Jesu-Cristo, ka pa'istaren ya na kamu du'un it egay kaskedan nga ka'adi'an ya.

Talagang kamatuudan i ipagpangadal ni Pedro baw mga prupita' it tagna' ka Ampu'ang Diyus i garing

¹² Aypa' ka pirmi nga ipagpademdem kut imyu i itung mga bagay, maski na maat magka'rutan mi na, baw mapa'gen nay pamaya' mi it kamatuudan nga ipiyangadal nat imyu. ¹³ Ka pagsisiguruun ku nga magayen in pirmi ku nga pagsulagen kamu pasar it mga itu ngaytu, mintras ege-egen aku pa'. ¹⁴ Sabap natantuwan ku nga da'ku na pa'layen, ka ipiya'rut tu it aken it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo. ¹⁵ Aypa' ersen ku na nga muwat it dalan nga ega ipagka'awa' kat pikiran mi it itung mga bagay, † maski da'ku na situt banwa.

¹⁶ Iyan ipiyangadal namen it imyu i pasar it guna baw pama'uli' situ it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo, egaytu maat tuturan-manuturan nga biyuwat-buwat lamang. Talagang matuud tu, nga nagpasar kat mata namen i kabantug ya. ¹⁷ Sabap ka'ibaan ya naga kami, iyan ipiyalteg it Diyus Ama' i kata'asan baw kabantug ni Jesu-Cristo ngaytu. Baw nagnegan namen i ampang yat kanya, nga du'un it ega basta-bastang kabantugan ya nga du'ut langit i garing. Ampang ya ngayting mag'aat, "Itu i pagma'a-ma'alén ku nga anak ku, nga talagang kasasagyaan ku." †¹⁸ Nagnegan namen tu i ampang ngaytu nga garing du'ut langit, iyan du'un kami ni Jesus it bukid ngayti nga ipagpabetang kayti nga ega basta-bastang bukid.

¹⁹ Kat nagpasar ngayti kat mata namen, subra' na nga pagsisiguruun namen nga talagang kamatuudan i mga kasuratan nga ampang it mga prupita'. Aypa' idawa' mit magayen kat ulu mi. Ka mga kasuratan ngaytu, kabilangan nira, tidaw nga mag'e'yag it aten mintras delemen pa', seked it magpangeyag-eyag na. Bawnga singkaran tamit Buntatala', nga ireg sugiden, kabantugan ni Jesu-Cristo kat pama'uli' ya situ. ²⁰ Subrat mu'sa, ka'ilangan nga matantuwan mi nga banar nga talagang egay maski unu nga isiyurat it mga prupita' ngayti, nga kat pasepsep it taw i garing. ²¹ Ka talagang ega kat pikiran it taw lamang i piyang-garingan it mga isiyurat ngaytu, in da'ga mga prupita' ngayti, piyanakman sirat Ampu'ang Diyus

† Kat pasepsep it beken nga mapipikir, dalan ngaytu nga pa'aaten ni Pedro, itung surat ya baw kasuratan gasi' nga pamatuud nga isiyurat ni Marcos. Ka maat nira, si Pedro i siyuwi'-suwi' ni Marcos it mga bagay pasar it ki Jesus nga isiyurat ya. †† Mateo 17:5, Marcos 9:7, baw Lucas 9:35.

it in unuy kusugiden ya, kat ipiyapasarum ya nga Espiritu Santo.

Mara'e-ra'et talagay manigpangadal it ka'ambutan

2 Temed maski tagna' ngayti, may mga nagpa-pru-prupita' du'ut mga Israelita. Ta kayti, atkayan naga, asat imyu may limi'wan gasi' nga maat manigpangadal. Temed pangadal nira, panlibeg it pikiran mi, nga ikarangga' it pamaya', ka talagang alaid kat kamatuudan. Talagang pagda'-gaen nira i pamegbeg ni Jesu-Cristo, kanya nga subuk miyalang it kanira isa'un kanya nang taawan. Ka ega pagkilalaen nira nga Agalen nira nga dapat sirbiyan. Temed ta, talagang egay pagduwa-duwa nga abutun sira it panriga. ² Dakel i ka'ibaan mi nga magpamaya' nga gumuru it marara'way nga pagbuwaten nira. Aypa', sabap it buwat nira nga atkaytu, masudi-sudi talaga it mga ega namaya' i ipagpangadal nga kamatuudan pasar it Ampu'an. ³ Ta it ma'ingarum talagay mga manigpangadal ngayti, kat biyuwat-buwat lamang ngayting sugi-sugid nira nga purus ka'ambutan, buwaten nira kamu nga desang papanuluan. Temed yay matuud, garing it tagna' pa' mag'a'areg nga lagi i ipiyabetang-betang nga ukuman nga mabe'gat. Talagang egay pagduwa-duwa nga da'sira abutun it panriga.

⁴ Dedemdemen mi tu, nga iyan tagna' pa', may nagkasala'an nga mga anghil, temed da'sira piy-ata-nan it Ampu'ang Diyus. In da'ga pinirisu ya sira du'un it piyakamalgeb nga siwang. Ta du'un pa' sira it kadleman ngayti, seked mabut i aldaw nga ipangukuman. ⁵ Baw beken, dedemdemen mi nga sabap it pirmi nga pagkuntra'en it katataawan i ka'irgan it Ampu'ang Diyus it iti, amula' pay banwa, aypa' ka tiyunaw ya i banwa ngaytu. Talagang egay ipiyagribri ya nga beken, puyrat ki Noe baw pitung kataawan nga ma'iba ya. Nakabetang i katataawan it atkayti maski ipagpatantu ni Noe it kanira in mag'u'unuy panga'genan nga pagsagyaan it Ampu'ang Diyus. ⁶ Ta da'ga basa'an, biyetanganan ya gasit ukuman i mga taw du'ut Sodoma baw Gomorra, sabap gasi' it subra' nay pamagbuwaten nira nga kasala'an? Talagang inanteng it Ampu'ang Diyus i mga siyudad ngayti. Binwat yaytuy atkaytu isa'un mamuyaan it mga taw it ka'nu-ka'nung timpu i bara'an nira, basta iyan naging ipagpa'alaid nira nga pirmi kat nakem nira i ka'irgan it Ampu'ang Diyus. ⁷ Temed ipiyagribri ya naga si Lot nga mataldeng kat panleteg ya. Ka masakit nga banar nga magkasmekan ni Lot ngayti i kara'e-ra'etan it mga karugar ya ngayting taga Sodoma, nga magsarit sumbaya' it ka'irgan nga

‡ Genesis 6:5 seked it 8:22.

mara'e-ra'et it egay maski unu nga pagsupil it sadili. ⁸ Paribasay mataldeng nga taw si Lot ngayti, talagang ega magkapakay ya i magkamuyaana ya ngayting kara'e-ra'etan it aldaw-aldaw garing it pagpakibanwa ya ngayti du'un. [†]

⁹ Ta kat mga biyara'an ngaytit tagna' pa', da'ga ma'yag nga iyan Ampu'ang Diyus, magka'rut talaga rimibri it mga magpamaya' it kanya kat mga kakuri'an nira. Baw talagang magka'rut kanya gasi' rimiga it mga mamagbuwat it kara'e-ra'etan, mintras ipag'areg ya sira kat aldaw ngayti nga ipangukuman nga banar. ¹⁰ Subrang ipag'areg ya i iyan mga magsumbaya' it marara'way nga ka'irgan it bilug baw iyan mga masusutil nga ega magkilala it mga magpupudir.

Ta, mga pa'aaten ku ngaytu nga manigpangadal it ka'ambutan, talagang pangaasen sira nga ega magka'rut it eya' baw ipagpada'eg nira i sadili nga kakayaan. Egay galang nira it maski mga matata'as nga banar i kabantugan. Ma'unu galangen nira, pagtibaba'en nira ga. ¹¹ Temed maski mga anghil nga subrang dakulay kakayaan baw makseg pat mga manigpangadal ngaytit ka'ambutan, da'sira magpanibaba' baw magpakusala' it beken kat adapan it Ampu'an. ¹² Taka' in itung mga taw, yanay kat ba'ba' nira, panibaba'. Pati mga bagay nga ega magkasepsepan nira, pagtibaba'en na. Kabilangan nira, mga ramu-ramu nga egay nanakem, ka pagsunudun lamang i ka'irgan it bilug. Mga ramu-ramu, subuk ipiyanganak sira isa'un madakep baw imatayen. Ta itu nga mga taw, atkayan naga. Ma'ilang i mabetangan nira. ¹³ Ka it ega magayen i siyari nirat buwat, iyan i tumbas it kanira, betanganan it ega naga magayen.

Mga taw ngayti, isa'un lamang masumbaya' niray mara'way ngaytu nga ka'irgan nira, kasasagyaan nirang pagbuwatan it maski aldawun i kasagyaan nira ngaytu nga mara'way. Talagang dakula' nga ka'e'ya'an baw sudi-sudi, ka mamagpanragi' sirat pagkara'nen mi nga uyut i pagbuwatan nga Apunan. Pagsagyaan nira talagay makapanluku it imyu. ¹⁴ Kada leteg nira, pagrambang mata. Sabap egay beken nga tutulus nira, mga babay nga mapiyarayag-rayag. Talagang egay kaskedan it buwat nirat kasala'an. Mapiyandaya' sira it iyan malubay pa' i pamaya'. Talagang pangtasan na sirat pagsumbaya' it ka'ingarum nira. Atkaytung mga taw, siguradu talaga nga rigaen it Ampu'ang Diyus. ¹⁵ Ta it subuk nagpaski sira, alaid nang alaid sira kat dalan it kamatuudan. Ka yay siyunsun nira nga dalan, gimnuru sirat ki Balaam nga anak ni Beor. Tagna' pa' si Balaam ngayti, siya'a-sa'ang yay ta'eg nga muwat it mara'e-ra'et sabap talagang yay kanget it nakem ya, kupisi' it tangdan. ¹⁶ Temed ega natabus ya, ka siyabar it kabayu' ya nga asno.

† Genesis 19:1-29.

Ka maski ramu-ramu nga ega magka'ampang, piya'ampang nat Ampu'ang Diyus, ka simnabar it kabubwalan ya. ^{††}

¹⁷ Mga manigtuldu' ngaytut ka'ambutan, taw nga egay kakapuluan. Ka ka'alimbawaan nira, na'let na nga tumbud baw kunum nga egay pakinabang ka ipagdedeg it deres. Temed rigaen sirat Ampu'ang Diyus du'un it ipiyag'areg yang lagi nga nagpintut nat pandele-delem. ¹⁸ Pasubra' i dakula' kat mga pangangampangan nira. Temed ta, ega yay kapuluan it pamagsugiden nira. In da'ga pandaya' nira lamang it mga ba'gung namaya' it Ampu'an, nga ega pa' nakasepsep nga banar it ka'irgan ya. Sabap ipagpakursud nira i mga ba'gu ngayting namaya' nga pa'uli'an i panga'genan nga kamali', nga sumarit sumbaya' it mara'way nga ka'irgan it bilug it egay maski unu nga pagsupil it sadili. ¹⁹ Ipagsanggup pa' nira nga in siyu-siyuy sumunud it pangadal nira, ribri na talaga nga mapakay nang buwatan i kumpur ireg nirang kubwatan, ka ega na uripen it ka'irgan it beken. Temed ta, mga magpali'wan it atkayti ngayti, uripen naga sira mismu it kara'e-ra'etan nga ka'i'ilang. Sabap yay matuud, kitang taw, uripen it in unu-unuy magbebegbeg it aten. ²⁰ Dedemdemen mi tu, nga iyan mga taw nga nangindi' na it mara'e-ra'et nga pamagbuwatan it taw situt banwa ka nakakilala na nga matuud it ki Jesu-Cristo, nga kanyay Ampu'an baw Manriribri tami, in bete' pa'uli'an nira i kara'e-ra'etan ngaytu nga uripnen si' sira, siguradu nga mara'e-ra'et pat tagna' i kabetangan nira. ²¹ Ka magayen pay ega na'rutan niray dalan ngaytut kamatuudan pasar it karibriyan, ega gat iyan mangindi', lamang nasepsepan nira nay ipiyangadal it kanira nga garing du'un it Ampu'ang Diyus. Talagang subra' nay kitaen nirang panriga. ²² Ta da'ga in atkayan, siray ma'igu'an it sambatan ngayan nga mag'aat, "Pagka'nen nagat ke'deng i lamang isiyuka ya na." Baw beken, "Beye', lamang mapa'yu' na, mangilmug nagat suma'up."

Talagang pa'uli' naga situ i Ampu'an nga si Jesu-Cristo

3 Mga pagma'alena ku, itu ngaytung surat ku, ikadwa naytu nga surat ku asat imyu. Baw kat duwa na ngaytu nga surat ku, pagpa'resan ku nga banar nga ipademdem it imyu i mga in pirang bagay nga sulag kut imyu kat pikir nga magayen. ² Ka iyan bay ireg ku, egen nga pirmi kat nakem mi i mga isiyugid it mga ipiyatindeg it Ampu'ang Diyus nga mga prupita' it tagna' pa', baw iyan mga ipiyag'uridin gasi' it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo nga Manriribri tami. Kami ngaytu nga mga apustul mi i nangadal it imyu it mga iti ngayti.

†† Mga Bilang kapitulu 22 seked it 24.

³ U'nat mu'sa nga ka'ilangan mi nga ma'rutan, in magdadarapa' nay umur it banwa, abutun kamu it mga mamagsumbaya' it sadiling ka'irgan nga mara'e-ra'et, baw buwaten nira na kamu nga kaslesleman sabap it pamaya' mi. ⁴ Ka maat yan i aaten nira, "Da'ga ba' sanggup ni Cristo nga pa'uli' naga kanya? Ta ari na, ka da'ga pa' kayti? Magka'ubus nat matay i mga giyaringan tami, temed ungaytu ega pay kanya. Talagang ega bay piyagbelagan, ka isan bat magpanunsun nagay mu'sa it pabetangbetang it banwa garing it pagguna." ⁵ Temed iyan pag'aaten nira nga egay piyagbelagan, talagang egay matuud ya kayan. Ka paglipaten nira lamang i panrigan nga tiyunaw i banwa. Ka da'ga ba', iyan langit baw banwa, giyuna kat keseg it ampang it Ampu'ang Diyus? Giyuna yang danum i giyamit ya kat pagguna ya it banwa, baw sabap it danum magpane'te' i mu'sa ngaytu nga giyuna. ⁶ Baw danum nagay giyamit ya iyan tiyunaw yay banwa. ⁷ Baw ta, talagang mabut si' nga, kat keseg nagaytut ampang ya, rangga'en ya si' i ega na desang banwa, in da'ga pati langit gasi', ka antengen ya na. Mag'a'areg i panrangga' ngaytu kat aldaw nga ipangukuman, nga rigaen ya nat ega makatindog i mga taw nga pirmingham pagkuntra'en niray ka'irgan ya.

⁸ Temed ta, mga pagma'aleng ku, ega lipa-lipaten mi tu, nga pabetang it Ampu'ang Diyus it timpu, belag it aten. Sabap kat panemdem it Ampu'ang Diyus, maski sang aldaw lamang u sang ribu na nga ta'un, subuk nagsubung nga ega ma'lay nga timpu. Madali' tuma'lib. ⁹ Aypa' it belag i kanya nga pabetang it timpu, ega ma'aat ta nga subung it patandes it beken, nga sanggup ya ngaytu sabap it pama'uli' situ ni Jesu-Cristo, sanggup lampud na lamang ka ega pa' tiyuman ya. Temed yay matuud, ega pa' tiyuman ya sabap lamang it kadakulat sanggu' yat aten nga mu'sa. Ka pagbegayan ya pat rugar i kadakel, nga makapagsinguli' baw mangindi' it kasala'an nira. Ka talagang ireg ya nga maribri i mu'sa, nga egay maski siyu nga ka'adu'un it egay kaskedan nga kakuri'an.

¹⁰ Temed ta, maski atkayan i ireg ya, mabut talagay aldaw nga tumanen yay sanggup ya ngaytung rangga'en ya nay banwa. Ka'alimbawaan it pama'uli' ngaytut Ampu'an, subung it mananakaw nga ega magka'rutan i ipanakaw ya. Temed kat iyan na nga aldaw, iyan langit, bigla' nga ma'awa', dengan it dagurdur. Baw marangga' nga ma'anteng it talagang magka'ansur i mu'sang paryaman

ya. Atkayan naga i banwa, pati mu'sang betang ya, ma'ansur gasi'.

¹¹ Ta it atkaytuy mabetangan it mu'sa ngaytung mga bagay, ka'ilangan nga isiguru mi nay pangangenan mi nga alaid kat mu'sang kasala'an, baw uyun talaga kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus. ¹² Ka'ilangan pa'res kamung banar it mga itu ngaytu, mintras pag'elaten mi i aldaw ngaytu nga ipiyagtirminu ya. Pa'res isa'un madali-dali' nagay pangabut it iyang aldaw. Sabagay kat aldaw ngayan, ma'anteng nay langit baw matunaw nay mu'sang paryaman. ¹³ Temed talagang magayen i pag'i'inawaren tami nga ipiyagsanggup it Ampu'ang Diyus. Ka pagsisiguruun tami i ba'gung langit baw ba'gung banwa nga ega masledan it maski unu nga mara'e-ra'et, in da'ga purus kataldengan.

¹⁴ Aypa' mga pagma'aleng ku, mintras pag'elaten mi tu, pa'resan nga manga'genan uyun talaga it ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Pa'resan nga ega nay bagay nga kamansa' it bilug baw masudi-sudi it beken, isa'un ma'imbeng i nakem ta in madap nat kanya. ¹⁵ Dedemdemen mi nga magpalulus lamang i Ampu'an, ka isa'un dakel i mabgayan it timpu nga ikaribri nira. Da'ga ba', pagsurat ngayan asat imyu it pagma'aleng sulsug tami kat pamaya' nga si Pablo, siyangpit ya naytu nga lagi, uyun kat kasepsep nga ipiyagbegay it Ampu'ang Diyus it kanya. ¹⁶ Talagang kat mu'sang mga surat ya, atkaytu nga pirmi i pademdem yat imyu, pasar it itung mga bagay. Sabagay may mga ibintang ya gasi' kat mga surat ya nga makuri' masepsepan. Ta mga itu ngaytu, bela-belag i ipagpapuntu' it mga kurang it kasepsep pasar it kamatuudan baw mga malubay pay pamaya'. Atkayan naga gasi' i mga pagbuwaten nira du'ut beken nga mga kasuratan nga ampang it Ampu'ang Diyus. Ta, egay beken nga bara'an it buwat nirang atkayan, pagtinggelen niray li'eg nira.

¹⁷ Ta it kayti, mga pagma'aleng ku, nga magka'rutan mi nay itung mga bagay, magayen in mag'intur kamu isa'un da'kamu mate'ag-te'ag it kamali' nga pangadal it mga taw ngayting mara'e-ra'et. Isa'un da'kamu makapangindi' it talagang natantuwan mi nang banar nga kamatuudan. ¹⁸ In da'ga, ka'ilangan pasigi kamu nga pagpapa'genan mi i pamaya' mi it Ampu'an baw Manriribri tami nga si Jesu-Cristo, kat ildaw nga ipagbegay ya. Baw pa'resan mi i pagkilala mit kanya, isa'un dumakula' i kasepsep mi it ka'irgan baw adat ya. Dapat nga bantugun kanya kayti baw seked it ka'nu-ka'nu. Kamatuudan tu.

1 Juan

Pau'nang Sugi-sugid

Tagsurat it itung surat, si Juan nga esang alagad ni Jesus. Si Juan ngaytu gasi' i tagsurat it pagpangaranan it "Magayen nga Barita' Pasar it ki Jesu-Cristo nga Ipagpamatuud ni Juan." Baw iyan "Mga Ipiyalteg it Ampu'an nga si Jesus it ki Juan," si Juan naga ngaytu i piyasurat.

Iyan gurang na si Juan, du'un kanya it Efeso timna'id baw nangadal. Kat iting timpu may mga taw nga, lamang ka'uyutan it mga magpamaya' it tagna', temed nanadili nat pasepsep baw magpanuldu' nat kuntra' kat kamatuudan nga garing du'un it Ampu'ang Diyus. Sabap ipagpali'wan nira nga ega nagbalyung taw nga banar si Jesus, in da'ga subuk biyete-bete' lamang nga taw kanya. Ipagpali'wan nira gasi' nga sira lamang i may kamatuudang kasepsep, baw maat ega naga kasala'an maski ega supilen i sadili, mapakay naga kunu' nga sumbaya'en i maski unu nga sadili ta nga ka'i'irgan. Ta, it atkayti, isiyurat ni Juan i surat ya ngaytu ka tiyubag ya i kamali' ngayting ipagpanuldu'. Ireg ya nga, mga tumanggap it surat ya ngaytu, ma'rutan nirang banar in unu talaga i kamatuudan pasar it ki Jesus, pasar it karibriyan, baw pasar it panga'genan nga magkasagyaan it Ampu'ang Diyus kat mga taawan ya.

Pasar it Ampang nga magbegay it ka'genan

1 Pagsuratan ku kamu pasar it ki Jesu-Cristo, kanya nga pagpangaranan Ampang nga magbegay it ka'genan nga egay kaskedan. May kanya naytung lagi it tagna' pa', iyan ega pay banwa. Baw kami nga mga alagad ya, talagang nagnegan namen i mga ampong ya, baw talagang naltegan namen kanya. Na'eket-eket namen baw na'ipu' it alima namen. ² Ee' ba', kanya ngaytung pu'un it ka'genan, itianyag nat amen. Talagang naltegan namen kanya. Aypa' ka ipagpamatuud namen na, baw ipagpangadal namen nat imyu i pasar it kanya ngaytu nga egen it egay kaskedan. Garing it tagna' pa', du'un kanya nga lagi it adapan it Diyus Ama', baw kayti, itianyag na kanya situt amen. ³ Ipagpamatuud namen it imyu i naltegan namen baw nagnegan ngaytu, isa'un makapaki'iba-iba kamu gasit amen. Baw ega lamang iyan, in da'ga sang tamiyan nay magpaki'iba-iba it Diyus Ama' baw Anak ya nga si Jesu-Cristo. ⁴ Ipagsurat namen i mga itu ngaytu isa'un makasagya tami it kasagyaan nga egay kakurangan.

In magpaki'iba-iba ta nat Ampu'ang Diyus, simpri alaid ta nat kasala'an

⁵ Ituytu i ampong ngayan nga nagnegan namen du'un it Anak it Ampu'ang Diyus nga ipagsugid namen it imyu. Iyan Ampu'ang Diyus, kabilangan ya, ma'yag nga tidaw. Egay maski unu nga madlem du'un it kanya. ⁶ In maat ta, magpaki'iba-iba ta na it kanya, temed magpanga'genan ta pa' kat kadle-

man, ka magsisigi pa' nga magbuwat it kasala'an, mag'ambut ta lamang. Da'ta magpanga'genan nga uyun kat kamatuudan. ⁷ Temed in pirmi ta nga magpanga'genan uyun kat ka'yagan, nga alaid kat kasala'an, subung nagat Ampu'ang Diyus, nga kanya, purus kat ka'yagan talaga, magayen talagay paki'iba-iba tami nga magpamaya' it kanya. Baw iyan timnuru' nga dugu' ni Jesus nga Anak ya, paglimpiyu'un ya kita, ka pag'awa'en yay mu'sang kasala'an ta.

⁸ Ta, in pag'aaten ta gasi' nga kita, egay kakasala'an, pag'ambutan ta lamang i sadili ta, baw alaid it aten i kamatuudan. ⁹ Temed in pag'aminen tami du'un it Ampu'ang Diyus i mga kasala'an ta, masiguru ta nga ipasinsiya yat aten i mga itu ngaytu, baw limpiyu'un ya kita kat mu'sang kara'e-ra'etan ta, sabap purus kamatuudan i kanya baw talagang mataldeng. ¹⁰ In pag'aaten tami nga da'ta magkasala'an, subuk pagpak-i'ambutun tami i Ampu'ang Diyus. In atkayan, ega pa' natantuwan tami i ampong ya.

2 Kamu nga bilang mga anak ku, ipagsurat kuytuy itung mga bagay asat imyu isa'un ba' da'kamu na magkasala'an. Taka', sumang ka'anu, magkabwat ta naga it kasala'an, temed dedemde-men tami nga may magpanindeg it aten du'un it Diyus Ama'. Si Jesu-Cristo, nga kanya talagay mataldeng, kanyay magpanindeg ngaytut aten.

² Ka si Jesus ngaytu, binwat kanya nga panalisi, isa'un matanggung yay mga kasala'an tami. Tiyanggung ya ngaytu nga kasala'an, ega maat at-en lamang, in da'ga kasala'an it mu'sang taw situt sinirungat langit.

**In kilala tami i Ampu'ang Diyus, simpri
sunudun tami i mga ipiyag'uridin ya**

³ Pagsisiguruun ta naytu nga kilala ta nay Ampu'ang Diyus, basta pagsunudun tat magayen i mga ipiyag'uridin ya. ⁴ In may mag'aat nga, "Kilala ku nayan kanya," temed ega magsunud it mga uridin ya, ambut ya lamang. Talagang egay uru-urut yat kamatuudan. ⁵ Temed in siyuy magkasunud it ka'ustu'an it mu'sang ampong it Ampu'ang Diyus, talagang ustun na i pagma'al yat Ampu'ang Diyus ngaytu. Kat pagsunud ta ngaytu, masiguru ta nga kita, uyun na talaga du'un it Ampu'ang Diyus, te'te' na nga maglalagpit du'un it kanya. ⁶ Aypa' iyan mag'aat nga, "Pagte'te'an ku na si Jesu-Cristo, nga talagang maglalagpit aku nat kanya," ka'ilangan mangagenan kanya it subuk panga'genan ni Jesu-Cristo ngaytu, iyan situ pa' kanyat sinirungat langit.

⁷ Kamung mga pagma'al ku, ega nagaytuy ba'gung urdin nga ipagsurat ku asat imyu, in da'ga iti naga, dati ngayting ipiyag'uridin it imyu it tagna' pa'. Iyan pa'aaten ku ngaytung dati nga urdin, iyan nga ipiyangadal ngaytung ampong nga nagnegan mi na nga magsigraras tami it esa may esa.

⁸ Temed gasi', subuk may ba'gu nga ipagsurat ku nga urdin sabap it raras ngaytu. Ka raras ngaytu, talagang nagmatuud tu du'ut ka'genan ni Jesus. Baw kamu gasi', pag'adaten mi na kayti i raras ngaytu. Ta it atkayan na, kabilangan ya, subuk magsipat nay kadleman nga kasala'an. Mag'eyag na kat pikiran mi i matuud nga ka'yagan nga garing du'ut Ampu'ang Diyus.

⁹ Iyan mag'aat nga, kanya, kat ka'yagan na, temed pagpakitabugan ya pa' i sulsug ya kat pamaya', yay matuud, du'un pa' kanyat kadleman. ¹⁰ Temed, taw nga may raras ya nat sulsug ya kat pamaya', iyan i matuud nga magpanga'genan kat ka'yagan. Talagang in atkayan, ega nay asat kanya nga ipagkakursud ya kat kasala'an. ¹¹ Temed iyan nga pagpakitabugan ya pa' i sulsug ya kat pamaya', talagang du'un pa' kanyat kadleman nga kasala'an. Kabilangan ya, subung it magpanaw it madlem baw ega magkaturnuwan ya in ari magayen nga panawan ya, sabap pagbeblegen pa' kanya it kadleman ngaytu nga kasala'an.

**In matuud nga kilala ta nay Ampu'ang Diyus,
ka'ilangan ega na pagsumbaya'en tami i maski
unu nga kara'e-ra'etan**

¹² Pagsuratan ku kamu nga bilang mga anak ku sabap it piyasinsiya na i mga kasala'an mi, ka tiyanggung na ni Jesus du'un it krus.

¹³ Pagsuratan ku kamung magugurang sabap kilala mi naga kanya nga, garing it tagna' pa' nga ega pay banwa, may kanya nang lagi.

Pagsuratan ku kamung manga'wa'en sabap, kat pagsarig mit Ampu'an, na'inda'eg mi na si Satanas nga Gimpu'un it Kara'e-ra'etan.

Pagsuratan ku kamung mga bilang anak ku sabap kilala mi na talaga i Ama' ta nga Ampu'ang Diyus.

¹⁴ Pagsuratan ku kamung magugurang sabap kilala mi naga kanya ngaytu nga, garing it tagna' pa' nga ega pay banwa, may kanya nang lagi.

Pagsuratan ku kamung manga'wa'en sabap makseg i pamaya' mi. Te'te' na asat imyu i ampong it Ampu'ang Diyus, baw ta, na'inda'eg mi na i Gimpu'un ngaytit Kara'e-ra'etan.

¹⁵ Asi-asi pat imyu, ega na labiyen mi i mga adat situt sinirungat langit nga kuntra' it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, u maski unu situ nga kuntra' it kanya. Ka in siyu pay magkayli it mga itu ngaytu, ma'yag nga egay pagma'al yat Ama' ta ngaytu.

¹⁶ Sabap mu'sang kara'e-ra'etan situt sinirungat langit, kuntra' talaga it Ampu'ang Diyus. Subung it adat nga pagsumbaya'en i sadiling ka'irgan nga mara'e-ra'et, adat nga kupisi'en nay mu'sang bagay nga magkaltegan, baw adat nga ipagpalan-di-landi i mga bagay kat panga'genan ta. Ega yan garing du'ut Diyus Ama' i itung mga adat, in da'ga garing situt sinirungat langit. ¹⁷ Temed yay matuud, may kaskedan it banwa ngaytu baw mu'sa nga magkasasawan it taw nga paglabiyen nira. Temed iyan masunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, iyan i may ka'genan nga egay kaskedan.

May mag'a'abut nga kakontra' ni Cristo

¹⁸ Mga bilang anak ku, ade'deng nay kaskedan ngaytu, nga umur it banwa. Nagnegan mi na nga may mabut nga kakontra' ni Cristo. Baw maski kayti ngaytu, dakel i magpakikontra' it ki Cristo ngaytu, aypa' urut tami na nga talagang ade'deng nay umur it banwa. ¹⁹ Mga magpakikontra' ngaytu, maski ka'uyutan ta nagat tagna', temed da'sira magpa'uyun it aten it kamatuudan nga pa'uyun. Ka in talagang magpa'uyun sirat aten, simpri mane'te' yan sirang ka'iba-iba ta. Temed it nagpablag sira, simpri ma'yag nga ega na ka'uyutan tami i maski siyu it kanira.

²⁰ Temed kamu, inildawan kamu na nga pagsasaruman kamu nat Espiritu Santo. Aypa' ka magkatantuwan mi na i kamatuudan. ²¹ Ega maat pagsuratan ku kamu sabap it ega magka'rutan mi i kamatuudan pasar it ki Cristo, in da'ga isa'un mapasiguru ku kamu kat kamatuudan ngaytu nga magka'rutan mi na. Baw ta, urut mi na gasi' nga iyan mga ka'ambutan nga panuldu', ega garing kat kamatuudan ngaytu.

²² Siyu i pa'aaten ngaytung ma'ambut, in da'ga iyan magpali'wan nga si Jesus, ega kanyay Cristo ngayting Manriribring Adi' nga isiyanggup it Ampu'ang Diyus? Atkaytu nga taw i pa'aaten nga kakuntra' ni Cristo ngayti, kanya nga magpanda'ga it Diyus Ama' baw Anak ya nga si Jesu-Cristo. ²³ Ka in siyuy ega magpamatuud nga Anak it Ampu'ang Diyus si Jesus, ega gasi' mapakay nga pagtanggapen kanya it Diyus Ama'. Temed kanya nga magpamatuud nga Anak talagat Ampu'ang Diyus si Jesus ngaytu, simpri yay matuud, kanya gasing Ama' i Ampu'ang Diyus.

²⁴ Ta, kamu ngaytu, inturun mit magayen nga mane'te' asat imyu i mga ampong ngaytung nagnegan mi garing pat tagna'. Ka in talagang idawa' mi kat ulu mi i nagnegan mi ngaytu garing pat tagna', sikayan magkasiguru mi nga ega ma'ugad-ugad i paki'iba-iba mi it Diyus Anak baw Ama' ya. ²⁵ Baw ituy isiyanggup it aten it Ampu'ang Diyus, ka'genan nga egay kaskedan.

²⁶ Isiyurat ku nay mga itu ngaytu pasar it mga taw ngayti nga magsarit buwat it ikate'ag-te'ag it pamaya' mi. ²⁷ Temed kamu, piyapasaruman kamu na ni Cristo it Espiritu Santo. Aypa' it may magsasarum na asat imyu nga Espiritu Santo ngaytu, ega na ka'ilangan nga tuldu'an kamu pat beken pasar it in unuy kamatuudan. Ka kanya na ngayan i magtuldu' it imyu it mu'sang bagay, baw egay tuldu' ya nga da'ga matuud. Aypa' sunudun mi i tuldu' ngaytu it Espiritu Santo, baw te'te'an mi si Jesu-Cristo.

²⁸ Aypa', mga bilang anak ku, te'te'an mi si Jesu-Cristo, isa'un, pagpa'uli' ya situ, da'ta na mag'ali'ali' u meya' it kanya in du'un nat adapan ya. ²⁹ Urut mi na nga talagang mataldeng i Ampu'ang Diyus. Aypa' sikayan matantuwan mi nga sira nga magbuwat nat mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus ngaytu, sira i ipagpabetang ya nga mga anak ya na.

Kitang magpamaya' it ki Jesu-Cristo, mga anak ta na it Ampu'ang Diyus

3 Panawun lamang it pikiran mi in sang unuy kadakulat raras it Diyus Ama' it aten. Dakula' nga banar i raras ya ngaytu, ka ipagpabetang ya na kita nga mga anak ya. Ta kayti, atkayan na nga matuud, nga mga anak tami na it Ampu'ang Diyus. Temed ta, kadaklan it taw situt banwa, ega magkilala sira it Ampu'ang Diyus, aypa' ka simpri, ega gasi' pagkilalaen nira kita nga mga inanak ya. ² Mga pagma'alēn ku, kayti mga anak tami nang matuud it Ampu'ang Diyus. Lamang ega pa' magka'rutan ta in ma'unuy pamilug ta du'un. Temed ituy pagsisiguruun ta, asan it pama'uli' situ ni Jesu-Cristo, masbungan ta na kanya, ka malte-

gan ta nat magayen in ma'unu kanya. ³ Aypa' in siyuy may itung kasiguruwan, magpa'res kanyang pirmi nga manga'genan it alaid kat kasala'an, sabap si Jesu-Cristo ngaytu, talagang alaid kat mu'sang kasala'an.

Ega mapakay nga pasigi pa' nga muwat it kasala'an i bilang ipiyanganak nat Ampu'ang Diyus

⁴ Iyan magbuwat it kasala'an, paglabanen yay mga urdin it Ampu'ang Diyus ngaytu. Sabap yay pa'aaten nga kasala'an, paglabanen i mga urdin it Ampu'ang Diyus. ⁵ Magka'rutan mi nga piyalampud na pasi' si Jesu-Cristo situt banwa isa'un matanggung ya nay mga kasala'an ta. Baw kanya, talagang egay kakasala'an. ⁶ Iyan magpanga'genan it te'te' nay pamaya' yat ki Jesu-Cristo, ega nayan magpasigi pat muwat it kasala'an. Temed iyan nga magsisigi pay buwat yat kasala'an, ega yan nakatantu in ma'unu si Jesu-Cristo baw egay tantung pagkilala yat kanya.

⁷ Mga bilang anak ku, ayaw kamut pate'ag-te'ag it maski siyu. Iyan nga magbuwat it kataldeng, mataldeng nayan kat panleteg it Ampu'ang Diyus, subung it ki Jesu-Cristo nga talagang mataldeng. ⁸ Temed iyan nga magbuwat pat kasala'an, ki Satanas payan, sabap garing pa' it tagna' magsisigi nang magkasala'an si Satanas ngaytu. Aypa' ka piyalampud situt aten i Anak it Ampu'ang Diyus, isa'un rangga'en yay buwat ni Satanas ngaytu. ⁹ Ka in siyu-siyuy bilang ipiyanganak nat Ampu'ang Diyus, ega nayan magpasigi pat muwat it kasala'an. Simpri ega na mamlag kanya it bilang nanganak ngaytut kanya. Ta it Ama' ya nay Ampu'ang Diyus, ega na mapakay nga pasigi pa' kanyat muwat it kasala'an. ¹⁰ Sikaytu ta makilalaan in siyu may siyu i bilang anak nat Ampu'ang Diyus, baw siyu pay bilang anak ni Satanas. Iyan nga ega magpa'res it muwat it kataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus baw egay raras yat sulsug ya kat pamaya', siguradung ega yan anak it Ampu'ang Diyus.

Mga anak it Ampu'ang Diyus, mag'adat it magsigraras

¹¹ Itu nagay nagnegan mi ngayang ipiyangadal it imyu garing pat tagna', nga magsigraras tami it esa may esa. ¹² Da'tami pasbung it bilang anak ngayti ni Satanas nga si Cain, † kanya nga minimatay it sulsug ya. Ta, unuka inimatay ya? Sabap it mara'e-ra'et i buwat yat kanya, temed mataldeng kat panleteg it Ampu'ang Diyus i buwat it sulsug ya. Aypa' ka inisgan ni Cain i sulsug ya ngayti.

† Genesis kapitulu 4.

¹³ Mga sulsug ku kat pamaya', ega mi palilu'an in pag'isgan kamu it beken nga taw situt sinirungat langit, sira ngayang ega magpamaya' it ki Jesu-Cristo. ¹⁴ Temed ma'yag nat aten nga kita, ega na subuk patay kat panleteg it Ampu'ang Diyus, in da'ga, pagbebgayan ta nat ka'genan nga egay kaskedan. Urut ta naytu sabap may raras ta na talaga it mga sulsug ta kat pamaya'. Iyan ega pay raras ngaytu, subuk sakep pa' kanyat kamataynen. ¹⁵ Ka in siyuy magpakitabug it sulsug ya kat pamaya', subung pa' kanya it mangingimatay it masigkataw ya. Da'ga ba' magka'rutan mi na nga, in siyuy mangingimatay ngaytut masigkataw ya, talagang egay ka'genan yang egay kaskedan?

¹⁶ Dedemdemen mi tu, nga si Jesu-Cristo, ibinggay yay pati ginawa ya sabap lamang it aten isa'un maribri ta. Sikayan magkatantuwan ta nay pa'aaten nga kamatuudan nga raras. Aypa' kita, ka'ilangan ta gasing tumabang it mga sulsug ta kat pamaya', maski maat ikagtas nat ginawa ta. ¹⁷ Temed in bete' pagpabaya-baya'an ta na lamang i mga makukuri' nga kabetangan it mga sulsug ta kat pamaya', ka maski may kaya ta, pag'aligan tami nga itabang it kanira, in atkayan mag'u'unu ma'aat tami nga may pagma'al ta nat Ampu'ang Diyus?

¹⁸ Kamu nga bilang anak ku, iyan bay magayen, ega desang ipagsugid ta nga magsigraras tami, in da'ga ipagpalteg ta kat mga pagbuwaten ta nga kamatuudan i raras ta ngaytu.

¹⁹ Aypa' sikayan ma'rutan ta nga kita, sakep nat kamatuudan nga garing du'un it Ampu'ang Diyus. Baw sikayan gasi', ega na magulu i ulu ta nga madap it kanya. ²⁰ Temed in kat nake-nakem ta pag'ukumanan tay sadili ta, kaurut ta nga ega nga kamatuudan i raras ta, magayen demdemen ta nga subra' pang mata'as it aten i Ampu'ang Diyus baw magka'rutan yay mu'sa, pati kat nake-nakem ta ngaytu.

²¹ Mga pagma'alenu ku, in egay pag'ukumanan it nakem ta kat sadili ta, simpri ega nay i'lam ta in madap ta nat Ampu'ang Diyus. ²² Ta sikayan, ununuy angutun ta du'un it kanya, siguradung matanggap ta, sabap pagsunudun tay mga urdin ya baw pagbuwaten tay pagsagyaan ya. ²³ Ituytu i ipiyag'uridin ya, nga mamaya' ta baw sumarig it Anak yang si Jesu-Cristo, baw magsigraras tami it esa may esa nga subung it ipiyag'uridin it aten ni Jesu-Cristo ngaytu. ²⁴ Ta kanya nga masunud it mga urdin it Ampu'ang Diyus, talagang te'te' du'un it Ampu'ang Diyus i panga'genan ya, baw Ampu'ang Diyus ngaytu, te'te' naga du'un it kanya. Baw tabang ngaytut aten it Espiritu Santo nga ipiyapasarum ya situt bilug tami, iyan i ipagkatan-tu ta nga te'te' na situt aten i Ampu'ang Diyus.

In mag'u'unu ta masiguru in Espiritu Santo i magpanakem it esang taw it mga ampang ya

4 Mga pagma'alenu ku, ega basta-basta pamaya'nen mi i mag'aat nga, "Ampang ku ngaytu, garing du'un it Espiritu Santo, ka ipiyanakem yat aken." Ka'ilangan niidan baw ine'te'en mi da'an, isa'un masiguru mi nga garing nga matuud du'un it Ampu'ang Diyus i inampang ya ngayan. Sabap kayti, dakel nay mga magpapru-prupita' nga magpangadal nat katataawan situt sinirungat langit. ² Mag'a'atkaytu yan i ika'rut mi in talagang Espiritu Santo nga piyapasarum it Ampu'ang Diyus i magpanakem it esang taw. Iyan nga magpamatuud nga si Jesu-Cristo, nagbalyu talaga nga taw nga banar baw limnampud situt banwa, siguradung Espiritu Santo it Ampu'ang Diyus i magpanakem it kanya. ³ Temed iyan magpali'wan nga ega nagbalyung taw nga banar si Jesus, siguradung ega yan Espiritu Santo it Ampu'ang Diyus i magpanakem it ampang ya. In da'ga, yay matuud, panakem yan it kakontra' ngaytu ni Cristo, kanya nga ipiyag'aat ngayan it imyu nga mabut. Baw maski kayti, situ nat banwa ngaytu i atkaytung pakikontra' it ki Cristo.

⁴ Kamu, mga bilang anak ku, mga anak kamu na it Ampu'ang Diyus. Baw naka'inda'eg kamu nat mga ma'ambut ngayang magpapru-prupita'. Na'inda'eg mi na sabap subra' pang gunaan i Espiritu Santo nga magsasarum asat bilug mi, subra' pat mara'e-ra'et ngayting si Satanas nga magpanakem it mga taw nga ega nagpasakep it Ampu'ang Diyus. ⁵ Sira ngaytu nga mga magpapru-prupita', ka'ibaan tu sira it mga ega magpamayay ki Jesu-Cristo, aypa' mga ampang nira, uyun nagat mga adat it mga ega magpamaya' ngayti. Ta, mga kasubung nirang ega magpamaya', iyan i magpagneg it kanira. ⁶ Temed kita, sakep ta nat Ampu'ang Diyus. Baw in siyuy magkilala it Ampu'ang Diyus, iyan i magpagneg it aten. Iyan ega sakep it Ampu'ang Diyus, ega magpagneg kanyat aten. Sikayan ta ma'rutan i kamatuudang ampang nga garing du'un it Espiritu Santo baw ka'ambutang ampang nga garing du'un it ki Satanas.

Ampu'ang Diyus i pu'un it kararas

⁷ Mga pagma'alenu ku, siguruun ta nga magsigraras tami it esa may esa, sabap Ampu'ang Diyus, kanyay pu'un it kararas ngaytu. Ta kada may raras na ngaytu, ma'yag nga bilang ipiyanakan na kanya it Ampu'ang Diyus baw kilalang-kilala ya na kanya. ⁸ Temed iyan ega pay raras ngaytu, ega payan magkilala it Ampu'ang Diyus, sabap Ampu'ang Diyus talagay pu'un it raras ngaytu. ⁹ Ee'

ba', talagang ipiyalteg nat Ampu'ang Diyus i kadakulat raras yat aten, iyan ipiyalampud ya na ngayan situt dena' i Anak yang pae'esa-esa nga egay kasbung, nga tumanggung it kasala'an ta, isa'un mabgayan ya kita it ka'genan nga egay kaskedan. ¹⁰ Itu naytuy matuud nga pagma'al, ega maat aten nga pagma'al it Ampu'ang Diyus, in da'-ga kanya ngaytung pagma'al nga may raras it aten. Ka piyapa'asitu yat aten i Anak ya nga buwaten nga panalisi, isa'un mapasinsiya it aten i mga kasala'an tami. ¹¹ Mga pagma'al en ku, ta it atkaytuy kadakulat raras it Ampu'ang Diyus it aten, ka'ilangan magsigraras tami gasi' i aten. ¹² Garing it tagna' pa', egay nakalteg it Ampu'ang Diyus. Temed in talagang may raras ta nat esa may esa, ma'yag nga magsasarum na talaga situt aten i Ampu'ang Diyus ngaytu, baw kiyumplitu ya na i raras ta ngaytu.

¹³ Baw magka'rutan tami nga magpane'te' ta na du'un it Ampu'ang Diyus, baw kanya, te'te' gasi' situt aten, sabap pirmi ta nga pagtabangen it Espiritu Santo nga piyapasarum ya situt bilug tami. ¹⁴ Baw kami ngaytu, talagang naltegan namen i Anak it Ampu'ang Diyus, baw ipagpamatuud nga tiya'eg it Diyus Ama' i Anak ya ngaytu, nga kanyay Manriribri it mu'sang taw situt sinirungat langit. ¹⁵ Ta kayti, in siyuy magpamatuud nga si Jesus, Anak kanya it Ampu'ang Diyus, talagang pagte'te'an kanya it Ampu'ang Diyus baw kanya, te'te' na gasi' du'un it Ampu'ang Diyus ngaytu. ¹⁶ Magka'rutan ta na talaga baw pagpamaya'nen ta nga kita, pagraranan nga banar it Ampu'ang Diyus. Ampu'ang Diyus talagay pu'un it kararas. Ta kanya nga magpane'te' kat raras yat masigkataw ya, pagte'te'an ya gasi' i Ampu'ang Diyus, baw Ampu'ang Diyus, magpane'te' naga du'un it kanya. ¹⁷ Sikayan magkatantuwan ta na nga nakumplitu na i kararas ta ngaytu. Aypa' ka ega na pag'i'laman tami i aldaw ngayan nga ipangukuman. Sabap unu pay mai'laman it magpasbung ta nat ki Jesu-Cristo situt banwa ngaytu? ¹⁸ Ka basta kamatuudan i pagma'al tat Ampu'ang Diyus baw kararas tat masigkataw ta, ega nay i'lam tamit panriga. Sabap iyan ustun nga pagma'al, subuk magkataburan yay i'lam ngaytu. Ka iyan talagay pag'i'laman it mga taw, rigaen. Aypa' in mag'i'lam ta pat rigaen, ma'yag nga kurang pay pagma'al baw kararas ta. ¹⁹ Yay matuud, may pagma'al baw kararas tami nay aten sabap it pagma'al en baw pagraranan ta nga lagi it Ampu'ang Diyus. ²⁰ In bete' may mag'aat nga, "Pagma'al en ku nay Ampu'ang Diyus," temed in may sulsug ya pa' kat pamaya' nga pagpak-itabugan ya, ambut ya lamang i pagma'al ya ngayan. Ka in ega pay raras yat ka'ibaan ya nga lelete-letegan ya nat ka'lay, mag'u'unu ma'al en yay Ampu'ang Diyus nga ega magkaltegan ya? ²¹ Ka

yay ipiyag'uridin ya ngaytu it aten, nga in siyuy magma'al it Ampu'ang Diyus, dapat nga raras ya gasi' i sulsug ya kat pamaya'.

Ka'ilangan pamaya'nen i pamatuud nga Anak it Ampu'ang Diyus si Jesu-Cristo

5 In siyu-siyuy magpamaya' nga si Jesus, kanya nay pa'aateng Cristo ngayti nga Manriribring Adi' nga isiyanggup, subung na kanyat ipiyanganak it Ampu'ang Diyus. Baw yay matuud, in pagma'al en ta kanya ngaytu nga bilang nanganak, simpri raras ta na i kumpur bilang ipiyanganak ya nga beken. ² Baw ituytu i ikasiguru ta nga pagraranan tami i kumpur bilang ipiyanganak it Ampu'ang Diyus, itu nga pagma'al en tami i Ampu'ang Diyus ngaytu baw pagsunudun tami i kumpur ipiyag'uridin ya. ³ Ituytu i pa'aaten nga pagma'al tat Ampu'ang Diyus, masunud tami it mga urdin ya. Ka mga urdin ya ngaytu, ega ngaytu subra' nga mabe'gat. ⁴ Sabap kada bilang ipiyanganak nat Ampu'ang Diyus, magka'inda'eg ya na i pagsakep it kanya it kara'e-ra'etan situt banwa ngaytu. Magka'inda'eg ta naytu kat keseg it pamaya' baw pagsarig tat ki Jesu-Cristo. ⁵ Ta siyu may siyuytu i magka'inda'eg it pagsakep ngaytu kanya it kara'e-ra'etan situt banwa ngaytu? Sira lamang nga magpamaya' nga si Jesus, egay beken, Anak talaga kanya it Ampu'ang Diyus.

⁶ Si Jesu-Cristo ngaytu, kanyay limnampud situt dena'. Biyawtis kanya du'un it danum. Ipiyaturu' i dugu' ya kat kamataynen ya. Talagang ega lamang desang nagpabawtis kanya du'un it danum, in da'-ga ipiyaturu' ya naga gasi' i dugu' ya. Baw yay magpamatuud kaytu, Espiritu Santo, sabap purus kamatuudan i ipagpali'wan it Espiritu Santo ngaytu. ⁷ Yay matuud, tulu talagay magpamatuud kaytu pasar it ki Jesu-Cristo, in siyu talaga kanya. ⁸ Tulu ngaytu, Espiritu Santo, danum baw dugu'. Baw nag'uyu-uyunun i tulu ngaytu. ⁹ In pagpamaya'nen tami i pamatuud it taw, subrang mapa'gen i pamatuud it Ampu'ang Diyus, aypa' simpri ka'ilangan pamaya'nen tami. Baw iyan ngayan, talagang ipagpamatuud it Ampu'ang Diyus nga Anak ya talaga si Jesu-Cristo. ¹⁰ Aypa' siyu-siyuy magpamaya' baw magsarig it Anak it Ampu'ang Diyus, pagsisiguru-un ya kat nake-nakem ya nga talagang matuud i pamatuud ngaytu Ampu'ang Diyus. Temed iyan ega magpamaya' it pamatuud ngaytu Ampu'ang Diyus, egay beken, pagpaki'ambutun yay Ampu'ang Diyus ngaytu, ka ega pagpamaya'nen yay ipagpamatuud ya pasar it Anak ya. ¹¹ Ka ituytu i pamatuud ya ngaytu. Ka'genan nga egay kaskedan i begay it Ampu'ang Diyus it aten, baw ma'aten tu sabap du'un it pamaya' baw pagsarig tat Anak ya ngaytu. ¹² Iyan nga maglalagpit nat Anak it Am-

pu'ang Diyus, iyan i may ka'genan ngayan nga egay kaskedan. Temed iyan ega maglalagpit it Anak ngaytut Ampu'ang Diyus, talagang da'gay kanya.

Pangiya'pusang sugi-sugid ni Juan

¹³ Itung mga bagay, ipagsurat kuytu asat imyu nga mga magpamaya' baw magsarig it Anak it Ampu'ang Diyus, isa'un masiguru mi nga kamu, may ka'genan na nga egay kaskedan. ¹⁴ Baw ega na ka'ilangan mag'ali'-ali' ta pat madap du'un it kanya ka pagsisiguruun ta nga, maski unuy angutun ta nga uyun kat ka'irgan ya, talagang sumambung kanya. ¹⁵ Ta it magka'rutan ta na nga magsambung na kanyat aten, magka'rutan ta na gasi' nga ipag-begay ya nat aten i unu-unu nga pag'angutun ta ngaytu du'un it kanya.

¹⁶ Itu pa' gasi' i ireg ku nga i'aat it imyu. In bete' maltegan muy esang sulsug mu kat pamaya' nga nakabwat it kasala'an nga mapasinsiya nagat Ampu'ang Diyus, ka'ilangan ipanalangin mu kanya, isa'un ildawan kanyat Ampu'ang Diyus nga maka'uli'nang kemseg i pamaya' ya. Temed may kalasit kasala'an nga ega na pasinsiyaen it Ampu'ang Diyus, kasala'an nga ikataban it magbuwat kaytu du'un it panriga nga egay kaskedan. Iyan magbuwat it itu ngaytung kasala'an, ega ma'aat ku nga mapanalanginan. ^{†17} Yay matuud, kada mab-

† *Kat pasepsep it beken nga mapipikir, ega kasala'an nga nabwat it ka'sa lamang i pa'aaten ngaytu, in da'ga adat nga*

wat ta nga kuntra' it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, kasala'an nayan. Temed magpuyrat iyan ngayang siyangpit ku, may kapasinsiyaan naga.

¹⁸ Talagang magka'rutan ta na nga iyan mga bilang ipiyanganak nat Ampu'ang Diyus, ega na maat magpasigi pat muwat it kasala'an, sabap pag-tatarimaen na sira ni Jesu-Cristo ngayting Anak it Ampu'ang Diyus. Ega na mapakay nga sakpen si' ni Satanas. ¹⁹ Magka'rutan ta nga kita, mga anak nat Ampu'ang Diyus. Temed si Satanas pay magsasakep situt sinirungat langit. ²⁰ Baw tala-gang magka'rutan ta nga limnampud na situt aten i Anak it Ampu'ang Diyus, baw binggayan ya na kita it ipagkasepsep, isa'un makilalaan tami nga banar i matuud nga Ampu'ang Diyus. Kayti magpaki'uyun tami na it Ampu'ang Diyus sabap maglalagpit ta nat Anak ya nga si Jesu-Cristo. Yay matuud, si Jesu-Cristo ngaytu, kanya talagay matuud nga Ampu'ang Diyus nga pu'un it ka'genang egay kaskedan.

²¹ Mga bilang anak ku, mag'intur kamu in unuy pagpamaya'nen baw pagsirbiyan mi. Siguruun mi nga egay maski unu nga iganti mi it matuud ngaytu nga Ampu'ang Diyus.

makasala'an, ka pagtemden yang ipasigi i buwat ya ngayti, u ipagpali'wan ya nga egay kanyang kakasala'an. Ta in atkayan, egay beken nga pag'angutun ya, panriga nga egay kaskedan. Atkayan nagay nagpasakep nat Ampu'ang Diyus bawnga temden yang mangindi' (Hebreo 6:1-6). Baw beken, kasala'an nga mangarampangen kuntra' it Espiritu Santo (Mateo 12:31-32).

2 Juan

Pau'nang Sugi-sugid

Iyan surat ngaytung isiyurat ni Juan du'un it pa'aateng babay, siguru yay pagsuratan ya, esang gurupu it mga magpamaya'. Baw kadakel it mga magpamaya' du'un, yay pa'aaten nga mga anak it babay ngayti.

Ababa' lamang tu nga sugi-sugid, nga ipagsulag it mga magpamaya' nga, ka'ilangan, magsigraras sira it esa may esa. Sasar gasi' kuntra' kat mga ega matuud nga manigpangadal it ampang it Ampu'ang Diyus.

1 Pagma'aleng babay nga pinili' it Ampu'ang Diyus, baw mga anak mu, wayan i surat ku, aku nga piyakamagurang. Kamu, talagang pagma'aleng ku nga matuud, baw ega lamang aku in da'ga pati kadakel nga nakakilala nang banar it kamatuudan pasar it Ampu'an. **2** Pagma'aleng namon kamu sabap nakagamut na kat nakem tami i kamatuudan ngaytu, nga egaytu mablag situt aten seked it ka'nu-ka'nu. **3** Baw yay matuud, ma'aten nga pirmi i ildaw, sangu' nga tabang baw ka'imben-gan it nakem nga ipagbegay it Diyus Ama' baw Anak ya nga si Jesu-Cristo. Mga itu ngaytu, talagang ibgay it Ampu'ang Diyus kat mga nakakilala nat kamatuudan ngayti baw may raras na it esa may esa.

Ka'ilangan manga'genan tami uyun kat kamatuudan baw may raras na it esa may esa

4 Talagang masagyang-masagya aku, ka namayaan ku nga iyan beken nga mga anak mu, magpanga'genan sira uyun kat kamatuudan, subung it ipiyag'uridin it aten it Diyus Ama'. **5** Ta kayti, Bila', sana may ipagpaki'upakat kut imu. Itu, ega maat ba'gung urdin i ipagsurat ku ngaytu, in da'ga dati nagaytung urdin nga situ na nga lagit aten garing pa' it tagna', itu nga magsigraras tami it esa may esa. **6** Ituy magpamatuud nga may pagma'al tat Ampu'ang Diyus, itu nga magpanga'genan tami uyun kat ipiyag'uridin ya. Ta ituytu i ipiyag'uridin ya ngayan it tagna', nga manga'genan tami it magsigraa-rarasan.

7 Yay matuud, talagang lekep i banwa ngaytu it mga manigpane'ag-te'ag it pamaya', iyan mga taw nga ega magpakimatuud nga si Jesu-Cristo, talagang nagbalyu kanya nga taw. Iyan atkayang mga taw, sira na ngayan i mga manigpane'ag-te'ag baw kakontra' ni Cristo. **8** Aypa' ka'ilangan mag'intur kamu, isa'un ega ma'ilang i piyakarigaan mi, in da'ga matanggap mi i piyakamagayen nga tumbas. **9** Iyan ega magpane'te' kat panuldu' ni Cristo, ka magpasa'li ga, talagang alaid kanya du'un it Ampu'ang Diyus. Taka' in siyu-siyuy magpane'te' kat panuldu' ngaytu ni Cristo, talagang pagte'te'an kanya it Diyus Ama' baw Anak. **10** Aypa' maski siyuy mabut asat imyu nga belag it itung ipagpangadal i taban ya, ega pa'apyaten mi asat balay mi baw ega na lamang kumustaen mi. **11** Sabap in siyuy paki'iba-iba it kanya, magpa'uyun na it buwat ya ngayting mara'e-ra'et.

Pangiya'pusang sugi-sugid

12 Sana dakula' pang kusugiden ku, temed ega na isurat ku. Ka ireg ku ba' sana, kapa'asan akut imyu. Masugi-sugid ku kamu it nag'ada-adapen tami isa'un makasagya tami it kasagyaan nga egay kakurangan.

13 Pagkumustaen ka it mga anak it sulsug mu nga babay † nga pinili' gasi' it Ampu'ang Diyus nga subung it imu.

† Pa'aaten ngaytung sulsug nga babay, sang gurupu gasing mga magpamaya'. Mga anak ya, ireg sugiden, mga magpamaya' du'ut iti nga gurupu, nga kabilangan, sang sulsugan na sira it mga pagsuratan ngayti ni Juan sabap du'ut pamaya' nira ngayti.

3 Juan

1 Iba-iba ku nga si Gayo, nga pagma'alēn ku nga matuud, wayan i surat ku, aku nga piyaka-magurang.

² Ma'al ku nga iba-iba, ipagpanalangin ku nga sana pirmi nga magayen i kabetangan mu, baw makula'si i bilug mu, subung it magkabarita'an ku nga kakseg it pamaya' mu. ³ Ka talagang masagyang-masagya aku pag'abut sinit pirang mga sulsug ta kat pamaya' nga garing asan, sabap itiyuturan nirat aken nga pagte'te'an muy kamatuudan nga panuldu', baw uyun nga pirmi kat kamatuudan ngaytu i panga'genan mu. ⁴ Ega nay pasubra' it kasagyaan ku basta nabarita'an ku nga uyun kat kamatuudan i panga'genan it mga bilang anak ku.

⁵ Pagma'alēn ku nga iba-iba, talagang magayen i adat mu nga matiyabangen ka it mga kasulsugan ta kat pamaya', maski ega kilala mu. ⁶ Ipiyagpamatuud nira sinit magkatingped nga mga magpamaya' i pasar it kararas mu ngaytu. Magayen gasi' in matabangan mu sira kat paranawun nira in gumaring sira asat imu, iyan ba', tabang nga bagay it mga taw nga ipiyatindeg it Ampu'ang Diyus kat buwaten nira. ⁷ Sabap panaw nira, mangadal pasar it ki Jesu-Cristo, baw ega naga magtanggap sirat maski unu nga tabang nga begay it mga taw nga ega magpamaya' it ipagpangadal nira ngaytu. ⁸ Aypa' ka'ilangan nga ipabetang ta nga bilang katengdanan taytu nga asikasuun ta sira, isa'un makatabang ta gasit palkep it kamatuudan ngaytu.

⁹ Piyatabanan ku nat surat i mga magpamaya' asan, temed da'ku giyuman-guman ni Diotrefes, ka yay kanget it nakem ya, kanya i kilalaen nga mag-

pangu'naan. ¹⁰ Aypa' in kapa'asan aku, abigwaren kuytuy mu'sa ngayang buwat ya, nga talagang paglibaken ya kami. Baw subuk ega pa' magka'ustu'an kanyat itung buwat ya, in da'ga dungag ya pa', ega pagtanggapen yay mga mamagpangadal ngaytit pasar it ki Jesus. Ma'unu tanggapen ya isan yan pagpaaren ya pa' baw pag'awa'en ya kat kani-rang gurupu nga magpamaya' i iyan mamag'ireg tumanggap it mamag'abut ngayan asan.

¹¹ Pagma'alēng iba-iba, ega mu guruun i mara'e-ra'et nga buwat it beken, in da'ga ari-ari magayen, iyan i imu. Ka iyan magbawat it magayen, magpak-i'uyun kanyat Ampu'ang Diyus. Temed iyan magbawat ngayat mara'e-ra'et, ega yan nakatantu it in unuy adat it Ampu'ang Diyus.

¹² Ta, pasar it sulsug ta kat pamaya' nga si Demetrio, mu'sa nang mga katataawan i magpamatuud pasar it kagayen it buwat ya. Ka ma'yag kat panga'genan ya nga talagang pagsunudun yang banar i kamatuudan nga panuldu'. Ta pati kami, atkayan nagay amen nga pamatuud pasar it kanya ngaytu, baw urut mu nga matuud i pa'aaten namen ngaytu.

¹³ Dakula' pa' sana nga ku'aaten kut imu nga kusurat ku, temed napikir ku nga ega na isurat ku.

¹⁴ Pag'i'inawaren ku sana nga kapa'asan aku it imyu it madali', isa'un kapagsugi-sugid tat nag'adap.

¹⁵ Ipagpanalangin ku nga sana asat imu nga pirmi i ka'imbengan it nakem nga ipagbegay it Ampu'ang Diyus. Pagkumustaen ka it mga ka'iba-iba ta sini. Baw ireg ku sana, kumustaen muy kada esa nga mga iba-iba ku asan.

Judas

Pau'nang Sugi-sugid

Itu, surat ni Judas ngaytu, sasar ya sabap it mga mamagbete-bete' nga mga manigpangadal, nga maat kunu' mamagpamaya' gasi' sirat Ampu'an nga si Jesu-Cristo, arit ega. Mga manigpane'ag-te'ag lamang. Ababa' lamang tu i itu nga surat. Mga sugi-sugid nga isiyurat, magkasubung-subung it du'ut ikadwang surat ni Pedro. Pagtuldu'an it tagsurat i kumpur kabasa kaytu nga ka'ilangan papa'genen nira nga banar i pamaya' nga mag'u'unay du'un it kamatuudan nga ipiyatantu it Ampu'ang Diyus. Baw beken, ka'ilangan nga ilaban nira it pangadal nga kamali' i kamatuudan ngaytu.

1 Aku nga si Judas nga manigsirbi ni Jesu-Cristo baw sulsug ni Santiago i tagsurat kaytu. Pagsuratan ku kamu, nga mga ipiyapinpin it Diyus Ama' isa'un mataawan ya na baw talagang pagraranan ya, kamu nga pagtatarimaen nga pirmi ni Jesu-Cristo baw piyanakman nga pasakep it kanya. ² Ipagpanalangin ku nga sana bastanting-bastanti asat imyu i sangu' nga tabang baw raras it Ampu'ang Diyus, baw ka'imbengan it nakem nga ipagbegay ya.

Sasar pasar it mga magpangadal it kamali'

³ Mga pagma'alén, iyan talagay ireg ku nga ireg nga isurat nga ipataban asat imyu, pasar it karibriyan nga ipag'ildaw na ngaytut aten nga magpamaya' na. Temed tumbaw si' kat nakem ku nga yay dapat isurat ku nga ipataban asat imyu, esa nga pa'imbanda, nga ka'ilangan ilaban mi i kamatuudan nga panuldu' nga pagpamaya'nen tami. Kamatuudan ngaytu, ipiyatantu na it Ampu'ang Diyus kat mga taawan ya, baw ega talagay pag'ugadan ya seked it ka'nu-ka'nu. ⁴ Sabap may magraragi' na asat imyu nga ega pagta'seben it pikir mi i antap it nakem nira. Mga taw ngaytu, alaid talagay pagsunud nira kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Baw garing pa' it tagna', magbebtang nang lagi du'ut kasuratan i mag'a'areg it kanira nga panrigan. Sabap pag'inu-inuun nira kamu it ipagganti nirang pangadal nga kamali' pasar it ildaw it Ampu'ang Diyus. Ka maat nira, basta namaya' ta na, maski ega supilen tami i sadili, nga sumbaya'en i ka'i'irgan nga mara'way, ega naga yan ma'unu i pak-i'uyun tat Ampu'an, tutal ma'ildaw naga kanya. Baw talagang pagda'gaen nira i pamegbeg ni Jesu-Cristo, ka ega pagkilalaen nira nga kanya lamang i Agalen baw Ampu'an tami.

⁵ Aypa' maski maat magka'rutan mi ngaytu, ireg ku naga nga ipademdem it imyu nga, lamang ipiya-

gribri it Ampu'ang Diyus i mga Israelita kat pagka'uripen nira du'un it Egipto, temed piyuu' ya nagay beken nga ka'ibaan nira nga egay pamaya' baw pagsarig it kanya. ⁶ Dedemdemen mi gasi' i iyan mga anghil nga da'sira nane'te' kat ipiya-betang-betang it Ampu'ang Diyus it kanira nga katengdanan. Da'ga basa'an timnanan sira du'un it pagtata'idan nira nga sadili? Aypa' ka ipiyabayuk sirat Ampu'ang Diyus it kadina seked it ka'nu-ka'nu. Baw pinirisu ya sira du'un it kadleman seked it betanganan na sirat ukuman, pag'abut it ega basta-basta ngaytung aldaw nga ipangukuman. ⁷ Dedemdemen mi naga gasi' i nabatangan it mga taga Sodoma baw Gomorra baw mga katepadán nira nga mga lansangan, ka nagkasala'an sira subung it mga anghil ngayti. Sabap nagpa'ubas sira nang nagpa'ubas it pamakun du'un it ega asawa nira, baw subra' na nga mara'way na nga da'na ipiyagbanwa. Mga lansangan ngayti pati mga taga du'un, inanteng nga mu'sa ka yay panrigan it kanira. Ta iti ngayti, bilang sabar it aten, ka ladawan tu it apuy nga da'gay kapugdawan ya, nga siguradung panrigan nga abutun it mga makasala'an.

⁸ Atkayan nagay itu nga mga taw nga nakasled asan it imyu. Sabap it mga panagaynep nira, ipagpakursud niray bilug kat kasala'an. Masusutil sira nga ega magkilala it mga magpupudir. Baw pagtibaba'en pa' niray mga matata'as nga banar i kabantugan. ⁹ Temed maski piyakapagbaya'en it mga anghil nga si Miguel, iyan pagsasa'ran nira ni Satanas i bilug ni Moises, ega naga tiyemek-temek ya it ampang nga panibaba'. In da'ga iyan i inampang ya, maat ya, "Sana sardawun ka it Ampu'an."

¹⁰ Temed itu nga mga taw, pagtibaba'en niray in unu-unu nga ega magkasepsepan nira. Baw iyan nga bagay nga magka'rutan nira, mga singkadan nga ka'i'irgan nga pagsumbaya'en nga subung it

buwat it ramu-ramu nga egay nanakem, yanay ika'ilang nira.

¹¹ Talagang ipagkapanri'su nat ti'dun i mabetangan it itu nga mga taw, sabap ega piyasyangan nira i dalam it kara'e-ra'etan nga siyunud ni Cain. † Subung gasi' sirat ki Balaam, †† ka basta lamang kapisu' it pirak, marway mamagpakursud sirat beken kat kasala'an. Masutil sira, subung it ki Core ‡ nga nagpakida'eg it ki Moises. Si Core ngayti, inukumanan kanyat panriga nga mabe'gat nga banar. Ta atkayan nagay itung mga taw, ka siguradung rigaen sirat ega makatindog.

¹² Talagang itung mga taw, dakula' nga ka'e'ya'an mi in mamagpanragi' sira it pagkara'nen mi nga uyut i pagbuwateng Apunan. Sabap sira, magsari lamang it ka'en baw inum it egay uru-urut it eya', adimaat mataldeng i panga'genan nira. Egay beken nga pag'intindiyen nira, sadili nira lamang. Talagang taw sira nga egay kapulusan, subung it mga kunum nga pagka'aren it deres, aypa' ka ega magka'uran. Subung gasi' sira it mga kayu nga ega mamagbuwa', maski timpu it pabubwa'. Talagang ega lamang desang subuk siyalibut, in da'ga la'un banar. Nabwar it nabaranban i pati gamut.

¹³ Talagang mga taw ngaytu, buwal sira nga subung it langeb in mabakat i dagat. Siging pamkas ya, sigi nagang dagsa' it bura'-bura' baw dikut. Atkayan naga sira, ka ka'eya'an i li'wan it mara'way nga pamagbuwatan nira. Subung ba' sira talaga it bitu'un nga nakal'ag. Pag'a'argan sirat Ampu'ang Diyus it rugar nga egay kaskedang kadleman.

¹⁴ Na'igu' gasi' sira it inaat ni Enoc nga ikapitu nang pagtungtung-pag'napu' garing it ki Adan. Maat ya it tagna' ngayting timpu, "Pagnegan mi tu. Siguradu nga mabut i Ampu'an, iba ya i ribu-ribu nga ega babasta-bastaen nga mga anghil ya. ¹⁵ Bantanganan ya nat ukuman i mu'sang katataawan. Rigaen yay mu'sa nga ega magkilala it kanya, sabap it mu'sang mga binwat nirang kara'e-ra'etan, nga binwat nira it alaid talaga kat nakem nira i ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Baw rigaen ya sira ngayti nga egay i'lam it kanya, sabap it mu'sang mga inampang nira nga tibaba' it kanya." ¹⁶ Talagang itung mga taw, magsarit iway, nga egay pagsagyaan nira kat mga beken. Pagsumbaya'en niray sadiling ka'irgan nga mara'e-ra'et. Malalandi-landi sira baw uba-ubas na niray mangilut-ilut it ma'iba nira, isa'un lamang mapisi' niray in unu nga pag'irgan nira.

† Si Cain ngaytu, inimatay yay ari' ya (Genesis 4:1-16).

†† Pasar it ki Balaam, basaen i du'ut Mga Ipiyalteg 2:14, Mga Bilang kapitulu 22 seked it kapitulu 24. ‡ Pasar it ki Core, basaen i du'ut Mga Bilang 16:1-35.

Pa'imbanda baw mga muna'aw kat mga mag-pamaya'

¹⁷ Temed ipagbenge-bengel kut imyu nga mga pagma'alene ku, dedemdemen mi i mga inampang it mga apustul it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo, nga in unuy isiyugid nirat imyu nga mabut. ¹⁸ Ka da'ga ba' ipiyag'aat nirat imyu, "Siguradu yan, nga in magdadarapa' nay umur it banwa, may manlutsut nayan nga mga mamagsumbaya' it sadiling ka'irgan nga kuntra' kat ka'irgan it Ampu'ang Diyus. Baw buwatan nira na kamu nga kasesleman sabap it pamaya' mi." ¹⁹ Itu nga mga taw, siray panggaringan it ikarangga' it pag'urunyun baw pag'ini-inibaen mi. Ka yay matuud, uripen sira nang banar it ka'irgan it bilug. Egaytu talaga pagsasaruman sira it Espiritu Santo.

²⁰ Temed kamu, mga pagma'alene ku, papa'genen mi nga banar i pamaya' mi nga mag'u'unay du'un it kamatuudan nga ipiyatantu it Ampu'ang Diyus. Baw manalangin kat keseg baw pa'igu'-igu' it Espiritu Santo. ²¹ Inturun mi i panga'genan mi, isa'un da'kamu kapa'alaid kat kararas it Ampu'ang Diyus, mintras pagpa'butun mi i ka'genan nga egay kaskedan, nga ildaw it aten it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo.

²² Sangu'an mi baw tabangen i mga alab-alaben pa' kat pamaya'. ²³ Baw dali'an mi nagat milwat i iyan makatalpak du'un it apuy nga egay kapugdawan ya. Iyan beken, sangu'an baw tabangen mi naga sira, temed yanayan mag'intur kamu, nga da'kamu madura'itan it kasala'an nira. Subuk rigana'an mi i pati pakayan nira nga talpuk na it mara'way nga pamagbuwatan nira, isa'un da'kamu matindakan.

Pangiya'pusang ampang ya, pagbantug it Ampu'ang Diyus

²⁴ Dapat talaga nga bantugun i Ampu'ang Diyus, kanya nga kayang-kaya ya talaga nga magtatarima it imyu isa'un da'kamu mate'ag-te'ag baw makakaleb kat kasala'an. Mapa'adap ya pa' kamu du'un it ega basta-bastang kabantugan ya it may dakulang kasagyaan, nga ega nay ma'iway ya. ²⁵ Ee' ba', bantugun kanya, kanya nga esa-esa lamang nga Ampu'ang Diyus, nga Manriribri tami kat keseg it binwat it Ampu'an tami nga si Jesu-Cristo. Du'ut kanya nga pirmi i kabantugan, ega masbungan nga kata'asan, ega basta-bastang pamegbeg baw guna, garing pa' it tagna' baw seked it ka'nu-ka'nu nga egay katupusan. Kamatuudan tu.

Mga Ipiyalteg

Pau'nang Sugi-sugid

Kat timpu ngayti ni Juan nga simnurat it itung kasuratan, talagang mag'ere'eret nay pakuri' it mga Romano kat mga magpamaya' it Ampu'an nga si Jesus. Aypa' tiya'eg it Ampu'an si Juan nga sumurat ka ipataban du'un it kasubung ya nga mga magpamaya', isa'un kemseg i pagsarig baw pamaya' nira, maski pag'atkaytiyen na ngayti sira.

Sunud-sunud i belag-belag nga mga alimbawa kat kasuratan ngaytu, mga bagay pasar it ki Jesus nga ipiyalteg it ki Juan it subuk pagtagaynepen ya. Makuri' nga masepsepan in unuy pagpa'igu'an it mga alimbawa ngaytu temed uli'an-uli'an it mu'sa, ega lulugud-lugudun si Jesus ngaytu. Kanya talagay Ampu'ang Diyus ka Diyus Ama' baw Anak, sang kagina-ginawaan sira. Kat kamataynen ni Jesus, ininda'eg ya si Satanas nga pagbaya'en it mga marara'e-ra'et baw mabut i aldaw nga talagang ma'awa' sira, ka idu'un it panrigan it kanira. Du'un betanganan sira it egay pateng nga panrigan nga egay kaskedan. Ta kayti, kumpur magpakilagpit it ki Jesus ngaytu, maski sang unuy kadakulat pakuri' it kanira, ka'ilangan te'te' i pagsarig baw pamaya' nira, ka in atkayan siguradung kasagpun sira du'un it ega basta-bastang kagayenan du'un it Ampu'an asan it ba'guun nay banwa.

1 Itung mga magsusurat nga magbebtang situt kasuratan ngaytu, mga bagay nga ipiya'rut it Ampu'ang Diyus it ki Jesu-Cristo pasar it ipiya-betang-betang nga mabut asat pagdadarapa'en, ka ipalteg ya nat mga magsirbi it kanya. Mu'sa ngaytu ipiyalteg nga matuud ni Jesu-Cristo it ki Juan nga manigsirbi ya, ka may tiya'eg yang anghil ya nga palteg kaytu. ² Talagang pamatuud tu ni Juan it mu'sa nga naltegan ya nga ipiyalteg it kanya nga ampong it Ampu'ang Diyus nga ipiyamatuud ni Jesu-Cristo. ³ Aypa' dedemdemen mi tu! Magkasagayay in siyu nga magbasa du'un it katingpedan it mga magpamaya' it kasuratan ngaytung ampong nga garing du'ut Ampu'ang Diyus. Baw magkasagya gasi' i iyan magpagneg basta pag-sunudun yay kumpur pag'aaten. Sabap ade'deng lamang i timpu nga mag'abut i mga itu ngaytu.

Pangumusta ni Juan du'ut mga pagsuratan ya baw pagbantug yat Ampu'ang Diyus

⁴ Aku nga si Juan i magsurat asat imyu, mga grupu it mga magpamaya' baw magsarig it Ampu'an kat pitung rugar nga sakep it Asia. Ipagpanalangin ku nga sana asat imyu nga pirmi i ildaw baw ka'im-bengan it nakem nga ipagbegay it Diyus Ama', baw Ampu'an nga si Jesu-Cristo baw Espiritu Santo. † Diyus Ama' ngaytu, egen it egay kaskedan, ka garing it tagna' pa' may kanya na, pati kayti baw

† Maat it Ginirego, pitung Espiritu. Taka' kat ampong it Ampu'ang Diyus, basta rumiru pitu, esa-esay ireg sugiden, kumplitu. Ta Espiritu Santo ngaytu, egay maski unu nga kurang ya. Kumplitung-kumplitu talaga.

seked it ka'nu-ka'nu may kanya ga lamang. Baw Espiritu Santo ngaytu, tulu' tu kanya it Ampu'ang Diyus ngayting mag'a'dung du'un it ara'dungan ya kat pagka'adi'. ⁵ Kanya ngaytung si Jesu-Cristo, purus kamatuudan i kumpur ipagpamatuud ya. Iti, inggen kanyat Ampu'ang Diyus it pa'uli'. Talagang kanya i piyakamata'as kat mu'sang egnen pa' it pa'uli'. Baw kanya ngaytu i magbebegbeg it maski siyung magsasakep nga subuk mga adi' situt sinirungat langit.

Sana bantugun tami si Jesu-Cristo, nga magraras talaga it aten. Sabap kat kamataynen ya, nga ipiyaturu' yay dugu' ya, ipiyali'wan ya na kita kat panguripen it kasala'an. ⁶ Binwat ya pa' kita nga bilang sasirduti, ka sirbiyan tami nay Ampu'ang Diyus nga Ama' ya. Baw mabut talaga nga mag'adi' tami nga bilang mga ka'ibaan ya du'un it ka'adi'an ya. Ee' ba', bantugun kanya nga pirmi, baw magmatanyag talagay keseg it guna ya seked it ka'nu-ka'nu. Kamatuudan tu!

⁷ Dedemdemen mi tu, mabut kanya nga subuk mangindelangan it kunum. Talagang maltegan tu it mu'sang katataawan, pati mga nag'imatay it kanya. Ta sabap it kanya ngaytu, sumgaw i mu'sang bangsat taw situt sinirungat langit, ka matantuwan na niray panrigan. Talagang matkaytuytu nga matuud.

⁸ Maat it Ampu'ang Diyus, "Akuy u'na it mu'sa baw aku naga i kat sinauryan. May aku naga garing it tagna' pa', baw seked it ka'nu-ka'nu may aku pa'. Talagang egay kasbung it guna ku."

Nagpakikita si Jesu-Cristo it ki Juan

⁹ Talagang aku nga si Juan, sulsug mi kat pamaya' baw ka'ibaan mi naga it pagpakuri'an sabap it pamaya' tami it ki Jesus. Baw esa aku nagang sinakepan it ka'adi'an ya, baw kasubung mi it teme'te' it pagsunud it ki Jesus ngaytu. Idiyu'lung aku du'un it pulaw nga pagpangaranat Patmos, † ka yay ukuman it aken sabap it pangadal kut ampong it Ampu'ang Diyus baw pamatuud kut mga bagay pasar it ki Jesus. ¹⁰ Iyan ka'sa, nga aldaw nga pagkilalaen tami nga ipagsamba tamit Ampu'ang Diyus, kat pabetang-betang it Espiritu Santo, sakali' nga nagsipat i banwa. Sakaling may nagnegan ku kat talikudan ku nga ayun nga pangga'marang dadakula' nga subuk pag'eypan nga taburi.

¹¹ Mag'aat i pag'aaten, "Ka'ilangan nga isurat mu kat magkaluu-lulun nga pagsuratan in unu nga bagay nga maltegan mu, bawnga ipataban muytu kat pitu ngaytung karugaran nga may magpamaya' it Ampu'an, nga du'un it Efeso, Esmirna, Pergamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia baw du'un it Laodicea."

¹² Pagkagneg ku, limningaw aku, ka in siyuy magpakisugid ngaytit aken. Naltegan ku, pitung titidawan nga magtitindeg i dada'tunan nira nga purus bulawan i binwat. ¹³ Baw magtitindeg du'un it piyagtenga-tenga'an it mga titidawan ngayti i subuk Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw, magpakay it pasa'kil i kasagyad baw kat de'gan ya may maglilikus nga bulawan nga sambut. ¹⁴ Kaputi' it bu'uk ya subuk namuka' na nga langeb, baw iyan mata ya, atnat sugu it apuy. ¹⁵ Magsinggat i mga a'ay ya subuk pirmirang tumbaga nga tiyunaw baw piyakintab. Ga'maran ya subuk bugas'as it dakulang kensad. ¹⁶ May pagseskelen it iwanan nga alima ya nga pitung kabitu'unan, baw may magli'wan du'un it ba'ba' ya nga atnang panare-tarem it basi' nga limbak tarem. Baw iyan rupa ya, ere'eret nga kabibisara', ka subung it aldaw in nakasakay nat ugtuwan.

¹⁷ Pagkalteg kut kanya ngayti, simnu'sub aku na du'ut a'ay ya. Ega nakari'e-ri'eng aku ka subuk ega nay giginawa ku. Temed tiyapal ya aku it iwanan nga alima ya baw inaat ya, "Ayaw kat i'lam. Aku i u'nat mu'sa baw aku nagay kat sinauryan. Talagang kat pamegbeg ku i mu'sa. ¹⁸ Egen aku talaga it ega basta-bastang ka'genan. Matuud natay aku temed egen aku naga kayti. Ega naytuy kaskedan it ka'genan ku ngaytu. Talagang kat pamegbeg ku nay keseg it kamataynen baw rugar nga pag'a'anu'an it mga miyatay.

¹⁹ Aypa' isurat muy mga bagay nga naltegan mu na baw mga bagay nga maltegan mu pa', nga pag-

† Patmos ngayti, dekeyeng pulaw nga pagdu'lungan it mga Romano it mga pirisu nira.

pa'ulugan it mu'sa ngaytu, mga nag'abut na kayti baw iyan mga mag'abut pa' asan it pagdadarpa'en. ²⁰ Kayti ipatantu kut imu i pagpa'ulugan it naltegan mu nga pitung kabitu'unan nga pagseskelen it iwanan nga alima ku baw pitu ngaytung titidawan nga magtitindeg i dada'tunan nira nga purus bulawan i binwat. Iyan pitu ngaytu nga bitu'un, ladawan tu it pitu nga tara'gen nga magpamaala' it mga magpamaya' du'un it pitu ngaytung karugaran. Baw itu, pitu ngaytung titidawan, itu naga, mga magpamaya' du'un it pitu ngaytung karugaran."

Kusugiden ni Jesus du'un it mga magpamaya' it kanya nga du'ut Efeso

2 Bawnga inaat yat aken, nga mag'aat, "Ituy ibtang mu asat surat nga ipataban mu du'un it manigpamaala' it mga magpamaya' it aken du'ut Efeso. Aaten mu nga, 'Ituy ipagkusugid it iyan kanya nga may sekel ngaytu kat iwanan nga alima ya nga pitung kabitu'unan, kanya ngaytung magpanaw kat piyagtenga-tenga'an it pitung titidawan nga magtitindeg i dada'tunan nira nga purus bulawan i binwat. ² Urut ku talaga i buwat mi nga mga magpamaya' asan. Magpa'res kamu it pa'res banar baw te'te' talagay pamaya' mi it kamatuudan. Talagang magkaltegan ku nga ega pagpasale'segen mi i magbuwat it mara'e-ra'et asan it imyu. Siyukda-sukdanan mi i iyan mga magpa'apuapustul asan, baw natantuwan mi nga magpa'apuapustul sira nga matuud. ³ Magka'rutan ku gasi' nga te'te' kamu kat pamaya' baw pagsagka'en mi it magayen i nakem in pagpakuri'an kamu sabap it pamaya' mi ngaytut aken. Da'kamu magkaskedan.

⁴ Temed may bagay naga nga magka'iway ku it imyu. Magdekeye' nay pagma'al mit aken kayti, ega na subung it tagna' ngayti. ⁵ Sana demdemen mi naga i kadakulat pagma'al mit aken iyan ba'gu kamu pa' nga nagpasakep it aken. Bawnga pikiren mi kayti in sang unu nay kakurangan ya, isa'un masinguli'an mi i itu ngaytu. Ka'ilangan, iyan si' i buwaten mi, subuk buwat mi ngaytit tagna'. Ka basta da'kamu magsinguli' it kamatuudan, talagang asanen ku kamu ka awa'en kuy titidawan mi, pati magtitindeg nga dada'tunan ya asat puwistu' ya. Bibasen ta nayan kamu. ⁶ Temed may bagay naga nga pagsagyaan kut imyu, adat mi nga subuk aken nga pag'isgan i mga mara'way nga pagbuwaten it mga Nicolaita. ††

†† Mga Nicolaita nga pa'aaten, esang gurupu it mga taw kat timpu pa' ni Juan, nga magpane'ag-te'ag it beken nga mga magpamaya' kat panuldu' nga mag'aat nga, maski taawan nat Ampu'ang Diyus, mapakay naga nga pagsumbaya'en i kumpur kubwaten nira nga pamakun du'un it ega asawa nira. Baw mapakay gasi' nga magsirbi it mga pagbete-bete'en nga diyus nga pagsirbiyan it mga egay pamaya' it Ampu'ang Diyus.

⁷ Aypa' it pag'argan it talinga, ipagpagneg, ka'ilangan pagnegan mit magayen i pag'aaten ngaytu, nga ipagpatantu it Espiritu Santo kat mga magpamaya' baw magsarig it aken. Ka in siyuy magka'inda'eg it in unuy ipagkasala'an baw ipagkarangga' it pamaya', begayan ku kanyat pudir nga makaka'en it buwa' it kayu nga magbegay it ka'genan, nga du'un it kalu-kalulwakan it Ampu'ang Diyus.' " †

Kusugiden ni Jesus du'un it mga magpamaya' it kanya nga du'ut Esmirna

⁸ "Itu gasi' i ibtang mu kat surat nga ipataban du'un it manigpamaala' it mga magpamaya' it aken nga du'ut Esmirna. Aaten mu nga, 'Ituy ipagkusugid it iyan kanya nga u'na it mu'sa baw kat sinauryan naga, kanya nga lamang natay temed nag'egen nagat pa'uli'. ⁹ Talagang magkaltegan kuy mga paglabayen mi ka pagpakuri'an kamu. Urut ku nagay kakuri' mi. Temed yay matuud, pasar it kamanggadan nga garing it aken, manggaden kamu talaga. Baw magkaltegan ku gasi' i mga taw nga magbete-bete' nga mga taawan ku sira, temed panibaba' ga lamang tut aken. Ka yay matuud, sang siraan yan nga magsirbi it ki Satanas. ¹⁰ Ega na i'lanan mi i mga pakuri' nga mag'ade'deng na nga labayen mi. Ee' ba', kat buwat-buwat ni Satanas may mapirisu yan it imyu ka pagsukda-sukdanan i pamaya' mi. Ka'ilangan sagka'en mi i pakuri' ngaytu seledan it sang pulung aldaw. Te'te'an mi lamang aku maski maat ikagtas nat ginawa mi, ka siguradu yan nga ibgay kut imyu i tumbas nga ka'genan nga egay kaskedan.

¹¹ Aypa' it pag'argan it talinga ipagpagneg, ka'ilangan pagnegan mit magayen i pag'aaten ngaytu nga ipagpatantu it Espiritu Santo kat mga magpamaya' baw magsarig it aken. Ka in siyuy magka'inda'eg it in unuy ipagkasala'an baw ipagkarangga' it pamaya', talagang ega na labayen yay ikadwang kamataynen, nga egay kaskedan nga kakuri'an.'"

Kusugiden ni Jesus du'un it mga magpamaya' it kanya nga du'ut Pergamo

¹² "Ituy ibtang mu du'un it surat nga ipataban du'un it manigpamaala' it mga magpamaya' it aken nga du'ut Pergamo. Aaten mu nga, 'Ituy ipagkusugid it iyan kanya nga magseskel it atnang panare-tarem it basi' nga limbak tarem. ¹³ Talagang magka'rutan kuy kabetangan mi, nga pagtata'idan mi ngayan, pagsasakpan ni Satanas. Taka' lamang atkayan, talagang te'te' i pamaya' mit aken. Da'kamu magpangindi' it pagsarig mit aken, maski tagna' ngayan nga pag'imatay it ki An-

† *Basaen i du'ut Genesis kapitulu 2 baw kapitulu 3 pasar it kayu ngaytu.*

tipas nga matuud nga manigsirbi ku nga nanindeg it aken maski ikiyagtas na it ginawa ya, asan it rugar mi ngayang pagsasakpan ni Satanas.

¹⁴ Temed may pirang mga bagay nga magka'iway ku asat imyu. May pira it imyu asan nga magsunud pa' it pangadal ni Balaam nga timnuldu' it ki Balak it tagna' pa' nga ipakursud i mga Israelita isa'un magkasala'an sira. Ta sabap it iti'en ngayti, kimna'en nay mga Israelita it karni' nga ipagsalisi du'un it mga pagbete-bete'en nga diyus. Unupat minwat na sira it mga marara'way nga buwat du'un it ega asawa nira. ¹⁵ May pira gasi' asat imyu nga magsunud it mga ipagpangadal it mga Nicolaita. †¹⁶ Aypa' ka, ka'ilangan nga magsinguli' sira baw indi'an i mga kasala'an nira ngaytu. Ka in da'ga, asanen ku yan kat madali' nga timpu ka puu'un kuy mga taw ngayan it basi' ngaytu nga magli'wan kat ba'ba' ku. ‡

¹⁷ Ta it pag'argan it talinga ipagpagneg, ka'ilangan pagnegan mit magayen i pag'aaten ngaytu nga ipagpatantu it Espiritu Santo kat mga magpamaya' baw magsarig it aken. Ka in siyuy magka'inda'eg it in unuy ipagkasala'an baw ipagkarangga' it pamaya', siguradung may ibgay kut kanya nga mag'a'areg sinit langit nga ega pa' magkaltegan it taw, iyan manna nga ipagka'gen it egay kaskedan. Begayan ku gasi' kanya it maputi' nga batu nga pagsusuratan it esang ngaran nga ba'gu nga egay maski siyung maka'rut, in da'ga iyan lamang nga nabgayan kayan.' "

Kusugiden ni Jesus du'un it mga magpamaya' it kanya nga du'ut Tiatira

¹⁸ "Ituy ibtang mu asat surat nga ipataban du'un it manigpamaala' it mga magpamaya' it aken du'ut Tiatira. Aaten mu nga, 'Ituy ipagkusugid it iyan kanya nga Anak it Ampu'ang Diyus, nga subuk sugut apuy i mata ya baw mga a'ay ya, magsinggat nga subung it piyakintab nga tumbaga. ¹⁹ Talagang magka'rutan kuy mga pagbuwaten mi, baw magka'rutan ku gasi' i pagma'al baw pagsarig mit aken. Magkaltegan ku nagay pagsirbi baw pane'te' mi. Urut ku gasi' nga mu'sa ngaytu, dakula' pay pagbuwaten mi kayti it buwat mit tagna', iyan ba'gu kamu pa' nga namaya' it aken.

²⁰ Temed ituy pag'isgan ku, in unuka pagpalugtan mi si Jezebel, † iyan babay ngayan nga maat pagta'gen it Ampu'ang Diyus, arit ega. Talagang kat pangadal ya pagte'ag-te'agen yay mga magsirbi it aken asan. Ipagpakursud ya kat buwat nga

†† *Basaen i pa'yag du'un it birsikulu 6 it kapitulu ngaytu.*

‡ *Basi' ngaytu nga pa'aaten, ampong ya nga may guna.*

Basaen i du'ut Genesis kapitulu 1, Juan 11:38-44 baw Efeso

6:17. †† Subung tu it babay ngaytit tagna' nga pagpangaranan it ki Jezebel, nga mara'e-ra'et talagay adat. Basaen i du'ut 1 Mga Adi' 21:1-25.

mara'way du'un it ega asawa nira, baw pag'idek-ideken ya pa' sira nga kuma'en it mga panga'en nga ipagsalisi du'un it mga pagbete-bete'en nga diyus. ²¹ Binggayan ku na kanyat rugar nga magsinguli' baw indi'an i mga mara'way ngaytu nga panga'genan ya, temed talagang pagtemden ya na nga ega indi'an ya. ²² Aypa' rigaen ku na kanya. Manarakiten yan kanya. Pati mga taw ngayan nga ka'ibaan ya kat mara'way ngayting mga pagbuwaten. Makuri' talagay ipalabay kut kanira basta ega singuli'an baw indi'an niray mga kara'e-ra'etan ngayan nga pamagbuwaten nira. ²³ Pangimatayen ku gasi' i mga anak ya nga lupaw. Sikayan ma'rutan it mu'sang magpamaya' nga aku i manigrikisa' it ka'irgan baw in unuy kat nakem it taw. Talagang tumbasan kuy kada esat imyu unuy kat mga pagbuwaten mi.

²⁴ Temed itu nagay i'aat kut iyan beken asat imyu nga taga Tiatira nga ega naga simnunud it mara'e-ra'et ngaytu nga ipagpangadal ni Jezebel baw ega naga nanlebes it mga kepetan ya nga garing du'ut ki Satanas, ega pabe'gaten kuy pagsunud mit mga urdin. ²⁵ In da'ga itu na lamang i ipag'uridin kut imyu. Te'te'an mi i pamaya' baw pagsarig mit aken seked it mabut aku.

²⁶ Ka in siyuy magka'inda'eg it in unuy ipagkasala'an baw ipagkarangga' it pamaya', baw magsunud nga pirmi it ka'irgan ku seked it umur, ibgay kut kanya i pamegbeg nga subung it tiyang-gap ku nga ibinggay it aken it Ama' ku, iyan pamegbeg it mu'sang bangsa.

²⁷ "Mamegbeg kanya it ega basta-bastang pamegbeg nga subuk may titi'kul ya nga basi'.

Subuk perdaken ya sira nga subung it pagbuwaten it manigbuwat it dakut." †

²⁸ Ibgay ku gasi' it kanya i buntatala'. ††²⁹ Aypa' it pag'argan it talinga ipagpagneg, ka'ilangan pagnegan mit magayen i pag'aaten ngaytu nga ipagpatantu it Espiritu Santo kat mga magpamaya' baw magsarig it aken.' "

Kusugiden ni Jesus du'un it mga magpamaya' it kanya nga du'ut Sardis

3 Bawnga maat yat aken, "Ituy ibtang mu kat surat nga ipataban mu du'un it manigpamaala' it mga magpamaya' it aken du'ut Sardis. Aaten mu nga, 'Ituy ipagkusugid it iyan kanya nga magpupudir it Espiritu Santo baw magseskel it pitu ngaytung bitu'un. Talagang magkaltegan kuy mga pagbuwaten mi. Pagkilalaen kamu nga maat egen, arit yay matuud, patay, ka talagang egay kamatuudan it pamaya' mit aken. ² Sulag! Paksegen

† Awit 2:9. Atkaytu i buwaten kat mga katataawan nga kumpur ega magpasakep it Ampu'ang Diyus. †† Timpu pa' it mga Romano, mga ladawan it bitu'un ngaytu i kanira nga tana da'an it mandada'eg.

mi i pamaya' mi isa'un ega ma'awa' it langkuy, ka talagang malubay na. Namuyaan ku nga talagang kurang i pagsirbi mi kat panleteg it Ampu'ang Diyus ku. ³ Demdemen mi i nagnegan mi nga panuldu' nga ipiyagpangadal asat imyu. Iyan ngayan i ka'ilangan mi nga sunudun. Singuli'an mi baw indi'an i kara'e-ra'etan mi. Ka in ega masulag kamu, pa'asan aku nga subung it mananakaw nga ega magka'ru-ka'rutan in ka'nu. Talagang ega magka'rutan mi in ka'nuy pangabut ku.

⁴ Temed may pira naga asan it Sardis nga ma'intur, nga ega naga nakakursud du'un it mga marara'way nga pagbuwaten. Talagang magkapakay sira nga ka'ibaan ku du'un it ka'adi'an ku nga magpapakay it maputi'.

⁵ Ka in siyuy magka'inda'eg it in unuy ipagkasala'an baw ipagkarangga' it pamaya', siguradung papakayan ku kanya it pakayan nga maputi' baw ega buraen kuy ngaran ya kat pagsuratat mga pagbegayan it ka'genan nga egay kaskedan. Baw ipamatuud ku kat adapan it Ama' ku baw mga anghil ya nga pagkilalaen ku talaga kanya nga aken nayan. ⁶ Aypa' it pag'argan it talinga ipagpagneg, ka'ilangan pagnegan mit magayen i pag'aaten ngaytu nga ipagpatantu it Espiritu Santo kat mga magpamaya' baw magsarig it aken.' "

Kusugiden ni Jesus du'un it mga magpamaya' it kanya nga du'ut Filadelfia

⁷ "Ituy ibtang mu kat surat nga ipataban mu du'un it manigpamaala' it mga magpamaya' it aken du'ut Filadelfia. Aaten mu nga, 'Ituy ipagkusugid it iyan kanya nga talagang kamatuudan baw alaid kat maski unu nga kasala'an, kanya nga magseskel it gunsi' it adi' nga si David ka pagbebgayan it pudir du'un it ka'adi'an it Ampu'ang Diyus. Aypa' basta inabri ku, egay tanda-tanda' nga makasiradu. Ta basta nasiradu ku mana gasi', talagang ega gasi' i maka'abri. ⁸ Talagang ma'yag it aken i kabetangan baw adat mi. Ka maski ega dakula' i kaya mi ka da'kamu dakel, temed pagte'te'an mi naga aku baw pagsunudun mi i panuldu' ku. Aypa' ka may inabriyan ku nga salakwatan nga masledan mi nga egay maski siyu nga makasiradu kaytu. ⁹ Pagnegan mit magayen i i'aat kut imyu. Pa'adapen kut imyu i mga taw ngayan asan nga ma'ambut ka magbete-bete' nga mga taawan ku sira temed yay matuud, sang siraan yan nga magsirbi it ki Satanas. Pasaludu'un ku nga manluud sira kat adapan mi. Sikayan ma'rutan nira nga talagang pagma'alén baw pagraranan ku kamu. ¹⁰ Sabap it siyunud mi i urdin ku nga teme'te' maski pagpakuri'an, talagang tatarimaen ku kamu isa'un ega ma'ilang, pag'abut it timpu nga makuri'an i

mu'sang taw situt sinirungat langit ka sukdanan ku na sira.

¹¹ Talagang mabut aku kat madali' nga timpu. In-turun mi nga, iyan pamaya' mi it kamatuudan baw pagsunud mi it ka'irgan it Ampu'ang Diyus, ega mate'ag-te'ag, isa'un ega masalud i tumbas kut imyu, in da'ga matanggap mi talaga. ¹² Ka in siyuy magka'inda'eg it in unuy ipagkasala'an baw ipagkarangga' it pamaya', siguradu nga buwatan ku kanya nga bilang esang unayen nga arigi kat Templo it Ampu'ang Diyus ku. Talagang ega ma'awa'-awa' kanya du'un seked it ka'nu-ka'nu. I'unay kut sumurat kat bilug ya i ngaran it Ampu'ang Diyus ku baw ngaran gasi' it siyudad nga ba'gung Jerusalem, † gumaring ngaytu du'un it langit, nga ipalampud it Ampu'ang Diyus. I'unay ku gasit sumurat kat bilug ya i ba'gung ngaran ku ka taawan ku na kanya. ¹³ Aypa' it pag'argan it talinga ipagpagneg, ka'ilangan pagnegan mit magayen i pag'aaten ngaytu nga ipagpatantu it Espiritu Santo kat mga magpamaya' baw magsarig it aken.' "

Kusugiden ni Jesus du'un it mga magpamaya' it kanya nga du'ut Laodicea

¹⁴ "Ituy ibtang mu du'un it surat nga ipataban mu du'ut manigpamaala' it mga magpamaya' it aken du'un it Laodicea. Aaten mu nga, 'Ituy ipagkusugid it iyan kanya nga magngangaran it Kamatuudan, kanya nga talagang egay pagba'gu ka purus kamatuudan i ipagsugid ya, kanya naga nga manigpamegbeg it mu'sang giyuna it Ampu'ang Diyus. ¹⁵ Ega talagay ipa'lam it aken kat mu'sang mga buwat mi. Da'kamu naga magpakikuntra' it aken temed ega gasi' tulanged i pamaya' mi, in da'ga ere'eret na nga mata'bang. Sana tulanged i pamaya' mit aken, ka talagang ega magkapakay ku i pamaya' nga egay kamatuudan, nga kat munung na lamang. Sabagay talagang dakula' i iseg ku kat mga taw nga egay pamaya', temed subra' pay iseg ku kat magbete-bete' ngaytu. ¹⁶ Ta, it pagra'wayen ku kamu, isuka ku na lamang subung it danum kat ba'ba' nga kababaru'bu' it laway. ¹⁷ Maat mi, manggaden kamu, baw bastanti nay mu'sa. Egay maski unu nga kakurangan. Taka' ega magka'rutan mi nga yay matuud, ka'ildaw-ildaw kamu, miskin kamu nga egay kaya mi. Beleg kamu baw lebas kamu nga taw. ¹⁸ Aypa' kayti ituy ipagsasar kut imyu. Ka'ilangan nga malang kamu sinit aken it bulawan nga pirmira ka tiyunaw du'ut apuy, isa'un magmanggaden kamu nga matuud. Malang kamu gasi' sinit aken it maputi' nga pakayan, isa'un da'kamu na maglelbas, ega na ka'eya'-eya'. Baw malang kamu gasi' it uba'ubat it mata isa'un makalteg kamu.

† *Ireg sugiden kaytu, ipasiguru kanya nga maka'uyut du'ut iting siyudad.*

¹⁹ Kumpur pagma'alēn ku, pagpadisiran ku sirat magayen. Pagsabatan kuy mga kamali' nga pagbuwatan nira baw pagtaldengen ku sira. Aypa' ka'ilangan tingled i nakem mi. Singuli'an mi baw in-di'an mi nay kasala'an mi it kayti nga lagi. ²⁰ Ka wayni aku na. Subung it magtitindeg aku asat salakwatan, magpa'unga'-unga' nga pasleden. Ka in siyu-siyuy sumambung, nga mabri it tala'ep ya ka pasleden ya aku, da'nay kasasawan it pag'iba-iba namen.

²¹ In siyu-siyuy magka'inda'eg it in unuy ipagkasala'an baw ipagkarangga' it pamaya', begayan ku kanyat pudir nga katimbang ku na kat pagka'adi' ku. Subung nagat aken, ka ininda'eg ku nay mu'sa ngaytu, aypa' kayti duwa kami na mag'Ama' i mag'adi' kat pagka'adi' ya. ²² Aypa' it pag'argan it talinga ipagpagneg, ka'ilangan pagnegan mit magayen i pag'aaten ngaytu, nga ipagpatantu it Espiritu Santo kat mga magpamaya' baw magsarig it aken.' "

Ipiyalteg i mga mamagbantug it Ampu'ang Diyus du'ut langit

4 Pagkatupus it iti ngayti, belag si' nga subuk pagtagaynepen i ipiyalteg it aken. Ka sakaling may naltegan ku du'un it langit nga esang salakwatan nga pag'a'abriyen. Sa'up ku si' nga nagnegan i ga'maran ngayti nga subuk tingeg it taburi. Maat si' it aken, "Mapyat ka sini, ka ipalteg kut imu i mga bagay nga ipiyagpabetang-betang nga mag'abut." ² Sakali' nga subuk tiyaban aku it Espiritu Santo it padibwat. Iyan du'un aku nat langit, may naltegan ku nga esang ara'dungan it adi' nga may mag'a'dung naga du'un. ³ Talagang magsinggat i mag'a'dung ngayti subung it singgat it ega basta-bastang pagmina'en nga mga batu nga pagpangaranat haspe baw kornalina. Palinibut it ara'dungan ngayti, may buluntung nga magsinggat nga subung it singgat it pa'aateng esmeralda. ⁴ May duwang pulu' baw epat nga ara'dungan, nga subung it ara'dungan ngaytit adi', nga maglilibut it iti ngayti nga ara'dungan. Teptep it mag'a'dung nga mga magugurang. Mapuputi' i mga pakayan nira baw teptep sirat kuruna nga bulawan kat ulu nira. ⁵ Subuk maggaring na du'ut ara'dungan ngaytit adi' i magdeleg nay kilat, nga pagdengenen it pamsar it duldug nga da'na pateng. Kat adapan nga ayun it ara'dungan ngayti may mga magdedleg nga pitung tidaw, mga itu ngaytu, ladawan it Espiritu Santo. ⁶ Du'un gasit sarungan it ara'dungan ngayti, may naltegan ku nga subuk dagat nga ka'aat ka pirmira nga salamin, nga ere'eret nga kasanaw.

Du'un it umid it ara'dungan ngayti, tagasangbat kat kada kantu ya, i epat nga mga may ginawa na-

ga nga giyuna, nga mataan nang mu'sa i bilug, pabuktut-pasarungan mata na. ⁷ Iyan sangbat nga giyuna nga may ginawa, subuk leon i pangunguluwan ya. Iyan ikadwa, subuk tudu nga baka'. Ikatlu, subuk panrurupaan it taw. Baw iyan ika'pat, subuk pangunguluwan it agila in maglalayug.

⁸ Tag'e'ennem i elad it epat ngayti nga giyuna nga may ginawa, baw ta yanayti mata nang mu'sa i bilug nira, pati kat sirib it mga elad nira. Talagang egay tatantanan it ba'ba' nirat delem-aldaw it pagbantug nga mag'aat,

“Ega babasta-bastaen baw talagang alaid kat mu'sang kasala'an i Ampu'ang Diyus nga landaw nga gunaan.

Garing it tagna' pa' may kanya na. Pati kayti baw seked it ka'nu-ka'nu may kanya ga lamang.”

⁹ Mamagbantug sira, magbegay it paggalang baw pasalamat nira it mag'a'dung ngayti du'ut ara'dungan it adi', iyan egen ngaytit egay kaskedan. Ta mintras magbantug sira, ¹⁰ iyan duwang pulu' baw epat ngayting mga magugurang, kanirang buwat mamagpanluud nga magtet'em i rupa du'ut adapan it ara'dungan ngayti, ka pagsambaen nira gasi' i mag'a'dung ngayti du'un, kanya nga egen it egay kaskedan. Baw ipagda'tun nira gasi' kat adapan ya i mga kuruna nira, nga yay pamatuud nira nga kanya i piyakamata'as nga mag'adi' it mu'sa. Yanay pag'ampa-ampangen nira,

¹¹ “Ampu'ang Diyus namen, bagay talaga it imu nga bantugun ka, galangen baw kilalaen nga gunaan.

Sabap ikaw i nagguna it mu'sang bagay, baw ta uyun kat ka'irgan mu giyuna mu sira, baw piyatini mu.”

Kiyawa' it U'uybun It Tupa i kasuratan nga pagluulunun

5 Naltegan ku gasi' i esang kasuratan nga pagluulunun, pagseskelen it iwanang alima it mag'a'dung ngayti du'un it ara'dungan it adi'. Pabali-bali ya may surat baw pitu i papa'nget ya.

^{†2} Baw naltegan ku gasi' i esang ega basta-bastang anghil nga magpangga'maran it dadakula', nga mag'aat, “Siyu talagay mapakay nga miri' it papa'nget ngaytu baw muka' it kasuratan ngaytung pagluulunun?” ³ Temed egay magkaparagan du'ut langit, situt sinirungat langit u kat pag'abutan it mga miyatay, nga mapakay nga muka' baw lemteg it mga magbebtang du'un nga magsusurat.

⁴ Pagkamuya ku kayan, siminggaw aku it ega pateng. Nasgawan ku, ega ngayti i magkaparagan nga mapakay muka'.

† Itu, papa'nget ngaytu nga pa'aaten, duway ka'argan ya. Ka ega desang ipagpa'nget, in da'ga pag'i'imanda'an tu it in siyu nga magtatagpu'un. Aypa' ma'aat nga papa'nget nga panggingimanda'an.

⁵ Miyampang i sang kataawan nga magugurang, maat yat aken, “Ayaw ka nat sugaw. Letganan muy mandada'eg ngaytu nga garing kat mga tungtung-inapu' ni Juda, matanug ngaytung tungtung-inapu' ni David. Kanya i naka'inda'eg it marara'e-ra'et, aypa' kanya i mapakay nga miri' it pitu ngaytung papa'nget baw muka' it kasuratan ngaytu nga pagluulunun.”

⁶ Ta sakali' nga may naltegan ku nga esang U'uybun It Tupa, nga magtitindeg du'un it piyagten-ga'an it mga magugurang ngayti baw ara'dungan ngaytit adi' nga paglilibutun it epat ngayting may ginawa nga giyuna. May mga barna' na nga magpamatuud nga na'imatay nay iti nga U'uybun It Tupa. Pituy tanduk ya baw pituy mata nga iti, ladawan it Espiritu Santo nga tiya'eg it Ampu'ang Diyus nga lemkep situt sinirungat langit. ⁷ Minlep kanya ngayting pa'aaten nga U'uybun It Tupa du'un it mag'a'dung ngayti du'un it ara'dungan it adi', ka kiyawa' ya nay pagluulunun ngayti nga kasuratan nga pagseskelen it iwanang alima it mag'a'dung ngayti. ⁸ Pagkawa' yat iti ngayti, namagpanluud baw itin'em i rupa it epat ngayting may ginawa nga giyuna baw duwang pulu' may epat ngayting mga magugurang, nga kada esat kanira may sekel nga turugtugun nga alpa, baw magseskel gasi' it karung nga bulawan nga magpupnu' it kamangyan. Iti ngayti nga pa'aaten, mga panalangin it mga taawan it Ampu'ang Diyus.

⁹ Kimnanta' sirat ba'gung kalasit kanta', nga mag'aat,

“Ikaw talagay mapakay nga kumawa' it pagluulunun ngayan nga kasuratan baw mawa' it mga papa'nget ya.

Sabap na'imatay ka, baw sabap it kamataynen mu ngayan nga ipiyaturu' i dugu' mu, may subuk in-alang mu na nga mga taw kat mu'sang mga bangsa, maski siyuy piyanggaring-garingan nira baw maski unu nga ampong i ampong nira.

Kayti mga taawan na sirat Ampu'ang Diyus.

¹⁰ Binwat mu sira nga bilang sasirduti isa'un kapagsirbi na sirang mu'sa it Ampu'ang Diyus tami.

Binwat mu gasi' sira nga mga adi' isa'un kapamegbeg na sira du'ut sinirungat langit.”

¹¹ Ta pagkalteg ku si', sakali' nga nagnegan ku nga nangga'maran nay liyaksa'-laksa' na nga mga anghil nga ega na mabilang i kadakel nira. Palin-ibut sirat ara'dungan ngaytit adi', mga may ginawa ngayti nga mga giyuna, baw mga magugurang ngayti nga duwang pulu' may epat. Mamagrasun na gasi'. ¹² Pag'ubsu-ubsun niray ga'maran nira it mamagbantug nga mag'aat,

“U'uybun ngaytut Tupa nga ipiyagtas yay ginawa ya, kanya talaga i mapakay nga tumanggap it pagbantug, nga bantugun i guna, kamanggadan, ega basta-bastang kasepsep baw kakayaan ya.

Ka'ilangan talaga nga kanya i paggalangen baw pagbantugun."

¹³ Bawnga nagnegan ku nga namagbantug nay mu'sang giyuna nga kat langit, kat sinirungat langit, pati du'ut dagat, baw kat pag'abutan it mga miyatay. Talagang mu'sang mga giyuna nga maski ari, da'gay-da'ga mamagbantug, nga mag'aat, "Bantugun baw galangen it egay katupusan i mag'a'dung asat ara'dungan it adi' baw U'uybun ngaytut Tupa, sabap it kadakulat kabantugan nira baw guna nga egay kasbung."

¹⁴ Ta iti, epat ngayti nga may ginawa nga mga giyuna, siging sa'u-sa'up nirat "Matuud! Atkayan talaga!" Bawnga iti, duwang pulu' may epat ngayti nga mga magugurang, namagpanluud sira ka simnam-ba.

Iniri' nat pa'aaten ngayting U'uybun It Tupa i mga papa'nget

6 Ta naltegan ku nga iniri' nat pa'aaten ngayting U'uybun It Tupa i esang papa'nget it kasuratan ngayti nga pagluulunun. Dengan it nagnegan ku nga miyampang i esa ngayting may ginawa nga giyuna. Miyampang kanya nga atnat pamsar it duldug i kadadakula'. Maat ya, "Dali' na!" ² Pagletteg ku, naltegan kuy esang kabayu' nga maputi'. Magseskel it pana' i magsasakay baw binggayan kanyat kuruna nga tanda' it mandada'eg. Bawnga napanaw na kanya isa'un ipasigi yay panda'eg ya situt sinirungat langit.

³ Pagka'anu kayti, ikadwa si' nga papa'nget i iniri' it pa'aaten ngayting U'uybun It Tupa. Bawnga nagnegan ku nga inaat it ikadwa gasi' ngayting may ginawa nga giyuna, maat ya, "Dali' na!" ⁴ Sakali' si' nga may nanli'wan nga esang kabayu' nga madarag nga banar. Binggayan i magsasakay it iting kabayu' it kakayaan nga ikapapu'un it magbunu'-bunu'un i mu'sang taw kat sinirungat langit ka mag'ima-imatayen na. Mada'un nga karis i ibinggay it kanya.

⁵ Isiyunud si' nga iniri' it pa'aaten ngayting U'uybun It Tupa i ikatlung papa'nget it kasuratan ngayti. Ikatlu si' ngayti nga may ginawa nga giyuna i nagnegan ku nga miyampang, nga mag'aat, "Dali' na!" Pagletteg ku, kabayu' si' nga ma'item i naltegan ku. Magseskel it timbangan i magsasakay du'un. ⁶ May nagnegan ku nga ampang nga sinra'an du'un it pag'a'anuan it epat ngayting may ginawa nga giyuna, nga mag'aat, "Sang lata' lamang nga arina it tirigu i ma'alang it tangdan it sang aldaw nga urnal. Subung naga tulung lata' lamang i ma'alang nga arina it sebaba it iyan nagang kantidad. Temed ega pakurangan muy lana it olibo baw irimnun nga letes it buwa' it ubas!"

⁷ Ika'pat si' nga papa'nget i iniri' it pa'aaten ngayting U'uybun It Tupa. Iyan si' i nagnegan ku nga miyampang, ika'pat ngayti nga may ginawa nga giyuna. "Dali' na!" maat ya. ⁸ May kabayu' si' nga naltegan ku nga malasi' i pamilug ya. Ngaran it magsasakay it iti'en, si Kamataynen. Mag'ikug-ikug nagat kanya, si Basad. Ibinggay it kanira i pudir nga mangimatay it ika'pat nga bagi' it katataawan situt sinirungat langit, nga pangimatay ngayti, magbunu'-bunu'un, puyangget, panalakep baw sariyen it imatay it ma'i'iseg nga ramu-ramu.

⁹ Bawnga ikalima si' ngayti nga papa'nget i iniri' it pa'aaten ngayting U'uybun It Tupa. Sakali' nga naltegan ku du'un it sirib it papangantengan i mga kiyarurwa it iyan mga inimatay sabap it pamatuud nira it ampang it Ampu'ang Diyus baw panindeg nirat kamatuudan ya ngaytu. ¹⁰ Nagnegan ku nga imbus niray ga'maran nirat gimna'uy nga mag'aat, "Agalen namen, alaid ka talaga kat mu'sang kasala'an baw purus kamatuudan i imu. Kapira pay ka'lay it elatan namen? Ka'nu mu pa' betanganan it ukuman baw rigaen i mga taw du'ut sinirungat langit nga minimatay it amen?" ¹¹ Bawnga naltegan ku nga binggayan it mapuputi' nga pakayan i kada esat kanira. Baw nagnegan ku nga inaat it kanira, "Magpa'na-pa'na kamu na da'an it ega ma'lay nga timpu, mintras ega pa' nakumplitu i bilang it mga sulsug mi kat pamaya', nga ka'ibaaan mi nga magsirbi it Ampu'ang Diyus, sira nga pangimatayen gasi' nga subung it imyu."

¹² Bawnga naltegan ku, iniri' si' it pa'aaten ngayting U'uybun It Tupa i ika'nem nga papa'nget. Unupat yimnegyeg i banwa it da'nay pasubrang keseg. Bawnga nagpintut nay aldaw. Ta, yan bulan, atnat dugu' it pandara-darag. ¹³ Baw iyan mga bitu'un, nasari nat ka'ulug, subung na lamang it magpandag nga buwa' it kayu nga bukul pa' in pagpesagen it masbeg nga deres. ¹⁴ Ta, yan langit, nagsipat na lamang ka nalulun nga subuk papil. Iyan mga bukid, na'awa' na kat mga pag'a'anuan nira. Atnaga i mga pulaw.

¹⁵ Namagpatatagu' du'un it mga kubkub baw du'ut mga indelangat mga batu nga du'ut mga bukid i mga adi' situt banwa, mga matata'as nga dugut taw, mga pagbaya'en it mga sundalu', mga manggaden, mga taw nga ega babasta-bastaen, talagang mu'sat taw, egay na'ped. Pati mga ra'yat, uripen baw ega uripen, nagpatatagu' nga mu'sa. ¹⁶ Pagsekaten nat mga katataawan ngayti i mga bukid baw mga batu nga mag'aat, "Sigi, taburan mi na kami, isa'un malingeb kami, nga da'na maltegan it mag'a'dung ngayan asat ara'dungan it adi', baw isa'un gasi' ega na masalapu' namen i iseg it pa'aaten ngayang U'uybun It Tupa. ¹⁷ Sabap natan-tuwan namen nga na'but nay ega basta-basta

ngaytung aldaw nga ipalbwaw na niray iseg nira. Ta, siyuy makasagka' kayan?"

Inimanda'anan i mga Israelita nga manigsirbi it Ampu'ang Diyus

7 Ta pagkatupus it mga iti ngayti, may naltegan ku nga epat nga mga anghil nga mamagtitindeg kat epat nga kantu it banwa ngaytu. Pagsasabaren niray epat nga matat deres isa'un da'ga da'an meyep situt sinirungat langit, ega deresan i dagat, pati talun. ² Baw si' nga may naltegan ku nga miyabut nga esang anghil nga garing kat lebatan. Taba-taban ya i pangingimanda'an it Ampu'ang Diyus, kanya nga egen it egay kaskedan. Giya'uyan yay epat ngayti nga mga anghil nga binggayan it Ampu'ang Diyus it pudir nga manrangga' situt banwa baw kat dagat. ³ Maat ya, "Ega mi da'an rangga'en i lugta', dagat baw talun. Elaten mi nga ma'imanda'anan i peges it mga manigsirbi it Ampu'ang Diyus tami." ⁴ Bawnga nagnegan ku i kapu'saan it na'imanda'anan, sang gatus baw epat nga pulu' may epat nga ribu. Mga tungtung-inapu' siraytu it sang pulu' may duwa ngaytung mga anak it kiya'apu'-apu'an nira nga si Israel. ⁵⁻⁸ Sabap kat kuyunang mga tungtung-inapu' ni Juda, sang pulu' may duwang ribu. Subung nagay ki Ruben, ki Gad, ki Aser, ki Neftali, ki Manases, ki Simeon, ki Levi, ki Isacar, ki Zabulon, baw kana Jose duwa ni Benjamin.

Da'na mabilang nga kadakel it taw i du'un it adapan it Ampu'ang Diyus gimnaring na kat mu'sang bangsa

⁹ Iyan natupus nay sabap it iting bagay, iyan si' i naltegan ku, dakel nang dakel nga pagtaw. Da'na mabilang it maski siyu. Iting mga taw, nanggarangaring kat kada ampang baw bangsa. Mamagtitindeg sira kat adapan it mag'a'dung ngayti kat ara'dungan it adi' baw kat adapan it pa'aaten ngayting U'uybun It Tupa. Mamagpapakay sirang mu'sa it maputi' baw may sekel nira nga palakpak it subuk badangan. ¹⁰ Baw nagnegan ku nga derengan sira nga nangga'maran it dadakula' nga mag'aat, "Mabantug i Ampu'ang Diyus ngaytu kat pagka'adi' ya.

Mabantug i U'uybun It Tupa.

Ka sira ngaytuy garing it karibriyan."

¹¹ Naltegan ku nay mu'sang mga anghil nga magtitindeg, maglilibut it ara'dungan ngaytit adi', mga magugurang ngayti baw epat ngayting may ginawa nga giyuna. Kiminleb sira kat sarungaan it ara'dungan ngayti ka siyamba niray Ampu'ang Diyus nga mag'a'dung du'un. ¹² Mag'aat i inampang nira,

"Kamatuudan tu!

Mabantug ka nga Ampu'ang Diyus namen.

Dapat kang bantugun, pasalamatan baw galangen it egay katupusan, sabap ikaw i may kasepsep nga ega basta-basta, ikaw i may guna baw kakayaan nga ega mashungan.

Kamatuudan tu!"

¹³ Bawnga iningkut akut sang kataawan ngayti nga magugurang. Maat ya, "Siyu yan nga mga taw i mamagpapakay-pakay ngayan it mapuputi'? Ari yan i piyamaggaringan nira?"

¹⁴ Katubag aku, maat ku, "Tabing galang it imu, ta'way. Ega magka'rutan ku in ari piyamaggaringan kayan. Siguru ikaw yan i mag'u'rut."

Maat ya si' it aken, "Sira ngayan, iyan i nakalabay it dakula' talagang kakuri'an, temed maski atkayan, da'sira nangindi', nane'te' i pamaya' nira. Talagang linimpiyu' nira baw piyaputi' it dugu' it pa'aaten ngaytung U'uybun It Tupa i mga pakayan nira ngayan. ¹⁵ Aypa', sabap it iti ngayti, du'un sira it adapan it ara'dungan ngaytut Ampu'ang Diyus kat pagka'adi' ya. Magsirbi sirat kanya it delem-aldaw situt langit ngaytung bilang Templo ya. Baw kanya ngayan nga mag'a'dung situt ara'dungan ngaytut adi' i tumara'na it kanira. ¹⁶ Da'na yan sira makabatit getem baw ku'inum. Da'na ka'ilangan nga pablad pa' sira it init it aldaw u makuri'an sira it maski unu pa' nga ma'init. ¹⁷ Sabap kanya ngaytung pa'aaten nga U'uybun It Tupa nga situt tepad it ara'dungan ngaytut adi', kanya ngaytuy marigra nat kanira. Talagang tabanen ya na sira du'un it pagtumbudan it danum nga magbegay it ka'genan. Baw da'nay tumuru' nga luwa' kat mga mata nira ka subuk panisen nat Ampu'ang Diyus, ka awa'en ya nay kasmek nira."

Yapay iniri' nay ikapitu ngayti nga papa'nget

8 Iyan ikapitu na ngayti nga papa'nget i iniri' it pa'aaten ngaytung U'uybun It Tupa. Seledan it tengat uras egay ri'e-ri'eng du'un it langit. ² Pagkatupus it iti'en, naltegan ku nga piyamngayan it taburi i iyan pitung ka'anghilan nga mamagtitindeg du'un it adapan it Ampu'ang Diyus. ³ Bawnga may miyabut gasi' nga esang anghil nga may taban ya nga bulawan nga bebtangan it kamangyan. Timnindeg kanya du'un it sarungaan nga ayun it papangantengan it kamangyan nga du'un it sarungaan it ara'dungan ngaytit adi'. Naltegan ku, binggayan kanyat dakulang kamangyan ka antengen ya du'un it papangantengan ngayti nga bulawan, denggan it i'apyat yay mga panalangin it mga taawan it Ampu'ang Diyus. ⁴ Ta minsag na du'ut adapan it Ampu'ang Diyus i tabuk it kamangyan ngayting pagseskelen it anghil, baw naka'but na i mga panalangin it mga taawan it Ampu'ang Diyus du'un

† Ireg sugiden kaytu, na'awa' i mga kasala'an nira.

it kanya. ⁵ Pagkatopus kayti, minsi' it mga baga i anghil ngayti du'un it papangantengan, nga ibintang ya du'un it bebtangan ngaytit kamangyan seked it punu' na. Bawnga itindag ya situt banwa. Sakaling nanduldug it dadakula' na nga pamsar, simnari nat kilat baw yimnegyeg nay lugta'.

Pitu ngayti nga taburi

⁶ Bawnga nagpagayen-gayen i pitu ngayting ka'anghila isa'un alistu na sira nga meyep it pitu ngayting kataburiyan nga ibinggay it kanira.

⁷ Pag'eyep it u'nang anghil it kanya ngayting taburi, miyuran, taka' magtedag, yilu nga subuk deset batu baw apuy nga may uyut nga dugu'. Na'anteng i ikatlung bagi' it banwa baw ikatlung bagi' it talun baw mu'sang dikut.

⁸ Pag'eyep si' it ikadwa ngayting anghil it kanya ngayting taburi, may itindag du'un it dagat nga ka'aat ka dakula' nga bukid nga may uyut nga sugut apuy. Nagbarang dugu' i ikatlu nga bagi' it dagat. ⁹ Natay i mu'sang betang it ikatlu ngayting bagi' it dagat. Namagkarangga' gasi' i ikatlung bagi' it mga sarakayan nga pandagat.

¹⁰ Pag'eyep it ikatlu ngayting anghil it kanya ngayting taburi, may na'ulug nga dakulang bitu'un nga gimnaring du'ut langit. Atnang panugu-sugu, nga atnat apuy nga pagdersan. Tindakan ya, ikatlung bagi' it mga danum baw mga tumbud.

¹¹ Ngaran it bitu'un ngayti, Mapa'it, baw miya'it nga matuud i ikatlung bagi' it danum ngayti. Dakel nga taw nga natay, pagka'inum nira kayti.

¹² Pag'eyep si' it ika'pat ngayting anghil it kanya gasi' ngayti nga taburi, na'igu' i ikatlung bagi' it aldaw, bulan baw mga bitu'un. Aypa' ka nagsipat i ikatlung bagi' it mga eyag nira. Diminlem i ikatlung bagi' it aldawun baw ega gasi' i minyag kat ikatlung bagi' it delemen.

¹³ Pagkatopus kayti, may naltegan ku nga esang agila nga maglalayug kat lawang. Nagnegan ku nga pagdadakula'en ya nang ga'uy nga mag'aat, "Makuri' talagang banar i mabetangan it mu'sa nga magtata'id kat sinirungat langit, pag'eyep it tulu pa' ngayang na'ped nga mga anghil it kanira ngayan nga mga taburi."

9 Ta, inyepan nat ikalima ngayting anghil i kanya ngayting taburi. May naltegan ku nga subung it esang bitu'un nga natdag situt banwa nga garing du'ut langit. Ibinggay it kanya i gunsi' it malgeb nga malgeb nga siwang nga egay pag'abubutun. ² Bawnga inabriyan it pa'aaten ngayting bitu'un i siwang ngayti. Timnideg i tabuk nga subuk epal it tabuk nga maggaring du'un it pira-pirang ka'umaan i siyuriban. Aypa' ka diminlem i aldaw baw lawang sabap it tabuk ngayti.

³ Sakali' nga may nanli'wan nga dakel nga mga apan, nga du'un nat tabuk ngayti i paggaringan. Nanlekep na sira situt banwa. Binggayan sirat kakayaan nga pakuri' it katataawan nga subung it kat bangkunawa. ⁴ Taka' ipiyagbenge-bengel it kanira nga ega rangga'en niray mga dikut, mga kayu u maski unu nga mga luwak. Iyan lamang, mga taw nga egay imanda'an it Ampu'ang Diyus kat mga peges nira i pakuri'an it mga apan ngayti. ⁵ Taka' ega naga ipagpa'imatay it kanira i mga taw ngayti, in da'ga pagpakuri'an lamang sira it seledat limang bulan. Mabati'an nirang pedes, subung it pedes it bangkunawa. ⁶ Seledan it limang bulan ngaytu, talagang pagtulusun nat itung mga taw i kamataynen, temed subuk ega magkaparagan nira. Ka maski sang unu nay ireg nirat matay na sira, temed alaid it kanira i kamataynen ngaytu.

⁷ Mga apan ngayti, pamimilugan nira, ka'aat ka mga mamag'a'alistu na nga kabayu' nga pagsakayan it magpakibunu'. Pamagkukurunaan i mga ulu nira it subung it bulawan nga kuruna. Mga rupa nira, subuk panrurupaan it taw.

⁸ Bu'ukan sira nga subuk pamu'uk it mga babay. Mga nipen nira, subuk nipen it ma'iseg nga leon. ⁹ Pamagluulupun i mga de'gan nira it subuk panluulup nga basi'. Tingeg it mga elad nira in magpangengrab, subuk durigese' it gulung it dakel nga pagguyudun nga sarakayan it magpakibunu' baw rambak it mamagguyud ngayting mga kabayu' nga magdarugpa' nat kalaban. ¹⁰ May mga ikug nira nga subung it pangikug it bangkunawa nga may seged. Du'un nat ikug nira ngayti i garingan it ikakuri' ngaytit mga taw it seledan it limang bulan.

¹¹ Adi' it mga iti ngayti, esang anghil nga magpamaala' du'un it siwang ngayting piyakamalgeb. Ngaran ya in kat Hinebreo nga ampan, si Abadon. In kat Ginirego nga ampan, si Apolion. †

¹² Nagta'lib nay u'na ngayting ega basta-basta nga kakuri'an. Temed may duwa pa' nga sumunud.

¹³ Bawnga ika'nem si' ngayting anghil i minyep it kanya ngayting taburi. Nakagneg akut esang gamaran nga du'un i sinra'an it epat nga kantu it papangantengan ngayting bulawan i binwat, nga du'un it sarungaan it Ampu'ang Diyus. ¹⁴ Inaat it nangga'maran ngayti i ika'nem ngayting anghil nga may taburi, nga maat ya, "U'badan mu nay epat ngayang pamagbabayukun nga mga anghil nga du'un it tambing it danum ngayang dakula' nga Eufrates." ¹⁵ Ta, piyalpasan nay epat ngayting pa'aaten nga mga anghil nga alistu na, ka talagang ipiyabetang-batang it Ampu'ang Diyus i ega lamang ta'un baw bulan in da'ga aldaw baw uras

† Iti nga anghil, ega na ka'uyutan it mga anghil nga mga tara'gen it Ampu'ang Diyus, in da'ga ka'uyutan na it mga mara'e-ra'et. Ireg sugiden it duwa ngaytung ngaran, Manigrangga'.

pa' nga pangimatayen na niray ikatlung bagi' it taw situt sinirungat langit. ¹⁶ Ipiyagsugid it aken i kapu'saan it mga sundalu' nirang magsasakay it kabayu' in magpakibunu'. Duwang gatus nga laksa' sirang mu'sa.

¹⁷ Atkaytuy pamimilugan it mga kabayu' baw magsasakay du'un, nga ipiyalteg it aken kat subuk pagtagaynepen ku ngayti. May mga luulup it degan it mamagsasakay ngayti nga subuk panunguwan it apuy, indilibelen nga subung it sapiro baw makunit nga subung it asupri. Subuk pangunguluwan it leon i ulu it mga kabayu' ngayti, baw pagli'wanan i mga ba'ba' nirat apuy, tabuk baw asupri. ¹⁸ Ta namagpatay nga matuud i ikatlung bagi' it mga taw sabap it tulu ngaytung panalakep, nga apuy, tabuk baw asupri ngayti nga magli'wan kat ba'ba' it mga kabayu' ngayti. ¹⁹ Talagang kakayaan it mga kabayu' ngayti, du'un nat ba'ba' nira, baw du'ut mga ikug nira nga subung it dukul nga may ulu nga yanayti, ipagtunda' nira nga ipagpakuri'.

²⁰ Temed lamang atnakayti, iyan na'ped naga nga mga taw nga ega natay it iting panriga nga ipiyamatay, da'sira naga nangindi' it pagsirbi nirat diwata. Baw da'sira gasi' nangindi' it pagsamba nirat mga pagbete-bete'en nira nga mga diyus nga pamagbuwatan nira, mga ladawan nga yay binwat, bulawan, pirak, tumbaga, batu baw kayu, nga ega naga magkalteg, magkagneg u magkapanaw. ²¹ Talagang ega sininguli'an it mga taw ngayti i mga pamagbuwatan nira nga pangimatay, panamaya', pamakun du'un it ega asawa nira baw panakaw.

Pasar it dekeyeng kasuratan

10 Pagkatupus kayti, may naltegan ku si' nga ega basta-bastang anghil nga talagang makseg. Magpapasalu kanya nga garing du'un it langit. Pagbubu'tungan kanyat kunum baw may buluntung du'ut ulu yang ayun. Magsingkar nay rupa ya nga subung it aldaw baw subung it magtitindeg nga apuy i mga kapusu'an ya. ² May pagseskelen ya nga dekeye' nga kasuratan nga pagbubuka'en. Iwanan nga a'ay ya, itiyungtung ya du'un it dagat. Iyan gibang nga a'ay ya, situt lugta' magtutungtung. ³ Gimna'uy kanya, nga atnat ngarawngaw it leon i ga'maran ya. Pagkaga'uy ya, subuk tiyubag kanyat duldug ka kapitu mamsar, nga bilang mag'ampang. ⁴ Pagkagneg ku kayti, ikusurat ku sana. Temed nakagneg akut ampang nga garing du'ut langit nga mag'aat, "Itagu-tagu' muy inaat it pitu ngaytung pamsar it duldug. Ega isurat mu."

⁵ Bawnga pagleteg ku si' du'un it anghil ngayti nga magtutungtung i sang baling a'ay ya du'un it dagat baw sang bali situt lugta', ipiyatindeg yay iwanan nga alima ya. ⁶ Ka simnumpa kanya kat

ngaran it Ampu'ang Diyus nga egen it egay kaskedan, kanya nga gimnuna it langit baw banwa baw dagat, baw mu'sang betang nira. Maat i nagnegan ku nga isiyumpa ya, "Ega nay elaten. Tumanen nay mu'sa. ⁷ Ka basta inyepan it ikapitu ngayang anghil i taburi yat kanya, buwatan nayat Ampu'ang Diyus i mga pabetang-betang ya nga ipagtagu-tagu' ya it ka'lay ngaytu, nga subung nat ipiyag'aat ya ngayan it mga prupita' nga manigsirbi yat tagna' pa'."

⁸ Pagkatupus kayti, nagnegan ku sit suma'up i ampang ngayti nga garing du'ut langit. Magpakisugid sit aken nga mag'aat, "Patpad ka du'un it anghil ngayti nga magtutungtung du'un it dagat baw kat lugta', ka angutun muy pagseskelen ya ngayan nga pagbubuka'en nga kasuratan."

⁹ Ta, minlep aku na du'un it anghil ngayti. Inangut ku nay kasuratan ngayti. Maat yat aken, "Iya, wayni na. Kawa'en mu baw ka'nen mu. Asat bibig mu, subung yan it ta'mis it deges it putyukan, temed mapa'it yan in natlen na." ¹⁰ Egay beken, kiyawa' ku nay kasuratan ngayti baw isiyubu' ku na. Talagang mata'mis nga matuud nga subung it deges, temed iyan natlen ku na, mapa'it nay suruk-surukan ku. ¹¹ Bawnga maat ya sit aken, "May ipalteg pat imu nga ka'ilangan nga isurat mu, nga bara'an it kadakel nga mga bangsa pati mga adi' nira, taw nga belag-belag i ampang baw pagtata'idan nirang mga rugar."

Pasar it duwang manigpamatuud

11 Ta, pagkatupus it iti ngayti, binggayan akut esang anghil it tatakes nga subung it sungkud. Maat yat aken, "Mapanaw ka, ka taksen muy Templo nga pagsambaan mi it Ampu'ang Diyus du'un it Jerusalem. Taksen mu gasi' i papangantengan asan baw bilangen muy kadakel it mamagsamba. ² Taka' ega taksen muy pagkakaliputputan ngayang piyakakama'yagan ya, ka ibinggay nayan it mga taw nga ega magkilala it Ampu'ang Diyus. Talagang parigna'en niray ega basta-basta ngayang siyudad nga pinili' it Ampu'ang Diyus, ka ta'ad-ta'adan nayan nira seledan it epat nga pulu' baw duwang bulan, ³ nga yay sang ribu baw duwang gatus baw enem nga pulung aldaw. Temed may papa'asanen ku yan nga duwang manigpamatuud ku, nga mamagpapakay it ma'erep nga tanda' it kasmek. Ta, seledat mga aldaw ngaytu, sigi yan nga pangadal nira it pasar it Ampu'ang Diyus baw ampang ya nga ka'ilangan nga magsinguli' i taw."

⁴ May siyangpit it esang prupita' it tagna' nga duwang pu'un nga olibo. † Ta yay pagpapuntu'an ya kayan, duwa ngaytung manigpamatuud. Baw esa

† Zacarias kapitulu 4.

gasing kabilangan nira, duwang titidawan nga magtitindeg i dada'tunan nira, nga magtitindeg du'un it adapan it Ampu'ang Diyus, kanya nga magbebegbeg it mu'sang banwa. ⁵ Basta yan may kupasakit it kanira, may apuy yan nga limi'wan kat ba'ba' nira, nga iti i mag'anteng it mga kalaban nira ngayti. Sabap yay ipiyabetang-betang nga kamataynen in in siyuy kugated it duwa ngaytu. ⁶ Begayan sira it pudir baw kakayaan nga subuk isiradu i langit, isa'un ega muran mintras timpu nga ipagpangadal niray ampang it Ampu'ang Diyus. Begayan sira gasi' it pudir nga pabara'en nga dugu' i danum, baw magpapanaw it maski unu nga kalasit salakep situt banwa basta nga ma'irgan nira.

⁷ In ma'but nay timpu nga seked it ka'lay it pangadal nira ngaytu, may limi'wan na nga garing du'ut piyakamalgeb ngayting siwang nga siyang nga kumaka'en nga ramu-ramu ka pakibunu' it kanira. Da'gen i mga manigpamatuud ngaytu, mapatay sira it iti ngayti. ⁸ Bawnga muntulan i mga bilug nira nga patay na du'un it karsada' it ega ngayti basta-bastang siyudad, nga tagna' du'un kayti iriyansang du'un it krus i Ampu'an nirang si Jesus. Ta iti, siyudad ngaytit Jerusalem, pagpangaranan gasi' it Sodoma baw Egipto, sabap it mga adat it taga du'un nga talagang subung nat marara'e-ra'et nga adat it taga Sodoma baw Egipto ngayti it tagna' pa'. ⁹ Seledan it tulung aldaw baw tenga', mga bilug nira ngayting mamagbubuntul, siging asa it mga katataawan nga gumaring kat mu'sang mga bangsa, maski siyu i piyanggaring-garingan nira baw maski unu nga ampang i ampang nira. Ega ireg it mga katataawan ngayti nga ilbeng. ¹⁰ Sumagya i mga taw situt sinirungat langit sabap it miyatay nay duwa ngayting manigpamatuud. Magkasagyaan na sira baw mamagbega-begayen nat mga bagay nga begay lamang, sabap it na'awa' nay duwa ngayti nga minggay it kanira it kakuri'an.

¹¹ Temed nagta'lib i tulung aldaw ngayti baw tenga', ipiyag'uli' si' it Ampu'ang Diyus du'ut mga miyatay ngayti i ginawa nira. Egay beken, nagbangun na sira, langkuy it timnindeg. Ta, namagkelas i atay it kumpur namagkalteg it kanira. ¹² Bawnga may nagnegan nirang dadakulang ampang nga garing du'un it langit, nga mag'aat, "Dali' kamu nang duwa. Mapyat kamu na sini." Aypa' mintras pagsesyekan sirat mga kalaban nira ngayti, nangunragi' nat kunum i duwa ngayti, ka namagpatibung na du'ut langit.

¹³ Bawnga sakaling yimnegyeg nay lugta' it ere'eret nga keseg, aypa' ka gimnesneb i ikasang pulung bagi' it siyudad ngayti. Pitung ribu i kadakel it taw nga natay. Iyan na'ped nga mga taw, namag'i'lam na sirang ere'eret. Biyantug na niray

Ampu'ang Diyus nga du'un it langit. ¹⁴ Nagta'lib nay ikadwa ngayting ega basta-bastang kakuri'an. Temed sumunud nat madali' i ikatlu.

Yapay eyep it ikapitu ngayting anghil it kanya nga taburi

¹⁵ Inyepan nat ikapitu ngayting anghil i kanya ngayting taburi. Bawnga may nagnegan ku nga mamag'ampang it dadakula' nga du'un it langit, nga mag'aat,

"Mu'sang katataawan nga kat pudir it simnakep it kanira kat sinirungat langit, kayti sinakepan na sira it Ampu'ang Diyus tami baw si Jesu-Cristo nga siyarigan ya.

Talagang mag'adi' kanya it egay katupusan."

¹⁶ Ta binwat si' it duwang pulu' ngayti may epat nga mga magugurang nga mag'a'dung du'un it mga ara'dungan it may pudir nga kat adapan it Ampu'ang Diyus, namagpanluud sira ka simnamba it kanya. ¹⁷ Maat i inampang nira,

"Mabantug nga Ampu'ang Diyus nga landaw nga gunaan, garing it tagna' pa' may ikaw nga lagi, baw seked kayti ngaytu egay pag'ugadan mu.

Magpasalamat kami ka ipiyalteg mu i egay katupusan nga guna mu ka nagpapu'un ka na it mag'adi'.

¹⁸ Talagang ere'eret nga iseg it iyan mga bangsa nga ega mamagkilala it imu.

Temed ta, na'but nay timpu nga ipatantu mu nay imu nga iseg.

Na'but nay timpu nga betanganan nat ukuman i mga miyatay, baw begayan nat tumbas i mga prupita' nga mga manigsirbi mu, baw mu'sang mga taawan mu, kumpur may i'lam baw paggalang it imu, mata'as nga dugu' baw timawa'.

Talagang kayti nay timpu nga pakuri'an mu nat ega basta-basta i iyan mamagpakuri' kat sinirungat langit."

¹⁹ Ta, may miyabri nat salakwatan it Templo it Ampu'ang Diyus du'un it langit, baw naltegan ku du'un it seled i Kaban it Paki'upakat ya. Sakaling kimnilat baw nanduldug it dadakula' nga pamsar. Yimnegyeg i lugta' baw miyuran na, nga yay magtedag, dadakula' nga yilu nga subung it deset batu. Mga itu ngaytu, pamatuud it kabantugan it Ampu'ang Diyus ngayti.

Esang tanda'anan nga ipiyalteg pasar it panda'eg it ki Satanas

12 Simnunud si' nga ipiyalteg it aken du'un it langit, kalililu'an nga tanda'anan. Ka naltegan kuy esang babay nga aldaw i pakayan ya. Pagtutungtungan yay bulan, baw pagkukurunaan i ulu yat sang pulu' may duwa nga kabitu'unan. ² Magbebteng i babay ngayti baw pagsa'gidan na.

Magkatingeg kanya sabap it sakit it pabsug.

³ Bawnga esa pa' gasi' nga tanda'anan i ipiyalteg it aken du'un it langit. Piyakadakula' nga subuk buwaya i pamilug nga pagpangaranan it dragon, nga madarag i bilug ya. Pitu magsangay ulu ya baw sang pulu' i tanduk ya. May kuruna it kada ulu ya ngayti. ⁴ Pagletteg ku, kiyaut it ikug yay ikatlung bagi' it mga bitu'un bawnga i'inlug yang mu'sa situt banwa. Bawnga binwat ya si', timnindeg kanya du'un it saru-sarungaan it babay ngayti nga pagsa'gidan, ka pag'apa'an yay sumakit i wa'wa' ka sangwapen ya.

⁵ Egay beken, nanganak nay babay ngayti, sumakit, lalaki. Temed ega nasangwap it dragon sabap, kat pabetang-betang nagat Ampu'ang Diyus, may simnibnut it madaragen ngayti ka tiyaban du'un it kanya ngayting mag'a'dung du'un it ara'dungan ya kat pagka'adi'. Ka iting wa'wa', nakasiguru nga mag'adi' it mu'sang bangsa it may kakayaan nga ega basta-basta. ⁶ Ta, yan babay ngayti, binwat ya, miyalagyu du'un it rugar nga kapupuyangtan, du'ut esang rugar nga ipiyag'areg nang lagi it Ampu'ang Diyus it kanya, isa'un ma'arigraan kanya du'un, it seledat sang ribu baw duwang gatus baw enem nga pulu' nga aldaw.

⁷ Ta, pagkatiwas kayti, nagkagira nay du'ut langit. Nagpakibunu' na Miguel † baw kanya nga ka'ibaan nga mga anghil, piyakibunu'an nira i dragon ngayti. Ta minles nagay dragon ngayti baw mga kimnampi' it kanya nga mga anghil. ⁸ Temed egay nabwat nira ka diya'eg sira. Aypa' da'sira na piyatinir du'un it langit. ⁹ Egay beken, itindag na i dakula' ngayting dragon. Ta, dragon ngayti, kanyay nagpabaluy-baluy ngayan nga dukul †† it tagna' pa' baw garing sikayan, siging pandaya' yat mu'sang katataawan situt sinirungat langit. Ngaran yang sangbat, Manigbu'bug, baw esa gasi', si Satanas. Itindag na kanya situt banwa pati mga anghil ngayting kimnampi' it kanya. ‡

¹⁰ Bawnga may nagnegan ku nga ampang nga dadakula', maggaring du'un it langit, nga mag'aat, "Kiyumplitu na kayti i panribri it Ampu'ang Diyus it mga taawan ya.

Ipiyalteg ya nay ega basta-bastang kakayaan ya it pagka'adi'.

Talagang ipiyalteg nat siyarigan ya nga Cristo i pudir ya.

Sabap inimugaw na du'un it langit si Satanas ngayting magbu'bug it mga kasulsugan tami kat pamaya'.

Ka'lay ngaytu, ipagdimanda ya sira du'un it Ampu'ang Diyus tami it delem-aldaw, temed kayti, ega na ka inimugaw na kanya.

¹¹ Diya'eg si Satanas it mga kasulsugan tami ngayti kat keseg it ipiyaturu' nga dugu' it pa'aaten nga U'uybun It Tupa baw kat pamatuud nirat kamatuudan pasar it kanya ngayting si Jesu-Cristo.

Ka ega talaga riyarasan niray ginawa nira, sabap lamang it pamaya' nirat kanya.

¹² Aypa' dakula' na talagay kasagyaan situt langit. Sumagya kamung mu'sa nga magtata'id situ.

Temed kumpur magtata'id asan it banwa baw dagat, talagang ega basta-bastang kakuri'an i labayen mi.

Ka'ildaw-ildaw kamu ka piya'asan na si Satanas ngaytu.

Timnalalu talagay iseg ya ka urut ya na nga dekeye' manay timpu yat kanya."

¹³ Ta pagkamuya it dragon ngayti it itindag na kanya situt banwa, inusig yay babay ngayting nanganak it laa-lalaki ngayti. ¹⁴ Temed sakaling inildawan it Ampu'ang Diyus i babay ngayti nga piya'eladan ya it subuk elad it dakulang agila, † isa'un makalayug nga pa'adu'un it rugar nga kapupuyangtan. Du'un i tagu'an it kanya isa'un maribri kanya du'un it dragon ngayti. Baw du'un kayti, arigraen kanyat magayen it Ampu'ang Diyus seledat tulung ta'un baw tenga'. ¹⁵ Pagkamuya it pa'aaten ngayting dragon, simnupra kanyat danum nga miyakan-bakan, ka isa'un ibelbeg i babay ngayti. ¹⁶ Taka' tiyabang i babay ka miyuka' i lugta'. Ka'aat ka, natlen nat kemlat it lugta' i danum ngayting isiyupra it dragon. Aypa' ka ega na'unu i babay ngayti. ¹⁷ Ta, kat kadakula' it iseg it dragon it babay ngayti, pa'ugadan ya nga giraen i beken nga mga tungtung-inapu' it babay ngayti. Itung mga taw, sira nga mamagsunud nga banar it ka'irgan it Ampu'ang Diyus baw ega mamagpangindi' kat kamatuudan nga ipiyatantu it Ampu'an nga si Jesus. ¹⁸ Binwat it dragon ngayti, na'adu'un na kanyat tambing it dagat.

Kumaka'en nga ramu-ramu nga duwa i naltegan ni Juan

13 Sumunud si', may naltegan ku nga naningdal nga garing du'un it dagat nga esang ku-maka'en nga ramu-ramu nga siyang kat banwa. Pitu gasi' magsangay ulu ya baw sang pulu' i tanduk ya, nga pagkukurunaan i kada tanduk ya ngayti. Baw teptep it ulu ya ngayti, yay mag-susurat nga mga ngaran ya, nga kada sangbat ngaytu, talagang magtibaba' it Ampu'ang Diyus.

2 Subung it dakulang pasla nga pagpangaranan it

†† Agila ngaytu, dakulang banar nga manu-manuk. Ma'e-laden nga subrat sang depa.

† Si Miguel ngaytu, anghil nga mata'as i katengdanan ya, esang pagbaya'en it mga anghil. †† Genesis kapitulu 3.

‡ Mga anghil ngayting kimnampi', yanay mga mara'e-ra'et nayan nga pa'aaten.

leopardo i pamilug it kumaka'en ngayting ramu-ramu nga naltegan ku. A'ay baw kuku' ya, subung it panga'ay it ma'iseg nga ramu-ramu kat talun nga pagpangaranan it oso. Pama'ba' ya, subung it pagba'ba' it leon. Ibinggay nat dragon ngayti i mu'sang pudir ya baw pagka'adi' ya du'un it kumaka'en ngayti nga ramu-ramu, pati ega basta-bastang kakayaan ya. ³ Pagleteg ku, may naltegan ku nga barnat pinilatan du'un it sangbat nga ulu, nga subung it bungad nga ipatay temed it minilat naga. Nalilu' i mu'sang taw situt sinirungat langit. Nagpasakep na sira it kumaka'en ngayting ramu-ramu. ⁴ Siyamba niray dragon ngayti sabap kanyay nagbegay it pudir it kumaka'en ngayting ramu-ramu. Siyamba nira gasi' i ramu-ramu ngayti, ka maamaatan sira, "Ta, siyuy makasbung it kanya? Siyu pay makalaban kayan?"

⁵ Sakaling naka'ampang i kumaka'en ngayti nga ramu-ramu nga lumandi-landi baw timibaba' kanya it Ampu'ang Diyus. Baw piya'intulutan kanyat mag'adi' it pagsasakpan ya seledat epat nga pulu' may duwang bulan. ⁶ Ta unupat sigi nga tinibaba' ya nang matuud i Ampu'ang Diyus baw langit nga pagtata'idan it Ampu'ang Diyus ngaytu, pati kumpur du'un it langit. ⁷ Piya'intulutan gasi' kanya nga giraen baw subuk da'gen yay mga taawan it Ampu'ang Diyus. Binggayan kanyat pudir nga mamegbeg it mu'sang bangsat taw nga maski unuy dugu' baw ampang nira. ⁸ Aypa' sambalen kanyat mu'sang katataawan situt sinirungat langit, puyrat iyan mga taw nga, parabir giyuna i banwa, mamag-susurat na i mga ngaran nira du'un it pag-susuratan it mga ngaran it kumpur mabgayan it ka'genan nga egay kaskedan. Itung kasuratan, pag'a'arigraen it pa'aaten nga U'uybun It Tupa nga inimatay it tagna'.

⁹ Ta it pag'argan it talinga, ipagpagneg, ka'ilangan pagnegan mit magayen i mga itu ngaytu.

¹⁰ Kumpur piyabetang-betangan nga pirisuun, sig-uradung pirisuun naga yan. Baw kumpur piyabetang-betangan nga imatayen it tarep basi', ta atkayan naga, imatayen yan. Aypa' ka mga taawan it Ampu'ang Diyus, ka'ilangan papa'genen niray pamaya' nira baw pagsarig it kanya ngaytu isa'un makate'te' sira, maski sang unuy pakuri' it kanira.

¹¹ Ta, may naltegan ku si' nga esa sing kumaka'en nga ramu-ramu, nga kat lugta' i lini'wanan ya. Duway tanduk ya nga subung it pananandukan it u'uybun it tupa temed ga'maran, subuk ga'maran it dragon. ¹² Pagsarigan kanyat u'na ngayting kumaka'en nga ramu-ramu, aypa' ka giyamit yay pudir baw kakayaan it u'na ngayti. Baw riyeges yay mu'sang taw situt sinirungat langit nga sumamba it u'na ngayting ramu-ramu, nga lamang may bungad nga ipatay na temed it minilat naga. ¹³ Talagang kalililu'ang banar i mga binwat it ikadwa

ngayting kumaka'en nga ramu-ramu, nga subuk nagpalampud kanyat apuy nga gimnaring du'ut langit. Binwat yaytu kat matat kadakel. ¹⁴ Diyaya' yay mu'sang mga taw situt banwa sabap du'un it pagbuwaten ya ngayting mga kalililu'ang bagay nga ipagpabwat it u'na ngayting kumaka'en nga ramu-ramu. Ipiyag'uridin yat mga taw nga muwat it ladawan nga ipasbung it u'na ngayting ramu-ramu nga nabungadan it basi' taka' yanagayang nag'e-gen. ¹⁵ Piya'intulutan gasi' i ikadwa ngayti nga kumaka'en nga ramu-ramu it paginawaen yay ladawan ngayting binwat. Ta egay beken, naka'ampang i binwat ngayti, baw isingkat ya nga pangimatayen i mga taw nga ega magsamba it kanya.

¹⁶ Bawnga riyeges it kumaka'en ngayting ramu-ramu i mu'sang taw, mata'as baw timawa', mang-gaden baw miskin, uripen baw ega. Riyeges sira nga piya'imanda'an i kat iwanang alima u peges nira. ¹⁷ Talagang ega mapakay nga mangalang u pa'alang i iyan nga egay marka' nga ngaran it kumaka'en ngayting ramu-ramu u bilang nga iti naga pagpa'igu'an.

¹⁸ Ta, matantuwan lamang tu basta dakulay kasepsep. Ka mapakay nagang ma'rutan it masepsep i ireg sugiden it bilang ngaytu nga ngaran nagat ramu-ramu ngayti i pagpa'igu'an. Sabap ngaran tu it lalaki i bilang ngaytu nga enem nga gatus baw enem nga pulu' may enem.

U'ubyun It Tupa baw mga subuk inalang ya

14 Pagleteg ku si', naltegan kuy pa'aaten ngayting U'uybun It Tupa, nga magtitindeg du'un it Mungsu' it Sion. Ka'ibaan ya, sang gatus baw epat nga pulu' may epat nga ribung kataawan. Magsusurat du'un it peges it mga taw ngayti i ngaran it U'uybun It Tupa ngayti baw ngaran gasi' it Ampu'ang Diyus nga Ama' ya. ² Bawnga may nagnegan ku nga ampang nga gimnaring du'ut langit, nga atnat bugas'as it dakulang kensad baw subung nat dadakulang pamsar it duldug. Ampang ngayti nga nagnegan ku, ka'aat ka tugtug it mga manigtugtug it turugtugun nga alpa. ³ Kadakel ngayti, nga sang gatus baw epat nga pulu' may epat nga ribu ngayting kataawan, magtitindeg na sira kat adapan it Ampu'ang Diyus nga mag'a'dung du'un it ara'dungan ya kat pagka'adi', baw kat adapan it epat ngayting may ginawa nga giyuna baw duwang pulu' may epat gasi' ngayting mga magugurang. Nagnegan ku nga mamagkanta' sira it ba'gung kalasit kanta'. Egay beken nga magka'rut it iting kanta', in da'ga iti lamang, kadakel ngayti nga, kat mu'sang taw situt banwa, sira i napili' nga subuk inalang it pa'aaten ngayting U'uybun It Tupa isa'un mga taawan ya na. ⁴ Mga taw ngayti, ega simnalya manri'e-ri'eng it maski

siyu nga babay. † Mamagbaya-baya' sirang pirmi it pa'aaten ngayting U'uybun It Tupa. Talagang kat mu'sang katataawan, napili' sira nga subuk in-alang, nga sira, mga taawan na it Ampu'ang Diyus. Baw kabilangan nira, subuk u'nang lutu' nga tirigu nga ipagpasalamat du'un it Ampu'ang Diyus baw U'uybun ngaytit Tupa. ⁵ Talagang maski ka'sa, da'sira miyambut, ega talagay masudi-sudi it kani-ra.

May tulu sing ka'anghilan nga miyampang

⁶ May naltegan ku si' nga esang anghil nga maglalayug du'ut lawang. Taba-taban yay Magayeng Barita' pasar it karibriyan nga egay pag-ba'guwan ya, ka ipangadal situt banwa kat mu'sa nga mga bangsa, maski siyu i piyanggaring-garingan nira baw maski unu nga ampang i ampang nira. ⁷ Miyampang kanyat dadakula' nga mag'aat, "Galangen baw i'lanan mi i Ampu'ang Diyus, baw bantugun mi i ega basta-bastang keseg it guna ya. Sabap na'but nay timpu nga ukumanan ya nay mu'sang mga taw. Ka'ilangan nga sambaan mi i Ampu'ang Diyus ngaytu nga nagguna it langit baw banwa, dagat baw mu'sang mga pagtumbu-dan it danum."

⁸ Bawnga may simnunud nga ikadwang anghil. Miyampang gasi' i iti'en nga ipagga'u-ga'uy ya na, nga mag'aat, "Riyangga' na bayan! Talagang riyangga' nay Babilonia, matanug ngayting siyudad. †† Ka siyudad ngayti, subuk babay nga nagpa'inum it mu'sang bangsa it talagang ma'iseg nga irimnun isa'un kapamakun sirat kanya it egay pateng."

⁹ Ipagga'u-ga'uy gasi' i ampang it ikatlung anghil nga simnunud it duwa ngayti. Maat ya, "In siyu-siyuy magsamba it kumaka'en ngayang ramu-ramu pati ladawan ya baw nagpamarka' it pangingimanda'an ya kat peges u alima ya, ¹⁰ siguradu nga malabayan niray iseg it Ampu'ang Diyus nga ipiyag'areg ya nga egay maski unu nga uyut nga il-daw. Pakuri'an sira talaga du'un it apuy nga may asupri, kat adapan it pa'aaten ngaytung U'uybun It Tupa baw mga anghil it Ampu'ang Diyus. ¹¹ Iyan apuy ngayting magpakuri' it kanira, talagang ega magpugda-pugdaw seked it ka'nu-ka'nu. Talagang delem-aldaw, egay kapa'naan it kakuri'an it mga

† *Simpri, egaytu ireg sugiden nga kasala'an naga i adat nga ipiyagbanwa in nag'asawa na. Pirming pagpa'alimbawaan i mga taawan it Ampu'ang Diyus, nga siray subuk inasawa it Ampu'ang Diyus. Baw in mangindi' sira nga sumamba na it beken kat pang'anggan nira, kabilangan ya, namungad na sira it atay it Ampu'ang Diyus (1 Mga Cronica 5:25, Ezekiel 6:9, baw Oseas 9:1). Aypa' in ega nagkasala'an kat panri'e-ri'eng it maski unu nga babay, siguru ladawan tu it taw nga ega namungad it atay it Ampu'ang Diyus, nga tingled i nakem ya kat pagsunud it ka'irgan it Ampu'ang Diyus ngaytu. †† Basaen i pa'yag du'un it Kapitulu 17:1.*

simnamba ngaytut kumaka'en ngayting ramu-ramu baw ladawan ya, baw namagpamarka' ngayti it pag'i'imanda'an nga kanyang ngaran i pagpa'igu'an." ¹² Aypa' it atkayan i mabetangan nira ngayti, ka'ilangan talaga nga kumpur mga taawan it Ampu'ang Diyus nga mamagsunud it ka'irgan ya baw magpamaya' nat ki Jesus, ka'ilangan nga te'te'an nira kanya maski ikagtas nat ginawa nira.

¹³ Bawnga nakagneg aku sit ampang nga gimnaring du'un it langit nga mag'aat, "Isurat muy itu ngaytu. Garing kayti, makasagyang banar i sira nga seked it kamataynen ega nagpa'iwari-iraw it pakilagpit nirat Ampu'an."

"Talagang matuud tu," maat it Espiritu Santo, "makapa'na na sira kat pa'res nira baw begayan sirat tumbas it mga binwatan nira."

Kaygen nay kakaygen situt banwa

¹⁴ Pagleteg ku si', may naltegan ku nga esang maputi' nga kunum. Magsasakay du'un i subung it Taga Langit nga Ipiyanganak it Taw. May kuruna nga bulawan du'un it ulu ya baw magseskel kanyat gagapas nga yanay tarem. ¹⁵ Bawnga may esa sing anghil nga singkat nga nanli'wan du'un it Templo du'ut langit. Giya'uyan yay magsasakay ngayti du'un it kunum, nga mag'aat, "Sigi, gamiten mu nay gagapas mu ngayan. Gumapas ka na, ka lutu' nay kaygen ngayan asat banwa." ¹⁶ Aypa' egay beken, ikinimpay ya nay gagapas ngayting pagseskelen ya. Nagapas yang mu'sa i kaygen situt banwa.

¹⁷ Pagkatupus it iti'en, may esa sing anghil nga nanli'wan du'un it Templo nga du'ut langit. May sekel ya gasi' nga matarem nga gagapas. ¹⁸ Bawnga nanli'wan si' du'un i esa gasing anghil nga magpamaala' it apuy du'ut papangantengan ngayti. Diyadakula' yay ampang ya nga inaat yay anghil ngayting magseskel it matarem ngayting gagapas, "Sigi, gamiten mu nay gagapas mu ngayan ka ranasen mu nay buwa' it ubas kat mu'sang ubasan asat banwa, ka i'nug nang mu'sa."

¹⁹ Aypa' ikinimpay it anghil ngayti i sekel ya ngayting gagapas. Riyanas ya nay mu'sang buwa' it ubas bawnga ibiyuntal na du'ut dakulang kikilangan ka kilangan na. Temed yay pagpapuntu'an it kikilangan ngaytu, ega basta-bastang iseg it Ampu'ang Diyus. ²⁰ Sabap kumpur ega magkilala it Ampu'ang Diyus, riniga na sira du'un it li'wan it siyudad, nga bilang buwat ubas nga pagkilangan isa'un murus i letes. Ka miyurus nay dugu' nira, talagang liminyud seked it mga tulung gatus nga kilumitru i kiyalantayan baw mga sang mitru baw tenga' i ka'ararem.

May pitung ka'anghilan nga tereped it taban nga salakep

15 Pagleteg ku si' du'ut langit, naltegan ku, esa gasing tanda'anang nga kalililu'an nga banar. Ka may pitu nga ka'anghilan, magtataban sirat pitung kalasit panalakep. Itu ngaytu i kiya'pusan nga mga panalakep, sabap itu nay pangiya'pusan nga iseg it Ampu'ang Diyus.

² May naltegan ku gasi' nga subuk dagat nga ka'aat ka pirmirang salamin, nga kalaw-kalaw ya subuk sugut apuy. Naltegan ku gasi' sira nga nanda'eg it kumaka'en ngayting ramu-ramu baw ladawan ya, ka ega siyamba nira baw ega nagpa-marka' it bilang ngayti nga egay beken nga pagpa'igu'an, ngaran it taw nga ipiyagladawan nga ramu-ramu ngayti. Magtitindeg i mu'sa ngayti du'un it tepad it atna ngaytit dagat nga salamin. Sekel ni-ray mga turugtugun nga alpa nga ibinggay it Ampu'ang Diyus it kanira. ³ Pagkanta'en niray kanta' ni Moises nga esang manigsirbi it Ampu'ang Diyus it tagna' pa', baw kanta' it pa'aaten ngayting U'uy-bun It Tupa, nga mag'aat,

“Ampu'ang Diyus nga landaw nga gunaan, mabantug baw kalililu'an i mga buwat mu.

Ikaw nga Adi' it mu'sang bangsa, mataldeng baw kamatuudan i mga ipiyabetang-batang mu.

⁴ Siyuy da'ga mi'lam it imu, Ampu'ang Diyus?

Siyuy da'ga pamatuud it kabantugan mu?

Ka ikaw lamang i alaid kat kasala'an.

Mu'sa talaga it mga bangsa, matindingped baw sumamba it imu.

Sabap magkaltegan it mu'sa i mataldeng nga mga ipiyabetang-batang mu.”

⁵ Pagkatupus kayti, naltegan ku nga inabriyan du'ut langit i ega basta-bastang seled it bilang Templo nga du'un talagay Ampu'ang Diyus. ⁶ Nansi'wan na du'un it Templo ngayti i pitu ngayting anghil nga tereped it taban nga salakep. Magpa-pakay sirat maputi' nga pirmirang abel nga limpiyu' nga banar baw sambut nga bulawan nga du'un it de'gan nira. ⁷ Bawnga may ibinggay it kanira it esa kat mga may ginawa ngayti nga giyuna nga pitung kakarungan nga bulawan nga mamagpupnu' it iseg it Ampu'ang Diyus, kanya nga egen seked it ka'nu-ka'nu. ⁸ Bawnga napnu' i Templo ngaytit tabuk nga magpalteg it kabantugan baw guna it Ampu'ang Diyus. Aypa' ka egay maski siyu nga kasled du'ut Templo ngayti seked it ega pa' na'ubus i pitu ngayting kasalakepan nga taban it pitu ngayting ka'anghilan.

Iliyama' nat mga anghil i rugud it mga karung nira

16 Bawnga ega na'lay may garing du'un it Templo nga nagnegan ku nga dadakulang pangga'maran nga mag'aat du'un it pitu ngayting ka'anghilan, “Sigi, mapanaw kamu na, ka ilama' mi na du'un it banwa i rugud it pitu ngayting kakarungan nga iyan i iseg it Ampu'ang Diyus.”

² Aypa' napanaw i u'nang anghil, ka iliyama' ya na situt banwa i rugud it kanya ngayting pagseskelen nga karung. Ta pagkalama' ya kayti, iyan mga taw nga nagpa'imanda'an it marka' ngaytit kumaka'en ngayti nga ramu-ramu baw simnamba it ladawan ya, piyamungadan na sira it ma'engat-engat baw marigna' nang pamungad.

³ Bawnga iliyama' it ikadwang anghil du'ut dagat i rugud it kanya ngayting karung. Ta, nagbalyung dugu' i dagat nga subung it maktul nga dugu' it taw nga patay na. Aypa' ka natay i mu'sang maggina' nawa du'un.

⁴ Sunud si', liyama'an it ikatlu ngayting anghil it rugud it kanya ngayti nga karung, du'un it mga danum nga magburus baw du'un it mga pagtumbudan it danum. Nagbalyu gasi' nga dugu' i kanya ngayti nga liyama'an. ⁵ Bawnga may nagnegan ku nga inaat it anghil nga manigpamaala' it mga danum, nga mag'aat,

“Ikaw i Ampu'ang Diyus nga egen.

Egen ka kayti baw kat katagna'-tagna'an.

Talagang mataldeng ka, baw purus mataldeng i binwat mu ngaytung pag'ukuman.

⁶ Kat mga taw nga nagpaturu' it dugu' it mga taawan mu baw dugu' gasi' it mga prupita', piyam-gayan mu sirat dugu' nga immun nira.

Talagang iyan i bagay it kanira.”

⁷ Baw may nagnegan ku gasi' nga ampan nga garing du'un it papangantengan ngayti, nga mag'aat,

“Ampu'ang Diyus nga landaw nga gunaan, talagang mataldeng baw kamatuudan i pangukuman mu.”

⁸ Ika'pat si' ngayti nga anghil i limnama' it rugud it kanya ngayting karung. Aldaw i liyama'an ya. Binggayan i aldaw it pudir nga subrang esben it singkar ya i mga taw. ⁹ Ta unupat inseb nang matuud i katataawan, sabap it talagang subra' na nga kasga', aypa' diniyampa' niray Ampu'ang Diyus nga nagpapanaw it mga kakuri'an ngayti. Talagang tinmed nira nga da'sira magsinguli' baw mangindi' it mga kasala'an nira baw da'sira magbantug it Ampu'ang Diyus.

¹⁰ Pagkatupus kayti, iliyama' it ikalimang anghil i rugud it kanya gasing karung du'un it ara'dungan it kumaka'en ngayting ramu-ramu kat pagka'adi'

ya. Ta, diminlem nga lagi i ka'adi'an ya. Yay nabwat it mga taw, kakagat it mga bibig nira sabap it ega magkasagka'an niray sakit it mga bungad nira.

¹¹ Diniyampa' nira si' i Ampu'ang Diyus nga du'ut langit sabap it paglabayen nira ngayting kakuri'an baw pamungad ngayti. Temed maski atkayti nay kabetangan nira, ega ga lamang nagsinguli' baw inindi'an niray mga marara'e-ra'et nga pamag-buwaten nira.

¹² Bawnga iliyama' na gasit ika'nem i rugud it kanya ngayting karung. Liyama'an ya, du'un it Eufrates nga dakulang danum. Egay beken, napra i danum ngayti isa'un diri-diritsu i panaw it mga adi' kat lebatan baw mga sundalu' nira in manrumpak na. ¹³ Bawnga naltegan ku nga may nanli'wan nga tulung marara'e-ra'et, sangbat du'un it ba'ba' it dragon ngayti, baw sangbat du'un it ba'ba' it kumaka'en ngayting ramu-ramu baw sangbat gasi' du'un it ba'ba' it mapiyandaya' nga prupita'. Tulu ngayting marara'e-ra'et, subuk ba'ak i pamilug nira. ¹⁴ Iti nga mga marara'e-ra'et, manigpali'wan it kalililu'ang mga bagay. Baw binwat nira, limingkep sirat mu'sang banwa, ka kiyukus niray mu'sang mga adi' nga lumaban it Ampu'ang Diyus nga landaw nga gunaan in asan nat ega basta-bastang al-daw nga ipangukuman ya.

¹⁵ "Pagneg kamu!" maat it Ampu'an nga si Jesu-Cristo. "Talagang manlu'sut aku kat uras nga ega magka'ru-ka'rutan mi, nga subung it buwat it mananakaw. Aypa' magkasagya i subuk magsusulag ka pagpa'butun yay agalen ya. Baw ega paglelbasen yay pakayan ya isa'un, in mabut na, ega maglelbas baw ka'eya'-eya' nga sumusmu kanya."

¹⁶ Ta tiningped na it mga marara'e-ra'et ngayti i mu'sa ngayting kiyukus nira nga mga adi', pati mga sundalu' nira, du'un it rugar nga pagpangaranat Armagedon in kat Hinebreo nga ampong.

¹⁷ Pagkatupus kayti, iliyama' nat ikapitu ngayting anghil i rugud it kanya ngayting karung. Kat lawang i liyama'an ya. Bawnga miyampang it dadakula' i du'un it ara'dungan ngaytit adi' nga du'un it Templo du'ut langit, nga mag'aat, "Nag'abut nay kakumplituwan it pangukuman baw iseg it Ampu'ang Diyus!" ¹⁸ Bawnga sakaling nangilat baw nanduldug nat dadakula' nang pamsar baw yimnegyeg nay lugta' it yanay keseg. Itu na talagay piyakamakseg nga yegyeg it lugta' nga ega na namasaan it katataawan it yanaytuy ka'lay. Piyakamakseg na talaga. ¹⁹ Aypa' ka nabagi' it tulung bagi' bawnga narangga' na i matanug ngayting siyudad it Babilonia. Baw narangga' gasi' i mu'sang siyudad situt sinirungat langit. Ka tiyuman it Ampu'ang Diyus i isiyanggup ya pasar it panriga yat mga taga Babilonia ngayti. Talagang piyalabay yang banar it ega basta-bastang iseg ya. Iseg ya ngayti, subung it sang basu nga ipiyu'sa yat

pa'inum it kanira. ²⁰ Nagsipat i mu'sang pulaw. Gimnesneb i mu'sang bukid. ²¹ Bawnga miyuran it talagang dadakula' na, nga pi'sang it yilu i magtedag nga mamagtimbang nat agen-agen it limang pulu' nga kilu i sang pi'sang. Unupat pagsariyan nat tedag i mga taw. Aypa' diniyampa' niray Ampu'ang Diyus sabap it iti ngayti, ka ere'eret talaga nga kakuri'an.

Pasar it matanug nga babay nga magpanulus it bilug ya

17 Pagkatupus it mga iti ngayti, minlep du'ut aken i esa kat pitu ngayting mga anghil nga mamagseskel it karung. Miyampang kanya, nga maat ya, "Dali' na, ka ipalteg kut imu in mag'u'unu rigaen i babay nga matanug na nga magpanulus it bilug ya, nga yay pagpapuntu'an, matanug nga siyudad nga magtitindeg du'un it may dakel nga danum. ^{†2} Talagang mga adi' baw mga katataawan kat sinirungat langit, nagpadura-dura'it nang banar it adat ya ngaytung mara'way."

³ Bawnga kat pamegbeg it magsasarum it aken nga Espiritu Santo, tiyaban akut esang anghil du'ut esang rugar nga kapupuyangtan. Naltegan ku du'un i esang babay nga magsasakay it madarag nga kumaka'en nga ramu-ramu nga pitu magsangay ulu ya baw sang pulu' i tanduk ya. Limbug nat surat i bilug it ramu-ramu ngayti. Yanay magsusurat, mga ampong nga ega basta-bastang pagtibaba'en i Ampu'ang Diyus. ⁴ Madarag i pakayan it babay ngayti baw talagang mabakas subuk pakayan it adi'. Bulawan baw marerga nga mga pagmina'en nga batu baw ega basta-bastang bali'eg i rurug it bilug ya. May sekel ya nga bulawan nga i'imnan nga magpupnu' it marigna' baw marara'way nang bagay kat adat ya ngayti nga atkayti. ^{†5} Magsusurat du'un it peges yay esang ngaran nga may tagu-tagu' nga pagpa'ulugan, nga mag'aat, "Matanug nga Babilonia, nga ina' it pamakun baw mu'sang mara'way nga buwat situt sinirungat langit." ⁶ Naltegan ku nga maglalangu i babay ngayti. Iliyangu ya, dugu' it mga taawan it Ampu'ang Diyus, mga taw nga inimatay sabap it panindeg baw pamaya' nirat ki Jesus.

Pagkalteg kut kanya ngaytu, nalilu' aku talaga. ⁷ Temed iningkut akut anghil ngayti, maat ya, "Unuka nalilu' ka? Kayti ipa'yag kut imu i ka'ulu-

† *Tandes it mga mapipikir, siyudad ngaytung pa'aaten, nga pagpangaranan ni Juan it Babilonia asat birsikulu 5, yay pagpapuntu'an, siyudad it Roma. Ka timpu pa' ni Juan ngayting simnurat kaytu, pagsasakpen nat Roma i dakel nga bangsa. Baw talagang pagpakuri'an it mga Romano i mga magpamayay Ampu'ang Diyus. Kamatuudan, dakel nga banar i inimatay nira.*

†† *Kat ampong it Ampu'ang Diyus, basta yay pagpa'alimbawaan, adat nga magpanulus it bilug u magpamakun du'un it ega asawa ya, yay pagpapuntu'an, pagsirbi it maski unu nga ganti it Ampu'ang Diyus.*

gan it babay ngayan baw pagsasakayan ya ngayang kumaka'en nga ramu-ramu nga pitu magsangay ulu baw sang puluy tanduk. ⁸ Iyan ramu-ramu ngayan nga naltegan mu, egen payan it tagna' temed kayti, patay na. Taka' manli'wan nagaytu it suma'up nga garing du'ut piyakamalgeb ngayting siwang, ka tabanen du'un it dakulang karigaan nga egay katupusan. Ta, malilu' i mga taw kat sinirungat langit nga ega mamagsusurat i mga ngaran nira du'un it pagsusuratan it mga ngaran it kumpur mabgayan it ka'genan nga egay kaskedan, garing pat pagguna it banwa. Malilu' sira pagkalteg nirat kumaka'en ngaytung ramu-ramu sabap tagna' egen pa' bawnga natay na, temed nanlu'sut si'.

⁹ Talagang ka'ilangan sikaytu kalumu it ulu baw kasepsep. Iyan pitu ngayang ka'uluwan, pitu yan nga kamungsu'an nga pag'a'dungan it babay ngayan. ^{†10} Ipagladawan gasi' tu sikaytu i pitung adi'. Diya'eg nay lima nga ka'adi'an. Iyan esa, mag'adi' pa'. Iyan ikapitu, ega pa' miyabut. Pag'abut ya, ega magtinir kanyat ma'lay. ¹¹ Baw ta, yan kumaka'en ngayang ramu-ramu nga kat'esa egen pa' temed kayti ngaytu ega na, kanyay ikawalu nga adi'. Taka' esa naga kanya kat pitu ngaytu. Bawnga in mabut si', tabanen kanya du'un it dakulang karigaan nga egay katupusan.

¹² Iyan sang pulu' ngayang tanduk ya nga naltegan mu, sang pulu' yan nga mga adi' nga ega pa' nakapag'adi'. Temed mamaala' sira nga iba it ramu-ramu ngaytu, lamang ega ma'lay ka ka'aat ka seledat sang uras lamang. ¹³ Esa-esa lamang tu i kat nakem it sang pulu' ngaytu, aypa' ka ipasakep nirat kumaka'en ngaytung ramu-ramu i kakayaan nira baw pudir nira kat pagka'adi'. ¹⁴ Ka giraen niray pa'aaten ngaytung U'uybun It Tupa, temed da'gen ya naga sira pati ramu-ramu ngayti. Sabap pa'aaten ngaytu nga U'uybun It Tupa, kanya i Ampu'an it mu'sang mga agalen baw Adi' it mu'sang mga adi'. Maka'uyut it panda'eg ya ngaytu i mga pinili' baw ipiyapinpin ya nga mga taawan ya nga masunud it kanya."

¹⁵ Maat pay beken nga inaat it anghil ngaytit ak-en, "Iyan naltegan mu ngayang mga danum nga du'un mag'a'dung i babay ngayan, gandur yan it taw i ireg sugiden kayan, kat belag-belag nga bangsa, kadugu'-dugu'an baw ampan. ¹⁶ Iyan sang pulu' ngayang katandukan nga naltegan mu gasi' baw iyan ramu-ramu nga kumaka'en, isgan nira yan i babay ngayang magpanulus it bilug ya. Agawun niray mu'sa nga mga kusas ya. Tananan nira kanya nga lebas na. Bawnga agden nira, baw iyan ma'pedan, antengen nira. ¹⁷ Ka ipiyanakem it Ampu'ang Diyus it sang pulu' ngayti nga tumanen

† Piyatindegan it siyudad ngaytit Roma, pitu nagang kamungsu'an.

niray ipiyabetang-betang ya, ka mag'urunnyun sira baw ipabegbeg niray pudir baw kakayaan nirat ramu-ramu ngaytu seked it matuman i mga inampang it Ampu'ang Diyus. ¹⁸ Ta, yan babay ngayan nga naltegan mu, yay pagpapuntu'an, matanug yan nga siyudad nga magbebegbeg it mga adi' kat sinirungat langit." ††

Diya'eg na i siyudad it Babilonia

18 Pagkatupus kayti, naltegan ku nga may esa sing anghil nga magpapasalu garing du'un it langit. Mata'as nga banar i katengdanan ya. Minyag i mu'sang banwa sabap it singkar it kabakas ya. ² Pag'ubsu-ubsun yay ga'maran yat magga'uy, nga mag'aat, "Diya'eg na! Diya'eg na i matanug nga siyudad it Babilonia.

Kayti mu'sang kalasit mga marara'e-ra'et i mangistaran du'un baw pugadan nat marigna' baw marara'way nga mga manu-manuk.

³ Miyatkaytu sabap it kara'e-ra'etan nga pagbuwatan it mga taga du'un.

Ka siyudad ngayti, subung it babay nga ipagpanulus yay bilug ya.

Piyadura'itan yat mara'way nga pagbuwatan ya i mu'sang bangsat taw situt sinirungat langit, pati mga adi' nira.

Baw iyan mga manigdagang, nagmanggaden na sabap it adat it mga taga du'un nga kupisi'en nay subrang mababakas nga mga bagay."

⁴ Bawnga may nagnegan ku si' nga miyampang nga beken nga garing du'un it langit nga mag'aat, "Pa'alaid kamu asat kanya, mga taawan ku.

Ayaw kamut pa'uyu-uyut it mga kasala'an ya ngayan, isa'un da'kamu maka'uyut it panriga it kanya.

⁵ Sabap talagang kasala'an ya, magrarapat nat langit.

Talagang ega mapalipas it Ampu'ang Diyus i mga kara'e-ra'etan ya ngaytu.

⁶ Ka in mag'u'unuy pakuri' yat beken, talagang belsen na kanya.

Baw ega desang belsen, in da'ga duwang dubli i mabetangan ya.

Baw ipnu'un i i'imnan yat subra' pang mapa'it, mapa'it pat ipag'areg yang ipagpa'inum ya, nga ireg sugiden, pasukdanen kanyat Ampu'ang Diyus it ega basta-bastang iseg ya.

⁷ Ka in mag'u'unu nagpa'ayaw-ayaw kanyat pagkasagyaan baw pagmata'as, atkayan nagay kadakula' it malabayan ya nga pakuri' baw kas-mek.

Sabap kat nake-nakem ya,

†† Tandes it mga mapipikir, Roma i pa'aaten.

'Talagang mag'a'dung aku naytu kat pagka'adi'. Egaytu balu aku.

Seked it ka'nu-ka'nu, alaid talagat aken i mas-mekan.'

⁸ Temed ta, sabap it patu'gud ya ngayti, derengan nga mabut it kanya it sang aldaw i mga panalakep, sarut, kasmek baw getem.

Bawnga siyudad ngayang pagpapuntu'an it babay ngaytu, ansurun it apuy.

Sabap landaw nga gunaan i Ampu'ang Diyus nga mag'ukuman it kanya.

⁹ Gumarwak talagat ega amang-amang i mga adi' situt sinirungat langit nga nagpadura-dura'it it kara'e-ra'etan baw ma'ingarum nga adat it mga taga Babilonia ngayti. Gumarwak sira nga makalawag it tabuk it magka'anteng ngaytung siyudad. ¹⁰ Timitindeg lamang sira du'un it alaid, sabap mag'i'lam sira nga maka'uyut it kakuri'an ngayting panriga. Maamaan sira,

'Abaa, subrang makuri' talagaytu! Talagang ipagkapangingira'but nang bagay.

Sabap seledan lamang it sang uras, nag'abut i panriga it mabantug baw matanug nga siyudad it Babilonia.'

¹¹ Ta sabap it nabetangan it siyudad ngayti, sumgaw gasi' baw masmek i mu'sang mga manigdagang situt banwa, sabap it ega nay malang it mga ipagdagang nira. ¹² Ega nay malang it bulawan baw pirak nira, mga marerga nga pagmina'en nga batu baw ega basta-bastang bali'eg nga rurug it bilug, baw mga pirmira nga abel, madalisi nga abel baw iyan liyuu' it indilibel baw madarag. Da'nay mapa'alang nirat mabanglu nga kayu, baw kalasi-kalasing mga bagay nga yay binwat, marerga nga kayu, tanduk it elepante, tumbaga, basi' baw pirmirang batu nga maputi'. ¹³ Ega nay malang it mga panraragi' it panga'en, baw kamangyan baw beken nga mga babangluun, irimnun nga letes it buwat ubas, lana it olibo, arina baw tirigu. Ega na maka-pa'alang niray mga baka', tupa, kabayu' baw sarakayan nga pagguyudun it kabayu'. Pati mga ipagdagang nirang masigkataw nira nga ipag-pa'uripen, ega na ma'alang.

¹⁴ Aaten it mga manigdagang ngayti, 'Sayang talaga, ka ega nay mu'sang mga magagayeng bagay nga pagraran it mga taga du'un. Talagang ega na maparagan nira pat suma'up i kamanggadan baw kabakas it siyudad ngayti.' ¹⁵ Iyan nay buwat-en it mga manigdagang ngayti nga nagmanggaden na kat iyan nga siyudad, ega na patpad, in da'ga timitindeg na lamang du'un it alaid, ka mag'i'lam sira nga maka'uyut it paglabayen ngayting kakuri'an. Talagang sumgaw sira baw masmek.

¹⁶ Maat i aaten nira,

'Abaa, subrang makuri' talagaytu! Ka'i'ira'but nay nag'abut ngaytu kat matanug ngaytung siyudad.

Tagna' ngayti, talagang mabakas i mga pakayan baw kasisilaw na nga rurug it bilug it mga taw du'un.

Ka pakayan nira, pirmirang abel, baw mga liyuu' it indilibel baw madarag.

Baw rurug it bilug, mga bulawan baw marerga nga pagmina'en nga batu baw ega basta-bastang bali'eg.

¹⁷ Talagang seledan lamang it sang uras, nagsipat na nga mu'sa i mga iyan ngayan.'

Ta, du'un gasi' it alaid, maglawa-lawag na lamang, i mga barugsakay baw mga pagbaya'en nira, baw mga manigpanakay, kumpur du'un it dagat i panga'genan baw panulus nira. ¹⁸ Talagang sugawan niray magka'anteng ngayting siyudad in malawag niray maggaring du'un nga tabuk. Maamaan yan sira, 'Talagang ega masbungan i kabantugan it itung siyudad.' ¹⁹ Egay beken, anu'an nirat kapu-kapu i mga ulu nira nga tanda' it kadakulat kasmek nira. Baw mamag'ampang i magsugaw nga mag'aat,

'Abaa, subrang makuri' talagaytu! Talagang subrang makuri' i nabetangan it matanug ngaytu nga siyudad.

Nagmanggaden i mu'sang tagpu'un it mga barku' nga magtataban it dagangan situt siyudad ngaytu.

Temed seledan lamang it sang uras, nagsipat nay manggad ya baw kabakas ya.'

²⁰ Kamu nga du'un it langit, sagyaan mi nga banar i nabetangan ya ngaytu.

Kamu nga mga prupita' baw mga apustul baw beken nga taawan it Ampu'an, magkasagya kamu na.

Sabap binles nat Ampu'ang Diyus i mga binwat it taga Babilonia ngayti nga binwat nirat imyu."

²¹ Bawnga may esa nga ega basta-bastang anghil nga minsi' it sangbat nga batu nga dakula' nga banar. Ibiyuntal ya du'un it dagat dengan it miyampang kanya nga mag'aat, "Atkaytuytu i keseg it panrangga' it matanug nga siyudad it Babilonia. Talagang ega na maltegan pat suma'up. ²² Talagang ega na magnegan pa' du'un i ga'maran it manganganta', baw tugtug it mga manigtugtug it alpa, baw pagpatla' it mga pag'eypan nga plauta baw trompeta. Ega na gasi' maltegan du'un i mga makaka'rut nga mga manigbuwat it maski unu nga pagbuwatan, baw ega na gasi' magnegan i tingeg it mga gilingan. ²³ Talagang ega nay meyag du'un nga maski esa nga titidawan. Ega nay magnegang kasagyaan nga pagsadu it mga mag'asawa. Ka rigaen i mga taga Babilonia ngayti sabap nag-pata'as i mga manigdagang du'un. Talagang mga matatanug baw makeksege sira kat mu'sang banwa. Baw tiye'ag-te'ag nira i mu'sang mga bangsa, aypa' ka nagpadura-dura'it i katataawan it kara'e-ra'etan nga kepetan it mga taga du'un. ²⁴ Rigaen i mga

taga Babilonia sabap it mamuya-an du'un i ipiyaturu' nirang dugu', nga dugu' it inimatay nira nga mga prupita' baw beken nga mga taawan it Ampu'ang Diyus, nga kumpur inimatay situt sinirungat langit."

Kasagyaan du'un it langit

19 Pagkatopus si' kayti, nagnegan kuy subung it inesa-esa nga ga'maran it talagang dakel na nga dakel nga mga taw du'un it langit. Mag'aat i ipagga'u-ga'uy nira,

"Bantugun i Ampu'ang Diyus tami!

Bantugun kanya nga Manriribri tami nga ega masbungan i kabantugan baw guna ya.

² Ka talagang mataldeng baw kamatuudan i pangukuman ya.

Inukumanan ya nay matanug ngayti nga babay nga magpanulus it bilug ya, kanya nga nagpara'era'et nang banar it katataawan kat sinirungat langit kat mara'way ngayting adat ya.

Inukumanan kanya it panriga sabap it pangimatay yat mga manigsirbi it Ampu'ang Diyus."

³ Maat pay beken nga ipagga'uy nira,

"Bantugun i Ampu'ang Diyus!

Timindeg kat lawang it egay katupusan i tabuk it magka'anteng ngaytu nga matanug nga siyudad."

⁴ Ta, yan duwang pulu' baw epat ngayti nga mga magugurang baw epat ngayti nga may ginawa nga giyuna, namagpanluud ka siyamba niray Ampu'ang Diyus ngayting mag'a'dung du'un it ara'dungan ya kat pagka'adi'. Maat i inaat nira, "Kamatuudan tu. Bantugun i Ampu'ang Diyus!"

⁵ Bawnga may miyampang nga du'un i sinra'an, ade'deng du'un it ara'dungan ngaytit adi'. Mag'aat i inampang,

"Bantugun i Ampu'ang Diyus tami, kamung mu'sa nga manigsirbi ya, matata'as baw mga timawa', kamu nga may matuud nga i'lam nga paggalang mi it kanya."

⁶ Pagka'anu si' kayti, nakagneg aku si' it dakel na nga mga taw nga magpangga'maran, nga subung nat bugas'as it dakulang kensad baw atnat dadakulang pamsar it duldug. Maat i pag'aaten nira,

"Bantugun i Ampu'ang Diyus!

Sabap Ampu'ang Diyus tami nga landaw nga gunaan, kanya i magbebegbeg it mu'sa.

⁷ Aypa' ka sumagya tami it dakulang kasagyaan baw bantugun tami i keseg it guna ya.

Ka miyabut na nga subuk mangasawa nay pa'aaten ngaytung U'uybun It Tupa. †

Naka'alistu na i subuk asawaen ya ngayti.

⁸ Ta, asawaen ya ngayti, piyapakayan nat pirmira nga abel nga maputi' nga limpiyu' nga banar."

† Ireg sugiden kaytu, pisi'en na ni Jesus i mu'sang nagpalag-pit it kanya ka sagpunun ya na.

Iyan limpiyu' nga pakayan ngaytu, yay pa'aaten, mga mataldeng nga buwat it mga taawan it Ampu'ang Diyus.

⁹ Bawnga inaat akut anghil, "Isurat muytu. Magkasagya i pinili' nga maka'uyut it pa'aaten ngayting pagsadu it subuk pangasawa it pa'aateng U'uybun it Tupa." Pa'ug dun ya pa', "Matuud tu nga ampang it Ampu'ang Diyus."

¹⁰ Pagkagneg ku, nanluud aku du'un it sarungaan it magpakisugi-sugid ngaytit aken, ka sambaan ku kanya. Temed maat yat aken, "Ayaw! Ega mu buwaten i atkayan. Ka'ilangan Ampu'ang Diyus lamang i sambaan mu. Ka aku, manigsirbi ya gasi' subung it imu baw subung it mga sulsug mu kat pamaya', sira nga magpamatuud it panuldu' nga ipiya'rut ni Jesus. Sabap kamatuudan ngayting ipiya'rut ni Jesus, itu nay pagpatalandagan it ampang it mga prupita'."

Nanda'eg i magsasakay it kabayu' nga maputi'

¹¹ Pagkatopus si' kayti, miyabri i langit. May naltegan ku nga esang kabayu' nga maputi'. Iyan magsasakay du'un, pagpangaranan it Egay Pagba'gu baw Kamatuudan. Mataldeng kanya mangukuman baw tama' i pagbuwaten ya nga pakilaban it mga kakontra' ya. ¹² Atnat magsugu nga apuy i mata ya. Baw pagkukurunaan kanyat dakel na nga kuruna. Magsusurat du'un it bilug yay esa gasi' nga ngaran, temed kanya lamang i mag'u'rut it ireg sugiden. ¹³ Talpuk nat dugu' i pakayan ya. "Ampang it Ampu'ang Diyus" i pana'wag it kanya. †¹⁴ Magdadasun it kanya i kadakel it mga taawan ya du'un it langit. Sira i bilang mga sundalu' ya. Magpapakay sirat limpiyu' baw maputi' nga pakayan baw mapuputi' gasi' nga mga kabayu' i kanira nga pamagsasakayan. ¹⁵ May magli'wan nga tarep basi' du'un it ba'ba' ya. ‡ Iti i gamiten ya nga ipasuku' ya it katataawan nga ega nagpasakep it kanya. Bawnga mag'adi' kanya it may kakayaan nga ega basta-basta. Baw in mag'u'unu pagkilangen i buwa' it ubas du'un it kikelangan, atkayan na-gay ka'igpit in pasukdanen ya i mga taw ngayti it ega basta-bastang iseg it Ampu'ang Diyus nga landaw nga gunaan. ¹⁶ Magsusurat du'un it pakayan ya baw du'un it pa'a yay ampang nga mag'aat, "Adi' it mu'sang mga adi' baw Ampu'an it mu'sang mga agalen."

¹⁷ Bawnga may naltegan ku si' nga esang anghil nga magtitindog du'un it aldaw. Giya'uyan yay mu'sang mga manu-manuk du'un it lawang. Maat ya, "Dali' kamu na, matingped sinit dakula' ngayning pagkara'nen it Ampu'ang Diyus. ¹⁸ Dali' mi na. Ka'nen mi i isi it mu'sang mga ega nagpasakep it Ampu'ang Diyus. Ka'nen mi i isi it mga adi', mga

†† Juan 1:1. ‡ Efeso 6:17.

sundalu' baw mga pagbaya'en nira, pati mga kabayu' nga pagsakayan nira. Ka'nen mi i isi it mu'sang taw nga ega magkilala it Ampu'ang Diyus, mga uripen baw da'ga, timawa' baw matata'as."

¹⁹ Bawnga naltegan ku si' i kumaka'en ngayting ramu-ramu. Mga ka'ibaaan ya, mga adi' situt sinirungat langit baw mga sundalu' nira. Ka paki-bunu'an nira i magsasakay ngayti du'un it kabayu' nga maputi' baw kanya ngayting ka'ibaaan.

²⁰ Temed nadakepan i kumaka'en ngayting ramu-ramu. Nadakepan gasi' i mapiyangakal ngayting prupita' nga piyabwat it ramu-ramu ngaytit mga kalililu'ang bagay. Iti na ngayting mga kalililu'ang bagay i giyamit ya nga pandaya' yat mga taw nga inimanda'an it marka' it kumaka'en ngayting ramu-ramu baw simnamba it ladawan ya. Ta unupat duwa ngayting nadakepan, egen sira nga ibiyuntal du'un it lapnaw it magdiklap-diklap nay sugut asupri. ²¹ Egay beken, inimatay nay kadakel it mga sundalu' nira it tarep basi' ngayting magli'wan du'un it ba'ba' it magsasakay ngayti du'un it kabayu' nga maputi'. Talagang na'ya-na'yawan i mga manu-manuk it ka'en it mga bilug it mga inimatay ngayti.

Talagang egay mabwat ni Satanas, da'gen kanya

20 Bawnga may naltegan ku si' nga anghil nga mapapasalu nga garing du'un it langit. Magseskel kanya it dakulang rantay baw gunsi' it siwang ngayting piyakamalgeb. ² Riyusuban yay dragon ngayti ka biyayuk ya, nga seledat sang ribu nga ta'un ega u'ba-u'badan. Ta dragon ngayti, kanya i mara'e-ra'et ngayting nagpabaluy-baluy nga dukul it tagna' pa' ka akalan ya si Eva. † Ngaran ya, Manigbu'bug baw si Satanas. ³ Egay beken, ibiyuntal na kanya it anghil ngayti du'un it siwang, bawnga siniraduwan. Pagkasiradu, piya'ngetan it anghil isa'un ega kali'wan si Satanas, nga kapandaya' si' it mga bangsa seked it ega pa' na'ayaw i sang ribu ngayting ta'un. Temed in ma'ayaw na, pali'wanen kanyat ega ma'lay nga timpu.

⁴ Sunud sing naltegan ku, may mga ara'dungan it mag'adi'. Binggayan it pudir nga mangukuman i mga mamag'a'dung du'un. Du'un gasi' i mga kiyarurwa it mga inimatay sabap it pamatuud nira it ki Jesus baw pangadal nira it ampang it Ampu'ang Diyus. Talagang da'sira simnamba it kumaka'en ngayting ramu-ramu. Subra' nay ladawan ya, talagang da'sira simnamba. Da'sira gasi' nagpa'imanda'an it marka' it ramu-ramu ngayti du'ut peges nira u alima nira. Inggan i iting mga taw ka ma'iba sira ni Cristo nga mag'adi' it seledan ngaytit sang

† Genesis Kapitulo 3.

ribung ta'un. ⁵ Ituy pa'aaten nga u'nang pag'egen it mga miyatay. Egnen mana si' i miyatay nga beken in matupus nay sang ribu ngaytung ta'un. ⁶ Magkasagya nga banar i mga pinili' ngaytu nga maka'uyut it u'na ngaytung pag'egen it mga miyatay. Ka talagang da'sira makalabay it maski sang dekeye' nga kakuri'an nga pa'aateng ikadwang kamataynen. In da'ga, magbara' sira nga mga sasirduti it Ampu'ang Diyus baw ni Cristo, baw ka'ibaaan ya sira nga mag'adi' it seledan ngaytit sang ribu nga ta'un.

⁷ Ta pagkatupus it sang ribu ngayting ta'un, ipali'wan si' si Satanas du'ut pagpipirisuwan ya ngayti. ⁸ Unupat sublan ya si' i buwat ya nga pandaya' it katataawan. Lekpen yay mu'sang mga bangsa situt sinirungat langit. Mangunkun kanyat ki Gog baw ki Magog, nga ireg sugiden, mga bangsa ngayti. Talagang kadakel it kunkunun ngaytu ni Satanas, subung nat igis du'un it baybayan. Tingpeden yay mu'sa ngaytu ka pakibunu' sira.

⁹ Ta, mga kiyunkun ngaytu, nagsinabut na. Pagkatingped nira, liniputan niray pagma'alen it Ampu'ang Diyus nga siyudad nga pagtata'idan it mga taawan ya. Temed egay nabwat it mga limniput ngaytu ka may timindag nga apuy nga garing du'ut langit, nga iti i miyanteng it kanira. ¹⁰ Ta unupat iti, si Satanas ngayti nga dimnaya' it kanira, itiyalpak na kanya du'un it maglalapnaw nga apuy nga magdiklap-diklap nay sugut asupri, nga tiyalpakan gasi' it kumaka'en ngayting ramu-ramu baw mapiyandaya' ngayting prupita'. Sang siraan i pakuri'an du'un it delem-aldaw it egay katupusan.

Mag'ukuman nay Ampu'ang Diyus

¹¹ Pagkatupus si' kayti, iyan si' i naltegan ku, dakula' baw maputi' nga ara'dungan it adi' baw kanya nga mag'a'dung du'un. Baw sabap it mag'a'dung na kanya ngayti du'un, nagsipat nay langit baw banwa, ega nay maltegan pat suma'up.

¹² Bawnga sumunud si' nga naltegan ku, mu'sang mga miyatay na nga taw, mamagtitindeg sira du'un it sarungaan it ara'dungan ngaytit adi'. Mata'as baw mga timawa', du'un nga mu'sa. Pagleteg ku, biyuka' i mga kasuratan nga pagluulunun. Bawnga biyuka' nay iyan sangbat nga pagsuratan it mga ngaran it kumpur mabgayan it ka'genan nga egay kaskedan. Bawnga biyetanganan it ukuman i mga taw uyun kat kanya-kanyang binwat, iyan egen pa', nga magsusurat du'un it mga kasuratan ngayti.

¹³ Ee' ba', mu'sa nga du'un it pag'a'anu'an it miyatay, pati mga miyatay du'ut dagat, tiningped sirang mu'sa ka betanganan it ukuman uyun kat kanya-kanya gasing nabwat. ¹⁴ Pagkatupus kayti, itiyalpak na du'un it maglalapnaw ngayting apuy i

kamataynen ngaytu baw rugar it mga miyatay. Ega nay kita-kitaen nga mga itu ngaytu, ka tiningled na du'un it maglalapnaw ngayting apuy nga iyan i ikadwang kamataynen. ¹⁵ Baw iyan ega magsusurat i ngaran du'un it pagsuratan it mga mab-gayan it ka'genang egay kaskedan, itiyalpak na gasi' du'un.

In ma'unu i ba'gung Jerusalem

21 Bawnga pagleteg ku, ba'gu na nga langit baw ba'gu na gasi' nga banwa. Ega nay lagi-lagi ngaytung langit baw banwa. Ega na gasi' i dagat. ² Bawnga iyan si' i naltegan ku, ega na basta-bastang siyudad it Ampu'ang Diyus, magpapasalu nga garing du'un it kanya nga du'ut langit. Siyudad ngayting pagpangaranat Ba'gung Jerusalem, naka-subung-subung nat kagayen it babay nga magpapakay-pakay ka sumusmu nat lalaki nga magpan-gasawa it kanya. ³ Baw si' nga may nagnegan ku nga pangga'marang dadakula' nga du'un it ara'dungan ngaytit adi' i sinra'an, nga mag'aat, "Kayti iyan pamalay-balay it Ampu'ang Diyus, asan nat mga taw. Pakisagpun na kanyat kanira ka mga taawan ya na sira. Baw talagang kanya ngaytu i Ampu'ang Diyus nira, nga ma'iba-iba nira nang pir-mi. ⁴ Baw panisen nat Ampu'ang Diyus ngaytu i mga luwa' nira, nga ega na makasmek. Ega nay kamataynen, magkasgawan u maski unu nga sakit, ka nagta'lib nayingtung mu'sa i itung mga bagay."

⁵ Pagkatapus it iting ampang, miyampang i mag'a'dung ngaytu du'un it ara'dungan ya kat pagka'adi'. Maat ya, "Pagba'guun ku na i mu'sang bagay." Bawnga maat ya it aken, "Isurat muytu i mga itu ngaytu, ka matuud tuy itung mga inaat, egay pagba'guwan ya."

⁶ Baw maat pay beken nga inaat yat aken, "Kayti natuman nayingtung mu'sa. Ka akuy u'na it mu'sa baw aku naga i kat sinauryan. Aku i gimnuna it mu'sa baw kat pudir ku i ka'busan ya. In siyu nga pag-ba'nekan, siguradu nga begayan ku kanyat danum nga egay bayad nga garing du'un it tumbud nga magbegay it ka'genan. ⁷ Siguradung tumbasan ku i iyan nga naka'inda'eg it in unuy ipagkasala'an baw ipagkarangga' it pamaya', ka aku nay Ampu'ang Diyus ya baw kanya nayan i anak ku. ⁸ Temed ta, talagang makuri' nga banar i mabetangan it iyan mag'i'lam mamaya', mga nangindi' it pamaya', mga nagpasaga-saga it mga mara'way nga pagbuwat-en, mga mangingimatay it masigkataw, mga mapiyamakun du'un it ega asawa nira, mga may kepetan nga pananamaya', mga magsirbi it diwata u maski unu nga ganti nirat Ampu'ang Diyus, baw mu'sa nga ma'a'ambut. Sira ngaytung mu'sa, egay pagduwa-duwa nga italpak du'un it maglalapnaw

nga magsugu nga asupri, nga iti nay pa'aaten nga ikadwang kamataynen."

⁹ Ta, bawnga minlep du'un it aken i esa kat pitu ngayting mga anghil nga teptep ngaytit pagseske-len nga karung nga betang ya, kiya'pusan nga pitung panalakep. Maat yat aken, "Pa'asini ka, ka ipalteg kut imu i asawaen it pa'aaten ngaytung U'uybun It Tupa." ¹⁰ Egay beken, kat pamegbeg it magsasarum nga Espiritu Santo sinit aken, idiyu'lung aku it anghil du'un it siyagpawan it esang piyakamatindog nga bukid. Ipiyalteg yat aken i Jerusalem, iyan ega basta-bastang siyudad it Ampu'ang Diyus, nga magpapasalu nga garing du'un it langit, nga gimnaring du'un it Ampu'ang Diyus. ¹¹ Talagang ma'yag nga ma'yag i siyudad ngayti, sabap it kabantugan it Ampu'ang Diyus i mag'eyag. Talagang magsinggat nga subung it marga nga pagmina'eng batu nga haspe, baw subuk pirmirang salamin. ¹² Ma'pal baw abwatay i kuta' ya baw may sang pulu' baw duwa nga puwirta'an ya. Kada esang puwirta'an may guwardiya nga anghil, baw gasi' nga magsusurat du'un it kada puwirta'an i esa it mga ngaran it sang pulu' may duwang anak ni Jacob nga yay mga kiya'apu'-apu'an it mga Israelita. ¹³ Tagtutulu i puwirta'an it kada kantu ya. Tulu i ayun kat lebatan baw tulu i kat sedpan nga ayun. Tulu i ayun kat sur baw tulu gasi' i ayun kat nurti. ¹⁴ Baw may sang pulu' baw duwa gasing batu i batu nga papa'gen it kuta' it siyudad ngayti. Magsusurat gasi' du'un i mga ngaran it sang pulu' may duwang apustul it pa'aaten ngaytung U'uybun It Tupa.

¹⁵ Iyan anghil ngayti nga magpakisugi-sugid it aken, may sekel ya nga tatakes nga bulawan, ka taksen ya i siyudad ngayti, mga puwirta'an ya baw kuta' ya ngayti. ¹⁶ Kuwadradu i siyudad ngayti. In sang unuy ka'alaid ya, yanagay kalayaw ya. Ta tiyakes it anghil i siyudad ngayti. Mga duwang ribu baw epat nga gatus nga kilumitru i ka'alaid it kada sang kantu. Atmagay kadibwat ya. ¹⁷ Tiyakes gasi' it anghil ngayti i kuta', mga enem nga pulu' may li-mang mitru, uyun kat panakes it taw ka atkayan nga tatakes i paggamiten it anghil ngayti. ¹⁸ Marga ngayting pagmina'en nga batu nga haspe i ikiyuta', baw pirmirang bulawan i siyudad ngayti, magkalaw-kalaw nga subung it salamin. ¹⁹ Pagpa-pagayenen it kalasi-kalasing pirmirang batu i papa'gen it kuta' ngayti. Haspe i esa, ikadwa sapiro, kalsedonia i ikatlu, ika'pat esmeralda, ²⁰ onise i ikalima, ika'nem kornalina, krisolito i ikapitu, berilo i ikawalu, ikasiyam topasyo, krisopraso i ikasang pulu'. Ikasang pulu' baw esa hasinto, baw amatista i ikasang pulu' may duwa. ²¹ Subung it mutya' it basek † i sang pulu' may duwang puwirta'an, kada

† Mutyat basek ngaytu, talagang margaytu du'un it beken nga bangsa. Ribu talagay ipagka'alang kaytu, basta pirmira.

esa sang batung mutya' i binwat. Pirmirang bu-lawan i mga karsada' it siyudad baw magkalaw-kalaw nga subung it salamin.

²² Namuyaan ku nga egay Templo du'un it siyudad ngayti, sabap Ampu'ang Diyus nga landaw nga gunaan baw pa'aaten ngaytung U'uybun It Tupa, du'un na nga pirmi, aypa' ka du'un nat adapan nira i pagsambaan. Ega na ka'ilangan nga muwat pa' it papagsambaan. ²³ Talagang ega na ka'ilangan i al-daw u bulan nga megay it eyag du'un it siyudad ngayti, sabap kabantugan it Ampu'ang Diyus i mag'eyag du'un, baw pa'aaten ngaytung U'uybun It Tupa, yanay piyakatidaw. ²⁴ Eyagan i mu'sang katataawan situt banwa it eyag ngaytu nga garing du'un it siyudad. Mu'sang mga adi' situt sinirungat langit, tabanen niray ipagkabantug it kanira du'un it siyudad ngaytu, ka ikabantug na it Ampu'ang Diyus.

²⁵ Pirmi lamang nga abri i mga puwirta'an it siyudad ngaytu sabap ega na maat demlem pay du'un.

²⁶ Talagang isled du'ut siyudad ngayti i kamang-gadan baw kabantugan it mu'sang mga bangsa.

²⁷ Temed talagang ega makasled du'un i maski unu nga mara'way kat panleteg it Ampu'ang Diyus, maski siyu nga magbuwat it ka'eya'-eya' u maski siyu nga ma'ambut, in da'ga iyan lamang mag-susurat i ngaran du'un it pagsuratat kumpur mab-gayan it ka'genan nga egay kaskedan, nga kasur-atan ngaytu pag'a'arigraen it pa'aaten ngaytung U'uybun It Tupa.

22 Ipiyalteg gasit aken it anghil i magburus nga danum nga magbegay it ka'genan. Tala-gang mali'gaw nga mali'gaw subung nat pirmirang salamin. Magtumbud ti du'un it ara'dungan it Ampu'ang Diyus baw pa'aaten ngaytung U'uybun it Tupa kat pagka'adi' nira. ² Baw du'un nay burus ya it tenga' it dakulang karsada' it siyudad ngayti.

Padipag-dipag may magtutubu' nga kayu nga mag-begay gasi' it ka'genan. Bulan-bulan magbuwa' i it-ing mga kayu, aypa' ka sang pulu' baw duwang bisis it sang ta'un may ba'gung buwa' nira. Baw mga da'un nira, ipagkagayen it katataawan isa'un egay magsarut. ³ Talagang egay maparagan du'un nga maski unu nga siyumpa'an it Ampu'ang Diyus.

Sabap yay rugar it ara'dungan it Ampu'ang Diyus baw pa'aaten ngaytung U'uybun it Tupa kat pagka'adi' nira. Baw buwat it mu'sang mga taawan it Ampu'ang Diyus ngayti, magsamba sira it kanya.

⁴ Maltegan nira i rupa ya baw makasurat na kat mga peges nira i ngaran ya. ⁵ Talagang ega nay delem du'un, aypa' ega na ka'ilangan nira pay mga titidawan. Ega na gasi' ka'ilangan niray eyag it al-daw ka Ampu'ang Diyus nay meyag it kanira. Baw mag'adi' na sira it egay kaskedang pag'adi'.

⁶ Maat si' it aken it anghil ngayti, "Talagang matuud i itung mga ampang nga nagnegan mu,

egay pagba'guwan. Ka iyan Ampu'ang Diyus nga magpapasarum it Espiritu Santo kat mga prupita' ya, kanya naga i timna'eg it anghil ya nga ipa'rut kat mga manigsirbi ya i mga bagay nga pabetang-betang ya nga mag'abut kat madali' nga timpu."

Talagang pa'uli' situ si Jesus

⁷ "Ka'ilangan pagneg kamu," maat i inaat ni Jesus. "Talagang siguradu nga mabut aku kat ega na-ga ma'lay nga timpu." Aypa' magkasagya i mag-sunud nga banar it mu'sa ngaytung ipiyatantu na nga magbebtang situt itung kasuratan.

⁸ Aku nga si Juan i nakagneg baw nakalteg it mu'sa ngaytu. Bawnga pagkalteg ku, nanluud aku du'un it sarungaan it anghil ngayting nagpalteg it aken it itung mga bagay ka sambaan ku kanya.

⁹ Temed maat i inaat yat aken, "Ayaw! Ega mu buwaten i atkayan. Iyan lamang, Ampu'ang Diyus, i sambaan mu. Ka aku, manigsirbi ya gasi' nga sub-ung it imu, baw subung it mga sulsug mu kat pa-maya' nga mga prupita' baw mu'sa nga mamag-sunud nga banar it mga inaat nga mamagsusurat situt itung kasuratan."

¹⁰ Baw maat pay beken nga inaat yat aken, "Ega itagu' mu in da'ga ipa'rut muy mga bagay ngay-tung ipiyalteg it imu nga isiyurat mu situt kasur-atan ngaytu. Sabap ega naytu ma'lay matuman nay mga itu ngaytu. ¹¹ Aypa' it atkayan na, iyan mam-agbuwat it mara'e-ra'et pasigi lamang nga para'e-ra'et, ka yay pagkubwaten nira. Atnaga i mara'way i adat, sigi lamang nga para'wayen nira. Temed iyan mga taawan it Ampu'ang Diyus nga mamag-buwat it magayen, ka'ilangan ipasigi nira lamang i magagayen ngaytung pamagbuwaten nira baw in-turun nga alaid sira kat mu'sang kasala'an."

¹² "Ka pagneg kamu," maat ni Jesus. "Talagang ega na ma'lay pa'asan akut imyu. Taban ku yan i mga tumbas nga ipamgay ku it kada esa, uyun kat kanya-kanyang binwat. ¹³ Sabap aku ngaytu i u'na it mu'sa baw aku naga i kat sinauryan. Aku i gim-nuna it mu'sa baw kat pudir ku i ka'busan nira.

¹⁴ Magkasagya talaga sira nga pirmi nga maglimpiyu' it mga pakayan nira, nga ireg sugi-den, pagsinguli'an i kada kasala'an isa'un ma'awa'. Ka mabgayan sirat pudir nga semled situt siyudad ngaytu baw kuma'en it buwa' it kayu ngaytu nga magbegay it ka'genan. ¹⁵ Temed talagang ega makasled situt siyudad ngaytu i mga marara'e-ra'et i adat, mga may kepetan, mga mapiyamakun du'un it ega asawa nira, mga mangingimatay it masigkataw, mga magsirbi it diwata u maski unu nga ganti nirat Ampu'ang Diyus, baw ma'a'ambut kat ampang baw buwat nira.

¹⁶ Talagang aku nga si Jesus i timna'eg it anghil ku ngaytu, isa'un kapatantu it imyu nga mga gu-

rupu it mga taawan ku nga magpamaya' it aken i itung mga bagay. Talagang lini'wanan ku, adi' nga si David, ka matuud nga tungtung-inapu' ya naga aku. Esa gasi' nga pana'wag it aken, Magsinggat nga Buntatala'."

¹⁷ Pag'aaten it Espiritu Santo baw mga taawan it Ampu'ang Diyus, sira nga subuk asawaen it pa'aateng U'uybun It Tupa, "Dali' na!" Baw mu'sa nga makagneg it itung mga bagay, ka'ilangan maat gasi' sira nga, "Dali' na!" Melep sini i siyu-siyu nga pagba'nekan. Misi' lamang i iyan mag'ireg it danum ngaytu nga magbegay it ka'genan. Egaytu ka'man bayadan.

Pangiya'pusan ya na

¹⁸ Ta ipagsasar kuytu kat maski siyu nga magkagneg it mga ipiya'rut nga sugi-sugid nga magbeb-

tang situt itung kasuratan. Ka in siyu nga dumungag it pagsugiden sikaytut itung kasuratan, idungag it Ampu'ang Diyus kat panriga it kanya i mga salakep ngaytu nga magsusurat situ. ¹⁹ Baw ta, in siyu gasi' i giminis it mga ipiya'rut nga sugi-sugid nga magbebtang situ, iri'an kanya gasit Ampu'ang Diyus it pudir nga semled situt siyudad ngaytu baw kuma'en it buwat kayu nga magbegay it ka'genan, nga nasangpit situt itung kasuratan.

²⁰ Talagang pag'aaten ni Jesus ngayting nagpa-matuud it mu'sa ngaytu, "Siguradu nga mabut aku it ega na ma'lay." Aypa' yay tubag ku, "Sana mabut ka nang matuud, Ampu'an ku nga si Jesus!"

²¹ Ipagpanalangin ku nga sana pirmi nga situt at-en nga mga taawan ya i ildaw it Ampu'an tami ngaytu nga si Jesus.